Utrecht University Library
Partner in Science
Universiteit Utrecht

Opus aureum vtriusq[ue] iuris luminis domini baldi de perusia super foedis

https://hdl.handle.net/1874/461188

Dit boek is gescand in het kader van het Incunabelen project.

Een incunabel of wiegendruk is een boek of geschrift dat gedrukt is vóór 1 januari 1501. Gezien de bijzondere aard van deze vroege gedrukte werken is besloten deze uitgebreid te beschrijven en te digitaliseren.

Meer informatie over de collectie is beschikbaar op:
https://repertorium.library.uu.nl/collectie/incunabelen/

Bij deze boeken wordt ook de volledige buitenkant gescand en een scan gemaakt van het geopende boek. De hierna volgende scans zijn (in volgorde waarop ze getoond worden):

- het midden van het geopende boek*
- de rug van het boek
- de kopsnede
- de frontsnede
- de staartsnede
- het achterplat

*Een deel van de banden in deze collectie bevatten meerdere titels, het is dus mogelijk dat de pagina's in deze overzichtsscan horen bij een andere titel.

This book has been digitized as part of the Incunabula project.

An incunable or incunabulum is a book, pamphlet, or broadside that was printed before January 1st 1501. Due to their special nature a project has been started to better describe and then digitize these early printed works in our collection.

More information on this collection is available here:
https://repertorium.library.uu.nl/collectie/incunabelen/

The digitized version of these books includes scans of the outside of the book and a scan of the open book. The scans after this notice are (in the order in which they are shown):

- the open book (opened approximately in the middle)*
- the spine
- the head edge
- the fore edge
- the bottom edge
- the back board

*Some of the bindings in this collection contain multiple titles, therefore it is possible that this scan shows pages which belong to a different title.

m ¶ glo. singularis. ista singularit cuz eēt questio coram iudice respondi p istaz gl. sing. z per tex. d. l. decuriombus z ita ō cisum fuit vide lud. i. l. hac ꝑsultissima. C. q testa. facer. possint prope pzinc. z bal. in l. iij. C. ō sacrosan. ec. vide q dixi in. c. inter ō re iu. z in. c. cuz olim de ꝑ prescrip. and. barba.

n ¶ Subijcere. An diis possit vēdere terram suā cū boibus videbal. in. c. j. §. ꝑterea ducatus de ꝓhibi. feu. glie. per fede. z in. c. j. §. ij. ō leg. coz. z. C. ō com. l. ij. de pe. in. c. ad q̄stiones de rerum permut. z ibi io. ō imo. et ibi dixi. i eadem col. ibi se cundū archi. vide ꝑ victo archi. inno. et bal. in. c. fi. de sequestra. an. bar.

aliud peragendum. ¶ Primo casu tenetur mittere si commode potest. sed si actus requirat personalem presentiam secus. ¶ Secūdo casu etiam tenetur mittere si cōmode potest. quod dic vt nota. in. l. j. ff. de diuer. z temp. prescrip. z. C. de procura. l. qui absente. z in. l. ij. ff. siquis cau. per Guil. Jaco. but. z alios modernos. In tertio vero mēbro dic vt in ista glo. quam tene menti. ¶ Ultimo loco reseruari op. quia hic dicitur de anno z mense. cum alibi dicatur de anno z die. Sed dicit q hic est speciale in militibus q̄bus etiam ipsa vetustas in bonoꝛez militie multa dedit priuilegia. vt. l. fi. C. de iure delib. in princi. z. C. de vete. lj. li. xij. z. ff. de testa. mili. l. si cum infinitis similibus. Et licet lex imperatoris fede. loquatur de anno et die z sic posterioꝛ: tamen non intelligitur derogatum priuilegijs militum. vt legitur z nota. C. ō silentiarijs. l. decurionibus. vbi est glo. singularis m lib. xij. Et ita teneas dimissis ambagibus quas indocti recitant in cathedra que non sedetur sed incubatur ab eis.

Si quis Easus. Traditur regula est q̄. Si domin⁹ de beneficio sui militis aliū inuestiuit vel feudum sui militis alienauit pro non facto habetur. h. d. Nota q domin⁹ non potest feudū vasalli sui conferre sine eius consensu. z si facit, p non facto habetur. non tamen per hoc dīs cadit a prōprietate sua. z in hoc est differentia an domin⁹ alienet an vasall⁹. z hoc intendit istud capitulū. ¶ Queꝛit glo. an possit locare? Et dicit q non in preiudiciū vasalli. Nam conductoꝛ tenetur stare vasallo q vasallus habet ius in re. Et sic non obstat. C. loca. l. em ptoꝛem. sm vnam lect. ¶ Quero vtrum ille qui infeudat duobus incidat in crimen falsi? Respondeo non: quia littera dicit pro nō facto habeat. ¶ Quero nunquid dominus possit hypothecare? Respondeo non in preiudicium vasalli. Sed tertio possideꝛ te an possit agere hypothecaria: argue pro z contra vt subtiliter colligituꝛ ex his que notantur. ff. de cōdi. inde. l. indebiti. §. fi. ¶ Quero an dominus possit vendere feudum cū curia? Dicit glo. q sic. Adde. dicit hosti. q si aliquis dominus velit terram suam subijcere" alieno domino admittitur contradictio hominum suoꝛū z maxime si domin⁹ velit partem alienare et partem retinere: quia interest subditoꝛum tot dominos non habere. z hoc per. c. dilecti filij. ō maio. z obe. vbi vide in. nouella. ¶ Quero: pone q non valeat inuestitura pure facta ꝯdiu viuit prioꝛ vasallus: nunquid eo mortuo sine herede dominus tenetur contractui stare? Et videtur q non: qz non tenuit vt hic. z ar. ff. qui z a quibus. l. si seruo. In cōtrarium videtur quia non potest venire cōtra factuz suum. vt. ff. de adop. l. post moꝛtez. z. ff. de vsucapio. l. cum vir prędium. So. aut inuestitus est in possessione z est tutus exceptione. Aut ipse inuestitus agit cōtra inuestitoꝛem dīm: z tunc aut ex nudo pacto z nō potest: aut ex stipulatione z potest. Nam cum sit peter legem facta inuestitura non valet nudum pactuz: quia non hz a quo vestiatur. sed stipulatio valet quia non habet a quo impediatur. argu. ff. si cer. pe. l. proinde. z. ff. de act. emp. l. siquis alienaz rem. z. ff. de rei vendi. l. si a titio.

Sancimus Primo datur regula q miles nō potest diuestiri a domino sine culpa et causa cognita z convicta per laudamentum parium. ¶ Secundo queritur quid si pares sententiā tulerint contra militem z miles ad imperatoꝛem appellauit: miles in possessione perseuerare debet per sex ebdomadas z ad imperatoꝛem accedere cum paribus qui laudarunt vt per euz causa diffiniatur. hoc dicit. NISI LONGIUS. Nota q iudex cui nil probatum est: nihil mandare reo potest. verbum est. Jmn. de senten. excōmunica. c. solet. PARTEM SUORUM. nam si per alios iudices incōpetentes aliquid declaratur non tenet declaratio. nam omnis actus qui fit a iudice incōpetenti videtur fieri sine ordine. vt. ff. de penis. l. ij. z. l. fi. C si a non compe. iudice etiam sine citatiōe. C. ne de sta. defunc. l. si pater. z notatur extra de appel. c. vt debitus. BIBERIT QUOD IMMUNE. ar. q rulosam vocem pro appellatione haberi: sicut alibi habetur pro libello vt notatur. j. q. iiij. c. quia prelatus. vel dic q non sufficit sententiā iniquam dicere nisi appelletur z ita hic intelligitur per Pe. de cer. z glo. innuit quia dicit q ideo nihil est innouandum: quia pendente appellatione omnia in suo statu permanere debent. Fallit quando appellans est persona suspecta vel fructus dilapidat. Primo referas ad rem mobilem. Secundo etiam referas ad rem īmobilem. C. quoꝛum app. non reci. l. ab executione. Dilapidare dico etiam si consumit in suos vsus conuertendo maxime ꝑdigaliter sm archi. xj. q. j. c. quia res in litigio posita. vbi videas. Et adde z nota q ille titulus nil nouari appellatio. pedes. habet locum ° nisi appellatio fit expresse iuri contraria. quod dic vt notatur extra de offi. delega. c. pastoralis. i nouella. Ad de dicit Jnno. q sicut omnia attentata appellatione pendente reuocantur: ita omnia q̄ lite pendente dolo vel malicia fiunt a partibus pertinent ad officium iudicis vt illa corrigat z reformet ꝑ. nec ē speciale in causa appellationis. quod est notandū: vt ipse notat extra de appella. c. bone. in fi. vbi videas in nouella. Et nota q tria sunt que habent iurisditionem suspedere scilicet appellatio recusatio z relatio. vt notatur extra de appellat. in rubrica. in nouella. Item restitutio. C. de transact. l. si causa. Item si papa cōmittat causam appellationis ex certa scientia que de iure non tenebat. vt notatur extra de offi. delega. c. pastoralis. in nouella. Item recursus ad superioꝛem q succedit loco appellationis vt contra sententiā arbitrantium iuris vt hic sm q̄ notat. Ja. de bel. super verbo iudicassent. qui exponit appellando vel petendo reduci ad arbitrium boni viri laudamentū eoꝛuz. q̄ est multū notabile. Ratio est qz ista questio reductionis est preiudicialis. ¶ Sed quero hic quid est de innouatione inter duas appellationes facta infra decendium: Rñ. debet reuocari. nam siue primaz inspicias facta est post appellationem: siue secūam facta est infra tempus appellandi. licitum est autem appellanti quam vult appellanti quā vult prosequi siue primā siue secundam vt ex ea tempoꝛa cōputantur: quia geminare appellationem est introducere um fauoꝛe appellantis vt notatur extra de appel. c. bone. in princ. z. c. dilecta. in nouella. nec enim prima appellatio absorbet secundam vel etiam millesimā si fiat infra decem dies ⁹. quicquid notat Bar. ff. de noui operis nunciatione. l. cum procuratoꝛ. nec enim prima appellatio rescindit pronunciatum funditus sed suspendit z nihil prohibet rem suspensam adhuc suspendi in ꝑlixioꝛem dié. vt. ff. de pretoria stipulatione. l. valerius. z. ff. de preca. sed si manente. z in hac considera tiōe. Bar. errauit. putauit. n. q sic testamentū nō potest rescindi nisi semel: vt de inuisto testa. l. nā z si sub conditione. §. rūpendo. ita etiam esset in appellatiōe ¶ Sed hic incidenter queritur si ex forma statuti arbitratoꝛes tenēt determinare qōnes infra mēsez sub certa pena: vtrum teneantur citare partes ꝛ ad audiē dum arbitramentū? Et dicit bar. q si pronunciāt in fine mēsis nō ē necessaria citatio: qz appositio mēsis monet partes. ita notat ipse. ff. pro socio. l. si societatez. §. arbitroz z. ff. de arbi. l. si de meis. §. fi. z per ipsum. ff. de iureiuran. l. admonendi. Sed Jnno. dicit q non solum in iudicialibus sed etiam in extraiudicialibus hi quos res tangit z quoꝛū interest sunt vocati. ¶ Habet locū Rota faciam ad tuz luz nil nouari appel. pende. vide alias no in. l. figs filio exheredato. q si in appellato ne. ff. ō inutil. testa. p bal. nec fallit qñ euidenter cōstat appellationem esse frivolā z ei nō ē delatū a iudice a quo vt in c. cuz in appellatiōb⁹ de appel. i vj. in cle. si añ de dolo et cōtu. inn. in c. pastoralis. de offi. deleg. nec fallit in appellatione extraiudiciali. inno. in. c. dilecti. de except. ité fallit qñ innouatur appellatiōe pendente appellatione latum nihil innouandum inno. in. c. quia propter de electio. Ang. li. furti. ff. de bis q nota. infra. Eland. bar. ¶ Refor met. Hide gl. singularem in c. cū in lite extra vt lite non pte. in cle. ad barba.

q ¶ Dice. Hide bal. li. appellatōe. de appel. ad bar.

r ¶ Citare p tes Hide que diximus in. c. consulunt de offi. delega. vbi bal. idez dicit vide moderanos in. l. q cuz oliter. ff. de verbo. obl. Hide barba.

¶ Et licet. Et est casus hic notabilis quod in materia feudali appellatur omisso medio vide quod notatur in. c. ex suscepto de foꝛ. comp. Hide barba.

candi. vt patet. ff. de aqua plu. ar. l. in cōcedendo. C. de aucto. prestā. l. fi. de adop. nā ita dnus de offi. archi. c. ad hec de maio. z obedi. c. fi. vt no. extra ō appella. c. ex ratōe in nouella. Et si tu dicis q terminꝰ arbitrꝛ vel iurisditiōis monet: ista est falsa. nā sequeretur q in. l. ꝓpandū. §. z siquidē. C. de iudi. actoꝛe non ꝓbante nulloq̄z discusso ex probationibꝰ causę feret snīa diffinitiua. p reo. qō est falsuz. cum lex ibi dicat de causa non liquere nec posse aliaz sententiam ferri q̄z absolutoziā ab obseruatione iudicij. nec puto hoc cāu arbitros penā incursuros: qz iusto impedimento detēti sunt scilz culpa litigatoꝛū qui potuerunt arbitriū deserere. vt. ff. de arbi. l. item si vnus. §. si multo post. Dicetur tamen q sine vlla citatione possint ꝓnunciare instantiam desertā cursu tēporis sicut potest iudex ad quem deserta appellatione. Sz hoc non plz qz ante vltimuz quadrantem non est deserta: postea vero sunt ꝓinati. vt. ff. de excu. tuto. l. scire oz. §. consequēs. Arbitri ergo nō possiunt ꝓnūciare instantiam desertā. ¶ Ulterius dubitatur. ōz hic q appellans remanet in possessione p septē ebdomadas: quero qs est sensus littere? Rndeo: septē ebdomade non statuūtur possessioni: qz donec pendet appellatio tuēdus est in possessiōe appellatoꝛ: vt no. in. c. non solum. de appel. in. vj. Sed statuunt ad prepandum iter versus imperatoꝛez. vt. l. ab hostib⁹. §. fi. cum. l. sc. ff. ex qui. cau. ma. ¶ Sed quero nunquid istud tempus est continuuz? Respondeo q sic: qz regulariter oē tempus est continuū: z cōputat de momento ad momentum. vt notat. C. ō appel. auc. ho die. z extra de appel. c. sup eo in fi. in nouel. z. ff. ō diuer. z tem. prescrip. in rubri. z tamen non currit ignoranti. dicit Pe. de cer. q nō currit nisi iterpolita appellatione. Deinde nō tex. q qñ causa appellationis vertit cozā principe illi qui tulerunt sententiaz adeē debent. Sed hoc est speciale in magnis feudis. Sed in aliys causis sufficit misisse apostolos. Eurum enim z tatuum esset dicere q̄ deberent dimittere propria tribunalia z se conferre ad appellationes prosequendas. Et licet⁹ aliquando citet iudex a quo hoc tamē non est de substantia iudicij sm Jnn. Scias tamē q si iudex est citatus z sententia confirmata nō potest tamen conuenire q̄ fecerit litem suam: qz interfuisse videt iudicio. Et econtrario si per imperitiam suam fit infirmata. preiudicatur ei. Si vero est deserta videtur q iudex conuenire non valeat. C. de his qui a non domino. l. fi. z. ff. vibo. rap. l. si seruus. de alie. iudi. l. item si res. de quo die vt dicam. j. de pace iura. fir. §. iudices vero z locoꝛum defensoꝛes⁵. ¶ Si vero non fit citatus nec prodest nec nocet: vt no. extra de appella. c. sepe. per Jnno. z alios in nouel. circa finem. vbi omnino vide. glo. tangit istū passum in l. j. ff. quod quisq̄z iuris. z facit. ff. de edendo. l. argētarius. §. cum autem. z Bar. disputauit in ista materia quandam questionem que incipit a sententia iudicis. vbi vide. ¶ Sed nunquid iudex reductionis potest declarare laudum nullum? Respondeo siue sit superioꝛ qui cognoscit tanq̄z iudex ad quem siue alias sit ordinarius partiuz: nam cum sententia nulla gratuet de facto z appellari possit a grauamine facti: merito tale grauamen debet rescindi quatenus de facto processit. vt. ff. de ferijs. la. j. §. j. Et ideo illa verba: dico sententiam nullam: z siqua est appello: hūc intellectum habent. dico sententiam nullam: z ideo appello a grauamine facti. z siqua est appello a grauamine in iure meo illato. iam ergo vtrunq̄z capituluz est capitulū appellatiōis z super vtroq̄z currūt fatalia. Sed hoc videtur contra casum. ff. de appel. l. si expressim. Item nullitas pertinet ad superiorem per viam recursurus etiam citra appellationem. vt. C. ō accu. l. absentem. Gl. dicit q causa appellationis est principalis causa nullitatis z incidens. vt. C. quando prouo. non est necesse. l. j. nō respectu verboꝛum libelli sed respectu iurisditionis ex cuius virtute inhibet iudici a quo z alia facit que pertinent ad merum iudicem appellationis que non posset facere iudex mere nullitatis. C. de ordi. cog. l. fi. Item in. d. l. si expressim. probatur q causa nullitatis non esset causa appellationis. z ideo fatalia appellationis non impo nunt finem nullitati vbi nullitas non esset in libello appellatorio expressa sed veniret tacite. arg. C. si pen den. app. moꝛs interue. l. iij. z quod no. extra de appel. c. bone. per Jnn. in nouel. Non omitto q quicquid sit elapso termino perempta est instantia nullitatis quantūcunq̄z principaliter intentate: quia nulla instantia durat vltra triennium. vt. C. de iudi. l. ꝓperandum. ¶ Adde. dicit Host. q post biennium: z sic decursis fatalibus presumitur ꝓ sentētia etiā sine productione actoꝛum. de renun. in presentia. ad fi. in nouel. quod puto verum in factis multum anticquis. ¶ Quid si post biennium a die appellationis introducte apparet sententia lata cōtra primam: nūquid prima mādabitur executioni? Jnno. q sic. Hoc tū contra de appella. c. ex ratione ibi notatur. z per Jo. and. in. c. in presentia. de renun. z gl. in cle. si appellationem. de appel. qz non expirat iurisditio cum ex alijs causis possit etiam appellatio durare: z possit ꝓnunciare appellationem non desertam sm hosti. Jnno. dicit verum q reuersa est iurisditio ad primum iudicez ipo facto. vt no. C. de appel. eos in ꝓn. Et facit quod nōt dy. insti. de ac. §. rursus. ff. de excu. tuto. l. scire oportet. §. consequens. C. de admi. tuto. l. si bona. ¶ Sed an procederet iste libellus: quare peto talem sententiā in melius reformari? Respondeo sic: vt nota. ff. de verbo. signi. l. illa verba. ¶ Benuo quero nunquid a iudice cogente ad obseruationem iniqui laudi seu arbitriꝛ possit appellari? Dic q sic. vt notat Jnno. extra de arbi. c. innotuit. z in. c. presenti. de rescrip. z hoc verꝰ est q̄z id quod notat Bar. in. l. j. ff. de lega. ij. EMPTAE. hec citatio peremptoria est: quia omis dilatio que assignatur a iure habet vim peremptoꝛij. vt no. iu. c. j. extra de dolo z contu. in cle.

¶ De contentione inter dominum z vasallum de investitura. Rubrica.

Si quis miles. Diuide capitulum in duas partes. In prima parte possidet vasallus. In secunda dominus. secunda ibi si dīs. Casus. Si inter militem vasallū z dominū sit contentio de inuestitura dño deficiente in probatione: vasallo possidenti defertur iusiurandum: domino aūt possidente militi vasallo incūbit. ꝓbatio: eo autem in probatione deficiente domio dabitur iusiurandum. h. d. ¶ Nota q possessio possessoꝛem tuet z non est bonum vt veritas negetur. ¶ Extra quero hic ō duobus. ¶ Primo quero quis dicit negare: actoꝛ enīz negat reum ius habere: econtra reus negat actoꝛem ius habere? Respondeo: ille dicit negare cui non incūbit onus, pbandi siue vtaq̄ verbis affirmatiuis siue negatiuis. verbi gracia: dico q res stetit absq̄z eo q sic fuerit factum. Aduocati reputant hanc positionem affirmatiuā: sed re vera est negatiua qz non incūbit onus probandi, pponenti. Eodem modo in illa propositione. dico q tu non es maioꝛ. z tu dicis. dico q non sum minoꝛ. Nam ille dicit affirmare cui ponitur onus, pbandi. vt no. ff. de mino. l. de etate. non attenta cautela verboꝛum. vt no. in. c. fras. de rescrip. in cle. Rebus enī z nō verbis leges imponūt l. fi. C. de vsur. ¶ Secundo quero vtruz per visum meū vl auditū meuz ego possim probare visuz alterius vel auditū alterius? Et videt q nō: vt no. C. ō testi. l. testium. ¶ In contrarium: qz si hoc esset nō

L. fol.
794

RARIORA

Cm

Cm

Cm

L. fol.
794

88. **Baldus** de Ubaldis, Super usibus feudorum et commentum super pace Constantiae. [Lyon] Jac. Suigus en Nic. de Benedictis 28 Aug. 1497. 2o. L. 2o. 794

Typen 4 (80 m.M.), 12, 13. — Rubr. ε. — Drukkersmerk IV. — H* 2324. — Peddie I p. 78. — Pell. 1744. — Bl. 1 en 5 ontbreken.

L. 2: 794 = vermijderd als dubbel aan Bayers 29/4'20
Na dale

Celeberrimi ⁊ excellentissimi vtriusq; iuris luminis. d. Bal. de perusio ad illustrissimū Joannes Galeaz Mediolani ducē super feudis Restauratum Cōmentum vna cū appostillis clarissimi ac doctissimi vtriusq; iuris interpretis dñi Andree barbacij siculi nec nō aliorum preclarissimoꝝ doctorum.

Intellectū tibi

dabo ⁊ instruam te i via hac qua gradieris. ait dñs omnipotens p os prophete in li. psalmoꝝ. Est igitur intellectus diuinum munus seu beneficium ab illa summa luce profluens: de qua scribitur primo Canonice Jo. j. c. Deus inquit lux est: ⁊ tenebre in eo nō sunt vlle. Et Sap. vij. Luci cōparata inuenit̄ prior. Ad hanc vt ostendimus que in eos qui ad optima conant. mellifluū rorem influit ⁊ spirat: spe firmissima recurrā. Quoniā scriptū est. Spera in dño ⁊ fac bonitatem ⁊ pasceris in diuitijs. Quare non solū ad aie perfectionē puto homini celitus datū intellectum: nec solū nobismet ipis natos esse: verum de his q̄ ipso pscrutante iuri dice integreq; senserimus: cōionem ceteris cōtribuendam vnanimiter existimam⁹. Nec que ad cōem viuendi vsum esse necessaria videntur: latitare debent sed se exhibere: sicut ⁊ que natura gignit: spōte reor. Nō. n. semp semē sub terra iacet: sed terra scissa surrsum ꝓtenditur: ⁊ adiutū a sole celum cōspicit. Pro inde si bonū est: i horreis reconditur ⁊ seruat. atq; nutrimētum ex eo capitur. Si malus transuerbis sulcis eradicatur: vritur ⁊ annihilatur. Jta in huiusce modi sententiam prorumpere sepenumero video: vt quiq; sciaz professores: q̄ sana mēte ꝓceperint: in lucem tanq; sub duro cortice sapidos fructus parere teneātur: ⁊ ea soli: hoc est sapientum intellectib⁹ obijcire: vt siqua vera dixerint: laudes deo canātur ⁊ opus eorum comprobetur. Si autem peccauerint quod humanum est erronea oppinio pedibus tereatur: rationibus eneruetur ⁊ eradicet. Hoc nostri maiores facere. Nam disputatiuus ⁊ reprehensiuū c[illegible] tamen in mundi gubernationē ⁊ dei laudem pertinere arbitramur. Quippe fere ois prudens mauult pie corrigi q̄z imitari dānabiliter. Inter eadem desiderantes me cōnumerari cupiens nō erubesco quotidie aliquid discere: famelicus fio: micas de ore sapientum cadentes rumino. Nec presumo dicendus: illud apostolicum vas electionis mihi quoquo modo conuenire: cum factus sim vir per longissimus tēpus lectionis fere. xlvij. annorum: euacuaui q̄ erant paruuli. Nam si ex parte aliquid didicerim: tñ in cōparatione latitudinis intellectus: profecto nihil me intellexisse agnosco. Mecum ipse q̄z plura animo reuoluens: ⁊ ab obseruantia perfecte gratitudinis sepissime concitatus: erga magnificentissimum principem Johannem Galeaz inclyte domus vicecomitum splendorem: ac nomine ⁊ re virtutum Comites necnō inuictissimum Ducem: ad aliquod munusculum ei offerendus conari debere: quod vere illi ⁊ decens ⁊ gratum esse possit. Et eo maxime cuz in ornatissimo suo papiensi gymnasio primariam cathedram ipo auctore immerito possideam Pro ingenioli nostri facultate onus assumpsi super vsibus feudorum scribere: vbi de nobilitate ⁊ nobilium virorum prudentia: de constantia ⁊ integra fide: de honestate morum ⁊ nature consuetudinibus plurimū pertractatur. Reliqs in scriptis super oibus iuris ciuilis libris ⁊ in enucleandis problematib⁹ iādiu versatus: nunc senio confectus inter tutissimos et grauissimos mores fruendam componēs etatē sub fidio precibusq; supplicibus adiutores ⁊ auxiliū prudentum peto. Irritos autem fabulatores nō timeo: quia deridendum est quod ratione non fundatur. vt. ff. de nego. ge. l. sed anvltro. §. i. ibi dum dicit. sed istaz sententiam celsus elegāter deridet. Cōfisus de deo presens feudorum opus constanti animo aggrediar: quod diuino auxilio prosequendo p singulos titulos: tex. exponēdo: notabilia colligendo ⁊ opponendo ⁊ querendo: necnō adiacentes materias pertractando ad finem vsq; perducaz Nec tacebo eos a quibus voce mortua didici atq; viua. quia honor est in honorante ⁊ cetera. Et quia occultator laudis aliene furi pars est arg. ff. ad. l. fal. l. hereditatum. §. fi. Remissiones quas faciam eliciendo conclusiones vbi expediet ⁊ dicta aliorum meliorando ⁊ magis fundādo declarabo. Nec aliquid quod fit ponderis dimittam quin eligaz quid mihi videt vt apertior ⁊ aptior fit via alijs intelligendi: supplēdi ⁊ etiam approbandi.

a Ispars ē vide que dixi in extrauaganti volentes vide. c. reuertimini. xvj q. j. Andrea barbacia.

Tractatus noster ergo de feudis incipere debet a quibusdam preludijs. Nam non statim in messem injciende sunt manus. Que enim ordinem in se habent: preludia quedam habent vt nō in auc̄. in medio litis non fieri sacras formas. §. fi. coll. viij. Et plerumq; prefatiōes demōstrationis quinimo etiam finalis cause viz ostēdūt. vt. ff. de orig. iuris. l. j. ⁊. ff. de heredi. instit. l. pacumenius androtenes. Quero ergo in primis ne videar super caduco opere ⁊ super ambagibus laborare: vtrum ista collatio que appellatur decima feudorum: auctentica si censenda? Quidam enim ausu temerario dicunt hanc collationem feudorum auctenticam no esse. Nam non est pars aliqua iuris ciuilis vel pretorij: vt instit. de iure natu. §. cōstat. ⁊ no. inst. de actio. §. sed iste. Jtem q̄ in libro isto non est debitus ordo cōpositionis vel compilationis librorum Et nihil constat sine ordinis compositione vt in prima consti. C. §. quibus. Jtem in isto libro multavaria ⁊ insufficientia continentur: quod non est de natura vere legis. Jtem ⁊ quedam iniqua quod est cōtra substantiam legis que debet esse equa. Naz ius est ars boni ⁊ equi. vt. ff. de iusti. ⁊ iure. l. j. in princi. Jtem licet locus ab auctoritate fit probabilis. vt instit. de codicillis. §. post que tempora. tamen non reperitur q̄ Obertus de orto vel Gerardus hui⁹ operis scriptores ⁊ recitatores: ⁊ non nullorum dubiorum decisores habuerint auctoritatez legis condende: q̄ non presumitur data nisi probetur. vt. ff. de orig. iuri. l. ij. §. pe. quia ea que sunt auctoritatis publice debent per publica documenta probari. vt. l. vnica. C. ō man. prin. C. de iure fis. l. prohibituz li. x. xcvij. di. c. nobilissimus. Certe nec isti magistri feudorum in aliquo loco asserunt se auctoritatem habuisse: vnde eorum interpretatio probabilis est ⁊ non necessaria. vt nō. C. de legi. l. j. Quinimo nec probabilis q̄ loquuntur vt tex. faciētes. ⁊. l. ponētes. vt. C. de sacrosa. ec. l. decernimus. Porro qui dicunt hunc librum esse auctenticum. debent hoc rationevel lege probare. naz rubor est loqui sine lege: vt. C. de colla. l. illam. ⁊ in auc̄. de trien. ⁊ semis. §. considerem⁹. coll. iij. Nec dici potest q̄ istud sit ius consuetudinarium q̄ cōsuetudines locales sunt ⁊ alios non pstringunt. vt. C. ō te. l. fi. ⁊. C. de edifi. priua. l. an in totum sicut prescriptiones non extenduntur. ff. de iti. actuq; priua. l. j. §. iulianus. q̄ certis terminis ⁊ mentis concludūtur ar. ff. so. ma. l. fi vero. §. deviro. Unde dicit Jmo. q̄ iurisditio est quid vniuersale: sed nō consuetudo vt ipse nō. extra de offi. archi. dilecto. Preterea q consuetudinē allegat eam probet cū in facto consistat ⁊ facta nō psumūtur presertim cōtraria iuri vl rōni vt extra de cōsti. c. li. vj. Jn cōtrariū q̄ iste liber sit auctēticus solēnis ⁊ seruādus probatur: q̄ multi glosatorū vertices istū librū glosauerūt ⁊ super eo

UNIVERSITEITS BIBLIOTHEEK UTRECHT
DOMEIN-ARCHIEF TE UTRECHT.

fecerunt vtiles sūmas. Inter quos fuerunt magni viri. s. Pyle Jaco. colūbi Ja. ō ardizone veronēsis: Jo. fasolus archiepūs cbrudumēsis. Ja. de rauano vltramōtan⁹: Odof. Postremo Ja. de beluisio. And. de isernea: Pe. de cer. ⁊ multi alij quorum auctoritate arguere non est absonū. Jtē in isto libro continentur multa vtilia ⁊ difficillia intellectu que i docti homines deprauant. Jtem minime sunt mutāda que interpretationem certam semper habuerunt. vt. ff. de leg. l. minime. Hanc partem tenet prefatus Ja. de bel. qui postq̄ legit hunc librū octo vicibus vt ipse refert hanc questionē disputauit. vt ipse tenet j. ti. j. §. fi. alias. quomō. n. cause feudorum que sunt magne ⁊ maxime deciderentur. Jtem nonnulle decretales sequūtur leges imperiales in hoc volumine situatas vt patet extra de iudi. c. ceterum. ⁊. c. nouit. extra de feu. c. j. ⁊. c. ex parte. de dote post diuor. resti. c. nup. ō deci. c. tua. de consti. que in ecclesiaꝝ. vbi dixi. de fo. cōpe. c. ex transmissa. ⁊. c. verum. ⁊. c. ex pte. de re. ec. non ali. c. vt. super. de do. ca. per tuas [b] xij. di. c. preceptis. de re. ec. non ali. hoc consultissimo. ⁊ xij. q. v. c. de forma. de prescrip. c. ad audientiam. ⁊. c. si diligenti. de penis. c. in quibusdā. ⁊. c. ad aures. de senten. exc. grauē. xxiij. q. ij. latorem. extra de vsuris conquestus. de hereticis. c. excōmunicamus. ⁊. c. fin. de iureiuran. eam te. ⁊. c. veritatis de iurepa. cum seculum. extra de pac. pleriq̄. de his que fi. a prela. cū apostolica. de of. dele. significauit. ō excess. prela. graue. ⁊ de statu mo. recolentes. de fide instru. inter dilectos. Que autē potest esse maior approbatio q̄z summoruz pontificum: certe nulla. vt. C. de leg. l. fina.

Porro aduertant ignorantes ⁊ mordeant fibi labia reprehensores veritatis. Nam doc. egregius odof. C. de sacrosan. eccle. auten. cassat irrita. sic ait. Unuz sciatisq̄ autenticum quod fuit compositū a Justiniano habet nouē collationes. Postea quando venit imperator federicus iunior misit has constitutiones ad ciuitatem istam doctoribus legum vt aptarēt eas singulis legibus sub congruentibus titulis: ⁊ ita fecerunt doctores cū quenerunt in sancto Petro: qa istam adaptauerunt ad legem istam. Postea quid fecerunt: Dominus Hugoli. post nonā collationez p fuit librum feudorum ⁊ omnes constitutiones federici antiqui ⁊ iuniorꝭ ⁊ aliquas leges Conradi imperatoris ⁊ vocatur. x. collatio. Sed pauci sunt q. beāt ita ordinate in libris suis sicut Odof. Apparet igitur quomodo iussu imperatoris fuit processum ⁊ opus probatum. Et ideo pertinaces desinant latrare deinceps. Et ideo in decisione causarū feudalium consuetudines non solum in foro cōtradictorio causaruz obseruande sunt sed etiam in foro conscientie nisi essent in periculum animaruz: quia lex ciuilis est pars legis diuine. vt nō. extra. ne cle. vel mo. c. super specula in nouella. ⁊ ad hec. j. c. j. §. j. ⁊. v. hec autem ⁊ j. de feu. cogni. in v. obtinet. per Pe. de cer. ⁊ in. c. ij. de feu. Jo. an. in addi. ad spec. in ti. de instru. edi. §. nunc dicendum. Secundo quero de ipsius feudi deriuatione ⁊ diffinitione. Dicitur autem feudū a fidelitare. vt. j. per quos fiat inuesti. c. nulla. ⁊ est arg. a nominis interpretatione sic. insti. de tu. in pri. ⁊. ff. si cer. pe. l. ij. §. appellata. ff. dever. signi. tigurij. ⁊. l. vt alphenus. Mā sepe vocis proprietas quiditatē rei significat. vt. ff. de infa. l. athletas. §. calūniator. ff. ō testa. l. j. ⁊ lz qeqd facimus fidē alienā secuti in fide confistat: vt. ff. si certū pe. l. j. tamen per excellentiam cōfistere debz in feudis in qbus dūs quodammō se totaliter committit vasallo personam scz ⁊ honorem ac bona. vt. j. de no. for fide. c. j. ⁊ econtrario. ⁊ ideo per excellentiā feudū a fide dictum est. nō a qualibet fide: sed a fide fidelitatis. Est autem fides dū promittitur iuramētū fidelitatis. sz dū fuat exequtio operis. vt. j. quid prece. dz inuesti. an fide. c. j. Uel o ita/ qz vnde nomē feudi descendat iuxta. l. j. in prin. ff. de iureiur. videamus diffinitiue quid sit feudum: quoniam omnis institutio de aliqua re que a ratione suscipitur debet a diffinitione proficisci vt intelligat' qd sit id de quo disputatur sm Tullium libro primo officiorum. Est ergo feudum prout a dño proficiscitur beniuola actio. sz put a vasallo suscipitur est ipsius beniuolentie effectus. totū autē hoc beneficiū a nomine significatur. Dicit ergo iaco. de ardizone q̄ feudum seu beneficium est beniuola actio tribuens gaudiū capienti cū retributione seruitij. Quo ad primum dum dico beneficiū notatur genus: quo ad secundū notatur differentia. Genus enī est quod in spēs diuisibile est: sicut in adoptione dicimus q̄ quedā adoptio est genus: quedā species prout differt ab arrogatione. vt. ff. de adop. l. j. Sic ⁊ creditum differt a mutuo sicut genus a specie ⁊ ipi mutuo inest quia genus representatur in qualibet sua specie: vt. ff. si cer. pe. l. j ⁊. l. ij. §. creditum. Uel dic plenius vt dicit tex. a cui⁹ verbis non recedamus. j. in qbus cau. feu. amit. c. j. § fi. q̄ feudum est beneficiū quod ex beniuolentia alicui ita datur vt proprietas quidē rei immobilis beneficiate penes dantē remaneat. Usufructus autem illius rei ita ad accipientem transeat: vt ad eum heredesq̄z suos masculos ⁊ feminas si de his nominatiz dictum fit imperpetuū pertineat: ad hoc vt ille ⁊ sui heredes fideliter dño seruiant: siue seruitiū illud nominatim quale esse debeat fit expressum: siue indeterminate fit promissum. Et ex predictis verbis sex per ordinem describuntur. Primo feudoruz institutio seu natiuitas gratiosa. ibi beneficiū quod est ex beniuolentia. Secundo retentio proprietatis rigorosa. ibi vt proprietas. Tertio eorum acquisitio fructuosa ibi vsufructus autem. Quarto ipsoruz processio siue propagatio generosa. ibi heredesq̄z in perpetuum. Quinto recompensatio siue viciss[itudo] beneficij onerosa. ibi ad hoc vt seruiāt. Sexto tacite soluꝫtur quedam questio dubiosa. ibi expressum siue indetermi/ te. Pro intellectu horum circa primū quero vtruz feudum possit gratia nuncupari: Et videtur q̄ sic vt legitur ⁊ nō. ff. ō aqua quot. ⁊ esti. l. j. §. permittitur' In contrariuz quia nō prestat būficiū q impēdit debitū: vt. ff. de rit. nup. l. prime: ⁊. ff. de here. insti. l. fi

o fideicōmissaria. So. si compares inuicē extre/ feudi. i. concessionē ⁊ recōpensationē beneficiorū ia prepōderat būficiū: feuda habent plurimū gre: ideo feudū recte appellatur būficiū. ar. ff. ō obse. l. ius puerū. Sic ⁊ possessio denominatur a iure illa q̄ habz plurimū iuris: ⁊ ecōtrario a facto illa q̄ habz plurimū facti: vt nō. C. de acq. pos. in. l. j. Fit eñ de noiatio ab eo qō plurimū potest: vt. ff. de ptrahē. ēp. l. domū. ff. de sta. ho. l. q̄ritur. ff. ex q. cau. maio. l. is q rei. ff. pro donato. l. si vir. ff. de le. iij. l. quesitū. §. illud fortasse. Et dicimus in simili q̄n pro re datā alia res ⁊ quātitas vtrū fit permutatio vel emptio: q̄ ispicie dū est an fit preciū maior pars valoris [a] rei nec ne: ff. de ptrahē. emp. l. fundi partē. ff. de ac. emp. l. si steri lis. §. si tibi. extra de rerū pmu. c. ad qōes in nouella. p quo facit quod nō. L. incendiū in fi. C. si cer. pe. et p Bar. in. L. Aristo. ff. de dona. Dico q̄ si in eandē q̄litatē pcurrūt q̄ in dubio iudicamus esse ꝛctū nomiatū emptōis ⁊ vēditiōis q̄ fauorabiliorē cū ipso consensu pariat actionē. vt. ff. de pac. iuregentiū in prin. Sz statī queritᵉ cū dixerim q̄ feudū fit būficiū: vtruz possit puerti in aduersam fortunā: verbi gratia dño faciente guerrā ⁊ vocāte vasallū: vasallus conscietia motus vel animi timiditate vult potius feudo cedere' q̄z seruire: queritᵉ an possit: Et videtᵉ q̄ sic: q̄ aut dicimus istā refutationē esse pmissam ⁊ tūc hz vasallus intentū suū. Aut dicimus esse felloniā ⁊ tunc ex l. feudi nō pōt vasallus plus pati q̄z priuationē feudi Et ideo concludendo videtᵉ q̄ inuito dño possit vasallus renūciare: ⁊ hoc p tex. expressum. j. de vasal. q ptra pōsti. lotha. c. j. ⁊ nō. j. de cap. qui curiā vē. c. fi. in d. c. ad qōes And. bar.

e ¶ Feudo cedere. vide bar. ⁊ ioā. de imo. i. l. is cuz quo. ff. de aqua plui. arcē. ⁊ docto. in c. que in eccle sia. de cōsti. videplene io. de im. i. ca. ad audientiā. de rebus ec. no. ali. ⁊ in. c. ij. ō feud. ⁊ vide dy. consilio. x liiij. io. an. in additio. spe. i tit. de loca. § nūc aliq̄. vbi net gl. i. c. fi. j. de cap. q cu. vendit. quam glo. dūs io. in l. is cum quo. allegat pro sing. vi ō bal. i. l. impialis'. §. callidis. j. de prohibita. ali. feu. p fe:/ de. ⁊ in. ca. j. q ptra cōsti. lo/ th. bñ. aliena. ⁊ in preallegato. c. fi. Jac. ō bel. ih dicit q̄ si interest vel pactum in cōmento non pot remitti/ ri. bal. vide/ net q̄ tenetur ad interesse li/ mitat nisi ue/ nisset iura/ mētū. p gl. l. si pecuniā. ff. de condi. ob. cā. vide textū in cōtrariū in. c. p tuas. de ar bi. facit q̄ iu/ ramentū intel ligit secūduz naturaz ꝛct⁹. l. fin. C. de nō nu. pecu. ⁊. l. fina. ff. q satisda. cog. inter simplicē loq/ lā ⁊ iuramentū dūs non facit differētiaz ergo si cōtractus nō cogit precise nec iuramētū. ⁊ vide que notaui ad baldū. i. l. j C. de sen. q̄ p eo q̄ interest. ⁊ l. si qs maior. C. de trāsac. i tex. vbi plene allegaui. Andrea. barba.

b ¶ ca. p tuas xij. dis. aduerte quia cōiter doctores allegant multa iura i materia feudoꝝ in decretis ⁊ tamē nō reperiūt tex. i decretis qui de feudis faciat mētionē sed solū glo. nec mirū ē q̄ ista ꝓpilatio feudoꝝ fuit facta post ꝓpilationē decreti ꝓbatur i. c. j. j. de for. fide. An. barbatia.

c ¶ De cuius significatione j. de: phi. feu. alie. p fede. in. cap. j. §. ad hec. ⁊ quedicaī. j. de pace iura. fir. in. c. ad hoc vbi dixi.

d ¶ Maior pars valoris more bar. i. l. aristo. de dona. ⁊ q̄ dixi in

f ¶ vide pulchrū tex. in. c. noli existimare. xxiij. q. j. in ea. colū. ibi vt no. in. l. incola ff. ad municipales. vbi ibi glo. sing. loqnt de extimo. an eccl'ia teneatur de q̄ bal. fecit festū in. l placet. C. ō sacrosan. eccle. And. barba.

g ¶ Alibi. d. antho. de butrio qui notabiliter loquit in allegato. c j. ō. bis que fi. a ma. pte cap. And. barba.

b ¶ Alibi qs notat. in. l. stipulatões non diuidūt. ff. de ver. obl. z illā glo. not. quia est valde singularis. sz do. eā cōiter non tenet. vide nota. in. d. l. si pecu. z vide io. de imo. qui refert illā gl. ad tria. in. l. hoc iure. §. si quis ff. de do. An. barba.

i ¶ Adde q̄ quicqd sit de eo q̄ post feudū acqsiuit tī filius eius ex quo cognouit hereditatē paternā nō potest renūciare feudo qō ei inseparabiliter est vnitū siue ꝓnexū vt. j. an agna. vel si. c. j. C. de iure deli. l. quidā enilogio. §. nūc aliqua. v. xj. et qō Bart. in. l. stipulationes nō diuidūtur in. v. celsus ō ver. ob. tin. l. is cū quo ō. aqua plu. ar. C. de repu. hab. l. sicut. etiā si in iudicio abnegat feudū. naz nō pōt in suuz fauorē sed in suū damnū q̄ qui in iudicio abnegat ius suū videt cedē liti. l. postq̄. C. de pac. z glo. in. d. l. sic.

glo. magna. z de. ꝓbi. feu. aliena. p fe. ca. j. §. callidijs in glo. in verbo amittāt in totū. Itē sublato emolumento tollitur onus annexū de le. iij. l. pamphilo. §. duas filias. In ꝓtrariū videt q̄ feudū dicitur a fide: z graue est fidē fallere [f]. vt. ff. de ꝓsti. l. j. in princi. Est em̄ fides ſm Tullū dictoꝝ ꝙuentoꝝūq̄z ꝓstantia z veritas: Vnde vult doc. q̄ aut feudū est cōcessiuz ad certum seruitiū z nō pōt refutari inuito dño. Ad in certū z tūc fit q̄ nondū est purificata obligatio. ergo si esset iā in dictū fuitiū z sic purificata obligatio nō habet locū renūciatio. Simile habem⁹ in glo. notabili de eo q̄ vult recedere a villa vl castro z cedere bonis que ipse ibi possidet. Mā si nō erat mun⁹ indictū liberatur. Secus si erat indictū vt no. ff. ad munici. l. incola. in glo. Sed pone q̄ ꝓtractus feudi fuit celebratus per stipulationē que solet apponi in omnibus instrumentis z si nō apponatur p̄sumitur. v t ff. de ver. obli. l. sciendū. l. fi. C. de fideius. Vel pone q̄ vasallus iurauit non solū fidelitatē sed obseruare dictoꝝ ꝙuentoꝝūq̄z formalitatē: nunquid habebit locum penitentia: z videt q̄ non q̄ stipulatio dicit a stipite. i. a firmitate vt insti. de ver. oblig. in princi. Itē non est in ptāte debitoris dissoluere debituz et vinculū ſm Accur. Itē obligatio persone coheret z non rei. vt. l. fi. C. de p̄scrip. lon. temp. z. l. fi. ff. de cōtrahē. emp. Item in culpa fuit se fic astringendo obligatione personali a qua quis non liberatur rei cedēdo. vt. ff. de vsufruct. l. sed cum fructuarius. Item nos dicimus in simili q̄ si qs iurauit ſuare id quod in statuto lz cassef ꝓtinef statutū nō liberaf: sec⁹ si iurasset seruare statutū [g] vt nota. in. c. j. de bis que fi. a ma. per. ca. Faciunt em̄ differentiā vtrū iuretur obseruantia legis vel iuref obseruantia coꝝū que continef in lege. Primo casu annihilata lege annihilaf iuramentū tanq̄z eius accessoriū. Secundo casu sec⁹ quia nō dependet iuramētū a statuto. Simile habes in alia materia vtrum viciato ingressu vicietur oblatio bonoꝝū. nā distinguif vtrū bona sint oblata p se an sint oblata p accidēs seu accessorie. vt no. C. de sacrosā. ec. auf. igressi. So. in stiplatōe credo q̄ō possit renunciare tī teneaf ad interesse. In iuramēto autē distinguo. aut loquimur quo ad iurātē z tenef preci se quia iuramentū [h] imponit precisam necessitatez. vt no. ff. ō condi. cā da. cā non se. l. si pecuniā in prin. in glo. pua que incip. habeas vt quia iurasti. Aut loquimur in herede iurantis q̄ heres non iurauit et tunc tenef ad interesse. nam vinculum prescisum z specialle iuramenti est personale ex parte iurantis. vt nota. Inno. extra ō iureiurā. c. vltatis. z adde quod nota. in spe. ō sensibus in q̄stione de puteo. z. ff. de dā. in sec. l. pretor. §. hoc edictū. Dicit And. de iser. q̄ feudum ad seruitium est datum gratia vtriusq̄z z determinato modo z adheret nature pacti z cōtractus nominati z ideo nō potest renūciari inuito domino cū certa fit obligatio precise contracta ad antidora. ad quod. j. de capi. q̄ cu. ven. in. c. fi. in glo. magna in p̄n. z in spe. de loca. [i] Illud sciendū est q̄ si vasallus recedit in salutato hospite non tamē renunciando feudum q̄ cogitur si placet dño redire z seruire. vt. C. ō agri. z censi. l. omnes li. xj. Redeundo ad propositum dico quod feudum est beneficiū. Est autē questio vtrū posset dici priuilegium si forte concedif a principe: sup quo dico q̄ aut concedif a principe de rebus nō in feudalibus q̄ō potest princeps facere ex plenitudine ptātis: tūc ꝓprie appellaf priuilegiū Idē si concedat femine ꝓtra rigorē ꝙsuetudinis feudoꝝū. vnde de isto priuilegio nō cognosceret nisi princeps quasi disputef de eius substantia. vt nō. extra de iudi. c. cū venisset z. j. apud quē vel quos contro. feu. debeat diffi. c. j. Si autē ꝓcessio sequif ius z consuetudinem nō dicif ꝓprie priuilegiū sed beneficiuz Sed de larga significatione dicūt quidam q̄ potest etiam appellari priuilegiū omne quod emanat a prin

cipe quod uō. Jo. an. extra de v. sig. c. olim in nouella. Dixi secundo q̄ in predictis verbis describif p prietatis retentio rigorosa. pinde em̄ dñs magis timef a subditis. ar. ff. de ver. ob. l. vtrū. z ꝓcor. j. de inuest. de re. alie. fac. c. j. §. fi. Quādoq̄z tī secus cōtingit quia dñi ꝓcedūt p prietatē z vsufructū cū pacto quod debeant sibi certa seruitia prestari. vt. j. de feudo nō habēte p prietatē feudi naturā. c. j. Ibi vt cisdē cāis tē. Et ꝓtra naturā feudi est q̄n ꝓcedit ratiōe p prietatis z vtilitatis. vt. j. in q. ca. feu. amit. in fin. De rigore ergo ꝙsuetudinis feudoꝝ est q̄ apud dñz fit p prietas. z si pactū fit appositū in ꝓtrariū recessum est a natura ☞ctus feudi z alia ꝙuentio inita est. sez ☞ctus innominatus. ar. ff. p socio. l. si margaritā de condi. ob cām. l. fi. z. l. vbi ita donaf. ff. de do. cā mor. vbi Bar. Sed hic quero quō in iuribus p sonalibus puta in annuis p̄statiōibus possit describi p prietas cū nullū sit ibi dñium directū vel vtile cū nō detur rei vēdicatio? Rñdeo q̄ō loco directi dñij est actio directa z loco vtilis dñij est actio que vtilis datur contra debitorem feudatario q̄ est in feudatus redditus annuus seu annone ciuiles que inter īmobilia ꝓputanf. C. de sacrosan. ec. l. iubemus nulli in p̄n. in auten. de nō alie. §. j. z. j. de ꝓtro. inter va. z epi. c. j. z. j. de feu. cogni. c. sciendū cū ibi nō. z in cle. exiuit de v. sig. in v. cūq̄z annui redditus. Et scias q̄ omēs res ex quibus fructus percipiunf inter īmobilia cōputanf. sed ita est q̄ ex ipso iure q̄ō habet creditor fructus percipif. i. annuus redditus. Probo aūt q̄ fit fructus q̄ renascif singulis annis. vt nō. ff. so. ma. l. diuortio. §. si vir. in glo. que incipit distinguif. aut renascif z sic est fructus tē. Nec curo vtrū annua p̄statio sit circa idem. an circa aliud. puta vno anno circa frumentū: alio anno circa oleū. vt. ff. q̄ō di. le. cede. l. nec interest. nam in feudo q̄q̄z vno anno percipif frumentū z alio vinū. vt. ff. so. ma. l. fi fundus. §. q̄ in sementē. Dixi tertio q̄ in verbis littere denotaf feudoꝝ acquisitio fructuosa. Sed ō lrām op. q̄ feudatarius nō solū habet vsufructū sed vtile dñium [k] vt plene legitur z. nō. j. de capitulis coꝛra. §. j. in gl. magna. q̄ tali rōe ꝓbatur: ex omi ꝓpetuo ꝓtractu queritf vtile dñium. vt insti. loca. §. adeo. z. ff. de supfi. l. j. §. quod ait z. j. de feudo filie dā. c. fi vasallus ō suo z. j. de ꝓtro. inter vasallū z aliū de bñ. c. j. Quale aūt dñium habeat feudū z que res possint dari: habef j. per quos fiat inue. in. c. j. in prin. z in. §. sed z res. et de inuest. de re. alie. fac. §. j. z de dñio vasalli p glo. in l. j. C. de thesau. li. x. Quidā tī dicūt q̄ vtile dñium est chymera: dicētes q̄ vtile dominiū nō est aliud q̄z ipsa vtilitas sine p prietate consistēs nec est quid distinctū ab vsufructu perpetuo z trāsmissibili. Sz isti nesciūt quid dicāt quia p prietas est dñium superius cuius inuētio est de iuregentiū. Vtile vero dñium ē dominiū inferius quod subalternaf directo vt ī feudo vel emphiteosi. vel q̄ō ☞riaf vt in dñio p̄scripto q̄ p̄scriptōes sunt positiue. Et dñia sunt de iuregētiū. iō p p̄scriptionē lōgi vel lōgissimi temp⁹ dñiuz directū nō vsurpaf sed quedaz qualitas dominij in esse producif q̄ne appellaf vtile dñium. Porro directū dominiū non transferf [l] nisi de voluntate vera vel interpretatiua ipsius dñi. ff. de ꝙdi. ob cau. l. iij. §. subtiliter. z. ff. de reg. iur. id quod nostrū. z insti. ō rerū diui. in. §. p ꝓtraditionē. z Bar. in. l. si is ad q̄ē ff. de acq. here. que volūtas p̄scriptionibus nō inest. vt nō. in. l. j. in fi. ff. de dolo. Mā in p̄scriptione longe z longissimi tp⁹ non requirif scientia aduersarij nisi in iuribus que sine patientia nō p̄nt possideri vt. C. de p̄scrip. long. tp⁹. l. fi. z. l. ij. C. de serui. et aqua. Dixi quarta q̄ in verbis littere describif feudoꝝ successio generosa. Natura enim feudoꝝ est vt non recipiant extraneos heredes. vnde nomē heredis in feudis appositū intelligif stricte [m] pro descendentibus ex eo quod est stipes agnatiōis cōis. vt. j. ō

Naz z pactio cū duorum si fit vallata cōsensu renūciari vnius arbitrio nō pōt vt dicit glo. ff. de opti. le. l. boie legato. Nam oia que solidi tatis vinculo copulanf per alterā partem retractari impossibile est.

k ¶ Alibi mō in. cap. ad nostrā. de re. ec. nō alie. vbi dicit q̄ in feudo ñ est dare vtile dominium An. bar.

l ¶ Et sic nota p illa. q. glosatur ita in p̄scriptōe que rat directum dñium ō quo plenissime vlta alios tetigit saly. in. l. traditionibus C. de pact. an. barba.

m ¶ Vide bar. in. l. p here de. §. j. ff. de acq. he. bal. et io. de imo. in. l gallus. §. si a parente. ff. de libe. z postli. And. barba.

n ¶ De hꝛticis i vj. ¶ Done q̄ conceſſuꝫ eſt alicui pro ſe ⁊ heredibus pro priꝫ corporis feudum: vtrū intelligatur de omnibus maſculis deſcēdentibus in infinitum. dic q̄ ſic. C. de pac. l. j. in. j. q. per Ly.

o ¶ Transfertur poſſeſſio. Adde glo. notatā. c. ij. de cōſue. vide glo. c. p tnas. de donatio. que vult q̄ per inueſtituꝛā nulla q̄ratur poſſeſſio vide in ca. auctoꝛitate. ō in ſti. ⁊ ibi dixi viō ꝙ poſt. io. an. ō anto. in. c. tranſmiſſa. de eleet. et vide tex. in. c. cū bertoldus. de re iudic. et ibi. d. abbas: ⁊ vide. l. pe. i c. j. de reg. iu. lib. vj. in fi. andre. barba.

p ¶ Inſ dilectos. Quod not. p queſtione q̄ habeſ in l. traditioib⁹. C. de pac. vtꝫ per donationem p̄cipis dñium trāſeat abſq; traditione: q̄ per hoc videſ q̄ ſic. ad qō facq̄ qō no. Jo. an. in. c. oli de v̄. ſi. ⁊. j. de noua foꝛ. fide. c. j. in. §. fi. ⁊ qō no. i. l. cū duobus in. §. idez rñdit. ff. p ſocio cōiuncta. l. pe. C. de dona. inter vi. et vxo. ⁊. l. ceſar ff. de pub. ⁊ videtur inferre vtrū p̄ceps cōtrahat ſup re aliq̄: an ipſam p̄ modus p̄iuilegij concedat.

q ¶ In p̄cipio. Et exgloſa. illius. l. poſſet arguiq̄ ſi vaſallus incidit inſtrumentuꝫ tacite videſ poſſeſſionē retradere ⁊ illa glo. nō ē alibi. De p̄cario dic q̄ ſi accedit alienationi hꝫ eā inducere ſecus ſi ſtat perſe facit. ff. ō dona. l. luti⁹ de acq. poſſe. l. ſi quis ante.

feu. ali. c. j. §. ⁊ ſi clientulus. ⁊ nō. ff. ad trebel. l. ex facto per glo. ⁊ Bγ. ⁊. ff. de ver. obl. l. in cōuentionalibus p Bγ. ⁊ plene dixi poſt Ly. in. l. liberti liberteqꝫ. C. de opis liber. ⁊ per glo. in. c. ſtatutū el. ij. de hereticis in. vj". Dixi quinto q̄ in verbis littere deſcribiť q̄daꝫ recōpēſatio ſed viciſſitudo meritoꝝ aliq̄liter oneroſa: qua ceſſante nimirū ſi perdiť feudū. neqꝫ eñ eſt alia iuſtioꝛ cā feudi vel beneficij auferēdi q̄ſi id p̄o quo id beneficiū datū fuerit vaſallus fꝛuere recuſauerit. Sed quare eſt iſta iuſtioꝛ oībus alijs: rñdeo q̄ꝛ procedite ꝛ primo conſenſu ptiū ⁊ ſic naſcitur ex ipſa radice cōtractus: ipſaq̄ cā loco tacite cōditionis habeť: vt. ff. loca. l. quero. §. inter locatoꝛē. Dixi ſexto q̄ in littera quedā q̄ſtio ſoluiť. poterat enim q̄ri an p̄opꝛie diceꝛeť feudū fiue fit ꝓmiſſum certuꝫ ſeruitiū fiue non: ⁊ determinať ibi q̄ ſic Dicit tamē Ja. de bel. q̄ feudū nō dicit rectū vbi eſt certū ſeruitiū limitatū. Sed aduertendū eſt ⁊ oppoꝛtra textualē diffinitionē q̄ꝛ in tex. nō fit mentio de inueſtitura q̄ videť eſſe ſubſtātia realitatis feudi. vt. j. quid fit inueſti. c. j. p viribus eñ opꝛ q̄ aliqs in poſſeſſionē inducať ad hoc vt ius pfectū conſequať ſi ſint talia in qbus cadat traditio aliqua coꝛpoꝛalis vel incoꝛpoꝛalis: vt. ff. de vſufru. l. iij. §. dare. ⁊ nō. in. c. j. de īmu. eccle. p Jnno. ⁊ ibi no. eꝛ de p̄ſcrip. c. ad audientiā. Sol. ideo tacuit de inueſtitura nō ponēdo in diffinitioē feudi: q̄ꝛ feudū nō ſolū acqriť inueſtitura ſed ſucceſſioē: vt. j. de feu. cogni. c. obertus. §. ſciendum. Jtē p̄ſcriptioē. vt. j. ſi de feu. ꝓtrouer. fue. ca. ſi qs p xxx. Jgiť inueſtitura nō eſt de diffinitioē ſed eſt quidā modus acqrendi. Certū eſt aūt q̄ duplex eſt inueſtitura. ſ. v̄balis ⁊ realis. De qbus. j. qd fit inueſtitura. Per p̄mā nō trāſſerť poſſeſſio° : vt. ff. de pecu. l. nō ſtati de fide inſtru. c. inter dilectos. ⁊. C. de fur. l. ſi nōdū. q̄ꝛ ſtat in finibus v̄boꝝ. nam ſolo v̄bo nō trāſit dñium nec poſſeſſio: vt. C. de pac. l. traditionibus: ⁊. ff. eo. l. diuiſionis placitū. niſi in ipſo v̄bo ſeu p̄ ipſum v̄bū mutetť cā poſſeſſionis ꝓceſſoꝛi. vt. ff de acq. poſ. l. quod meo. Vel cā ſupueniēs mutet q̄litatē poſſeſſiōis poſſeſſoꝛi. vt. ff. de iure do. l. ſi ſponſus. §. j. Nec differt titulus vniuerſalis a p̄ticulari. vt eleganter nō. in. l. j. ff. de vſuca. p dote. vnde fine poſſeſſioē nō dicit ꝓceſſum ad actū ꝓferentē ius in re: ſed in p̄iuilegijs eo ipſo q̄ p̄inceps dat: trāſſert dñium. nec aliud reqrit niſi ad facti traditionē exequtio de reſcrip. c. auditoꝛ in cle. ⁊ in. l. bñ a zenone. C. de quad. p̄ſcrip. ⁊ de fide inſtru. inter dilectos P Per ſecundā autem realem aut eſt facta poſſeſſoꝛi q̄ antea poſſidebat: etenim cauſa poſſeſſionis mutatur ⁊ ſic ficte videť res tradita. vt. j. ſi de feu. cōtrouer. fue. c. ticius. ⁊. ff. de iure do. l. ſi ſponſalibus. §. j. ⁊. ff. de rei ven. l. quedā mulier. ⁊ ar. ff. de here. inſtit. l. iij. §. qui fideicōmiſſariam. Si vero erat penes tradentē certi ſunt modi introducti a iure poſſeſſionis trāſferende per quos ficte tranſferť poſſeſſio. vt. ff. de acq. poſ. l. quod meo. ⁊ no. ff. de pac. l. ab emptioē. Jō autem dicitur fictio q̄ꝛ v̄a paſſeſſio naturalis eſt. vt ff. de aqui. poſ. l. j. in p̄in. q Sed illud queritur an ex patientia reſultans traditio dicatur vera vel ficta: Reſpondeo. dicit vera ſed tacita eſt q̄ꝛ modus eſt tacitus ex quo reſultat vera poſſeſſio. Vel dic q̄ eſt fictio in modo tradendi ſed veritas in ſubſtātia poſſeſſionis quia plena poſſeſſio eſt apud poſſidentem. vt. C. de acq. poſ. l. minus inſtructus. Quero in incoꝛpoꝛalibus per quos ⁊ quot actus acquiratur q̄ſi poſſeſſio: reſpondeo de hoc eſt tex. valde not. j. quid fit inueſti. c. j. §. ſi vero. dic vt ibi dicam. Et adde q̄ quedam ſunt incoꝛpoꝛalia perſonarum vt iuriſditio

r ¶ Rē que nobis. Qꝛ ſic ſuitutes p ſe nō pñt itelligi ita nec p ſe haberi vel poſſideri. vt. l. j. ff. de vſufru. le. ⁊ ibi glo. in verbo ex bonis. q̄ꝛ omēs ſeruitutes accidentalia ſeu qualitates ſunt. Sunt etiam quedā res q̄ pñt intellectu p̄cipi ⁊ nō videri vt poſſeſſio p̄o induiſo ō le. ij. meuius. §. duorum. ⁊ per accur. ibi in glo. in vbo hāc p hāc tñ p teſtes dicētes ſe vidiſſe plures poſſidere ſimul tāq̄ eiuſdē rei conſoꝛtes. Jtē ſunt q̄dam coꝛpoꝛalia que nō vidēm⁹ vt athamos in aere ⁊ augmentū in cucurbita. coꝛpus eñ eſt q̄ eſt in vno loco ita q̄ nō i n alio. ius eſt q̄ vbiq̄ eſt. l. fi. C. de p̄ſcript. long. tem. In coꝛpoꝛalibus poteſt agi poſſeſſoꝛio de iudi. c. fi.

s ¶ In ꝓmiū videť. De donatione facta eccleſie vide ad plenū ſa ly. in phemio codicꝭ. vbi refer verba io. de ligna. vide bal. ibi ⁊ in p bemio. ffoꝛ. ⁊ dñm meuꝫ in rubꝛica. ff. de ver. obl. An. barba.

nes: quedam incoꝛpoꝛalia rerū vt ſeruitutes. De p̄mo dic q̄ ſufficit obedientia ſubditoꝝ niſi alius ſit in poſſeſſione eoꝝ vt notant Jnno. ⁊ io. an. in. ca. dilectis de cap. mo. In ſecundis vero non requiriť obedientia que non cadit in eis: vt. ff. de acq. poſſ. l.

Expedita rem que nobis". Bal. ll. doc. diffinitiōe feudi quam quidam ſub breuiſſimis ponunt verbis dicētes q̄ feudum eſt conceſſio rei p̄o homagio. id eſt fidelitate facta vt extra de fimo. ca. ſi diligenti. p̄ocedamus ad vlterioꝛa. Et queritur tertio qualiter feudum diuidatur. Et ego incipiam aliter q̄ꝫ incipiant alij doc. Jncipiendo ab oꝛdine dignitatum dico q̄ feudum aliud eſt regale aliud nō regale. Circa q̄ō quero de tali queſtione. Jmpeꝛatoꝛ donauit vel cōceſſit ex cauſa donationis vel alio titulo caſtrum in perij: nunquid valebit donatio vel alienatio? ⁊ videtur q̄ ſic: quia contractus p̄incipis obtinet vim legis. vt. ff. de. pub. l. ceſar. C. de dona. inter virum ⁊ vxo. l. penul. C. de bonis que li. cum multa. de quadri. preſcrip. bene a zenone. Et ſi dicatur iſtud eſt cōtra ius cōe: reſpondeo hoc non infert non valere ſed infert eſſe p̄iuilegiū. C. de bo. vac. l. ſi quando. li. x. ⁊ in. c. ſuggeſtum de deci. ⁊ ibi no. ⁊. ff. de flu. l. quo minus ⁊. ff. ne quid in lo. pu. l. ij. §. hoc interdictū in auten. de ref. ſacri pala. §. preterea. coll. ij. ⁊. C. ne fiſ. reꝫ quam ven. l. j. ⁊ per totum. Jtem imperatoꝛ confert ſummas dignitates: ergo earum territoꝛia. vt. C. de diuer. offi. l. p̄obatoꝛias li. xij. Jtem p̄o hoc glo. Accur. C. de le. in. l. humanū. In contrariuꝫ videť quia quādo coꝛonatur iurat nihil diminuere de bonis imperij vt extra de iureiuran. c. intellecto. ⁊ i feudatario non poteſt minuere honoꝛem regis ſm Andre. de iſer. Jtem non poteſt rex facere deteriorē cōditionem vniuerſitatis. id eſt regni nec regnum ſub ijcere ſeruituti ſm Oldra. itez tales gratie p̄eſumūtur ſurrepticie: vt. C. de. teſta. l. j. cū eni ſint manifeſte contra publicam vtilitatem non valent. vt. C. de his qui vaca. a p̄incipe accepe. l. vnica. l. x. ⁊. ff. ō vaca. mu. l. j. in p̄in. C. de ſacroſan. eccle. l. iubem⁹ nullam. C. de aq̄ duc. l. ſi quis per diuturnam. li. xij. itē ſequeretur abſurdum q̄ imperiuꝫ poſſet ad nihilum deuenire. vt per bar. in. l. p̄ohibere. §. plāe. ff. quod vi aut clam. ⁊. j. quo tempoꝛe mi. inue. pe. c. ij. in fine. ⁊ legitur ⁊ nō. in. c. abbate ſane de re iudi. in. vj. Dicit io. mo. q̄ papa poteſt legem imponere ſibi p verba derogatoꝛia ſed non ſucceſſoꝛi ſuo de conſti. licet romanus in vj. ⁊ Arch. xxv. q. ij. in ſumma glo. in. c. fi. in glo. pe. de reſcri. in vj. Hanc partem tenet glo. in auten. quomodo oꝛteat epiſcopos in p̄in. col. j. Jſtam queſtionem determinauerunt antiqui tangendo illam queſtionē de donatiōe facta eccleſie: q̄ potius fuit diuinitatis q̄ꝫ humanitatis: ⁊ dixerunt quo ad expꝛopꝛiationē territoꝛij dignitatis vel iuriſditionis non valere nec poſſibile eſſe. Commoda tamen ⁊ vtile dominiū concedi poſſe ſalua ſemp ab imperio recognitione ac fide. q̄ enim imperatoꝛ ſe ipſuꝫ mutilet. id eſt membꝛa imperij a ſe amputet dicere eſſet ſpecies fatuitatis. Et ideo diſtinctio quorundā qui dicunt q̄ imperatoꝛ poteſt diuidere per res ſed non per quotas eſt falſa quia imperiuꝫ eſt in ſimilitudine coꝛpoꝛis humāi a quo ſi abſcinderetur auricula non eſſet coꝛpus perfectum ſed monſtruoſum. ⁊ ideo ſi donatio Conſtantini non p̄oceſſiſſet a fide catholica ſicut ꝓceſſit ſed a mero iure ip̄erialis nō potuiſſꝫ caput ip̄erij officij. i. romā a ceteris mēbꝛis mutilare: q̄ꝛ capitꝫ trūcatio nō ē ps quota ſꝫ tota. Bene tamen eſt cōcedendū q̄ papa ⁊ imperatoꝛ

t ¶ .l. siquando in princip. Immo terrarū statuta ⁊ cōsuetudines ꝺ bet seruari facere. vt.j. ti.j. in fi.ꝑn. Item non potest sine culpa dissuestire vasallū.j e.t.ti.i.§. notādū i glo. Et in ore principis debz esse veritas: vt dixi de natura feu.in.c.j.⁊ de no.for.fiꝺ. in fi.

v ¶ Tali lege. Vide singulares limitationes de hoc.in. l.fi. C. si ꝯtra ius vl vtili.pub.per sal⁹. an. bar.

possent concedere aliquā rem vt ille haberet dñium vendicandi ⁊ possidendi.vt.ff.de euic.l.lutius ꝺ rei ven.l.item si verberatū.ff.de le.ij.l.qui solidū.§.prediū.C.de iure fis.l.certa forma.li.x.C.de meta.⁊ epi de.l.deuotū.li.xij.Quod autem posset facere sibi parem vel superiorem vel aliquem impune qui posset rebellare imperium impossibile est quia lex regia cōtradicit. Et quia nullū inferius ſm Aristotelē stantibus termis decretiuis participat id quod superius

Aliqua est.Bald.⁊c. Sed pauca de principe dicamus. Et primo q̄ ipse est vigor iustitie si est vt esse debet non tyrannus.l.prohibitū.C.de iure fis.li.x.Secundo q̄ non decet principē suū beneficium reuocare. vt no.extra de cōsang.⁊ affi.c.q̄ dilectio i nouella. ⁊ in.c.decet de re iu.in.vj.Tertio q̄ in principe ē plenitudo potestatis.Dicit Arch.q̄ vbi apparet de intentiōe pape illa est omnino sequēda.xxv.q.ij.§.quatis.Idem dicit q̄ verba pape enunciatiua intentionis ab olim disponūt ⁊ probāt.xxv.q.ij.§.qꝺ autez Archi.dicit per tex.q̄ cū promulgande quoq; legis auctoritatē fortune sibi vendicat eminentia in auc. de rap.mulie.in prin.col.ix.tamē ipse sup omnes debet cogitare quid agat:postq̄ vult ⁊ ex certa sciētia vult nemo potest ei dicere cur ita facis. ⁊ nō presumitur velle infringere sua statuta.C. de inoffi.testa. l. si quādo in prin. Et q̄ maior est auctoritas in se q̄ in eo cui cōmittit eandem quā ipse habet.vt in.c. dudū.§.nos erga.ꝺ preben.li.vj.⁊ ibi ponit .io.an. quomodo potest aliquid esse maius seipso.Ea tamē que facit presumitur facere decenter ⁊ non ex plenitudine potestatis.Ea enim que fiunt excellenter discretiue debent nominari dicit tex.de offici. eius cui man.est iuris.l.j.in prin.Ego autez allegabo decretales ⁊ vbicūq̄ dicam vt no.nisi aliud exprimā:intelligā p doc.i.in nouella que est nobilissimū opus ⁊ dignū omni laude hec sunt allegationes.Ergo q̄ princeps romanus ex certa scientia omnia pōt.s.imperator in temporalibus salua semp maiestate imperij sui:⁊ papa etiā in suis tpalibus. Quedam tamen sunt que non decēt vt no.extra de voto.c. magne ⁊ de renūciatione.c.admonet de immu.eccl.quenit de consan.⁊ affi.quod dilectio de v. fig.olim de priui. c.antiqua de cēsibus quenit de verb.fig.c.sup q̄busdam.de accu.veniēs. de postu.prela.bone. qui filij sint le.causam.de purga. vul. significantibus. extra de censibus.omnis anima.de voto.qꝺ super. Pōt etiam papa contra omnes tenentes terram ecclesie sententiā ferre eis non citatis.vt in.c. cū olim extra de re iudi.in nouella. Vel dic q̄ ⁊ si papa non posset hoc extra ordine:potest tamen ⁊ debet fauore vniuersalis ecclesie.id est romane ex plenitudine potestatis.ar.extra de re iudi.c.pastoralis in cle. An rex possit filium suum regem constituere? dicit Archi. q̄ sic quo ad nomē sed non quo ad regimen.ij.q.vij. §.item obijcitur per archi. Item dicit an. de iser. j. qui.mo.feu.amit.q̄ in regno sicilie non requiritur alia inuestitura q̄ priuilegium regis ⁊ non presumit imperator concedere non concedenda. Unde distingue aut sunt contra ius ⁊ vim legis ⁊ personaruz singularium ⁊ non valet concessio etiam ex certa scientia quia imperator non vult eam valere nisi opponatur in ea clausula non obstante tali lege vel non obstante aliqua lege que in contrarium loqueretur etiā si de ea deberet fieri mentio specialis vt no. in autē. quibus mo.na.effi.sui.§.fi.coll'.vj.Aut est cōtra ius legis tantum vt quando imperator concedit respublicas.id est fiscales seu regalia vt extra de fide īstru. c.inter dilectos.⁊ ibi tāgit Inno.⁊ io.an.que ipsi sunt vel aliam gratiam facit absq; eo q̄ auferat alicui aliquā rem suam vel aliquod ius in quo consistat notabile preiudicium ſm qualitatem personarum ⁊ tunc certa scientia principis idem operatur q̄ clausula non ob.vt.ff.de excu.tu.l.idem vulpianus.⁊. ff.ꝺ re iudi.quidā consulebant.C.de. nup.imperialis. et ibi per Accur. Et ratio diuersitatis est quia mere fauorabilia licet legitimos iuris terminos rumpāt:facilius tamen dispensationem q̄z mere odiosa recipiunt.ar.ff.de li.⁊ posthu.l.cum quidā. ⁊ in his omnibus oportet seruare stilum consuetū vt extra de cri. fal.q̄z graui.⁊ adde quod nota.xxij.q.v.in summa p archi.vbi dicit q̄ clausula generalis. non obstante. non semper valet vt eadē causa ⁊ qnestione in Rub. per archi.vbi tractat de certa scientia principis que equiparatur dicte clausule ſm archi.⁊ ber. extra de rescrip.in.c.mandatuz.dicit q̄ clausula non ob.que apponit.de stilo curie aliud debet operari qꝺ not.r

Secunda diuisio feudorū est quia aliud feudū est simplex:aliud conditionatum.Dico autē cōditionatum non sub cōditione sed sub qualificatione:vt verbi gratia.si quis concedit feudum habitationis conditio semper incipit a priori.id est a sui existentia.sed modus vel vsus rei incipiunt a posteriori.vt.ff.de sta.li.l.stico libertas. ⁊ eleganter nō.ff.de ꝓdi.⁊ de.i rubrica.⁊ in.l.j.⁊.ij. C.de his qui sub mo.per Accur.vbi omnino vide.⁊ C.de arb.l.iij.⁊.C.de excep.si quidem.Et interduz vocamus conditionem ⁊ tamē non est ꝯditio sed q̄dam moderatio exercitij.vt.ff.de arb.l. ita demum vel quidam subauditus intellectus ad puram dispositionem inspecta conceptiōe verborū.vt.ff.de ope. liber.l.si libertus ita.Super quo considera q̄ quoddam conditionatū dicitur non respectu consessoris sed respectu fruitoris:non eniz dicitur feudū conditionatum ex eo quia sint prestanda obsequia: sed ex eo quia determinata sunt percipienda cōmoda: verbi gratia habitationis:a quibus cōmodis si feudatarius se fecit alienum perdit feudum. Dicunt enim doc:q̄ si aliquis tenet rem aliquā ex inuestitura vel ex aliquo honore ⁊ recedit de eo loco in quo erāt terre quas ipse tenebat q̄ ille terre remaneāt penes dominum.C.de iure fis.l.certa forma.li.x.C.de vete.l. pe.C.de protec.⁊ dome.l.penul.li.xij.C. de princi. age.in rebus.l.pe.C.de meta.l.si.li.xj.j.de capi. extraor.summo ope.§.vt inter. vbi tex. sic ait vt inter conditionalia ⁊ nō conditionalia aliqua sit differentia.dicimus q̄ si aliquis alicui dederit beneficiuz cōditionale vtpote que dantur ꝓpter habitationez deserta habitatione beneficiū amittetur. Quesituz em̄ scio si data est domus alicui in feudum ad habitandum an vasallus possit eam alij locare cū illud capitulū dicat q̄ deserta habitatione feudū amittit? et videt q̄ possit locare qz vasallus est maior fructuarius quilreperiatur.sed fructuarius potest locare ergo ⁊ vasallus.vt.ff.de usufru.l.arboribus.§.usufr. ⁊.l.non utitur.⁊.j.de inuesti.ꝺ re alie.facta.§.rei autem.⁊.j.in quibus cau.feu.amit. §.in primis. Certe non videtur habitationem deserere qui dimittit in quilinum.vt.C.de agri.⁊ censi.l.cum scimus:li.xj.⁊ C.si per vim vel alio modo.l.j.Qui enim per alium habitat ⁊ cōmoda percipit per seipsum habitare videtur:vnde fructuarius potest locare.vt.C.de usufruc.l.antiquitas.⁊ ibi expre dicitur q̄ is cui legata est habitatio potest alij locare. Item feudatari⁹ alij potest locare.vt.j.qualiter olim feudum alienari poterat ca.j.§.donare. Nec refert a quo fiat sed cuius nomine.vt.ff.de verbo.obli.l.cum seruus. Item et si starent ostia clausa ⁊ sine aliquo fructu domus tamen retineretur ciuilis habitatio pro quaz sicut pro usufructu interdicta reddūtur. In ōriuz vr̄ qz feudū habitationis censet cōcessuz in proprios usus.sz id qꝺ ꝓcedit i ꝓpos psonale ē.vt.C.de caducis tol. §.ne autem. Item habitare facti est ⁊ in factis proprij corporis:non admittitur substitutus r. vt.ff.de sta.li. l.stichū.§.fi.⁊.ff.de leg.iij.fideicommissa.§.fi. ar.ff.de solu.l.inter artifices.ff.de adop.l.post mor

x ¶ Quod not. Et adde quod nota. in c.ij. de ēscri. i cle.in vlti. gl. que dicit sciētiam principis nil operari nisi ꝺ ea fiat mētio in litteris ⁊ non est alibi.⁊ multi sapientes super hoc dubitauerunt vt patet in cōsilio primo Oldra.

y ¶ Non admittit substitutus. Vide de hoc an aliquis possit seruire p substitutū bal. in. l. quisqs. C. de epi.⁊ cle. vide eū elegāter loquentem in.l. parabolā. eo. ti.⁊ bar.in.l.p hāc.C.ꝺ erog. mi. An. bar.

§ ℂ In. vj diuisione. Causatū idem est quod esse essentiatū ⁊ ꝓstat ex fi/ vt no. in. l. j. ff. so. ma.

⁊ ℂ Quod sic ꝓbo. Forte contra id quod bal. cōcludit facit. c. post ces sionem de ꝓba. and. barba.

ꝫ ℂ Est re/ currendū. Nota de tenore i/ uestiture. bal. n. d. c. j. ⁊ ibi bal. in. l. j. C. ō lati. liber. tol/ len. simile di/ cimus in em/ phiteosi. l. j. C de iure ēphi. simile dicim⁹ in priuilegio. c. porro. ⁊. ca. recepimus. ō priuile. Inno. c. j. ne se. pac. vide tex. in. l. ad ꝓbationeꝫ lai. C. de ꝓba. in v̄bo qué te nor adiuuat. allegat illum bal. i. l. ex hoc iure. ff. ō iust. ⁊ iu. vide que dixi in. c. ex te nore ō foro cō pe. vide quod pulchre dixit bal. in. l. q̄tiēs C. de suis ⁊ legiti. facit. c. se ries de testi. l. sancimus. C. ō fideiusso. bal. in aut. cessante. C. de legiti. here. tex. in. l. fideiussores magistratuuꝫ §. p aurelio i v̄si. lecta sub/ scriptione. ff. de fideiusso. si qs stipulat sti chū alias pá/ philū in v̄si. q rētibus inspi ciēdus est ser mo. ff. de v̄b. ob. q̄ duo iura allegat paul⁹ de castro. cōsi lio. ccxxxv. fa cit. c. tenor. de re iudi. c. pe. ō ꝓfir. vti. ⁊. l. fi.

tem. §. fi. Item persona videt electa ergo non est re/ cedendū a persona vt. ff: de manu. testa. l. fi ita fuerit So. distingue an inhabitando proprie ⁊ per seipsuꝫ vasallū versēt aliquod cōmodū dñi an nō: Primo casu videt concessa habitatio in proprios vsus ⁊ iō alteri locari ñ pōt. Secūdo vero casu ⁊ si videatur cōcessa in proprios vsus tñ hec est cā inpulsiua non finalis. vt. ff. de ꝓdi. ⁊ demō. l. ticio centū in princip. Uel istud est cātum q̄ est semper finale non causa: ⁊ dic melius vt. j. dicaꝫ in vj. diuisione⁵. Unū non o/ mitto q̄ quando ꝓcedit ius habitandi cū proprieta te semp intelligit cōcessio esse realis vt no. ff. de vsu/ fru. l. dōs. §. fi. Item no. q̄ dictio ita q̄ñqꝫ facit con ditionē q̄ñqꝫ modū vt no. in. c. constitutus de reli.

Tertia diuisio feudoꝝ ē qꝛ aliud ē ātiquū siue paternū aliud ē nouū pr̄nū voco qō fuit agnati onis cōis. vt. j. de ḡdi. suc. i feu. c. j. ibi dū dic pr̄nū: hoc est si fuit illius parentis qui fuit cōis parens ag nationis. Glo. tñ facit differentiā inter antiquum et paternū. j. de suc. feu. c. j. Circa hoc dubitat de ta/ li questione. Eps inuestit aliquē in hunc modū. vt i uestio te tanqꝫ de feudo veteri pr̄no ⁊ antiquo ipsū feudū ñ nouādo cognoscens ⁊ recognoscēs q̄ deiñ feudū habuisti tenuisti ⁊ possedisti directo iur feudi ab antiquo: nunqd per hec v̄ba ⁊ similia doceat vel presumatur esse feuduꝫ antiquū? Audacter ⁊ aperte dico q̄ per hec verba antiquū nō p̄sumit nec ꝓbatur: qō sic ꝓbo. Nam hoc videt cōiter teneri q̄ in feudare de nouo illicitū est eps ⁊ a iure ꝓhibitum sed antiquū feudū re infeudare videt cōcessuꝫ vt ex/ tra de feu. c. ij. Sed hoc videt regulare ⁊ nunqꝫ fal/ lere q̄ vbi subsistentia certa seu essentia facit negoci um licitū: qua deficiente negociū erat alias illicitum vel a iure improbatū: tunc eiñ verboꝝ cautiōes seu enūciationes in instrumentis vel testamentis habi/ te subsistentiā esse nō docent sed magis ex talibus verbis circūuentio iuris presumit: niſi sic esse vt pro nūciatū est p ꝓbatiōes legitimas doceat. vt patet manifeste. ff. de ꝓba. l. q̄ testamētū. ff. ō le. ij. l. cū qs. §. ticia. C. ō ꝓbatiōib⁹. l. nō epl'is. ⁊. l. ñ nudis. Ite ꝓbatur. ff. de rebus eoꝝ. l. magis puto. §. ne passim. ⁊. §. si es. ff. de castren. pecu. l. si forte. C. de sacrosan. ecc. auten. hoc ius. nō tamē nego qn ex illis enūciati uis verbis nouū substantiet negociū dū tamē fit in ptāte enūciantis nouū formare feudū vl factū. vt. ff. de le. ij. l. lutius. §. quisqs de le. ij. l. lutius. §. j. ff. de dona. l. ex hac. ⁊ tāgit in. d. §. titia. sed in casu nostro subsistentia facti. s. tempus ex antiquo trāscursu lici tam facit infeudationē. qō si nō fuerit ꝓtra ius est in feudatio: merito verba epi enūciantis antiquū ita eē non ꝓbant. nā vbi opus est essentia facti: verba non sufficiūt. vt. C. ō vsur. l. acceptā. ff. ad municipa. l. do micilū. C. de vsur. pupil. l. fi. extra de eo qui. mit. in pos. cau. rei seruan. c. j. ímo inducūt circūuentionem iuris p hoc. ff. de trāsac. l. cū hi. §. fi cū lis. Ibi fingi etenim lites poterunt ⁊c. Hec vident vera nisi p pro batiōes legitimas ita esse doceat. vt. s. dixi. Nouuꝫ autē nō potest dici cōcedi feudū cum hoc exp̄sse non possit eps vt dictū est. Quid ergo si prelatus cū to/ to capitulo confitetur ⁊ iurat omnia vera esse que in instrumento ꝓtinent ⁊ prelatus est homo diligens ⁊ in capitulo sunt viri prudentes ⁊ persone notabi/ les? Respondeo presumā omnia vera esse ⁊ ideo cō/ sulo q̄ quādo prelatus facit hmōi inuestituras que possunt in dubiū revocari faciat de consensu capitu li ⁊ habito tractatu cū ipso capitulo. ⁊ hoc per gl. or dinariam que est. C. de sacrosan. ec. aut. hoc ius por

C. de re. ali. ñ alie. in v̄bo tenor script⁹. c. ij. ō dila. i v̄. viso tenore vide bal. in. c. venerabilē. de elec. vbi dicit q̄ vbi instrumentū nō cantat nec ego cā tabo ⁊ in. c. Rodulphus dicit q̄ vbj scriptura nō logtur nec nos logmur ⁊ in. l. cū ancillis. C. de incest. nup. idem dicit in. c. fi. de ꝓba. vbi acta. nō loquūtur nos logmur ⁊ in. l. inter. C. de so lu. ca. raynal/ dus in verbo ex forma de testa. c. in ciui tate. de vsur. i verbo ex fōr/ ma sui. c. acce pim⁹ de pact. in v̄bo tali te/ nore tex. i. c. cū venissent de i integ. resti. in v̄bo inspect̄ priuilegijs in eodē phemio in vlti. col'. ad fi. ibi sꝫ prela/ tus ⁊ capitulū cōdemnabun tur. Nota hic q̄ si prelatus cū capitulo in cidit in penaꝫ l. si qs i tantaꝫ debet soluere medietatē pe ne ⁊ aliā me/ dietatē capitu lū. vide q̄ no/ tan. late ad bar. in palle/ gatā. l. si quis in tantā vide licet an sit ve rū q̄ illa pena habeat locum de iure canō co. ꝫtez adde qō nota. dicit bal. in. l. fi. C. ō ipub. vbi si cō dēnat capita/ neus ⁊ vniuer sitas: mediam penā soluit ca pitaneus: aliā mediā vniuer sitas: ⁊ vide q̄ ibi ad bal. ego addidi. andre. barba.

rectum in fi. vbi enim est prelatus ⁊ capitulū ibi est totum cōtinens nisi prelatus ⁊ capitulū faciāt exp̄s/ se cōtra iuris ꝓstitutionē. C. de sacrosā. cc. l. iubem⁹ nulli. v. sane si oēs. vñ nō pōt venire ꝓtra factū suuꝫ q̄ñ pōt eē iuridicū. Dicit io. mo. q̄ totū. c. pōt esse per iuriū in. c. vt circa de elec. li. vj. Et iō nō pōt qō iura mēto firmauit negare. ⁊ vide qō no. de elec. c. duduꝫ

Quarta in nouella. bal. diuisio p̄cipalis feudoꝝ est qꝛ aliō hꝫ ꝓpriā nām feudi: aliud ipropriā. Natura aūt ni/ hil aliud est q̄ꝫ q̄litas inata a principio gñatiōis ex q̄ vtus Jctus pficiscit ⁊ semp in esse videt nisi p pactū ipropriet. vt. j. de feud. nō habē. ꝓpriā na. ca. j. ⁊. j. qd fit inuesti. c. j. §. preterea. Natura ergo est qd a pn cipio ꝓnexū ⁊ nō p accidēs subsecutū. vt no. ff. si cer. pe. l. certi ꝓditio in prin. ⁊. ff. de pac. l. si vnus. §. pa/ ctus ne peterē v. q̄ etiā in spēm dotis ⁊c. Propria aūt natura feudoꝝ multas hꝫ in se singularitates a ꝓsuetudine introductas. Casus tñ ꝓsuetudinis non ōterminat⁹ relinquit determinatiōi iuris cōis. vt i c. obertus. §. strēnuus de feu. cogni. Pꝛo ro ad te/ norē inuestiture semp est recurrendū? qꝛ vim Jctus oñdit. vt. j. ō duo. fra. a capi. inuesti. c. j. ⁊. j. de qbus/ dā alijs cau. ex feud. c. fi cui. ibi dū dicit. sermonem tñ inuestiture necnō vim v̄boꝝ ⁊ sensuꝫ Jhentiū in/ tuētes ⁊c. Que aūt sint feudoꝝ singularia patebit in locis ꝓpr̄js. Inter cetera tñ est q̄ feudū alienari nō pōt. Sꝫ dubitat si est cōcessū claudo feudū cursō/ ris an valeat cōcessio? ⁊ vr̄ q̄ nō: qꝛ oppositū est i ob iecto. Ite nec vēdi pōt. ergo repugnātibus adinuicē natura ostō ⁊ ꝓcessio est inutilis. ar. a ꝓtrario sensu. ff. de le. iij. l. fideicōmissa. §. si seruo. Sed ꝓtrariū di/ co: q̄ nō possit alienari sꝫ poterit locari ūtius militie act⁹ ⁊ reddit⁹. vt. j. q̄lit oli feu. alie. po. c. j. §. donat cū. §. se. ⁊ no. ff. ō le. j. l. sꝫ si res. Ex hoc pꝫ qd differt hit⁹ ab actu. nā hitus ꝓfistit feudū i psona dicti clau di. sꝫ actu nō ꝓfistit i eo sꝫ alij cōmittet sic. ff. ō māu. l. ab agnato. alias incipit seruus furiosi. Bal. ⁊c.

Quinta diuisio feudoꝝ. Aliud paternū cu ius nā aspic masculos tñ descēdē/ tes. vt: j. ō. l. coꝛ. c. j. §. pfcō. Aliō mr̄nū cui⁹ nā aspic p̄mo masculū deiñ femias. vt. j. ō feu. feie. c. j. Et sic pr̄nū large dicit q̄cūqꝫ ex superioꝛibus acqsiuit. vt j. de na. suc. feu. c. j. §. paternū voco. Ita maternū dr quodqꝫ femia ex supioꝛib⁹ acqsiuit. qōqꝫ fuerit ag/ natiōis cōis. Idē tñ puto in auo materno qui fuit i uestitus pro se ⁊ filijs filie: nā ⁊ hoc ex agnatione de scēdit. Quid ergo dicat feudū paternū ⁊ qd nouum dicit in nigro. j. de gradi. suc. in feu. c. j. §. his v̄o de ficientibus. vt. j. de na. suc. feu. in pr̄i. ⁊. j. de alie. feu. pa. in prin. in glo. j. que incipit qō autē. Et q̄ñ defi/ nat vocari paternū ⁊ vsqꝫ ad q̄ gradū dicatur pa/ ternū dicit in. d. c. j. de suc. feu. Et q̄ aliud est feudū paternū aliud ab añcessoꝛibus acquisitū nō. ibidē in glo. que incipit qd ergo circa fi. Et an refutatiōe de finat esse paternū dicit. j. de vas. decre. etatis. ca. j. in fi. Et q̄ feudū pr̄nū licꝫ de nouo inuestiat nihilomi nus remanet paternū: dicit ibidē. ⁊ adde. j. de inue/ sti. quā titius accepit e sempꝛonio. c. penul. ⁊. j. an ag na. vel filius. c. j. in glo. q̄ incipit sed nunqd.

Alia diuisio feudoꝝ. Aliud est reale aliud v̄o ē psonale. Reale est qō trāsit ad heredeꝫ qꝛ vnusqsqꝫ sibi suisqꝫ heredibus videt ꝓspexisse. vt. j de duo. fra. a capi. inuesti. c. vnico. Aliud psonale vt feudū qō ad vitā alicuius cōcedit. Aliud psonalissi/ mū vt feudū soldati qō exercituꝫ parte trāsit ad he/ redē. vt. j. qs dicat dux marchio comes. c. j. §. solda ta. ff. de v̄. obl. l. stipulatio ista. §. si qs ita. ff. de serui.

ti. generalis. l. vt pomũ. Quid si verba ita dicant: concedo tibi tale domum vel talẽ fundum in feudũ ad vtendum ⁊ fruendum nunquid istud feudum extinguitur morte? ⁊ videtur q̃ non. vt. j. in q̃bus cã. feu. amit. c. j. §. fi. In contrarium videtur. ff. de vsu ⁊ habi. l. fi habitatio. §. fi fic quod est verius: q̃ ista concessio facta est in p̃prios vsus sicut si diceret: concedo tibi talẽ fundu3 in feudum ad alimenta. nã quod in p̃prios vsus relinquitur morte finitur. vt no. ff. de transac. l. cum hi. §. fi vni. ff. de vsufruc. l. dñs. ar. contra. ff. de dona. l. donationes in cócubinam. §. species sed ibi loquitur in reb9 que vsu cõ sumũtur. vnde vsui inest p̃prietas vt. ff. de au. ⁊ ar. legato. l. species. Vel solue vt no. per doc. in. l. iiij. ff. de ali. ⁊ cy. le. q̃ ibi causa demonstrationis non causa artande dispositionis q̃ in testamentis fit plenior interpretatio. ff. de regulis iuris. l. in testamentis Baldus.

Alia Diuisio feudoꝝ. Quia quoddã est ligium vbi iurat' fidelitas ꝓtra oẽm hominẽ qõ feudũ p̃prie non conceditur nec suscipit' nisi ab eo q̃ non recognoscit superiorẽ. Quoddã est ligium in quo p̃ior dñs excipitur vt. j. ℞ finit' lex coꝝ. deinde consuetudines regni incipiunt. c. j. §. contra omnes. ⁊. j. de quibusdam alijs capitulis extraordi. c. j. in prin. ibi dñi dicit p feudo ligio ꝓtra oẽs homines fidelitatẽ debet ⁊. §. j. ibi dñi dicit cum placeat quẽ ligiũ hominẽ duoꝝ esse nõ posse. vt in spec. de feu. ⁊ de sta. mo. recolẽtes. vbi no. in uouellis. Bal.

Alia Diuisio feudoꝝ. Aliud francũ. s. a seruicijs seu operis exhibendis q̃ nullũ p̃stat' seruitiũ p̃ eo: sed nõ est francũ a maleficijs siue in faciendo cõsistentibus siue in tacendo fraudez puta q̃ nõ nũciat dño insidias. Et dicit Hostien. q̃ frãcum potest alienari incõsulto dño vt in. c. vlti. de rebus ec. nõ alie. Ber. cõtra extra de fi. instru. c. iter dilectos. ⁊ melius alias si delinqueret quomõ puniretur in amissione feudi. Si iam ex natura talis franchigie alienasset quod esset absurdũ. s. eum non puniri. Itẽ quia dominũ contẽnere videtur. si aũt habet voluntatẽ dñi potest alienare suũ vtile dñium sz nõ p̃prietatẽ dñi. vt no. Inno. in. d. c. inter dilectos nũq̃z enim dñs tacite renũciare videtur siue p̃prietati ꝑm Inno. Aliud est feudũ nõ francum vt ista. x. coll'. quam p totũ de q̃bus io. an. de rescrip. in addi. spec. ⁊ And. de iser. j. in qui. cau. feu. amit.

Alia Diuisio feudoꝝ. Aliud est annale aliõ nõ annale. Annale est feudũ guardie ⁊ castaldie ⁊ p mercede alicuius rei vt. j. de feu. castal. c. j. qõ post annũ q̃cũq̃z hora imediate auferri põt vt. j. de cõten. inuest. inter do. ⁊ vas. c. j. §. insuper sciendũ. vt de dñs non tenetur expectare vltra annũ etiã p mo mẽtũ. Iste tamẽ annus potest augeri per pactum q̃ prouisio cõuentionalis de tempore potentior est legali qua cessante legalis vendicat sibi locũ. vt. ff. de edil. edic. l. q̃ si nolit. §. fi quid ita. Per quẽ. §. videt' posse ꝓbari q̃ valeat cõuentio vt feudum castaldie nullo tẽpore auferri q̃at. de quo per and. de iser. i. c. j. qs di. dux mar. ⁊ lati9 ꝓsequitur ℞ iaco. bel. Bald.

Alia Diuisio feudoꝝ. Aliud nobile qõ suũ nobilitat possessorem. aliud burgense vt ita dicã quod suus possessorẽ nõ nobilitat vt. j. quis dicat' dux marchio. c. j. §. ceteri vero. Feudũ enim antiquũ sapit nobilitatẽ sed nõ feudũ nouũ q̃ nobilitas nõ nascitur i ictu oculi vt no. ff. õ gra. l. scemata. bal.

Alia Diuisio feudi. Aliud ecclesiasticũ aliõ seculare. Itẽ ecclesiasticũ est triplex. quoddã qõ dat' ab ecclesia. quoddã qõ suscipit' ab ecclesia. quoddã qõ dat' vel suscipitur a clerico nõ tanq̃z ab ecclesia vt. j. stati patebit in nigro ⁊. j. q̃bus mo. feu. cõsti. põt. c. j. §. si quis dñs ⁊. j. de. l. coꝝ. c. clerico alias est sub ti. de cleri. qui inuesti. facit. Sed dubitari põt quãdo ecclesia recipit feudũ vtrũ teneat' iuramẽto fidelitatẽ. Et in quodã libro reperitur tale capitulũ de negocio sup quo nos consulere voluisti tibi ꝑm vsum curie ⁊ illius feudi. Breuiter respondem9 q̃tenus p̃ feudo qõ ab aliquo p ecclesiã retinetur nulla fit fidelitas facienda. Quod verꝝ est noie ecclesie. sed bene dz fieri nomine p̃lati vt patet in spec. de feu. Ecclesia. n. deierare nõ videtur sicut nec pupillus sed p̃latus sic. Puto tamẽ q̃ si ecclesia que dz esse mater iusticie in se ⁊ in aliũ vt. j. de alie. feu. c. j. §. fi clientul9. nõ seruat pacta q̃ feudũ possit ab eadem auferri nõ ob. C. de sacrosã. ec. l. placet. vbi res ecclesie nõ incidit in cõmissũ q̃ verꝝ est quãdo ecclesia venit ꝓtra legẽ tm̃ secus si venit contra legẽ ⁊ cõtra pactũ ⁊ contra hominẽ. nã delictũ in omittendo vel etiam in cõmittendo contra pacta q̃ delinquit' a p̃lato ⁊. c. nocet ecclesie vt no. C. de sacrosan. ec. l. iubemus nullã. ⁊ in auctẽtica. hoc ius porrectũ in fine. Itẽ ex defectu cause finalis seu tacite questiõis cõuenit'. vt. ff. loca. l. quero. §. inter locatorem. Vel dic ista sunt vera in fellonia ꝓtractus. Secus ꝓpter felloniam delicti vt. C. de sacrosan. ec. l. iubem9 nullam. v. sane ne ois. Nec ob. j. de cap. coꝝ. c. j. §. ⁊ itez si clericus. q̃ felloni ã cõmisit ibi solus p̃lat9 vt ibi patet. Vel dic vt ibi. ⁊ facit de his quibus vt indig. l. polla. ⁊ quod no. ff. si quis. o. cau. testa. l. si q̃s dolo. ⁊. ff. de verb. ob. l. si ex legati causa. Dicit aliquis ex contractu administratoris nõ tenetur ecclesia nisi quatenus facta est locupletior. vt not. ff. de nego. ge. l. si pupilli in prin. ⁊ si cer. pe. l. ciuitas ⁊ in dcã auctẽ. hoc ius porrectũ. ⁊ per Inno. extra de iudicijs cum deputati ⁊. ff. de excepto doli. l. si procurator agit. sed ibi loquitur in his que veniunt ad originez obligatõis iducẽde. sz ℏ i his q̃ veniũt ad executõez obligationis iaz contracte ⁊ contractus legitime celebrati. ⁊ sic non ob. contrarium. Nam ⁊ si p̃latus ⁊ capitulum faciunt contra. l. si quis in tantã. nõ p̃iuabitur ecclesia dominio: sed p̃latus ⁊ capitulum condemnabũtur in estimatõe rei sicut si inuasisset rẽ alienã. ⁊ sic delictũ non remanebit impunitũ. ⁊ medietatẽ pene soluet p̃lat9 mediã capẽ: tanq̃z duo rei delinquendi. de admi. tu. l. si plures. Cõtra. q̃ q̃libet teneat' insolidũ. C. de condi. fur. l. j. sz ibi vt singuli hic vt vniuersi: vide doc. C. de epi. ⁊ cle. aut'. cã que fit cum monacho. Quidã dicunt q̃ pena. l. si q̃s in tantã. non habet locum õ iure canonico õ dolo ⁊ contu. c. j. Sunt ⁊ in feudis plures alie differentie tã substãtiales q̃z accidẽtales quas videbimus in p̃secutione materie. Sed p̃ro p̃reludialibus hec dicta sufficiant.

Incipiunt cõsuetudines feudoꝝ. Et primo õ his q̃ feudum dare possunt. Et qualiter acquirat' ⁊ retineatur Rubrica.

Hec rubrica diuiditur in duas ptes. Nã p̃mo ponit titulum libri. Secundo diuidit tractatum suum quo ad titulum proximum. Secunda ibi ⁊ primo. Sz contra primã oppono q̃ male dicat. incipiunt consuetudines. Nam quotiens consuetudo transit in legem scriptam pdit nomẽ consuetudinis ⁊ vocatur lex vt insti. de iure natu. §. constat. sz iste consuetudines translate sunt in scripturã, ergo debẽt appellari lex scripta. So. ẽ duplex. prima q̃ scriptura ℏ non interuenit vt ius scriptũ p eã fiat: sz vt memorie cõmẽdetur: ⁊ tãq̃z notoria ꝓsuetudo nõ indigeat p̃batõe. argumẽto. ff. de pig. l. ꝓtrahitur. ⁊ qõ no. C. so. ma. l. dos a pfe. ⁊. C. õ scõis nup. l. j. Scõo mõ rñdet' q̃ vbi ꝓficit' scriptura tunc dicit' ius scriptũ qñ bz ea que sunt iuris scripti: puta q̃ ẽ lex: plebiscitum senatusco̅sultũ: p̃cipũ placitũ: magistratuũ edictuz vel responsum prudẽtum quibus sic datũ est ius cõdere ⁊ interpretari posse. vt insti. de iure natu. §. scriptũ ius. sed Oberto de horto ⁊ Girardo non appareret q̃ data fuerit ista auctas: ⁊ ideo ipsi referunt et

a ¶ In scripturam nota quando consuetudo transit in legẽ scriptam pdit nomen consuetudinis ⁊ an vocatur lex ⁊ an si quis articularet postea consuetudinẽ ⁊ non legẽ an succũberet vide Ange. i. §. ex. ñ scripto. i repetitiõe sua inst. de iur na tu. gen. ⁊ ciui. vbi ffert quẽdam magnuz aduocatũ succubuisse vide Cy. que sit lõ. consue. in. l. ij. C. ⁊ an iste cõsuetudies possint dici ius scriptum vide text. quod sic. j. dis. c. cõsuetudo in fi. ⁊ probatur in insti. de iure naturali. §. ⁊ nõ melegãter q̃ consuetudo p̃prie cõmẽdatur memorie ⁊ non scribit' ⁊ tũc dicetur esse placitum principis saltem tacitum. And. barba.

a ¶ In nouellis. Et per glo. in cle. pastoralis de sẽtentia ⁊ re iu. in verbo homoq̃z ligi9. et Jo. an. in. c. ex diligenti de fi mo. ⁊ Andr. de iser. in. c. j. de no. for. fide.

b ¶ De⁹silio adde quod notat Arch.xxj.distin.decre.igitur notacōsen lum prescribiposse.sed nō consilium de quo dic vt in.c.nō est de consuc. li.vj.quod etiā cōsiliū prescribi pōt nisi lex derogat cōsuetudini. Addeqō illud quod fit consilio sapientū presumitur factū bona fide notaf in.l.pol la.C.de his q. vt iud.siepiscopus inuestiuit te tanq̄ de feudo paterno q2 putabat te legitimū cum esses spurius nō valet q2 tacite intelligitur si es filius argumēto.l.iij.§.bonorū.ff.de bono.pos.per accur.l.eā quaz C.de fideī.idē si inuenitur legitimatus p illam.l.z.C.de here.instituē. l.si pater.ff.ō probati.l.qui testamento licet ō iure.ffo/rum posset institui equali pte cū legitimo l.lucius.ff.de vulg.z pupil. itē cōsuetudo aliquādo dat actionē z tunc procedit libellus generalis q2 libello nō debz exprimi actio nisi reus excipiat contra libellū aliquando dat iurisditionem tūc debet specificari qualitas que dat iurisditionē secūdū Inno.in c.cū sit de fur. Com.adde q cōsuetudo est realis quādo predicatur de re absq3 persona vt ō aqs molendinis.z alijs.sed si de persona tūc ē personalis q2 distinguit personas vt.l. scripto.§.fi.ff.de mune.z hno.fm Inno.in.c.presenti de fo. cōpe. Itē in vna specie dat iurisditionem ordinariam.Si quos cognoscat vice propria si vice alterius puta pretoris absentis dat delegatam.ff.iij. ff.de dam.infecto. Jurisditio potest prorogari.sed non prescripto ad forum ecclesie feudum laicorum. An autem in vnū concurrant feudum z vidua dicit Inno.in.c.ex parte de foro compe.inspici viduam z sic pertinere ad forum ecclesie quia viduale priuilegium derogat iuri cōmuni quod est verum si vidua intentat priuilegium.l.inuito de reg.iur.per ac. Adde quod rescriptum principis non tollit consuetudinem secūdū archi.xj.dis. c.in his dicit Inno.quod ille qui iurauit seruare consuetudines tenet ser/vare laudabiles z non alias etiam prescrip.c.dilecte de maiorita. z obe. in prescribenda consuetudine non requiritur titulus Inno.in.c.cuz eccle sia de causa possess.z proprie z nota.xvj.q.iij.in summa sed quis dicitur titulus dicitur.ex.quod ratio consuetudines dicitur titulus.l.de quibus.ff. de leg.in quest.quanto tempore prescribitur consuetudo z.ll.z consuetudo habent dispositionem vniuersalem ideo extenduntur.prescriptiones vero non. Itē consuetudo aliquando dicitur vsurpatio quia vsurpat ius alterius in.c.j.de feu.marchi. Item dicitur populi tacitum statutum. Jtez ratio consuetudinis dicitur ipsa consuetudo.c.fi.de reg.iu.in.vj.per dy. et licet in principio populus esset sine lege tamen semper fuit cum cōsuetudine naturali vel pollitica vnde non prius fuerunt in orbe quā consuetudines z si populus roma:. non trāstulit in imperatorem ius naturale nec ēt cōsuetudines nisi quātū ad probationez z reprobationem eaz secūdum Cy. q̄q̄ fieri potest statutum z consuetudo.l.de quibus prealle/gata z quāq̄ nō potest in/duci statutum vel consuetudo secundum Inno. in Rubrica de consue. Jtez suos tenet auctores z subditos.l. neqz ex pretorio z.l.neqz pignus priuatorum de regu. iur. Itē consuetudo nemini facit iniuriaz q2 est lex voluntaria illius loci sed pscriptio sit. Item consuetudo ē ius legis sz p scriptio ē ius litigantis cy. in.l. consuetudinis in.quinta col. Jtez ex consuetudine

nō statuunt. Certe z ius ciuile si refert pretorii non facit pretorii esse ius ciuile.vt insti.de here.quali.z diffe.§.sed his permittit pretor.z statutū municipale vel alicuius vniuersitatis si refert ius cōe non facit q ius cōe dicatur municipale.vt no.in.c.j.de cōsti.li.vj. Venio ad secūdā ptē rubrice que tria facit Primo loquitur de personis actiuis.ibi que feudū dare possunt.Secūdo de feudi acquisitione: dū dicit qualiter acquiratur.Tertio de eius vita z conseruatione: dū dicit z retineatur. Simile habemus de acquirēda z retinenda possess.z merito pmittit de acquisitione: q2 qō nō acquiritur retineri nō pōt. z q2 actus actiuorum in iure nostro incipiunt a personis vt insti.de iure na.§.omne merito de personis premittit que feuduz dare possunt: z ideo superest vt ō ipsis videamus Bal.

Quia de feudis.

Titulus iste diuiditur in tres partes. Primo de personis que feudū dare possunt. Secundo de feudi acquisitione z retentione. Tertio de natura feudi. Secūda ibi z q2. Tertia ibi. §. q nōdum vsqz ad finem. Item prima pars subdiuidi tur in tres partes. Primo cōtinuatio ad sequentez materiā. Secundo que persone ecclesiastice z quādo possunt feudū dare. Tertio que persone seculares. Secūda incipit in versiculo feudū. Tertia in v.marchio. Casus sūmarius vsqz ad.§.z q2. Feudū dare possunt prelati ecclesiarum si ecclesie est consuetudo z nobiles seculares z qui ab eis feudū accipiunt h.d. Ad casum in terminis attēdite.tractat⁹ ō feudis cōtinuat se ad materiā dicens. Primo videndū est de personis que feudū dare possunt. Secūdo dicit q in feudū dare possunt prelati ecclesiaruz si hec est consuetudo. Tertio dicit q feudū dare possūt seculares nobiles: marchio z comes qui ,ppie appellantur capitanei. Itē qui feudū ab eis accipiunt qui propie regis dicunt valuasores: z hodie capitanei possunt feudū dare. Sed qui ab eis feudū accipiunt dicunt minores valuasores.h.d.

Quia Jsta dictio q2 ponitur hic ostensiue q2 ostendit intentioue loquentis z materiam de qua tractaturus est: alias ponitur restrictiue: vt no.ff.de acqui.pos.l.fi is qui animo. Archiepiscopus etiam patriarcha dicitur archiepiscop⁹. vt. C.de sacrosan.ec.l.iubemus nullam. Papa autem se vocat ēp̄m: addit tamen hec verba seruus seruoz dei vt in prohemio.vj.libri.qui potest omnia ecclesiarum feuda infeudare.nā z cū illi infeudant papa cū eis concurrit. Dicit enim Jo.mo.q papa pat pa

trum cū omni prelato in potestate z in iurisditiōe cōcurrit: vt ipse no.in.c.fi eo tempore de electio.li.vj.

Sed dubitatur an p̄latus possit infeudare sine cōsensu capituli sui. Consensus enim non requiritur si feudum fit quid distinctum z eius concessio est attributa prelato. Et idem dico de consilio[b]: quia consilium capituli est prescriptibile.z est expressum.j.fi de inuesti.lis inter do.z vas.ori.c.j.§.in clericorum vbi dicit q non requiritur scientia fratruz: ergo nec consilium nec consensus.nam ille qui plenam z solus ac insolidum habet administrationem non tenetur alterius exquirere opinionem[c]: vt dicit Accur. in.l.titium z meuium.§.j.ff.de admini.tuto.[d] Consuetudo enim vim habet decreti iuxta no.in auten. de vsuris nau.§.fi.col.xi.z ibi per Accur. Item tenaciter obseruata habet vim iusticie. Item dat iurisditionem.vt.C.de diuer.off.l.viros.li.xij. Itē dat mandatum[e] vt.ff.quod cuiusqz vniuer.no.l.nulli.z facit.C.de arroga.mili.anno.l.j.lib.xij.z.C.de iure fis.l.super creandis.z quod no. extra de verbo.sig. c.cum clerici in nouella.lib.x. Et dicit Jnnocen. in c.cum ab ecclesiarum prelatis de offi.dele.q consuetudo dat iurisditionem arbitris[f] z quod no.in.c. j.de cap.mo.in nouella z de offi.archi.ad hec in nouella.z in.c.sua de coufir.vti.vel inuti.per Jnnocē. Sed Ja.de bel.distinguit.aut est vtile ecclesie: aut non que distinctio non respicit nullitatem sed restitutionem in integrū exquo est seruata forma: vt no. extra de in integ.restitu.c.j.z facit quod no.C.de sacrosan.ec.auē.hoc ius correctuz in fine[g] Sed nunquid superior prelatus potest infeudare feuda que pertinent ad collationem prelati minoris sibi subiecti: z videtur q sic. Nam.l.cauetur q si abbas vendidit rem alicuius ecclesie sibi subiecte z rem illaz vendidit tanq̄z rem alterius ecclesie sibi subdite: z cui⁹ non erat: reuocare non potest: vt legitur z notatur i l.j.C.ne fiscus rem quam vendi.li.x. In contrarium videtur quia iuri inferioris ecclesie non potest derogari: vt.j.episcopum vel abba.c.j.z no.in aut. de alie.z emphi.col.ix.in princi.in glo.in verbo licē tiam.tenaciter in reb⁹ ecclesiasticis obserua.vbi omnino vide quia illa glo.in iure ciuili alibi non reperitur. So.aut erat immediate subiecta z valet.aut mediate z non valet nisi forte eius vacante rectore.naz maior est potestas prelati q̄z iconomi qui hoc posset. facit quod notat Jnnocentius.de extra.iudi.ca. cum deputati .mlla autem dicitur in isto passu ecclesia immediate subiecta quando rector ipsius non administrat nomine suo sed nomine superioris prelati: nec est perpetuus sed mannalis.z extra de offi. ordi.ca.quanto. Et de mediato z immediato adde

inter viuos prefertur vltime voluntatis intentio de pe.le.l.dominus stichus per accur. Item imperator potest consuetudinem tollere sed nō fratre. And.barba.

c ¶ Opinionem istā rationem accur.quam allegat bal.hic vide Inno.i c.edoceri de rescrip. And.barba.

d ¶ De admi.tu. Ad quod facit quod no.archi.xxj.di.in decretis.vbi no.cōsensum prescribi posse sed nō consilium.de quo dic vt in.c.si ē de cōsue.in.vj.q etiam consilium prescribi potest nisi lex deroget consuetudini. Et adde quod fit de consilio sapientum presumitur factum bona fide z sine calūnia. vt.C.de his qui.vt indig.l.polla.quod no.

e ¶ Itē dat mandatū. vide ang.in.l.cum pretor.ff.de iudi.vbi allegat illum tex.in verbo more z vide Inno.in.c.edoceri de rescrip.vbi hoc singulariē dicit bal.in rubrica extra de sindico.and.bar.

f ¶ Jbi dat iurisditionē.q nota vires ꝯsuetudinis vide bal.in rubrica.de dilatio.vbi pulchre loquit.

g ¶ Sed nūquid. vide pro hoc notabilē decisionem bal.i.d.l.j.q dicit hoc vex qñ ecclesia maior est in necessitate secus si minor vide eū ibi oio vide glo.in preallegata.l.prima.and.bar.

b ¶ .C.ō cōtr act.uidi.Sz qd si ifeudatio ptiet ad q̄uētū alicui⁹ mōasterij q̄ñ sufficiat maior ps:dic q̄ sic:q̄ est maior vni⁹ corporis secus in his qui vt singuli hñt infeudare q̄ nō sūt vnū corp⁹.ꝛ iō nō est maior pars vni⁹ corpis vt dicit Archi.xxj.di.nicena.vbi videas.Et si ad vnū monachū tātū recidisset cōuēt⁹ ille monach⁹ tenet locū ꝑsidētz seu ꝑlati habitu ꝛ actu lz numemer⁹ i eo non saluet actu.vide qō no.subtilr.ff.de le.j.il.si grege.i gl.in v̄bo desisset i secūda solutōe ꝓrij.ꝛ p Accur.ff.qō cuiusq; vni / uersi noīe i.l.sicut in fi.Et no.q̄ vniuersor aliq̄d esse dicit duplicit vno mō vtilitate:alio mō ꝓprietate:vt nota.in.l.ij.ff.quēad.testa.a peri.i gl.i v̄b.ascriptū ꝛc.

Quero de cōsulib⁹ vtrum ḡlubet habeat mādatū idiui duū.i.isolidū gl.sentit q̄ sic C.q̄ñ tutor vel curator.l.j.vt dic vt no.ff.ō pac.l.itē magistri.Alī quādo diuisa ē potestas administrādi nō dz vn⁹ in fcō alteri⁹ vocari.C.si ex pluribꝰ tutorib⁹.l.fi diuisū.ō rescriptis.c.edoceri.et iō.vbi cōmittit offiñ lz cū spāli iurisditione ordinaria maiori nō derogat vt ar.C.de offi.prefecti.vr.l.j.ꝛ i.c.p hoc de hereti.in.vj.Dicit tñ Jac.de are.q̄ si visitatio daf certo loco excludit in illo loco visitationē generalē.argumēto.ff.de leg.j.in.l.qō in rex.§.si quis post.facit extra de accu.c.ad petitionē ꝛ.ff.de de dā.ifec.l.iiij.§.si tā vicinū.vbi oīo videas q̄ genus idē est q̄ ī̄nominata spēs:vt no.in.l.j.de re.du.per acc.ideo ꝛc. i ¶ Presumēdum vide bal.qui notabiliter loquit in.l.fi.§.Necessitatez.C.de bo.que libe.

k ¶ C.de predijs.cur ꝛ illū tex.nota singulr qō si interuenit decretū iudicis nō pōt allegari remediū.l.ij.C.de rescin.vē.qō voluit Augu.in.l.si qs cū alit.ff.de ver.ob.ꝛ bal.i.d.l.ij:lz dñs me⁹ videat discrepare.An.bar.

l ¶ .l.foramē.De qua mā no.cano.i.c.cū cumana.§.fi.de ele.aliq̄d p io.an.i.c.accedētib⁹ de ꝓuilegijs.ꝛ Ja.de bel.hic q̄ ēt q̄rit:an īducaf ꝓsuetudo si vn⁹ ꝓlat⁹ dat semel i feudū ꝛ accipiēs possideat.xl.ānis de quo.j.ō feu.da.in vicē.l.cōmis.in.c.fi.in fi.ꝛ al's no.C.de epis.au.in.l.iij.

m ¶ In feudū.vide bal.in auf.qbuscūq; modis ꝛ ibi ad bal.plene nota ui.C.de sacro.san.ec.vide oīo ꝛ adde qō ēt si esset ꝓsanguine⁹ ex pte vxoris vide tex.qō nō in.§.iconomi si in auf.de aliena.ꝛ ēpbi.col.ix.lz statutū loquēs de ꝓsanguineis nō comprendat ꝓsanguineos ex pte nuptiaꝝ vt tenet Ange.in.l.quod seruus.ff.de condi.ob cau.And.barba.

n ¶ Ja.de bel.Vel dic q̄ palā ꝛ bona fide pñtibus ꝛ ꝓfirmātib⁹ paribꝰ pōt ꝓpter auctoritatē parīū:alias sec⁹:fm aliquos qō nō plz.q̄ in feudo ecclesie nō req̄rūtur pes:ꝛ iō sine eis pōt fine vāno ecclesie eijci.arg.C.de de admi.tu.l.nō estimo ꝛ.l.tutor rerum.

o ¶ In nouella.Adde q̄ q̄dā sūt psone q̄ p̄sumūtur vi iferre vel volū vt l.fulcini⁹.§.qd sit latitare.ff.qb⁹ ex cau.i pos:ea.ꝛ p Inno.de accu. c. sup bis i glo. magna. v̄. ꝛ bac rōne dicimus ꝛ p Cy.C.ō testa.l.volum⁹ ꝛ p Inn.in.c. cū ex iniuncto de no.ope.nūcia.ꝛ vbi est met⁹ ibi accidēs nature ꝓriū p qō natura vulneraf: tñ ꝓct⁹ nō est ipso iure nullus vt no.ff.ō reg.iu.l.marcellus p Accur.Met⁹.n. é ifirmitas volūtatis: cōsilij vuln⁹ ꝛ aī tristicia: volūtarij ꝛ iuolūtarij permixtio: res libertatil ꝓria. Si ꝓsuetudo pmittit i feudari i vnū heredē ꝛ ifeudaf i duos ñ ꝺz pmissuz vi ciari ab inutili qō sepatū ē ab ipso:ꝛ iudex q̄ ꝓtrariū pnūciaret male pnūciaret. ff.de aeq. he. l.clodianus.

p ¶ Alienationes artat. Et ō locatiōe ad tp̄s q̄ñ dicaf alienatio: tres sunt cāus Aut ego alienare ꝓhibit⁹ cōstituto tibi vsufructuz et alienare dicor ēt si p vnū mēsem tñ ꝓstituerē.Aut loco ꝛ nō dicor alienare nisi ad longū tēpus locef.Aut ꝑmitto tibi dare fruct⁹ q̄ percipienf singulis annis:ꝛ tūc etiā si ad centū annos nō dicor alienare sed est q̄dā psonalis obligatio.de vsufru.legato.l.fūdi trebatiani.ꝛ de hoc habef p bar.post dy. in.l.codicillis.§.ifstituto.de le.ij.Quecūq; relinquūtur prelatis videntur relicta tēplo.ff.de an.lega.l.ānua.§.a titia.Et adde idē est dicere nō alienes q̄ est dicere semp apud te hēas.ita dicit Accu.de leg.j.l.filius.§.dui. in glo.in verbo nō possit Et q̄ ecclesijs relinqtur:pijs vsibus deputatur.dicit Accu.in quadā glosella.in.l.j.C.cōmunia de le.

q ¶ In nouella.Et no.q̄ non requirit q̄ abbatissa habeat auc. supioris q̄ id q̄ legitime fit poti⁹ iusticia q̄ aliena auctoritate firmatur.vt.l.iij.in prin.ff.de admi.tu.Si ergo ꝓsuetudo eādē prestat mulierib⁹ q̄ viris auctoritatē:nimirum si talibus officijs recte funguntur.alias secus.ff.de nego.gest.l.qui aliena.§.quacunq;.ꝛ.l.femine.ff.de regu.iur.ꝛ extra de peni.ꝛ remi.c.noua quedam.C.de arbi.l.fi.de cura.fur.l.cuius bōis.de sta. ho.l.in multis.

r ¶ Exposui supra.quid de lōgeuo.tempore vide glo.in auten.de rest. ꝛ ea q̄ par.§.j.i gl.i v̄bo lōgeuo ꝛ vide ibi Ang.de iuceruata ꝛ vide tex.c. fi.de ꝓsue.ꝛ vide q̄ notaui ad bal.in.l.vsure.C.de vsu.An.barba.

s ¶ De mēsa.vide gl.sing.ꝛ meliōrē de iure in cle.l.de excess. pla.in gl.i verbo ad mēsā ꝛ.d.meū i.c.ij.de feu.ꝛ.c.vt super hic allegato. An.bar.

t ¶. §. Instituto. ⁊ ibi est glo. que hoc dicit ⁊ est valde singularis ⁊ vide bal. ⁊ ibi notaui in. c. j. §. vt libellario in qui. mo. feu. amit. Andreas bar. v ¶ Habere ratū. Et ita nō videtur valere p no. p doc. in. l. sancim⁹. C. de dona. ⁊ p bar. i. l. modestinus de solu. Alia tñ cōsueui dare cautelam, vt dicaꝫ in locatis q̄ ex pacto nō intendūt trāsferre dñium: vt in. d. §. instituto. retuli.

x ¶ Semp intellige. Dic q̄ oē possessoriū hz correspondēs petitoriū ad quo ordiatur. C. de edi. diui adri. l. fi. i fi. C. de codicil. l. si quis ager. §. j. ⁊ ibi no. ⁊ tūc dicit correspōdens q̄ñ vnū ex altero fit vel ordinaꝫ ab ipso Et sicut ē ordo duplex. scz substantialis. vt. C. de ap. l. j. C. de iudi. l. nulli cum si. ⁊ formalis. C. ō sen. l. platam. ita duplex est possessio ciuilis ⁊ naturaꝫ. l. nemo ābigit C. de acq. pos. ⁊ ꝓpterea dicit Dl. q̄ duz sū in feudo vl in ꝓspectu: habeo naturalē. dū sū a longe habeo ciuilez vt no. C. ō ac q. pos. l. hz per Accur. ⁊ duz sū habeo naturalē. i. totalem ⁊ plenissimā: qō b. noie ciuilis cōprehēdiť aq̄ē effectus naturalis possessionis. non tñ qd distictū est ni si cū suz extra fundū a remotis. alꝫ quod paz distat nil distare videť Adde q̄ in incorporalibus regriť patientia eiꝰ q illā q̄ si possessionez pōt ꝓferre vl q̄ supior vel q̄ possidet. et iō dñs nō dr quasi possidere dñiuz vsufructuario pacientc. q̄ vsufructuariꝰ ci ecclesie alienauit ⁊ ecclesia non potest recuperare nisi infeudet potentiori? Respondeo hz propter hunc casum abbas qui iurauit non infeudare romano pō tifice incōsulto non posset omnino de nouo infeudare tamen posset propter casum imminentē cōsuetudinem alterare. Iste est casus notabilis extra ō feudis c. ex parte. §. finali. Sed pone consuetudo est infeudare in masculos prelatus infeudat i masculos ⁊ feminas: queriť an valeat infeudatio quo ad masculos Respondeo sic. vt. ff. de le. ij. l. fi titio rei. Et si dicatur iste ꝑlatus est periurus q̄ iurauit nō alienare romano pontifice incōsulto? Respondeo non propter hoc est depositus: vt no. C. de sacrosan. ec. l. iubem⁹ §. iconomus. Erit ergo nullū quod cōtra. l. factum est. sed id quod erit ꝓm. l. habebitur ratū. vt. C. ō dona. l. sancimus. ⁊. C. de testa. l. hac consultissima. §. ex in perfecto. Sed contra oīa ꝓdicta imediate opp. q̄ lege cauetur q̄ nō valeat ꝓsuetudo super infeudationibus rex ecclesiasticarum: vt. j. epi. vel abb. c. j. So. dicit glo. hic posita q̄ hic loquitur de his ,que sunt regalibus. In cōtrario loquitur de his que sunt relicta pro anima que tenacius inherent. Et que sint illa no. extra. de sepul. c. in nostra ⁊. c. nos instituta. in nouella. Et que sunt ista regalia no. in. c. generali de ele. li. vj. Pro glo. facit q̄ aliqui dicunt q̄ ille q̄ habet feudū a principe intelligitur ex principis largitate habere feudū francum: ita q̄ ipse potest vendere irrequisito dño vel principe: vt. C. de fun. patrimo. l. hi quibus. li. xj. Sed ista opi. est falsa: vt in auť. de allie. ⁊ emphite. §. ea vero. col. ix. ⁊. C. de sacrosan. ecc. auť. hoc ius porrectū. Et ideo dicunt alij q̄ dictum c. j. j. ēpm vel abbatē loquitur de cōsuetudinibus q̄ erant tunc tēporis que passim permittebant etiaz reuersa in dominio infeudari obtentu vetuste cōsuetudinis. nā hoc corrigitur ibi per vbanū. ⁊ hec est veritas. Ea enim que nō sunt in dñio. i. que non sunt incorporata mēse bene possunt infeudari: vt. d. c. ex parte ō feu. ⁊ no. Archi. xxxiij. q. viij. i. c. j. EORUM Nota q̄ etiam cōsuetudo vnius ecclesie seruanda est in ipsa ecclesia: vt. ff. cōmunia predio. l. venditor. §. si constat. Adde q̄ actus inducentes consuetudinē habent disponere super iure eliciendo ex actibus hominū. vnde quātū cōsuetudo habet de actu tantū habz de potentia ⁊ nō plus: q̄ est preter legē. sed si esset ō legem prohibentē nō valerent: preterea nec possent de nouo induci futura: vt. C. de fur. auť. nauigia. q̄ habet ꝓpetuam causam prohibitionis. Extra quero quid de locationibus prebendarū ⁊ beneficiorum vtrum possint fieri? ⁊ dicendū est q̄ sic non transeundo ad speciē alienationis ⁊ non preiudicando alteri. xij. q. ij. alienationes. per archi. ⁊ dixi alias de le. j. in l. si domus. §. fi. Idem ait q̄ ,phibitus alienare filocat in cētum annos non punitur tāq̄z alienās: nec talis locatio vz. xij. q. ij. abbatibus. Ad hoc facit quod no. ff. de le. ij. l. codic illis. §. instituto' quod forte potest defendi si est actū q̄ tot sint locationes quot sūt anni. vt. ff. de ver. ob. l. scire debemus. Sed hoc non placet dño By. q̄ quelibz perpetua vtilitas dicitur dñium. ⁊ q̄ fit in fraudem ideo successor non teneť habere ratū" Extra no. q̄ per clausulā derogatoriaz papa potest imponere legē sibi: sed nō successori suo: vt no. Jo. mo. in. c. hz romanus. de consti. li. vj. ⁊ per Inno. ⁊ Jo an. in. c. cū ad monasterium in fi. de stat. mo. ⁊ Ja. butri. in. l. prescriptione. C. si cōtra ius vel vti. pu. per. c. innotuit. de elec. ⁊. c. fi. de rescrip. in. vj Bald.

marchio. Dic nihil repetit: de cōsuetudine tamē no. q̄ ista nomia appe uile possessione tradere nō pt. q̄ eā nō hz nec habere potest vñ non dici turpati q̄ phibere non potest. l. sepe. ff. ō re iudic. Adde q̄ subiecti habēt loco materie cuius natura est esse subiectū passionis. sed dñi habent loco forme cuius natura est actiua in subiacentē materiam. ⁊ sicut in naturalibus materia debet esse obediens forme. q̄ actꝰ actiuorum sunt i patiente ⁊ dispositio secūdo de aīa sic i arte iuris ciuilis est. vñ ꝓceptum nō facit q̄ñ prelatum. sed obediētia suppositor. s. respectu possessionis ⁊ subiectionis. Et q̄ facit ea que debent facē subditi etiā ignorante prelato cōseruat possessionem prelati. ad quod facit. ff. de vsufruc. l. arboribus. §. fi. ⁊ argu. ff. quēad. serui. amit. l. quesituz ⁊ dema. ⁊ obed. c. iter quattuor ꝑ Inn. Si autez quis precepit ⁊ ei ñ obeditur et iste ñ possidz nisi labia sua. dicit Inno. i. c. olim el. iij. de resti. spo.

y ¶ Cōpromisso. vide bald. in. l. fi. §. sed ⁊ si qs. c. com. de leg. ⁊ ibi remisi. Andre. barbacia.

latiua veritatē ⁊ essentialitatē significāt. vnde nō dicitur prelatus vel comes nisi qui de iure est prelatus vel comes: vt. C. de sacrosan. ecc. l. decernim⁹. ⁊ no. C. de eo qui ꝑ. tu. l. ij. ⁊. ff. de iureiu. l. iusiurandū qō ex cōuentione. §. j. ⁊ in. c. j. de reg. iur. li. vj. ⁊ no. per Inno. in. c. in litteris. de resti. spo. ⁊. C. de testa. mili. l. scriniarios. ff. de cu. l. berēnius. ⁊ de cōditi. ⁊ de. l. publius. hec enim nomina non debēt esse prētēsa vel abusiua q̄ ius significāt. ⁊ ideo oīa possessoria ꝑ huiusmodi iuribus sapiūt quādam causaz proprietatis vt. ff. de interdic. l. ij. §. quedam. Oportet. n. q̄ id qō possidetur vel quasi habeat in se aliquā realitatē. vnde substātia possessionis corporalis est in corpe: substantia vero quasi possessionis iuris est in iure. Sed certe hoc potest aliter intelligi vz q̄ tale ius fit in rerū natura nō q̄ fit ꝓpriuz possessoris: q̄ sequeretur q̄ in iuribus incorporalibus nō esset separata cā possessionis a causa proprietatis illius iuris quod ē falsum: vt in. c. preterea extra de iurepa. in nouella. ⁊ coti. c. cōsultationibus. Sed quero quare nō dicim⁹ quasi possideri nudā ,ꝓprietatē ficut dicimus quasi possideri vsufructum? Respondet bar. q̄ vsufructꝰ possidet ꝑ patientiā dñi nō ecōtrario: vt. ff. quib⁹ ex cau. ma. l. ait pretor. §. itē ei. Sed hec ratio nihil vz. Pone enim q̄ proprietarius decessit fine herede: ergo vsufructuariꝰ ñ possidebit ius suū: qō est falsum Et ideo dic q̄ ratio est q̄ nude ,ꝓprietati nō sunt deputati aliqui fructus a iure ⁊ vbi nulli sunt fructꝰ ibi nulla est iuris possessio ꝺm Inno. qui ita no. in. d. c. preterea. Sed hec ratio nō procedit. Pone enim q̄ proprietarius recipiat sensum ,ꝑ nuda ,ꝓprietate tamē nō dicit quasi possidere ipsam ,ꝓprietatē. ⁊ ideo ratio est q̄ proprietarius habet ciuilē possessionem ipsius rei ⁊ rei appellatione etiā dñium significatur: vt. ff. de vsufru. l. fi alij. Et q̄ ,ꝓprietas cōsistit in iure tantū: sed vsufructꝰ in iure ⁊ in facto: cui facto sūt deputanda cōmoda. Dixit Jo. de mon. mer. q̄ aliō est possidere actiones: aliud est possidere iura: vt refert io. an. in. c. querelam de electione. li. vj. in nouella. Et scias q̄ preter ciuiliter possidentē nullꝰ lucratur fructus ratione possel. sed ratione iuris quod hz in re. i. ratione vtilis rei vendicationis vel vtilis publitiane vel cōfessorie actionis: q̄ ciuilis acquisitio est fieri dñm fructuū. de ac. pos. l. iij. §. ex ɔrio. in gl. ord. Itē scias q̄ nullus hz ciuilē possessionē nisi ei correspōdeat dñiuz vel q̄si vel res a nullo alio possideatur ꝺm Aud. de iser. ⁊ ita allegando in hoc opere semp intellige" Pone ꝓcessuz est ꝑ ꝓuilegiū pape cui dā abbati ⁊ capło q̄ possint de nouo ifeudare quod dā ꝓdiū: decessit abbas anteqz infeudaret vtrū successor poterit supplere factū ꝓdecessoris? ⁊ videtur q̄ sic q̄ eadē ē dignitas. itē hec concessio videť facta fauore ecclesie. ar. C. de sacrosan. ec. l. nō plures in vltima glo. ⁊ qō no. in. c. j. de trāsla. epi in nouella. In ɔriū videtur q̄ ista cōcessio non est perpetua sed personalis. vt extra de insti. c. cū venisset. ⁊ hz factū a predecessore teneretur habere ratū successor; vt no. archi. xxv. q. ij. c. decessor. tñ omissuz nō tenet supplere ar. j. qui suc. teue. c. j. Videtur distinguēdū. aut istud ꝓuilegiū est cōcessum ad ipetrationez ecclesie. ⁊ tunc successor teneatur quasi gratia facta ipsi eccl'ie. Aut ad ipetrationē alterius ⁊ tūc sec⁹. ar. C. de ɔhē. ēpt. l. fi. vt dicamus in cōcessione idē qō in cōpromisso' quod nō trāsit in successorē in prelatura: vt no. bar. ff. de vulga. ⁊ pupil. l. qui liberis. §. hec verba. ⁊ not. in. c. vno delegatorum. de offi. dele. ⁊ in. c. vltimo ō procura. in cle. in glo. ordina. Et ita consului in causa comitis sabaudie super sententia lata per regem

3 ¶ Vere dicitur. Etiamsi ex adiuncto verbis ipsis intellectu declaretur. nam quod per se non declaratur per subauditum intellectum sepe supplet vt.ff.de lib.& posthu.l.gallus.§.j.de verbo.obligatio.l. siquis stipulatus fit seyum ibi querentibus &c. Conceptus enim mentis & littera sonans ip suz est sensus litteralis.ó actio.& ob.l. nó figura.& vide omnino quod no.de leg.ij.l. cũ pater. §.cũ imperfecta p accur. Et verba statuti itel liguntur proprie.i. ispecta naturali verborum significatione nulla alia adhibita interpretatione.arg.l. pediculus.§.labeo & ibi paccur. & alios scrib. ff.de au.& arlega.

4 ¶ Emendare dána vide bartho. & ibi notaui i.l. nequit.ff.de incen.rui. naufra. Andrea barba.

qui fuit marchianus intelligę triuisanus Andrea, barba.

francorum cum in patrem eius esset cõmissa deciso super.xliij.castris feudalibus imperij. Nam nõ poterat dici iurisditio regis francorum in tam arduo facto potuisse prorogari sine licẽtia imperatoris:cũ feudum tale consistat in regalibus imperij.& qz cõpromissum fuit consumptum morte regis.quod tene menti:& tangitur in.c.vno delegatorum de offi. dele.in nouella.So.distingue vtrum fit expressum nomen appellatiuum per prius qz proprium vel solum nomen appellatiuum:& tunc successor tenet implere. An sit expressum per prius nomen proprium & tunc secus.ar.ff.de cura.furi.l.cuius bonis.& l.si seruus de stipu.ser.& ff.de pac.si vnus.§.fi. El'dic aut papa iubet & debet impleri per successorem. Aut permittit:& tunc secus:vt nõ.ff.de iurisd.omni.iu. l.& qz.vel coniunge simul istas duas vltimas opini. & hec vera. Extra no.qꝫ quedam sunt de corpore patrimonij:& ista sunt transmissibilia quia habent eãdem subsistentiaz in seipsis persona mutata ficut nó mutata:ficut domus:ager:iura:& obligatões. Quedam non sunt de corpore patrimonij sed de hominis intellectu:& ita non transmittuntur.vt.C.de cadu.tol.§.ne autem.& extra de offi.dele.c.quoniã abbas.& adde quod no.ff.de pac.l.tale pactum.§.fi.& facit.ff.de ver.oblig.l.stipulatio ista.§.si quis. Ista proprie facit ad statuta que dicunt qꝫ verba statutorum debeant proprie interpretari.nam proprie intelligitur quod vere dicitur[5]. Extra quero nũquid isti comites & barones teneantur curtes suas in quibus colliguut pedagia tenere securas a latronibus? Respondeo sic:alias tenerentur emendare[4] damna depredatorꝫ:vt nõt.archi.xxiij.q.iij.c.si quis peregrinos. Ex quo ordine debeant sedere[2] penes regẽ dic qꝫ ordine consueto & iste honor appellatur priui legium:vt nõ.glo.de archiepiscopis rauenne & mediolani.C.de sacrosan.ec.l.decernimus[x]. Extra qẽro vnde fuit Totilla flagellum dei? Respondeo dicit archidiaconus.qꝫ fuit marchianus.xxiij.q.v.ca. non vos. Deinde scias qꝫ dominus Ja.de ardi.i sũma sua multa tractat de electione imperatorum & de eius coronatione de quibus hodie non est disputãdum quia ecclesia disponit:& dicẽ ꝺriuz eẽt pcutere caput ad mõtẽ morellũ. CAPITANEI. Isti sunt quos vulgo barones vocamus[a]. Et vt ait quidam magnus doctor in summa sua. Quid de eo qui reparauit castrum desertum:vel de nouo edificat locum vbi se congregat populus:vtrum habeat iurisditionem super illo populo? dicvt nõ.extra de ver. signi.c.quid per nouale in nouella. Item qꝫ imperator tenetur facere seruari statuta terrarũ & consuetudines.habes in.l.fi.C.de iur.reipublice.li.xj.licz ipse fit papa in temporalibus:vt no.insti.de rer.diui. §.nullius.in glo.in verbo põtifices.i.papas. Et an imperator possit deponi & per quem:dicam.j.fi de iuesti.inter do.& vas.ori.contro.c.j. Quero si non tenet electio prelati vtrum teneat eius consecratio? Dicit Jo.an.qꝫ nõ.extra de transla.episcop.c.licet. qz vbi est defectus fundamenti non solum deficit ordo rei sed esse & substantia rei:vt no.in.c.j.de rebus eccle.non ali.in.vj[b]. Idem ait qꝫ papa nõ eget confirmatione.extra de auc̃.& vsu pal.c.ad honorem in nouella.& legitur & no.in.c.licet deuitanda.de electio. Pone rex concessit feuduz nunquid successor teneatur id obseruare quod fecit antecessor? dic quod sic vt extra de iudi.c.nouit. Quero a d qd fit hic mẽtio de istis nobilibꝫ q infeudãt? Rñdeo olim passim quibuslibet licitum erat infeudare:sed certis tantum qꝫbus hoc ipsum summa vel magna dignitas aut antiqua cõsuetudo tribuebat:quia indecens videbatur vt vnus rusticus haberet vasallos sub se.qz habere vasallos est quedam dignitas cui & iurisditio inest. argumento eorum que nõt archi.in.c.j.de cõsue.li. vj. Sed hodie tã maiores qz minores & minimi valuasores infeudant imo etiã rustici dũmodo habeãt legitimã suoꝝ bonorum administrationez:vt.j.per quos fiat inuesti.c.j.§.noui.quod no.fin Ja.de ra. Quero an vasallus possit alij infeudare illud quod infeudum tenet? dic qꝫ sic equali vel meliori & eadez l.vt.j.quali.olim feu.ali.po.c.j.§.si vero.& si de feu. fue.contro.c.beneficium.& j.de.l.cor.c.si inter duos.§.similiter.& j.de notz.feu.§.eadem.l.& j.de ca. cor.cap̃.j.§.preterea.& ibi no.in glo.que incipit preterea.et de probi.alic.feu.per federicum.ca. imperialem calidis.& ibi no.in glo. que incipit que vtiqz & §.illudqz.& ibi no.in glo.que incipit no.ergo. Quero an adultus fine curatorum auctoritate possit de feudo inuestire & quid de pupillo? Respódeo vtno.j.per quos fiat inuesti.& per quos reci.in prin. & ibi no.in gl.q̃ incipit & merito.& j.si ó feu.fue.cõtro.c.si minori.& ibi no.in glo.que incipit sed ó quo & c.si quis decesserit ipubere.& ibi no.in glo. que incipit nõ hic qꝫ non cogitur.vbi etiaz dicitur qd eccõtrario.& ibi dicam.

2 ¶ Debeãt sedere. vide glo.institu.de bono.pos.§.alia videbald. ff.de offi.procon.§.j.l.obseruari.§.ante vide bal.vbi pulchre loquitur in.c.cuz olim de consue.

loco sedere ó beat cantor in choro.

a ¶ Barões vocamus. qs dicaꝫ baro.vide.c. fũdamẽta.§.deinde ó electio.libro. sexto. andrea barba.

b ¶ In. vj. Ad hoc vide glo.in.c.cũ super.de causa. pos.& proprie & per Joã.an. in.c.qꝫ sicut.in vltima gl. de electio. & per Innocentiuz. eodem tit.cuz dilecti.

1 ¶ .l.decernimus. Et facit glo.lxiij.di.in.c.qꝫ attendit consuetudo i quo

Et qz vidimus. Iste.§.continuatur ad precedentia in hunc modũ. Dictũ est supra in prin.vsqz ad psentẽ.§.de prima parte rubrice.s.de personis q̃ feudũ dare possunt:sequitur de secunda & tertia pte rubrice scilicet de acquisitione & retentione feudi. Diuiditur aũt iste.§.vsqz ad.§.notandum.in tres partes. Primo tractat de acquisitione & retẽtõne feudi iure antiquo & nouo. Secundo de successione filie i feudũ. Tertio de successione feudi iure nouissimo. Prima pars durat vsqz ad.§.hoc aũt notandũ. Secũda vsqz ad.§.hoc quoqz sciendũ. Tertia vsqz ad §.notandum. Casum breuiter prouecti ita potestis ponere vsqz ad.§.notãdũ. Vasallus ipso viuo nó ꝑuatur feudo:ipso vero mortuo ad filios cõliter feudum pertinet.& si filij ñ sint:ad nepotẽ:& ad fratres eis nó extantibus:si feudũ est paternum vel nouum & ꝑ pactũ est. Filie vero in fendũ nõ succedũt. Nouissimo aũt tẽpore collaterales vsqz ad septimũ gradũ: descendentes masculi in infinitũ succedũt. h.d. vsqz ad.§.notandũ. Casuz pueriliter ita potestis ponere lz non esset opus prouectis. primo cõtinuat se dicens. Vidimus de personis que feudum dare possunt:videndum ergo est de initijs feudorũ. Et est sciendũ qꝫ iure antiquissimo fuit in potestate dñi feudũ reuocare quãdocũqz sibi placuerit.postea vero ante vnũ annũ finitũ nõ pot reuocare:deinde fuit vita feudi extẽsa vsqz ad vitã fidel'.postea vero mortuo.s.fideli pertinebat ad filios ad illũ tñ quẽ dominus volebat eligere:deinde cepit ad omnes equaliter pertinere. Postea vero imperator Lotzadus romã.pfectus rogatus a fidelibus legem ꝺidit qꝫ ad nepotes feudũ produceret:& qꝫ fratre fine legitimo herede defuncto frater in feudũ quod erat patris eorum succederet. Si vero frater a domino feudum acceperit ipso defuncto fine legitimo herede frater ei non succedit. item & si communiter acceperint:nisi ꝑ pactum aliud fuerit specialiter conuentũ. relicto tamen legitimo herede frater semꝑ excluditur. & hoc vsqz ad.§.hoc aũt notandũ. Ja. de belui. EQUALITER. Nota qꝫ licet filij sint inqualiter instituti tamen equaliter succedunt in feudo. Nepotes vero cum patruis succedunt in stirpes et non

dilecti.

c¶ Opiniones azonis. facit tex. quę vide ĩn. c. j. ĩ. de gradi. vide ibi bald. ⁊ in. ca. j. de natu. succes. feu. ⁊ in. l. ij. C. de suis ⁊ legit. ⁊ plenius in. l. cessante. C. de legit. here. vide bar. in. l. ij. §. cũ hereditas. ff. de suis ⁊ legit. Ange. in. §. Si vero in auten. ō heredi. ab intest. vbi tenet quod ĩ stirpes Saly. in. l. cessante prealle gata tenet opiniones azonis ⁊ vide qz no/tauí ad bal. in. d. l. cessante. Andrea. bar.

in capita. Sed non exstantibus patruis succedunt in capita ⁊ non stirpes. Et est ratio quia cum succedant iure proximitatis ita est proxim⁹ vnus sicut ali⁹. Nec est rō quare ideo minus succedat: qz cũ pluribus succedit quoniã natura ipsa idiuisibilis est. ⁊ opi. azo⁹. fuit q⁹ idẽ esset in mera successione heredi/tatis. Et hanc opi. tenet Ja. veronẽsis ⁊ maxime qz de iure cõi hoc est verũ: nec reperimus hunc casum aliter decisum in vsibus feudoꝝ allegat in auẽ. de here. ab intesta. §. illud palã. ⁊. §. reliquũ. ⁊ insti. ō legi. agna. suc. §. hoc ẽt. Alij dicũt ⁊ meli⁹ q⁹ patrueles succedunt in stirpes qz ingrediuntur gradũ paternũ. ⁊ hoc tenet Accur. C. de legi. he. auẽ. cessante. ⁊ idẽ tenebat do. meus ĩ libro meo. ĩ. de natura successionis feudi. vbi habeo tale caplm: vt in quibusdam libris reperitur vz. Decedente fideli absqz liberis ex se descendẽtibus ⁊ in feudũ succedentibus: si qdẽ feudũ fuit cõis parẽtis: fratres defũcti cũ filijs se p̃mortuoꝝ fratrũ in stirpẽ succedant. bis vō nō extantibus ad agnatos ꝓximiores id volumus pertinere. ⁊ siqdẽ in pari gradu sunt: pariter admittuntur si vero ex vno est vnus: ex alio sint plures: nō in stirpem sed in capita succedere debere ordinamus verba tex. Jam ergo nō est q̃stio qz ẽ casus. l. vt. C. ō furtis. l. ancille. Glo. ĩ. de prohibita alie. feu. per lothariũ. in. c. fi. dicit se dubitare an talia capitula q̃ reperiuntur in paucis libris sint tenenda ꝓ legibus: quaz glosam no. Sed q̃ro de vno vtrũ vasall⁹ possit vni ex filijs assignare totũ ius feudi? dicit idẽ. Ja. q⁹ sic[d] ar. ff. de ritu nup. l. filio. §. fi. ⁊ de pace cõstan. §. in ciuitate illa. in fi. ⁊. ĩ. de ali. feu. pa. c. j. v. ⁊ lz prohibeatur. ⁊ facit ad hunc. §. ff. de op. li. l. vt iurisiurãdi. §. fi liberti. ⁊ quod dicã. ĩ. an filius vel agnatus. c. j. ⁊ qō plene nō. in spe. de testa. §. j. v. fi: vbi plene disputat an nomẽ heredis repꝛesentet in filio vel filia institutis in re certa ibi videas. Nō q⁹ antiquissimo tẽpore erat in potestate dñoꝝ quãdo vellent feudum auferre. sed hodie nō est ita nisi feudũ cõcederet ad beneplacitũ[f]. Sed opp. q⁹ imo ⁊ hodie fit idẽ ãno transacto: vt. ĩ. si cõten. fue. inter do. ⁊ fidelẽ de ꝓtẽ. feu. c. j. §. itẽ sciendũ. So. ibi loquitur de feudo guardie vel castaldie vel simili: vt. ĩ. ti. j. c. j. hic de alijs feudis ꝓprie sumptis. Nota ergo q⁹ in feudo guardie vel castaldie: ⁊ quod ꝓ mercede alicui dat: nihil est hodie ĩmutatũ de eo quod determinatur in dictis capitulis. Secũdo no. q⁹ de quadã alia iuris prudẽtia feudũ extendebatur vsqz advitã fidelis: sed hodie ĩ perpetuũ. Sed cõtra: ĩmo videtur q⁹ etiã hodie non extendatur vltra vitã fidelis: vt. ĩ. de feu. mã. c. j. so. ibi spẽciale in feudo marchie: ducatus: ⁊ comitatus vel alterius regalis dignitatis seu baronie ab imperatore dato in quo de rigore cõsuetudinis non succedit heres: tamen hodie ⁊ illud est perpetuũ ꝓ vsurpationẽ non per rigorem iusticie: vt. ĩ. de alie. feu. §. ĩ feudo comitatus ſm glo. Tertio no. q⁹ Conradus

d¶ Dñs iacobus q⁹ sic Jstud dictum ludouicũ. roma. consilio. xxxiij. Andrea barba.

e¶ In re certa vide bald. in autenti. Si quas ruinas. C. ō sacro. sã. ec. ⁊ Bart. in l. iusiuran. §. fi liberi. ff. de ope. liber. Andrea. barba.

f¶ Ar. l. q̃rta. ff. loca. nã rei sue potest quis ex libero arbitrio legez reponere nisi fit initiata obligatio hoc prohibens. vt C. de pac. conuen. l. ex morte.

g¶ Nepos Nota q⁹ appellatione filiorũ nō cõtinentur nepotes vt. l. iubem⁹. C. ad trebel. quod ĩtellige respectu grad⁹ aliter etiam continetur nepos ex filia casus est singularis secũdũ Ang. in prealleg. l. iubemus in. §. sin autem. Sed satis concordat lex. ij. C. de conditio. inser. sed ibi loquitur in liberis q⁹ secus. l. ij. §. non solum versi. hoc autem. ff. de excu. tuto. l. sed ⁊ multes. ff. co. ⁊ intellige verum quando fuit apposita conditio filio secus si nepoti ex quo est de alia familia sub: dubio forte q̃ dicit esse notanduz. Tu vide glo. quã allegant moderniores in. l. etiam. ff. so. ma. pro singulari. in. l. liberorum. ff. de verbo. signifi. quod in priuilegijs appellatione liberorum intelligitur vsqz ad pronepotes. vt. l. diuo marco. C. de questio. ⁊ vide bar. in. d. l. liberoꝝ. Item priuilegium datum filijs primi matrimonij puta ne conueniantur vltra quam facere possint non extenditur ad ꝓnepotes ita singulariter dixit Ang. in. l. etiam. ff. so. ma. Item senatusconsultum macedonianum loquitur in filijs tamen extenditur ad nepotes. vt est tex. no. in. l. filium habeo. ff. ad ĩnace. quem allegat bal. in. l. Si permittente. c. eo. vide tex. in. l. patri. ff. de adul. vbi permittitur patri occidere filiam non tamen nepotem quod est notãdum vide bal. plene in. l. maximũ vicium. C. de libe. prece. ⁊ in. l. gallus. §. insti. de libe. ⁊ posthu. Ange. in prealleg. ⁊ etiam bar. in. l. liberorũ prealleg. Ly. in prealleg. l. diuo marco. Andrea. barba.

cõsuetudinẽ que loquebat⁹ de filijs ꝓgauit ad nepotes ex filio: ergo nomine filij nõ cõtinebatur nepos. Circa quod est sciendũ q⁹ hoc nomen fili⁹ quãdoqz ponitur vt causa alicuius priuilegij ⁊ nõ continetur nepos: s vt. ff. de execu. tu. l. ij. Quãdoqz vt terminus priuilegij: ⁊ idẽ vt hic. C. ad trebel. l. iubem⁹. Quãdoqz vt terminus pene: ⁊ idẽ vt no. eẽ de fi. prę sby. c. ad excludendas in nouella. Quãdoqz ratione designande prolis siue in honorẽ sanguinis: ⁊ tunc ꝓtinetur nepos. Unde ĩ materia feudoꝝ si quis hodie reciperet feudum pro se et heredibus suis intelligetur de heredibus sanguinis[b] ex se descendentib⁹ vt. ĩ. de gradi. suc. in feu. c. j. ⁊ de duo. fratri. a ca. siue sti. c. j. ⁊ de alie. feu. c. j. §. ⁊ si clientulus. Et adde qō notant moderni de ver. signi. l. liberoꝝ. Et dic q⁹ filius est nomẽ generis ⁊ nomẽ speciei sicut adoptio. nã grece est nomen generis qz dicitur a philos qō ẽ amoꝝ. vnde etiam de nepotibus ⁊ reliquis p̃dicatur Sed latine est nomen specificũ nisi natura actus vel fauor extendat vltrius[i]. Nota q⁹ feudum quod fuit eoꝝ patris dicitur paternũ. Idem si aliorum ascẽdentium vsqz ad nomen nominatum in iure. Sz supra nomina nominata ĩ iure magis proprie sumpto vocabulo dicitur antiquum siue maiorum suoꝝ. vt ff. de gradi. l. iurisconsul. Sed largo modo paternũ appellatur quod fuit ascendentium quorũcũqz in infinitũ: vt. ĩ. de natu. suc. feu. c. j. Sed hic quero vtrũ frater fratri succedat in feudo paterno iure accrescẽdi: an iure successorio[k]: naz tex. superius dixit hoc iure successorio[k] ⁊c. Ite pro hoc qz ius accrescendi habet locum in acquirendis non in acquisitis. Nec reperimus q⁹ hec regula fallat nisi in vsufructu forma li. cuius ratio est: qz ille vsufructus semper est in fieri: ⁊ pro futuro tempore nullum ius causatum est in eo. vt. ff. de vsufru. accres. l. j. §. interdum. Item si esset ius accrescendi: esset ex aliqua coniunctione re vl verbis vel mixta. sed inter fratres nulla. est talis coniunctio licet inter eos fit coniunctio naturalis ⁊ legalis. tamen in acquisitionibus singularibus sicut est acquisitio feudi coniunctio legalis non parit ius accrescendi. vt. ff. de le. ij. l. ⁊ proculo. Item nos videmus q⁹ succedunt agnati qui morientibus nullo modo coniuncti sunt vt. ĩ. an filius vel agnatus. c. j. Ite est hic expressum q⁹ si coniunctim datum fit feudum duobus fratribus non accrescit de vno in alterum nisi specialiter contineatur in verbis inuestiture. ergo coniunctio verbalis cõplexiua siue realis siue cõiunctiua nihil habent operari. Itez hec est regula q⁹ in contractibus non habet locum ius accrescendi. ⁊ ratio est qz imputent sibi contrahentes qui sibi non prospexerunt: vt. ff. de ver. obli. l. si mihi ⁊ titio. nisi resultaret absurditas. vt. ff. de cõtraben. emp. l. fundus ille vel nisi fit imperialis largitas: vt. C. si soci⁹ libe. imperi. l. ĩ. li. x.[l] Nec ob. q⁹ aliquando vocamus ius accrescendi: quia iste sermo est potius facti q̃z iu

h¶ Ilz fidi⁹ sanguinis. vide lodou. roma. Cõsilio primo And. barba.

i¶ Extẽdat vlterius ⁊c. Et nõ q⁹ ĩ feudis linea sanguinis est priuilegiata sic. ff. de eden. l. si quis ex argẽ. §. pe. C. ō ipo. lucra. de scri. l. j. §. j. li. x. Cũ ergo ĩ feudis loquimur de herede loquimur de heredesanguinis. Sz aliud est ĩ iure patrona/tus ecclesie in quo succedit etiam extraneus bis: vt nō. ff. de operi. li. l. si operarum in glo. in verbo non cẽ dãdam per. Alcur.

k¶ Jure successionis. vide bal. in. l. vnica. C. quando non pe. par. ⁊ l. j. §. in primo C. ō cadu. tol. vbi aliter loquitur q̃ hic ⁊ bart. in. l. Dō dicitur. ff. de verbo. oblig. ⁊ in Consilio incipiente ex themate ⁊ moderniores i p̃ allegata. l. vnica vbi tenent id quod bald. hic dicit pra/tiones bald. ĥ And. barba.

l¶ l. j. li. x. vbi loquitur i

priuilegijs non in ꝓtractibus celebratis cum fisco vel imperatore. Tu dic q⁹ ille titulus loquitur in omni gratia principis. Item regula est q⁹ vbi est diuersitas seu pluralitas personarum disponentium vna in alteram nihil potest. Verbi gratia. Titius ⁊ seius faciunt simul testamentum ⁊ rem cõmunem legant mihi ⁊ titio. nam ex testamento titij nihil accrescit ō portione seij: nec econtrario. ⁊ ideo sicut in feudis diuersorum dominorũ non habet locum ius accrescẽdi: sic nec in feudis diuersorum susceptorum seu stipulantium. quia vnusquisqz per se decernit: nec alter alteri stipulari videtur: vt. ff. de verbo. oblig. l. si ita stipulatus. §. grisogonus. Quid si verba dicunt concedimus illi cum illo an videatur tacite actuz de iure accrescendi. Rñdeo: dictio cũ pon̄t: p ⁊ nec maiorẽ nec minorẽ ꝓducit cõiunctionis effectuz. vt. ff. de vsufru. leg. l. illi cum illo.

b ¶ Qō sic. Vide q̄ notaui ad bal. in. l. liberti. C. de ope. liber. an. bar.
c ¶ Speciale. Alias secus. ſ. siquis perferēda. ⁊. l. si is qui. §. si tu. titiuz. ff. de fur. ⁊. ff. ō falſ. l. impuberc. §. j. ver. ei seruo. ⁊ quod ibi per Dy. ⁊ no. per glo. in. l. sigs id quod. §. fi. ff. ō iur. om. iu.
d ¶ Qō nō. Adde bal. i. c. j. de nat. feu. ⁊ qō notatur in c. j. ō pba. ⁊ p petrū ō ācba rano cōsilio. ij ⁊ per bal. C. ō liber. ⁊ eoz li be. l. ij. vbi vi deq̄ notabilr loquit ⁊ bar. i. l. cesar ō pu plica. ⁊ bar. i l. oēs popli. ff de iu. ⁊ iur. vi de bal. i. c. j. §. ite sacramēta ō pace iuranda to fir. post gl. ibi qō si papa cōcedit benefi cū vni ⁊ post ea aufert ⁊ dat alii qō tenet ad ītelligere vi de eū: qz nota biliter loqui/ tur.
e ¶ Cōcedit mihi. Nō. q̄ i strumentū pt loqui i prima vel tertia pso na vide bal. i c. j. ō no. for. fide. an. bar.
f ¶ In p̄teri to. Vide tex. i c. cum autem. ō iure pa. qui ē sing. secūdū de cōd. i. c. ex amiata ō iud. vide ibi p. euz io. an. in. c. cuz p. tabellio ō fi de instrōz ⁊ i c. duduz de cō uersi. cōiuz.
g ¶ In gl. oz dinaria. qd er go si notarius erat i noiez̄ bē tis an vitiet i ſtrūz: ⁊ vi q̄ sic qz si z̄bens vi log ⁊ errauerit i noie pp̄rio nō valeret z̄ctus ar. l. fi. C. ō bē. ifti. Cōtrariū vi p no. in. l. si qs i fūdi voca bulo. ff. ō le. j. ⁊. C. ō tes. l. er roze. cū si. Et not. q̄ libell⁹ supplicatoz⁹ eqpaſ in erro rib⁹ stipl'atio ni. vt no. ff. ō re. iu. l. si librari⁹. p ac.

Respondeo: si primogenita succedit in alia hereditate: succedit ⁊ hoc iure. al's dirimetur forte. argu. ō q̄ isto casu domini fit electio quā hz vasallus. arg. ſ. c. in verbo quem dominus vellet. quod est equi⁹. Adde. ff. de sta. ho. l. aretusa. ⁊. ff. de excu. tu. l. diximus. quod nota. C. de epiſ. ⁊ cleri. l. id quod pauperibus.

Quero si feudum est datum ad nullum seruitium vtrum succedat femina non existente maculo: text. dicit q̄ fic[b]. j. de capi. extra o2di. c. si cui militi Quero quid in feudo iure emptionis quesito: dicit Odof. in summa sua q̄ femina succ[d]dit magis ex natura cōtractus q̄z ex natura feud[e] in summa sua sub rubrica qui possit suc. in feudum. quod dictum esſz notabile si esset verum. Quero vtrum infinitas fit euitanda: ⁊ dic q̄ interdum infinitas ponitur p̄o quadam substistentia ⁊ tunc non est vitanda: vt. l. pure in fine de except. doli. Interdum accipitur p̄o ampliatōne alicuius dispositi ⁊ tunc dico q̄ est vitanda: vt. C. de sen. que p̄o eo. l. j. ⁊ dicit ibi per Cy. Ulterius no. hic q̄ pacta iuris dispositionē possunt ampliare: quod ē verum: non tamen contra diffinitōnem substantialē actus: vt. l. si peculium. §. j. ff. de pecu. le. ⁊. ff. ō donatio. causa mor. l. vbi ita donatur. per bar. Delicta tamen quandoqz cōmittuntur contra diffinitōnem dolictivt. C. de fur. l. fiquis seruo. sed illud irregulare ē ⁊ speciale[c]. Quero qualiter in ista materia accipiatur gradus: Respondeo ſm ius ciuile includendo recipientem seu primam personam i numero gradus sicut vnū nō est numer⁹ ſz principiū numeri ⁊ includitur in numero. vt in aut'. de non alie. §. emphiteosim. col. ij. Deinde nota hic tex. q̄ consuetudines feudorum introducte sunt ſm vsum ab antiquis sapientibus institutum. Et ideo fileant bestie q̄ dicunt vsum feudoz̄ in se sapientiam nō habere. Baldus.

Notandum est aūt Intellect⁹ breuis vsq̄z ad fi. ti. est iste. Feudum quod datur a capitaneis: vel regis valuasoribus propriam hz naturaz. Quod vero ⁊ a minimis datur propriam naturam non habet: duobus casibus exceptis qui in littera continentur Casum autem litteralem ita pone. Si queratur quod feudum habeat propriam naturam: Respondeo q̄ illud quod a capitaneis vel regis valuasoribus datur. Sed illud quod a minimis datur propriaz naturam non habet: qz licz domino auferre quandoqz licet in curia mediolani aliter obseruetur. ⁊ hoc ē verum nisi fideles cum domino Romam in exercitum iuerint: vel nisi dominus aliquid propter feudum acceperit tunc enim auferre non potest nisi restituto p̄cio quod datū est. h. d. Nota q̄ ille qui petit rescindi contractum debet restituere p̄cium. facit quod no. ta. C. de sacrosanc. ec. aut'. qui res iam dictas. ⁊. ff. de actio. emp. l. bona fides. ⁊. l. j. C. si seruus extero. ⁊. l. j. C. de fur. Opp. ⁊ videtur q̄ p̄recium non debeat restitui. vt. j. ti. j. c. j. Solu. p̄recium fuit datum p feudo temporali ⁊ fuit contractus exequutus hic vero sine temporis prefinitōne ⁊ fuit contractus resolutus

Quero nunquid imperator possit diffuestire vasallum sine conuicta culpa: Respondet glo. q̄ non[a] est ratio: quia bone et naturales consuetudines ligant principem quia potētius est ius naturale q̄z principatus. Item quia non decet principem suum beneficiū reuocare: vt nota. extra de consang. ⁊ affini. c. q̄ dile

b ¶ Priorē. Mā p̄suetudo ē tāte efficacie q̄ ēt z̄ctū tollit. C. ō vsu. l. q̄uis. nā oīa q̄cūqz volūtate mutari solēt posteriora p̄ualēt. vt. C. ne ō sta. ō fūc. l. si mf. ⁊ ō auc. tu. l. ij. §. si pl'ib⁹. p ac.
i ¶ Sit p̄scripta. Qō limita per bal. i. c. j. de feu. cogni. vbi vide q̄ ibi allegaui vide de abbatē in. c. fi. de consue. Abbatē in. c. p̄o illoz ō p̄bendis io. an. in. c. fi. de p̄sue. c. ad audiētiā ō cleri. nō resid. bal. in. l. fi. C. de sui. bal.

in. l. de qb⁹. ff. de leg. ⁊ in. l. ij. c. que sit lōga p̄sue. ⁊ intellige vtrū in p̄suetudine p̄cernēte cām petitorij secus si cā possessorij qa tunc licz nō sit p̄scripta tollit sc̄dam io. an. in. c. cū eccl'a de elec. bal. in. c. j. de feu. cognit. an. bar.
k ¶ §. Tpalis. bal. i. l. fi. C. de seruit. dic ē casum p illa gl. de abbas i. c. auditz ō p̄scr. dic ibi ē casum p gl. i. §. tpal' vide q̄ dixi i. c. cū accessissent ō p̄st. iuo. i. c. accedētib⁹ ō pri. an. bar.
l ¶ C. vbi de rōcinijs ex no. q̄ lz qs p̄sūat viuer̄ z̄ istā p̄sūptōnez̄ sufficit vn⁹ testz̄ ō visu qui tollit hāc p̄sūptiōez̄ lz nō p̄bet plene ō morte. vt no. in. l. ij. §. si dubitet ff. qué ad. te ape. i gl. q̄ incipit. i. liquidū ⁊ no. bene hāc gl. iste tex facē rē dubiā ñ tm̄ p̄bat mortē
m ¶ Jac. de bel. naz i nobilib⁹ ⁊ diuitib⁹ p̄sumit libalitas dic ac. ff. ō l. iij. l. vroré. § fi. ō do. l. fili⁹.
n ¶ Hec va Extra q̄o si rex frācie dicz volo tibi cō ferre tale castrū an sit collatū. Rñ. ñ vt no. ō le. j. l. fui electōe. sec⁹ si dic volo te hē re. rō dāe ē qz i p̄mo cāu ō vi fmōis regrit act⁹ scōs eius dē loc̄ntis explicit⁹ ⁊ actus scōs ē alteri⁹ non ipi⁹ regis et sic hz in se ipo intrinsec⁹ debitā sbam: vt dixi i. l. qō si. ff. si cer. pe. vl' dic q̄ vba enūciatiua p̄cipis redacta i forma solēni plata p se inducunt dispositionez̄. C. de test. milit. l. ex bis ⁊ bis
o ¶ Rubrica. Jn hac̄te officiuz custodie si piculum icidit amissionis puta castri sp p̄sumitur culpa de le. ij. l. cū ita. §. species. p Accur. vbi ē debilis cā ibi debil' remuneratio ⁊ debil' effect⁹. vl' sic. Feudū qō p̄sistit i angaria et ⁊ pangaria ē ānale. h. d. odof. vel sic. Act⁹ actūoz̄ p̄sumūt celebrati ſm naturā eoz̄. ex q̄litate meritoz̄ p̄sumit q̄litas collatoz̄. h. d. nec min⁹ p̄esumit ex q̄litate verboz̄. de dona. l. aquili⁹. ⁊. l. luti⁹. ⁊. l. si p̄. ff. de her. isti. l. q vo lebat. p Accur. Additio. ⁊ nō est in originali dñi Bal. Jbi p mercede alicu

in. l. de qb⁹. ff. de leg. ⁊ in. l. ij. c. que sit lōga p̄sue. ⁊ intellige vtrū in p̄suetudine p̄cernēte cām petitorij secus si cā possessorij qa tunc licz nō sit p̄scripta tollit sc̄dam io. an. in. c. cū eccl'a de elec. bal. in. c. j. de feu. cognit. an. bar.
l ¶ §. Tpalis. bal. i. l. fi. C. de seruit. dic ē casum p illa gl. de abbas i. c. auditz ō p̄scr. dic ibi ē casum p gl. i. §. tpal' vide q̄ dixi i. c. cū accessissent ō p̄st. iuo. i. c. accedētib⁹ ō pri. an. bar.
m ¶ C. vbi de rōcinijs ex no. q̄ lz qs p̄sūat viuer̄ z̄ istā p̄sūptōnez̄ sufficit vn⁹ testz̄ ō visu qui tollit hāc p̄sūptiōez̄ lz nō p̄bet plene ō morte. vt no. in. l. ij. §. si dubitet ff. qué ad. te ape. i gl. q̄ incipit. i. liquidū ⁊ no. bene hāc gl. iste tex facē rē dubiā ñ tm̄ p̄bat mortē
n ¶ Jac. de bel. naz i nobilib⁹ ⁊ diuitib⁹ p̄sumit libalitas dic ac. ff. ō l. iij. l. vroré. § fi. ō do. l. fili⁹.
o ¶ Hec va Extra q̄o si rex frācie dicz volo tibi cō ferre tale castrū an sit collatū. Rñ. ñ vt no. ō le. j. l. fui electōe. sec⁹ si dic volo te hē re. rō dāe ē qz i p̄mo cāu ō vi fmōis regrit act⁹ scōs eius dē loc̄ntis explicit⁹ ⁊ actus scōs ē alteri⁹ non ipi⁹ regis et sic hz in se ipo intrinsec⁹ debitā sbam: vt dixi i. l. qō si. ff. si cer. pe. vl' dic q̄ vba enūciatiua p̄cipis redacta i forma solēni plata p se inducunt dispositionez̄. C. de test. milit. l. ex bis ⁊ bis
p ¶ Rubrica. Jn hac̄te officiuz custodie si piculum icidit amissionis puta castri sp p̄sumitur culpa de le. ij. l. cū ita. §. species. p Accur. vbi ē debilis cā ibi debil' remuneratio ⁊ debil' effect⁹. vl' sic. Feudū qō p̄sistit i angaria et ⁊ pangaria ē ānale. h. d. odof. vel sic. Act⁹ actūoz̄ p̄sumūt celebrati ſm naturā eoz̄. ex q̄litate meritoz̄ p̄sumit q̄litas collatoz̄. h. d. nec min⁹ p̄esumit ex q̄litate verboz̄. de dona. l. aquili⁹. ⁊. l. luti⁹. ⁊. l. si p̄. ff. de her. isti. l. q vo lebat. p Accur. Additio. ⁊ nō est in originali dñi Bal. Jbi p mercede alicu

ctio. in nouella. Item in ore principum firmior debz esse veritas: vt legitur in libro Esdre. Item nota hic q̄ propter magnitudinem seruitij inducitur perpetuitas beneficij. consonat. ff. de dona. l. acquilius regulus. ⁊. l. fi pater. Extra quero vtrum fit differētia vtrum instrumentum dicat in presenti talis dominus concedit mihi[f] tale castrum in feudum: an dicat i preterito[f] concessit in feudum: Respondeo nō: vt nota. extra de verb. sig. c. abbate in nouella. Et est ratio ſm Jnno. quia potuit tunc actus geri. vnde verbum concessit intelligitur. ſ. tuncvt ipse nota. extra de pro ba. quoniam otra falsam. ⁊ de offi. deleg. cum in iure ⁊ nota. per Bart. in. l. predia. ff. de acquiren. possef.
Et nota q̄ antiqui notarij formabāt verba in prima persona vt sonarent in contrahente: puta ego Bal. fic facio. nam in tertia persona: puta Bal. fecit fic: videbatur q̄ essent verba notarij. tamen decretalis dicit q̄ idem est sensus siue in prima persona siue in tertia formentur verba. nam semper pars loquitur vt extra de cōuer. coniuga. c. dudum. ff. de vbo. obliga. l. sciendum in glo. o2di.[g] Op. iste tex. facit differentiam inter maiores ⁊ minores. Contra. j. de suc. feu. ca. j. Sol. illa consuetudo tanq̄z posterior tollit priorem[b]
Et ibi est notandum in. d. c. j. de succes. feu. al's de natura feudi. q̄ quedam est consuetudo que requirit prescriptionem ⁊ tunc secunda cōsuetudo non tollit primā nisi fit p̄scripta[i]. vt. ff. de re iud. l. nemo. §. tem poralis[k]. Quedam est cōsuetudo solēnis que non requirit prescriptionem ⁊ tunc secūda consuetudo etiam recēs tollit primam vt. l. mella. §. j. ff. de ali. ⁊ ci. lega. Quero quid de fama an posterior tollat priorez Respondeo illa preualet que ex certa causa nata est vt C. de sta. defunc. l. fi mater. Et ideo si nō apparet de de causa: aut sunt due fame contrarie in eodem vico ⁊ preualet posterior. Aut in diuersis ⁊ preualet illa q̄ est in loco contractus vel delicti vel alterius casus puta mortis vel in loco viciniori quia vicini scientiā presumuntur habere. vt. l. j. §. j. ff. de flu. ⁊. l. j. C. vbi de ratiocinijs[l] agi opor. Deinde vides hic q̄ plus possunt minores q̄z maiores. ⁊ hoc quando minores legum laqueis non innodātur quia olim nō licebat minimis infeudare vel vasallos habere sub se. ⁊ ideo poterant peniterevel ⁊ si taliter qualiter licebat non tamen merebantur fauorem cōsuetudinis. al's secus vt ff. de offi. preto. l. barbarius in fi. Vel dic q̄ aut loq mur de licito ⁊ decenti ⁊ tunc aliquid est decens minoribus ⁊ non maioribus vt hic. Aut de prevalentia ⁊ tūc ecōuerso Deide vides q̄ feuda sunt venalia. sz Ō. j. de feu. da. invicem legis cōmis. c. j. So. ibi loquitur de feudo dato a nobilibus: hic de ignobilibus ⁊ vasallis qui volunt recompensatōnem in pecunia potius q̄z in seruitijs ſm Ja. de bel.[m] Vel dic q̄ etiaz si a nobilibus licet sed nō decet ⁊ hec vera[n] Bal.

De feudo guardie ⁊ castaldie. Rubrica[a].

Item illud Titulus iste diuiditur in duas partes. Jn prima parte tractat de vita feudi castaldie vel guardie quod datur p̄o mercede alicuius rei. Secundo de quentione ei⁹ feudi inter dñm ⁊ vasallum. Prima pars durat vsq̄z ad. §. fi vero. Secunda durat vsq̄z ad

ius rei.i.alicui⁹ vilis officij puta coqui: vt.l.legatis huis.§. siqs ex officio de le.iij.quod tñ non credo vex in coquo pncipis:qz ẽ dignitas. Ibi pares.qñ feudũ pbatur p iudicia nunqd est necesse q pares deponãt de indicijs.dic q nõ.qz illa nõ est vera pbatio sed psumptiua ex qua deferť iuramẽtũ p motu iudicis. vt no.hic in glo. ordi.ad h facit gl. Accur. i silꝛ q dicit q qñ vltia volũtas pbať p indicia admittũ tur mulieres: vt no.C. de testa.l. hac psultissima. §. ex i pfecto.l. vltia C. fami.berci. Extra uot. q id qõ tpe ꝯct⁹ nõ ordinať in ꝯctũ: p nullo hꝫ.C. de vsurꝫ l. p retẽtionez nisi per prius eẽt actũ q taci ta intelligereť vt no.ff. õ le.j.l. siqs in fundi vocabulo.i glo.j. vbi videas. ꝛ.ff. de ser. vr.predi.l si binaꝝ. Si finito ãno vasall⁹ offert castrũ dño ꝛ domin⁹ nõ recipit ꝛ castrum furto pdiť periculũ est dñi: qz oblatio faĉ vasallũ nõ teneri nisi õ dolo. vt.ff. solu. ma.l.si mõa.p By. Bal.

p ¶ Justa indignatõe. Vide qõ i silꝛ dicit bal.in.l. cũ in de constit. Andrea bar. q ¶ Et ibi nota. Et.ff. õ ver.ob.l.i execũtõne. §. fi. ꝛ ibi p Accur. Quecũqz officia pagũtur aut ipleri necesse ẽ aut per se nõ stat.C. õ lega.l. ab administratõe. Si pr̃ dicit ꝓcedo custodiam castri tali filio meo an intelligať ꝓcessuꝝ in feudum guardie. dico q nõ sꝫ in merã custodiã. ꝛ iõ nõ lucrať fruct⁹. ff. de le.iij.l. cũ pr̃.§. pr̃ plib⁹ ꝛ tanq̃ prudẽtiori alioꝝ fratrũ. ꝛ qõ sup-

finẽ tituli. Aduertatis ergo ad summariũ itellectũ in toto titulo. Feudũ guardie ꝛ castaldie ꝛ illõ qõ ꝓ mercede alicuius rei dať elapso ãno reuocari põt nisi ad certũ tps deť. Sꝫ si castaldi noĩe ꝓpꝛij feudi dicant se possidere nõ defendũt possessionẽ sibi nisi de iure ꝓbent. Ad casum in termis aduertatis vsqꝫ ad. §. si vero. Quesitũ fuit ab impatore de vita feudi qõ dať noĩe castaldie ꝛ guardie vl̃ mercedis? Rñdet impator q tale feudũ est annale ꝛ post annũ reuocari põt etiã pcio ꝓ eo dato nõ restituto. ꝛ hoc est verũ nisi ad certũ tps fuerit ꝓstitutũ. tũc eñ ante tps finitũ reuocari nõ pt̃.h.d. vsqꝫ ad. §. si vo. Et debes scire q illud qõ fit extra offm̃ nõ vr̃ fieri vtute officij nec noĩe officij: vt de feudo guardie.c.j. v. nisi de excep. doli si procurator. Pone ego suꝫ castaldus nõ guardianus dñs dicit se mihi ꝓcessisse in feudũ guardie nunqd p̃sumitur ꝓ dño? Rñ. nõ: qz allegatio dñi cũ officio nõ ꝓsonat: vt.j. de ꝓtrouer. inuesti. §. itẽ nihil eñ habẽt cõe. ar. ff. de admi. tu. l. emilius dextra. Quid si dñs consueuit dare feudũ guardie ad beneplacitũ suũ nunqd finitur anno? Rñ. non. ff. de excu. tu. l. iurisperitos. Qõ fit inter fidedignos sub noĩe officij p̃sumitur factũ tpe officij. tex. ẽ hic valde notabilis. Pone diĉ comes ꝓcedo titio in feudũ nobile qcquid seyo in feudũ guardie ꝓcessi: cui re vera nihil ꝓcesserat vel nõ apparet? Rñdeo nil ꝓcessꝫ est: quia falsa ſba est. de le.j.l.si fic. §. si mihi. p By. qz falsa demõstratio circa rẽ nõ existentẽ iducit defectũ rei substãtialis. Itẽ vbi nullũ est subiectũ corruit relatiuũ: vt uo.eẍ de fide instru.c.j. per Ber. Qui vult ꝓbare relationẽ dꝫ ꝓbare terminos duos ꝛ vtrũqꝫ verum vt colligitur in nostro capl̃o. s. terminũ referentem ꝛ terminũ ad quẽ fit relatio: vt no. per Inno. eẍ de fide instru. c. inter dilectos. ibi in nouella. Bal. tẽ.

Item Ista dictio est ꝓtinuatiua: vt.ff. de leg. iij.l. in repetẽdis. ꝛ ꝓtinuatur ad ꝓcedẽtia qz dictũ est. ŝ. q feudũ qõ datur a minimis valuaſoribus potest reuocari. hic autem õz q illud quod ẽ datũ a qbuscũqz valuaſoribus si datũ est a minimis valuaſoribꝰ fiĉ sunt illi qbus datũ est feudũ guardie vel castaldie cũ ꝓmoditatibus illi vsui deputatis vel ob eã cãm: qz tales sunt minimi vasalli ꝛ poti⁹ mercẽnarij ꝛ pedagiarij q̃ꝫ vasalli põt post ãnũ libere auferri: nimiꝝ qz qõ minimũ est minimũ põt vt.j. de cõtrouer. inuesti. inter do. ꝛ fidelẽ. c.j. §. itẽ sciendũ. ꝛ ẽ similꝫ: qz dicit. l. q possessio qñ est vilis ꝛ abiecta de facili pditur: vt.ff. de acqrẽ. pos. l. rẽ q̃ nobis. Ꝑorro istud feudũ guardie ꝛ ſmilia nõ cẽsentur iure feudi: sed iure mercedis ꝛ operarũ. ꝛ ꝓsuetudo hꝫ ꝓfatis si durent anno etiam si displiceant dño. sed si post annũ dño displiceat seruitium iste debilis ꝛ abusiu⁹ vasallus nõ dꝫ habere bñficiũ. nec h̃ est hodie correctꝫ vt no. ŝ. ti. j. §. ꝛ qz vidimus in glo. q adhuc obtinet. Sed pe. de cer. hic super verbo ꝛ pro mercede ponit talem apostillã. i. pro remuneratione alicuius seruitij iaꝫ pstiti ſm By. nã dña est an detur aliquid ob causam preteritam vel futurã: vt.ff. de condi. inde. l. damus. Nam si pro futuro tunc videtur proprie feudũ vt.j. qui. ex cau. feu. amit. c.j. in fi. ꝛ de cap. qui cu. ve. c.j. quã apostilam erroneam puto: quia fortius agit in subiacentem materiam causa impleta q̃ꝫ implenda vt.ff. de dona. l. aquilius regulus. ꝛ. l. fi pater. Item tex. j. de extraordi. capi. summoopere. §. quod nomine fic ait: q nomine castaldie vel guardie iure auferri potest. tamen illum tex. intelligo. j. annum. nam si dominꝰ ex iusta indignatione ᵖ aufert officium ergo ꝛ beneficium: vt.C. de sacrosanc. eccle. l. qui sub pretextu ꝛ.ff. de ma. testamen. l. testamento centurio. sed si nõ iuste: dicam idem quod de potestate dicitur qui non

uacuum est nõ officit. ff. de alimẽ. lega. l. si huo. ff. de auro ꝛ ar. lega. l. pediculis. §. labeo. p Accur. de secũ. tab. l. si ita. p̃. j. per Accur.

r ¶ Cõuenisset. Vide bal. in. l. fi. C. de pactis. l. j: ff. de rex diui. ꝛ in. l. fi. C. de bo. lib. Andrea barba.

gessit officium culpa ciuium: quia nihilominus debꝫ habere salarium. vt nota. in. c. aduersus de immuni. eccle. ꝛ ibi nota ᵍ. Ꝑost annum autem nulla requiritur causa nisi istud feudum esset datum ad certuꝫ tẽpus ꝛ dominus vellet auferre ante tempus: vt. C. de sacrosanc. eccle. auĉ. qui rem huiusmodi. ꝛ. C. loca. l. edẽ. ꝛ quod nota. j. de conten. inter do. ꝛ fide. ca. j. in glo. nisi ad certum. Ꝑorro si dominus cõuenisset ʳ non auferre occasione alicuius ingratitudinis standum esset pacto ˢ. Quia verba sunt subtiliter intuenda: vt in auť. de rusti. fi. §. nos ergo. colla. ix. ibi dum dicit. subtilius testamentum considerantes i verbis ipsius inuenimus tẽ. vt. C. de heredi. insti. l. fi. ꝛ. j. õ quibusdam alijs capi. extraordi. c. ficui. §. fi. ibi dum dicit q̃ꝫ q̃ꝫ superstite masculo filie excludantur: tamẽ si actum est vt succedant femine sicut masculi: sermonem inuestiture necnon vim verborum ꝛ sensum contrahentium intuentes discretionem sexus in huiusmodi feudi successione non facimus. erit itaqꝫ hoc casu feudum francum. De quo per Ly. ff. de rerum diui. i. sacra loca in lec. quam inchoauit super. ff. veteri. Ar. q non valeat ista renunciatio generalis. ff. fiquis cau. l. sed ꝛ fiquis. §. quesitum. ꝛ no. in spe. de dona. Vel dic valere quo ad ingratitudinem contract⁹: vt quia alienauit domino inconsulto: sed non quo ad ingratitudinem delicti cõmissi dolo malo. argu. C. de bonis libertorum. l. fi. ff. de pac. l. fi vnus. §. sed cum nulla. Si vero seruitia sunt remissa non videntur remissa culpa delicti: quia abstinere ab ea non dicitur seruitium: cum etiã dormiens ꝛ infans abstineat qui tamen per hoc nullũ seruitium impẽdunt. vnde quia abstinere non est seruitium: ideo abstinere non potest dici remissum. Vel dic etiam q prima forma non est renunciatio: sed est moderatio nascentis obligatiõis ꝛ ideo valet indistincte. Quid de feudis scutiferorum aduocatorum vel capellanorum nunquid sunt ista debilia sicut hic dicit tex. videtur q fic. j. de extraordi. capi. c. summo opere. §. vnum quidem. vbi ẽ talis tex. fiquis pro vice comitaria vel villicaria: ꝛ vt ita dicam prodicania. vel alijs quibuscũqz angarijs feudum quod ipropriũm est nisi specialiter h̃ actum fit inter contrahentes. i. nominatim feudum cum honore feudi. ꝛ ita vt non liceat domino auferre qõ datum fuerit etiam si administratio illa auferať quod datũ ẽ penit⁹ ablata administratõne fine obstaculo auferre liceat. Sed h̃ intelligo nisi seruiant ſm landationem curie: vt. j. de extraor. capi. c. sũmo opere. §. vnũ quidem. vbi tex. sic ait feuda scutiferorum vt ad libitum possint auferri rationis nõ est dũmodo seruiant ſm laudationem curieᵗ. Ꝑorro non sunt sequendi leues animorum motus: vt no. extra de senten. excõ. c. vniuersitatis in nouella. presertim impetus qui nõ sunt in potestate nostra. vt no. C. de episco. ꝛ cleri. l. fiquis non dicã rapere. in glo. ordina. facit quod no. extra de testa. c. quia nos. in nouella. Sed dic q officium cui inest facultas subtrahendi res domino facit feudum censeri annale vt hic. secus si non pertineat ad rerum gubernationem. vt in. d. §. vnum. argu. ff. de solu. q si forte. §. j. C. qui da. tu. pos. auť. minoris. C. de lati. liber. tol. l. j. §. sed ne furandi. Vel noli inquirere rationem quia sufficit ita statutum esse. potest enim dominus rei sue legem temporalem ipponere. C. de legi. l. fi. ꝛ. C. de nec. ser. l. iij. in fi. Item sufficit tẽ. C. de nego. gest. l. tutori. Sed quid si concedens feudum guardie dixit concedo tibi in annũ feudum vtrum intelligitur imperpetuum an in biennium? ꝛ videtur q imperpetuũ. vt no. ff. ad. l. fal. l. fi heres. §. fi. p Accur. Deinde no. in tex. ibi nisi ad certũ tempus tẽ. q feudũ potest dari ad certum tempus

s ¶ Pacto. Dz latitudo volũtatis ꝯbẽtiũ nõ dꝫ ipediri. C. vt ac. ab her. ꝛ ꝯ be re. l. j. aliqñ tñ qualitas seqñ tiũ gñalitatez precedentẽ in eadẽ oratione ꝟbor restringere vr̃: vt est glo. ff. õ vino ꝛ oleo leg. l. fi. §. cui dulcia. Itẽ aliqñ exponit: vt. ff. õ vsufru. l. pcũlus. Inuestitura sc̃da tũc est potior pr̃ma qñ in ptãte iuestientis fuit derogare porri tũc indubio psumť derogatõ. ar. ei? quod no. ff. õ auc. tu. ꝛ si plꝰ bꝰ. p Accur. Sub vnata mẽ sigillatõne psumť vna iuestitura ẽt si chartesint plures vt no. ff. õ sec. tab. l. j. §. j per Accur.

t ¶ Curie. Naz scutiferi deseruiunt psone: ꝛ iõ sunt dignificandi honore ꝛ fauorabiliores q̃ illi q deseruiunt rebꝰ. l. j. C õ ꝑpos. labo. lib. xij. ꝛ. ff. de edil. edic. l. in stissime. Quero qd si dñs erat cõsuetus guardiã vl̃ castaldiã ifeudare ad bñplacitũ. Rñ. nõ dꝫ locũ qõ de anno h̃ õz. vt. ff. õ pig. ac. l. vt vniuersorum: ex bino actu: vel forte vno in q̃ pluribus annis dñs pseuerauit dať iustelligi talis cõsuetudo. l. mella. §. j. de anlega. nec. n. regrit̃ hic pscriptio qz néo prescribit ꝓsuetudinez ꝑ seipm iura. n. q̃ regrũt pscriptoez

loquũtur qñ noua auctas ꝓſcribit vt ex̃ de elec.cumana. ſufficit ergo hic q̃ ex cõſuetudine daf̃ volũtas intelligi. Sz pone per ſtatutũ dñi ſunt depu/tati oi die de canepa.x.panes caneſtrario dñi ꝛ decẽ téneti falcones: mõ q̃ dã gerit vtrũ ꝓz offiñ: vtrũ debeat hꝫe.xx.panes in die. Jo.an.dicit q̃ ſic.in c. cũ olim ỽ re iudi. in nouel la. ꝑ quo facit l. q̃ marco.ff. de an leg. quã ipe nõ allegat Jn ꝓmiſſ facit l. dñs. ℌ. fi.ff. de vſufr. Tu diſtingue: aut ſimplr; aut ꝑ alimẽtz vt no. Ly.C. de leg. l. cũ quo. vbi vide. Ex̃ ad/de q̃ qui cu/ſtodit non di/citur heres.C de repu.here. l.j. Extra no. q̃ qñ ſtatutuz l. fundaf̃ i pre ſcriptõne nõ ẽ neceſſaria a/lia ꝓbatio .C. ad macedo.l. fi.ℌ.fi.C.de pi gno.l.fi.

¶ Jac. de bel. Et facit. C. de ꝓbẽ. ẽp. l.ſi gaudent ꝛ.ff.ỽ au. ꝛ arg̃en. lega. l. ſi ꝓxori mũdus ℌ.j. ibi eſſe ſo lebat. Extra no. q̃ ſi appa rẽt due iueſti/ture diuerſis codicib⁹ facte ſi renunciatur vni non renũ ciaf̃ ꝓpterea alteri.ff.de le. j.l. ſi ꝙo meo ſtich⁹.C.de iu re deli.l. ſuuz heredẽ Et ſic ꝓdeſt habere geminam pro uidentiam. de lega.ij.l.lutius.ℌ. quiſqs mihi. per Accur. ꝛ.ff. de adimen. legato.l. ſi tibi certã. Extra nota q̃ pares curie ꝓſumunt rogati: qz offici/um eoz̃ eſt intereſſe: ſic̃ dicimus in tabellione. preſumitur ei rogat⁹ ꝓpter officij ſui q̃litatem quia eſt adhibitus ad illum finẽ. vt gloſatur.ff.ỽ teſta.l. xij.q.ij.c.alienatio. ꝛ vide extra de ſolu.c.j. ꝛ ỽ depoſito.c.grauis. p Jnno. extra de ꝓben. niſi eſſent. Nam tutor iurat vtilia facere. C. de admi.tu.l.fi. ſi facit ℨ̃ium eſt piurus. tñ ſi ſeruat formã iuris ꝛ interueniat decretum ſupi oris valet ℨ̃ctus: ꝛ ſicꝫ piurum non viciat ℨ̃ctum. Jn ꝓlato attẽditur conſen ſus ꝛ officium ꝛ vnum ſiue altero nihil põt. vide extra de reſcrip. eam te. Anteceſſor ꝛ ſucceſſor hñt diuiſum officiũ tẽpoꝛ diuiſione: ꝛ ideo ab offi/cio debẽt incipere. ꝛ de ſucceſſore nõ diſponit anteceſſor: qz res recaſura ẽ in alterius ptãte. ar. l. moꝛb⁹. ff. de vul. ſub. Succeſſor qui ſuccedit in obli gatõe ꝑſonali paſſiue tenef̃ ſtare colono. ſec⁹ ſi eũ obligatõ nõ afficiat. i. nõ officiat eũ exceptio. vt. l. emptorẽ. C. locati. ꝛ vide qõ no. ff. de vſu. l. gñali. ℌ. heredi. ꝛ. C. ad. l. iul. de vi. l. tutoꝛes. per Ly. qz nõ re/fert nõ fiat ali ud an nõ iure l. q̃ per ſalutẽ de iureiu. ꝛ ℌ. ꝛ no. in. l. quo tiens. de opp. le. per accur.

Confirmatio non trahit ad tẽs quo q̃sñõ ỽz vel non ꝓt actũ facere. et dic vt not. de iure codi. l. q̃/dam. ꝑ accur. Tẽpus vtile i medio iteru/mẽs põt actũ ꝙfirmare ſi in ſtant in poten/tiã cãe efficiẽ/tis vt hic ꝛ.ff. de here. inſti. q̃ ſoluẽdo nõ erat duos ap pollonios. q̃/cunq̃z facm⁹ eo tpe vim aſ ſumunt q̃ poſ ſunt. de leg. j. l. qui apud hoſtes. de re iu. q̃bbate. Qõ fit per erroꝛez nõ valet. ff. de acq. her. l. clo dianus. ꝑ Accur. etiã ſi cõfi teatur ſe face re ex certa ſci entia vt. l. fi. ff de conſti. pe. ℨ ¶ Rubꝛi. Ab extra q̃ro nunq̃d produ cẽs inueſtitu/rã ℨ̃ctus ꝛ pe tens iueſtiturã traditõis poſſit loco libelli ꝑducere inſtf̃z ꝛ petere eũ exeq. ꝛ eſt ar. q̃ ſic ꝑ id qõ legitur ꝛ no. in. c. accepim⁹. de eta. ꝛ q̃li. in nouella. qõ puto ver in iueſtitura ꝓncipis ſeu in ꝑulegijs qz ſufficit loco libelli ꝑduce re lr̃as ſuas. ℌdio dic q̃ ſicut de plano põt: qz ibi nõ eſt ℨ̃dictor nõ ỽz agi: ſz offiñ iudicis ꝓponi: nõ eſt neceſſarius libell⁹. ſz vbi eſt re⁹ ibi libellus ẽ neceſſari⁹: vt. l. edicto. de edic. diui adri. tol. ꝑ Ja. bu. illud qõ non tenet ab initio nec i vita ꝓcedeꝛ: ꝙfirmaf̃ poſtq̃ ꝙfirmationẽ nõ recipit: vt. l. femias. C. de leg. ꝛ ℌ. Si papa ꝙtulit mihi abſenti feudũ vel aliud bñficiuz: an añ q̃ habeã lr̃as poſſim acceptare. ꝛ vꝫ q̃ ſic: ſic̃ heres põt adire clauſis tabu lis dũmodo ſciat aliũde rei veritatẽ. ſecus in bonoꝝ poſſeſſione que ꝙſcie/tiã iudicis tenere ỽz. l. j. C. de ſecũ. tabu. Executoꝛes vero exequi nõ poſſũt niſi ꝓius lr̃as recipiãt. ꝛ vt ita dixerim clauſis tabulis exequi nõ poſſũt. ff. de acq. poſ. l. q̃ abſenti. ℌ. adeo. ff. de here. inſti. l. ꝛ hoc tyberi⁹. per Accur. Si ꝑlatus credebat nõ vacare vt vacabat an valeat. ℜeſpondeo ſic: quia veritas ꝑueniens opinionem diſponens nõ reddit eam nullam ſz celebrẽ. ff. de libe. ꝛ poſthu. titius. ℌ. lutius. ff. de ꝙdi. ꝛ demõ. l. ſi iã fcã. ff. de acq. he re. ei q̃ ſe. ℜec viciat erroꝛ veritatẽ fautricẽ ℨ̃ctui. ff. ỽ iuris ꝛ fac. igno. l. re gula. ℌ. qui ignoꝛauit. Quid enñ ſi credebat vacare ꝛ nõ vacabat tunc ſi vacauit poſtea. ℜñ. cãus nõ verificans ꝓncipiũ: ſz finẽ rei hz inducere cõ firmationẽ. ff. de leg. j. ſuũ filij. ff. de here. inſti. l. q̃ ſoluẽdo nõ erat duos ap pollonios. Quid ſi ꝑlatus vult plura ita q̃ q̃ſi oĩa feuda ĩfcudare vni mi liti. ℜñ. nõ ꝓt: qz ꝑſumitur fraus vel dilapidatio. ff. de acq. here. l. is q̃ bo/nis. ꝛ qõ no. C. de re. here. l. ij. nã in ꝑlato ſicut meſura tollerat: ita ĩmẽſitas repꝛobaf̃ de accu. c. olim. Jtẽ no. q̃ tract⁹ futuri tpis nõ ptinet ad ꝑlatum facit. ff. de cõdi. ꝛ demõ. l. legata ſub ꝙditõne. Ex̃ no. q̃ id qõ facit ꝑlatus vel tutoꝛ ſuaſione prudentũ ei nõ imputatur ad culpam. C. de his q. vt in/

Qui ſucceſſores feudi dare teneãtur. Rubꝛica⁹

ℨ vero archiepũs.

Titulus iſte diuiditur in duas partes. Prima loquitur de prelato qui feudũ quod alius tenet ab eccleſia alteri ipſo viuente con/ceſſit in diem incertã in feudum. Secũda loquitur de laico. Prima pars durat vſqz ibi laici vero. Secun/da vſqz in finem. Caſus ſummarius. Succeſſor pre

dig.polla.in glo.que incipit vt indigno.
ꝛ ¶ Ibi.d.Vel dic.Si ꝑlatus habeat ſubſtantiare factum nō tenetur ſucceſſor niſi in perſona facientis initiū ſumat.b.d.facit de ac.ꝛ obli.l.quecūqꝫ.ꝛ.l.obligatis.Itē ſtatim q ꝑlatꝰ ē ꝓfirmatꝰ pōt facere iueſtituꝝ feudi ap ti: vt no. ex ō elec..c.tranſmiſſa.ſꝫ factū ante non ꝓualeſcit:qꝛ vbi ñ eſt ordo deficit ſba. Sed iſta materia requirit longā examinatōem.de qua plene per modernos.ff. de vſufruc.l. cū vir ꝑdium facit.ff.de le.j l.ſeruum filij. in ꝓin. de rei vendi.l. ſi a titio.ff. de acti. emp.l.rē alienā.Nomē officij eſt cā ipulſiua. vñ nō excuſat: ſecꝰ ſit cāmal'vl' final' C.ō admi.tut. ſi ñ ſubſcripſiſti ¶ Prelati eccleſie nihil calúnioſe agere debēt .C. ō admi.tu.l. nō eſt ignotū . ꝓ Alcur. nec inquiſitor: vt notat Ly.C.de iud. l.ſancimꝰ.i fi. ? ¶ Rē alienā. Et eſt rō: qꝛ quod gſqꝫ ſua voce ꝓteſtatus eſt:id i firmare nō dꝫ C.ō nō nu.pe. l.generaliter. Et no.doctrinā.l.q non ex oi titulo ſꝫ adminiſtratōnis tm̄ cauſa pōt ꝑlatus ꝛ tutor ꝫbere. vt.C.ō admi. tu.l. nō oi. ¶ Prelatus non pōt adminiſtrare futura ſꝫ pñtia:qa facultas nō ſe hꝫ in futuris . dicit Inno. in ſi.ō ma.ꝛ obe. c.j. ſtatuta etiam alīs ꝓmiſſa nō pōt ꝑlatus facere ſi ſūt in ꝓnicié. eccle. qō ē no. dicit inno.i.c.pueit ō arbi. Ex no.q rector eccle cui pōt hꝛe ꝓpriū non magis teneꝫ acqrere eccleſie q̄ ſibi.C.arbi.tu.l.quicqd.ꝓ Alccur.ꝛ logtur qñ acquirit ex induſtria bona vel mala. iſtā etiam male dꝫ induſtria. vt.ff.ad.l.fal.l.ſi heres. Et aliquādo ſagacitas appellaꝫ prudētia. vt.ff. de ꝓdi.ꝛ demon.l.q̄ſitum. Et erroꝛ appellaꝫ lucrū.ff.ad trebel.l.debitoꝛ.ſ.fi.
ꝝ ¶ Ipōpomꝰ ꝓſcribit.Quero vtrū iudex teneaꝫ cōfirmare ꝫctꝰ ꝓ ſuum decretū. Rñdeo ſic:ſi ordo ꝛ additio iuris hoc reqrit .C. de decu.l. ſiquos. de prędi. mi.l.fi. de ſacroſan.ec.l.priuilegia.ꝛ qō ꝓfirmatur ꝑpetuum eſt in

lati nō cogitur inueſtituꝝ a predeceſſoꝛe factā ꝛ non expletā de feudo qō alīs tꝫ ratā habere niſi eo conſentiente qui feudū tꝫ fit alius inueſtitus. Inueſtiēs aūt cogitur eā adimplere feudo ſibi apto. Sꝫ laici ſucceſſoꝛ cogitur indiſtincte adimplere iueſtituꝝ a ꝑdeceſſoꝛe factā.b.d.[a] In tex.ibi facere vel ꝓfirmare.No. q facere ꝛ ꝓfirmare hic ponūtur: vt diuerſa.ꝓcoꝛ.ex de fide inſtru.inter dilectos. Mā ꝓfirmatio eſt ad aliud relatio ꝛ pendet ex illo vel tanqꝫ ſubſtātiali vel tā qꝫ preambulo.ff. de lib.le.l.aureliꝰ.ſ.teſtamēto. Nota q ꝑlatus nō pōt ꝓcedere futura in ꝓiudiciū ſucceſſoris nec hꝫ ptātez diſponēdi de futuro ſecus i dño C. de dona.l.ſpem. No.q ſucceſſoꝛ ꝑlati non tenetur factum ꝑdeceſſoris ratum habere niſi de iure fit conſummatū: tunc enim qꝛ gratia iam facta eſt cū effectu non expirat per obitum concedētis: vt no. ex de fi.ꝑſby.c.ex tua.in nouella.ꝛ in.c.ſi ſuper gra. de off. deleg.li.vj. Et adde qō no. de reſcrip.c.litteris. Add de q cōctractus predeceſſoris obligat ſucceſſoꝛē ad bebitum ꝛ ad foꝛ etiam ſi contineatur renūciatio priuilegij foꝛi per verbum ,pmittit ſoluere vel promittit reſpōdere tex.eſt no. de fo.ꝓpe.c. dilecti. ꝛ facit extra de ſolu.c.j. Et eſt rō quia quando ꝑlatus rite cōtrahit:ipſa eccleſia ōr ꝓtrahere: ꝛ ipſa eccleſia nunqꝫ moꝛitur.xij.q.ij. liberti. Et adde quod no.in.c.vlti. de ,pcur.in cle.ꝛ quod bene fit a ꝑdeceſſoꝛe dꝫ habere ratum ſucceſſoꝛ. Secus ſi ꝑdeceſſoꝛ ſupplātet ſucceſſoꝛem in ꝓueniendo ante tꝑs:vt hic. ꝛ no. per archi.xxv.q.ij.c.deceſſoꝛ.ꝛ hoc in eo qui hꝫ adminiſtratiōnē ecclefie.ſecus in prebendario q nō hꝫ adminiſtratiōnē niſi nomine pſone ſue:ꝛ ideo non obligat ſucceſſoꝛem.c.ſi.ne prela.vices ſu. per Inno. Secūdo nota q regula catoniana non habet locum in cōtractibus.nam id quod non tenuit a principio quia feudum nō erat apertum ex poſtfacto cōfirmatur ſi eidē collatio aperitur . Sed iſta materia requirit longam examinatioūē.de qua plene per moder. in.l. cum vir prediū.ff. de vſucap.ꝛ facit.ff. de leg.j.l. ſi ſeruum filij.ꝛ.ff. de rei vendi.l.ſi a titio.ff. de ꝛhen.emp.l.rem alienam[b]. Tertio nota q ſucceſſoꝛ ꝛ anteceſſoꝛ in ꝑlatura non cenſentur eadē perſona. Itē nota q ille qui non pōt tollere alicui actum non poteſt tollere potē tiam.ff. de vſu.ꝛ habi.l.diuus.ſ.j. Item quod non legitime factū eſt ab adminiſtratoꝛe non cenſetur factum ab eccl'ia. Item nota q aliud in herede qui gerit vicem defuncti.ff. de iure do.l.ſi ego.ſ.j. Quero nunqd procedat libellus peto talē cogi ad ratificandū: dic q ſic. vbi ad hoc tenetur de iure vt hic. et ff. de nego.geſt.l.pōpo. preſcribit *. Quero qualit fiet executio cōtra abbatem vel monachuꝫ: dicit io. an. q ſi aliquid lucrantur ex operis poterit in eo fieri nā licet acquirant monaſterio acquirunt deducto ere alieno.extra de obli.ad rati.c.j. in nouella. Extra quero vtruꝫ prelatus depoſito officio poſſit aliquid declarare ſuper precedentibus cōtractibus? Reſpō. nō: vt ex de v.ſig. ex pte i nouella. Quero vtꝫ hēdes laici teneāꝫ ex ꝫctibꝰ q ñ trāſeūt ad heredē? Reſpondeo q non: vt no.ff. de preca.l.quefitum.ſ.ſi. niſi obligatio per prius contracta in heredem deſcendat: vt legitur ꝛ no.ff. de his qui no. infa.l. furti. ſ. pe.[c]

dubio: vt ibi p Ly.no.ꝛ ita ꝓſului in amirallo portugallie.
a ¶ ſ.pe. Vide ſiquid in frau.patro.in.l.j.que dixi.ꝛ no.in.l.lutius.ſolu. ma.ꝛ in.l.an viciū.ff. de diuerſ.ꝛ tépo.ꝓſcri.
b ¶ Illud tale. Facit.ff. de ver.ob.l.ſi ita ſtipulatꝰ.ſ.griſogonꝰ.ff. de cō ſti.pe.l.ſi.ff. ō inſtitu.l. lutiꝰ de fideiuſ.l.luti. Ex no.q impoſſibiliū: vel carentiuꝫ ſba nullo tractu tpis ſurgit cōfirmatio.C. de leg.l. ſuis. Ex no. pone qpapa ꝓceſſit cuidaꝫ abbati q p delictꝫ ſuis poſſet vēde re iuſto ꝑcio res eccle acq ſitas de bonis pñis q abbaſ iuſto ꝑcio ſci enter vēdidit ꝛ ſic vēditio ē nulla: q̄rif an ēptoꝛ ſupplendo iuſtū ꝑciuꝫ poſſit ſe tueri ꝛ rū. nō qꝛ ſi ē ctus ē nullꝰ hꝫ quis velit ſupplere iuſtū ꝑciū nō dꝫ audiri.C.ſi vē.pig aga.l. cuꝫ ō.p Ac. Prema ture facta ꝓualeſcere poſſūt de le.j.l. ſuuꝫ filij. poſt prin. Alt impoſſibilitē acta nō ꝓualeſcūt ō v. ob. inf ſtipulātez. ſ. ſacrā. et alibi qd hꝫ ſucceſſori q̄ō añceſſori ñ fuit licitū: vt h . ex addo q poſitōes demōſtratiue q̄litatꝫ nō requirūt pſeueraīā ō futuro ſecꝰ ſi requirāt tractū tpis ꝓtinuatis.C. ō v.ſi. l.fina. hꝫ pe.ꝛ Ly.C.de idic. vidu.l.fi.ſ. vlti. Et iō diſtributozie ozōes dicti purificātur ꝛ ñ exigūt vltimū q̄drātē vt ibi p Ly.
c ¶ Habere Vide bal. in auf. rogati.C. de teſ. vbi pul

chre logtur vide que dixi in.d.c.cum dilectis.de ſuc.ab ītesta.an.bar.
d ¶ Defertur iuramētū. Vide dicta in.c.q̄ñ de offi.ordi. vide glo. i tam lēris de teſti.que dicit q in cāu illo nō deferꝫ iuramētū.ꝛ tū teſtes erāt ſingulares hꝫ reuera ibi nō ꝓbet neceſſario qꝛ hꝫ dicat ſoli forte ſi in cā teſtificati fuerant. An.bar.
e ¶ Qui ſniaz. Adde glo.ꝛ bar.in.l.ob carmē.ſ.ſi teſtes ō teſti. q tūc ſingularitas obſtat.ſ.in actu iſtātaneo ꝛ mometaneo: ſecꝰ ī ꝓtinuo ꝛ ſucceſſiuo vt i poſſeſſiōe certi tpis ꝓbāda: qꝛ ſuffic q vnꝰ dicat ō vno āno alīꝰ ō alio.

f ¶ l. publicati. Si ꝑlatus aliquē ꝑ metū inuestiuit ipo iure non tz inuestitura: qz ad id mādatū ñ bz nec pōt illō ꝺuare sine ĩteritu salutz eterne: z qō dz q coacta volūtas est volūtas est vex in reb⁹ ꝓprijs sec⁹ in admīstratorib⁹ l. j. i fi. ff. de admi. tu. Ray. de pēna forti qō vox ꝓtoris dicētis qō metus cā gestū ē ratum nō hēbo ē vox dei quā posu it in ore ꝓtoris vt ipe no. in materia iu/ramentorum. And. bar.

g ¶ Cum de etate. ISo. q te sti q dicit ea q nō ꝓueniūt ne gocio siue na/ture negocij ñ credit. ff. ō te/sti. l. ob carmē §. fi. Ex no. q ꝑbatio dz fie/ri ꝑ naturalez rōnē. vt. C. de nō nu. pe. l. af seueratō. Ad de duo ꝓpor/tionabilia. sez simplex nega tiua z nō ens. Ista eñ ꝓuer tibilia z egpol lēta sunt. C. ō codicil. l. nec codicillū. ꝑ ac cur. Affirma tiōes z ꝓtua/tiones sūt sup positorum seu ꝓncipioz. que eñ nūq̄ būe/rūt ꝓncipia ñ dicūtur pati ꝑ uatōes. ff. ō cō di. z demō. l. ti tio vsufruc. ff. de v. ob. l. de/cē. sz bñ dicūt pati negatōes ISot. q ꝑbato vno ō ꝓjsco gnoscitur reli quū. ff. de le. j. l. titie textoz es Ex ḡro vtruz q instrm scōe ifeudatōis fcē p. B. z. C. tan q̄ de feudo cō cesso ab. A. cōicet. B. rñ. sic. C. de pos. l desideriū z ibi p Ly. Adde si testis dic se scire q titius possedit p an/nū patiēte se/ro z ñ reddat rōnē sciētie qz nō fuit ab eo q̄ situ de re an p bet: z vz qō sic quia sub vbo scio icludit cā qz scire ē rez p cām cognosce re. Itē depōit de eo qō pcī/pit visu. Jn z

Sed quid si sunt duc priuate scripture duoꝝ mer catorum probate opinionis? Respōdeo defertur sa cramentum: vt nota. ff. de iureiuran. l. admonendi. Et si dicatur immo plene probant: qz sūt eiusdez ge neris? Respōdeo: qz sine iureiurando priuate scriptu ra deponūt etiā si essent mille nō facerent plenā ꝓba tionē de rigore iuris. vt no. C. quēad. testa. api. l. ij. et ff. e. l. ij. nisi postq̄z eēnt soleniter publicate iudicis au ctoritate. vt. C. de testa. l. publicati f. z h de testib⁹ et scripturis priuatz. Jnstra aūt publica nō vident pos se dici singularia qz nullū ē instrz publicū qō habeat vim vni⁹ testis: cū esse debeat roboratū legitimo nu mero testiū: alis nō eēt semiplenū sz nullū: vt in aut. ō instru. cau. z fide. §. opz. col. vj. z. C. de testa. l. si vnus z no. C. de fideico. l. qōnē. Bene tñ possiunt eē instra inter se varia z Ꝺria tñ vnūquodq̄z dz hre formā ꝓpriā etiā si fides non detur: vt no. C. de fide instru. l. scripture: z de edic. diui adri. tol. l. edicto. De duob⁹ aūt testibus incōpatibilibus ꝓpter regulā iuris que dicit paganū nō posse decedere cū duob⁹ testamētis Aliavero dicūtur incōpatibilia ex diuersitate sue for me. z ista est Ꝺrietas quedam fm quid. Sed si simpli citer sint Ꝺria tunc sibiinuicē aduersat fm quid z fm pliciter. z ista est vera Ꝺdictio. Extra no. q q̄dā sūt substātialia fidei testis vt oia q̄ includūtur sub iura/mēto z forma articulata. vñ si in vno mētiant nō va let in aliquo. secus si officio iudicis interroget sup ex neis vt super vestibus vel nubibus celi. nā iste z si fit mēdax tñ nō periurus: qz nō iurauit sup his. Quedā sunt substātialia cāe z mēdax in his semp est piurus: nec in aliquo credit sibi: vt notat Jnno. ō here. c. fra ternitatis. Jn hac sṅa est olō. Si aūt iurauit dicere veritatē sup oibus de qbus interrogabit z interro/gatur super vestib⁹ z filibus: aut primo mentit z in aliquo nō credit. Aut postremo z credit: qz non erat piurus cū pri⁹ deposuit. z fic ē argumētū de puncto. Et no. q testis q̄ztum dicit tm ꝓbat z nō plus: qz p testes nō colligit ꝓbatū nisi quaten⁹ in dictis iuenit vt no. in. c. veniēs de renūciatōe. i nouel. Extra no. q in grauib⁹ cāis seu q̄ nō possunt delegari iudex dz personalr examiare testē: vt no. extra. q ma. ac. pos. c. a nobis. z ibi no. Extra nota q testis q dixit se ne/scire si postea examinat⁹ dixit se scire: qz melius recor datur nūc q̄z tūc: valet dictū suū. l. ij. §. quod obser/uari. de iura. calū. p Jac. de are. qō vex est anteq̄z fit loquut⁹ cū parte. alias sec⁹: vt no. in aut. de test. §. qz vero. col. vij. z idē glo. eo. ti. in. §. illud. z dixi. C. de i inte. resti. mino. in. l. de tutela. Itē nota q dubia pro batio interptat aliq̄n esse indiciū. ff. de ꝑba. cū de eta te s. Ex his ꝯcluditur b q̄liter iudex ex diuersis ani/mi motib⁹ z ex varijs suggestionib⁹ ptiū testiū z in/strōz q̄nq̄z deuenit ad vnū animi finalē ꝯceptū nō i digēte alio admīculo vz iuramēti de quo loqt prīci/piū tituli nr̄i. Et certe dici pōt qō q̄druplex ē animi mot⁹. s. impulsiu⁹ seu suspicās: ꝓsumptiu⁹ seu iclinās vehemēs seu impressiu⁹: z clar⁹ seu plenarie informa tus. Prim⁹ vz ad inqrendū z ad alia q̄ sunt modici ꝑ iudicij. Scōs ad iuramētū hicinde deferēdū. Tertⁱ⁹ ad iuramētū ei tm̄ deferendū. Quart⁹ pcisus ad seq̄n dū acta z plene ꝓbata. Sed illō ꝓ regula tene q ꝓm ptiores sum⁹ ad absoluēdū: vt. j. hic finit. l. §. j. z q ꝓpter ꝯflictū ꝓsumptionū re⁹ absoluit: vt in. c. iter di lectos. §. fi. ex de fide instru. Ubi ēt notat Host. q fa ma cedit Ꝺrie vitati z nihil releuat ibidē in nouella i.

Queritur vltio qd si ꝑlatus aliquē ꝑ metū inuesti/uit? Rñ. ipo iure nō tz iuestitura: qz ad id mādatū nō bz nec pōt illud obseruare sine interitu salutis eterne z qō dr̄ q volūtas coacta volūtas est: verū in rebus

riū qz imo deponit sup iutelligibili. itē nō declarat de ciuili vl nāli: z sic ē in certū qz nō dixit vidi sz dixit scio. itē patiētia est res itellectual z nō vz clare sz p indicia de qb⁹ nō deponit quod ver⁹ ē. itē itellect⁹ pōt speculari p di/uersa fantasmata: z iō dz ea exprimere: sz visus nō nisi vno mō sub q̄cunq̄z forma iuret te stis nō credit sibi nisi iuret dicē vitatē: vt not. ff. quēad. test. api. l. si cū ab initio ꝑ ac cur. Ille q nō ꝓduxit testes sz ab alio sunt ꝓducti nō pōt petere eos pu blicari sz sua i tersit. dic ino. in. c. ꝓstitut⁹ ō test. Quis aūt dicat ꝓncipal' hēs tex. nota/bilē. C. de lib. cā. l. ꝓncipalis Sz pōe iudex mediolani. mi sit notariū suū ad examinan dū testes pa/pie z notarius ita fec: q̄ritur vtr valeāt at testatōes. rñ. sic nō de cita/tiōe dubitādū est: qz valz qō verbo fit. tñ si nollēt testifica ri nō possz eos cogere. ff. qué ad. te. ape. l. si qs ex signato rib⁹. z vide in l. oēs. §. si vo. C. de epi. z cle. Et no. q ꝓba tio dz cē itelli gibil z clara z sic libel⁹ icert⁹ sustētat a iu re vt. l. si i duo bus. §. tabule ff. quemad. te. ape. ꝑ accur. z l. j. §. siqs argē tū. ff. depos. ꝑ Accur.

h ¶ Conclu dit. Vide tex. i. c. cū ad sedē de resti. spol. z i. c. ꝓterea ō testi. z i. c. i no stra. e. ti. vide bal. in. l. j. i ꝓn. C. ō manu. vi di. vbi dic qō pōt moueri ex cāis nō exꝑs/sis in processu And. bar.

i ¶ In nouel la. Dic ibi Jn no. q discret⁹ iudex sēp sta/bit melioꝝb⁹ ꝓbatiōib⁹. ex de ꝑba. c. iura bit. qz validio ra argumenta

Jaūt controuersia

Si vasall⁹ dicat se inuestituz vbaliter de aliquo feudo q̄re dicat se mittendū i pos sessionē realē. Ecōtrario dns negat eū inuestitū eē q̄ re dicit se nō teneri mittere i possessionem q̄ritur cui incumbat onus probandi? Et certe vasallo incum/bit. nā ꝓbare dz inuestiturā verbalē factā fuisse. quo ꝓbato dns tenetur seu cogitur mittere ipm i possēs/sionē realē: prio tñ ꝓstito sacramēto fidelitatz: q̄zuis hoc nō dicatur hic sz dicitur. j. in ti. qd pce. debe. in/uest. an fideli. c. j. z hoc qñ dns possidet. Si vo vasall⁹ possideat z stetit in possessione p annū dño sciēte: tūc dño mouēte ꝯtrouersiā de re q̄ dz in feudū data sibi incūbit onus ꝓbādi: z dño nihil ꝓbāte statur sacro vasalli: vt in scdo rñso huius. c. Si vero dns possidet z vasallus nihil plene ꝓbat: sed aliquā ꝓsumptōez pro se adducit tūc statur sacramento dñi possessoris cū. xij. sacramentalib⁹: vt in tertio respōso hui⁹ capli. Hec vera nisi cōstet vasallū aliud feudū hēre de quo nō fit Ꝺuersia. ná vasallo nō possidēte aliquod feudū de quo ē ꝯtrouersia neq̄z ꝓbāte plene sz ꝓsumptiōez pro se asserēte vt dixi: tunc domino remittitur. z fm hoc erit exceptio a ꝑcedenti cāu si ita intelligas supe rius rñsum vt dixi. z ita ꝯtinuat ad sequēs rñsuz q̄r tum qō incipit. si vero feudū ꝛc. Aliter pōt legi ter/tiū z quartū rñsum: vt. j. in eis dicā. Pe. de cer. vel breui⁹ fm Jo. de bel. Si iuestitura fit facta corā pa/rib⁹ vl ꝑ breue testatū dns tenet inuestitum mittere i possessionē. Si vo i possessiōe fu erit z lis ei moueat a dño: sibi dat defensio p iuramētū nisi in cāu vt qñ vasallus ē de alio feudo ifeudat⁹ tūc dño remittit iu ramētū. Ja. de bel. Casuz pone i nube. Vidistis su peri⁹ q possunt iuestiturā facere z ad quos inuestitu ra trāsmittat z q eā facere cogātur vel nō cogāt: nūc circa ꝓdicta formam talis qō gñalis. Pone q qō est inter dñm z vasallum de quodā castro de quo vasal lus dicit se vbaliter iuestitū dns negat q̄rit qd iuris de ista qōne? Rñdet auctor hui⁹ capli distinguendo. Aut de iuestitura ꝯstat p pares curie vel breue testa/tū: z tūc dns cogit possessionē tradere vasallo. Aut nō ꝯstat z tūc refert. Aut vasallus est in possessiōe sup ple in qua stetit admin⁹ per annū z dño sciēte z nō ꝺ dicente: z tunc vasallo defert iuramētū ꝓpter ꝯmo dū possessiōis k. Aut vasallus nō ē i possessiōe: z tūc iuramētū defensiōis dat dño. z h est vex nisi ille sit vasallus ex alio feudo idubitato. ná tunc ꝓpter reue rētiā dñi stat assertioni ei⁹ remissa sibi necessitate iu/risiurādi l. Jn tex. ibi ꝯtrouersia. actiue z passiue dr quis ꝯtrouersiā mouere. ff. de ꝓcur. l. nō solū. §. si sta tus. Item actiue z passiue dicitur quis mouere que/stionem in resistendo: vt. ff. ad trebellia. l. lutius. §. tres heredes. Item dicitur questio siue agatur per/sonali siue reali: vt hic. z. ff. de procura. l. qui absente z. ff. de euic. l. si plus. §. mota. quid iuris questio gene ralis est z omnia capitula complectitur vt. l. eius qui in prouinciam. in prin. ff. si cer. pe. Unde si committi tur alicui questio consulenda per hunc modum quid iuris nisi super omnibus consilium reddat non vide tur consilium reddidisse. argu. ff. de arbi. l. quid tamē

Si inuestitura scilicet verbalis ex qua non queritur dominum: quia non continet traditionem vel quasi vt notat Jnnocen. extra de consue. c. ex parte. z By.

vincũt in testib⁹ sic̃ i dialectica sola suspitõ nõ sufficit: vt no. in l. fi. ꝛ ff. de testi. l. ob carmẽ. §. si testes. ibi argumẽtis de bis qui vt indig. p accur. Socer gener ꝛ testes deferẽtes nõ elidũt ꝓbationes si sunt alij ꝓbantes cõpetẽtis numeri ꝑm Accur. ꝛ bar. i. l. j. i fi. ff. quẽad. testa. apiant. k ¶ Cõmodũ possessiõis. Nã nulli venit i dubium maius eẽ cõmodũ possidere q̃ petere: vt no. ff. de reg. iur. p actz ꝛ facit. ff. ỏ testa. mili. l. codicill. §. veteran⁹. insti. de interdictis. §. cõmodũ. Ex no. q̃ ille qui arat cãpũ ꝑsumit ipm possidẽ lz ex eo ñ percipiat fructus q̃ forte erat sterilis. ff. de vsuf. l. arboribus. §. de illo i fi. Adde qñ duo tituli pares veniũt ad ꝓflictũ meliorẽ cã possessoris: vt no. C de edic. diui adria. l. edicto. ꝛ. C. e. cũ ꝓponatis. p Ja. ỏ butri. Verisimiliora dicũt q̃ iuri cõi cõsonãt vbi ẽ ꝓtrarietas testiuz dicit Inn. de ꝓscrip. auditz Verbũ scio ñ refert solũ ad vsũ sz ad rõnẽ itellect⁹ dicit Inno. in. c. fi. de iura. ca. l ¶ Jusiurãdi. Adde q̃ possessio ẽ duplex. s. visibil ꝛ iuisibilis. i. intellectualis. ꝛ iõ dicit possessionẽ eẽ incorporalẽ seu iuisibilẽ. s. put ẽ i bitu q̃ ẽt apud dormiẽtẽ ẽ. sz illa q̃ est i actu corpco bñ vr vt ẽ singularz glo. insti. ỏ berc. ab intestato. §. sui. Jn glo. hoc iõ ꝛ ñ ẽ alibi. silr dicim⁹ q̃ q̃dam vicia inuisibilia sunt. C. de edic. diui adr. tol. l. ij. q̃ nõ ꝑsumunt nisi ꝓbẽtur. ¶ Deterita vero non vidim⁹ videor notoriũ ꝓpter non est de pre

in. c. j. de regu. iur. lib. vj. secus in reali. In breui testato. Dicitur breue: quia fit breuibus verbis: vt. l. j. ff. de here. insti. C. de conuen. fis. debi. l. inter chartulas. lib. x. C. de fideicõ. l. verbum volo. Sed numqd breue testatũ ꝓbatur per sigillum dñi? dic q̃ sic. ꝛ si plures sunt comites sufficit q̃ sigillet ille q̃ tenet sigillum. de his plene vide quod no. extra de fide instru. c. inter dilectos. in nouella. Sed numquid probetur per imbreuiaturam? Respõdeo sic vt no. ff. de admi. tu. l. cyrographis. p Accur. Sz nũquid si fũt diuerse manus duoz tabellionuz: quia vnus scribit ꝛ alter de eius mandato subscribit? dic vt no. in. d. c. inter dilectos. ꝛ facit qõ no. ff. de eden. l. siqs ex argẽtarijs. §. j. inverbo subscribere. ꝛ. ff. de testa. mili. l. tribunus. §. fi.ᵐ Cogit dñs an precise cõpellat an vero possit soluere interesse si eũ penituit iuestiture: gl. tangit h. Sed argui potest q̃ cogitur precise: q̃ feudũ est contractus in quo ius dandi continet. i. datio vtilis dñij. ergo precise tenet ad dãdũ: q̃ obligatio rẽ dari certa est iõ nõ recepit alternationẽ de intereẽ vt. ff. de ver. ob. l. vbi aut nõ apparet. §. fi. ff. de ꝓtra. emp. l. si ita distrahat. Jtẽ feudũ nõ est ꝓtractus bone fidei. insti. de acti. §. actionũ. ꝛ iõ lz gl. ibi dicat q̃ vbi dari ẽ in obligatõe ex ꝓtractu bone fidei liberat reus prestando interesse que gl. nõ est alibi. tamẽ sec⁹ ẽ in obligatõe stricti iuris vbi precise debem⁹ verbis inherere. ff. de triti. l. i hac in magna gl. Preterea ẽt vbi i ꝓtractu bone fidei qs tenet ad traditionẽ ꝛ hz potestatẽ rei tradende cõpelletur officio iudicis ꝛ tenetur ad precisam traditionẽ: vt plene no. institu. de ꝓtraben. emp. §. j. Si aũt tradere non posset de facto vel de iure: vt q̃ scit rẽ alienã tũc satis videt equum quod liberet prestando interesse cuz nec aduersarius posset cũ bona fide traditionẽ recipere. ar. ff. de acti. emp. l. si seruus. §. fi. ꝛ. ff. de except. doli. l. pater. §. ex quadrãte. ꝛ ar. ff. de ꝓtrahẽ. emp. l. si i ẽptõe. §. itez si emptor. Alij aliter dicunt de quo. j. de noua forma fideli. c. j. §. inuestitura vero. ꝛ alibi videbim⁹. Addit tere in possessionẽ. s. psonali actione vz conditione ex moribus. Jtẽ certi ꝓditione generali iuxta not. in. l. certi ꝓditio. in princi. ff. si cer. pe. dicit alibi text⁹ q̃ ỏ ad iudicis spectat officium. j. de contro. inter vas. et epi. c. j. sed illud quando de plano ꝛ sine libello dñs ꝓfitetur: vt ibi pz. ⁿ Fuerit in possessione. Hic sumus in reali iudicio: q̃ per possessionẽ q̃stiũ erat vasallo vtile dñium: vt. j. de inuesti. de re. alie. facta. c. j. §. rei autẽ. Licet quidã dicant vasallũ nulluz dñium habere. de hoc plene disputatur. j. de capi. corra. c. j. §. preterea. Et nota ỏ magnũ cõmodũ possessionis breuis temporis id est anni: concurrente tamẽ scientia ꝛ patiẽtia dñi ꝛ istud est ꝑpriũ ius feudoz. de anni spatio habemus in alio casu. j. de milite vasallo q̃ ꝓtumax est. c. j. ꝛ. j. qui olim feu. alie. c. j. §. porro. ꝛ. j. fi de inuesti. inter do. ꝛ va. c. j. §. fi. ꝛ hoc est intelligẽdum nisi constaret de non inuestitura. nam tũc talis abusiua ꝛ predatiua possessio nihil patrocinaret: vt C. de proba. l. fi de possessione. ꝛ ar. ff. de fur. l. itaqz fullo. ꝛ. j. de milite vasallo qui contumax est. c. j. §. fi vero. ꝛ quod no. Jnno. extra de fi. presby. c. constitutus. Si autem. Nota hic q̃ cũ pro agente nulla fũt adminicula nõ defertur iuramẽtuz ei sed aduersario Adde ỏ qõ no. ff. de interro. ac. l. vbicũqz. Sed nũ quid in cãis in quibus iurat de veritate ꝛ nõ de calũnia deferri põt postea iuramẽtũ in defectũ probationis? ꝛ videt q̃ nõ: q̃ iã est iuratũ. Sed dic cõtra: q̃ primũ iuramẽtũ est prefũptiuũ: ꝑm diffinitiuũ: vt elegãter no. in. c. mulieri. extra de iureiur. ibi oio vide. Et no. nulluz iuramẽtum decisiuum posse deferri in

teritis: q̃ de eodẽ dz esse notoriũ de quo est demõstratio. sz demonstratio ad oculũ nõ est de absertis ab oculis hoium. de quo alibi dicã. Adde q̃ libellus ꝓditõalis nõ ꝓcedit in principalib⁹ sz in accessorijs. C. locati. l. ꝓdi/tionis. p accur. Adde q̃ ꝓcedit iste libellus. peto me ꝓtegi seu ꝓseruari ꝛ defendi i possessione. C. qõ cũ eo. l. si fu⁹tu⁹. facit glo. ad carbo. l. ij. alias prima. m ¶. §. fina. Adde si amisit sũ ẽ breue testatũ vel vetustate consumptum denuo dz fieri vt no. ff. de admi. tuto. l. cirographis. ꝛ in quib. de here. ꝛ fal. col. j. p accur. ar. C. de fidei/cõmiss. l. instrumẽta. Extra no. q̃ necessa/ri⁹ sẽsus scripture oi mẽti ꝑualet. ff. de vsufr. l. si alij. p accur. sed i ãbiguo sensu nũq̃ est eligẽdus sensus inutilis. ff. de le. ij. l. titia cuz testamento. §. j. põt trãsfigurari locutio i aliũ intellectũ si hoc per pius fit factũ vt no. in. l. iij. de leg. j. p accur. n ¶ Jbi patet. Quid si interim vasall⁹ decedit. Rñ. ãnũ vacũ p desse. q̃ possessio interim qualisqualis fuit apud hẽredẽ. l. gerit ỏ acq. hereditã. ꝛ ibi est tex. vnicus in iure de ista quasi possessione.

defectũ ꝓbatõis nisi viso ꝛ discussio q̃lis fit iste ỏfect⁹. ꝛ h ẽ qõ dicim⁹ cã cognita: vt. j. de gradi. succedẽdi i feudũ. c. j. §. si vero dñs. ergo aduersa pte nõ citata deferri nõ põt: q̃ dz cã diligẽter examinari. Et no. verbũ diligẽter qõ est ibi. aliũde. Et p hoc ꝓstat q̃ dz ei reuerẽtiã táq̃z dño. remittit igit ex ỏbito reuerẽtie. Et de debito reuerẽtie loqtur tex. j. ỏ mili. vasallo q ꝓtumax ẽ. c. j. Et de debito deuotõis hẽmus. j. in q. cau. feu. amit. c. j. §. quõ ficut alias remittit iusiurãdũ parẽti ꝛ patrono. vt. ff. de iureiu. l. iusiurãdũ. ꝛ ad pecunias. §. h iusiurãdũ. Sz gl. dicit remittit. i. aufert. ꝛ ẽ gl. falsa. nisi exponas aufert. s. necessitas iusiurãdi. in h ꝓcordat Jaco. de bel. ꝛ pe. de cer. Opp. nã dz hic q̃ possidẽti icũbit ꝓbatio. Cõtra. j. de ꝓsue. recti feu. c. j. §. sacramẽtũ. So. vt ibi. Sedo opp. ad idẽ q̃ ꝑpter cõmodũ possessionis relevatur qs ab onere ꝓbãdi. vt isti. de interdi. §. commodũ. ff. de rei ven. l. in spãli. C. e. l. fi. ff. de libe. cã. l. liberis. §. vl. ff. so. ma. l. titia. nã reus actore nõ ꝓbãte dz absolui. C. de edẽ. l. q accusare. So. ꝓfidera q̃ diuerse sunt nature cãz. nam qñq̃ sñia põt rite fieri absolute: q̃ nõ ẽ ꝓbatũ ꝛ tũc loquũt ỏria. qñq̃ ꝑm naturã causẽ ꝛ iudicij nõ põt sic ferri: vt cũ qs petit se absolui q̃ vasallus vel q̃ ẽphiteota vel q̃ vsufructuarius⁹: ꝛ tũc nõ est verz q̃ possidẽti nõ incũbat ꝓbatio: imo dz ꝓbare ius qõ hz necesse allegare vt q̃ sit vasallus ẽphiteota vel vsufructuarius: q̃ ois res ꝑsumit libera nisi ꝓbet seruitutẽ habere: vt. l. altius. C. de ꝓbatu. ꝛ. ff. si serui. vẽd. l. loci corpus. §. cõpetit ꝛ. l. ficuti. §. si querat. ꝛ. ff. de no. ope. nũci. l. si prius. p ¶ Jtẽ si dñs vult absolui: q̃ nõ ꝓbatũ est cõtra eũ nõ oz eũ iurare. extra de ꝓba. c. ij. ꝛ in. c. inter dilectos. §. vl. de fide instru. Sz si vult absolui q̃ aduersarius nõ est vasallus dz iurare: vt hic. ꝛ differentia pz ex no. ff. de ꝓdi. inde. l. iuli. ꝛ. l. sed ꝛ si possessori. in pn. ff. de iureiu. ꝛ fic aut vult absolui cũ determinatione spãlis cãe: aut absq̃z. ar. ff. de proba. in. l. ꝓtra cũ ꝛ. ff. de exc. rei iud. l. fi inter me. ꝛ. d. l. sz ꝛ possessori. i prin. de iureiu. ꝛ ex̃ de offi. dele. cũ ꝓtingat. ꝛ de rest. spo. in. c. ex cõquestione. p Jnno. Quero vtrũ circa delationẽ vel nõ delationẽ sacri iudicis arbitriũ verset? Rñdet gl. q̃ fie. nã versat circa q̃litatẽ psonaz. Sed q̃ro qs ꝑsumat legalior? Rñdeo ex ipsa natura ꝑsumit equalitas sed ex morib⁹ surgit inequalitas: vt no. in fili. ff. de ꝓcu. l. fi actor malit. Sed nunqd ista distinctio hz locũ in iuramento qõ deferẽ a lege verbi gratia. dicit statutũ q̃ de dãno dato stet iuramento accusatoris? Rñdeo non: q̃ iudex põt facere id qõ sibi nõ ẽ p legẽ pmissuz: vt. ff. qui ꝛ a qui. l. pro spexit. ꝛ no. in. l. j. C. si aduersus libe. p Ja. de are.

Quero an ille qui facit talẽ positionẽ: pono q̃ tu ñ es vasallus intelligat aliqd ponere. dicit spe. q̃ nũq̃z intelligit quis negatiuã ꝓponẽdo aliquid ponere nisi ei incũbat necessitas ꝓbandi. ff. de iureiu. l. nã ꝛ postea. in prin. vbi oio videas. Et iõ si ei nõ incumbit necessitas ꝓbandi ista nõ intelligit positio sz qõ dã decim cui nõ tenet aduersari⁹ rñdere. s. táq̃z positioni. sz bene teneret rñdere táq̃z interrogatõi si iudex ex suo offõ interrogaret. p. l. vbicũqz. ff. de inter. ac. ꝛ ita intelligi põt. c. j. de ꝓfes. li. vj. ꝛ dic vt ibi. ꝛ vide qõ no. in. l. j. in fi. magne glo. C. de ꝓfessi. De alijs autẽ cãe cognitõib⁹ q̃ versant in delatõe iuramẽtoz tãgit gl. h. ꝛ plene dic vt dixi in. l. admonẽdi. ff. ỏ iureiu. ꝛ. l. i bona fide. C. eo. ti. Ex̃ q̃ro vtrũ inuestit⁹ p hec vba: iuestio te de tali castro: itelligat inuestit⁹ de rebus corporalibus ꝛ incorporalibus? Respondeo si põt apparere de intẽtiõe inuestitoris vl ex ipsoz verboz natura: illud serua: vt no. Jnno. ex̃ ỏ ap

pel.c.dilectis. Et per bar.ꝛ doc.in.l.iij.i princi.ff.de acqui.pos. Sz in dubio oia noia vniuersitatuz ius et factū ignificat.ꝛ iō nomē castri significat ꝓpietatez ꝛ iurisdictionē successiōū: vt nōt bar.in.l. fi qñ. C.de bo.va.li.x. Et adde qō nōt Jnn.de ꝓces. pre.c. ppo fuit.ꝛ de iureiurā.c.debitores.ꝛ qō notat in.c.ad q̄ stiões de rerū pmuta.in nouella.ꝛ ē gl.ordinaria nō. j.de capitaneo q curiam vēdidit.c.j. vbi om nino vi deas.

Cum autem Cōtinua fic istum.§.ad supiora. Dictū est q vasallo in ꝓbatiōe deficiēte dñs absoluit interdū cum sacri prestatiōe: vt.s.in v.fi aūt. vbi vasall⁹ attulit ali quā psumptionē ꝓ se. Jnterdū sine vt qñ attulit ali quā psumptionē tñ erat vasall⁹ de alio feudo vel qñ nihil probauit. Fallit in hoc.§.in quo dñs nō absol uitur in pte feudi paterni nō probata. nā in ea obti net vasallus dūmō possideat aliā ptem sed dimidiaz vel minus ꝛ ꝓstat illā ptez feudi paternā.ꝛ fic rōne p tis obtinet vasall⁹ in alia pte. Et iō fic pone casum.q dā tanqz vasallus fic dicebat totū feudū ad se ptine re iure feudi asserēdo illō paternū eē cuz fit in posses sione medietatis illi⁹ feudi vel minoris ptis vel quia cambiū.i.aliquā rem acceperit a dño iure ꝓprietatis pro cābio ptis illius feudi ꝛ hoc cōstabat vel alijs iu stis rōnibus vel similibus ꝓbare poterat partē illaz quā possidet feudum paternum esse. Jdem ergo est hoc vltimo casu si nullā ptem possideret ꝛ probaret totū paternū eē. nā in istis trib⁹ primis casibus rōne vnius ptis obtinet in alia pte in qua non possidet et forte iurando imo etiā nō iurādo: vt dicā. j. in glo.q̄ incipit in rem aliquā. ibi qō nō credo ꝛc. Jn quarto casu in totū obtinet q̄zuis nihil possideat.nec in pri mis tribus casibus absoluit dñs in pte quā possidet si vasallus nō ꝓbat de parte.illa.pe.de cer. Vel bre uius ſm Ja.de bel. Si inter dñm ꝛ vasallū de inue stitura fit cōtentio dictū est qd fiat. Sz qd si aliquis agnatus vasalli defuncti dicit feudū ad se iure succes sionis ptinere: qz paternū fuit ꝛ dñs dicit eē nouū: q̄ ritur qd fiet: Et rñdet q aut agnatus est in possessio ne medietatis vel partis feudi.vel cābium ꝓprietatz noie illius feudi hz vel alio mō ꝓbare poterit feudū esse paternū: qa tunc obtinere debet.h. d. Et potest iste.§. tribus modis itelligi. Primo qñ agnat⁹ est ac tor ꝛ asserit feudū paternū sed dñs dicit nouū. Se cundo qñ agnat⁹ asserit feudū paternuz. dñs aūt ne gat se vllā inuestituram fecisse. Et his duobus casi bus dic q agnatus pōt petere ptem feudi q̄ partez possidet vel cābium ptis. Sed vbi nō possidet dic q tūc petit totū: vt in fi. huius.§. Tertio dic q dñs a gat ꝛ agnat⁹. ideo ꝓbat qz ꝓ dño erat psumptio: vt j. de gra.suc.feu.§.fi.ꝛ de cōsue.rec.feu.in pri. Ja.de bel. PARTJS. Subaudi ēt minoris dimidia.

LABJEN. i.pmutationē: vel quālibet cō mutationē. nā pmutatio ē ꝓpe spēi ad spēm cābium aūt etiā ē spēi ad genus puta ad frumētū ꝛ tūc sonat in ꝺctuz inominatū. Et nō q h dñs pōt accipe a va sallo vtile dñiū ꝛ dare i alia re directū ꝛ sic pmutare directū cū vtile. qō tene mēti. HABEŔJT. sz ab ipo dño. JUSTJS RATJONABJBUS. s.ꝓ pares curie vel breue testatū:ꝛ tūc nō requrit iura mentū vasalli qz plene ꝓbauit. sz vbi ꝓbaret ex ꝓiecturis requrit iuramētuz ad presūptiōis isti⁹ extraor dinarie supplementū. HABJNEBJT. s. in a lia pte in q̄ possessionē nō hz. Sz vñ ꝓcedit hoc q̄ in re diuisibili rōne vni⁹ tpis ꝑsumat ius ꝓpetere in a lia pte. nā ꝑsūptio ē ex aliquo añcedenti ad aliqd sibi cōnexū verifit is deductio sine illatio. sz h nihil ē tale vt.ff.ꝓ dereli.l.an ps. Jtē ꝑsumptio q̄ ex facto ꝑsu mit nō egeedit ipsi⁹ facti quātitatē vel qualitatē: vt ff.de iti.actuq̄ priua.l.j.§.iulian⁹.ꝛ alias videamus Jtē nō sequitur debeo ptē. ergo debeo totū: vt.l.q solidū.in prin.de le.ij.ꝛ C.de trāsac.l.si quidē. Jtez nō cōtingit hoc eē qō ab hoc sepe ꝛ plerūqz ꝓtingit abesse: vt.l.nō h.C.vñ cogna. Jtē in dubijs q̄ mini mū ē sequimur. Rñdeo spāle est in feudis q̄ qñ feu dū ꝓsistit in aliquo toto itegrali totū ꝑsumit eē feu dū rōne ptis. Sz q̄ est rō specialitatis: Rñdeo qz vnū extremū ipsi⁹ feudi ē idiuisibile. s. iuramētū fide litatis. vt no.ff.de vsufr.l.si cui⁹.i pn. nā cū nō appa reat de isto idiuisibili iuramēto qō ꝓcernat certā par tē ꝑsumim⁹ q̄ simplr fit iuramentū respectu totius feudi vt sic indiuisibile qō est in vno extremo. gene ret psūptionē indiuiduitatis i altero extremo. Jtem qz nulli apparent termini distinctiui. ar. de leg.ij.l.ca ius.§.j. Jtē nō dz eadē res diuerso iure cēseri. vt. ff. de vsuca.l.eum qui edes. Sed quare dicit iuramen tū indiuisibile: Rñdeo q̄ omissio minimi q̄drantis totū viciat: vt.ff.fami.her.l.heredes.§.in illa. Alias dicit idiuisibile q̄ ex diuisione resultaret effect⁹ iu ri ꝺrius. Alias dicit idiuisibile quādo ptes separate mutāt diffinitionē toti⁹.ꝛ fic dicit indiuiduū cuius integritas nō pōt minui stāte realitate ipsi⁹ subiecti qō nō ꝓsequor. Cōcludēdo ergo no. istū tex. ad q̄ stionē: vtrū si de latitudine pdioꝝ dubitet nūqd fit feudalis vel emphiteota q̄ tota fit eiusdē qualitatis vbi nulle apparent note diuersitatis facit qō no.ff.ō lega.iij.l.vxori. Sed vnum est mirabile: nonne dñs hz fundatā itētōez sui p ꝓfessionē vasalli q ꝓfite tur eū dominū. vñ de directo dñio nō dubitatur ex quo fūdat reuēdicatio domini: vt.ff.de vsufr.l.cu iuscūqz.§.j. Respōdeo quādo dcm aduersariū ē alte ri⁹ nature vel forme quā id qō intēdit ꝑ suū aduersa riū ꝛ venit ad extenuādū dcm aduersariū: vt ar.ff.de here.insti.l.hereditas. ad statū primū nūqz ex tali di cto fūdat actoris intētio. vnde p verbū opponentis nō fundat intētio ꝓponētis nec cōtrario.ꝛ ita intel ligit regula exceptionē obijciēs: sed quādo sub eodē genere ꝛ natura cadit obiectio: tūc videt ꝓfiteri ſm qd nō simplr nisi cū ꝓtestatōe loquat: vt no. By. in c. nullus plib⁹. de reg.iur.in.vj.ꝛ C.de excep. l.si q dē.ꝑ gl.ꝛ Ly. Quero vtrū fit differētia dicere ptē an aliquā ptē: Respōdeo quādoqz nō ē differentia int ptē ꝛ totū: vt legitur ꝛ no.ff.de le.iij.l.vxori sue. qz dictio ptis tūc ē extēsiua vsqz ad minimū cespitē terre: satisqz ē vt ipm excludat ex ꝓprio significato ꝛ tamē nihil excludit in effectu. Quādoqz ponit ꝑ pte dimidia: vt.ff.de v.sig.l.nomē filiaꝝ.§.portiōnis. et adde qō no.ff.de ꝓcu.l.pōp.§.si his. Sz quādo ad iūgit dictio aliq̄ sufficit tūc ēt min⁹ q̄z dimidia: vt h ꝛ ar.ff.de le.ij.l.cū filius.§.pater.ꝛ glo.in cle.j.i vb. aliq̄.ꝛ in vb. terraꝝ parte de fo.cōpe.ꝛ facit.l.domū ff.de ꝺben.emp. Quero vtrū magis ꝑsumat ꝑ feu do antiquo q̄z ꝑ nouo: Respōdeo sic: qz magis ꝑsu mit ꝓ factis antiquis vt hic: ſm pe.de cer.ꝛ ꝓbat j de inuesti.in maritum facta.c.j.§.item placet.ꝛ j. de gradi.suc.in feu.c.j:§. finali. Extra quero nūquid ille qui pretendit feudum antiquum debeat allega re nomen concessoris: tex.est. j. de capitulis extraor. c.j.§.fiqua. vbi tex. sic ait. si qua inuestitura facta di cetur: semper debet nominare dñm a quo inuestitu ra facta dicitur. Non ob. quod no.C.de peti.here.l. cogi. qz dic vt ibi.ꝛ qō no.i.c.j. ex de reg.iur.li.vj. et hoc si pōt sciri. sz si ꝓpter antiquitatē ignorat nō co git ad ipossibile. vñ tūc satis ē ꝓbare tps tā antiquū ꝑ supius allegata. Extra etiā quero quare ex pluri bus diuersi generis ꝓiecturis resultat ꝓbabilis pre sumptio lz termini nō sint eiusdē rōnis ꝛ ex diuersis nō eiusdē nature particularis nō resultat eiusdē tota lis integratio: Rñdeo qz res naturales nō ꝓstituūt ex argumētis. quedā. n. ꝓstituūtur: q̄dā ꝑsumuntur. ꝓstitui aūt nō pōt nisi ex ptibus sibi coherētibus. ꝑ sumi tūc ex differentibus i eundē finē tendētibus.

Et nota q̄ dico ꝑsumi:ꝛ fic vnus testis super re et

o Videas ff.de leg.j.l.si grege.ꝑ Ac cur. Vniuer sitates ꝓpe sunt que pos sunt remane re i vno Ille vero nō sunt vniuersitates sed acerui. ff. de vsuca.l.re rum mistura.

p .l.vxori vnde etiā gle ba sufficit. ff. de acq. pos.l. iij. §.j. ꝛ facit qō no.ff. ō vl ga.substi.l.co heredi.§.non videri. quod ē notabile.

q §.finali. Possessio an tiqua ꝑsumit habere iusti ciam pmanē tē.C.de fi.in tru.si solēni bus. per Ly. ꝛ i.l.ij.i pri. de aq̄ plu.ar cen.

q ¶ Facere ꝓbationē. Nota ꝑ dicto bar. in.l.eos.ff.de fal. And.barb.
r ¶ Admittitur aduersari⁹ Admittitur ꝓbatio vide aliū casum singula rem scōm.d.anto.in.c.series extra de testi.⁊ vide alias limitationes nota biles per ludo.in Rubrica de arbi. And.bar.
s ¶ Sed an. Vide nota et eleganté glos. in.l.iij. ff. q̄ in fraud.cred. ⁊ q̄ nota.i.l.cuz apud. C. de te sti. And.bar. t ¶. And.ō iser. Adde q̄ cōtrariū tenet dy.in.c. null⁹ plurib⁹ de re. iur.in. vj. licz bal. ꝓtra dy. tenet in aūt cō tra g.ppriā.C. ō nō nume.pe cu. ⁊ adde q̄ nō videt bene dictuz q̄ imo dz ducere ad suā necessariā defensionē vt tenet idē bal. i.l.j.in xv.col. C. de cōfes.l.ij C. de dona.an nup. ⁊ adde si statutuz iuitat ꝓfitentē ad mi tio ré penam nō venit ille q ꝓfitetur qō ad suā defensio/ né necessariaz fecerit ita no/ tabiliter dicit baldus. in ad di.spre.in tit. de ꝓfes. ⁊ pro dicto bal. vi/ de tex. legz is q aggressorez C.ō sicca. ⁊ vi de qō elegant dicit Ang.i.l. is q.§. si quis simpliciter de vbo. obliga. And. barba. v ¶ Per iu ramentuz. Vi de gl. peregri ná lz bal. non alleget in.l.cū indebito. ff. ō ꝓba.q̄ est sin/ gulari nota di gna facit qō si iudex ꝓdēnat me si ꝓbaue/ ro tūc nūquā defertur iura métuz ⁊ sic nū quam poterit fieri ꝓbatio p iuramétuz iste duo de fama: qz sunt diuerse species ꝓbatiōis nō di cūtur ꝓprie facere probationē ⁹ sed presumptionem cui tñ aliqñ statur aliqñ nō: de suc. ab intesta.§. cū di lectus. Extra etiaz quero si pares curie dixerint eē iudiciū se nō interfuisse: vtz in iudicio coacti possunt dōnē veritatē absqz alio eoz ꝑiudicio: de h habes tex.j. quid sit inuesti.c.j.§. si vero. qz nō est bonum q̄ veritas negef: vt.j. quo tpe miles.c.fi.⁊ idē habes.j. de capi.extraor.c.j.§. notandū. ibi: quid si dicāt se ne scire cū sciant: coget eos iurare ⁊ veritatē dicere. ⁊ ē ratio ne intercipiaf materia ꝓbande veritatis. facit quod nō. extra de testi.c. cum cām. Bal. ⁊c.

Item si vasallus. Quia inter alias cōtrouersi/ as est illa que sequitur: ideo subsequēter de ea tractat Ad sūmariū intellectū attende vsqz ad.§. si quis de manso. Si vasallus possidet castruz noie recti feudi: dñs autem dicat eū nomine guardie possidere: dño incūbit probatio: ⁊ si probauerit vasallus cōdemna bitur nisi vasallus probet se legitime inuestitū a dño postq̄z in guardiam ab eo acceperit. dño vero in pro bacione deficiente vasallo datur defensio. Idem est dicēdum si vasallus dixerit se nomine recti feudi pos fidere: dñs autem dicat se pro pignore dedisse. vide litteraz. Quidam miles possidet castrum vel aliam rem noie recti feudi. dñs dicit q̄ sibi dedit nomie ca staldie: queritur cui detur probatio? Rñdetur q̄ do mino. ⁊ si poterit probare: tunc ille q. tenet: dño de/ bet restituere nisi valallus qui tenet per pares curie vel per breue testatum probauerit se a dño inuestitū nomine recti feudi postq̄z illud a domino noie guar die susceperit. dño vero non probante datur iuramē tū vasallo. ⁊ hoc vsqz ad.§. vlti. Ja. de bel. In tex. ibi pro feudo scilz recto vel proprio seu vero. Ibi et si poterit se dedisse per guardiā. Dicas ſm Dy. in no mine guardie. Ibi ꝓbare. s. in ꝺrium postq̄z feudū accepisset ⁊c. Ibi tunc illius. s. vasalli. Ibi defen/ sio: sed cum iuramēto. Ibi postq̄z in guardiaz. Ex ordine istarū probationum eleganter nō. q̄ post di/ dicita testificata testium dñi probātis q̄ per feudum castaldie admittitur aduersarius ʳ ad eneruandū ta/ lia testificata: probando per posterius fuisse concel/ sum in feudum rectum. Et est ratio quia iste vltime probationes non excluduntur per veritatem proce/ dentium probationum aduersarij: vt.ff. de rei vend. l. officium. Adde alium casuz. s. quādo reus non fuit admissus ad probandū: sed consensu partiū vel iuris depositione fuit prius admissus actor ad probandū suspensis interim ꝓbationibus rei. naz tunc non ob stat reo dedicisse testificata actoris etiā sup directo ꝺ rijs: vt patet in.d.l. officiū. ⁊ iste est verus casus illi⁹ l. notabilis. Sed nunquid tenet sentētia si iudex no luit admittere ꝓbationes? Respondeo sic. ff. de edē. l. argentarius.§. cum autem. Quid si iudex diuisit processum qz tulit sentētiam quibusdā attestatiōib⁹ publicatis: ⁊ quibusdam nō publicatis que forte ali us receperat iudex mandato suo in alia terra. Rñdeo idem licet cause cōtinentia diuidatur: tñ si super toto pronūciatur valet sententia: ⁊ opz appellari si sñia di splicet. l.j. C. si sepi. in inte. rest. po. ⁊ dic vt dixi. C. de sen. l. platā. Sed an ª publicatio testiū dat aliquas vires attestationib⁹ quo ad perpetuā rei memoriam dicit. Inno. q̄ publicatio nil facit nisi quod p prius non erat auctēticum post publicationē erit auctenti cū: ⁊ valet inter psonas inter q̄s actū ē ⁊ qñ ad idem agetur de fide instru. inter dilectos in nouella: ⁊ dic vt dixi. C. de re iudi. l. gesta. Quero q̄liter p̄sumaf feudū rectū. Rñdeo: qz nō erat datū ad certū seruitiū ē casus singularz ⁊ elegās in.l.lucius. ff. de con. ⁊ demō. dicici ad bal. ali bi q̄ oia nota ꝓpetuo ⁊ an vbi requiritur certus nume. testiū requirit rogi tus glo. scōm aliquos singularis in.l.nullū. ff. de repud. q̄ dicit qō sic Tu vide Ang. q̄ ꝓnū dicit in aute. de fide iustru. §. ⁊ si nutrimenta vbi oīno vi

qō. s. nō datū ad certū suitiū proprie rectū feudū ap pellatur. Sed si eēt datū expresso merito vel seruitio castaldie tunc non esset feudum rectū: vt.s. de feudo castal.c.j. Itē nō h q̄ iudex dabit terminū ⁊ iponet onus probādi probare debenti. ergo si iponet onus ꝓbandi non probare debenti grauaret ipm ⁊ posset appellare. Opp. ⁊ videt q̄ si vasallus fuerit cōui/ ctus de mandacio non posſit postea vti beneficio: qz beneficia mendacibus euacuantur. ff. de fideiuss. si du bitetur. §. j. ⁊ hoc apparet in exceptio non nu. pecu. q̄ est exceptio irregularis. naz negans perdit beneficiū huius exceptionis. C. de non nu. pe. auē. ꝓtra qui ꝓ/ prīā. Item negans similis est subtrahēti: vt. ff. ad. l. fal. l. hereditatū. §. fi. So. considera: quia negationuz quedā sunt que possunt habere in suo tractu tpis mē dacium ⁊ veritatē ficut est h. Nam cōsiderato presen ti statu: qz qō fuit castaldia nūc est feudū rectū non ē negatio falsa. nā nou ōz esse tale q̄ nō perseueraverit tale: vt. ff. de acqui. pos. l. si quis ante. Quedā sunt ne gationes q̄ semel false semp sunt false: ⁊ de his loquū tur ꝓtraria ⁊. ff. de ꝓbationibus. l. cum de indebito. vbi ptz q̄ bñficiū presuptiōis tollit ꝑ prauitatem ne gationis. Opp. ad idē ⁊ videt q̄ negās se posside/ re taliter qualiter aduersari⁹ intēdat cōuictus de mē dacio priuetur possessione ita q̄ non suffragetur eius dñiuz vel quasi: vt in auē. de tri. ⁊ semi. §. penul. So. ibi negauit substātiam possessionis h eius qualitatez. vel hic negando dixit verū: ibi mēdacium. Et faciūt ista ad questionē de eo q̄ negauit se occidisse q̄ cōui/ ctus possit ꝓbare q̄ ad suā defensione fecit. nā negā do se occidisse intelligitur negare eo mō quo ꝓponi tur. s. vt puniaf. ⁊ sic nō est sibi ꝓtrarius ſm And. de iser. qō tene mēti. Quid ecōtrario si cōfitetur se fe/ cisse homicidiū sed ex interuallo postea vult interpre tari suā cōfessionē ⁊ dicere q̄ iuste fecit ad sui defen/ sionē nunqd pōt: dic vt eē de accu. c. cū dilecti. vbi videf ꝓbari q̄ pōt. nec. n. videtur sup iure rñdisse. i. ꝓtra ius se fecisse: qa nec dz īterrogari de iure: vt nō. in.l. ornamētoꝝ. de auro ⁊ ar. leg. Quero vtrū post cōclusum in causa possit deferri iuramentū. Rñ deo non: vt nōt Inno. de cā pos. c. pastoralis. Si tñ post ꝓclusionem est lata sñia ⁊ est appellatuz pōt suppleri omissum: vt nō. in.l.j. in princi. ff. de ac. emp. nā in cā appellatiōis oēs errores purgari possunt qui causas cause concernūt: vt nō. ff. de ap. l. creditor. §. iussus.

Quero vtrū vbi numerus testiū est statutus ꝑ nu/ mero ⁊ seu forma substātiali ipius actus vel ꝓbatio nis eius possit suppleri ꝑ iuramentū " vl ꝑ extraneas ꝓiecturas? Rñdeo nō: immo p testes substātiales dz ꝓbari: vt exponēdo tex. nō. gl. ff. de lega. ij. l. cū q̄re/ baf. Quero de suspitōib⁹ qs sit eaꝝ effect⁹? So. di stingue iter temerariā ꝓbabilē ⁊ magz ꝓbabilez seu violentā. prima nihil opatur. scōa facit iudiciū. tertia facit violētā p̄sumptionē. In criminalib⁹ rōne prie nō fit tortura. rōne scōe fiet tortura moderata. rōne tertie fiet tortura acerrima. sz i ciuilib⁹ ōferf sacrm.

Quero qd de fama. Rñdeo si ē apud bonos et gra ues p̄sumif ex iustis indicijs nata ʳ et iuuat vnū testē de veritate deponentē in causis ciuilib⁹. Sz si ē apō leues psonas qs fit effectus ei⁹: dic vt nō. p bar. ff. ō questi. l. de minore. §. torméta. Et sic duplex ē fama. s. formis ⁊ vestita id est cū cā ⁊ rōne q̄re populus ita famat: puta qz fugit inculpat⁹ ⁊ informis de q̄ non pōt reddi ratio vñ nata fit: q̄ plus valet ad absoluen duz q̄z ad ꝓdēnandū. ar. nō. ff. de pac. l. tale pactū. in prin. ⁊ de interro. ac. l.j. Bal. ⁊c.

Similiter. Nō h ar. q̄ si creditor emit pignus definit eē pign⁹ nisi

de. An. bar.
x ¶ Etiam in honestissi/ ma psona ca/ dit fraudis su spicio: cū sit a liqd legib⁹ i/ terdictū ō le. iij. l. cū qs de cedēs. §. tucia honestissima.
y ¶ Nota Vide bal. in l. si ea. C. de ac cusatio. ⁊ in. l si mf. C. ō sta. de fūcto. an. bar.
z ¶ Qz ve/ risimilior fa/ ma preualet. C. ne ō statu. defun. l. si mf ⁊ naturalib⁹ magz fama i tentionib⁹ cō uenit. nisi acci dentia idicia facto ꝓxima sint ifesta. C. de his qui. vt indig. l. sozore C. de iniurijs l. si nō cōuicij. ⁊. l. merito. ff. pro socio. Et de fama vide plene p cano. in. c. vestra. ō cobo. cleri. et mul.

¶ Dō enī simulatū ē nullū ē: ⁊ nō idiget adminiculo alioꝝ exceptionū C. ad vellei. l. fi cū pater. ⁊. C. de cōtrahē. emp. l. si mater tua.

¶ De vsuris. Vide bar. in. l. Quotiēs. C. de iud. ⁊ eundē ⁊ ibi bal. in omni nouatione. C. de sacrosan. eccl. modernos in. l. ticia. ff. solu. ma. vide que nota/ ti. ad bald. in l. j. C. de lati/ na liberta. tol ⁊ in autē. ei q C. debo. au/ cto. iudi. pos/ den. Andrea barba.

esset emptio simulata: et de simulatione constaret p canonica iudicia. Extra quero nunquid ad iudicem secularem spectet cognoscere de vsuris ⁊ de pignoribus. Respondeo: iudex secularis potest cognoscere de vsuris? qñ cā vsurarū incidit actioni pignoratie. quia diabolicum eēt dicere q̄ iudex secularis non posset plene cognoscere inter laicos ⁊ pignoraticia actione. secus si principaliter ⁊ per se moueat questio vsurarū. Aduerte vt intelligas: si pignorauit tibi rem pro centū ⁊ non est dubiū de qnantitate mutuata sed de fructibus redactis ex re quos creditor pretendit tanq̄ lucrum sortis: iudex secularis tunc cognoscit: vt. ff. de solu. l. ticia. Sed si petitur cōtractus rescindi tanq̄ vsurarius: ⁊ hoc negatur: q̄ non apparet q̄ sit vsurarius ex sua qualitate: tunc ecclesiastica est cognitio: vt nō. xj. q. j. in summa. de iud. dispendiosam. in cle. ⁊. c. j. de vsu. per Pau. de lia. Itē de reatu vsurariorum nō cognoscit iudex secularis: sed de cōputo siue calculo vsurarū tm̄ sm quosdam. Sed nunquid? populus possit facere statutū q̄ sñia super talibus vsuris lata per iudices secularem sit seruanda inter se: si. n. populus consentit quare non potest: Sed dic q̄ nec impto? potest. Verum est q̄ non potest iustificare reatum vsurarum: vt nō. C. de vsuris. auc̄. ad hec. nec impedire iurisditionem ecclesiasticā quin possit adiri. Sed iurisditionem secularē fouere ⁊ repellere rebelles metu pene quare non potest? Rñdeo: quia est alterius principalis iurisditiōis. certe ex hoc sequeretur q̄ vna in alteram nihil posset. ff. de ma. l. apud eum. Ecclesia enī sibi fecit istud statutum fauore animarū: quia laici sunt nimis fauorabiles vsurarijs: nimirū quia eorum dulci facinore mundus sustentatur. ff. de pig. l. si fundus. in fi. l. si conuenerit. de pig. ac. per acc. ⁊ vide quod nō. extra de peni. al's de depōsito. c. j. in nouella*. Extra nō. q̄ cuz de equitate canonica singularis possessor possit cōueniri: vt vel soluat vsuras vel rē dimittat. qō est ꝓtra iuris ciuilis regulas. tamē si sunt plures possessores

¶ Sed nūquid. Vide quod elegan/ ter notat bal. in. l. cōsulta di ualia. C. de te testa. ⁊ si est la ta sñia ⁊ debz executiom mā dare ⁊ oppōit exceptio vsu/ raria an epūs possit iubere iudici q̄ illā ñ exequat? An. dicit qō hoc p̄ ceptū est iniu stuz et allegat q̄ singulariter dicit inno. i. c. cū in iure ō of fi. deleg. i. l. iiij §. ꝑdēnatū de re iud. tol. vi/ di. de rota iu deus. cclxxxj. vbi ita tenent q̄ē singularit notāduz scōm de io. ibidez ⁊ vide bald. in aūt. q̄ suppli/ ca ō p̄ci impa. offere. vbi intelligit inno. aliter q̄ ang. et de io. ⁊ addi. q̄ si lata esset sententia a principe non posset impediri executio illius ita dicit Ang. in. l. idē ff. de dif. pigno. vbi dicit q̄ē talis sententia a qua nō possit appellari vt est sñia p̄cipis nō impedit executio allegat inno. i. c. si cōstituta. de integ. rest. qō dicit esse singulariter notādum.

a ¶ in nouella. Et tunc incidēs questio ptinet ad eundē iudicē: qm̄ est accessoria sue iurisditionis. secus si nō esset accessoria illius iurisditionis: sed ex ordine pertinet ad aliud tribunal: vt in ca. tuā. de ordi. cogni. cuz si. Extra no. q̄ ingsitor vsurarie prauitatz facit exhorta resti: vt notat. Ly. C. ad. l. iuliā de vi. l. siquis ad se fundū. Et hoc est speciale in iudice ecclesiastico. secus in iudice seculari: q̄ criminalis ꝓcessus nec tendit ad persequutionem ciuilem sm̄ pe. et Ly. quia inquirit meram vltionem. nam fama est publicus accusator non priuatus delator. Item qūo potest cōdemnare qui nunq̄ fuit in iudicio. sed in vsurario est secus quia inquisitio contra eum fit ad penitentiam salutarem ergo ꝛc. vt in ca. peccatuz. de reg. iu. in vj

b ¶ Quero. An psoneta teneaꝫ de ꝯctu vsurario bal. hic tz qō nō ꝯriū tenuit inno. in. c. michael de vsu. archi. xlvj. distin. ca. sicut nō suo. lap? in allegatiōe. xcvj. tu vide tex. pro hoc. l. ordine. §. penul. ff. ad munici. et licet omnes allegent istam glo. pro singulari. Tu vide glo. simlem illā allegat franciscus tigrini. vide bar. in. l. j. §. incidit. ff. ad turpil. An. barba.

c ¶ Fuit questio. Adde ad bal. an possit de huiusmodi causa compromitti in laycum vt arbitrum facit. l. cum proponas. C. de reb. creden. con iunctaglo. licet enim arbiter non possit cognoscere de causa liberali vt. l. non distinguemus. §. nunc de liberali de arbiter. tamē potest incidēter ita in arbitratore quia si vbi causa est sñmmaria aut extraordinaria cognitio laycus potest in spiritualem cognoscere vt tenet specula in titulo de pri/ modecre. §. Restat versiculo quod si agatur bal. in. l. ij. C. de carbo. edict. ⁊ in autē. ei qui. C. de bonis aucto. iud. possiden. scōo quia si non procedi/ tur per viam disceptationis ordinarie sed plano per modum cōfessionis

potest laicus incidenter cognoscere de re spirituali specula in titulo de re conuen. §. nunc dicamus versicu. sed nunquam incidēter ⁊ bal. in. l. Quotiens. C. de iud. ⁊. l. ticia. ff. solu. matri. ergo multomagis per viam compositionis. Item quia licet non possit compromitti in arbitrum de re spiri/ tuali. c. super eo de transac. tamen potest in arbitratore vt tz io. an. i nouella ⁊ hostien. in. ca. exhibita de re/ruz permuat. allegat. ca. petuas et. c. contingit ō arbi. bald. de pace constan. in gl. in verbo. pōnes ⁊ tenet d. Petrus ō ancharа. in consilio incipiente istam. q. dubiam facit. ca. contingit qō notat bal. in. l. j. de cōtes. Tamen in cōtrarium videtur qō nullo possit compromitti facit si constitutio dictat quod omnes cause compromittantur nō veniunt cause super quibus nō potest trāsfigi vt est causa tutelle. l. in eos. ff. de tutel. tum quia constitutio loquēs tū pȳba generalia numquaz includit ea super quibus statuentes disponere non possent. l. lucius. ticius. §. imperator ad muni. sed sed statuentes non potuissent statuere quod cause spirituales compromittantur ergo quod non possint determinatio. cal. in consilio sub titulo de const. concilio. xviij. et est casus in. ca. cum cēs de resta. scōo quia laici debilitarent propter hoc iurisditionem ecclesiasticam quia inferior non potest contra superiorem in clemen. ne Romani de elect. cum quia causa matrimoniales debent terminari per discretos iudices ⁊ statuta canonum non ignorent. c. ex litteris in fine de consanguini. affini. Tertio est casus in. §. de liberali hic preallegato. Quod nec etiaz in arbitratorem non potest quia super causa matrimoniali non pōt nā signi. ca. fi. de transactio. Secūdo facit. l. si societatē. §. si arbitraz. ff. p socio vbi appellatione arbiter venit arbitrator sed in causa preallegata arbiter nullomodo potest assumi in causa matrimoniali ergo nec arbitrator facit tex. c. contingit de arb. vbi in cā spirituali non potest compromitti in laycum soluz sz cā phibitiōis respicit arbitrū ⁊ arbitratorē vt ibi pz ergo nec obstant p allegata in contrarium q̄ exquo est denegata qualiscūqz potestas cognoscendi. ergo nunc de moder. in. l. ticia. ff. solu. ⁊ ma. q̄ sentētia bal. hic valz q̄ in causa vsuraria non possit compromitti dicunt quia est peccatum nutritiuum in persona vsurarij et est regula quia laudum nutritiuū peccati non valet. c. ij. de arbi. vide modernos in repe. ca. per tuas de arbi. vbi dicunt banc questionem nunquam legis se castam et cum esset de facto responderunt prima fronte vt hic respondet bal. mirum est quod eum non viderint postea vero mutarunt opinionem videlicet quod aut est questio facti et potest aut iuris ⁊ non potest et limitant primum dictum vide que notaui ad bald. in. l. j. C. de lati. liber tollen. ⁊ hic in recollectis meis dixi plenissime hodie cum diligentius inquirerem vide d. sali. in. l. eos. §. fi. C. de vsu. vbi fuit in singulari opinione videlicet quod iudex secularis siue sit questio facti siue iuris potest de vsuris cognoscere ⁊ vide ibi et vide bal. in. ca. ex litteris de iureiuran. vbi tangit istam questionē vide bal. in Rubrica extra de iud. Andrea barba

v ¶ §.fi. Fũdus siue mansus plenã pprietatẽ hz: vt nõ.in.l. in ãbi guo. õ re. du. C. de trãsac. l. si profundo. Ly. qũ est p batũ in plena materia. secꝰ si in semiplena: vt ħ. Etiã siquis ifeudet patrimonium suũ totũ: nõ venũt futura vt not. ff. de condi. ⁊ demon. l. naz ad ea. Si quis dicit infeudo sibi oli uetũ meũ: idẽ ac si exprimeret fines agri dicit acc. de lega. j. l. siqs fundi vocabulo. Itẽ si incremẽtuz est necessariũ ad vsũ mãsi: qz nõ pz aditus aliũde tũc accedit agro. qz qñ duo sũt ⁊ vnuz fac ad eẽ alteriꝰ vno ꝓcessu vꝫ ꝓcessuz altex. ⁊ similiter vno pbato vꝫ pbatũ altex: vt. ff. de serui. ru. pdi. l. iij. §. q hz hausturz. C. de pba. l. siue. et C. de acq. pos. l. p procuratorẽ Adde q plura sequuntur vsum rei q̃ rẽ ff. de vsufru. sed ⁊ siquid. § proprietatis.

minorem. ⁊. ff. de neg. gest. l. finaũt. §. fi. [d] Bal. ⁊c.

Si quis de manso.

Dic fz Pe. de cer. q gl. j. istius. §. est male scripta ex qua colligi non poterat casus isti. §. ⁊ ideo ipam omitto. Et dico q aut dñs reseruauit sibi aliquid in curia: ⁊ tũc aut vasallus nõ est in possessione incrementi ⁊ tunc ꝓbat inuestitura incrementi: vt in ꝓin. huius. §. Aut est in possessione incremẽti: ⁊ tunc nõ probat p pares vel per breue testatũ sz iurat: vt in fi. §. Aut nihil reseruauit sibi dñs in curia: ⁊ tunc vasallus nihil probat: sed tunc habet omne incrementũ tẽ. vt in medio huiꝰ. §. Vel dic fz Ja. de bel. q si inter dñm ⁊ vasallũ fit cõtentio de incremento feudi: si dñs curie aliqd sibi retinuit: tunc vasalli est probatio. Aut nihil sibi retinuit ⁊ vasallꝰ possidet: et tunc in ramentuz suo statur. Aut non possunt: ⁊ tunc incrementum amittit nisi probet legitime. h. d. Casus talis est. quidã miles vel baro inuestiuit quendã militem de quodã manso postea creuit mansus: queritur ad quẽ pertinet incrementũ? Respondetur q aut dñs aliqd sibi reseruauit: ⁊ tunc ad dñm ptinet nisi vasallus probet se incremento inuestitum p pares curie vel breue testatũ. Aut nihil sibi retinuit ⁊ tunc aut possidet vasallus ⁊ probat cum iuramento. Aut non possidet: ⁊ tunc p pares curie vel breue testatũ probat se inuestitũ de incremento. h. d Ja. de bel. Opp. ad ꝓin. huius. §. de. §. cuz autẽ. s. eo. vbi dicitur q si constat de parte q obtinet vasallus in alia parte fine aliqua alia probatiõe. So. ibi loquitur alio casu: ⁊ h alio. s. qa incrementũ non ẽ semp pars feudi vt ybi. qõ quãdo fit pars feudi dic vt. j. proxi. in fi. glo. Et nõ q si ipse vasallus facit hoc incrementũ totũ ad ipm pertinet. vt. j. de inuesti. de re. alie. facta. §. econtrario. qz id procedit ex industria et opere manufacto. ar. insti. de re. diui. §. fiquis. Non est eĩ adeo vnita substãtia q vnũ ab alio nequeat separari: cũ p se vnũqõqz possit intelligi. s. fine omni pbatiõe. Itẽ hoc ꝓtingit hic ꝓpter reseruationẽ quaz facit sibi dñs? Sz qd est mãsus. Mãsus est prediũ in quo manẽt hoies. qõ dic vt nõ. extra de censi. c. j. in ꝓin. In tex. ibi fidelẽ. qui nõ est in possessionẽ incremẽti. Ibi ꝓbare. Ergo talis retentio dño prodest: vt h. ⁊. j. ti. j. §. fi. ⁊ dic vt ibi. Et hoc ẽ verũ qñ dñs est in possessionẽ incremẽti. alꝫ secus: vt. j. ibi si vero fidelis ⁊c. Ibi omne incrementũ. s. latens ⁊ apparens. nam qui omne dicit nihil excludit. C. mã. l. a procuratore. ⁊. ff. de le. iij. l. iulianus rñdet testatorez Et demũ apparẽs cedit cũ vnitũ fuerit. ff. de dã. infec. l. hoc amplius. §. alfenus. q qñ vnitũ fuerit sciet per rusticos q talia sciunt. qõ dic: vt insti. de re. diui. §. preterea in fi. per glo. Ibi retinebit. s. fine oñi ꝓbatione ex iuris presumptione: qz tacite videtur concessisse dñs omne incrementũ p principalis feudi inuestiturã. ar. ff. de pac. do. l. inter socerꝫ. §. cũ inter patrem[c]. Quãuis aliud fit in vsufructuario. nã distinguitur in eo an incrementũ fit latens vel apparens: vt. ff. de vsufruc. l. item si fundi. §. item hinc. Sed q̃ est rõ huius? Rñdeo qz plus est cõtedere ꝓprietatez seu dñium rei saltem vtile qõ hz vasallus si concedẽs fit dñs. alꝫ paraĩ cã prescribendi: vt. j. de inuest. de re. ali. facta. c. j. §. j. q̃z concedere vsufructum. Et propterea glo. j. que est. ff. de legi. l. de qbus. vbi trahit ius scriptũ ad nõ scriptũ: si loqueret de feudatario iure: male diceret per hunc. §. Idẽ forte posset dici de emphiteota cum etiã transeat in eum vtile dñium: vt ff. si ager vec. l. j. in ꝓin. ⁊ in fi. Sed potes ibi ponere casum seu exemplũ de. §. predictis modis. j. que fuit prima cã amit. benefi. in. c. j. Op. nã. l. cauetur q idẽ debet esse iudiciũ de eo qõ accedit siue accressit qõ est de principali: vt. ff. de pac. do. l. inter socerũ. §. cuz inter. So. ibi loquitur de augmẽto ꝓuentionali hic de emergenti in quo consensus partium non reperitur.

Sc̃o op. de. l. ij. C. de iure emphi. vbi emponema ta. i. melioratiões ptinent ad emphiteotã iure vtilis dñij. So. ibi loquitur de his que intra rez sunt: h de his que iuxta rem sunt. Ñ bñ cõcedo q si in isto mãso vasallus edificaret castrũ: q illud castrũ iure vtilis dñij pertineret ad vasallũ durante feudo: qz est augmentũ intrinsecũ. sed secus est in alluuione feudi. Nã natura feudi est sicut nã agri limitati: ⁊ sicut nã lacꝰ ⁊ stagni q non accipiũt extensiuũ augmẽtũ eo q hñt terminos restrictiuos: vt. ff. de ꝺiuend. emp. l. rutilia polla. Et limitatiatio debet limitare suas extremitates exclusiuas: sed extensiuũ nõ: vt. ff. de ac. re. do. l. in agris limitatis. ⁊. l. lacus ⁊ stagna. Et est ratio qz versa vice prestatur seruitium cõmensuratũ. vnde qõ augetur in seruitio non augetur in beneficio ex natura ꝓportionabiliũ seu correlatiuorũ ⁊ ex nã cãe ⁊ effectus: vt. j. de eo q ar. bel. de po. c. j. in fi: quia cã semper cõmensurat suũ causatum cõmensurabile sibi secus si nõ fit proportionabile. vt nota. C. de opi. li. l. titius. Cõcludeq feudũ natura taxatũ nõ habet ius accrescentie: secus si fit meris terminis demõstratũ qz natura terminorũ non est impedire futuras accessiones. secꝰ in nã taxatõis. ff. de ꝺiuẽ. emp. l. in lege[c]. Opp. ⁊ videtur distinguendũ. aut accreuit ante traditionem ⁊ accressit dño: vt. ff. ac. emp. l. iulianus. §. si titus. Aut post traditionem ⁊ accressit successioni. So. illud verum in contractibus ex quibus transfertur totum ius tradentis. Sed non est ita in feudo qz penes concedentem remanet directum dñium quod debet aliquid operari quia obtinet supremuz gradũ dñij: vt. j. de inuesti. de re. alie. fac. §. si vero. Opp. maior est proprietas proprietarij respectu vsufructꝰ q̃z respectu feudi. ⁊ tamen in vsufruc. crescit alluuio: vt ff. de vsufruc. l. item si fundi. §. huic. So. aliud in vsufruc. quia agitur ibi de modico preiudicio dñi cum vsufruc. viam non excedat. sed in feudo agitur de maiori preiudicio: ideo requiritur maior expressio. ar. eorum que nõ. C. que res pig. obli. pos. l. fi. Certe et h est quod videmus q quedã accedũt vsufructuario q̃ non accedunt emptori: vt ea fine quibus re vti non potest: vt nõ. ff. de vsufruc. l. sed ⁊ fiquid. §. proprietatis. Sed certe ibi glo. non reddit rationem ex vi nominis. Et illa ratio est ar. q cum feudũ aliquãdo appelletur vsufructus q concessõ mihi castro in feudũ intelligantur mihi concesse munitiones que sunt ad defensam castri ibi posite perpetua destinatione patrissami. q̃z q̃z non sint affixa vt trabucchi: mẽganelle: baliste: ⁊ similia. Op. dicitur hic q exceptio in q busdã latiorem facit exceptionem. ꝓtra ĩmo exceptio in quibusdam latiorem fecit concessionez. vt. ff. de fũ do instruc. l. quesitum. §. idem respondet. ⁊. ff. de vsuris. l. in fideicõ. §. cum pollidius. qz reseruatio mẽtis ꝓcedentis ad quecũq̃z non reseruata extẽde ꝓsueuit. So. illud ẽ cõsiderata mera nã exceptiõis. sz secꝰ ẽ cõsiderato iure excipiẽtis ⁊ eiꝰ volũtate psumpta: vt h.

Op. ista lra facit viz in possessione. Sed ꝺ qz ex possessione nõ surgit ꝓbatio cõcessionis nec acqsitiõis dñij: vt. C. vñ cogna. l. non hoc. So. illud ẽ verũ nisi ius psumat p possessore: vt h. Mã ego reperio q possessio ẽ qd rei fauorabilis ⁊ tanq̃z fauorabilis facit psumi p possessore: vt nõ. j. de cõtẽ. iuesti. feu. c. j. ĩ gl. huic filꝫ. vbi gl. elegãter dicit q possessio ẽres fauorabilis ⁊ psertim in feudis in qbꝰ ẽt prescriptionẽ longissimi tpis fauorabilẽ puto vel saltim nõ odiosaz qz vtriusq̃z gra subsertur. s. nõ solũ vasalli sz ẽt dñi. ar. ff. de statu libe. l. statu liberos. §. sticus ãnua. ⁊. ff. de vsuris. l. cũ de in rẽ verso. Predicta valẽt in igressu iudiciorũ: vt ꝓcedat ĩ libello sup quo alꝫ nõ ꝓcederet: vt. ff. fam. herc. l. j. Itẽ sup decisorijs: vt nõ. ff. si serui. vẽ. l. ficuti. §. si q̃rat. Itẽ sup exquutione sñie facieda vel ipedienda. vt. C. ne vxor. pro ma. l. ob maiorum. C. de priuil. fisci. l. j. C. de bo. va. l. fi. li. x. ⁊. ff. de re iudi. l. a diuo pio. §. si sup reb. ⁊ hñt possessiones varios effect. ideoq̃z iudex ꝺz examinare quali

e ¶ §. cũ inter patrẽ. Et l. fund. de fũ do instru. vbi dicẽ gl. q nota collectiua amplius. significatiũ hñt q̃ nota simplicia. tñ i feudo dic libe ralitatẽ ẽt ad i sulam trahi.

f ¶ l. in. l. Et si falsa est demonstratio q̃ viciat q in rũ natura vez existit de ꝺi. ⁊ demõ. l. gbꝰ dieb. §. pe. õ le. ij. l. cum pater. §. nihil. de le. iij. l. patronus. §. j. adde q natura demõstrationis est demõstrare ea que sunt nõ alia nisi ita cite veniãt vt accessoria. et ideo tempus quo: primũ fiat. i. tnitũ inspicitur: vt ẽ glo. ff. de vino ⁊ oleo lega. l. siquis vinuz. §. j. super verbo demõ.

g ¶ Possessiõe. Vide q notaui ad bar i. l. si colom. C. de agri. ⁊ cẽs.

ibi plene vide
oio in.§.ibi p
genitores su/
os vide q no/
tauit in.l.cũ sci
mur.C.ð agri
co.ꝛ cẽsi.li.xj.
aud. barba.
b ¶ Aq̃ flu/
minũ. Si va/
sallus bz mo/
lẽdinũ an dñs
possit edifica
re aliud vide
bar.i.l.j.§.sic.
ff. de aq̃ plu.
arcẽ. in eos.§
ibi p bar.in.l.
fi.ff.ð dãno i/
fecto. dic pe.
ꝛ ibi vide qð
notat ioan.de
imo.and.bar.
i ¶ .§.j. Naz
q̃ nec didi nec
adiudicari
pñt in cõione
remanere ne/
cesse é. Si au/
tẽ adiudicari
pñt adiudica
bũtur.
le ¶ §. de ve
stibulo. Nam
qð éy.al de mo
dicũ iduisibi
le reputaf. im
ptibile. n. é qð
modicissimũ é
l ¶ bar. foꝛ/
mãt. Questio
nẽi clusa. An
possit fieri clu
sa i flumie pu/
blico videbar
i.l. fluminũ. ff.
de dãno ife. et
cãum singula
rẽ scõm eũ i.l.
pe.§.fi.ff.ð ac
gr. rerũ do. et
plenius in.l.
Quomin⁹ in
xj.q. de flu. et
istã ptẽ ét tenz
bal. in.l. manı
feste. C. ð sui.
ꝛ aqua. sz ꝑzũ
tz ibi iac.ð bu
trig. ꝛ idẽ bal.
in repetitione
rubꝛi. ff. de re
rũ diui. ibi oi
no. andr. bar.
m ¶ Insepa
biliter. Secꝰ i
nõ ꝙnexis vt i
arboꝛibus q̃s
excidere ñ ꝓt
ff. solut. ma. l.
diuer. ꝛ. l. si fũ
dũ vide an. b.
n ¶ C. de rei
vẽdi. Sed se
cus vꝭ in na/
turã cõnexis
vt i arboꝛibꝰ
q̃s excidere ñ
põt. vt. ff. so.
ma. l. ðmõstra

tates possessionis. dicit. Ber. extra de ꝓba. c. lz cãm Extra nó q̃ vsus feudi põt esse sine villa possessiõe[s] vt ptz in cómodatario ꝛ similibus: vt. ff. de dona. l. aquilius regulus. C. de edic. di. adri. tol. l. fi. in glo. Quare ſi spoliatur: reintegrandus est. C. de fur. l. ij. ꝛ. l. apud. ꝛ. l. pe. §. sed cũ in scõa. ꝛ. l. j. C. ſi p vim vel alio modo. ff. de conditione fur. l. ꝛ ideo. §. neratius.

Sed nunqd incrementũ alluuionis põt mutare publicos fines qui sunt a iure publico affixi: puta fines plebatuũ ꝛ similia. Et dicendũ est q̃ nõ: qꝛ illi fines sunt perpetui ꝛ inuariabiles: ꝛ ꝙsueuerunt quãdoqz esse tales quos ipsa natura mutare non põt vt montes ꝛ rupes. Aliqñ sunt vie regales: vt extra de parro. c. ij. ꝛ extra de ꝓba. c. ex litteris in nouella. Sed pone dñs infeudauit mihi castrũ reseruatis sibi quibusdã vasallis: quod quidã castrũ multũ multiplicatũ est in hoibus ꝛ magnitudine: queritur ad quẽ pertinebit illud incrementũ? Rñdeo: familias distingue ꝛ vnde processerunt: quia progenitores suos suffecti sequi debent: vt. C. de agri. ꝛ cens. l. cũ scimus. li. xj. ar. ff. loca. l. sed addes. §. ſiqs mulierẽ. ꝛ. C. cõia vtriusqz iud. l. possessionem. Pone dñs hz quoddam territoriũ in cui⁹ ꝓinc. est quoddã molendinũ qð cõcedit mihi in feudũ: iste dñs in inferiori parte vult facere aliud molendinũ me inuito: queritur vtrũ possit? Et videt q̃ sic licet teneatur mihi ad itereſſe. Jure eñ dñj id facit: nec. n. iure seruitutis põt impediri: quia res sua nemini seruit. ad hoc facit. l. j. in fi. ff. de no. ope. nun. Jsta questio nõ est dubia ſi habens molendinũ superius haberet ipm iure ꝓꝓrio: qꝛ a iure p̃ preoccupationẽ questio supioꝛ impediri nõ posset. Cõsidera q̃ quedã sunt que cuz ante in nullius bonis essent cõceduntur occupanti quo ad illius vtilitatẽ vt aqua fluminũ[b]. Quedaz vero nõ rõne occupationis sed rõne territorij fiunt eius vt fossata iter agrum alicuius currentia sicut est rapo ꝛ meloncellũ vt dicit glo. ꝛ illa sunt eius vel illoꝛuz quoꝝ predia sunt quia pars prediorũ fiunt cum alueus eoꝛuz non fit publicus sed priuatus. Jta q̃ ſm quosdã niſi cẽt prescripta publica consuetudo vicinoꝝ cui esset standũ: vt. C. de aque ductu. l. vsum aque. li. xij. possunt dictã aquã in totum in suis predijs absoꝛbere: vt notat bar. in. l. j. §. sicut. ff. de aq̃ plu. ar. Posset ergo dubitari vtrũ vasallus possit dictã aquã cõuertere in predia sibi cõcessa ita q̃ ad inferius molendinũ dñi nihil peruenireꝛ: quod nõ credo: qꝛ non est verisimile dñm ita concessisse. ar. ff. de serui. vrb. predi. l. q binas edes. Et nõ q̃ in isto ductu aquarũ nõ solum inspicimus principiũ aque sed etiã loca vnde decurrit: ꝛ alueos ꝛ meatus vnde transit ꝛ vetustissimuz aque cursum: ꝛ ſm eoꝛ qualitatẽ de vsu aque iudicare debemus. Adde qð nõ. ff. de ver. ob. l. sed ſi sub vna §. ſiquis viam. l. q̃ ille q promittit solã patientiã nec per alia verba cõstituit seruitutẽ nõ videtur seruitutẽ constituere sed se ꝓsonaliter obligare. Quero qd ſi inter domuz feudatariã ꝛ domũ dñi est vnus puteus tñ cuius aqua non sufficit vtriqz: quis prefertur. Et videtur q̃ dñs tanq̃z maioꝛẽ partẽ habens. hz. n domũ alteraz pleno iure ꝛ in altera hz uudã proprietatẽ. ar. C. de dona. l. sancimus in prin. Tu dic de puteo: vt. ff. cõi diuidũ. l. iiij. §. j[i]. De aqua autez latioꝛi dic quod dz diuidi mẽsuris vel tẽpoꝛibus vt tantuz capiat vnus quantũ alius. ff. de aqua plu. ar. in. l. diẽ de aqua quot. l. lutio. Quid ſi quedã plareola est in medio? Respondeo per coꝛdulam diuidi debet ꝛ dimidia versus dñm est dñi: alia dimidia versus vasallum est vasalli sicut inter duos ꝓprietarios iuxta nõ. per Bar. in. l. fi. de dam. infect. ꝛ glos. insti. de rerum diui. §. insula. Et hoc ſi patiẽ diuisionẽ aliqñ. n. ẽ ita modica q̃ diuidi ñ põt ꝛ tũc idẽ ẽ de ea qð ð vestibulo. ff. cõmo. l. ſi vt certo. §. fi. ff. cõi diui. l. arboꝛ. §. de vestibulo[k]. Pone q̃ vasall⁹ facit clusaz sup emphiteoticuz toꝛrẽtem q̃ro cuius erit ipsa clusa? bar. foꝛmat[l] q̃stionẽ in clusa facta in flumĩe publico: ꝛ dicit q̃ est facientis in. l. fluminũ de dã. infec. Tu dic q̃ in flumine publico superficies est faciẽtis. qð apparet: qꝛ clusa destructa nullũ ius retinet in flumine nisi ius reficiẽdi. ꝛ ita seruat ꝙsuetudo. Ex his seqtur q̃ superficies dicte cluse quo ad vtile dñiuz ẽ vasalli. sed ipa substãtia cedit arce quo ad nullius directũ dñium.

Pone q̃ vasallus ex torrente vel fossato dñi per p̃dium feudale duxit aquã in ꝓpriũ predium ipſius vasalli longissimo tẽpoꝛe: postea finitum est feudum: nunquid intelligatur hoc ius prescripſisse? Respondeo non: qꝛ hoc fecit rõne dñij exquo diuertere poterat aquã, de fundo in fundũ: nõ rõne prescriptionis. ar. ff. de vsuca. l. sequit. §. lana. Jtẽ quia q̃n superuenit cõtraria ratio preteriti vsus: extinguit vsus. Jtẽ hic operat intercisio medij: vt. ff. de seruit. rusti. p̃di. l. tria predia. Jtẽ de hoc. j. de inuesti. de re. alie. facta c. j. §. quid ergo. Extra quero nunqd dñs possit mihi concedere aream iure feudi: ꝛ quicquid ibi edificauero iure ꝓprio. Bar. dicit q̃ non. in. l. j. §. j. de supficie. ad hoc facit. ff. de ac. ꝛ obli. l. obligationũ fere. §. placet. Jn cõtrarium facit. ff. que in frau. cre. l. pe. §. ſi. alſ cit. l. fi. ꝛ est effectus in h: quia finito feudo liceret heredi feudatarij cleuare edificium nisi dñs paciceretur cũ eo: vel vellet soluere ei estimationẽ edificij vt. j. ti. hic finitur lex: deinde incipiunt ꝙsuetudines regni. c. ſi vasallus. ꝛ ibi videas. Nã non cogitur vasallus vendere rudera ſi non vult vendere sed vti materia ista que nõ cessit solo inseparabiliter[m]. Qꝛ q̃ñ cñq̃z vellet etiam durante feudo põt cleuare edificiũ dũtamẽ legem non offendat. ff. de leg. j. l. cetera facit quod nõt Ly. in. l. ij. C. de rei vendi[n]. Ego tamẽ in emphiteota putabam q̃ vbi per defectum generationis ꝛ non per culpam finitur emphiteosis edificium possit tolli[o] niſi ſoluatur edificij estimatio. non dico edificij incoꝛrupti sed quantũ valerent rudera ab edificio separata per. l. in fundo. ff. de rei ven. Niſi dicerem ꝛ melius dñm teneri actis. nego. gest. quia re ipsa negocium suũ est vtiliter gestũ ꝛ factus est locupletioꝛ. Et istud esset verum sine dubio ſi esset predium per mercale. i. alteri dño vendenduz: vel vt puto vnius vel alterius de duobus socijs non ipſius cõe. vt: nõ. ff. de nego. gest. l. ex duobus. ꝛ ideo ꝓ rato debet haberi: vt nõ. ff. de nego. gest. l. pomponius[p]. Sed ad hoc posset responderi qꝛ nõ gessit animo obligandi aliquem. Jtem exquo vult dñm pati q̃ tollatur edificium nõ debet vltra grauari: vt. ff. de nego. gest. l. sed an vltro. §. j. Secus ſi esset talis expensa vtilisque ñ posset abradi. de qua loquitur dy. l. põponius. Sed nunquid aqua per seipsam defluens possit inducere prescriptionẽ vel consuetudinẽ. dic q̃ non: quia non est res aiata ꝛ per rem inaiatam nihil nobis acquiritur: vt nõ. instit. per quas psonas nobis acq. §. idem. in glo. ita q̃ non est alibi. Oportet ergo in p̃scriptione aliquem vsum intercessisse quo principiato sufficit aquã per se, fluere: vt. ff. quẽadmo. serui. amit. l. qui fundum. Jn consuetudine etiam sufficit q̃ habuerit initium a multis vtentibus. Nam postea pſicitur solo tẽpoꝛis curſu: vt. ff. cõ. predi. l. vẽditoꝛ. §. ſi ꝙstat. ꝛ facit qð nõ. p By. ff. de ver. ob. l. cũ seruus[q] Extra nõ aquã publicam nõ posse priuatam fieri: vt C. de aqueductu. l. diligenter. li. xj. Jtez ſi princeps concedit alicui priuilegium faciendi molendinum intelligitur sine iniuria alterius co. ti. l. ſi quis. Jtez q̃ quis tenetur mundare de facto suum riuum per sua predia decurrentẽ. l. j. co. ti. vbi. dicunt doct. Jtem auferre aquã quã ipse imponit non q̃ per seipsam oritur: vt. ff. con. predi. l. refectionis. §. ſi. ꝛ. l. j. §. ſi. ff. ſi vſufr. pe. Quero de fluminibus vtrũ veniant in cõcessione feudoꝝ regalium: ſi forte imperatoꝛ concedit vsqz ad tale flumẽ: vel de tali flumine vsqz ad tale: De hac dictione ad ꝛ vsqz ꝛ de qõne proposita sentit archi. q̃ vtrũqz flumen veniat. ſ. vnde incipit ꝛ

tio. §. ſi fũdũ. o ¶ Possit tolli. Vide bal. q̃ meliꝰ loqtur i. c. j. §. ſi vasallꝰ. in ti. ℔ finiſ lex coꝛra. vbi dic qð de hoc alꝭ dubitauit ꝛ in. l. ſi. §. Emptoꝛ. C. cõmu. de le. ſi qs legauit molẽdina an veniãt molendina q̃ nõ hñt madinas dicit bal. qð attẽditur cõis modꝰ loquẽdi tu dic q̃ ſi de illo nõ ꝙstat veniant nã tex. no. i. l. ꝛ. ſi. nõ tñ §. ifecti. ð aur. ꝛ argẽ. leg. dic qð appellatione argẽti facti veniꝛt argẽtuz ifectũ. ita nũc appellatione molendini facẽ tex. singulaꝛz i l. vestimẽtũ e. ti. vbi appellatõe vestimẽti veniꝛt vestimẽtũ i tela cogita vide qð hẽc i. c. i nra ð reseri. vbi secunde lre dñt facẽ mẽtionez de receptiõe i canonicũ licet adhuc ñ sit cõsecutꝰ bñficiũ eccliasticũ ꝛ ẽ rõ ſm bal. ibi qꝛ res ẽ icepta ꝛ nõ ẽ integra and. bar.

p ¶ .l. Põponiꝰ Et istð ẽ vex. p. l. si finita. §. pinde. ff. de dã. infe. vbi quotiens qs gerit negociũ ꝓtẽplatiõe sui ꝛ sui ꝙmodi nũq̃ agit actiõe negociorũ gestoꝝ: qa nõ ꝓtẽplatiõe alteriꝰ gestuz videbaf: vt i l. ex facto. ff. ð nego. gest.

q ¶ l. cũ suꝰ Extra notaq̃ valz iter ꝙsẽtientes pactum sup aqs publicis ad molẽdina deflaẽtibꝰ vl alio aq̃ruz fructu. ff. cõmu. p̃di. l. vendito.

o ¶ Vbi vide. Dicit archi. q dictio vsq; adiuncta vniuersitati vel signo vniuersali ponitur inclusiue. de le. iij. l. patronus. §. j.
p¶ Cõmissam. Nota qõ in materia penali appellatiõ e molendini nõ venit molendinũ qõ est i fieri vnde dz eé cõpletũ facit si quis ipetrat rescriptuz sup bñficio qõ vacat p ptractũ matrimoniuz t sunt ptracta tantũ spõsalia ñ bz locũ rscriptũ ita dicũt õ rota decisiõe. xx vj. di. pe. õ ancha in pcilio. xx. vñ lz p secũdas nuptias mr pueꝛ tutela et hꝛditate filij pupilli siñ petijt tutoꝛé ñ tñ pp spõsalia ita é tex. i. l. solent in. §. q virũ. ff. de his q nota. ifam. l. si qs officiuz. ff. õ ritu. nu. specula i titulo õ tutoꝛe. §. vidé dũ. v. Quid si nõdũ ita si statutũ loquaf. õ hoie nõ venit posthumus. l. cũ vefes. C. õ fidei. li. t i. l. i l. falcidia. ff. ad. l. fal. t bal. in. l. Qui ỹtero. ff. õsta. bo. vide q notaui i pallegata. l. cũ vefes ita si statutũ loqf õ doctoꝛe nõ venit licéciaꝰ in péalibꝰ bal. l. j. ff. solut. ma. t vide q notaui ad bal. i. l. si nõdũ. C. õ fur. Sz in ꝓriũ facqõ notat iac. õare. t nicolaus õ neapoli i l. vestimẽtũ õ auro t arg. le. qõ si statutuz loqf õ vestiũ tz ꝓphẽdit q i tela sũt cogita t iꝯtũ supra allegaui õ spõsalibꝰ vide io. an. t ibi dñi cũ in. c. j. õ cle. ꝓiu. li. vj. t. c. j. e. titulo. li. vj q¶ Cõsentire. Et õ ista q̃stiõe vide qõ pulcre isili notat bal. i. l. j. C. õ testa. ad finẽ t an si ẽpdigꝰ possit puocari ad diuisionez bal. in. l. iubemꝰ pal. t qd si pupillꝰ vide in. l. j. in pri. õ reb. e oꝛ t ang. in. l. interdũ. ff. qui potio in pig. habeaf. Iflico. de neapo. in. l. iter pupillos. ff. de aucto. tuto. de iure. n. vnꝰ socius i alterũ nihil põt t iõ discordãtibꝰ ais socioꝝ venũt ad arma. ff. õ ser. vr. pred. l. in re cõi huic anxietati mederi iudicé opz. ff. de vsuf. l. eqquisimũ. ff. õ ẽmp. t sic inferioꝛa superioꝛibus dominantur.

vbi finit. De dictione ista ad satis põt dici quia est dictio adiũctiua. de hoc notat. Archi. xiij. q. j. c. eccl'ias t ibi. Dicit archi. q fines sunt de ipsa terra terminata. Itẽ dicit q in diuisionibus regnoꝝ veniunt t cedunt flumina publica vbi videꝰ. Extra nota q in regalibus seruitutibus prescriptio non procedit ex ciuili possessione: quia res que est inanimata nõ prescribit. vt. ff. de publi. si ego. §. fi. de vsufruc. per Bar. in sti. de acti. §. eque. per Ja. bu. Sed an cõcessio aque ex fonte fiue ex castello ducende possit fieri sine titulo. Et est ar. q in seruitutibus sufficit pro ratiõe voluntas etiam ñ expresso titulo vl casua: vt. ff. si seruit. vẽ. l. si quis diuturno: t hoc in traditionibꝰ vel quasi. Sed in promissionibus requiritur cã. l. ij. §. circa. ff. de excep. do. fm Ol. t vide quod nõ. ff. õ seruit. vr. predi. l. si edes mee. per accur. ¶ Pone quidam habebat quattuoꝛ molendina in eodem flumine vt in flumine ticini vbi sunt molendina lignea t duo erãt vetera cũ macinis t duo erant noua in quibus macine nõ erant appositeꝰ: facit tamen cõcessionẽ per hec verba. concedo molẽdina que habeo in ticino. queritur vtrũ nomine molendinoꝝ intelligantur ea in quibꝰ nondum sunt imposite mole. Nec questio fuit de facto papie sub alijs terminis nam dictat statutũ q nemo possit extrahere molendinũ de ticino in padum sub pena amissionis molendini ac centũ librarũ. modo quidam fecerũt construi molendinũ nouũ eo vsurus non in ticino sed in pado. t nondũ impositis macinis per ticinũ duxit ipm in padũ: inquirebatur contra eum: fuit questũ quid iuris. Dicebatur q incidit in penam qꝛ mole non sunt pars substantialis sed instrumentalis sicut nec asina molendinaria. quod ptz. quia non sunt eiusdem speciei. ff. de fun. instruc. cum delanionis. §. asinã. nec dicitur quid minus perfectũ essentiali perfectione: eo qꝛ careat instrumẽtz: vt not. ff. de vsufruc. l. sed t fiquid. §. proprietatis. sicut nec psaletriũ dicitur imperfectuz licet careat coꝛdis. In cõtrariũ dicebatur qꝛ in statutz penalibus t odiosis debemus recipere ethimologiã tanqz propriũ signi ficatum vocabuli. Est. n. ethimologia resolutio vocis in propriũ effectũ rei que demonstratur: vt. ff. de ver. sig. l. tigurij. t. l. vt alphenus. Sz molendinũ dicitur a molendo t sic significat statum eius in actu fine alia indigentia. Dixi propter destinationẽ edificatis ac etiã propter ethimolpgiã vocabuli penaz non fuisse cõmissaꝰ. ar. ff. de pig. l. debitoꝛ. t. ff. de le. j. l. cetera. in fi. Quantum vero ad principale questũ videtur inspiciendus cõmunis vsus loquendi. s. vulgaris. ff. de le. iij. l. librorum. §. q tamẽ cassius. Et licet hoc sit extraneuz a materia nostri. §. tamẽ adiunxi qꝛ alꝰ tetigi aliquid de materia molendinoꝝ. Et faciunt ad statuta que loquuntur de gabellis reddẽdis de molendinis que statuta intelligo de reddentibus fructũ. nãvbi non est cõmodũ ibi nõ debet essẽ onus t maxime q ꝓcedat a republica. Extra quero: tres habent molendinũ: duo inuitio tertio locãt pro. xxx tertius vult de parte sua puta. xv. queritur quid iuꝛz ¶ Respõdeo non tenetur consentire[q] precio conuento per duos sed equo precio. l. per fundũ. de seruit. rusti. pred. ff. Et si nollet ipse locare sed molere: posset illõ facere pro parte sua non impediendo tñ alios in locãdo partem eoruz: vt nõ. C. de sacrosan. ec. l. iubemus nulli. in glo. que icipit vt vna pars. in fi. alias prouocet ad diuisionem[r]. Extra nõ q vas fluminis est alueus t ideo aqua suum cõtinentẽ sequitur. i. alueum. de penu lega. l. nam qõ liquide. Alueus habet se ad flumen perpetuum sicut area ad edificiũ. t ideo aquadum est in solo cedit solo etiam fifit aqua fluens: qa de stagno non est dubium. l. rutilia polla. ff. de cõtra hen. emp. t sic inferioꝛa superioꝛibus dominantur.

Kursus Super isto. §. põt poni casus duobus modis. In pricipio huius. §. sensus non mutatur: t ideo in principio sic pone casum. Si secũdus vasallus accipiat inuestiturã de feudo a primo vasallo cum eius incremẽto t aliquid accidit huic feudo viuẽte primo vasallo totũ incremẽtũ est ipius vasalli secundi. Si vero post mortẽ primi vasalli decedentis fine liberis t fic aperientis feudũ dño: tunc totũ incremẽtũ spectat ad dñz: vt in scõo rñso hui. §. Sed nunqd nocebit dño cõuentio facta p primũ vasalluz q acceperat feudũ nihil dicto de incremento cũ scõo vasallo. s. q oẽ incrementũ spectet ad fm vasallũ. Videf q non: qꝛ primus vasallus dz dare in feudũ scõo vasallo eisdem pactis t ꝓditionibus qbus habuit: vt. j. õ. l. coꝛ. c. j. §. fi. t ideo hec positio casus nõ videf bona. Nõ. n. põt facere deteriorẽ cõditionẽ dñi: vt. j. de inuesti. õ re. alie. facta. c. j. §. fi vero. t fic videf q habeat locũ distinctio. s. §. pꝛ. fiquis de mãso. vbi nõ indistincte oẽ incrementũ spectat ad vasallũ. Põt ergo poni casus scõo modo in principio huius. §. hoc mõ. Si aliqs. s. primus vasallus acceperit inuestiturã cũ omni incremẽto: tũc omne incrementũ accedẽs viuẽte dño vl eo moꝛtuo spectat ad vasallũ. Si vo post mortẽ primi vasalli q inuestiuit scõz aliquid accedit: tunc spectat ad dñz vt i scõo rsponso huiꝰ. §. vt dixi. s. fm primã casus positionẽ. Ergo a ꝯtrario sensu si accessit incrementuz viuẽte prio vasallo spectaret illõ ad fm vasallũ ¶ Pone. de cer. Vel dic fm Ja. de bel. Facta inuestitura cuz incremẽto ptinet incrementũ ad vasallũ nõ ad dñm. resoluto vero iure datoꝛis resoluitur ius acceptoꝛis cũ oi incremẽto. h. d. Casus. Marchio: comes: vel baro militẽ inuestiuit de quodã castro cũ oi: incremẽto incrementuz postea accressit: queriꝛ ad quẽ ptinet Et rñdeꝛ q ad vasallũ. Sz pone miles accepit feudũ t illud alij cõcessit: moꝛitur miles q alij concessit sine herede: t fic aptum est dño feudũ: nunquid resoluetur ius acceptoꝛis t redibit ad dñm: certe fic t cuz oñi incremento. t hoc dicit Ja. de bel. Ibi viuente eo. s. maxime. Ja. de. bel. Sine herede. i. fine filio ¶ Nõ hic duo. ¶ Primo q vasallus q accepit feudũ cũ pacto incremẽti põt alteri sub simili pacto infeudare t fic tale pactũ ẽ reale. Et nõ q potẽtie t licẽtie trãseunt ad successoꝛẽ cuz rei coherent vt hic. Quid de ꝓhibitionibus: dic vt nõ. ff. de alie. iudi. mut. cã facta. l. iiij. §. opus. t. l. fi. ff. de no. ope. nunci. t vide. ff. de euic. l. fi rẽ quã. t. ff. de cõtraben. emp. l. fi. §. vltio. q̃ sunt õ. Et. ff. de ver. obl. l. fi sub vna. §. fi quis viã per accur. dicit dy. q electões t arbitria nõ transeũt in successoꝛẽ tanqz officia sed tanqz appẽdisses obligationũ cõtractarũ. Scõo nõ q resoluto iure infeudatoꝛis resoluitur feudũ t reuertitur ad proprietatẽ cuz suis cõmodis acquisitis. t est ratio quia materia erat fic oꝛdinata naturaliter. i. ex natura contractus[t]. ¶ Pone ergo: quidam dedit mihi vsufructũ in re sua: deinde cõmisit maleficium propter quod õportatus est vel in metalluz dãnatus: nunquid per hoc perdo vsufructum. Respondeo nõ[u]. t est ratio quia ius qõ habeo non dependet a iure suo. ar. ff. de dona. inter virum t vxo. l. sed t si moꝛs. t. ff. de pig. l. fi superatꝰ Quod autem dicitur resoluto iure ꝛc. intelligitur in eo iure quod habet dependentiam[x] successiuã non in eo quod primo instanti est perfectũ: vt. ff. de pigno. l. lex vectigali. ff. loca. fiquis domum. §. huic t. l. fi fundus. ar. ff. de dona. l. post contractum. C. de dona. inter vir. t vxo. l. donationes. ff. de admi. tu. l. cyꝛogra

Rñdeo. Vide tex. in. l. j. §. quid ergo de inue. de rā. alie. f. an. barb. ℞ q non. An vasallus vasalli teneat seruire primo dño iaco. de bel. hic tenet qđ nō. & facit glo. in. l. de accessionibus. ff. de diuer. & temp. pre/scrip. l. modestinus ſñdit. ff. de ỽb. sig. l. claudius felix. ff. qui potio. in pignio. hab. vbi vasallus meꝰ nō dicit vasallus dñi mei. And. barba.

Heres meus. An heres heredis teneatis statoris sit heres vide bal. in. l. fi. & q ibi ad eū notaui. C. ō here. instit. an. barba.

Cāpestre. Ex nota. q̄ q defendit famaz dñi sui videt defendere vitā ipi⁹ ff. de mān. vindic. l. iuxta.

q̄ sic. vide eundē in. l. trāsigere. C. ō transac. & dic qđ de iure cōi pōt interi pu/niri q̄ vt beat locū pe/na homicidij sufficit qđ vulnus sit illatuz aiō occidēdi. l. j. §. diuus. ff. ō sicca. l. is q cū telo. C. eo. sed hodie hoc nō abrogatū ſm pe. in tit. de ac cusa. §. j. quez refert bal. in l. iij. C. de ō ser. fug. & ang. in. l. j. in fi. de generali ꝓsuetudine nō punit homicidiū nisi sit ꝓsumatū aut apponit a statuto & tunc alter dz eē ꝓsumatus & sic interi nō potest puniri ratio: q̄ fictio non bz locū in statutis. l. j. ff. de fonte. an autē interi possit fieri accusatō & postea secuta morte exequi bar. in. l. dāni §. sabini. ff. de dāno infec. cōcludit qđ sic ō iure cōi secus de iure mūici pali & hoc & ēt sequit bal. i. l. nō quēadmodū. ff. de iudi. vbi dicit qđ iudiciū nō pt

phis. §. j. de le. ij. l. peto. §. prediū. ff. de dona. iter vi. & vxo. l. sz si mors. in prin. Sup hoc vide oio bar. in l. sin aūt. ff. de aqua. plu. ar. q̄s leges hincinde adaptabis. & vide qđ dicā. j. de ꝓtrouer. inter vasal. & aliū de bene. in. c. j. in fi. Sz oppono & videt q̄ istud notabile sit falsuz. nā si primꝰ feudatariꝰ alteri infeudat nullū ius ei remanet. vt no. ff. cōmo. si vt certo. §. si duobꝰ vehiculū. Sicut dicimꝰ q̄ ille q̄ hz vtile cedēdo vtilē totū transfert. vt no. ff. ad trebelli. l. ex asse. & j. q̄s di. marchio comes. c. j. §. valuasores. Si ergo in totū trāstulit ergo iā finiri nō pōt: q̄ nō cadit priuatio vbi nō est habitus. ff. de ỽb. obl. l. decē. So. imo remanēt ꝑmo vasallo iura seruitioꝝ. s. iura in pactū deducta vel cōsueta q̄ peti pñt. vt no. Ber. in. c. ij. de excel. ꝓla. Et adde qđ no. instit. loca. §. adono nā & dñs quodāmō dici pōt. ff. de here. instit. l. talez. §. fi. Sed iuꝛ hoc q̄ro. pone q̄ secūdus vasallus acquisiuit nō p viā incremēti sed ꝑscribēdo. q̄ tā priꝰ q̄z ipse inuestiti fuerūt de re aliena. Mō queritꝛ vtrum mortuo primo vasallo redeat ad dñm an resideat penes ꝑscribentē & eius filios: Rñ. ꝓscriptio accessoria ē ꝑcedētis tituli: vt. ff. de do. cā mor. l. si aliena. & l. q̄ aliena. & iō quo titulꝰ redit: redit ꝓscriptio. ff. de cōdi. inde. l. indebiti. §. fi. & qđ ibi no. Sed pone q̄ vasallus ex facti ignorātia ꝑscribit vltra terminos cōcessiōis: nūqd illud finiat feudo finito: Et vī q̄ nō: q̄ i eo nō hz ius p titulū auctoris sz p errorē. ar. ff. ad trebel. l. debitor. §. fi. Sz pone: ꝓcessuz est qđ dā territoriū duobus in feudū pro diuiso sed vnus p iustū errorē ꝑscripsit fines alterius: vtrū eo mortuo sine herede illō ꝑscriptū redeat ad dñm an ad alium vasallū: Et videt q̄ ad neutrū. sed hoc est ipossibile: q̄ feudū nō stat sine herede: & iō ꝓsolidat ꝓpetati. Ad eū aūt q̄ amisit reuerti nō pōt. vt. ff. qui. mo. amit. vsuf. l. sicut in annos. Nā qđ nō vtendo pditū est postea nō recuperat. ar. C. de remis. pigno. l. soluta ꝓuidētia. Juxta p̄dicta q̄ro vtrum feudū possit obligari p restōe dotis. Rñdeo nō in ꝓiudiciū dñi: vt. j. qual'r olim fe. po. alie. c. j. §. donare. & j. de inuesti. quā titius. c. j. & j. de eo q̄ sibi & heredibus suis. c. i. & d. l. lex vectigali. de pigno. Querit hec glo. nunquid vasallus vasalli teneat seruire ꝑmo dño: dicit bar. q̄ nō *: iuꝛ illud vulgare dictū. vasallus vasalli mei nō est vasallus meꝰ. Et ē rō q̄: 3ctꝰ feudi ꝓsonalis est quo ad personales prestationes. argumen. ff. de ꝓtrahē. ēp. l. fi. & j. q̄s dicat dux mar. co. c. j. §. sol data vo. & p bar. in. l. si finita. §. si de vectigalibus. in j. q. ff. de dā. infec. Ego. bal. dico q̄ pōt ꝓpelli p subtractiōes bñficij: vt no. in. d. §. adeo. instit. loca. Jtē si dñs velit feudū remanere firmū & sibi ꝑcise seruitia exhiberi: poterit hoc ꝓsequi in subsidiū tanq̄z cōtra debitorē debitoris iuꝛ ea que singulariter no. ff. de acq. here. l. p here. §. si qd tñ. p glo. & modernos. Et si dicas cū iura feudi nō trāseāt in extraneū & quo ad ſm feudatariū ipe dñs sit extraneus quō pñt ei seruitia adiudicari: Rñdeo: creditor nō intelligit extraneus donec ōbitor viuit q̄ est eiꝰ imago. C. de ꝑscripti. xxx. an. l. cū notissimi. §. j. & ar. ff. de dā. infec. l. si finita. §. si qua sunt iura. & ar. in. l. ij. C. de iu. au. ānu. vbi dicit q̄ imago oñdit hoīs qualitatē. Sz cū hrs heredis mei sit heres meus quare vasallus vasalli mei nō est vasallus meus. Rñdeo q̄ a me nō hz cāz primā nec scōam. ar. ff. de seruo corrup. l. nerati. §. j. & de serui. vzb. p̄dio. l. si edes. sed ex quodā separato cōtractu & ex ꝓpria ꝓuidētia. Nemo eñ est feudatarius alterius nisi feudū ꝑcipiat ex prouidētia illiꝰ & bñficiū ab eo recognoscat. Et q̄ in heredē cū vniuersitate oia transeūt: alias fālso nōie vniuersitatis

fundari sup aliq̄ qđ sit impendēti. Quid aūt si ciuitas tenet emēdare equū occisuz in bello si letaliter ē vulneratꝰ in bello & postea mortuꝰ i domo teneat ciuitas emēdare vide bar. in. l. l. §. Ex incēdio. ff. de incē. rui. naufra. & ibi ad eū notaui vide ibi oio & vide de materia q̄ notaui in. d. §. sabini in

lex vteret si aliquid esset anomalū: etenim vniuersitatis nomen amitteret &c.

Quibus modis feudū amittatur. Rubrica.

Dictū est supra qualiter feudum ꝓstituat & p quos. Jtē ad quos trāsmittat & qualiter ꝓbet. Sed quia omne qđ generatur corruptibile est: iō sequit videre de ipsius feudi priuatiōe. s. ex quibus cāis feudū amittatur. iō h Rubrica subijcit. Et q̄ littera procedit p modū summe specificādo casus: iō in hoc prīcipio non cadit summariū sed casuū expositioꝝ interpretatio. ideo venio ad textū. Bal.

Via supradctū est

Casus primus feudi amittendi est. Si dominus prelium cōmpestre habuerit & vasallus eum morantem in prelio dimiserit non mortuū nec ad mortē vulnerātū. Ex quo tex. collige. Primo id qđ p̄mittit videlz q̄ dñs habebat plū campestre? Secūdo id qđ ꝓcipit sz q̄ psona dñi nō dimittat donec viuit nisi eēt ad mortē vulneratus. Ex quo no. q̄ mortuus & ad mortē vulneratus equiparant: nō tñ per omīa: quia mortuus nō pōt facere testamentū nec quicq̄z ō bonis suis disponere. Sed ad mortē vulneratꝰ donec hz intellectū vel loquelā pōt. vel etiā si hz, intellectū & nō loquelā: si scribere sic pōt: & mentē suā scribendo exprimere. C. de testa. milī. l. milites in expeditōe Sed pone. Titiꝰ erat vulneratus ad mortē a seyo. ita q̄ euadere nō poterat. Mō queritꝛ vtrū dū spūs sit in eo poterit seyus decapitari ex forma statuti di sponētis q̄ homicida occidat. & videt q̄ sic * q̄ quā tū est in pcussore cōsummatū est scelus. Jtē attento aio. Jn ꝓtrariū videt q̄ nō est mortuꝰ qui adhuc viuit: vt. ff. de ma. te. l. qui duos. Jtē q̄ habeat pro mortuo est quedā fictio q̄ nō hz locuz in statutis: vt plene dixi. C. de epis. & cle. l. siqs non dicā rapere in lec. tangit per modernos i. l. dāni. §. sabini. de dam. infec. & facit. ff. de ꝓfes. l. si is q̄ stichū. & de triti. l. in hac. Sz pone q̄ vasallus dimisit dñm in prelio p mortē & statī redijt: nūqd sibi ignoscit. Et est ar. q̄ sic. ff. de diuor. l. si penituit. & ff. ō fal. l. que falsaꝛ * Lucro qs dicat esse ad mortē vulneratus. Rñdeo: ille q̄ ſm regulā artis medicine nō pōt euadere. vl cū magna difficultate. Sz ille q̄ de leui pōt curari: non dī mortifere vulneratus. iuꝛ no. in. l. ab hostibus. §. fi. so. ma. ff. loca. l. martius. Pone q̄ vasallus dimisit dñm re vera mortifere vulneratū & sic vasallus excusaret. tñ vasallus excusatōis legalis ignarus credēs dñm nō sic vulneratū dimisit eū nūquid perdit feudū. Rñdeo nō: q̄ error aliq̄n excusat: tñ ñ auget delictū. vt. l. res. C. de cri. expila. here. de fur. l. interōes. §. recte c. Hic est quedā notabilis glo. que icipit nunquid est. que querit de aliquibus questionibus. Primo eñ querit an vasallus teneat adiuuare dñz siue iuste siue iniuste pliet: & rñdet remittēdo ad tex. j. in ti. hic finitur lex: deinde cōsue. regni incipiūt. ca. j. ibi dicitur. Aut est certū q̄ dñs habeat iustā guerram & tunc eum adiuuare tenetur. Aut est certum q̄ iniustam & tunc tenetur eum iuuare ad defensionem ad offendenduz vo nō. Sed si vult iuuare dominus debet habere gratū: & sic seruitiū debet se extendere ad gratuita non vi promissionis sed beneficio impensionis. non tamen excusatur iste a parte aduersa cui infert nocumentū; vt no. in. c. vlt. quod me. cau. per Jnno. & est simile verbū. C. depositi. l. iij. Sed contra ſm membruz arguitur. naz ex hoc sequitur q̄ ex

lex vteret si aliquid esset anomalū: etenim vniuersitatis nomen amitteret &c.

Quibus modis feudū amittatur. Rubrica.

Dictū est supra qualiter feudum ꝓstituat & p quos. Jtē ad quos trāsmittat & qualiter ꝓbet. Sed quia omne qđ generatur corruptibile est: iō sequit videre de ipsius feudi priuatiōe. s. ex quibus cāis feudū amittatur. iō h Rubrica subijcit. Et q̄ littera procedit p modū summe specificādo casus: iō in hoc prīcipio non cadit summariū sed casuū expositioꝝ interpretatio. ideo venio ad textū. Bal.

Via supradctū est

Casus primus feudi amittendi est. Si dominus prelium cōmpestre habuerit & vasallus eum morantem in prelio dimiserit non mortuū nec ad mortē vulnerātū. Ex quo tex. collige. Primo id qđ p̄mittit videlz q̄ dñs habebat plū campestre? Secūdo id qđ ꝓcipit sz q̄ psona dñi nō dimittat donec viuit nisi eēt ad mortē vulneratus. Ex quo no. q̄ mortuus & ad mortē vulneratus equiparant: nō tñ per omīa: quia mortuus nō pōt facere testamentū nec quicq̄z ō bonis suis disponere. Sed ad mortē vulneratꝰ donec hz intellectū vel loquelā pōt. vel etiā si hz, intellectū & nō loquelā: si scribere sic pōt: & mentē suā scribendo exprimere. C. de testa. milī. l. milites in expeditōe Sed pone. Titiꝰ erat vulneratus ad mortē a seyo. ita q̄ euadere nō poterat. Mō queritꝛ vtrū dū spūs sit in eo poterit seyus decapitari ex forma statuti disponētis q̄ homicida occidat. & videt q̄ sic * q̄ quā tū est in pcussore cōsummatū est scelus. Jtē attento aio. Jn ꝓtrariū videt q̄ nō est mortuꝰ qui adhuc viuit: vt. ff. de ma. te. l. qui duos. Jtē q̄ habeat pro mortuo est quedā fictio q̄ nō hz locuz in statutis: vt plene dixi. C. de epis. & cle. l. siqs non dicā rapere in lec. tangit per modernos i. l. dāni. §. sabini. de dam. infec. & facit. ff. de ꝓfes. l. si is q̄ stichū. & de triti. l. in hac. Sz pone q̄ vasallus dimisit dñm in prelio p mortē & statī redijt: nūqd sibi ignoscit. Et est ar. q̄ sic. ff. de diuor. l. si penituit. & ff. ō fal. l. que falsaꝛ * Lucro qs dicat esse ad mortē vulneratus. Rñdeo: ille q̄ ſm regulā artis medicine nō pōt euadere. vl cū magna difficultate. Sz ille q̄ de leui pōt curari: non dī mortifere vulneratus. iuꝛ no. in. l. ab hostibus. §. fi. so. ma. ff. loca. l. martius. Pone q̄ vasallus dimisit dñm re vera mortifere vulneratū & sic vasallus excusaret. tñ vasallus excusatōis legalis ignarus credēs dñm nō sic vulneratū dimisit eū nūquid perdit feudū. Rñdeo nō: q̄ error aliq̄n excusat: tñ ñ auget delictū. vt. l. res. C. de cri. expila. here. de fur. l. interōes. §. recte c. Hic est quedā notabilis glo. que icipit nunquid est. que querit de aliquibus questionibus. Primo eñ querit an vasallus teneat adiuuare dñz siue iuste siue iniuste pliet: & rñdet remittēdo ad tex. j. in ti. hic finitur lex: deinde cōsue. regni incipiūt. ca. j. ibi dicitur. Aut est certū q̄ dñs habeat iustā guerram & tunc eum adiuuare tenetur. Aut est certum q̄ iniustam & tunc tenetur eum iuuare ad defensionem ad offendenduz vo nō. Sed si vult iuuare dominus debet habere gratū: & sic seruitiū debet se extendere ad gratuita non vi promissionis sed beneficio impensionis. non tamen excusatur iste a parte aduersa cui infert nocumentū; vt no. in. c. vlt. quod me. cau. per Jnno. & est simile verbū. C. depositi. l. iij. Sed contra ſm membruz arguitur. naz ex hoc sequitur q̄ ex

in eo. c. in. ij. col. ibi nā & in mari dī districtꝰ bri. Nota qđ mare dī ō districtu viō gl. c. vbi piculuz §. porro ō cle. in. vj. vbi dī factū eē in territorio qđ no. p statutis licz d. dñicus dicat qđ ꝓcedit in materia fauorabili secꝰ in odiosa viō ang. in ꝓiū in l. insule vbi dicit qđ delictū factū in mari pisano puneꝛ pisis ac si fem eēt pisis allegat tex. singula. l. j. C. ō classi. li. xj. & vide bal. in rubrica ff. de rer. diui si. vbi factū i portu fre soldani dī ac si factū eēt i terra soldani: vide tex. singulare i. l. si qs ita. ff. de au. & ar. l. vbi testator religt ea q̄ in vrbe seu i portu & vide ibi. andre. barb. d Cl. que falsam. Jnterser/ti qz moneta nō fūt in ptate nra nec subitanea motus. e C §. recte Est aūt error passio aie ituꝰ pter nām ūtellectꝰ q̄ intellectꝰ ē virorꝛ bz aristo. itē si errare est pactū nō excusat error. l. j. ff. de legi. nō tñ ꝓtenit disciplinā q̄ militiā ignorat. l. si qs igrās. ff. loca. l. interdū. §. diui quoq̄z. adde ille dī sua morte mortuus q̄ nō est ab alio occisus vt nōt accur. i. l. q̄ sb/ditōe. §. q̄ti/ens. ff. ō. cō. i/sti. Diuino iudicio dī quis mori ēt interfectus vt no;

Accur.insti.de capi.dimi. Mala tñ mors é q̃ ꝓtra naturã est. Si qs occi/
sus é ⁊ nescitur a quo:tormẽtis ingrendũ est. Sed si põt eẽ sua morte mor/
tu⁹:nõ dz qs q̃ nisi fama sit q̃ sit ab alio occisus: vt é glo.in.l.j.§.itẽ illud.
ff.ad sill. Spoliatus tñ dz restitui ét si nescit a quo fuerit spoliat⁹.l.si cum
exceptõe.§.in
hac vbi no.ff.
qõ me.cã.per
accur. Adde
alios cãus rõ
ne iperfectõ/
nis q feudo p
uat.j.epi. vel
ab.c.j.§.fina/
li. ⁊.j.an mu/
tus vel alter
imperfectus.
c.j.⁊ in simili
q.mod.feu.a/
mit.c.j.alias é
sub titulo de
feud.da.mili.
vas.⁊.j. q̃ fu.
ꝓma cã bñ a
mittẽdi.⁊.j. õ
pa.iura.fir. c.
j.§.ad h.⁊ vi/
de Bar.in cõ
si.cl vij.qõ in
cipit.in nomi
ne dñi amen.
ꝓpono q̃ si in
iudicijs.⁊ ibi
ét dicit q̃ qñ
ꝓtract⁹ éphi/
teotic⁹ hz pa/
cta feudalia
q̃ idé est in eo
qõ in ꝓtractu
feudi.⁊ q̃ etiã
sine pacto p/
dit ius éphite
oticũ offensio
ne abbatis vl
clerici a q̃ hz.

f Propri
am. vide gl. q̃
ꝓtrariũ tenet i
l.j.§.eodez te
cto.ff.ad sille
nia. vide q̃ no
taui ibi in tex.
⁊ an teneatur
defendere do
minũ ꝓtra p/
priã patriã vi
de bal.in. c.j.
de noua.for.
fide quod no
ta vide q̃ no/
taui in tex.l.j.
§.si ea.ff.õ vẽ.
in posses.mit.
⁊ an contra i/
patorẽ dic qõ
non in.c.j.§.j.
⁊ ibi bal.õ pa
ce.iuramẽ.fir.
nec ꝓtra regẽ
vt ibi p bald.
an cõtra frẽs
vide bal.in.c.j.de noua.for.fideli.⁊ in.c.j.§.fi.j.h.ti.l.viõ cy.⁊.l.Saly .i.l.
inquisitio.C.de solu.licet in contrarium faciat.l.petitionem.C.de aduo.di
uerso.iudi.⁊ in.l.humanitatis.C.de excusa.tu.c. Petitio de iureiuran.l.
quãquã.ff.coniu.predi.alias de serui. An presumatur quis mortuus ex
vulnere vide que notaui ad bal.in.l.si non simpliciter. C. edil.acci.bal.in
pecul.⁊ que notaui in tex.l.j.C.de emen.seruo.⁊ que notaui ad bar.in.l.si i
rixa.ff.de sicca.⁊ an possit pbari ꝓriũ vide bal.i.c.j.§.q dñm.j.q̃ fuit pria
cã.bñ amit. Idé bal.in.l.q occidit.§.fi.ff.ad.l.aql.d.floria.in.l.⁊ si quẽcũq
§.fi.ff.ad.l.acqui.⁊.d.signorolus de mediolano consuluit q̃ ista parte vi

tra territoriũ dñi nõ tenek eum iuuare sed nos vide
mus ꝓtrariũ seruari de iure ⁊ de facto.nã si rex fran
cor mandaret subditis ⁊ vasallis suis q̃ sequerẽtur
ipsum eũtẽ in hiberniaz:certe si nõ irent pderent feu
da. ¶ Ad hoc rñdet doc.q̃ vbi est rex irruens tan/
q̃z in hostes cũ exercitu:ibi est territoriũ regis .arg.
ff.de serui.vr.predi.l.seruitutes.§.si domos. q̃ cui
ꝓcedũtur priuilegia ꝓcedũtur adminicula.hoc tenet
Cy.in.l.iiij.ff.de offi.presi.in lec.⁊ Ja.bu.in.l.cun/
ctos populos.C. de sum.tri.in lectura. Et concedi
dz hoc si bellũ est iustũ.nã ius gen.hoc dictat ⁊ ip/
sa naturalis iusticia.⁊ tale territoriũ dicit a potesta/
te terrendi sicut districtus dicitur a distringendo:
vt no.insti.de act.§.rursus.in glo.in versi. potestate
⁊ in.c.ne romani.§.sane.de elec.in cle.de re iudi.pa/
storalis.c.cõpilatione.⁊ per glo.xcix.dis.prouincie.
nã in mari dicitur districtus haberi ⁊ possideri.vt i
c.vbi periculũ.de elec.li.vj.⁊.C.de ser.fugi.au ẽ.sed
nouo iure. ¶ Secundo querit glo. vbi vasallus nõ
tenetur iuuare dñm:an si incepit iuuare possit serui/
tiũ subtrahere:⁊ videtur q̃ nõ q̃ actus ordinatus
⁊ determinatus ad aliquẽ finẽ debet illũ finẽ adipi
sci.ff.fami.her.l.si filia.§.idem scribit.C.ad sill.l.pe.
in fi.⁊ q̃ precessit pollicitatio ⁊ acceptauit se factuꝝ
honorẽ. Sed deinde sentit glo.q̃ sic q̃ talis actus
nõ est obligatorius vasalli.ar.C.de his qui.vt idi.
l.minoribus.qõ vez credo si fiat sine captione dñi.
Quid enim si alius erat iturus cũ dño ⁊ ꝓpter istuz
vasallũ nõ iuit nõ põt tũc negari q̃n pfide vasallus
agat. Porro nõ dñt ide nasci iurie vñ dñtauxilia p
uẽire.ar.õ ne.ge.l.si pupilli.§.videam⁹ ⁊.ff.cõmo.l.
in cõmodato.§.sicut vbi dr q̃ bñficijs iuuare non
decipi nos oz.⁊.l.meminerint.C.vnde vi. ¶ Ter/
tio querit vtrũ vasallus inhabilis teneat iuuare do
minũ:⁊ dicit glo.q̃ nõ:⁊ ponit exẽplum in eo q̃ ami
sit manus in bello.quod verum est q̃ nõ tenetur iu/
uare obiectu corporis:ꝛz clamore iuuare dz si potest
nã ⁊ clamore prestatur auxiliũ ⁊ opes:vt.ff.ad sillo.
l.cũ dñs.⁊ glo.in cle.vnica de homicidio in ver .nõ
valoris.tenek enim quatenus facere potest.vt .j. de
feu.sine culpa nõ amit.c.fi.in tex.⁊ in glo.hic quod ẽ
notabile verbũ ⁊c. Sed si in bello attritus est plagis
ipsis excusatus est. Et in bello vox plorantiũ etiam
suis infesta est. ¶ Quarto queritur qd si vasalli fu/
ga nõ nocuit dño:Et videk q̃ puniat qr nõ interest
dñi.qõ enim sine effectu delicti ẽ nõ nocet.vt no.C.
de seruis fugi.l.mãcipia. Sed dicẽdũ est q̃ imo pu/
nitur:qr delictũ est cõsũmatũ fm descriptionẽ statu
ti huius littere.nec plus requimus in puniendo q̃z
lex requirat.ar.C.de fur.l.si quis seruo.iuxta no.in
l:j.§.j.ff.si quis testa.li.esse ius.fuerit.⁊.ff.de legi.l.
j.⁊.l.q̃zuis.ff.de in ius.vo. Et si non puniat ꝓpter
aliud puniet propterea qr alijs dedit malũ exemplũ
ff.de penis.l.cicero.nã vbi mor correctionẽ induci
mus dãnũ nõ considerabimus. ¶ Quinto querit nũ
quid vasallus teneatur preferre salutẽ dñi saluti sue
puta si vult mori põt defendere dñm:si vult fugere
oportet dñm mori:Rñdeo si hoc est certum dz eli/
gere vitã propriã f nec perdit feudũ notabilis . glo.

de que dixi in.c.presbyter de homicid. An.barba.
g ¶ .l.maritus. Ad hoc facit quod dicit in.c.ij.de cle.percusso.⁊ qõ ha
betur in glo.C.de eméda.seruoꝝ.⁊ in.c.ꝓtinebat.⁊.c.presbyter de homi.
b ¶ .§.sabini. Et no.q̃ illud qd dicit:quicquid é cã cause est causa causa

est de hoc.j.de alie.feudi. paterni.c.si ad mortem.lꝛ
secus dicamus in seruo.qr seruus pro nihilo repu/
tatur ⁊ nũq̃z dicitur viuere.vt.l.j.ff. ad sillo.l. fina.
¶ Sexto queritur vtrũ dñs presumatur mortifere
vulneratus eo q̃ decessit tali vulnere nõ curato:Re
spondeo sic per locũ ab effectu:qr exitus acta ꝓbat
C.de iudi.l.rem nõ nouã.§.fi.⁊ in consti.ffoꝝ.§.om
nẽ.prope finẽ. Nisi ex adiuncta culpa infirmi cũ vul
nere fuerit sequuta mors. Nã nõ dicitur ex simplici
bus peruenire id quod cũ alio pmiscetur.vt.ff. õ aq̃
quoti.⁊ esti.l.j.§.trebatius. Si quidẽ ergo vulnus
fuit põdominatũ culpe:mors dicit sequuta ex vulne
re.sed si maior fuit culpa dicit sequuta mors ex cul/
pa.ar.ff.de sta.ho.l.queritur.ff.de neg.ge.l.siue he/
reditaria.⁊.l.ꝛz an vltro.§.fi.ff.loca.⁊.l. maritus.§
Ar.ꝛ:qr si vulnus nõ fuisset casus mortis mors nõ
incidisset. Concedo q̃ nõ punitur de toto sed punit
de tanto vbi agimus de puniendo:sed hoc agimus
de excusando. Adde q̃ nõ dicitur corpus sanuz qõ
expectat rei iterationẽ morbi.ff.de edil.edic.l. q ter
tiana.de dã.infec.l.dãni.§.sabini b ¶ Septimo q̃/
ritur quid si dñs fuit ita vulneratus q̃ non poterat
euadere:tamẽ post fugã vasalli fuit iterum vulnera
tus:⁊ citius exaniatus est:⁊ videtur q̃ vasall⁹ amit
tit feudũ qr nõ põt cõstare primũ vulnus fuisse mor
tale.ar.ff.ad.l.aquil.l.huic scripture. ¶ In contra
riũ dico qr aliud est loqui de pena intrinseca ipsius
delicti:aliud de amissione feudi. Nec credo q̃ in feu
do habeat locũ fictio illius legis:qr hic vulnus le/
tale dñi tendit ad excusationẽ vasalli:ibi vero ad pu
nitionẽ percussoris cuius delictũ velatur per super
uenientẽ casum vere mortis celeri⁹ iflicte. ¶ Quid
si testator dixit si filius meus in hac infirmitate mo
riatur lego tibi.x. Respõdeo latius acciperem.ff.de
adi.le.l.alũno.§.fi. i ¶ Sz qd est qõ dicit in.d.l.hu
ic scripture.vz q̃ istud nõ põt apparere.nã ĩmo iudi
cio medicoꝝ põt:vt.l.semel k .C.õ re.mili.li.xij. Re
sponde certũ est q̃ quis nõ potest bis mori:vt no.in
l.j.C.qui accusare non pos.⁊ ideo lex que fingit quẽ
mortuũ ictu vulneris primi nõ põt hoc fingere si cõ
stet eũ mortuũ ex sequenti vulnere : qr sic resultaret
q̃ esset bis mortuus quod est impossibile. In feudis
vero nõ é disputatio ita necessaria qr sufficit q̃ dñs
sit mortifere vulneratus ad excusationẽ vasalli. Et
no.q̃ est indifficilis probatio istius negatiue videli
cet q̃ vulneratus in loco periculoso vel vulnere ma
gno non sit mortuus ex tali vulnere solet mors eue/
nire:vt ex de homi.c.significasti.§.fi. Et ideo medi
ci q̃ volunt ꝓbare negatiuã istã debẽt examinari di
ligenter.⁊ sic sint in diuersis opinionibus dz iudica
ri õ pcussorẽ. l ¶ Quid si fũt duo fratres ⁊ vnus õ
reliquit dñm alter sua ꝓbitate defendit:nunqd ex/
cusek vnus ꝓpter alterꝝ:ar.q̃ sic ꝓpter ꝙiũctionem
personaꝝ ⁊ feudi.ff.de libe.le.l.si his qui duos.ff.õ
ma.testa.l.si ita. m Pone ciuitas Perusina habuit
feudũ ab ecclesia deinde diuidit ciuitas i nobiles et
populũ:nobiles cõmittũt felloniã an ciuitas priuet
Respõdeo nõ:qr neutri p se sunt cõitas integra : vt
in.c.in nostra de iniurijs ⁊ dã.da.i nouella. Et nec

ti. itelligit q̃n
est cã p se: se/
c⁹ si p accidẽs
ab effectu fina
li remotũ.ff.õ
ser.cor.l.nera
tius.§.fi. Ex
no.q̃ nõ pre/
sumit q̃ crimẽ
cõmiserit qui
libertate me/
ruit.C.de do.
inter vi.⁊ vx.
l.si marit⁹ q̃n
dam.p accur.
Itẽ no.q̃ ille
q̃ decipit:de/
linquere non
videk:vt.l.vl
ti.ff.de leg.j.
Extra not. q̃
casus q̃ de fa
cili cõtingunt
nõ dicunt̃ ca/
sus fortuiti ni
si habeát in se
aduersaz for/
tunã.ff. de cõ
trahẽ.ép.l. fi/
stulas.§. fru/
menta.õ ver.
ob.l.inter sti/
pulantẽ.§.sa/
cram.⁊.l.iij.õ
mili.te.
i ¶ .§.finali.
Extra not.q̃
inter viuos ⁊
mortuos nul/
lum cõmertiũ
est nec patro
cinium saluz
argu.ll.j.C.de
leg. Cãus for
tuitus non eõ
putatur inter
prouidentias
hominum:vt
not.ff.de reg.
iu.l.ea que ra
ro.per Ecc.
ff.de acti. ép.
l.si ea res quã
emptori.⁊.l.ij
§.si eo tempo
re.ff.de admi
ni.re. ad ciui.
parti.

k ¶ .l.semel
Et illum tex.
nota singula/
riter secundũ
bar.q̃ requi/

ritur q̃ iudice requirente et inuestigante,aliter non datur fides medicis
And.barba.
l ¶ Contra percussorem. Quid autem in opinionibus contrarijs doct.
vide.infra.de pa.iur.fir.§.iudices circa medium.⁊ adde quod not.C.qui
testa.face.possunt.senium per Cynum.⁊ extra de frigo.capitulum frater
nitatis.
m ¶ .l.si ita. Contrarium est veritas nisi sit casus in quo vni⁹ fratris ser
uitiũ sufficiat:vt.C.de his quibus vt iudig.l.sororem.C.de condi.inser.l.
si plures.

contrahẽdo nec delinquendo põt ciuitas p vnam p/tem obligari ibi vide. Sed populus regens bene ob ligatur. Tamẽ ꝓprie ille populus nõ dicitur ciuitas qui non est sanior ciuiũ vnitas: qz non habz significationez vniuersitatis sed partialitatis. l. j. C. de monopol. ar. l. j. C. de mag. cõuen. ¶ Quero an filiꝰ priuetur feudo propter culpas cõmissas a patre a quo feudũ nõ fuit reuocatũ eo viuente? Dicitur qꝫ non. j. que fuerit prima cã bene. amit. §. preterea. in gl. in verbo certiorare. que incipit. hanc scdam glo. in fi. ⁊. §. item qui diu. in glo. que incipit hanc regulam. alꝫ est. §. q̃ icipit porro. in glo. j. in fi. ⁊ de ꝓhi. alie feu. per fede. §. insuper in fi. gl. in verbo priuetur. q̃ incipit nunqd ꝓpter. ⁊ extra de do. c. fi. p Ber. ¶ An si vasallus vasalli dñm dñi sui offenderit: feudũ amittat? Dic vt nõ. eo. ti. c. imperialem. §. illud. Et nõ qꝫ in his casibus in quibus vasallus priuatur a feudo in his etiaz priuatur dñs a ꝓprietate si delinquit ꝛ vasallũ: vt. j. que fu. prima causa bene. amit. §. item qui in glo. sed qualiter. ⁊. j. de forma fide. c. j. ⁊. j. qualiter dñs a ꝓpri. pri. c. ex facto. ⁊. j. si de feu. fue. cõtrouer. c. domino cõmittente. ¶ Quid de rebus ecclesie infeudatis ⁊ prelatus taliter in vasallũ cõmittit qꝫ si esset laicus vel clericus ⁊ de proprio patrimonio dedisset ce cidisset a ꝓprietate: dicit. j. de cap. coz. §. vltimo. in glo. ⁊ ibi videas ar. Quod lz dñs dicatur malefidei vt. j. de foz. fide. c. j. sicut vasallus: non tñ dicit ꝓditor vel periurus. Sed vasallus bene dicitur ꝓditor quia huiusmodi cõmittit cõtra ꝓsonaz dñi vel bonorem. nõ extra de feu. in nouella. c. j. De proditore tangit And. de iser. hic. ⁊ habetur in. l. respiciendũ. §. delinquunt. ff. de penis. Proditor vulgari nũcupatione est ille qui sine vlla cã ⁊ sine vlla diffidatione eum qui de eo ꝓfidebat vulnerat vel grauiter offendit. Ita dicit Bar. in. d. l. respiciendum. §. delinquũt. ⁊ maxime cõmittendo predicta cõtra maiorem suuz: vt. l. fi. C. de le. li. x. Dicit Jo. an. qꝫ mouẽtes bella sine vlla diffidatione dicuntur agere proditorie: vt. c. pro hũani. extra de homi. li. vj. Dicit Jac. bu. qꝫ ois qui dat alicui potationẽ venenatã est proditor in. l. j. C. de male. ⁊ ma. Aliquando dicit proditor reuelator secretorum: vt. ff. de infa. l. athletas. §. calũniator. Dicit Titus liuius. nihil vsqz ad fiduz ꝓditori ẽ. Et dicit proditor qui ꝓmittit transire gentez inimicã. C. de re mili. l. si qs barbaris. li. xij. ⁊ ibi " p accur. ¶ Sequũtur alij tres casus videlicet si quis vxorez adulterauit vel vt adulteraret se exercuit: vel turpiter cum vxore dñi luserit: si turpiter eaz tetigit. dicit gl. puta manus intra pectus ponendo vel turpius. Hec nõ sunt expositione digna quia turpia. ¶ Sed mirandũ est quid cni expediebat dicere nisi vnũ verbum: puta si turpiter luserit. Respondeo causa euidẽtioris intellectus. simile in. l. siquis non dicam rapere. C. de epi. ⁊ cle. ¶ Quero nunqd sit idem dicere talis iacuit cũ vxore dñi: ac si diceret adulterauit eaz Respondeo sic: vt nõ. per glo. ff. de fideicõ. li. l. cassij gaij. in. j. glo. ¶ Quero quid si vasallus alloquutus turpiter est dñam tamen nõ tetigit eius ꝓsonam. Dicunt charolus ⁊ and. de iser. qꝫ nõ perdit feudũ: quia nõ taz turpe est colloquiũ q̃z tactus. qz sumus in materia penali ⁊ iste casus est omissus tenetur tamẽ domino actione iniuriaz ꝑm eos °. ¶ Quero quid si ipse non cucurruitauit sed opem tulit. Rñdeo: eadem pena punitur. ff. de ver. sig. l. sepe. ff. de adul. l. ⁊ si amicis. ¶ Quid si prestitit ipse dñe concilium? dicit And. de iser. qꝫ qñ aliquis ꝓsuadet aliquod delictuz quod cõmittitur extra personaz persuasi: tunc ꝓsuasor nõ punitur si ille erat alias facturus. Sed quãdo delinquitur in personã ipsam persuasi: tunc indistincte punitur: vt. l. j. §. ꝓsuadere. ff. de ser. coz. ¶ Quero cum ciuiliter agatur ad priuationẽ feudi vtruz debeat poni locus ⁊ mensis ꝓmissi criminis? Bar. vbi qz dicit qꝫ sic: quia impingitur dolus. Sed specu. dñ formaꝫ libellum super. l. iuliam. repetun. ciuiliter intentata non ponit in libello ciuili locum ⁊ mensez. vt nõ. in spec. de accu. §. ij. Ego dico qꝫ si reus petit edi locum ⁊ mensem debet ei edi. Sed si non petit procedit libellus. In plerisqz tamen locis seruatur opinio Bar. ar. ff. de dolo. l. item exigit de iureiur. l. pretor edixit. ⁊ videtur expressum extra de procur. c. tue. ¶ Sed considera quia si tu respicis illam. l. de dolo ⁊ de iniurijs loquuntur qꝫ debet proponi certa substantia ⁊ certa q̃litas delicti: ⁊ ista ẽ solẽnitas intrinseca imo est ipa substãtia libelli: vt. C. de fal. l. nec exẽplum. Sed nullo mõ dicitur ibi qꝫ debeat apponi extrinseca que est apponere cõcomitantiã loci vel tẽporis. nam regulariter poni hec in ciuili libello non debent. vt extra de re iudi. abbate. lib. vj. ⁊. C. de anna. excep. l. fi. Unde possumus dicere qꝫ vbi non requiritur inscriptio ad penam talionis ibi non requiritur solemnitas. l. libellorum. ff. de accusa. Item. c. tue si bene consideretur non videtur probare. Nam sciendum est qꝫ ideo accusatio ad separationem thori est mixta quia non ꝓtinet pecuniaruz cõmodum: ⁊ in hoc habet qualitatem criminalis. iuxta nõ. in. l. agraria. ff. de termino amoto. Sed quia non agitatur ad publicam vindictam in hoc habet qualitatem ciuilis. Pondera ergo si hoc est propter mixtam naturam. ergo secus si actio competat pro re mere familiaria contrario sensu illius littere. ⁊ nota hec verba. ¶ Et adde quod glo. dicit qꝫ in crimine falsi procedit licet locus non ponatur quia clandestine committitur: vt nota. insti. de publi. iud. in princi. alibi. ñ reperitur. ¶ Quero quid de eo qui ignoranter adulterauit vxorem domini an feudo priuetur? Et videtur qꝫ sic. quia cum sit pena pecuniaria. i. amissio feudi. nec iste text. dicat qꝫ requiratur dolus. ergo simplici facto debemus esse contenti. vt. ff. de infa. l. liberoꝝ. §. notantur. In contrarium videtur ff. de adultis. l. pe. ff. loca. l. si quis ignoraꝫs. Solutio. dicit gl. ⁊ bene. qꝫ si fuit crassa seu supina ignorantia nõ excusatur. sed si probabil' tunc excusatur. Et ista est optima ratio in materia statutoꝝ in quibus non fit mentio doli. Et queritur vtrum requiratur dolꝰ nec ne. ¶ Quid si cognouit concubinam domini cũ esset vterqz solutus: ⁊ sic esset concubinatus legitimus. Nam dcit tex. qꝫ inter concubinam ⁊ vxorem nisi in honore nihil interest: vt. ff. de le. iij. l. item in legato. §. parui. Rñ. idem quod in vxore. Et nõ in hac materia hanc regulam qꝫ quecũqz sunt iuste cause exheredationis filij: sunt iuste cause perditionis feudi. Item quecunqz sunt iuste cause reuocande donationis: vt dicit tex. j. que fuit prima causa bene amit. c. j. §. predictis modis. Nam ⁊ quedã perturbatio timetur in ꝓcubinam ratione perturbationis sanguinis: cũ illi qui nascũtur ex cõcubina sint successibiles nisi prius probetur adultera q̃z partus concipiatur. In vxore autẽ ꝓbare eam aliqñ adulterã nõ nocet filijs legitimis: vt. ff. de adul. l. miles. §. q̃ ꝓpter. ¶ Ado ꝺ est quedã gl. que incipit. vel cum inimicis. q̃ gl. querit vtrũ vasallus qui cõtrahit parentelã vel facit confederationẽ cũ inimico dñi debeat amittere feudum? Et dicit glo. qꝫ sic qz presumitur in dubio facere in perniciem domini°. ¶ Nõ. gl. q̃ fundat se in p̃sumptione q̃ recipit ꝓbationẽ in ꝺzium p aliam presumptionẽ: vt. ff. de ritu nup. l. non solum. §. de vno ⁊. ff. de in inte. restitu. l. diuus. vnde potest esse. qꝫ alia ratio reformat pactum: vt. C. de transac. l. interpositas. puta iustus metus: vt. l. nouissime. ff. quod fal. tu. auc. ⁊ ar. ff. loca. l. item queritur. §. exercitum. ¶ Sed quid si nondũ erat inimicus sed eẽ sperabaꝫ ex euidẽtibus cõiecturis ⁊ apparatibus? Respõdeo idez. ¶ Scdo q̃rit glo. qd si dñs de huiusmodi culpis nullã proposuit q̃rimoniã ⁊ decessit: nunquid heres eius hanc q̃relam suscitare põt? Et respondet qꝫ non. facit quod nõ. in. l. si ille. C. de decuri. li. x. Doc

n ¶ Per accur. Adde de veneno. C. de bisqbꝰ vt idignis. l. si ideo ⁊ adde. l. ij. C. q̃ res expoz. nõ debeãt. facit illud euangelij. qꝫ intrigit mecũ manum in parasside: ꝫ me tradet. vñ oẽs cõuiuales se occultus offendẽtes sunt proditores.

o ¶ Scdm eos. Adde qꝫ inter duz mulier corrũpit bonũnẽ: vt. l. pe. ff. de ser. coz. per accur. vide gl. in. l. vnica. §. q̃ multo magꝭ. de rap. virgi.

p ¶ Domini. Aide quia ad ista bñ faciũt que notãtur i auc. si di caꝫ. C. ꝺ testi. C. ꝺ inoffi. te. iu. l. liberi. ⁊ i c. cum oporteat. de accusa.

q ¶ In nouella. Abusiua signa sunt illa que nihil deseruiunt sup subia/
cente materiã de qua nũc queritur. ⁊ ideo osculũ spirituale iura ciuilia non
dissoluunt qz non sunt similia. An per adulteriũ interrũpaf pax. dicunt
quidã q nõ. l. verũ de fur. per Bar. Tu dic q sic qz prouocat ad vindictaz
⁊ quietem mẽ
tis tollit.

r ¶ q non. An. statutum pũies mãdãte itelligaf puni re faciẽte ⁊ qõ econtra vide bar. in. l. nõ so lũ. §. si mãda/to: vbi plene ff. de in iure. An. bar.

s ¶ Expsse. Si qs p se vel propria manu fecerit. nã illa vba sũt ita p/cise q nõ reci piũt iterpreta tionẽ fm Jo. an. alibi vide i. l. si seruũ. §. ptor. de acq. hrdi. ⁊. l. hec vba. de adul/te. p Bar. ar/gumẽtuz opti muz in. l. pba torias. C. õ di uersõ. offi. lib. xij.

t ¶ c. ex pte. Vide. j. quali ter domi. feu. ppie priui. c. j. bal. ⁊ ibi no taui. an. barb.

v ¶ Jnuadẽ das. Illud no ta. q delictum accessus pur/gaf p pniam añ q substãtiã loci seu õlicti qs attigerit et pegerit. de v. sig. l. fugitiu⁹ p accur. nisi p us sit depben sus. l. in laquz ff. de acq. re. do.

x ¶ Quã no ta. Vide eun/dẽ in. c. j. §. de niqz. j. q fuit p ma cau. bñ a/mit. An. bar.

y ¶ Jac. de bel. Vide hi meis recollec tz ⁊. d. áto. i. c. ij. õ arbi. fede ricũ de senis cõs. xxxiij. tex. l. auũculo. ff. õ dona. gl. in. l. illã õ colla. et l. fi. de carbo. edicto Dy. tñ dicit qõ lz ex cõi vsu loquẽ di referaf ne/pos ad auũ et ad patrẽ tñ de verũ si habuit spaciũ ꝛelandi: ⁊ nõ est cõquestus. se/cus si non habuit vel ignorauit. ar. ff. ad fill. l. diuus ⁊. l. excipiuntur. §. fi. ¶ An dominus intelligatur re mittere felloniã per osculum pacis datuz in ecclesia: Dic q non: vt notatur in c. olim de iniurijs in nouel la⁹. ¶ Quid econtrario si decessit vasallus: vtrum possit hec questio suscitari cõtra heredem vasalli: ha bes: ar. ff. so. ma. l. rei iudicate. §. heredi. C. de adulte. l. fi. ¶ Extra quero vtrum statutuz quod punit mã dantem intelligatur punire facientẽ: Dicit Jo. mo. quod nõ ʳ de electio. sciant cuncti. quod est notandũ Secus econtrario nisi statutum requirat q fecerit p prie: vt quia dicit hoc expresse⁸. Bal.

Vel si cum filia.

Hic ponit quattu or alios casus pri uationis. Primus est si vasallus iacuit cuz filia dñi. Secundus est si cũ nepte ex filio. Tertiº si cũ nupta fi lio. Quartº si cũ sorore dñi in domo dñi. Vñ colligi tur hic notabile q ratione loci aliquis punitur in eo propter quod alias non puniretur. Locus enim est vnum de. x. predicamentis fm aristotelez. quod pre/dicamentum est in iure ciuili necessariũ in dependen/tibus a loco sicut sunt indicia. ff. de iusticia ⁊ iure. l. penul. Item locorum consuetudines: vt. C. de testa. l. fi. Limitationes territoriorum: vt. ff. de iurisd. om. iu. l. fi. Dimensiones predioꝝ. ff. de censi. l. forma. ⁊ similia. In his autez que a loco non dependent lo cus non ingreditur substantiam nec qualitatem actº ⁊ ideo nullam inducit differentiam: vt. l. superuacu am. C. de temp. in inte. resti. ⁊. C. de prescrip. lon. tẽ. l. fi. ⁊. C. de vsuca. transpor. l. j. in princ. ¶ Querit h glo. nunquid propter culpas feudum perdatur ipso iure: Et dicit q non ⁊ bene.: quia requiritur iudiciũ iudex: cause: cognitio: ⁊ sententia. ¶ Nota tamen q quando aliquis ipso iure cadit a rebus suis non ferẽ da est sententia super amissione bonorum sed sup de/claratione amissionis: vt in auẽ. de incestuosis nup. §. fi. coll. ij. C. de iure fisci. l. facultas. li. x. ff. pro socio l. cum duobus. §. idem respondit. C. ad trebel. l. pe. §. fi. ⁊ glo. in. c. j. §. callidis. j. de probi. feu. alie. ⁊ in. l. ij. in ver. cadat. C. de iure emphi. Sed quando nõ fa/cto legis sed facto iudicis. i. per sententiam est priuã dus: tunc iudex debet priuare. ff. de iudi. l. si quis se dicat. Vel dic q siue iudex dicat priuamus siue di/cat declaramus te in penaz priuationis incidisse: idẽ est sensus. vt. ff. ad turpil. l. j. §. calũniatoribus. Pro ro licet in feudis requiratur sententia priuatiua: hoc tamen fallit in culpa alienationis: quia tunc ipso iure perditur feudum: vt notat Jnno. extra de feudis. c. ex parte ᵗ. Et posset assignari ratio quia videtur ha/bere feudum pro derelicto. arg. ff. de dã. infec. l. pre/tor. in prin. cum glo. sua. Et nota q in istis quattuor casibus non repetit illa verba vel concũbere se exer/cuit: nec tacite subintelligitur quia quotiens differẽ tie causa lex loquitur. nõ fit tacita repetitio. quod be ne nota. Bal.

Similiter si dominum.

Prosequitur adhuc culpas que personaz vasalli cõ cernunt: ⁊ dicit q sunt quattuor alie culpe. Primo si dominũ assalierit. scz in personam ⁊ differat a cau sequenti. Secundo si fecerit assaltum ad castrum do mini sciens dñm vel dominã ibi esse: ⁊ quidam sub/audiunt ⁊ maxime si sciens dñm vel dñam ibi esse ar. ad hoc. ff. de fur. l. siquis ex domo. Tertio si fratrem suum scz ipsius vasalli occiderit. alij dicunt idẽ si fra trem dñi dũtamen proditorie. Quarto si nepotez su um. s. filium fratris ex istis culpis feudum amittit.

ppa vi vocabuli referf ad auũ vide io. an. in. c. fũdamẽta õ elec. in. vj. vbi dic q lz materia sit odiosa tñ venit nepos ex fratre pp cõem modũ loquẽdi l. labeo de suplega. i. c. ex lris de spõsali. facit q notat gl. in. c. nõ nulli. de re scrip. do. io. in. ca. oli de vb. si. ⁊ hoc sequũtur moderniores in. d. c. ij. quãq dixerit federi cus õ senis in ꝓsilijs ⁊ nota qz ꝓsiliũ dy. i/cipit statuta ci uitatz pistorẽ sis cauef vide io. de imo. in d. c. ij. ⁊ i. l. qõ õz. ff. de v. ob. v. perꝰ in. c. tua res de cõ/sangui. ⁊ affi/ni. bal. in. l. iffi/tuta. §. õ ioffi. ff. õ iof. test. et ibi allegat cy. in addit. ⁊ i. l. j. C. õsuc. edi. ⁊ l. vxor. tua. C. q accu. ñ poss. vid io. õ imo. i. l. si dotez. §. dotali alias si dotẽ. ff. soluto ma. bal. i. l. le. i. xj. col. C. õ le git. here. ⁊ ad de qõ habent in. ca. expte. ij. de offi. delec. iũcto. c. ad ex/tirpãda de fil. pbit. vbi vf colligi ꝛũ ni hilomin⁹ mo/derni ꝓsulue/rũt fz istũ tex. pp modũ cõez loquẽdi vide. v. abbatez i. c. p tuas õ pba. vide q dixi in cõmẽto. l. cũ a cutissimi. C. õ fideicõ. sigf of fendat fratrẽ an videaf of fendisse illum cui promise/rat nõ offẽde/re Angelus i prealegato. §. Bri sogonus tz contra bar. vt ibi refert v. io. ⁊ allegat tex. in. c. j. j. an ille interfecit fratrem. d. sui v. io dicit ibi forze casuz pro bart. in cogi/ta specula/tor in titu. de treu. ⁊ pace di cit quod vide tur pax rup/ta ⁊ istam per tem firmat. d. anto. in. c. j. de pact. ad finez and. barba.

¶ Nota h q assaltus in personã dñi est magnũ de/lictum ⁊ punitur de per se sed aliqñ cõfunditur. scilz qñ assaltus est preparatorius subsequentis al's subse quuti delicti. vt nõ. ff. de priuatz delictis. l. nũqz plu ra. ⁊. C. de accu. l. qui de crimine. Et õz assaltus. i. ad aliũ saltus qui fieri põt ⁊ pedes ⁊ eques: in solo ⁊ in aqua: vt. l. j. §. cum arietes. ff. si quadru. pau. fe. di. ff. ad. l. aquil. l. quẽadmodũ. §. si nauis alteraz. ¶ Sed quid se adinuicem attingere non possunt: iste non õz assaltus in personam vt si sunt duo qui bellãt in dua bus turribus: sed õz assaltus ad locũ siue ad turrim: vt h dicit de castro mere. Et nõ q castrum h ponit pro arce: vt. C. de fun. limi. l. quicunqz. l. xj. ¶ Que ro quantũ est necesse q approximet ad h vt dicaf/cisse insultum ad castrũ: Quidam dicunt vsqz ad duos pedes. nõ. in. l. quidam hiberus. ff. de serui. vrb. predi. Tu dic q qñ tñ se approximat q põt ꝓjicere iacula ⁊ expugnare vel expugnari. Quod facit ad sta tutũ quod ꝓhibet accedi ad ecclesias inuadendas ᵘ. Glo. sup verbo maxime querit quid si nesciebat dñz ibi esse: dicũt quidẽ q idem qz õ sacramentũ facit. vt j. de noua forma fidelitatis. in verbo de monitioni/bus suis. Alij dicunt cõtra: qz non oĩs qui venit cõ/tra iuramentũ fidelitatis perdit feuduz sed solum in casibus priuatiuis: vt. j. in qui. cau. feu. amit. c. j. §. nõ enim. Et ibi non est rixa vbi non est pars contraria. Item vnus vel vna pars tñ non facit rixã. vt nõ. ff. de verb. sign. l. detestatio. per Accur. Prima opinio verior est propter enormitatẽ delicti. ¶ Deinde se quitur in littera SJ FRATREM SUUM. ¶ Quero ista dictio suum vtrũ referatur ad fratrez vasalli an ad fratrem dñi: dicunt quidã q ad fratrẽ suum. nam ille qui interficit fratrem domini non pri uatur feudo nisi proditorie id faciat: vt. j. õ eo qui in terfecit fratrem domini sui. c. j. Et est ratio diuersita tis quia interficere fratrem suum nõ est aliud qz san guinem suum prodere: ⁊ maius est delictuz quod ad uersus sanguinem proprium cõmittitur: vt. l. vtrum ad. l. pomp. de pari. ⁊. C. eo. l. j. Item hoc est statutũ eo q quidam interficiebant fratrem suũ: vt accresce/ret eis portio paterna. sed huic morbo lex obuiat qz priuat eos habito ⁊ habendo ⁊ vadit ad alios agna tos feudum paternum fm glo. quã nõ ˣ. vt. j. si va/sal. feu. priue. cui defe. c. j. ¶ De bonis alijs que al's pertinerent ad interfectorem: dic vt nota. ff. de iure fis. l. lutius. ff. de ali. ⁊ ci. leg. l. alumne. §. seya. ff. de bonis dam. l. cum'ratio. §. fi. ff. fami. hercis. l. his con sequenter. §. fi. al's. j. sol. ma. l. ab hostibus. §. fi. Et fa cit insti. de pupil. sub. post prin. et in auctẽ. vt cum de ap. cogno. §. aliud quoqz capitulum. coll. viij. ⁊. ff. de his qui. vt indig. l. ei qui. ¶ Sed quare vasallus cu curbitans sorozem domini priuetur feudo: ⁊ si eam occidit non priuatur: Respondeo per. l. isti quidem in fi. ff. quod me. cã. ¶ Extra quero vtrum ille qui promisit non offendere titium sub pena: interficien/do fratrem eius incidat in penã: Cõmuniter doc. di cunt q non: quia illa dicitur proprie offensa ex qua a licui competit actio iniuriarũ proprio noĩe sed fratri non competit actio iniuriarũ proprio noĩe ꝓ tali of/fensa: ergo nõ dicit offendi. Istam doctrinã notabi liter ponit. Bar. in illa. l. ita stipulatus. §. grisogon⁹ in fi. õ ver. ob. quã tene mẽti. ¶ Sequit in tex. NE POTEAD. i. filium fratris. Hic habes expressum melius qz repiaf alibi: quia filius fratris dicitur ne pos. Et aduocati boñ: istũ tex. multum allegant fm Ja. de bal ʸ vñ dicit ipse q si aliqs recipit in emphi teosim ꝓ se ⁊ suis nepotib⁹ itelligit. i. filijs fratris. ⁊ idẽ in priuilegijs. ⁊ quidã allegãt. ff. de inoffi. te. l. si

z ¶ .ff. Vide bal.in.l.si auie.in.v.col.de succe.edic.¶ Bal.
r ¶ Per accur. Adde q̄ p pactū conductor potest ius suū vendere r locare irrequisito dño de lo.pre.ciui.l.predia.xj.p accur.r bar. An missus ex pretore pignora possit alienare. Dic q̄ nō. vt.ff.de le.j.l.filiusfa.§.idem principes. Extra nota q̄ ille q̄ cōsumendo dissipat dr alienare: vt no tat accur. ff.ō le.ij.l.ipator. §.fi.qō est no. Qō parū excedit excedere nō vr de le.ij.l.cū filio. §. pe.per accur. Fūdus vectigalis legari pt i.ius qō in eo hētur: vt.ff.ō le.li.si dom⁹ §.fi. q̄ est ius patrimoniale nō psonale vt mixtū ad feuduz qō sine p sona subsīti am nō hz nec in abstracto i telligi debet.
2 ¶ Precaria Quid sit p̄ caria vide ba. in.c. q clericō j. si ō feu. fur. ptra bar. in.l. j.C.ō iure emphi. Ex. in au tē. ingressi. C. de sacrosan. eccle. dixi i.c. j. de p̄ca. Andrea barb.
x ¶ Proportio. Intelligē q̄ si vnuz ingressuz alienauit vltra dimidiā pdit dimidiā r iugeruz. sz nō pdit illō qō nō alienauit. r hoc ō equitate. sz de rigore totū pdit: vt notat Bof. in sūma de feu. r tenet q̄ dissictio huius. §. etiā bona die obtinz qō retuli. in.ca. si clericus. j. de alie. r notat spec. de loca. §. nūc aliqua. r per gl. j. de phi. feu. ali. p te. in. §. calli dis.

a ¶ .c.ij. Fraudulenter facta non patrocinātur q̄ simulatio p̄sumitur in fraudē. dicit accur. ff. de acq. hr̄. l. si is qui bonis.
b ¶ And. de iser. Hoc verum si est delictuz feudale. secus si cōmune. vt heresis. ar. extra de voto. c. licet.

institutā. §. ij. r. ff. de in rem verso. l. nihil interest. et extra de cōsang. r affi. c. tua nos. r ibi in nouella. Tu dic q̄ si habet nepotes ex filijs intelligitur de ipis r nō de trāsuersalibus. casus est. ff. de pac. l. tale pactū §. fi. Sed si nō hz filios nec nepotes ex eis: nec hz nepotem nisi nepotē ex fratre: intelligitur de nepote ex fratre. ar. ff. ad trebel. l. herebibus. §. fi[3].

Aut si libellario Supra dixit ō culpis delicti: h̄ incipit de culpis cōtractus. ¶ Nota tamē q̄ aliquādo cōtractus dicit delictū. de verb. sig. l. labeo. p accur[4]. Nos habemus precariā r libellū. Precaria[2] cōcedi tur ab emphiteota. r q̄nqz fit ad. xxix. ānos. r fit hoc modo. Emphiteota dicit: cōcedo tibi talem funduz emphiteoticū ad precariuz vsqz ad. xxix. annos. r tu dabis mihi nunc pone duos solidos pro qualibz li bra eius qō res valet: r insup anno quolibet vnū starium frumenti vel duos denarios pro censu r recognitiōe. Et q̄n fit ad renouādū h̄ mō q̄ finitis. xxix. annis iterato soluatur laudiminiū. i. certa q̄ztitas p re firma: r vltra hoc quolibet ān soluit dictus census. Et dicitur precaria qr consueuit fieri ad preces recipientis. de quibus precibus fit mentio in instrumento. Libellus vero est quando feudatari⁹ supradicto mō p̄cedit. s. vel semel ad. xxix. annos vel ad renouandū. r hoc īuit tex. j. in ti. qd iu. sit si vas. pos. a lie. feu. illud recu. c. j. Et dr libellus quasi breuis scriptura. Sz interdū ipm̄ ⁊ctum emphiteoticū appellamus ⁊ctū libellariū r vtrūqz ꝓcedit ex vsu ⁊hēdi r locādi sicut qdā ⁊ct⁹ q appellat colonarius: vt in aut. de nō alie. coll. ij. §. vlt. Be istis. n. ꝓtractib⁹ notatur: cōfuse tñ. ff. de dā. infec. l. si finita. §. siqua sunt iura. r. §. si de vectigalib⁹. r. C. de sacrosan. eccl. aut. ingressi. r extra de ꝓbationib⁹. c. in p̄sentia. p Inno. cū si. ¶ Hoc p̄missō ad euidētiā venio ad text. r constat q̄ iste. v. j. loqtur ō ⁊ctu libellario. r dic q̄ vsqz ad medietatē feudi pmittit. sz vltra ꝓhibet r punit in amissione totius feudi. r sic ꝓ excessu in tanto: punitur in toto. r nimirū qr est nā penarū ⁊ctus siue sint expresse siue tacite. nam significatio penaꝝ non sumitur ex vniuerso sed ex aliquo: vt.ff. de rebus dubijs l. si is qui. r. §. cum quidā. r. §. vtruz. r. ff. fami. her. l. heredes. §. idem iuris. Sed hodie iste. §. est corrept⁹ in duobus qr non lz feudatario in aliquo libellare sine consensu dñi habito vel habendo. Scdo qr rōne alienatiōis partis nō pditur nisi illa ps. r hoc ēt approbat benignitas canonis: vt nō. ex̄ de feudis. c. ij. in nouella. imo de rigore iuris ciuilis totū pditur vt dicā. j. qualiter olim feu. poterat alie. circa princi. vbi oio videas. Et aliqñ ꝓpter minimū pditur maximū. puta ꝓpter vnū denariū nō solutū: nō. C. ō sacrosā. ecc. auc. qui res hmōi. p accur. qr ista est pena contemptus nō pena succedēs loco rei: qr inter rē r hanc penam nulla est ꝓportio[x]. ¶ Op. ōr h̄ q̄ ad dñm reuertitur: ⁊ imo ad ꝓximū agnatū: vt. j. de succe. feu. c. j. So. tres sūt culpe. vna culpa ē q̄n delinqtur in p sonam dñi vere vel interpretatiue r tunc ad dñm reuertitur: vt habeant hanc saltim sue iniurie vltionem: vt. j. q̄ fuit p̄ia cā bñ. amit. c. j. §. deniqz. ¶ Sz qd si vasalus hoc studiose fecerit vt priuet agnatos? Respondeo. equū est dicere q̄ dñs ex tali dono non deberet lucrari. ar. ff. de eo p quem factuz erit. l. fi. in prin. ff. so. ma. l. filie mee emancipate r egre. C. de repu. l. dudū. r in. c. j. de renū. li. vj. ¶ Secunda est q̄n delinquitur extra psonā dñi r tunc veniunt agnati r non dñs. Tertius casus est casus alienationis. nā vasallus alienādo feudū sine voluntate dñi videtur dominū ꝓtemnere r fidem nō seruare. r iō cadit a feudo vt in predicto. c. que sit p̄ia cā bene. amit. §. illud etiā r. §. fi. j. de vasallo q ptra consti. loth. feu. alie. c. vno vbi dicitur q̄ ad dñm reuertitur. Sed Ja. de bel. dicit q̄ hoc verū est si feudū est nouū: vt in. §. j. de suc. feu. vel nō extant agnati. Secus si paternū. que opi. est satis equa quasi subducto alienante de medio. ar. ff. de inoffi. testa. l. si is qui. Vel p̄iavera si nō in collusionē r in fraudē agnatorū interuenit. Secūda aūt opi. vera si dolus in necē agnatorū iteruenit. r ita teneo. Vel dic q̄ redit ad dñm. tñ filij vel agnati imo etiam filia non existētibus masculis debēt redimere a domino: r dñs cogitur eas inuestire: vt. j. q̄li. olim feu. pos. alie. c. j. §. fi. r quod nō. s. qui feu. da. pos. §. cum vero. Vel coniunge simul hanc distinctionē cū precedenti: r bñ. Vel dic vt extra de feudis. c. ij[a]. ¶ Ex hoc apparet q̄ si regina Apulie delinquit ō romanā ecclesiā q̄ sororꝝ nō succedit in feudo. hoc tz And. de iser[3]. alibi. ¶ Sz nunqd ē licitū vasallo pp necessitatē alienare saltī in vita sua: et est ar. q̄ sic. ff. ō ma. testa. l. q potuerūt. ff. de fideicō. li. l. cū fidei. ff. de leg. ij. l. peto. §. prediū. C. de patri. qui filios distra. l. ij. C. de predijs mi. l. ob. es. C. de predijs cur. l. j. li. x. Quod intelligo petita parabola a dño ne dominus cōtemnere videatur. et licet dñs deneget nihilominus vendere poterit saluo. sz iure dñi: r hoc expresso in contractu. ar. ff. de verb. obl. l. qui rome. §. cohe redes. r. C. de iure emphiteotico. l. fi. et quod nō. in l. j. C. de condu. r procu. predi. fisca. r do. auguste. li. xj. And. de iser. dicit etiā propter necessitatem nō licere alienari: vt. j. qualiter olim feu. alie. po. c. j. §. j. et hoc est verius. sed cōmoditates poterit vendere ad tps. l. j. C. si pign⁹ pignori i gl. ¶ Ad tex. POTERAT OLIM. q̄si dicat sec⁹ hodie fm And. Add de q̄ ꝓpter necessitatē marie vict⁹ licet qō alias nō est licitum: vt. l. j. C. de op. liberf. ¶ Segtur in tex. AUT PIGNORI. Dicit littera q̄ si dat pignori plus medietate ita vt sorte non soluta pencs creditorem remaneat: q̄ perdit feudum. vbi considera q̄ h̄ non iuris effectus sed animi cogitatio punit. Neqz cūm alienatio valet r tamē perdit feudū dūmodo processerit ad traditionē[d] al's secus est: vt nō. per Cy. r alios. ff. de verb. sig. l. alienatū. Et ita etiaz in pignore intelligo q̄ per simplicē hypothecationem nudo verbo facta nunqz intelligatur ventū cōtra ꝓhibitionē nisi sit processum ad traditionē. Licet alias nudo consensu hypotheca constituatur: tamen h̄ non est ita qr non valet. r sic inania verba nō nocent nisi sit processum ad actū facti. Et idem dico siue per testamētū siue per statutū prohibeatur alienatio sub pena q̄ nunqz per verbalē pignorationē incurratur pena qō est nō. qr promittere nō est alienare. ff. de dona. l. ad eū. §. lucius. r. ff. de fur. l. si is. Secus vero in his in qbus iuris effectus cōsideratur: vt. C. si man. ita fue. alie. l. alia quidē. r ar. ff. de ver. ob. l. qui rome. §. flauius hermes. Et nota q̄ [c]videt habere animuz nō luendi: omnis qui plus acquirit supra pignus qz valeat pignus: vt. ff. de le. iij. l. qui habebat. in princ. ¶ Expone ergo tex. dū dicit. AT TRANSLETUM PERADJETAT. i. q̄ debito nō soluto ad certū terminū res fit penes creditorez. ar. C. ō pac. pig. l. j. Adde q̄ alienatio ōr quattuor modis sz ꝓprijssime. vz quando plenū dñium irreuocabiliter alienatur: vt. l. j. C. de fun. dota. Proprie q̄n ius i. ꝓprietates trāsfertur vt vtile dñium: Improprie q̄n alienat vsufructus vel vsus vel alia qualitas rei vt seruitus. Improprijssime q̄n pignori obligat ita q̄ omis cessat spes luitionis: quia tunc in animo suo alienare videtur. Be locatione vero ad centū annos

c Ad tra ditionez. Sed contra hoc vide text. not. in l. quidā testamento. ff. ō fideicō. liber. nisi dicas ibi speciale fauore libertatis. Andrea barba.
c ¶ .C. ō op. liber. Alimēta. n. sūt adeo de iure naturali q̄ quilibz eoꝝ est capax etiā frater mēdicans de le. j. l. seruo alieno. p accur. et dy. Et fac ad predicta. l. pater in fi. de dote ple. r. l. pat. in p̄i. r qō ibi in gl. de le. iij. Et nota q̄ fellonia pignorz respicit totaz rez: qr ē qualitas totā rē afficiēs. r ideo tota perditur si tota obligatur. r vide. l. non dubiū. et l. creditor ō lega. r vide qō nota. C. si res al. pig. da. sit l. si probaueris.
d ¶ Ad traditionez. Sed contra hoc vide text. not. in l. quidā testamento. ff. ō fideicō. liber. nisi dicas ibi speciale fauore libertatis. Andrea barba.
e ¶ Et not. q̄. Vide bar. in. l. legata. §. superlectilem ff. de suppel. leg. Andrea barba.

f ¶ glo. dicit. Et illam glo. nõ tenet. canonista vide bal. qui aliter loqtur quam hic. in. l. imperialẽ. j. de prohi. feu. alie. p fede. ꝛ vide enz in. l. fi. C. de reb. alie. nõ alienã ꝛ. l. codicillos. §. instituto de leg. ij. Ang. in. l. j. §. qui imperpetuũ. ff. si ager. vectig. ꝛ q̃ notaui ad bar. in. d. l. codicillis ꝛ vide bal. ſ. qui feu. dari. poſ. ca. j. in v. col. allegat glo. contrariã illi glo. §. instituto. l. fi. ſi ager. vectig. et l. j. §. quod aũt ff. ō ſuperfic. ia co. de belui. in. §. locatões in aũt de alie. ꝛ emphi. and. barba.

g ¶ Vectigali. Et quod not. per ¶ De. et Cy. C. cõia de le. l. fi. §. ſin autẽ. Cy. vbi dicit q̃ ſi mihi conceſſum eſt hoc ſermone quãdiu poſſideã. ſi deſino poſſidere deſinit eſſe meus: et nõ efficitur ei⁹ q̃ a me cãz habz ¶ Vel dic aut vaſall⁹ p uocat ad iudicũ ex quo ſequtur neceſſaria alienatio ꝛ p/dit ius ſuum. Aut prouocatur ꝛ tunc non pdit. ꝛ hec vera.

glo. dicit f q̃ nõ dicitur alienatio. ff. de le. ij. l. codicillis. §. instituto. Sed Cy. ibi cõtra. cogita ſi gl. poſſit ſaluari in partiario colono: vt. ff. de fu. l. ſi apes. §. itẽ conſtat. vel quando eſt actum q̃ tot ſint locationes quod ſunt anni per. l. ſcire debemus. de verb. oblig. vt per Archi. xij. q. ij. abbatib⁹. ꝛ dixi. ſ. qui feu. da. poſ.

Rursus si fidelis Dictum eſt ſuperius q̃ vſq; ad medietatem libellus admittitur ꝛ pignoris obligatio. Sed pone q̃ vaſallus qui pignorauit vel libellauit moritur ſine herede: nũquid reſoluitur pign⁹? reſpondetur q̃ ſic. cõcor. ff. de pigno. l. lex vectigali g ¶ Secũdo queritur quid ſi iſte vaſallus dño refutauit: vtrum ille qui accepit per libellum vel pignori poterit per dñm expelli? Reſpõdetur q̃ ſic. ergo fortius in ſimplici colono qui numq̃ habuit aliquod ius in re. ¶ Et nota q̃ iſte. §. videt cõtra oẽm rationem videlicet q̃ vaſallus poſſit refutare in preiudiciũ iuris queſiti alteri. ar. ff. quẽad. fm amit. l. ſi partẽ. §. fi. ff. de pac. l. fi. ff. de bo. liber. l. liberto octoginta. ff. ō cõtra tabu. l. ſi poſt mortẽ. §. fi. ¶ Sed reſpondeo q̃ iſta facultas inerat a prinçi: ex natura rei. id eſt ipſius feudi. ꝛ ſcire debuit hoc qui cum vaſallo cõtraxit. ff. de reg. iur. l. qui cũ alio. que eſt lex valde notabilis. et ideo non potuit in preiudiciũ dñi ſe difficultare. ar. j. de no. for. fide. c. j. ¶ Nota ex iſto. §. q̃ reſoluto iure datoris ſiue per caſum ſiue p culpã reſoluitur ius acceptoris p Ja. de bel. ¶ Sed queritur vtrum auctor qui culpã cõmittit de euictione teneatur? Dicit Ja. q̃ ſic: etiã ſi acceptor fuerit ſciens. Si vero naturaliter ꝛ ſine culpa amiſit agit de euictiõe ſi acceptor fuit ignorans: ſecus ſi ſciens iuxta nõ. C. fami. her. l. in familie b. et patet. j. de inueſti. de re. alie. fac. c. j. in prin. ꝛ ſentit gl. in. l. j. §. ſi rem. ff. depoſiti. Et rõ differẽtie eſt manifeſta q̃ caſus qui naturaliter eueniũt preuideri poſſunt: alij nõ: vt. ff. de ẽben. emp. l. fiſtulas. §. frumenta. de ac. emp. l. ſi ea res. ff. loca. l. ſiquis domũ. §. huic. ꝛ. l. ſi fundus. ꝛ. ff. de dã. infec. l. flumi nũ. §. ſeruus. licet aliquando ſecus cõtingat: vt nõ. ff. de neg. geſ. l. diuortio. ꝛ. ff. ſolu ma. l. ij. poſt prinç. et facit in ratione ſui. ff. de euict. l. lutius. ¶ Quero ꝺr h q̃ ſi feudatarius refutauerit tũc nullo iure ꝛc. Nũ quid contra hunc rigorem poſſit aliquo mõ cõſuli ei qui accepit rẽ ad libellũ? Rñdeo ſic. ꝛ ideo exponẽ litteram. nullo iure ſubaudi niſi velit priori dño ſeruire ꝛ ab eo feudum tenere: vt. j. qualiter olim feu. alie. po. c. j. §. ſi vero. ita q̃ tẽperatur rigor conſuetudinis p equitatem illius. c. Et nõ hoc. nõ ergo reſoluto iure datoris ius reſoluitur acceptoriſ. ꝛ de h. ſ. nõ. ti. j. §. rurſus. Ja. de bel. Idẽ forte in ſimplici colono. nam ſi habeo cãm ab habẽte a te: cãm a te habere videor: licet per mediũ. ff. de verb. obl. l. ſtipulatio iſta. §. j. et al's hoc contingit in colono. ff. ſolu. ma. l. diuortio. ꝛ ff. de iure fiſci. l. fi. Bal.

preterea Qui conſentit ſua iura perdit ꝛ aliena fortificat. hoc dic̃ fic. ff. de edil. edic. l. q̃ritur. §. fi vẽditor. Et hec regula eſt infallibilis q̃n quis cõſentit in iure ſuo trãſferẽdo in aliũ. Secus ſi cõſenſus nõ fiat ad hũc effectũ. vt. ff. de rei ven. l. inter officiũ. ꝛ. ff. de re iudi. l. ſuborta. Dicit Jnno. q̃ dñs qui cõſentit vaſallo alienanti videt⁹ ei cõſentire circa vtile dñiuz vaſalli nõ circa directũ ip ſius dñi. de fide inſtru. c. iter dilectos. p Jnno. ꝛ ad de q̃ nõt accur. C. de remiſ. pig. l. ſi ignorante. ꝛ. l. ſi hypotheças. Jnſpiciẽduz ẽ ergo ad quẽ effectũ ꝙſenſus ſit p̃ſtitus. vt. ff. de pig. l. fideiuſſor. §. pater filie ſiue ſit exp̃ſſus ſiue tacit⁹ puta opponendo ſigillum.

b ¶ l. in familie. Nota caſum vbi emptor nõ agit de euictio ꝛ nota. glo. in d. l. ſi familie vide alium caſum valde notabilem. in. l. qui libertatis. ff. de euict. An. barba.

i ¶ Nõ obſtat. Et adde q̃ nota. inſti. qui. mo. ius patrie pote. ſol. §. ſed ſi pat. Extra quero vtrũ ſi primogenitus conſentit iuriſtiri ſecũdogenitꝰ nitũ videatur inducere plationé an totiꝰ iuris ſui ppetuã priuatiõez Et videtur q̃ omne ius ſuũ conſumptum ſit. ff. qui. mo. pig. taci. ꝛtra l. creditor. §. ſi tecum. per ac cur. Dic q̃ ſi tanq̃ de nouo feudo paſſus fuit inueſtiri: totum perdit. ſed ſi tanq̃ de veteri inducitur poſteratio ꝛ mortuo ſecũdogenito licet nõ reſumat iura primogenitꝰ ture tamẽ ſuccedit vt agnatus. ff. q. mo. vſuf. amit. l. ſi cum in annos

vt. C. de rebus alie. non alie. l. ij. Vel ſubſcribẽdo ſe. vt. C. plus valere quod agitur. l. fi. Et fundatur regula huius. §. per. l. cum quadam. C. de admi. tu. ff. ō pigno. l. ſilfundus. §. j. C. ad vell'. l. ſi fine. ff. qui. mo. pig. vel hypo. ſol. l. ficut. §. venditionis. ꝛ ibi eſt vnicus tex. in iure de eo qui alteri cõſentit vt de re ſua teſtetur. ꝛ tãgitur p modernos in. l. cũ quis. in prin. ff. de le. ij. Porro ignorãs nõn dicitur conſentire: vt C. de dona. l. ignorãs. ff. de ac. ꝛ obli. l. ex maleficijs §. lõge. ff. de pac. l. tres fratres. ff. de ꝙdi. inde. l. ſi. §. idem queſijt. C. de excep. ſi ex maiore. ff. de tranſac. l. cũ aquiliana. Et nota q̃ caſus i iſto. §. põt poni duobus modis. Uno modo ſic. Si prior agnatus cõſenſit inueſtiri ſecõm: queritur quis preferatur? Rñdet⁹ q̃ ſecõus. facit. j. qui ſucc. tene poſt prin. ¶ Secundo modo põt poni caſus ſic. pone q̃ ad primogenitũ regis vel baronis pertinebat regnũ vel feudũ: conſentit inueſtiri ſecũdogenitũ: queritur ad quem ptineat regnũ vel feudum? ꝛ reſpondetur q̃ ad ſecundogenitum. ꝛ ẽ expreſſuz in. d. in. c. q̃z periculoſum. vij. q. j. Itẽ nota h glo. de tacito cõſenſu. facit. ff. de adop. l. ſi pater naturalis. ꝛ quod not. ff. de re. iur. l. vbi non voce. Ar. contra iſtum. §. eſt. ff. quorum le. l. j. §. quod autem. vbi conſenſus non preiudicat. ſed ibi ille cui fuit preſtitus conſenſus tenebatur ad meruz factũ. i. nullum ius queſiuit ꝛ ſic non obſtat.

Item si fuerit. Ad euidentiam premitto ſicut dictum ẽ ſ. qui feu. da. poſ. in. §. cum vero conradus. q̃ feuduz quod incipit a duobus fratribus dicitur inter ſe nouum: ꝛ in tali feudo non ſuccedit vnus alteri ſiue vacet alterius pars per deceſſum ſine herede: ſiue p exſum culpe niſi in pacto aliud contineatur. ¶ Pone ergo caſum. conceſſum eſt caſtrum in feudũ duobus fratribus ſiue vni recipienti pro altero ſiue tertie perſone recipienti pro ambobus: tandem iſti fratres venerunt ad diuiſionem: ꝛ vni obuenit dimidia: alteri obuenit alia dimidia pro diuiſo: vel diuiſerunt per fumentes vel per vaſallos. que diuiſio de iure fieri poteſt. demum vnus iſtorum alienauit vltra dimidiam partis ſue ꝛ tãdẽ ſine herede deceſſit. frater ſuperuiuens ex illo capite mortis ſine herede dicit illaz p tẽ ad ſe pertinere ex iure accreſcendi. Iz dñs dicit ad ſe pertinere pp felloniã alienatiõis factã a fratre ſuo q̃riť quid iuris? Rñdeo q̃ ſnia pro dño dať ꝛ eſt rõ q̃ p alienationẽ factã a fratre ſuo fuit prius feuduz aptũ dño. vñ p mortẽ nõ põt aptũ fieri fratri: vt i. c. ſuſceptũ de reſcriptis. l. vj. l. ſi cũ dotẽ. in prin. ff. ſo. ma. Ita ergo ponn caſum in iſto. §. Si eniz nullũ pactũ interceſſiſſet non eſſet dubitatio aliqua q̃ fratri nõ eſſet apertũ feudum q̃ nouũ. Itẽ ſi nõ interueniſſet moꝛs adhuc nulla eſſet dubitatio. tñ ita ẽ q̃ attẽditur ꝙditio primo exiſtens: vt. ff. de ver. obliga. l. ſi quis ita ſtipuletur. ſi nauis. Itẽ erat dubitatio ꝙtra dñm: q̃ dñs in nullũ caſum ſibi ꝓuiderat. Itẽ ꝓuidentia expreſſa vaſalli videbať de rigore preferri tacite legis diſpõni: vt. C. de pac. ꝙuẽ. l. fi. C. de ꝓcur. l. marit⁹. Iz h nõ obſtat q̃ iſte ꝓuiſiões nõ reſpiciunt eũdẽ caſũ iz diuerſuz. Itẽ ſume h ar. q̃ numer⁹ pluralis diuidit in ſingularitates ſicut in. l. ij. ff. de ꝙdi. inſti. ꝛ de ꝙdi. ꝛ demõ. l. falſa. §. vlti. ff. ad treb. luti⁹. §. gayo. C. ſi plures vna ſnia. l. j. ff. de re iud. l. paulus. ff. de duobus reis. l. reos. §. cũ in tabulis.

Item si quis Pone quidã dñs hẽbat dñiuz oĩuz poſſeſſionuzq̃ erãt in quadã prochia: ꝓceſſit mihi vnã i feudũ: non qd potero aliqd alienare ex ea? Rñdeo nõ: quia iſta poſſeſſio eſt in curia domini. ¶ Sed pone q̃ poſſeſ

k ¶ Prouincialis. Adde quod dicit bar. q nomine castri continentur corporalia res ⁊ iura ⁊ incorporalia ⁊ iurisditiones: vt. C. de bo. va. l. siqñ li. ⁊. per bar. quod dixi in prouinciola: vt si quis diceret hec est prouincia ticini vel vallis ambre.

l ¶ Tituli. tituli ecclesiasti ci ifeudari patrocinio alicuius consuetudinis non possunt sed res possunt patrocinante consuetudine.

fiones illius parochie non erant domini sed erãt rusticorum excepta vna quã dominus habebat: domi nus dedit mihi illam in feudum: vtrum potero aliquid ex ea alienare? Responde non: si illa parochia é sub districtu honore vel iurisditione domini: q tũc oportet q dominus consentiat. Et est ratio quia q plus habet plus potest. C. de dona. l. sancimus. argu. ff. de contraben. emp. l. domum vel dic apertius ratio est quia dominus tacite reseruauit quod maiꝰ est. nam accessorie non sequitur iurisditio que maior est qz priuatum predium. j. de capi. qui curi. ven. c. j. ⁊ hoc habes singularem tex. Et sic sub nomine prediorum non continetur iurisditio etiam si fit concessa tota prediorum latitudo. argumen. dicte. l. domũ. ⁊ dicte. l. sancimus. ¶ Notes h notare duo. Primo q aliud est habere dominium terrarum: ⁊ aliud est habere iurisditionem ⁊ districtum. Secundo q ille qui habet iurisditionem ⁊ districtum non videtur eam concedere si concedat vnam terraz vel vnum mansum terre. Secus puto si concederet vniuersitatem castri: vt. ff. de offi. prefec. vr. l. j. §. cũ vrbem nostram. ⁊. j. de vasal. qui curiam ven. c. j. ff. de verbo. signi. l. rei appellatione. ⁊. l. princeps bona. ⁊ ff. de consti. prin. l. beneficium. Adde: dicunt quidã q omne territorium ⁊ omnes districtus prouincia appellari. possunt. Unde in auẽ. qua in prouincia. C ne fi. pro pa. exponitur id est in quo districtu vel territorio fm Hostien. vt in. c. non est de sponsali. in nouella. vbi no. q pars debet dici prouincie non prouicia de ver. signi. l. prouinciales. k ¶ Ultimo disti gue. Aut vasallus habet feuduz ĩ curia domini: aut extra. Si in curia non potest aliquo modo tunc alienare: vt hic in prin. Si eẽ: aut tunc dñs hz districtũ vel honorẽ: ⁊ tũc nõ potest vt h in fine: Aut nõ habet ⁊ tunc aliter de iure veteri ⁊ aliter de iure nouo Nã de iure veteri vasallus poterit alienare vsqz ad medietatem sine consensu sui domini: vt. j. qualiter olim feu. alie. pot. c. j. ⁊. §. eo. §. item si fratrem. ⁊. §. l. ⁊. §. item si fuerit. De iure nouo vendere non poterit sed libellario nomine dare: vt. §. eo. §. rursus ⁊ nota. j. de suc. feu. §. j. Sed de iure nouissimo nullo modo Jaco. de bel. ¶ Quero quid est dictum, districtus: quidam dicunt id est homines subditi: alij dicunt id est iurisditio territorij. Tu dic hec omnia est districtus. facit quod no. institu. de actio. §. rursus. ⁊ nemo potest prohibere ne quis vadat ad districtũ alterius: vt no. in. l. j. C. vbi de crimi. agi. oportet. ⁊ alias no. in. l. j. C. vbi de pos. agi opor. ⁊ argu. ff. de conditio. ⁊ demonstra. l. quibus diebus. in prin. Et de honore ⁊ districtu ⁊ iurisditione: ⁊ qualiter super his formetur libellus: ⁊ quomodo probentur habes tex. notabilissimum extra de fide instrumentorum. c. inter dilectos. vbi omnino vide bal.

¶ Episcopum vel abbatem vel abbatissam vel dominum plebis feudum constituere non posse. Rubrica.

Item si episcopus

Rubrum summat nigrum quo ad primam partẽ tex. Dicit ergo primo q episcopus: abbas: abbatissa vel dominus plebis non possunt decetero infeudare res ecclesiarum sibi subiectarum que vocantur tituli. l ¶ Secundo dicit q rectores ecclesiarum decetero feuduz dare non possunt ea que antiquitus solita non sunt in feudum dari: tamen siqua ante constitutionez vr

n ¶ Secundo no. Facit q no. in. l. leges. C. de legi. ⁊ in auẽ. vt cum de appel. cognos. in prin. and. barb.

o ¶ q̃ minor. Et est ratio quia ecclesia regitur alieno animo tantum: sed minor regitur suo animo ⁊ alieno. ⁊ ideo strictiores sunt prohibitõms ecclesiarum q̃ minorum. vt no. in gl'. in. l. j. C. ð contra. iudi. ⁊ non est alibi. Idẽ ibi odofr. ⁊ Ly. C. de sacrosã. eccle. in auẽ. q buscunqz mo. p ¶ Allegat istum tex. bal. in. c. ceterum de iudi. vide ibi and. barba.

bana data erant per episcopos abbates abbatissas. vel dominos plebis de rebus ecclesiarum sibi subiectarum firma permanere concedit. Ex quo no. prouidentiam pape: item eius benignitatem. prouidentia inest respectu regule ecclesiarum: vt. C. de sacrosan. eccle. l. iubemus nulli. §. j. ⁊ in auẽ. de non alie. §. vltimo. collatio. ij. Benignitas vero est circa feuda retro concessa que infringere esset in humanum: vt. C. man. l. ab anastasio. §. fina. ⁊ multe tergiuersationes. vt. C. de decu. l. fi. li. x. ¶ Secundo nota. q decretum pape non afficit preteritos casus nec actꝰ consummatos. ⁊ episcopus non potest retractare q̃ per alium episcopum rite tractata sunt. C. ð apo. pu. l. semel. libro. x. ¶ Adde q regulariter vna ecclesia non est ancilla alterius. vt no. in. c. quia per ambitiosam. de rescrip. libro sexto per Joan. mo. alias in nouella. Nota q Jaco. de are. dicit. C. de sacrosan. eccle. l. iubemus nulli. q ecclesia magis subiacet fraudibꝰ qz minor. Tex. ET ITEM IUDICATUR. tribus modis expone. Primo sic id est sunt in libera possessione ecclesie. ⁊ h vera fm pet. de cer. Secundo sic. tituli id est institutiones canonice. naz institutio canonica est illa que dat titulum ⁊ dicitur titulus: vt in. c. j. de regu. iur. libro sexto. Tertio id est ecclesie subdite que spiritualibus rectoribus conferuntur in titulum. Nam res talium titulorum que sunt in libera possessione talis ecclesie infeudari prohibentur ⁊ in idem recidit cum expositione prioꝛi.

¶ Nota ergo q quedam sunt ecclesie subiecte que vocantur tituli: ⁊ quedam que non vocantur tituli: quia non ponitur ibi rector tanqz intitulatus sed solum dicit ibi diuinum officium ad nutum superioris. res quarum ecclesiarum sunt peculiares prelatorum: h ergo littera dicit tituli vocantur. Sed alias est in littera tituli vacatione vel vacantis: ⁊ vult dicere q dum vacat titulus talis ecclesie quia est mortuus rector: diocesanus vel alius superior prelatus non potest infeudare res talis tituli vacantis. Jtez nec anteqz vacet sub conditione vacationis quia expectationes morituri tristes solẽt parere euẽtus: vt C. de pac. l. si. ⁊ extra de cõcess. preb. c. ij. cũ si. ¶ Et no. q Ja. in sũma circa intellectũ huius. c. sic ait cõstituebat olim feudũ archiẽps abbas abbatissa ꝓpositus. hodie vero ꝓstituere nõ valẽt huiusmodi pso ne. ⁊ hoc intelligẽdũ de rebus ipsius ecclesie q̃ fideliter ei subiecte sunt qõ sic intelligẽdũ puto. s. vt id qõ in feudũ datũ tpe sui ingressus ĩuenerit si fuerit aptũ adhuc in feudũ dare possit. sed alia dare que data nõ inuenerit prohibet dare ⁊ hoc est quod dicit q eis subiecte sunt Jaco. colum. s. ad dandum.

¶ Jtẽ op. extra de feu. c. ex parte. vbi etiam insolita infeudãtur. So. h ponitur regula ibi exceptio. vl' ibi in rebus que non sunt in libera possessione ecclesie ⁊ ab antiquissimo tempore non fuerunt: hic in rebus q̃ sunt in libera possessione ecclesie fm pe. ð cer. ⁊ hec vera. Si añt puũ tps est q fuerunt ⁊ nunc non sunt sed dura ẽ recuperatio qz possidentur a tyranno: tunc ecclesia põt infeudare: priꝰ tñ ꝓsulto papa si res sunt magni põderis: vt. d. c. ij. de feudis. ⁊ h casu transit vtile dñium datũ a lege absqz corporali ĩuestitura pp dolũ aduersarij. ar. de do. ⁊ cõtu. c. cõtingit. Añ dixit h idẽ Pe. q alius intellectꝰ illiꝰ. c. é q illud fiat de mãdato pape: qõ credo tutiꝰ. Alij dicũt q regalia ⁊ oli ⁊ hodie pñt infeudari per ecclesiã si antiqtus fuit ꝓsuetudo. secꝰ ⁊ in alijs. h sentit glo. s. qui feu. da. pos. circa pn. Tu h cõiter nõ placet doctoribus nec mihi qz magis alienari ꝓhibẽt que a bẽiuolentia principis ꝓcesserunt: vt in auẽ. ð

q ¶ In noue lla. Vecti/ galia vero q̄ ex statutis ci/ uium soluunt ipsi ciues tan tum nō intelli guntr eē rega/ lia sed quod/ dam pacto ci uium. vt not. ff. de reg. iur. l. nec ex prētorio. p Accur. hoc dictū nō i uenies alibi. r ¶ Nota p l. gallus. §. q/ dā recte. An drea. barb. s ¶ Masculo. Nota casū i quo femina potest admit ti cum mascu lo in feudo. et quid si essent trāspositā ver ba quia dice/ retur p femi/ nis ꝛ mascu/ lis vide q in simili dicitur in. l. galus. §. j. ff. de libe. et posthu. ꝛ glo. fing. secūdum eū in. l. omnes C. de dila. lib. x. ꝛ de mate/ ria eorū que dicūtur vide d. pe. consilio xxxiiij. in eo/ dem. §. in fine ibi ꝛ ideo suc cedit patri vi de eundem in l. quoniam in priorib⁹ C. d̄ inoffi. te. ꝛ in l. ij. C. de libe. prete. ꝛ l. ma/ ximū vicium bar. in. l. fi. ff. ad tertu. ꝛ l. si quis posthu/ mos. §. si filiū ff. de lib. ꝛ po/ sthumi. ꝛ vid̄ ang. in auten. de here. ꝛ fal. §. si quis auf. ꝛ in. l. ij. ff. si

alie. ꝛ emphi. §. ea vero. col. ix. que ab imperiali do/ mo ꝛ ibi no. in glo. que incipit. h̄ no. quinq̄ casus.

¶ Adde q̄ regalia quādoq̄ dicūtur collecte regis vel imperatoris vel tributum quandoq̄ dicuntur regalia. i. iura que ad imperatorem vel regem perti/ nere consueuerunt: vt portus vel vectigalia que in/ terdū consueuerunt concedi ecclesijs. Quādoq̄ di cuntur regalia ea que rex percipit ecclesia vacante ex priuilegio Romanor̄ pontificum: vt no. Jo. mo. in c. generali super verbo regalia. de elec. li. vj. Immu nitates etiam dicuntur regalia beneficia: vt no. ex/ tra de immunita. ecclesiarum. c. peruenit in nouella⁹

Quin etiam. Notabilis est iste. §. Fe mina posita in copula cū masculo nō tamē succedit simul cum eo: sed ita de/ mū si masculus nō extet. h. d. Casus. Rex concessit quoddā castrū mihi in feudum recipienti pro me et descendentibus meis masculis ꝛ feminis: decessi su perstite masculo filio ꝛ femina filia: queritur vtrum femina admittatur simul cum masculo? Respon/ detur q̄ non q̄ natura feudi hec est q̄ masculus pre feratur femine. Sed pone q̄ iste filius meus dece/ dit post mortem meam sine filio masculo: nunquid femina admittatur ad successionem a qua semel est excluſa p masculum? Respondetur q̄ non: ſz reuerti tur ad dōm. Nota[r] hic de copula que copulat ver/ ba ꝛ non sensus: sed magis ponitur in vi ordinis q̄ſ in vi copule. fic. ff. de libe. ꝛ posthu. l. gallus. §. qui/ dam recte. ꝛ est speciale in feudis simplicibus ꝛ re/ ctis. i. non conditionatis ꝛ que non dantur ad cer/ tum seruitiū. in alijs secus ſm Ja. de bel. ꝛ est ratio propter apertam naturam verborum a qua non de bemus recedere nisi in casu expresso i iure. Unde iste §. debet restringi ad feudum simplex ꝛ rectum. Se/ cus si esset concessum ad certum seruitium q̄ femina posset explicare per se vel alium: q̄ tunc admittere/ tur simul cum masculo[s]. ff. de vsufr. ac. l. si quis ti/ tio. ꝛ l. si mulieri. ff. de leg. j. l. ticie textores. §. nihil distat. ꝛ in auc̄. de non alie. §. emphiteosim. colla. ij. ſm Ja. de bel. qui dicit q̄ ista questio fuit de facto i regno apulie. ¶ Quero quid si masculus mor̄ im mediate: nunquid succedit femina? Et videtur q̄ nō q̄ etiam ratione momenti quis excluditur. vnde si testator facit substitutionem filio si sine liberis ob/ ierit: cuj ipse moritur cū filio q̄ nō vixit nisi vno mo mento: tamen substitutio fideicōmissaria est extincta ff. ad treb. l. ex facto. §. vlti. ff. de re. du. l. quod ō pa/ riter. vbi de materia. Et facit. l. cum vxori. C. quan do di. le. ce. ꝛ ibi dixi per bar. in. l. fi. ff. ad tertu. Jtē ratione momenti rescinditur testamentum: vt. C. ō posthu. here. insti. l. ij. Et momentum multum ope ratur in his que sunt momenti: vt no. in. l. sed ꝛ par tus. §. fi. ff. quod metus causa. Tamen contrarius de terminat glo. q̄ non dicitur viuere qui illico obijt. ꝛ verum dicit in casu huius. §. q̄ femina nō erat ibi posita in conditione sed in copula. ꝛ legis interpre/ tatio ei faciebat iniuriam: ꝛ ideo benignius secū agi tur. Et dicit Jnno. q̄ ille dicitur illico decedere q decedit anteq̄ nomen sit ei impositum in baptismo quod tempus est octo dierum ſm vetus testamen/ tum. de hoc no. extra de ver. signi. c. nam ꝛ ego. per Jnno. ¶ Secūdo no. q̄ femina semel excluſa a ma/ sculo in perpetuū est excluſa: ita quod mors masculi deinceps non patrocinatur femine. quod est no. di/ gnum ad statuta que dicunt q̄ patre moriente cum masculis femina non succedat. naz licet masculi mor tuo patre sine liberis moriantur non patebit locus femine ad successionem patris. a successione tamē fra tris non repelluntur nisi frater decessisset cum here de testamentario. Secus si statutum diceret q̄ filia femina non succedat donec masculus supereſt. nam ista non est excluſa sed suspenſa a successione patris. Jnterim tamen masculus insolidum heres ē. vt no. in. l. ij. ff. si pars here. pe. ꝛ eo mortuo remotum est obstaculum quod obstabat femine. ꝛ ideo succedit patri pro portione sua: ꝛ potest vocari heres anor/ malus. vt no. glo. insti. de eo cui liber. ca. bo. adi. per quam glo. ita consuluit [r] recolende memorie domi/ nus Franciscus tygrini de pisis vir magne scientie ꝛ sancte vite. ꝛ de hoc per bar. in. l. fi. ff. ad tertul. ibi vide.[u]

mutus feudū. Premitte ad euidē tiam q̄ mutus ali⁹ a natura est alius ex accēti. Mutus a natura est qui ita natus est. Mutus ex accidenti est qui ppter mor bū supuenientem etiā auditum amisit in totū ita q̄ nihil audit. vt. C. qui testa. fa. pos. l. discretis. Egovi di quēdam cui siquis voce inaudibili sibijpsi loque/ batur in gutture: eius vocem mutus audiebat. sed si vocē exprimeret nō audiebat ꝛ erat de quadā villu/ la Perusina que appellatur corignanuz. Dicit Al/ bertus q̄ de paradiso terrestri propter eius altitu/ dinem aque cadentes faciunt tātuz strepitum q̄ om nes qui ibi nascūtur perdunt auditum: tamen non sunt surdi a natura q̄ si transportarentur ad alium locū anteq̄ surdescerent audirent. Dic ergo casum in isto. §. Quesitū fuit vtrū mutus q̄ nihil audit pos sit feudum retinere? Respondeō q̄ non. sed feudum ei aufertur ꝛ ad dōm reuertitur. dz tamen ei tantuz relinqui de quo viuere possit. Jn quo. §. duo nota. Primo rigorem. Secūdo humanitatem. ¶ Que/ ro de quo feudo loquitur? Respondeo de nouo vt si tibi concessum erat feudum ꝛ postea factus es mu tus a casu. Sed in paterno feudo distingue. An sit mutus casu ꝛ retinet totū feudum. An naturaliter ꝛ tunc ei auferat ſm quosdam. Sed Odo. ꝛ B. dicūt non auferri. j. an surdus vel mutus. c. j. Unde nouū feudū facilius perditur q̄ſ antiquū paternum. Sed cum iste. §. indistincte loquat: quidā dicūt q̄ etiam in paterno loquitur. ꝛ ſm hoc: q̄ littera dicit retine re: nō loquitur in muto a natura: q̄ in eo nō proceſ/ sit habitus cum non succedat in feudum: vt. j. an mu tus vel alter imperfectus. c. j. Alij dicūt q̄ retinere potest licet non possit acquirere de nouo q̄ facilius aliquid retinetur q̄ſ acquiratur: vt. ff. de his qui sūt sui vel alieni iuris. l. patre furioso. ꝛ. ff. de ver. oblig. l. pluribus. §. ꝛ si placet. ꝛ l. existimo. Nam furiosus hereditatē acquirere nō potest ꝛ tamē acqsitam re/ tinet. ff. de cura. furi. l. fi. ff. ad trebe. l. cū heres insti/ tuta. Jtē furiosus non potest acqrere possessionem tamē acquisitam quodā iuris intellectu retinet. ff. ō acq. pos. l. si is qui animo. Et dicūt q̄ iste. §. non de bet seruari de iure q̄ est omnino cōtra naturalem ꝛ ciuilē rōnem. ar. ff. so. ma. l. si cū dotem. §. si autem in seuissimo. Alij dicūt q̄ iste. §. est rationabilis q̄ ē in utilis effectus ad seruitiū: ergo perdit beneficiū non ex culpa debiti alias delicti: ſz ex defectu finalis cau se. sicut scutifer vel dapifer.[x] ¶ Jtem quando i cō tractu celebrato gratia vtriusq̄ potestatiua condi/ tio deficit per casum: dānū est debentis implere. ar. C. de conditio. ob causam. l. si militem. ff. loca. si vno §. item. vbi de hoc plene no. ꝛ in. l. j. §. diuus. de va rijs ꝛ extraor. cog. Sed primi respondent q̄ sufficit ei q̄ seruiat per substitutum: vt. ff. de verbo. oblig. l. continuus. §. si ab eo. C. de episco. ꝛ cleri. l. quisqs nam speciale est in casu necessitatis q̄ quis per sub/ stitutum seruire possit: vt ibi no. per Ly. Et ad hoc vt melius intelligamus: primo quero. concessus est alicui feudū: deinde fact⁹ est mutus surdus vel ali/ ter imperfect⁹: vtrum feudum retinere possit? Re/ spondeo q̄ non. casus est h̄ ꝛ sic loquit in feudo no/ uo. Tu distingue: aut aliquo modo potest seruire p se ꝛ non perdit feudum sicut ille qui parum audit vel aliquo modo videt. Aut nullo modo tunc conside/ ra qualitatem feudi. aut consistit principaliter i ope ra personali ꝛ propria feudatarij ꝛ perdit feudum: vt

pars hered. peta. ꝛ bal. in l. si quis filius C. de inof. te/ sta. Saly. trā sit cum bal. in l. in quibus. C de secū. nup. ꝛ in. l. iij. C. qn dies lega. ce. Ange. in auc̄. hoc amplius. C. de fidei. pe trus de anch. consi. ccx. an/ drea barba. t ¶ Consul/ uit vide glo. in. §. omnib⁹. in auc̄. de he/ re. ꝛ fal. ꝛ ibi ange. que vi/ cit quodaz he res. Andrea barba. v ¶ Jbi vid̄ Et in. l. j. ō cō diti. ꝛ demon. ꝛ per Ly. ꝛ l. j. C. de adulte. ꝛ que vixi in l. maximū vi/ cinum. ꝛ in. l. ij. C. de li. pre/ teritis. x ¶ Dapi/ fer. vt. l. j. C. ō re milit. li. xij. Nec enim ex tra qualitates debet iniuris fieri dōis. ff. de ver. obl. l. ij. §. ex his. ꝛ l. in exequuti one.

x ¶ Substitutū.no.q̄ quando seruitiū debet fieri principi nō pōt fieri p substitutū ꝛ valde notabile ꝛ limita istū.§.vt dicit bal.in.c.v.an surdus vel aliter imperfectus.and.barba.

y ¶ Dicendū.Vidi dubitari quid in leproso an perdat feudum ꝛ forte pōt dici q̄ aut erat paternuz ꝛ non perdit aut nouum ꝛ tunc attendit qualitas seruicij vt hic p bal.forte etiā si esset aliqua spes recuperande sanitatis de quo forte melius i.d.c.an mut⁹ vel imperfectus. and.barba.

z ¶ q̄ sic. andreas.de isernia ꝫ tenet qō habet locū in feudo patero no ꝫa. de beluis.hic cōtrariuz dicit tu vide bal.in.d.c.j.an surd⁹ vel aliter imperfectus.andr. barba.

a ¶ Digna vox.Vid̄ textuz meliorem de iure secundum moderniores in.c.j. de proba.vbi obligatur ex pacto vide q̄ notaui plene i l.qui se patris C.vnde.libe. ad bal.ꝛ.l.ticius.ff.de iurꝑa.vide ludo ui.con.cccxxj vbi allegat istum dictum

hic.aut in alia ꝛ tunc satisfaciet per substitutuz idoneum.ff.de duobus reis.l.nemo est qui nesciat.C.ō cadu.tol.§.ne autē.ff.de condi.inde.l.si non sortem §.libertus.Vel latius ꝛ melius dic:vt dicam in.d.c.j.an surdus vel mutus. ¶ No.tamen q̄ quādo ꝑ uitium debet fieri principi non potest fieri per substitutum [x] nisi de voluntate principis:vt.C.de murilegis li.xj.l.si quis. ¶ Sed quid si a principio concessum est muto vel aliter imperfecto? Respondeo: valet concessio ꝛ seruiet per substitutum q̄ ꝫ videt tacite actum:vt.d.§.si ab eo.ꝛ ibi no.per ꝫy.

¶ Secundo quero datum est feudum patri tuo cui tu successisti in feudo cum eras habilis:postea in latronibus exoculatus es ita q̄ factus es inutilis vel morbo perdidisti totaliter visum vel auditum:vtrū feudum possit tibi auferri? Respondeo sicvt hic.Sz videtur dicendum [y] aut culpa precessit casum ꝛ perdis feudum paternum.Aut fuit casus fortuitus: et tunc secus q̄ afflicto non est dāda afflictio.C.ō fur. auē.nauigia.ꝛ.C.de epi.audientia.l.tam dementis ff.de offi.presi.l.diuus.facit quod no.C.de condit. ob causam.l.si militem.C.de lega.l.ab administratione.li.x.ar.l.j.§.exigit.ff.de se.tab. ¶ Pone ergo datū fuit feudum patri tuo ex quo natus es:tu a natiuitate in aliquo de duobus sensibus corporis totaliter imperfectus es.s.visu vel auditu.naz gustus ꝛ odoratus nihil ad rūbum:q̄ non possunt per aliū hec explicari nisi talis esset qualitas feudi:vt in feudo sagerij vel pregustatoris vel viuanderij : vt not. Inno.in.c.j.de obser.ie.vel strumosus es ex ipa natura:nunquid succedis in feudo? Quidam dicūt q̄ si c: [3] quia est paternū lege nature continuatū. vnde non tam acquiritur q̄z retinetur.de lib.ꝛ posthu.l. in suis.Quidam dicunt q̄ non:q̄ non potest seruire.glo.ꝫ non firmat:sed in summa in titulo quibus modis finc cau.feu.amit.§.propter casum.sic ait ꝓpter casum enim amittitur feudum siue non retinet: puta si vasallus fiat mutus ita q̄ nullo modo loquitur.verūtamen si feudum magnū fuerit quo ei ablato se exhibere non valeat:tunc ei relinqui debet de dicto feudo vnde viuere possit.Et hoc itelligas verum esse in feudo quod non est paternum sed nouuz Si autem esset paternum:tunc mutus surdus claudus cecus vel aliter imperfectus totū retinebit ſm quosdam.Quidam tamen dixerunt eum qui taliter natus est feudū retinere nō posse:q̄ seruire non valet.Ja.colum.Ecce iste non firmat se sed vrget ratio q̄ naturaliter imperfectus id est a natura destitutus in eo quod est precipuum feudi non succedat i feudo:sicut nec omnino fatuus nec perpetuo furiosus.C.de cura.furi.l.fi.Sicut nec strumosuz animal vel monstruosum.argu.ff.de libe.ꝛ posthu.l.si quis posthumos.ꝛ.l.sed est quesitum.Nec enim iure natura debetur ei cum natura prebeat obstaculuz ꝛ iura naturalia sint ĩmutabilia:ꝛ passiones innate potius tolerantur q̄z mutari possiunt. ¶ Sed dubitatū fuit de quodam nobili Joanne qui habebat testiculos ꝛ non rostrum:vtrū succederet cuz fratribus in feudo paterno? Iste enim non habet defectum circa sensum ꝛ motum sed solum circa virtutez generādi:videtur q̄ non succedat per illud verbum vel aliter imperfectus.ꝛ ita quidam valens doc.consuluit q̄ natura sibi obstat ꝛ sic nullam iniuriā facit ei ars sed natura a qua non potest appellari.Sed contrarium videtur q̄ alias sequeretur q̄ si aliquis a natura nasceretur sterilis q̄ ipse non succederet in beneficio feu.quod falsum est.ꝛ ad hoc facit quod dicimus in simili de muliere sterili que habet priuilegia dotis. C.qui po.in pig.ba.l.assiduis.etiam q̄ talis filiꝰ habet priuilegia dotis materne. Iste enim defectꝰ pudendorum tegit ꝛ non est euidens.ideo dico q̄ succedit q̄ sufficit q̄ non sit mulier:vt not.ff.de legi.l. De quibus.Būtamen alias sit sensatus ꝛ aperte natus mente ꝛ corpore.Et ita de facto consului i quadam successione marchionū de malaspina que erat magni ponderis.Et adde quod no.in.c.omnis de peniten.ꝛ remis.in nouella.

¶ De natura feudi. Rubrica.

Natura feudi Pone q̄ imperator vl' rex francorum creat aliquem ducem ꝛ inuestit eum de ducatu.vel marchionem : ꝛ inuestit eum de marchionatu.vel comitem:ꝛ inuestit eum de comitatu.vel baronem:ꝛ inuestit eum de baronia:nūquid potest pro libito dis uestire eum? Respondetur q̄ non:ſz demū propter coniunctā culpā vel felloniā.Adde q̄ nec successores in iperio vel regno possent.vt no.extra de iudi. c.nouit.Nec ob.q̄ imperator habeat plenitudinē potestatis:q̄ verum est q̄ deus subiecit ei leges:ſz nō subiecit ei contractus ex quibus obligatus ē:vt no. ꝛ tradit in.l.digna vox.de legi.C.Dicit Inno.q̄ fortior est consuetudo q̄z gratia.de sim.c.ad apostolicam Inno. [2] Et sic patet hic.arg.q̄ scōm priuilegium non tollit primū:q̄ non est in potestate principis sed est factū priuati iur.de hoc no.in.c.j.de cōsti.li.vj.ꝛ.C.de sacrosan.ec.auē.priuilegia. [x] Et per hoc dicebam q̄ imperator Federicus primus qui fecerat cōmune Papie comitē in certis castris ꝛ terris ei ea conferendo sub iuramento fidelitatis q̄ nec ipse concessor nec eius successor poterat reuocare sine culpa cōmunis papie.Et est arg.q̄ papa nō possit supprimere dignitatem donec superest persona q̄ preest dignitati nisi ex magna causa.Dicit Joan.an. q̄ celestinus id est frater petrus de murone de mane faciebat gratiam ꝛ de sero auferebat ꝛ alij confe rebat.Vnde cardinales licet scirent q̄ renunciaret per fatuitatem papatui:tamen quia erat vnum pecus libenter acceptauerunt refutationem ꝛ creauerunt Bonifacium octauum qui depingitur vulpis in introitu:leo in accubitu:ꝛ canis in occasu suo.

¶ Querunt docto.vtrum imperator obligetur p̄cise ex suo contractu? ꝛ hic sunt opi.C.de legi.l.digna vox.que questio videtur determinari q̄ sic.ꝛ.j. de no.for.fide. ¶ Et nota ꝫ q̄ princeps tenet seruare suas consuetudines.ꝛ sic ius consuetudinariuz concludit principi.hoc no.ſ.qui feu.da.poss.c.j.§. finali. ¶ Pone imperator in pace constantie concessit merum ꝛ mixtum imperium ciuitatibus lombardie:vtrum imperator qui modo est possit illō auferre? Caue tibi q̄ licet pax fuerit perpetuo contracta:tamen obligatio versus ciuitates lōbardie non fuit contracta nisi per.xxx.annos.vt patet i textu dicte pacis in verb.xxx.annis.ꝛ ideo si imperator vellet mihi concedere ali quod castrum alicuius ciuitatis cum iurisditione posset:quia omnis iurisditio ꝛ omnis districtus apud principem est:nisi prius concessisset alteri.Illud autem est certum q̄ princeps i uadenti castrum alienum non potest illud castrū cōfirmare [a] maxime per obreptionem.vt.C.vnde vi.l. auctoritate.ꝛ.C.de fundis ꝛ sal.rei domi.l.si qua loca.li.xi.ꝛ ibi nota.

Idem iuris Nō dixit in principe idē dixit i maximis ꝛ maiori

tatōne.in fine magne glo. ſz tu nescisses ipsam ad hoc allegare ꝛ non est alibi. Indultum eteni priuilegiū nō debet contra priuilegiatuz retorqueri.vt no.in.l.nō tātum.§.si emācipatus.de cōtra tab. Ald. de etiā q̄ princeps non potest infringere feuda que concessit nisi culpa reperta.hoc dicit. adde consuetudo dat naturam ꝛ eā assignat contractibus.hoc dicit.

a ¶ Confirmare.No.qō si quis violenter occupat castrū ꝛ postea eum impetrat q̄ nō valet rescriptum vide bal.in.c.j. .j.p quos fiat iuesti.ꝛ ibi notaui ꝛ plenius rēissi ad bar. in.l.auctoritate.C.vnde vi and.barba.

b ¶ Priuilegia.adde q̄ statutum non intelligitur tollere suum beneficium nisi de eo faciat expressam mentionem.C.de iure delib.l.fi.§.in cōputatōne.in fine magne glo. ſz tu nescisses ipsam ad hoc allegare ꝛ non est alibi. Indultum eteni priuilegiū nō debet contra priuilegiatuz retorqueri.vt no.in.l.nō tātum.§.si emācipatus.de cōtra tab. Ald. de etiā q̄ princeps non potest infringere feuda que concessit nisi culpa reperta.hoc dicit. adde consuetudo dat naturam ꝛ eā assignat contractibus.hoc dicit.

a ¶ Confirmare.No.qō si quis violenter occupat castrū ꝛ postea eum impetrat q̄ nō valet rescriptum vide bal.in.c.j. .j.p quos fiat iuesti.ꝛ ibi notaui ꝛ plenius rēissi ad bar. in.l.auctoritate.C.vnde vi and.barba.

b ¶ In tex. nō ita subtiliter. Quero in q̄ stat ista subtilitas. Rn̄deo olim feudum poterat pro libito reuocari: postea fuit hic conceptū in illis qui p prie dicuntur valuasores. Sed minus nō dicūtur proprie valuasores. vñ quod nō cognitur quare stare prohibetur. Et ista erat ratio subtilis. s. qz quādo plura sunt z vnum corrigit: alia non videntur corrigi: sed potius confirmari. l. tribunus. §. fi. ō mili. testa. no. C. de sacrosā. ec. auc. quas actiones. Sz lz sit hoc verum de rigore consuetudinis tamen de equitate est secus: qz nō debet licere minorib⁹ qō maiorib⁹ licitū non existit ō iure. Ite materia obligationis z cō sensus eadez est ergo idē effectus. z ē iste sensus huius littere. Adde si quis renunciat successioni feudi venit sequens post eum iure successorio. secus si remittat domino. sicut aliud est renunciare querele: aliō paciscī ō nō agendo. p mo casu venit sequens i gradu. ff. de inof. test. l. ñ is qué secūdo nō: vt no. ff. de lib. z posthu. l. si qs posthumo alias filium. §. fi. z renunciatio facta in manibus aduersarij hz vim pacti de non petendo. C. de pac. l. j. Tu dic in feudo vt alibi dicaz. z adde q̄ dixi in. l. i plurium de acquiren. heredi.

bus valuasoribus. sed in valuasinis feudum quod p ipsos dabatur olim erat vilq; z abiectū z non stabile quia poterant ipsum reuocare pro libito voluntatis. hodie secus. qz quod nō possunt maiores non possunt minores. Et sic no. q ex personaz qualitate z differentia vbi est eadē virtus z potentia z eadē ratio nō variat effect⁹: vt. ff. de leg. iij. l. ītē in legato. §. pui. Ite no. q id quod a principio est voluntariū: postea est necessarium ſm contracte obligationis vinculum. nam naturam obligationis sequi debemus. ¶ Ultimo no. q olim ille qui penitebat debebat restituere precium qz nō debebat locupletari cum aliena iactura: vt. ff. de actio. emp. l. bona fides l. nam ſ natura. ff. de condi. inde. Adde z dic q cōtractuū quidam cōsistunt in sola promissione vt precarium quidā in ꝓmissione. z obligatōe vt cōmodatū. qdā a datiōe z ꝓmissiōe quidam qui incipiūt ab ipsa datione. De precario certū est q reuocari potest in dubio. z in dubio presumit precariū non donatio. vt. ff. de dona. l. lucius. De secūdo certum est q finito vsu reuocari potest: ante non de dona. l. aquilius. z. C. cōmo. l. ij. De tertio certum est q ſm naturam contractus habet locum penitentia alias nō vt ff. de condi. ob causam. l. si pecuniam. De quarto cō stat q penitentia non habet locum nisi gratia soliuſ tradentis vel eius q dependeat a tradente sit facta traditio: vt. ff. de le. ij. cum pater. §. nemo. ff. de dona. l. hoc iure. §. si quis dederit. ff. de ver. ob. qui rome. §. flauius hermes. z. ff. de pac. l. si cū fundum.[b]

¶ De successione feudi. Rubrica.

Sequitur Supra dictum est de natura stabilitatis feudi: hic dicit de natura eius quo ad transmissionem z istud principium est valde notabile. ¶ Pone concessū fuit feudū patri meo: decessit relicto me filio z quadam sorore mea filia sua: queritur quis succedat in feudo? Respondetur q masculus nō femina. ¶ Sz pone q decessit supstitibus pluribus filijs masculis queritur qualiter succedant in feudo? Respōdeo q viriliter. Pone q vnus ex filijs decessit relictis pluribus masculis nepotibus. queritur qualiter nepotes succedant? Respondetur q i stirpes[d]. ¶ Sz statim queritur vtrū vasallus per suam vltimā voluntatē possit mutare hunc successorium ordinem? Respondet q non: qz in feudis vltima voluntas vasalli nihil valet: nec potest valere quod nullum est. hoc dicit. no. casum. Sed quare non potest quis testari de eo de quo potest post mortem suam? trahere: vt institu. de le. su. ca. Ite dic q vltima voluntas dicitur infortiatum: vt no. in rubrica. ff. so. ma. ¶ Add de q nemo potest de alieno testari. vt extra de testa. c. filius. Tamen si feudatarius legat feudum aut per errorem iuris credens se legare posse z non debetur aliquid. vt. ff. de vsufruc. legato. l. sticho. Aut ex certa scientia z valet legatum. s. vt isto casu tunc debeatur estimatio: vt. C. de leg. l. cum alienam ſm Do. in summa. Adde: ius quod habet quis heredi suo relinquit z non plus. de condi. z demon. l. publia. §. titia codicillis. ¶ Extra no. q testator non dicit cō trahere cum legatarijs sed prestare causam quasi cōtractus. ff. de reg. iur. l. qui cum alio. per accu. nec dicitur hereditas nisi sequatur aditio. ff. de acti. z ob. l. hereditatem. ad. l. aquilia. l. huic scripture.[f] ¶ Secundo not. q nepotes ex filio succedūt loco patris sui. z per istum tex. determinātur due questiōes: vz q filij fratris premortui succedunt cum patruo eorum in stirpes. ¶ Sed dubium est. Pone q erant tres fratres: duo decesserunt vnus cū vno filio: alter cum quattuor: deinde ēti⁹ frater decessit sine herede. modo queritur vtrum isti filij succedant in capita vel in stirpes? In alodialibus sunt due opi. nā azo dixit q in capita: cuius opi. tenet Bul. Ray. de for. z multi alij rationem talem adducunt: quia succedunt ex proprio capite z virtute z non ex repsentatione paterna: qz non est eis necessaria. ergo numero diuiditur successio. Secunda opi. est q in stirpes. et hanc opinio. tenet accursius. vt ipse no. in auē. post fratres. C. de le. here. z in auē. de hereditā. ab intesta. §. si autem defunctus. Cuius ratio hec est: quia mortuo primo fratre omnes eius filij loco eius successerunt qz alter viuebat. deinde altero mortuo oz idem dicere de filijs eius. alias excluderentur p antecedentes. ¶ Sed in feudis quid dicemus.[g] Ja. ō are. tenet q viriliter. Ego dico q in stirpes. arg. huius littere que simpliciter dicit q succedunt in locū patris sui. nec distinguit an soli an cum patruis eiusſ ergo nec nos distinguere debemus. sciuisset enī littera distinguere si voluisset. vt. C. de cadu. tol. l. fi. § si aūt a deficiente. Faciliter rn̄det ad istū tex. qz ſ loqtur i successiōe descēdētiū nō in successione agnatorum: qz dicit nepotes ex filio nō nepotes ex fratre. z ideo q̄stio remanet adhuc dubia: qz quotiēscunqz non habemus in ea spālia iura in feudis sequi debemus ius cōmune.[b] Et vt dictū ēō iure cōi sunt opi. ꝓ vtraqz pte ſatis probabiles z magnoz viroz. Et

e ¶ So. matri. Et sic no. q licet vltima voluntas sit seruanda: tamen est verum totiens quotiens nil sit futurtum contra legem. ff. de operis liber. l. cerdonem. z. ff. de condi. z demon. l. si quis eum. Extra quero nunquid testator qui nato posthumo z mortuo se viuo non mutando testamētū videatur in eadē voluntate decedere. Respon. nō quia ruptum erat. sz nō requiritur expssa confirmatio vt. C. de codicil. l. j. vbi est text. z gl. no. Extra no. q arg. de contractibus ad vltias volutates est argu. a simili. z iō non semp cedit: quia nō sunt omnia similia. l. fi. C. ō le. Extra no. q illud quod dicitur q in legat. arium trā fit dñium recta via: fallit quando res ē plurium indiuidum. l. si plu ribus. de leg. j. vbi de hoc per accursi⁹, no. q dixi ca su.

f ¶ Scriptu re. Adde verba enunciatiua habent in se conditionem: sed non dispositionem nisi propter efficiendum aliqd sint prolata de per se de donatione. l. ex hac scriptura. de lega. ij. l. vnum §. fi. ff. de vsufruc. le. l. generali. vbi dicitur q verba consilij sunt enunciatiua non dispositiua: quia aliud est consulere aliud prouidere seu ordinare. Addo. qui legat rem videtur in dubio legare proprietatem. de vsufru. le. l. filius. Adde si non tenet alienatio nō debetur gabella in communi. C. cōmu. de leg. l. fi. §. sed quia nostra. per Cy. Adde q in legatis fingitur retro conditionalis euentus. no. Cy. C. de actio. emp. l. si ancilla. Dic q fingitur secundum quid non simpliciter. l. j. §. serui. ad sillo. de sta. liber. l. statuliberi a ceteris. C. commu. de le. l. fi. §. finautem. Adde: mirum est q in lega. oriatur actio ante diem: cum ante diem legatum non possit acceptari nec repudiari. Respon. immo potest per expressum z tacituz pactū. vt no. ff. de acquiren. heredi. l. in pluri. tamen donatio non transit ante diem. de vsufru. l. sempronius. Dicunt quidam q non transit vere antequā legatarius eligat qua actione agere velit. l. finali. §. sed quia. C. commu. ō lega. per Cy. dic vt no. institu. de le. §. nostra per accur.

g ¶ Dicemus. vide bar. in consi. lxxj. quod incipit ex facto proponit q nobiles vide ludo. roma. consi. primo. And. barba.

h ¶ Jus commune. Et dixi. ō. in prin.

tendo. C. de pac. l. j. Tu dic in feudo vt alibi dicaz. z adde q̄ dixi in. l. i plurium de acquiren. heredi.

c ¶ An per sententiā absolutoriam. possessoris succedat possessor in locum vasalli qui agendo succubuit. Dic q non: qz sententia absolutoria nihil readiudicat: vt. C. de transac. l. si pro fundo. hoc dicit illa lex notabilis ff. qui po. in pig. habe. l. claudius. Et considera ibi q aut tertius superat primū ratione: aut iudicio. Primo casu loquitur illa regula seu forma. Si vinco vincentem te: multo fortius vinco te. Secundo casu secus: qz materia iudicij est non preiudicare illi qui in iudicio non interfuit: quoniam regulariter sententia alteri non derogat. Nota q in successione feudi non attenditur testamētum. scilicet solum principaliter z per se: sed per obliquū sic. vt. j. an ag. vel fi. c. j. Quandoqz tamen feuda sunt appēdices testamēti: vt in edic. diui adriani z bonorum possessioms ſm tabulas. Et qui intestatus decedit eos heredes habebit qui lege vocantur. Et adde no. ff. de probationibus. l. qui testamentum. Et no. q in successione feudali seruat ius cōmune vbi expresse non reperitur contrarium in spec. vt in. c. j. j. de gradi. suc. in feu. z vide. j. de natura suc. feu.

d ¶ In stirpes. Et idem no. j. de gradi. suc. in feu. ci. z vide in auē cessante. C. de iu. z legi. vbi dixi.

si dicernimus q̄ succederēt in capita: sequeret q̄ licz cuz patruo diuidant in stirpes: tñ patrueles diuide rēt inter se in capita: ꝛ sic facerēt duas diuisiões. qđ est falsum. qz tā cū patruo q̄z inter se diuidūt in stirpes. ꝛ ideo opi. glo. verioꝛ ē si viuā ratiōne iuris cō munis inspicimus. Deinde habemus ħ q̄ nō valet i feudis oꝛdinatio testamenti. ¶ Quero ergo quo iu re filius heres institutus succedit in feudo: ex testa/mento nō: vt hic ab intestato nō: qz nō pōt quis de cedere testatus ꝛ intestatus. So. nec ex testō nec ab intestato: sed iure successoꝛio feudoꝝ. nec mirum. qz alias ħ euenit: vt insti. de ac. per arrogationē. ꝛ. C. ō fideius. aut. hoc amplius ħ idē contingit in pupillo qui ꝓprie nō dicitur decedere intestat⁹. vt. l. j. i pri. de su. ꝛ le. lz de benigno intellectu ꝓ intestato hēat. Idē est in his qui succedūt dānatis ad moꝛtem. vt l. j. C. de rap. vir. Vel dic q̄ succedit nō dico ex te/stamento: sed qz transit cū vniuersitate: ꝛ pꝛopterea venit feudū in petitione hereditatis. vt. ff. de petit. here. l. item videndū. §. fi. ꝛ i edicto diui adriani idē cadē ratione. quod est no. [i] ꝛ sic cū vniuersitate po/test filius institui in feu. qz nec pōt vlla res excipi ab institutione heredis. de here. insti. l. si ita quis fuerit heres istitut⁹ excepto feudo. s. coherede non dato. ¶ Jtez an sit differentia inter vniuersuz ꝛ integrū: glo. dicit q̄ sic. ff. de ver. sig. l. nihil aliud. [k] ¶ Que ro tria sunt noia: testatus: intestatus: intestabilis. Testatus dicitur duobus modis. scz vere ꝛ veri⁹. vt no. ff. de inof. tes. l. papi. §. sed nec ipuberis. Jnte stabilis dicit̄ qs in feudo vt hic. Jtē dicimus inte/stabiles oēs qui non possunt facere testm̄ qui multi sunt. vt no. insti. qui testa. fa. non pos. §. fi. Jntestati sunt illi qui cū de iure possent vel noluerunt vel ca/su pꝛepediti sunt. ¶ Modo quero quātū ad iuris effectū que differentia sit inter intestabilē ꝛ intesta/tū: hoc est vtile scire. dicit statutū [l] q̄ mater intesta/to filio non succedat. Modo pone q̄ matri decessit pupillus furiosus demens vel pꝛodigus cui bonis erat interdictū: vel fuit dānatus ad moꝛtem nō adē ptis bonis: queritur vtrū mater repellatur a succes sione pſone vel bonoꝝ: Jtē querit̄ si decessit i pa tria potestate: an pater erit solus heres vel cum ma tre: Et videtur repelli qz due sunt tm̄ vie succeden di alicui. s. ex testamēto ꝛ ab intestato. vt. ff. de peti. heredi. l. ij. ꝛ iij. ꝛ nō est reperire aliquā mediā iuris dispositionem. Unde oportet q̄ intestabilis assimi letur intestato ꝛ assumat eius naturā: qz quotiēs nō inuenitur media iuris dispositio oꝛ q̄ mediam assu mat naturā illius extremi cū quo habet maioꝛē con uenientiā. vt no. By. in. c. is qui tacet. de reg. iur. li. vj. ꝛ pz in. l. j. ff. de tribu. Preterea cōis vsus loquē di nō facit istā differentiam: ergo nec nos facimus. vt. ff. de suis ꝛ legiti. l. j. §. ij. ꝛ ibi ꝑ Bar. Jn ꝓtrari um arguit̄: qz q̄nq̄z verba pꝛoferūtur ab idiotis et vulgaribus ꝛ tūc intelligunt̄ grosso modo. C. ō do na. ante nup. l. si cū ante. ꝑ Ly. Q̄nq̄z verba ꝓferūt̄ a statutarijs ꝛ iurisperitis: ꝛ tūc nō inspicimus quō loquantur idiote sed qnomodo loquantur iuriste. argumen. de verbo. obligatio. l. stipulatio ista. §. hi quoq̄z. Sed certū est q̄ iuriste faciunt apertam hanc differentiā: ergo in statutis idē faciemus: qz statuta mutuāt verba a iure cōi cū suo vero ꝛ pꝛopꝛio intel/lectu. vñ ꝓpꝛio significato debemus vti. l. nō aliter de leg. ij. Preterea absurdissimū esset dicere q̄ in tot casibus mater excluderet̄ a luctuosa hereditate filij. vnde istud statutū est quodāmodo ꝯ ius natu/rale. vt. ff. de inoffi. testa. l. nā ꝛ si parentibus. i pꝛin. ergo verba debent strictissime interpꝛetari. vt. ff. de legi. l. quod cōtra rationē. Nā dicere contrariū eēt quedā extensio de ipꝛopꝛio significatu ad pꝛopꝛiuz quā nō debemus facere in odiosis ꝛ statutis siue sit odiosum principal̄r siue secūdario. ¶ Hāc opi. tenu erunt doc. antiqoꝛes vltramontani ꝛ citramontani

Et ego ꝑm istā opi. pluries ꝓsului q̄ nisi statutuz sit p ꝓsuetudinē aliter interptatuz vel aliter declaratuz nō ꝓtineat pſonas intestabiles. secus si statutū eēt fa uoꝛabile. Unde dicimus q̄. ll. loquentes de succes/cessione intestati q̄ pariter vocant agnatos ꝛ cogna/tos hñt locū in successione ifantis. naz ista interpta/tio naturalis ē vt no. C. de iur. deli. l. si infanti. i pn. ꝛ ita logtur lex. j. de su. ꝛ legi. in pꝛin. de hoc dixi. C q testa. fa. pos. l. ij. ꝛ. C. de iur. deli. l. cū antiquioꝛes. vltra mediū. Ultramontani notāt de hoc in. l. vna. C. q̄n imp. iter pupil. ꝛ vidu. Ad rōnē Bar. de cōi vsu loquēdi rñde p interpꝛetationē: qz nō est verum q̄ apud peritos sit iste vsus. ꝛ si ipse Bar. habuisset dictare statutum fecisset duo capita: quoꝝ alterum fuisset de intestabili: alterum fuisset de intestato. Fu it enim bar. subtilis homo ꝛ doctoꝛ meus: tamē sē p tenebat opi. multū placēces laicis ꝛ hoc fecit opi/nionibus suis multum honoꝛis. ¶ Quero vtrum filius institut⁹ in re certa succedat in feudo simul cū alio filio herede vniuersaliter instituto: Et videtur q̄ nō: qz feudū paternū transit ad filiū vt ad heredē vt. j. an agna. vel fi. c. j. Dic eos equaliter succedere: qz sufficit titulus nois. iuxta no. in spec. de testa. §. j. versi. fi. ꝛ per moder. in. l. iusiurandi. §. liberti. ō op. libe. ꝛ. C. de op. lib. l. liberti. ꝛ hoc tenet Ja. de bel. in dicto. c. an agnatus vel filius. Et est ratio qz cuz feudū non sit pꝛopꝛium de coꝛpoꝛe hereditatis: istō nomē heres respectu bonoꝝ extrinsecoꝝ que nō sunt de coꝛpoꝛe hereditatis verificat̄ etiam in here/de ex re certa ꝑm spe. qō facit ad statutū de habente pacē ab heredibus: qz actus pacis nō est ius heredi tarium: vnde sufficit solius nominis demonstratio. ¶ Quero vasallus grauat filium heredem suum vniuersalē q̄ quolibet anno de vino quod recolligi tur in vinea feudali det duas salmas vini amoꝛ dei nūquid valeat istud relictū: Et videt̄ q̄ nō: vt hic. Contrarium est vez. qz si iste testatur de fructib⁹ se paratis. i. cum sepati essent de fundo seu feudo q fru ctus nō sunt de feudo sed res pꝛopꝛie heredis de q bus defunctus potest testari. vnde non dicitur alie natio rei quando alienantur fructus separati. vt. ff. de dona. l. in edibus. §. ex rebus. ¶ Quero vtruz p statutū ciuitatis possit concedi facultas testandi de feudis: Rñ. sic [m] de feudis subditoꝝ nō aliozū nec ecclesiarū. vt extra de consti. c. ecclesia sancte marie. ¶ Quero si consuetudo dictat q̄ pꝛimogenit⁹ suc cedat in regno ꝛ pꝛimogenitus est a natura demēs vtrū regetur regnū per curratoꝛem: an secūdogeni/tus erit rex: Respon. si viciū est naturale ꝛ perpetu/um secundogenitus erit rex: qz consuetudo debz in telligi de eo qui naturaliter nascitur habilis. Si au tem ex accidenti efficitur demēs: tunc dabitur cura toꝛ qz in persona sua radicatū est ius regie potesta/tis: vt extra de supplē. nego. pꝛela. c. grandi. ꝛ quod no. per archidia. ij. q. vij. §. item objcitur. ꝛ de elec. cum inter. in nouel. ꝛ dixi. C. de fidei uss. in aut. hoc amplius.

Hoc quoq̄z Jstuz. §. intelligo in paterno feudo non in nouo. Pone er go duo fratres in antiquo feudo succesſerunt: feu/dum peruenit ad vnum tantum vel ad vtrunq̄z ꝓ parte per diuisionem: deinde alter partem suam ali enauit vel fecit inuestire filiam suam ꝛ decessit sine fi lio masculo: queritur ad quem pertinet feudum: Certe ad fratrem superstitez vel ad pꝛoximos agna tos: olim vsq̄z ad quartum gradum: hodie vsq̄z ad septimum. h. ¶ Nota q̄ per alienationem feu. pa/terni feudum reuertitur ad agnatos. ꝛ ita per istum tex. tenet Ja. bel. in. c. imperialem. in fi. pri. de phi. feu. alie. ꝑ fe. ꝛ hoc ꝑ no. ħ in tex. ꝛ in. c. j. §. sed ꝛ res j. per quos fi. inuesti. ꝛ idē gl. in. d. c. ipalē. i pri. in gl. que incipit. si autez. ꝛ tenet And. de iser. j. si va. pri. feu. cui defer. i. c. j. de ali. feu. pa. dixi. j. que fue. pri.

ribus. C. de iu re delibe. vbi fuit i noua o/pinione ꝛ vi/de hic i recol lectis meis au diui allegari. bar. in. l. si ar rogatoꝝ. ff. de ado. ꝛ i. l. j. C. de sa cro. san. ec. vide pe. de ancha. in. c. j. de consti. i re petitione vbi refert consili um Bal. ꝛ il/lud dicit fuis/se secutuz bo nonie vna cū multis docto ribus Joā. de imo. in. d. l. cē turio refert se vidisse plura consilia pro ꝛ contra ꝛ sibi placet consili um bal. vide Ange. consi. xxv. ꝛ que no ta ui in. d. le. j. in textu. An. barba.

m ¶ Rñde. sic no. statutū posse conce/dere facultā/tem testādi su p feudo ꝛ vi/de bal. in. c. j. j. de natu. succes. feudi vbi si dñs appꝛo/bat testamen tuz vasalli va let ꝛ an femi/na succedat i feudo ꝛ an ve niat heres ex traneus vide que notaui ad bal. in. l. liber ti. C. de ope. li ber. Andeas barba.

i ¶ Est not. tene menti qō in feudo habz locū. l. fi. C. de edi. diui adri. tol. vide bal. in. c. j. de con/trouer. inter masc. ꝛ femi. ꝛ in. c. j. an a/gna. vel co/gna. consuo nunc ul regno sicilie. And. barba.

k ¶ Aliud. Habz ergo fi lius cū vniuer sitate: sed non ab vniuersita te. Sed nūqd bāditas pos/sit adiri extra iudicium. Et videtur q̄ nō si quis debe/ret facere in/uentariuz. nā inuentarium debet fieri ci tatis citandis ꝛ sic coram iu dice in aut. de here. ꝛ fal. §. si vero absūt In contrariū no. C. de rep. here. l. sicut. ꝛ hec ē veritas Ibi etiam di/cit tex. q̄ vex negare vel af firmare etiaz in iudicio nō facit veritatē alias se habe re. Extra no. q̄ sinuatio te stamenti pōt fieri coram iu dice delegato vt not. l. ij. C. quēad. testa. ape. Extra q̄ ro an vasall⁹ possit legare sibijpsi: ꝛ di/co q̄ sic ꝓ hoc videtur reli/cta libertas ō le. j. l. senatus §. qui ab ho/stibus.

l ¶ Statutū An statutum loquens de i testato habe/at locuz in pu pillo de ħ sūt multa cōsilia vide dñz me/um. d. Joā. de imo. in. l. cen/turio. ff. ō vl/ga. ꝛ pupil. vi de que nota/ri in tex. C. de suis legit. ꝛ vi de Saly. in. l. cum antiquio

causa bene.amit.in.c.j.§.deniq3.vt statim tangam.

Secundo no.q3 inuestitura femine si vasallus morietur sine herede non notet agnato siue sit frater ꝺ functi siue attinens vsq3 ad quartū gradum. Sed op.dicitur hic q3 mortuo fratre feudum reuertitur ad fratrē superstitem:7 sic in vita fratris non reuocatur.contra.j.si de feu.fue.contro.c.titius gl.sol. 7 bene:aut enim alienatio facta est iure ac consuetudine approbante:7 tunc non in vita sed demū mortuo fratre reuocatur vt hic.Aut consuetudine refragante:7 tunc in vita reuocatur etiam:vt ibi.Et ratio p3 quia quando propter vicium alienationis deficit initiū:7 ideo statim reuocatur.Sed quando ꝓpter defectum prolis tunc habet fundamentū: 7 iō nō reuocatur eo viuo. Op.scōo 7 videtur q3 p alienationem feudū non redeat ad agnatos sed ad dominū q2 vasallus alienādo cōtemnere dñm videtur 7 ei fidē non seruare.vt.j.que sit pri.causa bñ amit. §.illud enim 7.§.fi.7.j.de vas.qui contra constit.lo. c.j.circa prin.Sol.glo.7 bene.aut feudum est nouū 7 pertinet ad dñm:vt ibi.Aut paternū 7 tunc ad agnatum:vt hic 7 est ratio q2 feu.nouū non h3 agnatos. Et nota pro intellectu vocabuli q3 aliqꝺ potest esse feudum paternum quo ad aliquos:7 nouum quo ad alios verbi gratia:fuerunt olim in reru3 natura duo fratres marcus 7 antonius:qui anto.acquisiuit feudū ex quo profluxerunt multe generationes.certum est q3 quo ad eos feudū est paternum sed quo ad generationes mar.est nouum:quia mar. nunquam fuit vasallus.vnde feudum paternum nūquaz dicitur nisi inter eos quorum principū cōnexū est in vno stipite feudali. Secundo modo gl. soluit contrariū.aut supersunt agnati:7 reuertit ad eos vt hic.aut nulli sunt superstites:7 tunc ad dñm vt ibi. Quero ergo vtrum agnati: preferātur dño an dñs agnatis:Et videtur q3 dñs:q2 text.dicit q3 ipso iure non valet alienatio 7 libere ad dñm reuertitur.vt.j.de probi.alie.c.imperialem. Et hāc opi. tenet hic Pe.de cer.qui dicit q3 iniuria fit dño quia alienando cōtemnitur:7 ideo ad dñm reuertitur.argu.C.de legi.l.pe.7.ff.de litigio.l.fi.hec vera q2 est casus extra de feu.c.ex parte. In contrarium videtur q2 talis alienatio videtur prohibita non tam fauore dñi q3 familie agnatoz in honorem.l.familiarū.vt.ff.de vē.ispi.l.j.§.j. Preterea oli agnat9 pferebat dño in,p hibēdo:ergo 7 in reuocādo.q2 q potior ē i iure,phibēdi ꝺ3 eē potior i iure reuocādi.ar. ff.de aq plu.arc.l.in concedendo.7.l.in diem. Preterea cum vasallus peccat in alium q3 in personam domini agnatus prefertur domino.vt.j.an ille qui interfecit frairē domini sui.c.si vasallus.Hec opi.equa est 7 placet Ja.de bel.nisi agnati fuerint participes eiusdem culpe.argumē.ff.de leg.ij.l.cum pater.§.libertis.Glo.soluit tertio modo 7 male. Aut supersunt filij tantum 7 reuertitur ad dñm.Aut supsunt filij 7 agnati tantū:7 tunc ad agnatos:vt h 7 sic glo.sentit q3 patre alienante nūq3 filij reuocant. vt.j.si de feudo fue.controuersia.c.si vasallus culpam.Sed sequens glo.dicit contra in filio. refricemus ergo ista per modū questionis. Pone:ego recipi feudum pro me 7 filijs meis vsq3 in quartam generationem duraturum.modo queritur vtru3 in preiudiciu3 predictoz pro quibus ego recepi quod intelligitur de post me ordine geniture 7 successionis:me contra naturam feudi alienante:an ad dñm libere reuertatur?Et videtur q3 sic tali ratione q2 i d.c.si vasallus expresse dicitur q3 culpa patris nocet omnibus ex se descendentibus.itez filius nō potest habere feudum nisi sit heres.item non potest habere nisi ingrediatur gradum primū.vt.s.eo.in princ. sed illum gradum reperit fermentatum:7 sic ab eo rubiginē contrahit."Itez adeundo hereditatem se obligat ad penam.ar.C.de lib.causa.si ab eo in rōe

n C Contra Gradum rnim ingreditur non h3 diffinitionē gradus sed h3 iura gradus.

lre q2 vt dixi igredi' gradū ñ h3 grad9 diffinitionē sīh3 grad9 iura.certū ē q3 delictū testatoz nocet heredi suo quoniam heres successor est viciorum 7 culpe defuncti.vt.l.eum qui.§.in hac.ff.de pub. Preterea ad hoc facit gl.C.de.inoffi.do.l.j.q̄ dicit q3 pater dissipando bona potest nocere filio. In contrarium videtur q2 non est equum q3 culpa patris noceat filio.vt.ff.de cōtrata.l.nō tm̄.§.si emancipatus item forma inuestiture aliqꝺ ꝺ3 opari.vt.j.de duo. fratri.a capi.inuest.c.j.Sed tenor inuestiture de liberis loquitur nō de heredibus.vt no.ff.de op.liber. l.si opera2.per Accur. Item ius formale est quesitum filio beneficio domini magis q̄ facto patrisvt no.s.qui feu.da.pos.§.cū vero cozradus.ergo facto patris non debet ei auferri.vt.ff.de adop.l. si arrogator.§.sed an impuberi. Preterea nō debet concedi patri q3 fraudet filium.vt.ff.si quid in frau.pa.l. si. Preterea filius nonvenit vt quilibet heres sī iure sanguinis quod est inutabile.vt.ff.de pact.l. ius agnationis. Preterea etiam si dñs consentiat nōvi detur hic fieri posse in preiudiciū filioz:imo dñs tā q̄ malefidus ꝺ3 haberi respectu ipsorū filiorū quorum cōmoda patitur delabi.vt.j.de no.for.si.c.j. Item expressa vulgaris substitutio potest fieri i feudis:7 tunc institutus aperit viam substito.de leg.ij. l.vt heredibus.Verba autem contractus sic sonant de le.ij.l.lucius.§.filiū.Itē iura filiorū alienare nō pōt imo ꝺ3 ea pseruare 7 augere.vt.C.de bo.ma.l. j.7.C.de sen.pas.l.in questione testamēti.Nā 3ct9 requirunt iuris adminicula:7 ideo non potest q3 cōtrahere super iure tertij.vt.ff.de pac.l.fi.Accidit q̄stio in quodā marchione qui alienauit castrum incōsulto imperatore:vtrum reuertat' ad imperatorē vl' ad filios:Sed iste est casus nimis dubitabilis q2 in marchionatu nō est successio.vnde filius videt' marchionatū obtinere 7 ipsum euellere de manu principis 7 non patris:quapropter alienatio paterna non preiudicat filio.quod est subtile ad intelligendū.sed videtur q3 imo preiudicet filio:alias per filium queritur patri.vt.ff.de bo.lib.l.queritur.Respon. feudum est de bis que non acquiruntur patri:q2 coheret persone.vt.ff.de mino.l.iij.§.si quid minori.facit quod no.in aut'.excipitur.C.de bo.que libe. Et in hac ratione fundatur quoddā aliud dictu3.sc3 q3 pater potest stipulari feu.7 militiam vni filioru3.C. de pig.l.fi.q2 in coherentibus persone pater potest stipulari vni heredum.vt.ff.de pac.l.anus. Consuevit queri vtru3 culpa patris cōmissa viuo auo noceat nepoti:7 ꝺic breuiter q3 nō:q2 per hanc culpa3 filius eximitur de medio.7 iō nepos imediatam causam obtinet ab auo.ar.ff.de acqui.here.l.qui in alienam.§.interdum.7.ff.de libe.7 posthu.l. gallus.§. 7 quid si tantū.Et ꝺic p modū regule q3 quotiens quis est successor vitiorum alicuius tunc illius culpa ei nocet.7 hoc est quotiens aliqua obligatio vel priuatio ex facto illius descendit.Sed si contractus non descendit ex facto illius in eam personam de cuius exclusione tractatur nūq3 illa persona excludit':q2 nec vicium priuationem inducens.vt ꝺicitur de filia cōmittente adulteriū viuo patre.vt.l.ij.ff.solu. ma.per Bȳ.nec oblatio descendit vt legitur 7 not. ff.de preca.l.quesitum.§.vltimo 7 ꝺicit Bȳ.q3 illa glo.non est alibi.7 facit.ff.de iurepa.l.diui fratres. 7.l.ij.ff.de interdic.7 rele.7 adde extra de voto.c.l3 Sed melius ꝺic vt plenissime dicam.j.si vasall9 feudo priuetur cui deferatur.c.j. Et nota q3 in isto.§. sentiunt quidam alium intellectum:v3 q3 hic fuit alienata pars obuenta ex diuisione.nam cum diuisio sit permissa:ergo alienandi materia videtur quodā modo ampliata.argumen.ff.de leg.iij.l.pater.§.quindecim.Sed ego hanc distinctionem non facio quia totum censetur iure feudi vniformis.7 quia tot9 iste §.loquitur in alienatione feudi paterni olim ꝓmissa

o ¶ Fere. xl. Nota quanto tẽpore regnauit regina Jo anna ō ista regina facit mẽtionem Aug. in. l. cum ꝓtor ff. de iudi. ⁊ i l. eam quaz. C. de fidei. in re pe. and. barb.

p ¶ Quedã Ideo quera/mus ō ista naturali iusticia Obligatio nō est aliud q̄ iusticie vinculū suū cuiqz tri/buens meritū si ponas nul/lam politicaz esse in insula: qz nō ē ibi populus: tamen cōuertia iter se sunt licz tri/bunalia ⁊ pre/toria ibi non sint. vbi vero ē tribunal: ibi aliquam poli/ticam ⁊ regu/lam necesse ē eē que dici po test ius ciuile id est ius viuẽ di sub quadã specie ciuilita tis. ⁊ vide qō no. ff. de reg. iur. l. marcel/lus.

reſpectu domini ſm Jaco. de bel. ⁊ benc. ¶ Op. dicitur hic q̄ inueſtitura filie non preiudicat agnatis. contra. quia quando propter merita pr̃is prin/ceps vel ali⁹ dñs feudi inueſtit filiã q̄ ſola remãſerat talis filia excludit oẽs ei⁹ parẽtes. i. agnatos. vt. j. q̄ liter feu. ad fem. ptine. c. j. ⁊ nō. j. q feu. da. poſſ. ſ. cuz vero. So. dicit Jaco. bel. q̄ aut eſt inueſtita viuo patre: ⁊ tũc ſatis hz conſuetudo q̄ teneat feudũ in vita pr̃is ⁊ eo mortuo nō p̃iudicet agnatis. Aut inueſtit filia mortuo patre ex dñi ſola, puidẽtia pp amorẽ patris: ⁊ talis filia excludit agnatos. vt i ōrio ſm Ja. de bel. Sz tu oppo. qz inter mortẽ vaſalli ⁊ ius agnatoris nullũ eſt mediũ. Tũc arguo ſic. Jus agnatoz ẽ ex ipo facto queſitũ agnatis: ergo dñs feudi ñ pōt hoc ius auferre eis. vt. ff. de reg. iu. l. id qō nr̃m. So. ꝓſuetudo feudoz̃ prius fuit q̄z infeudatio. ſz cõſuetudo feudoz̃ hoc diſponit: ergo ab initio tacite videtur hoc actum q̄ fieri poſſit. vt. C. loca. l. licet. ff. ō edil. edic. l. quod ſi nolit. ſ. qz aſſidua. ff. de pac. l. itez qz. Et ſi hoc modo nō ſolueres iſtud contrariuz nō poſſet ſolui. iuxta no. in ſimili. ff. de libe. ⁊ poſthu. l. gallus. ſ. ⁊ quid ſi tantũ. Vel dic q̄ non ſtatim ẽ aptum irreuocabiliter feudum agnatis: qz iſte caſus ẽ reſeruatus dño. ar. ff. de inoff. teſt. l. pater filiũ. ⁊ l. filio. ſ. contra tabulas. Si tamẽ dñs patitur agnatos poſſidere nō poteſt poſtea filiam inueſtire: qz nō poteſt eſſe ſibi ipſi contrarius. Tu dic q̄ opi. Jaco. de bel. non eſt vera: qz ille tex. j. quẽad. feu. ad filiam ptine. debet intelligi in feudo nouo ſm Pe. de cer. vt ibi dicam. Tamen in regno apulie hec queſtio ceſſat qz non exiſtente maſculo femina ſuccedit etiam i regno in quo regnauit inclita ⁊ magnifica regina Joã na illuſtris: annis fere. xl. ° que tamen miſerabiliter diem clauſit extremũ: qz ſemp diu negant fata viuere hominẽ felicẽ: ſicut ſcribitur in primo Lucani tamen in cathedra reginali a quinquaginta ãnis citra nō ſedit ſimilis ei i gratia ⁊ virtute. ¶ Pone iuxta predicta omiſſa iſta iuſticia voluntaria cõſuetudinis feudoz̃ que nō ſeruatur in omnibus locis queram⁹ de iuſticia naturali q̄ vbicũq; locoz̃ extendit vires ſuas: qz naturales ⁊ bone conſuetudines ſunt ipa naturalis iuſticia. vt. j. qui. cau. feu. amit. c. j. ſ. ſed ſunt quedam. p ¶ Et queramus de tali queſtione. do tibi in vtile dñium feudum meum ne alienes. i. ſine poteſtate alienandi. tu alienas: modo queritur vtrum ſm naturalẽ iuſticiam deſcẽdat ad filios tuos: an reuertatur ad me: glo. format iſtam. q. ff. de acqui. poſſeſ. l. qui abſenti. ſ. j. ⁊ ibi per dy. Sed alibi dicit q̄/dam glo. ſingularis q̄ iſta verba ſapiunt manus iniectionẽ. ⁊ no. de natura iſtoz̃ verboz̃. de leg. ij. l. cũ pater. ſ. libertus. in prin. tamen nō poteſt ſibi ius dicere per violentiam niſi incõtinenti. vt no. Jac. bu. C. de pigno. l. iij. vbi videas. Item hec datio videtur conditionalis ⁊ expirare in defectum conditionis. vt. C. de indic. vidu. auẽ. cui relictum. Econtra videtur q̄ immo datio valeat. vt. C. de cõditionib⁹ ob cau. l. ea lege. ⁊ ff. de verb. obligatio. l. ſi ita qs. ſ. ea lege. ſed ibi loquitur in plena ⁊ totali tranſlatione ſeu alienatione directi dominij. Sz vtile dominiũ dicit vſufructus: ⁊ ille a perſona eſt inſeparabilis. ⁊ ideo videtur q̄ facta alienatione ſtatim conſolidatur proprietati: vt inſti. de vſufru. ſ. finit. ſed imo videtur q̄ ſit nouus vſufructus in perſona filij ff. de verbo. obli. l. ſtipulatio iſta. ſ. ſi quis ita. Sz feudũ eſt vſufruct⁹ ſed non merus. vt. j. in qui. cau. feu. amit. ſ. ſi. plenius autem vſufructus eſt in vſufructuario: plenior in vaſallo: pleniſſimus in dño. Diſtingue tres caſus: Aut nulla fit mentio filij ⁊ redit ad dñm per alienationem. Aut fit mentio alicuius filij nominatim puta io. ⁊ tunc tranſit ad eum filium nominatum. Aut fit mentio filij indiſtincte: ⁊ tunc recidimus in illam qõnẽ: vtrũ intelligatur fili⁹ noiatus vt heres an vt filius qō iterpretat ſm ſubiectã materiam. de hoc no. ff. de pac. l. ſi tibi. ſ. pact⁹. dixi plene in. l. liberti. C. de ope. liber. ibi vide. ⁊ de cõdi. in de. l. ſi nõ ſortẽ. ſ. libertus. ¶ Quero ſi habens plenã proprietatẽ dicit ita: vendo tibi vtile dñium: qs contractus eſt iſte: An aliquo caſu poſſit reuerti vtile dñium ad proprietatẽ: Rñ. ẽ ꝓtractus ſuperficiei qz alius eẽ nõ pōt. i. ſupficies empta cenſeẽ nõ, ppria tas. ff. de cõtraben. emp. l. cũ manufacta. ſ. nemo.

¶ Ulterius poſiturus aliquas cõcluſiones in materia premitto q̄ quedã eſt alienatio per ſe ⁊ nõ i alium: vt cũ vaſallus refutat feudũ dño. nam a ſe alienat abdicãdo ⁊ in dñm nil tranſfert ſed ex ipſa proprietate dñs ius metitur. ff. ad treb. l. ſi heres. Quedam ẽ alienatio a ſe in alium vt in noſtro. ſ. Quedaz in aliũ ſed nõ a ſe: vt quãdo creditor vendit pignus vt. ff. de reg. iur. l. id quod noſtrum. ¶ Prima concluſio in refutante ẽ: ſi vaſallus feu. refutauerit non preiudicat agnatis niſi eo ⁊ filio eius viuente: vt. j. de cap. extraor. ſ. beneficium. ⁊ in noſtro. ſ. ſatis innuitur. nã cũ facit filiam inueſtiri ipſe refutat dño et dñs inueſtit filiam. ⁊ dicit hic q̄ demuz eo mortuo ſine herede maſculo vocantur agnati. An autez iſta refutatio poſſit fieri inuito dño: dixi in euidentialibus huius operis. q ¶ Secunda cõcluſio ſi vaſallus feudũ alienauit ſine conſenſu domini ipſã amittit dũmodo ſciens feudũ eſſe fecerit. vt. j. ¶ Tertia cõcluſio eſt q̄ pro qua parte alienauit pro ea feuduz amittit nõ in totũ: qz nõ debet in plus puniri delictũ q̄z inueniatur meta delicti. vt. j. dicam. imo ō rigore conſuetudinis totũ perdit, ppter cõtumeliam domini que indiuiſibilis eſt. Sed precedens opi. iure canonico approbatur. vt. j. dicã in. c. j. de vaſal. q cõtra conſtitutionem lotha. ¶ Quarta ꝓcluſio ẽ ſi vaſallus feu. illicite alienat preiudicat ſibi ⁊ liberis: ſed nõ coheredibus nec dño: vt. j. dicam in cõcluſionibus. Quod dixi in liberis intellige ſm predicta: r vz quando in liberis requiritur hereditarius ti. Secus ſi veniant mero iure ſanguinis ⁊ ſunt nominati in inueſtitura ſaltẽ aliqui ex ipſis licet poſtea ſit ſubiecta clauſula generalis ad omnes liberos ſe extendens quaſi tot videantur feuda quot ſucceſſoz̃es. de le. iij. l. ſi chorus. ¶ Quinta concluſio. ſi alienat ſtatim: pena priuationis trahit ſecũ ſuum effectuz̃. ⁊ iõ redimere ex poſtfacto nihil prodeſt qz ẽ mera pena ¶ Sexta cõcluſio licet interueniat conſenſus domini alienatione: nõ tamẽ preiudicat agnatis non cõſentiẽtibus arg. ff. de ſer. ru. pre. l. per fundũ. ¶ Septima ꝓcluſio ẽ: agnatis poteſt fieri alienatio ſine cõſenſu domini id eſt qz non dicitur dominus ex hoc cõtẽni. vt. j. de alie. feu. pa. c. j. tamẽ ſi multi eſſent agnati ⁊ fieret vni in preiudicium aliozuz alij poſſent reuocare pro parte que ſibi cõtingit vel in totum: ſi in totum cõtingeret eis. ff. de le. j. l. filius. ſ. diui. et no. C. de fideicõ. l. poſt mortem. de le. ij. l. cum pater ſ. filia. Tamen quia in hac alienatione non contẽnitur dominus vt dixi non admittũtur niſi apta eis via per mortem vt in noſtro. ſ. Et no. q̄ ſi per annũ taceant agnati a die ſcientie pernide eſt ac ſi conſenſiſſent alienationi. vt. j. ſi de feu. vaſal. c. citius filios ⁊ alias eſt rubrica de feu. filie dã. ¶ Has oẽs ꝓcluſiones paucis additis per me approbat do. Jaco. de ardizone veronen. in no. ſua ſumma. ¶ Sed hic quero vnum. Pone q̄ vaſallus vendit ſub iſta conditione ſi conſenſus domini ⁊ agnatoz̃um acceſſerit: nunquid per hoc cadit a feudo? Reſpond. non argumen. l. ad hoc no. ff. de manu. teſtamen. l. ſiquis locuples. ¶ Sed pone q̄ vendidit ſub iſta conditione: vendo ſi ⁊ inquantum de iure poſſum: ⁊ aliter non ſequitur traditio: vtrum cadit a feudo? dicit domi. Ja. q̄ nõ. Unde dicit q̄ vaſallus ſi fuerit pitus poterit fraudem excogitare vt nulluz ſuſtineat amiſ

q ¶ Operiſ Et. j. de capi. qui cu. ven. c. finali. vbi plene no. ⁊ i. l. is cum quo. ff. ō aqua plu. ar.

r ¶ Predicta. pondera ſingulariſ iſtũ dictum bald. ego ꝓſulo nũc pro poteſtate bononienſi et contra eum allegatur bald. hic paulus de caſtro qui cõ ſuluit ꝫ iſtum poteſtatẽ ego nunc conſulo ꝓ eo ⁊ ad iſtũ dictum reſpõ deo vide ibi. And. bar.

s ¶ Predicta ⁊ an possit imponere seruitutē feudo vasallus i preiudicium sui ⁊ nō domini vide text. sing. in. c. j. §. ergo. j. de inue. de alie. §m bal. An. bar. t ¶ At. ff. distingue an factū patris noceat filio viō plene. Joā. de imo. i. c. extra de feudo. andre. barba.

sionis periculum. puta vendendo sub conditione p dicta[s]. ar. ff. de acqui. pos. l. si me in vacuā. ⁊. l. q absenti. §. j. ⁊. ff. de solu. l. sub conditione. ⁊. ff. de le. ij. l. si ita quis. cū si. §m eū etiam si in tradendo sit oblitus excipere iura dñi que in ipso contractu excipi debent. ar. ff. de ser. vr. pre. l. si binarum. quod verū est nisi aliqua captio domini possȝ interuenire p corporalem traditionē: puta castrū quod vix dñs recuperare poterit. nā dolus est in traditione qui debȝ purgari per amissionē feudi. quoniā cōficte ⁊ simulate p testationes nihil operātur: imo in fraudē augēt fictiones. vt. ff. de iurepa. l. si libertus. Si dicimus q̄ p cessit venditio vt infirma sequitur traditio vt ifirmāda. vt. ff. de dolo. l. eleganter. Et ita super hoc puncto consului. nā ptestatio iuris nō tollit ea que facti sunt. ff. de acqui. pos. l. j. §. si vir vxori. ⁊ facit qō no. ff. vti possi. l. si duo. in prin. ⁊ in. l. in aliena. §. celsus. ⁊ in. l. siqs extraneus. ff. de acqui. here. ⁊. C. q̄ cū eo. l. si seruus. Et ideo illud verbū. fraudem excogitare quod ponit Ja. predictus ē male positū. vt. ff. t ō iurepa. l. si libertus minorē. ¶ Ultimo distingue §m Ja. bel. aut feudū est nouū: aut paternū siue antiquū Si nouū: tunc regulariter factū patris nocet filio. h. d. glo. h̄ que incipit. quid ergo ⁊c. arg. j. si de feu. fu. controuersia. c. si vasallus. Si antiquū aut pater alienat feu. aut cōsentit alienāti: aut culpā aliā cōtrahit Primo casu aut alienat legitime. i. iure promittente: tunc succedit filius vt h̄: ⁊ nō nocet sibi factū patris. vt. d. §. itē si fuerit. ⁊. d. §. ⁊ si cliētulus. Aut nō legitime: ⁊ tunc si ex hereditate patris peruenit aliquid ad filium vel peruenire potest repellitur filius nec succedit nec reuocat: ⁊ sic factū patris sibi nocet vt h̄. in gl. ⁊. j. si de feu. fue. contro. c. titius. alias vt puto filiꝰ succedit in feu. ⁊ reuocat. vt. j. an agna. vel filius. c. j. quē ti. puto sic debere intelligi. Secundo casu nō preiudicat filio: vt h̄ in glo. ff. de inoffi. test. l. si is qui. Et potest esse ratio q̄ filius nō venit nec diceret venire contra factū patris q̄n pr̄ ruditer cōsensit nec se obligat: q̄ per consensum tantū naturaliter obligatur. vt. ff. de pac. l. j. ⁊. l. si vnus. §. pactus eo. ti. vbi de hoc. Quando pater se obligat tunc filius nō reuocat: q̄ non potest venire contra factū patris. vt. C. de resti. mil. l. que a patre. ⁊. j. an agnatus vel filius. c. j. Tertio casu aut filius cōtrahit culpam viuo auo: ⁊ nō tūc nocet filio suo: q̄ succedit auo nepos quasi pater nūquā fuerit in rer̄ natura: ⁊ sic obtinet ex persona aui non patris. vt. ff. de sena. l. emancipato. §. fi. de in ius vo. l. adoptiuum §. fi. de his q̄ sunt sui vel alie. iu. l. siqua. ⁊. l. j. §. pe. ⁊ fi. de cōtra ta. ⁊ de īterdic. ⁊ rele. l. ij. de iurepa. l. diui fratres. aut contrahit post mortem aui: tunc indistincte nocet filijs ⁊ repellūtur. vt. j. si de feu. fue. contro. c. si vasallus. in glo. ibi posita preal. ⁊. C. de questioni. l. diuo marco. ⁊ adde quod no. j. si va. feu. priue. c. j. Jaco. bel. ¶ Et no.[u] q̄ feudū paternū dicitur ꝓprie vsq̄ ad quartū gradū. s̄. in quo ꝯtinētur. v. persone q̄ habent proprium nomen genitoris. s. pater: auus: p auꝰ: abauus: attauus. Abinde vero. s̄. proprie loquendo non appellatur paternū sed antiquum. est h̄ tex. ⁊ hoc sumptū est ex tex. ff. de gra. l. iurisconsul. ⁊ est ar. ad questionem. Si concessum est feu. hoc modo concedo tibi castrum in feu. paternum: q̄ non extendatur nisi vsq̄ ad quartū gradū. ⁊ ideo in feudis ponuntur hec verba. s. in feudum paternum ⁊ antiquū: vt ois cesset dubitatio. quod tene menti.

u ¶ Et no. Quid autem dicatur feudū paternum vide tex. singu. secundū bal. in. c. j. ī. ō gra. Andre. bar.

Filia vero Duo facit. secunda pars ibi i alio ⁊ vsq̄ in finem. h. d. Filia non succedit in feudo licet vasallus decesserit sine herede masculo nisi inuestitura facta fuerit in patrem vt filij ⁊ filie succedant in feudum. tūc enī succedit filia demū masculis non relictis. Itē succedit filia aliquando si ipsa per se est inuestita. Sȝ si feuduȝ hȝ initium a fratribus non succedit vnus alteri nisi dcm̄ sit. d. h. ¶ In tex. ibi: ET FILIJ ET FILIE. No. q̄ si simpliciter facta fuit inuestitura feudi vt filij ⁊ filie succedant nec dictū fuit masculis non extantibus q̄ tunc non succedunt femine nisi masculis nō extantibus cum hoc intelligatur adiectum ex natura rei de qua agitur. quod tene menti ¶ Sed quid si masculi quidā extabant ⁊ statim decesserunt? Rn̄. glo. feminā vocari ex iuris benignitate. q̄ non debent alijs nocere cū sibi non ꝓsint. ar. ff. de aqua plu. ar. l. ij. §. item varus. ⁊ instītu. de lege suffia cani. tol. in nigro. ⁊ arg. ff. de contrata. l. si pꝰ mortem. §. liberi. ⁊ dixi. s̄. episcopum vel abbatē. §. j. vbi de hoc. In tex. ibi. VNA IMAIESTY TURA. No. q̄ vna inuestitura nō parit ius accrescendi. Et est ratio q̄ ius accrescendi nō est de mera natura contractuum cū habeat procedere per interpretationem extensiuā ⁊ per iuris fictionem. vt no. ff. de leg. ij. l. si titio ⁊ mevio. §. iulia. Quoddam brocardum hic assignatur vȝ q̄ licituȝ est expresse quod tacite non licet. quod inepte sumitur h̄: q̄ femina nō repellitur a feudo eo q̄ non liceat sed eo q̄ non intelligitur ex natura rei. Tamen istud brocardum cadit in matrimonijs q̄ potentibus loqui non licet ꝓtrahere matrimonium tacite. i. sine expressione verboꝝ vt no. C. de prescrip. xxx. an. l. cum notissimi. ⁊ extra de spon. c. tue ⁊. c. vl. de coniu. seruorum. per Ber. non tamen substantia est in verbis sed in consensu. sȝ ille consensus non habet canonicam auctoritatez q̄ deficit ei forma. i. verba. Item non licet tacite legitimare naturales id est per tacita sponsalitia sed necessaria est verboꝝ solēnitas. Nam si per matrimonium scriptura ⁊ dos: si per rescriptum supplicatio: si per curiam oblatio curie: vt in suis patet locis. Et multa alia sunt que lex non patitur in figmento silētij constare: sed requirit claritatem verborum vt est heredis institutio. vt. C. de testa. l. iubem⁹. ¶ Extra quero si verba principis ita dicunt: concedimus vobis Pe. ⁊ Jo. ⁊ cuilibet vestrum tale castrum in feudum rectum ⁊ nobile: vtrum videatur actum q̄ vno deficiente alter habeat totum? Respon. sic. vt no. in. l. si pluribus. de le. ij. ⁊ ar. ff. man. l. creditor. §. duobus. ¶ Pone: pater recepit feudum pro se ⁊ masculis ⁊ feminis ex suo corpe descensuris: vtrū contineatur filius filie? Respon. sic. vt. l. j. C. de condi. inser. p Bar. in. l. liberorum. ff. de verbo. signifi.

¶ Qui successores teneantur feudū confirmare.

Si quis inuestitus.

Diuide titu. in duas partes. Primo de inuestitura facta a laico alicui de alieno beneficio. Secundo de inuestitura facta a prelato eodem casu. secunda ibi: hoc ita est. ¶ Casus no. est. Inuestitura pape potentior est q̄ȝ iusiurandum. de renū. c. cum inter. ⁊ ibi no. Item facta inuesti. a laico de alieno feudo in diem vel sub conditione sortitur effectum vasallo mortuo sine successore siue premoriatur inuestitor siue inuestitus siue tenēs feudum. sed pure facta inuestitura non valet. Facta vero inuestitura ab eccletiastica persona modo predicto non sortitur effectum si premoriatur inuestiēs anteq̄ȝ feudum tenens: vel si sub conditione vel tēpore anteq̄ȝ conditio vel tempus existat. x Vide litteram. ¶ Casus: Marchio vel comes militem inuestiuit de alieno feudo eo tenore q̄ habere debeat post mortem vasalli: vel sub conditione vel in diem queritur quis sit effectus huius inuestiture? Rn̄. q̄ siue premoriatur inuestitor siue inuestitꝰ siue tenēs feudū: inuestitor ⁊ eius heredes tenentur inuestitor: ⁊ eius heredibus adimplere inuestituram aduenīēte

x ¶ Existat Vel sic. Pactū a prin. impedit futuras confirmationem legalem Vel sic. Contractus conditionalis quorum dies non venit non trā scunt ad successorē digni tatis. h. d. sub tiliter. Mora p mū tractū futuri temporis ad prelatum non pertinere. Item q̄s demum transeūt in successorem que in iure consistūt ⁊ viduata ecclia penes eā sunt habitus. An autez cōpromissuȝ trā seat in successorem dignitatis. glo. dicit q̄ nō. de p cu. in cle. fi. et est tex. extra ō testi. c. presentata. ⁊ p bar. de vulg. substi. l. qui libe ris. Item si tutor vel prelatus agit ex cōtractu suo directa non dat ei in integrus restitutio: secus si agit vti li.

die vel conditione: licet aliqui dicant ꝓtrariũ quando premoritur inuestitus. Si vero inuestitura sit facta pure de alieno feudo nõ valet. ℔ primo. Secũdo dicitur q̃ si persona ecclesiastica fecerit inuestituraꝫ de alieno feudo in diem vel sub conditione si p̃moriatur inuestitor anteq̃ tenens feuduꝫ vel conditio vel dies extiterit: successor eius non tenebitur adimplere inuestituraꝫ predicta vera decedente vasallo sine herede: alias sine successore ⁊ non aliter. h. d. Ja. de bel. ¶ In tex. ibi. FEUDUM. s. a laico de feudo quod per aliũ detinebatur. POST MORTEM. s. detinentis eo tenore: vt post mortem eiꝰ q̃ feudũ detinet: habeat. TENORE PO RE. i. ex tpe INUESTITUS subaudi ⁊ subaudiaꝫ qs eẽt effectꝰ eiꝰ iuestiture. Ja. FEUDẽ M subaudi añ iuestitũ ⁊ inuestitoreꝫ. Ja. TENERETUR. s. i corporalem possessionem inducendo. BYLAINT subaudi ⁊ male. licet gl. subaudiat ⁊ bene. Ja. PU RE. i. ñ adiecto die vl̃ ꝓditi. Jac. FEUDẽ M ALIENUM. id est ab alio detẽtũ. By. ⁊ Jac. NON VALET INUESTITURA. scz incontinenti: sed demũ eo mortuo qui feudũ tenet sine successore. DE VASALLIS. i. de illoꝝ vasallorum feudis. By. NON HABENT. i. feudũ transmittere non possunt. Nota q̃ in laico nõ refert quãdo cedat dies verbalis inuestiture: q̃ semp heres adueniente conditi. ⁊ die tenet iuestire. Est ergo feudũ de natura aliorũ cõtractuũ ⁊ nõ de natura vltimaꝝ voluntarũ que nõ transmittũtur. vt insti. de verbo. ob. §. ex conditionali. lꝫ quedã glo. dicat ⁊ male. q̃ conditionalis transmittatur ad suos. ff. de acti. ⁊ ob. l. is cui. que gl. ibi reprobatur p̃ by. ⁊ loquitur illa glo. in singulari relicto. In vniuersali vero nunq̃ glo. dicit transmitti vt plene no. in. l. j. C. de his qui ante aper. ta. ¶ Secundo not. q̃ id quod factũ est sub forma congrua debita ⁊ honesta valet q̃ si simpliciter fiat nõ vꝫ. nã de feudo nõ apto potest fieri hoc modo. scz cum aperietur: sed pure facta est nulla. quod est no. dignũ ⁊ sume hic arg. an de futura successione valeat pactũ. ⁊ facit. ff. de acti. emp. l. siquis seruũ. q̃ istud pactũ fit cũ dño. vt. C. d̃ pac. l. fi. ¶ Sed an possit renũciari huic constitutioni? Rñ. nõ: q̃ tradit forma. ꝑ Jtẽ q̃ ibi cõtractꝰ tenet: sed aliquo beneficio põt ipugnari ⁊ tunc valet renũciatio: vt. l. fi. ff. ad vell. Sed si contractus ipso iure non valet tũc renũciatio nil operat. vt. l. cõuenire. ff. de pac. do. ibi p̃ Ricar. ⁊ Ly. ꝫ ¶ Tertio no. d̃ prelatis q̃ inuestitura ipsorum nõ est rata nec firma nec trãsit ad successoreꝫ nisi eis viuẽtibꝰ apiat admi nistratio ⁊ collatio feu. Et est ratio q̃ ius prelati cõ fistit in sola administratiõe. ⁊ facit ad hoc quod no. in. l. si certarum. §. fi. ff. de mili. testa. ¶ Reuoco in dubium. pone q̃ feu. possessoris non erat duraturũ nisi vsq̃ ad pascha ⁊ sic ad diẽ certum oio exiturum prelatus interim inuestiuit me de illo ⁊ decessit prius q̃ extitit dies: vtrũ successor in prelatura debeat me inuestire corporaliter? Dicitur ℔ q̃ non sed mirũ est cũ dies sit certus. nam videtur dispositio pura. Sed respondeo officiũ administrationis ita ipso iure impedit dies certa sicut conditio vt hic: quod ẽ notabile. Et no. hic arg. q̃ contractus sub conditione vel in diem celebrati cũ prelato non astringunt p̃ futuro tẽpore successorẽ: quãdo quoquo modo sapiunt alienationẽ vt hic: qd̃ est menti tenẽdũ. ¶ Sꝫ pone q̃ talis est prelatus qui ẽ oio disponẽdus: nõ tamẽ est accusatus vel inquisitus: nũquid valẽt eius infeudationes: loquor in feudo apto? Rñ. sic: vt no. in. c. q̃ propter. in. vij. col. de elec. in nouel. ¶ Quero quare inuestitura verbalis transit ad heredẽ ⁊ nõ realis? Rñ. verbalis est incorporea: sed realis ẽ corporea ⁊ non transit ipsa. i. corporalis possessio ĩ heredẽ suscipientis: sed eius effectus. vt no. ff. de acqren. pos. l. cum heredes. ¶ Pone laicus qui fecit inuestituram de spe tanq̃ cõtumax fuit interim condẽnatus ad mortem ex forma statuti. quod. statutum licet rigorosum: valet tamẽ. vt no. in spec. de fideiuss. §. j. ver. sed pone. ⁊ de do. ⁊ contu. c. veritatis in nouel. An fiscus aperto feu. tenebitur vasallũ corporaliter inuestire? Rñ. nõ: q̃ fiscus equiparatur prelato non heredi. vt. ff. de noua. l. quoti. in fi. vbi est tex. no. ¶ Quero quis prelatus est ille qui põt reuocare feudũ illicite concessum? Respondeo non tã tũ prelatus ĩmediatus illius ecclesie sed quilibet eiꝰ superior. de suc. ab inte. c. cum dilectus per Jnn. q̃ tene menti. ¶ Pone q̃ heres laici non vult inuestire vasallũ ⁊ habet iustã causam litigandi nũquid cõdẽnabitur ad interesse? Respondeo a facto quod est in oblatione non excusat iusta causa litigandi sed ab interesse sic glo. est ordinaria que non est alibi. ff. de triti. l. in hac. ¶ Quero que ratio dubitationis potest esse: q̃ q̃ heres non tenetur adimplere factũ defuncti. vt in. l. si ego. §. j. ff. de iure do. Respõdeo q̃ contractus dotis licet sit nominatus inter virum et vxorem: tamẽ quando tertius dat dotẽ resultat cõtractus inominatus do vt facias. i. vt hanc. vt vxorẽ tractes. ff. de verb. ob. l. quidam cum filium. Unde re integra videbatur habere locũ penitentia. q̃ ius penitendi etiam ad heredẽ transit tamen speciale est fauore dotis q̃ heres cogatur habere ratum. ⁊ h. d. ille. §. singularis. ¶ Pone aliquis cõcessit mihi feudũ hoc pacto q̃ non teneatur de euictõne nisi suo facto ⁊ dato tñ: contingit q̃ euincitur ex facto sui auctoris: queritur vtrum teneat? Bar. determinat q̃ sic: q̃ proprie interpretatur factũ ad defensionem vel extensionẽ obligationis in ipsum vt ipse no. in. l. si seruus ꝫ. ff. de condi. fur. tamen hoc non ẽ expeditum per ea que no. Ly. in. l. siue. C. de neg. gest. facit. l. de tuo. ff. man.

¶ De ꝓtẽtione ĩter dñm ⁊ fidelẽ de inuesti. feu.

SI fuerit diuide in q̃ttuor partes. Primo datꝰ forma dirimẽde cõtentionis. s. q̃ñ vasallus possidet vel ꝓbat. Secundo q̃ñ dominꝰ Tertio quando vasallus p̃tẽdit inuestituraꝫ rei quã ꝓ pignore accepit. Quarto q̃ñ defectu fendi guardie ⁊ castaldie agitur. secunda incipit ĩ. §. ceterꝫ. tertia. in. §. similiter. quarta in. §. insup. ¶ Casus. Orta ꝓtentione inter dñm ⁊ fidelẽ de inuestitura decidi debet vel per pares curie testimoniuꝫ ꝓbantes: vel per iuramentũ possessoris iurantis cum xij. sacramentalibus: vel solus iurabit dñs q̃ vasallus est castaldio vel actor. Feudũ autem guardie et castaldie quãdocũq̃ post annũ auferri põt. vide litteram. ¶ Casus in terminis. Inter dñm ⁊ vasallũ orta ẽ ꝓtentio de inuesti. feu. querit qualiter sit facienda ꝓbatio? Rñ. ꝑ pares curie nõ ꝑ alios. lꝫ regula riter ois admittat q̃ nõ ꝓbabit. ⁊ q̃ ꝓbauerit obtinere dꝫ. Sed iopia ꝓbationũ iterueniẽte: aut possidet vasallus ⁊ iurabit solus: vel ẽm quosdaꝫ cũ. xij. sacr̃alibus. Aut possidet dñs ⁊ regul̃r iurare dꝫ cũ. xij. sacr̃alibꝰ. Fallit regula si vasallus ẽ castaldio vl̃ actor: q̃ tunc iurat solus. Jtẽ si dñs plene probauit tũc obtinet sine sacramento. Jdẽ dicẽdũ ẽ de guardia. ⁊ hoc vsq̃ ad. §. sil̃r siqs. ¶ Et no. q̃ inopia ꝓbationũ emergẽte pueni at iuramẽtũ. facit. C. d̃ iureiurã. l. in bone fidei. Ladmonẽdi. ff. e. ti. ¶ Item no. ℔ q̃ rõe officij p̃sumit qs subtraxisse bõa dñi eo q̃ apud ipsũ officialẽ repiunt: qd̃ ẽ multũ no. Et q̃ lr̃a ẽ obscura recipit ɔ̃ria. ¶ Opp. prio. dicit lr̃a q̃ pares curie sunt testes. q. d. ⁊ non iudices. Sed imo vr̃ q̃ debeãt eẽ iudices. vt. j. de ꝓtẽ. feu. ap. pa. c. j. d̃ phi. feu. alie. ꝑ fede. §. ꝓterea. So. aut pares sũt plures ⁊ sufficiunt ad vtrũq̃ officiũ: aut ad alterum tñ q̃ sunt pauci. Prio casu pares erũt testes ⁊ iudices ⁊ ẽm hoc cõcordãt ⁊ nõ sunt ɔ̃rij. Secũdo casu: aut

d ij

¶ Forma Tene mẽti qd̃ potest renunciari huic constitutioni ex q̃ dat formã vide que notaui ad bal. in. l. j. C. qui admit. And. barba.

¶ Ricar. ⁊ cy. Obligationes ciuiles nascunt ex legib⁹ ⁊ q̃ renũciat obligationibus ciuilibus, ⁊ ideo ñ possunt nasci ex contractu in quo renũciat legibus tradẽtibus formã in actibus. ⁊ nõ iure factũ ab alio quã a me approbar nõ possuꝫ. vt no. in. l. post legatum. in princ. ff. de bis q. vt indi. ⁊. l. non dubium de testa. quod aliter non valet per consensuꝫ roborat̃r. C. cõmu. vtri. iudi. l. ij. per cy. nisi regrat aliquid preambulum qd̃ nõ posset supplere per consensuꝫ vel nisi cõsensus habeat in se peccatum forme. vt not. extra de elec. in causis

¶ Interesse vide hoc ludo. in rubrica de arbi. and. barba.

? ¶ Si seruus. Saly. in d. l. si seruꝰ tenet opi. bart. And. barba.

¶ Nō. Nō q̄ rōne officij qs p̄sumit̄ ꝟtraxisse bona q̄ñ apō eū aliqd ō bonis reperitur ⁊ sic ē nōt. limitatio ad.l. si de fun ct⁹ arbi. tutel. vide q̄ notaui ad bal. in. l. qs quis. C. si certa. an. bar. a ¶ Nō. Et dicit gl. q̄ platus p̄lato ime diate succedit q̄ eccl'a semp regit̄ aio alieno. ⁊ inf admi nistrātes nullū ē mediū. nō ita i minore q̄ regit̄ aio suo p̄cipaliter ⁊ alieno accessorie. vt. C. ō iudeli. l. potuit. ¶ Prelat⁹ enim vt sic dixeri ē aīa ⁊ spūs ecclesie. ſz tutor est aīa ⁊ spūs pupilli.

b ¶ Multiplex. Nota comoda possessionis ⁊ vide bar. in. l. j. §. j. ff. de iti. actu. priua. vide in cle. j. vt lit. pē. vbi ē cāus singularis q̄. ex possessiōe p̄sumit̄ titulus nō solum quo ad fauorē tertij vide. c. q̄ aūt de iurepatro. vide q̄ habet̄ i. c. ad aures de p̄scrip. ⁊ in. c. j. in pri. de contro. inuest. vbi bal. in. c. capituluz ō rescrip. vbi dic̄ papa dat eodē die potestatiam bonomie duob⁹ q̄ō p̄fert̄ ille q̄ est in possessione per. l. j. ad finē ff. vti pos. vide tria pulcra v̄ba ō como. pos. bar. in. l. inf. vir. ⁊. l. q duos. §. cū in bello de reb. dub. ⁊ i. l. j. §. nō aūt secun. tabu. ⁊ glo. in l. nīli. xij. q. v. ludo. ro. in. l. i ꝓbatio fieri potest p̄ pares tñi ⁊ nō p̄ alios: ⁊ certuz est q̄ tunc pares erunt testes ⁊ alij iudices vt hic. ar. C. de hered. ⁊ ma. l. quoniam. Aut probatio fieri potest etiā per alios testes. ⁊ certū est q̄ tunc pares curie erūt iudices vt in contrarijs. Aut est dubium et tunc in dubio pares erūt testes ⁊ alij iudices vt hic: quia facili⁹ possunt inueniri iudices q̄ꝫ testes. Opp. secūdo q̄ non solū pares sed etiā alij possunt esse testes: vt. j. quid sit inuesti. §. si vero iuestitura. So. aut dñs habet pares ⁊ ꝓbabit per pares. Aut nō habet pares ⁊ tunc etiā per alios vt ibi. Item ō. ad idez. j. de consue. rec. feu. c. sciendū. in fi. ⁊ qui testes sint necessarij ad probandū inuesti. c. j. circa fi. So. hic ō nouna inuestitura agitur que ꝓbat̄ p̄ pares: ibi de veteri que ꝓbat̄ etiā per extrancos. ¶ Item oppo. lr̄a dicit q̄ vasallus iurat solus vel cū. xij. sacr̄alibus. Cō tra. j. si de inuesti. inter' do. ⁊ va. lis oriat̄. c. ij. in pri. de consue. rec. feu. c. ij. §. j. So. ꝑm quosdam. aut constat feudū esse. sed dubitatur ō qualitate feudi: vtrū sit paternū vel collaterale: ⁊ tunc iurat solus vt hic. als secus: vt in ō̄rijs. Hec so. est in glo. s̄. de contro uer. inuesti. §. cū autem. Sz hec so. nō placet quātum ad cōtraria: q̄ ⁊ in ti. si de inuesti. inter do. ⁊ vas. lis oriatur. c. ij. in prin. erat dubiū de qualitate feudi: et tñ iurat cū. xij. sacr̄alib⁹ vt ibi apparet. Et ideo dic q̄ aut possidet āno dño sciēte ⁊ nō ō̄dicēte: ⁊ tūc iurat solus vt hic. in v̄. copia. in prin. Aut minus anno vel dño ignorāte vel sciente tū ꝓhibente: ⁊ tūc dñs iurat cū. xij. sacr̄alibus. vt. d. v̄. copia. vide in alia mā de. xij. sacr̄alibus ⁊ de eoz fide. extra de ap. c. j. in nouel. ⁊ ibi vel cū. xij. facit. j. si ō feu. inter do. ⁊ va. fue. ō̄tro. c. ij. §. fi. Vel dic: aut precessit semiplena ꝓbatio: ⁊ tūc iurat solus vt hic. Aut nulla: ⁊ tūc iurat cū xij. sacr̄alibus. vt i cōtratio. Vel dic: aut ē p̄sūptio nec intercessit semiplena ꝓbatio: ⁊ tūc iurat cū. xij. sacr̄a. vt in ō̄rio. Al' dic vt nō. in. d. §. cū aūt. ¶ Opp. dicit̄ hic q̄ si vasal. ē castaldus vel actor q̄ dñs indicte iurat. Sed ō. s̄. de contro. inuesti. §. itē si vasallus. vbi ꝓbare cogitur dñs. So. ibi desierat eē castaldus vel actor. ió dñs ibi ꝓbat. Sz hic adhuc durabat in officio: ió dñs iurat. Et est etiā hic ratio q̄ p̄ntem administrationē quaz gerit. Vel dic hic dñs possidet: ibi vasallus. ¶ Item opp. dī in lr̄a q̄ rōe officij p̄sumit̄ dño bona subtraxisse. Sz ō. C. arb. tu. l. si defunctus. So. aut de bonis dñi aliquid reperitur apud eum q̄ gerit officiū: ⁊ tūc in dubio subtraxisse vel abstulisse v̄r̄ nisi sibi reddiderit rōez vel probet datiōnē a dño sibi factā vt hic. ⁊ ar. ff. ō fur. l. qui vas. §. vetare. ff. man. l. si creditor. §. si inter maritum. Aut de bonis alterius ⁊ nō dñi reperit̄ apud eū ⁊ nō p̄sumitur quesisse de bonis dñi nisi cōtrariū ꝓbetur a dño vt ibi Ja. de bel. Sz glo. q̄ est in. l. facultas. C. de iure fisci. li. x. dicit q̄ officialis reipublice qui pecunias publicas hz in sua potestate si nescitur vñ predia emerit administratione durāte p̄sumit̄ de pecunia publica emisse: q̄ respublica equiparatur eccl'e. vt. C. de sacrosan. ec. l. vt inter diuinū. Sz tu dic q̄ nō ē bona sil'itudo: q̄ prelatus tenet̄ acquirere eccl'e. secus in magistratu reipublice cui⁹ officiū est studere in conseruandis nō lucrandis. Al' dic melius q̄ si reddidit congruā rationē de gestis ⁊ reliqua soluit: nō p̄sumit̄ de publico emisse q̄ cōtrarium apparet. secus si reliqua nō restituit. Vñ nō solū per hypoth. sed etiā per vtilē rei vēdi. respublica potest prosequi acquisita per administratorē suum. Prelatus autē raro reddit rationē de administratione: ⁊ ideo magis p̄sumit̄ ō̄ prelatos. s. q̄ ea que emerunt acquisiuerint de bonis ecclesie. facit q̄ō nō. in. l. j. C. de contrac. iudi. ⁊ per Ly. C. ō sacrosan. ec. aūc. quibuscūq̄ modis. q̄ō est nō[a]. Deinde glo. nōt hic de cōmodo possessionis q̄ō est multiplex[b]. Nam aliqñ habet iudicium ordinare. vt. l. j. ff. fami. hercis. Aliqñ ab onere probationis releuare. vt iusti. de interdic. §. cōmodū. Aliqñ est cā implorādi officiū iudicis. vt. ff. de offi. procura. cesa. l. fi. ⁊. ff. ō libe. cā. l. liberis in fi. Aliquādo officiū iudicis ꝓponit̄: non q̄ deficiat actio sed q̄ deficit exercitiū. ff. si cer. pe. l. si filius. q̄ō est nō. Aliqñ possessio est cā inducēdi p̄sumptionē. vt. l. pe. ff. de condi. insti. Aliquādo est cā inducendi recuperationē. vt. C. q̄ō cū eo. l. si seruus. de vi ⁊ vi ar. l. qui possessionē. Aliqñ ipediēdi execu tionē. vt. C. ne vxor. p̄ marito. l. ob maritorū. ⁊ ibi p Ly. Aliquādo producendi alios nāles effectus. vt nō. ff. de acqui. pos. l. iij. §. ex cōtrario. Sz an ꝓcedat iste libellus peto ꝓpnūciari me possidere. nō. ī. l. j. §. j. de itine. actuq̄ priua. ff. ¶ Et an liceat in suo feudo edificare castrū. de fo. cōpe. c. ex pte. ⁊ nō. in. l. j. §. j. ff. de superfi. ¶ De possessioue predōis hēs. ff. cōi diui. l. cōi diuidūdo. §. inter predones. ⁊. C. de fun. pa. l. ius emphiteotici. li. xj. Et q̄ñ constat de nō iure vtrū possit peti restitutio ciuilis possessiōis: nōt Jn no. de filijs presby. c. cōstitut⁹. Et an in summarijs snīa lata super possessione dicat̄ diffinitiua: aliquid tangit̄ in glo. in. l. j. ff. de iurisdi. om. iu. ⁊. C. de sen. l. post sententiā. ¶ De possessione priuilegiorum habes. C. ō fide instru. l. si solennibus. per Ly. ⁊ aliqd nō. in. l. fi. C. de diuer. pre. vba. li. xj. ⁊ vt nō. C. si de momē. pos. fu. ap. in. l. vni. in gl. magna. ⁊ per Bar. ī l. naturaliter. §. nihil cōe. ff. de acqui. pos. ¶ Adde ō iuramento sacramentaliū. Quid sit cōsciētia: ⁊ quid requiratur in ipa nō. de elec. c. cū in veteri in nouella de cēsi. c. venerabili. p Jnn. de iudi. c. nouit. ⁊ dic vt in. c. statutū. §. assessorē de rescriptis in. vj. ⁊ in cle. j. de iurepro. Et an ius naturale magis artet conscientiaz q̄ꝫ ius ciuile potest argui ex dictis Jnn. in. c. nullus de re. iur. ⁊. c. consulti. ⁊ ō iurepa. c. cura. p Jnn. vbi oīo vide. Vbi dicit q̄ cōscientia non est obligatoria quando quis est tutus prescriptione approbata ā iure vt plene per Jo. an. in. c. possessor. in mar. et nō. in. c. fi. extra de prescrip. ¶ Vltimo nō hic q̄ finito tempore immediate ⁊ sine aliquib⁹ inducijs potest res auferri detentori nullo dato tempore quod datur iudicatis. Et est ratio quia omnis termin⁹ terminatur per suas extremitates. vt. l. iiij. ff. de condi. ⁊ demon. Et si vasallus includit ostia dñs poterit a perire vt nōt Jnn. extra de immu. ec. c. j.[d] ¶ Quod facit ad expulsionē colonorum ⁊ emphiteotarum et aliorum quorum iura tempore sunt finita. quod tenemenți. facit extra de loca. c. potuit[e]. Extra nota circa istum finem q̄ si creditor petit debitum debet pignus offerre debitori. vt. ff. de excep. do. l. apō celsum. §. item queritur si vniones. Et sic potest repelli per exceptionem iuris offerendi que competit debitori conuento. quod est nō. dignum[f].

¶ De contē. inter me ⁊ dominum de portione feu. fratris defuncti.

¶ Et nota circa materiam possessionum q̄ possessio quedam est naturalis: quedam ciuilis: quedam ciuilissima. vt dixi in. l. fi. C. de sacrosan. eccle. quedam naturaliter: quedam ciuiliter tenetur: quedam vtroq̄ modo vt quando voluntas ⁊ actus concurrunt simul: quedam neutro modo quando voluntas ⁊ actꝰ abest. vt. ff. siquis te libe. eē iuſ. fue. l. j. §. sceuola. Aliquando diuiditur per superius ⁊ inferius vt cuz dicimus iste possidet iure proprietario ⁊ iste alius iure emphiteotico seu libellario vel feudatario. Item in iurisditionibus ⁊ hoc dupliciter: vel per species vel per gradus. vt iste est in quasi possessione meri iperij: iste mixti ⁊ iste mere iurisditionis. Item iste est in primo gradu iurisditionis: iste minoris iste minime: vt. C. ō peda. iudic. l. placet. ⁊ nō. per modernos in. l. vlt. ff. vti pos. Item quedam possessio est instrumentalis vt quando quis possidet pro alio. Quedam propria ⁊ substantialis vt quando pro seipso. illo alias. in. l. hoc iure. ff. de v̄bo. ob. vide c. sepe. ō resti tu. spolia. vide. c. si clericꝰ laicū de fo. cō pe. tex. ex. c. ex litteris de ꝓb. vide tex. in. c. j. §. sacra mētū possidē ti vide. c. ij. de p̄sump. vbi hereditas adiudicatur possessori filiano mis vide bal. in. l. fi. C. si qs aliqué testa. p bi. vbi tangit quādo fuit inducꝰ testator ad reliquēduz alicui. in pīu dicīū alterius q̄ꝫ p̄fert̄ qui ē in possessione ⁊ vide glo. in c. j. de proba. vbi dicit q̄ reus erat i possessiōe obseq ozū iō ñ tenet reddere istru mēta vide te. in. l. ex facto. §. pe. ff. ad tre bel. host. in. c. j. quod me. cā. vbi dicit q̄ō moiales sunt i quasi possessione sozoris p̄sse q̄ō releuātur ab onere ꝓbādi. Alnd. barba. c ¶ Diffiniti tiua vide q̄ notaui ad bal. in l. post sententiaz p̄ale. ⁊ i. l. j. C. si de mo men. pos. fue. appella. and. barba. d ¶ c. j. Et. l. si seruꝰ. C. q̄ō cū eo. ⁊. l. do nus. ff. loca. Et ē ratio q̄ nō est priuatꝰ ciuili possessi one cū in ea ñ habeat cōtra dictorē. vt. ff. de vsufr. l. cu iuſcūq̄z. §. j. e ¶ c. potuit. Et p glo. in. l. ij. C. ō iure em phite. ⁊ Ly. Quid autē si sit interuersa possessio. vide vt i. l. colonꝰ de vi ⁊ vi ar. ⁊ in. l. j. §. iter dictum. ff. vti

possi.p Bar.z.j.de pbi.feu.alie.in.§.calidis.z dixi.C.loca.siquis conductionis titulo.

f ¶ Dignū. Extra no.q nō oportet agentē probare q res qua petit sit i rerū natura.ff.de leg.j.l.seruo legato.§.fi.

g ¶ Nigro. Ptē in icorporalibus potētie loco possessionū habētur:si non habent obiectionem obstantiuā ſm materiam subiacētē z patientē sibi.

h ¶ Multū nō.vide bal. in.c.dño guerraz.j.hic fini. l.incip.q. vbi allegat illum tex.sing. An. barba.

i ¶ Affirmātib⁹. Not.istō quod affirmātes testes preferuntur negantibus testibus vide q notaui ad tex. in.d.§.si plures limita ni si deponerent ō peritia z non tantes essent peritiores qz essent preferēdi vt notabiliter tenet spe. in ti.de homi. §.j.ver.sz pone.a.vulnera uit.b.vbi dicit etiā.si peritiores essent i paucioꝝ nūero z vide eundē titu. de probatio.§.fi.v. hoc q̄z z vide bal.in.l. data opera.C.q̄ accusa.non pos. vbi allegat glo.sing.lxxxj di.c.clericoꝝ vbi testes negantes preferuntur affirmātibus fauore liberatōis z vide bal.ō. qui.mo.fen.anit.in.c.j.etz nisi illa negatiua caderet i sensum testis ita dicit se de facto obtinuisse bar.in cō silio incipiens elemosina accusauit z ibi inseruit consilium Ly.hoc ideo tenentis vide Nicolauz de neap.in.l.j.ff.de ventre inspicien. vbi allegat dictum Ol. z ego notaui in tex.meo vide Ange.in testium.C.de testi. vbi dicit si volo probare memoriam non extrare z alij testes probent contrarium quod-sta bitur affirmātibus etiam si sint pauciores allegat Jmmo.in.c.quid per nouale de verb. sign. And.barba.

vt.l.j.C.si per vim vel alio modo. z hoc in nigros. He possessiones habēt sibi deputata cōmoda ſm suas qualitates z terminos:hoc premisso sequit tex.

SJ contentio Diuide in duas partes. Jn prima pte frater supstes partē feudi recepit quā possidet vel alienauit de feudo de quo ē cōtentio. Jn secūda parte nullam recipit ptē vel nullā possidet per se vel p aliū.secūda ibi si vero nullā. Casus sūmarius. Fratri supstiti deferē iusiurandū si ptē hēat in eo feudo ō quo est cōtētio iter eū z dñm.sed si nullā ptē hz dat dño h.d. ¶ Casus in terminis. Ego z frater meus feudū paternū diuisimus:frater meꝰ decessit sine herede:ꝓtentio est iter me z dñm de portiōe feudi fratris mei:qz dñs dicit nouū ego paternū:queriē qs obtinere debeat:Rñ.si possideo ptē meā vel alienā mihi deferē iusiurādū z obtinere debeo.sed si nullaz habeo ptē de eo feudo:dño deferē iusiurādū. Eiꝰ tamen iuramētū mihi nō nocet in alio feudo qō ab eo possideo sine ꝓtroversia.h.d. Ibi. PARTEM. s.per nouā inuestiturā. Pe.h erat allegatio dñi qui dicebat:tu frater supstes habuisti ptē tuā p nouā inuestiturā. Sz frater ꝓfitebat inuestiturā sed nō eius q̄litatē:imo dicebat q descēdat ex veteri. POSSIDEAT.s.ptē in hoc feudo. Jac. SIVE ALIENAVIT.i.in feudū alij cōcessit.qō lz.z ille gerit imaginē meā. Et no.q ita,pdest imago sicut ipsa substantia. PATREM ADEAM. accipe large.i.pgenitorē. NON POSSIDEAM. sed petā. Et sic no.ratione possessionis ptis ꝑtumi totū integrale.facit quod no.in.l.vxori.de leg.iij. HABEBO. vel alius meo noīe. Jac. Pe.nec mihi nec dño:qz qñ nulla cā neutri litigatoꝝ deferē iusiuran. DO ADJVO. subaudi dabiē iusiurāduz cū.xij.sacr̄alibus.z hoc qz vasallus hz p̄sūptōem ,p se ex cōfessione dñi q ꝓfitet in feudū datū q̄zuis cōtēdat feudū nouū eē.vt.s.ti.j.in prin.ibi ceteꝝ tc. Pe.de cer.aliud oīo diuersū:qz sepatoꝝ sepata ē rō vt.l.fi.de cal. Vel dic aliā ptē meā illiꝰ feu.vt no.s. de suc.feu.c.j.in glo.s.tota.in fi.glo. Pe.de cer. ¶ Opp.dicit in littera q etiā si alienaui meā ptem q nihilominꝰ deferē mihi iusirādū. Cōtra:qz iuramētū deferē possidenti z rōne possessionis.vt.s.tit. j.circa prin.So.tribus modis ſm glo. Prio sic alienaui.i.in aliū transtuli dctētationē ita q p euz possideo.z ſm hoc ꝓcor. Vel dic aut est ꝓtētio de feudo z deferē iuramētū possidenti:vt in 3rio. Aut de q̄litate feudi z deferē agnato:vt hic possideat vel nō vt.j.fi de feu.fue.ꝓtro.c.j. Vel dic tertio q p possessore censet qz cābiū vel preciū hz.vt dixi.s. Jac. de bel. ¶ Ex predictis sume ar.q aliud est cōfiteri vel negare substātiā facti:aliud qualitatē eius. Caue tibi:qz feudū nouū z antiquū differūt substātia: qz nouū substātiat factū:sed antiquō nō. Jtē sume ar. q sup pte lata sīa nō facit ius in aliq̄ pte de q̄ nō est litigatū.nā sīa dz restringi ad libellū.vt no.in.l. in hac.ff.de tritica.facit.l.vt fundus.ff.cōi diui.l.fi.C de fideicō.li.no.in.l.vinū.ff.si cer.pe. Jtē de quo nō est quesitū nō dicit iudicatū.vt.ff.de ꝓdi.inde.l.fi. in fi. Jtē collige ar.q super eo de quo nō dubitatur

k ¶ Per dy. Extra no.q nō est recurrendū ad testem pro intentione qz verba plata sufficiunt. Et quidē nullum est maius mentis testimoniuz q̄ qualitas inspecta verborum.vt no.ff.de acquiren.heredi.l.recusari.

k ¶ Alienatio idē est q separatio dominij a nobis.s.sancimus.C.de re. alie.nō aliena Et dicit tribus modis.s. vere z ppue vt cum transfertur dñium vel ius simile dño vt vsuf. qui continet substātiā possessionis.z iō ē similis dño vt.C.de fur.l. manifestissimi.§.tales.in gl.magna.Secūdo modo dicitur ipropie vt in datōe pignoris quentionalis.sed i ptorio nō dicitur alienatio. ff.de legat.l.filius.§.idē priceps. Tertio modo largissime z magis impropie de leg.ij.l.meum? §.penul. Jtez quādo qs tradit possessionem sine titulo retento sibi pleno dño ñ dicitur alienare.ff.de donatio.l.luci?.itē alienatio actiua est i nostra ptāte z nobis imputat z nō passiua. quia passiue passiones non sunt in ptāte passiuorum nisi fingātur.ff.de cōdi.fur.l.z iō An vasallus teneatur iurare domino de non alienādo glo.innuit.et q sic vocat i studi inramētū

nō est ,pnūciādū sic.ff.de vsufru.l.cuiuscūqz.§.si fūdū. Dicit Jmno.q snia dz ferri sup dubio nō sup eo de quo nō dubitat.de etate z q̄litate.c.cū bōe. Jtē sume ar.q ex ꝓiectura deferē iuramētū.sic.ff.de iureiur.l.si duo patroni.in prin. Aliqñ ptingit q rōe fauoris adiuncti paritas reducit ad iparitatē.vt.ff. de manu.l.lege iulia.q̄ lex est ad h multū no. [b] Jtez videm⁹ aliqñ hic plus credi negāti: aliquādo plus affirmāti.z hoc in ipsis litigatoribus. Sz in testib⁹ dic q aut cōcludēter hincide deponūt z credit magis idoneis. Aut nō ita cōcludēter vel min⁹ credibiliter:z tunc credit magis affirmātibus [i] cū rōne cōcludenti q̄z negantib⁹ q nō pñt ita pcipe veritatem. vt no.Ly.in.l.ij.C.de erro.aduo.ibi videas.z.ff. ō arbi.l.diem ,pferre.§.si plures.in gl.ordinaria.z qō no.in.l.j.§.j.ff.de itine.actuq̄z prima. Tamē illa gl. q̄ loquitur de negatiua que valde difficulter cadit i notitiā testis nō approbat ibi per Dy. [k]

¶ De alienatione feudi. Rubrica. [k]

SJ clientulus Diuide.§.vsq̄z in fi.i q̄tuor ptes. Primo q̄ alienatio z ad quē admodū fit prmissa. Secūdo cui possit fieri alienatio. Tertio de effectu alienationis qñ sine volūtate dñi facta ē alienatio z qñ cū volūtate z qñ ,primo agnato facta ē alienatio. Quarto de successione feudi marchie z comitat⁹ qñ locū habeat.Scda ibi vñ pōt.Tertia ibi z si cliētul⁹. Quarta ibi in.§.in feudo. ¶ Vasallus h iure pōt etiā sine volūtate dñi feudū alienare ad libellū vsq̄z ad medietatē z nō in plus z nō p aliū ꝓtractū z nō ecclesijs in ppetuū sz p̄uato sic:z tūc resoluto iure datoris resoluit ius acceptoris.sz volūtate dñi facta alienatio vel ,primo agnato manet stabilis oī tēpore. Jn feudo autē marchie z comitatus nō est successio:cōtrariū tñ vsurpatū est.h.d. ¶ Casus. Vasall⁹ vult feudū alienare q̄rit an possit z q̄liter? Rñdet q potest alienare ,p parte dimidia z ad libellū tñ ēt sine dñi volūtate iure isto.Sed per loth.ꝑatorem nō pōt fieri alienatio ,p aliq̄ pte mō aliquo.Sed sz me diolanēses alienare pōt etiā totū sine dñi volūtate. h.d.vsq̄z ad.§.idē pōt. Ja.bel. ¶ Nota q ps feudi pōt aliēari p libellū etiā sine dñi volūtate. Et dicit hic libellus ꝓtractus ēphiteoticus i ppetuū celebratus.quod tamē restringit.i.q̄z diu durat ius alienādi vt patet hic:z de leg.ij.l.peto.§.prediū.z no.c.ti. l.cū pater in prin.z pz.ff.de pig.l.lex vectigali.quia potestas certis finibus limitata nō egredit limitātē materiā.vt.C.de leg.l.vxor patrui.z.ff.de ꝓtrahē. ēp.l.q tabernas. Et ,p hoc illud totū generale z resoluto iur̄ datori tc. Secūdo no.q nomē patris ponit ,p mediate:z sym⁹ i materia ꝓsuetudinis vel statuti z iō tene mēti⁹. Adde qō no.ff.de leg.j.l.fui electione.§.cū fundus. ¶ Tertio no.q si vasallus vltra licitū alienauit pdit feudū z alienatio non subsistit:z si c punit affect⁹ cū actu subsequuto lz nō sit sequut⁹ effect⁹. Et dic feudū amittit.i.ptē feudi quaz aliēauit ñ aūt totū vt.j.de vas.q ō ꝓsti.loth.feu.ali. c.i.fz Dy. Sz fz Pe.de cer. hodie i totū primat ,p.l. cōtractus.j.q.mo.feu.amit.in glo.q̄ incipit sciens. Quod est vex si est suspectus.alias secus.ff.de iud.l.in oībus z.C.de indic.vidui.auc.cui relictū. z vide quod no.in.l.ij.ff.so.ma.per Dy.

l ¶ Tene menti. No.i materia ꝓsuetudinis ptē appellari medietatē vide q̄ notaui ad bal.in.l.seniū.C.q rest.fa.pos.q limita nisi apponat dictio aliq̄ bōa gl.i cle.j.de fo.cōpe. vide tex.in.c.sup eo qui cog. z tex.io.e.de frig.

ɔ male. Und. bar.

mC Accur. In eum qui põt supplãtare possessionẽ ecclesie: alienatio fieri nõ põtq̃ ẽ aduersarij aptitudine. ar. ff. de lib. ɔ post. l. quod dj. p accur.

nC Septimo nota. vide bar. consilio. lxxj. in ap. ex facto proponitur.

oC Nota. dicas aut res q̃ cõcedit ẽ feudal': aut eccliastica aut quelibet alia res. Primo ɔ secũdo casu tũc nomie heredis itelliguñ filij ex legitima vxore nati ɔ etiã nepotes. vt in auc. de nõ alie. §. emphiteosis. coll'. ij. In aliis aũt tũc nomine heredis omnes itelligũñ etiã extranei. sic itelligitur. l. eũ q. de ver. sig. ɔ vide i. c. nup. de dona. iter vi. ɔ vxo. vbi intelligiñ tantuz de filijs ex legittima vxore natis.

pC Ja. Nota q̃ ille q̃ iurat ꝑuare bas consuetudies non obligaẽ si illa consuetudo nõ est obligatoria vt nõ C. de vsuca. l. cos.

qC Quero. vide bal. in. l. placet. C. õ sacrosan. eccle. ɔ q̃ notaut hic in recollectis ɔ banc partez tenet glo. i. c. constitut⁹ de relig. do. sed contrariũ ibi tenet. d. anto. post io. vide ibi. and. bar.

rC Tributo Nota aliud in tributo. aliud in canone qõ bene notabis ꝑ intellectu. l. qcũq̃z õ apo. pu. libro. x.

sC §. j. Nota q̃ ecclesia non debet beneficio meo si bi ꝓcesso gaudere me inuito: q̃ ita ista esset vsurpatio ɔ saperet tyrannidẽ vt hic. ergo layci possunt imponere legem rei sue etiã cõtra clericos ɔ ecclesias. ¶Nũquid ergo valeat statutũ laycorũ q̃ ecclesia acquirẽs de nouo a possessore layco rum teneaꝫ soluere collectas ipositas ɔ imponẽdas ꝑ ipsis predijs stando q̃ ipa predia ex nũc sint obligata ꝑ ipis collectis. Dicit bar. q̃ nõ. qz collecta est munus extraordinariũ qõ ciues nõ ꝓnt imponere nisi ꝑ suis necessitatibus ɔ nisi suis subditis. de mu. ɔ ho. l. rescripto. §. fi. ɔ nõ. in. l. §. quibus. qõ cuiuscũq̃z vniuersi. no. C. de epi. ɔ cle. l. de his. ɔ auc. itẽ nulla communitas nisi alienatio fiat in fraudẽ. C. õ sa. san. ec. l. que sub pretxu ẽm bar. in qcalijs. Si trãsferaꝫ in ecclia dñiuz ẽt fraude iteruenẽte nõ põt ecclie i poni collecta cũ ñ sit subdita: sed aget fiscus ad iterẽ cozã epõ. ista. de acti. §. itẽ si qs in fraudẽ. Sz si ꝑ statutũ fisc⁹ sibi reseruat dñiz et possessionẽ ꝑ collectis: tũc poterit i rem ipam sibi ius dicẽ. ar. hui⁹ lr̃e. Sz cũ collecta sit munꝰ ꝑmõiale cõsiderata reali ɔ finali causa ẽre nõ ꝓt ipo ni nisi mutici pib⁹. ¶Rñdeo qz ẽ munꝰ municipale ɔ ordinariuz. ɔ ideo solus ꝓceps iponit oib⁹ ɔ nõ ciuita tes vl' oppida ꝫ bar. nisi ba beãt ẽ ex ꝑuilegio vl' ex cõsuetudine vel ex pace ꝓstantie. Item nota q̃ si vasallus feudũ alienat legitime ɔ moritur superstite filio reuerti põt ad filiũ non ad dominuz. Item nota q̃ alienare potest quis de consensu domini: ɔ tunc dño cõsentiente ꝑiudicaẽ in totũ ɔ excluditur ab omni iure suo. Item nota q̃ si vasallus feudũ alienauit de cõsensu dñi non consentientib⁹ agnatis nõ nocet agnatis. quod dic vt dixi. §. de suc. feu. c. j. dic vt ibi nõ. Ja. ¶Porro ista iam per cõclusiones declaraui in. d. §. j. ⁹C Pro vberiori autẽ intellectu isti⁹ nõ. v. fratri vero vel nepoti. reuoco in dubium vtrum beneficij paterni alienatio possit fieri inter quoscũq̃z agnatos. i. etiã remotiores qui in feudo non essent successuri nec postea successerunt ex prima feudi consistentia. Et ista questio fuit de facto ɔ audio q̃ quedam collegia. s. boñ. ɔ mediolañ. in consulendo fuerunt ꝑcise contraria. consilia non vidi. motiua tamẽ tot doctorũ debuerunt esse solẽnia. Et q̃ indistincte valeat alienatio inter agnatos videẽ expressum. j. de ali. feu. pa. c. j. vbi talis est tex. ɔ licet inquit ,phibeatur feudi alienatio: tamẽ inter agnatos si paternum fuit conceditur. Nec miruz quia pietas naturalis exercetur. sicut nos dicimus q̃ valet testamentum inter liberos cuiusq̃z gradus. ꝫ enĩ vt ita dixerim ipsi nature indulgetur. vt. C. de testa. l. hac cõsultissima. §. ex ꝑfecto. ff. de inõfficio testa. l. ij. C. fa. hercis. l. fi. ɔ ff. de le. prestan. l. j. §. ɔ generaliter. ɔ ibi redditur ratio. s. in honorẽ sanguinis. ff. de ꝓstab. l. si duobus. §. si prius. ar. in ratione sui. ff. de capi. di. l. tutelas. ɔ in auẽ. de testa. imperfec. §. vlti. coll'. viij. Ad idem facit tex. noster. nam nomine fratris ɔ nepotis. i. filij fratris vult ꝫ denotare ipsaz agnationẽ nõ ꝓximitatis gradũ. vnde magis gratia exempli de fratre ɔ nepote loquitur q̃z gratia restringendi. ¶Tertio istud videtur probari: quia tex. dicit q̃ ista alienatio est potius quedam refutatio que videtur fieri breui manu videlicet ipsi dño ɔ ab ipso domino statim fieri collatio. Simile habemus vbicunq̃z duo actus interueniũt vnus verus alter fictus: nam tunc tacitus actus oc-

re quod venit cassandũ. vt no. in. c. ecclesia vestra. de elec. in nouella. ¶Quero vtrũ ꝓpter peccatum ꝑtis perdatur totum. Respondeo si peccatur in persona perditur totũ: si in re pars. vt. ff. de dona. l. q̃dam in iure. §. fi. ɔ ibi per bar. ¶In glo. habes ista notare. Primo qualiter ɔ quatenus extendatur nomẽ heredis. Secundo an licite factũ rescidatur. Tertio de auctoritate ɔ cõsensu dñi. Quarto õ ꝓrogatiua agnatorum ɔ que sit ratio. facit. C. de fideicõ. l. voluntas. ¶Quero⁹ nunquid ecclesia posit cadere a libello sibi concesso ꝓpter canonẽ non solutum? Et videt⁹ q̃ non. vt. C. de sacrosan. ec. l. placet. Sed dico q̃ ista resolutio inest ex natura contract⁹. vt. ff. loca. l. quero. §. inter locatorem. Non ob. l. placet. q̃ aliud est in tributo q̃ quod venit ex dispositione legis aliud in canone qui venit ex natura contractus. aliaꝫ ecclesia posset rem retinere ɔ pẽsionem de facto non soluere. qõ est falsum. quia ecclesia debet colere iusticiam vt hic. ¶Quid ergo est quod hic dicitur q̃ ecclesie non potest concedi q̃ nõ potest designere? Respondeo hic debet intelligi ecclesia non implẽte ex ꝑte sua quod debet implere. tamen. Ja. de bel. videt⁹ q̃ ratio que hic ponit⁹ parum concludat. Idem ait q̃ etiã littera non dicit verum in laycis. Idẽ ait in ciuitate quod in ecclesia. Et adde quod idẽ Ja. colligit hic multa notabilia que ꝓ maiori parte. s. recitaui. Videlicet q̃ resoluto iure datoris resoluit⁹ ius acceptoris. Secũdo q̃ in feudis heres accipitur ꝓ filio. Item si vasallus alienat feudum legitime non reuocaẽ in vita vasalli. Item nota q̃ si vasallus alienat feudum legitime ɔ moritur superstite filio reuerti potest ad filiũ non ad dominuz. Item nota q̃ alienare potest quis de consensu domini: ɔ tunc dño cõsentiente ꝑiudicaẽ in totũ ɔ excluditur ab omni iure suo. Item nota q̃ si vasallus feudũ alienauit de cõsensu dñi non consentientib⁹ agnatis nõ nocet agnatis. quod dic vt dixi. §. de suc. feu. c. j. dic vt ibi nõ. Ja. ¶Porro ista iam per cõclusiones declaraui in. d. §. j. ⁹C Pro vberiori autẽ intellectu isti⁹ nõ. v. fratri vero vel nepoti. reuoco in dubium vtrum beneficij paterni alienatio possit fieri inter quoscũq̃z agnatos. i. etiã remotiores qui in feudo non essent successuri nec postea successerunt ex prima feudi consistentia. Et ista questio fuit de facto ɔ audio q̃ quedam collegia. s. boñ. ɔ mediolañ. in consulendo fuerunt ꝑcise contraria. consilia non vidi. motiua tamẽ tot doctorũ debuerunt esse solẽnia. Et q̃ indistincte valeat alienatio inter agnatos videt⁹ expressum. j. de ali. feu. pa. c. j. vbi talis est tex. ɔ licet inquit ,phibeatur feudi alienatio: tamẽ inter agnatos si paternum fuit conceditur. Nec miruz quia pietas naturalis exercetur. sicut nos dicimus q̃ valet testamentum inter liberos cuiusq̃z gradus. ꝫ enĩ vt ita dixerim ipsi nature indulgetur. vt. C. de testa. l. hac cõsultissima. §. ex ꝑfecto. ff. de inõfficio testa. l. ij. C. fa. hercis. l. fi. ɔ ff. de le. prestan. l. j. §. ɔ generaliter. ɔ ibi redditur ratio. s. in honorẽ sanguinis. ff. de ꝓstab. l. si duobus. §. si prius. ar. in ratione sui. ff. de capi. di. l. tutelas. ɔ in auẽ. de testa. imperfec. §. vlti. coll'. viij. Ad idem facit tex. noster. nam nomine fratris ɔ nepotis. i. filij fratris vult ꝫ denotare ipsaz agnationẽ nõ ꝓximitatis gradũ. vnde magis gratia exempli de fratre ɔ nepote loquitur q̃z gratia restringendi. ¶Tertio istud videtur probari: quia tex. dicit q̃ ista alienatio est potius quedam refutatio que videtur fieri breui manu videlicet ipsi dño ɔ ab ipso domino statim fieri collatio. Simile habemus vbicunq̃z duo actus interueniũt vnus verus alter fictus: nam tunc tacitus actus oc-

cultatur quo ad verba:ineſt tñ qno ad iuris diſpoſi tionem.vt.ff.de dona.inter vi.ꝛ vxo.l.iij.§.ſcienduꝫ ꝛ.ff.ſi cer.pe.l.ſingularia ¶ Dꝛro de effectu iſtius renunciationis ſcribitur.ſ.quib.mod.feud.amitt.§. rurſus.ver.vel poſtq̃. Solida ergo videtur aliena/ tio que de conſenſu ipſius vaſalli potioꝛis id eſt ipſi? vaſalli renunciantis ꝛ domini auctoꝛitate firmatur. nec enim videtur requiri conſenſus eoꝛuꝫ qui ius nõ habent.vt.ff.de adop.l.in adoptionibus.ff. de ven. inſpi.l.j.§.denunciari.ff.de aqua plu.ar.l. in diem. Pꝛeterea non videtur alienatum quod eſt ipſi agna tioni conceſſum que ſicut genus repꝛeſentatur in quo libet ſuo ſubiecto.vt.C.de fideicó.l. voluntas.ꝛ.C. de codi.l.ſiquis agere.§.fi.ꝛ.C. de impo.lu. diſcri.l. j.li.x. Jn contrarium videtur quia quotiens legis in tellectus dubius eſt:ad naturalem rationem recurrẽ dum eſt.vt.ff.de excu.tu.l.ſcire opoꝛtet.§. ꝛ ſi maxi/ me. Et ad regulas iuris.vt nota.ff.de reg.iu.l. om nis diffinitio. Et ita q̃ non ſequatur intollerabilis abſurditas:vt diſputatur.ff. de nego.geſt.l. pomp. in negocijs. Sed abſurdum eſt q̃ alteri per alterum iniqua conditio afferatur.vt.ff.de iuris ꝛ fac.igno.l. iniquiſſimũ. Nullo enim iure cauetur q̃ agnatus ha beat ius pꝛeferendi vel eligendi quem ex agnatis ve lit. Jſta enim iura gratificandi nunq̃ competunt ni ſi a iure videantur eſſe conceſſa.vt.C.de ſecũdis nup. l.femine.§.fi.ff.ad ſill'.l.ſiquis in graui.§.ſi cum oĩs. Mimiruꝫ quia ꝟ eſſet diſponere de iure tertij :quod certe nemo poteſt citra illius conſenſum.vt.C. loca. ſi cum hermes.ꝛ.C.de contraben.emp.l. dudum. Pꝛeterea ꝟ pꝛobatur manifeſte.nam refutatio nihil aliud eſt q̃ reſignatio in manu ſupeꝛioꝛis. ſed iſta re aſſignatio non poteſt fieri niſi eatenus quatenus ius competit reaſſignanti.vt.ff.de cõtra ta.l.ſi poſt moꝛ tem.§.fi.ꝛ.ff.ſi ta.teſta.nulle ex.l.j.§.fi. Jtem iſta re/ futatio habet vim cuiuſdam ceſſionis vtilis domi/ nij. Sed reſoluto iure datoꝛis reſoluitur ius acce/ ptoꝛis quando cauſa reſolutionis naturalis eſt vt ꝟ ergo ruit iſta refutatio cum ſuis conſequentijs ſtatiꝫ q̃ feudum debet eſſe apertum pꝛoximo agnato. ar. ff.de inoffi.teſta.l.filio.§.contra tabulas. Jtem ne/ mo poteſt refutare in pꝛeiudicium tertij non conſen tientis.vt legitur ꝛ no.ff.de pac.l.ſi vnus.§.pactus. ver.eadem ratione.ꝛ.§.fi. So. iſta refutatio tandiu valet quãdiu:ſi facta non eſſet:ſequens pꝛoximus a/ gnatus non ſuccederet:ſed defuncto renunciante ſi ne heꝛede ad irritum recidit:ꝛ pꝛoximus vaſallus in re feudi paterni vocatur.ꝟ patet ex eo quod hic po/ ſtillatur per Ja.bel. ꝛ pe.de cer. ꝛ per eundem Ja. j.de pꝛobi.feu.alie.per feꝛ. poſt pꝛin. ¶ Sequitur ergo q̃ in perpetuum non poſſit dari niſi pꝛoximio/ ri agnato.ꝟ pꝛobatur certa ratione.paria ſunt cede/ re agnatis ꝛ concedere conſentientibus agnatis. vt C.de fideicon.l.quotiens. Sed conſenſus agnatoꝛũ ad quos beneficiũ non eſſet reuerſurum non valet. ergo nec eoꝛum receptio vt patet in d.ti.de alie. feu. pater.dum dicit ad quos beneficiuꝫ quandoq̃ erat reuerſurum.vnde and.de iſer.ibi ſic ait. Jtem agna tus poterit dare alij agnato qui erat eque pꝛoximi/ oꝛ ꝛ qui debebat ſuccedere in illo feudo poſt moꝛtẽ dantis. Et ita eſt intelligendum quia in pꝛin. dici/ tur ad quos beneficium quandoq̃ ſit reuerſurum.ꝛ q̃ ſm oꝛdiez gradus deferꝛ.vt in.c.j.j.an ille q̃ inter fecit fratrem domini ſui hic non dicitur alienatio ſz quedam refutatio que poteſt fieri agnato pꝛoximio/ ri.vt in titu.per quos fuit inueſti.§.ſed ꝛ res. Jo.de faſo.de pi&.in ſumma ſua ſic ait. Jtem alienabit ꝛ vẽ det vaſallus agnatis ꝛ conſanguineis qui ſe moꝛtuo eſſent in feu.ſucceſſuri.vtno.ſ.de ſucceſſione feu. c. j. Odo.ſuper rubꝛicella qui per vaſ.poſ.iure feu.vẽ. ſic ait. Jtem ſciendum eſt q̃ quedam ſunt perſone quibus vaſallus poteſt feudum alienare ꝛ vendere ſcilicet choeredibus per quos fiat inueſti.c.j.de vaſ. qui contra conſti.loth.c.alienatio. Ja. de domino Ardizo.ſuper rubꝛicella agnatis poteſt fieri aliena/ tio ſine conſenſu domini ſic ait.ꝛ quod.ſ.dictum eſt q̃ vaſallus non poteſt alienare ſine conſenſu domi/ ni ſubaudi extraneis.agnatis enim poteſt etiam non conſentiente domino quia tunc non dicitur aliena/ tio.vt in auẽ.de lit.§.j.coll'.viij.ꝛ.j. hic inci. conſti. re.l.lex conꝛadi.§.alienatio.ꝛ de contẽ.feu.§.pe.in fi. ꝛ.j.ti.explicit liber pꝛimus.§.noui vero.quia licet ꝑ hibeatur extraneis non tamen coniunctis.C. de fi/ dei.l.voluntas.ꝛ de le.iij.l.pater.§.quindeci in auẽ. de non ali.§.ſancimus.in fi.coll'.ij.ſiquid in frau. pa tro.l.vnius.ff.de publi.l.licitatio.§. ſocij. Nam ꝛ alias ratione cognationis conceditur quod alias nõ concederetur.ff.de pac.l.in pſonam.de pꝛiui. cre.l. j.ff.de le.j.l.ſi domus.§.qui pecuniam.in fi.ff.de rei ven.l.qui officium ff.de mino.l.ſi in emptione.C.nõ lice.habi.metro.l.j.li.xj.ar.ꝟ.ff.de tranſ.l.cum hi.§. ſi vni in auẽ.de alie.ꝛ emph.§.iconomus.coll'.ix. de rebus eoꝛum.l.ſi pupillogum.in pꝛin. Ja de are.non ſoluit iſtud arg.contra. Sed tu dicas q̃ interdum ꝑ hibetur alienatio fauoꝛe cauſe:puta fauoꝛe alimento rum. Jnterdum fauoꝛe perſone:puta fauoꝛe mino/ ris. Jnterdum fauoꝛe tertij. Jnterdum fauoꝛe pu/ blico. Jnterdum quia ita placet legiſlatoꝛi. ¶ Pꝛi mo caſu non poteſt fieri alienatio etiam in conſoꝛtez. vt in.d.§.ſi vni.ſiue ſit alienatio pꝛohibita ſimplici/ ter ſiue ſit data ei certa foꝛma:ea ſcilicet non ſeruata. ¶ Secundo caſu idem.nam ſi eſt abſoluta pꝛohibi tio nequaquam ibi poteſt teneri foꝛma aliqua debi/ ta.vt in auẽ.de alie.ꝛ emphi.§.ſanctiſſimas. coll'. ix. ꝛ.C.de vſu.pꝛo emp.l.iij.ꝛ in.c.quia contingit de re ſl.do.ſalua auctoꝛitate pape in eccleſiaſticis cenſuris ꝛ ceſaris in tempoꝛalibus:quia tante celſitudini non poteſt lex imponi cui deus ꝛ ipſas ſubiecit leges. vt in auẽ.de conſul.coll'.iiij.ꝛ.C.de legi.l.ſi. ſi autez eſt data certa foꝛma.tũc ea ſeruata ꝛ nõ aliter. vt.C.ꝺ iure.fiſ.l. certa foꝛma. ¶ Tertio caſu quãdo fauoꝛ tertij non valet eo non conſentiente.ff.de le.ij.l.cum pater.§.libertis. ¶ Quarto caſu ſi eſt pꝛeciſa pꝛohi/ bitio tunc nullo modo.vt.C.de agri.ꝛ cenſi.l. quẽ/ ad.li.xj.de le.j.l.ſiquis inquilinos.§.fi.Si autem eſt data certa foꝛma tunc ea ſeruata ꝛ non aliter. vt.l.j. C.de pꝛedi.cur.li.x. Et nota q̃ nomen venditionis ſm legem.xij.tab.erat nomen generale ꝛ per hoc no minatum:ꝛ ideo nomine venditionis comprehende batur omnis alienatio.vt.ff.de ſtatuli.l. ſtatuliberi a ceteris.§.quintus.ꝛ.l.j. ff. de rerum permu.ꝛ.C. de contraben.emp.l.j.ſed hodie diſtingo aut eſt ꝑ/ hibita venditio abſolute ꝛ omnis alienatio intelli/ gatur pꝛohibita.vt no.in.l.ij.C.de vſuc.ꝑ emp. aut eſt data certa foꝛma in alienando ꝛ tunc nomine ven ditionis non continentur alij contractus quia non pꝛocedunt per eaſdem cauſas.l.ſi.C. de pꝛedi. curi. li.x.Sed glo.ibi eleganter dicit q̃ aut nomen vendi ditionis pꝛofertur in materia ſingulari ꝛ contra ius commune ꝛ tunc non continentur alij contractus. Aut non ꝟ ius commune ꝛ tunc ſic tene menti illaꝫ glo. ¶ Quinto vero caſu quando ſic volo ſic iubeo tenaciter verbis inhereꝛe debes quia nec reſtringere potes nec addere.vt.ff.q ꝛ a qui.l.pꝛoſpexerit. ꝛ.l.ſi vero.§.de viro.ff.ſo.ma.quod eſt vtile ad ſtatuta ter rarum que pꝛo maioꝛi parte conſiſtunt magis in ſic volo ſic iubeo quam in modulari ratione. Et ꝟ ſuffi ciãt in hoc.c.notabili.

¶ De feu.marchie ducatus ꝛ comitatus. Rubꝛi.

t ¶ A Quare feudũ datum eo pacto ne tranſeat ad heredem ipſo iure non tranſit ꝛ ſecus in ſeruitute ꝑ/ diali.l.meta.§.quidã.ꝺ ali.ꝛ cib.le.ꝑ Accur. Rñdeo in ſeruitutibꝰ nõ interuenit actus retro ſimilis tradi tiõis libertatis:ſed in feudo ẽ ꝓpter ipius feudina/

v Ad finē. Et totꝰ titulus breuiter. h. d. nēo pōt gladij ptātē sibi datā in alīū trāsferre nisi exp̄sse dicaī sibi ⁊ successorib⁹ suis. vt. ff. de re. iur. l. nemo pōt gladij. nisi qꝛ vsurpatū est in feudis. hoc dicit.

x ¶ Cuitas bonoñ. Tu vide q̄ late dixi in. c. si diligēti. de p̄scrip. An. b.

y ¶ Menti. Et vide. xij. q. ij. cū d cuotiſſimā. ⁊ extra. de voto. lz. ⁊ de supplē. negli. pla. c. grandi. li. vj. ⁊. viij. q. j. uoyſes cuz ibi not. ꝛc. di. legimus.

z ¶ Descendit. Facit qō no. s. g feu. da re pos. c. j. §. ō cedenti. in. q. vtrū frāt fratri succedat in feudo.

⁊ ¶ Ex pacto. Et pōdera an hoc p̄cedat qñ fit pactuz simplr qō ad collaterales trāseat sz si dicaī aliter scribiī pacto vl si dicaī qō portio nimis accrescat alteri vel lz trāseat ad collaterales in p̄ius ad vnū q̄ ad aliū secūdū tenorē inuestiture. And. bar. ?

¶ In infinitum. Ut p̄d. an. in. c. in pñtia de p̄batio ⁊ per eūdez in Spe. in tit. de locato. §. nūc aliqua i additionib⁹. ⁊ dixi in auctētica si q̄s ruinas. C. de sacrosanc. ecc.

ɣ ¶ Consobrinos. Nota an frater p̄ferēdat consobrinū vide qō hī in. l. j. ⁊. uj. vbi ét bar. ff. ō p̄te. ⁊ p̄ isto dicto bal. facit qō notat ia co. butri. ⁊ ibi bal. ⁊ ang. i. l. si mī. C. ō succe. edicto bal. in. l. iubemus §. fi. C. ad trebel. bar. i. l. lutius. §. q̄situm ff. ō leg. uj. gl. in. l. fratres. C de inof. testa. Ang. in. l. j. ff. eo. vide cōsiuum florētie cō tra bal. in fratre patrueli. ⁊ turā ex pacto natā qꝛ p̄sona. e est ꝓpter pactum.

De marchia

Diuide capitulū in duas partes. P̄ma de successiōe feudi dignitatē habētis qñ locū hēat. Scōa de successione alioꝝ feudoꝝ. p̄ia vsqz ad. §. capitanei ibi. scōa vsqz ad finē". ¶ Casus Breuit dātur due regule. P̄ma ē q̄ in feudis dignitatū nō succedit heres nisi sit inuestit⁹. Scōa regla ē. i alijs feudis succedūt filij ⁊ nepotes. ⁊ filijs vel nepotib⁹ defunctz siue decedēti bus succedūt eis fratres ⁊ nepotes: qnīmo ꝓsobrini h. d. Sed q̄ est rō q̄ in dignitatib⁹ nō succedit hr̄s? Rñdeo: qꝛ oīa ista feuda sūt publica ex regali munificētia ꝓueniētia vt in auē. ō exhi. re. §. obtinēt coll. v. ⁊ facili⁹ ⁊ citi⁹ reuertūtur ad ius p̄mū. ff. de li. ⁊ post l. filio. ⁊ pinde habētur ac si nunq̄z fuissent separata. ar. de le. ij. l. luti⁹. in p̄in. nec ex pte regū nouū dñiuz acquirit: sz fertilioꝛ ē ann⁹. ḡ iste dignitates cū iurisdictōe sunt iura rei publice ⁊ apō ipaz rēpublicā. ⁊ sicut radij sol nō p̄t separi a sole: sic iurisditio nō p̄t separi a repub. vñ orta est ⁊ cui⁹ causa vigoreꝝ suū obtinet. ¶ Et dicit Innoc. cui⁹ est ciuitas eccl'ie? Rñdetur eccl'ie: imo magis ciuiū cui⁹ est ciuitas bonoñ ɣ. eccle sie. imo magz bononiēsiū: qꝛ eccl'ia nihil hz ibi auctoritatis nisi tanq̄z respub. cui⁹ reipub. imaginē ⁊ nomē gerit. Itē q̄rit cui⁹ est ciuitas Senaꝝ? Rñ. cesarz imo magz seneñ. nā respub. fiscus ⁊ p̄nceps p̄suppoñūtur q̄si ꝓ eodē. vt nota. C. de ser. fug. l. pe. cum si. Respub. ē sicut viuacitas sensuū. Fisc⁹ ē reipub. stomach⁹: saccus: ⁊ firmitudo. Uñ iperator q̄si tyrān⁹ eēt si nō tanq̄z respub. gereret se: ⁊ multi alij reges q ꝓuate sue vtilitati negociant. qꝛ p̄do ē q nō vtilitatz dñi sz ꝓprie studet. ff. de neg. ges. l. si pupilli. §. ij. ⁊ h nōt Jo. an. ex̄ de reli. do. c. cū venerabil'. vbi ét videas post eū p Jo: an. in nouella. ⁊ facit q̄ not. C. de sacro san. ec. l. neminē. p gl. ⁊ Cy. Cū ergo dignitas s. t ꝓprīū mun⁹ ⁊ dec⁹ totī⁹ vniuersitatz: iō nēo ꝓuat⁹ in aliū ꝓuatū trāsmittere pōt hac rōne nec vēdi p̄t iurisditiōes vt in auē. vt iudi. sine quoquo. suff. §. cogitatio. coll. ij. Dicit Salusti⁹ q̄ non sine piculo emit' ab vno qō multitudinis est. sed ē hodie vsurpatū. naz in multis locis dignitates ⁊ iurisditiones vendūtur tā q̄z hereditariū pec⁹ ⁊ ouile. vt. s. ti. j. §. in feudo comitat⁹. ⁊ adde quod notat arch. vij. q. ij. §. item obijcit'

¶ Et nota h q̄ collatiōes regaliū dignitatū ptinēt ad iperatorē: sed papa quātū pōt vsurpat ad se. Itez not. qō dicit. s. ti. §. in feudū. q̄ in regalib⁹ dignitatibus q̄zdū ad successionē ꝓuāda ē ꝓsuetudo. qō ē fixū tenendū menti ɣ. ¶ Quia frequēs ⁊ frequētissima ē moꝛs dñoꝝ ⁊ regū. ¶ Itē no. q̄ iste tres dignitates sunt regales marchia ducat⁹ ⁊ comitat⁹. ¶ Not. h in. §. capitanei ter. alternatiue ibi dū dic̄. filij vl nepotes ⁊c. qō expone vt isti. ō here. q ab ītesta. defe. §. cū filijs. ¶ Scōo no. q̄ mortuis sine herede descēdētibus q feudū possidebāt retro redit feudū ad cohēredes. ⁊ qdā dicūt vsqz ad quartū gradū. quidaz vsqz ad septimū. qdā in infinitū bñficio inuestiture p̄imi parētis respectu cuius oēs isti sūt descēdētes. hoc tenz h Ja. de bel. sz cōiter tenet' q̄ vsqz ad septimū gradū q̄ñ feudū reuertit' ad iā derelictos. ar. C. de dona. l. si auia. ⁊ C. de secū. nup. l. in q̄b⁹. ¶ Alteri⁹ not. mirabile vbū ibi p̄ inuestiturā p̄ris. qꝛ ꝓprie loquēdo illud qō q̄nq̄z in feudis appellat' ius accrescendi magz ꝓprie dꝛ ius inuestiture p̄imi parētis qō sic vel sic descendit ɜ. ¶ Alteri⁹ no. q̄ ꝓsobrini vocātur hic patrueles. nā hoc ē sm cōez vsum loquēdi ⁊ maxie rusticoꝝ q vsus loquēdi maxie attendit' in iure cōsuetudinario. ¶ Itē opp. ad fi. hui⁹. c. qꝛ gl. tenet q̄ agnati succedāt olim vsqz ad septimū gradū. hodie in infinitū. h videtur falsum in collateralibus: vt. s. q feuda. pos. §. hoc quoq;. So. potest saluare glo. sic. aut feudū de acquirente fecit transitū ad descēdentes ex eo: ⁊ tunc transit ad descēdentes in infinitum. vt. j. si va. feu. p̄i. c. j. vbi est tex. notabilis. et etiā ad trāsuersales descendētium. Sed ad transuersales acquirenti um regularit' no. vt. j. de gradi. suc. in feu. §. si cū titij. ⁊. j. de natu. suc. feu. §. fi. Aut de acquirente p̄imoꝛdiali fecit transitu⁹ ad collaterales vel ex pacto ⁊ vel ex alijs causis q̄bus pōt. vt. j. de bene. fra. c. j. ⁊ tunc nō ꝓgreditur vltra septimū gradū. vt. d. §. hoc quoq;. Ja. de bel⁹ Et h q̄n feudū vacat p̄ mortez. Sed si per delictū dic. vt. j. si de feu. cōtrouer. fue. c. si vasallus culpā. qō no. valde qꝛ possibile ē quotidie accidere in successionibus illustriū comitum ⁊ baronū q ab impatoꝛibus habuerūt feudū iam sunt q̄ngenti anni q̄ mortuo vltimo comite sine herede succedunt qui cūq̄z agnari etiā si cētesimo sint graduq̄ feudū ē paternū. Et idem in regno seu regu⁹ successiōe dicēdū ē qꝛ si moꝛiret' tota dom⁹ regia ⁊ extarec vn⁹ de sanguine antiquo: puta de domo boꝛbone ⁊ non eēt alius ꝓximioꝛ esto q̄ esset millesimo gradu: tñ iure sanguinis ⁊ ꝓpetue ꝓsuetudinis succederet in regno frā coꝝ. Et h ē iductuz nō obstāte q̄ in alijs successionibus post decimū gradū admittat' fiscus de iure cōi: tñ i regno nō pōt succedere fisc⁹ sz ipe sanguis q ꝓpetuus ē. Sz si tenerem⁹ aliā opinionē deberem⁹ dicere q̄ post septimū vacaret successio ⁊ sic pares regni deberēt eligere nouū regē. ⁊ istō vez q̄ñ ꝓsuetudo ꝓuidet ꝓpetuādo gradū. sed ſm nāz merā feudoꝝ lec⁹ Jo. faso. in summa sua titulo q succedāt in feudū sic ait. sed q̄ritur vsqz ad quē gradū extendat' successio feudi. Si dictū ē in successiōe de gradu quarto seruabitur qō ē actū. Si nihil ē actū. distigue vtrū bñficiū pueniat ad veniētes ex latere ⁊ tūc moderno tēpoꝛe vsqz ad septimū gradū. Sz si ad descēdētes ⁊ tunc sue sit antiquū siue nouū vadit in infinitū. q feuda dare p̄nt. c. j. §. h quoq;. Sz Ja. de ra. in summa sua dic̄ q̄ etiā veniētes ex latere succedūt hodie in infinitu⁹ Sicut hodie grad⁹ succedēdi in emphiteosi ecclesiastica pōt in infinitū extēdi ad eādē qualitatez heredū s. liberoꝝ si hoc in pacto caueat' exp̄sse: al's nō. sed in feudo laycoꝝ tacite intelligit' in infinitū ?. ¶ Alterius no. q̄ h dicit fratres ⁊ postea addit ad consobrinos. ergo ꝓprie loquēdo si nomē fratris ꝓferat' sine adiūcto nō cōp̄rehēdit cōsobrinos ɣ. ⁊ ideo si statutū dicit q̄ frater excludat sorozē nō intelligitur q̄ frater consobrin⁹ excludat sorozez cōsobrinā ª. imo vī cāus omissus a statuto. ⁊ fuit qō satz trutinata in qua ego consului ꝓ parte ista: quidam alius consuluit ꝓ parte contraria ⁊ male.

Si duo fratres Planus ē iste. §. et no. q̄ plus opat' pactū q̄z lex ⁊ tenatius ē ⁊ magis stabile. Glo. posita super isto. §. colligit multa brocar. que studiosus studeat p̄ seipsuz q̄ satis grosse ꝓsequtur hic Ja. bel. ⁊ Pe. de cer. qui tanq̄z doctoꝛes boni antiqui multū delectant' in brocardisquoꝝ a principio fuit auctoꝛ dñs Py. de medicina in suo libello disputatorio. ¶ Et nota in isto. §. q̄ h erant tres cōiunctiōes: sanguinis vbozum: ⁊ rei. tñ in nouo feudo nō hz locū ius accrescendi nec ius successoꝛiū. ⁊ est rō qꝛ feudū respicit solūmodo suum stipitem.

¶ An marit⁹ succedat vxoꝛi in bñficio. Rubꝛica.

Si femina.

Diuide capitulū in tres ptes. Primo an maritus succedat vxoꝛi in

pro illa parte volui cōsulere ⁊ non potui fuissez motus ex mente statuētiū ⁊ quia statutū florētinū duz dicit alicui fratri tollit id quod dicit bal. ⁊ vide bal. in. l. qō no. ff. de leg. Itē pone in alijs terminis mulier ipetrat reſcriptū cōtra iterfectoꝛes frīs sui cora iudicib⁹ vide accusare de moꝛte consobrini arg. c. j. qō sic ⁊ ꝓclu/dit qō non gareſcripta sunt stricti iuris ité qꝛ vba debēt intelli p̄ius non per posteriꝰ. l. j. §. imp petuū si ager vectigalis.

a ¶ Consobrinaz. Vide pe. ō achara. iu. c. canonū ō cōsob. vbi si ca/uet q̄ frēs et frātrū filij p̄ferātur i succes/sione ab ire/stato filiab⁹ ō funct⁹ qō non intelligitur de tribus ꝓsobrinis ⁊. l. q̄ dicit tres fratres i telligit ō carnalibus nō de cōsobrinis vba. n. capiunt i portioꝛ signi ficato ⁊ nomē fratris sororē nō cōp̄rehendit ō ba. n. de bēt itelligi vt q̄minimū inquitatis conti neant. l. quoniens sermo de regu. iur. et. l. vxo. q. accus. non pos. Uñ barb.

feudo femineo.Secundo an filij.Tercio declaratio ꝓcedẽtiũ.secũda incipit ibi.⁊ si ipsa.tertia ibi in hoc dicimus.¶ Casus.Maritus vxori nõ succedit in feudo etiã femineo nisi spãliter fit inuestit⁹.filie etiã nõ succedũt matri ẽt in eo feudo de rigore nisi spãli ter sit dcm̃ vel fuerint inuestite:sed de equitate bene succedũt.ħ obtinet in capitaneis ⁊ maiorib⁹ valua/ soribus minoribus.ħ dicit.¶ Sz nũqd filie succe/ dũt i feudo?dic vt.j.de bñficio femi.c.j.i prin.⁊ de na.suc.feu.i ꝑn.¶ Et no.ħ qꝫ licz maritus succedat vxori de iure cõi nõ extãtib⁹ ꝓpings:vt. C. vñ vir ⁊ vxori auctẽtica ꝑterea.⁊.l.j.nõ tñ succedit i feudo vt ħ.¶ Quero qd est qꝫ ħ dicẽ cũ feudũ in totũ dari nõ possit.vt.j.q̃liter olim feudũ alienari possit.c.j.§ donare'. Rñdeo.istõ ẽ verꝫ qñ dat feudũ i dotẽ ꝓ alia muliere:qr sapit donationẽ ⁊ liberalitatẽ. vt.l. fi.§.j.ff.q̃ i frau.cre.sz ꝓ seipsa bñ põt dare i dotem. vt.j.õ inuesti.quã titi⁹ accep.a sẽpronio.qr necessaria alienatio vr̃.⁊ qr ẽ gemin⁹ fauor.s.ei⁹ ⁊ dotz:q̃ opa tur id qõ al's simplex fauor nõ posset.l. et fauia.§.si cũ qs ibi gemina pietas.ff.õ li.ho.exi.quinimo ⁊ rei publice.l.j.ff.so.ma.C.cõia õ le.auẽ.q̃ res. ᶜ¶ Sz q̃ro qd ẽ qõ lr̃a dicit.nisi marit⁹ spãliter fuerit inue stitus.Rñdeo iste est sensus qꝫ si maritus fuit inue/ stit⁹ de volũtate vxoris seu post mortẽ ei⁹ tãq̃z de ꝓprio feudo:tũc succedat ex ꝓpria inuestitura.Sec⁹ vo si fuit inuestitus tãq̃z de re dotali vel parafrenali: qr tũc talis inuestitura soluto matrimonio careret no mine ⁊ effectu.vt.l.si ego.§.dotis.de iure do.fz pe. de cer.⁊ me.¶ Tertio sume ħ argumẽtũ a denomi natione qõ ẽ validũ in iure de rigore verboꝝ. vt ex tra de ꝙuer.infide.c.fi.¶ Quarto no.qꝫ eqtas ꝓua let.ar.sũpto a denoiatione.Itẽ qꝫ equitas ꝓualet ri gori.qõ verꝫ ẽ si eqtas est a iure approbata.secus si ẽ ꝑprobata.vt.ff.q ⁊ a qui.l.pspexit.itẽ equitas legez extendit vt no.C.de fur.l.siquis seruo.ꝓ accur.Add/ de legẽ trahi retro nõ ẽ equũ.ideo dicit Jo.qꝫ tunc nõ trahit de similibus ad similia.vt no.ꝓ eũ in.c.de testãda.de ꝙcs.ꝓben.li.vj.¶ Et no.i hoc qꝫ statu ta ciuitatũ que loquũtur de lucro dotis nõ habent locũ in feudalibus.Quero dicẽ statutũ qꝫ vxore mor tua i matrimonio sine liberis ei⁹ matrimonij vir lu/ crer̃ totã dotẽ:nũqd ꝓ istud statutũ corrigat̃.l. hac edictali.C.de secũ.nup.Et videt̃ qꝫ sic sicut corrigit̃ ꝓ.l.lõbardoꝝ:qr nulla sit distinctio.¶ Jn ꝙtrariũ videtur qr lex ptãtẽ tollit sic dãdi vt lucrer̃:vñ vxor dz curare ne lucrer̃.vt no.ff.de ver.obli.l.si ita quis §.ea.l.Ja.bu.dicit qꝫ nõ ꝓmisso effectu nec mod⁹ vi det̃ ꝓmissus.ergo vir non lucrabitur nisi quatenus vir posset lucrari ex pacto.qõ dic vtplene dixi in.d. l.hac edictali.in lec.¶ Quero vtrũ vxor trãseat in ptãtẽ viri?Rñdeo sic de iure lõbardo ⁊ idẽ de iure ca.vt.xxxiij.q.j.§.mulier.secus de iure romano nisi quo ad debitũ carnis.vt no.C.õ ꝙdi.inser.l.si vxor Et no.insti.ad ter.§.postea.⁊.C.de seruis fug.l.fi.⁊ adde qõ no.insti.õ pa.po.i glo.ordinaria.nã etiã cir ca potestatẽ filioꝝ varia iura statuũt̃.nã alio iur̃ vtũ tur romani alio galli alio sclaui vt ibi est gl. singula ris.¶ Sz nũquid vxor nubẽdo nõ facta mẽtõe de dote intelligat̃ bona sua in dotẽ dare?dic qꝫ sic[d]:si iteruenit traditio alias nõ.sic itelligitur quod not. ff.de iure do.l.mulier bona.per id etiam qõ no.co. ti.l.quid autem.¶ Ex hoc apparet qꝫ qr noia debi toꝝ nõ traduntur sed ceduntur nũq̃z ꝑsumuntur in dotẽ data.C.de pac.cõ.l.fi.C.de repu.here.l.fi.ᵉ

¶ De feudis datis minimis valuasoribꝫ. Rubrica

Minores. Cãus.Miores valuasores mini mis feuduz auferre possunt qñcũq̃z pre/ cio tamen restitutio si quid acceperit.hoc dicit hoc.c.hodie correctum est.supra de

nã feu.c.j.¶ No.qꝫ nõ dz qs rẽ repetere ⁊ ꝑciũ reti nere:vt.ff.de ac.emp.l.bona fides. Itẽ nõ ħ de ele/ ctione in alternatiua:qr electio alia est rescidẽtis con tractũ alia ẽ electio possidẽtis:vt.C.de rescin. ven.l. fj.⁊ ħ circa elec.q̃ cõcernit res.Si aũt cõcernit reme/ dia refert.aut remedia sunt ꝑparatoria:⁊ tũc nõ opz eligere qr põt cumulare.vt extra.vt lite nõ cõtesta.c. qñ frequẽter.§.fi.Aut sunt cõsecutoria ⁊ tunc alte/ rũ est eligendũ ꝓ illuz cuius gr̃a est inductũ. vt.ff. de pac.l.rescriptũ.§.si pacto. Sed mirũ est si valuasin⁹ vendit feudũ ⁊ in ptãte sua est rescindere:ergo vendi tio nulla.vt.ff.de ver.ob.l.a titio.§.fi.⁊.C.de ꝛhen. emp.l.in ementis.So.verus est qꝫ obligatio nasci nõ põt si est in voluntate debitoris an teneat.sed si iter uenit traditio bene valet traditio.Jsta est gl.ord.sin gularis.ff.de ṽ.ob.l.iter stipulãtẽ.§.si stipulate.⁊ est casus hic.¶ Nõ q̃rit si valuasin⁹ repetit rẽ ⁊ offert preciũ:vtrũ recuperet fruct⁹ medio tpe ꝓceptos?Rñ deo nõ:qr emptor percepit eos iure suo dilatione pẽ dente.i.interim vt elegãter no.ff.de rei vẽ.l.emptor. in principio.Dis.n.dilatio cõcedit fructus possesso ri.ff.ad tre.l.mulier.§.si heres.nisi sit ꝓcessa ad cõser uãdos fructus possessori.ff.de vsu.l.in fideicõ.§.cuz pollidius.Et ẽ rõ qr ille q gr̃a alteri⁹ hz dilationem noie illi⁹ intelligit possidere:sec⁹ si sua gr̃a.vt. ff. ad trebel.l.postulãte sticho.sec⁹ qñ dilatio est legalis q nemini dz eẽ dãnosa.vt.C.ad sille.l.pe.⁊ ibi p ia.bu/ tri.¶ Sz pone qꝫ de tali ꝙtractu ẽ factũ instrumẽtũ: nuuqd rõne instrumẽti ꝓhibet̃ pnia?Rñdeo nõ.ni si in tali instrumẽto nõ eẽt statutũ in finibus nature hmõi feudi sz eẽt vlteri⁹ ꝓcessuz.vt.ff.de pac.l.paci/ sci.¶ Sed nunquid iste ẽctus presumat̃ vsurari⁹ ex eo qꝫ põt rescindi fructibus lucratis?Rñdeo nõ: qr ex natura ẽctus nunq̃z presumit̃ vsurarius vbi põt procedere sine vicio.⁊ ꝑn naturã ẽctus vt ħ ⁊.C.de pac.inter emp.l.ij.fi.de in litem iurando.l.nũmis.et de fo.cõpe.c.conquestus.

¶ Quibus modis feuduz amittatur. Rubrica.

Capitanei Si vasallus se niorẽ.i. dñz su um in bello dimiserit:vl credentiã in dã num eius manifestauerit:vel senioꝝ vxo res adulterauit:vel scienter senioꝛes assalierit:vel si/ milem culpã ꝙmiserit.feudo carebit[5].¶ Nota qꝫ si miles culpe similem exigunt penam. Et nota simili/ tudinẽ vbicumq̃z res assimilat vel bonus vir vel ra/ tio natural̃.ff.de legi.l.ideoq̃z. Adde qꝫ quãdo vna species trahitur ad alterã que sit eiusdẽ generis.ħ fa cit quia gen⁹ qõ est in illa specie repzesentatũ de plu/ ribus predicatur non ipsa species declarata.vt.ff.de reg. iur.l.j.Adde qꝫ priuilegiũ cũ sit cõtra ius cõe nõ extendit se ad pretermissos casus de trãsac.c.licet. in nouella.[b] ¶ Nota reuelatorẽ credentie puniri si re uelatio infert dãnum dño:al's non qõ est no.Et di/ citur secretũ illud qõ dñs nolebat sciri iuxta illõ ne/ scit seruus qd facit dñs suus.⁊ nota.in.l.eius qui.in fi.ff.si ser.pe.¶ Sed quis est qui iudicabit an sit simi lis culpa vel non? Respondeo iudex cause. vt.ff. de legi.l.ideo quia. Nota hic scientiam puniri.et siquis insultat dominum quẽ nescit esse dñm suũ non per/ dit feudũ.qõ tene menti.nisi esset ignorãtia crassa et supina que appellatur scire debere:vt.ff. si cer.pe.l.qꝫ te.Glo.ħ nota.de cõspiratiõe.⁊ dicit qꝫ si nõ ẽ in ma lam ptem non punitur.qõ est nõ dignũ. Alia glo. di cit qꝫ si concubuit cũ vxore dñi nesciens eã vxorẽ qꝫ non perdit feudũ. Itẽ dicit qꝫ cognoscẽs monialem nesciens eã monialẽ nõ punitur tanq̃z de stupro mo nialis.tene menti gl.⁊ facit.ff.loca.si quis ignorans. ff.de adul.l.pe.⁊ qõ ibi nõ.ꝓ By.⁊.C.de ser.fu.l.q/ cũq̃z. Itẽ nota qꝫ vbi scientia est de forma seu distin

f¶ Si feu/ dũ est ita ꝙces suz: quotiẽs p dideris de no uo ꝙcedo nun qd si semel ẽ p ditũ renouet. Dic qꝫ aũt est simplex priua tio ⁊ renouat̃ vt.l.si cũ i an/ nos.ff.q. mo. vsufru. amit. Aut cũ priua tiõe supuenit ipossibilitas ⁊ tunc secus. vt extra de pe.c. ad aures. ⁊.l. ij.in fi.C.õ lib. ⁊ eoꝝ lib.

g¶ Carebit In tex.ILLO/ NARELLA Nam sicut va sallus nõ tene tur hr̃e alium vasallũ q̃ ve lit:ita nec ali/ um honorãtez vel subditum q̃ velit ⁊ hic vno vbo. ⁊ ẽ rõ substãtialis huius lr̃e. Et põt dici qꝫ isti sunt heredita tores metro/ chi q non pñt loca sua ad a/ tiũ transferre De his no.C. õ ꝛhen. emp. l.dudum.vbi oĩno vide per Ddof.De ho nore hẽs õ cõ di.⁊ demon.l. falsa.§.fi. ⁊.l. lutius.õ le.iij. l.itẽ in legato §.pui. Est au tẽ honoꝝ exhi bitio reueren tie in testimo/ nium virtutis vel ꝓlationis vel cũ admini stratiõis gra/ du.ff. de mu/ ne. ⁊ ho.l. si honoꝛc.

h¶ Jn no/ uella. Adde qꝫ vbi deficit rõ itẽsiua suffi cit rõ extẽsiua l.⁊ tñ de ser. coꝛ.ꝓ but.⁊.C õ fur.l. siquis seruo.

d¶ Sic.vi/ de plene bar. iu.q. incipien te mulieri ba bens magnuz patrimonium tẽ.an.barb.

e¶ l.fi.Licz aduertenduz sit qr ibi istru mẽta etiã sim pliciter tradi ta videtur in dotẽ dari.vi/ de in.l.j.C.de dona.⁊ i.l.cũ cõstet.C.q̃ res pigno.

b¶ Et no.ħ qꝫ licz maritus succedat vxori de iure cõi nõ extãtib⁹ ꝓpings:vt. C. vñ vir ⁊ vxori auctẽtica ꝑterea.⁊.l.j.nõ tñ succedit i feudo vt ħ.

c¶ Auctẽ. que res. Itez non estex to/ to alienatõ qr in dote ꝓpria retinetur : vt l.in rebus. de iu.do.

¶ Extra pone de feudo ꝓmissuz ē in arbitros statuto certo termino ad decidēdū puta duoꝝ mēsiuz ꝛ sic breui. vt.ff. de iure fisci.l.auferī.§.qui cōpensationē.cū ptāte progandi tp̄us ꝓmissi semel bis ter ꝛ pluries. Quero quotiēs poterit fieri progatio in ipetrātibus bñficia ea forma. Di ctione delicti qz oīs diffinitio est formalis ibi ignorantia nō punitur nisi cadat in dolo p̄sumpto. C. de fal.l.nec exēplum.ꝛ.C. de his qui.vt indig. l.fi. ideo dicit.l.q mitius agim⁹ in dolo p̄sumpto q̄z in dolo vero in penis corporalib⁹.vt.ff. de fic.l. in lege cū similibus. Dicit Jnno.q mitius agimus contra euz qui punitur ex p̄sumptione.

¶ Apud quē vel quos ꝓtonerfia dz dici. Rubri.

¶ Jcontentio

Diuide capitulum in duas partes. Prio de ꝓtentione inter capitaneos. Secūdo de cōtentione inter valuasores minores vl̄ maiores. sc̄da incipit ibi. si vero ꝛc. ¶ Casus Si cōtentio est inter capitaneos de beneficio imperator est iudex. Si vero ē ꝓtentio iter valuasores maiores vel minores: tūc pares curtis vl̄ iudex curie cognoscit. h. d. Jbi inter capitaneos: qz qlibet dicit se solū iuestitū ab impatore di. ꝛ ꝓstabat ip̄os esse vasallos de alio feudo. vñ nō est mirū si imperator cognoscit inter eos tanq̄z dñs. vt. j. de ꝓhi. feu. alie. p fed. c. j. §. preterea. si iter duos. Dz si inter duos alios q̄stio vteretur: tūc deberet terminari cora iudice vel arbitro. vt. j. de le. cor. c. j. §. fi iter pares Pe. de cer. Attēde ad istā doctrinā. Pone: duo fūt milites q pretendūt iuestituram ab epo veronensi ꝛ neuter hz ab eo epo aliud feudū. Nam fm opi. istius doc. epūs nō pōt cognoscere hz magistrat⁹ ciuitatis veronēsis: vel arbiter si ptes volūt ꝓmittere: ꝛ pendet ista q̄stio de facto. sed alibi de hoc dicā. ¶ Sed nūquid istud qō h̄ dz de dño vel parib⁹ hz locū si agaī possessorio: qz nobiles iuicē se turbāt: ꝛ tūc vn⁹ rapit fruct⁹ ex vna pte: nūc alter ex altera: ita q̄ qs eorū possideat nō ē facile scire tñ ꝓposito iterdicto vti possidetis tpe ꝓbationū scieī. vt. n. elegāter ait glo. actus turbatiui difficilē reddūt ꝓbationē possessionis. vt nō. ff. qō me. cā. l. extat. i magna gl. So. ō hoc notaī extra de iud. c. cetez. p Ber. ibi vide. Et dicē ber. i fil'i q̄ possessoriū cāe spūalis nō ē spūale qz non tāgit medullā veritatis. de iura calū. c. lras. ꝛ ō iud. diſpēdiosam. in cle. ¶ Dz nūqd ea q̄ tāgunt bñficiū p̄cipis pñt p aliū q̄z p p̄cipē dirimi? Dicē Jo. and. q aut ē dubiū de p̄uilegio: aut de p̄uilegiato. Prio cāu solus p̄nceps iudicat. Secō cāu ēt iferior cognoscet ꝛ p̄nūciabit. de arbi. c. cū tpe. ꝛ de iudi. c. cū veniſſet. in nouel. Nā q̄ñ in p̄uilegio cōsistit ius pri. ꝛ arbitria redacta sūt ad istar iudicioꝝ. C. de iudi. l. rē non nouā. l. j. ff. de arbi. Alij dicūt q hz vba ex se iportēt terminū incertū ꝛ nulli taxationi subnixū. tñ qz ex infinitate seq̄rēī absurditas vba restrigunī ad certū numerū diffinitū a iure vel diffiniēdū a iudice. vt. ff. de opt̄z. le. l. j. delle. iij. l. fidei cōmissa. §. sigs decē. ff. sigs cautiomb⁹. l. ꝛ si post tres. Jsta vba referūtur ad dñm quē regrit rō dispositionis. nā ad arbitros itur cā celer̄z expeditionis nō cā litiū differēdarū. vt. ff. de arbi. l. q̄uis. ꝛ. l. nō distinguemus. §. q̄stū ibi ne finis. nō sic ita ista ꝓgatio tacite repetit obligatiōem ꝛ rē multiplicatoriā act⁹ multiplicatorij hz sub vna petitiōe. ff. de v. ob. l. qbus idem ꝛ. l. si dari stipule. igit restrigēda. ar. C. de mō mulc. l. eos. Jtē dilatōes sūt restrigende ꝛ maxie odiose. C. de tēp. ap. l. ij. in prin. vl̄ friuole. C. de iure ō li. l. fi. §. sed qz qdā. ꝛ iō nō pñt eē ꝓgatiōes nimis magne nec nimis multe: qz q vtī ptāte sibi alio ꝓcessa dz se ꝓformare cū actu gesto a ꝓmittēte. ff. de pig. act. l. vel vniuersox. l. mella. §. j. ff. de ali. ꝛ ci. le. ff. q cū eo. l. titianus. hz certe rñdeī q se ꝓformat. ar. C. de diuer. rescrip. l. falso. So. cā cognita pñt progare quotiēs viderit expedire ꝛ qz regrit cāe cognitio aliq̄lis ptes sunt citāde. ff. de arbi. l. arbiter. Certe qz ē modici p̄iudicij ꝛ est iaz progata ptās progādi pōt progatio tāq̄ mera executio ptātis iā ꝓcesse p tibus absentib⁹ qb⁹ postea intimādū erit. ff. de arbi. l. diē pferre. Alij dicūt vsq̄z ad ānū. C. ꝓnu. ō le. l. fi. §. j. Certe hz dilatio sit iusta valet tñ pferti ex pacto Cōsidera ad illud q̄ñ ē cōpromissum cū tp̄is pfinitione. vt. ff. q sa. cog. l. de die. in prin. Jn progatiōe ꝓcludit ēt termin⁹ ad pbādū fm bar. in l. si de meis. §. fi. ff. de arbi. sed tot termini nō dñt dari nec videtur ptes ad hoc dubiū accōmodasse cōcessum. qō ē iuri p̄iū. extra de texti. c. vltra ter tiā. ff. ad muni. l. luti⁹. §. fi. Cōsidera ex eo nota. bar. in. l. iij. de dā. ifec. Anti ve sit idē ꝓmissum progatū i p̄imā dilationē ꝛ deicep ꝛ vī q̄ non: qz principale ꝛ accessoriū nō sunt idē. l. vl. de fun. istru. Jtē que fiūt diuerso iure nō idē sunt. ff. de bo. pos. l. sed cū patrono. de succes. edic. l. j. §. j. vi dēdū. Sz alio iure progat arbitr: alio ptes. Jtē progatio arbitri ē interlocutoria: sed partes nō iterloquūtur. Jtē pſone sunt diuerse. ꝛ qō qs facit p aliū facit p se ficte et nō vere. Jtē in pncipaliter sz secūdario. Jtē arbiter in prodādo debz cognoscere ō cā progatōis sal. Jtē ꝛa seq̄z. et sic progatio ē alteri⁹ nature ꝛ alteri⁹ q̄litatis q̄ p̄ria dilatio: ergo non sunt idē. vt in c. hi q de pbē. in. vj. sile quia nō ē idē minor etas et vilis annus licz fiat progatio. l. fi. C. de repu. he. Jtē nō ē idē ē pus actūctuz ad purgatōes more cū tēpore p̄cipali. C. de fideiuss. l. sancim⁹ extra de loca. c. potuit. Nō obstat l. sz si manēte ff. de ꝑcario. qz ibi ꝓcedit prorogatio ex eadez cā ꝛ ab eodē: hic non

uilegiati ēt iferior pōt iudicare. hz. n. cognoscere sup obreptiōe ꝛ super vtute p̄uilegij: nisi q̄ rescinderet solū in intētione p̄ncipis qz tunc ad p̄ncipē est recurrēdū si possibile ē. vt. ff. ō reg. iu. l. nerati⁹. Si aūt nō est possibile tūc talis p̄sumit intētio p̄ncipis esse q̄lis ē legis scripte ꝛ nālis rōis. vt. C. de emā. li. l. nec auus. ꝛ. ff. de vul. substi. l. ex facto. in prin. Ēlī p̄uilegia p̄ncipū p legū rōnes pñt ifringi ꝛ iuuari dum mō nō dubitet de p̄cipis ptāte. vt. C. de crimi. sacri. l. istar. ꝛ. C. si nup. ex rescrip. pe. l. j. ꝛ. l. q̄ in ꝓuicia §. j. ff. de ritu nup. ¶ Cōclude fic q aut dispō legis scripte determinat ō isto p̄uilegio qd iurz. Aut nō determinat. Aut intētio p̄ncipis ē incerta. Aut dicit q p̄uilegiat⁹ nō est capax ꝛ qō fuit obreptū p̄ncipi. Prio cāu: aut p̄uilegiū tāgit ius p̄ncipis ꝛ ipe solus cognoscit ꝛ iudicat. Aut ius alterius: ꝛ tūc etiā ordinari⁹. Scō cāu ad p̄ncipez ē recurrēdū. C. de legi. l. cū de nouo. Tertio cāu idē nisi lex scripta sup ista intētōe p̄sumat. nā nō est op⁹ tūc recurrere ad p̄ncipē de reg. iu. l. nerati⁹. ff. de vul. substi. l. ex facto. Quarto ꝛ vltimo casu ordinarius hz cognoscere ꝛ iudicare fm legis determinationē. C. si ō ius vel vti. pub. l. p̄scriptōe mendaciorū. ne frustra fatigeī p̄nceps[k]

¶ Quero si criminaliter accusat vasallus vasallum occasione feudi vtrū pares curtz habeāt de h̄ cognoscere? Rñdeo non: qz separatū est iudiciū criminale a ciuili. vt. ff. de ciuili. l. solem⁹. §. latrūculator. ¶ Jnter. ibi. DE BENEFJCJO. qz minores dicunt se iuestitos a maiorib⁹ ꝛ maiores negant. By. JUBJCJO. i. sniā. Et quot modis dz iudicium nota. in ti. qb⁹ nō est p̄missum facere testa. §. j. ¶ Jn glo. ibi. s. de natura feudi in fi. ille. §. nihil facit: quia ibi nō tractatur de iurisditione fm Ja. bel[l].

Si vasallus

Vasallo legitime feudū alienante postea sine herede decedēte vel eius herede sine herede feudū dño aperit ꝛ qcqd factū ē reuocaī. h̄ dicit: ꝛ sic cessant cōtraria. ¶ Nota q h̄ de vasalli decedēte sine herede feudū apitur dño: ergo iterī nō est aptū q̄ñ alienatio iure feu it approbata. sed si reprobata etiā stati eēt aptū dño fm gl. Ja. bel. ꝛ alios. ¶ Deide nota h̄ de vbo debz qō nō iportat necessitatē. Et est rō qz referī ad creditorē. Alij super hoc verbo musant.

¶ Constitutiones feudales dñi lotharij impatoris quas antejanuā beati Petri in ciuitate romana concidit obseruandas. ¶ Rubrica.

Jsta ergo dilatio arbitrorū nō ē idez cum prima sed circa idē. q licz non sit vnus termin⁹. vt. ff. de preto. stipu. l. valerian⁹. tñ est vnū terminabile. l. vnū cōpromissuz qō diuersis terminis iformaī: qz est facta progatio absq̄ alterius ꝓmissi inouatiōe ꝛ sic nō ob. de p̄to. sti. l. pe. p bul. Adde si non dictū sit q quotiens possint quotiēs voluerint vsq̄quo ad sniaz terminati uam p eos ventū fuerit: tūc vba sūt ita clara q nullā interptatione recipiūt restringentē. Alij dicūt q vba ampliatiua idē sonāt. satis videī iustū q vsq̄z ad terminū a die quo incepit disceptari duret progatio nisi aliud tēpus a lege iperiali sit p̄fixū. ff. de arb. l. nō distinguemus. §. fi. per bar. Alij dicunt q pōderāda sunt vba: an dicāt q terminus possit progari: ꝛ tūc. j. p̄mū terminū possint fieri multe progatiōes non post. Aut añ terminū: ꝛ tūc j. duos menses possunt fieri plures progationes nō post. Alij dicūt q cōpromissum possit prorogari totū ꝛc. ꝛ tunc quotiens rō equitatis vel pacis suaderet iudici: eadē ꝛ in arbitro: als ex notabili mora arbitri soluit ꝓpromissum. ar. ff. de ꝓdi. ꝛ demon. l. hec conditio. ij.

hz ¶ Prīceps. Vel dic vt in. c. ordinarij. de offi. ordi. in. vj. valet sniā lata ꝓtra p̄uilegiū. c. suborta. de re iudi. errore suppresso: sed nō errore expresso aduersando se p̄uilegio. vñ aduersatiua exp̄ssa nō tenet vt regula iurz exp̄ssa nocēt ꝛc. vt. C. q̄ñ quo. nō ē necesse. l. veterani. ꝛ vide oio. c. dilecta ō ꝓfir. vti. vel inuti. nā de p̄uilegio qō redūdatan fauorē p̄cipis solus p̄ceps iudicat. l ¶ Ja. bel. Et nota q ēt fm canonicā disciplinā impator pōt dare ꝛ auferre si mot⁹ aūmi sui hz occasionē cōcedēdi ꝛ auferendi. vt notat Jnn. de iureiu. c. debitores. vbi videas.

¶ Ex hac sup scriptiõe nõ q̄ iperator rome existẽs põt facere legẽ gñalem vbi 7 orbi. legẽ vero specialez vbi facere nõ posset q̄ papa dicit q̄ roma est sua vt not. in l. j. §. cũ vbẽ. ff. de offi. prefe. vr. in gl. pua Et adde in ista superscriptiõe quod not. in data. vj. li. 7 quod notatur in. c. inter dilectos. de fide instrumen. in nouella.

SI quis Casus. Precipit ipator ꝓstitutionẽ editã sup bñficijs militũ 7 successione 7 culpa cum ꝓfilio virorũ prudentũ obseruari ab oibus: querit glo. vbi fit ista cõstitutio? Rñdet 7 bñ. lz quidã aliter dicãt q̄ est in tit. sequenti vsq̄z ad ti. quẽ ad. feu. ad femi. pti. Ja. in glo. not. q̄ verbũ sancim9 ẽ verbũ ipatoris. ¶ Nota h̄ q̄ iperator cũ scribit subditis suis prefert se pape ꝑm Ja. bel. m 7 in terris suis ꝑm leges suas iudicat 7 ecõtrario de app. si duobus. in nouel. de iudi. dispendiosam. in cle. in glo. n

Impator lothari9 eugenio pape 7 vniuerso pplo.

SI quis miles Decedẽte milite vasallo succedit sibi filius 7 nepos ex eo et frater quinimo 7 patru9 si feudũ sit auctũ. ¶ Tria nota. Prio q̄ siqs decedat sine filio superstite nepote ex eo talis nepos succedit in locũ patris sui. ¶ Scõo nota q̄ si supersit iste nepos 7 frater adhuc talis nepos excludit patruũ. ¶ Tertio nota q̄ vbi nõ supersit descẽdens succedit agnat9 puta patruus defũcti. In tex. ibi SVCCEDIT. s. nepos. ET SI HERES. s. filiũ masculũ. IPSE. s. filius. s. excluso fratre defuncti. FUERIT. sine filio masculo. Hy. FRATER. s. supuiuens. ¶ Nota q̄ pria cã est descendẽtiũ: deinde venit ad trãsuersales. ¶ Gl. q̄rit h̄ de vna notabili q̄one. Quid erit si duo fratres bona iter se diuidãt 7 vni eorũ obueniat in ptez feudũ paternũ: nũquid si moriat ille cui obuenit in ptem feudũ paternũ sine filijs descendẽtib9 deferatur alteri fratri vel dño? Rñdeo: aut refutauit ipse frater qui viuit mõ: aut nõ. Si refutauit oio: vel ad hoc refutauit vt dñs illũ ad quẽ puenit ex diuisione 7 tanq̄z de nouo beneficio inuestiret eũ: 7 tunc ad ipm dñm dz reuerti: alꝫ ad fratrẽ. s. simpliciter faciẽtem finẽ 7 refutationẽ. vt. j. de na. suc. feu. c. j. 7. j. de eo q̄ finẽ fecit agnato. c. j. 7. j. si de feu. fue. cõtrouer. iter dñm 7 agnatũ. alꝫ est in ti. si vas. ser. do. 7c. c. titi9 cũ sempronio. 7 ꝓbatur q̄ istud capitulũ loqtur ꝑm vnũ intellectũ. s. qñ puenerat totũ ad vnum fratrẽ ex diuisione. Pe. de cer. Ex hac glo. sic exposita nota tres cõclusiones. ¶ Pria est q̄ simplex diuisio non ꝓiudicat quin ex morte diuidentis cui est applicatus feudũ superstes succedat: q̄ paternũ erat. 7 est ratio q̄ diuisio nõ cõprehẽdit futuros casus: vt. ff. de le. j. l. cũ pater. §. hereditatẽ. ¶ Scda ꝓclusio est q̄ ille qui diuidit etiã refutãdo nõ intelligit refutare ius futurũ sed solũ illud q̄ in presenti est liquidũ. Et est ratio q̄ ꝫ naturã refutatiõis ẽ q̄ extẽdat ad futura vt. ff. de le. j. l. si ita. §. si sub cõditõe. 7 de bo. li. l. paulus rñdet. §. j. 7 not. in l. fi. C. de bo. lib. 7 nota. C. de pac. l. j. ° ¶ Tertia ꝓclusio ẽ q̄ qñ vasall9 refutat feudũ fratri vt ꝓinde de nouo ĩuestiat ipe frater cui obuenit feudũ ex diuisiõe tunc desinit eẽ pñum. Et iõ mortuo receptore redit ad dñm. 7 in h̄ cãu dz intelligi gl. q̄ est. C. fa. ber. l. si familie. Et sic nõ tres casus. Aut est simplex diuisio aut cũ refutatiõe. Et si cũ refutatione aut sunus in eadẽ inuestitura aut in noua. Si in noua nimirum q̄ vltima derogant prioribus vt. C. de pac. l. pacta nouissima. 7 potest rex ex pacto nouã formam assumere substantialem. vt. ff. de acquiren. pos. l. siquis autem. Et siquidẽ assumit nouã formam substantialẽ est recessum a veteri in substantia et accidenti: si autem assumit accidentalem in accidenti tantuz. Accidentia dicuntur ea que per se non stãt vt locus tempus 7 similia. vt. ff. de contraben. emp. l. pacta conuenta. ff. de preto. stipu. l. valerianus. Et predicta faciũt ad intellectum legis qui rome. §. duo fratres. ff. de verbo. obl. Nam si diuisio fit ꝑ sententiam nunq̄z extendit se ad futuras cõditiones. Si autẽ fit per pactũ tres sunt casus. Primus simpliciz diuisionis. Secundus de nihil faciẽdo ꝓtra ꝓmissionẽ Tertius. s. refutationis. De prio nõ est q̄stio q̄ talis diuisio nõ preiudicat fideicõmisso futuro: nec alij iuri futuro lz ex cã de preterito. nã cõditionis euentus lz qñq̄z fingat retro fingit retro constructiue nõ destructiue. vt. d. §. hereditatem. 7 C. cõia de legatis. l. fi. §. sinaũt ob auariciaz. Secũdus casus dubitabilis est. nam in. §. duo fratres. dicit si fratres cauerãt sub pena se nihil facturos ꝓtra diuisionẽ quã de paterna hereditate fecerunt q̄ in illo gñali pacto etiã fideicõmissum a fratre fratri in tempus mortis relictuz cõtineatur vt peti nõ possit 7 si petatur reus absoluitur 7 pena peti potest. Sz ad hoc sic respõdetur q̄ iudex ibi intellexit ꝑ illum gñalem sermonem fratres de remissione fideicõmissi cogitasse 7 sic pronunciauit: tñ male sensit 7 male pronunciauit: nihilomin9 tñ sentẽtia pro veritate habet 7 ꝓpter auctoritatez sentẽtie pena peti potest. 7 iste est casus illius. §. non. n. ibi dicit sceuola q̄ fuerit bene pronũciatum sed q̄ pena cõmissa est. hanc opi. tenet. Pe. Ja. bu. 7 Bar. 7 sumitur ex hac gl. q̄ fuit eis peregrina 7 ignorata. Sz dñs Hy. dicit q̄ iudex ibi bene sensit 7 bene pronũciauit quia illud pactum vltra naturã diuisionis appositũ dz aliquid operari. vt. ff. de vsur. l. si stipulat9. Breuiter per illa vba nihil se cõtra diuisionẽ facturos nihil ꝓtinet de fideicõmisso: q̄ ista vba h̄ nõ sonãt nihil se facturos ꝫ naturã diuisionis: q̄ natura diuisionis nõ est intercipe futuros casus sz magz est de eis ꝑ cautionẽ ꝓspiciendũ. vt. ff. de cõdi. idebi. l. frater a fratre. v. igit. Et h̄ apparet ẽ verũ manifesto exẽplo Pone q̄ frater totã ptẽ sue hereditatz vẽdidit fratri. nã fideicõmissuz ẽ ois hereditatis 7 ea q̄ debẽtur vẽditori sunt salua 7 nõ obzũpũtur hereditate ꝑ cuz vendita. Idem est ergo si tota hereditas assignetur vni 7 ꝓdẽnetur in pte estimatiõis alteri. 7 sic q̄ ẽ in toto quo ad totũ erit sil'r in pte quo ad ptem. vt. ff. ꝺ here. vendi. l. ij. §. cũ quis debitori: 7. l. in toto de re. iur. ff. Vñ est falsa rõ. Azo. fundantis se sup euictiõe quã ponit. in. §. duo fratres. 7 quã gl. approbat. l. q cũ tutorib9. ff. de trãsac. q̄ illa nõ est euictio cũ vẽdita vl' ꝑmutata est vniuersitas ſz ẽ q̄dã actio ꝑsonalis resultans ex qualitate negocij gesti iter ipas ptes seu ex tacito pacto. vt dicit ille singularis. §. cuz qs. 7 in hoc deficit illustre ingenium dñi Azo. 7 glosatoris et Hy. ¶ Sz statim ĩmediate oppo. si h̄ est verũ q̄ ſnia fuerit iniqua qũo põt peti pena? Rñ. vt dic tex. alibi q̄ eodẽ errore quo qs iudicat in principali: codẽ de fructib9 accessorijs. ff. de rei vendi. l. ex diuerso. Sed iterũ oppo. si re9 ꝓsequut9 est ꝓmodũ exceptiõis ergo pena nõ põt peti. vt. ff. de pac. l. rescriptũ. §. si pacto. So. h̄ ꝓsequut9 ẽ pacto ñ de iure vñ nũquã potuit eligere. ar. ff. ad treb. l. ꝺbitor. §. fi. Vel dic q̄ in. §. duo fratres. pena fuit apposita facto: q̄ dicit facturos: 7 qꝺ factũ est ꝑ infecto hri nõ põt. vt. l. in bello §. facte. de cap. 7 postli. reuer. Sed in contrario fuit pena apposita iudicio. vt. l. amplius. ff. rem ra. haberi. quia fuit pactuz de non petẽdo. Si ergo actori denegatur iudiciũ. i. quia absoluitur reus fingitur res in iudiciũ ꝑ eum nõ deducta. ar. ad istã so. C. de transac. l. vbi pactũ cũ sua gl. vel dic vt nota. in. d. §. duo fratres. ¶ Modo venio ad tertiũ membrũ. s. quando interuenit refutatio: 7 quero nũ quid si fratres diuidunt et hincinde refutationem faciunt non expresso de fideicõmisso futuro vtruz in hac refutatione generali itelligat h̄ remissuz? Et vr̃ q̄ sic: quia de hoc debuit cogitari cũ fratres haberẽt certã scientiã te-

m ¶ Ja. bal. Vide tex. i. l. victor. C. ꝺ sũma trini. 7 gl. xcvj. distin. c. victor honori us vide tex. c. si duo. xcvj. dist. c. solite ꝺ maior. 7 obediẽ. vide scribẽtes i. c. quã graui. de crimi. fal. vide, io. an. i grego riano vbi p alios allegat c. dilectissimi. rij. q. j. and. b. n ¶ In glo. Ex qua etiaz inscriptiõe iũcto text. nota q̄ imperator potest dare et auferre ꝑm canonicã disciplinã si motiuuz animi sui habet occasionem concedẽdi et auferẽdi vt notat Inn. i. c. debitores de iureiuran. vbi vide.

o ¶ l. j. Vbi etiã habes q̄ nõ petere qñqz significat donatiõez qñqz renũciationem qñqz nil operat. 7 hoc etiã eleganter habes h̄ et in l. seruus. C. de repudi. hered.

ſtamenti:ergo cogitatum preſumitur. vt.ff.de pact. l.emptor.§.lutius. ⁊.ff.de verb.obli.l. quicquid re/ſtringende.tertio reſpõſo.⁊.l.ſi.ff.de penulega. quia vniuerſalis propoſitio ſeu oratio omnia concludit q̃ ſpecialiter non inueniuntur excluſa.vt.ff.de le.iij.l.ſi chorus.Sed per gl.hic poſitam poteſt allegari in cõ trarium:quia in generali refutatione nõ veniunt niſi iura aperta non ea que certam conſiſtentiaz nõ habẽt quia illa non dicuntur propꝛie iura ſed iuriũ ſpecies: vt.C.vt in poſ.le.l.cum archimedorã.¶ Juxta hoc ego quero ſi fecerunt refutationez inuicẽ de omni iu re quod habent vel habere ſperant: vtrũ iſtud exten datur ad fideicõmiſſum debitũ poſt mortem? Et vi detur ꝙ fic:quia ſpes eſt qõ apparet:qꝛ preſtatur cau tio ab omibus exceptis filijs primi gradus.vt.C.ad trebel.l.iubemus.¶ In cõtrariũ videtur qꝛ caſum ſpectare non debemus:⁊ ſpes in iure noſtro non di/citur ſpes niſi ius eam foueat.vt inſti.de ver.ob.§.ex conditionali.⁊.ff.de ver.ob.l.inter ſtipulantem.§. ſa cram.⁊.ff.de condi.⁊ demõ.l.cum tale in fi.prin. Vi detur ergo remiſſum onus cauendi qõ eſt de preſen/ti ſed non onus fideicõmiſſi quod ẽ de futuro. Ego dico ꝙ ſi in aliqua parte inſtrumenti diuiſionis cele/brati cum clauſula ſupradicta eſt facta mentio teſta/menti vel codicillorum in quibus hoc fideicõmiſſuz continetur ꝙ intelligetur pacto remiſſum.vt.C. de pac.l.j.alꝫ non:vt.ff.de tranſac. l. de bis controuer ſijs.¶ Sed pone ꝙ in inſtrumento cõtinent̃ hecver ba ⁊ fecerunt inuicem refutationem de omni iure qõ habent vel habere inuicem poſſunt. Reſpõdeo idem Scias autem ꝙ duplex eſt potẽtia. Quedã potentia eſt ens:vt quando habet radicem ſeu cauſam generã tem:ſicut eſt poſſe hereditatem adire. Item ius offe rendi ⁊ ſimilia quia ſunt iura formata ⁊ certa diffini tione conſiſtentia.⁊ iſta includuntur ſub verbis re/miſſiuis predictis. Quedã eſt potẽtia que non ẽ ens ſicut eſt poſſe ſuccedere alicui.nam etiaz anteq̃z pater moriatur iſta propoſitio eſt vera. vt ſi dico: filiꝰ põt ſuccedere patri:tam iſta potentia nihil eſt:⁊ ideo nũ q̃z in verbis gena alibus clauditur.vt.ff.de tranſac. l.qui cum tutoribus.ſm eius propriã lecturam q̃ eſt ꝙ frater fr̃i ſuccedat directo ex teſtamẽto fratris vel ab intẽſtato non iure fideicõmiſſi Tñ qꝛ illa lectu ra nõ oz dubitationẽ contra.l.qõ labeo.ff.ad car. iõ gl.intellexerũt ꝙ ibi heres extiterat fr̃ fr̃i.i. heres ex titerat de fũcto in locũ fr̃is ſui. nã ꝙ fideicõmiſſariã ſubſtitutionem non ſucceditur heredi.qõ patet.quia eſt grauamen heredis non titulus ab herede profili/ens.⁊ ideo nec bona heredis continentur in fideicõ/miſſo.vt.ff.de vulga.⁊ pu.l.coheredi.§. cum filie. et nõ.C.de inoffi.teſta.L.ex tribꝰ.¶ Sed imediate op. ꝙ illa lec.ſit ipoſſibilis. nam.l.qui cum tutoribus.lo quitur in actione tutele q̃ nunq̃z cõpetit patri nec he reditati paterne ſed eſt ꝓpria ipozum ipuberuz:ergo nõ venit in fideicõmiſſo: ergo ex vi fideicõmiſſi non poteſt moueri actio.vt.ff.ad trebel.l.ſi heres pecuni am.So.quia petitur rõ adminiſtratiõis bonoruz pa ternoruñ hinc eſt ꝙ venit in fideicõmiſſo.vt.ff.de con ſti.pecu.l.ſi poſt.ſm glo.ꝫ intelligas ꝙ in.d.l.qui cũ tutoribus.fuit facta reſtitutio plena ex trebel.cũ ſuis appenditijs que tacite ſequũtur.¶ Adde qõ gl.po nit ibi vnã ſolutionem ad.§.duo fratres.quaz quidẽ non intelligunt ibi duz dicit.vel ꝫ actiue ibi paſſiue. que verba expone ſic:quia in.l.qui cũ tutoribus.vnꝰ ⁊ idẽ bis egit.Sed in.§.duo fratres. qui ſemel fuit a ctor in petitione fideicõmiſſi nunc eſt reus quia peti/tur ab eo pena.Aduerbiuz.n.actiue refertur ad acto rem.aduerbiũ paſſiue refertur ad reum.que glo. nõt caſus differẽtes ſed nõ rõnem differẽtie.¶ Ultimo circa refutationes ſic diſtingue ꝙ quedã ſunt refuta tiones abſolute:quedã ſunt reſpectiue ſiue relatiue. Primo caſu ſubdiſtigue. Aut interuenit error iuſtꝰ ⁊ nihil operantur.vt.ff.de pac.l.tres fratres. ⁊.ff.de condi.⁊ demon.l.ſi.§.idẽ queſijt. Aut ſupinus:⁊ tũc idem in vltimis volũtatibus ſecus ſi lex preſumeret ſcientiã qꝛ tuncvaleret.vt.ff.de tranſac.l.de his.⁊.l. non eſt ferendus.⁊.l.cum aquiliana. In contractibꝰ ſupinus errꝛ nocet refutanti.l.emptor.§.lutius.de pac.⁊ etiã ibi videas.Secũdo caſu quando eſt refuta tio relatiua.tunc talis intelligitur refutatio qualis ẽ ipſa relatio. ff.de ſolu. l.ſi ex pluribus.C. de tran/ſac.l.ſi de certa.⁊.C.de excep.l.ſi ex maiore.¶ Ado do reuertor ad propriaz materiam feudorũ et quero duo. Primo ſi feudum nõ eſt paternũ ſed nouum ea lege datũ vt alteri accreſcat ⁊ quis renunciat fue por tioni in manu fratris: qui frater poſtea decedit ſine herede:vtrum reuertatur ad ipſum vel ad dñm? Et gl.hic poſita poteſt induci pro fratre.Sed pro domi no facit lex illa notabilis.C.de remiſ.pig.l.ſolita p/uidentia. Pro ⁊ cõtra poteſt induci.ff.de vſuf.l.ſi ti tio.§.vſufructũ.et de vul.ſub.l.ex facto.§.iulius lon ginus.vbi dicitur ꝙ in iure ſubſtitutionis ſiue ſurro gationis ſufficiunt reliquie dñij procedentis.⁊ iſte lz refutauerit tamen non oino deſijt eſſe vaſallus.vt.j. de vaſal.qui contra conſtitu.lotha.feu.alie.c.ſi vaſal lus.¶ Secũdo ⁊ vltimo q̃ro.nos videmus ꝙ iſtud capitulum in effectu tria dicit. Primũ quãdo miles habens feudũ paternũ moritur relicto nepote ex fi/lio premortuo.Secundũ quando deceſſit relicto eti am fratre propꝛio.Tertiũ quando ille filius qui ſuc/ceſſit fratri moritur relicto fratre patris quẽ fratrem repulerat:quia frater non ſuccedit iſti filio quia feu/dum erat paternũ:alꝫ ſecus. vt.ſ. de ſucceſ.feu.c.j. §.fi.⁊ ſupra de feu.mar.c.j.§.fi.¶ Quero ergo quid ſi cuz patruo extat ⁊ filius fratris mortui qui ſunt in eodem gradu.ſ.tertio ſed nõ eadem linea:quia vnus eſt de linea tranſuerſali aſcendenti.ſ.patruus:alius õ linea tranſuerſali deſcendẽti. ſ. filius fratris perſone defuncte? Iſta non eſſet queſtio in allodijs ⁊ emphi teoticis quia filius fratris preferꝛ patruo.vt in auẽ. ⁊ poſt fratres.C.de legi.here.Sed in feudis idez di/cofortiori ratione quia fere contra naturam feudi eſt ꝙ reſpiciat aſcendẽtes:filius ergo fratris ſuccedit in cellula patris. ſed patruus nõ habet aliam cellulam niſi ſeipſum.⁊ ideo filius fratris intelligitur eſſe ,pri mior per fictionem quo ad gradũ ⁊ per veritatẽ quo ad effectum.¶ Ultimo ſcias ꝙ quidã dicunt ꝙ ſpe ciale eſt in militibus ꝙ milites ſuccedãt in feudo no uo.quod falſum eſt ſm Pe.de cer. Ja.de bel. ⁊ me Bal.

De benefi.fratris ⁊ qualiter frater ſuccedat in bene ficio fratris.

Si quis p Diuide capitulum in duas ptes. Prio re gula datur. Scdo exceptiões. ſcda ici pit ibi niſi p inueſtituram ꝛc.¶ Caſus Datur regula ⁊ exceptões a regula. Regula eſt ꝙ fra ter fratri defuncto ſine hr̃de filio non ſuccedit in feu do nouo.fallit regula ſi tpe inueſtiture per pactũ ꝓue nit. Itẽ ſi de cõibus bonis ẽ emptũ. Itẽ ſi frat̃ ẽ in ueſtitus vtriuſqz noie dño ſciente. Item ſi frater ac quiſiuit in hoſte regz.hoc dicit.¶ In tex.ibi. DE NEPTE VEL FRATRE.ſ. nouũ. EX PATRE.ſ. do mino ſciente ⁊ qõ eſt.j. SIBI.ſubaudi maxie. aliqñ tñ ſiml̃ ſtare aliquid operatur.vt.ff.de eden.l.p tor.ver.ſed recte.⁊.ff.de his qui deie.vel effu.l.ſi ve ro.§.ſed ſiquis.v. ꝙ ſi ex mediano.Dicit Jnn. ꝙ illi qui ſimul ſtant videntur vnus alteri dare auxilium ꝙ de clerico percuſ.c.continẽtia qõ eſt nota. vt per gl. ord.in cle.j.de penis ⁊ in.c.petrꝰ dyaconus de ho/mici. IN HOSTE.i.ꝓlio vl̃ exercitu acq̃uerit rit.ſ.cuz armis ⁊ equis cõibus:vt.j.de fra. de nouo bñ.iueſti.c.ſi duo fratres.in cõi caſu. Et nota in iſto §.de duobus principaliter tractari.ſ.an frater ſucce/

p ¶ Si quis Videiſtũ tex. allegatuz per bar.in.l.quod dicitur in fina lib. vbis.l.ij. ff.de ver.obl. quod mr̃ põt accipe emphi theoſim eccle ſiaſticã pro ſe ⁊ filijs ſuis et ſegtur ibi io. de imo.⁊ vo/luit bal.in.l.ſi auuſ.ff.õ pac. And. barba. q ¶ Auxili um. Vide qõ ſingulariter ⁊ eleganter di/cit bal. in.l.ra ptoris.C. de epiſc.⁊ cleri.et vide eundem l.j.C.de ſer.fu gi.⁊ in.ca.j.§. furtũ de pac. iuramen.fir.⁊ bal. in.l. data opera.C. qui accu.non.poſ. And. barba.

¶ Actibus operosis. Vide bal.in.l.C.de actio.& obli.& in.l. per diuersas C.mãd.pro illa glo.é casus.ff.ad trebel.l.restituta.§.fi.& l. quáuis & l. apud iulianũ.§. Antistia eodẽ ti. vide anq.in.l.cũ quemt.ff.de pig. vide ét tex.in.l.q pte.§.filius.ff.fami.hercis. vide bal.in.l.j.C.j.q testa.face. pos. andrea. bar.

¶ Acqui. here. Porro patrimonium laboribus et multis casib9 ẽritur & augetur. C. arbitri um tutele.l. si defunctus.

¶ In nouel la. Extra not. gille q cedit actionẽ nõ dr soluere.& iõ ñ dr satisfactuz illi cuiura sũt cõcessa. vt no taẽ in.l.legaui i fi.magne.gl. ff.de liber.lega. Adde q ñ tollit idultum bñficiũ qõ ipe dit indulgẽdũ dicit accur. in l.si seruũ.§.fi. & acqu.here. Sed istõ nõ ẽ sempverũ. vt bic.& iõ dic q id qõ ad vtrũ qz ordiaẽ vtrũ qz optur.i. impedit pducen da et resoluit producta. Sz si ad alterũ or dinatur illud tantũ opaẽ. vt ff.de arbi. l.ñ distinguemus §. sacerdotio.

¶ Sentẽtia. Vide que notat bal.i.c.j quãdo dñs p pe priue. vbi notabiliter loquitur. an .b. ¶ Iconomus. Et sem per actus officij pcedit prius ationẽ q̃ surgit ex actu sz nõ eã q̃ surgit ex contemptu qz conẽptus semp puenit & precurrit actũ suũ vt elegan ter notat. Inno.in.ca. pter ea requisisti.de appel.

dat fratri in feudo nouo:& dicit q sic in quattuor casibus. Prim9 est qñ hoc dictat inuestitura. Scõs qñ de cõibus bonis fuit emptũ dño sciente. Pone scriptura ita dicit. Titi9 emit tale castrũ a sempronio p mille: q̃ dictus semproni9 fuit cõfessus se habuisse et recepisse a dicto titio soluẽte de pecunia ipsius titij & meuij fratris eius. Et nota diligẽter q p hũc sermonẽ nõ inducitur societas sed vr neg.ge. noie vtriusq̃. qõ est notabile. Itẽ nõ refert vtrũ de pecunia cõi vel de pecunia redacta ex re cõi. nã hanc nimiã subtilitatez nõ curam9.ar.ff.de pcurato.l.qõ pcurator ex re dñi. Nec obstat.ff.de admi.tu.l.titiũ & meuiũ.§.altero. qz ibi pupillus non habebat ratã negociationẽ. Terti9 qñ cõi noie. Quartus qñ rex voluit remunerare vtrũq̃z. qõ psumit. qz cũ cõibus equis & armis fuit in hoste regis:& ppterea princeps cõcessit feudum Et hec ẽ notabilis psumptio:& facit ad q̃stionẽ rusticor simul stãtiũ q si vn9 acqrit cũ bobus cõibus q illud debeat eẽ cõe: opa aũt inter fratres simul negociãtes psumatur gratuita & amicitia fraterna impẽsa ar.ff.de nego.ge.l.ex duob9 in pri.&.§.fi.lz. Bar. me dietatẽ lucri cõsignet ope psonali:& alterã medietatẽ ope bouũ.& sic q laborauit hẽbit tres ptes.& qñ non laborauit hẽbit quartã ptem. Pria opinio magz placet ar. huius lr̃e.lz aliqñ tanq̃z discipulus secut9 fuerim magistrũ meũ psulẽdo. Secũdo tractatur hic de ipsa acquisitione in cõi q̃ non hz locũ in prio rñso huius.c.qz ibi est data alia forma sed hz locũ in tribus aliis rñsis. Et ideo si acquirẽs nõiũ ptestaret.l.q nolet acqrere fratri: nõ acquireret. ar.ff.de neg.ge.l.nẽ senius.&.ff.de acquir.here.l.qui in aliena.§. celsus.

¶ Opp.de.§.cũ vero conradus. Solue vt ibi nota. Et adde q id qõ glo. dicit in pupillo ẽt ad pdigum & furiosum trahi dz: qz eisdẽ priuilegijs potiũtur. vt elegãter nõ.gl.in.l.ij.C.de curato.furi. q̃ dicit oia p uilegia petẽtia pupillo competere pdigo cui bonis ẽ interdictũ & furioso.& alibi nõ repit filis gl. In priuilegijs tñ põt induci pro filio id qõ not.ff.de fideiuss. l.marcellus.&.ff.de cõdi.inde.l.interdũ.in fi. magne glo. ¶ Deinde vr h q feudũ põt emi. nõiũ dic. tex. j.de feu.da.inuicẽ.l.cõ. Sz omissis ãbagibus dic q ibi loqtur de vrbanitate nõ de necessitate. vel ibi loqt de pcio iusto h de modico. vel nõ dz fieri: factũ.tñ tenet vt h &.§.de his qui feu.da.pos.c.j.§.fi. de feu. mar.c.j.& de nã suc.feu.c.j.i fi.j. quẽad. feudũ ad filiã pti.c.j.& de feu.da.mini.val.ca.j.& hec ẽ veritas. ¶ Deinde gl. transit ad brocarda vtrũ sit licitũ gratis qõ non lz p pecuniã: Et dicit q aliqñ licz & aliqñ nõ licet. Dic tu q qñ pecunia interuenit ꝺ bonos mores vel lege prohibẽte licitũ est gratuito: qõ non ẽ licitũ precio. vt nota.ff.de cõdi.ob.turpẽ cau.l.iij.§.fi tibi ob iudiciũ &.l. vltima.C.de p.cu.li.x. nã qz curiales p quosdã reb9 alienis ihabitantes sollicitabãtur ad vendendũ: iõ phibetur ibi vẽditio. donatio autẽ nõ phibet: qz donotio ẽ valde difficilis & nõ pt iduci de facili. Aliud brocardũ ẽ q scia iducit ꝯsensuz. sz loqtur i scia ꝺbẽtis si fuit feudũ ẽptũ a dño vl si fuit emptũ a vasallo & affuit scia auctorizabil. l. ipius dñi & istud brocardũ nõ psequor vlteri9. Certe nec pse quor h mãz vtrũ duo fratres simul stãtes psumant socij qz ex solo quictu nõ presumit societas nisi societas mẽse & victus tacita. Aut societas colligit ex actibus operosis[r] hincinde factis: qz actus ostẽdũt voluntatẽ & cõsensuz sm actuũ qualitatẽ. qõ dic vt plene notat p moder.in.d.§. altero.& p me.C. cõmu. vtriusq̃ in.l.si patru9. in lec.& ẽt p me in.l. aditio.ff.de acq.here[s]. ¶ Argu. ad qõnẽ de eo q pmisit iura cedere sub pena & ille ẽ absens q nõ incidat in penã: qz sine

¶ In nouella Et in.c.licet epus de preben.& in.c.cum sm here.& ibi p Jo.an.& in.c.ordinarij.de officio ordi.eo.li.vj.in nouella.

¶ Persona Vide bal.in.l.si qs seruũ.§.si inter duos.ff.de leg.ij.bar.in l.demõstratio.ff.de condi.& demõ. io.de imo.in.l.ij. als.iij.ff.de lib.& post hu. An. in.d. l. ij ista practicã dãnat & dicit qõ dz addi qõ cõfiteaẽ se illud crimẽ cõmisisse sz erit istõ dixit bal. in.d.§. iter.d. io. de imo. in d.l. demõstrato piũgit vtrã practicã. An. bar.

¶ Libellus. Nota q ad executionẽ sententie.l. requiritur libellus qõ not.bene vide bal.in l.cãm de execu. rei iudi.et ibi remisi.

¶ In nouella. Et. ff. ad turpil. l.fi. §. j. & ad muni. l. ordine.& in.l.si qua pena.de ver.ob. pio. an. in regula in penis in mercu.& in d.c.ordi.

culpa nõ dz puniri qs. Sz dic accur. q cessio põt fieri absenti. s. dirigẽdo eã p nũciũ vel epl'am sic dirigitur mandatum.ff.de pcurato. l.in cãe.§.fi.& ibi glo. notabilis vel fiat i manib9 tabellionis recipiẽtis noie illius sm Host. extra de pig.c. significãte in nouella.[t]

¶ De feudo sine culpa non admittendo. Rubrica.

SAncimus Casus. Bar regula. Regulariter aũt miles vasall9 feudũ non amittit nisi culpa rõnabili cognita & cõuicta. h.d. Hec aũt regula obtinet in oibus: vt.§. de nã feudi.& notatur.§. de his q feu.da.pos.§.fi. Ja. de bel. Et idẽ in priuilegijs q̃ sine cã auferri nõ pñt. vt nota. de diuersis pdys vrbanis. l.fi.li.xj. ¶ Nota culpa nõ psumi nisi qs quincaẽ siue sit culpa in faciẽdo siue in omittẽdo. facit.ff.de re.mili.l.iij.§.fi ad diẽ. ¶ Itẽ not. q sup culpis necessaria ẽ declaratio. Dic q aut rõne culpe qs venit priuãd9: aut ẽ priuat9 ipo iure. Prio casu necessaria est sciẽtia" ad eẽ pene. vt.ff. de iure fis. l. eius q dela torẽ. vbi ẽt pbat q pempta instãtia non põt agi ad cause ꝯmissionẽ. dicit Inno. de iura. calũ. c.cũ cãm.& facit ad pdicta.ff.de v. sig. l.aliud.§. inter multã.& l.si qua pena.& notatur.C. de sacrosanc.ecc. l.iubemus.§. iconomus. ¶ Secũdo ẽ necessaria sentẽtia nõ ad esse sed ad executionẽ esse. vt notatur in.c. pro humani extra de hom. li. vj. in nouella[y]. ¶ Et ideo qñ capiũtur banniti q ex forma statutorũ habẽtur ꝑ condẽnatis fit quidã declaratorius pcessus in quo declarat captã eẽ illã personã[z] que reperit' bannita & bãnũ exequẽdũ eẽ. & ita seruat practica q̃ est vera intellectrix legũ. Sed sine aliqua declaratiõe facta executio nõ esset ppterea iuri ꝺria p ea q̃ notat. Inn. de appel.c. ex ratiõe vbi notat q in mera executione nulla est necessaria cognitio vel dilatio quod dictuz tene menti. ¶ Ad executionẽ autẽ sñie legis bene ẽ necessari9 libellus[a] vt per gl. Ja. de bel. in auc. de in cest. nup. coll'.ij.& in.c.ordinarij. de offi.ordi. pallegato per Jo. an. cum non precesserit aliquod iudiciuz ¶ Et nota q sententia legis excedit modum iudicij: qz sine iudicio fertur: sed nõ modũ delicti: qz non põt eẽ nisi vera & requirit factũ verifice cõsummatuz vt no. in. ca. perpetue de elec. li. vj. in nouella[b].

SI quis miles Vasallus feudo priuatur alienãdo: cũ vxore dñi cõcubẽdo & in pugna cũ posset iuuare eũ dimittendo. hoc dicit. ¶ In tex. ibi. SINE IUSSU. i. sine cõsensu. Maz idẽ operatur ratificatio quod mãdatum. propie vero loquendo iussus debet precedere.ff. de acqui. pos. l. siquis mihi bona.§. iussum. Itẽ mandatum dz precedere. vt.ff. man. l.si vero non renumerandi.§. post creditam. Item consilium dz semper precedere. vt.ff. de ver. signi. l. sepe. per accur. Itẽ in factis sine ordine necessario nõ hz locum ratificatio: qz esset ordo preposterus.& solẽnitatis omisse defectus reddit actũ inualidũ. ó ver. ob. l. qui rome §. flauius. Unde ratificatio supplet solũ defectũ singularis psone cõsensus. C. si quid in frau. pa. l. ij. Sed vicio preposteratiõis nõ tollit. Adde qõ not. in. c. oudũ per Jo. mo. in gl. magna. de re. ecc. non alie. li. vj. ¶ De consensu dic q aut actus sine consensu est nullus ipo iure: & tunc dz in ipso negocio interuenire. vt l. j. in fi. de auct. tu. Aut actus valet tñ põt infringi p exceptionem: tunc sufficit ratificatio. vt. C. ad mace. l. fi. Et facit quod not. C qui admit. ad bo. pos. in. l. j. De decreto dic q causa iam cognita potest interpo-

x ¶ Ante ⁊ post. An decretum possit interponi ante vel: post vide bal. in. l. quecunq; C. de bo. mater. alias de bonisq; libe. ⁊. l. cum non solum §. necessitate de bonisq; li. ⁊. l. j. C. qui admit. ⁊ in rubrica. C. de exercito. Et vide q̄ notaui in isto. c. in recollectis. Andrea. barba.

a ¶ A pena vide que notat bal. in. l. si deo. C. de bis quib. vt ind. vide. c. questiones de appel. tex. ⁊ glo. vide que ibi dixi. Andre. barba.

b ¶ Dicunt. Bl. accur. dicit q; vbi nomen mēsis p fertur simpliciter: omnis mensis habet xxx. dies ó iure. C. de iure deli. l. fi. §. sin autem dubi⁹. in glo. sup v̄bo sexaginta. quam glosel/la tene menti. ⁊ tene qó ipe dicit. Alij dicūt q; si extendere est fauor hz dies. xxxj. Si odium hz xxx. Idem si neutrū. facit. C. ó iudi. auc. iubemus.

c ¶ Auuunculus. Sz an sufficiat q; negocioruz gestor iuerit ⁊ fuerit inuestit⁹ infra annū. Et videt q; nō: nisi vasallus ratificauerit. l. bonoruz. ff. rem ra. ha. In contrarium videtur q; satisfactū dicit q̄/cūq; dns voluerit. Dicit/ma opinio verior est. vt no. ff. de neg. ges. l. sed ⁊ ego. ⁊ ff. de iureiur. l. labeo. p ac/cur. facit. l. j. i pri. de app. recipi. Sz nūqd iste titulus habeat locū i in/uestituris plator Done iuraui fidelitatē epō cuidā papiensi recipiēti p se ⁊ suis successoribus ille mortu⁹ é talius est nūc epūs: an teneat ni añ ⁊ p⁹: * quia pretor permittere potest futurā vēditionem ⁊ retro factam roborare per decretuz ⁊ cō sultius est totū facere eodem cōtextu. Et adde quod nōt Inn. in. c. dudum de re. ecc. nō alie. li. vj. ⁊ nō. p Bar. ff. de aqua. plu. ar. l. si autem. ⁊ facit qō no. ff. de mi. l. iij. §. permittit. in glo. sed tunc secus ꝛc. quā glo. pondera. ADJUTAT. ipo iure q; perdit qñ alienat. vt notat in. c. ex parte. de feu. per Inno. Sz in duobus casibus sequentibus intelligit per sententiam. tamen iste tex. q; dicit amittat ⁊ non dicit amittit: multum vret ad dicendum q; etiā in casu alienationis nō amittit nisi p sententiam. qō verū est si alienatum negetur quia dz conuici per sententiam. sed si notoria sit alienatio nō requirit sententia. dic q; etiā in occulto potest alteri conferri licet non possit postea auferri nisi conuicto. c. licet de preben. li. vj. ⁊. ff. de condi. ob cām. l. si pecuniam. §. si seruū. ⁊ hoc est speciale quando per alienationē feuduz ruit. DO AD IMPUBERTATE. Nota q; dño mortuo qui stuprat viduam non amittit feudum: q; hic requiritur q; in vita adulterauerit. argu. ꝺ quod no. C. de fidei cō. l. fideicōmissum. ⁊ de his qui. vt indig. l. sororez. SI PROTULERIT. notabilissimū verbum est istud q; in potentia excusat vasallos a pena[a]. ⁊ nō intelligas hoc de leui impedimento sed de graui. vt. ff. ó re iudi. l. quesitū. ff. de publi. l. cesar. q; quādo culpa non est in facto nec in ordine difficultatis impeditus venia dignus est. ff. de re mili. l. iij. §. sed ad diez. ⁊. l. qui ꝓmeatus. ⁊. C. de his qui. vt indig. l. si ideo. Itē si culpa precedit impedimentū: tale impedimentū non excusat. vt. l. si vehenda. §. idez iuris. ff. ad. l. rodi. de iac. quia nolle dicit qui suo facto impeditus non potest velle. vt eleganter no. in. l. j. C. de natu. lib. ⁊ facit. C. de appel. l. preses. ⁊. C. qui petant tu. l. cū a matribus. l. si pecuniam. in prin. ff. de condi. ob cau. Bal.

Quo tēpore miles inuestituraz petere dz. Rubri.

Sancimus. Casus. Datur regula ⁊ instantia a regula. Regula est si miles. j. annū ⁊ mensem post mortē dñi nō petat inuestituram ab herede vel post mortē patris a dño perdit feudū. Fallit regula si iusta cā impeditur vel mortis: vel capitalis inimicitia: vl infantialis iusta abntia. h. d. Et sic non aufertur ex arrupto sed causa cognita ⁊ per sententiā. vt. l. iij. §. si ad diē. ff. ó re mili. ¶ In tex. ibi. ET ADESSE. sed quot dies habet mēsis. varie sunt opiniones. et plene no. in. c. licet. de supplen. negli. prela. in nouella. tot dies habet quot habet maior pars mensium anni: q; fauorabiles esse debemus. alij aliter dicūt. ¶ Adde arg. q; dies que non est integra fm ciuilez computū non numeratur inter dies termini. ff. de v. signi. l. si auunculus[c]. VABAT. i. differat. vel labi patiatur. Et nō grossum modum loquēdi quasi dicat frustra vadit qui spem obtinere nō potest: sic frustra vadit verus cōtumax iudice nō sedente pro tribunali. ff. de in integruz rest. l. diuus. Et ex isto tex. apparet q; non admittit purgatio more: q; termin⁹ iuris ⁊ iure precisus improbabilis est. C. de iure delib. l. fi. §. sed quia quidam ⁊ hoc. est quando lex ita statuit cuius dicti triplex ratio reddit. Prima quia contra statutum legis mora non purgat. Secūda q; contractus ille habet in se quandam tēporalitatē: videlicet quousq; vasallus obtēperat statutis: ⁊ ideo nō prorogatur. arg. ff. de pac. l. epistola. §. fi. ⁊. ff. lo. l. quero. §. inter locatorem. ¶ Tertia colligit ex dictis. By. ff. de ver. ob. l. si seruum. §. sequitur. vbi dicitur q; quādo propter moram fit translatio vel retranslatio dominij vel rei mora non purgatur. ⁊ ita est hic quia propter moram feudum reuertitur ad dominum ipo iure. vt notatur. j. de probi. feu. alie. per Fede. l. imperialem. §. callidis in glo. que incipit ipo iure. ⁊. j. de cōtrouer. inter do. ⁊ emp. feu. c. j. in fi. in glo. que incipit. s. rei vendi. cum si. ⁊ idem in contractu emphiteotico. C. de iure emphi. l. ij. Et est ratio quia quotiens per morā inducitur resolutio contractus ibi non est tractādum de purgatione more nisi consentiat[d] altera pars. vt. C. de pac. inter emptorez. l. cōmissorie. Quandoq; etiam mora non purgatur quia impedit nascētem obligationem oriri. vt. ff. de fidecōmis. l. thais. §. inter. ⁊ sic ad inchoationem beneficij mora nō purgatur. Sed quare in iudicijs mora purgatur in principio ⁊ non in fine? Respondeo quia in principio pena apponitur ad hoc vt reus metu pene compareat quia pretoris intētio est vt lis sententialiter dirimatur: quod nō potest fieri nisi iudicium sumat formam ex personis presentibus vel precedentibus. ⁊ ideo pretor purgationem admittit q; habemus effectum rei. Sed in decisorijs iam decisum est ⁊ in fine consistit proprie rigor iudicioruz. ff. de iudi. l. pretor. ⁊. ff. de arbi. l. celsus. ¶ Pone pro misisti mihi vsufructum vsq; ad biennium sub pena nunquid elapso biennio potes purgare moram offerendo aliorum annorum vsufructum eque bonum? Respondeo non: quia non potest aliqua purgatione reponi in pristinum statum cum diuersorum annorum diuersi sint fructus in quantitate ⁊ qualitate. ⁊ non potest sic res poni in pristinum statum cum extra re desierit. vt. ff. de vsufruc. lega. l. si vsufructus. mihi in biennium. Idem in vsu legato quia cum propter necessitatem vite fit introductus non est idem vsus diuersorum annorum: quia fm etatem variantur alimenta. vt. ff. de conditio. indebi. l. si non sortem. §. libertus. ⁊. ff. de alimen. ⁊ ciba. lega. cuz vn⁹ in fi. vbi tex. cum glo. ¶ Sed pone q; post annum ⁊ diem siue mensem dominus vasallum recipit ad obedientiam: nunquid videtur remisisse ingratitudinem more? Respondeo sic nisi contrarium fuerit protestatus: vt. ff. si quis caut. l. ij. in princ. ff. de eo quod cer. lo. l. fi. C. ó iure dominij impet. l. ij. ⁊ dicta. l. commissorie. nam frustra de pena laborat qui contrarium acceptauit ex certa scientia. Sed si per errorem. distinguitur. Aut fuit supinus error ⁊ idem quia talis error non patrocinatur in penis exigendis. Aut fuit iustus error: ⁊ tunc non nocet erranti. nemo enim ignorans remittere videtur. vt. ff. de transac. l. cum aquiliana. ⁊. l. qui cuz tutoribus. §. qui per fallaciam. ⁊. ff. de actz. ⁊ obli. l. ex maleficijs. §. longe. ⁊. C. de dona. l. nec ignorans. ff. de condi. inde. l. fi. §. idem queſijt. hoc tenent due gl. hic posite. Ja. de bel. Pe. de cer. ⁊ ego. ET ADESSE. scilicet a die scientie cō putandum. C. de administra. tuto. l. ⁊ si scisses. §. fi. ff. de administra. tuto. l. quidam decedens. §. fi. quia dicit lex scientiam non ignorantiam volumus obligari. C. de decurio. l. generali. lib. x. de decre. ab ordi. fa. l. fi. ⁊ in. ca. ij. de constit. li. vj. ¶ Dixit lex q; mortuo viro vxor debet eum lugere per annuz. Do de nouo iurare. Et videt casus q; non: extra de iureiur. c. veritatis. Sed istud est ideo. q; ibi tale forma pcepit fuari: ⁊ fuit quoddā priuilegiū fm Ber. Cum ergo ibi sit speciale: ergo in cōtrariū est ius cōe. Nā de iure cō in iuramēto fidelitatis nō dz fieri mētio successoris. naz in tps successoris nō debuit ānō cessor interponere ptes suas in messem alienā. ⁊ ideo successor non hz ratū qō in se est preordinatū sz opz fuari. vt in. c. j. §. g suc. tene. lati⁹ dictū fuit. alias vasallus cadit a feudo dz. n. recognoscere ⁊ iurare. arg. C. ó fide instru. l. plures apocis in ratione sui. Doc etiā sentit hoste. vt ibi no. i nouel. talis forma non é tradita a iure in iuramento vasalli q; iuret futuro domino vel alteri recipienti pro eo. Si mī iurat hoc mó q; tédit ad acquirēdū acquirit ecclē velut no lit platus. ff. ó acqui. re. do. l. ⁊ iuuitis. nec tī liberat iurans. de. v̄b. obli. l. stipulatio ista. §. ūer certaz. ⁊ facit ff. de pac. l. si vnus. §. fi. ⁊ dic vt dicā. j. que fuit pria cau. bñ amitt. c. j. ¶ Consentiat. vide ange. in repetitō ne. l. si insulā. de ver. obli. And. barba.

ne q ignorat eum mortuum: nunquid tenetur eu lu gere. Certe non. Pone q per annu a die mortis ce pit scire. dicit lex q eodem instanti sumit lugubria et deponit. ergo sequitur q tempore ignorantie currit annus. vt. ff. de infa. l. genero. Sz istō est ad exonera tionem ignorātis non ad eius onerationem. ⁊ sic nō obstat. SIM. scilicet vasalli. ALTERIUS. sci licet vasalli. puta quia erat agnatus ⁊ feudum erat pa ternum. et sic agnatus debet petere inuestituram tē pore hic statuto. DEBET. scilicet vasallus. Ja cobus.

Nisi iusta. Hec est secunda pars valde no tabilis. ¶ Et primo nota q iusta causa excusat. ⁊ est iusta causa mors domini cui debebat iurari. vel mors vasalli qui debet iurare. set vide oīno quod notatur. ff. de consti. pecu. l. bacten⁹ in prin. nam si h accidit ex integro annus incipit nec cōtinuantur tempora. nam ex persona successoris in cipit dies non ex persona predecessoris. qō est notan dum [c]. ¶ Ar. contra. ff. quis ordo in bono. pos. ser uet. l. fi. in fine [f]. CAPITALIS INIMICITIE. id est nō leuis sed magne vel maxime. vt ff. de arbi. l. licet. ⁊ intelligo quando talis inimicitia pōt esse periculosa eunti. vt extra de elec. c. bone me morie. sicut est in exercitijs terrarū. vt notat in. c. sta tutum de rescrip. li. vj. nam si ita potens vasallus est q non timeat inimicitias capitales cuiusdā tertie per sone. pretextu talis inimicitie nō esset excusatus. sed si esset inimicus capitalis dñi bñ esset excusatus. vt ex tra de iudi. c. pastoralis in clementi. nisi culpa precef fisset a vasallo. ff. loca. si merces. §. culpe. ¶ IN FANCIA. scz vasalli supplectiā si tutorem habe at. ipse enī ex se ignorat omnia. vt. l. fi. ff. republi. sal. fore. Item post infantiā donec est pupil. dicitur eniz semiplenum intellectum habere. vt nota. ff. de regu. iur. l. in negocijs per Accur. Adulto vero currit tem pus: sed restituitur in integrū etatis beneficio: ⁊ pro babit lesionem eoipso q infra tempus non petit in uestituram. vt. j. de probi. feu. alie. per Fede. c. j. §. p terea si quis. Et sm hoc paruz ꝑdest dño q adultus inciderit in cōmissum. nam potest petere restitutionē in integrū toto tempore minoris etatis ⁊ vltra vsqz ad quadriennīū. l. fi. C. de tem. in īte. restitu. pe. ⁊ sta bit dñs tanto tempore anteqz ab eo petatur īuestitu ra. quod videtur valde absurdum: quia ledit multuz iura dominorū ⁊ auctem ipsorum. ⁊ est ar. ad hoc. ff. de mi. l. emilius. Sed ad illam pōt responderi q est ibi tempus conuentionale: hic legale: contra qō da tur restitutio: vt elegāter nota. C. de resti. mili. l. si cū militaribus. ⁊ est expressum extra de resti. in integ. c. cōstitutus. Equum esset distingnere q aut est minor in plena pubertate: quia maior est. xviij. annis in quo cadit plena scientia consuetudinis ⁊ non restituatur [b] quasi ex dolo. ff. de mino. l. si ex causa. §. si in ꝓmissuz. Aut est infra istam etatem: ⁊ tunc succurritur. ista di stinctio fit de iure lombardo: sed non de iure roma no. vt nota. in. l. ij. de eo q certo loco. ⁊ ideo tutius est in dubio sequi. opi. glo. quam etiā sequitur domi nus Jaco. ardizo. Jaco. bel. ⁊ Pe. de cerue. in. d. §. preterea. quorum opi. ego iuui per dictum. c. consti tutus. vbi videtur casus. nam regula est q semper mi nor restituitur nisi contrarium reperiatur in iure ex pressum. vt nota. ff. de mino. l. auxilium. ⁊ in auc. de here. ⁊ fal. §. pupillus. coll. j. ¶ Ex his insurgit ta lis conclusio q tempus cōsuetudinarium currit mi nori: sed datur restitutio sm Inn. Sed bar. dixit q in lucro captādo currit: sz dat restitutio. Sed i dāno

c ¶ Notandū. Quia ānus non pōt esse continu⁹ si intercedit interruptio l. fi. ff. de publi. ff. de sta. li. l. cum heres. §. sanis.

f ¶ l. i. In fine. C. de his qui. vt indi. l. polla. ⁊ C. de iure delibe. l. cū antigo ribus. ⁊ C. de tēp. in integ. resti. l. ea que. C. de mi. l. emilius. qō est verius. vt. C. de non nume. pec. l. si intra. ⁊ ff. ad trebel. l. si be res institut⁹.

g ¶ §. culpe. Et. l. ex parte de adi. lega. ⁊ l. quicūq; de ser. fugi. ⁊ l. exceptionē. ff. ō fideiuſ. Ex tra nō q dolo sa negligētia aliqñ dz male ficū. vt notat in. c. si cōpro missarius. de elec. i. vj. i. v. gl. ⁊ C. de ad mini. tuto. l. si bona. C. ō be. tuto. l. paſ ve ster. Et adde qō nōt Ber nar. in. c. ij. de testi. cog. q ēt lata sentētia ō positionis ad mittuſ ēt iu ste excusatio nes. Et nō q nō leditur ex cursu tēpis q negligēs non fuit. vt i auc. de app. colſ. iiij. ⁊ C. de iu re. delib. l. fi. dz tñ de negli gentia ꝑstare. C. q dare tu. pos. l. qō dicz. ⁊ iusta proro gat annū. ff. ō ritu. nup. l. se pe. ⁊ vide qō notat accur. ō lega. j. l. si titi §. pe. Et dicit Ja. bu. q do losa negligen tia ꝛ fidē pro missionis est crimē stellio natus. qō in p iurio verū est ff. ō pigno ac. p bu. Ultra tēps statutū ne mo audit vt hic ⁊ ita glo saſ. ff. de acq. here. l. q̄diu.

h ¶ Non restituatur. nota quādo tēpus statuti currit minori vide tex. op time probantem in. l. quod si sine. §. lucius. ff. de admi. tuto. vide bar. in cō silio quod incipit in xp̄i nomine. vide bal. in. l. quandiu. C. qui admit. ⁊ rat. in. l. fi. C. in quib. cau. in integ. resti. nō est neces. vide ludo. in. l. is potest. ff. de acq. here. And. barba.

i ¶ Dici. cō tra bal. nota l. j. C. de cad. tol. Andre. barba.

k ¶ Fidelitatis. nota p pter infamiaz dominum pri uari iuramēto fidelitatis qō limita nisi re stituatur. c. fi. j. per quos fi at inuest. and. barba.

l ¶ Seipsuz Dz iste actus ñ est adeo sub stantiand⁹ in psona dñi q non possit in teruenire pcu rator. ff. de p curato. l. fuuz quoqz. §. pu blice in ratiōe sui. q ad radi ces semper re currendū ē vt notatur insti. de obligat. p Accur.

vitando ipso iure est illesus. sed opinio sua est contra casum dicti. §. preterea. quē. §. ipse non respexit: quia omnium habere memoriam ⁊c. Posset dici [i] q tem pus statutum per legem municipalem succedit loco temporis statuti a iure cōi: ⁊ tunc sortitur eandez na turā vt ipso iure non currat minoribus. In dicto ve ro. c. constitutus nō succedit loco alicuius tempo⁹is statuti a iure: imo illi ciues sic ordinauerūt sm Inn. ⁊ nō. de appel. c. ex rōne in nouella. INFAMIA Nota mirabilem tex. q ꝑpter infamiā subtrahitur domino iuramentum fidelitatis [k]. hoc non intelligi tur de qualibet infamia sed de ea que irrogatur do mino: quia est bānitus a rege vel diffidatus vel excō municatus vel publico iudicio cōdemnatus. vt. j. h finitur lex: deinde incipiunt cōsuetudines regis. c. j. §. sed obertus. quod declara per Inno. in. ca. verita tis. de do. ⁊ ꝓtu. ⁊ dic. vt in. d. §. sed obertus. Quid enim habet cōmune infamia salua status substantia cum contractu: certe nihil. ar. ff. de mino. l. paꝑ. exuli in ratione sui. ff. de calū. l. fi. ¶ VEL ETIAM IUSTA ABSENTIA. scilicet domini. cer te in domino nō curo iustā vel iniustaz. quia quando presens seruatur illesus contra absentez non distin guitur causa absentie. vt nota. ff. de in̄teg. resti. l. fi. Siue ergo dominus abest iuste siue iniuste succurri tur vasallo. nō enim tenetur terga domini sequi ⁊ vo lare si dominus volat. vt. l. meuius. in fi. ff. de annu. lega. Expone iusta absentia. scilicet vasalli: quia secus in absentia temeraria. vt. ff. siquis cau. l. ij. §. quod di ximus. BALANCETUR. scilicet ad restitutionem feudi ratione contumacie. By. In glo. hoc tempus Nota in hac glo. tempus post scientiam currere nisi crassa ignorantia ⁊c. ¶ In glo. sic ergo ver. sed po ne. Nota seruitium consuetum recipiendo videri in gratitudinem remitti. ¶ In gl. vel tres. Nota nun quid tempus qō superat defuncto tñi heredi ei⁹ de tur. queritur in gl. ⁊ nō soluitur. ⁊ vide. l. fina. C. si pē den. appellatz. mors interuene. ¶ In glo. si habes ibi dominus sit excōmunicatus. Nota glosaz expres sam q omnis excōmunicatus maiori excōmunicatio ne est infamis. Adde quod notatur institu. de capi. dimi. §. minor. In ea. gl. ibi nulla fama habita de do mini morte. Nota duo. Primo an mors eius q di citur mortuus vltra mare probetur per famam. ⁊ ad de quod notatur. ff. quemadmo. testa. aperiā. l. ij. §. si dubitetur. ⁊ C. soluto matrimonio. l. si quidem. ⁊. ff. de secun. tabu. l. qui ex liberis. in principio. ⁊. C. de capti. l. nec nos. Secūdo nota q non iputatur ei qui non est certus de morte testatoris. ⁊ sic interim non currit tempus exequutoribus testamenti. vt notat Bar. in. d. l. genero. ¶ In eadez ibi nunquid. ergo nota in hac glo. q aliquis inuestituraz potest petere ⁊ iuramētuz fidelitatis prestare per procuratorē quā do est absens ⁊ non potest cōmode adire dominum per seipsuz [l]. ¶ Quid de ciuitatibus vtrum cogan tur singuli de ciuitate iuramentum fidelitatis presta re? Respondeo debent iurare vniuersaliter vniuersi per suos sindicos ⁊ singulariter singuli adulti: ⁊ ma iores per seipsos: licet in pace constantie dicatur iura re faciaz oēs masculos mecū habitantes a sexdecim annis supra vsqz a septuaginta. alibi dicit. xviij. an nis ⁊c. j. de pace tenenda. c. j. sz ibi ideo q ita placuit pacisc̄tibus. Sume tamē ibi arg. q mulieres nō de bent iurare fidelitatem. ¶ Deinde ista glo. dicit ⁊ tā git illum passum: vtrum illi qui sunt impediti per se teneantur mittere procuratorem. Nā aut loquimur ad agendum: aut ad defedendum: aut ad aliquid

m ¶ glo. singularis. ¶ Nota singularit cuz eēt questio coram iudice respondi p istaz gl. sing. ⁊ per tex. d. l. decurionibus ⁊ ita ō cisum fuit vide lud. i. l. hac ꝑsultissima. C. q testa. facer. possint prope princ. ⁊ bal. in l. iij. C. ō sacrosan. ec. vide q̄ dixi in. c. interō re iu. ⁊ in. c. cuz olim de ꝑ prescrip. and. barba.

n ¶ Subijcere. An dñs possit vēdere terram suā cū hoibus vide bal. in. c. j. §. ꝑterea ducatus de ꝓhibi. feu. alie. per fede. ⁊ in. c. j. §. ij. ō leg. coz. ⁊. C. ō dona. l. ij. de pe. in. c. ad q̄stiones de rerum permut. ⁊ ibi io. ō imo. et ibi dixi. i eadem col. ibi secundū archi. vide ꝑ dicto archi. inno. et bal. in. c. fi. de sequestra. an. bar.

aliud peragendum. ¶ Primo casu tenetur mittere si commode potest. sed si actus requirat personalem presentiam secus. ¶ Secūdo casu etiam tenetur mittere si cōmode potest. quod dic vt nota. in. l. j. ff. de diuer. ⁊ temp. prescrip. ⁊. C. de procura. l. qui absente. ⁊ in. l. ij. ff. siquis cau. per Guil. Jaco. but. ⁊ alios modernos. In tertio vero mēbro dic vt in ista glo. quam tene menti. ¶ Ultimo loco reseruari op. quia hic dicitur de anno ⁊ mense. cum alibi dicatur de anno ⁊ die. Sed dicit q̄ hic est speciale in militibus q̄bus etiam ipsa vetustas in honorez militie multa dedit priuilegia. vt. l. fi. C. de iure delib. in princi. ⁊. C. de vete. lj. li. xij. ⁊ ff. de testa. mili. l. si cum infinitis si milibus. Et licet lex imperatoris fede. loquatur de anno et die ⁊ fic posterior: tamen non intelligitur derogatum priuilegijs militum. vt legitur ⁊ nota. C. ō silentiarijs. l. decurionibus. vbi est glo. singularis m lib. xij. Et ita teneas dimissis ambagibus quas indocti recitant in cathedra que non sedetur sed incubatur ab eis.

Si quis Casus. Traditur regula est q̄. Si domin⁹ de beneficio sui militis alium inuestiuit vel feudum sui militis alienauit pro non facto habetur. h. d. Nota q̄ domin⁹ non potest feudū vasalli sui conferre sine eius consensu. ⁊ si facit ꝑ non facto habetur. non tamen per hoc dñs cadit a proprietate sua. ⁊ in hoc est differentia an domin⁹ alienet an vasall⁹. ⁊ hoc intendit istud capitulū. ¶ Querit glo. an possit locare? Et dicit q̄ non in preiudiciū vasalli. Nam conductor tenetur stare vasallo q̄ vasallus habet ius in re. Et sic non obstat. C. loca. l. emptorem. fm vnam lect. ¶ Quero vtrum ille qui infeudat duobus incidat in crimen falsi? Respondeo non: quia littera dicit pro nō facto habeaf. ¶ Quero nunquid dominus possit hypothecare? Respondeo non in preiudicium vasalli. Sed tertio possidente an possit agere hypothecaria? argue pro ⁊ contra vt subtiliter colligitur ex his que notantur. ff. de cō di. inde. l. indebiti. §. fi. ¶ Quero an dominus possit vendere feudum cū curia? Dicit glo. q̄ sic. Adde. dicit hosti. q̄ si aliquis dominus velit terram suam subijcere n alieno domino admittitur contradictio hominum suoz̄ ⁊ maxime si domin⁹ velit partem alienare et partem retinere: quia interest subditorum tot dominos non habere. ⁊ hoc per. c. dilecti filij. ō maio. ⁊ obe. vbi vide in nouella. ¶ Quero: pone q̄ non valeat inuestitura pure facta q̄z diu viuit prior vasallus: nunquid eo mortuo sine herede dominus teneatur contractui stare? Et videtur q̄ non: q̄z non tenuit vt hic. ⁊ ar. ff. qui ⁊ a quibus. l. si seruo. In cōtrarium videtur quia non potest venire cōtra factuz suum. vt. ff. de adop. l. post mortez. ⁊. ff. de vsucapio. l. cum vir predium. So. aut inuestitus est in possessione ⁊ est tutus exceptione. Aut ipse inuestitus agit cōtra inuestitorem dñm: ⁊ tunc aut ex nudo pacto ⁊ nō potest: aut ex stipulatione ⁊ potest. Nam cum sit preter legem facta inuestitura non valet nudum pactuz: quia non hz a quo vestiatur. sed stipulatio valet quia non habet a quo impediatur. argu. ff. si cer. pe. l. proinde. ⁊. ff. de act. emp. l. siquis alienaz rem. ⁊. ff. de rei vendi. l. si a titio.

Sancimus Primo datur regula q̄ miles nō potest diuestiri a domino sine culpa et causa cognita ⁊ conuicta per laudamentum pariū. ¶ Secundo queritur quid si pares sententiā tulerint contra militem ⁊ miles ad imperatorem appellauit: miles in possessione perseuerare debet per sex ebdomadas ⁊ ad imperatorem accedere cum paribus qui laudarunt vt per euz causa diffinia tur. hoc dicit. NISI CONVICTA. Nota q̄ iudex cui nil probatum est: nihil mandare reo potest. verbum est. Inn. de senten. excōmunica. c. solet. PARIUM SUORUM. nam si per alios iudices incōpetentes aliquid declaratur non tenet declaratio. nam omnis actus qui fit a iudice incōpetenti videtur fieri sine ordine. vt. ff. de penis. l. ij. ⁊. l. fi. C si a non compe. iudice etiam sine citatiōe. C. ne de sta. defunc. l. si pater. ⁊ notatur extra de appel. c. vt debitus. DIXERIT QUOD INVOLE. ar. q̄ ruiosam vocem pro appellatione haberi: sicut alibi habetur pro libello vt notatur. j. q. iiij. c. quia presulatus. vel dic q̄ non sufficit sententiā iniquam dicere nisi appelletur ⁊ ita hic intelligitur per Jo. de cer. ⁊ glo. innuit quia dicit q̄ ideo nihil est innouandum: quia pendente appellatione omnia in suo statu permanere debent. Fallit quando appellans est persona suspecta vel fructus dilapidat. Primo referas ad rem mobilem. Secundo etiam referas ad rem imobilem. C. quorum app. non reci. l. ab executione. Dilapidare dico etiam si consumit in suos vsus conuertendo maxime ꝑdigaliter fm archi. xj. q. j. c. quia res in litigio posita. vbi videas. Et adde ⁊ nota q̄ ille titulus nil nouari appellatio. pedes. habet locum o nisi appellatio sit expresse iuri contraria. quod dic vt notatur extra de offi. delega. c. pastoralis. i nouella. Ad de dicit Inno. q̄ sicut omnia attentata appellatione pendente reuocantur: ita omnia q̄ lite pendente dolo vel malicia fiunt a partibus pertinent ad officium iudicis vt illa corrigat ⁊ reformet p. nec ē speciale in causa appellationis. quod est notandū: vt ipse notat extra de appella. c. bone. in fi. vbi videas in nouella. Et nota q̄ tria sunt que habent iurisditionem suspēdere scilicet appellatio recusatio ⁊ relatio. vt notatur extra de appellatz. in rubrica. in nouella. Item restitutio. C. de transactz. l. si causa. Item si papa cōmittat causam appellationis ex certa scientia que de iure non tenebat. vt notatur extra de offi. delega. c. pastoralis. in nouella. Item recursus ad superiorem q̄ succedit loco appellationis vt contra sententiā arbitrantium iuris vt hic fm q̄ō notat. Ja. de bel. super verbo iudicassent. qui exponit appellando vel petendo reduci ad arbitrium boni viri laudamentū eoruz. q̄ō est multū notabile. Ratio est q̄z ista questio reductionis est preiudicialis. ¶ Sed quero hic quid est de innouatione inter duas appellationes facta infra decendium? Rñ. debet reuocari. nam siue primaz inspicias facta est post appellationem: siue secūdam facta est infra tempus appellandi. licitum est autem appellanti quam vult appellanti quā vult prosequi siue primā siue secundam vt ex ea tempora cōputantur: quia geminare appellationem est introductum fauore appellantis vt notatur extra de appel. c. bone. in princ. ⁊. c. dilecta. in nouella. nec enim prima appellatio absorbet secundam vel etiam millesimā si fiat infra decem dies q. quicquid notat Bar. ff. de noui operis nunciatione. l. cum procurator. nec enim prima appellatio rescindit pronunciatum funditus sed suspendit ⁊ nihil prohibet rem suspensam adhuc suspendi in ꝑ lixiorem diē. vt. ff. de pretoria stipulatione. l. valerianus. ⁊. ff. de preca. sed si manente. ⁊ in hac considerationē. Bar. errauit. putauit. n. q̄ sic testamentū nō potest rescindi nisi semel: vt de iniusto testa. l. nā ⁊ si sub conditione. §. rūpendo. ita etiam esset in appellatiōe ¶ Sed hic incidenter queritur si ex forma statuti arbitratores tenēf determinare qōnes infra mēsez sub certa pena: vtrum teneantur citare partes r ad audiē dnm arbitramentū? Et dicit bar. q̄ si pronunciāt in fine mēsis nō ē necessaria citatio: q̄z appositio mēsis monet partes. ita notat ipse. ff. pro socio. l. si societatez. §. arbitroz̄ ⁊. ff. de arbi. l. si de meis. §. fi. ⁊ per ipsum. ff. de iureiuran. l. admonendi. Sed Inno. dicit q̄ non solum in iudicialibus sed etiam in extraiudicialibus hi quos res tangit ⁊ quorū interest sunt vo

o ¶ Habet locū Nota faliaciam ad tutu luz nil nouari appel. pendē. vide alias nō in. l. sigs filio exheredato. § si in appellato ne. ff. ō iniust. testa. p bal. itē fallit q̄n cuidē ter cōstat appellationez ee friuolā ⁊ ei nō ē delatū a iudice a quo vt in c. cuz in appellatiōib⁹ de appel. i vj. in cle. si aī de dolo et cōtu. inju. in c. pastoralis ō offi. deleg. itē fallit in appellatione extrajudiciali. inn. in. c. dilecti. de excep. itē fallit q̄n innouatur appellatōe pēdente p appellatum nihil ē innouandum inno. in. c. qua propter de electio. Ang. i. l. furti. ff. de his q̄ notā. infam. And. bar. p ¶ Reformet. Vide gl. singularem in c. cū in lite extra vt lite non ꝓte. in cle. an. barba. q ¶ Dies. Vide bal. i. l. appellatōe. C. de appel. an. bar. r ¶ Citare partes Vide que dixi in. c. consulunt de offi. delega. vbi bal. videz dicit vide modernos in. l. q cuz oliter. ff. ō verbo. obl. And. barba.

¶ Et licet. Et est casus hic notabilis quod in materia feudali appellatur omisso medio vide quod notatur in.c. ex suscepto de for. comp. Aliud barba.

candi.vt patet.ff.de aqua plu.ar.l.in cõcedendo.C. de aucto.prestã.l.fi.de adop.nã ita diuus de offi.archi.c.ad hec de maio.7 obedi.c.fi.vt no. extra ð appella.c.ex ratõe in nouella. Et si tu dicis q̃ termin⁹ arbitrij vel iurisditiõis monet: ista est falsa.nã sequeretur q̃ in.l.pperãdũ.§.7 liquidẽ.C.de iudi. actore non ꝓbante nulloq3 discussio ex probationib⁹ cause ferret sñia diffinitiua ꝓ reo.qð est falsuz. cum lex ibi dicat de causa non liquere nec posse aliaz sententiam ferri q̃z absolutoriã ab obseruatione iudicij.nec puto hoc cãu arbitros penã incursuros: qz iusto impedimento detẽti sunt scilz culpa litigatorũ qui potuerunt arbitriũ deserere.vt.ff.de arbi.l. item si vnus. §.si multo post. Videtur tamen q̃ sine vlla citatione possint ꝓnunciare instantiam desertã cursu tẽporis sicut potest iudex ad quem deserta appellatione. Sz hoc non plz qz ante vltimuz quadrantem non est deserta: postea vero sunt priuati.vt.ff. de excu. tuto.l. scire oz.§.consequẽs. Arbitri ergo nõ possunt ꝓnũciare instantiam desertã. ¶ Ulterius dubitatur. ðz hic q̃ appellans remanet in possessione ꝑ septẽ ebdomadas: quero qs est sensus littere? Rñdeo: septẽ ebdomade non statuũtur possessioni: qz donec pendet appellatio tuẽdus est in possessiõe appellatoz: vt no. in.c.non solum.de appel.in.vj. Sed statuunt ad prepandum iter versus imperatorez. vt.l.ab hostib⁹.§. fi.cum.l.se.ff.ex qui.cau.ma. ¶ Sed quero nunquid istud tempus est continuuz? Respondeo q̃ sic: qz regulariter oẽ tempus est continuũ: 7 cõputat de momento ad momentum.vt notat. C. ð appel.auc. hodie.7 extra de appel.c.sup eo in fi.in nouel.7.ff. ð diuer.7 tem.prescrip.in rubri.7 tamen non currit ignoranti.dicit Pe.de cer.q̃ nõ currit nisi iterposita appellatione. Deinde nõ tex.q̃ qñ causa appellationis vertit cozã principe illi qui tulerunt sententiaz adeẽ debent. Sed hoc est speciale in magnis feudis. Sed in aliys caulis sufficit missse apostolos. Durum eniz 7 fatuum esset dicere q̃ deberent dimittere propria tribunalia 7 se conferre ad appellationes prosequendas. Et licet⁸ aliquando citet iudex a quo hoc tamẽ non est de substantia iudicij fm Jnn. Scias tamẽ q̃ si iudex est citatus 7 sententia confirmata nõ potest tamen conueniri q̃ fecerit litem suam: qz interfuisse videt iudicio. Et econtrario si per imperitiam suam sit infirmata.preiudicatur ei. Si vero est deserta videtur q̃ iudex conuenire non valeat. C. de bis qui a non domino.l.fi.7.ff. vibo.rap.l.si seruus. de alie. iudi.l.item si res. de quo dic vt dicam.j. de pace iura.fir.§.iudices vero 7 locorum defensores. ¶ Si vero non sit citatus nec prodest nec nocet: vt no.extra de appella.c.sepe.per Jnno.7 alios in nouel. circa finem.vbi omnino vide.glo.tangit istũ passum in l.j.ff.quod quisq3 iuris.7 facit.ff.de edendo.l. argẽtarius.§.cum autem.7 Bar. disputauit in ista materia quandam questionem que incipit a sententia iudicis.vbi vide. ¶ Sed nunquid iudex reductionis potest declarare laudum nulluz? Respondeo siue sit superior qui cognoscit tanq̃z iudex ad quem siue alias sit ordinarius partiuz: nam cum sententia nulla grauet de facto 7 appellari possit a grauamine facti: merito tale grauamen debet rescindi quatenus de facto processit.vt.ff.de ferijs.la.j.§.j. Et ideo illa verba: dico sententiam nullam: 7 siqua est appello: hũc intellectum habent. dico sententiam nullam: 7 ideo appello a grauamine facti.7 siqua est appello a grauamine in iure meo illato.iam ergo vtrunq3 capituluz est capitulũ appellatiõis 7 super vtroq3 currũt fatalia. Sed hoc videtur contra casum.ff.de appel.l.si expressim. Jtem nullitas pertinet ad superiorem per viam recursurus etiam citra appellationem. vt.C.ð accu.l.absentem. Gl. dicit q̃ causa appellationis est principalis causa nullitatis 7 incidens.vt.C. quando prouo.non est necs.l.j.nõ respectu verborum libelli sed respectu iurisditionis ex cuius virtute inhibet iudici a quo 7 alia facit que pertinent ad merum iudicem appellationis que non posset facere iudex mere nullitatis.C.de ordi.cog.l.fi. Jtem in.d.l.si expressim.probatur q̃ causa nullitatis non esset causa appellationis.7 ideo fatalia appellationis non imponunt finem nullitati vbi nullitas non esset in libello appellatorio expressa sed veniret tacite.arg.C. si pendẽ.app.mozs interue.l.iij.7 quod no.extra de appel.c.bone.per Jnn.in nouel. Non omitto q̃ quicquid sit elapso termino perempta est instantia nullitatis quantũcunq3 principaliter intentate: quia nulla instantia durat vltra triennium.vt.C.de iudi.l.perandum. ¶ Adde.dicit Host. q̃ post biennium: 7 sic decursis fatalibus presumitur pro sentẽtia etiã sine productione actorum. de renun.in presentia. ad fi.in nouel.quod puto verum in factis multum antiquis. ¶ Quid si post biennium a die appellationis introducte apparet sententia lata cõtra primam: nũquid prima mãdabitur executioni? Jnno.q̃ sic. Hosti.contra de appella.c.ex ratione ibi notatur. 7 per Jo.and.in.c.in presentia.de renun.7 gl.in cle.si appellationem.de appel.qz non expirat iurisditio cum ex alijs causis possit etiam appellatio durare: 7 possit ꝓnunciare appellationem non desertam fm Hosti. Jnno.dicit verum q̃ reuersa est iurisditio ad primum iudicez ipo facto.vt no.C.de appel.eos in pn. Et facit quod nõt dy.insti.de ac.§.rursus.ff.de excu.tuto.l.scire oportet.§.consequens.7.C. de admi. tuto.l.si bona. ¶ Sed an procederet iste libellus: quare peto talem sententiã in melius reformari? Respondeo sic: vt nota.ff. de verbo.signi.l. illa verba. ¶ Denuo quero nunquid a iudice cogente ad obseruationem iniqui laudi seu arbitrij possit appellari? Dic q̃ sic.vt notat Jnno.extra de arbi.c. innotuit. 7 in.c.presenti.de rescrip.7 hoc veri⁹ est q̃z id quod notat Bar.in.l.j.ff.de lega.ij. VERIVM. hec citatio peremptoria est: quia omis dilatio que assignatur a iure habet vim peremptorij.vt no.iu.c.j. extra de dolo 7 contu.in cle.

t ¶ Defensores. potest dici q̃ si appellatio sit deserta per pactuz vel per renũciationẽ litis. vt.C.ð pac. l. post q̃ liti. iudex sit liberat⁹ qz factũ suũ ẽ ꝓsensu partiuz approbatuz. Sed si tacite sec⁹ qz nõ est ibi verus consensus.C. ð his q̃ vt idi. l. minoribus. 7.l.j.C.de prescrip.lon.tẽp.

¶ De contentione inter dominum 7 vasallum de inuestitura. Rubrica.

Si quis miles. Diuide capitulum in duas partes. In prima parte possidet vasallus. In secunda dominus. secunda ibi si dñs. Casus. Si inter militem vasallũ 7 dominũ sit contentio de inuestitura dño deficiente in probatione: vasallo possidenti defertur iusiurandum: domino aũt possidente militi vasallo incũbit ꝓbatio: eo autem in probatione deficiente domio dabitur iusiurandum. h. d. ¶ Nota q̃ possessio possessorem tuet 7 non est bonum vt veritas negetur. ¶ Extra quero hic ð duobus. ¶ Primo quero quis dicit negare: actor eniz negat reum ius habere: econtra reus negat actorem ius habere? Respondeo: ille dicit negare cui non incũbit onus ꝓbandi siue vtat verbis affirmatiuis siue negatiuis. verbi gracia: dico q̃ res stetit absq3 eo q̃ sic fuerit factum. Aduocati reputant hanc positionem affirmatiuã: sed re vera est negatiua qz non incũbit onus probandi ꝓponenti. Eodem modo in illa propositione. dico q̃ tu non es maior. 7 tu dicis. dico q̃ non sum minor. Nam ille dicit affirmare cui imponitur onus ꝓbandi. vt no.ff. de mino.l. de etate. non attenta cautela verborum. vt no.in.c.lras. de rescrip.in cle. Rebus enĩ 7 nõ verbis legez imponim⁹ l.fi.C. de vsur. ¶ Secundo quero vtruz per visum meũ vl auditũ meuz ego possim probare visuz alterius vel auditũ alterius? Et videt q̃ nõ: vt no.C.ð testi.l.testium. ¶ In contrarium: qz si hoc esset nõ

v¶ Agnatis. vide bal. in.c. si pater. de testa. vbi melius loquitur. Andre. barba.

posset probari stipulatio si testes nō possent scire q̄ partes se exaudiuerunt. ⁊ ideo dic per naturalem rationem hoc probari: q̄ naturale est q̄ ille qui est presens videat ⁊ audiat. ⁊ ideo visus ⁊ auditus alienus pōt sic probari. dico q̄ talis vidit quia fuit presens. aliquem autem nō audisse vel nō vidisse si fuit p̄sens in loco esset difficile ꝓbare arg. ff. ad sill'. l. j. §. occiso rū. Scias etiā q̄ qñq̄ ponitur oculus ꝓ naturali ratione que vocat' oculus mentis. vt. ff. ō eo quod cer. lo. l. q̄ si ephesi. §. fi. ⁊ nota in. c. q̄relaz. de elec. in. vj.

¶ Quēadmodū feudū ad filiā ptineat. Rubrica.

Si quis sine. Primo dat' regla. Scōo exceptiones a regula. Regula est. Vasallo defuncto sine liberis filia nō succedit in beneficio patris. Fallit regula in duobus casibus. Primus ē si filia a dño redemerit feudū. Scōs si dñs inuestiuit filiā ꝓpter amorez ⁊ seruitiū patris. h. d. ¶ Quero in quo feudo loquitur istud capitulū: Dicit Pe. de cer. q̄ loquit' in feudo nouo tantū non de paterno. cū hic dicat' in fine q̄ si dñs decderit filie feudū ꝓpter amorez patris sui q̄ valet datio ⁊ q̄ nō possit reuocari a transuersalibus: ⁊ hoc q̄ illi transuersales nō erant successuri in feudo nouo. Sed si fuisset feudū paternuz de quo filia inuestita fuisset: siquidē sine consensu transuersaliū nō valet talis inuestitura: cum ipsi succedere debeant in feudo paterno. ⁊ per talē inuestituraz factā in filiā ipi non possunt priuari tali feudo nisi p̄ ipi⁹ viueret: q̄ tunc valeret eo viuēte: vt. s̄. de succes. feu. §. hoc quoq̄. ⁊ j. ō alie. feu. pa. c. j. s̄. q. mo. feu. amit. c. j. §. preterea. Pe. de cer. Sed Jaco. de bel. dicit q̄ istud capitulū loquitur in feudo paterno. Nā in nouo feudo nō excluderent' agnati fauore filie. sed q̄ ñ est eis successio ſm hoc dicā q̄ hic fit specialissimum in filia: sicut ⁊ alia quedā sunt specialia in liberis primi gradus. vt. C. ad trebel. l. iubemus mihi videtur q̄ opi. Pe. de cer. potior sit in iure. ¶ Quid enī hz facere amor patris in p̄iudiciū agnatorum: ⁊ si tu dicas ergo nullū est hic dubium de agnatis? Rñdeo: dubiū videbat' esse quasi decētius sit eis reformari q̄z filie dari. arg. ff. de aqua quo. ⁊ esti. l. j. §. pmittit'. Et nota argu. ex isto tex. q̄ finita ēphiteosi si abbas vult refirmare filie ⁊ nō coheredib⁹ emphiteote q̄ō potest. EX PARENTIBUS. i. agnatis. Et nota q̄ loquit' grosso modo. Et sic facit ad statutuz q̄ femina nō succedat existentib⁹ parentib⁹ masculis vsq̄ ad quartū gradū: quod intelligit' in agnatz⁹ DAMNETUR. s. ad restituēdū feudū ipis agnatis qui nullū ius habent. Cogita si posset aliter hic poni casus. videlicet q̄ istud feudū paternū fuit receptū pro se ⁊ suis filijs masculis ⁊ femininis. Nam tūc agnati ex quodā priuilegio excludūt filiā cui priuilegio potest derogari ꝑ dñm feudi inuestiendo filiam amore patris: vel propter ꝓpria merita: nimirū si facilius tollitur priuilegiū q̄z ius cōmune. ff. de testa. mili. l. eius militis. §. militia missus.

¶ Quibus modis feudum cōstitui pōt. Rubrica.

Sciendum. Tradit' regla ⁊ regule ōclaratio. Regula est: q̄ feudū sine inuestitura nō pōt constitui. Declaratio ē vasallus iubente dño ingressus est possessionē castri noie feudi sine aliqua ꝓpria inuestitura. certe duz vixerit quasi noie feudi poterit retinere: sz eo defuncto heres nō succedit in feudo. h. d. ¶ Nota q̄ si deficit substantia seu substātialis ꝓbatio deficit substātiatū. hoc dic ō iti. actuq̄z ꝑua. l. iij. §. deinde ō diuor. l. fi. SIVE INVESTITURA.

subaudi vl' eo quod habet' ꝓ inuestitura. vt. j. in ti. qd fit inuestitura. c. j. in prin. Sed nonne iste iussus subsequuta apprehentione possessionis dz haberi ꝓ inuestitura. Quid enī est inuestitura nisi possessio realiter tradita ab ista licet incipiat verbo tamen termina tur in facto. arg. C. de aequi. pos. l. ij. ⁊ ff. si ser. ven. l. si a te. Preterea dñs potest inuestire vasallū per nūtium vel per ꝓcuratorem ꝓprium: ⁊ est vera recta ⁊ ꝓpria inuestitura ⁊ perfecta. ff. de aqui. pos. l. q̄ō meo. §. j. ⁊. ff. de p̄ca. l. certe. §. ꝓcurator. ⁊ extra de prebē. c. accedens. vide. j. per quos fiat inuestitura. c. j. Sicut ergo potest cōstituere alium nuncium ita potest constituere nuncium ipmmet vasallum in rem suam. vt. ff. de fur. l. eū qui. §. si epistola. Solutio. ratio ista coucluderet si esset nuncius solemniter constitutus: scilicet curia presente. sed iste tex. intelligitur vt dicit Pe. ō cer. BO AD JVO JVBENTE. subaudi curia non presente cum habeat pares. alias secus. vt. j. de consue. rec. feu. c. j. Pe. de cer. Si autē non habet pares videtur q̄ sit rectum feudum ſm eum quanuis nō bene hoc firmet. ¶ Est ergo hoc speciale statutum in feudis vt nisi interueniat solēnitas nō sit rectum feuduz nec transmittatur ad heredes etiā ad filium ⁊ hoc est statutum ne domini possint circūscribi per probationē vilium forte etiam per redēptionem testium. ar. extra de proba. c. licet causam ſm Ja. de bel. ¶ Cogita si posset dici q̄ hec possessio vacans erat ⁊ sic titulum habet a domino: sed possessionem a nullo. arg. ff. de vsuca. l. cum solus. sed hoc mihi non placet quia est diuinare. ¶ Ex glo. hic posita nota expresse q̄ feudum simpliciter receptum intelligitur receptum pro se ⁊ filijs suis masculis licet i inuestitura de nullo herede facta fit mētio. Et idem ad emphitheosim trabe ⁊ tene menti in corde tuo quia est nota.

Si dominus. Datur regula q̄ est. Si clericus de alieno beneficio alium inuestiuit ⁊ prius moriatur q̄z feudum sibi aperiatur: extinguit' feudum nec successor tenetur habere ratam inuestituram. h. d. Et hoc intelligitur quando fecit inuestituraz de re ecclesiastica. secus si de re propria. Idem in clerico quod in laico.

¶ Si de inuestitura inter dominuz et vasallum lis oriatur. Rubrica.

Si inter dominuz. Diuide capituluz in tres partes. Primo qualiter sit facienda probatio si cōtentio est inter dominum: laycuz ⁊ vasallum. Secundo de contumacia vasalli. Tertio qualiter sit fienda ꝓbatio si cōtentio est inter dominum clericum ⁊ vasallum. secunda incipit ibi si autē. tertia ibi clericorū. ¶ Casus Orta cōtentione inter' dñm ⁊ vasallum deficiēte ꝓbatione possessoris sacramento causa diffinietur. Sz si testes interfuerint dz fieri ꝓbatio per testes. qui si veritatez dicere recusant cogi debent a comite vel a populo vel ab imperatore ad quem debent accedere vasalli cum misso domini sed interim quiete possidet vsq̄z ad annum. Sed si interim non iuerit per se vel per alium domini sacramēto causa decidetur. In clericorum autem inuestitura omnes testes pariter admittuntur hoc dicit. NON POTERIT. scilicet plene. nam nomine probationis plena probatio cōtinetur de ꝓprio significato. vt nota. ff. de condi. ⁊ demon. l. lutius. POSSESSORIS. sacramento sz nō semp. sz hoc ita si iudici videat'. vt. j. de consue. rec feu. §. sacramētum. ſm. Ja. de are. SUCCESSORIBUS. No. valde hunc tex. q̄ ius ꝓbandi ꝑ sacramentū transit ad successorē. de quo per glo. in. l. fin. C. de iure. domi. impet. in ver. iuramento. quod est

¶ Ja. de bel. ꝓpter cognitam eoruz fidelitatē sunt a consuetudine approbati alij non sic ꝓpter icognitā eorū fidelitatem. argu. no. ff. de legi. l. ne q̄z leges. hoc ſm Ja. ō bel. Ex qualitate igitur fidei pēdet q̄litas testimonij. vt. j. de capi. extra ord. c. j. idcirco pares regunt'. Concludo ergo q̄ noua inuestitura exequuntur pōt ꝓbari ꝑ alios q̄ ꝑ pares: tm̄ est ꝑsonalis ⁊ cū ꝑsona finit'. qō tene mēti. Et est rō. ātiqua natura feudorū anteq̄ essz cōsuetudo de paribus sanciret vite terminum habebat que (in rudi feudo adhuc viget.

¶ Veritate. Et facit vtrum in caſu.l.cū furti.ff.de in litē iu.ꝛ.l.ſi quā do.C. vnde vi poſſit per beredem iurari qui nō eſt informatus.cogita.
¶ Appellari. vide bar.in.l. vbi abſunt.ff.de adminiſtra.tutorū. An. barba.
ꝛ ¶ Collat. iij.pro quo vi detur tex.in.l. pupillus.i. §. territoriuz.ff. de verb.ſig.ꝛ qō dixi. ī. de pace iura. fir. in.c.j. §. ad h ꝛ.C.de ſerui. ꝛ aqua in.l.j. in ea. q. quid ſigs facit bo mines confite ri q ſint ſue iuriſditionis vel agit iura mentū fideli tatis.an acq rīt quaſi poſ ſeſſio ꝛc.
ꝫ ¶ Sic faci as. Nota ele gans dictū q princeps pōt mandare faci as ſic ſed infe rior nō ni ſi fa cias iuſticiaz vide que ple ne dixi in.c.in cauſis ō re iu dica. vide ibi doct. vide Jn nocē.in.c.j.de lut.conte. vbi dicit quod p ſentia princi pis replet om nē ſolēnitatez vide.d.anto. in.c.licet beli. de ſimo.ꝛ ibi dixi quod pa pa poteſt fer re ſententiam non cōfor mē libello vid.c. cū olim de re iudi.ꝛ ibi bo ſti.ꝛ alios qō

intelligendū ſi ſucceſſor iurare poſſit eo q̄ ſit infor matus de veritate. ꝫ ¶ Quid ſi poſſeſſor iurauit et lite pendente deceſſit: vtrū hoc tranſit ad heredē: di co q̄ ſic iuxta notata in.c.parochiano.de ſepul.i no uel. Et eſt ratio qz perfecta ē probatio. JNTER FUERJNT. No.ex preſentia ſcientiaz preſumi vt.C.de teſti.l.teſtiū. VOLUERJT. No.te ſtē citandū: vt.C.de epi.ꝛ cle.l.p̄sbyteri. TESTJ MONJO LUM SACRAMENTO. No.iſta duo ſimul neceſſaria eſſe depoſitio ꝛ ſacra mentū.ꝛ ideo non eſt vez q̄ ille qui iurat: deponere videatur niſi quo ad robur depoſitionis. Et adde quod no.in.c.j.de offi.delega.in clem. LREBA TUR. tamē poſſunt reprobari. vt.l.j.C.de re iud. per bar. ¶ Et facit ad ſtatutū q̄ credatur iuramen to alicuius: niſi ſtatutū ibi figat pedem ꝛ nolit vltra inquiri: qz tunc non poteſt queri de periurio. vt.l.j. C.ſi aduerſus liber. per moder. QUJBUS DE BEAT BONJNO. Nota hunc tex. qui decla rat qui ſunt pares. vz qui tenent feuda ab eodem do mino. tene menti tex. ABFUERJT. No. pro pter defectū ordinariorū teſtiū alios admitti. Con cor. quod no. extra de frigi. c. laudabilez in nouel. et no. C. qui teſta. fa. poſ. l. hac conſul. VERJTA TEM LELARE. Nota q̄ licet teſtis veritatē velit celare nō ꝓpterea punitur de falſo niſi iuratus celaſſet. l. preſbyteri. C. de epi. ꝛ cle. alias non crede retur eius teſtimonio: quod eſt contra iſtā litteram. ℔ verum niſi premiſſo iuramēto veritatē celet. qz q veritatē dicere nō vult nocere deſiderat ꝛ nocet ex quo ē iuratus. Et adde quod no. ff. de infa. l. lucius vbi glo. dicit q̄ reprobaꝛ dictū teſtis qui nō plene narrat factū. ꝛ dic reprobaꝛ. i. non approbatur. fa cit extra de accu. c. cum dilecti. vbi ille qui iurat di cere veritatem tenetur dicere mere ꝛ plene. VEL PREJO. Nota mirabile verbū: q̄ teſti qui accepit pecuniam ne teſtimoniū dicat credit ex quo productus eſt in cauſa per eū in cuius preiudiciū pe cuniam accepit. tene menti. ALLEGJTE. No. q̄ gradatim iudices debent adiri ſic in auē. de queſ to. §. ſuper hoc. colꝛ. vj. Primo enim debet requi ri inferior. Et videtur q̄ ſit neceſſaria triplex requi ſitio. vt no. in. c. j. de ſup. neg. prela. in nouel. Et ſi in ferior ſit negligens aditur ſuperior circa interpoſiti onem adpellationis. Nā vt dicit ſpecu. de app. §. re ſtat. Jdeo a negligentia non appellatur: qz ſi poſtea nō interloquitur nō currit dies appellatōis interpo nēde a die negligentie ſed a die interlocutorie ꝑz euz facit in auē. de queſti. §. ſuper hoc. colꝛ. vj. ꝛ in auē. vt diffe. iudi. in prin. colꝛ. ix. ¶ Extra quero nunqd receptio teſtium poſſit cōmitti: quorum dicta caute ſunt remittenda. vt no. in. l. j. ff. de offi. aſſeſ. Et not. illud aduerbium caute a populo. No. mirabilez tex. qz propter negligentiā magiſtratus recurrit ad po pulū illius terre qui iuſticiam miniſtrabit ꝛ iuriſditi onē exercebit. et eſt arg. q̄ ſi vacat iudex appellatio nis debeat appellari ꝫ ad populū nō ad ſucceſſorez. ꝛ eſt ratio: qz dignitas vacās ſicut hereditas iacēs fū gitur vice eius q̄ ſucceſſurus eſt: ſicut hereditas fin gitur loco defuncti. vt. ff. de neg. ge. l. nā ꝛ ſeruꝰ. §. j. ꝛ. ff. de fideiuſ. l. mortuo. ꝛ dignitas magiſtratus vacans fingitur vice populi. Si ergo appellaret ad futurū ſucceſſorē appellaretur inepte. ſed debet ap pellari ad populū: qz licet vacet dignitas magiſtra tus nō vacat iuriſditio: ſed eſt apud ipſum populū vel aliquā vniuerſitatē: qz iſti debent eligere magi ſtratū non aūt exercere officium quē oportet a ſupe

papa poteſt ferre ſententiā ſine peremptorio vide que ibi dixi vide bal. in l. ſi. C. de leg. vbi dicit quod cora papa nō ſeruatur ordo iure poſituz vide boſti. in. d. c. in cauſis vbi dicit q̄ nō cōteſtatur lis cora papa vide bal. in c. j. §. ſancimus quo tempore miles vbi dicit quod verba querul oſa ſuffi

rione confirmari. ꝛ hoc in iuriſditione contentioſa. Jtem in voluntaria quando periculum eſt in mora: vt in dandis tutoribus. ff. de tuto. ꝛ cu. da. ab his. l. vbi. nec trabo. illā illā legē ad actus mere volunta rios ſicut eſt adoptio ꝛ emancipatio. vt. ff. de adop. l. ij. Jnno. in. c. cū acceſſiſſent de conſti. dicit q̄ nul la iuriſditio eſt apud populum vel aliquam vniuerſi tatē qz iſti debent eligere magiſtratus. Magiſtratꝰ tus autē non exercet officium niſi a ſuperiore confir metur. vt in auē. de defen. ci. §. interim. colla. iij. ꝛ
¶ Et eſt additio ſm aliquos. Quicquid ſit bōa ver ba ſunt. LOQUELLANTUR. ar. q̄ teſtes producti cora arbitris debēt cōpelli ad iurandū ꝛ deponendū per poteſtatē illius terre. Sed an dele gatus principis poſſit teſtes cora ſe productos co gere ꝛ torquere ſi vacillant: dic q̄ ſic: vt no. in. l. j. ff. de iuriſdi. om. iudi. per accur. TALEBANT. Nota formā iuramēti teſtis qz iurat non tacere ve ritatem ꝛ non dicere falſitatē. NOVLOBEN TJBUS. No. populum in negligentiam conſti tui poſſe. ff. de libe. vniuer. l. j. in fi. ꝛ facit ad repre ſalias. LUAD JSSO. i. nuncio. ꝛ no. nunciū ad iudicia conſtitui poſſe ꝛ conſtitutū vice procura toris fungi debere. OBSERUETUR. Nota ſententiā imperatoris obſeruādā nec requirit exa ctus ordo iudiciorꝝ. vt no. extra de re iudi. c. in cau ſis poſt Jnno. ꝛ in nouel. ꝛ ipſe ſolus habet poteſta tem mandandi: ſic facias. ꝫ Alij vero ſuperiores nō habent mandare: facias ſic: ſed facias iuſticiā. vt no. per Jnno. in. c. ſignificantibus. de offi. dele. ¶ Ex tra q̄ro vtruz ſnīa lata teſtibꝰ ñ publicatis ſit ipſo iu re nulla: Et in romana curia ſeruatur q̄ fertur ſen tentia teſtibus non publicatis ꝛ differtur publica tio vſqz ad tertiā ſniam ad hoc vt nō generet p̄iudi ciū in teſtibꝰ producendis in cauſa appellationis et ſic partes procedunt clauſis oculis ꝛ in iudice tātū ſedet ſcientia veritatis. Et iſte error naſcitur ex illo errore q̄ teſtibus publicatis nō poſſunt produci te ſtes in cā appellatōis. Nā lz ius ciuile p̄ſumat ſubor nationē ī cā p̄ma nō tñ ī cā appellatōis: qz teſtes nō audēt dicere ita falſitatē cora maiore ꝛ maxime co rā principe. Et ī multis locis ſeruat opi. legiſtaꝝ que ē vera de iure ciuili. vt. C. de tēp. ap. l. p bāc. ꝛ ō ap. leos q. ēt poſſet punire falſos teſtes receptos ī p̄ma cā eo qz in eū trāſfertur inriſditio plena oīm pſonarꝝ q̄ ſūt ī iudicio ꝛ totiꝰ cāe. Et dr̄ ſucceſſor: vt. ff. iud. ſol. l. cū apud ſēproniū. ¶ Cōcludēdo dico q̄ pu blicatio teſtiū omiſſa nō reddat iudiciū nullū. lz gl. ſentiat ōriū ī. l. platā. C. de ſentētijs. nā ꝛ ſine vllis teſtibꝰ ſnīa lata ē aliq̄ ꝛ maxie abſolutoria. ff. fa. ber. l. cū putarē. ff. de pecu. l. eo tpe in p̄n. ff. de ꝓdi. inde. l. ſi nō ſortē. §. heredi. ī gl. ij. ibi verbū aūt p̄t ꝛc. vbi no. q̄ ptās iudicis abſoluta ē ēt ſupra vitatē. ¶ Se cūdo q̄rit vtrū vna ps poſſit cogere aliā ad ꝓcludē dū in cā videt. n. ꝓcluſio eē ps iudicij: qz reddit ī in uitū. ff. de v. ob. l. iter ſtipulātē. §. j. ff. de pecu. l. ſum ma cū rone. §. fi. Cū q̄ iudiciū reddat ī iuitū q̄ queli bet eius pars. vt. ff. de rei vē. l. que de tota. Jtē cō cluſio ī cauſa ponitur inter alia q̄ ſunt ordinis iudi ciarij. vt extra de ꝓba. c. q̄ñ ꝓtra falſaz. ꝛ de ꝓcur. c. auditis. ꝛ ī auē. de teſtibꝰ. §. qz vero multi ſepe col la. vij. Sz certū ē q̄ ad ordinē iudicij quis cogit iui tus. vt. C. quō ꝛ q̄ñ iudex. l. ꝓſentaneū. Preterea ℔ probatur expreſſe in auē. vt cum de ap. cog. in prin. colꝛ. viij. vbi fugam nolentis concludere maliciā ap pellat. vnde ſumpta eſt auē. iubemꝰ. C. de iudi. Re ſtat ergo vt plene inſtructa cauſa dum nil reſtat an

ciunt cora pri cipe ad appel landuz. j. q. x. qz preſulatus vide pro hoc dicto bal. ca ſum in. c. Rai nucius de te ſta. vide q̄ ibi dixi vltio no. vide pulchrū dictū Ange. de imperato re reſcribēte ꝛ de inferiore reſcribente in l. j. ff. de fri. e go dixi in ru bricaō reſcri. vide bald. in rubrica de of. dele. vbi alle gat Jnn. quod non valz mā datū factū de legato vt ſic ferat ſententiā vide ibi omni no vide bal. ī l. j. C. quō ꝛ q̄ñ iudex vide qō ſimili notat Ly. in. l. j. C. ō bis que deſ. aduo. vide ēt c. meminimuſ de appella. in verbo ſecun dum iure for mam ꝓcedas. and. barb.

x ¶ Imperatorem videbar.in.l.nō ambigitur .ff .de leg.ꝛ.d.anto. in.c.ij.de consti.d.anto.i.c. licet de fo.cō pe.vide q̄ dixi in.c.licet. and.barba.

a ¶ Agnatis vide eundem in.c.j. in secunda colū. q feu.da. possunt ꝛ in.l.j. i xxv.q.de rex diuis. Andr. barb.

b ¶ Esset. Alias debēt expectari. vt j. de consuetu.rec.feu.c.j. Ad predictā distinctionez facit.c.j.de offi.de leg.l.vj. ff.de iudi.l .si longius . ꝛ vide in.d.c'.j. et j.de notȝ.feu. c.j.§.qz autez plius allegandum fit de necessitate ordinis iudiciarij qui maxime redditur in inuitum in causa concludendum: vt aliquis terminus imponatur discepta/tioni.vt no. Innocē.extra de ca.pos.c.pastoralis.ꝛ C.de adul.l.q̄zuis indubitari scōm Olde. PRO/MITTAT. No.formā ꝓmissionis. ꝓmitto venirevel nunciū mittere. BO MJNJ SALRA MENTO. No. ꝓpter cōtumaciā deferri sacramētū aduersario. facit. C. de iudi.l.sancimus. ¶ Quero vtrum in deferendo isto sacramēto fit necessaria citatio per se: Rñ.q nō: qz ḃ est pena precedentȝ cōtumacie vt ḃ. Et no.q iste annus nō seruatur vt ter minus instantie qz nō posset postea iudicari. vt not. C. de iudi.l.properandū. Sed aduerte qz dñs Old. visus est tenere istā ptē q per lapsum triēnij ñ finiat istātia: imo adhuc possint recipi testes ꝛ ꝓbationes ꝛ ferri sentētia diffinitiua: ꝛ hoc tribus rationibus. Prima ne quod inuentum est ad abbreuiandum litis ꝓlixitatē inducat cōtra.l.ij.§.pe.de iura .calum. Secūda qz idē est in criminali: qz biennū non absoluit reū nec a reatu nec ab instantia litis: sed requirit sentētia absolutoria ab instantia que nō lata iudex si ei liqueret de crimine posset fere diffinitiuā. C. vt .j. cer.tēp.l.fi. Certe abolitio nō fit ipso iure sed ōnuȝ p iudicem. ff. de accu.l.libelloꝛ.§.fi.ff.de excu.tuto. l.si cū ipse.§.vl.ꝛ al'.pe. Item cōstat q triennū in ciuili est inuētū ad similitudinē biēnij in criminali : vt dicit illa.l. ꝓperandū. in prin. ergo eādē naturā habet cū illo: ꝛ eisdē regulis iudicatur. ff. de pēis. l. absentē. Tertia ratio est qz nūq̄ȝ aliqua lex dicit q ipso iure finiat instantia lapsu triennij. ꝛ hec opinio ē approbata iure canonico. Non ob. ff. de excu.tut.l .scire oportet. §. ꝓsequēs. qz ibi nō loquit solū de tēpore pfixo ad finiendā instantiaȝ accusationis: sed de tē pore pfixo ad perimēdā excusatōis quātūcūq̄ȝ vere cōpetētis instātiā. vt. C. de tēpo. in integ. resti. l. sup uacuā. C. de dolo. l. fi. ꝓ hoc facit. ff. de adul. l. quinquēnium. fm Old. In hac etiā opi. fuit Pe. vt notat Ly. in. l. properandū. C. de iudi. Sed quicqd cā tent: opi. glo. est vera. qz meta est ꝓposita nō solū cognitori: sed ēt cognitioni ꝛ iudicio. ꝛ ideo lex appellat litē mortuā lapso triēnio. vt. ff. iudi. sol. cum lite mortua ꝛ acta pereūt. vt. C. de prescrip. lon. tem. l. j. ꝛ no. in. l. litigator. de fruc. ꝛ litȝ expen. C. ꝛ iō clausa iurisditione nihil valet q fit a iudice incōpetenti. ar. ff. ad treb. l. facta. §. si quis bonorum. ff. ad carb. l. iij. §. puberi. NON JNTERFUJSSE. Sed nōne testes in hoc sunt singulares: quomō ergo ꝓbāt se nō interfuisse? Rñ. ista nō est ꝓbatio sed ꝓbatōis defectus. SEPE ABSLOJSE. Nota maliciā clericorū qz nolunt facta sua in ꝓpatulo esse sed secreta. In isto. c. sunt due glo. singulares. vna que incipit: sed istud que dicit q populꝰ potest degradare imperatorē * . ꝛ ita consueuit allegari ista glo. vt notat Ly. ff. de legi. l. non ambigitur. Sed certe ista glo. dicit totū contrarium: vt patet i fine. glo. que decidit plus posse ꝑperatorem q̄ȝ populū. hec vera qz hoc dicit iurisc̄. pompo. in. l. barbarius philippus. ff. de offi. preto. olim ergo poterat: hodie nō potest. tex. est in. l. ij. C. de ado. si qs bene respiciat. ꝛ ideo caueat populus romanꝰ a vanis opinionibus ꝛ cogitationibus. Alia glo. est sup verbo hic colligitur. q prelati non possunt infeudare agnatis [a] de iure licet de consuetudine sit secus. q̄ cōsuetudo preualet. ꝛ hoc innuit glo. Tu dic etiam de iure posse si agnati sunt idonei: sicut quando prelati sunt executores pauperum possunt bona distribuere consanguineis si vere sint pauperes. alias secꝰ iuxta glo. que est. C. de sacrosanc. ec. l. illud per Jo. an. de instrumen. edic. §. nunc vero aliqua in vltia charta. ¶ His premissis vtilibus ꝛ vtilissimis possem reuerti ad propriā materiam feudoꝝ ꝛ signare quas dā oppositiones quas signat hic Ja. bel. ¶ Opp. enim q iste tex. non procedat: qz nec in noua inuestitura potest loqui qz ad eam probandā non admittūtur extranei nec in veteri qz ad eā probandā nō sunt necessarij pares. So. loquitur in veteri. naz si potest probari per pares probetur alias per extraneos . vl' loquitur in noua ꝛ dñs nō habebat pares. vel erant absentes vltra mare quorū reditum expectare durum esset. ° Argu. C. de insti. ꝛ substi. l. si pater. ꝛ sic expedias primā glo. Et no. q ad examinationez veri: ois veri prodita probatio debet admitti. C. de libe. cā. nec omissa. vbi est tex. no.

SI quis Diuide capitulum in duas partes. In prima dominus possidebat ꝛ vasallus actor erat. In scōa ecōtrario. prima durat vsqȝ ad §. si autem. ibi secunda vsqȝ in finem.

¶ Casus. Orta contentione inter dñm ꝛ vasallum si vasallus dicit semel patrem suum inuestitum debet probare per testes saltē duos suam intentionez ꝛ eo in probatione deficiente defertur domīo possidenti sacramentum qui iurabit cum .xij. sacramentalibus. eo nolente iurare defertur actori qui iurabit etiam cum .xij. sacramentalibus. vtroqȝ autē nolente iurare dominꝰ possessor absoluitur vasallo autem possidente si possidet per annū sciente domino ꝛ non contradicente solus iurare debet sine alijs: alias autem non. BUOS. No. q in ore duorum testium stat omne verbū. fallit vbi lex requirit maiorem numeꝝ testium. vt. C. de testa. l. testium . nā tūc si vnus defuerit non valet quod agitur. vt. C. de testa. l. si vnus ꝛ. C. de fideicon. l. si veritas. quo casu p pauciores nedum non potest probari factum [c] : sed nec error facti tex. singularis cum glo. sua. ff. de leg. ij. l. cum proponeretur . ¶ Sed quero que est ratio q vnum legatum. xx. solidorum non potest probari per duos testes ꝛ vnū feudum valoris mille marcharuȝ potest probari per duos testes idoneos? Respōdeo qz in testamentis q̄rit' de veritate post mortē eiꝰ q vitatē sciebat. vñ in testamētis cōmittit' facilius falsitas ob quā reprimendaz statuta est a iure numerosa solēnitas testium. vt. C. de fideicon. l. questionem ꝛ. l. hac consultissima. C. de test. ꝛ arg. ff. de testa. mil. l. diuus in ratiōe sui. DEDO ADDO ADJNJ. No. testes produci de domo aduersarij Jtem no. quem posse producere testes ō domo sua sed hoc est speciale in feudis. LUM .XJJ. SACRAMENTALJBUS. i. expurgatoribus iurantibus de conscientia. Ja. olim iurabant ita testis est mihi deꝰ: testis est mihi ꝓscientia ḃ dico corā deo. xxij. q. j. c. si peccatū. in quo testimonio ꝓsciētie non est reddenda ratio per sensum corporis ꝛ eque astringitur negatiua sicut affirmatiua. NOLUE RJT. Sed nunquid est statuenda dilatio ad iurandum? Rñ. sic. vt. ff. de iureiuran. l. iusiurandum ꝛ ad pecunias. in prin. ¶ Sed nunquid tale iuramentuȝ est vera probatio. dicit glo. q non [d] : sed est quasi probatio siue loco probationis. tene menti glo. AJJ LJJS. Nota filios ō facto patris iurare: dicit gl. qz pater ꝛ filiꝰ censent' vna ꝑsona. no. glo. Et no. in hoc. c. ō triplici negatiua. s. cēntie: scie ꝛ credulitatis Adde dicit Odof. i lūma sua sub rubricella ꝓbationibus deficientibꝰ qd fieri debeat in causis feudoꝝ qō ē miz. q i aliquo casu dat' sacramētū vasallo possidēti. nā dū ꝓfitetur q tenet a domīo in feudū ergo confitetur q allodium dñi sit. Sed respōdeo q ista confessio nō est mera sed cum quadā abnegatione vt no. Ly. in simili. C. de do. an. nup. l. ij. SOLUS. Nota q dictio solus est multitudinis exclusiua. PERUAD AMUAD. Nota optimum tex. in materia feudorum q tunc possessio inducit p sumptionē pro vasallo quando fuit per annū pacifice tenta sciente domino ꝛ non ꝓtradicente. ꝛ iste tex. de anno non est alibi. Jtem no. ex patientia presumi

c ¶ Si quis feudū factum vide glo. in. l. j. C. de codici. bar. in. l. here des palā ver. sed si notaui. ff. de test. bal. in. l. ij. C. de se cun. tab. bal. in. l. errore. C. de testa. ꝛ qō not. in. l. quotiens. §. Sz si maiorem. ff. ō here. instit. ꝓ moder. andr. barba.

d ¶ q non. No. q appellatione prō bationis non venit iuramētum qz est simplena prōbatio qō no/ta pro statuti vide tex. ꝛ gl. in. c. j. §. si gs de con . inue. vide bal. i. c. si vasallus. j. si de feu. fue. cōtro. ꝛ. l. j. C. de senten. qui pro eo qō ūter mentum ō cō sue. recti. feu. And. barb.

titulum quod raro accidit licet aliquãdo presumat̃ ex prestatione longo tempore consueta vt no. instit. de acti. §. piudiciales in fi. magne glo. ℣ ff. de vsuris l. cum de in rem verso cũ sua materia. IUSTA IGNORANTIA VEL PARUI TEMPORIS NEGLIGENTIA. Nota q̃ iusta ignorantia vel parui temporis negligentia nocere non debet. facit. ff. de acqui. pos. l. peregre. i pri.

¶ Super glo. h sumitur. No. valde istam glo. quãdo patientia fine cõtradictione ꝑ consensu habeat̃ expresso ℣ est glo. multum magistra. ℣ allegat optimas leges. tamen scias q̃ regulariter patientia. habetur pro patiã ℣ non pro expresso cõsensu: nisi iuncta actui indicanti consensum. quod quandoq; ẽ ratione perceptionis cõmodi. vt. ff. de euic. l. quidam quandoq; ratione compensandi seruitij. vt. ff. man. l. si vero. §. idem pompo. quandoq; ꝑpter paternaq; affectionem. vt. C. de nup. l. si vt proponis. quandoq; propter paternam litterarum acceptationem. vt ff. ad mace. l. si filius quandoq; propter officij sibi ꝑstiti impensionem. vt. ff. de exerci. l. j. §. magistratus quandoq; q̃ patitur aliquid in suo fieri vt. ff. si ser. ven. l. si a te vel in domũ suã induci. vt. ff. de iur̃ do. l. si ego. §. dotis. ver. plane ℣ ff. loca. l. cuq; plures. §. locator quandoq; ratione precedentis debiti. vt. C de acqui. pos. l. ij. quandoq; ratione interuenientis delicti ℣ dissimulationis. vt. C. qui milit. non pos. l. pe. ℣ in auẽ. de san. episco. §. si seruus. coll. ix. ℣. C. ad vel. l. si sine quãdoq; q̃ pars patitur se ascribi. vt. ff. de fideius. tu. l. cum ostendimus. §. vlti. quandoq; ꝑpter coniunctionem personarum vt. ff. de dona. l. ꝑcula. ff. so. ma. l. dotem ℣ l. que dotis. ff. de donati. inter vi. ℣ vxo. l. si seruus cõmunis. Et adde q̃ notat Ja. de are. ff. so. ma. l. ij. §. voluntate. ℣ in. l. q̃ dotis. eo. ti.

¶ De feudo dato in vicẽ legis cõmissorie Rubrica.

¶ Quero vtrũ dñs pleno iure possit obligare feudum vel formalem vsufructum? Et videtur q̃ non: q̃ pignus ipsum formalem facere non potest nec a ꝑprietate separare. So. dic vt no. in. l. j. C. si pigñ pignori datũ sit ℣ est questio subtilis.[e]

SI quis Casus. Feudum nõ potest ꝓstitui sub pacto legis cõmissorie quia non sub pretextu pecunie sed amore dñi dandum est. h. d.

¶ No. q̃ pactum legis cõmissorie ẽ reprobatum in feudis a iure. Sed quomodo hoc intelligatur quero. Pone q̃ vasallus de consensu domini vendit feudum suũ pro. x. de quibus recipit octo pacto apposito q̃ si reliqua. j. mensem non soluãtur feudum sit ineptum. queritur vtrum valeat iste contractus? Et videt̃ q̃ non vt h. Certe salua pace hoc dicit obligauit pignori non dicit vendidit. Ẽ iure cõmuni pactũ legis cõmissorie est reprobatum in pignoribus. vt. C. de pac. pig. l. fi. Ideo ratio que hic assignatur de feudo parum videtur operari: nec est perpetua q̃ in casu proposito feudum potest vendi. Dico ergo tenere contractum nisi probetur simulatio que non presumitur in dubio. nam qualis est cõtractus in prima sui figura: talis presumitur i sui essentia nisi contrarium probaretur. vt. C. de proba. l. cum precibus ℣ no. C. plus valere quod agit̃. l. emptione. ℣ extra de vsuris. c. nauiganti. Et no. q̃ istũ pactum legis cõmissorie est multũ graue ℣ odiosum q̃ perdit precium iam solutum nisi soluat ad terminum. vt no. ff. de peti. here. l. sed si lege in princi. dic vt ibi. ¶ Sed vtrum istud est pactum legis cõmissorie. pignoro tibi hanc rem ℣ si non luero. j. mensẽ nunq̃ ipsaq; amplius possim luere: an istud est pactũ legis cõmissorie? Respondeo sic: licet non dicatur q̃ dñium sit apud creditorem. ista est glo. no. in. l. vlti. C. de pac. pig. ¶ Sed nunquid istud pactũ possit fieri cũ fideiussore. si non extraxero te obligatione ista q̃ pignus quod pro indẽnitate tibi dedi: loco indẽnitatis tuum sit: glo. dicit h̃ q̃ valet quia speciale est in his qui pro alio sunt obligati: q̃ hoc modo possunt indemnes seruari vt. ff. de contrahẽ. emp. l. fi.[e] ¶ Sed nũquid in dote valeat hoc pactũ. si tibi pecuniam nõ restituero: talem fundũ loco permutationis assigno? Et videtur q̃ sic q̃ ista est quedã ꝓmutatio. vt. ff. de iure do. l. ita constante ℣ l. fi. Itẽ speciale videtur in dote. vt. ff. de solu. l. cuius. alias incipit calipodius. dic vt ibi. In text. ibi. QUAMBOLUNQUE. No. singulariter hunc text. q̃ quando in pignoribus est appositum pactũ legis cõmissorie: tunc odio creditoris iuri offerendi vllo tẽpore non prescribitur. Sed alij exponunt quãdocũq; id est vsq; ad. xxx. annos q̃ dicũt q̃ tũc etiã ꝑscribit̃ iuri offerẽdi si creditor ẽ in possessione. sed si debitor est in possessione ℣ conuenit̃ hypothecaria iuri offerendi nũq̃ prescribitur. vt. l. pure. §. fi. de excep. doli. Alij dicũt q̃ etiã si debitor agit pignoratitia semp potest offerre nec debet excipi: tu non potes offerre: licet possit excipi tu nõ potes agere: quia ex eo die quo habebat potestatem expiundi eo q̃ cõditio erat potestatiua fluxerunt. xxx. anni. quod non subtiliter dictũ est. vt. ff. de cap. l. in libello. §. si quis seruũ. Vel dic de plano q̃ iuri offerẽdi prescribitur quando est preambulũ iuris agendi vt. C. de bonis auc. iud. pos. l. fi. Sic ℣ iuri displicendi prescribit̃. ff. de edil. edic. l. quod si nolit. §. si qd ita. ℣ facit. ff. quẽ ad. ser. amit. l. si partes. §. j. ¶ Quero vtrum valeat istud pactũ obligo tibi tale feudum pro. x. ℣ si nõ soluero. j. mensem habeas tale feudũ emptũ iusto precio? Rñdeo sic: ℣ est mirabile q̃ licet non sit collatũ in aliquem arbitrum declarandi preciũ: valet tamẽ: q̃ istud pactũ est pars alterius contract̃ validi. iste est casus notabilis. ff. de pigno. l. fi fundus. §. fina.[f] ¶ Quero: pone q̃ tu mutuasti mihi. x. nullo pignore constituto hoc pacto q̃ si nõ soluero. j. mensẽ talis domus mea sit tua pro illis. x. an valeat pactum Rñdeo sic: q̃ nõ est pactũ pignoris. vt. d. l. fi. ff. de contrahẽ. emp. vbi est tex. notabilis. ¶ Quero: pone q̃ pactũ legis cõmissorie nõ est appositum in ipso contractu pignoris: sed diu post: vtrum valeat? Rñdeo sic: vt. ff. de pig. act. l. titius. vel ibi interuenit pactũ rogatu debitoris ℣ eius gratia non voraginе creditoris. Et dicũt qdam q̃ ex interuallo valet ad excipiendũ nõ ad agendũ vt refert bar. in. d. l. calipodius. ¶ Quero de quibusdã pactis que fiũt cum feneratoribus. Pone: fenerator mutuat mihi re vera centũ: pro quibus ego facio chartam venditionis cuiusdã domus hoc pacto q̃ ego ꝑmitto re emere hanc domũ post quinquenniũ ℣ non ante pro eodem precio: quero an ipse ꝓtractus presumat̃ usurarius? Rñdeo videt̃ q̃ sic: q̃ ℣ si non possit ꝑbari aperte de mutuo tñ ex consuetudine feneratoꝝ presumo ꝓtractũ usurariũ. Itẽ q̃ ꝓtra naturã vere vẽditionis: vt extra de contrahen. emp. ℣ ven. c. ad nostram. ℣ de pig. illo vos. Alij contradicunt q̃ nulla lex vel decretalis h̃ dicit. ℣ ex forma sui iste contractus non est feneratitius. Item emptio ℣ vẽditio potest fieri ad certum tempus. ℣ facit. C. de pac. iter. cẽpto. l. ij. Isti dicunt melius nisi ꝑbetur q̃ iste talis sit solit̃ fenerari ℣ in fraudẽ usuraꝝ simulata instrã cõficere. Nã i eodẽ genere malitie semel malus semp ꝑsumit̃ mal̃ vt i regula semel malus. ℣ ibi p By.[g] ¶ Et conclude q̃ alteratio contractus ℣ pacta insolita ℣ quod est usurarius faciunt contra ipsum presumi. Simile no. in. l. vj. ff. de conditio. insti. cui presumptioni statur. ℣ idem de alijs pactis similibus insolitis que videntur contra naturam mere venditionis. ℣ facit. ff. de probatio. l. qui testamentum. vbi ꝑpter legis interdictum presumitur fraudis simulatio eo. titu. l. cum tacitum. ℣. C. de na. li. l. j. ℣ l. siquis

[e] ¶ Subtil. Itẽ q̃ro vtruꝝ feudum possit formari ꝑ pignoris datione vt q̃ dicat dñs concedo tibi tale castrum meum in feudum pro pignore. Et videt̃ q̃ sic. nam ℣ hoc mõ constituitur usufructꝰ formalis. vt no. in. l. j. ff. si pignus pig. da. sit q̃q; stio subtilis ẽ Extra no. q̃ in pactis pignorum fauoraꝝ bilior est fideiussor q̃ mutuatoꝝ. vt. ff. ẽ cõtrahen. emp. l. fi. §. j. fideiussoꝝ. n. fideiubendo prestat quoddam beneficiũ creditoꝝ: fenerator vero non.

[f] ¶ §. finali. Quero vtrũ valeat tale pactum quod fit animo compẽsãdi. dic q̃ sic vt. ff. de le. ij. l. creditorem.

[g] ¶ per dy. Nam in dubijs est locus cõiecturis ex cõsuetudine. de auro. ℣ argẽ. leg. l. pediculis. §. argento per accur.

h ¶ Cum ſi. Et facit ad h quod legiſ et nō.in.c.ij.ō reſcrip. ꝛ quod dixi in.l.iij.C. plꝰ valere qō agitur in mea lectura.

i ¶ In.l.j. Et dic in contractu vſurario nō agi contra ẽptorez pignoraticia actione ſed cōditione ex canone. nā ſepe numero cōditio ex lege tanꝝ in rem ſcripta ſegſ fundum.C.de iu. deli.l.fi.ſ.ſed ſi prefatam.

ſeu.ꝛ.ff.de legi.l.fraus cum ſimi. [b] ¶ Quero ſi pignoratur caſtrum an creditor poſſit vti iuriſditione ꝛ alijs iuribus incorporalibus:¶ Reſpondeo:dic vt extra de re iudi.c.cum bertoldus.ꝛ argu.ff.de pig. acti.l.eleganter.ſ.fina. ¶ Quero an de iure canonico pignoratitia ſit in rez ſcripta ita qꝫ ſorte ſoluta cō petat contra emptorem pignoratitia ꝛ quēlibet poſſeſſorem:¶ Dicit Jnno.qꝫ eſt mere perſonalis qꝛ oritur ex contractu.alias non eſſet differentia inter pignoratitiam que datur debitori ꝛ hypothecariam que datur creditori.quod falſum eſt.vt no.in proemio ffozum.ſ.tertij. Jnſuper hoc dicit qꝫ quecunqꝫ actio ſit non eſt vis:quicūqꝫ porro poſſeſſor ſit tenetur ꝛ ſic eſt ambulatoria.de pigno.c.cum conſtet.ibi videas in nouella. Et verum dicit de iure canonico ne creditores in fraudem vſurarum vendentis poſſint fraudare debitores. Si enim contractus non eſſet vſurarius ſed ſimplex:opinio Jnno.eſſet verior vt dixi.C.de pig.acti.l.j. [i]

Si quis Si dominus aliquez inueſtit de beneficio ſui militis ſm placentinos non tenet inueſtitura ſine conſenſu eius cuius eſt feudum.

Sed ſm mediolanenſes ꝛ cremoneñ.valet inueſtitura ſi nullum generatur preiudicium ei cuius eſt feudum.predicta inueſtitura poteſt habere effectum decedente vaſallo ſine ſucceſſore. hoc dicit. ¶ Quero que iſtarum opinio ſit verior:¶ Et videtur qꝫ opinio placentinorum pluribus rationibꝰ.¶ Primo qꝛ non licet tempus anticipare.C.qui admit.ad bo.poſ.l.fi.ff.qꝫ cuiuſcūqꝫ vniuer.no.l.item eorum.ſ.ſed ſi ita.nec aliquid operatur talis conſenſus.ff. quorum le.l.j.ſ.quod autem.arg.ff.de infa.l.qd ergo.in prin.Secundo qꝛ non licet in mortem alteriuſ ſperare de verbo.obli.inter ſtipu.ſ.ſacram.ff.ad trebel.l.ita tamen.ſ.a patre.Tertio quia eſt contra bonos mores ꝛ interdum aperit viam ad maleficia.vt C.de pac.l.fi.Quarto qꝛ ꝛ ſi de hereditate icerti hominis valet pactū.ſecus ſi de certi hominis hereditate tractetur.vt.l.iij.ff.pro ſocio. Quinto facit ad idem quod dicitur de prebendis extra de conceſſi. preben.c.ij.ꝛ in alijs officijs eadem ratione. ¶ Jn contrarium qꝫ opinio mediola.ſit vera:arguitur ſic lege cauetur qꝫ ſi pater legat ſeruum caſtrenſis peculij viuo filio:ꝛ poſtea filius viuo patre decedit abiteſtato qꝫ tale legatum ſumit effectum:ꝛ tamen pater teſtatus erat de peculio filij viuentis.vt.ff.de lega.j.l.ſeruum filij.in prin. ¶ Secundo probatur ꝑ ſimile.nam ſi ego conſtitui alicui vſufructum in vita ſua nulla lex prohibet illum vſufructuꝫ me alteri cō cedere cum eius eſſe deſierit.argu.de leg.ij.l.vt heredibus.Tertio hoc probaꝫ per argu.ab abſurdo. nam abſurdum eſſet dicere qꝫ vaſallus qui ignoranter fuit inueſtitus non poſſet dicere contractum alicui quem ꝛ agere de euictione.arg.ff.de contraben.ēp. l.liberi hominis.Quarto quia iſte contractus celebratur ſuper re concedentis.nec enim eſt obligatus primo feudatario ad non infeudandum alteri niſi in caſu caducitatis feudi.imo ꝛ ſi hoc dixiſſet non valꝫ qꝛ non intereſſet paciſcentis.vt.ff.de verbo. oblig. l.ſi ita quis.ſ.ea.l. ¶ Quinto ꝛ vltimo quia habuimus caſum expreſſum qꝫ valet talis inueſtitura dūmodo ſit rite facta id eſt non pure:ſed ſub intrinſeca conditione.vt.ſ.qui ſuc.tene.c.ſiquis inueſtitus.et ħ eſt ipſa veritas. ¶ Ad quorum verborum intelligentiam ſciendum eſt qꝫ iſta inueſticura de qua loquimur non eſt de futura ſucceſſione immo ideo incipit quia primus inueſtitus ſine ſucceſſore feudi decedit.ꝛ ideo errant qui credunt qꝫ iſte contractus ſit de futura ſucceſſione quia immo eſt ō caducitate ſucceſſionis. ¶ Cum ergo queritur vtrum pactum de futura ſucceſſiōe valeat:dic:aut ſuper hereditate viuentis:aut ſuper hereditate iam defuncti.¶ Primo caſu diſtingue:quia aut tractatur de hereditate incerti hominis ꝛ valet. Aut certi ꝛ tunc aut liberti ꝛ valet ratione iuriſpatronatus.vt.ff.de ac.emp.l.ſi quis ſeruum. Aut ingenui ꝛ tunc aut fit cum ipo de cuius ſucceſſione tractatur ad impediendam liberaz teſtamenti factionem:ꝛ non valet.vt.ff.pro ſocio.l. cum duobus.ſ.idem reſpondit. Aut ad iudicium futuri ſucceſſoris ꝛ tunc valet ꝛ tranſfertur ad verum heredem.vt.ff.de pac.l.tale pactum.ſ.finali. Jtem donatio valet cauſa mortis etiā momnium bonorū ꝛ hereditatis future.vt.C.de pac.l.licet.ꝛ no.co.ti. l.fi.Si vero fit pactum non cuz eo de cuius ſucceſſione agitur:ſed cum quodam tertio valet illo conſentiente de cuius hereditate agitur ꝛ in conſenſu perſeuerante alias enim paciſcens reputatur indignus ſicut ille qui ſcienter gerit ſe pro herede hominis viuētis.vt.ff.de dona.l.donationes in concubinaz.ſ.fi. ꝛ C.de pac.l.fi. ¶ Secundo vero caſu principali quā do tractatur de futura ſucceſſione mortui ꝛ non viuentis bene valet pactum.C.ō pac.l.j.C. de tranſactionibus.l.cum donationis.ꝛ C.vt in poſ.lega.l.cū archimedoram. ¶ Reuertendo ad noſtrum.c.ħ.nō eſt pactum de futura ſucceſſione viuētis nec mortui ſed eſt quoddam pactum collatum in defectum iure tertij:quod quidem pactum habet in ſe iuris ordinem ꝛ eſt de iure vallidum.ꝛ ita habes huius.c.intellectum ꝛ adde quod notat Guil.de cu.ff. de pac.l.ꝛ ſi ſuum heredem. ¶ Extra propono talem queſtionem.titius filios non habens compoſuit magnum patrimonium per fas ꝛ nefas.vñ volens aīe ſue conſulere reliquit pauperibus medietatem omnium bonorum ſuorum:ꝛ quia habebat cōſanguineos ſuos potentes ſic ait:ꝛ ſi contingeret me facere aliud teſtamentum [k] in quo conſanguineos meos inſtituerem per quod reuocaretur preſens iudicium ex nunc tibi petro notario publico tanqꝫ publice perſone ſtipulanti ꝛ recipienti pro dictis pauperibus dono irreuocabiliter ꝛ inter viuos dictam medietatem omnium bonorum meorum:conſtituens me ex nunc dictam medietatez precario nomine poſſidere.quod tā dem venit in noticiam conſanguineorum qui fecerūt dictum teſtamentuz mutare:modo q̄ritur vtrū pauperes vigore dicte donationis poſſint aliquid conſequi vel habere:¶ Et vulgata opinio domini Dy.de muſſello eſt qꝫ ſic.ff.de teſta.l.heredes palam.ſ.fi. et in regula quod ſemel placuit.extra de reg.iur.li.vj. Sed contraria opinio non minus eſt vulgata qꝫ non valet iſte contractus donationis ne impediatur libera factio teſtamenti.de ver.obli.l.ſtipulatio ħ modo concepta. Pro prima opi.facit quia equum eſt qꝫ teſtator poſſit anime ſue conſulere contra impreſſionē conſanguineorum.nec eſt ħ conſilium turpe ſed ſalubre:ꝛ ſic ħ eſt ſpeciale fauore anime. Jn contrarium eſt pro alia parte iuris regula cui eſt inherenduz ſicut bononienſes inherēt carrotio dicit glo.ff.de re.iur. Omnis diffinitio.ꝛ equitas animi de qua loqueris eſt equitas non ſcripta que nullius eſt momenti. Cōſidera.nos longe ſumus extra diſputationem dictorum.nam hic interuenit traditio:vnde ꝛ ſi donatio eſſet infirma tamen ꝛ ſine cauſa domin⁹ volens trāſferre dominium tranſfert.vt.ff.de condi ob cauſam l.iij.ſ.ſubtilius.vel quia cauſa eſt ipſa ſaltem liberalitas.vt.ff.de dona.l.ħ iure. Volens ergo ſubſtinere opi.By.faciat quod procedatur ad actum traditionis que etiam ſub conditione fieri poteſt. vt.ff.ō acqui.poſ.l.qui abſenti. Et cautius eſt ſi interueniat traditio corporalis quaz ſi precaria quia precarium forte non valet [l] ſi non valet principale. ego dimitto te hic ſine deciſione: cogita. ¶ Secundo queritur de tali queſtione. quidam habebat vxorem que multum ſibi blandiebatur:que cum iſte liberos non haberet induxit ipm ad teſtandū verſus ipam hoc acto:qꝫ ſiue mutaret teſtm̄ ſiue nō iſta vxor iure dona

l ¶ Alio te ſtamentū.Li de bal.in.l.cū antiquitus.C ō teſta.ꝛ in.l. ſancim⁹.C.e. ꝛ in.l.ex teſtamento.C.de fi dei. bar.in.l. ſtipulatio hoc modo ō ver. obli. vide ibi ludo.Roma. vide.d.pe.in c.cum eſſes. de teſta.dixi in.c.relatum. eo.ti.Andre. barba.

l ¶ Nō valz vide bal.in.l. ex teſtamēto. C.de fidei.fa. cit ſimili ter. ſing.l.fi.de cō ſtitu.pecu.ꝛ bal.in.l.fi ab/ ſentz.C.ſi cer. peta.Andre. barba.

m ¶ Vel sibi. Sed nunquid sufficit cõstitutũ. vi q nõ vt. s. pria. q. j. qr p carium forte non valet. ⁊ facit qõ no. guil. de cu. in. l. ab emptiõe. ff. de pactis ⁊ bar. in. l. post contractum de dona. ⁊ in consilijs suis est consi. qõ inci. petrus nicole. vm q sufficiat facit qõ no. idẽ Bar. i. l. si is qui p emptore ad fi. ō vsuc. ⁊ in cõsi. suis esse consi. qõ inci. martin⁹ de eugubio. ⁊ l. qõ de suo. C. de dote caute non nu.

n ¶. §. emphiteosiz. Et ratio ꝺ̃ditur quia prescriptio non extenditur vltra id quod prescribitur. l. j. §. iulianus. de iti. actuq; pri. ⁊ p bar. in auct. q rem. C. de sacrosanc. ecc.

n ¶ Jus cõe Quid autẽ si dicaꝫ scõz ius an itelligatur scõm ius cõe an scõm ius municipale vide Ang. in disputatiõe q̃ incipit duo adiuicem litigantes. ⁊ plene p ludo i rubrica de arbi. ⁊ bal. i. l. sedet si qs. §. quesitum p pe. finem. ff. si quis caut. an. bar.

o ¶ De prescripta. Vide tex. ō iure melioꝛẽ scõm io. an. in. c. cum a uia de elect. An. barba.

tionis iter viuos ꝺz hẽre quãdã domũ. iste mutauit testm̃: de dicta donatione inter viuos nulla facta mẽtione: q̃ritur an ista mulier debeat hẽre domũ predictam: Et vr̃ q non. vt. d. l. stipulatio hoc mõ. Contrariũ dico qr ista donatio est pñs ⁊ pura qr dicit sive mutauero testm̃ siue nõ. ⁊ ideo non est opposita in penã testamenti mutati. Caue tñ qr nisi interuenerit traditio non cõfirmaꝫ morte. ⁊ sufficit q traditio in teruẽiat tpe donatiõis vel postea viuo donãte. ff. de dona. inter vir. ⁊ vxo. l. pap. ar. in. l. ij. C. siquis alteri vel sibi m. ¶ Hanc refert. d. giliolus de cremo. discipulus bal. fuisse addi. bal.

Quidam obligauit Bi uiõ de in tres ptes. Prio thema ⁊ qõ. Scõo rnsio: in qua qdez prio deferꝫ sacrm filio vasalli. In tertia pte deferꝫ filio dñi. scda incipit ibi vñ nõ. ꝯtia ibi si aũt. ¶ Cãus filio militz diceti prez ũestitũ ō pignoꝛe ⁊ xxx. ánis noie feudi possediss̃e ō ferꝫ iusiurãdũ vt iuret cũ. xij. sacr̃alibus forma h̃ tradita. ſz eo nolẽte iurare deferꝫ filio dñi. q si iurare recusat cogiꝫ filiũ militz ũestire. h. d. Ja. bel. ¶ Not. q pscriptõe. xxx. ãnoꝝ qs defendit ĩ feudo vt si qs rẽ aliquã feudi noie tãq̃z ifeudatã possederit ⁊ fuitiũ p ea dño exhibuerit ⁊ q̃z̃uis de ea ũestit⁹ ñ fuerit ōfendit sibi ius feudi vt h. ⁊. j. si ō feu. fue. ꝓtro. ca. siqs p. xxx. an. Sz mirꝫ h̃r̃. ná qõ citeriozi tpe pscribiꝫ vltẽriozi tpe pscribi ipossibile ẽ. ar. ff. devsuca. l. seqꝫ. §. lana. Sed si ita est q si anno qs rẽ ab aliquo feudi noie tenuerit dño pñte ⁊ ñ ꝺicẽte: ⁊ seruitiũ eius q̃si a vasallo recipiẽte: ſz nõ ꝓbeꝫ ũestitura interceſſiſſe: tñ iurãdo se inuestitũ fuiſſe rẽ vt feudũ tenebit. j. de ꝓsue. rec. feu. c. j. §. illud. ⁊. s̃. si de ũesti. iter dñm ⁊ vas. lis oriaꝫ. c. fi. ⁊ de feudo sine cul. nõ admit. c. siqs miles. So. Aut tu loq̃ris de cõstitutiõe feudi ⁊ requirunꝫ. xxx. anni. qõ tps loco cõstituti hr̃ sicut dicit tex. alibi ff. de aqua quo. l. hoc iure. §. ductꝰ aque. Aut de feudi probatione: ⁊ tunc refert: qr aut p̃ceſſit titulus pignoris ⁊ requirunꝫ. xxx. anni vt hic. Aut nõ apparet quis titulus p̃ceſſit tñ allegaꝫ inuestitura recti feudi ⁊ tunc sufficit annus vt in ꝓtrarijs. Sed mirabile videtur istud qõ in isto. c. ꝺr ⁊ ꝓtra doctrinaz glosaruz ⁊ doctorũ in. l. si certis annis. C. de pac. Nã vbi constat de cã vera vbi alius titul⁹ allegatus ex tẽpe non ꝓbatur. sed hic cõstat de cã va vz de pignoꝛe: ergo alius titul⁹ non p̃sumiꝫ qr primordio tituli posterior formaꝫ euent⁹. vt. C. de ipo. lu. descrip. l. j. li. x. So. spãle in feudo est ꝓpter seruitia q̃ recipit dñs a vasallo lõgissimo tpe vt presumaꝫ ipso facto rectũ feuduz cõstitutũ exquo dñs nũq̃z p tñ tps fecit mentionez q̃ eẽt pign⁹. ¶ Sz nũquid in isto feudo pscripto succedit heres: Quidã dicũt q nõ: qr non interceſſit va inuestitura. Alij dicũt q fic: qr pscriptio eqparaꝫ veritati. vt no. in. l. j. de serui. ⁊ aqua. C. qõ satis ꝓbaꝫ in h. c. quo cauet q si pater possedit per. xxx. annos ⁊ prestitit seruitia cõsueta q filiꝰ in tali feudo succedit. Ego de facto fui cõsultus de eo qui acquisiuit ẽphiteosim ecclesie p̃ pscriptionẽ. xl. annoꝝ. h̃ eñ tps necessariũ est in ecclesia nec sufficit in ea longum tps de quo loquitur. l. cũ de in rẽ vso. ff. de vsuris ⁊ extra de pscrip. c. de quarta. ⁊ in auẽ. de ecc. ti. in prin. coll. ix. An ius istius pscriptiõis extendatur in tertiã gnationẽ tñ an ĩ infinitũ: rñdi q sicut emphiteosis ifoꝛmiter concesse. i. sine personarũ distinctione intelligitur in tertiã gnationẽ: ita sit in prescripta emphiteoq; infoꝛmis est vt in anẽt. de non alie. §. emphiteosim. ¶ Querit glo. vtrum ille qui prescribit lõgissimo tempoze si cadat a possession e habeat ius ven-

p ¶ §. Temporalis. pro glo. §. tẽporalis vide tex. valde sing. in. l. fi. i versiculo. nec vno die. C. de seruitu. ⁊ aqua ⁊ ibi bal. licet moderniozes faciãt festi de glo. ⁊ tex. non allegant. ⁊ vide alium in. c. cum de beneficio de p ben. in. vj. vide Abba. in. c. pro illoꝝ de preben. vbi limitat illam quando vnus contradixit consuetudini aliꝝ patientibꝰ secus si oñes contrauenissent cõtra consuetudinez qr tunc non regrit prescriptõ secundum eũ ibi. and. bar. q ¶ Hoc verum. Nota singulariter q valet cõsuetudo quod ibi aliquo actu notarius apponat nomen absentis vide hosti. en. in. ca. ij. de fide instrum̃. vbi dicit ō cõsuetudine seruari quod in absentia episcopi habens sigillum eius sigillat nomine episcopiq; ex vi consuetudinis censetur episcopus esse presens ꝓpter personã illius cui commisit sigillum qui interest ip si actui ⁊ talis cõsuetudo excusat a pena falsi per. c. cuz dilectus de fide instru. ⁊ vide per scribẽ. ⁊ istud dictuz refert bal. in rubrica de fide instr. ⁊ ibi dixit quod valet consuetudo perusij vbi ostendit bursa ⁊ notarius scribit quod talis r̃cepit tã tam pecuniaz licet notarius non viderit illam pecuniaz tamen excusatur ꝓpter consuetudinez qõ tenet mẽti. In §. sciendũ ibi vtrũ nomina debitoꝝ vide bart. in. l. potest. ff. ō auct. tuto. ⁊ in l. mouentium ff. de verbo. significatione. and. barba.

dicandi: ⁊ remittit ad. l. siquis emptionis. C. de prescriptioni. xxx. ann. ⁊ dic vt ibi. ¶ Queritur an ius offerendi p̃scribatur spatio lõgissimi temporis: ⁊ allegatur h̃. c. q̃ sic facit qõ dixi. s̃. eo. titu. c. j. ⁊. C. de scriptio. xxx. annoꝝ. l. cũ notissimi. §. eodem iure. ¶ Ultimo no. q̃ per receptionẽ seruitioꝝ non iducitur constitutio feudoꝝ nisi sit prescripta. quod tene menti.

¶ Liber p̃m⁹ in vsib⁹ feudoꝝ explicit feliciter.

Incipit liber secundus.

¶ De feudi cognitione Rubrica.

Hertus Diuide capitulum in duas ptes. Primo quo iure vniuersaliter ⁊ generaliter omnes cãe decidanꝫ Secũdo quo iure cãe feudi spãles. Secũda incipit ibi. Usus tñ feudi ¶ Casus. Cause generaliter aut decidnntur iure romanoꝝ: aut legibus lõbardoꝝ: aut ꝓsuetudine. Sed feudales cãe decidũtur cõsuetudine q̃ vincit legẽ in hac parte: ſz ꝺriũ dici soleat. Cõsuetudine aũt deficiẽte decidi possunt etiã lege scripta. h. d. LOMBARDI. No. q ille cui cõmittiꝫ decisio cause similiter debet iudicare quandoq; ſm ius cõmune: quãdoq; ſm legẽ lombardoꝝ: quãdoq; ſm specialem ꝓsuetudinẽ loci. quod intelligo prout cõmittẽs erat iudicaturus. h̃ declaraꝫ per doc. C. de sũma trini. l. cũctos populos ⁊. C. de emã. lib. l. j. Et dic q ĩ ter eos q viuũt iure romano cã decidiꝫ solũ ſm ius cõe. Sed inter eos q viuũt iure lõbardo cã decideꝫ iure lõbardoꝝ. Et inter eos qui viuunt ſm ius loci debet iudicare ſm cõsuetudinẽ illius loci tã in contractibus ordinarijs q̃z in testamẽtis. vt. ff. de euic. l. si fundus. C. de test. l. fi. ⁊ no. in. l. ij. ff. de eo quod certo loco. Et qr ista materia est multũ lõga remitto te ad no. per alios ⁊ me in. d. l. cunctos populos vbi ad saturitatẽ videre potes. ¶ Et no. q illõ q̃ dicitur hic de consuetudine intelligitur de prescripta. ⁹ nam anteq̃z sit prescripta non dicitur consuetudo: sed dicitur voluntas inducendi cõsuetudinez. Sicut dicimus in alia materia quia nõ dicitur quis ante lit. contest. agere sed agere velle. vt. ff. rem ra. ha. l. amplius. Adde q consuetudo non prescripta non derogat prescripte: vt no. ff. de reg. iur. l. nemo §. temporalis ᵖ. Hoc est verus in petitorio sec⁹ĩ possessorio. vt no. in. c. cum ecclesia de electio. in nouel. ¶ In glo. j. no. q iniqua consuetudo prescribi non potest. iniquã intelligo id est intolerabilem puta qr est contra ius diuinum. ¶ Sed pone ĩ ciuitate Perusie tres sunt conseruatoꝛes monete ⁊ quando fiũt solutiones in cõmuni consueuit notarius ponere nomina omnium trium licet vnus sit absens: queritur vtrum ista consuetudo teneat: Ho. dicit q nõ quia inducit crimen falsi. Sed consuetudo quoꝝundam locoꝝ seruat contrarium: qr qõ maioꝛ ps facit ꝛc. h̃ verus⁹ est quando in preiudicium absentis nihil fit ⁊ materia vera est ĩ seipsa. De hoc no. ex̃ ō his que fiunt a prela. sine consensu capituli. c. q̃sto ⁊ nõ repitur alibi. Caueat tamen sibi notarius qr si talis ꝑsona esset de substãtia: instrumẽtũ non careret vicio falsitatis. Eadẽ ratione defendũt nõrij cõis perusie q sũt rogati vltima die officij q̃ ad illã diez ponãt solutiones que fiunt ipsis massarijs. Nã consue

r ¶ Jn no/uella. Adō q cōsuetudo rerum naturam infringere nō potest licz ius naturale possit modificare l.ij.ff.de vsuf. earū rex que vsu cōsumuntur. Dicit lex q debet attendi cōsuetudo prouincie in q̄ quis conuersatus est.ff. ō le.j.l.si seruus plurium.§.fi. s ¶ Lōgi tēporis Ad qō vis ō quod no. per guil.ō cu. in.l.j.ff.ō sta. bo.ꝛ per bar. in.l.quint⁹.ff. de annuis le. in.§.argento. ꝛ p dy.ꝛ ray. in.l.potest.ff. de auctoritate tutoꝝ.ꝛ qō no. Iar.ff.ō leg.j.l.si sic.§. fi.cum. l. seq. t ¶ Loquendi. Jsta est posita vt plimū in.c.j.j.titu.p xi.

v ¶ Non intelligitur datum quod possideri non potest.de leg.iij. l.qui concubinam.§.si heres. Nec intelligitur creditor datus qō est ei locatus ff.de peric.ꝛ cōmo.rei ven. l. serui ēptor. Qui recessit: tenetur ac si p cepisset cōmoda si timuit iniuste. At iustus timor p/sumitur vbi ē terroris iusta trepidatio naturalis. ff.locati.l. habitatoꝛes.§.fi. Erroꝛ nois vl cōfiniū nō viciat possessionē qꝛ nō viciat intellectū vbi veritas preferē opinioni. vt. C.de le.l.si fortidianum. Et idē in testibus puto q si vera consonant putatiua non vitiāt nisi sint tudo ipsos excusat ꝛ etiā ipsa necessitas.ꝛ nō interest cōmunitatis imo interesset si contrarium fieret. vnde vbi est bona mēs ꝛ intentio ibi nō potest esse falsitas.quod tene menti. ¶ Jbi prohibens secus si sit tolerabilis vt patet in statutis q̄ minuūt legitimā filioꝝ: vel que disponūt q filia dotata non succedat extantibus masculis. Non enim exigimus in consuetudine q semp sit rationabilis: sed satis est q tolerabilis ꝛ vsu approbata.vt no. Jnno.in rubrica de cōsuetudine.extra. ¶ Jn glo.ij.no.q arg. feudoꝝ in alijs casibus qui sunt decisi iure romano nihil valent sed solū in materia cōsuetudinis. quod legitur ꝛ no.in.l.de quibus.ff.ō legi.quod tene mēti. Econtrario vero cause feudoꝝ que non inueniūtur decise p consuetudinē debēt decidi per argumēta iuris ciuilis.quod est no.dignū. Nec mixt qꝛ argumētis causa deciditur.vt.ff.ad treb.l.qui filium. §.fabinus. ¶ Jtē no.ex littera ista que dicit.qui in nostris partibus obtinet.q dicunt quidam q oēs consuetudines feudoꝝ sunt locales ꝛ preter tex. legū ꝛ iperatoꝝ nihil videtur esse ius generale. Et ꝓ hoc.glosare consuetudines feudoꝝ est ac si quis glosaret consuetudines papiensiū.quod satis videt ineptum. Unde dico q consuetudines in hoc volumine approbate debent seruari tāq̄ consuetudines generales. Quedam tamen sunt recitate sed nō approbate.vt.j.de matrimonio ad mō. contracto.c.j. super quibus nō est ponendū ingenium ad glosandas truffas vel tabulas.vnde dicit aristote.cum edit qs lentem non fundas myron.i.aromata. ¶ Et gl.nū q per sententias arbitroꝝ non confirmatur consuetudo.vt no.extra de verbo.signi.c.abbate in no uel. ¶ Jtē no.q qñq̄ ꝓsuetudo vicit legē diuinā ꝛ canonicā simul iunctā.vt no.extra de ꝓsang.ꝛ aff.c. qō super in nouel.' ¶ Querit gl.nō qd possit argui per simile consuetudinis: Rñdet ꝛ dicit q sic in mā cōsuetudinis.pōt argui p silē ꝓsuetudinis :sz in alia materia secus.quia illa sunt similia quoꝝ qualitas est vna.quod dic vt no.ff.de leg.l. ideoq̄ ꝛ in. l.de quibus vbi omnino videas. ¶ Jllud non omitto q consuetudo dicitur ciuium tacita conuentio. Et ideo sicut pactū nō extenditur ad aliā rē vel personam q̄z de quibus loquitur.vt.ff.de pact.l.si vnus.§.ante omnia. Jta nec consuetudo. ꝛ iō consuetudo est stricti iuris.quod etiam patet qꝛ filia q̄z parit.i.actio siue conditio ex moribus est stricti iurꝫ vt insti.de acti.§.actionum.

Sciendum est Feudū constitui potest in rebus immobilibus aut solo coherentib⁹ aut in his que inter immobilia cōputātur. Feudū aūt acquiritur duobus modis.s.inuestitnra aut successione.h.d. ¶ Jn tex. ibi. SOLJ.i.ímobilibus vel solo coherentib⁹ vt ī edificijs q̄ solo coherēt. By. LO APUTAR TUR.vt annui redditus.vt.C.de sacrosan.ec.l.iubemus.vt sunt annui fructus vt extra de elec.c.q̄rela. Jtē pedagia ꝛ guidagia ꝛ similia.vt.j.que sūt regalia.c.j.quod dic vt no.in spe.de causa pos.§.qꝛ vero.ver.quid de colligentibus ꝛ.ff.ō publica.l.si publicanus.§.in omnibus per dy.ꝛ alios. ¶ Sed nū quid ille qui emit pedagium a cōmuni videat emisse penas transgressoꝝ: Respondeo sic.vt.ff.de actio.emp.l.creditoꝛ in prin.ꝛ ibi per Ly.in additio. BE LAMERA.vt in pecunia. BE LAMEUA.vt in cibarijs ꝛ distributionibus siue diurnis siue in grosso non est vis. Et no.ħ de istis duobus feudis de camera ꝛ caneua. ¶ Extra querit ħ glo. vtrum nomina debitoꝝ inter ímobilia cōputentur Nō qꝛ glo.caute loquitur. Non enim querit an sint ímobilia: qꝛ ímobilia ꝓprie sunt coꝛpoꝛa: sed querit cū quibus cōputentur. Et dic vt no.ff.de ver.sig.l. mouētium per accur. Breuiter vbi inuenitur p se iuris dispositio: actiones personales non sunt mobiles nec ímobiles sed reales sic.l.adiuo pio.§.fi.ff.de re iudi. Sed vbi non inuenitur per se iuris dispositio separata tunc aut continet subiectū mobile.i.reꝝ mobilē ꝛ cōputantur inter mobilia. Aut ímobile et tunc inter ímobilia.vt.C.de predijs mino.l.si ad resoluendam. Et no.in.l.j.C.si aduersus transac. Et hoc verum in dispositione legis. Sed in dispositione hominis actiones personales nūquā continētur appellatione mobiliū vel ímobiliū: nec etiam cyrographa in quibus continētur nomina debitoꝝ.vt ff.de le.ij.l.caius.in prin.ꝛ facit.ff.de pecul.l.quā tuberonis.§.in peculio.ꝛ facit.l.vlti.C.de prescri.lōgi temporis. ⁶ ¶ Querit dñs Fede.de senis in suis consilijs: vtrū sit verū q annalis prestatio inter ímobilia cōputetur: Nam Ly.in.l.si certis annis dicit q non. Sed ipse idem in.l.sciendum.ff. qui satisd. cog. dicit q sic. Sed dñs Fede. dicit q si est longa prestatio q̄ continentur inter ímobilia: alias secus. Ego dico q aut continet mere personale debitum: aut reale vel mixtum. Primo casu non computetur inter ímobilia qꝛ non competit aliquod petitoꝛium vel possessoꝛium.vt.l.fi.C.quoꝛuꝫ bo. Hic vide omnino quod no.in.c.peruenit.de censibus in nouel.ꝛ in cle.exiuit in.§.cūq̄ annui redditus.de ver.sig.ꝛ in.l.iubemus nulli.ꝛ quod ibi per glo.ꝛ Ly.in prī. C.de sacrosan.ec. Secundo ꝛ tertio casu inter mobilia cōputantur: vt quando iur̄ seruitioꝝ impedit vt.C.de agri.ꝛ censi.l.litibus.ꝛ.l.dñi prediorum.ꝛ l.si coloni.li.xj. ¶ Querit glo.que incipit intelligo an tantū valeat facere id quod habetur pro inuestitura: Blo.dicit q sic.saluo quo ad transmissionem. Jaco.belui.dicit idem quo ad transmissionem. Dic q si est habita mentio heredum ī ūuestitura: Jaco.dicit verum.alias tene glo. ¶ Jn glo.fi.que incipit.istud locum habet. No.q filius succedēdo patri in feudum non acquirit feudum: sed iam acquisitum capit.tene menti pulchrū ꝛ sapidum modū loquendi ⁷. ¶ Querit ħ Ja.bel.de natura feudi de camera ꝛ de caneua.sed non dico ħ qꝛ alibi dicendum est. ¶ Quero si datus est fundus in feudum cū animalibus: vtrum finito feudo debeat reddi estimatio animaliū moꝛtuoꝝ seu deterioꝛatoꝝ: Et est arg.q non.ff.so.ma.l.si estimatis. ¶ Jn contrarium facit.C.de secun.nup.l.hac edictali.§.his illō quod verius est.sicut dicimus in vsufructu earuꝫ rerum que vsu consumuntur.ff.de vsufru.earū rerum que vsu consu.l.ij.bal.

¶ Quid sit inuestitura. Rubꝛica.[11]

Inuestitura Diuide capitulum in quinq̄ ptes. ¶ Primo quid sit ūuestitura ꝛ coꝝā quibus debeat fieri. ¶ Scōo qualiter probetur inuestitura domino possidente. ¶ Tertio qualiter probetur vasallo possidente vel quasi. ¶ Quarto qualiter probetur si domin⁹ non habet pares. ¶ Quinto quo iure probētur pacta in feudis apposita preter propriam naturā vsus prima pars durat vsq̄z ad.§.si enim secunda vsq̄z ad §.si vero vasallus.tertia vsq̄z ad.§.si vero inuestitura.quarta vsq̄z ad.§.preterea ibi.quinta vsq̄z a fi. ¶ Usq̄z ad.§.si enim determinatur quid fit inuestitura. Et quidez inuestitura alia propria vt possessio alia abusiua vt quando hastavel aliud coꝛpoꝛeū poꝛrigitur vasallo a domino pro inuestitura. Secundo dicitur coꝛam quibus debeat fieri ħ inuestitura. Et quidem fieri debet coꝛam paribus domini duob⁹ saltim non coꝛam alijs. Sed quidam contrariuꝫ dixerunt.h.d.in tex.ibi. POSSESSJO.scilicet rei feudalis tradite a domino vasallo. Ja. [x] ¶ Lollige ħ: q firmius est quod est traditione subnixū q̄z simplex verbum.ff.de pac.l.diuisionis placitum et no.per Jaco.de are.C. de legibus.l.non dubium

de substantia Extra not.q ex eadem iuestitura ꝛ scriptura néo potest elicere cōtrarios sēsus ꝛ si inter opposita pōitur copula resoluitur in disiū ctiuā.C.de codi.l.fi.§.j. Si autem sunt diuerse inuesti/ture etiam cōtraria allegās in alio iudicio auditur.C.de pe.bere.l.heditaſ materere.ꝛ no.C.ō inge.ꝛ ma.l. pe.per accur. Extra not.q non potest qs eandem scripturam diuidere partiēdo ꝛ parti nō vtendo sepa rate.ff.ō ope. li.l.si stipulatio ita. x ¶ Ja.Ver bo trāsfertur possessio quādo simul eodē loco ꝛ tēpoꝛe fieri pōt vtrū qꝛ ꝛ fit als se ff.de conditi. fur.l.parui.

¶ In fi. Et ideo seruus cui res ē tradita ē potior in feudo q̄ ille cui primo est res promissa. vt no. j. si de feu. fue. cōtro. c. si facta. Et vide oīno qō nota. ff. de reg. iur. l. nullus videtur.

¶ Facta. Et sic nō dicitur plene beneficiatus q non hz possessionē bene ficij. vt extra ō elec. c. cū in cū ctis. Et adde q̄ verbū assignо cedūtur actiones. ff. ō distrac. pig. l. arbit. q̄ ē ad ħ notabil' ꝛ p̄ar chi. i. c. si canonici. de offi. or di. li. vj. Vide eē de preben. c. referente. et c. inter cetera. ꝛ vide. ff. ō be re. isti. l. execu tionis. Et ad de si papa dic̄ assignam⁹ ti/ bi tale castrum cū plenitudie iurisd̄. vel ponit alia ꝟba equi pollētia: non ē necēria possessio fci: q̄ apō papā est plenitudo supreme ptātis ꝛ suprema potestas. vt not. xvj. q. vj. c. volum⁹ ar. de reg. c. capitulū sancte crucis. Et qō notat archi. in c. si clericus ō preben. in. vj. Et vide quod nota. in. c. fi. ō pecu. cler. Assignare ei est ꝟbū effectuū Item q̄quid principi placz legis hz vigorem. ꝛ facit. C. de lega. l. fi. ff. de lega. ij. l. cū pater. §. pater plurib⁹. ꝛ C. cōia de le. l. fi. §. sed q̄ nostra mas testas. ꝛ §. sequit. De assignatione principis q̄ est iuris collatiua hēs melius q̄ alibi. in. l. j. in fi. de aqua quo. ꝛ esti. ꝛ C. de libe. cā. l. principaliter ꝛ l. parentis. ꝛ C. de inge. ꝛ manumis. l. ingenū. Extra collige ħ ar. q̄ loc⁹ incertus rōne loci incerti ꝛ quote nō pōt ifeudari: q̄ nec possideri donec certificetur. ff. de acqui. pos. l. locus. ꝛ ideo certus locus designādus ē. Adde qō not. ff. de ꝓdi. ꝛ demō. l. que cōditio. §. fi.

¶ Ibi videas. Quidā iterrogauit me vtrū ad inuestiturā abusiuā regratur magis vnū signū corpale q̄ aliud: puta ensis vel baculum vel anulus. Rādi ei q̄ nō: sed sequēda erit cōsuetudo: cū videā q̄ p cespitē terre possit inuestitura fieri ꝛ p ramū oliue de aliquo fundo. vt in. c. ij. de ꝓsue. Et q̄ de cōsuetudine vidi q̄ vbi aligs inuestit' de gladij prāte alicui⁹ p̄uincie inuestitur p ensem. ꝛ vide qō no. de signo penelope de supel. le. l. legata. §. supellectil'. Et no. q̄ sicut p instrm fit inuestitura ita p ei⁹ incisionē fit disuestitura. C. de dona. l. j. vt no. ff. de pac. ab emp. q̄ cui cōpetit significatio cōpetit significatū: ꝛ a quo remouet' vnū remouet reliquū. de pac. l. labeo. Et ē notandū q̄ si ista inuestitura abusiua fiat in re ipa cōfert verā possessionē. vt ff. de cōtrahē. emp. l. claub⁹. Sic videm⁹ q̄ prātes terrax q̄ sunt in ciuitatibus inuestiūtur p bacchetā. Et aliqua inuestitura traditiua fit p aspectū visus in quo ꝓpter presentiā suā representat' actus. vt. ff. de ac. pos. l. j. §. si iusserim. Et nota viā rōnez quare ex solo ꝯctu nō transfertur dōnium: q̄ si hoc esset nūquā ex tali cōtractu oriret' obligatio ad rē dari: ꝛ nunquaz esset res integra. quod est falsum et cōtra iur' ciuil' regulas. vt. C. de actio. emp. l. si pater tuus.

¶ §. dare. Declara tū istā rōnem q̄ retinēdo vsufructū vī ꝓstituere sē possessorē ꝓprietatis seu rei pro ipō in quo transit ipsa ꝓprietas. l. j. in fi. et q̄ ibi per bar. ff. de operis no. nunci. ꝛ qō no. in. l. j. ff. vsuf. quēad. caue. ꝛ in. l. hoc aūt. qō non sic adest in eo qui retinet ꝓprietatē: q̄ ꝓprietari⁹ non ōr possidere nomine vsufructuarij.

¶ Ad intelligendū. Extra nota q̄ feudū cōcedit' fide habita de seruitijs ꝛ ideo requirit traditionē. Nā p eā hētur fides. secus esset in contractu simplicis locatiōis quia non solet illa traditio transferre ius iurisd̄. ff. de furt. l. si seruus. §. locauit.

¶ In fi. Et ideo seruus cui res ē tradita ē potior in feudo q̄ ille cui primo est res promissa. vt no. j. si de feu. fue. cōtro. c. si facta. Et vide oīno qō nota. ff. de reg. iur. l. nullus videtur.

¶ Facta. Et sic nō dicitur plene beneficiatus q non hz possessionē bene ficij. vt extra ō elec. c. cū in cū ctis. Et adde q̄ ꝓ verbū assignо cedūtur actiones. ff. ō distrac. pig. l. arbit. q̄ ē ad ħ notabil' ꝛ p̄ar chi. i. c. si canonici. de offi. or di. li. vj. Vide eē de preben. c. referente. et c. inter cetera. ꝛ vide. ff. ō be re. isti. l. execu tionis. Et ad de si papa dic̄ assignam⁹ ti/ bi tale castrum cū plenitudie iurisd̄. vel ponit alia ꝟba equi pollētia: non ē necēria possessio fci: q̄ apō papā est plenitudo supreme ptātis ꝛ suprema potestas. vt not. xvj. q. vj. c. volum⁹ ar. de reg. c. capitulū sancte crucis. Et qō notat archi. in c. si clericus ō preben. in. vj. Et vide quod nota. in. c. fi. ō pecu. cler. Assignare ei est ꝟbū effectuū Item q̄quid principi placz legis hz vigorem. ꝛ facit. C. de lega. l. fi. ff. de lega. ij. l. cū pater. §. pater plurib⁹. ꝛ C. cōia de le. l. fi. §. sed q̄ nostra mas testas. ꝛ §. sequit. De assignatione principis q̄ est iuris collatiua hēs melius q̄ alibi. in. l. j. in fi. de aqua quo. ꝛ esti. ꝛ C. de libe. cā. l. principaliter ꝛ l. parentis. ꝛ C. de inge. ꝛ manumis. l. ingenū. Extra collige ħ ar. q̄ loc⁹ incertus rōne loci incerti ꝛ quote nō pōt ifeudari: q̄ nec possideri donec certificetur. ff. de acqui. pos. l. locus. ꝛ ideo certus locus designādus ē. Adde qō not. ff. de ꝓdi. ꝛ demō. l. que cōditio. §. fi.

¶ Ibi videas. Quidā iterrogauit me vtrū ad inuestiturā abusiuā regratur magis vnū signū corpale q̄ aliud: puta ensis vel baculum vel anulus. Rādi ei q̄ nō: sed sequēda erit cōsuetudo: cū videā q̄ p cespitē terre possit inuestitura fieri ꝛ p ramū oliue de aliquo fundo. vt in. c. ij. de ꝓsue. Et q̄ de cōsuetudine vidi q̄ vbi aligs inuestit' de gladij prāte alicui⁹ p̄uincie inuestitur p ensem. ꝛ vide qō no. de signo penelope de supel. le. l. legata. §. supellectil'. Et no. q̄ sicut p instrm fit inuestitura ita p ei⁹ incisionē fit disuestitura. C. de dona. l. j. vt no. ff. de pac. ab emp. q̄ cui cōpetit significatio cōpetit significatū: ꝛ a quo remouet' vnū remouet reliquū. de pac. l. labeo. Et ē notandū q̄ si ista inuestitura abusiua fiat in re ipa cōfert verā possessionē. vt ff. de cōtrahē. emp. l. claub⁹. Sic videm⁹ q̄ prātes terrax q̄ sunt in ciuitatibus inuestiūtur p bacchetā. Et aliqua inuestitura traditiua fit p aspectū visus in quo ꝓpter presentiā suā representat' actus. vt. ff. de ac. pos. l. j. §. si iusserim. Et nota viā rōnez quare ex solo ꝯctu nō transfertur dōnium: q̄ si hoc esset nūquā ex tali cōtractu oriret' obligatio ad rē dari: ꝛ nunquaz esset res integra. quod est falsum et cōtra iur' ciuil' regulas. vt. C. de actio. emp. l. si pater tuus.

¶ §. dare. Declara tū istā rōnem q̄ retinēdo vsufructū vī ꝓstituere sē possessorē ꝓprietatis seu rei pro ipō in quo transit ipsa ꝓprietas. l. j. in fi. et q̄ ibi per bar. ff. de operis no. nunci. ꝛ qō no. in. l. j. ff. vsuf. quēad. caue. ꝛ in. l. hoc aūt. qō non sic adest in eo qui retinet ꝓprietatē: q̄ ꝓprietari⁹ non ōr possidere nomine vsufructuarij.

¶ Ad intelligendū. Extra nota q̄ feudū cōcedit' fide habita de seruitijs ꝛ ideo requirit traditionē. Nā p eā hētur fides. secus esset in contractu simplicis locatiōis quia non solet illa traditio transferre ius iurisd̄. ff. de furt. l. si seruus. §. locauit.

in fi. ꝛ ¶ TABUSIUA. Nota ħ de duplici inuestitura. scz de abusiua que non consistit in substantia possessionis: sed in quodā preambulo siue signo. Nā vt eleganter ait Imno. p talē inuestituraz si possessor velit possessionē transferre: tm̄ non transfert eam. de his que fi. a ma. parte ca. c. ex ore. in nouel. ꝛ extra de insti. c. auēte. vbi de ħ. ꝛ nota. ħ extra de consti. c. cuz M. ferrarien̄sis circa fi. in nouel. ꝛ per Imno. in. c. ex litteris de consue. ꝛ in. l. minus instructus. C. de acqui. pos. per Cy. ꝛ. ff. eo. per bar. in. l. predia. ¶ Extra nota q̄ ista materia facit ad. q. vtrum emptor cui nondum res est tradita possit pro suo interesse opponere se ne tertius in possessionē mittatur: ꝛ dic vt nō vt notat Ja. but. C. de fur. l. manifestissimi. ꝛ. l. is cui ff. de fur. cum fi. ꝛ. ff. de dona. l. ad eum. §. fi. Non ergo dat veram possessionem inuestitura extra rem corporalem facta⁵. ¶ Sed per talez inuestiturā fingit' ei dare licentiā· ꝓpa auctoritate apprehēdēdi ipsam: vt ipse not. extra de cōsue. c. ex parte. Tamē ſm quosdam speciale est in ecclesia per tex. illius capituli. vt p inuestiturā transferatur possessio. Sed hoc legiste nō non concederent quia possessio facti existit ꝛ animi. vt. ff. si quis testa. liber esse iuss. fue. l. j. §. sceuola. et nota. in. l. fi. C. de sacrosanct. eccles. nisi talis inuestitura fieret apud rem ipam. ff. de contraben. emp. l. clauibus. que inuestitura videtur fieri etiā per traditionem instrumētorū. vt. C. de dona. l. j. ꝛ Cy. in. l. traditionibus. C. de pac. Hz nec in fiscum transfertur possessio nisi apprehensa. vt no. ff. pro so. l. cum duobus. §. idem respondit. C. de sacrosan. eccl. l. vt inter diuinum. in fi. ꝛ. C. de bo. vocan. l. fi. li. x. Hinc est q̄ bonorū vacantiū fiscus habet proprietatē ꝛ nō possessionez antequaz apprehendat. Et rō est q̄ separata est causa dominij ꝛ possessiōis. ꝛ. ff. de vsucap. pro emp. l. j. §. separata. ꝛ. ff. de acqui. pos. l. si quis vi. §. differētia. ꝛ naturaliter. §. nihil cōmune. ¶ Inuestitura āt propria est illa in qua cōsistit substantia possessionis. vt. ff. de acqui. pos. l. iij. §. ex contrario. Est ꝛ quedaz inuestitura media inter has vt precarium q̄ ꝛ si iuris translationem in se habeat: tamen qa detentio facti remanet apud inuestitorem: adhuc actione ex eo contractu potest conueniri ad tradendum. vt nota. ff. de pac. l. ab emptione. ibi videas. ⁴ ¶ Sed opp. certuz est q̄ per retentionē vsufructus quis intelligitur tradere. vt. C. de dona. l. quisquis. Ergo idem econtrario videlicet q̄ per retentionē proprietatis videatur facta traditio vsufructus seu vtilis dominij. Sz respondeo: ista non sunt similia q̄ proprietas dignior est: ꝛ ideo vsufructuarius nō constituitur possessor sine traditione. vt. ff. de vsufruc. l. iij. §. dare. ⁵ ¶ Reuoco in dubium vtrum dōs per traditionem corporalem liberetur ab inuestitura: Et videtur q̄ non quia non solū tradere tenetur qō potest fieri vno momento sed etiaz tenetur successiue pati qō non potest fieri simul ꝛ semel. vt. C. de vsufru. l. corruptionē. et ar. ff. de arbi. l. inter castellianū. So. ex inuestitura duplex obligatio nascitur. scz primitiua ꝛ ab ista est dōs liberatus: ꝛ secundaria ad interesse si non patiatur et ab ista non est liberatus. ¶ Quero nos habem⁹ q̄ vsufructuarius hz naturalem possessionem rei q̄ corpore consistit. Item habet quasi naturalez ꝛ quasi ciuilem iure sui qne in iure consistit. vt. ff. qui. ex causis maio. l. ait pretor. §. item ei. Nunquid est ita in feudatario vel in vero domino q̄ habeat possessionem rei ꝛ quasi possessionē iuris sui: Videtur q̄ sic cum ratio differentie reddi non possit. Considera: dōs qui pleno iure possidet non habet aduersarium contra quez ius quod habet possit possidere: sed vsufructuarius habet obijcere ipam proprietatē. Item habit⁹ vsufructuarij consistit in patientia dōi. vt. ff. de fui. rusti. predi. l. j. in fi. ꝛ ideo ista non sunt similia. Possessio ergo actiua iurium nunq̄z pōt esse nisi respectu alicuius in quo sit possessio passiua. quod est subtile ad intelligendum⁷. ¶ QUOD LIBET. Nota verbū quodlibet. Nā in magnis feudis fit inuestitura per ensem: doctor autem inuestitur per biretum: ꝛ illa signa representant signatum sic erectio furcarum significat imperium ꝛ eius quasi possessionem ꝛ vsum. ¶ Quesiuit Ol. si in quodā castro ad vnuz pertinet cōdēnatio ad aliū executio vtz ille ad quē ptinz executio possit, erigere furcas altero inuito: Et deteriauit q̄ sic ⁸ q̄ cui cōpetit signatū cōpetit signū: ꝛ eōrio. vt. C. ō fabricen. l. stigmata. li. xj. ꝛ. ff. ō iure fis. l. §z si accepto vsu toge[a], gere aliquā aliaz scripturā quā euangelia vide glo. singularē qō nō in. c. j. de here. in cle. ꝛ vide docto. in. c. fi. de iuramēto calūp. vide ang. ꝛ ibi allegat glo. singul. cū tex. in auté. vt hi qui res. §. si non tm̄ in eo. in. §. ibi secus si nihil. Nota casum vbi post dicta testificata admittitur ꝓbatio vide casum ca. series. extra de testi. qui est sing. casus secundū. d. anto. And. bar. a ¶ Toge. Item nota q̄ per corporalia deuenimus ad incorporalia. ꝛ p simplicem actum verbi possessio non acquiritur nisi spontanea obediētia subsequatur. C. de iure delibe. l. cuz aliquis. Extra nota q̄ si apparent due inuestiture facte eodem tempore ꝛ vna est plenior altera: plenior preualet ff. de heredi. insti. l. si ita scriptum fuerit titius. ¶ Done: inuestitura dicit. cōcedimus titio pro se ꝛ consortibus suis: quero qui dicantur consortes. Respondeo ad feudum nature trahatur q̄stio ex legis ordine. arg. ff. de libe. ꝛ posth. l. gallus. §. j. ꝛ. C. de ver. sig. l. ij. Nam dubia dispositio naturam imitatur. ff. de vsuris. l. si stipulatus. ¶ Done dicit inuestitura Inuestim⁹ titiuz de tali ꝓprietate p se ꝛ descendētib⁹ ꝓpria ꝛ nō ficte sed ex suo corpe: vtrū intelligatur de descendētibus in infinitum. Respondeo sic dūtamen per legitimā ꝓnam. l. fi. C. de naturali. libe. C. de pac. l. j. in prima cōstitutione per Cy. Et nota q̄ iste titulus nō loquit' in priuilegijs sed in cōtractibus. Dō aūt sit priuilegiū cognoscit' si absenti est cōcessum nemine ꝓ eo recipiente. Quod qz est lex priuata transfert dōnium ipo iure. l. cū duob⁹. §. idē. rīdit ff. pro socio. Tunc aūt est cōtractus q̄n interuenit stipulatio vel pactū. ff. ō pac. l. j. quo casu loquit' iste titulus qui qdem hz corporalez effectū secū trahere. in re ꝓsenti fingendū. ff. de no. op. nunc. l. de pupillo. §. si quis forte. ꝛ §. si implendi. Et per illū. §. probatur q̄ separata predicta separatas inuestituras desiderant nisi sint contigua ꝛ cōiuncta de leg. ij. l. caius. §. j. Et de corporali possessione. Nota si est iuris adminiculo informata est efficacicissima. Sed si lex resecat secus. C. ad. l. fal. l. pe.

[a] ¶ Toge. Item nota q̄ per corporalia deuenimus ad incorporalia. ꝛ p simplicem actum verbi possessio non acquiritur nisi spontanea obediētia subsequatur. C. de iure delibe. l. cuz aliquis. Extra nota q̄ si apparent due inuestiture facte eodem tempore ꝛ vna est plenior altera: plenior preualet ff. de heredi. insti. l. si ita scriptum fuerit titius. ¶ Done: inuestitura dicit. cōcedimus titio pro se ꝛ consortibus suis: quero qui dicantur consortes. Respondeo ad feudum nature trahatur q̄stio ex legis ordine. arg. ff. de libe. ꝛ posth. l. gallus. §. j. ꝛ. C. de ver. sig. l. ij. Nam dubia dispositio naturam imitatur. ff. de vsuris. l. si stipulatus. ¶ Done dicit inuestitura Inuestim⁹ titiuz de tali ꝓprietate p se ꝛ descendētib⁹ ꝓpria ꝛ nō ficte sed ex suo corpe: vtrū intelligatur de descendētibus in infinitum. Respondeo sic dūtamen per legitimā ꝓnam. l. fi. C. de naturali. libe. C. de pac. l. j. in prima cōstitutione per Cy. Et nota q̄ iste titulus nō loquit' in priuilegijs sed in cōtractibus. Dō aūt sit priuilegiū cognoscit' si absenti est cōcessum nemine ꝓ eo recipiente. Quod qz est lex priuata transfert dōnium ipo iure. l. cū duob⁹. §. idē. rīdit ff. pro socio. Tunc aūt est cōtractus q̄n interuenit stipulatio vel pactū. ff. ō pac. l. j. quo casu loquit' iste titulus qui qdem hz corporalez effectū secū trahere. in re ꝓsenti fingendū. ff. de no. op. nunc. l. de pupillo. §. si quis forte. ꝛ §. si implendi. Et per illū. §. probatur q̄ separata predicta separatas inuestituras desiderant nisi sint contigua ꝛ cōiuncta de leg. ij. l. caius. §. j. Et de corporali possessione. Nota si est iuris adminiculo informata est efficacicissima. Sed si lex resecat secus. C. ad. l. fal. l. pe.

x ¶ q̄ sic. vide quod notat bal. in. l. j. in princi. ff. de inst. ꝛ iur. ibi qō iurauit ad sancta dei euāgelia. Nota q̄ in causa feudi debet exprimi qō iurauit ad sancta dei euāgelia tactz scripturis idez in quolibet arduo facto. Et an sufficiat tā

a ¶ Fideiuſ. Sed alibi dicit gl. q̄ pares nō ſunt de ſubſtātia ſz ſolū ſunt de rigore ꝓbatiōis: vt dici in ꝯcluſionibus feudorum.

b ¶ Cras. Vide de hoc gl. in. c. cū cām ꝛ ibi dixi de teſti. lud. Roma. poſt bar. in. l. q bona. §. ſi qs ſtipulaturus. ff. de dā. infe. Ang. in. l. qdaz tabulaꝝ de fur. rex. i. c. j. §. nonduz de notz feu. an. b. c ¶ Ordinaria. Sz q̄ro h̄ nūquid in incorpalib⁹ puta in feudo iuriſditōis ꝛ decimatiōis req raſ corpalis i ueſtitura. i. in ipo territorio vl̄ fundo. Et vi q̄ ſic. vt. ff. de vſuf. l. iij. § dare. In ꝓtiuz vi q̄ plus ē expreſſus ꝯſenſus q̄ ſimplex patientia. ſz p patiētiaz acqrit ius in icorpalib⁹. vt. ff. de ſer. ru. prędio. l. j. in fi. ergo forti⁹ p expſſuz ꝯſenſuz ꝓdictum feudū cōpaſ vonatiōi. vt. j. in gbus cāis feudum amit. ca. obert⁹. ꝛ melius. j. q̄ fu. j. cā bñ amit. §. itez ſi v̄. ꝛ donationes ſz p dōatōnes iuriū tranſeūt vtiles ſine ceſſione vt not. C. de ac. et obli. l. j. Ja. de are. i h̄ loqtur alternatiue nil firmās ſed remittens ſe ad quādā qōnem quā ipe diſputauit quā ego non hēo. Cōſidera q̄ q̄dam ſunt corpalia qꝛ nāliter ꝓducuntur ab ipo ſolo vt decie. vt ex̄ de deci. c. tua. Et ad h̄ vt qs ꝓſtituat in iure ꝓpiē di poſſeſſiue requirit inductio in agr̄: tñ quo ad ſimplicē actionē non requirit inductio. Quedaz vero ſunt que oio ſubtracta ſūt a re corpali vt iuriſditio Tertia. n. non parit iuriſdictionē ſz auctoritas ſupioris ꝛ ō bis mine dubitandum eſt q̄ ſola auctoritas ſupioris cōferat vtilē iuriſditionē: ita q̄ pōt vtiliter vēdicari ſicut p ceſſionē actiōis iuxta nota. in. l. plane. ff. famil. her. C. de ꝓcu. l. q ſtipēdia. ꝛ C. de here. ven. l. fi. ꝛ ff. de rei vē. l. j. in magna gl. q̄ dicit exp̄ſſe q̄ h̄ns vtilē in rē pōt agere tanq̄ vtiliter dñs ꝛ hoc in libello ſuo proponere. qō eſt no tandū. ꝛ per h̄ declaratur intentio Innoc. in. c. in litteris extra de reſti. ſpo. Ligitur in riſditio debet exerceri in ſolo ꝛ ſic req raſ poſſeſſio ad exercitium tñ pōt vendicari ſolū ꝛ iuriſditio ab eo qui ſoluz poſſidet inuſte. Nam ſi vaſallus eēt in poſſeſſiōe fruſtra vēdicaret. vt extra de iudi. c. fi. Quero etiā qualiſ vel rus dñs rem quā pdio poſſidet pōt concedere in feudū cū non poſſit eū corpoaliter inueſtire. Reſpōdeo a buſiua inueſtitura habebit vim ſucceſſionis iurū: vt p h̄ magis actione vtili q̄ de re inueſtit⁹ videatur eſſe: vt patet ex ſupe rioribus. ad h̄ ff. de ꝓdi. fur. l. ꝛ ideo. Facit quod not. iſti. ō ver. ob. in prin. in glo. que incipit: nā vel baculū vl̄ ſtipē pallee. q̄ glo. non eſt alibi. Et ibi no tat accur. q̄ in ueſtitura ſignificat firmitatem.

FALERE BYLENTE. Nota q̄ in inueſtitura requirit verboꝝ expreſſio. VASALLUS. Quero ſi iſti ſunt abſentes vtrū debeant citari? Reſpōdeo ſic. Nā coꝝ p̄ſentia ꝛ cōſilium poſſet trahere dñm in aliā ſniam oñendo ſibi forte periculū q̄ ex iueſtitura poſſet iminere. ar. ff. de arbi. l. ſicut. Et qa coꝝ intereſt diſcolū parē nō hr̄e. Ad q̄ facit q̄ nō. extra de prebē. c. graue. in nouel. Sz qd ſi reqſiti nolunt venire? rñdeo a iure itereſſendi ſe faciūt alienos q venire cōtennūt. vt. ff. de fideicō. liber. l. ſi legatario. §. j. Quid ſi dñs nō hz niſi vnū parē: nūquid ſaltim ille cū alio extraneo debebit intereē. Ita lr̄a innuit q̄ nō q̄ loqtur in plurali. Cōtrariū credo ar. C de teſta. l. cū antiqtas. Et q̄ nō. de vno digno i. d. c. graue in nouella. Suppletio. n. numeri ſic dz fieri. q̄ ille q repitur idone⁹ nō abiciaſ. SOLEMNITER. Nō actū ſoleniter debere fieri. i. ꝓuatz ꝓuandis. ꝛ cū repiunt̄ iteruenisſe, naturalia p̄ſumūtur oia ſoleniter acta. Vñ h̄ eo ipo q̄ iteruenerūt pares quia ſunt teſtes iure p̄ſumunt̄ omia ſoleniter acta. In alia tñ mā dicimus q̄ rōne teſtiū nō p̄ſumit̄ ſolēnitas vt nō. C. de vſuris. l. j. ꝛ de ver. ob. l. ſciendū. Ego dico h̄ q̄ auctas dñi hz vim decreti ꝓ quo p̄ſumit̄ vt no. in. l. actor. ff. rē ra. ha. ꝛ C. de fide inſtru. ꝛ iuꝛ. haſte fiſca. l. j. li. x. ꝛ. d. l. ſciendū. TESTES. ſ. regularit̄ in cauſis. Ja. INUESTITURA. ſ. noua. Ja. ADIMPLERE VALET. No. h̄ exp̄ſſuz q̄ vbi ō ficit numer⁹ vel qualitas teſtiū ibi iueſtitura ē ipo iure nulla: ꝛ ex ea nec nālis nec ciuilis oritur obligatio. Et hoc ē verū in ōctibus. Sz in vltima volūtate dic vt plene nō. i. l. cū qs. ff. ō iure ꝛ facti igno. ꝓ pe. Ly. ꝛ alios modernos. Poſſet tñ dici quātum ad hūc textū q̄ ꝯſuetudo h̄ ſtatuit circa teſtiū q̄litatē ꝛ vltra p cedit ānullando. ꝛ ideo nimirū ſi nō naſcitur obligatio naturalis nec trāſfert̄ dñiuz ſecuta traditiōe cuz iā dixiſſet de duplici iueſtitura ꝛ vtrāq; anihilet ſic. in. l. j. C. de ſuffra. ꝛ C. de dona. l. ſancim⁹. Et ē gña le q̄ vbicūq; lex remouet potētiā ab actu ibi ex traditiōe nō trāſit dñiuz. vt. l. quēadmodū. C. ō agri. ꝛ cē ſi. li. xj. ꝛ in. l. ēptor. ff. de aq̄ plu. arcē. ꝛ in. l. j. §. ſi vir. ff. de acqui. poſ. ꝛ per bar. in. l. cum lex. ff. de fideiuſ. [a]

¶ His premiſſis venio ad apparatuz. ꝛ h̄ habemus vnā ſolēnē gl. q̄ circa hūc articulū. i. circa mām iueſtire ꝛ huiꝰ tituli talē facit diſtinctionē. Aut agit̄ ō nouā iueſtitura probāda: aut veteri: quā gl. quidā tranſcribunt de verbo ad verbū cuius epilogū hoc ē: cui incūbat ꝓbatio: ꝓ quos: qñ deferatur iuramentū: de teſtib⁹ cogēdis ad teſtificādū: de inueſtitura clericorum ꝛ laycorum: ꝛ de quibuſdā differentijs. Et maior ps gl. ſimpta eſt ex tex. iſtius. c. PER BREVE TESTATUM. ſm quoſdā nō h̄ traditionē poſſeſſiōis p iſtrm̄ ꝓbari. qō verꝝ eſt ſi traditio potuit fieri loco ꝛ tpe ꝓfecti inſtrī: alꝫ non habet̄ ꝓ traditiōe ſed ꝓ licētia. vt ar. ff. de acq. poſ. l. p̄dia. extra de fide inſtru. c. inter dilectos. §. vlti. Extra nō ſex caſus in q̄bus acquirit̄ poſſeſſio ſolo animo: q̄ notantur. ff. de acqui. poſ. l. poſſideri. in prin. ꝛ inſtit. de rerum diui. §. interdum. Bal.

Si. n. domino Caſus. Comes militē inueſtiuit abuſiue de caſtro per annulum ꝛ non tradidit ei poſſeſſionem: vaſallus agit contra dominū ꝛ petit fieri inueſtiturā ꝓpriā ſz poſſeſſionē ſibi tradi: domin⁹ negat ſe vllam inueſtiturā feciſſe: querit̄ qualiter debeat fieri probatio? Reſpondet̄ per pares curie vel per publicum inſtrumentū a paribus confirmatuz. Qui ſi veritatem dicere recuſent: tunc a dño cogi debent iurare q̄ huius rei neſciant veritatem: ꝛ poſtea actor alios poſſet producere teſtes. eo autem deficiente in ꝓbatione erit in electione domini velit iurare vel deferre. ꝛ ſi domin⁹ nolit compellere teſtes iurare: licitum eſt vaſallo etiā per extraneos teſtes probare. eo autem tunc deficiente in probatione electio iureiurā di defertur domino. h. d. vſq; ad. §. ſi vero vaſallus.

CONSTITUTIO. quia non fecerat inueſtituram corporalē. INUESTITURA. ſcilicet abuſiua q̄ obligat iueſtitorē ad faciendā inueſtiturā veram. VILLIS BOADES. id eſt curtis. CONFIRMATUM. id eſt ſubſcriptuz. Vel dic confirmatū eo ipſo q̄ notarius ſcribit eos in publico inſtrumento: quia iuꝛ fictione atteſtari videtur ipſi inſtrumēto eo ipo q̄ ſunt deſcripti in eo. vt not. C. ō teſt. l. j. VEL ADJSSUM SIT. Nota q̄ licet inſtrumentū ſit amiſſum: tamē teſtes qui interfuerūt in inſtrumēto debēt produci ad ꝓbandum tenoꝛez in inſtrumēti ꝛ ſubſtātiaz negocij. quod dic vt not. C. de fide inſtru. l. ſiquid iniquū. ꝛ C. de edē. auē. ſiqs in aliquo documēto. p Ly. SE NON INTERUENISSE. Nota h̄ expreſſiuz q̄ licet teſtis extra iudicium vel coꝝ iudice extra figuraz iudicij dicat ſe nō interueniſſe: tamē in iudicio debet cogi ad deponendā veritatē ꝛ ſtatur eoꝝ depoſitioni. Caſus eſt h̄ multū ſingularis. Bar. nota. cōtrarium ꝛ male. ff. de fal. l. eos. NON REMINISCI. Nota q̄ qui non reminiſcitur mō poteſt reminiſci cras⁹. ꝛ h̄ verbū eſt multū notabile in diſpoſitionibus teſtiū ad excuſandū eos q̄ in vna cā dixerunt ſe non recordari. ꝛ in alio depoſuerūt ſuper facto. tene menti. BONO LOCENTE. Nota q̄ ꝓpter iuriſditionem quā dñs hz in teſtes cōpellit teſtē ad deponendū veritatē. q̄ eſt non dignū. Et hic elegāter tradit h̄ glo. ordinaria. [c] TALTYS SACROSANCTYS SCRIPTURIS. Nota q̄ in iuramēto teſtis in cā feudali debz fieri expreſſa mētio q̄ iurauit ad ſancta dei euangelia corporaliter tactis ſacroſanctis ſcripturis Et dicit Inno. q̄ ita debet eſſe in quolibet iuramento ſoleni. ſi tamē notarius aſſeruit iuramētuz interueniſſe preſumā q̄ ſoleniter. vt. ff. de dote prele. l. theopōpus. qꝛ acta iudicij ſunt fauorabiliora ꝛ preſumit̄ pro ipſis. vt. ff. de fideiuſ. tuto. l. cum oſtendim⁹. §. vlti. LICEAT VASALLO. Nota facilitari ſeu aperiri facultatē probationis ꝓpter dolum adueꝛſarij. ¶ Quero vtrum poſt dicta teſtificata admittatur ꝓbatio teſtium? Glo. dicit q̄ not. ff. de rei ven. officium. Jac. bel. dicit q̄ iſtud eſt verū ſi teſtes aliquid depoſuerunt. Secus ſi nihil: vt quia dixerūt ſe neſcire vel ſe nō recordari. ꝛ h̄ per iſtuz tex. quod ſi verum eſt: eſt nō dignū. ¶ Pone. n. q̄ in cā principali teſtes producti dixerūt ſe neſcire: naz in cauſa appellationis poterūt produci alij qui dicant ꝛ depōnāt ſuper veritate: nec obſtabit dicidiſſe teſtificata niſi dicas q̄ Jacobus loquitur ſolū in materia feudorū in q̄ potius attēditur ſimplicitas veritatis q̄z apices iuris. Certe hoc ē refugiū miſeroꝝ dicere q̄ hoc ſit ſpeciale vbi lex non dicit q̄ ſit ſpeciale. Tñ dictuz Ja. de bel. non placet mihi de iure canonico qꝛ eque pōt timeri ſubordinatio in cā appellationis ſicut in principali vt in cle. teſtib⁹ de teſtib⁹. Niſi teſtes ſciētes veritatē ꝓducti ſe ſubtraxerint ꝓcibus: vl̄ odio: timoꝛe vel precio: qꝛ tunc puto in cauſa appellatiōis eos poſſe ꝓduci ſi alij in prima cā ꝓducti nihil ōpoſuerunt vel dixerunt ſe neſcire vel non recordari. ar. huiꝰ littere. Sed ſi aliquis ōpoſuerūt nō puto alios recipiēdos niſi bñficio reſtitutōis in itegrū. ar. ff. ad treb. l. ſeruo inuito. §. cū ꝓtor. De hoc no. plene extra

¶ In nouella. ⁊ adde qđ notaſ in. l. fi. §. ſin autem dubius in gl. no. arg. ⁊ ibi per Ly. C. de iure delibe. Quãdo autẽ teſtes vni⁹ p tis ſunt examinati alij vero vel ex ordine dato a iure vel de conſenſu partiuz tunc pñt poſt didicita teſti ficata teſtes ꝓduci. vt. ff. de rei ven. l. officium. C. đ excep. l. ſiquidẽ. ⁊ iſte eſt intellectus illarum legum.

đ testibus. c. fraternitatis. in nouella. ⁊ per Inn. ibi. ⁊ notaſ in. c. p tuas. Et idẽ vbicũqz teſtes fuerũt male examinati qz ibi eſt dolus ver⁹ male examinãtis qui ꝓponderat dolo preſumpto ſubornationis. ff. de edẽdo. l. veluti per Guil. Ly. Ray. ⁊ alios doc. Et nõ q vbi requiriſ iudiciũ ex voce vel aſpectu ſemper requiriſ pſentia pſone. ⁊ notaſ in. c. a nobis qui ma. ac. poſ. in nouella⁹. ¶ Op. gl. de. l. nimis graue. C. de teſti. So. vt. s. dixi. Quero vtruz ſit neceſſe q breue teſtatũ ſit paribus cõfirmatũ? Reſpondeo dic vt gl. ¶ Quero qd ſi dñs nolit cogere pares? Rñdz gl. q ꝓprietate priuabiſ. Iſta gl. nõ dicit verũ qz nõduz conſtat de feudo. ar. ff. đ teſtõ militum. l. diu⁹. Sed conſtito de feudo p probationes adhuc eſt multum dubitandũ: vtrũ ꝓpter iſtã ſolam negligentiã dñs veniat ꝓprietate priuãdus. nã ſm đ vaſallo non ad iudicabiſ feudũ ſed proprietas. qđ eſt ɔ iſtaz litterã. ¶ Querit glo. ſi vaſallus nolit probare per extraneum cum poſſit ſed vult probare per pares: an oino pares ſint cogendi? Reſpondet glo. q fic. ne quod fauore vaſalli eſt inuentum in eius leſionem reuertatur. vt. C. de fide inſtru. l. plures apocis. ⁊. l. cõparationes. ⁊ quod notatur. ff. de tranſactio. l. qui fidem Bal.

Si vero vaſallus. Caſus. Vaſallus poſſidet vel quaſi poſſidet feudũ camere vel caneue quod bis vel ter recepit a dño: dñs petit rem ſuã a vaſallo vel denegat ſoluere feudũ et negat inueſtiturã: quẽritur qualiter conſulaſ vaſallo poſſidenti vel quaſi? Reſpõdeo: non eſt opus ſibi probatione: ſed daſ ſibi electio vt iuret vel referat. Et đ dicit vſqz ad. §. ſi vo. DUABUS VEL TRIBUS AUT ETIAM ALLEGATIONIBUS. Nõ tex. valde notabilẽ q poſſeſſio iucorporaliũ ꝓbatur per duos vel tres actus in percipiendo conſiſtentes. Et arg. q quaſi poſſeſſio electionis vel pſentationis requirat binũ vel trinũ actũ. Alij dicũt q ſufficit vn⁹ actus ſoleniter cõfirmatus a ſupiore. ⁊ đ eſt vera. vt notat Gof. in ſũma. ⁊ per Inn. in. c. dilectis. de capel. mona. RELATUM FEUDUM. Nota q feudũ caneue ⁊ camere dicit rectũ feudũ. Item nota q mera libertas pſumiſ ex duplici pſtatione vel triplici. cõcor. C. de fideicõ. l. j. đ tñ non eſſet verũ quãdo ruſticus daret vni nobili vnũ par caponũ pluribus annis: qz illud non pſumiſ obligatiuũ in poſterũ. Item mos ruſticorũ inſpiciẽdus eſt qui nõ ſolẽt đ facere cã ꝑpetue obligatiõis: ſed cã cuiuſdã ſimplicis muneris. ff. de an. le. l. ſeyo. ⁊ notaſ per guil. ⁊ alios. ff. de offi. procõſul. l. ſolent. §. fi. vbi vide Spe. ẽt dicit q in mulierib⁹ ⁊ ruſticis non habet locũ. l. cuz de in rem verſo.

Si vero inueſtitura. Caſus. Cõtentio erat inter dñm ⁊ vaſallũ de inueſtitura dño vel vaſallo poſſidente feudũ: dñs non habet pares: queritur qualiter fiat ꝓbatio? Reſpõdetur q vaſallus ꝓbare poteſt per quoſlibet extraneos teſtes vel per publicum inſtrumentũ aut inopia probationũ emergente: cã iureiurando deciditur. đ. dicit. BICATUR. qz ſi dñs dicat interueniſſe. Quod enim đ dr in dño: idẽ exaudio in vaſallo ſi ipe ꝑ ſe aliquid diceret cõtra cõmunẽ feudi rationẽ in iueſtitura actuz eſſe: ⁊ ideo ſtatim ſequiſ. ITEM SI VASALLUS. Et nota q irrationabilia iuris preſumptio aborret: ⁊ idẽ eſt de inſolitis a dño. Item nota q in libro dñi Ja. aure. eſt aliter ſcilicet ſiquidẽ dñs probet bene eſt ſuo iuri cõſultũ: eo vero nõ probante vaſallo defenſio ꝑ ſacramẽtũ ex vſu conceditur. Nota q propter inopiam probationum deſertur iuſiurandũ. §. đcontentione inter dominum ⁊ vaſallum de inueſtitura feudi. c. j. § inopia. ⁊. C. de iureinrando. l. in bone fidei.

Preterea Caſus. Contẽtio eſt inter dñz ⁊ vaſalluz de pactis appoſitis inter eos preter cõditionẽ feudi vel naturam: vel qz dñs allegat pactũ in ſui fauorẽ: vel dicit feudũ datũ ſub tali cõditione vt vaſallus aſſociet vxorẽ ſuaz ad eccleſiam feſtiuis dieb⁹: dño incũbit ꝓbatio: eo aũt in ꝓbatione deficiente vaſallo defertur iuſiurandũ Sed quid ecõtrario: vaſallus allegat pactũ facũ i ſui fauorẽ cõtra feudi cõſuetudinẽ forte de filiarum ſucceſſione? Certe vaſallus debet ꝓbare pactũ: alioqn dño defertur iuſiurandũ. b. d. ¶ Nota q ſemp preſumendum eſt feudum ſm propriam naturã eſſe conceſſum niſi ei⁹ alteratio probeſ. Ja. de ra. IN FE STIUIS BIEBUS. đ pactũ de aſſocianda vxore in feſtiuis diebus extraneũ eſt a natura feudi: valet tamen ſi apponaſ. quod eſt notabile dignum. ADDE PTA. Nota q pacta extranea nõ preſumunt nec ſuper eis eſt iuramẽtum in factũ ꝓbatõis deferendũ quod alibi nõ reperiſ. ¶ In gl. hoc fic i fi. Nota q princeps priuilegiũ alicui cõcedendo nõ intelligiſ in preiudiciũ alterius cõceſſiſſe. hoc intendit iſta gl. nõbilis ⁊ patet. C. de eman. li. l. nec auus. ¶ Item nota q dubium feudoꝝ relinquiſ interꝓtationi cõſuetudinis ſm gl. ⁊ Ja de bel. qđ tene mẽti ſiue ſit dubiũ iuris ſiue facti. iuxta nõta. ff. de reg. iu. l. ſemper in ſtipulationibus. ⁊. ff. de edil. edic. l. qđ ſi nollit. §. qz aſſidua. ⁊. C. de fideiuſ. l. fi. ¶ Nota q cõtra preſumptionẽ cõſuetudinis nõ recipiſ iuramẽtũ in ſupplemẽtum ſemiplene ꝓbationis vt đ ponit in ſecundo exemplo de ſucceſſione femine. ⁊ vt. §. dixi đ tenendum eſt cordi. Bal.

e¶ Inueſtitoris. nota in re aliena donationẽ non ꝓſumi. de le. j. l. ſerui electiõe §. fi. ⁊. l. ſi domus. §. de euictione. b. d.

¶ Per quos fiat inueſtitura. Rubrica.

Inueſtitura. Diuide capitulũ in quinqz ptes. Primo que perſone pñt inueſtiturã facere. Secũdo q̃ res poſſunt dari in feudũ. Tertio que perſone poſſunt accipere feudũ. Quarto an per alium qs poſſit recipere i ueſtiturã. Quinto an femina poſſit dare feudũ. ſcõa ibi ſz ⁊ res. tertia ibi in. §. in perſonã vero. quarta ibi in. §. ſed vtrũ. quinta ibi in. §. feminã. ¶ Caſus vſqz ad. §. ſed ⁊ res. Due dantur regule in prin. huius. c. Prima eſt q ver⁹ iueſtitura põt ẽt a minore ⁊ a quocũqz fieri. Sed eſt no. q ſi ſimpliciter fiat inueſtitura inueſtitura intelligiſ facta đ iuſto feudo niſi aliud dictũ ſit. Scõa regula eſt q noua inueſtitura non põt fieri ab alio q̃z ab eo qui habet legitimã bonorũ adminiſtrationẽ. qui enĩ alienare ꝓbibeſ ſua bona nec in feudũ dare poteſt. h. d. NON DEO ADIT. Quaſi dicat inueſtitura veteris feudi nõ tribuit ius in re vaſallo ſi non habet. intelligiſ enĩ fieri ſiqđ ius habet ⁊ in eo quod habet. ⁊ ideo a minore etiaz fieri põt cũ eius leſio nõ timeatur ex ea. NISI ALIUD. Hec linea nõ eſt in libro dñi Symonis in tex. qz nec rationabile vr̃ q irrõnabiliter quis poſſit inueſtiri: tñ cõiter in alijs libris reperitur ⁊ dz intelligi. NO ADMITTAT BICATUR. ſcilicz tacite non expreſſo erroꝛe ſed expreſſa re in qua non poterat fieri inueſtitura iuſte niſi in preiudiciũ inueſtitoris⁹. A ADMINORE. Nota q nõ dicitur alienare ſed alienatum inuenire qui veterẽ inueſtituram confirmat. quinimo etiam ſi in aliam perſonã tranſferat inueſtiturã cõfirmat. h. d. gl. Facit. ff. de aqua quo. ⁊ eſti. l. j. §. permittitur. Et quod nota. C. de ſacroſan. ec. auc̃. hoc ius porrectũ. in vlt. glo. Nota q vbi conſuetudo cõfirmat contractũ minoris non requiritur decretum iudicis: multo fortius in vltima voluntate. vt. ff. de libe. le. l. aurelio. §. gaius. SED IUSTA. Nota argumen. ad generaleꝫ cõ

f ¶ Priuilegia. Vide q̄ notat bal. in. l. ij. C. de leg. cōtra florētinos q̄ post quā p violentiā occuparūt castra illa a principe ipetrarūt vt nō valeat ipe tratio vide. glo. ī preallegata. l. si qua. ꝛ vide saly. in. l. ij. in. C. ne re. do. vl̄ temp. e. l. est questio nunc de facto ꝛ cū fuisset allegatū dictū bal. in preallegata. l. ij. ego etiā addidi saly. in. l. ij. c. ne rei domi. vel tēp. bal. in. c. j. ℈. ō natu. feu. vide. d. anto. in. ca. ij. de reſcri. vide bal. in. c. in p̄sentia de pba. Anbar.

g ¶ Approbatū. Vide q̄ dixi in. c. fi. de succes. ab iteſta. An. bar.

h ¶ Testes Vide bal. ꝛ q̄ ibi late notaui in. l. ipetrata. C. snīam rescindi nō pos. vbi ponit. q. ō infan. vide gl. sing. i. c. statutū in v̄bo lr̄arū de reſcrip. in vj vbi req̄rit ſcriptura vide. d. io. in. l quidā cōsulebat de re iud. sed dn̄i de rota in deriſioni bꝰ ātiq̄. cccc/ccc. tenēt q̄ p̄t per teſtes probari ꝛ ſequantur moderniores in p̄allegato. c. ſtatutum ꝛ q̄ poſſint p/bari p teſtes vide que plene notaui ad bal. i. l. falſus. C. de fur. An. barba.

firmationem priuilegiorum q̄ non intelliguntur cō firmata niſi iuſta priuilegia [f]. hoc nota. ff. de his qui ſunt ſui vel alieni iuris. l. j. Et ſic confirmatio infor/mationi nihil noui iuris tribuit ſed fouet q̄ inuenit de conceſ. preben. c. quia diuerſitatem. de re iudi. ca. cū inter de fide inſtru. c. dilectos. de priuil. c. quia intentionis. Et nota. C. de dona. inter vi. ꝛ vxo. ex verbis. Iuri vero cōtraria non intelliguntur cōfirmata ſꝫ obrepticie impetrata. vt not. in. l. ſiqua loca. C. de fun. ꝛ fal. rei. domi. li. xj. ꝛ extra de deci. c. duduꝫ per Inno. ꝛ etiam poſt eū in nouella vbi dicitur q̄ etiā ſi certa priuilegia confirmētur non intelliguntur cō/firmari vt aliquod ius nouū detur niſi conſtaret de intentioue confirmantis ar. ad. hoc. ff. de libe. le. l. aurelius. ℈. teſtō. niſi forte papa confirmaret factum p/priuium. vt. ff. de le. j. l. legata inutiliter. vel niſi quedaꝫ cōfirmaret ꝛ quedam infirmaret. vt. ff. de mili. teſta. l. tribunus. ℈. vlti. Nam refert Valerius teſtamentū cuiuſdaꝫ furioſi per ſenatū approbatū [g] quia bene diſpoſuerat: vt recitat Jo. an. extra ō ſucceſ. ab inteſta. c. fi. in nouella. Priuilegia vero ſurrepticia non valent vt no. de priuil. c. dudum in nouel. ¶ Et accidit de facto talis queſtio. Quidam puer minor ſeptēnio nobilis fuit preſentatus coraꝫ papa qui contulit ſibi beneficium videns ꝛ cognoſcens ipm̄ eſſe infantem: tamen in litteris pape non fiebat de hoc mētio: fuit queſtio an certa ſcientia pape poſſit probari per teſtes [b]: ꝛ ea probata an aliquid releuet: Quidaꝫ dicunt q̄ ſufficiebat certa ſcientia pape etiam ſi in litteris non fiat mentio de ipſa argu. ff. de excu. tu. l. ideꝫ vlpianus. ff. de re iudi. l. quidam cōſulebant. Alij dicant cōtrarium quia littere ex quibus ius confertur deficiūt in forma. vt. C. de diuer. offi. l. probatorias lib. xij. Similis paſſus tangitur per Pe. ꝛ Ly. ff. de offi proconſul. l. nec quicq̄ꝫ. ℈. vbi decretum. ac etiaꝫ per Jo. an. in proemio. li. vj. in nouella. Pro ſecunda opi. facit quia omnis gratia pape videtur fieri hoc acto q̄ inde conficiatur ſcriptura: vnde niſi reducatur in modum non dicitur eſſe perfecta argu. C. de fide inſtru. l. contractus Item ad hoc facit q̄ notatur. ff. quod quiſq̄ iur̄. l. iij. ℈. ſi is. Domin⁹ old. in cōciljs facit mētionem de iſto puncto ꝛ multa allegat pro ꝛ contra. tamen quid fuerit in curiā deciſum nihil dicit. puto gratiam non valere ꝛ ad ſupplementū litterarum apoſtolicarum teſtes non admitti per predictam. l. probatorias. Nam quotiens contra ius cōmune aliqua forma datur oportet q̄ expreſſa mētio fiat in litteris argu. ℈. titu. j. ℈. fi. ꝛ. ff. de minor. l. illō ℈. fi talis.

Nouī vero. Iſte ver. pro. ℈. allegatur. Et nota h q̄ omis qui habet legitimam bonorū ſuorum adminiſtrationeꝫ poteſt i feudum dare ꝛ vaſallus ꝛ fideles acquirere. q̄ō tenemenți. NEC PER FEUDUM. Nota q̄ prohibiti alienare non poſſunt infeudare. ¶ In glo. ſimile ibi: nam ecōtra. Nota q̄ qui vicioſam poſſeſſionem tradit, tradere non videtur. ¶ In glo. hic habet. Nota q̄ feudum computatur in bonis vaſalli. ꝛ ideo vaſallus debet ſoluere datia ꝛ collectas et non proprietarius qui non percipit fructus. vt. ff. de vſufruct. l. ſi pendentes. ℈. ſiquid cloacarij. et. ff. de impenſ. l. neq̄ꝫ. ¶ In glo. hic inſtar. Nota in iſta glo. q̄ ſi heres eſt prohibitus vendere feudum ſibi prelegatum q̄ nō poterit ipſum infeudare. quia ꝓhibitus vendere nō poteſt alienare. ꝛ ſic noie venditionis continetur omnis alienatio rei prohibite: non dico alterius rei. vt not. in. l. ij. C. de vſuca. pro emp. de hoc alibi dixi. ¶ Item nota in iſta glo. q̄ appel/

i ¶ Et adde q̄ ſi dictio niſi apponit ad inducendā faciēdi neceſſitatē tūc diſponit. Sed ſi adicitur ad inducendā neceſſitatē abſtinēdi: tūc nō diſponit. ꝛ idē ſi apponat ad ipediendā aliquā habilitatē. Item ſi nil p̄cedit dictō nē niſi: q̄ nec tūc aduerſatiue ponit q̄ non eſt aliq̄ō ens cui aduerſet. ff. de manu. teſta. l. latione generis quelibet eius ſpecies continetur. non econtrario. quod intellige aptitudine predicationis non neceſſitate cōcluſionis: q̄ nō ſequitur. animal currit: ergo homo currit. Vel dic q̄ gl. loquitur q̄n genus prefertur remotiua: vt cū dicimus hoc non poteſt alienari. Ma a quo remouetur genus: remouet quelibet eius ſpecies: vt nota. C. de tranſac. l. ſi cauſa ꝛ hec eſt intentio huius gl. Item nota in glo. q̄ alienatio dicitur proprie non ſoluz ſi alienatur proprietas ſed etiam ſi alienatur vtile dominiū. Abuſiue autem contractus pignoris dicitur alienatio q̄ conſtituitur ius in re. ¶ Sed nūquid dicitur alienare qui cōſtituit ſeruitutem predialem? Reſpon. per ea que nota. ff. ō lega. ij. l. meuius. ℈. fundo. vbi videas. Sequitur. ℈.

Sed res Caſus. Regula ꝛ inſtātia data a regula. Regula eſt. res cuius alienatio prohibetur in feudum dari non poteſt. Fallit regula in duobus caſibus. Prim⁹ ē ſi vaſallus vendit agnato proximo qui ſucceſſurus eſt in rem feudalem: quā licet prohibeatur alienare ſibi tamen poteſt vendere. Secūdo quādo vaſallus rē feudalem quaꝫ prohibetur alienare dat in feudū alij q̄ō poteſt etiā cuilibet extraneo dare niſi dederit in fraudem cōſuetudinis vel legis precio accepto ſub colore inueſtiture: tūc reddito precio ab agnato ꝓximiori ei q̄ accepit inueſtiturā poterit ab eo reuocari. h. d. NISI. ar. ad eū qui ꝓmiſit nulli vēdē niſi tibi. de quo not. in. l. ſi eum. ℈. qui iniuriarum. fiquis cauti. Dic aut iſta verba opponuntur ſub facultate ꝛ nō inducunt obligationem. Aut ſuper obligatione: ꝛ tūc inducunt neceſſitatem. hoc not. C. de tranſac. l. actione. per Ly. ꝛ alios [i]. A LOMADUM PARENTE. Ex hoc patet q̄ fiebat alienatio proximiori agnato ad quez feudum erat reuerſurum. hoc ptz ex eo. ſ. q̄ ſubijcit ꝓximiori. PRO EQUALI PRELIO. Innuit q̄ ſi agnatus non vult emere pro equali precio q̄ poteſt vendere alij. q̄ō intellige dño requiſito. ar. ff. de ver. obli. l. qui rome. ℈. coheredes. PER FEUDUM. Nota q̄ vaſallus poteſt infendare cuilibet extraneo niſi faciat in fraudem domini vel agnati. De quo gl. ponit tria exēpla. Primo de caſtrato. Scōo de ſterili. Tertio de eo qui infeudat in fraudē agnatorū. tñ in caſſibus iſtis puto feudū tenere eo viuēte. Vel aliter expone: vt. j. de probi. feud. alie. p fede. c. j. ℈. callidis. ꝛ dic vt ibi. ¶ Ego fui interrogtus cū q̄ttuor eſſent fratres ꝛ vnus caſtratus: vtrū poſſit vendere vni fratrū in p̄ iudiciū alioꝝ: Et dixi q̄ venditio valebat eo viuo. ſed eo mortuo ſine herede ſuccedūt oēs agnati q̄ proximiores ſunt gradu. ar. huius gl. [k] ꝛ idē dico de ſterili. Et nota hoc verbū glo. q̄ rōne ſterilitatis preſumitur animi fra⁹. RESCISSA. Dicit glo. ipſo iure ſeu quatenus de facto proceſſit. ſic in. l. j. ℈. j. ff. de ferijs. RESTITUERE. ſimile exera de integr. reſti. c. cōſtitutus. ¶ In glo. ꝛ vere. Nota in iſta glo. q̄ ꝓmittitur agnatis q̄ō non ꝓmittitur alijs. ¶ Item nota iſtā gl. ꝛ tene menti q̄ conſuetudo in ꝓpetuū viget ſi nō reperiat eē mutata. ¶ Querit hic glo. de aliquibus queſtionib⁹. Primo vtrū alienatio fraudulo ſa ſit ipſo iure nulla. Scōo an cōſuetudo que dat prerogatiuaꝫ agnatis ſit correcta. Tertio an coheredi cum quo facta eſt diuiſio poſſit poſtea vendi pars ſua. Quarto quid de eo qui non recipit inueſtituram an habeat iſtam prerogatiuā? gl. dicit ſe alibi dixiſſe. De. de cer. dicit q̄ neſcit vbi. Ja. bel. dicit nil referre de diuiſo vel indiuiſo: ſed bene refert preſtiterit fidelitatem necne. ſ. ille qui vult reuocare:

h.d. Extra queritur si legantur cibaria monachis vtruz abbas ⁊ cõuent⁹ possint agere pro/prio nomie anno/chozũ tiñ. Respon.ppio.ff de condi.⁊ demõ.l.filio.vbi tex.nota. licet que facti sunt non trãseunt ad dñm. ff.de capi.dimi.l.le gatuz.⁊ nota. ad trebel.l. lutius. §. tres heredes.ff.de cõdi.⁊ demõ. l.qui heredi.⁊ l.meui⁹: quia facta separationem a pso/na non recipiunt.

sed nõ refert quo ad alienãtẽ.qz sicut irritũ est factuz eius q fecit fidelitatẽ: multo fortius ei⁹ q non fecit. arg.ff.de inoffi.testa.l.qui de inofficioso.⁊.ff.de noxa.l.nõ solũ.⁊.ff.qõ vi aut clam.l.si seruus.

Personamvero Datur regula qꝫ regulariter omis psona põt accipe feudũ nec distinguit sit liber vel ser/uus: nisi ignorãtia ptendat in dante.h.d. Item queritur si in priuilegio continetur: concessimus tali procuratori titij: an sit necesse producere mandatuz? Respon.non: quia presumitur illud vidisse. vt eleganter notat Ber.in.c.nõnulli.in magna glo. Et facit.C.õ contraben.⁊ cõmittẽ.stipulatz.l.optimã. ¶ Extra nota qꝫ non dicitur nuncius nisi ille qui habet mandatum: ⁊ non ille qui nunciat a seipso sine mandato. vt nota.ff.de contraben.empt.l.j. ¶ Item nota qꝫ procurator non appellatur dominus. C. per quas perso.l.cum per libaran. IOANNES. facit.ff.de pact.l.personam.§.q pecuniam.C. de hered. instit.l.si pater.C.de fideicom.l.eam quam. Sed qd in dubitãte. an equiparet ignorãti? Videt qꝫ sic vt.C.de ꝑdi.inde.l.fi.⁊.C.de fur.l.manifestissimi. §. j. Hic cõtra qz si dubitabat debuit inquirere qualitatẽ eius cũ quo contrahebat.vt.ff.de reg.iur.l. qui cũ alio.⁊ si non inquisiuit sibi imputet.[m]. Bal.

Sed vtrum Casus. Bar regula qꝫ iuestiturã põt quis facere ⁊ accipere ꝑ aliũ: quinimo ⁊ p procuratorẽ.h.d. ¶ Nota qꝫ qs per aliũ põt tradere possessionẽ ⁊ recipe cor.extra de prebẽ.c.accedens. Quedã tñ sunt que intra nos sunt siue descendũt: q̃ per aliũ explicari non pñt: vt necessitates ⁊ superfluitates nature. vt.C. de testa.l.aum antiquitas. quare nec adulterium per alium explicari potest. vt nota. ff. de vi ⁊ vi. arm.l.j.§. quotiens.

Feminam quoqz Nota qꝫ femina pt esse dña feudi: lz regularit nõ posset eẽ vasalla feudi paterni. ¶ Itẽ nõ qꝫ femina posset habere vasallos ⁊ fideles ⁊ ꝓinde habebit iurisditionẽ tanqz dña feudi: quia ista sunt iura cõnexa.

Nulla Casus. Bar regula ⁊ exceptio a regula. Regula ẽ: dñs nõ cogitur facere investiturã vasallo si fidelitatez sibi facere recusat. quia feudũ dz a fidelitate seu a fide. Fallit regula si per pactũ spũ actũ ẽ.h.d. INVESTITVRA. Subaudi.s.realis ꝑ quã vasall⁹ ponit in possessionẽ cũ iã vbalis precesit. Naz illa precedere dz sacrm fidelitatis. vt.j.ti.pri.⁊.j. de noua for.fideli.c.j.§.fi. Nõ sacrm si vasall⁹ post uestiturã verbalẽ recusauerit pstare: nõ dz fieri investitura realis: cũ feudũ dicat a fide vl a fidelitate.⁊ hoc tenet. Pe.de cer. AFFABELI TATE. Nõ ar.sumendũ a nominis interptatione sic insti.de tute.in prin.ff.de v.sig.l.bonoz.⁊.l.malũ §.pe.C.de defen.ciui.l.defensores.insti.de dona.§.ẽ ⁊ aliud.C.de fer.l.a nullo.C.de offi.pfe.vr.l.j.ibi dñs dicit. sciat ex ipo nomie quid prefecto debeat anno ne ꝛc. ¶ Adde ⁊ nõ interptationẽ grãmaticalẽ in priuilegijs valere.ô v.sig.i.vj.c.abbate.in nouel. MYSIEN PALTO. Nõ ꝑ pactũ necessitatẽ ẽct⁹ posse modificari. In gl.nõ hic. Ista ẽ gl.multũ solẽnis ⁊ ponit practicã ⁊ formã quõ fidelitas sit pollicenda: ⁊ iuestitura petẽda.⁊ qñõ ⁊ qualiter vasallus debeat dñm adire. Ex quo vbo innuitur qꝫ fidelitas sit psonaliter facienda. Et adde qõ nõ. in simili ô sentẽ.excõ.c.cũ desideres.i nonella. Vl dic qꝫ ꝓcurator vel syndic⁹ pñt iurare fidelitatem dñmõ béant spãle mandatũ. vt nõ. in glo.ꝑ Archi.lxiij.di.ca.tibi dño. Vel dic qꝫ syndicus ciuitatis gerit personaz legitimã ⁊ sicut tutor põt iurare sine speciali mandato secus in procuratore priuato. vt no.ff.de iureiurã.l.insuper andum.§.defensor.⁊.l.j.C. etiaz ꝑ ꝓcuratorem cãm in integ.resti.agi posse.per Ja.⁊ Cy.sed opi.archi.tutiorem est". Item ponit qualiter vasallus honorare debeat dñm presentibus pibus curtis ⁊ alijs magnis ⁊ honorabilibus viris. Et an dñs si nolit investituram facere priuetur fidelitate: ⁊ qualit fidelitas sit facienda ⁊ qbus verbis de iure. Vltimo ponit vnũ dictum valde notabile: qꝫ statim qꝫ dñs pdit famã: puta qz est excõicatus põt ei subtrahi fidelitas: qz fidelitas pariter cũ fama dñi finitur. tñ pariter cuz fama dñi restituit.vt.j.hic finit lex.ca.dño guerrã. Et est rõ qz qõ contumacia abstulit obediẽtia restituit. tex. est valde no.extra de cõsti.c.ex litteris. ¶ Itẽ nota ex glo.qꝫ regulariter vasall⁹ nõ tenet largã fidelitatẽ facere: qz in iuramẽto excipit priorẽ dñm ⁊ dñm imperatorem. tene menti glo.optimã ⁊ practicã ⁊ adde ad pleniorẽ doctrinã ꝑm Ja.bel. ¶ Cum qritur qñ sit pstãda fidelitas.gl.nõ rñdet. Tu dic qꝫ aut pristita est investitura noua vel vet⁹ ipi vasallo a dño: tũc vasallus dz dño statiz prestare fidelitatẽ: vt h ⁊.j.tit. proxi.⁊ ar.ff.de ac.emp.l.iul.§.offerri.⁊ de edil.edic. l.etiaz.§.fi. Aut non est prestita investitura ⁊ dñs vasallo denunciauit legitime qꝫ sibi prestet fidelitatem pollicendo investiturã: ⁊ vasallus est in moza: tunc amittit feuduz tanqz ingratus. vt.j.que sit prima causa bene.amit.§.est ⁊ alia. Si vetus debet fieri investitura: vasallus habet annũ ⁊ mensez: si miles est: si priuatus est habet annũ ⁊ diez. si ante tps nõ petat post tẽpus efficitur in moza: ⁊ tanqz ingratus amittit feudum etiam sine denũciatione dñi: quia dies interpellat pro eo.vt.s.quo tempore miles investi.pe. debet c.j.⁊.j. de capi.cor.in princ.⁊.C. de iure emphi. l.ij. ¶ Nota ergo qꝫ in noua investitura domin⁹ nõ debet offerre.vt.d.§.offerri.sed in veteri vasallus se offert vt dictũ est. ¶ Queritur quid si vasallus vult pstare fidelitatẽ. dñs autem recusat facere investiturã Respon.qꝫ nõ nocet vasallo.⁊ dominus sibi tenetur ad interesse.vt.j. de dona.for.fide.§.fi.vel potest precise cogi tradere rem ⁊ investituraz facere.j. fi de feu. fue.contro.c.si facta.vel dic qꝫ dñs priuabitur proprietate feudi sicut vasallus priuaret suo iure si recusset fidelitatem prestare.vt.j. de for.fide.§.dominus. ⁊.j.qualiter domin⁹ feu.priue.c.ex litteris. Jac.bel. ¶ Ultimo potest hic colligi qꝫ valet pactum appositum contra diffinitionez cũtractus. Circa quod dic qꝫ aut apponitur ad perimendã substãtiam contractus: aut ad augendũ. Primo casu aut incõtinenti ⁊ viciat. Aut ex interuallo: ⁊ tunc aut primere cõtractũ non est in ptãte contrahentiũ: puta professionem religionis ⁊ non valet pactũ. Aut primere est in potestate contrahentium: ⁊ tunc aut apponitur super toto ⁊ viciat: aut super parte ⁊ non viciat.l.j.ff.si vsufruc. pe.⁊.l.per seruũ. de vsu ⁊ ha. Secundo vero casu principali quãdo apponitur aut augendũ nõ viciat sed abundat.vt.ff.de pecu.le.l.si peculiuz.§.j.⁊.ff. de neg. gest.l.si pupilli.§.j. licet ibi ꝑm veraz lec. pactum tenet vt ibi nota. de hoc notat Cy.C. de sacrosan. eccl. auẽ.ingressi. ⁊ ibi videas id quod ibi dixi post Cy. Ex his apparet qꝫ non: ⁊ quicquid est contra descriptionez contractus est cõtra eius substãtiam: vt hic est tex.notabilis. ¶ Quero dicitur hic per quos fiat investitura ⁊ qualiter: videamus ecõtrario ꝑ quos fiat disuestitura ⁊ qualiter. Et dicendum est qꝫ disuestitura est duplex. scilicet abusiua ⁊ propria. Dic ergo qꝫ verbaliter tantũ investitus: verbo disuestiri potest vt.l.nihil tam naturale°. de regu.iur.⁊ si interuenit cyrographum: cogetur vasallus ingratus ꝓtrarium facere cyragraphum. ⁊t.C. de non nu.pecu.l.generaliter. vel incidere instrumentũ investiture. Naz omne ius qõ ex cyrographo oritur eius abolitione resoluitur. vt singulariter not. ff. de pac.l. ab emptione.⁊ si fuit facta investitura per ãnulũ deannullabitur.⁊ si ꝑ traditionẽ ejcietur. Nã disuestitura fit is ẽ degradatiõi.⁊ iõ fit ꝑ actũ retro fiẽm quo ad modũ: spũ tñ quo ad effectũ. vt.C.qñ lice.ab ẽp.disc.l.ij.⁊.ff.ô ifa.

m ¶ Imputet. Alii dñs ꝑ po suo possit concedere feuduz sine libertate. Respõ. qꝫ non: qz dñs seruo nil debere pt. vt. ff. de cõdi. inde.l. q bus dieb⁹. §. dñs. etiã si vocet cũ liberũ. C.ô necess. ser. here. istit.l.iij. qz verba enũciatiua plata respectu intrisece dispositõ nisi ñ disponũt nisi aliud ꝑsumatur ex mente loquẽtis. vt ff. de rei vẽ.l. emptor.§.ancilla. vba enũciatiua sũt qõdaz preambulum enunciati actus tunc nõ gesti: ⁊ iõ non disponũt si incidenter ꝑferatur. vt in.c. si papa. de priuile.in.vj.

n ¶ Tutior ẽ Quanqz ⁊ pcedens sit vera: qz istud est iuramentũ necessitatis ⁊ vtilitatz qõ dz hẽri pro rato.l. pomponi⁹. de nego.gest.

o ¶ Naturale. Vide bal. in.l.j.C. de dona. Ale.bar.

l.ij.§.ignomine.in ver.exauctorizauerint.ꝛ in.c.de gradatio.de penis.li.vj.Si autem queris per quem fiat ista diuestitura? Respondeo per ius habentem. Mā interdū per dñm:ꝛ hoc dupliciter. vel propria auctē:vt quādo vasallus alienando a possessione se facit alienū.vt.l.ij.C.de iure emphi. Vl̄ per sniaz qñ retento vtili dominio vasallus ingratitudinē cōmi fit:agnati vero nunqz nisi per sententiā ꝓbata ꝛ victa culpa. Unū dico ꝙ si vasallus cōmisit talē ingratitudinē ex qua veniunt bona publicanda:ꝛ dñs nolit vendicare:ꝙ feudū cōfiscabit̄:ita ꝙ donec delinquens decedat sine herede fisc⁹ possidebit.vt in auc̄. de alie ēphi.§.j.coll̄.ix.ꝛ arg.ff. de iure fis. l.statius. §. cornelio felici ꝛc. Bal.

¶ Quid p̄cedere debeat an iuestitura an fidelitas.

¶ Adde:essentiās debet excedere suū essentiatū. h. d. Et ideo querit̄ hic qd precedere debeat an inuestitura an fidelitas.ꝛ qui vult agere oportet ꝙ impleat causam continētie:dicit Ly.C.loca.l.aduersus.

VTrum. Diuide capitulū in duas partes. Primo qd precedere debeat an inuestitura an fidelitas. Secundo quid est fidelitas.secunda incipit ibi fidelitatem. ¶ Casus. Queritur hic quid precedere debeat an inuestitura an fidelitas? Respondetur ꝙ inuestitura. Queritur etiam quid dicatur fidelitas? Respondetur ꝙ fidelitas dicitur iuramentū fidelitatis quod vasallus prestat domino.h.d. FIDELITATEM. i.iuramentum. RESPONSUM EST FIDELITATEM. subaudi verbalem. Primo enī debet precedere inuestitura verbalis:postea sequi sacramentum fidelitatis:ꝛ vltimo fit inuestitura realis.vt.j.de no.for.fide.c.j.§.fi.ꝛ.j.si de feu. contro. fue.inter dominuz ꝛ agnatum.c.si facta.ꝛ.j.que fuit prima cau.bene amit.c.j.§.j. Pe. de cer. Sic ergo instrumentum concipiatur. Talis come concessit Baldo tale castrum in feudum:ꝛ ipsum per ensem nudū quez tenebat in manu inuestiuit. Qui baldus postea fidelitatem iurauit ſm veterem ꝛ nouam formā. Id circo dictus dominus comes cōstituit se tenere dictum castrum pro dicto baldo tanq̄z feudatario. Et melius est si dominus facit procuratorem ad inducēdum eum in corporalem possessionez.vt.j.per quos fiat inuestitura.c.j.§.sed vtrū. ¶ Sed quid si instrumentum preposterat ordinem? videt̄ non valere. ar. ff. de vul.substi.l.moribus.§.prius. Ego puto valere ꝛ reduci ad ordinē rationis intellectus.ar.insti. ō lega.§.ante heredis.ꝛ.ff. de heredi.insti.l. talem. in prin.quia multuz refert an ordo sit de forma ꝛ tunc preposteratio vitiat.an sit de simplici consensu ꝛ tūc secus. Vel dic ꝙ in casu nostro videtur seruata forma intellectualis:cuius obseruantia sufficit. vt no.i alia materia magna ꝛ ardua extra de bap.c.fi.in nouella. ¶ Quero que est ratio istius.c? Respond.triplex.quia dominus est caput feudi:ꝛ ideo debet inci pere a capite.vt.ff. de nego.gest.l.atqui natura.§.sceuola.ꝛ.ff. de edendo.l.argentarius.§.edi. Itez quia quod precedit in essentia debet p̄cedere in facto qñ cause sunt conuertibiles nulla precedit alterā in essentia.ff.man.l.heredē.secus si vna est sub alia vl̄ si vna est actiua alia passiua:quia actiua semper precedit in iudicijs per rationem naturalem vt hic.ꝛ.C. de re.p mu.l.ex placito. Secunda quia siue dominus primo nominatur in contractu:ita debet precedere quo ad actum verbi vel inuestiture abusiue. Tamen sicut ille qui vendit non tenetur transferre dominium nisi p̄cio soluto:nec tenetur habere fidem de precio si non vult.vt.ff. de solu.l.si soluturus.ita cum fidelitas sit loco cuiusdam precij non tenetur dominus habere fidē de eo.si tamen haberet ꝛ traderet trāsferret vti le dominium.vt insti. de rerum diui.§.vendite. Tertia ratio est quia quotiens nomen a nomine descendit ille qui est principalis in contrahendo debet ea q̄ sunt obligata primo implere ex parte sua ponēdo ea in substantia obligationis:vt patet in contractibus innoiatis:quia ibi nomen a nomine descendit propter dictionem vt que significat quendam ordinem contractus a quo ordine denominatur.vt.ff. de prescrip.ver.l.naturalis.§.ꝙ si faciam.licet Bar.dicat ꝛ male ꝙ contractus do vt facias:ex parte facientis est:facio vt des.nam licet ita sit in modo exequendi: non tamen cōtractus debet sic denominari. Juxta quod quero vtrum ex contractu feudi oriatur actio directa ꝛ contraria? Et videtur ꝙ sic:quia nomen a nomine descendit.vt no.ff. de actio.ꝛ obli.l.consensu. Tu dic ꝙ hincinde est directa:quia directa ꝛ contraria non habent locum nisi in casibus expressis i iure.vt no.ff.ō impe.in re.dota.fac.l. omnino.que doctrina non ponitur alibi ꝛc.

¶ Qualiter debeat iurare vasallus domino fidelitatem. Rubrica.

QUaliter. Diuide capituluz in duas partes. Prio traditur forma iuramēti quod prestat vasallus domino.Secundo iuramenti quod prestat domesticus vel subditus domino.secunda ibi.si vero domesticus. ¶ Casus Vasallus domino iurare debet ꝙ sibi erit fidelis:ꝛ ꝙ credentiam sibi cōmissam nō manifestabit. Domesticus autem ꝛ subditus adijcere debet nominatī vitam membrum mortem ꝛ eius rectum honorem.h. d. Ja. SICUT VASALLUS DEBET ESSE DOMINO. Nota verbum aureuz ꝙ in omni iuramento fidelitatis intelligitur clausula sicut debet iurari. Et ideo cōtra antiquam consuetudinem noua iuramenta extorta presumuntur impressiua.ꝛ ita respondi cuidam magnifico me consulenti super hoc in facto valde arduo. ¶ Nota hic de triplici iuramento.s.de iuramento vasalli qui est vasallus propie ratione feudi.ꝛ quod hic deest in isto iuramento supplebitur.j.de noua for.fide. ¶ Secundo de iuramento domestici.pone sum de consilio illustris principis domini comitis virtutuz: vel alias sum eius familiaris:certe teneor ei prestare iuramentum fidelitatis dum in tali actu seu habitu ero. Pone ꝙ sum attinens vasalli qui habet castrum in feudum ꝛ secum habito.teneor ei iurare capitula hic cōtenta:presertiz si sum de eius genere ita ꝙ sperez ei⁹ successionem. Nam domestice persone successionem dñorum sperantes suspecte sunt ne vite eius insidiet̄ur:que suspicio purgatur per iuramentuz. ita notat glo.hic posita.non tamen puto ꝙ vxor debeat iurare:vel econtrario.vt.ff. de condi.ꝛ demon.l.cū tale. in prin.licet meretrices optent mortem maritorum. vt.ff. de ꝓdi.ꝛ demon.l.pater seuerinā.§.socrus. Et forte familiaris vel domesticus ideo iurat qz videt̄ dñs iurisditionez habere⁹ in suos ministrales ꝛ in suos agricolas.vt.j. de pace.tenē.c.siqui.§.si ministrales.ꝛ in auc̄. de questo.§.si vero forsan.coll̄.vj.ꝛ cohertionem quādaz tēperatam in eos habent.ar.ff. ō iurisd.om.iu.l.magistratibus.ff. de penis.l.siquis forte.§.si quos comitum.ff. de fur.l.serui ꝛ filij in prin. C. de agri.ꝛ censi.l.fi.li.xj.in auc̄. de nup.§. ascriptitios.coll̄.iij.in lombar.qualiter mūdualdus.l.fi.ff. de iniurijs.l.item apud.§.adicitur aduersus.ꝛ.l.pretor.§.preterea.ꝛ.l.non solum.§.q̄z̄q̄z̄.ꝛ.§. Ieuis. ſm Ja. de are.in sua summa sub rubrica qualiter debeat iurare vasallus:quod verum est in his qui sunt de familia perpetua.vt.C. de epi.ꝛ cle.l.j. Tertium est iuramentum quod prestant subditi ratione iurisditionis.vnde cum papa veniret Perusiam oēs perusini

p¶ Habere vide bal.in.l. imprialem.§. preterea vu/ catus.ō phi. alie.feu.p fe/ deri.habeť in l.inter tres tu to.ff. ō admi. tuto. an. bar.

q ¶ Diui. Et in oĩbus iurisditiontione maioritas attenditur quo ad administrationẽ: vt nota.in.c.deliberatibus.in glo.aduerte in fi. de off. dele. li.vj.&c.

r ¶ Casus. Vide ludo.roma.consilio.lxviij.incipit visis themate.

s ¶ Malefidus. Nota si dñs nõ é fidelis vasallo qõ non teneť eẽ fidelis dño vasallº. Ponderatur inno.i.c. ceteruz de iudi. vbi dic̃ quod dñs agit iterdicto vñ vi ẽ vasallũ sz nõ ecõtra sed iste tex.põt induci ẽtra euz. An. barba.

t ¶ Diffidare. Vide.c.cõqueréte de reſti.spolia.vbi inhoneste facẽ epus spoliari clericuz beneficio. And. b.

v ¶ Ex cã. Vide bal.in.c.j. §.fin.ſ. q. mo.feu. amit. An. barba.

x ¶ Aduene. Nota singulariť qõ appellatiõe populariũ ẽtinẽtur aduene habẽtes incolatũ & ideꝛ tenet bal.in.l.iij. §. hec ẽba.ff.de neg.ge.sz ẽtiũ tenet ipe in rubꝛica.c.q accusa.nõ pos.& respõdet ad tex. ẽ. aũt de qsto re q ẽ cãus spãlis an aũt appellatione populariũ veniant clerici dicqõ nõ vt.in.c. si sñia ẽ sentẽ. exc. vide tex. p dicto bal.i c. qñ de offi. ordi.& in.c.rodulfus de rescrip.p bal.di xi in rubꝛ.ẽ rebus eccle.non alienã.bal.i.c. j.de offi. ordi. vide.c.petitio de homic.vbi appellatõe habitatoꝛz veniunt clerici & layci qõ ẽ bñ notandum vide qõ habeť in.l.spadonez §.tã aũt. ff.de excusa.tuto.vbi. bald.dicit quod venũt

tenenť ei iurare fidelitatẽ:& noie perfinoꝝ non solũ originariꝝ cõtinẽtur sz quicũqz hñt ibi domiciliũ: qr per hoc de districtu pape sunt. Et istõ capitulũ quo ad iuramenta domesticoꝛum nescio alibi. & credo qꝫ contineat vsum dominoꝛuz potius qꝫ sit fundatum in iure ciuili romanoꝛum. ¶ Querit glos. que dicantur persone domestice:& responsionez habes.C. de testi.l.etiam.& insti.de testa. §.in testibus.& C.de quest.l.quidẽ.& l.placuit.de his qui ad eccle.confu.l. j. §. fi.& ff.de penis.l.respicienduz. §. furta.& C.de remili.l.quicunqz.li.xij.& omnes personas ad quas pꝫuentura sit hereditas. Pe.de cer.& ff.de iurisdi.omiu.l.qui iurisditioni.C.de lati.lib.tol.l. j. §. illud etiã Ja.bel. Sed pone qꝫ sunt duo fratres dñi eiusdẽ ciuitatis:nũquid inuicẽ iurabũt:& vr qꝫ nõ mutua cõpensatiõe obstãte.ar.ff.so.ma.l.cũ mulier. In ẽrium vr.ff.de i iusvo.l.sed si hac. §. si liberta.& ff.si cer.pe. l.eius qui in prouincia.in fi. Nec ob.ar.de ꝓpensatione qr mutua delicta nõ cõpensarenť: qr sicut spẽi ad spẽm nõ admittiť cõpensatio:ita fellonie ad felloniã pser tim si essent diuersarũ spẽrũ. Alibi dicim⁹ qꝫ forꝫnicatio spãlis & coꝛpalis nõ cõpensatur ea rõne quia sunt diuersarũ spẽrum.vt nota.extr de conuera.coniuga.c.vlt.in nouel. Et adde qõ no.ff.ne quis eum q in ius vo.est.l.iij. Et lz ista iuramenta nõ exigant niſi vnus sit sub altero:tñ hic dico quo ad fidelitatẽ vn⁹ est sub altero & alter sub illo. ¶ Querit.n.Guil. de cu.si duo sunt dñi in eodẽ castro & vnus cõmittit delictũ aduersus alteruz:vtrũ possit ab illo puniri:& determinať qꝫ nõ niſi eo casu quo nõ recognoscũt superiorẽ. Ego dico idẽ si periculum sit in mora. Itẽ si vnus sit maioꝛ administratiõe qꝫ alter. al's par in parẽ non habet imperiũ ꝑm Guil de cu. qui ita nota. in l.vl.ff.de re.diui. q Bal.

¶ De forma.fidelitatis. Rubrica.

In epistola. Diuide capitulũ in duas ptes Primo datur forma iuramẽti qõ vasallus pstat dño. Scõo dñs vasallo ad eandem vicẽ astringitur.prima vsqꝫ ad. §. dñs. scõa vsqꝫ ad fiinẽ. ¶ Casus. r Forma iurisiurañ.prestãdi a vasallo dño traditur in decretz:in qua sex memoꝛie habere doꝛ vasallus videlicet.incolume:tutuz:honestũ: vtile:facile possibile:que verba quẽ intellectũ sapiãt exponit littera:quinũmo doꝛ etiã suo dño auxilium et consilium prestare.doꝛ & etiã dñs vasallo vice mutua sibi prestare qõ & vasallº domino.h.d. Ja.bel. IN ADEADORIA. Nota qꝫ nõ licet obliuiſci de eo quod qs teneť alijs facere presertim sub vinculo iuramẽti.ꝯsonat.C.de ẽbẽ.& ꝓmit.stipu.l.magnã. IN LOLLADE. Nota ista pulcherrima ẽba.& quia tex.ea exponit ideo non est necessaria alia gl. SALUUS ESSE. Nota qꝫ periurꝫ non potest eẽ saluus de suo feudo. Sed an papa posset dispensare:vr qꝫ nõ.vt no.in.c.ij.de remis.in nouella. Bal.

Dominus vero. Iste versiculus pro. §. allegatur quia notabilissimus est & sanctuz ius continet. Dicit n.qꝫ in quibuscunqz vasallus debet esse fidelis dño: in eisdem domin⁹ debet fidem vasallo: alioquin dominus iudicabitur malefidus s. Item vasallus eum potest diffidare t quia debet perdere proꝓrietatẽ feudi.& hoc est mirum. Nam tale ẽ quale si dicerem⁹ qꝫ proꝓrietas consolidetur vsufructui. Notẽt ergo valde hunc. §. dñi quia terribilis est eis. ¶ Extra quero nunquid dñi terrarum possint sine causa expellere

iudei. Vadre.barba.

y ¶ Potest. Vide bal.in.c.j. §.fi.ſ. qui feu.dar.pos.& in.l.in causis. C. ꝺ accusa.& gl. scri.de verb.ob.bal.in aũt.si quando.C.de consti.pecunia.ꝺ. io.in.l.gaius.ff.solu.ma. vide bal.in.l.imperatoꝛ.ff.de stat.homi. vide tex. & docto. in. c. tua.nos ꝺ spõsali.c.cũ autez de iure patro. io.de imo.i.l. si sic. §. j. al'. §. fi. ff. de leg.j. gl.& ibi ludo. roma.in.l. lecta. ff. si cert. pe. vide glo.i l.j.ff. de testa. q ꝺicit qõ illa lex facit trãsitum de prĩa p sona ad tertiã & ibi ꝺicit bal. qõ non vicia tur instrumentũ allegat.ꝺ.c ꝺuduz vide q ꝺixi in rubric. de testa. vide ꝺ. card.i.c.ex animata de iud. Andre. barba

mercatoꝛes foꝛenses de suis territoꝛijs: & non recedentibus bona auferre:& Rñdeo qꝫ mund⁹ est oĩbus cõis patria:& iõ nõ pñt expelli niſi ex cã u ex qua possent foꝛis bãniri. Nã expellere interdicere est que:pena sine cã non ꝺz imponi.vt.ff. de interdic.& rele.l.relegatoꝛũ. Venturis aũt ad patriã alienã bene põt interdici ingressus.arg.ff.de serui.rusti.prędi.l.ꝺiuus. ff.de vsufruc.lega.l.heres.ff.si serui. vẽ.sicuti. §. arisso.postqꝫ aũt venerũt & ingressi sunt:sicut reliquus ppls sunt:& tam ꝺ naturalẽ equitatẽ qꝫ ꝺ bonũ publicũ ẽ si expellanť.facit in auť.de qsto.colť.vj. post prin.dũ ꝺicit ciuitas nra populosa &c.vbi est tex. singularis:qꝫ noie populariũ ꝯtinenť aduene x habẽtes incolatũ.qõ alibi non reperiť.& facit ad multa statuta terrarũ. Itẽ predicta faciũt ad mãm repꝛesaliaruz vz qꝫ repꝛesalie ꝯcesse ꝺ perusinos cuiꝺã ciui pisano non intelligãtur cõcesse ꝺ perusinos tunc ꝑpis incolatũ pisis habẽtes qr intelligũtur de pisano pplo vñ sunt de alio ouili.ar.insti.de re.diui. §. patronũ. Itez qr cum ꝑticipat duas q̃litates inspiciť ea q̃ ꝑdest prefertiz ꝺ repꝛesalias q̃ sunt odiose.vt notať.ff. qõ me. cã.l.extat.de iniurijs & de ꝺãno ꝺato.c.j.li.vj. Et li cet aliquãꝺo sint ꝓmisse nũqꝫ tamẽ fauoꝛabiles sunt sed restringende quantũ est possibile absqꝫ earuz subuersione. REDDERE DEBET. Dicit Seneca in.vij.declamationũ. non ẽ beneficium a scelere abstinere. ADLEGIBUS. Nota qꝫ fides debetur bincinde:& fidem non prestat eam sperare non debet.vt.ff.lo.l.quero. §. inter. Et nota simile de abbate versus monachũ.vt nota.in.c.vl. de condi. ap. in nouella. Bal.

¶ De noua forma fidelitatis. Rubrica.

Et alia. Casus. Traditur noua forma iurisiurandi fidelitatis qõ prestat vasallus ꝺño. plana ẽ vide ꝓ te. DE NOUO Noua forma ꝺz qr specificat capitula sub gñali forma inclusa. Et est noua quo ad ditatũ:sed nõ quo ad intrinsecũ sensum & vtutẽ verboꝛũ. Nã q spicam executit nil noui facit sed velatã rem extollit.vt.ff.de acqui.re.do.l.adeo. §. cũ quis. ¶ Nota qꝫ circũstantie qñqꝫ appellãtur forma. Et qꝫ facili⁹ tollitur forma qꝫ substãtia:nõ.de sentẽ.ex.c.sup eo.in nouella. Añ dubitať de forma vtrũ sit dubiũ iuris vel facti: nõ. in.c.ij.de baptismo.in nouella. Et nota qꝫ triplex est forma.ſ.verboꝛũ intellectualis.& l.forma.not.e.ti.c. fi.in nouella. Forma nõ est aliud niſi ordinata series rem ad substãtiã aꝺducẽs.ff.de v.ob.l.q rome. §. fla uius hermes. Dicit nouũ qõ p singula ẽ expssium qõ olim erat vbis generalibus clausum. ergo specificatam inducit nouitatẽ.vt notat accur.in.l.j.ff.de le.j.

IN ADMIXTIONE CURIE. Nota illud quod in pluribus curijs obseruatur pro generali cõsuetuꝺine reputandũ est. EGO TITIUS Nota instrumentum formari in prima persona: sed in hoc non est vis. Nam in tertia formari potest y. vt extra de cõuer.cõiuga.ca.ꝺudũ.& ibi ẽ text. singularis qꝫ non ꝺicitur tabellio variare nec in stilo nec in facto si vnũ instrumentũ scribat in prima persona:aliud in tertia. EUANGELIA. Quid si iuretur super veteri testõ:vt sup genesi:& Rñ. qꝫ tota ꝺiuina pagina est p euangelia approbata. Et ideo non ẽ vis super quo textu ꝺiuine scipture iuretur. Potest etiã iurari super altare vel super sacrum lignum crucis vel reliquias sanctoꝛum.vt.C.de rebus credi.l.generaliter. in fine. CONTRA QUEAD

z¶ q sic. vide ō hoc bal. in l. imperialem ad finē de phi. alie. feu. per fede. ꝛ in l. cum acutissimi. C. de fidei cō. ꝛ in l. petitionē. C. de aduoca. diuer. iudi. dixi in cle. j. de iureiurā. post Joan. de imo. ꝛ in repetitiōe. l. cū acutissimi ꝛ ibi saly. and. bara.

HOMINE. Nomine hominis etiā vniuersitates ꝛ ciuitates cōtinētur excepta propria patria. ff. quod me. cau. l. metum. §. animaduertendū. ff. de cap. l. postliminium. §. filijs. ff. de iusti. ꝛ iur. l. veluti Nam propie patrie debetur fidelitas. vt. s. ti. ij. c. j. §. si vero. ꝛ est prior tempore sicut natura est posterior accidente. ¶ Sed nunquid istud iuramentum astringit contra fratrē ꝛ filium. dicit glo. q; sic³ qō i telligo verū nisi lederet fratrē vel filium in his que sunt de iure naturali: qz naturalia sunt imutabilia. vt insti. de iure natu. §. ſz naturalia quidē. SINCERE. i. sane ꝛ perfecte. vt extra de spon. c. ex litteris ꝛ. c. ex parte. PERFECTAM IN SE CONTINET. No. q; generalis locutio dicit esse quid perfectū qz continet omnes suas species. IGNARUS. sil'e. C. de idu. vidui. l. fi. no. q; simplices homines nesciunt significationē vocabulorū ꝛ ideo rustici non debent interrogari quid est possessio sed debent interrogari grosso modo ꝛ vulgari. ar. d. c. ex litteris. ꝛ no. de ver. oblig. l. stipulatio ista §. hi quoq;. INTERPRETATIONE. No. q; distinguere genus per species vocatur interpꝛtatio ꝛ adiectio. IN CONSILIO VEL IN FACTO. Innuit q; aliud est consuler e aliō est facere. dic q; vtrūq; est facti: sed non est eodē modo. ff. de ver. sig. l. sepe. ABBREVIAT ALIQUOD. No. de mēbro. ꝛ dicitur mēbrū quod in corpore humano gerit aliquem principalem actum corporis. Sed id quod in membro habet minimum officium vt digitus non dicitur mēbrum. Et ideo si statuto cauetur q; propter furtū alicui deberet āputari membrum: non sufficeret ei amputari digitū secus si diceret debere debilitari mēbrum. ff. de stat. ho. l. non sunt liberi. per Ly. ꝛ alios. VEL IN ANTEA. i. in futurū. Et no. iuramentū prestari super futuris. ꝛ h quando iuratur super reb⁹. ſz si super statutis refertur ad preterita. vt extra de iurā iuran. c. clericus quod. c. est no. QUOD LITIS. hoc intellige cum quoddam moderamento temporis nō ad vnguen. vt no. ff. de mino. l. emilius Nam omnis interpellatio legis vel hominis spaciū quoddam continere debet saltem tacitum. vt dicit il la glo. que non reperitur alibi super interpellatione expꝛessa. ꝛ ideo tene menti. INJUSTE VEL FORTUITO. Nota iniustitiā ꝛ casum fortuitum equiparari. ff. pro socio. l. cum duobus. §. fina. JUDICIO. vide quod no. ff. de arbi. l. inter castelianum. ¶ No. q; vasallus potest expectare q; requiratur. qz vbi est dies incertus ex arbitrio creditoris declarandus exigitur requisitio. Sz si alias declaratur requiritur scientia vera ꝛ certa. l. magnam ꝛ ibi per Ly. C. de contraben. ꝛ commit. stip. REQUISITUS. Nota q; maxime ad offerendum nō tenetur quis iuuare alium ex promissione vel cōfederatōe nisi faciūt reqsit⁹. tene menti ad ligas terrarum. SICUT POTERO. No. verbum q; impotentia excusat a contrario sensu litter e. de hoc alibi dixi. ¶ No. q; in sacramento intelligitur possibilitas iurantis. hic. s. ti. j. in ver. possibili. Jtē honestas ſm mores ciuitatis nostre. vt. C. de nup. l. imperialis. Idem dicit Jaco. bel. LICENTIA. No. q; illi qui iurāt credentiā. pñt eā pādere habita licētia. gl. aliter nō expono qz clare sunt. Bal.

Investitura. Casus. Dñs vasallum p annulū inuestiuit: dño p istitit iuramētū: queritur an dñs debeat cogi mittere vasallum in possessionem beneficij? Respondetur q; sic: ꝛ si differat tenebitur sibi ad omne itereſſe. h. d. ¶ Et no. q; quidam dicunt investitura feudū acquiri. s. proprie sumendo investituram per perfectaz investituram. s. possessione tradita. Sed dñs Ja. de ra. in summa sua ti. quot mo. feu. acqui. ꝛ quibus sic ait. Sed certe ego puto etiam per investituram verbalē ꝛ baculi porrectionem que abusiua investitura dicitur vt premissum est feudum esse acquisitum etiam ante traditionē possessionis cū investito dñs pcise cogatur tradere possessionē vt. j. de no. for. fide. c. j. in fi. licet enim ante traditā sibi possessionē investitus ius nō habeat in re: habet tamē ius ad rez. nā min⁹ ē investiturā facere q; eā possessionis traditione pficere. extra de his que fi. a ma. par. ca. c. ex ore ō dona. c. p tuas. xvj. q. ij. dic. vñ etiā minus est habere actionē q; rē. ff. de reg. iur. l. minus Ja. de ra. Dicit odof. in summa sub rubrica. quomodo acqui. feudum nouum. quod feudum acquiritur per investituram legitime factam a domino in vasallum. vt in c. j. de inuesti. feu. ꝛ de cognitione feudi. c. j. Sine investitura vero non acquiretur feudum. vt in. c. j. quibus mo. feu. consti. potest. Et ideo non dico q; per solam investituram habeat vasallus ius in re: ſz demū secuta traditione vt in alijs contractibus. vt. C. de rei vendi. l. quotiens. ff. de contrahend. emp. l. si ex stipulatione odo. Hoc verum regulariter fallit in principe si intendit transferre ius in re ex ipso priuilegio quod ex verbis ipsius priuilegij liquere potest ſm And. de iser. Quid enim si princeps dicit: do vl' efficaciter assigno: ꝛ dat executores solum super facti executione: non super collatione? nam certum est q; h excedit notissimam feudi naturā ꝛ transit in priuilegium quod est lex priuata: presertim si feudum ē vacans ꝛ consistit in sola principis voluntate. Maz si ex delicto ꝛ vltima voluntate transfertur dominium: ergo fortius in priuilegio. vt. ff. de publica. l. cō missa. ꝛ. ff. pro socio. l. cum duobus. §. idem respondit. Et ideo eleganter dicit dictus do. An. q; quādo priuilegium est annexum feudo q; sola voluntate principis transfertur dominium. meli⁹ dic vt statim dicam. Quod autem in vltima voluntate possit feudum constitui: patet de feu. cogni. §. sciendum ꝛ de gradi. suc. in feu. c. j. Unde dicit Joan. fa. in sūma sua sub rubrica. qui. mo. consti. feu. in vltima voluntate constituitur quando legatur a domino res in feudum: vel quando quis instituitur heres in bonis vt teneat ea iure feudi: vel a rege vel a comite vel a domino cui subest dominium rerum feudaliuz: vl' vt a coherede teneat iure feudi. Si dominus plures facit heredes: potest enim vnum grauare vt partem hereditatis in feudum teneat a coherede. ꝛ sic dicitur feudum ad nos pertinere quo ad successionem. vt in. c. sciendum. de feu. cogni. ꝛ ō gradi. suc. in feu. c. j. Jo. fa. nobilis doctor. pisan⁹. Per testamentū autem vasalli non potest feudum successione acquiri vt. s. de successio. feu. c. j. Jaco. de are. dicit in sūma sua sub rubricella qualiter acquiritur feudum per investituram. q; post iuramentum fidelitatis domin⁹ cogitur precise tradere possessionem ꝛ si non plenaz quo ad iuris efficaciam: tamen talem q; vasallus sit in plena possessione facti. Posset etiam vasallus agere ad interesse dupliciter: vel vt soluereturin pecunia: vel vt daretur feudum equiualens. vt. ff. de consti. pecu. l. qui autem. §. q; si ante. ꝛ. ff. loca. l. si qs domum. in princi. ꝛ de arbi. l. labeo. ꝛ. j. titu. j. ca. j. vbi est expressum. ¶ Si ergo papa concessit tibi feudum siue proprio motu: siue ad tuam postulationez ꝛ non sit tibi obreptio nec vicium quero nunquid oportet q; te corporaliter investiat vel recompenset videtur q; sic. nam princeps est subiectus consuetudinibus feudorum tanq; sit ius naturale istius posteriozis inuentionis: quia ius naturale quotidie nascitur. vt. ff. de iusti. ꝛ iure. l. manumissiones. Jd enī quod est bonum ꝛ equum apud omnes per eque seruatur. natura est qz cōmunis ē. ar. ff. de acc. l. hos accusare. §. oibus ī rōne sui. Et exquo mutua relatiōe dñs ꝛ vasall⁹ sibi debēt eq̄lē affectionē ꝛ fidē ergo vt sequat' equalitas ī ꝺctu sicut vasallus precise obligat' sic dñs. Mā claudicatio appellat' iniquitas. vt

¶ Inspecta: facit qđ volũt dñi de rota decis. xx iiij. vbi dicũt quod quando procedit sola veritate facti potest iudex incipere ab articulis q bus probatis potest statum venire ad sententiã dixit ꝛ dñs Dionisi⁹ de perusio in l. vinum. ff. si cer. pe. qđ pot iudex nõ seruare aliquam solẽnitatẽ iudicij; ꝛ vide bar. in. l. emlius. ff. de mino. qđ si cautam cõmittat de veritate vide bal. in. l. ne mo. C. de sen. ꝛ interlo. om. iudi. ꝛ bal. i. l. iusticia. ff. de iusti. ꝛ iur. vide que dixi in c. cum dilecto de iud. ꝛ in. c. ad petitionez de accu. and. barba.

¶ Teñ mẽti. An emens rem alienã p̃sumaꝫ errare vel scire. dic qđ p̃sumit bonã fidẽ habeꝛ nisi per iudicia ꝓbeꝛ mala fides. vt. C. de euicti. l. nõ ex eo. ꝛ ibi notaꝫ Quid in vendẽte. Rñdeo idez ẽ si est in possessiõe. facit quod not. C. de leg. l. cuz rem alienaz. ꝛ est multiplex error vt. C. de leg. l. si forꝫ tidianũ. ſ. substant. e vl cozꝛis. l. in vẽditione de cõ

no. C. de fruc. ꝛ lit. expen. l. fi. Sed cõtrarium dico. nam multũ refert vtrũ cũ principe contrahat: ꝛ i tali contractu seruandum est ius cõe. vt vz post fidelitatẽ princeps sit obligatus ad tradendũ ꝛ ante traditionem nõ acquiritur dominiũ ꝛ possessio vnde. l. omnes. ꝛ. l. bene a zenone. C. de quadri. prescrip. debent intelligi interueniente traditione. Aut vo princeps gratiam facit non per viam contractus sed supplicationis ꝛ tunc ipsa gratia tranffert dñium: qz ꝺ est natura collectionis gratiose vt in. c. si tibi absenti. de preben. li. vj. non tamen est obligatus priceps ex hoc qz non est hec intentio principis: sed debet impetrans prosequi gratiã suã corã executore vel alio iudice dato a principe. vt in. c. duobus de rescriptis li. vj. bene tamẽ concedo qđ princeps debet se fauorabilẽ exhibere: qz licet gratiosum: feudũ tamen est. ꝛ ideo debet prebere se facilẽ: nec id quod facile est vel esse debet facere difficile: vt. ſ. c. proxi. ibi facile ꝛc. Et propterea bene facit cõmittere cãm sũmarie ꝛ de plano sola veritate inspecta. ar. ff. man. l. si fideiussor. §. quedam. ꝛ. ff. de nego. ge. l. at qui natura. §. cum me absente. Et si ipse princeps scit veritatem non debet ire per ambages. arg. ſ. §. primo in versi. scienter. Nam quicquid princeps facit vt deus facit vt no. in auc. de here. ꝛ fal. in prin. coll. j. Deus autẽ est ipsa veritas. vt no. extra de testa. c. cum esses i nouella. ꝛ ideo non fallit nec fallitur. vt. l. vltima. C. de ponderato. auri. li. x. Et qđ princeps sola veritate inspecta causam decidere debeat etiam si iudiciari⁹ oꝛdo esset omissus. Est tex. notabilis extra de accus. c. ad petitionẽ. Et no. qđ quelibet gratia principis potest appellari priuilegium. vt notatur in. c. oliz de v. signi. in nouella. ¶ Adde qđ priuilegia surreptitia ñ valent: ꝛ qđ q̃ztũ possunt priuilegia ne alium ledant ad ius cõe redigenda sunt de priuilegijs. c. dudũ in nouella. ¶ In glo. que sit circa rem. glo. hoc intendit qđ contumax in traditione possessionis non tenetur ad interesse quod descendit ex re: sed extrinsecus puta ex negatione. quod dic vt plene notatur in. l. j. C. de sentẽ. que pro eo quod interest. per Innoc. de senten. excõ. c. sacro. ¶ Item dicit ista glo. qđ iramentũ non est obligatoꝛium si iuranti non seruatur fides. tene menti.

¶ De inuestitura de re aliena facta. Rubrica.

Quam de re Diuide capitulum in quinqz partes. Primo quo casu detur actio vasallo de euictione contra dñm re feudali euicta. Scõo an possit dñs rẽ feudi a possidente vendicare ꝛ defendere si conueniatur. Tertio an possit seruitutem imponere rei feudali. Quarto ad quem pertinet addimentum obueniens in re feudali. Quinto aa tertia vel quarta que debetur vxori in bonis viri decedente marito sibi debeatur in rebus feudalibus. secunda incipit ibi in. §. rei autem. tertia in. §. quid ergo. quarta in. §. ex contrario. quinta in §. quãuis. ¶ Casus vsqz ad. §. rei autẽ. Comes milite de re aliena vel alij obligata inuestiuit in feudum res inuestita euicta ẽ a vasallo: queriꝫ an habeat actionẽ ꝓ euictõe ꝓtra dñm ꝛ in quẽ? Et respondet qđ aut vasallus fuit sciens ꝛ non agit de euictõe nisi fit stipulatus vel pactus. Si ignoraꝫs agere põt vt aliõ eiusdẽ estimatois sibi p̃stetur. Sed in dño non distinguitur scientia vel ignoratia. hoc dicit. ℜ ELTE AGIT. Intellige si denunciauit dño per modũ requisitionis. vt. ff. de ꝓcura. l. qui absentẽ. ꝛ ibi vide formã. Itẽ scias qđ ẽptoꝛ ẽptori nõ põt denunciare sine cessione. vt. ff. ꝺ euict. l. si res quã a titio. ¶ Itẽ no. qđ ille qui tenetur de euictione nõ tenetur nisi fit cõdẽnatus: nec teneꝫ quãdo nõ fuit traditus de iure. vt. ff. de euictio. l. si seruũ ꝛ an euictione pendente vasallus teneatur ad seruitia: Respondeo qđ sic qz ꝓcipit cõmodũ. ar. ꝓtra. ff. de excep. do. l. vl. §. ex quadrãte. vbi videas. ꝛ adde. l. vl. ff. de resci. vẽdi. ET ALIQUID. No. mirabilẽ tex. qđ petitur species pro specie dare dixi. ſ. proxi. §. j. DIFFERETIAL. No. scientiam vel ignorantiam in venditore nõ attendi: sed in emptoꝛe. Bal.

Rei autem Casus. Queritur ꝺ nunqd vasallus rem feudi possit vẽdicare a possidente vel si conueniatur possit se defẽdere domino etiam absente: Respondetur qđ bene potest quũmmo etiam seruitutes rei debitas petere põt ꝛ remittere. ꝺ. d. QUASI VENDICARE. Nota de quasi rei vendicatione id est vtili in rem actione. sicut ergo est reperire possessionem ꝛ q̃si: ita est reperire ꝓprietatem ꝛ quasi de hoc no. ff. de interdic. l. ij. §. quedam interdicta. ꝛ ibi glo. singularis. vnde potest saluari qđ glo. alibi dicunt qđ ille qui dicit se quasi dominum etiam vtilem in rem intentasse videatur. q̃z q̃z alij strictius hoc vocabulum acipientes dicant qđ significat publicianam. vt insti. de acti. §. alie. Adde qđ significatio ꝓprietatis est magis nuda q̃z significatio dominij. ff. de vsufr. le. l. si alij. ff. de verb. sig. l. recte dicimus. per Accursi. vbi omnino vide. ¶ Sed oppo. potest. ff. vsufruct. quẽad. caue. l. j. in fine. ¶ Querit glo. vtrum vasallus habeat vtile dñium: ꝛ dicendum est qđ sic. Adde quod no. C. de here. vendi. l. ẽptoꝛ hereditatis. Et an habens vtile dicatur principalis persona: dñ ibi qđ sic. Etadde. ff. de ꝓcur. l. actoꝛ mali. ꝛ. l. ꝓcuratoꝛẽ in rem. Et an vtilis rei vendicatio possit cõpetere sine vtili dominio: glo. dicit qđ non in. l. j. ĩ prin. ff. de eden. ꝛ verum dicit quando competit sine cessione. sed ex iure cesso potest competere sine vtili dominio. vt no. C. de hereditate vendi. l. finali. Et an vtile dominium possit cedi: dic qđ non: sine traditione. sed actio vtilis bene potest cedi. vt. ff. ad trebe. l. ex asse. Bal.

Quid ergo Casus. Vasallus dolo vel culpa vel negligentia imposuit seruitutẽ rei feudali: postea feudum est reuersum ad dñm: queritur an sibi preiudicium generetur? Respondetur qđ non: licet longo tempoꝛe duraverit soluitur. ꝺ. d. NON NOCEAT. No. hic qđ vasallus non potest imponere seruitutem ĩ preiudicium domini sicut nec vsufructuarius. ff. de vsuf. l. fz siqđ §. fina. ¶ Item no. qđ longa prescriptio non currit contra dominum hoc casu dicit glo. ꝛ bene. nec longissima si dominus non possideat. nihil allegat glo. sed facit pro ea. j. de capi. coꝛ. §. preterea. ꝛ de prohi. feu. alie. per fede. §. j. Ja. bel. ¶ Itẽ no. qđ cui⁹ ñ nocet pactio ei⁹ nõ nocet ɔ̃ se lapsa p̃scriptio. tene mẽti. ¶ Item no. qđ longa temporis mora consensum nõ inducit dubium erat quia dominus per directũ suum dominium poterat prescriptionem interrumpere. ergo videbatur sibi obesse prescriptio. ¶ Et nota qđ cum iste. §. contineat ius cõmune idem dicam i predio emphiteotico. ꝛ est tex. iste multum singularis. Et est rõ qz interdicta est alienatio in preiudiciũ dñi ꝛ noie alienatiõis ꝓtinet libertas rei tñ vz i piudicium vasalli. quod ẽ notabile. ¶ Sed nunquid exceptio cessarum actionum possit opponi per debitoꝛem? dic qđ sic: si cesse sunt ti. vniuersali. ff. de transacti. l. fi. argu. ff. cõmu. predi. l. si ei in ratione littere Si autem titu. singulari: dic vt no. ff. de pac. in. l. si cum emptoꝛ. ¶ Extra nota qđ ꝓprietatis dominus securus debet esse de ꝓprietate. ff. de vsufru. l. si cuius. Unde dominus potest custodire castrum inuito vasallo tempoꝛe necessitatis. de vsu ꝛ habi. l. si ita dñs. ꝛ ibi Ly. ꝛ quidem simul cum vasallo. vt ff. vsufru. quẽad. ca. l. penul. ꝛ sine vllo malo igenio vt. j. de ꝓhi. feu. alie. ꝑ loth. c. quoniã. ¶ Extra q̃ro vtrum ille qui petit rei ptẽ: totã prescriptionez in traben. ép. finalis cãe. C. ꝺ bere. instit. si pater. Itẽ est erroꝛ amissionis forme substãtialis. C. de testa. l. ambiguitatẽ. Item erroꝛ in dño vl iure suo vl in hoc titu. extra no. qđ licet q pmutat cuz aliquo p̃sumatur illũ credere dñm nõ tñ in suũ ꝓiudicium ꝓfiteri. extra de except. c. cũ venerabilis. ar. cõtra. ſ. de contro. uer. inuesti. c. j. §. cũ autẽ qs qz videtur eẽ inuicẽ respectiua. ꝛ qz cõtract⁹ pmutationis est bonefidei. ꝛ. d. c. cũ venerabil non dicit contrariũ si apparet de pmutatione. Sed si i uestitura ẽ facta de re aliena dño p̃sente ꝛ tacente si quidẽ dñs ad hoc fuit adhibitus preiudicat sibi. Secꝰ si fortuito interfuit lz hoc nõ distinguat de le. ij. l. titia §. lucia. per accur. C. si res alie. pig. da. sit l. si probaueris per accur. ¶ Notabile. Extra q̃ro vtrũ vasallꝰ dicaꝫ cessio arius persona liũ actionũ cõpetentiũ dño. dico qđ non: lz oportet cedi. ff. de acti. ẽpt. l. iuk. §. si fructibus. nisi in casu. l. vl. ff. ꝺ iure fil.

a ¶ Non itelligit. vide gl. sing. in l. si ita gs. §. ea. l. ff. ō ver. obli. q̄ p bitus aliena/re nō p̄t dare occasionez vt l. aliene. vide bar. in l. impera/tor. ff. de fi/deicon. liber. bal. in l. quo/tiens. c. de fi/de. ¶. l. ea. l. C. de condi. ob cau. an. barb.

b ¶ Inspicitur. Nota ico gnitū dictum an in cōtractu dotali attēda tur forū viri: an vxoris. vi de bal. in l. fi. C. si a nō com pe. iud. And. barba.

terrūpat: dic q̄ sic si eo nomine agat. ff. q. mo. vsufr. amit. l. is q. de censi. c. olim. secus si nō agitur ex ea/dem cā. ¶ Extra no. q̄ directa ⁊ vtilis q̄ambe sūt in rerum natura nō oriūtur ex eadē forma sed ex ea/dem potentia. Si vtilis descendit ex directa q̄ for/ma sit eadem ostenditur in iudicio: q̄ potest agi vna inepte altera existente. C. de lega. l. ex legato nomi/nis. Quod autē ex eadez potentia illa lex docet. Nā si vtilis esset aliunde q̄z ex prima materia: quod non competijsset testatori non competeret legatario sine cessione: quia non fuisset in bonis defuncti. quod est falsum. vt. d. l. ex legato.

Econtrario. Casus. Vasallus addita mentū fecit feudo: queri tur an accrescat feudo: Respondetur: q̄ aut id quod additum est per se subsistere potest vt est prę/dium ⁊ non accrescit feudo. Aut non est per se subsi/stens vt est seruitus: ⁊ accedit feudo. Et dat̄ regula q̄ vasallus potest feudi cōditionem facere meliorez non deteriorem in alterius preiudicium. h. d. Nota istum. §. q̄ si vasallus iuxta rem feudalē emit aliaz ei cōiunctam talis res empta nō censet̄ iure feudi: quia per se stat. Nec ob. ff. de le. ij. l. cū fundum. ⁊ de fun. instru. l. sepe. §. tyrannus. q̄ ibi erat dominium vni forme. hic non: tene menti hunc casum. Adde quod alibi dicitur q̄ res non potest meliorari inuito dño de ver. sig. l. mulieres. p accur. Sed aliud in vasallo quia est quasi dñs. Et adde quod no. ff. de rei ven. l. si in rem agat. ¶ Item nota q̄ si vasallus emit ser/uitutez prestio feudali q̄ ipso feudo accrescit quia ei inest: Nunquid ergo est idē si iurisditionem in castro sibi cōcesso emeret: videtur q̄ idē quia iurisditio nō stat per se sed ipi territorio coheret. Contrariū vide tur q̄ menia castri possunt esse vni⁹ ⁊ iurisditio pōt esse alterius. ergo sunt adinuicē non solum separabi lia sed etiā sepata. quod est verū. argu. eorum que nōt Inno. extra de appel. c. dilecto. ¶ Item nota q̄ de inseparabilibus isepabile est iudiciū. quod dic. vt. ff. de dona. inter vi. ⁊ vxo. l. si sponsus. §. generaliter. VEL EORUM AGNATORUM. Nota tex. hic rotūdum q̄ vasallus in preiudiciū agnato rū nō potest facere cōditionē feudi deteriorez. quod tene menti.

Quamuis Miles quidā vasallus habēs feudū āplū ōcessit supstite cō iuge inope: querit̄ an vxor tertiam vel quartā q̄ sibi debet̄ de iure in bonis viri premortui possit accipe/re de feudo: Respondeo q̄ nō: q̄ feudū alienari nō potest in alium: quinimo nec pignori obligari. h. d. AB ALIQUO. Et sic nota b apte q̄ directuz do miniū feudi spectat ad dñm in re feudi. dixi. s. eo. §. rei autē. ¶ Sed que erat dubitatio istius. §. Rñ. q̄ lucrū dotis est alienatio legalis ⁊ ideo videbat̄ habe re locū in feudis. Sed cōtrariū est verū q̄ alienatio legis nō intelligit̄ fieri. cū preiudicio tertij nec in re bus sui natura ꝓhibitis alienari. tex. est hic valde no tabilis. Et adde quod plene no. C. vnde vir ⁊ vxor. auc. preterea in lec Et princeps etiā nō intelligit̄ alij velle preiudicare imo cessat factū proprij ne ius alte rius auferat de elec. c. inotuit in nouella. ¶ Extra q̄ro in dote lucrāda: vtrū inspiciat̄ statutū viri vl̄ mu lierz doctores dicūt q̄ statutū viri p. l. exigere dotē. ff. de iudi. Alij distigūt: aut ēcōtract⁹ celebrat⁹ in fo ro mulieris ⁊ loc⁹ ille inspicit⁹. Aut i foro viri ⁊ inspi cit forū viri. xij. di. c. illa. Aut i quodā tertio loco: ⁊ inspicit ꝓsuetudo viri: q̄ est caput mulieris. vt i. c. j. ō spon. i nouel. qō dictū ē paucis notū. Sz cōiter vide mus q̄ inspiciatur domicilium viri: quia tacite videt̄ actum q̄ ibi dos restituatur: ⁊ sic ille est locus cōtra ctus. vt. ff. de solu. l. quero. Et ita tenet arch. in. d. c. illa. vbi videas quod mihi plus placet nisi interuene rit error: q̄ mulier ignorabat statutuz quod erat ibi ⁊ iuris cōis fiducia simpliciter cōtraxit. ar. ff. de iu. ⁊ fac. igno. l. regula. ⁊ l. cū de indebito. ff. de proba. Alij doc. vt dixi simpliciter transeunt cum opi. prīa ita q̄ vbi est forū solutionis ibi est forū legis muni/cipalis nisi in his in quibus inspicitur origo ⁊ initiū contractus. Quarto hec iure romano debet̄ duob⁹ casibus vxori. s. si maritus repellat eā sine causa vel p moriatur locuples ⁊ vxor remanet inops: ⁊ hoc si ha beat tres liberos vel pauciores. alias deberet habe re virilem. ⁊ hec quarta non debet excedere cētum li bras auri. vt in auc. qui. mo. na. effi. le. §. vt autez. col la. vj. ⁊. C. de diuor. l. fi. ⁊ in auc. de nup. §. sic itaqz. coll. iij. i ⁊ auc. vt lice. ma. ⁊ ani. §. q̄ vero dubiū legē posuimus. coll. ix. Pe de cer. Et nota bene hunc ca sum de viro expellente mulierem sine causa: ⁊ tene menti.

c ¶ Mala fi de. nota quod. pscriptio con tra ius cōmu/ne equiparat̄ pscribēti ma/la fide ⁊ sic in foro conscien tie retineri nō pōt. c. ij. ō reg. iur. an. barb.

¶ Qualiter feudū alienari poterit. Rubrica.

Est autem optima Diuide in quinqz. Primo i iure nouis/simo prohibet̄ omnis alienatio. Scōo casuum enumeratio: in quibus permit tebatur alienatio de iure antiquo. Tertio enumera/tio quorunda casuū quibus de iure antiquo erat p/hibita. Quarto que persone poterant prohibere alie nationem in rem alienatam redimere. Quinto quan do dñs possit proprietatem rei feudalis alienare ⁊c. Secūda icipit in. §. si vero. Tertia i. §. donare. Quar ta in. §. porro. Quīta in. §. de illa. ¶ Casus vsqz ad §. si vero. Olim ex optima consuetudine prohibeat̄ sed non simpliciter feudi alienatio diuersimode ta/mē ꝑm varietatem locorum donec imperator lotha. omnē interdixit alienationē. ⁊ quidem antiquo tem pore regulariter permittebatur venditio pro parte dimidia feudi. h. d. OPTIMA. inquantum pro hibitoria: q̄ cum feudum cōcederetur ob singularē instustriam ⁊ fidem vasalli non debebat hoc posse i aliuz transferre. ar. ff. de offi. pre. preto. l. j. ff. de offi. eius cui man. est iur. l. j. in prin. Nam anime passio/nes nō possunt separari a ꝓprio ⁊ determinato sub iecto sicut naturaliter pz. vt. ff. de solu. l. inter artifi/ces. ff. de condi. inde. l. si nō sortem. §. libertus. Dicit glo. q̄ ꝓsuetudo aliquādo dicit̄ optima ⁊ aliqñ pessi ma. xvij. di. c. multis. Interdū dicit̄ bona cōsuetu/do ⁊ illa prescribit̄ spacio. x. annorū: multo magz. xx. ⁊ xxx. quod dic vt no. in rubrica. C. que sit lōga con suc. Sed in alia consuetudo nō pscribitur. x. ⁊ xx. an norum spacio. vt in aucten. vt nulli iudi. §. j. coll. ix. ¶ Sed an prescribatur spacio. xxx. annorū: queda gl. videtur inuere q̄ sic. vt no. C. de agri. ⁊ censi. l. do mini prediorū. li. xj. Pe de cer. Si consuetudo est a iure, cōi reprobata nunquā pscribit̄ contra ius: q̄ cō tra auctoritatē superioris nō pōt prescribi. vt. in au ten. nauigia. C. de fur. Et ideo aut consuetudo est cō tra statuentem: aut contra rem statutam a superiore. Primo casu non valet nec prescribi potest sicut pa/ctum ipo iure nullū tempore nō conualescit. Secun do casu prescribitur spacio. xxx. annorum. Sed si cō suetudo loquitur de casibus indecisis sufficiunt. x. an. vel. xxx. vt. ff. de legi. l. de quibus. ¶ Et nota q̄ consuetudo que est contraria iuri communi respectu rei statute similis ē ei qui pscribit mala fide: vl̄ saltē non bona: sicut est titubans: vnde requiruntur. xxx. an. arg. C. de prescrip. xxx. anno. l. si quis emptionis SUPER RAM. scilicet alienatione feudi. pe. DIUERSE. Nota q̄ in diuersis ciuitatib⁹ di uersē possunt esse consuetudines. Item nota q̄ di/uersitas est cā legis ꝓmulgāde in titulo. qdā dicūt in lōbardia de beneficijs. Tu dic q̄ loquit̄ ō caplo i perialis beniuolentie, j. de feu. ⁊ beneficijs ꝑm quos

d ¶ Diciuus. vide ludo.roma.in.l.iiij.§.cato.ff.de verb.ob.vbi dicit gl bal.infideliter recitat Jo.an.qr imo dicit quod nō perdit nisi partē alie natā nō solū de iure canonico sed ēt de cōmni opinione legistarum vide scribentes in.d.c.ex parte.and.barb.

e ¶ Baroni facit simile qd habeť in.c.re latum de p̄bē. vbi eps eon/ferendo dicit donare qr nō ỹ posse reti/nere apud se vide glo.i.c. conqnerēte ō resti.spo.que dicit qō epus p̄uauit cleri cū beneficio r illud retiuuit apud se.and. barba.

f ¶ Aliena/ri. Pondera qr alig dicunt le noua dice/re in.d.auc.et dicunt qō nō habet locum qñ testator ex p̄sse p̄bu it rem aliena/ri sz certe boc dicit bald. and.barba.

dam. NECESSITATE. Quod hic dicit de statutis antiquis :qd ppter necessitatē rei familiaris vel victus: talis in necessitate positus nō habēs for te aliquid ad comedēdū posset vendere inscio domi no dimidiā partē feudi alia retenta: satis videbatur p̄cedere ex humanitatis r discretionis fonte. cum certe nec dño afferebat magnū p̄iudicium qr pote rat redimere infra annū. vt.j.e.c. porro. Naz nos vi demus qd alienationes quedā ppter necessitatē per mittuntur que alias p̄hibentur. vt.C. de manu.te sta.l.qui non potuerunt. ff. de fideicō.li.l.cmu fidei. Item ppter necessitatē eris alieni possunt capi pi/gnora r distrahi per iudicē. vt. ff. de dā. infe. l. si fini ta. §. siqua sunt iura. r certum ē qd iudex repr̄sentat personam partis. vt. C. de eui. l. si ob causam. Sz cō trarium statuitur hic in p̄in. Et est ratio qr feudi.p p̄rietas est dñi r sic dñs habet superius dñium. r iō fine eius consensu alienari nō potest. qr aliquid fieri in rebus alienis ꝛc. vt. C. de pac. l. fi. in fi. Non ob. contraria qr loquūtur in eo qui in iure de quo queri tur nō habet actū superiorē. Nā vbi est superioritas ibi debet esse auctoritas. Sed certe mirum est hoc. Nā vasallus non intromittit se de ppr̄ietate domi ni sed solū de suo vtili dominio. arg. ff. de rei vend. l. necessario. §. fi. Sed respondeo suū vtile dominiuz nō est frācū sed suppositū seruituti et obsequio dñi. Et ideo ne per alienationes iura dñorum minuant statutū est qd non possunt alienari. Banc rationem reddit tex. j. de p̄hibi. feu. alie. per lotha. c. imperia/lis beniuolentie. ibi attenuatas ꝛc. Itē in legib9 cō/trarijs ille qui alienabat habebat rectum dñium re rum nō dico filij. vt insti. de nox. §. fi. Nō ob. quod dixi de secundo decreto qr illud sic debet intelligi quo ad cōmoditates nō quo ad ius inseparabile.

si vero vel in totū Cāus. Permit tebatur alienatō de iure antiquo si vasallus feudum vel in totum vel partē volebat in feudū dare bona fide nō in fraudē etiā dño inuito vel ignorante. Si vasallus dño dis/sentiente vendebat vel in feudū dabat: si decedebat sine herede vel feudū refutabat vel culpa sua amitte bat: alienatio rescindebatur r reuertebatur feudum ad dñm nisi accipiens a p̄riori dño volebat feudum recognoscere r sibi fuire. h.d. VEL IN PARTE. Et si vltra alienabat iure medio per lotha. introducto: totū quod alienabat perdebat id est etiā quod infra dimidiā erat. r hoc ratione excessus quē cōmittebat cōtra dñm illud vero quod non aliena/bat nō perdebat. j. de vasal. qui contra consti. lotha. c. j. hodie vero perdit totū etiam si vnum cespitē ali enauerit. vt. j. de p̄hibi. feu. alie. per Fede. c. j. in p̄i. r dic qd perdebat r perdit ipso iure feudum. Pe. ō cer. r qz qz ita sit de rigore iuris ciuilis tamē ō equi tate canonica que seruanda est in terris ecclesie r in ecclesiasticis feudis dicimus d qd nō perdit id qō ali enauit. vt no. in.c. ex parte. extra de feudis. in nouel. r quod hic dico teneas. SINE FRAUDE. No. qd in omni p̄missione fraus intelligitur excepta ff. de p̄iuile. credi. l. si pater. ff. man. l. creditor. §. lu/tius. ibi dñs dicit plene quidē mandasse: sed quaten9 ex fide res agenda esset. r est elegans verbū scevole. QUOD ET IPSE AD HODIE. No. op timū tex. qd licet hodie omnis alienatio sit p̄hibi/ta vasallo: secus tamen infeudatione qr in habenti/bus symbolū facilior est transitus. AUT ALIA FORTE RATIONE. Nota verbum quod est ar. qd p̄opter maximā capitis diminutionem va sallus quasi videatur decedere sine herede r feudus

g ¶ Alsus. vide ibi glo. sing. licet videať dicere ꝓtrariū cum dicit in piā cām vel p aīa r pondera istū tex. qr dicit quod pater non pōt donare fen dū filie in dotē. Quid si statuto caueť quod subditus non possit alienare in nō subditū vt ē mediolani r Tuderti an subditus poterit dare in dotez filij bona ūno bilia statuto p̄hibēte ita generaliť naz hic est casus special qō pa ter non possit dare in dotez feudū ergo in contrariū erit ius cōe. sz sta tutū nō loquitur de dote g stabimus i di spositione iuf cōis vide cō/siliū Nicolai Alex. generi bar. vide que dixi in consi/lio p̄idie red dito. Et vide ludo.ro.i auc. simliť. C. ad l.fal. vbi alle gat hūc. §. cō tra dicta bal. in.l.ganerali. C. de sacrosā. ecc. dixi in.c. relatū de test. vide ludo. cō silio. cxcvij. vbi dicit istū §. non haberi locum de be/nignitate ca/nōica allegat d. anto. in. ca. que in ecclesi arum de ꝓsti. and. barba.

reuertatur ad dñm. Ego credo qd reseruetur liberis per auē. bona dānatorū. r nō existentibus liberis a gnatis si est feudū paternū alias reuertitur ad dñm vel dic vt dixi. §. per quos fiat inuesti. §. fi. in fine.

AD IRRITANDUM REDDI LABATUR. Simile in re que subiacet restitutioni. Nam donec veniat casus restitutionis tenet alienatio: postea re/soluitur ipso iure. r hec est natura istius dictionis ir ritum. vt in auē. de resti. r ea que parit. §. quāobrem col. iiij. EO EXCEPTO. Adhuc recitat ius antiquum quo cauebatur qd si alienatio tenebat: si erat postea facta caduca poterat is cui facta erat alie natio rē retinere si volebat eā in feudū recognoscere r dño seruire. r no. arg. qd si baro aliquis mereatur amittere feudū qd imperator vel rex cuius erat baro nō debet sibi appropriare sed alteri baroni e qui ea/dē munera debeat successionē subire. ff. de aq̄ quot. r esti. l. j. §. permittitur. C. de decu. l. quidā ignauie. li. x. C. de muri. l. murileguli. li. xj. bal.

Donare Casus enumerantur in quib9 ēt de antiquo iure alienatio fuerat p̄hibita: vz donare: p̄o aīma iudicare: in dotē p̄o filia dare locatio tamen permittebatur nisi fiat in fraudem. hoc dicit. No. qd licet pater teneatur do/tare filiam nō tñ teneť dotare eā de feudo: sz ō fru/ctibus feudi teneť r pōt cū fit ipse cor dñs pater au tē naturalis tñ nō teneť dotare filiā etiā de ppr̄io de leg. iij. l. vxorē. §. pater. Non dicitur ergo aliena re rem qui fructus alienat argu. ff. de dona. l. in edi bus. §. ex rebus. ¶ Quid si dominus mortuo va sallo app̄robat eius testamentum: nunquid confir/matur: r videtur qd sic. Nam istud testamentum est p̄eter legem. r sic stat in eo statu in quo stant testa/mēta de iure gēaiū. vt no. Ja. de are. C. de legi. l. nō dubiū. Secus si esset cōtra legē quare nō posset con firmari. ¶ Opp. de auē. res q̄. C. cōmu. de le. So. il la auē. non habet locum iure feudali nec in alia que sui natura p̄hibetur alienari: vel expressa dispositione testatoris vel ꝓtrahētis est ppr̄ibita alienari f. sz solū i casu ppr̄io illi9 auē. ē illa auctētica Fuāda et nō trahēda ad cōsequētiā: qr cū sit ibi spāle ergo in cōtrariū ē ius cōmune. vt. ff. de legi. l. ius singulare. ¶ No. hic de ver. iudicare quod est verbū cōmune ¶ Itē no. qd id qō relinqtur ppr̄ia videť relictū ad pios vsus g. i. ad vsus paupes. vt notāť. ff. de leg. ij l. si quis titio. ¶ Sz ego quero qñ feudū reliquiť p aīa vtrū debeať estimatio: Et videť qd nō ex de tes. c. filius. Sed certe ibi nō p̄hibet estimationē peti fm Hosti. vel ibi erat legata res aliena. s. cuiusdā ec/clesie que sine magna difficultate nō pōt alienari sic̄ ꝓdia cesaris. vt. ff. de leg. j. l. apud iulianum. §. ꝓstat fm alios. vt ibi no. in nouel. Vel dic: aut testator sci uit vel errauit. vt. C. de legatis. l. cū alienam. Tu dic nil deberi qr quotiēs testator legat ius suū qō mor te finiť: iutile ē legatū. vt. C. de leg. l. vxor patrui. ¶ Et no. h qd quidā antiqui doctores vt dñs hen ricus archiep̄s ebreduneñ. i sua sūma ti. quarto di/xit. multi credebāt hūc tex. esse falsum. r qd ip̄erator nō poterat statuere vt ecclesie vel in pios vsus nō pos/sint legari. qr p̄uilegiū qō p̄cessuz ē eccleſijs p ip̄era/torē cū sit effectū ecclesiastici iuris nō possit reuoca ri p impatorē fm eū. vel dz exponi qd non possit lega ri p anima. s. laico: sz ecclesie sic fm eū quē videas si habes. r sic nō habes nō cures sup hoc pūcto qr re/citaui tibi. Sz certe istud qd nō possit alienare nō est ō p̄iuilegiū eccle si ē ipsi9 feudi natura: r vt ita di/xerim viciū qō rē comitať. vt. C. de acquiren. poss. l.

h ¶ videtur sed contrariū tenetidébal. in.l.imperialem.in pn̄. de prohibi. alie. feu.per fede. vide tex.in.c. j.j.de feu. nō baben.ppne. na.feu.póderra si dici possit quod attendaturmateria sup qua illa ỹba proferunt qz si in materia feudozum vide tex.in.l. j.§. permittit in verbo heredem: vel qua lécūq; succesſozem ó aqua quotidi. vide bal.in.l. cū viruz.C.ó fide. ⁊.ff.de rerum diuiſ.moderni in.l.id tempº.§.j.de vſu. ⁊ in.l.etiaz.ff. ſo.ma.d. Abbas.in conſi. xcix. gllegat bal.in.d.l.imperialé. ⁊ trāſit cum iſto dicto.and. bar. i ¶ Glo.dicit vide bald. in.l.fi.C.de iure empbi.an. barba.

vicia.vnde nō poteſt alienari plus q̄z ratio iuris permittat.ar.ff.de ſtipulatio.ſeruo.l.ſeruº cōmunis meuj.§.fi.ſicut dicimus in vſufructu ⁊ alijs iuribus inſeparabilibus a perſona.vt.ff.de noua.ſi vſufructus Jtem iſtud eſſet teſtari de beneficio ⁊ bonis domini non de re' propria quod eſt impoſſibile.ff.de ado. l.ſi arrogator.§.ſed an impu beri.extra de teſtamentis.c.filius.⁊ in noſtro.§. Et ideo mirandū de dcō archiepiſcopo: qui dicit q̄ ſuper hoc recurrendū eſt ad papā qui medebitur leſionē dñi tēporalis: forte poſſet ſaluari ſi intelligeret q̄ exiſtētibus liberis: ip ſi liberi nō ratione feudi ſed ratione alterius heredi tatis poſſent grauari in preſtatione fructuū feudi fiēda pro anima. Nam p tale legatū non conſtituit' ius in re.vt.ff.de vſufru.l.ſi quis ita.ff.de contrahend. emp.l.ſi.§.fi.de vſufru.lega.l.fundi trebatiani.boſ. dicit in ſūma de imunitate eccleſie.q̄ feudū paternū vel ppriū pōt eccleſie legari niſi cōſuetudo ſemper repugnet. Sed hoc dictū non videtur procedere qz cōſuetudo ſemp repugnat. Nā nulla ordinatio teſtamēti valet in feudis ſm cōſuetudinez feudoz. vt š. de ſuc.feu.c.j. niſi dño conſentiente: qz qui poſſūt preſtare conſenſum in contractu poſſunt ⁊ inultima voluntate.vt.ff.qui.mo.pig.vel hypo.ſol.l.ſicut.§. venditionis.vbi eſt tex.ſingularis etiā ſi eccleſia haberetur loco filij tamē non valet teſtamētū dño nō conſentiente. ¶ Sed dubitari poteſt ſi feudum eſt ita conceſſum pro te ⁊ heredibus tuis quibuſcūq;. Nā tunc videtur poſſe teſtari ⁊ legari. qz legatarius in re legata quodamodo heres eſt. vt.ff.de vſuca.l. id tempus.§.j. Sed contrariū videtur [b] .ſ.quod intelligatur ſolū de ſuccedentibus ab inteſtato.ar.C. de inoffi.teſta.l.ſi quando in pnn. Unde etiā vxor q̄ venit ab inteſtato his verbis cōtinet'. quod nō placet qz eſſet impropriare feudū dupliciter vno modo rōne heredum qui nō ſunt agnatiōis cōmunis. alio modo rōne femine.ar.C.de dotis .pmiſ.l.j.⁊ ſic dictio quibuſcūq; reſtringitur. vt.C.de ſacroſan.ec.l. j.⁊ qō no.p Ja.de are.in.l.j.§.iteꝝ nūciatio.ff. ó no. op.nū. ¶ Extra no. q̄ eccleſia dicit' filius anomalus nó naturalis ⁊ legitimus de quo vide p Ac. cy. ⁊ alios.C.de ſa.ſan.ec.auc̄. ſiqua mulier ſup verbo liberos. ¶ Sed numqd filius poteſt dare feudū in donatione .ppter nuptias? Quidam dicunt q̄ non. Ego dico q̄ ſic pro ſe ipſo ſaluo iure dñi: ſicut pōt filia feudū .p ſe ipſa dare in dotē. Nā dos ⁊ donatio .ppter nuptias equiparātur. vt in auc̄. dos data. C. de dona. ante nup. Sed Jaco. bel. dicit q̄ ſine voluntate dñi nec .p ſe ipſa poteſt in dotez dare: vt ipſe: no.j. de inueſti. quā titius acce. a ſempro. c.j. dic vt ibi. ¶ Quero quid i emphiteoſi eccleſie vtrū poſſit donari ſaluo iure eccleſie: gl. dicit [l] q̄ ſic p.l.j.C. de fun.patri.li.xj.ita no.in.l.j. fi. C. de iure emphi. Alij dicunt q̄ illa lex.j. ponit duos caſus ſpeciales. ſ. in fiſco ⁊ principe: ergo in contrarium eſt ius commune ſm Pe. de cer. Banc opinionem tenet Bar. ⁊ ita conſuluit per.l.vniuerſas.C.ne rei domi. vl' tē plozum. ſed ibi loquitur quando alienat in fraudem h ſimpliciter ſaluo iure eccleſie. oportet ergo q̄ i inſtrumento dicatur ſaluo iure eccleſie alias caderet a iure ſuo ⁊ ita teneo. ¶ Nā qui aliter contrahit eccleſie perdit: ⁊ quātū eſt in ſe poſſeſſionē ſubuertere videtur iuxta no.C.de acqui.poſſeſ.l.ex liberis. LOCARE. No. q̄ locatio nō eſt alienatio niſi ſit perpetua. SUBAUDIJSSJMA PENSJONE. puta duozum denariozum quolibet anno: aliqno tamen dato a principio cū res ſit digna maiori penſione. vt.ff.de acquiren.poſ.l.ſi quis ante. alij dicunt etiā nullo dato a principio. vt no. extra ó loca.c. potuit in nouella. IN FRAUDEM ESSe. Nota optimū tex. q̄ ex prauitate penſionis vel precij fraus argute probatur. Eſt autem argu. ratio rei dubie faciens fidem ⁊ facit.ff.de tranſac.l. eum hi.§.in cauſa.⁊ extra de emp.⁊ ven.c.ad noſtrā ⁊ de pigno. illo vos. ¶ In glo. in hoc in fi. ipſa autem mulier habens feudum pro ſe poteſt in dotem dare dūmodo nō det eſtimatū nec aliquod pactum de lucrando faciat qz apud maritū nō poteſt remanere vt.j. de inueſti. quā titius. c. vnico. ⁊.j. de eo q̄ ſibi ⁊ ſuis here. c.j. ſm Jac. de dño ardi. in ſumma ſub rubrica an vaſallus poſſit feudū pro filia ſua in dotem dare. Bal.

POZZO. Olim antiquo iure ſi vaſallus alienabat partē feudi etiam licite ſine conſenſu domini dñs poterat recolligere ab emptore p equali precio niſi dñs ſciens renūciauerit ſuo iuri expreſſe vel tacite per annū. ſed preſcriptione. xxx. ānorū repellitur ſciens ⁊ ignorans. agnati autez vaſalli primiores pferebantur dño in probando ⁊ redimēdo. h. d. PRAEA. ſ. alienationē permittendo. PRO EQUALJ PRELJO. No. verbū ⁊ ſi de fraude dubitabatur debebat inquiri veritas multi enim precia confingunt in fraudē alioz. REFUTATJONE. No. q̄ qui refutat perdit ius ſuum hoc verū in iure ſuo proprio. Secus in iur vniuerſitatis vel populi: vt extra de foro compe. c. ſi diligenti. Jtem non tenet renūciatio ſiquis ex hoc p deret vitam vel ſtatū vt eſt glo. notabilis in.l. pactū inter heredem. ff. de pactis. ⁊ probatur expreſſe. ff. ó appel. non tantū ⁊ in.l.ij.⁊.iij. ff. de libera. cā. AMMALJSJLETJO. Nota q̄ annale ſilēti um habet vim refutationis. facit. ff. ad treb. l. facta. §. ſiquis bonozum. ⁊ quod no. ff. de neg. geſ. l. ſi ego EX QUO SCJUERJT. Not. tempº ex quo inducitur tacita renūciatio nō currere ignoranti: et eſt arg. ad ſtatutū peruſinū de inſinuationibus teſtamentozū. ¶ Jtem potes notare q̄ preſcriptio annalis vel minoris temporis uūquā currit ignoranti TRJGINTA ANNJS. Not. h expreſſiuz q̄ iuri offerendi qō hz dñs preſcribit' ſpacio. xxx. ānorū quod ignoranti currit [b] Adde. C. de preſrip. lon. tem. l. fi. ⁊ in auc̄. q̄ ſi quis qbuſdā. ¶ Quero vtrū tempus currat pupillo? gl. h notabiliter ſentit q̄ nō vnde no. q̄ lz preſcriptio. xxx. an. inducatur a cōſuetudine vel ſtatuto tamen in ea habet locuz. l. ſicut. §. ſexus. C. de preſcrip. xxx. an. vbi continetur diffinitio generalis q̄ preſcriptiones longiſſimi temporis qz ſunt oio odioſe non currunt pupillis. quod tenementi. [l] ⁊ ſic ratio legis. i. iuris cōmunis interpretatur ſtatutū municipale ⁊ cōſuetudines locoz: dūtamen verba ſtatuti ⁊ conſuetudinis formaliter non repugnent. vt no. C. de iure deli. l. fi. §. in cōputatione. ⁊ extra de conſue. c. cum dilectus. ⁊. C. de nova. l. ſi ſerui veſtri. cum ſimilibus. Et idem dico in preſcriptione ſtatutaria puta. x. annozum ſurrogata loco p ſcriptionis. xxx. an. vt ſicut illa currit adultis ⁊ non pupillis: ſic iſta ſurrogata per ſtatutū. quod eſt no. [m] ¶ Et nota q̄ dicunt quidā q̄ hodie nulla currit p ſcriptio contra dñm. quod intellige dño ignorante vt.j. de capi. coz. §. preterea. ⁊ de probi. feu. alie. per federi. §. j. vel ibi loquitur quando contra ius alienauit: h quando conſuetudine permittente. ⁊ hec vera. PROXJMJ AGNATJ. Not. q̄ in alienatione prohibenda ⁊ in redimendo agnati preferūtur dño. ¶ Sed quomodo poteſt prohiberi qō cōſuetudo permittebat? Reſpondeo offerendo ante factum equale pretium. ¶ Et no. q̄ hic videtur cāus q̄ facta alienatione agnati preferuntur domino ſz Ja. bel. ſed ego dico q̄ hoc non dicit littera qz loqtur tantum in duobus caſibus. ſ. quando alienatio erat facta de bona conſuetudine. Jtez quādo ó mala que tamē alienationē permittebat irrequiſito domino ⁊ irrequiſitis agnatis. ¶ Si autem alienatio eſt prohibita feudum aperitur domino ⁊ prefertur agnatis. vt.j. de probi. feu. alie. per fede. c.j. in prin. ⁊ ſic priuantur agnati cum vaſallus alienādo feudū

k ¶ Currit. in.§.pozzo ibi no. quod vri offerēdi pſcriptio currit ig rāti ſz dic qō ſtituit' p tex. aureum ⁊ ibi bar. in.l.j.§. ſi autem ppter de itine. actu/ qz pua. ff. an. barba.

l ¶ Nōti. vi de bal. in.c.j. quo tempore miles. andre. barb.

m ¶ Notavi de bar. ⁊ que ibi notant ad bar. in.l. etiaz ff. de minor. and. barb.

n ¶ Inconueniens. vide bald.i.d.l.filie. vbi dicit quod ex ea fuit assumptum.c.secūdo de renun.libro sexto. facit quod dixit ‡De.de ancha.in.c. sicut nobis de regu. de eo qui in extremis assumit habitū religionis vt faciat expirare fideicōmissum facit quod dixit Ange.in.l.nuper.C.de natu. libe. de eo qui in morte ōspō sat cōcubinaz ad legitimationem filiorum vt non preiudicet filijs primi matrimonij nec faciat expirare fideicōmissum facit. c. audiuimus de collu. vbi fingitur q̄ ftio vt fiat trā factio i preiudicium episcopi vide bal.in c.in presentia de probat. de eo qui in infirmitate mortis intrat monasterium vt priuet substitutū allegat.d.l.filie.z i auf.nisi rogati.C. ad tre., vbi dicit in sene nimis grandeuo intrāte religionez allegat.d. l.filie vide gl.

cōmittat offensaz in personam domini. vt.j.que fuit prima causa bene amitten.c.j.§.penul.z fi.dixi.§. de suc.feu.c.j.§.hoc quoqz ‡m ‡De.de cer.considera. Ergo poterit vasallus cum dño in secreto colludere: ita q̄ de collusione non possunt haberi testes z sic fraudare agnatos. quod est multū iconueniēs" vt.ff.so.ma.l.filie mee. Ad hoc ita respondeo: dñs qui ex tali delicto lucratur habet causam lucratiuaz vt no.in simili.ff.de exce.do.l.apud celsum.§.auctoris. Unde nedum eo colludente sed etiam eo ignorante agnati si feudū est paternū possunt agere revocatoria.ar.insti.de acti.§.item siquis in fraudē z.ff. de le.j.l.plane.la secunda. Hoc quod dico est nouuz Et si diceretur q̄ contra dñm nullū cōpeteret remediū teneret iste qui vendidit iu preiudiciū agnatoz actione de dolo z criminaliter crimine stellionatus si constaret q̄ fecit principaliter vt eis obesset puta donādo extraneo. Sed Ja.bel.inclinat simplicit̄ p agnatis z habeo ħ talē postillā super ver.redimendo.s.eo casu quando alienatio erat ꝓcessa vel prohibita. By. Ego veriorē puto opi.dñi ‡De.de cer.cū eo qō nūc addidi z alias dixi. ¶ Quero qd si p formā statuti ē permissa alienatio feudi z nō est dictuz q̄ dñs vel agnati possint redimere: nūquid hoc tacite intelligitur cautū: Et videtur q̄ non qz hoc non dictat statutū. Tu dic q̄ tacite videtur cautū qz cuz hoc stet in finibus permissionis z nihil disponat i p iudiciū dñi vel agnatorū sup iure redimendi: tacite videtur sibi hoc ius siue priuilegiū redimendi reseruatū ex quo nō reperitur ademptū. vt.C.de appl.l. precipimus in fi.‡m glo.z Jaco.bel.quod est no.

¶ Extra querit glo. vtrum valeat statutū ciuitatis vicētie: quo cauet̄ q̄ si secundus creditor distulit p annū z diē ius suū ꝓsequi q̄ postea non audiat̄ nisi tempus interruperit z de interruptione doceat per publicū instrumētū tabellionis bone opinionis. Et dicit glo. q̄ iste tex. est arg. q̄ valeat statutū qz ē ‡m simile cōsuetudinis hoc approbātis licet alij dicāt cōtrariū. teneas q̄ statutū valeat z facit extra de in integrū resti. z.c. constitutus. quod no. in.l.fi.C. de iure do. impe. tene menti hanc glo. °. Bal.

De illa Casus. Querit̄ an dñs possit ꝓprietatē feudi alienare: Respōdet̄ q̄ seruandū est quod statutū est p.l. Lotradi. h.d. ¶ Et sic no. q̄ vnum statutū remittit se ad aliud statutuz Et quando statutum remittens non dat aliam formā certā oportet videri statutū ad quod fit remissio. Sed si per se dat certā formā nō oportet videri seu perscrutari aliā scripturā vt pz in omnibus. ll.q̄ faciūt mentionē de edictis que nō repiunt̄. i. vbicūqz glo. dicit q̄ nō habemus. ff. ex quib. cau. ma. l. ab hostibus. §. sed quod simpliciter. Bal.

¶ Quis dicatur dux marchio comes siue capitaneus vel vasallus. Rubrica.

Q Uia principe Diuide in duas ptes Primo que persone nobilitētur p feudum z declaratio graduū nobilitatz feudi. Secundo que sunt persone q̄ nō nobilitentur. Secunda in. §. ceteri. ¶ Casus. Dux dicitur qui a principe de ducatu est inuestit⁹ marchio qui de marchia: comes qui de comitatu. Qui autez est a principe vel a potestate aliqua de plebe vel de plebis parte: capitaneus appellatur. Qui autē a capitaneis est inuestitus antiquo iur̄ valuasor dicitur Qui autem a maioribus valuasoribus sunt inuesti-

in cle. dudum de sepul. vide pe. de ancha. pro ħ. l. filie in cōsilio. cccexxiij. z in consilio. cccxcuj. vide faciat quod voluit gl. in.l.ab hostibus. §. si vir ff. solu. ma. z ibi ludo. roma. de eo qui prestitit causaz mortis vxoris ad ħ vt lucretur dotē ex pacto allegat ħ. l. filie z quod habetur in.c. postulasti de concess. preben. vbi si aliquis debet lucrari propter negligentiam alteri⁹ quod non lucrabitur si ipse fuit causa negligētie. and. barb. o ¶ Sol. Et sic no. q̄ p statutū pt abbreuiari ius offerendi. Adde quod secūdus creditor pōt offerre litis estimationē priori i possessionē misso z petere cōpetentia iura sibi cedi. l. creditor. §. quoniaz. ff. q̄ poti. in pig. ha. ‡m Alb. Bal.

ti valuasini. i. minores valuasores appellātur z hoc feudū propriā non habet naturā sed hodie est exeq̄ta cā z natura quātū ad retentionē feudi qz sine culpa a nemine potest auferri. Hodie autē qui a valuasoribus quibuscūqz feudū accipiūt plebeij sunt nec nobilitātur p feudū. Nā qui soldatā accipiūt nō nobilitant̄ p hoc feudum. Ultimo declarat quid dicat̄ soldata. h.d. Ja. Al PRINCIPE. No. oēs dignitates a principe profluere tāq̄z a fonte. vnde i eo sunt omnes dignitates. Et sicut dicitur de papa q̄ tanq̄z pater patrum cū omni prelato in iurisditione z potestate concurrit. vt no. in.c. si eo tempore ō elec. li. vj. per Jo. mo. Ita in principe romano sunt omnes thesauri dignitatū reconditi. Nam qō pluris est vtiq̄z tanti est. Ideo dixit lex q̄ si debet appellari ad presidē z appellat̄ ad principē videtur ad presidē appellatū. nam z ipse princeps cuiusq̄z prouincie preses est. vt. ff. de appel. l.j.§.ij. sic papa dicitur sacerdos licet sit sūmus sacerdos. LOCUS APPELLATUR. Not. q̄ proprie ille dicit̄ comes qui est inuestit⁹ de comitatu. ergo sine comitatu nō dicitur proprie comes sed abusiue. sicut sūt comites sacri palacij qui creant tabelliones dant tutores z alia faciunt que in eorū priuilegijs continentur: vt notat̄ in.l.j.ff. de tu. z cu. da. ab his. AUT PLEBIS PARTE. s. quota. Sed si de re certa ñ diceret̄ capitaneus. ar. C. de hē. insti. l. quotiēs VALUASINI. nomen diminutiuū est. RE UERTEBATUR. Et hodie reuertitur quia resoluto iure datoris z c. nisi a dño velit recognosce re. vt. §. titu. j. §. j. Ja. EO DEAD IURE. scilicet vt minores valuasores dicātur habere feudi cōsuetudinem sicut z maiores valuasores. vt sicut maioribus valuasoribus non poterat feudum auferri mortuo suo inuestitore sine liberis si volebat seruire primo dño sic z in minore. s. vt maiore valuasore q̄ inuestiuit eū sine liberis nō possit ipsi minori feudum auferri si velit seruire priori dño. ‡De. de cer. z sic finito iure maioris valuasoris incipit ius minoris p nouā recognitionem. quod est no.

Ceteri vero No. ver. q̄ pro. §. potest allegari qz no. est z videt̄ ħ. §. nobilitatem attribuere antiquitati ita q̄ omne antiquum feudū posset dici nobile. Qui autē nouuz feudū acquirūt plebeij nihilominus sunt de nobilitate naturali vide accur. ff. de gradib⁹. l. stēmata. extra de preben. c. venerabilem in nouella. De accidentali loquor ħ. Et no. q̄ accidentia denomināt subiectū. Et no. ‡m Ja. bel. q̄ hodie sicut nobiles sunt qui ab īperatore vel a rege feudū habent z etiaz qui feudū accipiunt ab his qui proprie dicunt̄ regni capitanei. Minores ergo valuasores z minimi sūt hodie plebeij nisi ab antiquo feudū habeant vt in hoc c. patet euidenter. Ja. bel. Per istum tex. cognosce differentiam inter feudum nobile z vt ita dixerī pedagogum. Pedagogum vulgariss̄ime loquit̄ id est nullam nobilitatē seu dignitatē acquirunt. symon. Adde q̄ ois q̄ preest cognitioni ville vel castri dicit̄ habere dignitatem. arg. no. extra de preben. c. cum olim in nouella. Iste fuit quidam antiquus doctor in materia feudoz noiatus. FEUDI USUM scz rectum. Bal.

Soldata. Pro. §. potest allegari. Et no. q̄ soldata est ꝓstatio q̄dā ānua z gr̄uita q̄ a neutra pte trāsit i heredē. morte enī dātis vel accipientis finit̄. ¶ Sed nunqd salaria magistroz q̄ percipiūtur de camera regis appellātur soldata: Dic q̄ nō qz talis ꝓstatio non ē gratuita vt. ff.

p ¶ Per ey
Vide gl. ꝛ te.
in.l.legat⁹ ad
finē.ff. de leg.
vbi ego nota
ui plura dicta
ūn tex.q̄ habui
ab An.in. q.
incipiente ex-
orta guerra q
bus adde hic
bal.qz nō fit lo-
quitur. And.
barba.

de dona.l. aquilius regulus ꝛ.l.si pater. Quid er-
go iurꝫ est de salario si vterqꝫ vel alter moritur? dic
vt le.ꝛ nota. ff. de var.ꝛ extraor. cogn.l.j.§. diuus.
vbi etiam nota. quid iuris est de salario potestatū vi
de etiaꝫ qō nota. per Ly.ᵖ ꝛ alios. ff. de of. assel. l. di
em functo. dñs Ly. dicit ibi q̄ si mortuus est pote-
stas heredes eius non debent habere salariuꝫ nisi ꝓ
rata temporis quo potestas exercuit officiū. per. l.j.
C. de re. mili. li. xij. hoc patet quia in quibusdam ē spe
ciale. ergo in cōtrarium est ius cōe ſm pe. Item la-
bor ꝛ pecunia diuisionem recipiūt. vt. l. seyo. in prin.
de an. le. Sed glo. dicit indistincte q̄ publica salaria
debētur pro toto illo tempore quo debebat stare in
officio si est annus vel anno minus nō vltra. vt nota.
in. l. si vno. §. item cū quidaꝫ. ff. loca. ꝛ probat hoc q̄
assessoribus dꝫ dari salariū integrū per heredes. ma
gistratus ergo ꝛ ipsi debēt percipere salariū integrū.
alias cōtrariū dicere esset iniustū. ar. ff. de condi. ꝛ de
mon. l. plautius. §. idem sciendū. ꝛ. ff. de cōdi. ob cau
sam. si pecuniā. in prin. Bar. tenet in potestate q̄ de-
beatur heredibus salariū totius tēporis. qō non cre
do. quia vt videmus hodie potestates nō tam eligū-
tur q̄ꝫ conducūtur. vel est cōtractus inominatus fa
cio vt des. Et ideo si per casum fortuitū impeditur
factum non potest agi ad mercedē. h̄ considera q̄ istō
est talc factum qō proprie non locatur: ꝛ ideo est con
tractus innominatus inter comitatem ꝛ potestatem
Potes etiam aliter considerare tali exemplo posito.
pone q̄ quolibet mense debetur salarium pro rata vt
dicamus q̄ pro primo mense sit purum: pro sequen-
tibus vero conditionale vel ob finalem causam que
habet vim conditionis. Et ideo si inchoato prio mē
se decedit pro illo transmittet: si inchoato secundo
idem. Sed pro non inchoatis nihil debetur. ar. ff. de
stip. seruo. l. si seruus cōmunis meuij ꝛ castrenſ pecu
lij. §. vltimo. Et ideo si in ciuitate perusie moriretur
potestas durante officio pro toto eo tempore ꝓ quo
cessit ꝛ venit dies solemnis vt quia debet habere pri
mā pagam in prin. officij pro isto tempore debeatur
heredi etiam si non fuit in officio nisi per vnum mo-
mentū. ar. ff. de le. iij. qui concubinā. §. vxori. ¶ Sꝫ
quid si decessit in itinere anteq̄ꝫ ingrederetur officiū
Respondeo nil habere quia cōmoda officij post ad-
ministrationem incipiunt deberi ꝛ non ante. vt. C. ō
primipillo. l.j. li. xij. Soldata prestatio est annua ex
ꝓmissione partis. SOLDATA VERO. No-
ta quare dicitur soldata. ⁹ Bal.

q ¶ Solda-
ta. Et nota q̄
non dicit feu-
dū soldate q̄
nō iuratur fi-
delitas sꝫ sol-
data q̄ non cō
fueuit dari. et
ideo nec data
intelligitur ni
si stantib⁹ in
fuitio dñi: q̄
non p̄sumitur
dñs suū iacta
re nisi contra
rium sit actuꝫ
ꝛ hec inuit qō
sequit hic de
vino ꝛ anno-
na.

¶ De successione fratrum vel de gradibus succe-
dendi in feudo. Rubrica.

Per successionem.

Diuide capitulum in quattuor partes.
Primo qualiter feudū acquiratur. Se
cundo de successione linee descendētis masculine et
femine. Tertio de successione linee transuersalis p-
missa vel prohibita. Quarto de ꝓtētione orta occa-
sione successionis. secunda incipit in ver. mortuo cui.
tertia in. §. his vero. quarta in. §. dominus. ¶ La-
sus vsqꝫ ad. §. si enim titij. Feudum acquiritur inue-
stitura ꝛ successione. Nam mortuo vasallo prima cau
sa est liberorum masculorum. nepotum ꝛ aliorum de
scendentium. sed filie neptes ꝛ proneptes non succe-
dunt ipse nec nati ex eis nisi feudum sit femininū vel
eo pacto acquisitum. non extantibus autē liberis suc
cedunt fratres primo ꝛ filij fratrum: deinde agnati
vlteriores si feudum sit paternum. hoc dicit. PRI
MA CAUSA. Nota q̄ ordo traditus de iure
romano in succedendo ab intestato sola prerogatiua
gradus attenta non dico ad qualitates succedentiū
debet seruari in feudis. r ita dicit iste tex. ꝛ glo. est h̄
notabilis. LETERJ. id ē transuersales eius q

r ¶ In feu-
dis. Nota q̄
ꝓsuetudo feu
dorum regulat
secundum ius
cōe qō est no-
ta dignū vide
tex. quem mo
derniores di-
cunt meliorez
ꝫ iure in. c. cū
dilectus de cō
suet. ꝛ vide q̄
addidi adbal.
in. l. fi. §. in cō
dutatione de
iure delib. an.
barba.

decessit cum herede. Bal.

Ad filios Iste. vſ. pro. §. allegatur. Dici-
tur proles omnis descendens
i infinitum. NISI EIVS CONDITIO
NIS SIT FEMINA. id est femininū. vt. j.
de nat. suc. feu. circa prin. Jac. bel. quia sic datum ad
certū seruitium. ꝛ id potest non minus decenter pre-
stare femina que sola supereſt q̄ꝫ masculus. vt. j. de q
busdam aliis capitulis extraor. c. fi cui militi ſm Ja.
ō ar. sꝫ vt als dixi illa capita sunt apostrapha. Bal.

His vero s. dixi de successione liberoꝝ h̄
de successione transuersaliuꝫ a-
gnatoruꝫ. ADIVNCTO FRATRES. Nota q̄
hec littera non facit differētiam inter fratres ex vtro
q̄ꝫ parente ꝛ consanguineos. ¶ Quero ergo nunqd
frater ex vtroq̄ꝫ parēte excludat fratrē ex patre tan-
tum feudi successione? ꝛ videtur q̄ sic in auē. de here.
ab intesta. §. reliquum. coll. ix. quia ad illum gradum
defertur feudum ad quē vniuersa hereditas vasalli
pertinet. vt. j. hic incipiunt consuetudines regni. §. si
contigerit in prin. Sed ego puto quod non per istuꝫ
tex. Nam in feudo nō succedunt aliqui q̄ cognati: sꝫ
quia agnati nec proprie iure hereditario sed benefi-
cio domini ar. C. de ꝓximis sacro. scrip. l. siquis. ſm
Ja. ardi. sub rubrica de successione feudi. Et sequit
rubricella an frater ex vtroq̄ꝫ parēte excludat fratrē
ex patre tantum licet enim due partes cōcurrant: ta-
men cum altera earum est impertinens ex ea nō auge
tur effectus. BEJNDE AGNATJ VLTE
RJORES. Nota valde hunc casum. Nam post
fratres ꝛ fratrum filios quos pretulit ceteros agna
tos vocat ꝛ non declarat vtrum in capita vel in stir-
pes. ¶ Quero ergo ſm Ja. de ard. vtrum nepotes
ex diuersis fratribus succedant patruo in stirpes an
in capita: dicit ipse⁹ q̄ cum inter eos sit seruanda pa
ritas q̄ succedunt in capita ꝛ nō in stirpes. ꝛ dicit q̄
est casus istius. §. ad filias. Quādo. n. cū patruo succe
dunt in stirpes quia ingrediuntur gradum paternuꝫ
sed quando per seipsos cuilibet per se decernitur nec
minus est nepos licet cū multis sit nepos. Conside-
ra textus iste non dicit aliquid in capita vel in stirpes
ꝛ ideo debet intelligi ſm ius cōmune. vt. ſ. ō feu. co-
gni. c. obertus. §. strenuus. De iure autē cōmuni sunt
opiniones. Sed quia statutum est vt post fratrum fi
lios vlteriores succedant in capita tacite vī statutū
vt fratrum filij succedant in stirpes ar. ff. de iudi. l. cū
pretor. ꝛ ita consului vt alias dixi. tamen text. iste est
multum pūgitiuus eo q̄ cum perse disposuerit ō fra
tre ꝛ fratris filijs simul venientibus ceteros agna-
tos vlteriores exequare videtur. Sed tamen non est
nouum q̄ leges posteriores distingātur per priores.
vt. ff. de legibus. l. sed ꝛ posteriores. Et sic tota que
stio stat in iure cōmuni suppositā opinioē glo. pro ve
ra a qua consulēdo non recedo: dixi ꝛ dico q̄ fratrū
carnalium filij in stirpes succedunt salua semper sub
stantia veritatis agnatiōis cōmunis. id est ille qui in
tendit succedere in feudo originem trahit ab illo va
sallo cui succedere vult. als secus vt subijcit hic si. n.
titij ꝛc. pe. de cer. Et nota hic melius q̄ꝫ alibi quod
feudum dicatur paternum. quia illud feudum dici-
tur paternum quod fuit illius parentis qui fuit geni
tor agnationis cōmunis. tex. est hic notabilis. AD
BNAM. Quia ad eum nunq̄ꝫ pertinuit feudum.
Et nota q̄ in feudis successio suuꝫ aspicit stipitem et
non aliū qui non est stipes agnationis cōmunis. tex.
est hic notabilis. NOVAM DICIT. Nota
mirabilem tex. q̄ onus probationis incumbit ei qui
nouum dicit. ꝛ hoc ideo quia iudicia erant super ve-
teri. BILIGERATER. Nota verbum q̄ ad de
lationem iuramenti in defectum probationis non ē
procedendum ex abrupto t. Sed causa cognita ꝛ in
tali delatione iudex debet habere equitatē pre ocu-
lis quia ista delatio magis innititur equitati q̄ rigo

s ¶ Dicit
ipse. Vide
bal. in. c. j. j. de
natura succe.
feu. An. bar.

t ¶ Abrup
pto. Vide qō
dicit notabili
ter bal. in. l. ca
ptatorias. C. ō
testa. mili. an.
barba.

¶ Acrescẽdi. vide plene bal.i.l.j.qñ nõ peten.ptes ⁊ ibi ludo .an.bar.
¶ Cã mortẽ. vide notabilẽ casuz i.l. vnica.C.si libera.ipia.socio.li.x. ⁊.
¶ Maioritatẽ. vide notabilẽ casum in.l.sancimus.§.cum autem.C. de dona. An.barba.

¶ Domus Nota q̃ appellatione domus nõ venit capana. ⁊ sic facit ad statutum.nec etiaz venit breuis casa quã quis facit i aliquo loco cã lucrãdi nec stabulũ vide elegantẽ tex. in.l. lege cornelia.§.domum ver. ad meritoria vel stabula ⁊ ibi per bar. ⁊ vide tex. notabilẽ in.l. senato. §.j.ff. de leg.j. vbi appellatione domus nõ venit domuncula. ⁊ sic nõ continet in statuto loquẽte dõ domo facit qõ notabiliter dixit bal. in.l.si nõ simpliciter.C. de edil.actio. qõ si statutũ loquitur de vulnere nõ habe locũ i mubiuscuq̃ qõ nota perpetuo. Sz vide bal. in.l.j. §. de exercita ff.nau.caupo. vbi appellatione nauis venit nauicla qõ si statutuz punit cõburentẽ domũ hz locũ in cõburente domũculaz facit.l.si scaffaz ff. de euictio. qõ est notandũ an autẽ appellatione domus veniat nauis vide tex. no. qõ sic in.l. penul. vel añ pe.ff. de his q deiec. vl effu. qõ est speciale i illo edicto ⁊ bal. vide in l.eq̃ q̃.C. quomodo ⁊ quando iudex. vbi dicit quod appellatione domus habitationis non venit hospicium. ⁊ vide bal. in l.j.C. qui tẽpo. face. pos.

ri vt dicit hic glo. multum no. Idem pe. de cer. DE FILIENTE. Subaudi q̃ potest itelligi fm q̃ habetur. §. de cõtrouer. inuesti. circa principiũ. ⁊ .s. de conten. inter dñm ⁊ vasal. de inuesti. feu. c.j. circa prin. ⁊. §. ō contẽ. inter me ⁊ do. de port. feu. fratris mei. c. vnico. §. si de inuesti. inter dominum ⁊ vas. lis ori. c.ij. ⁊. j. de consue. rec. feu. c.ij. §. fi. cum similibus Pe. de cer. Bal.

¶ De duobus fratribus de nouo feudo inuestitis. Rubrica.

Si duo fratres. Ju feudo non habet locum ius acrescendi inter eos q̃ pretendunt primam seu primordialem inuestituram. h. d. de hoc in.l.j.C. quãdo non petentiũ partes p Ly. Jn contractibus qui cõtrahuntur verbis non habet locum ius acrescendi". qz verba deficiunt. ff. de ver. ob. l. si mihi ⁊ titio Jdez in re duorũ: tamẽ si stipulator decederet duobus heredibus relictis bene haberet locuz inter eos ius acrescendi: si vnus eorũ ius suum repudiaret. de le.j. legatarius. Jn vltima voluntate plenius est ius acrescedi. l. in testamẽtis. ff. de reg. iur. Jdem in donatione cã mortis" quia fauorabilis est. l.j. in fi. C. ō ca. tol. Casus. Batur regula q̃ frater fratri in feudo de nouo non succedit nisi aliud actum fuerit. h. d.

¶ Querit glo. quid si portio fieri nõ valet eo q̃ res concessa indiuisibilis est: ⁊ videtur q̃ accrescat vasallo. ar. ff. de ẽben. emp. l. fund" ille. ⁊. ff. quẽad. serui. ami. l. aquam. ⁊. ff. ō cuic. l. qõ ad seruitutes. ⁊. ff. ō. libe. le. l. si is qui duos. ⁊. ff. loca. l. fz addes. §. si qs mulierez. ⁊. C. cõia vtriusq̃ iudicij. l. possessionũ. ¶ Jn cõtrarium videtur q̃ preferat" domin" ratione maioritatis". ar. C. de dona. l. si quis argentũ. vel saltim offerendo vasallo estimationẽ partis. ar. ff. de le.ij. l. cũ filius in prin. ⁊. ff. ad. l. fal. l. lege falcidia interueniente. ¶ Sed quod erit exemplum de indiuisibili: glo. dicit in seruitute ⁊ statua. q̃ dicit in seruitute dic. s. vsus qz quando vsus debetur fm necessitatem persone non diuiditur fm pe. sed certe hic non cadit ius accrescendi. vt. ff. de vsufruc. l. dñs. quia est quid taxatum a natura. Jtez ponit glo. exemplum de statua quod potest itelligi si sit affixa. i. in certo loco posita ita q̃ inde non amoueat". Nam iste statue plerumq̃ vtilitatez afferunt. vt. ff. de vsufruc. l. statue. Po test etiam poni exemplũ in iure piscandi. Nam in se ẽ indiuisibile cũ nõ diuidatur in partes certas ratione loci ⁊ quote. Jtez in iure colligendi pedagia qz hoc ius est quedam seruitus. tamen si concederet" a rege vel a principe haberet locum ius accrescendi quo ad integram cõmoditatez. vt. C. si socius liberali. imperialis. l.j. li. x. Vel potest poni exẽplũ in domino qui concedit in feudũ vnuz de suis perpetuis vasallis cũ partibus ciuilibus. nã cum sit similis ascriptitio censetur res immobilis. tamen sicut de cõsuetudine donari potest ita etiaz infeudari. Gl. alibi dicit q̃ quodlibet corpus quod vno spiritu cõtinet" est indiuisibile. vt nota. in. l. iij. ff. de condi. ob tupẽ causam. tamẽ illa glo ℔ non approbat" qz non loquimur de corruptione subiecti sed respectu cõmertij. sed certum est q̃ in sticho ⁊ boue cadunt partes cõmertiales seu p mercales ¶ Quid ergo tenedum est finaliter in questione proposita: dico q̃ in diuiduis habet locũ ius non decrescendi per dictã. l. aquã. ⁊ sic latius vtetur ⁊ adde notabilẽ tex. in. l. q̃ sepulchra. C. de sepul. vi. vbi sepulcrũ appellat" domus mortuoꝝ ⁊ sic appellatione dom" venit sepulcrum vide que dixi in rubrica de religio. domib. ⁊ vide q̃ notat Ang. in. l.j. ff. de tig. in iũc. vbi dicit q̃ illud quod disponitur in illa. l. habet locum in capanis. vide. c. suscepti de bomici. quincto dicto dñi cardi. quod appellatione dom" monacho rũ venit grãgia in eodẽ. c. circa finez ibi Jtem nota q̃ galli ⁊ britones. Nota singulariter q̃ filij gallorum ⁊ britonum possunt testari. ⁊ sic limita. l. q̃ in potestate. ff. de testa. And. barba.

vasallus q̃z prius. Jn substantia autẽ sui omne indiuisibile integrũ est nec scindi potest. ⁊ facit. ff. quẽad. serui. amit. l. nam satis. §. si ego. ⁊. ff. cõmo. l. fi vt certo. §. si duobus vehiculum. dabit tamẽ vasallus domino estimationem illius cõmoditatis accrescentis vtd icta. l. cũ filius. ⁊ i hac cõtinuatione residet Ja. bel. prefertur ergo dño in iure offerendi nec mirum quia possidet. ar. ff. qui po. in pig. ba. l. mulier ⁊c.

Si duo fratres. Diuide i duas partes. Primo frater acquisiunt feudũ gratis redimendo vel sua pecunia. Secundo cũ equis ⁊ armis cõmunib" domino ignorante. secunda incipit ibi q̃ sicut. ¶ Casus. Duo fratres mortuo patre remanserũt in domo cõmuni vel finiul habitando alter ex eis acquisiuit feudũ postea gratis vel sua pecunia: queritur an mortuo acquirente sine herede sibi succedat frater? Respondeo q̃ nõ sed si de communibus bonis esset emptum tunc fructus ex feudo prouenientes essent communes. Scin de dicitur frater cum equis communibus vel pecunia cõi feudum acquisiuit: querit" an frater sibi succedat eo defuncto sine herede? Rñdet q̃ non sed põt frater ab eo partẽ eius petere quod de cõi pecunia ẽ impensum. h. d. JN LOMBARDIA CASA Loquitur iuxta vulgare ita licitũ. Sed nunquid capana dicit" casa siue domus? Respõdeo recurrendus est ad vulgare. Nam illud quod cõiter homines dicunt in vulgari illud inspiciendũ est ꝓprie. tñ non dicitur dom" qz nõ ꝓsistit ex parietib" ⁊ tecto. vt. ff. de vsuc. l. cuz qui edes. De capana no. instituta de rerũ diuisiõe. §. appellatiõe aũt. Et est vtile scire ad statuta que dicunt. si quis fecit insultuz ad domum. de hoc no. in spe. de iniurijs: vel siquis fuerit percussus in domo ⁊ fuerit insultatus vl percussus in capana: non loquor de illa que est ad vsum bestiarũ qz illa sine dubio non dicit" domus. SJMBL HABJTAVERJNT. Nota q̃ habitare nõ inducit ciuitatẽ. ff. ꝓ socio. l. cum duobus. §. si frater. ⁊. C. de dacur. l. licet. li. x. VNUS. Nota q̃ vnusquisq̃ fratruz acquirit sibi insolidum res quas nomine suo acquirit. ⁊ iste tex. cõtinet ius cõmune in hoc. FRUCTUS TAMEN. Nota q̃ qui viuunt ad vnũ panẽ ⁊ vinum debent inuicem cõmunicare redditus ⁊ prouentus proprios. quod intelligo vsq̃ ad necessitatem victus. nam quod superest domini est. Jdez dico in fructibus rerum parafernalium vxoris. q̃ si quid supereſt qõ non fit consumptuz circa personas pertinet ast ipsam vxorem. vt no. C. de iure do. l. vbi adhuc. ⁊. C. ō pac. cõuen. l. fi. ⁊ ita cõsuluit bar. JN VTILIBUS. Nota neminem vasallum inuitum acquirere. ¶ Jtem collige voluntatem dominorum inspiciendam. Et ex hoc notabili extendendo illud collige ar. ad questionem. Comes sabaudie concessit cuidam militi omnes possessiones quas habet vltra montes versus quoddam castrum: ⁊ cuidam alij militi concessit omnes possessiones quas habet citra montes versus tale flumen. modo ita est q̃ montes sunt in medio: queritur vtruz vasalli ⁊ loca huiꝰ medie regionis veniant in concessione: ⁊ videtur q̃ sic. vt. ff. commu. diui. l. arboz. ⁊ de his qui deie. ⁊ effu. l. si vero. §. q̃ si ex mediano. Sed dici potest contrarium quia qui in montibus habitant non dicuntur proprie vltramontani nec citramontani. Jtem vltra ⁊ citra significant separationem vt notat Jo. mo. in. c.j. de tem. ord. li. vj. vbi omnino videas Et nota q̃ Ja. bel. in hoc. c. sic ait super verbo erit communis. Si de communibus bonis esset

acquisitū aliter nō.vt.C.de bonis q̄ lib.cū opz.Sed mirz est h̄ q̄ ,pterea fructus debeat esse cōis.vt.C. cōia vtriusq̄z iudicij.l.si patruus.7.ff.p so.l.cū duo bus.§.póp.nisi essent socij oium bonorū vel cōi noie eēt acqsitū vt dictis legibus.Sed dic vt puto q̄ cō/ suetudo sic se habebat q̄ fructus esset cōis.al's secus vt dicit Ja.bel.Tu dic q̄ fruct⁹ non sunt cōes rōne fraternitatis vel rōne cōis habitatiōis sed rōne cōis mense.¶Opp.š.de bñficio fra.c.j.Sol.vt notauit ibi Ja.Et nō hic q̄ glo.q̄ incipit intelligo.vī dicere q̄ feudū est peculiū q̄si castrēse 7 ,pbare vī ea rōne q2 fructus feudi nō est cōis nisi feudū sit acquisitum de cōibus bonis.Sed h̄ rō non vī bona:q̄ ideo feuduz debeat appellari quasi castrense peculiū q2vt dixit in littera:fructus de iure cōi non dz eē cōis ideo q2 feu dū sit acqsitū de cōi pecunia noie acqrētis.Preter/ ea etiā in aduēticijs bonis fruct⁹ nō sunt cōes.vt.d. l.cū oz.¶Sz q̄ro vtrū feudū fit castrēse peculiū q̄si castrēse vel aduentitiū:Rñdeo si dñs dedit feudum militi in bello q2 se gessit probe sicut plerūqz fit tunc feudū est castrēse peculiū.ar.ff.de castrēsi peculio.l.si castrēse.7.l.si forte.Si vero alij 7 nō p illā noticiam: siquidē dñs hz districtū 7 iurisditionē:7 sic pōt dici dñs publica psona sicut 7 magistratus.Tunc si dñs det feudū vasallo pōt dici q̄si castrense cum de publi co acqsierit vasall⁹.ar.C.de inoffi.test.l.fi.de offi.asſ. l.velut.7 de aduo.diuerso iudi.l.fori.Si vero filius alibi 7 ab alia psona feudū acqsiuit nō erit peculiū ca strense vel quasi:sed aduēticiū vt puto:pater tñ in eo nō habebit vsufructū cū sub ea ꝓditione videatur cō cessum ne alius habeat vsufructum sed ipse filius tñ vt possit inde feudo fuire.ar.j.in qui.cau.bene amit. §.beneficiū 7 in auē.vt lice.matri.7 auie.§.j.coll'.ix.7 ff.si cer.pe.l.cū quid.7 de serui.l.si cui.Et sic nota q̄ pater nullo modo debet habere vsufructū feudi.ar. tamen cōtra est in hoc.c.ver.fructus.Jac.bel.Et q̄ patri nihil acquiratur patet.ff.de mino.l.iij.§.siquid filio.7 ar.ff.de verb.obl.l.q̄ dicitur patrem.Argu/ mentū contra.C.de vsufruc.l.fi.7 facit.c.vltimū ex/ tra de iudi.li.vj.ff.de le.iij.l.his verbis in fi.Et in summa peculiū aliud castrense aliud paganicū.Et pa ganicuz est duplex.Aliud solēne vt quod ex publica causa queritur.Aliudvulgare 7 hoc ē triplex.quod/ dā ex laboribus.quoddā ex bñficio fortune vt the/ saurus.7 quoddā profectitiū.C.ō inoffi.test.l.fi.7.C. de aduo.diuer.iudi.l.fori.7 dic vt ibi nota.¶Et nota q̄ filijfa.possunt testari de equis 7 armis etiam a patre concessis:sed non possunt testari de reb⁹ im/ mobilibus a patre concessis.vt.C.fami.herc.l.si filius.Jtē nota q̄ galli 7 britones possunt testari etiaz ō aduentitijs: q2 fm legem eorū non sunt in ea pote state patris que inuenta est de iure romano: ita q̄ iu regentiuz testari possunt.quod est notandū.q2 in ita lia que est eorum sepultura sepe moriuntur.iuxta no ta.insti.de pa.po.super ver.romanorum que glo.nō ē alibi.Nescio tamen si dicitverū q̄ fit ita de iure frā corum.Econtrario in sclauis q filijs pro seruis vtū tur.vt no.in dicta glo.7c.Bal.

¶De inuestitura quam titius recepit a sempro/ nio. Rubrica.

Titius a sempronio

Casus maritus non succedit in beneficio vxori ea mortua sine herede.h.d.Quod habet vir habet 7 vxor 7 econtrario non proprie sed improprie.C.de fur.l.aduersus in glo.7 ita sumitur in illo legato 7c.dominā 7 dñatricem.IN DO/ TEM.domino consentiente al's non potest.vt.š. qualiter olim feu.alie.po.§.donare.7 facit.š.an ma. succe.vxori in beneficio.c.j.sed videtur q̄ quādo se/ ipsam dotat presertim si non habet aliunde vnde nu bat q̄ possit quia dos est proprium patrimoniuz ei⁹ vt.ff.de mino.l.iij.§.sed vtrum.7.C.de iur.do.l.in rebus quod est verius.vt extra de foro compe.c.ex parte.b.nisi localis consuetudo prohibeat fm Jac. de are.ar.ad h̄.ff.ad municipa.l.lutius.§.pe.7 quod nota.in.l.ij.C.de mulie.7 in quo loco.li.x.Ultimo nota in isto ca.q̄ deficere dicuntur liberi etiam si nō nascantur.

¶De vasallo decrepite etatis. Rubrica.

¶An possit renunciari in manibus nō domini pu ta filij sui cuz pater viuit vel vxori sue:Dicit Jo.an. de his que fiunt a maio.par.ca.in.ca.ex ore.q̄ non valet renunciatio 7 facta in manu nō sui iudicis in no uel.ergo a fimili.Idem hic quia mutua obligatio ad huc superest cum vasallū absoluere non possit.C.de acqui.pos.l.ex liberis.7 vide.j.qualiter feu.olim po. alie.c.j.Et in hoc titulo de vasallo decrepite eta.c.j. dic q̄ valet renunciatio si dominus ratificat.ar.C.ō pac.l.postq̄z liti.7 arg.C.qui admit.ad bo.pos.l.j.se cundo respōso.7.C.de repu.here.l.sicut.7.ff.de ac qui.her.in.l.plurimū per accur.

Uidam vasallus.

Si vasallus decrepite etatis feuduz re futauerit vt filij inuestiantur 7 inuesti/ ti sunt postea altero filiorum decedente post inuesti/ turam fratre superstite,7 sine herede frater sibi succe dit 7 nō reuertitur ad dominū: q2 feudum adhuc pa ternū dicitur 7 non nouū.DE EODEM DE MEFILIO.scilicet tanq̄z de paterno 7 non tā q̄z de nouo.7 dic vt not.in vl.glo.in solutione Sij. Pe.de cer.IN VESTIRET.Vigor isti⁹ pa/ cti operat vt videatur feudū paternū.7 hoc patet ex verbo eodem.Nam si est idem ergo adhuc remanet paternum:quia dictio idem adhuc eandem substan/ tiam significat licet fit adiecta noua qualitas.PA/ TERNUM ESSE.Et ideo frater fratri succedit tanq̄z agnatus.¶Oppol.j.de eo qui fi/ nem fecit agnatis.So.vt h̄ 7 ibi aduerbium tanq̄z soluit contrarium.ff.de adop.l.si pater.§.qui duos. Nam h̄ vt tanq̄z de paterno ibi vt tanq̄z de nouo. Et nota simile de renunciatione beneficiorum:quia aliud est renunciare simpliciter.aliud est renunciare animo permutandi.Preterea h̄ est virtus surroga/ tionis.vt.ff.de dona.inter vi.7 vxo.l.si donate.§.si sponsus.7.ff.de condi.7 de.l.filie.§.a titia.Nam sur rogatum assumit sibi pristinam qualitatem.ar.ff.de le.ij.l.idem seruandum.7.ff.siquis cautz..l.si eum.§. qui iniuriarum.7 facit istud.c.ad nota.ff.de peculio l.peculiū.§.si creditor.7.ff.de ipen.in reb.do.factis l.quod dicitur.fm Ja.bel.improprie allegat q2 ibi res in eodem statu manet.h̄ autem non potest nega/ ri quin per renunciationem interueniat quedam alte ratio.ar.ff.loca.l.cum in plures.§.lege dicta.7.ff.de preto.stip.l.valerianus.ff.iudi.sol.l.apud sempro/ ium que leges in ratione sui faciebāt dubiū in isto.c. tū ,pter nouitatē inuestiture:tum ,pter nouitatem psonarū.¶In gl.paternū.nota q̄ ex ista glo.renū ciatio nō nocet agnatis.Et scias q̄ in q̄busdā libris antiquis h̄ erat tale capitulū.si aliquis feudū habue/ rit 7 aliquod conuētuz aut refutationem fecerit dño aut alteri persone:qō vel que nocere videatur ei qui in feudū succedere debebat:tale conuentū aut refuta tio ei q̄ in feudū succedere dz non nocet.Excipimus patrem qui feudum acquisiuerat nisi in odiuz filij vl' nepotis fecerit.Jta habeo in libro meo: sed quia cō muniter non habetur apocriphum est:tamen nota/ bile est.Bal.

¶De inuestitura in maritum facta. Rubrica.

7 ¶Renun ciatio.An re nunciatio fa/ cta in mani/ bus nō dñi vi de.c.qō in du bijs.7.c.dile/ cti filij.de re/ nun.An.bar.

2 ¶Per ac cur.Ar.q̄ nō valeat.ff.ō ac qui.pos.l.pe/ gre.§.fi.q2 my da volūtate ñ pditur dñium qō est verius ſz possessio eti am corpalis p dit̄ solo aīmo. nā qui dicit se tradere alteri vacuā possessi/ sionē solo ver bo desinit hr̄e verā possessi/ sionē:afinina sua detentio. C.de acq.pos. l.licet.

VAsallus diuide capitulum in tres partes. Primo coram quibus dirimitur contentio orta inter maritum filie vasalliz agnatuz vasalli. Secundo a quo z qualiter fieri debet probatio orta controuersia inter dñm z agnatos defuncti Tertia orta controuersia inter vasallos coram qbus sit dirimenda. scda in. §. item placet. tertia in. §. illud. Casus vsqz ad. §. ité placet. Si qtẽtio est iter maritũ filie vasalli z agnatũ de bñficio an sit paternũ vel no unm qũo dirimi dz coram iudice ordinario vel arbitro nõ coram dño vel eius curia. h. d. Casus. Moriente vasallo superstite filia tantũ que nõ succedit in feudo z illa maritũ accipiẽte dñs feudi inuestiuit maritũ illi⁹ filie de feudo pdicto vel pte ei⁹ agnati ,primiores dicũt inuestiturã ñ tenere marit⁹ dicit tenere qa nouũ: querit quis erit iudex? Respõdetur q ordinarius loci vel arbiter de cõmuni cõcordia partium electi z nõ dñs feudi. h. d. Nota casuz. Sed videtur mirum: qr q̃stio feudi dz decidi p dñm feudi tam de iure ciuili vt. j. de. phi. alie. feu. per Fede. c. j. §. penul. qz de iure canonico. vt extra de iudi. c. ceterũ. z. c. nouit. So. ibi constabat illos litigãtes al's eẽ vasallos: hic non constabat de aliqno q esset vasallus. sed de hoc lis erat: z idco sub iudice esse debet. quia vbicũqz dubitatur an alius preter ordinariũ sit iudex: ibi ad ordinariũ recurrenduz est. vt. C. de iurisdi. om. iu. l. nemo. z ita tenet pe. de cer. Sed cõtra statim opponitur. Nam citatus statim debet comparere vt sũmatim inquiratur de iurisditõe. vt. ff. si qs in ius vocatũ ie.. l. ex quacuqz. z quod notat Jnn. extra de rescrip. c. sup litteris. Glo. h mirabiliter soluit z dicit q illa iura debent intelligi * quãdo quis citatur coram ordinario generali. Sed quãdo est ordinarius singularis vel inter paucos sicut est dñs feudi vel curia domini nõ tenetur citatus comparere nisi vere sit iurisditio citantis. z hoc dictũ non reperitur alibi. Sed pe. de cer. dicit q h constabat de non iurisditiõe: quia erat dubiũ an eẽnt vasalli. z erat possibile q neut erat vasallus. Et nota etiã aliquid addẽdo gl. q aut loquimur in delegato: z dic vt nota. in. d. l. ex quacunqz. Aut in ordinario generali z similiter dic vt ibi. Aut in ordinario speciali: vel in certas psonas. z tunc dic vt h nota. Et si nota q est reperire iurisditionem ordinariam generalem z specialem inter aliquas personas. ergo si appellabitur erit appellanduz tanqz a sentẽtia lata per ordinariũ. ¶ Sed nunquid in possessorio dominus feudi sit iudex ita de necessitate sit adeundus sicut in petitorio? dic q non si non conteditur de fundo. sed de simplici possessione vt notat Ber. in. d. c. ceterum. allegatur. c. ex parte. b. de for. compe. z simile quod nota. in. c. dispendiosam. de iudi. Jnde ar. contra. C. de iudi. l. nulli. z. C. si a non cõpe. iudi. l. si de proprietate. ff. de quibus rebus ad eũdem iudi. ea. l. j. Sed aliud est in feudis propter naturam anormalam iurisditionis feudorum que suis finibus est contenta. Adde: dicit Jnno. q si vasallus neget feudũ h questio tanqz preiudicialis est coram iudice terminanda. Idem ait q si domin⁹ spoliauit vasallum cõueniet dñs coram paribus. Tu dic coram ordinario iudice quia non agitur cõditione ex lege feudi: sed conditione ex. l. siquis in tantam. Nam vt ipse Jnno. eleganter ait. quoties agitur alia via q̃z ex. l. feudorum: vel ad alium effectum q̃z simplicis feudi ordinarius est adeundus vt ipse nota. in. d. c. ceterũ. Et ad quẽ appellet a sententia lata in causis feudalibus: dic vt ibi nota. per Jnno. z in nouel. Jbidem ait q ille qui est dominus non soluz ratione feudi sz ratione iurisditionis cognoscit tanqz inter suos subditos [a] siue constet q sint vasalli siue nõ. qõ verum ẽ De propria autẽ causa non cognoscit: puta an ipe dominus vim intulerit necne. vt. ff. de iurisdi. om. iud. l. g iurisditioni. z. ff. de arbi. l. pe. z. C. ne quis in sua causa. l. j. nisi esset imperator vel rex francorum qui non recognoscunt superiorem. vt. C. de his que in testamẽto dele. l. proxime. Certe z siquis recognoscat superiorem. tamen põt in suis causis constituere iudicem ordinarium verbigratia. Statutum est in ciuitate perusie q iudex porte susanne sit iudex ordinarius in qbuscũqz causis vtentib⁹ inter cõe vl' fiscũ z priuatas personas. h. d. glo. ordi. C. de sententijs que si sine certa quantitate. l. ij. per accur. Et nota q circa istam materiam iurisditionis in causis feudorũ ad solutionem multorum cõtrariorum. Ja. bel. sic distinguit. Aut est contentio inter eos qui proprie dicuntur capitanei vt duces comites z similes. z tunc imperator est iudex vt. ŝ. apud quem vel quos. c. j. vt. j. de le. cor. c. j. Aut est contentio inter alios vasallos: tunc aut constat vtrunqz vasallum ciusdẽ dñi forte qr ipsi z domini confitentur: sed est cõtentio de aliqua parte feudi vel de aliquo feudo sed non de toto feudo alicuius: vel est forte de finibus feudi: tunc dñs est iudex: vt. c. imperialem. §. preterea. de prohi. feu. alie per Fede. Aut constat vnum esse vasallum õ feudo aliquo de quo non est questio: z questio non ẽ de alio feudo: tunc pares erunt iudices. vt. ŝ. apud quez vel quos. c. j. secũdo responso. vt. j. de le. cor. c. j. ij. responso. Aut dubium est quis eorum sit vasallus z p tendunt ambo inuestituram ab eodem domino: tũc aut contentio est inter eos quorum vterqz suũ proprium feudũ esse dicit. tunc iudex vel arbiter cognoscit. vt. j. de le. corra. c. ij. Aut inter eos quorum vterqz dicit antiquum: tunc cognoscit dñs cum curia vt h. Ant contentio est inter eos quorum alter dicit antiquũ alter nouuz z propriũ: tunc iure antiquo iudex ordinarius vel arbiter cognoscit. vt h. c. in princ. ho die vero pares curie. vt. j. an apud iudicẽ vel curiam c. j. Aut contentio est inter secundos qui producunt diuersos inuestitores: tunc iudex vel arbiter cognoscit. vt. j. de le. corra. c. ij. in prin. Aut est contentio inter vasallum z alium quem constat non esse vasalluz: tunc iudex ordi. recognoscit. vt. j. de contro. inter vasal. z aliũ de bñ. c. j. Aut est contentio inter vasallum z dominũ: tunc pares cognoscunt. vt. j. ti. j. z hoc etiam notaui apud quem vel quos. c. j. Ja. bel. ¶ Quero quando iurisditio competit domino: vtrum vasalli possint prorogare iurisditionem in alium? glos. formal istam questionem. j. de prohi. feu. alie. p Fede. in. c. §. preterea super feudo. z finaliter dicit posse si scienter prorogant sicut in alijs causis. ff. de iudi. l. j. Bar. dicit contrarium. ff. de no. ope. nuncia. l. j. §. z post operis. z h vr ,pbari aperte quia talis iurisditio videtur attributa fauore ipsius iudicis non fauore publico vel partium. ergo partes non possunt renunciare quinimo certa scientia arguit dolum. Sed pro glo. facit quia possunt cõprmittere ergo prorogare. Tu dic domino prohibente non posse idem si ignorante. ar. ff. de procu. l. filius. §. inuitus. Sed eo sciente z tacente valet prorogatia. arg. ff. de vsufruc. le. l. heres. Sed h distinctio videtur nulla quia iurisditio quam habet domin⁹ non reddit iudiciuz ordinarij nullũ nisi obijciatur exceptio declinatoria fori. vt extra de fo. compe. c. ex parte. b. ergo. opi. glo. vera. dic vt dicã in. d. §. preterea. ¶ Quero ad quid eliguntur arbitri cũ eorũ sententia non teneat. vt. C. de arbi. l. j. Respondeo credo sententiã tenere quia eliguntur ex dispositione ꝯsuetudinis. Sed pone duo dñi magni litigantes de quibusdã castris posuerunt se in manib⁹ regis francorũ sub noie appellatiuo decessit rex francoꝝ: successor tulit sniam: querebatur an eius sententa valeret? dicebatur q sic. quia videbatur eius iurisditio prorogata. nota. ff. de iudi. l. j. Item sub nomine appellatiuo z sic etiã si esset arbiter tranſibat ad successores. Jn ꝯrarium allegabat

a ¶ Subditos. Nota qr istud videtur veruz quo ad subditum sed quo ad ñ subdituz mihi vr qõ nõ ꝓcedat imo dz adiri ſupior ipius p id qõ volunt. cy. in. l. si ꝓcurator. C. de eden. z q nõt i c. imperialẽ in §. ꝓterea. e. l. ij. de ꝓhibi. alie. feu. dixi in c. nouit de iudi. And. bar.

* ¶ Intelligi. Nota pere grinã a singla rẽ limitationẽ ad. l. ex quacũ qz. ff. si quis in ius vocat nõ ierit z videtur. mirabilez ſm Ang. in. l nõ tm. §. sena tuscõsulto. ff. de fideicõ. liber. vbi si nõ agit õ incõmõ citari ſp pt citari z a iudice nõ suo z teneť corb eo cõparare qõ est singulariter notandũ z videundẽ in. l. j. §. bec stipulatio ff. si cui plusqm p. l. fals. vbi si citatur clericꝰ creditor in cõfectione inuentarij debitorꝫ coram iudice laico tenetur cõparere qõ ẽ nota dignũ vl tra ea q tangũ tur in. c. super literis de rescrip. z. c. ꝓterea de dila. z i. d. l. ex quacunqz z tene mẽti qõ si ꝓnunciatur qõ quis ẽ iudex lz non sit ñ teneť cõparere citatꝰ ita singulariť tenet lap. in. c. j. õ rescrip. li. vj. z not. in p allegato. c. su plris õ rescr. Et inmo. dixit singulariter i d. c. ꝓterea. qõ si ꝓcedit ꝫ cõtumaciam tũc licet habeat a liquã exceptõnez declinatoriã fori cui poterat renũciari nõ auditur postea illã obijcies qr cõtumacia repsentat eũ pnez et ꝓsentiẽtẽ qõ ẽ nota dignuz z vide gl. c. accusatus. §. sane de here. in vj. q dicit qõ l. sigs ex alie na loqtur i ordinario z prout itellectu huꝰ gl. vide. d. cardi. in. c. sup lit

b ¶ Dixisse. vide.d.abba. in.c.suspitionis.de off. de leg. vbi allegat istud dictū.ego nō teneo ibi. and. barba

quod no.Bar.de vul.substi.l.qui liberis.§.hec verba.ꝛ Jo.an.in.c.vno delegatorū de offi.dele.in nouel.Host.dicit qꝫ presumitur potius electus vt arbitrator quē sequitur.Jo.an.in.c.inotuit.de arbi.in nouel.quod verius credo considerata qualitate persone in quā factū fuit compromissuz:qꝛ nō est verisimile qꝫ partes voluerint eū actare ad aliquē ordinez iudiciariū ſz solū vt de plano sola veritate ispecta faceret quod decet tantā coronā:nec puto ad sucessorem transmitti qꝛ in noie appellatiuo non cōsistit finalis ratio cōpromissi sed in exploꝛata eius idnstria fide ac grauitate non aliter se cōpromissuri in eum nisi pro sapiētia ac luce dignitatis sue.vt.ff.de offi.prefec.preto.l.j.§.his cunabulis.ꝛ ideo videbatur mihi cōmissionem morte expirasse.ar.ff.de le.ij.l.si auguste.¶ Sed hic ab extra dubitatur si cōpromissuz est in duos tanquam in arbitratoꝛes ꝛ discordant: vtrū iudex debeat eligere tertiū? Et pridie de facto responsum fuit per quosdā sapientes qꝫ non:qꝛ arbitratores rediguntur ad instar prosonetarū.vt.ff.de arb.l.si de meis.§.recepisse.Et certum est qꝫ in ꝓsonetis non est tractanduz de electione tertij : ꝛ credo eos prudenter dixisse⁹.ꝛ sicut prosonete tenent allo qui partes ꝛ habere tractatū in eis:sic in arbitratoribus dicendum videt.vnde licet ꝓprie non citent tamen extra iudicium se debent cum partibus inforꝛmare.ꝛ dicit Jnno.qꝫ nō solū in iudicio:sed etiaz extra iudiciū debet citari is cui⁹ itereſt:vt refert Jo.ā. extra de ap.c.ex ratione in nouella.ꝛ de h̄ no.Bar. post Jo.ff.de ver ob.l.si quis arbitratu⁹.Et qꝛ qꝫdam arbitrator laudauit ex arrupto parte nō acquisita nec audita in contradictorio iudicio.ideo fuit ꝓnunciatum laudū esse nullum.facit.ff.de edil.edic.l.qꝫ si nolit.§.siquid ita.Jmmo.dicit Bar.qꝫ ibi ē casus.Alij dicunt qꝫ non est necessaria citatio nec aliquis ordo iuxta no.per Jnno.extra de iureiur.in.c.quintauallis.¶ Utrum autem commissarij possint se inuicem requirere:vide quod no.bar.ff.ad trebe. l.heredes mei.§.fi.¶ EXAMEN BELLJMARE.s.ratione suspitōis : sed bene potest declinare ratione non iurisditionis siue iudicis incompetentis.sed nec h̄ debet facere de honestate vt no.h̄ ꝛ j.de probi.feu.alie per federi.c.j.§.preterea si inter duos.ꝛ ideo refert sub qua forma declinetur qꝛ forma suspitionis nō est permissa.sed forma non reddē de iurisditionis in inuitum est permissa:patet.s.in p̄cedenti responso.Vel dic qꝫ ꝓrogare potest iurisditionem curie.h̄ intendit.Adde simile qꝫ curia decurionum cognoscit an quis desit curio.C.de decur.l. quotiēs.li.x.ꝛ in auc.de questo.§.si vero forsan.col. vj.ꝛ dicit ibi qꝫ non potest declinar.Bial.

c ¶ Arbitratu. vid.d.meū in.d.l.si qꝫ arbitratu.ꝛ ibi nihil dixit sed dixit in.c.qui tauallis.de iureiuran. bar.

d ¶ Scolar vide tex.in.c.cū in ecclesijs de ma.ꝛ obe. vbi monach⁹ qui non vult obedire prio ri pōt priuari consortio fratrū.and.bar.

¶ De cōtrouersia feudi apō ꝓtes terminada. Ru.

¶ Jnter dominum

Casus.Si contentio est inter dominū ꝛ vasallū de feudo pares curtis cognoscunt.Et aut consentiunt dominus et vasallus in eligendis paribus:tunc hij quos elegerit erunt iudices.Aut dissentiunt : ꝛ tunc dominus primo eligit vnū vel plures ex paribus quos voluerit.secundo vasallus aligere poterit fm numerum a domino approbatum.Ultimo est sciendū qꝫ qui fidelitatem dño nō iurauerit nō est eligendus ꝓ pari altero dissentiente.h.d. LOTENTJO.hoc est litigiosa dubitatio.PER PARES.i.alios vasallos.JLLJUS DOMUS.i.domini.ia. BJRJADETUR.sub hoc ver.totus processus includitur vt.c.si contra ius vel vti.pu.l.ꝛ si non cognitio.Econtrario habes.ff.de procuratoribus.l. qui procuratorē dat.ꝛ ratio est qꝛ cōtinentia iudicij non dz diuidi.vt.C.de iudi.l.nulli.LONSENTJANT.Nota qꝫ inter consentientes nulle sunt partes iudicis in disceptando.ff.qui satisda.cog.l.ō dic.in prin.ff.de no.ope.nunc.l.j.§.ꝛ post operis.ff. fa.her.l.fi.PRJUS.Nota qꝫ ille debet prius votum suū deponere qui dignior est.vnde in ecclesiastico legitur.loquere maior natu:te ergo decet primuz verbum.SELUABUAD MUADERUAD.Nota de proportione numeri.NON JURAUJT.Nota optimum ar.qꝫ scholaris qui nō vult iurare rectori nō debet haberi pro scholari^d.facit extra de consti.c.ex litteris.ꝛ quod no.ff.de edendo.l. quedaz.§.nūmularios.ꝛ.C.de offi.magi.mili.l.eos. ꝛ.l.pen.ff.ex qui.ca.ma.¶ Nota in isto.c.electionez iudicū partibus cōmitti:sed dominū in eligendo numerū vasallo preferri:qꝛ potest eligere vnum vel plures.¶ Opp.ff.de iudi.l.obseruandū.So.hic loquitur in iudicibus taxatis a iure ꝛ habentibus ordinariam iurisditionē.vt no.s.ti.j.in vltima gl.Jtem nota hic qualitatem seruandā in numero iudicum.facit de tempo.in inte.rest.petende.ꝛ.C.de fruc.ꝛ liti. expen.l.fi.Jtez nota qꝫ domin⁹ ꝛ vasallus possiunt eligere iudices sibi fauorabiles ꝛ propicios. simile.C. ne filius pro patre.auc.habita.Glo. hic tangit tria. primo iudicē quem postulauerit aduersarius dandū non esse.secundo qꝫ licitū est ex consensu qō alias nō licet.ꝛ ista est via brocardica.quedā eni sunt fauorabiliora.quedam odiosa.quedā neutra.ꝛ dic vt no.in auc.vt sine probi.ma.debit.ꝛ credi.§.qꝛ vero cum similibus.col.vij.Et an iuramentū validet renuntiationes generales que de iure cōmuni nō valent? dic vt no.in.c.fi.de cōmodato in nouella dicas qꝫ nō qꝛ renunciatio generalis nō inducit consensum^c. ff. de transac.l.cū aquiliana.Tertio tangit hic glo. vnam notabilem questionem vz vtruz pares curtis possint cognoscere per viam reconuentionis de causis non feudalibus? ꝛ videt qꝫ non qꝛ iurisditio coruz habet fines limitatos:ꝛ ō iure speciali talis iurisditio est cōcessa:quod quidē non videtur prorogabile qꝛ priuilegia taxata nō recipiunt extensionem.Sed cōtrariū determinat glo.per regulam generalem.l.cū papi.ꝛ auc.ꝛ consequenter.C.de sen.ꝛ interlo.om.iu. Sed super hoc dic qꝫ aut reconuentio cōtinet aliquid qō dependet a feudo:ꝛ tunc non est dubium:qꝛ ad eundem iudicem remitti debet.vt.ff. de quibus rebus ad eundem iudi.ea.l.j.Aut aliquid oio extraneum:ꝛ tunc non fit remissio ad eundē iudicē ex illo titulo ō quibus rebus.de cuius tituli intellectu ponit Jnn. extra de consti.c.cū.AD.ferarien.sed ex natura ?uentionis ꝛ recōuentionis.Jure eni antiquo erat prmissa tantum coram iudice partium qui aliquam habebat iurisditionem:sed non tantum ascensiue ,vel descensiue.vt.ff.de iurisdi.om.iu.l.si idē cum eodez.§. sed si mutue.Sed de iure nouissimo est ampliatum: quinimo etiā coram delegato ad vnam causaz habet locum.vt extra de rescrip.c.dispendia.§.reus . li.vj. ¶ Extra quero de aliquib⁹ : nūquid si vasallus est clericus pares erunt eius iudices? Respondeo sic ꝓpter naturam cause.Nam natura trahit ad se personam nō persona naturam:ꝛ potest consuetudo generalis conferre istam iurisditionē etiam in clericos:secus esset in consuetudine speciali vt extra de consti. c.ecclesie sancte mari. ad hoc facit quod no. Guil.ō cu.C.de epis.ꝛ cle.l.aut clericus. ad hoc facit qō no. in.c.qꝫ clericis.de foro.compe.in nouel. Et probatur tali ratione quia consuetudo generalis feudoruz potest disponere:ꝛ disponit de iure feudorum.ergo ꝛ de iudicio ꝛ iurisditione.Alij dicunt contra per.c. si diligenti de fo.compe. ¶ Secundo quero : pone qꝫ pauperibus per statutum ciuitatis sunt deputati certi iudices qui habeant cognoscere de causis ipsorum pauperum agentium:modo quero vtruz fꝫ pau

e ¶ Consensum. nota iuramētum non validare renunciationes gñales q̄ aliaꝫ erāt inualide de iure cōi ſz miruz est hoc cū iuramentū habeat virtutē clausule specificate. vt.l. cū pater.§.filijs matrem. ō leg.ij. grex. est sing. Jtem habet virtutē si nō valet vt ago: valet vt valere potest l.si quis maior.C. de trāſ. quē tex. tenet as mēti qꝛ est singularꝫ ſm bar. Zan. bar.

peres agunt coram ipsis iudicibus possiunt reconueniri:7 glo.ista põt induci q̃ sic.nam iniquum esset q̃ non seruaretur equalitas:vt.C.de fruc.7 litis expen.l.fi.7.C.de proximis sacro.scri.l.in sacris.li.xij. Jtẽ est ista glo.in ar.q̃ clericus ciuiliter agens corã iudice seculari possit ibidem reconueniri.sicut econtrario laicus agens coram episcopo potest reconueniri ibidem.ad idem inducitur talis ratio clericus agens coram iudice seculari contra laicum in ipsa causa conuentionis facit iudicẽ laicũ iudicem suum. ergo quod potest actio potest reconuentio. ℏ ratio est Jo.an.in.c.at si clerici.in nouella. Hec questio nõ est dubia in iure ciuili: q̃ est tex.in auẽ.de sanct.episcopis.§.reuerendissimi coll'.ix.7 hoc si agatur de testamento vel cõtractu vel de dominio alicuius rei. secus si agatur de iniuria.nam nullus priuilegiatus agens de iniuria potest recõueniri coraꝫ alio non suo iudice.vt est tex.no.ff.de iudi.l.ij.§.fiꝫ si agant. Jdeꝫ si de furto vel alio maleficio vt ibi patet. Jn ista questione sunt varie opi.quas examinaui in autẽ.7 consequenter.dic vt ibi in lect.mea. Et adde q̃ reconuẽtio habet locum solum in his que requirũt disceptationem iudicij. Sed vbi proprie non est iudiciũ vt cũ petitur testamentum aperiri vel insinuari 7 similia: quia petens insinuationem nõ dicitur agere sed intimare.vt.C.de testa.l.omniũ. Jtem vbi periculuꝫ est in mora.vt.ff.de iudi.l.sed si restituatur.7 facit ad id quod dixi de insinuatiõe.quod notat Ly.C.qui admit.ad bo.pos.l.fi.non habet locum reconuentio. Jtem non habet locum post sententiam:quia ibi nõ est cognoscere sed cognitũ esse.vt dixi in.d.auẽ. Ultimo extra queritur de tali questione.accusaui pcussorem coram potestate:auxiliatorẽ coram capitaneo petit auxiliator remitti ad potestatẽ propter causę cõnexitatẽ.vel ecõtrario reus repetit remitti ad capitaneũ vt cognoscat pariter de vtraqꝫ:queritur quid iuris videlicet an titulus ille de quibus causis ad'eundem iudicem ea.habeat locuꝫ in causa criminali quo ad remissionẽ personarum? Jteꝫ in alio exemplo.intuli alicui duo vulnera eodẽ loco 7 tempore: 7 in eadem rixa accusor:de vno corã potestate:de alio corã capitaneo:peto me remitti ad eundem iudicem: queritur quid iuris 7 an sit electio rei vel actoris ad quẽ remittatur:an autẽ debeat remittti precise ad euꝫ iudicẽ q̃ prius incepit cognoscere? qõ vltimũ puto verũ ne iudiciũ diuersitas perplexitatem inducat ar.C.de ac.l.qui de crimine.7.C.de asser.tol.l.j.in fi. vel dic q̃ exceptio processus pendentis non obstat iurisditioni:nisi vbi obstat exceptio rei iudi.ipsi actioni. vt ff.de excep.l.fundi.7.l.fundum. 7 adde quod nota. ff.de accu.l.si cui.§.fi. Et nota hanc regulam q̃ exceptio perplexitatis impedit processum iudicuꝫ. qõ not.in.c.per hoc de hereti.li.vj. Et exceptio processus pendentis 7 suspendẽtis est exceptio interim pl? q̃ꝫ dilatoria minus peremptoria: 7 impedit processum cuius suspensionem inducit. 7 facit.ff.de inoffi. test.l.pater filium.

¶ De eo qui sibi 7 heredibus suis masculis 7 feminis inuestituram accepit. Rubrica

Q Ui sibi. Diuide in duas partes. Primo an femina succedat in feudo facta iuestitura accipienti pro se 7 heredibus suis masculis 7 feminis superstite masculo? Secũdo an vasallus debeat recognoscere feudum per feminam masculo existente? secunda pars incipit in.§. nam 7 illud. Casus.si vasallus pro se 7 heredibus suis masculis 7 his deficientibus feminis inuestituraꝫ accepit:femina non succedit in beneficio quãdiu masculus supersit: quinimmo nec debet vasallus qui feudum a vasallo recipit per feminam recogno-

scere si masculus supersit hoc dicit vsqꝫ ad finem. ¶ Casus. Titius accepit feudum pro se 7 heredibus suis ac pro feminis in defectum masculorũ. decessit iste titius sine herede masculo vna femina superstite q̃ nupsit seio cui ℏ feudum in'dotem dedit et ex duobus masculis procreatis obijt:demum decessit vnus istorum masculorum superstitib? ex eo duabus filiabus:alter vero decessit superstite vno filio masculo:queritur an masculus succedat in dicto feudo exclusis istis duabus feminis? 7 videtur q̃ non quia femine ingrediuntur gradum paternum. Contrarium fuit post magnam dispositionem determinatum vnica ratione:quia non patet locus femine in feudi successione donec masculus supersit ex eo qui prio fuit ō hoc feudo inuestitus.h.d.vsqꝫ ad.§.naꝫ illō. SJBJ VEL HEREDJBUS. Nõ q̃ non refert vtrum ista verba concipiantur pro se vel suis heredibus:quia dictio vel:quando ponitur inter heredem 7 contrahentem ponitur pro 7 ordine iure seruato.tex.est ℏ notabilis.adde alium casuꝫ ff.solu.matri.l.caius. ¶ Sed immediate oppono. Nam ratio littere videtur falsa quia titius non habet aliquem filium masculum descendentem ex se sꝫ ex filio filie vt patet ex themate. Sed respondeo siue per masculos siue per feminas nascuntur posteri dicuntur descendere ex corpore primi parentis.tex. est hic notabilis. ¶ Sed statim oppo.7 fortius istō est feudum femineum quod transfusum est in feminã argu.de donati.l.si auia.ergo succedit femina patri suo in feudo auie. Sed respondeo nego esse maternũ quia ũno est paternũ licet sit alteratum per pactũ.et iste est subtilis sensus huius littere 7 sic non curam? quo tramite feudum descendit. Sed quid sit primũ eius principium et prima radix et fundamentum arg.contra.ff.de acquiren.heredi.l.paulus.§.fi.ff.ō publica.l.licitatio.§.mercatores.C.de donatio.l.fi auia.C.de imponen.lucra.descrip.l.j.li.x.7 qō not. C.de secundis nup.l.in quibus.ff.de leg.iij.l.pater §.quindecim.in quibus legibus probatur q̃ medij successores immutant rei qualitatem. Sed dicendum est q̃ aliud est in feudis que semper respiciunt primũ stipitem 7 primum consensum dñi. ¶ Opp. Jaco.bel.q̃ ad filiam debeat transire propter pactum appositum.vt.ff.de verbo.obliga.l. stipulatio ista.§.fiquis ita.So.ℏ est speciale in feudis. secus in alijs negocijs specialibus. Vel dic cum paciscens prouidet heredibus simpliciter:tunc transit ad omnes vt ibi. Fallit regula quando aliud est actum tacite vel expresse.vt.ff.de verbo.signi.l.sciendum. et ff.ad trebe.l.ex facto.§.fi.7 de alie.feu.c.7 si clientulus.prima vera vt plene dixi.C.de operis.li.l. liberti liberteqꝫ post Ly. Tamen Jaco. aurelianus super isto.c.talem posuit postillam:qui stipulant' feudum sibi 7 heredibus suis:ℏ verba istud operantur q̃ heredes debeant habere feudum iure expresse cõuentionis:7 sic non dicuntur habere iure successionis.ℏ est quod probatur.ff.de verbo.obliga.l.stipulatio ista habere licere. Jacobus aurelianus. ¶ Et no.q̃ glo.dicit q̃ masculus excludit germanam suam 7 loquitur secundum vsum loquendi lombardorum. Nam re vera germani proprie sũt fratres carnales non consobrini vel patrueles secundum Pe. de cer. ¶ Querit glo.nunquid sicut iste masculꝰ excludit consobrinas suas ita excludet amitam posito themate q̃ filia titij habuisset duas filias 7 vna earum viueret alia esset mortua viuente masculo? Et dicunt quidam quod sic pari ratione. sed contrarium videt' quia amita iam successit in feudo.vnde nõ est quod de feudo acquirendo sed de acquisito retinẽdo. Et ideo dico q̃ retinet partẽ suaꝫ quã acquisiuit vt.ff.de reg.iur.l.id qō nostrum. ¶ Qua ppter littera videtur sic intelligẽda q̃ primo obijt ille masculus qui reliquit masculum:postea ille qui reliquit

feminas quas masculus excludit principio acquisitionis. Sed ista expositio non procedit qz ista amita fuisset exclusa per fratrem suum carnalem per rationem littere. Dicit Jaco. de bel. q exquo semel fecit transitum ad feminam ab eo cui iam infixum ē amoueri non debet propter superuenientem casum nascētis masculi ex sorore: que similiter erat femina quod verum credo: quia natura dominiorum acquisitorū est q sint perpetua. vt .C. de probationibus .l. sine possidetis. Et no. q Jaco. de belui. videtur hic cōcordare cum opinio. Jaco. aure. sic dicens q si vasallus accepit pro se z heredibus suis descendentibus veniunt ex pacto propter hereditatem defuncti z non veniunt nisi sint heredes per se vel per mediam personam: ideoqz agnati non succedunt in feudo isto nisi per hereditariam viam. Et ideo est quia ita dicunt verba contractus: vnde differētia que fit inter filios z agnatos infra an agna. vel filij. c. j. habet locum quando concessum est feudum simpliciter secus si sub hereditario nomine. quia in eo non succeditur citra ius z nomen heredis. vt in auč. de non alie. §. emphiteosim. coll'. ij. fm Jaco. de bel. ipse dicebat verum si nomen heres haberet significare qualitatem successionis. sed in feudis significat qualitatem successoris. vnde in his que hereditario iure succedere possunt concedi potest opi. Jaco. Sed in aliis heredibus sanguinis quos ad successionē feudi nō vocat hr̄ditas sed nā: nō oz q tales successores hēant ius z nomen hereditatis vt ibi dicam. ar. ff. de opis liber. l. vt iurisiurandi. §. si liberi. Ad hoc facit. C. de priuilegijs eorum que in sacro palatio militant. l. j. li. xij. ibi dum dicit ipso ordine sanguinis peruenire

¶ Quod autem heres dicatur duobus modis. s. heres hereditatis: z heres sanguinis notat Innoc. extra ō iure patro. super rubrica. vbi videas. Et no. q iura sanguinis attribuuntur cuilibet successori ꝑ vtilem: sed iura hereditaria pro hereditaria portione z iste est intellectus z ratio. d. §. si liberi iuxta no. ff. de conditio. indebi. l. si non sortem. §. libertus. bal'

Nam z illud Casus. Quidam comes habebat in feudum quoddam castrum a rege francie quod ifeudauit titio: deinde decessit iste comes duobus filijs relictis: demum decessit vnus filiorum relicta filia tantum: alter vero decessit superstite filio masculo queritur a quo iste titius debeat feudum recognoscere z an debeat facere fidelitatem femine? Respondetur q facit fidelitatem masculo tantum. ita fuit iudicatum: licet alij dixerint debere fieri fidelitatem femine filie pro parte patris sui. h. d. ADJLJTJ. scilicet pro se z suis heredibus masculis z his deficientibus feminis. AVOREAD. scilicet filiorū. ADJLES scilicet inuestitus per feudū dy. PER FEADJ MAD. id est a femina. ALJJ. scilicet sapientes. Jaco. dicit scilicet z male By. z no. hunc casum qz sepissime potest accidere. ¶ Sed si moritur postea iste masculus nunquid redit ad filiam feminam? Respon. alibi dicam.

¶ De duobus fratribus a capitaneo inuestitis. Rubrica.

Duo fratres Cāus. Si duo fratres simul ō nouo beneficio a capitaneo fuerint inuestiti vt quādiu ipsi vel eorū heredes masculi viuerent: z masculis deficientibus femine feudum haberent: decedente postea vasallo altero si masculus vel femia ex eo supereſt frater nō succedit: alias succedit. h. dicit. SJNE HERE BJBUS. Et sine filia etiam. z descendentibus. z est argu. optimū h q ius accrescendi locum habet etiam in feudo post ius acquisitum. z facit. ff. de assig. lib. l. vtrum. z de his qui feu. da. pos. §. cum vero corradus. z dic vt ibi. Jaco. bel. Sed querit' nūquis inter feudatarios habet locum ius accrescendi Pone tex. dedit indiuise castrum in feudum pluribus: vnus illorum cōmittit felloniam nunquid partem illius retrahit dominus ad se an vero accrescit feudatario? In questione ista ita distigue: q aut feudum est collatum ab imperatore vl' rege: aut ab alio Si ab imperatore vel rege: puto quicquid alij sentiant q ius accrescendi versetur inter cōfeudatarios per. l. j. C. fi so. imperialis libera. fine here. decess. lib. decimo. z in his puto esse ius speciale. Si autez ab alio feudum est collatum contrarium dico duabus rationibus. vna est quia in parte iam quesita nō habet locum ius accrescendi. alia quia ex contractibus habitis inter viuos non habet locum ius accrescendi. quod est multū no. vt. ff. de ver. oblig. l. si mibi z titio. Ja. aure. ¶ Et no. q ius accrescendi ē eodem iure aliquid accrescere: nec est necessaria noua agnitio. secus in iure alterius deuolutionis. vt. ff. de bo. pos. l. sed cum patrono. z. ff. de acquiren. heredi. l. si solus. ¶ Casus concessum fuit feudum duob⁹ fratribus: puta titio z seio ꝺ pacto apposito q quādiu ipsi vel eorū heredes masculi viuerent: masculi haberent. z si deficerent masculi: femine succederēt decessit titius relicta vna filia femina nomine berta superstite seio. questio est de parte titij: vtra ptineat ad filiā eius an seio? Respō. q ad filiā qz intētio contrahentium fuit z esse debuit q quilibet sibi z heredi suo prospiceret. Porro si titius decessisset nullo ex se superstite masculo vel femina: seio totum accresceret virtute pacti expressi z non rediret ad dominū. h. d. ¶ No. tex. ibi dū dič. VNUSQUJS QUE SJBJ ET HERBJBUS SUJS PROSPEXISSE VJDETUR. qō verū ē ēt si a prin. nō sperabat de liberis. text. est singularis. ff. de pac. l. tale pactū. §. fi. TENOREM JNUESTJTURE. No. egregium tex. q teneor inuestiture derogat oi feudoꝝ nature tene mēti. Sed opp. z imo videt' q pp tenorē iuestiture ⁹vno moriēte sine herede totū feudū apiat' domino. cū. n. debeāt habere quādiu ipsi viuant. vno mortuo nō ē vez ipsos viuere cū significatio sumenda sit ex vniuersō. vt. ff. de re. du. l. si is q ducenta. §. vtrū. Rñ. verbū illud ipsi. z verbū illud eorū accipitur diuisiue. i. quādiu viuerēt: vineret iste vel ille: vl' heredes alterius illius vel istius. vt. ff. ad trebel. l. lucio. §. caio. sic. C. de epi. aud. l. si legibus. z. C. ō spō. l. vlti. Ex hoc apparet q copula z qñ pōit' distributiue resoluitur in singularitatis. i. habet virtutē duarū orationū separatarū. vt. ff. de cōdi. z demō. l. falsa. §. vlti. z. l. ij. ff. de condi. insti. z. l. si seruus in iudicio. §. si pluriū. ff. siquis cau. ¶ Pone. statutū dicit siqs tpe mortis caruerit filio z filia: succedat frater. Modo qdā caret filio sed nō filia: qrit' vtrū ō vi sermonis admittat' frater? Et videtur q sic qz vez est dicere ego careo boue z asino: si careo altero. Nam copula que negat extrema requirit neutrum esse. vt d. l. si is qui ducenta. §. cum ita. Sed contrarium est verum: quia verum est dicere q ego careo copula sz non est verum dicere q ego caream extremo copulato vt no. in. c. i plerisqz. ō elec. i cle. Et fert Jo. papa xxij. dixisse q cū verba sunt dubia debem⁹ recurrere ad eqpollētiā. vñ h verba: talis eccl'ia caret clero z ppl'o xp̄iano: eqpollēt huic ꝓmōi: nō hz clerū nec populū xp̄ianum. Si ergo alterū hz: p̄dicatio de copulata carētia ē falsa. z si falsa ē oio cessat statuti dispositio. vt. ff. de iti. actuqz prī. l. ij. §. hoc iterdicto z. ff. vi bo. rap. l. ait prētor. §. docere.

¶ An remoueri debeant testes qui pares esse desierunt.

f ¶ §. fi. Et vide ibi glo. singulare z illud quod ibi tangit bart. and. barba.

g ¶ Jnuesture. Nota attendi tenorez inuestiture vide tex. z bal. in. l. j. C. de lati. tollen. vbi bal. in probe. supra vbi pulchre loquitur and. barb.

Rubrica.

EX facto. Si inter dñm ⁊ vasallũ contentio est de inuestitura illi qui pares fuerunt inuestiture nõ remouentur postea a testimonio lz desierint esse pares .h.d. ¶ Opp. qr cõditio testis dz ispici tpe depositionis. vt. ff. ad carb. l. iij. §. duc cause. So. dic q testioniũ interdũ est perfectuz quo ad essentiam actus ⁊ quo ad depositionẽ: ⁊ tunc nõ est dubium q valeat quicquid postea contingat ⁊c. si ante aperturã notatus sit infamia. vt no. ff. de ifa. l. furti. §. j. Interdũ est perfectũ quo ad substantiaz actus soleniter celebrati nõ quo ad depositionez: et tunc aut actus substantiatur in sola essentia. ⁊ idem vt. C. de testa. l. j. fm lec. que habet q ibi fuit factuz publicũ instrumentũ. Aut est necessarium adminiculũ viue vocis testium probantium: ⁊ tũc refert. Aut est mutata conditio testis integro statu fame: ⁊ idez vt hic. Aut non integro ⁊ tunc refert. Aut testis est notatus infamia facti tantum ⁊ valet eius testimonium si aliquid testi suffragatur. verbigratia si testamẽtum fuit scriptum manu testatoris ⁊ testes subscripserunt. nã licet ista priuata scriptura non faciat plenam fidem: tamen facit adminiculũ quod viua voce testium confirmatur. vt. d. l. j. C. de testa. fz aliã lec. Aut talis testis notatus infamia facti non habet p se adminiculum: ⁊ tunc in actibus solẽnibus nõ admittitur. vt no. ff. de sena. l. cassius: sed ĩ alijs admittitur: sed adhibetur ei minor fides si grauiter sit infamatus apud bonos ⁊ graues. Sed si ex causa leui non puto q iudex debeat ħ multuz põderare. Por ro gradus sunt in infamia. vt no. C. de sum. trinit. l. cũctos populos[s]. extra de re iudi. c. cum te. Si vero est infamis infamia iuris: tunc nulla fides adhibetur ei saluo q in criminalibus ĩ quibus recipitur cum tormentis ad inquisitionem nõ ad condẽnationẽ. vt. ff. de penis. l. qui vltimo nota q infamia facti est triplex q̃daz est apud ip̃z vulguz super ꝺlicto alicuius ⁊ hec non repellit testem quin examinatur: sed examinato minor fides adhibetur. Quedam est infamia facti per sententiã iudicis: vt qr condẽnat[r] est quis suo nomine super conditione furtiua. Quedam ex genere secte qr non est catholicus: ⁊ isti hodie repelluntur ita vt nec examinentur si statim potest probari de infamia. alias recipiuntur sub protestatione. Ista tria differunt. Nam prima ifamia potest esse falsa qr potest quis esse innocens quicqd p̃dicet populus. Secunda ⁊ tertian p̃t esse falsa qr patet facinus. ff. de sena. l. cassius. C. de summa trinita. l. j. ⁊ dic vt ibi dixi. Infamia vero iuris publica actibus obstat ergo ⁊ testimonio. quod dic vt plene dixi. C. de testa. l. j. EX QUALIBET LAVSA. scilicet non famosa. Ex superuenienti casu non constitutur irritum quod est legittima auctoritate confectum. hoc. dicit.

b ¶ Populos. Videas ibi Rafael. fulgo vbi ponit aliquo limitationes. and. barb.

HEc illud quidem.

b Hic nõ diffiteor si vasallus maxime qui fidelitatẽ domino fecit vel facere debet alicuius rei se a domino nouiter inuestitum contendat etiam per alios qui non sunt pares inuestituram probare potest. cuius rei ratio est. Naz sicut vasallus non debet de curia exire nisi per curiam: ita ĩ curia non poterit intrare nisi per curiam: hoc est vasallus siue pares curie. Cetez si in curia fit etiam per alios quod intendit probare potest. apocriphuz est notabile tamen est. ⁊ ita bene istud. c. in quoddã antiquo libro reperi. Bal.

¶ De controuersia inter vasallum ⁊ episcopum.

EX eo. Diuide in quattuor ptes: Primo thema ẽ ⁊ q̃stio. Scõo allegatio ꝑ pte vasalli. Tertio allegatio ⁊ rñsio ꝑ parte dñi. Quarto rñsio ad questionẽ ⁊ declaratio qui sint iudices ⁊ quod eoz sit ⁊ officium. scõa. in ver. opponit. tertia in ver. dño. q̃rta in ver. sz laudatũ. Casus. Si inter epũm ⁊ vasallũ est ꝓtentio de iuestitura ab ei[9] predecessore facta pares curie cognoscũt: pñs tñ dz iuestiri ꝺ suo ꝓprio ⁊ recto feudo q̃z pncipalis qõ dirimatur. h. d vsqz ad fi. BYSSERATUR. quantum ad feudum de quo est contro. sed non quantũ ad rectum ꝺ quo inuestitur statim. RELTO FEUDO. q si ne cõtrouersia tenet ab eodem domino. Ja. bel. Extra nota q licet debitor per solutionẽ annuã nõ recognoscat debitũ: tamen nõ intelligitur dñm spoliare nisi in aio suo disponat in futurum non soluere fm Inn. vt no. extra de elec. c. q̃relã. in nouella. Pone And. epũs inuestiuit. b. de quodã feudo annue prestationis vel alterius rei ⁊ decessit: andree successit pe. qui molestabat vasallum dicens ip̃m nõ esse vasallũ. vnde vasal. agit cõtra eũ coram archiepo. Epus excipiendo opponit q debeat conueniri corã paribus curie cum habeat alios vasallos. B. replicando dicit q exceptio non ꝓcedit: quod probat tali ratione Vos dñe reuerende epe dicitis q ego non suz vasallus: ergo dicitis q ego non habeo pares. ergo ipossibile est q cognoscant pares. q̃ritur quid iuris? Rñ. q pares possunt cognoscere. Ratio potest esse qr vasallus pro fundamento sue intentionis asseruit se vasallum. vnde non minus debet inspici assertio actoris ad fundandã intẽtionẽ vel exceptionẽ rei q̃z assertio rei ad fundandã agentis replicationem ⁊ istud ẽ nota. dignum q magis nocet assertio actoris actori q̃z rei reo. Et nota q actor replicando non potest eẽ suo libello ꝓtrarius. quod tene menti. Sed mirabile est: non ne isti pares sunt laici: quomodo ergo sunt iudices episcopi? Respon. ecclesiastici iudices sunt licet sint seculares quia feuduz nõ est res spiritualis. Itẽ op. epũs non potest prorogare iurisditionẽ in laicos? Rñ. ista est prorogatio iuris. vel verius est ipsa origi nalis iurisditiũ. vt nota. s̃. de inuesti. in mari. facta in vlti. glo. vel q licet extra contractum non posset clericus prorogare iurisditionẽ. secus tamen in contractu. vel speciale est in feudo q ipsi sunt iudices reales de nego. ges. l. qui aliena. §. fi. ⁊ isti pares habent iurisditionem a canone in feudo ecclesie. ⁊ ideo nimirum si sint iudices competentes. ⁊ hoc placet. ¶ Oppo. q questio non procedat super annuo reddditu cũ non transeat ad successorem. vt nota. s̃. quis dicatur dux §. fi. So. ille. §. nihil facit. quia hic loquitur de iuestitura perpetua: puta decimarũ ibi de soldata. vel dic q ⁊ si libellus non procederet finaliter: tamen super ineptitudine libelli non potest pronunciari nisi prius constet de iurisditz. ita debet intelligi prima glo. in fi. quod tene menti. vel hic esto q esset ineptitudo iuris intentati: tamen libellus poterat de possibili esse aptus: quod etiam nota. quantuz ad tex. prima so. verior. EJUS. si episcopi p ħ apparz q vasall[9] erat actor. Opp. hic est dubium de iurisdi. ergo magis debemus fauere actori q̃z reo sic. ff. de iuris. om. iu. l. cũ quedaz puella. Nam iurisditio est de preparatorijs in quibus est magis fauendum actori. vt not. extra ꝺ resti. spo. c. cũ ad sedẽ. Solu. ħ libellus actoris ⁊ narratoz qualitas ꝺ agentẽ concludit exceptionẽ declinatoriã fori esse verã. Nam cũ ipse dicat se feudatariũ ⁊ curia hz. id est pares: sequitur ꝺ necessitate q pares sint iudices. Et in ħ fundat[r] ratio huius. c. Et ẽ nõ. q reus negãs intentionẽ actoris põt ex ea intẽtione se iurare quãtũ ad ius fori. tene menti. AMAN. Sicut decime que ideo inter mobilia com-

i ¶ Bal. Vel dic q̄ inuestitura est quo ad possessionē ⁊ renouationē ei⁹ salua principali questione dñij. vt. C. de iudic. l. nulli, de confir. vti. c. cum dilecta.

k ¶ Pro mortuo. Quod impedimentum legis hic non excusat licet alibi excuset. C. de le. l. ab administratione ꝛ hoc ipe sibi induxit impedimētū: ibi ñ ideo si hoc nō potuit prouideri excusat alias non.

l ¶ Seculi. Et sic est casus q̄ beneficium vacans per. c. de multa extra de p̄bē. vacat p̄ privationez nō p renūciationez cū inutus deponat beneficiū sicut h̄ feudū quod ē no. dignū. Et nota q̄ quidā intelligunt h̄. c. nisi sit fcā cuz quod dicūt ecclesia etiā possessi transferri. vt no. Hosti. in. c. fi. de re. eccle. non alie. ⁊ si h̄ esset verus teneret alienatio in vita ingrediētis vl eo mortuo cum herede. secꝰ si sine heredē nisi ecclesia illud impetrasset ab iperatore. vt extra de fide instr. c. inter dilectos. Addō quod dicit gl. q̄ ratione clericat⁹ qs mutat locū. s. originis ⁊ domicilij etiam naturalis ⁊ fori putātur q̄ īmobilibus adherent ⁊ stabile subiectuz habēt qđ semp est actu pmanēs. Idē est in alijs annuis ppetuis vel quasi q̄ vocant annone ciuiles. vt i auc̄. de nō alie. §. j. ver. si vult. n. in auc̄. nam ciuiles. Rñ. neget. ¶ Opp. q̄ p istā responsionē fit lit. conte. vt no. in. c. dudum de deci. in nouel. ergo amor ñ potest opponi declinatoria fori. C. de exce. l. fi. So. dic q̄ negabat nō tamē animo litē cōtestandi sed de plano: nō tamē in figura iudicij. vel p̄misit ,ptestationē: vel negabat rebus ⁊ factis. s. turbando ipsum in possessione. sed hoc placet q̄ littera dicit respondendo. Si dicas q̄ negabat excipiendo: iste tex. probaret q̄ p exceptionis obiectū non fit litz. conte. qđ doc. concedūt in exceptionibus p̄iudicialibus. i. q̄ impediunt litis ,pcessum. ff. de condi. inde. l. eleganter §. siquis post. q̄ exceptio p̄iudicialis ad ,pcessuz q̄ respicit nō solū merita cause sed merita iurisditio. litē ptestari nō finit q̄ oppositū eius infert. Vel dic verbū nouū q̄ si ante. xx. dies opponatur nūquā lis cōtestari videtur. vt in auc̄. offeratur. C. de lit. cōte. Dicit Odof. in tit. qui possint ⁊ debeāt de feudo cognoscere in summa sua vbi hec verba scripta reperio q̄ dñs ⁊ ille qui cōuenit eum debent pares eligere ⁊ illi electi facient inuestiri vasallū de suo iusto ⁊ recto feudo. Sed iuramentū fidelitatis differt donec de causa ,pnūciabitur ⁊ ita apparebit vtrum debeat iurare vel non vt in isto. c. ex eo. Et no. q̄ eligit pes antequā sit inuestitus. Et no. casum vbi defertur sacramētū fidelitatis. Odo. Tu dic q̄ in isto. c. vasallus petebat duas inuestituras eodez libello. vna fit realiter q̄ dñs nō negabat. ⁊ ex hoc magis constat q̄ habebat pares. Altera nullo modo fit nisi donec sciatur quid iuris. ⁊ ita teneo ego. Bal.ⁱ

¶ De milite vasallo qui arma bellica deponit. Rubrica.

Iles. Miles seculi qui factus est miles dei ex eo q̄ venerabilē domū intrauit ⁊ feudo renūciauit: feudum amittit. h. d. ¶ Opp. monasteriuz habetur loco filij. vt in anē. de san. epi. § sed hoc presenti coll. ix. C. de sa. san. ec. auc̄. siqua mulier. extra de proba. c. in presentia. So. quedaz sunt que transmitti possunt ad quēlibet filium: ⁊ sic loqt contrariū. Quedā vero sunt que non possunt transmitti ad quēlibet filium sed ad qualificatum filium vt h̄: nam hic non succedit nisi p̄stent certum obsequium quod monasterium p̄stare non potest. ⁊ sic non ob. Si ergo feudū esset datū ad tale seruitiū q̄ posset p̄stari per monasterium: tunc in vita naturali monachi p monachum monasteriū haberet feudū sicut dicimus in emphitheosi ecclesie. C. de sa. sanc. ecc. auc̄. ingressi. ⁊ d. c. in presentia per Innoc. Non ob. istud. c. q̄ loquitur in beneficio quod datur obtentu militie secularis. Definit enim esse miles seculi qui factus est miles dei. ⁊ non debet habere beneficium qui non gerit officium. Alij dicunt q̄ monachus adeo mutat statū mūdi q̄ habet pro mortuoᵏ ¶ Et ideo de feudo iudicatur tanquā de vacāte p mortē. Pro prima opinione facit. ff. de iure fis. l. statius. §. cornelio. ¶ Itē no. q̄ per monachatū quis definit esse miles seculi.ˡ ¶ Secundo nota q̄ quilibet monachus potest dici miles dei. ¶ Tertio nota q̄ qui non gerit officium non debet habere beneficium. consonat. ff. de sacrosan. ec. l. qui sub pretextu. ⁊. l. j. C. de re mili. li. xij. Item nota q̄ ille qui renunciat seculo eoipso intelligitur profiteri totaz re-

vt no. ff. de leg. j. l. nemo potest. ⁊ istud non reperitur alibi. Et no. h̄ q̄ qui mutat seculū perdit feudū. h. d. Quidam dicit q̄ donec viuit naturaliter iste monachus ecclesia habebit feudum sicut in vsufructu ⁊ emphiteosi Sed iste tex. contradicit. Nam si feudum extinguitur: ergo non transfert gulam scilicet viuere in obedientia in castitate ⁊ sine proprio. Vel sic potest summari. Qui deponit habitum ⁊ signum: deponit signatum ⁊ beneficium. hoc dicit. ¶ Sed an ratione clericatus mutetur forum iam contractum? Glo. dixit q̄ sic. ff. de lega. j. l. nemo potest. ⁊ hoc in foro cotractus vel vltime volūtatis. Sed in foro delicti dic vt no. extra de obli. ad ratioci. c. j. in nouel. ¶ An ista sint diuersa aliquem deponi vel administrationē ei auferri? Dicit gl. q̄ sic de admini. tu. l. ⁊ si pluribus. Est ⁊ tertius casus q̄n quis remouetur propter impossibilitatem subiecti: ⁊ iste vere habetur pro extincto vt hic. Remotus. n. habetur pro mortuo. vt. l. j. §. si pater. ff. de coniug. cum eman. liber. Sed quid de militibus gaudentibus? Respondeo non perdunt statum: ideo nec feudum: sed propter honestatem seruient per substitutum. C. de decur. l. nullus. li. x. ⁊ l. neminem. Poro in eis honor auctus est: sed causa iuris mutata nō est de condi. ⁊ demon. l. falsa. §. j. Secus si causa iurz ex eorum constitutionibus esset mutata. nā disgressio ad oppositam qualitatem habet dispositū vicia re quod requirebat eandem qualitatem durare. ff. de capi. di. l. tutelas. ¶ An sacerdos possit vel debeat reputari de vniuersitate ciuium? dic q̄ sic de con. ⁊ demonstra. l. falsa. §. j. de foro compe. c. dilecti. sicut ⁊ ecclesie sunt de corpore ciuitatis fm Old. Ad de talem regulam q̄ inhabiles ad seruiendum: si sūt habiles ad succedendum possunt seruire per substitutum. secus si ad succedendum sunt inhabiles fm Andre. de iser. Sed Jaco. aurelianus ponit hic talem postillam: videlicet istud. c. potest itelligi q̄ hoc feudum datum erat militi vt retineret quousqz libe ros non haberet. Sed ego puto q̄ alia lectura sit verior: certe q̄ visitatior vt ita dicam. Jaco. aure. RENUNCIANDO. ipso ingressu. vt. C. de sacrosan. ecc. auc̄. ingressi. ⁊ in auc̄. de mo. in pri. col. prima.ᵐ ¶ Nota hic illud vulgare: si nomine priueris nec rem habere mereris. quod est verum si nomē significat substantiā vel qualitalē necessariā inesse alicui subiecto. vt. ff. de fideicō. liber. l. luti⁹. ff. de pa. l. tale pactum. §. fi. ff. de capi. dimi. l. tutelas. Secus si nomen significat solam simplicem demonstrationem. vt. ff. de re. du. l. si cognatis. ¶ Quero vtrum professio fit sacramentum ecclesie: Respon. non. vt no. in. c. vlti. de cōdi. appo. in nouel. ⁊ ideo papa pōt ipsam remouere.

¶ De milite vasallo qui cōtumax est. Rubrica.

Dominus. Diuide in duas partes. Primo qualiter procedatur contra vasallum domino querimoniam exponente de eo q̄ incidit in culpam. Secundo qualiter ,procedatur contra dominum vasallo dicēte se ab eo spoliatum feudi possessione. secunda pars incipit in §. si vero vasallus. Casus. Si dominus cōqueratur de vasallo dicēs eū in culpam incidisse p quam meretur amittere feudū vasallus dz ter a curia citari. vij. aut. x. diez spacio in vna quaqz vocatōe statuto. ⁊ si cōtumax fuerit dñs dz mitti in possessionem feudi ⁊ expectabitur vasallus vsqz ad annum. ⁊ si veniat ante restituit ei possessio. si nō veniat pdit possessionem ⁊ feudum. Si vero econtrario vasallus cōqueritur de domino dicens se spoliatum ab eo: tunc vasall⁹ debet adire curiam ⁊ a curia petere cum reue

Si autē cōsuetudo esset pro monacho bene ⁊ rāsferet vt extra de fide instru. c. inter dilectos. Sed hosti. dicit q̄ ibi loquitur in feudo frāchio etiam alienabili. et sic dicit hosti. ibi. ad qđ facit. ff. de contraben. emp. l. qui tuber nas. Feudus ergo franchū est feudū sim quid sed non simpliciter. si mile no. ff. de arbi. l. de re bus.

m ¶ Coll. j. Sed dubitat quando inferior mādat q̄ coram superiore cōpareat vtrū requiratur peremptoria citatō. Dicit spe. q̄ sufficit vnū mandatū. Jo. and. sentit contrarium. extra de accu. c. fi. i no uella.

¶ Videtur.ꝛ sic concedi possunt repꝛesalie.itẽ dicas pꝛopter moꝛam exhibere iusticie vide ludo.roma.consilio.xl vij. vbi allegat bal.hic icipit inspectis supꝛa consultis.andr.barba.

¶ Peremptoꝛium. Quid autem sit in pꝛimo decreto an requiratur pꝛentia dñm cogi qꝫ restituat possessionem.ꝛ si contumax fuerit dominus: vasallus poterit adire maioꝛẽ potestatem.ꝛ si perseueret dominus in contumacia vasallus poterit eundem depꝛedari. hoc.d. FEUDUM ADJETAT. Et quod dicit feudũ expone id est feudi possessionem. quod elicitur ex his que sequuntur. Et Jac.aure.dicit qꝫ glo.hic posita falsa est: que dicit qꝫ vasallus pꝛopter tres contumacias perdit feudum. nam ũmo requiꝛetur quarta in qua est annus. concoꝛ.j. de ca.extraoꝛ.si vasall⁹. Simon vicentinus. DJC NON RESPONDET. No.qꝫ qui non loquitur ꝛ obmutescit iustiçiam denegare videtur. " Dicit hic Andr.de iser.qꝫ pꝛepꝛesalie possunt concedi non soluꝫ pꝛopter iustiçiam expꝛesse denegatam sed etiam pꝛopter moꝛam non exhibite iusticie de qua moꝛa debet legitime cõstare. And.de iser. ADALO ORBINE INTRAUIT. No.contra ingꝛedientes possessionem non seruato iuris oꝛdine.C.vnde vi.l. meminerint. ꝛ no.in.l.si quis in tantam.ꝛ.C.si pꝛ vi vel alio modo.l.fi.C.de pac.l.si pacto quo penã.ff.de re iudi.l. si cum nullam.ff.si mulier ven.no.l.j.§.necessario. Adde qõ dicit Accur.qꝫ absonũ ẽ: qꝫ pp vnã contumaciam quis pdat ius cãe.vt.ff. siquis ius di⁹. non obtẽp.l.j.in fine. Dicit Jnno.qꝫ quattuoꝛ sunt act⁹ in quibus requiꝛitur peremptoꝛium ° expꝛessiuꝫ vel tacitum.s. diffinitiua missio in possessionem veram: absolutoꝛia ab instantia totius iudicij ꝛ bonoꝛũ annotatio.vt no.post eum extra de accus.c.ad petitionem.in nouella. Ubi idem dicit Jnno. ᵖ qꝫ persona liter citatus nõ est citandus nisi semel.ꝛ hoc verũ si dixit nolo venire.vt no.ff.de in integ.restit.l.fi.per Accur. Jdẽ si nihil dixit. nã de cõtumacia cõstat eo ipso qꝫ non comparuit vel non misit pꝛocuratoꝛem ꝑm Jnno.ꝛ Jo.an. idem ait qꝫ cõtumax sine alia citatione patitur interlocutoꝛia super pꝛocessu quinimmo sine citatione potest iudex interloqui se ex iusta causa dilationes abbꝛeuiare: qꝛ cum arbitrariuꝫ sit est pꝛo iudice pꝛesumendum. ¶ Sed dubitatur quando inferioꝛ mandat qꝫ coꝛam superioꝛe compaꝛeatur: vtrum requiratur peremptoꝛium? Dicit spe. qꝫ sufficit vnum mandatũ. Jo.an. sentit contrarium extra de accu.c.fi.in nouel. Adde dicit Joã.an.qꝫ si debet citari tyrãnus vel alius qui sit terribilis citãti sufficit vna citatio.vt no.in.c.non minus: de ĩmu. eccle.in nouel. Adde quod dicit qꝫ ipedit⁹ potest cõstituere pꝛocuratoꝛem ad se excusandum. ᵍ Sed ille qui non est impeditus debet constituere plenum pꝛcuratoꝛem: ꝛ cum pleno mandato etiam ad causas cause.ff.de re iudi.l.questiũ per By. BENEFJCJUM ET POSSESSJONEM. Collige qꝫ aliud est feudum aliud feudi possessio. cõsonat.ff.vti pos.l.si duo.§.fi.ꝛ.ff.quod met. cau.l.si petrus de ancha.in.c.dilecti de foꝛo compe.ꝛ si creditoꝛ nõ potest ire ad locũ solutionis an possit cogere debitoꝛẽ vt sibi alibi soluat vide tex.singulaꝛẽ ꝛ ibi.d.bal.in.l.vsuras.C.de solutio.ꝛ ō solutõe gabelle vide bal. in.l.vniuersa.C.de pꝛeci.impera.offer.ad finẽ ꝛ vbi dicatur esse celebꝛatus contract⁹ vide glo. sin. secũdũ pe.de ancha.in cle. j. vt lit.pend. vbi si pꝛocuꝛatoꝛ cõmittit delictũ in loco vel contꝛa bit ꝛ alibi ratificatur p dominũ si habuit mandatum videtur delictũ i loco vbi cõmissum fuit si autẽ nulluꝫ pꝛecessit mandatũ videt cõtract⁹ celebꝛat⁹ vel delictũ i loco ratificatõis qõ est bñ notãdũ. vide bar.in.l.si vt ppoñ.ff.de fide.ꝛ vbi dicaꝫ eẽ res an vbi ẽ an vbi ōstinata ẽ vi ō glo.no.in.ca. romana.§.j.ō fo.cõpe.in.vj ꝛ dꝛ destinata p viã pꝛtract⁹ ꝛ tũc expꝛesse idẽ dicas si tacite secũdũ Jo.de scõ geoꝛgio ꝛ sequitur.d. dñicus puta si destinate sũt litteꝛe ꝛ vi ō opti. text.in.l.ex facto la grãde ꝛ ibi bald.ff.de bere.inst. vbi pulchꝛe logt ꝛ i quãtũ dixi qõ petrus de ãcha. allegat gl.sing.in cle. j. vt lite pẽdẽ. vide eũ i repetitõe.c. postulasti de fo.cõ. ꝛ vide tex.l.g rome i pꝛi.ff. de verb.obli. vbi si fit contractus rome et solutio destinatur alibi qõ non dicit in effectu foꝛe cõtractũ rome vide que dixi in.c.dilecti de fo.cõpe.and.barb.

mulier.§.qui possessionem. ¶ Sed nũquid numer⁹ istarum dilationum a consuetudine pꝛefixarum potest minui? Una glo.dicit qꝫ sic de stilo curie: non ō stilo consuetudinis hic approbate. Dic qꝫ quãdo numerus statuitur pꝛo forma nihil potest mutari. cum nihil mutandũ est de solẽnibus.ꝛ ideo si statutũ dicit qꝫ quis ponatur in bãno pꝛecedentibus duabus citationibus tot dierum pꝛo qualibet citatione non habet iudex potestatẽ dandi vnã pꝛo omnibus ' .qꝛ cum ista forma sit data a statuto pꝛo forma substantiali peruenienti ad bãnũ nihil mutari potest etiam vnius hoꝛe momẽtũ.ff.de reg.iur.l.ꝛ si nihil. Et ad hoc cõsueui allegare glo.hic positam que icipit hoc merito in fi.quã no. Adde qꝫ cum non possit appellari ab interlocutoꝛia mirũ est qꝫ a pꝛio decreto possit appellari. dicit By.qꝫ verum est iterlocutoꝛia stãte in finibus verbi. Secus si transeat in factum afflictionis vel tedij: quod ideo est cũ in facto ꝛ executõe ꝓsistit. de dam.infec.l.si finita.§. iulianus. per dy. ⁸

LOUAUERJ BE BOADJNO. Puto qꝫ sufficiat dicere conqueꝛoꝛ de dño meo q me spoliauit tali feudo: qꝛ ista querela habetur hic pꝛo libello. vt no.j.q.iiij.c.qꝛ pꝛesulat⁹ in glo.oꝛdinaria. An sufficiat factũ cum generali conclusione pꝛoponere: no.ff.de verbo.sig.l.rei ꝛ cause. Idem de sententia. dicit glo.qꝫ tenet in certa sententia si certitudo rei ꝛ cause apparet ex aliis actis.ff.de verb.signi.l.sepe.

¶ Item no.qꝫ iudex non potest supplere si plus est pꝛobatũ q̃ petitum.vt no.ff.de ver.signi.l.verbuꝫ oportet. Dicit Ja.de are.qꝫ verus cõtumax est si qs est citatus ad domũ q sciuit se citatũ.C.de pꝛocura. l.qui absente. Ja.de are. ¶ Idem ait qꝫ contumax in non respondendo potest purgare contumaciã donec aduersarius non sit grauatus in pꝛobando.C.ō iura.calum.l.ij. Ja.de are. ᵗ ¶ Idem ait qꝫ ex contumacia non inducitur obligatio nec ex interlocutoria sed ex diffinitiua sic.C.de his qui ad eccle. cõfu. l.pꝛesenti. Ja.de are. Adde qꝫ ex causis iustis potest interdici alicui locus.de verbo.signi.l.pupilli.§. decuriones per accur. Citatus a iudice incongruo tempoꝛe ꝛ loco non tenetur comparere.ff.de verb. sig.l.qui neqꝫ per accur. dicit Jaco.de are.qꝫ pꝛocessus nullus inducit interpellationem.C.in qui. cau.i inte.resti.non est necessaria.l.in minoꝛum Jaco.de are. Dicit Jo.an.qꝫ si libellus est in parte bene conceptus: vt siquis dicit denicio ꝛ accuso: potest super eo fundari totus pꝛocessus. extra de despon.impuberum.c.ad dissoluendum in nouella " . ¶ Dicit accur.qꝫ ea que sine citatione fieri possunt si non recte fiant ipso iure irrita sunt.ff.de bo.pos.ꝑm tabu.l.iij. §.causa cognita. ˣ ¶ Dicit Hosti.qꝫ si quis expꝛesse dicit se nõ facturũ: ñ dꝫ expectari ꝛmin⁹ de offi.oꝛd. c.irrefragabili.i nouella. Dicũt etiã doc.qꝫ qñ hoꝛa

¶ Videtur.ꝛ sic concedi possunt repꝛesalie.itẽ dicas pꝛopter moꝛam exhibere iusticie vide ludo.roma.consilio.xl vij. vbi allegat bal.hic icipit inspectis supꝛa consultis.andr.barba.

¶ Peremptoꝛium. Quid autem sit in pꝛimo decreto an requiratur pꝛ

rentia dñm cogi qꝫ restituat possessionem.ꝛ si contumax fuerit dominus: vasallus poterit adire maioꝛẽ potestatem.ꝛ si perseueret dominus in contumacia vasallus poterit eundem depꝛedari. hoc.d. FEUDUM ADJETAT. Et quod dicit feudũ expone id est feudi possessionem. quod elicitur ex his que sequuntur. Et Jac.aure.dicit qꝫ glo.hic posita falsa est: que dicit qꝫ vasallus pꝛopter tres contumacias perdit feudum. nam ũmo requiꝛetur quarta in qua est annus. concoꝛ.j. de ca.extraoꝛ.si vasall⁹. Simon vicentinus. DJC NON RESPONDET. No.qꝫ qui non loquitur ꝛ obmutescit iustiçiam denegare videtur. " Dicit hic Andr.de iser.qꝫ pꝛepꝛesalie possunt concedi non soluꝫ pꝛopter iustiçiam expꝛesse denegatam sed etiam pꝛopter moꝛam non exhibite iusticie de qua moꝛa debet legitime cõstare. And.de iser. ADALO ORBINE INTRAUIT. No.contra ingꝛedientes possessionem non seruato iuris oꝛdine.C.vnde vi.l. meminerint. ꝛ no.in.l.si quis in tantam.ꝛ.C.si pꝛ vi vel alio modo.l.fi.C.de pac.l.si pacto quo penã.ff.de re iudi.l. si cum nullam.ff.si mulier ven.no.l.j.§.necessario. Adde qõ dicit Accur.qꝫ absonũ ẽ: qꝫ pp vnã contumaciam quis pdat ius cãe.vt.ff. siquis ius di⁹. non obtẽp.l.j.in fine. Dicit Jnno.qꝫ quattuoꝛ sunt act⁹ in quibus requiꝛitur peremptoꝛium ° expꝛessiuꝫ vel tacitum.s. diffinitiua missio in possessionem veram: absolutoꝛia ab instantia totius iudicij ꝛ bonoꝛũ annotatio.vt no.post eum extra de accus.c.ad petitionem.in nouella. Ubi idem dicit Jnno. ᵖ qꝫ persona liter citatus nõ est citandus nisi semel.ꝛ hoc verũ si dixit nolo venire.vt no.ff.de in integ.restit.l.fi.per Accur. Jdẽ si nihil dixit. nã de cõtumacia cõstat eo ipso qꝫ non comparuit vel non misit pꝛocuratoꝛem ꝑm Jnno.ꝛ Jo.an. idem ait qꝫ cõtumax sine alia citatione patitur interlocutoꝛia super pꝛocessu quinimmo sine citatione potest iudex interloqui se ex iusta causa dilationes abbꝛeuiare: qꝛ cum arbitrariuꝫ sit est pꝛo iudice pꝛesumendum. ¶ Sed dubitatur quando inferioꝛ mandat qꝫ coꝛam superioꝛe compaꝛeatur: vtrum requiratur peremptoꝛium? Dicit spe. qꝫ sufficit vnum mandatũ. Jo.an. sentit contrarium extra de accu.c.fi.in nouel. Adde dicit Joã.an.qꝫ si debet citari tyrãnus vel alius qui sit terribilis citãti sufficit vna citatio.vt no.in.c.non minus: de ĩmu. eccle.in nouel. Adde quod dicit qꝫ ipedit⁹ potest cõstituere pꝛocuratoꝛem ad se excusandum. ᵍ Sed ille qui non est impeditus debet constituere plenum pꝛcuratoꝛem: ꝛ cum pleno mandato etiam ad causas cause.ff.de re iudi.l.questiũ per By. BENEFJCJUM ET POSSESSJONEM. Collige qꝫ aliud est feudum aliud feudi possessio. cõsonat.ff.vti pos.l.si duo.§.fi.ꝛ.ff.quod met. cau.l.si

petrus de ancha.in.c.dilecti de foꝛo compe.ꝛ si creditoꝛ nõ potest ire ad locũ solutionis an possit cogere debitoꝛẽ vt sibi alibi soluat vide tex.singulaꝛẽ ꝛ ibi.d.bal.in.l.vsuras.C.de solutio.ꝛ ō solutõe gabelle vide bal. in.l.vniuersa.C.de pꝛeci.impera.offer.ad finẽ ꝛ vbi dicatur esse celebꝛatus contract⁹ vide glo. sin. secũdũ pe.de ancha.in cle. j. vt lit.pend. vbi si pꝛocuꝛatoꝛ cõmittit delictũ in loco vel contꝛa bit ꝛ alibi ratificatur p dominũ si habuit mandatum videtur delictũ i loco vbi cõmissum fuit si autẽ nulluꝫ pꝛecessit mandatũ videt cõtract⁹ celebꝛat⁹ vel delictũ i loco ratificatõis qõ est bñ notãdũ. vide bar.in.l.si vt ppoñ.ff.de fide.ꝛ vbi dicaꝫ eẽ res an vbi ẽ an vbi ōstinata ẽ vi ō glo.no.in.ca. romana.§.j.ō fo.cõpe.in.vj ꝛ dꝛ destinata p viã pꝛtract⁹ ꝛ tũc expꝛesse idẽ dicas si tacite secũdũ Jo.de scõ geoꝛgio ꝛ sequitur.d. dñicus puta si destinate sũt litteꝛe ꝛ vi ō opti. text.in.l.ex facto la grãde ꝛ ibi bald.ff.de bere.inst. vbi pulchꝛe logt ꝛ i quãtũ dixi qõ petrus de ãcha. allegat gl.sing.in cle. j. vt lite pẽdẽ. vide eũ i repetitõe.c. postulasti de fo.cõ. ꝛ vide tex.l.g rome i pꝛi.ff. de verb.obli. vbi si fit contractus rome et solutio destinatur alibi qõ non dicit in effectu foꝛe cõtractũ rome vide que dixi in.c.dilecti de fo.cõpe.and.barb.

¶ Dnmibus. vide Jo. an.in rubꝛica de cleri.nõ resident.in addi. ꝑcu.ad finẽ vbi notabiliter limitat.l. tres denunciationes ꝛ gl. no.in cle.j. de vita ꝛ honesta.clerico cõtra quam glo. est tex.in.c.cõstitutum ō sẽten.excõmun. in.vj. vide alium in.c.gꝛa. ui de pꝛeben. ꝛ tex.singu.in cle. Quãuis de appel.que limitat tex.c. j.de supplen. neg.pꝛela.ꝛ ẽ contꝛa.d.anto. ideo nota quia a uꝛea.et vide tex.ꝛ ibi d.anto.in ca. non minus de immu.eccle.i verbo cõmoniti vbi sufficit vnica monitio. Jn casu illius canonis vide bal.in.c.j.ad finem de pace iuꝛa.firma. Jn eadẽ col.ibi qõ verus contumax vide per d.meũ.d. Jo.de imo.in.l. ex consensu.§.fi.alias penult. ꝛ ibi Rafael.cu magñ.ff. de ap.in eodẽ.c.in.iij.col.ibi. c.cumana vide in.l.nõ videt vbi allegat sing.pꝛati.in.d.c.in eadem col.ibi.c.consuluit dixi in.d.c. Extra q̃ꝛo. Et an possit conueniri in loco vbi fuit initus contractus vide gl.in.l. C.vbi ꝛ quo loco quis conue.ꝛ. liij.ff. de bo.aucto.iudi.pos.tex.in.l.queꝛo.ff.de solu.ꝛ ibi bar.ꝛ.l.j.ff. de eo qꝫ certo loco ꝛ an si in loco solutionis soluitur gabella ex contractu an soluetur ex illo bal.eleganter tenet quod non in.l.j.C. vbi ꝛ quo loco quis pꝛeal.bene facit glo.que reputat singulaꝛis in.l.j. de eo quod cer.loco.pꝛeal.ꝛ an si certa solẽnitas omissa viciet contractũ in loco solutionis factum vicit istum ꝛctumbar.tenet qõ non in.l.j.pꝛealleg.ꝛ si aliter moneta cõstruatur i loco solutiõis aliter in loco miti ꝛtractus dꝫ solui de pecunia secũdũ locũ ꝛtractus ita elegãter tenet

vbi si fit contractus rome et solutio destinatur alibi qõ non dicit in effectu foꝛe cõtractũ rome vide que dixi in.c.dilecti de fo.cõpe.and.barb.

s ¶ Per dy. Adde qꝫ a possessoꝛio iuris põt appellari. vt.l.j.C. de secũ. ta.p Dy. Jtẽ i possessoꝛio facti si iudex nõ vult admittere pbatões Tex. ẽ no.extra de testi.c.significauerũt. Sic igit a grauamine facti secuto ex iller locutoꝛia appellat ẽt de iure ciuili. qꝛ nõ põt repari. allegat.ff.de capi.l.i libello.§.facte aũt cãe. t ¶ Ja.de are. Idẽ bar.ff. de inꝛeiu.l.eũ q.

v ¶ Jn nouella. Jtẽ dicit lex qꝫ libell⁹ accusatoꝛi⁹ põt pcedere p pte ꝛ p pte nõ: vt qñ sunt diuersa capitula. vt.C. de his q. vt indi.l.polla.C. de accu.l.si quis homicidij.ꝛ si ptumax ponet in bãno quatenus dꝫ pcedi ꝛ nõ sup alio. vt.ff. iudi.sol.l. vir bonus. Extra nota qꝫ cõdẽnatus ob cõtumaciã nõ dicitur cõfessus de crimine.ff. de euic.l.si ideo.

x ¶ §. causa cognita. Jlle est fictus cõtumax qui iuste põt ꝑsumi contumax: vt dicit Jnno.extra de pꝛocu.c.querelam.

¶ De elec. dicit Inno. q̄ iudex nō tenetur citare nisi illū de quo in libello fit mētio de maio. ⁊ obe. c. fi. Curie. s. spāliſ vel generalis vt no. C. ad. l. fal. auc. ſed cū teſtator.

est de natura vl' de consuetudine act⁹. expressio dici habetur pro expressione horę. de ele. cum nobis olim ad fi. in nouella. Dicunt doc. q̄ citatio legis est citatio generalis nominatorū ⁊ non nominatorū. de re iudi. c. decetero. in nouella. dicit Inno. q̄ negāti iurisditionem vel falsam dicenti debet audientia denegari. in. c. cumana. de elect⁹. TER ADMIT TAS. dixit Host. q̄ sicut per trinam monitionē cōuincitur cōtumatia subditi: sic per tertiam requisitio nē conuincit' duricia siue pertinatia prelati postq̄ recurri potest ad superiorem. vt no. in. c. statuimus. de supplen. negli. prela. in nouella. Et est tex. hic notabilis. Sed mirum est q̄ hic dicit q̄ curia debet ire personaliter ad dominum: ergo sufficit vna requisitio q̄ personalis. vt no. C. quomodo ⁊ quādo iudex. l. cessante. ⁊ per Inno. de offi. dele. c. consuluit. ⁊. ff. de fideicom. liber. l. cū quasi. §. fi plures in tex. ⁊ glo. Oportet te dicere q̄ hic sit speciale: vbi non tam rigorosa est monitio siue hortatio. vt. C. de lib. cau. l. cuz affirmes. sicut alibi propter reuerētiā dñi. vel dic nō habet locum in feudis. ⁊ ideo quando inferior monet superiorem vel parem non est ꝓprie imperiū sed ordo iuris. ADMORED. Nota sine appellatione de minori iudice cōuolari ad maiorem. Sed speciale est hic: ⁊ ratio est timor dñi⁹. BEPREDARE. Domino primo posito in banno ꝓpter contumatiam ꝑm glo. q̄ dicit q̄ banniti terrarum possunt a quolibet depredari. sed hoc falsum est. vt. ff. de mino. l. papi. exuli. ⁊ nota. in. l. ad cognitionez. ff. qui. ex cau. iu possessio. ea. Item pares nō possunt dominū bannire: q̄ hoc est meri imperij. vt. C. de sen ⁊ interlo. om. iudi. l. nulli. Dicit ergo q̄ hoc est propter interlocutionem legis: q̄ lex interloquendo ꝓnūciat dominū: de cuius rebellione ⁊ proteruia cōstat posse deprecari. Et sic nota q̄ statutum potest dare depredandi licentiā. Sed nūquid id quod capitur depredando debeat reddi domino si restituit feudum. puto q̄ non q̄ iure legitime belli factuz est depredatoris: sicut nos dicimus in quolibet alio bello iusto vt notat Inno. in. c. sicut. de iureiur. ⁊. ff. de cap. l. si quis in bello. ⁊. l. fi. ⁊. C. de dona. l. si quis pro redemptione. quia auctoritas legis obtinet auctoritatem iudiciorum. C. de fur. auc. nauigia. ⁊ idem tenet etiaz in foro conscietie dñs Ray. de pēna forti. Vos videtis q̄ hic est vna magna glo. que habet ptes claras ⁊ distinctas cuius materia plēnius tradit' per modernos. C. de iudi. l. properēdum. §. sin autē. C. quomodo ⁊ quando iudex. l. consentaneū. ¶ Extra quero vtrum perusinus qui promisit soluere mediolani possit soluere mediolani? Respondeo sic si promisit citari certo tempore: quia malicioſe videtur abesse ꝑm Inno. qui ita notat extra de eo q̄ mit. in pos. c. si aduersarius⁷. ¶ Secundo quero quis sit citandus in causis tanq̄z aduersarius? Respon. dicit inno. q̄ ille solus contra quē dirigitur petitio. extra ō ma. ⁊ obe. c. humilis. Dicit ino. q̄ licet aliquis trās uersus adierit tantum ꝓ suo interesse in possessorio: tñ non posset opponere de petitorio in possessorio: de spon. c. veniens. per inno. Itez dicit lex q̄ ⁊ si tertia persona possit ex sua persona opponere exceptionem peremptoriam: tamen secus in declinatoria fori. ff. de iudi. l. venditor. C. vbi in rem actio. l. j. Dicit inno. q̄ missus in possessionem in personali post annum potest opponere debitori recupare volenti possessionem exceptionē dolo facis. sed ante ānum non. vt in. c. quoniam frequēter in fi. vt lite nō conte. per inno. Alij dicunt contrariū quia creditor non possidet de acqui. pos. l. iij. §. genera. ⁊ melius nisi res eēt hypothecata per pactum quia tunc teneo cum inno. ⁊ licet fit actū personali si iudex inuenit se deceptum in interpositione decreti proprio motu potest ex mero officio reuocare. de offi. dele consultationibus in nouel. Dicit inno. q̄ sniā lata contra illos qui de iure contradicūt iurisditioni non tenet. de preb. c. pro illorum. Immo maior est cōtumatia presentis q̄z absentis. q̄ presens expectari nō debet sed absens debet expectari. C. quomodo ⁊ quando iudex. l. cessante extra de iudi. c. j. de offi. delega. c. cōsuluit. ¶ Tertio quero vtrum credatur nūcio qui dicit se citasse ō iudicis cōmissione? Dicit inno. q̄ sic si est nūcius generalis ⁊ iuratus. de proba. c. quoniam cōtra falsam. Dicit Bar. q̄ hoc verum q̄ verbaliter citare potest sed nō grauare in persona vel rebus. C. de colla. fun. fisca. l. palatinos. li. xj. ꝓ Bar. Ly. dicit q̄ ō cōmissione debet cōstare. C. de exiben. re. l. neminē. Bar. de hoc notat. ff. de dote prele. l. theopompus. Quero si apparet aliqua sentētia multū antiqua in qua fit mentio q̄ pars fuit citata vtruz presumatur citatio? Dicit inno. q̄ sic de testi. c. albericus⁹. Host. dicit q̄ post biēnium presumitur ꝓ sententia ⁊ ꝓcessu. extra de renun. in presentia in nouella. ¶ Quero vtruz in denūciatione que fit venditori requirat' trina ꝓtestatio? dicit inno. q̄ non sed sufficit vna de elec. cum nobis olim. Ibidem ait q̄ licet in citatione non apponat' hora: tamen intelligit' q̄ hora cōsueta. ¶ Quero vbi quis citatur per preconem seuerida3 in quo loco debet hoc fieri? dicit Accur. q̄ in vicinia citandi. ff. ō dā. infec. l. si finita. §. si plures. in glo. magna. dicit Archidi. q̄ bannum preconis missum per totam ciuitatem oēs ligat. xvj. di. quod dicit3. Idem ait q̄ vbi citatur capituluz sufficit q̄ littere presentent' maiori parti de capitulo. xliij. di. c. cōmessationes. Bicit inno. q̄ post lit. cōte. semper sufficit citatio ad domū. de eo. qui mit. in poss. si aduersarijs per Ber. ⁊ inno. in. c. significauit de testi. Dicit Andr. ō pisis q̄ quando constat de absentia sufficit quē citari ad domū. ff. de lega. eundez. §. j. Si statutū dicit q̄ citatio debet fieri in parrochia citandi: ⁊ ipe sit in ꝓfinibus duarum parrochiarū. vel si dicit q̄ citet' ad domum ⁊ ipse pariter habitet duas domus. vide argu. ff. de dā. infec. l. quod cōclaue. ⁊ de his qui deie. vel effu. l. si vero. §. quod si ex meridiano. de elec. c. causam. in cle. ō foro compe. c. ex parte. Ber. dicit q̄ est electio citari facientis: vel iudicis: imo etiam nūcij: q̄ non facit hoc per viam electionis: sed q̄ sufficit ita citari q̄ satis fiat mandato legis vel iudicis. De iudice autem an sit citandus vt defendat suum processum dicit inno. q̄ non in. c. decetero. de transac. Alibi dicit q̄ quando procedit per inquisitionē tanq̄z aduersarius est citandus: tamē si nō citat' non viciatur ꝓcessus. quia re ⁊ fama dicit' agere ⁊ conueniri respu. ⁊ nō ipe. de procura. c. in nostra. ar. C. de excu. tuto. l. seueriter. ⁊ in. l. j. ⁊. C. de sump. recupe. li. x. De recedente sine iudicis licētia: vide quod notat inno. de penis. c. calūniam. de offi. dele. c. cōsuluit. extra ō iudi. c. j. ⁊ statim dicā. Et nota q̄ nō potest quis puniri tanq̄z contumax si citatur sub hac forma. videlicet si tua credideris interesse. nam si non credit sua interesse citatio nō ligat: quia conditio sub qua fuit citatus defecit. Et vide qō no. C. si man. ita fue. alie. l. ea quidem. Et de illa clausula si senseris te grauatuz vide quod gl. innuit ⁊ suppletur per moder. ff. ō no. ope. nunci. l. de pupillo. §. meminisse. Dicit Bar. q̄ ille qui semel cōparuit si postea solenniter citatus nō comparet presumitur fraudationis causa latitare. l. fulcinius. §. quid sit latitare. ff. qui ex cau. in pos. ea. ¶ Sed quid dices datus est terminus peremptorius ad proponenduz quicquid vult: lapso termino vult excipere dicens de nouo ad sui noticiam peruenisse: an audietur? dic vt no. in. c. q̄ sicut. §. fi. extra ō elec. in nouella. vbi oio vide. Sec⁹ si excipiēs tractat de vindicta vel de lucro quod percipitur cū iniuria alicuius. vt de prescriptione vel bāno: dico euz non audiri. Si autē de dāno vitando ⁊ est reus: ⁊ hoc ꝓbat per indicia: dico eum audiri. vt. ff. de iureiuran. l. admonendi. siue dicat ad se peruenisse. noticiā exce

¶ Timor dñi. ⁊ nō hic q̄ accrescente ꝓtumacia dñi crescit auctoritas subditi ⁊ ecōtra. Certū est q̄ crescēte cōtumacia subditi crescit auctoritas ꝑlati.

¶ c. si aduersari⁹. per Bar. in. l. tituū §. tutores de admi. tu.

¶ c. alberi cus. cy. i anc. siquis in alio quo. C. ō edē. ⁊. C. de fide instru. l. emancipatione. bar. ff. ō iureiu. ad monendi.

¶ De accusa. Nec tñ in ista materia omittēda ē glo. solēnis q̄ dicit ad solū decretū ex interlocutoria: ꝛ multo magis ex diffinitiua fictā latitatio/ nē seu fictā ꝓtumaciā. vt. ff. ex q. cau. in pos. ea. l. fulcinius. §. quid sit latita/ re in ver. aimus. Qui p̄sumit̄ p̄io si dixit aliqb⁹ se nolle cōpere. vt ibi di/ cit glo. q̄ est ꝛ gl. in. c. de cau sis. de offi. de le. Scdo si ab aduersario fu it p̄monitus. Tertio si ōde rat fideiussorē ō iudicio sisti. Quarto si li/ tē ꝓtestat⁹ fu/ it. in oībus ca sibus citatus soleniter ꝛ nō cōparens p̄su mit̄ latitar̄ ꝛz Accur. q̄ glo. non est alibi. a ¶ Alibi. Adde simile l. l. fideicōmis sa. §. si fideicō missuz. in ver. ver. de le. iij. Adde qō di/ cit Jo. an. in. c qō ad ꝓsulta/ tionez de offi. dele. q̄ ex iu/ sta causa iter poni potest se cundū decre/ tum cōtra nūc latitantem si/ cut contra mi norez: forte qz periculū est in mora. tene mē ti. Citat⁹ a iu re non ꝺz cita ri a commissa rijs pape. di/ cit archid. in ca. vlti. in fi. ō elec. in vj. vbi oīno vide. Itē qui sortit̄ fo/ rum ratiōe cō tract⁹ potest extra territo/ rium citari nō quo ad perso nalem ꝛ preci sam artationē ꝛz quo ad mis sionem in pos sessionem bo norū. vt in. c. romana. §. cō trahentes. de foro. compe. in. vj. Si autē est locus remissioni debet scribi iudici illius loci vt eum cōprehendat ꝛ re mittat ad locū iudicij. vt in autē. qua in prouincia. C. vbi de cri. agi oportet Et adde qō glosatur. ff. de le. j. l. nemo potest. Siquis est bānitus qz deli/ q̄t in territorio perusino. ꝛ pbat q̄ extra territoriū per usinū siue iurisditio/ nem est ille locus: ꝛ al's nō est citatus nec est de illo foro: q̄ statutum non li gat q̄ñ constat de nō iurisditiōe. vt. l. prescriptiōe mādatoꝝ. ꝛ ibi p Ly. C. si extra ius vel vti. publi. Itē q̄ñ denūciatio est de substātia nō sufficit a quo libet sciri. sed ꝺz ab eo sciri qui hz auctoritaté denūciandi ad hoc vt sit ve rus cōtumax. vt. C. de exhi. re. l. fi. per Ly.

b ¶ In nouel. Dicit accur. q̄ ille cui statutus est terminus pōt ei renun/ ciare quādo ex acceptatione fieret eius cōditio melior cōtra aduersarium vt contra vulgarē substitutū. sed si fieret deterior vt cōtra creditores vide tur adire. vt. ff. de acqui. here. l. q̄diu. ꝛ hoc in his que possunt p̄ suā cōfes sionem induci. vt. C. de repudi. here. l. sicut. Dicit Jo. an. q̄ quis intelligit confiteri vel negare prout ei nocet qz semp cōtumacia in facto protestati/ uo debet esse nociua cōtumaci. vt no. in. c. ij. in glo. pe. de confes. li. vj. Se/ cus aūt si est quid casuale vel mixtum. C. de insti. ꝛ substi. l. si pater. Termi nus idem ē q̄ exclusio. ff. de ver. ob. l. qui rome. §. augerius. Et si conditio

ptionis siue probationis. porro lata sñia talis noti/ cia nil patrocinaretur. ar. ff. de eden. l. argētarius. §. cū aūt. ꝛ ar. C. de fur. l. manifestissimi. §. ij. ¶ An suf ficiat q̄ cōtumacia appareat ex actis licet nihil sit su per ea interlocutum: Habes glo. mirabilem in. l. pe. C. ad trebel. ¶ An primum decretuz possit interpo ni die feriata: dicit glo. q̄ non. in. l. ij. ff. de ferijs. vbi videas. ¶ Item an ille qui est presens in iudicio sit citandus: dico q̄ nō si al's cōparuit ꝛ est instructus. al's pōt declinare mandatū quod fit sibi ex improui so. c. j. de iudi. in nouella. ¶ An vniuersitas possit ō poni ꝛ priuari priuilegijs propter cōtumaciam: dic q̄ sic. vt not. in. c. graue. de sentent. excō. in nouella. De illo qui illicētiatus recedit aduersario cōparente non eo die quia fuit impeditus sed die sequēti: an pu niatur in expensis: dicit inno. q̄ sic de offi. dele. c. cō suluit. de penis. c. calūniam. scilicz si sequenti die iu/ dex iudicauit ꝛ iudicare potuit. In contrarium facit qō nota. in. l. fi. §. j. de eo per quez fac. erit. ꝛ. l. ex qua cunqz. in fi. ff. siquis in ius voca. non ie. ꝛ. l. si vitem. §. fi. ff. quod vi. aut clam insti. de verb. obl. §. omnis ꝛ. l. ꝛ post. §. circunducto. ff. de iudi. quia si nullo mo do cōparuisset non cōdemnaret̄ in expensis. Dicit in no. q̄ verbum nolo denotat expressiuz contēptū. Se cus si dicit non volo. de offi. dele. prudentiam in no uel. Credo q̄ senserit q̄ aut dicit non veniā: ꝛ istud est enunciatiuū. Aut dixit nolo venire: istud est cōtu macie expressiuz. vt not. ff. de tribu. l. j. §. scientiam. Plura alia solēnit̄ dicta vide p̄ me in. d. l. ꝓsentanc/ um in lec. ¶ Adde tamen q̄ quādo lex cōmittit ali/ quid arbitrio iudicis: intelligitur in his q̄ animi con silio reguntur: non in his que specificata sunt a lege. vt. l. j. vt. §. calūniatoribus. ff. ad turpil. ꝛ. ff. lo. l. si in lege in princ. ꝛ qō nota. in. c. cum inter vniuersas. de ele. in nouella. ¶ Et scias q̄ si ista arbitraria parum ledunt ab eis non appellatur. vt notat innoc. in. c. fi. extra de ferijs. Sed si multuz ledunt: vt qz iudex ni/ mis artat terminuz ꝛ causa est grauis vel mediocris licz de iure ciuili sit questio an possit appellari. vt no ta. C. de dila. l. a procedente. tamen de iure canoni/ co certū est q̄ appellari p̄t. vt no. in. d. c. ad petitionē de accusa. *alibi [a]. ¶ Sed pone clericus confessus est de plano debitum: vnde episcop⁹ mandauit sibi q̄ infra. x. dies solueret: ꝛ adiecit q̄ si nō solueris ex/ nunc te excōmunico: vtrūvaleat excōmunicatio: ꝛ vi detur q̄ nō: qz ista dictio exnunc significat tēpus cō tinuum. vt. c. cupientes. §. cetez de elec. li. vj. ꝛ nota. in. c. cū in cunctis. de elec. in nouel. vt patet. ff. de v̄b. ob. l. huiusmodi stipulatio. Itē patet grāmaticaliter quia est aduerbiū presentis tēporis. de tu. ꝛ ra. dis. l. j. §. nunc tractemus. Sed impossibile est q̄ pena p̄ue niat delictum: vel excōicatio preueniat cōtumaciam cum sit ordo preposterus. de sentent. excō. ca. sacro. Contrariuz est verum: qz hec verba exnunc excōico

te: significant presentē verbi actuz: sed futurū effectū ff. si cer. pe. l. lecta. Plus dico q̄ si iudex vteret̄ ver/ bo tēporis p̄teriti: vt qz diceret exnūc excōicatus sis tñ ista verba deberēt intelligi sane. vt notat inno. ex de ap. §. preterea reqfisti. vbi oīo videas. Et per hoc etiā patet qualiter debeāt itelligi verba q̄ sepe appo nūtur in scripturis: vz exnunc ꝓut extunc: ꝛ extunc ꝓut exnunc: qz dictio nūc significat effectū v̄bi con/ sūmati. ꝛ sic non est aliqua pplexitas in istis sermoni bus. Pone aliquis est citatus ꝛ cōstat eum compa/ rere non posse: vtrū manus iudicis interim sint liga te: dicit inno. q̄ sic. fallit in electionibus vbi ipedit⁹ nō expectat̄. vt extra de elec. c. cum inter vniuersas. Ego dico idem in omnibus publicis actibus ne ꝓ/ pter paucoꝝ absentiā publica vacillet vtilitas. vt. C. de decu. l. ij. li. x. ¶ Quero qñ par citat parē ex legz auctoritate: vtrū ista ꝓpe dicat̄ citatio: doctores di cunt q̄ nō: sed ꝺz quedā monitio siue denūciatio. vt not. extra de elec. c. cuz nobis olim. in nouella. Host. dicit q̄ in p̄ia vice nō mittitur pemptoriū sine iusta causa expressa in citatorio. vt qz citatio nō est facilis: al's posset appellari. vt nota. extra de resti. in inte. c. ex litteris in fi. in nouella. Hosti. dicit q̄ qñ statutus est alicui aliquis terminus a iudice ad corrigendū se: ꝛ certū est q̄ nō vult penitere: nō ꝺz termin⁹ expecta ri: vt no. extra de offi. or. ca. irrefragabili. in nouella. Dicunt doc. q̄ citatus corā diuersis tenet̄ cōparere corā maiore tex. est. ff. de re iudi. ꝛ. l. contra pupilluz §. qui ad maius. extra de of. or. c. iij. in fi. in nouella.

¶ De citatione infantis certū est q̄ nō pōt fieri. vt l. j. §. sufficit ō admini. tuto. Quid ergo ꝺz facere cre ditor qui vult suum cōsequi: Rñ. adeat iudices ꝛ fa/ ciat citari cōiunctos amicos ꝛ affines infantis. vt. ff. ex q. cau. ma. l. ergo. ꝛ curet q̄ sibi det̄ tutor. curator n. non posset dari ei qz non datur nisi petenti. vt. ff. de tute. l. qui habet. §. si pupillus. Dicit Barto. q̄ si bona ifantis essent peritura vel immineret es alienū graue q̄ iudex ex officio posset dare curatorem liti. ff. ex quib. cau. in pos. ea. l. fulcinius. §. vtrum. qō in/ telligo de concilio coniunctoꝝ pupilli ꝛ in subsidiū quando nō reperitur tutor. Idem in furioso quādo non reperitur aliquis qui velit assumere curam ge/ neralem. quod mihi equū videtur Mā ꝓpter vtilita tez minorū iudex potest supplere ex officio suo. quod probo tali ratione. Si potest ex mero officio remoue re ergo ꝛ decernere. ff. de magi. conuen. l. j. §. exigere vlti. rñ. ¶ Erit hic ergo casus singularis in quo per inquisitionez datur curator liti. q̄ꝝ hoc fit contra regulam. insti. de curato. §. item inuiti. Itez si bonis absentis datur curator ad instantiam creditoruz: vt l. ab hostibus. ex qui. cau. ma. quare non eodē mōdo in infante quem certū est pro absente haberi? Item certum est q̄ datur curator ventri respectu eius qui est in vtero: ergo et infanti. vt. ff. de vendi. in posses.

naliter profe/ ratur vide de fideicōmis. li/ ber. l. thays. § intra. Qui si bi intra p̄clu/ sit dicitur nol le. vt no. in. l. j. C. ō naturali. liber. p glo. et butri. vbi tra ctat̄ de alicu/ ius preiudicio semp ꝺz prece dere monitio C. qui pe. tu/ to. l. admonen di. Seruare sē tentiā est non solum verba seruare super ficialiter sz cū iurz intellectu vt. l. ꝛ puto. § j. ff. fami. her. p accur. Sta/ re sentētie est fines eius ser uare ꝛ nō trās gredi. ff. ō bo. liber. l. si pa/ tronus testa/ mēto. §. ij. per Accur. Si p misimus pro/ mittere v̄ a/ ctuz ab ipo p̄n cipio q̄ cōpro mittat̄ in tres vt no. in. l. j. ff. de ope. le. Si arbitro preci sum est statu tū tps ad finiē dū: tūc si actor nō p̄bat inten tionē suam v̄ reus exceptio nem iputatur eiquia sciebat ius suum non durat̄. vt. ff. ō arbi. l. si ō me is. §. fi. ꝛ per Bar. in. l. ad/ monendi. ff. ō iureitur. extra de ap. c. super eo. secundo p Inno. Ubi sit tempus statu tum instantie

tunc si nil est probatum absoluitur reus ab obseruatione illius iudicij. Bart. et Innoc. q̄ vbi est consensus partium ibi terminus intelligitur per emptorius. Qui se a probandi possibilitate excludit videtur contra se in causa conclusisse ſm Host. Innoc. ꝛ Joā. an. in dicto. cap. super eo. quod est nota dignum. ꝛ vide. C. de iudi. auc. iubemus. Bur. Non dicitur credi/ tori satisfactum eo q̄ in possessionem sit missus ex contumacia debitoris. vt. ff. de fideius. l. ea res a debitore. §. q̄ si stipulatus. ꝛ. l. nepoti. de fun. in/ stru. Si ordinarius committit aliquem articulum ꝛ assignat partibus ter/ minum ad docendum coram delegato: ille terminus intelligitur finalis et peremptorius. C. de usur. ꝛ fruc. lega. l. ij. Et ex actaticis corā delegato p nunciat postea ordinarius vt ibi patet. Si actor est in mora probationis reus absoluitur ab actione. Sed si non est in mora absoluitur ab instantia ff. de arbi. l. de rebus.

c ¶ In no/ nella. Et an excuſeſ q vi/ cit i prima cā ⁊ in cā ap. nō pceſſit. dic vt C. de his qui. vt idi. l. mino/ ribus. Jté no. hic tex. q fa/ ctū malo ordi ne dz reuoca/ ri. dicit lex q eoipō q aliqd fit ptermiſſo ordine q fit ꝓ iuſ: q graua/ tus ⁊ nō gra/ uat⁹ ⁊ leſus ⁊ nō leſus dī le di ⁊pōt appel lari. ff. ō min. l. cū prætor. §. pmittitur. Et ibi eſt tex. no. ⁊ ibi etiā dici tur q qñ con/ feſſus appel/ lat a precepto dz iſerere cāz in appellatio ne q appel/ lat cōtra con/ feſſionez.

v ¶ Petita. vide glo. ⁊tra riā in. l. bene a zenone. C. ō quadrien. p̄/ ſcri. in verbo iuſſione. An. barba.

mitten. l. j. §. generaliter cum. §§. ſequentibus. Et vi de. C. qui pe. tu. l. admonendi. Nulla tamē lex clare. h. d. ⁊ ideo doc. ſuper iſto dubio variāt in. d. §. ſi pu pillus. De. ſimpliciter tenet q infanti non poſſit da ri curator ad litez per tex. dixit. §. ſi pupillus. ⁊ dicit q remedium creditorum ē q citentur ꝓiuncti ⁊ ami ci pupilli quos veriſimile eſt eſſe defenſuros iufantē ⁊ ſi defendant bene quidem. ſi autem non defendāt procedant ad miſſionem in bonis defuncti ad eorum venditionem. ſi ex contractu defuncti conueniaſ pu pillus. ⁊ hoc per duas. ll. ff. ex qui. cau. i poſ. ea. l. hoc autem in prin. ⁊ l. apud iulianum. §. fi. Conſidera q si conueniſ ex contractu defuncti: ergo oportet q in fans fit ímixtus hereditati. vt nota in. l. ſi cum dotē. §. tranſgrediamur. ff. ſo. ma. ſed iſtud non poteſt eſſe ſine tutore. vt. C. ō iure deli. l. poteſt. Sed ad hoc re ſpondent quidā ⁊ dicunt q ſufficit ímixtio legis. xij. ta. vt. ff. de condi. fur. l. ij. ⁊ ibi per Ly. Sed iſta ſo. dubia eſt in ſe ⁊ falſa in ifante extraneo. Sed dico q ſuppoſito caſu infantis extranei hereditas eſt iacens ⁊ ideo dabitur curator hereditati iacenti. ff. de neg. geſt. l. debitor. alias hereditas iacens tanquā res in animata non poſſet latitare: ⁊ ſic nec pati fin decre/ tum. vt. ff. de here. inſti. l. ſiquis inſtituat in fi. ¶ Sz dubitatur vtrū cōtra iſtum ꝓceſſum factum contra curatorem bonorum: minor qui poſtea adijt poſſit in integrū reſtitui: ⁊ videſ q non. vt. ff. de nego. geſt. l. nam ⁊ ſeruius. §. qui negocia. ver. ideoq3. ¶ Jn cō/ trariū facit. ff. de mino. l. etiaz. ⁊ credo in integrū cū reſtitui poſſe ſi fit ibi leſio enormis: non ex edicto de minoribus ſed ex clauſula generali. ſiqua mihi iuſta cauſa eſſe videbitur ꝛc. ¶ Sed an cōtra adultū con tumacem poſſit ferri ſententia in ſpiritualibus? dic q ſic. vt no. in. c. dudum. ⁊ in. c. ad audientiam. extra de elec. in nouella[c]. ¶ Extra quero qualiter fiat miſ ſio in iuribus negatiuis. Pone quidam nobilis col ligit pedagiuz: trāſeuntes agunt ſibi ius non eſſe col ligendi pedagiū: nobilis eſt cōtumax: quero quomo do mittantur in poſſeſſionem iſti agentes? quid eniz ſi eſt vnus ruſticus cuius modo aliquo non interſit niſi in. x. imperialibus in anno? nam ridiculū eſſet ipz mittere in poſſeſſionē caſtri vel loci vbi colligitur ꝓ tam minimo intereſſe: ⁊ tamen nō eſt dubium ipſum poſſe agere quaſi negatoria. vt per Bar. ff. de publi. l. publican⁹. §. ij. quia colliegere pedagium eſt infrin gere libertatem tranſeuntium: ⁊ cuilibet de populo competit actio: preſertim quia eſt contra ius commu ne. vt plene legitur ⁊ no. extra de immu. eccle. c. per/ uenit in nouel. Reſpon. propter hanc queſtionem ⁊ ſimiles facta eſt. l. ſi prius. ff. de no. ope. nun. ⁊ dic vt ibi. Et nota q actiones huius generis poſſunt di/ ci preiudiciales: quia tangunt ſtatum libertatis vt in ſti. de act. §. preiudiciales. Jtem poſſunt iſti indebite colligentes conueniri actione iniuriaruz. vt. ff. de cō diti. ⁊ demon. l. quibus diebus. in prin. ⁊ ſententia fertur verbis negatiuis quia pronunciabitur eos nō habere ius colligendi. demum ſubijcientes verba af firmatiua. ſcilicet tibi perpetuum ſilentium ꝑponen/ tes. vt. ff. de liber. lega. l. aurelius. §. centum. Bal. ¶ Querit glo. nunquid vaſallus poſſit agere con/ tra dominum non petita venia? ⁊ determinat q ſic ⁊ bene: quia vaſallus non eſt de perſonis enumera/ tis in edicto pretoris: vt patet ex notatis inſti. de a/ ctio. §. penales. Et iſte prohibitiones penales ímo magis ambages non habent locum niſi in caſib⁹ ex preſſis in iure. vt. ff. de inius vo. l. queſitum. ⁊. l. ge/ neraliter. ⁊. ibi no. ⁊ eodem modo poteſt ſubditus agere contra rempublicam vel fiſcum venia non pe/ tita[d]. tene menti iſtam glo. que quotidie allegatur. Adde tributum debetur ratione ſoli proprij: ſed ve ctigal ratione ſoli publici. Glo. eſt valde nota. in. l. j. ff. de publica[e].

¶ Jn quibus cauſis feuduz amittatur. Rubrica.

Bertus. Diuide i duas ptes o bit filio dicēs q cauſe amittendi feudi non poſſunt ſub regula diffiniri. ⁊ ſub dit qualiter vaſallus ſe dz habere erga dñm ſuuz. Scōo diffinit ſeu deſcribit dupliciter qd ſit beneficium. ſecunda pars incipit in. §. beneficium Caſus. Primo pater ſcribit filio permittens excuſa tionem ſui ⁊ dicens q cauſe quibus feudum amitti tur nō poſſunt ſub regula diffiniri: ⁊ addit qualiter vaſallus erga dñm ſe debet habere. Poſtea diffinit beneficiū dupliciter. quod dic vt ptz in littera. h. d. ¶ ROTULABIT. i. plena. Nota ergo q ea q̄ non poſſunt ſub certa regula tradi iudicibus cōmittunt qui ex varijs cauſarum figuris decernēt id quod eis equum eſſe videbitur. vt. ff. de ver. ob. l. continuus. §. cum ita. ff. de effrac. ⁊ expil. l. j. §. expilatores. Arbi triuz. n. daſ iudicibus tribus de cauſis. Quandoqz exaggerationē pene. vt. ff. de pe. l. aut facta. §. fi. Uñ ꝓpter terribiles caſus licitū eſt iudici leges trāſgre/ di. Dicit Jnno. extra de conſti. c. j. ⁊ potius debet iu dex preuenire q̄z preueniri vbi nō eſſet locus reme/ dio. vt. l. ſiqs exheredato circa mediū. ff. ō iniu. teſta. Quandoqz datur arbitriuz iudici ad mitigationem penarum. Pone ſtatutum dicit q qui tale quid fece rit ponatur ter ad trullū vel ad berlerium. Modo ē quidam ſenex qui in primo trullo moreretur pōt iu/ dex tunc mutare genus tormēti. ff. de infa. l. quid er go. §. pena grauior. Quandoqz daſ arbitriū ꝓpter incognitam hominū voluntatem: vt cū dubitaſ an caſu vel dolo aliquis deliquerit. Nam qualitas per ſonarū debet attendi ⁊ iudicis arbitrio ponderanda vt. C. ad. l. cor. de ſicca. l. j. ar. C. ſiqs i pe. ma. l. j. Sed certe ⁊ interdū datur arbitrium propter nimiam ne gociorum varietatem vel ꝓpter differentiaz circūſtā tiarum: vt hic. ⁊ ſimilia verba ponit glo. ff. de legi. l. neqz leges. vbi oio videas. Porro ⁊ quandoqz da tur arbitrium alicui propter cognitam hominis fi/ delitatez. arg. ff. man. l. ſi creditor. §. lutius. ¶ Que ro quando probationes partium ſunt contrarie: an iudex habeat arbitrium eligendi aliam patem no. ff. de re iudi. l. duo iudices dati. ⁊ extra ō elec. cū inter. i nouella[e]. ¶ Extra dicit Accur. q etiā qui facit ali quem procuratorem videtur de eo multum confide re. ff. de admi. tuto. l. lutius[f]:

De illa tamen. Jſte ver. eſt multuz no. ⁊ dicit hic q feu dū non amittitur ex qualibet cā ingratitudinis ſz ex magna ingratitudine. tene mēti. EX NATURALIBUS. Nota bona conſuetudinez naturalē di ci. Et eſt rō q̄ ꝓuenit ex inſtinctu rationalis nature que ineſt homini tanquā propria paſſio ⁊ perfectio.

Jn primis. Jn iſto ver. ponitur diffini tio beneficij quam expoſui in principio huius operis huius auc. Dicit q feudū eſt ſpecies beneficij. Jn beneficijs ſicut preſumit gra tia ita ⁊ retrogratia. Dicit Jo. an. in. c. fi. de conſue/ tudine in nouella q rei proprietas remanet apud do minū: vſufructus autem. i. vtile dñium tranſit in ac/ cipientem ⁊ eius heredes ſiue fuerit datum ad certū ſeruitium ſiue in genere: ⁊ no. ver. hunc. ¶ Jtez no ta q nomen vſufructus ponitur hic pro vtili dñio: licet quidam dixerint q vtile dominiū nihil eſt: ſed eſt quedā chymera. vſufructus autem eſt ille qui ali/ quid eſt. ſed iſti neſciunt quid dicant. ⁊ vide qō not. ff. de rei ven. in rubrica. TRIBULABO. ſ. ſer uitium dño. Nota q directū dominium eſt domini ſcilicet de inueſti. de re alie. fac. §. fi. ¶ EXPRESSIM. Nota q in feudo quandoqz determinatur ſeruitium. vt hic. ⁊. ſ. quid ſit inueſti. §. pe. ⁊ fi. ſed cū da:ur ad rectum feudum non terminatur. vt. j. de

e ¶ De pu/ blica. Adde q aliud ē puñ ciare aliquez foꝛe depoſien dū: ⁊ aliud de ponere. vt. C. de feu. l. cū in dex. per bar. ⁊ C. ſi aduer. li/ ber. per Ly. ⁊ extra de elec. c. tranſmiſſa. i nouella. in fi.

e ¶ Jn nouel la. Maz iudex eſt lex data: ⁊ ideo obſcura ſuo arbitrio ꝓmittunt. ⁊ iu dicē tūc voco i. bonū virū ⁊ legis auctoꝛi/ tate ſuffultuz qz bon⁹ vir ⁊ iudex ſunt cō uertibilia. ff. fami. herci. l. cedere. ímo iu re ciuili ſunt vnuz ⁊ idem.

f ¶ Accur. Jdē princeps pōt facere ali quē procurato/ rem vbi nōn: etiā mulierez. vt de ꝓfirma. vti. vel inuti. c. cuz delicta.

¶ Impeditus. vide bal. in.l. solēnib⁹. C. de re. venquō solemnit loquitur limitādo istū tex. And. barba.

capi.qui curiam ven.c.fi. Ja.de bel.

¶ Que fuit prima cā beneficij amittendi. Rubri.

Prima autez causa

p Diuide in tres partes. Primo enumeratio causarum quibus feudum amittitur in specie. Secundo enumeratio causarum quibus feudū amittit in genere ſm quosdam Tertio ad quos feudum amissum debeat deuolui. p̄ma pars durat vsqz ad.§.predictis modis. secunda vsqz ad.§.deniqz. tertia vsqz ad finē. Casus vsqz ad §.est ⁊ alia. Si vasallus vel heres eius a domino vel eius herede non petijt investiturā infra annuz ⁊ diē amittit beneficium.h.d. BENEFICIUM AD ANNUM. nisi iusta causa fuerit impedit⁹.vt j.de prohi. feu. alie.per loth.c.fi.⁊.s̄.quo tempore mi.inuest.pe.de.c.j. vel nisi pupillaris etas eū excuset.vt.j.de prohi.feu.alie.per Fede.§.p̄terea. vel nisi iurauerit fidelitatem prelato ⁊ suis successoribꝫ canonice intrātibus: vel dño laico p̄ se ⁊ suis successoribus recipiēti. vt extra de iureiuran.c.ego eniz. ⁊.c. veritatis.⁊.xij.q.ij.c.longinquitate. Ja bel. Et facit ad id quod dicit de impedito.C.qui pe.tuto.l. cum a matribus.C.de appell.l.preses.ff. de publi.l.cesar ff.de loca.l.pe.§.nauē. PRIMA. Quantum ad alias que sequunt. Pe.d̄ cer. PER ANNUM ET BIENNIUM. Fallit in milite qui habet annum ⁊ mensem.vt.s̄.quo tpe miles.c.j. Item istud tempus currit demū a die scientie vt tbi no. Pe.d̄ cer. IN INVESTITURAM PETENDO.i.renouationem inuestiture: q̄ ad petendam nouam inuestiturā realem non est certum tēpus statutū. Contra quod videt.j.de prohi.feu.alie.per Fede.c.j.§.p̄terea. Pe.de cer. FIDELITATEM POLLICENDO. Nota q̄ vasallus debet petere renouationem inuestiture ⁊ fidelitatem polliceri. vt h. ⁊.j.de capi.cor.c.j.in prin.⁊.s̄.per quos fiat inuesti. c.fi.in gl.nota.quod ar. Item nō q̄ illud quod dicitur in hoc.c. intelligit de pubere sicut dicitur in constitutione Fede.j.de.phi.feu.alie per Fede.c.j.§.p̄terea. Item intelligit nisi iusta causa fuerit impedit⁹ vt.s̄.quo tempore miles.c.j.⁊ dic vt ibi. Pe de cer. PETERE INVESTITURAM.i. renouationem inuestiture que fuerat facta patri ipius petentis qui fuerat vasallus ⁊ mortuus est. Pe. de cer. Sed nunquid hec mora ante litem ꝓtestataz possit purgari: videt q̄ sic q̄ est dies ⁊ pena legalis. vel saltez poterit purgari vsqz ad paucos dies. vt extra d̄ loca.c.potuit.⁊.ff. de ver.ob.l.si ita quis.§. scio ꝑz Ja.de ardi. Equa opi.est ista: tamē non probatur p aliquā legem vel consuetudinē feudorū: ideoqz non debemus esse clementiores lege vt in auc. de iudi.§. opz.coll.vj.⁊ sufficit q̄ ita sit statutū. vt.ff.qui ⁊ a quibus.l.prospexit. Sed quid si domin⁹ postea accepta uit beneficiū vasalli? Respon. moram remisisse videtur. vt.l.post diem.ff. de leg.cōmis. Et in quibusdaz libris sunt hec verba. Nisi seruiuerit dño in concordia: tūc eniz seruiendo feudum retinet. sed ꝓmuniter non habetur. Item in libro Ja.aureliani plus est in tex.l. Nisi sit longobardus habens feudum a principe. Priuilegium.n. longobardorū est vt nec ꝓpter inuestituraz feudi: nec ꝓpter hostē debeant ire trās alpes. qui tex. communiter non habetur. sed in libro Simonis erat in glo. Bal.

Est ⁊ alia Casus. Si dominus a vasallo petierit fidelitatem investituram pollicendo nec legitime requisitus eā p̄stare voluerit cū beneficium tale sit vnde fidelitas fieri debebat tanq̄z ingratus feudū amittit. h.d. vsqz ad.§. itē qui dñm. Pone casum. Comes inuestiuit me ō quo dā castro verbaliter sub p̄textu fidelitatis: nunquid poterit me cogere ad iurandum fidelitatē ⁊ recipiendū castrum? Rñ. sic causatiue quia nisi hoc faciat infra tempus arbitrio curie terminandū priuabor beneficio de quo eram investitus verbaliter ⁊ debebam investiri realiter: secus si ex pacto non tenebar ad fidelitatem. h.d. Et sic no. q̄ pares sunt iudices sup causa noue realis investiture ⁊ super mora vasalli puniēda. Item nota q̄ si tu teneris aliquid mihi facere et ego tibi: potest mihi assignari dilatio arbitrio iudicis q̄ faciam quod facere debeo: ⁊ recipiam quod recipere debeo: qua dilatione decursa imponetur mihi silentium. Et nota valde tex. LONGE/VITY TEMPORE INTER/POSITO. etiā min⁹ anno ſm dy. Querit Ja. bel. an iste.§. intelligatur de investitura fienda an de facta? Rñ. q̄ de fienda q̄z si semel esset facta investitura ⁊ possessio esset tradita non esset opus āplius eam tradi. vt no. C. de vsufruc. l. corruptionem. ⁊ in auc. sacramenta puberum. C. si aduer ven. tūc ſm hoc intelligo hunc.§.s. de noua investitura. Ja⁵. Querit b Pe. de cer. nunquid si esset facta talis investitura et non esset facta fidelitas nec vasallus vellet eā facere: nunquid haberet locum processus huius.§. q̄ debeat moneri ⁊ pseuerando in cōtumacia priuari? Dicūt quidam q̄ dñs poterit eū precise cogere ad faciendum fidelitatem. i. iurandū. ⁊ si non faciat poterit ei indici bellum. Dicunt quidam q̄ ita continetur in longobarda. Et de ista longobarda dicit Petrus nescio. Justum videt q̄ si differt per annum ⁊ diem priuetur feudo. ar. precedentis responsi. Ego puto arbitrarium tempus sufficere. ar. huius.§.⁊.ff. de opt. le lega.l. mancipiorum. Item facit ad precedēs rñ. C. cōmu. de lega.l.fi.§.j. in ratione sui.

b¶ Ja. Fidelitas nō sit prestanda ⁊c. q̄ō pōt esse ex pacto. Item p̄pter feudi exiguitatē. vt.j.i ti. de capi. extraor.c.j.§. de fidelitate. vbi est tex. no. ⁊ lz remittatur iuramētū nō tī remittit factū ff. de condi. et demon. l. ex scriptura.

Item qui dominum

Casus Vasallus feudum amittit si dominum non iuuat in prelio dum potuit. Item si dominum non certiorauerit sciens sibi magnum periculum imminere quod euitare potuisset. Item si concubuit cum filia nuru vel sorore domini manente in capillo. h.d. vsqz ad.§. porro. In glo. que icipit: hic notabilis. nota duo. Primo ex negligentia vasallum priuari feudo. Secundo nota q̄ ingratitudo patris nocet filio in vita patris et etiam post de rigore iusticie feudorum. idem tenet Pe de cer. licet de iure non debeat priuari ſm Ja. bel. In ea glo. nota q̄ parcitur vasallo qui ideo non denunciauit quia non potuit. vt.ff. loca. item queritur. §. exercitu. ¶ Querit Pe. de cer. vtrum vasallus possit probare q̄ dominus decessit nō quia vulnus fuit mortale sed propter mala medicamenta? et finaliter determinat q̄ sic. ad quod facit quod nota. ff. so. ma. l. ab hostibus. §. si vir vxori. IN LAPILLO. que vulgo pollicelle appellantur. Et nota q̄ iuuencule debent stare in capillo ⁊ non in capite velato ⁊c.

Porro si dominum

Casus vsqz ad §. deniqz. Vasallus amittit feudum si dominum assalierit: vel vicum in quo est per vim sit ingressus. vl impias manus in eum iniecerit: vel alias graues ⁊ inhonestas iniurias intulerit: vel vite eius insidiatus fuerit veneno: gladio vel alio modo. Item si domino suo iusticiam facere noluerit. Item si domino suo seruitium recusauerit cum potuit. Item si dominum detulit ⁊ inde grauem patrimonij iacturam sibi intulit: vel si cognouit dominum inclusum nec eum liberauit cum potuit ⁊ merito ex predictis causis feudum amittit. quia hoc ciuilis et naturalis ratio suadere videtur si percunctentur cause

i ¶ Accusatū Vide bal. in. l. arethusa. ff. de sta. homi. ⁊ Ang. in. d. l. si cū §. in hac vide bal. in. c. ⁊ si cliētulus in tit. de ꝓtent. inf me dominū vbi dicit qđ si ē dubiū de intellectu. l. recurrimus ad rationem naturalem.

lz ¶ l. fi. Adde q cessante cā ad cautelā ordinatū nō cessat prouidētia simpliciter ordinata. ff. de rescin. ven. l. fi. §. vltimo.

l ¶ Euitabit. Nota illa vba indignationem ⁊c. im portare priuationem beneficiorum ⁊ vide tex. in verbo idignationem nostri numinis in. l. ij. C. ỏ pet. bono. sub la. i. x. Vide bal. post pe. in aut. statuimus C. de episco. ⁊ cler. vbi in casu illo quis incurrit idignationem superioris ⁊ bal. exponit quod punitur extra ordinem non priuat iurisditione allegat q habetur in autē. de queſto. §. j. in. aut. vt nulli iudi. §. j. in. aut. de man. prin. §. ⁊ hec. bar. in extrauaganti qui sint rebel. dicit qđ ista verba iportāt qđ nō erit gratiosus principis vide hic modernos. Anbarba.

quibus filij exheredantur ⁊ liberti in seruitutem reuocantur ⁊ repudia fiunt ⁊ donationes reuocantur ⁊ quia natura nouas deproperat edere formas. Judex equitatem ante oculos habens in similibus aut maioribus causis sique de nouo emerserint iudicare debebit feudum amitti debere. ¶ Sed est sciendū q vasallus non amittit feudum ex omni causa ex qua eius opi. grauatur. sic. C. de his qui. vt indig. l. non oportet: quia interdum deierat partem feudi alienādo: ⁊ tamen retinet beneficium. h. d. vsq; ad. §. deni q; Ja. bel. Glo. super verbo. assalierit duo facit. primo querit an vasallus copulando amicitiam cum inimicis domini perdat feudum. Circa quod quero qd si fideiubet pro inimico domini? ⁊ dic vt no. in Spe. de treuga ⁊ pa. Nam si causa tangit iniuriam domini priuatur feudo: alias non quia nō tenetur pro domino suo gratꝫ inimicitias procurare nec alienus fieri a conuersatione amicorum. cum. n. pena istius. c. fūdetur in naturali equitate vt littera eleganter dicit. Certe istud non est bonuz nec equum. arg. de oper. li. l. libertus negociatoris. Secundo querit glo. quid sic dñs nō vindicauit: vtrum transmittat ad heredē suum accusationem ingratitudinis? Et dicit glo. q non transmittit. doc. intelligunt hoc veruz si potuit vindicare ⁊ noluit: secus si mortis fuit celeritate impeditus vel ignorantia iusta vt quia nesciebat euz vasallum concubuisse cuz vxore. Dicit. n. Aristo. nocte. vagatur adulter. Dicit Accur. ea que fiūt de nocte ꝓ babiliter ignoranter. ff. quod metus cau. si cum exceptione. §. hec autem actione. propterea dominus Oldra. euasit quendaz accusatum ¹qui dicebatur cōmisisse maleficium de nocte ⁊ testes deposuerunt se vidisse per computum lvae quia in illa nocte nō fuerat lumen lune: ⁊ ideo non verisimiliter potuerūt videre ⁊ sic fuerunt reprobati naturali ratione. ¶ Vide nos habemus ħ q si vasallus non facit iusticiam domino perdit feudum. hoc debet intelligi quando non facit iusticiam de feudo: secus si de alia re ſm gl. Deinde subdit glo. multum notabiliter q si dñs nō facit iusticiam vasallo de feudo pdit proprietatem.

¶ Quero quo iure dñs aget ꝓtra vasallum? rñdeo aut ē priuatus aut priuandus. prio casu nō est dubiū q hz plenū dñium ⁊ plenā reivendicationē. sed secundo casu videtur q debet agere condītione ob causaz quidam dicunt q habet vtilem rei ven. contra quēlibet possessorē. vt. C. de dona. que sub modo. l. j. Ja. de bel. dicit q habet directā quia directuz dominiū sufficit ad vindicandū. arg. ff. ad trebel. l. si heres. nec potest vasallus excipere de vtili dñio quia replicabitur de culpa ⁊ in modum replicationis priuabit iure suo. ar. ff. de iof. test. l. paꝑ. §. si filius. ⁊. ff. ex qui. cau. ma. l. necnō. §. exemplo. Si vero agatur cōtra tertiuz possessorē certum est q de vtili dñio vasalli non potest excipere quia elisum est ⁊ quia sua non interest. Adde quod no. ff. de cōdi. indebiti. §. sed si nummi. ⁊ l. ij. ff. si ager vectigal. vel emphi. pe. ⁊. ff. q po. in pig. ha. l. creditor. §. ij. Credo etiā q vasallus posset conueniri ꝓditōe triticaria tanqz ꝑdo. vt. l. j. in. fi. cū. l. ij. ff. de triti. Potest etiaz cōueniri condītione ex moribus ad rescindendum id quod factū est. ar. ff. de contraben. emp. l. sed celsus. §. si fundus. ff. de ac. empti. l. ex empto. §. siquis virginez. ff. de rescin. vendi. l. fūdus qui lucij ticij. Deinde nota tex. q q nō obseruat fidez conuentionis priuandus est eius emolumento concor. ff. loca. l. quero. §. inter locatorem. ⁊. ff. de rescin. vē. l. fi. [k] ¶ Deide no. tex. q in potēti excusat. d. q qui non potest soluere nō est periurus extra de of-

fi. dele. c. p. ⁊ g. Nam licet sit periurus quo ad actum non est periurus quo ad reatuz. quod est nota. Nam inopia quendā exceptionem prestat vt nota. ff. de ꝓcura. l. ticius. ¶ Item nota tex. q delator indignationem domini non euitabit [l] ad id quod dicitur in litteris appostolicis alioquin inquiūt indignationez beatorum apostolorum se nouerint icursuros q ista verba cōminantur priuationem beneficiorum ecclesiasticorum. quod est menti tenenduz. ¶ Deinde nota tex. q in penalibus proceditur de similibus ad similia ⁊ maiora. quia potius attenditur ratio legis vl consuetudinis qz grammatica verborum. Et dicit Barto. q hoc est verum vbicūqz statuto inest ratio naturalis vel ciuilis. de ver. ob. l. eadem. §. cato. ꝓ euz ⁊. ff. vti pos. l. j. per eundē. ⁊. C. de interdic. l. j. per gl. ⁊ doc. Nota bene hūc tex. quia non est melior text. [m] in iure q in penalibus statutis ⁊ consuetudinibus ꝓcedatur de similibus ad similia. de hoc no. C. de fur. l. fi quis seruo. Hec tamen doctrina non habet locuz quando pene imponuntur habito respectu ad priuilegium alicuius persone: quia tunc nulla potest fieri extentio de similibus personis ad similes nec de casib⁹ ad casus. Jsta est glosa ordinaria singularis instī. de actio. §. item mixta est actio contra eos. que incipit si in iudicio. quam glo. tene menti. Jn glo. magna ibi fideiusſit. Nota q ille qui fideiubet ī causa criminali pro eo qui defert dominū tanqz ingratus remouet a feudo. Fit aūt ista delatō mulierz modis. s. accusando denunciādo: promouēdo inquisitionē. sed accusator debet dare fideiussorem denunciator non. vt qz illud quod denunciat est ex officio publico ⁊ necessario. sed certe imo videtur idem sicut dicimus in tutore qui se debet inscribere ⁊ fideiussorem dare: vt. C. qui accu. nō pos. l. ij. ⁊. l. qui crimen. C. de his qui. vt indi. l. polla. ff. ad turpil. l. accusatorem. §. nūciatores Nos tamen videmus q fiscici qui denunciant maleficia non satisdant quia officium eorū consistit solū in referendo non assumendo in se necessitatē probandi. De officio istorum tractat Bart. ff. de cust. reo. l. diuus. Accipio denunciatores ſm q accipit ius ciuile. Sed ius canonicū loquitur de denunciatore ad alium finem vt extra de iudi. c. nouit. ⁊. c. super his extra de accu. ⁊. c. qualiter. ⁊ quādo el. ij. extra eo. ti. de accu. ¶ Jn. c. glo. ibi non coactis. ista glo. potest allegari in ar. quod valeat dictum rectis non citati dū tamen testis alꝫ sit idoneus vt not. ff. de his qui. vt indig. l. post legatū. §. his vero. quod verum est dū tamen iuret partibus presentibus vel altera absente solemniter tamē requisita quia vullo iure cauetur q citatio testis fit de substantia. ⁊ eo ipso q iudex defert ei iuramentū: videtur eum monere super veritate dicenda que monitio vim citationis habet vt not. C. quomodo ⁊ quando iudex. l. cessante. dic de hoc vt dixi. C. de epis. ⁊ cleri. l. presbyteri. Modo q̄rit ħ glo. vtrum vasallo qui detulit liceat penitere ante sententiam? ⁊ dicit q si ideo penitet ante sententiam qa probare non potuit cum tamen fecerit quicquid potuit vt probaret non parcitur sibi: alias si re integra restitit sibi ignoscitur. Dicit Ja. de are. C de transac. l. siquis maior. q in pena legali parcitur: secus in conuentionali. Sed Accur. insti. de actio. §. item mixta ē actio contra eos. videtur dicere q in istis delictis q̄ cōmittuntur in processibus causarum habet locū penitentia. est tex. C. de iurisdi. om. iud. l. in criminali. q videtur imponere penam ⁊ ei qui solūmodo vocauit aliquem ad causaz. ad idē. C. qui accu. non pos. l. pe. ⁊ l. fi. ⁊. C. de dela. l. fi. li. x. Sed distingui potest an iu-

m ¶ Meliores. vide glo. ⁊ ibi bal. in. l. si quis id. §. ser ui. ff. ỏ iurisd. om iud. ⁊ bal. in. l. j. c. q̄ sit lōga ꝓsue. Anbar.

o¶ Ratiõabile. Adde q̃ cuz confesso agit benigne ⁊ quod nõ decet nõ opz. ff. de le. j. l. si. domus. §. q̃ cõfitet. Caro enim ⁊ sanguis merek prerogatiuam.

stã causaz habuit deferendi ⁊ tunc potest penitere: an non tunc secus vt. ff. de iudi. l. destitisse. Justam tamen causam habere nemo videtur nisi q̃ hoc probat vt. C. de calũ. l. nostris. Dicunt tamen quidam q̃ sufficit ꝓbare per vnum testem idoneum õ veritate nõ de circunstantijs. Sed Jo. an. dicit hoc esse arbitrarium. Et adde quod no. C. de bisqui. vt indig. l. polla per Accur. Nũc generaliter quero an admittatur penitentia: et hec questio diuiditur in duas partes. Nam quandoqz quis vult penitere ad euitationem dãni. quandoqz ad consequutionem beneficij. exemplum de vtroqz. dicit statutum q̃ confitenti maleficium remittatur quarta pars pene: sed negãti augeatur tertia pars pene. Modo quidam confessus fuit: postea negauit vel econtra. primo negauit ⁊ postea confessus est. queritur quid iuris: Sed ad euidentiaz premittendum est q̃ negatio triplex esse potest. scilz de substantia delicti: vt quia negat factum. de qualitate delicti vt q̃ negat qualitatez loci vel temporis ⁊ de qualitate animi: vt quia negat dolum. ⁊ dicit se fecisse ad sui defensionem. Item aliquando negat in figura iudicij: aliquando extra iudicium: vel cor̃a iudice non contestando litem: vel non oblato libello. Dico ergo q̃ statutum debet intelligi de negatione que fit lite cont. quando proceditur per accusationẽ vel quasi cõtestando quando procedit̃ per inquisitionem. arg. ff. de ver. sig. l. boue. §. hoc sermone. ⁊. ff. õ condi. ⁊ de. l. hec conditio in prin. Vel melius dic q̃ cum tractemus de pena augenda ratione negatiõis intelligimus de ea negatione in qua perseuerat. Sed si non perseuerat in ea sed confitetur, nondũ liquidato negocio per probationes testiũ tunc vitat dãnuz quod ex negatiõe emergebat. vt no. in. d. §. itẽ mixta insti. õ ac. ⁊. C. de his qui. vt indig. l. alia causa. tamẽ per istã confessionem nõ consequitur beneficium cõfitentis quia primo negando illi beneficio tacite videtur renunciasse. vt. ff. de fideiuſ. l. si dubitetur. ⁊ facit ad predicta. C. de non nu. pe. auc. contra qui propriam. ⁊ in auc. de trien. ⁊ se. §. penul. coll. iij. ⁊. C. de iure do. impe. l. ij. ⁊. C. de fideicõ. l. questionẽ. vbi ꝓpter negationem quis perdit iuris cõmunis opitulationem. Sed dubitatur quid iuris si negans confessus est in tormentis ⁊ perseueraverit in confessiõe rñdeo nõ ꝓsequitur premiũ confitentis. ar. ff. ad tertul. l. ij. §. si mater. Sed certe nec incurrit penaz negãtis q̃ in negatione nõ perseuerauit. ¶ Sed pone q̃ confitetur factum sed negat qualitatem: Respõdeo aut negatio qualitatis habet alterare plus ⁊ minus tunc respectu qualitatis ipm̃ habeo pro negante. sed respectu sortis: vt ita dicã siue facti habeo ꝓ confitẽte ita q̃ proportionaliter pena accedat qualitati ⁊ õ cedat sorti. licet alibi ista consideratio reprobetur. ff. õ eo vt certo loco. l. fi. Aut alteratio nõ est ꝓz plus ⁊ minus sed est exclusio totius pene: ⁊ tunc in totũ habetur pro negante. ar. ff. de adul. l. denunciasse. §. qd tamen. ⁊. ff. vi bo. rap. l. pretor. §. docere. ⁊ quod no. C. de proba. l. ij. per Ja. de are. ⁊ Ly. ⁊ per Bar. ff. de iureiu. l. eum qui in prin. vbi oio vide. Sentit ipe in ista materia vnam conclusionem q̃ vbicũqz agẽs inititur responsioni aduersarij sicut assumit eam pro se ad probandum ita debet assumere eam cõtra se ad statuti beneficium indulgendum. ar. dicte. l. eum qui ratiõe in littera. qõ etiã est satis ratiõabile". ¶ Quero vtrum in causa appellationis habet locum penitẽtia: Gl. tangit in. l. fi cũ excep. §. hec autem actio. ff. quod me. cau. l. j. in prin. ff. õ ac. emp. ⁊ vtrobiqz sentit q̃ in causa appellatiõis possit purgari culpa vsqz ad sententiaz. Fallit quod no. ff. de app. l. si creditor §. iussus. Multa plura alia satis bona dicunt̃ in hac gl. magna que bene notabis. Adde. dicunt quidaz q̃ in delictis innominatis locum habet penitentia: secus in nominatis. Sed tu dic q̃ in delictis que pẽdent ex conditione potestatiua habet locũ penitẽtia antequam sint consummata sed postea non: siue sint nominata siue innominata vt crimen stellionatus nisi contineant interesse. quia illud purgatur. vt. ff. de alie. iudi. l. ex hoc edicto. §. siquis alienauerit. Ibi tamen glo. loquitur aliter quia dicit q̃ in delictis extraor. penitentia habet locum si ius aduersarij non ẽ factum deterius. alias secus dic vt. ff. de fur. l. qui ea mente°.

p¶ Parricida. Vide q̃ dixi in rubri. de paren. qui fil. occide. an. barba.

Deniqz. Queritur hic si vasallus commiserit causam amittendi feudum ad quem debeat deuenire ad dominum an ad successores vasalli: Respõdetur distinguendo. aut vasallus delinquit in dominum ⁊ tunc reuertitur ad dominum vt habeat hanc sue iniurie vltionem. Aut peccat in alium vt quia fratrem occidit: vel paricidium commisit tunc non ad dominum sed ad proximos pertinet. Si autem vasallus feudum alienauit contra cõstitutionem Lotha. quia dominum contẽnere videtur feudum amittit ⁊ ad dominũ reuertit̃ hoc dicit. VLTIMUM. Nota regulaz q̃ vbicunqz dominus principaliter offendit̃ per reatum vasalli ibi ad dominum feudum reuertitur: vt habeat hanc saltem sue iniurie vltionem. quasi dicat hoc modo de iniuria satisfit ipi domino. alibi appellatur satisfactio quelibet sufficiens vindicta vt verberum. vt. ff. de iniurijs. l. sed si vnius. §. si ante iudicez. Et nota q̃ isto casu domin⁹ prefertur agnatis ſm Ja. de bel. Ego puto considerandum tenorem inuestiture. Nã si feudum est concessum generi ad dominuz reuertitur solum ius delinquentis: ⁊ non ius reliquorum: quod ex propria persona habent quodam ordine mortalitatis non per viam hereditatis. vt. ff. de interdi. et rele. l. iij. ⁊ maxime quando regalia sunt ꝓcessa in feudum: quia absurdum est q̃ ea dependeant ab hereditario corpore cuz sint nobiliora ⁊ potiora ⁊ ad ea admittuntur filij ⁊ agnati iure geniture beneficio domini expreta forma inuestiture: a cuius tenore nõ est recedendum. vt in. c. j. de duo. fra. a capi. inuesti. Alij dicunt indistincte q̃ iste est rigor feudorum q̃ si marchio cõmitteret delictum õ dominũ suum: puta cõtra regem q̃ marchia ad regem libere reuertitur exclusis filijs ⁊ agnatis. Naz hoc tacite inest inuestiture. ergo pro expresso debet haberi. vt. ff. si cer. pe. l. cum quid. ⁊. ff. de edil. edic. l. q̃ si nolit. §. quia assidua. Prima pars obtineret de iure communi. Secunda obtineret de iure consuetudinario hic scripto vt. õ. dixi in alia gl. ¶ PARRICIDA. Nota regulam q̃ omnis paricida est priuãdus feudo. Est autem paricida⁹ siue secuta sit mors: siue tractata: et in tractatu perseueratur licet deo reuelante non fuerit consummatum. vt. ff. ad. l. pomp̃. de paricidijs. l. si sciente. Nam horribilium reuelator est de⁹ qui ꝓtegit genus humanum. vt dixit tex. in auctentico sz nunquid. Dicitur paricida ille qui non ꝓcurat mortem sed malam captionem puta carcerem fratris sui: puta vasallus fecit capi fratrem suum ⁊ poni in carcere tyrannico modo sicut quidam faciunt: vnde dominus vult eum priuare feudo: Respondeo ⁊ si non proprie istud dicatur paricidium tamen quia est de similibus ad similia procedendum puto enim priuari posse feudo maxime si captus sit vasallus: quia in iuriam atrocem facit domino: qui vasallum suum detrudit in carcere propter quod etiaz domino suo nomine competit actio vt notat Inno. extra de ap. dilecti. ¶ Et nota hic q̃ si vasallus occidit fratrẽ proprium: debet priuari feudo: quia est paricida. Ille autem qui interfecit fratrem domini sui siquidem inter eos omnes sint iura sanguinis: idem. Si autem dominus omnino extraneus: dicunt

q¶ Deus. viõ. l. si ex falsis. C. de trãsac. vbi crimẽ falsi reuelat̃. dicit ibi bal. q̃ deus reuelabit. viõ tex. in auc. de test. §. Et lz. vsiculo deo nõ patiẽte huiusmodi occ̃tari iuxta illud Sanguis fratris tui clamat ad me õ terra iuxta illud sceleus hoc. ista loquetur quis apõ esopũ vide bal. i. c. veniens de testibus. el. j. An. barba.

o¶ Ea mente. Extra no. q̃ qui assumit in se processũ nõ tenet eũ ꝓsequi si nõ sua interest. vt. C. de his qui. vt indi. l. minoribus.

r ¶ Jnno. Idem voluit bost.i. c.j. §.si cum filia quili libz mod.feu. amit. v. autez queri. Andr. barba.

quidam q̄ non priuatur feudo. quod dic vt nota.j. de eo qui interfec.fra.do.sui.ca.j. ¶ Jtem nota q̄ in istis casibus feudum non reuertitur ad dominū sz ad proximos agnatos quod dic vt.j.si vasa.feu.priue.cui defe.c.vasalli. ¶ Et nota q̄ istever.ꝛ p̄cedēs aperte locuntur in feudo paterno fm glo. Jaco. de bel.et Pe. de cer. Et vide quod nota. supra in prima rubrica huius libri.§.cū vero coꝛradus. LOCARE VENDERE VIDETUR. Nota q̄ ille qui alienat non requisito domino despicit dominuz ꝛ ideo ratione contemptus perdit feuduz. Sed an ipso iure vel per sententiam? dic q̄ speciale in alienatione quod ipso iure. quod notat Jnno. r extra de feu. c. ex parte. Sed ista littera contrariuz innuit dum dicit caritурum quod futuram penam significat. vt no. C. de sacrosanc. eccle. l. iubemus. §. iconomus ꝛ de iurisdit. om. iu. l. in criminali. ¶ Jtem nota q̄ iste text. dat materiam delinquendi quia vasallus qui volet fraudare agnatos vēdet feudū ꝛ sic reuertet ad dñz exclusis agnatz qbuscūqz ꝛ cuiuscūqz grad⁹ qō ē iniqssimū. vt. ff. de iur. ꝛ fac. igno. l. iniqssimū. Sz alias sup hoc dedi remediū ꝛ nunc addo q̄ filij ēt agnati p eoꝛum interesse possiunt se opponere ne tradatur possessio ꝛ super hoc etiam requirere dominum feudi q̄ pꝛohibeat emptoꝛem in possessionem ingredi. Jtem potest pꝛohibere vasallum ne tradat. de contraben. emp. l. siquis sciens de rei ven. l. si fundum. ff. de le. p̄ stan. l. virilis. §. si adierit. ff. de le. cōmis. l. si. ff. ad trebel. l. heres. cum alias dominus est in dolo. ꝛ de dolo suo non debet iuuari sed puniri quia peccat in fidelem suum si non impedit. Jmpedita ergo traditione possessionis feudum non perditur vt legitur ꝛ not. p dy. ꝛ alios de verbo. signifi. l. alienatum quam sepius allegaui. ꝛ. ff. de sta. li. l. iij. §. deniqz. ꝛ. ff. de cond. ob caus. l. dedi. §. si. ¶ Sed pone pater ita dicit vendo tibi castrum quod habeo in feudū a domino principe Achaye saluo iure domini principis ꝛ filioꝝ et agnatoꝝ meoꝝ: ꝛ procedit ad traditionem sub hac forma: nunquid h̄ verba aliquid releuēt? ꝛ est ar. h̄ q̄ non: quia cum non sit denunciatum domino clā fieri videtur ꝛ per consequēs dominus contēni videtur. Jtem quia in preiudicialibus non iuuat protestatio. sed si adicit h̄ verba nec aliter nec alio modo quia tunc nihil videtur actum forte non perderet feudum nam constat q̄ non intēdit alienare nisi possit cū hac clausula saluo ꝛ non aliter iuxta nota. in simili. C. de exce. l. siquidem. ꝛ. ff. famil. herci. l. item labeo. §. j. et ar. ff. de manu. test. l. siquis locuplex. ¶ Et nota. q̄ Jac. de bel. ponit hic talez distinctionem cum queritur an perueniat feudum ad agnatos: aut peccat vasallus delinquendo: aut alienando. Primo casu: aut in dominum ꝛ reuertitur in dominum omnibus aliis exclusis etiam agnatis. vt in. §. deniqz in principio. Aut peccat in alium ꝛ tunc peruenit ad agnatos non ad filium vel ad dominū. vt in. §. deniqz. ij. responso. ꝛ. j. titu. j. §. si vasallus. Secundo casu aut alienat legitime tunc peruenit ad filios si supersint. vl' ad agnatos si filij non supersint. vt. s. de succes. feud. §. j. cum simi. Si vero illegitime alienauit tunc peruenit ad agnatos non ad filios. ꝛ si filij supersint agnati etiam viuo alienante reuocant: sed non extantibus filijs tunc reuocant post mortem: vt. j. si de feu. fue. cō trouersia. c. titius. Predicta vera nisi agnati consenserint vel anno tacuerint vt supra qualiter olim feu. ali. poss. capi. j. §. porro. ꝛ. d. capi. titius. non extantibus agnatis reuertitur ad dominum. vt in hoc cap. §. fi. Et dic etiam vt nota. supra de succes. feu. capi. j. Jaco. bel. Et nota hanc distinctionem quia vera est[s].

s ¶ Vera ē. Extra not. qꝛ quando in obligatione ē reꝛ tertij dari succedit interesse in obligatiōe si ille non vult vendere: secꝰ si res est pꝛomissoris vel ē in obligatiōe genus. ff. ō le. iij. l. non dubium.

¶ Si de feudo vasallus ab aliquo interpellatus fuerit ꝛ dñs eum defendere noluerit.

Negocium tale est.

Diuide in tres partes. Primo thema ꝛ questio. Secundo responsio quid iuris sit quando certum est vasallum victum esse de feudo. Tertio quid iuris sit quando est dubium an sit victus de feudo vel de alia re. scōa incipit ibi in ver. ꝛ super negocio. tertia in ver. sed si dominus. Casus. Extraneus vasallo mouet controuersiam de feudo: vasallus domino denunciauit q̄ eum defenderet: feudum euictum est scz domino renuēte eum defendere: queritur an dominus teneatur vasallo de euictione ꝛ inquātum? Et respondetur q̄ si certum est ipsum foꝛe euictum tunc dominus tenet de euictione vasallo vt aliud sibi in feudum restituat eiusdem estimationis vel det nūmos qui conuertantur in specie aliqua que sit in feudo. Aut est dubium feudum cē euictum tunc si pꝛobat vasallus feudū cē quod est euictum agit de euictione: sed si non pꝛobat domino defertur iusiurāduz. hoc dicit. ¶ Nota q̄ vasallus agit de euictione feudi non ad duplam sed ad tantundem vel ad estimationem cōuertendam in aliam rē que pꝛo feudo teneatur. Hec regula fallit in casibus in quibus de euictione nō agitur. quod dic vt in glo. Jtem Ja. bel. ꝛ Pe. de cer. Sed ego quero vtrum venditoꝛi scienti sit denunciandū? ꝛ videtur q̄ non tribus rationibus. Primo quia scit cām suam agi ergo scientia sibi pꝛeiudicat. vt. l. sepe de reiudi. ꝛ. C. vbi de cri. agi opoꝛ. auē. qua in pꝛouincia. ꝛ qō not. ff. de iud. l. venditoꝛ. Preterea hoc ꝓbo pꝛ regulā generalem de ac. emp. l. j. in fi. ꝛ per. ll. que specialiter ad hoc possiunt iduci. C. que res pig. ob. pos. l. nomē. ff. de trāsac. l. fi. Preterea hoc ꝓbat̄ ꝓ rōem Mā cū vēditoꝛ ꝓmittit defēdere itelligit̄ lite mota. vt. ff. l. si plꝰ. §. lite mota. q̄ dies lz a pricipio sit incerta si tamen postea certificatur interpellat pꝛo hoīne argumento. ff. de penu le. l. j. ꝛ. C. de contraben. ꝛ cōmit. stip. l. maguaz. Et hoc dixerunt quidam vt nota. C. de euic. l. emptoꝛ fundi. Sed glo. h̄ sentit cō trarium. scz q̄ non sufficit scire sed oportet denuncia re. formā autem denūciationis ponit glo. C. de euic. l. auctoꝝ. vbi dicit q̄ est opus q̄ venditoꝛi denuncie tur vt defendat. ista etiaz forma ponitur in tex. ff. de procura. l. qui absentem. certe tex. est hic ibi vt eum ō fenderet. Hanc opi. tenet Bar. dicens q̄ non sufficeret emptoꝛi si notificaret litem motam nisi notificaret q̄ defenderet eum. Et hoc pꝛobatur euidēter tali ratione quia si sufficit simpliciter denunciare litem motam: istud posset fieri per quēlibet amicum etiam sine mandato. quod est ꝓtra. d. l. qui absentez. Jtem quia secundus emptoꝛ posset denunciare pꝛimo venditoꝛi sine aliqua cessione iurium qō est falsum. vt. ff. de euic. l. si res q̄z a ticio. hoc habemus in simili qꝛ si promisisti mihi. x. cum petiero non sufficit vt ego notificem tibi vel pꝛocuratoꝛi vel hercdi tuo ipsam pꝛomissionē sed debet addi requisitio vt soluatur. vt notat Ly. C. in qui. cau. in inte. resti. non est nec. l. in minoꝝ. Jtē ille qui vult aliquid cōsequi ab aduersario per protestationē opz q̄ illud pꝛotestando petat quia pꝛotestatio requisitoꝛia debet habere conclusionem. Jsta opinio est tutioꝛ ꝛ verioꝛ siquis vult consequi vt defendatur. Sed si non tendit ad aliud nisi vt de euictione agatur: re victa sufficit foꝛte denuncia re litē motā. ar. iuriū pꝛo hac parte allegatoꝝ. Cū vero queritur vtrum scienti sit denunciandum: dic aut denunciatio fit ad commodum nunciantis ꝛ est necesse nunciare. Aut ad simplicem instructionem aduersarij ꝛ eius cōmodum ꝛ nō est necesse q̄ scienti de

r ¶ Exerci. Jn dependentibus autem ab animo libero multum valet ꝓtestatio. vt nota.in.l.j.C.de repud.her.sed in dependentibus ab animo necessario a iure: vel iudicis auctoritate nil operatur protestatio. vt.C. de iure deli.l.cū ali quis.ꝛ.C.de here.insti.l.cum proponas.ꝛ.d.l.j.C.de repud.

nuncietur qꝫ habito effectu scientie non curamus de modo. ¶Primus probatur.ff.de adul.l. denunciasse. Scōm patet in.l.item veniunt.§.a quo de peti.here. ꝛ de admi.tu.quidam decedens.§.ex quo innotuit. ꝛ ita dicit Ja.de bel.in suis solutiōibus ¶riorū. Et dicit dy.qꝫ siquidem lex exigit denunciationez non sufficit sola scientia quia denunciatio est de substantia:sed si non requirit nisi solam scientiam tunc scienti non est denunciandum:qꝫ sufficit sola scientia. Jta dicit Bar.ꝛ ratio per se patet. ¶DO ADJNO RE MUENTE. Jn hoc cāu protestatio domini non tollit protestationem vasalli: qꝫ dñs non habet ius protestandi. tunc autem protestatio tollit protestationem quando tractatur de eliciendo consensu alterius:vt.l.fi.ff.nau.ca.sta.vel de aliquo preiudicio generando ratione taciturnitatis.vt.ff.loca.l.cū in plures.§.locator hortei.ꝛ.ff.ad mace.l.si filius.ꝛ.l.j.§. magistruz.ff.de exerci. ¶ DO ADJNO DE TJT. Nota hunc libellum peto cambium feudi ꝛ est speciale.nam alias vna species pro alia non potest solui.vt.l.ij.ff.si cer.pe. ¶ DEL TUAL TEADPORJS. Nota qꝫ ille qui non negat non videtur ꝓpter ea fateri. ꝛ ideo postea negare potest An dubius cogatur litem contestari.est ar.quod nota. ff.ō libe.ho.exhi.l.j.§.is qui nescit.ꝛ.C. de iure ōliberā. l.fi.§.sed quia quidam.quod est verus non dato spacio ad deliberandum.vt in auctē.offeratur.C.de lite conte. Sed eo dato,si non potest celiberare fit contestatio per verbum non credit. de resti. spo.ca. cum ad sedem.quod est nota. Jdem si dicit ego non presumo quia tantum est dicere quātum ego non credo. vt notat.Ber.extra de presump.c.quosdam.ꝛ.ff.de le.j.l.huiusmodi.ꝛ hoc modo dicitur qꝫ verbum credo inducit preceptū. ¶EL MUADADOS JN FEUBUAD BANDOS. Nota qꝫ pecunia potest dari in feudum.forte ideo est: quia succedit loco rei feudalis: quod non placet quia consuetudo non vult qꝫ pro re mobili fiat fidelitas. Querit gl.si alicui ē data quātitas si feudū puta mille floreni cū ñ ōbeat fidelitas:vtrū dās pōt istam pecuniā repetere? ꝛ dicit glo.qꝫ sic per conditionez sine causa. Sed quid dices si pecunia non est data pro fidelitate sed est data pro aliquo annuo redditu.verbigratia.emo a te annuum redditum pro quinquaginta florenis in anno pro precio mille flo.quos tibi soluo: vtrum iste contractus sit licitus? hic est ar.qꝫ sic. Alij dicunt qꝫ iste contractus non est sine scrupulo vsurarum. de hoc alibi dixi in.l.j.C.de his que pene nomine. Sed nūc addo qꝫ appositio pacto qꝫ illa mille conuerterentur in emptionem prediorum: iste contract⁹ iustior esset ꝛ si venditor non vult emere imputet sibi: ꝛ considera super ista cautela:ꝛ cogita ne per istas cauillationes ledas conscientiam tuā. ¶MUNQUAD. Nota per iuramentum astrui perpetuam negatiuā. Quero dicitur hic in glo.qꝫ si emptor non comparuit ad audiendum sententiam non habet regressum de euictione. ¶Pone ergo qꝫ certum est qꝫ iudex propter ei⁹ contumaciam non fuit motus in aliquo sed solummodo propter veritatem ꝛ iusticiam probationum an ergo ista absentia impediat agi de euictione? Jtez quid si fuit absens ex iusta ꝛ probabili causa. Respō deo" de euictione agi posse. de hoc est glo.singularis in.l.ij.§.econtrario.C.de contrario iudi.tute. quam tene menti. Unum scias qꝫ animus iudicis probat ꝓ vba ab eo inserta in snia. Jsta est glo.notabilis .ff. de iudi.l.si ptor. Jn gl.s.absente quā glo.bene no.r

¶Si de feudo fuit controuersia inter dñm ꝛ agnatum vasalli.

x ¶ Bene no. Jtem no.qꝫ sententia iniqua potest transire in rem iudi.tamen cū sua causa suisqz vicijs.i.qꝫ nūqꝫ per hoc efficietur equa.ff.de leg. j.l.si seruus pluriū.§.j. Jté scias qꝫ qui minus plene defendit contra se cōcludere videtur. vt eadem.l.§.si quis autē. Unde ꝛ si transeat in rē iudicatam non tamen per hoc iustificatur. Jtem sententia iniqua trā sire potest in vigorē qꝫ non potest mutari rei veritas a filijs hominum.ff.de libe. ꝛ posthu. l.filio quez pater. Adde qꝫ non supposi tauri sd itiōe sed consilio illud consilium non est sentētia. No. extra de consue.ca. iij. Jtez no.qꝫ nemo litigat nisi qui habz intentionē victorie. vt. ff. ad.l.fal.in ratione.§.cuz q datu ꝛc.

De feudo.

Si contētio ē inter dominū ꝛ agnatos defuncti:agnati interim antelitē finitam constituēdi sunt in possessione:vtroqz autē in ꝓbatione deficiēte agnatis defertur iusiurandū.h.d. ¶Quero que est ratio qꝫ h magis fauetur agnatis qz dño? Respondeo qꝫ dñs non negabat feudum ꝑ qualitatē feudi: ꝛ confitendo feudum confitebatur vasallum possedisse tēpore mortis:quia p realem inuestituram feudū cōstituit. Jstā ergo possessionē dñs interrūpere nō pōt qꝫ ē quedā continuatio naturalis inter vasallum ꝛ agnatos.ar.ff.et q.cau.ma.l.cū miles in prin. Jtē qꝫ benignior ē presumptio exquo cōstat qꝫ fuit feudū.ergo debemus pūmere qꝫ fuit antiquū potiꝰ qz nouū. Sed Ja.bel.dicit h qꝫ ista presumptio ē rōne antiquitatis. Dicit Bar.qꝫ multū presumit ꝓ factis antiquis.ff.de iureiuran.l.admonendi p cū. nec repugnat qꝫ littera dicit nouū feudū.nā etiam si centum annis fuit possessor ab vna linea collaterali cē potest nouū quo ad aliam lineam sed non presumitur vt h quod est valde notabile. Jtelligitur ergo h de feudo de cuius origine non apparet aliud qz lōgo tempore possessum.ar.ff.de vsur.l.cum in rē versō. ¶Oppo.glo.de ancipiti periurio.solue qꝫ non est anceps periurium exquo lex hoc presumit. Querit glo.quid si dubitatur de statu vasalli? Respōdeo in dubio nō debemus priuare vasallū cōmodo possessionis.ar.C.de peti.here.l.si putas.C.de edic.di. adri.tol.l.ij.

Inter filiam.

Casus. Si contētio ē inter filiam ꝛ agnatū de beneficio filia interim dz eē i possessione.vtroqz autem deficiente in probatione agnatis defertur iusiurandum.h.d. ¶ALLODJUAD. Allodium dicit proprietas que a nullo recognoscitur.ꝛ si quis in libello dixit feudum esse libellarium ꝛ succubuit:potuit postea dicere esse allodium. nec obstat exceptio rei iudica. quia ista dominia non sunt eiusdem speciei vt no.C.de inge.manu.l.penultima.vbi est glo. singularis. ¶LOLLOLANDAD. Ratio ē qꝫ feudum est quedam seruitus vt no.ff.de vsufruc.l. si cuius in princi. ¶Predia autem in dubio presumūtur libera ꝛ ideo presumuntur potius allodium qz libellarium vel feudum iuxta no.C.de proba.l.cum res. Sed ista ratio nihil valet qꝫ iste tex.dicit sine libellario ꝛ certum est qꝫ libellus est quedam species seruitutis ꝛ tamen presumitur pro filia. Dic ergo qꝫ ratio est qualitas possessionis paterne que qualis fuit in parte talis presumitur in filio vt no.institu. de here.ab inte.§.sui. ¶Sed ꝑm hoc quare in diffinitiuo calculo defertur iuramentum agnatis? Respondeo istud debet intelligi quando per qualitatem aliarum presumptionem fortior presumptio est pro agnatis qz pro filia ꝛ ita debet suppleri littera ꝑm Jaco.de belui.per iusiurandum scilicet cum.xij. sacramentalibus.vt.j.de controuer.inter mas.ꝛ fe. c.j.in princi. Et no.j.de capi.qui curiam ven.c.si cōtentio. ¶De.de cer.

Defuncto.

Supra erat contētio inter filiam ꝛ agnatos hic iter dñz ꝛ filiam libellariam. No.hic ꝛ in superiori responso libellariam in feminam transire concor.in auc.ō nō alie.§.emphiteosim.col.ij.

Probatione.

Cōmuniter h non est ver.sed capitulum ꝛ h

x ¶ Agitur. vide plene de hoc per. d. ludo. in. l. qui supstitis de acq. he/re. ꝛ. l. pactum. C. de colla. and. barba.

y ¶ Vſa Adde ꝑdictis ſm An. de vgodoni. q̃ vere hic doctor non fo/te ponderauit illũ tex. qui loquitur ſimpliciter q̃ filia dote contenta nõ ha/bebit regreſ/ſum ad bona paterna ꝛ illud pactum iuramento fir/matur vt ibi. ſed q̃ ibi dica/tur pactum ꝟ appoſitum vt fili⁹ ſuccedat vel alius. ꝛ q̃ is q̃ facit pa/ctum: cum ſit neceſſe q̃ ſit il/le de cuius a/gitur heredi/tate iuxta. l. fi. C. de pac. con/ſentiat. q̃ pa/cto conſenſe/rit vel iuramẽ/to firmauerit ille tex. nõ di/cit ꝛ hoc pa/ctum nõ ope/ratur ſucceſſi/onez omni ca/ſu: ſed ab in/teſtato iuxta tex. illius. l. fi. C. de pac. attamen operatur ſm iſtos doc. q̃ ſi filius cuz filia hoc paci/ſceret q̃ idez filius ſuccede/ret ꝛ iuramen/to firmaret. quod ẽ nouuz ꝛ ſubtile dcm̃ An. de vgo/intendit ſi contentio eſt inter dominũ ꝛ filiam ꝺ feu/do. filia interim manere debet in poſſeſſione. vtroq; autem in probatione deficiente filie datur electio iu/randi. h. d. FILIE DANDA. Non ob. ſ. c. p̃/cedenti q̃ hic preſumptio erat pro filia ibi pro agna/tis. Pe. de cerueto.

moribus. Caſus. Comes vel baro ꝺ be/neficio ſui multis quod ad eũ reuerti ſperabatur poſt eius mortẽ alium inueſtiuit militem: queritur quando ſumat effectum hec inue/ſtitura? Reſpondeo q̃ ſumit effectum cum feudum ſibi vel heredi ſuo fuerit apertum. ſed ꝛ inueſtitura facta a prelato eodem modo non capit effectum niſi ſibi aperiatur ꝛ in tali inueſtitura non exigitur con/ſenſus eius de cuius feudo procedit. h. d. NON OPORTET. q̃ valet inueſtitura ſine fiat i die vel ſub conditione ſiue pure ſed non habet effectum niſi feudo apto. põt tñ eẽ vtilis ꝓſenſus ſi ũeſtitura facta eſſet pure ſiue in die vel ſub ꝓditõe ꝛ pri⁹ dies vl̃ ꝓditio exiſtat q̃z deceſſerit feudum tenens. ꝛ dic vt dixi. ſ. qui ſuc. tene. Ja. bel. Tu dic q̃ non valet i/ueſtitura niſi ſit collata in tempus aperture. vel niſi conſentiente primo vaſallo vt. ſ. q̃ ſuc. tene. c. j. ꝛ. ſ. de feudo da. inuicem legis con. c. ij. in prin. Pe. de cer. Ex hoc. c. arguunt quidam valere pactum ꝺ fu/tura ſucceſſione quod eſt falſum q̃z ꝟ non eſt pactum de futura ſucceſſione q̃: ſed eſt tale quale eſt. C. ad. l. fauiam de plag. l. in fuga in fi. Et no. q̃ hodie valet pactũ de futura ſucceſſione ſi interuenit ſacramentũ vt extra de pac. c. ij. li. vj. Bar. dicit q̃ pactum ꝺ nõ ſuccedendo firmatur iuramento: ſed pactum ꝺ ſucce/dendo nõ firmatur. Et eſt ratio q̃z primũ ñ inducit votũ captande mortis: ſecũdum vero ſic. ff. de fide/iuſ. l. fi quis pro eo. ꝛ de verb. ſigni. l. ſtipulatio hoc modo per Bar. Iſtã diſtinctionem meri canoniſte non tenerent vt puto quia ratio dicti. c. ẽ ex eo quia iſtud pactum poteſt ſeruari ſine interitu ſalutis eter/ne. Et ſi dicatur q̃ inducit votum captande mortiſ hoc certe neſcimus quid ſit in animo paciſcentiũ. ſz bene ſcimus q̃ poſſunt obſeruare pactum ſine inte/ritu ſalutis eterne. ꝛ ideo puto q̃ epiſcopi cogerent iurantem ad obſeruantiam talis pacti. Et pro opi/mea habeo ꝟ expreſſe verba Pe. de cer. que talia ſũt ex hoc. c. dicunt quidam valere pactũ de futura ſuc/ceſſione etiam ſine conſenſu vaſalli primi. fic. ff. ꝺ he/re. vel ac. ven. l. ij. ſ. iij. ꝛ. C. de pac. l. j. ꝛ ar. contra. C de pac. l. fi. vbi non valet pactum de futura ſucceſſi/one ſine conſenſu eius de cuius hereditate agit⁹. ff. de acqniren. heredi. l. qui ſuperſtitis. C. de inutili ſti/pula. l. j. C. de col. l. pactũ. Adeo q̃ ſi ſacramentum interueniret ſi non valeret. vt no. in. d. l. pactũ ꝺ coll̃. Sed per decretales bonifacij pape. vij. bene valet vt extra de pac. c. ij. li. vj. Pe. de cer. Et patet tali rati/one q̃z pactum q̃ non ſuccedat filia per tale pactũ in/ductum ad excluſionem filie inducitur pactum q̃ ſuccedat filius. vt. ff. de iudi. l. cum pretor. ꝛ tamen illa decretalis expreſſe determinat iuramentum ap/poſitum eſſe ſeruandum. ꝛ ideo ſimplicitati canoni/ſtarum inhereas. Bal. LOTHARINGUS IN QUIRI NON OPORTET. No. q̃ vbi aliquis diſponit de iure ſuo extranei conſenſus req/rendus non eſt. quod verum eſt ſi diſponat de iure ſuo libero vel in tempus quo liberum erat: ſecus ſi i alterius preiudicium. vt. ff. de aqua plu. arc. l. in con/cedendo. ꝛ. l. in diem. ꝛ. l. receptum communia pre/diorum. ꝛ. l. per fundum. ff. de ſeru. ruſti. predio. et facit. C. de contraben. emp. l. dudum. ꝛ. C. de dona. do. ꝛ tũc nõ pactũ operabitur ſucceſſionẽ ſed filie excluſionem ꝓpter iura/mentũ p illũ tex. ꝛ ab inteſtato reperiri ſe ſolũ igit⁹ ſuccederet. Sed tex. ibi/ibi in. l. fi. dicit cõtra bonos mores ꝛc. q̃ ꝺ pondera per regulã nõ ẽ obliga. ꝺ reg. iur. li. vj. attamẽ in teſtamento poteſt deuolui ſucceſſio.

l. ſi auia veſtra. ⁷

Vaſallus. Caſus Si vaſall⁹ dño inficie/tur feudum vel fudi ptez: aut ei⁹ ꝓditionẽ ꝙuict⁹ poſtea ꝺ mẽdatio pdat feudũ ꝛ eius conditionẽ. hoc dicit. Sed ſi ali⁹ vaſallus hoc ſciens dño non manifeſtauerit feudum propterea ñ amittit: quinimo nec etiã ſi vaſallus aliam rem do/mini nõ infeudatam celauerit feudum propterea nõ amittit. h. d. EX CERTA SCIENTIA. Collige ꝟ q̃ non dicitur ſcire niſi qui certitudinali/ter ſcit. C. de fur. l. manifeſtiſſimi. ſ. finautem neſci⁹ ꝛ dubitans. Aliquando dicitur quis ſcire per vehe/mentem opi. conſonãtem ſubſtãtie veritatis. vt no. ff. de acquiren. here. l. cum quidam. ſ. quod dicitur/que vehemens opi. ex immediatis indicijs naſcitur. vt notant doc. C. de dolo. l. dolum ex inſidijs. ꝛ. C. de queñio. l. milites ſ. oportet. ꝛ per locum a cõmu/niter accidentibus qui locus eſt multum vtilis i iu/re in materia probationum. vt no. C. de probatio. l. neq; natales. Et q̃ ꝟ dicitur de ſciente: idem intel/ligendum eſt de eo qui ſcire debuit. vt. ff. ſi cer. peta. l. quod te. no. in. l. penul. C. de peri. tu. ¶ Item qui refugit ſcientiam habẽtur pro ſciente. vt. l. fulcinius ſ. quid ſit latitare. ff. ex qui. cau. in poſſeſ. ea. ¶ Item no. per hunc tex. multa iura gloſari que loquunt̃ de pena negantis ſicut patet de eo qui negat relicta pi/js locis. inſti. de actio. ſ. item mixta eſt actio contra eos. Item in eo qui negat res remanſiſſe in heredi/tate. ff. ad. l. fal. l. hereditatum. ſ. fina. Item in eo qui negat ſe poſſidere vt. ff. de rei ven. l. fi. Item in eo q̃ negat feudum vt hic. Nam omnia iſta iura ꝛ ſimilia debent intelligi quando negant per dolum vel latã culpam. ¶ Quero dicitur ꝟ q̃ ſi inficiatus eſt totũ vel partem quod ſpoliabitur feudo: quero vtrum p̃ dat totum feudum: ſi de parte tantum conuincitur dic q̃ non: vt. ff. de his qui. vt indig. l. reſcriptum ꝛ l. paulus. Nam dolus ꝛ pena diuiſionez patit̃ ſicut ſi debes mihi. x. ꝛ ſoluis mihi ſponte quinq; ꝛ quin/q; per metum. nam non punitur dolus niſi in eo in quo cõmiſſus eſt. quia dolus ꝛ pena ſunt proportio/nabilia vt. ff. quod me. cauſa. l. extat. Sed Petr⁹. de cer. ꝟ ſentit q̃ totum perdere debeat non quia hoc ſit rationabile: ſed quia ita placet conſuetudini. alle/gat ſimile in auẽ. de nup. ſ. qui infirmas coll̃. iiij. et id quod dicitur de herede q̃ ſi vnam rem ſubtrahat ꝛ nõ ponit in inuentario q̃ p̃rinatur etiam in alijs re/bus beneficio falcidie vt in auẽ. de here. ꝛ fal. ſ. hu/ic nobis. coll̃. j. Pe. de cer. Pro quo facit quod ne/gare ꝛ ſubtrahere paria ſunt in. d. l. hereditatum. ſ. fina. Sed prima opi. verior eſt quia littera dicit eo. id eſt de eo vel ideo q̃ abnegauit. ſed qui negat par/tem non poteſt puniri in parte confeſſata: ideo quia negauerit. nam ratio eſſet falſa. Item eſto quod iſte paſſus eſſet dubius tamen conſuetudo debet inter/pretari ſm ius cõmune quo cauetur q̃ vbi non ẽ de/lictum non poteſt eſſe pena. nec ꝺz vt legit̃ ꝛ no. C. de noxa. l. ſi ſerui veſtri. Et in ſumma quotiens cir/ca rem diuiſibilem delinquitur pena delictum non egreditur: ſecus ſi circa indiuiduum ſicut confectio i/uentarij cuius forma cõſiſtit in cõſũmatione totius nec poteſt diuidi. ar. ff. ad. l. fal. l. ſi is qui quadragin/ta. ſ. quedam ꝛ. l. penales. ſ. iul. ³ ¶ Deide dicitur ꝟ q̃ ſi vaſallus negat qualitatẽ feudi p̃dit totũ feudu; nimiz; q̃z qualitas reſpicit totaz rem. verbigratia: ſi dominus dicat feudũ eſſe ꝓditionatũ. i. datũ ad cer/tum ſeruitiũ ꝛ vaſall⁹ dicat eſſe rectum. vt. j. decap. cu. ven. ſ. fi. Nam feudum aliud conditionale: aliud

5 ¶ ſ. iul. Et men dicit q̃ il/le qui circa in/uentarium de/liquit in mate/ria: q̃z omiſit põere aliqua/ rem ꝛ non in/forma non pu/nitur niſi i du/plum. C. de iu/re fiſ. l. fi. ſ. il/lo. vz q̃z vicia/ materie natu/rali ratione ñ excedit ſuum materiatũ: ſz in corpore qu/ctenicoz no. contrariuz in/uẽtario. Ad/de q̃ ſi vaſal/lus occultat p̃ tocollũ breui/teſtati q̃ p̃dit feudũ ꝛ redit/ ad dñm. C. de/ leg. l. penul. j. reſponſo.

non.vt no.ſ.de his qui feu.da.poſ.c.j.in gl. ibi ter tio diſtinguendum eſt ⁊c.ſm Pe.de cer.⁊ bene i h qz vt dixi iſta qualitas reſpicit totam rem.vel qz feu dum conditionatum ⁊ ſimplex non ſunt eiuſdē ſpe/ cici.vnde vaſallus negat ſubſtantiam ⁊ qualitatem. ¶ Extra quero vtrum iſta pena habeat locum in li bellario vel in emphiteotico? Reſpondeo non quia pene nō trahuntur ad caſus non expreſſos in quib⁹ reperitur regula cōmunis diſponens.vt no. in.d.ſ. item mixta.inſti.de actioni. NOTA PATEFE CIT. No.q aliud eſt negare aliud tacere. ALIAS NOTA REM. No.h expreſſum q vaſallus qui fa/ cit iniuſticiam domino de alia re q̄z feudali non per dit feudum. De hoc dixi.ſ.que fuit prima cauſa.be/ ne amit.c.j.ſ.porro. ¶ Querit h Jaco.bel. de ali/ quibus queſtionibus ſatis bonis. Et primo vtrum vaſallus conuictus per iuramentū domini patiatur has penas? ⁊ dicit q non per.l.eum qui.ff.de iureiu ran.⁊ bene dicit quia iſta non eſt ordinaria probatio ſed extraordinaria vt ita dixerim ſummaria. Item qz iſte non perſiſtit in negando qui ponit ſe in verbo aduerſarij.C.de his qui vt indig.l.aliam. Item qz confeſſio ⁊ iuramentum non eſt propie ſpecies pro bationis ſed magis quedam releuatio ab onere pro bandi vt notatur extra de elec.c.bone me.in nouel/ la. Secundo querit de eo quod dixi vtrum ratione partis priuetur toto? ⁊ determinat q non per.c.j.ō vaſ.qui contra conſti.loth. Tertio querit vtrum ne gans poſſit penitere? ⁊ dicit q ſic: vſq3 ad lit.conte. poſtea ſentit q vſq3 ad ſentētiam. Ego dico [3] q do nec conuincatur per dictaz.l.eum qui.⁊ per id quod notatur in ſimili.ff.de euic.l.ſi rem quam.ſ.quolibz plus puto q ſi aduerſarius paſſus eſt plura damna ⁊ nolit niti confeſſioni iſtius: iſte non poſſit confite/ ri quin penam patiatur. argu.C.de aboli.l.ij.⁊ ē ex/ preſſum in.d.l.cum qui.niſi forte velit damna ⁊ ex/ penſas reficere quia tunc non eſt claudenda ei iudi/ ciorum copia id eſt iuris beneficium ei non eſt dene/ gandū. ar.C.de iudici.l.ſancim⁹. Itē ſi habuit iuſtā cām negādi vel ſalti ceſſat dol⁹ ⁊ lata culpa idubitā ter pō penitere p ea q̄ ſupra dixi ⁊ argu.ff.de iudi.l. deſtitiſſe.⁊.C.de iudi.l.rem non uouam in fine.⁊.ff. de adul.l.ſi adulterium cum inceſtu.ſ.idem pollio/ ni ⁊.l.igitur.C.de li.ca. ¶ Quarto q̄rit quid ſi va/ ſallus dubitat? ⁊ reſpondet ⁊ dicit q vaſallus po/ teſt reſpondere dubito vt in.ſ.vaſallus.j.eo.titu.et eſt tex.C.de exceptio.l.ſiquidem dicit tamen q de/ bet ſibi dari terminus ad deliberandū.vt no.ff. de inter.ac.l.qui interrogatur.⁊.l.iuſiuranduz ⁊ ad pe cunias.in prin.ff.de iureiuran.⁊.C.de iura. calum. l.ij.ſ.quod obſeruari. hoc probatur tali noua ratio ne. Iſte vaſallus cogitur litem conteſtari.vt.C.quo modo ⁊ quando iudex.l.conſentaneum. Sed p ver/ bum dubito non fit lit.conte. ergo niſi aliter reſpō/ deat non poſſet in cauſa procedi.quod eſt abſurdum ¶ Quero qd ſi poſt datum terminum reſpondit p verbum nō credit? Rñdeo q̄ re⁹ nō pōt alit̄ ſe cer/ tificare: nec vult aliter rñdere p talē verbū fit lit.cō/ teſ.Tex.ē no.de reſti.ſpo.cū ad ſedē.⁊ ibi no.⁊ ideo poterit poſtea ꝓcedi ad diffinitiuā Quato iuris ordi ne. ¶ Sz qd ſi iudex i dubio ñ cognouit de cā vtrū ſnia diffinitiua erit nulla? dic vt pleniſſime dixi in.l. platā.C. de ſen.⁊ interlo.oīm iudi.in lectura mea. ¶ Anito q̄rit Ja.ſi vaſall⁹ p lōga tpa pſtitit Quitiū tī nō ſpecificauit feudū: vtrū dñs poterit eū cogere ad ſpecificationē feudi? Et ſi ñ vult ſpecificari: vtrū qcqd poſſidet pſumat̄ feudū. Si vo vult ſpecificare vtrum cogatur oſtendere inſtrumentum? ⁊ dic q

5 ¶ Ego dico. Vide ſaly.in.l.contra negantē.C.ad.l.aquil.bart.in.d.l. eum qui ⁊ que dixi in quoddam conſilio hic bononie.

⁊ ¶ Hoc dicit Singularis caſus ſecūdum moderniores in.c.fi.de pſcri. ⁊ dicūt nō ꝓcedere in eccleſia qz requiritur ſpaciū.xl.anno.and.bar.

2 ¶ Adde. q etiam apud ſeruuz nomie dñi eſt qnedā cy.poſ.p quā dñs pſcribit. ff.de cap.l.in bello.ſ.facte q marc.⁊ tra. iul.negabat.

¶ Cōſcien tia. Vide bal. in.l.cum quis C.de iur.⁊ fa cti ignorantia vbi refert pe. ⁊ quod notat in.c.ij.de reg. iur.in.vj.an. barba.

a ¶ Dicam. Adde q be/ neficiū eccle/ ſiaſticū lōgiſ ſimo tpe non acqrit extra de teſti.c.ex p te. Adde qñ pſcriptio pro cedit ex poſ/ ſeſſione ad / uerſarij nun/ quā hz ꝓſen/ ſum eius con tra quē pſcribi tur. Quid er/ go ſigs dicat ita ꝓſentio vt pſcribas: Re ſpōdeo nō eſt mera preſcri ptio: ſz vna cū pacto fauora bilis eſt ⁊ ex ea ēt longiſſi ma queri pōt dñiuz directū ar.inſti.de re rū diui.ſ.ſigſ a non dño.qō not. Et ſcias q in.l.cū de⁹ i rē verſo lz p/ ſumat̄ cōtra/ ctum p̄ceſſiſſe tī nō ē natura lis obligatio. ⁊ iō in.l.ſi cer tis annis.C.ō

pac.nil opatur illa pſtatio qz naturaliter nil operatur. Et no.q exceptio p ſcriptiōis ſi ligda ſit ⁊ añ litē cōte. opponat̄ ipedit eius ſūmariū ꝓceſſuz et intentionē agentis nō ſolū finale ſed etiā intētionē ꝓcedēdi qz cām finit. C. de edic.diui.adri.tol.l.fi.ſm But. Et nota q ius cōe habetur p titulo ad p ſcribendū cō/ tra.extra ō cō fir.vti. vl' in/ uti.c.cum dile cta in nouella b ¶ Intelle ctū. Vide ple ne bart.in.l.j. ff.ſolu.ma.an dreа.bar.

c ¶ Vide. Et pbatis ex tremitatib⁹ p ſumitur ꝓtinu atio tpis qz ſi eſſet vacuū tē pus tī ſuis ex tremitatib⁹ ac creſcit ſeu ac/ cedit. vt.l. ſic ſ.ſupuacuum ff.q.mod.pig. vel hypo.ſol. ⁊ ibi per Cy. Extra nota q cum titulo oīs ſeruit⁹ habēs cām diſcōtinu az pſcribit̄ lō go vel ſaltim lōgiſſimo tpe: ſed ſine titulo acqrit̄ in cōti/ nuū tp̄s habē tib⁹ cui⁹ ꝓtij memoria non exiſtat. Sz ia/ co. de rau. et Pe. vt nota. Cy.ff.de legi. l.de qb⁹: i illa qōne quāto tē poze pſcribat̄ ꝓſuetudo ⁊ ibi vide ex̄ nō q q intēdat dñiū ex titulo quez ꝓtendit a dño reportat victo riā pbata pre ſcriptōe vt no ta.ex̄ de cenſi. c. ſignificauit Secus ſi oīne ius intentauit de fide inſtru. ca.inter.dile/ ctos.

hec queſtio eſt notabilis et fuit de facto in regno ſi/ cilie.⁊ allegat primo q debeat oſtendere ar.ff.de in/ ter.ac.l. non alienum de ali.⁊ ci.le.l.penult.in princ. in auct.de man.princi.ſ.coges.colla.iij.C.de dona. l.ſi quis argen. Item qz vr̄ ꝓ toto patrimonio pſti/ tiſſe ſeruitiū.ff.de iud.l.ſi fideicōmiſſuz.ſ. tractatuz. Sed in ꝓriū q dñs debeat pbare.C.de fide inſtrumē. l.plures apochis de pigno.act.l.nec creditores.⁊ di cit q hec q̄ſtio ē ſabbatina ⁊ qō dñs Azo. determi/ nat cōtra vaſallū.ar.ff.de ꝓfeſ.l.certū.⁊.xij.q.ij.c.lō ginquitate. qō putat verū niſi vaſallus hēat iuſtā cau ſaz ignorantie. ar.l.qui in alterius de reg.iur. Tu dic q inuſtis factis antiquis ⁊ implicitis vbi nō apparēt inſtrumenta nec teſtes originarij recurritur ad cōem hominū memoriā ⁊ famā. vt.ff.de proba.l.ſi arbiter ff.de nego.geſt.l.at qui natura.ſ.cum me abſente. et C.de rei ven.l.iudicia. naz fama q̄ diu viguit inducit preſumptionem iuris.⁊ ſuper hoc etiā domeſtici in/ terrogabūtur: ⁊ ēt vxor.in.l.ij.C.quādo ⁊ qui. quar ta pars de lib.x. Et adde quod nota. ff. de rei ven.l. ſi in rem agat aliquis iu prin. Item dic q ſi heres iu ret ſe non habere inſtrumenta non cogitur ad ea ex/ hibenda. vt.C.de fi.inſtru.l.fi. Sed ſi habet vel con/ feſſus eſt ſe habere tunc cogitur ad ea edenda. ff. de acti.emp.l.titius. nec cogitur iure contract⁹. vt.C. ad.l.fal.ſi predioꝝ. niſi cogatur iure vltime volūta tis. ff.ad.l.fal.marit⁹.ſ.fi.vbi cogitur ex diſpoſitiōe legis: ſi ergo non producit ipſa ſeruabit̄ practica Jn/ no. quam ponit extra de fi.inſtru.c.g.perpetuus vbi oīuo vide.⁊ facit.C.de probatio.l.ſi de poſſeſſione.⁊ ff.de in litē iuran.l.in inſtrumentis.⁊c.

Si quis per triginta.

Caſus Quidā dam per.xxx.annos rem alicuius tanq̄z in feudū poſ ſedit ⁊ pro ea ſeruitium preſtitit dño preſcribit in feu dum. hoc dicit [a]. Adde p preſtationem nō ꝓbat̄ ali ud q̄z iudicium. ita dicit Jac. de are.C. de rei ven.l. indicia: ⁊ ideo eſt neceſſaria preſcriptio q̄ veritatez in ducit [?]. Sed quid dices etiā in alijs caſibus: nūquid allegans preſcriptionez longi tēporis ⁊ lōgiſſimi ſit ſibi contrarius? Reſpōdeo q non vt notat Cy.C.ō ſeruis fu.l.j.ſm Ricar.mal. dicit Accur.ff.de re.iu. in.l.id quod noſtri in quarta opi.q is contra quē p/ ſcribitur nihil facit. i. tacet. Accur. Dicit Jnn.q tu/ tus auctoritate canonis inducentis preſcriptionem non debet dubitare de conſcientia [*]. de iurepatro.c. cura quod not.⁊ ſtatim plenius dicam [a]. ¶ DE TRIGINTA. Nota q dictio per: notat tem/ tempus perfectū. vt.ff.de verb.ſigni.l.vrbana.ſ.per noctare. item actus continuationem. Quomodo er/ go probabitur iſta continuatio per teſtes: impoſſibi le eſt qupd ſemper viderint. Item ciuilis poſſeſſio. id eſt poſſeſſio animi eſt inuiſibilis? Reſpondeo teſtes poſſunt dicere ſe ſemper vidiſſe poſſidere. naz hoc di cttum vidiſſe, partim refertur ad viſum corporalem: partim ad intellectum [?]. ar.ff.de ma.teſta.l.meuia.⁊ nota.per By.in.l.j.ff.ſolu.ma.vbi vide. [c] ¶ Sz qd econtra: dixit teſtis vidi per.xxx.annos. Petruz nō poſſidere ſed martinum: vtrum ſit iſte falſus teſtis? dicit glo.q nō.in.l.j.ſ.j.ff.de iti.actuq3 priua. By. ⁊ Jaco.de are.ibi contra. Tu dic q aut teſtis aſſerit negatiuam in vno ⁊ affirmatiuam in altero: tunc gl. dicit verum quia ex vna affirmatiua ſequitur negati ua quotiens.n. ſuppoſitis principijs cadentibus ſub ſenſu teſtis ſequitur aliquid quod non videtur tamē illud inniſibile per ſenſum probatur vt not. Jo.mo. in.c.j.de cōfeſ.li.vi. Aut teſtis ſimpliciter aſſeruit ne gatiuā ⁊ de affirmatiua contraria nil loquitur: tunc

c ¶ Retinere. intellige quando bona fide continuit vt in. c. ij. de re. iur. in. vj. and. barb.

d ¶ §. Alie. Sed cert cibi glo. videtur innuere cõtrariũ qõ nõ est necesse bonã fidẽ ꝓbari. Cũ consistat in animo facit. c. cum auditis ꝛ. c. cũ olim de ꝓscripti. vbi allegata fuit ꝑscriptio nec bita mentio bone fidei vide gl. in. c. si diligenti. ꝛ c. fi. õ ꝓscri. q̃ dicit qõ bona fides ꝑsumit ꝛ gl. xvj. q. iij. c. lz. ꝛ ibi notaui in decreto sed certe intellectus bal. ẽ notabilis ad illã gl. põt dici q̃ allegãdo ꝑscriptionẽ videt allegare bonã fidẽ ꝛ ita tenẽt moderni ores in. d. c. fi. ꝛ vide q̃ notaui ad bar. i. l. celsus. ff. de vsuc. viõ gl. in. c. sanctorũ de ꝑscri. q̃ dicit qõ in dubio ꝑsumitur bona fides vide bal. in. l. j. C. õ serui. vbi dicit q̃ nõ ꝓsumit si nõ ꝓcedat titul⁹ allegat Cy. ibi vide bar. in. l. celsus. ff. de vsuca. ꝛ vide Inno. in. c. cũ ecclesia sutrina de cã pos. ꝛ ꝓprie vbi dicit qõ bona fides nõ ꝑsumitur tu restringe illud dictũ suũ qñ quis ꝑscribit contra ius cõe vide ibi vide glo. i c. fi. õ ꝓsũp. sed ponderа glo. in cle. appellanti õ ap. vbi notorium debet allegari nõ probari rñde qõ istud resultat facto iuris ergo nõ est allegandũ ité q̃ istud est infallibile debeo allegare. ergo probare c. nõ ẽ õ ꝓsue. in. vj. in gl. lz fallat in notorio resultante ex facto ꝑtis ꝛ inq̃tuz ista glo. dicit qõ talis testis non probat negatiuam sz est suspectus õ falsitate. vt extra de causa pos. ꝛ propri. c. cum ecclesia. ꝛ ita itelligit dcm̃ dy. ꝛ Ja. Quero h̃ ex q̃ possessione acquirit feudũ: si tu dicis ex naturali falsuz videtur. ff. de acquiren. rerũ do. l. acquiritur. §. fi. ꝛ q̃ impossibile est q̃ corpore semper possideat vt no. in sti. de interdi. §. hodie. So. dic q̃ ciuilis possessio dicitur duobus modis. vno modo quelibet possessio inuisibilis que consistit in animo. Alio modo dicitur ciuilis prout est species quasi oppositа possessionis naturalis. Loquendo ergo primo modo dic q̃ prescribit ex ciuili que ex corporali nata est. ꝛ sic non ob. l. acquiritur. q̃ ibi loquitur de prescriptione proprietatis: sed h̃ loquitur de prescrip. vtilis dominij in qua sufficit possessio ei correspondens vt. ff. de publica. l. cum sponsus. §. in vectigalibus. Et no. prescriptiones non in penã inductas fuisse sed ꝓpter libertatẽ subditorũ ne de iure suo semper dubitent vt eleganter no. in auẽ. de tempore non solute pecu n. c. §. j. coll'. vij. que glo. non est alibi. ¶ FEUDA ¶ No. verbum q̃ possessio debet esse formis id est tãq̃z feudalis. sic. ff. quẽad. serui. amit. l. fina. et hoc modo loquitur. l. cum de in rem verso. ff. õ vsuris. que loquitur de prestatione formi id est causa inserta. Secus in informi q̃ non operatur plus prestatio q̃z stipulatio: que sine causa non habet effectũ. vt ff. de excep. doli. l. ij. §. circa. Item legum presumptiones non adaptantur ad ea que a. l. habent incertaz formã erogationis. vt. ff. de an. le. l. seyo. Ad hoc facit id quod dicunt doc. solẽnitatẽ presumi circa ea q̃ formiter acta sunt ꝛ non circa informia id est vbi nõ apparet causa vt no. per Pe. ꝛ Cy. in. l. j. C. de contrahenda ꝛ cõmit. sti. ꝛ hoc totũ intendit dicere gl. ordinaria in. d. §. circa. ꝛ. ff. de acti. ꝛ oblig. l. obligationũ fere. §. placet. ¶ VERY POTEST. Sz quero nunquid sicut vasallus prescribit feudum ita ecõtra dñs prescribat ius petendi seruitium: ꝛ videtur q̃ non: q̃ ius agendi actione personali non potest prescribi cum non possideatur vel quasi. vt. l. vlti. ff. quorum bonoꝝ. Contrarium dicas q̃ ista ẽ ꝓscriptio correlatiua: ꝛ ideo vno extremo dato aliud de necessitate sequitur. vt. l. fi. ff. de indi. vidui. tol. ꝛ ff. de iureiur. l. si duo patroni. §. si quis iurauerit. ꝛ. § marcellus. ¶ Extra no. q̃ ille qui prescripsit potest rem cũ bona conscientia retinere [c], alias nullus posset excipere de prescriptione. q̃ cuz iudex videret eũ delinquere ex officio suo repelleret eum. Hoc not. ꝑ Inno. extra de iurepa. c. cura. ꝛ in. c. j. de prescripti. ꝛ ibi Ber. dicit accur. q̃ ille qui prescribit habet veritatez iuris pro se licet non habeat primordium veritatis. vt. ff. de eden. l. j. in prin. in glo. magna. Ibi quia potest esse ꝛc. quã gl. no. Et scias q̃ prescriptio non supponit consensum aduersarij. vt no. ff. de dolo. l. j. in fi. in prin. in glo. fi. ver. sed quaten⁹ que glo. est multum no. tamen in prestationibus bene est ibi consensus ꝛ in quibusdam patientijs. vt. C. de peti. here. l. si filius. ꝛ no. in. l. penul. C. cõmuni diui. Et no. q̃ glo. appellat quandoqz prescriptionem consuetudinem. ꝛ dicit q̃ talis consuetudo quandoqz equiualet veritati vt no. C. de serui. ꝛ aqua. l. j. in magna. glo. ver. item q̃ dicit. ¶ Querit h̃ glo. vtrum feudum possit prescribi mala fide: ꝛ dicit q̃ sic q̃ cõsuetudo feudorũ non distinguit ergo nec nos: ꝛ erit speciale in feudo propter seruitia que sponte recepit dominus a vasallo. ꝛ ideo non est necesse q̃ in prorogatiua prescriptione feudi fiat mentio bone fidei: licet secus in alijs prescriptionibus. oportet enim ĩ illis bonam fidem allegare: alias nunq̃z presumerẽt. feudum prescribit cũ mala fide. d. anto. ꝛ Jo. de imo. ꝛ abbas in. c. ad audientiã de ꝑscrip. tenẽt ꝓtrariũ vide q̃ ibi dixi ꝛ vide bal. in. c. j. ad finem s. de conten. inter do. ꝛ fide. and. barb.

e ¶ Decreto. Et ideo nõ exigitur bona fides quare nec mala fides esse vt no. instit. de acti. §. alie. [d] quoniam facti est ꝛ aĩ iõ nõ presumit̃ nisi allegetur vt no. ff. de acqui. re. do. l. bonefi. sed Jaco. de bel. tenet contrarium quia dicit q̃ nunquam cum mala fide prescribitur dominium ꝛ per consequens non prescribitur feudum sed sola exceptio vt. C. de prescriptioni. xxx. anno. l. siquis emptionis. ꝛ si aliquando inuenis q̃ malaz fidem habens prescribat: puta si sum obligatus tibi ad dandum meum fundum considera q̃ ego nõ possideo mala fide fundum: licet sciam me teneri personali actione. vt. ff. de vsucap. l. pignori. §. fi. nec possideo actionem quia actio est penes creditorem. Unde in ista prescriptione non requiritur possessio ꝛ ꝓ consequens nec bonefidei possessio ꝑm Bar. qui ita no. ff. de vsuca. l. sequitur. §. si viam. Aut igitur prescriptio currit ex possessione ꝛ requiritur bona fides Aut sine possessione vt in actione personali ꝛ non requiritur bona fides ꝑm Bart. Certe si scit se debere: dolus prescribitur id est tempore non conuale/scit ꝑm canones. Sed simplicitas canonistarum de ista non subtilitate non curaret: quia ille qui scit se debere semper peccat non soluendo: presertim si dies vel creditor interpellauit. vt. ff. man. l. dolus. quo casu etiam spoliari videtur. vt extra de electio. c. querelam. scilicet denegando ꝑm Innocen. merito non debet in suo delicto foueri vt extra de consue. c. cum tanto. Tamẽ in foro iustiniani vera ẽ opi. Bart. quia ius commune ꝛ statutum ꝛ consuetudo possunt statuere q̃ malefi. possessor prescribat non fauore prescribentis sed odio negligentis. C. de edi. diui adria. tol. l. edicto. §. finali. ꝛ est ista potius quedam pena legalis q̃z prescriptio. argu. ff. ex quibus cau. ma. sed ꝛ si per pretorem. §. sed si dum decreto [e] ¶ Sed quero nunquid statutum possit tollere naturalem obligationem creditoris negligentis agere? dicit Bar. q̃ sic. scilicet quo ad effectum ciuilem autem tollit ipso iure. vt. l. fi. ff. rez ra. ha. Ego dico q̃ si statutum diceret q̃ creditor quia non petierit. j. tãtum tempus intelligatur fecisse pactum de non petendo. vel q̃ intelligatur. l. solemniter per acceptilationem liberasse debitorem. vel q̃ intelligatur ei solutum in effectu q̃ tunc bene tolleret naturalez obligationem saltem in effectu. sed si simpliciter interdiceret q̃ ratione negligentie tollatur obligatio naturalis: puto q̃ obligatio naturalis in foro statuentium elidatur: secus in foro canonico [f] ratione peccati. ꝛ hoc probo sic certum est q̃ si ab initio esset sola naturalis non tolleretur per tale statutum. q̃ vbi non est actio ibi nec prescriptio. Facit quod not. ff. de nego. gest. l. at qui natura. ꝛ. l. proculus in vltima glo. ergo vbi est naturalis ꝛ ciuilis obligatio q̃ sunt due radices obligationum. vt no. institu. de oblig. in princi. remanere debet naturalis que est de iure gentium que sufficit ad procedendum per viam denunciationis in foro ecclesie nec debemus dicere q̃ propter consortium ciuilis naturalis obligatio infirmetur. vt no. ff. de pac. l. si vnus. §. pactus in glo. que incipit immo videtur. Porro si statutum nõ refert se ad obligationem: sed ad personam agẽtẽ puta quia dicit q̃ creditor non audiatur: tunc non tolleretur aliqua obligatio. nam ꝛ. l. dicit excommunicatum audiri non debere: ꝛ tamen ex contractu celebrato ante excommunicationem vel post debitor ei naturaliter ꝛ ciuiliter obligatur licet interim petitio suspendatur. vt infra hic finitur lex deinde cõsuetudo regni inci. §. domino guerram quo casu puto q̃ dictum statutum non impediat quin debeat audiri in curia ecclesiastica. nisi iusta causa

põt vbi legis auctoritas interuenit ꝛ iustificat. l. j. C. õ his q̃ ve. etate ipe. Et econtra vbi lex cõtradicit expsse ibi bona fides adesse nõ põt. C. õ his q̃ vt indig. l. j.

f ¶ Canonico. An valeat statutũ i foro politi. qõre dicor si nõ petat debitus. j. x. ãnos cadat ab eo: vide bar. in. l. omẽs populi. ff. de iustic. ꝛ iur. ꝛ ang. in. l. j. de ꝓsti. ꝓ. an. b.

g ¶ Foro. Tu limita hoc nisi eẽt gabella q̃ posset fraudari voluit bal.i.c. j.j.que sint reg.ꝛ.l.cũ ꝓponas.C.de naut.feno.ꝛ in.l.ij.C.de iure annu.au reo.ꝛ in.l.veluti.ff.de inst.ꝛ iure.ꝛ vide eundẽ in.l.ij.C.de vectig.ꝛ ang.in l.vectigalia.ff.de vectig.ꝛ vide q̃ dixi in.c.pe.al' ante penul.de iude.ꝛ vide bal.in a ũt. de bal.in a ũt. ad hec.C.de iud. An.bar.

h ¶ Falsuꝫ Idem in simili sẽtit bar. in extrauagan ti ad repmẽd. in ỹbo denun ciatiuo vbi dicit qõ in macedoniano vel velleiano nõ habet locũ de nunciatio i foro canonico idẽ sentit inn. i.c. qꝛ pleriqꝫ qõ prescribẽs bona fide non tenetur in foro aime quia prescriptio ẽ inuenta propt bonuꝫ ꝛ equũ ꝛ idẽ ibi tenet in macedonia no ꝛ transeũt moder.in.c.fi. de prescript. An. barba.

cũ repellat.verbi gratia. dicit statutũ q̃ q̃ ñ soluerit gabellã nõ audiatur.nã hoc statutũ factuꝫ est fauore publice vtilitatis principaliter et secundario : ꝛ ideo debet seruari in quolibet foro g. vt extra de fo.com pe.q̃ clericus. Idem dico q̃ si statutũ dicit q̃ si instrumentũ nõ fuerit registratum in memorialib⁹ pre sumatur falsum h. nam cum istud sit principaliter fa ctum ad supplentendos malos mores falsificãtium in vtroqꝫ foro debet pariter obseruari vt nota.ff.de postu.l.ex ea. Et si diceres ꝓtriũ sequeretur absur dum q̃ licet cõsuetudines feudoꝝ dicant q̃ requirã tur pares curtis vel breue testatũ:certe per recursum ad ecclesiaꝫ iste cõsuetudines essent ludibꝛie.qꝛ in fo ro ecclesiastico scriptũ est.in oꝛe duoꝝ ꝛc.qõ ẽ falsum iuxta nõta.in.l.j.ff.de cõstit.principũ. Quero qd est quod dꝛ in.d.ꝟ.si viam.vbi dꝛ q̃ de seruitute vie do minus non repellit vicinũ.nam hoc est falsum ipo di cto ꝛ facto cũ cõpetãt restitutoꝛia interdicta? Respõ deo littera vult dicere q̃ non dicit expelli quãtuꝫ ad impediendã libertatem naturalẽ ipsius agri. h enim naturalis status rei est ille qui inducit facultatem pre scribenti : quia ex tali prescriptione nihil acquiritur prescribenti: sed soluꝫ remouetur obstaculum quod obstabat libertati:que libertas habet oꝛiginẽ bone fi.quia est de iure naturali prediorum.ꝛ ex vi proprie tatis debet esse apud dñm predij. Unde dicit Guil. de cu.alibi q̃ ipsa proprietas habetur loco tituli vt ipe nota.C. de prescrip.xxx.an.l.siquis emptionis in ij.q.vbi etiam dicit q̃ dñs prescribit titulo pro suo ponens talem casum. Quidam prescripsit cõtra do minũ postea cecidit a possessiõe ꝛ reuersa est possessio ad dñm.nam dñs ratione proprietatis prescribet ti tulo pro suo:nec est necessarius alius titulus.tamẽ in isto exemplo ego requiro bonam fidem. Et ista que stio est vtilis etiam in materia feudi q̃ dñs possit ecõ trario prescribere ex sola proprietate sine alterius ti tuli adẽptione.nã non prescribit vtile dñium sed ei⁹ amotõꝝ ꝛ consolidatõꝝ ꝓprietatis.vt.ff. ad trebel.l. si heres. ¶ Quero vtruꝫ si statutũ abbreuiet prescri ptiõꝝ.xxx.annoꝝ.an habeat in tali statutum locũ di stinctio.l.siquis emptionis.C.de prescriptio.xxx. an noꝝ:ꝛ puto q̃ sic : quia tempus surrogatum loco alterius temporis sapit eius naturam. Et vtoꝛ argu mento bꝛocardico.ar.l.si eum.ꝟ. qui iniuriarum. ff.si quis cautio.ꝛ.C.de tempo.in inte.rest.l.superuacuã. ¶ Deinde quero prescriptum est contra sententiam iudicis:vtrum hoc casu habeat locum recursus ad ec clesiam sicut dixi in pacto? Respondeo non quia ob ligatio que inducitur ex sententia non est de iuregen tium:presertim cum sententia sit niqua.vt.not.ff. de condi.indebi.l.iulꝛ.cum sua materia. Facit quod no tat Inno.de imu.ecclesiarum.quia pleriqꝫ. ꝛ ibi vi de in nouella. ¶ Postremo quero vtrum quãdo re curritur ad ecclesiaꝫ propter defectuꝫ iusticie iudicis secularis habeat locum coram episcopo sacramentuꝫ in defectum probationis? Respondeo nõquia sacra mentum aduersarij mei non inducit conscientie lesio nem.ꝛ recursus ad ecclesiam non est efficax nisi mani feste appareat de conscientia lesa vt notat Inno. i ex tra de iudi.c.nouit.ꝛ nota.in.c.j.de iu. patro. in cle men.non autem posset dicere se non habere conscien tiam lesam debitoꝛ cum plene probaretur cũ nec pur gare tunc se posset.ꝛ ita intetelligo quod ibi supple tur per Host.ꝛ in nouella.licet.n.nemo sciat coꝛ alte rius.vt nota.ff.de pac.l.iuris gentium.ꝟ. pactoꝝ ta men in isto casu pro scientia est ipsa legis dispositio. ¶ Ultimo concludo q̃ recursus ad ecclesiaꝫ nunq̃ habet locuꝫ nisi quando iuris ciuilis obseruantia ha

i ¶ Inno. Nota qõ quando recurritur ad iudicem ecclesiasticũ non refer tur sacramentũ in defectũ semiplene probationis vide alias notabiles li mitationes p ludo.in.l.admonendi quibus adde istam. An.bar.

k ¶ Negocium. Vide bal.qui ita dicit in aũt clericus.C.de epi.ꝛ cleri.a liter loquitur in auté.ad hec C.õ vsu.d. ab bas. in.c. no uit allegat bal hic vide ibi ꝛ bar.in verbo p denũciatio nẽ ia extraua gan.ad repri men. And.b. l ¶ Usurax. Adde q̃ res iudicata idem est q̃ snia.sed res transiens in rem iudica tam est idẽ cũ non posse ap pellari. ff. de pig.si fũd⁹.ꝟ. si plures. Itẽ nota q̃ execu tio dꝛ effectus senten. C. õ iu di.properaa.u dum.ꝟ. sin tem reus ꝛc.

bet in se peccatum:de iure naturali ꝛ non in penaruꝫ executionibus vel odiosis.ff.de mino.l.auxilium de condi.inde.l.si pene.in princi. Item iste recursus nũ quã habet locum si per diffinitiuam iudex secularis decidat negocium k vt in.c.vltimo.de excep.li.vj.ni si esset causa ecclesiastica:vt vsurarie prauitatis vt ibi pꝛ voco enĩ prauitatẽ simulationẽ in fraudẽ vsuraꝝ. l

Qui clericus. Si vasallus clericus vel monachus efficia tur feudum amittit.hoc dicit. LLERJCUS. scilicet secularis vt differat a sequenti tex.aut votum ꝛc.vbi loquitur de religiosis.si eniꝫ sit talis clericus qui possit habere proprium vt clericus secularis:sed si non vt clericus regularis:tũc perdit feudum eo ip so sine alia sententia. Nam quotiens ratiõe status in comparabilis quis priuatur:eo casu ipso iure priua tur. Tex.est hic notabilis in verbo hoc ipso. Et not. q̃ si istud feudum erat nouum redit ad dominũ:si pa ternuꝫ ad agnatos.vt.ꝟ.de mili.vasal.qui arma. bel. depo.c.j. Pe.de cer. ¶ Opp.clericus secularis po test seruire per substitutum.vt nota.j.de be.feu.c.j.ꝛ C.de epis.ꝛ cler.l. quisquis.ꝛ.ff.de verboꝝ.oblig.l. continuus.ꝟ.si ab eo.ergo non perdit feudum. Glo. hic tangit ꝛ non determinat. Tu dic distinguenduꝫ esse genus seruitioꝝ.nam si feudum est datum ad tale seruitium quod possit vel soleat per alium expli cari durat feudum:alꝫ non:quia non debet statutuꝫ obligationis variari.arg.ff.de verbo.oblig. l.insulã intra biennium.ꝛ quia non debet domino per vasal lũ conditio iniqua afferri.vt.ff.de regu.iur.l. non de bet alteri. ¶ Oppo.nam si vasallus videt se amissu rum feudum retrabetur ab ordinum susceptione ꝛ a dei seruitio.quod est absonuꝫ.vt nota.per Ly.C.ad trebell'.auc.nisi rogati. Item religionis habitus nõ debet nocere sed prodesse.vt.C.de epis.ꝛ cleri.l. deo nobis.So.rei qualitas soluit contrarium. ¶ Que ro vtrum istud.c.intelligatur in eo qui suscepit ordi nes minoꝛes:nam de facili agnati si hoc eẽt possunt circũuenire quendam adultum in susceptione mino rum ordinum nisi dicas q̃ minoꝛ restitueretur in in tegrum:non quia assumpserit clericatum sed quia a miserit feudum dimittendo ergo clericatum recupe raret feudum ope restitutionis non ipso iure.vt.j.de bene.feu.c.j.ꝛ nota.j.eo.ca.natural'. Vel dic verius Aut assumit ordinem sacrum ꝛ tunc perdit feudũ qꝛ efficitur miles dei. Aut non sacrum ꝛ tunc refert:aut obtinet beneficium ecclesiasticum ꝛ idem. arg.extra de rescrip.graue.in cle. Idez si impetrauit lꝫ nondũ obtinuerit.arg.ff.de diuoꝝ.l.fi. Si autem nec habet nec impetrauit non perdit feudum etiam si sit intitu latus ad titulũ sui patrimonij quia non est miles dei licet fecerit preparatoria. Unde Jo. fasolus de pis. in summa sua intelligit istum tex.. quando assumpsit sacerdotiũ vel ordinẽ sacrũ alꝫ nõ. Itẽ si assumpsit sacerdotuꝫ est in potestate domini:vtrum velit auferre vel non. Sed si est factus monachus omnino va cat feudum quia habetur pro mortuo. Similem di stinctis.facit Bart.ff.de concubi.l.in concubinatu. Verba autez Jo.fa.doc.predicti in summa sua in ti. qui.mo.feu.amit.sunt hec. Item perditur feudũ cle ricatione.scilicet si vasallus factꝰ sit sacerdos vel mo nachus vel canonicus regularis vel sit in sacris ordi nibus:vt.j.si de feu.fue.controuer.c.si clericus.sic ẽt soluitur compromissuꝫ sacerdotio aduenieẽte licet de nouo posset in sacerdotẽ cõpromitti. sic ergo clerico poterit de nouo indulgeri. ff.de arbi.l.nõ distingue mus.ꝟ.sacerdotio. Monachi vero qui sunt inhabi les ad fuiẽdũ feudũ merito pdũt illud:qꝛ p mortu

m ¶ Plu.ar. Hec etiam faciũt cõditionẽ illã verificari si sine liberis decesserit. de condi. ⁊ demon. l. fideicõmissum. ff. de lega. ij. si ita quis. §. fi. ⁊ sub argu. iste tex. ⁊ similia q̃ sicui concedatur quid in emphiteosim pro se ⁊ liberis non comprehendantur adoptiui.

n ¶ Aper. tab. Et adde quod habeť. j. de fi. nat. ex matrimonio ad mor. ꝓtra. in. c. j. Sz Ja. aur. intelligit hoc. c. de feudo acqsito cõtẽplatione primi matrimonij ⁊ ideo primi filij tantuz succedunt. ar. ff. de vulgar. sub. l. fz si plures. §. in arrogato. ⁊. ff. de colla. bo. l. j. §. id qõ. ⁊ eodem mõ expone quod dicit de ceteris bonis acquisitis. cõtẽplatione primi matrimonij. Alij ĩtelligunt h̃ q̃ istud. c. nõ est seruanduz q̃ est inigissimuz ¶ Prima opi. mihi placet. Adde q̃ differẽtia ẽ vtrũ aliquid cõcedať tibi ꝓ me gn ꝓpter me vt. ff. de peculio lega. l. dominus sticho per accur.

o ¶ Hoc dicit. naturales enim stantib⁹ legitimis ⁊ naturalibus ꝓpe admoduz turpes sunt. vt arg. probatur insti. de ioffi. test. in. §. sororẽ. ⁊ ideo in feudo ō bis simpliciter cogitatum nõ videtur. j. eo de spurijs. fortiuſ dixi q̃ sũt infames.

is reputandi sunt quo ad mundum. C. de epi. ⁊ cle. l. deo nobis. in auc. de nu. §. distrahunť. col. iiij. Et ratio est quia cũ facti sunt milites xp̃i desierunt esse milites seculi vt. j. hic finiť lex. §. ex hoc illud. ⁊ amplius deo militans non implicet se negocijs secularibus. extra ne cleri. vel mon. c. j. ⁊ per totum.

¶ Quid autem si ingressus ante ingressum habeat precariam vel libellum vel vsufruc. in rebus alienis an duret etiam post ingressum viuente saltez eo? Respon. sic arg. C. de epi. ⁊ cleri. l. siquis presbyter. de leg. ij. l. peto. §. j. de dona. inter vi. ⁊ vxo. l. si moꝛs. j. rñ. Ratio est quia in talibus non exigitur seruitiũ personale sed reale quo ad monasteriũ. poterat eque solui. arg. insti. de acqui. per arro. §. fi. Sed videť q̃ si debeat monachus vel sacerdos ingressus seruitiũ personale prestare q̃ illud possit prestare per alium sibi similẽ substitutum. arg. C. de argen. in rebus. l. fi. li. xij. C. de epi. ⁊ cle. l. quisquis. ff. de consti. pecu. l. qui autem. §. pe. Sed si velis hanc opi. sequi cõsidera in substituto ea que no. in summa. s. qui po. dare in feu. §. item dabit in feudum Jo. faso. Et adde qõ no. ff. de mino. l. ex causa. §. papinianus.

Et si vasallus. Vasallus feudũ non amittit etiam si omni anno domino se non presentet. hoc dicit. Et est ratio quia lex hoc non dicit. ergo nec nos dicere debemus. ff. de acquiren. here. l. fi seruum. §. non dixit. ⁊ ff. si quis a pa. fue. manu. l. penul. Econtra quod lex dicit ⁊ nos dicere debemus. vt. ff. ō alea. l. j. §. quod autem.

Omnes filij. Casus. Vasallo moꝛtuo filijs pluribus superstitibus omnes fidelitem facere debent domino si feudum indiuisum tenent. sed si feudum ex diuisione ad vnum peruenit ille solus tenebitur fidelitatẽ facere. hoc dicit. No. istud capitulum. ⁊ ratio primi dicti ẽ quia omnes habentur quasi vnus: ex eo q̃ in locum vnius succedunt. vt. ff. de condi. ⁊ demon. l. cui fundus. ff. de excu. tutoꝛum. in. l. ij. §. quocunqz. ⁊ quia fidelitas est quid indiuiduum. Et est ratio quia omne quod non est coꝛpus hereditarium actu vel habitu reputatur indiuiduum. vt. ff. de iurepa. l. carmelia pia. ⁊. l. quedam mulier. fanni. her. ⁊ quod no. in. l. ij. C. de lib. ⁊ eoꝛum lib. ⁊ ad idem. ff. de no. ope. nũ. l. de pupillo. §. si plurium res. ⁊. §. si plurium dominoꝛum. ⁊. ff. de condi. ⁊ demon. l. cui fundus. Tamẽ licet plures censeantur vt vnus non ĩtelligas q̃ sint vniuersitas: quia quotiens ius aliquod ex aliquo sumitur non ex vniuerso: id vniuersitatis esse impossibile est. vt. ff. de serui. rusti. predio. l. per fundũ. Iste ergo primus passus est quando pluralitas emergit ex parte debitoꝛis. nam casus in personam eius contingens qualitatem obligationis ĩmutare nõ potest vt. ff. de verboꝛum. obligatio. l. ij. §. ex his. ¶ Sed queritur quid econtrario si casus pluralitatis accidit in persona creditoꝛis casus enim in persona creditoꝛis. contingens bene potest nocere heredibus eius vt plẽ le. ⁊ not. ff. loc. l. si vno. §. item cum quidam. ⁊. ff. de var. ⁊ extraoꝛ. cog. l. j. §. diuus. Queritur ergo si dominus decessit relictis heredibus mꝰtis vtrum omnibus sit fienda fidelitas: an nulli ratione incertitudinis: an vero vasallus possit gratificari vni iuxta id quod dicitur ĩ alia materia. ff. ad sillo. siquis in graui. §. si cum omnes. de leg. ij. l. si seruum. §. si inter. C. de secun. nup. l. femine. ĩ fine. Ista questio fuit disputata per Pet. qui solẽniter allegauit ⁊ inter cetera assignantur tres rationes. Prima q̃ non est recedendum a tenoꝛe contractus. ff. de fi-

l ¶ q̃ nõ. Cõtrariũ tenet idẽ bal. in. l. eã quẽ vide q̃ ibi notaui ad bal. ã. b.

m ¶ Jn nouella. Non enim oportet impetranti exprimere specificaz qualitatem defectus sed sufficit q̃ exprimat defectum. Sed quid si legitimãs expressit ipse in sui legitimatione. quia dixit confero tale feudum filie tadeiusſ. l. fideiussoꝛes magistratuum. §. j. ⁊. l. stipulatõ eius: ⁊ no. accur. C. ad treb. auĉ. nisi rogati. Secunda quia non debet durius obligari reus propter casum contingentem in persona creditoꝛis. Tertia q̃ specialis ⁊ limitata obligatio non debet extendi. Econtrario ad partem affirmatiuam quia tacite videtur actum de heredibus: ⁊ quia obligatio ista ẽ trãsmissibilis: ⁊ quia transmittitur tanq̃z indiuiduũ. ergo ad omnes. ⁊ quia contractus debet plene interꝓtari. ff. loca. l. quero. ⁊ no. ff. de eo quod cer. lo. l. centum capue. Sed quicquid scripserit pileus: hec questio videtur terminari per. c. imperialem. §. preterea ducatus. vbi dicitur q̃ ratione vnius feudi non debet fieri fidelitas nisi. vni. ⁊ in hoc residet glo. Idez tenet Pe. de cer. ⁊ Ja. bel. Et adde quod no. ff. cõmu. diui. in. l. cõmuni diuidundo. in principio. ¶ Vnum. No. q̃ feudum per diuisionem bonoꝛũ potest ad vnum insolidum deuenire. idem no. C. fami. her. l. fi familie ⁊c.

Adoptiuus. Datur regula q̃ filius factus per adoptionem nõ succedit in feudo. hoc dicit. De hoc dic vt in summa Quid ergo de filio arrogato? Pet. de cer. ambigue loquitur. Sed tu dic idem quia impossibile est q̃ fictio naturalem veritatem inducat in aliquo subiecto. vt. ff. de libe. ⁊ posthu. l. filio quem pater. ⁊. C. ō iure do. l. in rebus. §. fi. Porro feuda ad naturaz respiciunt nisi auctoꝛitate principis esset arrogatus ea lege vt succederet in feudo. argu. eoꝛum que dicentur. j. c. naturales. ⁊. l. quod principi. ff. de aqua plu. arcen.

mulier. Mulier feudum habens decessit superstitibus filijs ex primo ⁊ secũdo matrimonio: queritur qui succedant in feudo? Respon. q̃ filij primi matrimonij hoc dicit. Hoc intelligo quando probatur super hoc vigere specialem consuetudinem loci. Nam iura consuetudinaria possunt disponere de successionibus. vt extra de testa. c. raynutius. hac ratione valet consuetudo q̃ succedat primogenitus: vt dixi. C. de summa trinit. in. l. cunctos. Sed si non apparet de speciali consuetudine loci filij equaliter succedunt. vt. s. de gradi. suc. in feu. c. j. ⁊ quod no. ff. de reg. iur. l. iura sãguinis. vbi eleganter no. q̃ successio ab intestato est de iure sanguinis: quod sine dubio verum est in liberis. vt. l. j. §. fi. de bis qui ante aper. tab.

Naturales. Regula datur q̃ naturales filij etiam legitimati nõ succedunt in feudo. h. d. ¶ Queritur quid si legitimati sunt per principem eo adiecto q̃ succedant in feudis? Respon. tunc succedunt cum legitimis propter suprem̃ principis potestatem ſm glo. ibidem Jaco. de bel. ⁊ Pe. de cer. ⁊ vt dicunt ista questio fuit de facto mutine. quam. q. latius prosequuntur domini. cano. in. c. per venerabilem. qui fi. sint legit. dixi in. l. eam quam. in repe. C. de fideicommiſ. ⁊ ibi de his que sequuntur ⁊ alijs in materia. ¶ Sz ego quero nunquid in tali legitimationẽ sit necesse q̃ exprimatur qualitas illegitimitatis? dic q̃ no. sufficit enim [l]: si est spurius q̃ exprimatur spurietas licet non exprimatur qualitas spurietatis puta quia nõ dicatur q̃ natus sit ex monicha vel adultera secundum Joan. an. qui ita notat extra de fi. presby. c. fi. in nouella. [m] ¶ Sed ego quero nunquid sit necesse q̃ princeps tunc apponat clausulam non obstante? Respon. non quando princeps rescribit specialiter ⁊ ex certa scientia. ⁊ hoc verbum ex certa scientia in litteris sit expressum. Secus si daret alicui generalẽ

lis monialis an valeat videtur q̃ nõ q̃ iste sermo est odiosus. vt no. in. l. pe. C. quẽad. testa. peri. Sed ibi loquiť in vltimis voluntatibus. vt. ff. ō lea. j. l. turpia. idem i cõtractu si fieret ob turpem causã ff. de actioni. ⁊ oblig. l. fin. Dicit Inno. q̃ legitimatio est res fauoꝛabilis extra ō resti. spo. c. ex parte p Innoc. Quid de eo qui natus est ex turpi matrimonio contracto a filio pꝛeter volũtate patris? Nñ. matrimonium est. ff. de contra tabu. l. iij. §. si emancipatus. matrimonium eni verbis ⁊ ex consensu contrahitur. vt. C. ō prescrip. xxx. anno. cũ notis

simi. no. An autem valeat dispensatio suppressa qualitate: qua expressa fuisset facilius dispensatū. dic q̄ sic. vt no. in. d. c. f i. de fi. presby. in nouel. Sed quid q̄ñ aliquis ipetrauit a principe id quod priceps nō consueuit facere: puta arrogare libertum vel legitumare natū ex scorto an debeat in libello precū ex primere cām: puta pp carē/tiam liberoꝝ dic vt no. C. ō adop. l. cū causa. quaz. l. no. n℄ Nō. Itez q̄ dispēsatio circa effectuz non disponit circa cāz ꝑdu centem. vt ibi ſm Ly. An ⁊ si iperator le/gitimet ꝑlem q̄ matrimoni um legitima/re non potest quia ⁊ si per legitimationē tollatur pena impossibile tñ videt q̄ tolla tur deformi/tas culpe. ar. i boc ō genera li abolitione i dulgētuz que nō tollit factū ff. de cap. ⁊ postli. re. l. i bello. ℨ. facte. Tu dic q̄ ge/neralis clau/sula nō obstā tes sufficit nisi rescriptū con tra se specialē derogatoriā habeat. vt. l. si quis in prī. testamenti. de leg. iij. ꝑ Dy. qō é seimp ve rum quando contra publi cam vtilitatē agitur. Nota q̄ ille dicitur naturalis qui est natus ex illis qui inuicem pñt contrahere matrimonium. Item spurius est ille qui est natus ex eo vel ea cum qua non potest contrahi matrimonium. Item spurius dicitur turpis persona: ⁊ infami equiparatur. vt insti. de inof. testa. ℨ. sozor. vt no. azo in summa. C. ex qui. cau. fa. irro. ⁊ ideo in feudo non videtur cogitatū de ipo et ante litem contestatam cognosci. Respon. non: quia respicit merita cau se principalis. ⁊ licet opponatur illi persone in qua debet fundari iudiciuz tamen q̄z iudicium potest fundari non impedit processum vt no. in. l. ij. C. ō edic. di. adri. tol. Secus si non posset fundari iudiciuz vel articulus. vt. C. de adul. l. quoniam alexandrū. Simile si nego aliquē ꝓcuratorem. Nā aut nego procuratorē iudicij ⁊ obstat ne procedaſ. Aut nego procuratorez cō tractus ex quo agitur ⁊ tunc debet lis contestari ⁊ postea de mandato cognosci. ſm Bart. in consilijs.

o℄ Succedunt. Idem tenet bal. in. c. innotuit. de elec. q̄ non succedant. ⁊ d. anto. in. c. tanta. quifi. sint legi. vbi tenet quod non dicitur legitimatus sed in. c. innotuit tenet quod dicicur legitimatus. idem tenuit in. c. per ve nerabilem. idē voluit. d. abbas. in. d. c. innotuit. ⁊ in. d. c. tanta. vide q̄ dixi fi. vbi tenet quod succedit in feudo. idem tenet io. an. d. pe. d. anto. in. c. la/tor. qui filij sint legit. bar. tenet contrariū in. l. ex facto. ℨ. j. ff. ad trebel. ⁊ cō trarium cōsuluit Ang. consilio. xxviij. ita cōsului ferarie. An. barba.

p℄ In nouel. An autem mutus vel surdus vel alias imperfectus legitimetur per matrimoniū. dic q̄ sic vt. l. pe. C. de posth. here. insti. Ego vero non dico q̄ infeudentur per matrimoniuz: sed q̄ legitimentur. Et nota q̄ naturales tantum testamentum paternum ⁊ paterne linee non possunt ex causa preteritionis rumpere vt no. in. l. j. ℨ. j. ff. de contratabu. Et nota q̄ consuetudo magnatum ⁊ nobilium non mouit bastardos. ⁊ hoc ꝓpter bonos mores custodiendos. imo bastardi non succedunt in patrimonio eoꝝ nisi in quadam particula que eis conceditur miserationis ⁊ alimentorum causa. vt. C. de na. libe. auc. licet ergo. nec in feudo. Item nota q̄ boni mores ⁊ honesti in matrimonijs attenduntur plus q̄ iuris subtilitas. ff. de ritu. nup. l. libertinū. ⁊ l. adoptio. ℨ. j. ⁊ l. semper in coniunctionibus. Et an bastardi sint de domo magnatuz. dic q̄ non. quia habent iura sanguinis. vt i. ℨ. vulgo. insti. ō cogna. succes. l. ex hac parte ⁊ l. spuri⁹. ff. vñ cogna. de v̄. sig. nūcia tio. ℨ. familie de hoc. p bar. in. fi. C. de v̄. sign. Et nota q̄ per instru/menta ātiqua probatur an/tiqua consan guinitas ⁊ ge nus. vt notat Ber. de testi. in. c. series. q℄ Facere. nota q̄ prohi bitus acgrere ex vltima vo luntate est ꝓ/hibitus acqui rere ex vi cō/ditiōis. vide calum sing. l. meuius. ff. de con. ⁊ demō. in eadē ibi in telligitur de agnatis. vide bal. i. l. si quis posthumos. ⁊ ibi est glo. singularis et ibi Ang. ff. ō lib. ⁊ posth. li cet ang. aliter dixerit i. l. he/redibus. ℨ. fi. ff. ad trebel.

⁊ si per legitimationem tollatur pena: tamen impos/sibile est q̄ tollatur deformitas culpe. vt dixi. s. r

℄ Extra nota an per instrumentum dotis tacite cō trabatur vel probetur matrimonium? dicit By. q̄ non. ff. de dona. l. donationes in concubinam. By. quando princeps legitimat ad feuda. Ista tamen non est gratia communis: vel exuberans. ⁊ ideo exu berans solemnitas requiritur vt dicatur in ea nō ob stante. c. naturalis. Sed vbi est gratia communis suf ficit dicere non obstante aliqua lege. vt no. ff. de reg. iur. l. femine. Sed quid si conceditur feudum cuidaz existenti in sacris recipienti pro se ⁊ heredibus suis? Respon. intelligitur de agnatis quoniam filios ha/bere non potest. ar. ff. ad trebel. l. heredibus. ℨ. fi.

℄ Quero an natus ex clerico in minoribus consti/tuto legitimetur per sequens matrimonium? Ricar. malumb. dixit q̄ non quia est natus ex damnato coi tu. vt. ff. de sta. ho. l. paulus. Tu dic contra quia con trahere matrimonium erat ab initio in patris pote/state. ⁊ ideo legitimatio trahitur retro. vt extra qui fi. sint le. c. tanta. ⁊ ita tenet Jo. an[s]. ℄ Quero quid de eo qui capit concubinam in articulo mortis sci/ens se euadere non posse? Respondeo tenet matri/monium nam hic est bonum prolis ex eo quia legiti matur proles quia legitimus habetur loco posthu/mi. vt nota in regula sine culpa in mercuria[t]. ℄ In gl. non generale. Sume ex ista gl. ⁊ ex alijs dictis su/perius q̄ regalia ⁊ baronias non legitimat nisi impe rator[u]. Item legitimat ⁊ matrimoniuz: debet tamē interuenire scriptura et etiam dos vera ⁊ non ficta. vt no. insti. de nup. ℨ. fi. no. in auc. de incest. nup. ℨ. fi. coll. iij. Et adde quod notat Accur. C. de nup. impe rialis. ⁊ auc. maximis ⁊ hoc de iure ciuili. Simplici/tas canonistarum non curat de ista solemnitate sed tantum de virtute matrimonij. vt. in. d. c. tanta. ex/tra qui fi. sint leg. Sed an contra instrumentum ma trimonij possit opponi exceptio simulationis? dic q̄ sic. vt no. C. de nup. l. neqz per Accur. ℄ Pone q̄ non tenet matrimonium propter impedimentum iu sticie publice honestatis: tamen contrahentes crede bant ipm tenere errantes in facto: an filij succedant

Andr. barba.

r℄ Dixi. s. Adde tamen q̄ est dubitatio: vtrum relictum filio debeat cō fiscari. glo. enim de lega. j. l. lutius. ℨ. in testamento. ⁊ in. l. j. C. de here. insti. tenet q̄ non. Sed in. l. hereditas de bis qui. vt indig. dicit q̄ defertur qui/busdam personis quibus non vendicantibus venit fiscus per. l. j. C. de na tura. libe. Bar. tenet istam pro regula vt nota. C. de fideicom. l. eam quaz. ſm bar. Veruntamen nota q̄ illi duo menses qui apponuntur. C. de natu ra. liber. in. d. l. j. ad retractanduz relicta vel donata spurijs alias vt fisc⁹ auferat opponuntur si fiscus agat: alias perpetuo veniunt vementes ab intestato. argu. contra faml. ber. in. l. bis consequenter. ℨ. j. ſm Barto. in consilijs suis.

s℄ Jo. an. Item matrimonium sine dote non tenet ſm quosdam cano/nistas vel est suspectum ſm alios vel presumitur non esse matrimonium vbi non est dos. iij. q. v. ℨ. quod autem indecorum. sed substantiá habet. Item matrimonium probatur tribus modis vbi concubinatus non pre/cessit videlicet: per verborum expressionem: per indicia ⁊ per iuris pre/sumptionem. C. de nupt. l. neqz. licet alias inter vxorem ⁊ concubinam pa rum distet. ff. de lega. iij. vxori.

t℄ Mercuria. Adde dicunt canoniste q̄ quantum ad suas irregularita tes maior est defectus qui contrahitur ex origine quam qui ex crimine. nota in. c. j. de filijs presby. li. vj. in glo. ordi. Et si femina legitimat filium suum per rescriptum principis: non tamen ipsum habebit in potestate: quia non plus operabitur legitimatio quaz legitime nasci. vt. C. de adop. l. mulier.

v℄ Imperator. Vide bal. in. l. si qua illustris. C. ad orficia. Ang. con/silio. xxviij. consului apud ferariam. In eadem collati. ibi vtrum occi/dens filium spuriuz. vide bal. in. l. ius ciuile. ff. de iustici. et. iur. Andre. barba.

x ¶ Accur. Et nō vī q aliq̄ legitimatio valeat in feudo ab ātecessorib⁹ acquisito ꝑiudiciū veterū agnatorū: q̄ sepult⁹ nou⁹ bī̄s nō nascit: vñ nūo ē agnat⁹. Adde vt nota. C. de inof. te. l. siquis filiū. nisi dicas hoc eē verus ex persona sua: sed ꝛ ꝑsona patris sic. ꝛ rursum pī ex persona aui: ꝛ sic de ceteris q̄ heres hī̄dis ꝛc. arg. C. de leg. l. in annalibus. cū simi. Iste é q/dā discursus: sed nō est ꝓprie agnatio.

y ¶ In fi. Ideo indigni nō sunt. s. miseratiōe ꝛ dispensatiōe q a lieno laborāt vicio. vt. C. ō natu. libe. l. legem anastasij Sed ſm iurꝫ rigorē sunt indigni: adeo q nec ꝓscribere possunt: vt nota. in gl. ff. ꝓ lega. l. nemo. vbi é glo. singularꝫ. Extra not. q lex xij. tabu. nihil disponit circa naturales vel spurios. vt nota. in. l. vlti. ff. de reg. cato.

in feudo? dic q̄ sic quia sunt legitimi a natura. vt no. C. de incest. nup. l. qui contra per Accur. z ¶ Sz pone q papa dispensauit cū aliquo q̄ posset accipere cō sanguineā in vxorem donec haberet liberos qui regerēt regnū. vtrū valeat dispensatio? Certe est quēstio ista disputata p Jo. an. in. c. actus legitimi. de regu. iu. li. vj. in mercu. vbi vide. ¶ Quero vtrū pater occidens filiū spuriū teneat pena. l. pomp. de parici. doc. terminant q̄ sic: quia natura cōis est. vt. ff. de accusa. l. hos accusare. §. omnibus. ꝛ fuit cōbusta q̄daz monialis que filiū suū necauerat. Vide quod nota. in c. j. de homicidio in cle. Itē si spuri⁹ occiditur respu. offenditur cuius interest ꝛ spurios ciues habere: vt nota. ff. so. ma. l. j. in fi. per Accur. Itē ciuitas minor est mundo de quo isti sunt naturaliter seu materialiter procreati: quia sunt de materia primi seminis humani. Nam semen hominis non ligat potentiaz diuinam: licz rudes ꝛ indocti homines sint etiā quando/q̄z summi ꝛ virtuosi. vt in decre. nascuntur de adulterio ſm Hieronimū. lvj. di. nasci. in fi. z ¶ Vltimo scias q̄ per matrimoniū ex dispositione pape cōtractū non legitimātur incestuosi: sed oportet q̄ fiat mentio de ipsis. vt. ff. de sta. ho. l. paulus. ꝛ ibi per Ly. vbi dicit q̄ ista questio fuit de facto in quodam de vbaldanis vbi oīno videas. ¶ Extra nota q̄ si cēt cōcessum comiti q̄ posset legitimare certū genus spurio/rum: alios qui laborant maiori spurietate legitimare nō posset. nā natura speciei non ē p modū generꝫ specificare. vt. ff. de leg. iij. l. heres meus. §. due statue. Item quia in difficilioribus princeps reddit se difficiliorem: vnde talia nō videtur cōmissa. vt notat Jo. mo. in. c. j. de fi. pfsby. li. vj. vbi oīno vide. Ibidez ait q̄ statutum de spurijs non promouendis licet cō firmatum sit per sedem apostolicam. tamē eodez modo tollitur quo ius cōmune quia non est nouū statutū sz iuris cōis executiuū. qō est nota dignū. Bal.

Si minori Si minori. xiij. annis detur feudum nō cogitur facere fidelitatē ꝛ nihilomin⁹ feudum tenet. b. d. Sed an tenetur interi seruire p substitutū: licet iurare nō debeat? dicunt q̄dā q̄ non q̄ seruitiū ꝛ fidelitas sunt cōnexa ꝛ simul habent procedere. arg. ff. de lib. ꝛ posthu. l. si ita. §. regula. Alij dicunt q̄ debet seruire per substitutū qō puto verū quātū ad cōpulsionez sed ñ quo ad punitionē amissionis feudi. ꝛ istud. c. loqtur de pupillo ſm glo. Idem Jac. de bel. ꝛ Pe. de cer. vel dic vt j. c. proxi. Bal.

Si quis decesserit Si filius impubes succes/sit vasallo non cogitur facere fidelitatem: nec personale seruitiū propterea prestare: tñ si aliqs pro eo spōte fecerit admittitur. h. d. ¶ Extra quero nunquid illud quod fit per aliū fiat proprie vel improprie: vel nullo modo dicatur fieri? So. aut est dictū qō per se tantū faciat: ꝛ tunc nullo modo dicitur facere. vt. ff. de ma. ste. l. si ita fuerit. Aut non est dictuz qō per se: ꝛ tunc aut tu consideras actum ꝓut procedit ab aliquo ꝛ non fit ꝓprie sed per interpretationem. vt no. in. l. j. §. quotiens. de vi ꝛ vi arma. Aut cōsideras actum passiue prout fit in aliquē: ꝛ tunc fit proprie. vt ex de sen. excō. c. mulieres. dūtñ nō regrat actū intrī secū. Intrinsecum dico. s. corpis ꝓprij: vt adulteriū vt. ff. de adulte. in rubrica. vt nota. in. d. §. quotiens ꝛ. C. de cadu. tol. §. ne autē. Similia verba habes. ff. de fur. l. itaqz fullo. in glo. facit. ff. de iureiur. l. nō solum. §. si mandato. ꝛ. l. aut qui aliter. §. fi. quod vi aut clam. Glo. querit hic an vasallus possit seruire p substitutū? dic vt i gl. ꝛ. C. de epi. ꝛ cle. l. quisquis p Ly.

3 ¶ Elide. Et facit ad. q. de legato qui poterat legitimare spurios. itē incestuosos an possit legitimare spuriū ꝛ incestuosuz simul vide bar. in. l. ij. §. Ex his ꝛ ibi plene p. d. meū. ff. de verb. obli. An. bar.

ꝛ ¶ Dignū. Legitimabant etiā qui in vtero sunt. vt. ff. de libe. ꝛ posth. l. sed é quesituz. ꝛ nascūtur legitimi lz dum in vtero sunt nō sint in parētum suorū potestate.

ꝯ ¶ Vicarius. An aūt mēbri mutilatio sit pena capitalis vide gl. l. imperiuz. ff. de iurisd. omiu. ꝛ quod notatur in. l. ij. C. de offic. eiꝰ q in. c. al. ger. et bal. in. d. l. imperium. An. bar.

alios. Adde q̄ officia solēnia sicut est officium potestarie vel capitaneatus per aliū non possunt explicari nisi in casu necessitatis. vt in auē. de colla. §. prohibemus. coll. ix. ꝛ. l. j. §. huius rei. ff. de offi. eius cui mā. est iurisditio ꝛ de iure ciui. mozs ꝛ membri mutilatio nō pōt ꝓmitti vicarijs? Sec⁹ de iure canonico. vt extra de rap. in archiepiscopatu. Bal.

Si titius filios Casus. Miles quidam non habēs filios ptem feudi vendidit scio extraneo ꝛ ptem agnato suo remotiori gradu: sempronius proximioris gradus vult ptez reuocare ab agnato: queriť an possit et qualiť? Rñ. q̄ mortuo vasallo pōt reuocare ab agnato nullo dato preci. sed vasallo viuo pōt ptem reuocare si filios hz reddito precio. sed si filios non habet a sensu contrario littere pōt etiaz sine precio. In duobus tamē casibus repellitur agnat⁹ proximior. Primus est si consensit alienationi expresse. Scōs si tacite: quia sciuit ꝛ tacuit per annū. h. d. SEJO AGATO. Sed in remotiori gradu cōstituto. vt. j. patz. Ja. de bel. ꝛ. Pe. de cer. LO MESSYE. precio non gratis. vt. j. sequitur Jac. Et nota q̄ per verbum cōcedo: ꝓcedente titulo transfertur ius. Secus si deficiat titulus expressus ꝛ tacitus. vt. ff. ō dona. l. lutius. ꝛ no. e. ti. l. pe. PARTEAD ILLYUS. quam possidenti agnato concessit. nam de pte extranei non est dubiū. vt in. §. porro. qualiter olim feudum alie. Ja. bel. Nota q̄ primo fuit alienata ps extraneo q̄ olim poterat fieri etiā in perpetuū. ꝛ iōo hoc iure non reuocatur: sed hodie secus q̄ perderet ipso iure totū feudum vel saltem illā ptem ꝛ reuerteretur ad dōm ꝛ nō ad filium nec agnatos vt. s. q̄ fuit prima cau. bene. amit. c. j. §. deniqz. ꝛ. §. fi. Post alienationem ergo dimidie q̄ hoc iure poterat fieri: aliā dimidiaz concessit agnato vlteriori qō etiā potuit cū quadam distinctione. Nā aut non habet filiū: ꝛ tunc reuocatur vasallo mortuo sine herede per ꝓximioré agnatum nullo precio restituto. Aut habet filium et tunc proximior agnatus statim reuocare pōt: tamen tenetur restituere precium. Sed cur tam varie? dicit glo. soluat appollo. Sed certe pōt quedā rō equitatis assignari. nā quādo non reuocat statim habet possessor fructus medij tēporis: et ideo compenset cum precio. Et si tu dicis quid si non vixit nisi vna die? Respon. q̄ si vixit centū annis non propterea dubium hoc tolleretur. ar. C. de dona. l. sancimus. §. fi. sz ista ratio non respicit nisi precium. Sed ego quero q̄re in vno casu statim reuocat: ꝛ in altero demuz mortuo vasallo? Respondeo. filius. ꝛ si non prosit tibi: nocet tamen agnatis remotioribus: iō reuocare possunt. sic. C. de nat. libe. auē licet. Nota hic de consensu. Item nota de prescriptione annali. ꝛ tene bñ menti q̄ agnatus proximior qui habet potestatē reuocā di ab agnato remotiore perdit ius suum nisi illud ꝓsequatur intra annū. oportet ergo agnatos esse multum auisatos ne patiantur labi tēpus anni: alioquin silentio confirmatur contractus. sic. C. de his qui a non dño. l. fi. ¶ Opp. q̄ filiꝰ preferat agnatis. vt. s. de gra. suc. in feu. c. j. So. ibi p mortē hic per alienationē. ꝛ dic vt plene distinxi. s. que feu. pri. cau. bene amit. c. j. in fi. ſm Ja. bel. ꝛ verba ibi posita p eū approbantur etiam hic per Pe. de cer. ¶ Querit hic glo. an transcursus anni noceat agnatis quando alienatur extraneo? ꝛ glo. sentit q̄ non. quam nota. Sed quare annus ꝛc. Rñ. q̄ infra annū habet petere inuestituram a domino feudi. Bal.

Si facta. Facta a dño ō feudo abusiua investitura. i. que pollicet realez et

¶ §.q caiũ auctoritas.n. t pſensus ex/pirãt p primũ validũ actuz. arg.ff.qui t a qui.l. matri/monij.sicut di cimus i matri monij execu/tione ſui natu ra vt facto ho minis. vt ex/tra de of.õle. in ſis p Inn. t.ff.de pcu.l. ſi is qui ¶bi.

effectiuaz poſſeſſionẽ cogitur dñs vaſallũ mittere in poſſeſſionẽ nec liberat intereſſe preſtãdo.h.d. Nota poſt receptum ſacrm fidelitatis a vaſallo dñm preci/ſe teneri ad mittendũ vaſalluz in vacuã poſſeſſionem feudi.t idẽ in donatiõe.vt no.ff.de dona.l.in edib⁹ §.fi.t eſt bonũ ſimile:qz beneficiũ ſapit quãdã libera litatẽ. Idem in vẽditione ſi vẽditoz hz facultatẽ rei tradẽde vt no.inſti.de emp.t ven.§.j. t ſi nõ tradat cum preciſe teneat iurabit ptra eũ in litẽ ne dolus ſu us remaneat impunitus. Tex.eſt. not.ff. de rei vẽ.l. qui reſtituere.t no.per Bar.ff.re.amo.l.ſi cũ dos.§ j.vbi dicit q ille qui antẽ ſniaz nõ offert intereſſe cõ/dẽnat⁹ cogẽ preciſe.qõ eſt notandũ pp auctoritatẽ rei iudica.l.l.ſi quis ab alio.§.fi.de re iudic.p Accur. t ideo dicit Jo.mo.q beneficiũ cõferens cogit pci/ſe ad ipm tradendũ de cõceſ.preben.c.deteſtanda.li. vj. Et nota q ego loquoz in proprietario vendente. ſed feudatarius vendẽs ideo nõ tenetur tradere poſ ſeſſionẽ preciſe qz non poteſt de iure.tenetur tamen ad intereſſe ratione rei nõ tradite.idqz contingit rõ/ne culpe. Sed quid ſi vendidiſſet cũ conſenſu dñi: di co q tũc emptoz ſuccedit in feudo ex pſona dñi. et iõ tenetur tũc venditoz preciſe tradere. Quod ergo eſt remediũ ſi non vult tradere: Glo. hic poſita videtur ponere hanc cautelam q vendat t tradat alteri. Sed caue tibi.qz glo.loquitur in pprietario vendẽte: ſed

a¶ Qui ab ſenti. Dñ aũt executoz ẽ da tus loco for/me obſeruan de habes. ff. de leg.j.l. qui dã teſtamẽto. §.qui ſcript⁹. per Ja ð are.

vaſallus non poſſet vendere ſcõo loco: lz dñs preſta ret ei ſcõm cõſenſum.ar.ff.de lega.j.l.non quocũqz. §.qui caiuz. ¶ Secund⁹ ergo emptoz cũ primuz in poſſeſſionez inductus erit potioz eſt in feudo. Tamẽ dico q ſi prioz emptoz ſoluerit preciũ vel obtulerit iſte qui vendit duob⁹ icidit in crimẽ falſi.vt.ff.ð fal.l qui duobus. Secus ſi nec ſoluerat nec obtulerat.ar. ff.de here.ven.l.venditoz ex hereditate.t ibi p Goſ fre. Reuertendo ergo ad gl. in pprietario vendente confiteoz q prioz in poſſeſſione:licet ſit ſecundus in titulo habet iura potioza. ¶ Nec vnũ omitto qõ ẽ nota dignũ.q ſi vterqz probauit de traditione:t nõ cõſtat de tempe preſumitur ras tradita prius prioꝛi emptoꝛi tanqz iuſtioꝛi.vt notat Ja. de are.t Ly.in d.l.quoti.de rei ven.quod veruz eſt quando vterqz probat de numeratione precij. Sed ſi vnus proba/uerit de numeratione alter non:tũc ei preſumo pri⁹ traditam qui preciuz numerauit.vt inſti de re. diui. §.vendite.t in iſta materia pridie de facto conſului. t alias dixi in queſtione mea accuſatus de vi turba/tiua. ¶ Extra quero:pone domin⁹ inueſtiuit de va cua poſſeſſione vaſallum ſicut tenetur vt hic.deinde vaſallus cecidit a poſſeſſione t peruenit poſſeſſio ad dominũ:numquid tenetur domin⁹ iterum inueſtire ex diſpoſitione huius.c: t videt q non: ſed debeat conueniri a vaſallo tanqz quilibet poſſeſſoꝛ.vt.ff.de re iudica.l.nẽſenius.§.fundum. In cõtrarium vide/tur per.l.inter caſtilianum.ff.de arbi.t.ff. de iureiu. l.ſed ſi poſſeſſoꝛi.in prin. Dic q a principio domin⁹ tenetur ad duo.ſ.ad traditionem t ad patientiam cũ vt ſepe dixi feudum habeat inſtar ſeruitutz. nõ ergo liberatus eſt quin poſſit conueniri q patiatur feuda tarium poſſidere iuxta no.C.de vſufruc.l.corruptio nem. Idez determinauit By.in alio caſu. Pone vẽ do tibi rem quam conſtituo tuo nomĩe poſſidere do nec poſſeſſionem intrauers: corporalem tu poſſeſ/ſionem intras: tamen exiſtente te in poſſeſſione ego poſſeſſionem ingrediꝛ. dixit By.q tu nomine vi/deoꝛ poſſidere t non preſcribo.argu.ff.de an. lega. l.legatũ.ſm By.quia iſta confeſſio confiteoꝛ pro te poſſidere non reſpicit actum momentaneum ſed per manentem t futurum By. Unde non ex actu preſen tis poſſeſſionis ſed ex actu permanenti ipius poſſeſ/ſionis.ar.ff.ð iure codicil.l.plociana. ¶ Extra que ro pone papa conceſſit mihi feuduz t dedit mihi exe cutoꝛes:ego propter abſentiam executoꝛũ acceſſi ad ordinarium loci t feci me inueſtiri:queritur vtruz te neat inueſtitura: t videtur q non quia quod eſt vni cõmiſſuz alter facere non debet.vt no.in.l.j.C. ð ap pa.prefe.an.li.xij. Item quia quando papa cõmittit cauſam videtur ad ſe ſiue ad ſuum cõmiſſarium eam reuocare: t nullus alius poteſt ſe itromittere. vt no. extra de conſti.c.cũ. Ab.ferrarien. Item quia acta q̃ fiunt a iudice nõ competenti debent lacerari.vt in.c. cum cãm.el.iij.de teſti.per Ber. ¶ In conrrarium videtur.per.l.ſi longius in prin.ff.de iudi. Sol.aut iſtis executoꝛibus eſt commiſſa iuris collatio: t tunc ſine dubio ordinarius non poteſt ſe intromittere qz littere non diriguntur ſibi.iuxta nota extra de preſcri.cuz te. Aut cõmittitur mera facti executio: t tũc aut queris an epiſcopus poſſit ex vi mandati: t dico q non. Aut ex vi ordinarie iuriſditionis t tunc poſ/ſet perſuaderi q ſic.quia cum gratia ſit perfecta non debet impediri eius effectus propter abſentiam exe cutoꝛis:quia cum executoꝛ ſit datus fauoꝛe impetrã tis non debet in eius odium retoꝛquere.ar. ad hoc. ff.de offi.proconſul.l.j.C.de ſpoꝛtu.l.j.nec eſt nouũ q iſte cõmiſſiones aliquando fiant ſine iuriſditione. vt no.in.l.j.t.ij.ff.de iuriſdi.om.iudi.tamen mihi in diſtincte videtur q ordinari⁹ ſe intromittere nõ de/beat.quia non poteſt facere expirare officium execu/toꝛum quod certe expiraret executa re: t impoſſibile eſt ideo executoꝛes preuenire.ff.de acqui.poſ.qui ab ſenti a. Bal.ll.doc.

b¶ Manu/miſſiões. Dð probatur ad i ſtar libertatz a qua ingratus libertus erga dñm reuocat i ſeruitutẽ ab eodẽ.l.diu⁹ in fi.t.l.ingrat⁹ de iurepatro. qz iſta eqparãtur. vt.in.§. li ceat in auc.q. mo.natu.effi. legi.col.vj.

Filij nati. Si nobilis cum ignobili cõtra/xit matrimoniũ ea conditione q filij ex ea nati patri in feudum non ſuccedãt:quod ſepe in regno contingit:querit an moꝛtuo patre ſuc cedant in feudũ. Reſpondeo nõ.h.d. JAB PRA BETUR. Nota q licet iſta pactio iuris ratione improbatur tamen conſuetudine tolleratur. Sed nũ quid iſta conſuetudo poteſt habere aliquod motiuũ equitatis. Reſpon.ſic propter fauoꝛem t honoꝛem matrimonij.nam ſub tali pacto nobiles inueniũt no biliores:per quos nobilitas creſcit.verbigra.ſi mar chio q tenet feudum ab imperatoꝛe accepit in vxoꝛẽ quandam filiaz regis que ei non nuberet niſi hoc pa cto q filij ſui ſuccedant in marchionatu t non alij ð alio matrimonio. Itez ego video in alia materia ma gnas inconuenientias. Pone accepi in vxoꝛem quã dam nobilez que dedit mihi.x.milia florenos in do tem ſperans filios ſuos ſucceſſuros mihi: t aliter mi hi non fuiſſet nuptura:ſuſcepi ex ea vnum filium: ex quadam meretrice habui plures ſpurios quos feci le gitimari ab imperatoꝛe ita q ſuccederent pro virili cum legitimo:nonne hec eſt magna iniquitas t ma/gna circunuentio nubentium.non poteſt negari qn imperatoꝛ hoc poſſit.vt plene no.in.l.gallus.ð libe. t poſth.per moder.tamẽ imperatoꝛ qui hoc facit vi detur vnum pecus:nec habet pre oculis iuſti ciaz pu blice honeſtatis nec conſiderat q per ſolas nuptias conſeruatur elegans genus humanum.vt in aucten. de nup.in prin.col.iiij.vbi tex.dicit q nuptie immoꝛ talitatem preſtant humano generi.concoꝛ.l.j. ff.ſo. ma. Et nota q noſtrum.c.non habet locum in em/phiteoſi nec in alijs bonis proprijs. Non ob.ſ.e.c. mulier vt ibi dixi. Et nota q teſt.ibi qui dicit in. d. auc.de nup.q omnes legitimi naſcebantur.non di/cit verum niſi in illo rudi ſeculo quoniam matrimo nia nec erant nominata nec cognoſcebantur.ſed ſta/tim q fuerunt cognita duplex hominum genus eſſe cepit.ſ.legitimoꝛum t non legitimoꝛum. poſtea ter tium genus eſſe cepit.ſcilicet legitimatoꝛum. Eſt.n. tertia ſpecies que t propter ingratitudinem in priſti nam qualitatem redire poteſt.vt.ff.de iuſti.t iure.l. manumiſſiones c.

Licet Si vaſallus domino ſuo ſeruitium non obtulit aliquo tempoꝛe: ſed petenti nõ recuſauit preſtare ſeruitium:queritur an perdat feu/dum. Reſpondetur q non.ſi tamen ſciat domio ali

c ¶ Quero. Vide ang. in. l. iiij. §. pretor. ait. ff. de dan. infec. an contra eū procedat secundum decretum vel primum vel citatio ⁊ an procedat vsucapio. vide an. ⁊ ibi d. io de imo. in. l. sed ⁊ si conditione. §. fin. ff. de here. inst. Andrea. barba.

d ¶ Culpa. Facit qō habetur in. c. beatus paulus apostolus cum ibi notatꝫ per tex. ⁊ glo. in. c. homines. i fi. xxij. q. ij. nam periurium nō cōmittitur sine dolo. l. qui iurasse i prin. ff. ō iureurā. ité aduerte qꝫ vī mixꝫ quod si vasallus videt incurrere dño periculū corporis perdit feudum nisi prestet auxiliuꝫ secus si videt incurrere periculum aie que est corpori preferenda. ca. infirmitas de pen. et remiss. l. sancimus. C. de sacrosan. eccle. dic qꝫ non est periurus quoad deū. Bal. i c. si a more. de alie. feud. pa. dixi in. ca. breui ō iureiurā. vide bal. s. ti. c. j. §. porro in verbo aliud. And. barba.

quod magnum periculuꝫ iminere debet spōte absqꝫ denunciatione sibi auxilium impartiri. ¶ Inde queritur quid fit dominus iurauerit dare pecuniam alicui infra diem nec soluere potest ⁊ incurrit periuriuꝫ an vasallus tenebitur eum a periurio sua pecunia liberare?. Respū. qꝫ ñ. h. d. NON OFFERAT. No. qꝫ ei qui non vult aliquid ꝓsequi sed ius quesitū ꝓseruare nō iminet ius offerendi: qō intellige nisi sit apposita dies quia ne in penam incidat debet offerri. vt. ff. de constit. pecu. l. item illa. ⁊. j. an ille qui inter fratrem do. c. ij. ⁊. §. promptiores. j. hic finem. l. Si autem vult aliquid consequi ad quod consequendum oblatio est necessaria tunc debet offerre. vt. C. de distr. pign. l. si residuum. nec sufficit offerre verbo sed debet offerre rebus ipsis ⁊ factis. vt. C. de vsur. l. acceptam. nisi eēt talis res que non posset offerri nisi vt res immobilis que non potest offerri realiter nisi in re ipsa ⁊ non in iudicio. facit de no. ope. nun. ptor. §. siqs pat⁹. QUANTO LUNGE TEAPORE. Nota qꝫ vasallus qui ē paratus prestare a fuitia qꝫ presumitur nisi iterpellatus negauerit nū quā prescribit contra dōm suum qꝫ per eius effectuꝫ dominus videtur esse in quasi continua possessione seruicioꝝ. ar. ff. de vsufruct. l. arboribus. §. idē tractat. quod est nota. SLIAT. Nota moram sine scientia non committi. ff. si cer. pet. l. quod te. ¶ Sꝫ hic quero[c] nunquid hereditas iacens potest constitui in mora? Respon. non ex facto ipsius hereditatis sed ex facto defuncti sic: quia personam defuncti representat. Itez quia facto legis contrahitur mora ir regularitatis. hec probantur de diuer. ⁊ temp. prescri. l. si seruus. ff. de verbo. oblig. l. ad diem. ff. de nego. gest. l. debitor ⁊ quod not. C. de tempo. in integ. resti. l. ea que. §. cum enim. ⁊. ff. ex quib. cau. ma. l. iul. de nau. fe. l. labeo. ⁊ de in diē adiec. l. si pdio. PER IURIAD. Nota qꝫ ille qui non potest soluere propter paupertatem incidit in periurium: quod verꝫ est si ei imputari possit culpa[d]. Secus si culpa nō possit imputari: vt quia casu fortuito lapsus est facultatibus. ar. ff. de nego. gest. l. diuortio. C. de tuto. et cu. qui satis non dederunt. l. ij. vbi dicitur qꝫ inopia non infamat. est ergo periurus sed non infamis. ⁊ vide quod notat Accu. in. l. cum quidam. ff. de condi. inser. Illud scias qꝫ si a principio sciebat se esse nō soluendo est in culpa. vt. ff. de priui. credi. l. creditores. ⁊. ff. de iure do. l. pe. Et nota ſm Ja. de bel. qꝫ vasallus non cogit' se offerre nisi sciat domino magnuꝫ periculum imminere: ⁊ nisi a domino fuerit denunciatum. nam tunc est iusta causa amittendi feudum. facit s̄. que fue. pri. cau. bene amit. c. sed delator. ⁊. j. hic finitur lex. §. ad hec. ⁊ dic vt ibi. ¶ Item nota qꝫ vasallus non admittit feudum ex omni causa per quam accepit beneficij videatur īgratus. vt hic in fi. ⁊. s̄. in qui. cau. feu. amit. ver. de illa tamen. ⁊ de alienatione feudi. primo. §. fi. ⁊ que fuit pri. cau. bene amitt. §. illud. Bal.

Si vasallus. Si vasallus culpam committit per quam meretur perdere beneficium. descendentes sibi non succedūt sed agnati sui qui in gradu quarto sunt. hoc dicit. Simile. C. de decur. l. priuilegio. li. x. tñ in eo. tit. l. fi. dicitur qꝫ iam natis non nocet: sed alio casu loquitur s. in priuilegio status. DESCENDENTES. Nota propter delictum parentis omnibus descendentibus preiudicari ⁊ etiam quibusdam transuersalibus quod specialissimo iure in feudis est inductum ad terrorem delinquentium: quia vicium paternum

e ¶ Infectiones. Et sic videtur sentire bal. quod agnati in secundo & tertio gradu non admittuntur ego credo contrarium per id quod habetur in. ca. j. §. hoc quoqꝫ s̄. qui. feu. dar. pos. ⁊ in. c. j. §. hoc quoqꝫ de succes. feu. et secundum illa tempora loquitur iste text. sed aduerte quia tollitur istud per text. qui a perte hoc dicit in. c. j. si vasal. feu. pri. cui de fera. aduerte tamen quia ibi dicit quanto gradu ab eo qui acquisiuit ⁊ non dicit ab eo qui deliquit. And. b.

frenandum esse estimauerunt. C. de natura. liber. l. fi. Ad quod facit illud maiorum tuorum exempla preiudicant. vt. C. de coar. l. coartales. li. xij. ibi in odio eorum qui innocentes sunt. ⁊ ideo istud capitulum nō habet locum in alia materia qꝫ feudorum. vt. l. adoptiuum. §. fi. de in ius vocan. ff. de bo. pos. contra ta. l. non tantum. §. si emancipatus. ⁊. C. de inoffic. testa. l. si quis in suo. §. legis. Et nota qꝫ licet transuersales non veniant tanquā heredes delinquentis. tamen in quibusdam transuersalibus generatur preiudicium: quod videtur esse contra naturalē rationem ⁊ ciuilē. ⁊ ideo quidam ⁊ male restringunt hoc de transuersalibus ad nouum feudum. Et considera qꝫ ipsi non intelligunt de nouo feudo simpliciter concesso: qꝫ tunc non venirent agnati q quarto gradu sunt: sed debet intelligi quādo a principio vnus ex fratribus fuit inuestitus: ⁊ hoc nominatim fuit dictuꝫ vt eo vel eius herede defuncto sine legitimo herede alter ⁊ eius descendentes succederent. Unde intelligitur nouū feudum. id est agnatorum prouisio. nam cuꝫ hoc ius cō sequatur alieno beneficio ⁊ nō ex propria natura feudi debile ius habent. arg. ff. de fidecōm. libert. l. si filius. §. erit rubriano. ff. de cap. l. siquid in bello. ⁊. ff. de le. ij. l. si auguste. Sed tunc adhuc restat questio q̄ re admittuntur remotiores agnati ⁊ proximiores repellunt?: ad qō potest responderi quia quanto proximiores tanto infectiores[e]: quia magis presumuntur infecti eadem macula. ar. C. de excu. tu. l. humanitatis. ⁊ extra de accu. c. cū. p. máconella. ⁊. ff. de iuiur. l. lex cornelia in prin. Ista ratio non est necessaria nec omnino probabis sed taliter qualiter coniecturalis ⁊ verisimilis. Super hoc capitulo Ja. bel. sic ait. Nota hic qꝫ descendentes ⁊ agnati vsqꝫ ad certum gradum puniuntur propter delictum alterius parentis vel agnati. ar. contra. ff. de decur. l. iij. §. pe. ⁊ de inf. ⁊ rele. l. ij. de ī ius vo. l. adoptiuuꝫ. §. fi. So. ſm quosdam hic feudum fuit nouum. secus si esset paternum vt ibi. Hec so. non placet. dic ergo speciales in feudo sicut in crimine lese maiestatis ⁊ heresis: ⁊ in feudatario ecclesie. vt. C. ad. l. iul. ma. l. quisquis. C. de heret. l. cognouimus. ⁊ in auctē. gazaros. ⁊ extra de pen. c. in quibusdam. vbi de hoc. Hec opi. approbat' in summa Ja. qui. mo. feu. amit. §. item sciendum. ⁊ de succ. feu. §. item si vasallus cōmittit culpam. ⁊ intellige. c. in antiquo etiam feudo: quando committit culpaꝫ in dominū vasallus vt habeat dominus hanc sue iniurie vltionem. Uel dic ⁊ melius qꝫ hoc intelligi debet quando vasallus cōmisit in alium ⁊ non in dominū. Nam si in dominū tunc omnes qui sunt agnati indifferenter excluderentur vt hic: vt nota. s̄. que fue. pri. cau. benefi. amit. §. deniqꝫ. vbi de hoc. ⁊ ibi aperte ꝓbatur qꝫ debeat intelligi de antiquo: quia loqtur ibi de agnatis qui sunt in quarto gradu. ⁊ facit ad. c. extra de pe. c. in quibusdam. Et potest esse ratio quare descendentes in infinitum ⁊ agnati vsqꝫ ad quartuꝫ gradum excluduntur ꝓpter suspitionē quia sepe solet esse similitudo ⁊ audacia eadem in talibus coniunctis. ar. C. ad. l. iul. ma. l. quisquis. ⁊ in auc̄. de referē. §. fi. col. ij. de edi. edic. qꝫ si nolit. §. si emancipia. Jac. bel. Natura namqꝫ intumescit quando offensus videt iuxta se tam proximas personas offensori. Usqꝫ igitur ad quartuꝫ gradum exclusiue presumuntur inimicitie durare propter quas preiudicatur in beneficio. arg. ff. ō adi. le. l. iij. in fi. Natura enī feudoꝝ multum respicit ad honorem dominorū. vt in. c. j. ō feu. da. in vicem legis cōmissorie ⁊ in eorum deuotioneꝫ vt. j. in qui. cau. feu. amit. c. j. §. pe. ⁊ non vult qꝫ inter

¶ c.intelle/cto. Et quod p Inno. in.c. auditis.de p̃/scrip.q̃ ita in tereſt ſubdito rũ nõ mutare dñm:ſicut ecõ trario itereſt dñorum ſub/ditos nõ mu/tare.⁊ idẽ Jn no.in.c.in no ſtra.de iiurijs ⁊ dam. dato.

dominum ⁊ vaſallum ſit materia indignatiõis: imo quia in curia honeſte ſtare non poſſet ſine rubore do mini.nam hec ſola ratio eſt hic quare repelluntur a/gnati qui alꝫs eſſent potiores.vnde ſi poſſunt in curia ſtare quod contingit in quibuſdam alijs culpis pu/ta quia non denũciauit domino inſidias ⁊ abſtinuit a malo:tamen nõ fecit quod bonum eſt:tunc propin quiores ⁊ immediati agnati eſſent potiores.vt.j. de eo qui interfecit fratrem domini ſui.c.j. licet Ja. de bel.ibi intelligat illum tex.ad agnatum proximiorez ſed poſt tertium graduz. Porro illi qui ſunt in quar to gradu agnati eius qui fratrem dñi interfecit poti us ex miſericordia q̃ ex iuſticia tollerantur .ar.C.ad turpil.l.ſi femina.⁊.l.j.C.ſi quacunq̃ preditus pote ſtate.

Jn generali. Miles vaſallus genera liter alienauit omnia bo na ſua:queritur an in generali alienatione continea/tur feudum:Reſpõdeo q̃ non:niſi nominatim ſit di ctum.hoc dicit.FEUDUM.ideſt quod tenet in feudo.vel dic quod alij dedit in feudum.⁊ facit.j.de capi.qui.cur.vendi.ca.j.vbi de hoc Jac.¶ Oppo. iſte ſimpliciter vendidit ergo nihil intelligitur exce/ptum. quicquid.n.inter fines claudit hic videtur contineri ſub verbo generali.vt.C.de euic.l.fines a/gri.ff.de cenſi.l.forma.ff.de contraben.empt. in mo dicis. alias poſſet dicere venditor ſe non vendidiſſe niſi vnum ceſpitem terre.So. quedam ſunt que em/ptor veriſimiliter non eſſet emptur⁹ ſi ſciuiſſet vt feu dum quod alienari non poteſt:⁊ iſta non continẽtur vt hic.Quedam ſunt que fuiſſet empturus ſi ſciuiſſet quando feudum poteſt alienari. verbi gratia cum cu ria conſenſerit ⁊ tunc feudum bene continetur .vt.j. de capi.qui cu.ven.c.j.⁊ dic vt ibi. ff. de contraben. emp.l.qui tabernas.¶ Quero vtrum rex frãcie poſ ſet alienare vnam de ciuitatibus regni iuitis ciuib⁹.⁊ Reſpondeo non ſm Boſt. qui ita notat extra ō ma. ⁊ obe.c.dilecti filij.⁊ ibi vide i nouella.Et ideo. Cõ ſtantinus quando donauit vrbem beato Silueſtro fecit cum conſenſu populi vt patet in palea conſtan/tina.xcvj.diſt.conſtantinus.⁊ facit .ff. de fideicom. liber.l.inuitus.⁊ extra ō iureiur.c.itellecto⁹.¶ Ex tra quero quidam detinet debitorẽ meum ⁊ per hoc non poteſt mihi ſatiſfacere quia de operib⁹ ſuis poſ ſet acquirere ⁊ mihi ſoluere:nunquid poſſum repete re ab eo iſtum meum debitorem ? Dicit inno.q̃ non niſi habeam in eo ius reale ſicut habeo in vaſallo ⁊ aſcriptitio ⁊ in omnibus qui tenentur ad munera.

Jtez notat inno.extra de ap p.dilect.vbi videas.vt C.de oper.li.l.fi.Eſt tamen aliud remedium.ſcilz q̃ agam act.iniuriarum contra eum:vel de dolo ſi ſciẽs detinet eum in preiudicium meum.vt.ff. de dolo.l. cum quis ſm inno. Illud etiam conſtat q̃ poſſum age re interdicto.de lib.ho.exhi.in quo alijs preferor ꝓ pter ſingulare intereſſe.vt.ff.de procu.l.licet in po/pularibus.¶ Quero nunquid appellatiõe caſtri cõ tineantur vaſalli:⁊ videtur q̃ non.quia caſtrum ſunt ipi muri ⁊ habitationes.homo autez nobilior eſt.vt ff.de edi.edic.l.iuſtiſſime. So.debet autem intelligi ſicut ſuadet dignitas concedentis.⁊ eius cui conce/ditur.vt.ff.de vſu.⁊ ha.l.plenum.ſ.equitij. ⁊ de leg. ij.l.item in legato.ſ.parui. Jn dubio autem dic vt dicam in.c.j.de capi.qui cu.ven.¶ Sed quid econ/trario. Pone q̃ in quodam caſtro omnes homines erant mei vaſalli:⁊ ego cõcedo tibi omnes vaſallos meos talis caſtri:vtrum videar concedere omnes ha bitationes meas quas habeo in eo caſtro ⁊ ipſum for tilitium:⁊ dico q̃ non:quia vaſalli ſunt pars ⁊ non totum.Unde non videtur conceſſum quod eſt ſepa/ratum a corpore ⁊ ſignificatione.

Si vaſallus. Si vaſallus feudum igno rans alienauit non amit/tit feudum ſed ſibi reſtituendum eſt ⁊ non domino: tamen tenebitur ad intereſſe emptori ignorãti.h.d. ¶ Nota q̃ ſi vaſallus feudũ ignorans alienauit nõ punitur.ſecus ſi ſciens.vt.ſ.eo.ti.ſ.ſi titi⁹. ¶ Op. ⁊ videtur q̃ ignorantia faciat alienationez valere.vt l.ſi.ſ.pe.ff.de le.ij.So.ibi alienator tempore aliena/tionis poterat alienare:hic non. Jtem ibi res erat ō ſui natura alienabilis:hic non.⁊ adde quod no.Ly. C.cõ.de le.auc.res que.¶ Op.q̃ quis nõ poſſit ve nire contra factum ſuum etiam ſi de iure non teneat. vt.C.de reuo.dona.l.cum profiteariſ. So.ibi alle/gabat ſuum dolum:hic ignorantiam.¶ Op.quem de euictione tenet actio:eundem agentem repellit ex ceptio vt.ff.de eui.l.vendicantez.So.ibi loquit̃ quã do rei intererat excipere.ſed hic non intereſt excipe/re quia alienatio erat impoſſibilis.¶ Extra quero: vtrum poſſit rem retinere quandiu ſibi ſoluatur in/tereſſe:Reſpon.ſic quo ad agentem.vt.ff. de condi. inde.l.ſi non ſortem.ſ.ſi centum.arg.ff.ō do.excep. l.pater.ſ.ex quadrante.¶ Extra nota ex iſto.c.q̃ ſi res emphiteote ignoranter vendidit feudum emphi teoticum q̃ non cadit a iure ſuo.vnde dominus re/uocare volens habet probare ſcientiam.quod eſt no ta dignum.

Vaſallus. Caſus.Si vaſall⁹ domio feu dum ſciens inficiatus eſt feu/dum amittit:ignorans autem non:ſed ſi dubitat va ſallus conuentus a domino poteſt dubitãter reſpõ dere.h.d.¶ Nota q̃ ignoranti ſubuenitur. Et eſt ratio quia ad inducentum delictum requiritur ſcien tia.vt.ff.de decre.ab or.fa.l.ſi.⁊ facit.C.de fur.l.ma nifeſtiſſimi.ſ.ſin autẽ dubius⁹.¶ Conſidera q̃ aut per ignorantiam euitat delictum:⁊ tunc ipſo iure ex cuſat vt hic.Aut ratione ignorantie cõceditur repa/ratiuum remedium ⁊ tunc refert. Aut ſine auxilio p̃ toris ⁊ datur exceptio.Aut cum decreto pretoris et datur in integ.reſt. Jſta eſt doctrina glo.ff.de no. ope.nun.l.de pupillo.ſ.hoc autem.⁊ illam gl. mul/tum notabat primus doctor meus Jo.pogliarẽſis Alius enim doctor meus qui rerum ſingulariuz ha bebat memoriam fuit dominus franciſcus tigri. de piſis.Sed ille qui multuz contulit meo ingenio fuit Bar.de ſaxoferrato:quos longo tempore audiui ⁊ diſcendi ſtudio raro me ab eis ſeparaui.Dicebat au/tem mihi bar.q̃ illud quod ſuum fabricabat ingeni um erat lectura Ly.BUBJTANTER RE/SPONDERE DEBET. Dabitur ſibi ta/men termin⁹ ad liberandum.vt.ff.de re.amo.l.mar cellus.¶ Nota ergo q̃ ille qui dicit dubito nõ ha betur pro confeſſo niſi dato ſibi termino ad delibe/rate reſpondendum.quod dic vt in.c.ſi poſt preſtitũ de confeſ.li.vj. Dicit Jo.mo.ibi q̃ ille qui non re/ſpondet poſitioni habetur pro confeſſo non ipo iu/re ſed per ſententiam. Jdem dicit Bar.ff.de iure fi/ſci.l.eius qui delatorem. ⁊ addit q̃ hec contumacia non nocet heredi.Conſidera dum dicunt q̃ non ip/ſo iure ſed per ſententiam verum dicunt quia quoti/ens aliquid committitur motui iudicantis ibi requi rit̃ ei⁹ iudi.declaratio:ſz hec cõmittitur motui iudi cantis : quia tex.dicit abſq̃ rõnabili cauſa:ꝯ requit̃ iudicis declaratio.vnde ſi iudex non declarat nõ ha betur pro confeſſo. Et ideo ſis cautus quia ſi tu es aduocatus eius qui non reſpondet ⁊ cauſa commit/tatur conſulenda:facias q̃ committatur ſola diffini tiua ⁊ nõ interlocutoria:q̃ cũ nõ ſit interlocutũ dif finitiue non poteſt fundari ratione cõtumacie. ſed al tera pars ſit cauta q̃ faciat committi que ſint partes iudicis. Jd autem quod Bar. dicit de iſta contu/macia q̃ non afficit heredem bene eſt verum in caſu d.l.eius qui delatorez ſed non eſt verum in caſibus in quibus non obijcitur crimen in quib⁹ factum de functi p̃iudicat heredi.q̃ in iudicijs quaſi ꝺbit̃ vt.l. ij.ff.de preto.ſtipulat. Et ideo contra heredem ex fa cto defuncti poſſet iurari in litem vbi talis ẽ natura

g¶ Dubi⁹. Adde qõ di/cit Inno. q̃ il le qui dubitat negare videt q̃ p eodem ẽ q̃ cãe dubita tionis ſunt ta les quib⁹ qs poſſit moue/re ad negan/dum extra de ma. ⁊ obe.c. iter quattuor i fine. vbi oio videas.

cause: q̄ si heres non purgat moram cuꝫ posset ei no cet. al's de dolo defuncti non tenentur nisi dicas te neri quia lis est contest. vt. C. de in lit. iu. l. alio iure. Et nota illam. l. an heredibus vsariorum credatur qui dicunt se non habere codices rationum: ⁊ credi tur eis nisi lis cēt agitata cum defuncto vt est lex val de notabilis ad hoc: quia non est dubium q̄ iudiciū transeat ad heredem cum sua talitate et qualitate: et interdum cum maiori efficacia. vt. ff. de infa. l. seruus Et adde nota. in. l. j. §. denunciari de ven. inspi. Ja. de are. qui dicit q̄ iste contumacie habent inducere preiudicium tacite confessionis in preparatorijs litꝫ. ⁊ in probatorijs sed non super libello. Oportet enim litem substantiari per interrogationem ⁊ responsio nem expressam. vt. C. de litꝫ. contesta. l. j. cum simili bus.

Beneficium. Datur regula ⁊ exem plum. Regula est q̄ va sallus beneficium alij infeudare potest equali perso ne. Fallit si in fraudem legis fecerit. hoc dicit. Nota de fraude ⁊ q̄ ō permisso ad permissum nō fit fraus nec de prohibito ad prohibitum: sed est quedā mul tiplicatio, boni vel mali. vnde proprie est fraus quan do permissum simulatur et prohibitum agitur reue ra vt notat Jo. mo. in. c. quaricie. de ele. li. vj. vbi vi de ⁊ facit. C. man. l. ab anastasio. in fi. ⁊. l. si libertus minorem de iurepatro. ⁊. ff. de manu. testa. l. iiij. §. si ab ignoto. Et ideo quando simulatio fit de permis so non viciat: quia est de permisso ad permissuꝫ. Itē quando actus fit per prohibitos non viciatur tanq̄ꝫ simulatus sed tanq̄ꝫ prohibit⁹ simpliciter. Sed quā do fit de permisso ad prohibitum tunc est proprie si mulatio ⁊ fraus. Idem si fiat de permisso simplici ter ad prohibitum ꝑm quid: vt de venditione ad pi gnus. vt nota. C. plus valere. quod agitur. l. emptōe ⁊. l. imaginaria. ff. de reg. iur. Bal. ll. doc.

Si vasallus. Datur regula q̄ vasallus de feudo suo agere potest et conueniri etiam domino ignorante. quinimmo et transire sibi licet. ⁊ quod fecerit firmum haberi de bet. hoc dicit. FIRMAM ERIT. scilicet il lud iudiciū siue snīa feratur ꝓ eo siue cōtra eū in agē do siue conueniendo cum habeat vtile dn̄ium. vt. s̄. de inuesti. de re alie. fac. ca. j. §. j. ⁊ ipse solus habeat potestatem vtiliter agendi ⁊ excipiendi: vt. j. de con trouer. inter vasal. ⁊ alium de bene. c. j. ⁊ hec senten tia prodest ⁊ nocet domino ignoranti etiam nedum scienti. vt hic ⁊. d. c. j. dummodo fraudulenter nō li tigauerit vasallus. vt. d. c. j. ⁊ sic res inter alios acta alijs preiudicat licet regulariter cōtra. ff. de reg. iur. sepe. Pe. de cer. Adde q̄ ego intelligo fraudem es se cōmissam eoipso q̄ vasallus potuit denunciare do mino ⁊ non denunciauit. vt. C. de distra. pigna. l. cre ditor hypothecas. que est ad hoc valde notabilis lex VEL QUOD. Nota q̄ illud quod nomine trās actionis percipitur non succedit loco rei. facit. ff. de transac. l. controuersia. qō verū est qn̄ ꝓcipitur aliqd extrinsecum. Secus si aliquid intrinsecum puta pars ipsius feudi: quia quod retinetur nō dicitur nouo ti tulo requiri. Lex est ad hoc notabilis. C. de transac. l. si pro fundo.

Domino committente.

Mirabilis ⁊ singularis est decisio huius. c. Casus. Datur regula q̄ si dominus ꝓmisit felloniā: per quā si eam cōmitteret vasallus in dominū amitteret feu dum: dominus etiam perdere debet feudi proprieta tem. h. d. facit. s̄. de for. fi. c. j. [b] Nam dominis in dignis iuspatronatus aufertur. vt. C. de bo. li. l. fi. et ibi nota. PERVENIRE. scilicet per sententi am quia modus ⁊ forma traditus in vno correlati uorum in alio expressus intelligitur. C. de indic. vi

b c. j. Et j. qualiter do. feu. propri. prius. c. j. ⁊ qō le gitur ⁊ nō. ff. de dam. infec. i. l. si finita. §. si de vectigali⁹ bus. ⁊. j. hic fi nitur lex con tra.

dui. l. fi. AB VASALLUM. Nota verbum si enim dicit ad agnatos vasalli quia si vasallus non cō quereretur remissa pena videt. vt. ff. ad sil. l. diuus. Et nota q̄ istud. c. non habet locum in ecclesia. vt in c. delictum persone de regu. iur. li. vj. quia prelatus non est dominus sed procurator cuius collusio non debet preiudicare ecclesie. ar. C. vnde vi. l. memine rit. SIVE IN ALIUM. Nota q̄ fellonia quaꝫ cōmittit dn̄s non distinguitur in quē. secus in fellonia vasalli. Bal.

Feudum. Confirmatur hec regula q̄ si vasallus committit culpā pro pter quā meretur amittere feudum: amittit feudum siue feudum habeat propriam feudi naturaꝫ siue nō. Casus. Comes sabaudie concessit mihi castrū in feu dum eo pacto vt ego habeam ipsum ⁊ heredes mei masculi ⁊ femine ⁊ cui dederim alij: queritur vtrum istud feudū perdatur per felloniā? Respon. q̄ sic an tequam alienet. sed si alienauit emptor per felloniam suam non perdit. h. d. C Opp. ego possim alienare contrahendo ergo ⁊ delinquendo. vnde si per viꝫ ex pellam tertium possessorem applicabitur illi per. l. si quis in tantam. C. vnde vi. Respon. non est ita quia delictum non dicitur proprie datio. C Secūdo op. quia dicta in precedentibus videntur tacite repetita in sequentibus. sed in precedentibus dictū est de ma sculo ⁊ femina. ergo quod sequitur vt cui dederiꝫ de bet itelligi scilicet masculo vl' femine nō extraneo ar gu. ff. de oper. libe. l. titius. Respon. non est ita quia ista clausula est posita causa ampliandi ⁊ debet aliqd operari. Item inter masculum ⁊ feminam est datus alius ordo a iure. C Tertio oppo. quia ista verba: et cui dederim. debent intelligi ꝑm qualitatē preceden tium scz ⁊ ficui dederim feudum. Respōdeo non est ita: quia ꝑm hoc pactū nihil operaret. vt. ff. de vsur. l. si stipulatus. Et adde ad istud ca. qō not. ff. de alie. iudi. l. iij. §. opus. ⁊ in. l. vltima. ff. de noui ope. nunc. per Bynum.

Titius Casus. Titius vt sempronis succes serunt patri in feudum: ⁊ ex diuisio ne inter eos facta feudum peruenit ad semproniū in totum vel forte pro parte: titius fecit pactū sempro nia de eo feudo nō petēdo ab eo vel heredibus suis decessit sempronius sine filio masculo extraneo here de relicto: titius petit feudū ab herede ex successione ad se deuolutum: queritur an obstet sibi exceptio pa cti? respondetur q̄ non hoc dicit. Nota q̄ pactū de non petendo feudum factum a fratre fratri recipien ti pro se ⁊ heredibus suis intelligitur de liberis he redibus. Nam in feudo appellatione heredis nō cō tinentur extranei etiam si de heredibus fiat mentio in modum liberatiōis ⁊ sic liberatio restringitur qō est nota dignum. Et idez putarem in renunciatione. nam renunciatio hz vim pacti personalis quando fit ꝓtemplatione persone. vt. C. ad vell'. l. iubemus. ⁊ fa cit ad hoc. c. in ratione sui. ff. de le. iij. l. paulo calima cho. §. j. Ultimo nota pactū interpretari aptari ⁊ de clarari secundū naturaꝫ rei in pactum deducte: ⁊ qō contemplatione certe persone fieri presumitur perin de haberi ac si talis persona nominatim exprimere tur. Bal.

C De pace tenenda ⁊ eius violatoribus. Rubri.

f **Federicus** Diuide capi tulum in de cem partes. Primo qualiter sit puni endus laicus si pacem violauerit. Se cundo qualiter clericus debeat puni ri eodem casu. Tertio qualiter receptator pacem vio lantis Quarto qualiter dirimetur contentio orta in ter duos vel plures vasallos. Quinto qualiter pro cedendum sit si rusticus militem vel miles rusticum vel miles militem de pace violata pulsauerit. Sexto

i ¶ Bonũ. Ande lucanus pacem sũma tenent ꝛc.7 virg. Nunc placida ꝯpostus pace quiescit. Et marcus cicero in primo officiorũ.7 liuius in secundo bello punico in oꝛõne bãnonis quã apud senatuz cartaginensem ꝓ bãnubalem peroꝛauit. And. barba.

h ¶ Pro / desse. Et ad / de q̃ qs simul põt negare et excipe q̃ põt negare simpli citer.7 ppone re exceptionẽ additionaliter.

l ¶ Proba / tiones. Vide plene Jo.an. in ti. de iud. dele.an. bar.

m ¶ Fiscuz. Nota cõiter ciuitates non habere fiscuz nisi ciuitates lõbardie vt ẽ glo.sing.in.d. §. nulla. An aũt pos.sint p scribere. vide bal.in.l. impe riũ.ff.ð iurisd. om.iu.7 ino. in.c.ex lris. ð iure patrona. And.barba.

n ¶ Viuẽtis Vide notata in.l.qui super stitis ff. de ac qui.here. an. barba.

quemadmodũ statuitur regulariter libertas a comite. Septimo qua pena sit puniendus arma portans. Octauo de pena latronum 7 furium 7 inobedientium. Nono si ministrales inter se guerram habuerit quo iure sit procedendum. Decimo quo loco licz pabulare equum suum. Secunda pars incipit in §. si clericus. Tertia in §. si iudex. Quarta in §. si duo. Quinta in §. si tres. Sexta in §. si rusticus Septima in §. post natale. Octaua in §. siquis rusticus. Nona in §. publici latrões. Decima in §. siquis quinqz solidos. Casus vsqz ad §. si clericus. Impator adulatur omnibus suadens q̃ seruare debeant pacez: 7 statuit penam contra non seruantes dicens q̃ qui hominẽ .j. pacis edictuz occiderit capite puniatur nisi per duellum probet q̃ fecit ad sui defensionem. verũtamen si manifestum est q̃ voluntarie 7 non ad sui defensionem occiderit non admittitur probatio per duelluz et pena capitis punitur.7 hoc habet locum comparente violatore pacis. Si vero fugerit tunc bona mobilia publicãt̃ 7 ũmobilia ꝓmittũt̃ heredib9 iuramẽto prestito ab eis q̃ inde nullum emolumentũ presta bunt sibi. Sed si postea contrafecerint priuabuntur hereditate:7 fisco applicabũtur. Si vero .j. pacis edictum aliquis hominez vulnerauerit manus eius amputabitur nisi probet per duellum q̃ ad defensionẽ sui hoc fecerit:7 in eius bonis procedetur simili modo sicut superius est dictum. Si autem aliquis sine sanguinis effusione percusserit vel absqz percussione aliquem inuaserit pena pecuniaria punietur. hoc dicitvsqz ad §. si clericus. LITTERE ISTE PERUENERINT. Nota q̃ imperatoꝛ nõ vult arctare per litteras suas nisi illos ad quos littere peruenerint. non tamen intelligas q̃ sit necesse singulorum auribus inculcari: sed sufficit tantum per edicta. vt extra de postu. pla.c.j. ET PALEA de ista pace quam imperatoꝛ hic vult seruari videtur loqui hoc.c.sz dicit By. q̃ in paucis locis seu terris lombardie hoc videtur habere locum cum in omnibus sit guerra. By. Tu dic hoc.c. generaliter loqui siue ipatoꝛ indicat pacẽ siue ciuitates iter se faciãt pacẽ: siue singulares pſone. Sed nunquid videtur rũpere pacem ille qui propter nouam discordiam offendit alteruz: doc. cõiter tenent q̃ non quia de hoc videtur non cogitatum fuisse. Ad hoc facit quod not. ꝑm Host.7 Jo.an. extra de immu.eccl.c.fi. in nouella. BIGNUM EST. Nota pulchra verba: dignũ est vt cuius precellimus munere illi omnino pareamus in opere. Itẽ nota ,p precellentia imperatoris. dicit vegetius scõo de militari disciplina. cũ imperatoꝛ augusti nomen accepit tanqz̃ presenti 7 coꝛporali deo fidelis est ei prestanda deuotio 7 impendendus peruigil famulatus. deo.n. vel priuatus vel militans seruit cum fideliter eum diligit qui regnat deo auctoꝛe. vnde nota q̃ imperatoꝛ habet imperiũ a deo. Itẽ quia debz deo parere. VOLUMUS. Nota verbum q̃ ius suum quibuslibet personis cõ seruare debemus concoꝛ.ff. de his qui sunt sui vel alie.iuris.l.ij. DESIDERATA. Nota pacez esse desideratam 7 necessariuz bonum i. BELLA RABITUR. Nota proemium per tex. declarari. PALEA. in tẽpoꝛe pacz. dy. ¶ Quero ecõtra quod dicatur factum tempoꝛe guerre videtur q̃ includat immediate ante 7 immediate post. vt nota. in.l.j.C. de opera.liber.7 in.l. diuoꝛtio in prin.ff. so. ma. CAPITALE. Quia homicida qõ secit semper expectet. vt. C. ð epi. audi. l.iij. PER DUELLUM. Nota q̃ quis purgat innocentiã suaz per duellũ. putãt. n. milites 7 nobiles q̃ deꝰ sit auo ¶ Bannitum. Hoc ẽ vez in casu isto 7 qñ est bannitꝰ quia contra patriam cõmisit delictum alias secus vide tex. in auth. de incest. nup. §. j. et ibi ange.7 notatur in.l. minime de relig.7 sump. fune. facit. l. si adulteruz §. libertus. ff. de adul. and. barba.

xiliatoꝛ iustoꝛũ: tamẽ lõbarda dicit vidimus multos sub iusto clypeo pire. hoc no. ff. ad. l. aqli. l. qua actõe. §. siquis in colluctatõe. Dicit Aristo. nõ ẽ verisimile habere deũ curã maloꝛ vel prauoꝛũ. ADMISSUM. No. q̃ vbi facinus est manifestũ nõ habet locũ pugna. VEL SIC. No. q̃ vbi est clara probatio nõ habet locũ pugne declaratio. Jaco. bel. qz si patet expresse non potest negare pro desse[k]. QUOD NON NECESSARIO No. negatiuã facti posse esse notoriã vt extra de testi. co.c. super eo. Itẽ no. notoꝛium cadere in facto i stantaneo quod contra. Ja. butri. est. SED VOLENTARIO. quod in dubio presumitur. facit quod no. C. de excep. siquidez. NEC ALIO MODO. No. q̃ iudex nõ debet admittere friuolas probationes [l] homicide nec morari super ambagibus. FUGERIT. quod est eo ipso q̃ citatꝰ nõ ꝓparet i populo. PUBLICENTUR. No. bona confiscari ciuitati. sed de iure cõmuni ciuitates nõ habent fiscum [m] vt. l. j. C. de bonis vaca. li. x. sed ḃ forte loquitur habito respectu ad pacem cõstãtie q̃ quibusdã ciuitatibus lõbardie fiscũ cõcessit. vt in auth. de defen. ciui. §. nulla. colla. iij. ¶ Item no. q̃ bona mobilia censentur esse de eius territoꝛio vbi reperiuntur: qz populo seu fisco illius loci ꝓfiscãtur tex. ẽ ḃ singularis. HEREDES ET HEREDITATEM. Adhuc est q̃ ḃ heres 7 hereditas dicitur viuentis [n] qz hereditas non dicitur viuẽtis sed ḃ habebat̃ pro moꝛtuo qz in locum eius succedat alter. vt no. ff. pro so. l. actione. §. publicatione. TALI CONDITIONE. No. ḃ q̃ in sententia potest apponi modus 7 q̃ ille debet seruari sicut conditio. concoꝛ. C. de senten. l. cum eoꝛum 7 .l. cum iudex. 7 l. item labeo. famil. hercis. SPONDEAT. No. q̃ filius non potest alimentare patrem bannitum [o] vel hostem: 7 si contrarium facit punitur in amissione bonoꝛum que erant sibi cõcessa sub iureiurando ne patrem aleret.7 sic no. patrem ꝓpter bannũ priuari iur̃ nature. ASSIGNET No. de verbo. assignet. facit extra de concess. prebẽ. c. proposuit in fi. in ver. assignetis.7 de preben. c. ꝓ illoꝛum in fi. in verbo assignare.7 vide quod ibi no. per Inn.7 i nouella. [p] EJECTAM SUAM DE FENDENDO. No. q̃ nec defendere nec vulnerare quis aliquem impune potest nisi vitam suam defendendo. Et no. offensoꝛem non quem presumi defensoꝛem nisi probetur. Item qui excedit moduz punit̃ de excessu.7 sic mitius punitur: vt de peni. et remiss. c. significasti i nouel. AMPUTETUR. No. ꝓ vulnere manũ ãputari. RIGOREM IUSTICIE. Not. in maleficijs puniendis seruari rigoꝛem iustitie. BARBAM EXPILAVERIT. No. de barba 7 no. q̃ i oibꝰ istis mõis violat̃ pax: vt appet ꝓiũgẽdo nigrum cum rubꝛo. PRO TALI EXCESSU. No. oẽ delictũ excessũ appellari [r] Et ꝓsidera sup isto tex. qz qñ ẽ capitat̃ qs vl̃ manꝰ ãputat̃ lr̃a nullã facit mẽtionẽ de ꝓfiscatõe bonoꝛ: sz qñ bãnit̃ pp ꝓtumaciã dic̃ q̃ bona mobilia ꝓfiscãt̃: sz imobilia reꝛuãt̃: descẽdẽtibꝰ qõ forte dz itelligi sz auth. bõa dãnatoꝛ. 7 C. ð bo. ꝓscri. vt. ff. de legi. sz 7 posterioꝛes. Quero g̃ de itellectu illiꝰ auth. Tex. n. i auth. vt nulli iud. col. viij. dic̃ q̃ si aliq ꝓdẽnẽt̃ ,p aliquo maleficio ad moꝛtẽ vel in exiliũ q̃ bõa dãt ꝓfiscari sz descẽdẽtibꝰ reꝛuari: nũ qd g̃ hodie ,p vllo maleficio bõa ꝓfiscãt̃: naz ille. §. gnãliter loqtur g̃ gnãliter dz itelligi vt. ff. de of. ꝓsi. l. iij. ff. de alea. l. j. §. qõ aũt. ff. de le. ꝓstã. l. j. §. 7 gnãliter. ff. de sta. mili. l. i frau. i fi. Itẽ magis dẽbet̃ succes

p ¶ In nouella. Et. C. ð ipube. 7 alijs subst. l. fi. C. ð nece. ser. l. quidam. C. de le. l. pe. i fi. extra vt li. pen. c. ecclesia in fi. 7 i l. cũ pat. §. pater plib9. ff. ð leg. ij. vbi nec dñium transfert nec possessionem meram sz cõcessionem facit.

q ¶ Excessu. Ludo. i suis nota. allegat casum singularem non põderatum a doctoꝛibus i l. si adulteriũ cũ incestu. §. i peratoꝛ. ff. de adul. sz illum textũ. allegat bal. in. l. vt vi ff. ð iusti. 7 iure lz ludo. mẽtionem nõ faciat. d. bal. vide glo. singu. secũdũ Saly. in. l. quoniam multa ad. l. iuliam. de iu. an. bar.

r ¶ Appellari. Alꝺ tex. no. in. l. siquis in boc genus ad finez. C. de episco. 7 cler. and. bar.

s ¶ Publicari. Vide bal.in.l.ij.C.qui teſta.fa.poſ.and.bar.
t ¶ l.cum ratio. Sed ſi aliquis bannitus ſuccedit in hereditate parentis dicit glo.q̄ fiſcus aufert ei hereditatem tā q̄ indigno vt.C.de bere.inſtit. vt.l.j.per accur. dic vt dixi in lec.mea.

v ¶ Acquiritur. vide.d. Jo.de imo.in l.j.C.de teſta. ⁊ bal.in.l.j.C. de ſecū.nupt. vbi notabiliter loquitur. and.barba.

x ¶ li.x. Itē tranſuerſa p/ſona que non fuit citata nō obeſt nec ei i ponit ſilentiū res iudicata extra de teſt. c.veniēs. que ro an debeat quis banniri ſi detinetur i carceee ita q̄ cōparere non poteſt. ℟eſpōdeo nō: vt no.in.c.ſi iudex laicus.extra de ſen.excom.in.vj. in gl.ordinaria.

ſio parentum filijs q̄ꝫ econtrario.ff.de inoffic.teſta. nam ⁊ ſi parentibus.ff.de fal.l.ſiquis legatum.§. vltimo. Sed propter delictum filij nō priuatur pater bonis filij: ergo ⁊c. C.de bonis preſcrip.l.ſi filius. Item bona parentum ſunt debita filijs etiam viuēte patre.ff.vnde li.l.ſcripto.§ pp delictū patris non oꝫ ea amittēvt.ff.de penis.l.crimē de penis.l.ſancimus. Item fortius ius habet filius q̄ꝫ patron⁹.qō patet quia ſuperat patronum. Sed propter delictū liberti patronus non perdit bona vt.ff.de bonis libe.l.ſi libertinum. ergo nec filius. Item eſſet abſurdum q̄ propter delictum patris filij mendicarēt.vt in auē.de trien.⁊ ſemiſ.§.prohibemus.col.iij. Itez fiſcus pretendit cauſam lucratiuam. Sed filius pretendit debitum iure nature vt.ff.de bonis libe.l.cū ratio. Item pro hoc facit tex.in ratione ſui.C.de ſecundis nup.l.j. Quidam dicunt q̄ aut lex loquitur de parte bonorum publicanda ⁊ illa debet publicari.vt.C.ad.l.iuli.de vi pu.l.ij. Aut de omnibus bonis ⁊ tunc ſecus. Alij dicunt q̄ vbi fit cōfiſcatio ad conſequentiam pene ⁊ tunc vetera iura ſunt correcta per.d.auē.bona damna. Aut non fit confiſcatio ad conſequentiam pene ⁊ tunc vetera iura non ſunt correcta. vt ad.l.iuli.de vi.l.ij. Tunc autem bonorū cōfiſcatio venit in conſequentiam pene quando damnatus perdit ciuitatem vt q̄ deportatur.vt.l.iij.C. ſi pe.ap.mor.inter. Idem ſi bannitur ex tali cauſa ex qua de iure communi deberet deportari.vt not.inſti.qui.mo.ius pa.po.ſol.§.relegati. Alij dicunt q̄ banna non trahuntur ad conſequentiam. Aduerte ſi aliquis eſt bannitus ad mortem non facta mentione de bonis: bona non debent publicari [9] etiaꝫ ſi nō habeat liberos vel parentes vſqꝫ ad quartum gradum: quia cum ſtatutum de tali banno diſponēs fit odioſum debet reſtringi ⁊ non ampliari. vt in.c.odia.de regulis iuris in.vj.⁊ argu.eius quod legitur ⁊ no.ff.de condi.inde.l.ſi.§.vltimo. Et dicit dominus Ly.in.l.j.C.de here.inſti.q̄ bannū in ſuis terminis eſt ſeruandum ⁊ non vltra prorogandum: tūc vero non fit in conſequentiam pene quando eſt preambulum pene vt quia fit vt quis tedio affectus veniat ⁊ reſponſurus. ⁊ huius generis eſt ſola annotatio bonorum: que fit in omnibus bonis ſola legitima filiorum ⁊ parentum vſqꝫ ad quartum gradum excepta. vt.ff.de bonis dam.l.cum ratio. [t] Tertij dicunt q̄ aut aliquis condemnatur ad mortem ⁊ tunc non fit confiſcatio. Et ratio eſt quia talis condemnatus efficitur ſeruus pene. ſed per ſeruum pene non acquiritur fiſco vt.ff.de his qui.vt indig.l.ſi in metallum. Aut eſt ergo talis condemnatio per quaꝫ non efficitur ſeruus pene vt q̄ deportatur: ⁊ tūc bona confiſcantur. quia cum bona deportatus habere poſſit ex reſeruatione vel ex noua acquiſitione vt.ff. man.l.ſi tibi mandauero.§.is cuius bona. ⁊ no.ff.ex qui.cau.ma.l.ſiqua militi. ⁊ patet de lega.iij.l.ſi deportati ſeruo.§.j. ergo non habetur pro mortuo: et ideo non habet heredem ſed fiſco acquiritur [u]. vt.ff. de iur fiſ.l.ſtatius.§.cornelio. ſz media opi.mihi placet ⁊ eſt communis opi. ſed illud eſt certum q̄ bona confiſcantur in crimine leſe maieſtatis commiſſo cō tra principem vel contra rēpublicaꝫ: que vere fit reſpublica. non enim habeo pro republica quandō maior pars iniuſte expellit minorem vt tyrannice dominatur. argu.ff.de capti.l.ſiquis ingenuam.§.in ciuilibus. ⁊ quod notat. Jo.an.in.c.j.de cle.non reſiden.in nouella. Item publicantur bona in crimine hereſ. vt.C.de here.auē.gazaros. Item publicantur bona fugitiui.ſ.annotata ⁊ conſignata in fiſcum

y ¶ q̄ ſic. vide ludo.in rubrica.de arbi. and.barb.
z ¶ Contumaciam. vide bar.in.l.illicitas.§.penul.ad finem.ff.de offici. preſid.and.barba.
⁊ ¶ Et no.an ſit licitum duellum vide bal.in.l.vt vim.ff.de iuſti. ⁊ iure.and.barb.

nam hoc non venit in conſequentiam alterius pene ſed pet ſe ratōne contumacie.vt.ff.de requiren.reis. l.j.⁊.ij.C.e.l.ſi. Item publicantur bona ipſo facto: ff.de publica.l.cōmiſſa. Adde tamē quod no. i auē. de inceſ.nup.in prin. Item publicantur quando lex non loquitur de tota ſed de quota vel de certa quātitate ⁊ ſpecie.vt dicta.l.ij.C.ad.l.iuli.de vi.⁊.C.de inceſ.nup.l.cum ancillis. ¶ Sed pone iudex expreſſedixit in ſentētia q̄ confiſcabat bona a qua ſentētia filij vel parentes non appellauerunt: numquid talis ſententia tranſit in rem iudicatam? ℟eſpondeo nō. tex.eſt in dicta auē.bona. ⁊ eſt ratio quia iudex hoc non poteſt facere cum in hoc ſit adempta ſibi iuriſdictio a.l. ¶ Item in preiudicium filiorum ⁊ parentū qui non deliquerunt ⁊ in iudicio non fuerunt: nihil decerni potuit.vt.ff.de adoptio.l.nam ita diuus. ⁊ ff.de infa.l.lucius. ¶ Itez no.q̄ iſte tex.ad reſeruationē bonorum que fit liberis addit vnum quod alibi non reperitur ſcilicet de condemnato ex ipis bonis non alendo ⁊ de eis confiſcandis ſi contrafiat. Et adde quod no.C.de iure fiſci.l.fi.li.x. [x] ¶ Sed hic quero an ratione generalis arbitrij iudices poſſunt omnia bona publicare? ⁊ videtur q̄ ſic [y]. nam pñt qō eſt pl⁹.ſ. ꝯdemnare ad mortem vt ſingulariter no.inſti.de iniur.§.pena. Et hoc eſt quod dicimus q̄ puniunt in auē el cre ⁊ in perſona. vt no.in auē.de armis colla.vj. Sed in contrarium videtur caſus.C.ne ſine iuſſu principis certi iudic. bona lite publi.l.j.li.x. dic vt ibi. ¶ Sed oppo.contra id qō dixi de annotatione bonorum quia hic expreſſe dicitur contrarium ſcilicet q̄ bona reſeruantur filijs. So.hoc ideo quia ratione contumacie condemnantur de crimine principali. ¶ Sed ſm ius commune quod ante hanc.l.vigebat non condemnabatur qs de crimine principali vt.ff.de penis.l.abſente. Et ideo ſi per ſtatuta terrarum contumax ponitur i bāno quod reſpicit terminum pene ⁊ ſic eſt pena delicti: dic q̄ tunc bona confiſcanda non ſunt ſed reſeruanda filijs per hunc notabilem tex. Caue tibi quia non video q̄ iſte. §. dicat q̄ debeat condemnari ad propriam penam delicti. nec etiam in hoc fz tex. fit mentio de banno: ⁊ ideo tutius eſt dicere vt dicit Jaco.bel. q̄ nouiſſimo iure iſtius legis bona nō debent hodie annotari niſi bona mobilia: ſed filijs reſeruari quod eſt nota dignum. Sed de banno fit mentio.j.in titu. hic finitur lex. deinde conſuetu. regni incipiunt. c. domino guerram poſt princi. ⁊ etiā de conſuetudine eſt q̄ bannum detur propter contumaciam [z] vt.l.j.§. quid ergo. de ven. inſpi. ⁊.l. ſed ⁊ ſi per pretorem. §. q̄ ſi dum decreto. ex qui. ca. ma. ⁊ no.in.l.j.C.qui bo.cedere poſ. ⁊.l.ad cognitionez. ff.qui.cau.in poſſeſſionem ea. ⁊ inſtit. quibus mod. ius pa.po.ſol.§.relegati. ⁊ ibi nota. ⁊.C. de ſacro. ſan.eccle.auē.caſſa ⁊ irrita. Et nota q̄ bannire eſt extra comitatum ciuitatis ponere vt not.in.l.j.C. de na.lib. per Ly. Deinde tu habes hoc de duello et glo.ponit certos caſus in quibus habet locum duellū i quo reus victus punitur eadem pena ac ſi eſſet ꝓfeſſus. certe gl. dic q̄ miti⁹ agit cū eo q̄ꝫ cū ꝓfeſſo: quia ē conuictus ex preſumptōe. ⁊ ſic no. q̄ mitius agit cū eo q ē vict⁹ ex pſūptōe q̄ꝫ ex ꝓfeſſiōe. ¶ Et no.iſtā gl. ⁊ adde alios cāus de pugna quos ponit ℟offre.i tractatu ō pugna. Et no [a]. q̄ de iure canonico iſta pugna eſt oīo ꝓhibita vt plene no.p ℟ay. de pēna forti i tractatu ſuo de duello ſiue monomachia qō idez eſt dictū ⁊ ibi videas. Et quod dixi de iure canonico duellum eſt prohibitū: verum eſt niſi fiat pro defenſione propie ſalutis vt hic in tex. [b]

2 ¶ Jn tex. ff.ad.l.aquil. ſciam.§.q cuz aliter. ⁊.C.vi vi.l.j.⁊.C.ad l.iul.de vi is qui aggreſſorem. ⁊ extra de homi. ſicut dignum. ⁊.c.ſignificaſti ⁊.e. ti.c.j.in cle. et vide.C. quando licet ſe ſine iudi. vindi.l. j.⁊.ij.

¶ Idem si pro defensione patrie.arg.ff.de posth. l.j.§.bestias.[a] ¶ Idem si pro defensione filiorum vel vxoris vel aliorum quorum iniuriã tenetur qs propulsare.Sed pro defensione cuiusdam extranei non puto q̃ qs possit inire duellũ nisi sit eius campio[b].¶ Et hoc fiat auctoritate supiorꝫ.vt.C.vt armorum vsus inscio principe.l.j.li.xj.Dicit etiã glo. q̃ potest iniri duellum pro defensione iusticie etiam circa res.quod dic vt in.l.j.C.vnde vi.ff.de iusticia ꝛ iure.l.vt vim[c] de homici.c.significasti.ꝛ quod no.de regulis iuris.l.culpa.ꝛ.ff.quod metus causa. l.metum.§.licet.ꝛ habes no.ff.de sicar.in.l.qui furem.ꝛ vide quando liceat se sine iudic.vin.in. j.ꝛ.ij. Dicunt quidam q̃ pro defensione honoris tui licet inire duellum quia crudelis est qui negligit famam suam:ꝛ ideo si rusticus insultat nobilem non debet nobilis fugere licet fugere posset: quia fuga reddit quem viliorem.Ita dicit Ly.ff.ad.l.aquil.l.ex plagijs.tabernarius.ꝛ in.l.scientiam.§.qui cum aliter in additionibus suis[d].¶ Sed istud non est proprie duellum quia non est indictum sed est potius quedam rixa seu impetus armorum.Porro duellus ꝓprie est singularis pugna inter aliquos ad probationem veritatis secundum prefatum fratrem Ray.de penna forti.¶ Sed nunquid ille qui prouocat aliquem ad bellum vel duellum impigẽs ei crimina teneatur probare per indicia vel coniecturas?Respõdeo sic quia pugna equiparatur torture que non debet fieri nullis indicijs precedentibus.vt no.C. de serui.fugiti.l.quicũq;.ff.de questio.l.maritus.ꝛ.C. ad.l.iuli.ma.l.siquis.Qualia autem indicia sufficiant:est in arbitrio eius qui publicam auctoritatem habet super hoc.vt.ff.de questio.l.milites.§.oportet.ꝛ.ff.eo.l.de minore.§.tormenta.Alioquin quilibet desperatus alium ad pugnam sine causa prouocaret:quod est absurdum argumen.ff.de iure fisc.l. senatus.¶ Quero nunquid ille qui moritur in pugna moriatur seruus pene?Respondeo iste est similis illi qui moritur in tormentis nondum condemnatus ꝛ ideo non moritur seruus pene ꝛ suum testamentuꝫ non rumpetur:ꝛ hoc probatur quia illi qui occiduntur in bello non moriuntur serui pene nec hominis:secus si capiantur ꝛ seruentur vt.ff.de stat. homi.l.libertas.¶ Quero an postq̃ sunt in campo positi de communi consensu possint penitere? Respondeo non nisi abolitio concedatur a superiore.Unde exquo conuenerunt inter eos pugnare necesse est quia publice vtilitatis est peccata nocentum apparere.vt.ff.de iniuri.l.eum qui nocentem in principio.Et nota q̃ duellum de iure romano regulariter est prohibitum.Aliquando tamẽ permittitur: vt not.institu.de here.ab intestato.§.per contrarium.Sed secundum legem lombardorum que olim multum viguit in lombardia ꝛ tuscia lõgobardorũ ꝛ adhuc hodie multe eius consuetudines seruantur in regno sicilie licet pro regula daretur q̃ duellum non esset licitum tamen in pluribus casibus erat permissum.vnde ħ in libro meo habeo talem postillam super verbo per duellum.¶ Nota plene casus in quibus fit pugna de crimine maiestatis.Fit pugna inter actorem ꝛ reum vt in lombarda de maleficijs ꝛ publicis crimi.l.vltima.¶ Et de consilio mortis in vno casu fit pugna scilicet quando mulier dicitur consiliata de morte mariti vt in lombar.de consilio mortis.l.vltima.¶ Et de opprobrio concurbitationis vt in lombarda de conuicijs.l.j.¶ Et de homicidio facto inter treugam vel post pacis osculum vt in lombarda de homi.l.j.¶ Et de morte furtiua fit pugna.vt.eodem titu.l.vl.¶ Et ꝺ paricidio facto ꝓ cupiditatẽ rerũ fit pugna.vt.j.de parici.l.vlti.De ꝓperio fornicationis aduersus liberam mulierem:que in alterius mundo est.vt ti.de iniuria mulie.l.ij.Et ꝺ furto facto a seruo in fuga cõstituto fit pugna contra dominum si velit negare seruum fecisse furtum vt in lombar.de fur.§.si seruus in fuga.De fornicatione facta cum vxore alterius fit pugna.vt in lombar.de adult.l.iij.¶ Et de re intertiata fit pugna inter emptorem ꝛ venditorem.vt ti.de rebus intertiatis.l.si res intertiata.¶ Et de malo ordine possessionis quinquẽnalis fit pugna vt in lombar.qualiter quis se defen.debeat.¶ Et de debito paterno fit pugna vt in lombar.de testa.l.si quis tamen altero.¶ Et inter contrarios testes fit pugna:in lombar.de testi.siquis cum altero.¶ Et de periurio scienter facto fit pugna.vt in ti.qualiter quis se defen.l.de furto.¶ Et de charta predioruꝫ appellata falsa fit pugna vt in lombar.ꝺ predijs.eo. ti.¶ Et de inuestitu.predij fit pugna.codem titulo.si de inuesti.¶ Et de deposito negato si est.xx. sol'.fit pugna.vt eo.ti.siquis per ipsuꝫ.¶ Et de furto ꝛ scalcho si est vltra sex sol'.fit pugna.vt eo.ti.l.ꝺ furto.¶ Et de instrumento predioruꝫ per vim facto fit pugna.vt eo.ti.siquis dixerit.¶ Et de libertate petita a seruo fit pugna si placeat domino.vt eo. ti.si seruus propter appetitum.¶ Et de incendio. vt eo.ti.siquis aste.¶ Et de infidelitate fit pugna militaribus armis.vt in.l.quicunq;.eiusdem tituli. ¶ Et de rebus emphiteoticis fit pugna vt eo.ti.l. vlti.¶ Et est sciendum q̃ pugna semper est in arbitrio actoris vt in lombar.qualiter quis defen.ꝺbe. l.siquis a domio.ꝛ.l.de predijs.ꝛ.l.siquis aliũ asto. ¶ Et etiam hoc notat Accur.ꝛ alibi non debet fieri pugna quam vbi iudicatum est.vt eo.tit.l. nullus presumat hominem mittere ad iudicium nisi vbi iudicatum est.¶ Quero si die assignata duelli vnus alium superare non potuit vtrum tandiu sit bellandum donec vnus victor ꝛ alter victus appareat.Respondeo:is qui se probaturum iactauit nisi die assignata probet:non est vlterius audiendus ar.insti.ꝺ ac.§.omnis.ꝛ quod vi aut clam.l.si vitez.§.fi.¶ Sꝫ oppo.quia est impeditus facto aduersarij:ergo debet dari noua dilatio.vt.ff.de eo per quem factum erit.l.fi.§.sed si stipulator.ꝛ.ff.ꝺ fer.l.oratione.ꝛ.ff. de in integ.resti.l.diuus.§.nec intra has.Respõdeo illa regula nõ habet locum in pugna in qua vnus habet supprimere alium vt no.ff.de verb.oblig.l.executionibus.§.finali.¶ Et nota q̃ super ista materia imperator Federicus fecit quasdam constitutiones locales in regno Sicilie tamen quia mihi videtur q̃ habeant in se naturalem rationem que generalis est. Subijcio verba tex.cuiusdam cõstitutionis que incipit eius monomachia q̃ duellum vulgariter dicit vbi primo disponitur q̃ duellum nõ est licituꝫ.q̃ non tam vera probatio q̃ quedaꝫ diuinatio dicitest.Excipit casum veneficij ꝛ furtiue mortis ditore:ꝛ subdit in quibus etiam a pugne iud permittimur inchoari sed per probationes as si supersint aliqua procedi primo iubemus: deinde officio curie prius subtili inq ne premissa.si per probationes aliquas vel p sitionem plene non poterit facinus probari: muꝫ ad pugne iudiciũ indicijs p̃cedentibus datur.hic tex.q̃ iure communi consonat qu rius probaui.¶ In alia autem federici cõsti.. brica de prestando iuramento a cãpionibus c q̃ postquam campiones circulum pugnatoru runt prout est moris ingessi corporalia subeã menta: iuxta probabilem crudelitatem eoru dant dominos pro quibus pugnam intraueri ritatem fouere ꝛ secuꝫ omni studio pugnaturos dominis suis: nec possiunt pacisci q̃ nõ dimicab tali et tali modo: puta dentibus: sed ad confus nem alterius alter ex toto posse cognetur.Et in sequẽti capitulo ponitur de pena falsi campionis: ꝛ q̃

a ¶ Ad.ꝺe stias.Et.ff.ꝺ iusti.ꝛ iure.l. veluti.ꝛ forti tus.ff.de reli. m.l.mnume. b ¶ Cãpio. Ad quod ad de quod no.i l.cum funduꝫ ff.de vi ꝛ vi ar.Sed caue per.c.dilecto in ver.ꝛ quidem liceat de sententia exc. li.vj.dum dicit cuilibꝫ suo Iel proximo. ꝛ habui semp illum tex.pro valꝺ no.i ista materia.bal. c ¶ Et vim vide Ange. pone ibi alia qua notabilia and.barb. ꝺ ¶ Suis.ꝛ eũ pro eo.l.in eadeꝫ.ff.ex q. cau.maio.

dominus victus per pugnaz falsi campionis potest in integrum restitui: sicut si esset victus per falsos testes. ¶ Itē q falso campioni qui scienter deieraverit debet mutilari manus. Scias q de iure cōmuni falsus testis punitur eadem pena qua puniretur reꝰ de crimine intentato: puta pena capitis vel furcaruz tex. est no. ff. ad. l. cor. de sic. l. j. pº pricipiū. ¶ Unū tamen non omitto quod federicus in alia subsequenti constitutione que incipit consuetudinem: dicit q si miles fuerit is qui ad pugnā impetit & equest se voluerit defendere: aduersarius eius quāuis miles nō sit eques simpliciter eum impugnet & ecōuerso. si pedes fuerit qui se defendere nititur licet is qui pugnam obtulerit fuerit miles nō vt miles: sed vt q libet pugil alius incusatum impugnet. Et no. tex. q sequitur defendentis. nāqz debet esse electio qualiter melius se defendere valeat ab alio impetitus. cōsonat in ratione sui. C. de tempo. in inte. resti. l. petē de. & regula iuris non debet actori licere quod reo licitū non existit. Ibidem ait q si habens duos oculos prouocat ad duellū habentem vnum oculum tātum debet vnus oculus ei claudi & subdit similiter in digitis & in mēbris alijs. hoc volumus obtinere iuxta proborum virorū cōsilium & discretionē. Ibidem ait quod ille qui tetigit sexagesimū annū: vel ē minor. xxv. annis pro se pugnare minime teneat' sed in defensione sua posset ponere campionem. Hec sūt statuta localia Fede. tamen q habent in se discretionem & naturalem equitatem ideo ea retuli ad quādā instructionem mentis non tanquā ius scriptū. & hec de duello & cāpionibus dicta sufficiāt reseruatis alijs tam consuetudini cq̄z moribus: & pitioribꝰ i hac arte bellandi quia vnusquisqz pitior in arte sua vt. l. semel. C. de re. mili. li. xij. Juxta illud tractant fabrilia fabri. primo ethicorum. & experientia facit artem primo methaphisice & in ethicis. experti singulis recte sapiunt. Vegetius de militari disciplina. & non p ua aut non leuis ars videtur armorum per quā etiā si bene geratur pax mundo propriatur. Sed contra insti. in proemio & in auē. de here. & fal. col. j. in pri. ff. de mili. testa. l. j. C. de offi. prefec. preto. in nomine domini. Extra quero dicitur hic q res mobiles confiscantur: & res immobiles heredibus reseruantur: quero quomodo intelligitur istud verbum heredes: nunquid large pro quolibet herede? Respondeo non sed sm determinationem auē. bona dānatorum videlicet pro filijs & ascendentibus vsqz ad quartū gradū vt. ff. de legibus. l. sed & posteriores. & ff. qui satisda. cogan. l. sciendum. ¶ Quero qd de fructibus? Respondeo si sunt pendentes idē de eis quod de fundo. Si vero sunt separati licet nondum int de spica excussi vel de vuis nondum sit expressū inum idem quod de mobilibꝰ quod ex natura sua varet in hoc autem inspicio tempus delicti vt. ff. in frau. credi. l. fi. §. penul. ff. de admini. tuto. l. cigraphus & ff. locati. l. si merces. §. vis maior per ir. ¶ Quid de pensionibus? Respōdeo equipo fructibus ' separatis a solo si cessit dies pensio' soluende. Sed si nondum cessit equipo fructibꝰ identibus. si pro parte temporis cessit & pro parnon iudico de eis pro rata temporis vt. ff. de acti. ip. l. iulianus. §. si fructibus & l. fi. ff. de iure fis. et gu. ff. de reg. iur. l. qui actione. ¶ Quero quid de ominibus delictorum? Respondeo sum de tertio enere in sui substantia q non sunt mobilia nec imnobilia. tamen in similitudine dicuntur mobilia si debetur quid mobile. si autem imobile censentur imobilia. l. momētum. ff. de verbo. signi. ff. de peculio quā tuberonis. §. in peculio. annue autem prestationes ad lōgum tēpus indistincte inter imobilia cōputantur in auē. de non alie. §. j. col. ij. C. de sac. san. ec. l. iubemus. Bal.

e ¶ Fructibus. vide ēundem in. c. dño guerraz. §. penul. in ti. hic finitur lex. an. barba.

Si clericus Casus. Clericus si pacem violauit: vel pacis violatorem receptauerit: siquidem comparet i iudicio pena pecuniaria punitur. Si vero est inobediens pena maiori puniendus est. ¶ No. hic pacis violatorem & receptatorem violatoris equali pena puniri & dicitur receptare per cohabitationem seu contuberniū. ¶ Secundo no. distinctionem. nam aut clericꝰ accusatus comparet: & tunc coram episcopo est fienda probatio. Aut non comparet: & tunc sine alia ꝓbatione beneficio ecclesiastico est priuandus & bona eius propria debent in publicum annotari. ¶ No. ergo q imperator potest legem statuere contra clericos delinquētes & potest eos de suo territorio forbānire: quia debet purgare prouinciaz malis hominibus. vt. ff. de offi. presi. l. iij. & l. congruit. nec debz eis patrocinari priuilegium ad perpetrationē scelerum. C. de testi. nullum. Nam sicut boni clerici sunt sub protectione imperatoris ita mali debent esse sub terrore. C. de defen. ciui. l. per omnes. & in auē: ō man. pri. §. festinabis. col. iij. & i. l. ij. C. de priui. scholarium. li. xij. & C. de ferijs. l. prouinciarum. Et statuta ciuitatum hoc sepe disponunt q clerici delinquentes sint extra protectionem cōmunis quia potest ciuitas beneficium suum eis non concedere. nimirū q reatus omnem honorem excludit vt. C. vbi sena. vel cla. l. j. nec possunt dicere q de iure libertas eorum offendatur quia eam delinquendo perdiderunt vt. C. de senten. pas. l. fi. Laue tibi quia licz ista sint pulchra verba tamen in canonibus statutuz est contrarium quia clerici sunt de alio foro principali videlicet de foro ecclesiastico. & nec delinquēdo nec prorogando possunt tali foro derogare extra de iudicijs. c. at si clerici. & de foro compe. si diligenti. i casu tamen potest extra de sentē. excommu. c. perpendimus. & dic vt ibi. Ad idem facit illud verbum diuine scripture nolite tangere christos meos. vt not. in auē. de non alie. post principium colla. ij. Itez certe non possunt dici clerici contumaces si citant' a iudice laico q citatio facta a iudice incōpetenti & nedum in cōpetenti sed prohibito. vnde quicquid fiet in consequentiam talis citationis ipso iure non valet. f nam ipso iure est nullum si legitime citatio facta non fuerit quicquid sequutum est ex ea vt no. C. de accusato. l. si accusatoribus in vltima glo. quam no. Sed de hac materia vide quod plene scripsi post Jacobum butri. C. de episcopis & cleri. auē. statuimus statuta canonum. No. q clerici delinquentes duplicem penam patiuntur. vnam in foro ciuili ꝫ legum statuta. & hoc non est tanquā pena: sed tanquaz indignatio. vel est pena sed non completa. argu. C. ō spor. l. ij. Aliam scilicet in foro canonico sm statuta canonum vt dicit tex. Sed vt dixi canones contradicunt quia prevalent legibus. nam leges non dedignantur sacros canones imitari & quia clerici de iure diuino sunt exempti a legibus seculi temporalis de consti. ecclesia. ꝫ huic imperatori priuilegiata maleficia displicēt. &c.

f ¶ Non valet. vide Inn. in. c. preteres extra de dila. & bar. & alios in. l. ex quacū ꝫ. ff. siquis ius voca. non ierit & Jo. de imo. in. l. quidam consule bat. de re iudica. an. bar.

Si iudex. Casus. Bominꝰ castri si violatorē pacis receptauerit aut cuz rēpsentē cuz oībus suis bonis mobilibꝰ vel adduci sub iuramēto pmittit': aut si hoc nō faciat punietur. hoc dicit. ¶ No. q quis in suo castro nō potest ꝓtegere malefactores vel eorū bona ꝫ tenetur eos & ea iudici pſentare vel remittere ad eū. SELVRE No. hoc verbū. i. de eiꝰ manibus nō fugiat. Sed qro cuius expēsis remittet eum? Respondeo. si aliqs ꝓuatꝰ ꝓ suo itereſſe hoc petat expēsis petētis. vt. l. cū sepe. C. de erro. mili. an. li. x. Si autē iudex ex offō hoc petat expēsis publicis illiꝰ terre ad quam fit remissio. ar. ff. de cap. l. mulier in opꝰ salinariū. ¶ Et no. in isto. §. q ꝫ ūsequi malefactorē i fragranti crie quocūqz vadat. & cor. ff. ō adul. l. qō ait lex. ¶ Itē

g ¶ Vadat l. facit ad. q. Jo. an. in titu. de accus. §. ꝓpe. de statuto paduanor ad q. detenēdꝰ capere malefactorum. an. barba.

suũ. Dz
no tenet rem
suam perde/
re 7 qz liber
homo non de
bet dari p no
xa in preiudi
cium dãtis vt
inſti. de noxa.
§. fina. Item
no. bãnitos ô
ciuitatib⁹ ex/
pellendos. ad
l. non du/
bito. ff. ô cap.
vbi dicitur q
federati non
debent faue/
re ſed punire
bannitos.

Hoc di/
cit. Et ſic qñ
inter cõpetito
res ẽ queſtio
de prelatione
is eſt potior q
verum domi
num feudi: p
domino feu/
di: pro domi/
no inueſtitore
tenet: ſecus ſi
ab eo vi poſſi
deat. b. d. No.
iſtuũ. c. cõtra
vicioſe igreſ
ſos 7 per viz
incluſos i feu
da.

nota ħ q ſi malefactor non vult cõparere: dñs caſtri non tenetur ipſum ponere in manibus iudicis: ſed tamen debet ipm expellere de caſtro ſuo. Et nõ in iſto §. talem diſtinctionem. Aut violator pacis erat pretenſus incola habens continuam habitationem illius caſtri aut non. Item aut confidit de innocentia aut non. Siquidem confidit de innocentia compareat. vt. l. ij. §. j. ff. ſi ex noxa. cauſa aga. niſi timeat ô vi/
olentia impreſſiua. vt in. capi. paſtoralis de re iudica. in clementi. 7 de violẽtia irrationabili. Vide qõ no. in ſpec. de ſponſal. Si vero de ea non confidit et erat de illo caſtro dominus non debet eum tradere iudici quia non debet eſſe beccarius ſubditi ſui quez tanquã pater debet fouere ſed debet eum poſtquaz prescriptum eſt ab imperatore expellere. Si autẽ nõ erat manſionarius caſtri tunc preciſe tenet eum exhibere 7 poteſt eſſe ratio in manſionario quia non ẽ ,p fugus ſed reuerſus ad domũ ſuam quia domin⁹ nõ debet inuitum de domo ſua extrahere: 7 etiam ipſe dominus inuitus non tenetur dare alteri hominem ſuũ.[b] ¶ Sz quare non debet dominus caſtri eũ punire cum poſſit ratione domicilij vt. C. vbi de crimine agi oportet. l. j. Reſpondeo quia non petebatur puniri ſed petebatur eum remitti ad locum delicti. ff. de accu. l. ſicui. §. fi. Vel dic q nemo coram domino ipſum accuſabat: 7 ideo non poterat vel nolebat non enim cogitur inquirere de maleficio extra iuriſditionẽ caſtri cõmiſſo. vel dic q potuiſſet ſi voluiſſet. Prima placet. Bal.

Si duo Si contentio eſt inter duos de eodem beneficio quorum vnus producit inueſtituram alter non: illius qui dicitur inueſtitus prius atteſtationes recipiantur. 7 ſi ille qui ,p ducit inueſtituram probare poterit idoneis teſtibuſ de iure ſuo ſine controuerſia poſſidebit. 7 ſi de rapina conuictus fuerit alteruter eorum punietur in duplum: 7 beneficio carebit. hoc dicit. ' Nota caſum i quo pro rapina ponitur pena dupli. 7 ħ ẽ rapina de re immobili id ẽ de feudo. LOQUENDUM. ſcilicet contra tertium poſſeſſorem. By. Vide quod notat Inno. extra de teſti. c. veniens. quando vnus petitor infingit cõpetitorem obijciẽdo ſe ſibi ,p neutro poteſt ferri ſententia niſi iure vtriuſqz diſcuſſo ſecus ſi inter ſe litigarent ſed ſolum contra tertium poſſeſſorem. de rei vend. is a quo. quod no. PRO BALET. quem dicit ſe cognoſcere in dominũ. et ſic allegat titulũ a certa perſona. PRIMO RELIQUIT. Primo dictum ꝺz recipiat probationes alterius. Secus ſi ad probationem inueſtiture non inducat ſuuz inueſtitorẽ. De. de cer. AB QUE RAPINA. id eſt violentia. Et. quod ſemper preſumitur. By. vt. C. de proba. l. ad probationem. Rapina enim requirit raptorem 7 rem raptam. dicit Accur. de verb. ſigni. marcellus. ¶ An robaria poſſit fieri abſenti: habes. ff. de fur. l. ſi quis ex domo. CONVULTUS FUERIT. ſcilicet per aduerſarium. ſic Jaco. de bel. poſtillat text. PROBALET. id eſt in figura iudicij. vl' dic ad informationem iudicis: 7 non in forma iudicij: vt iudex ex eius reſponſo informetur 7 ſumat inde aliqꝺ indicium vel adminiculum. argu. C. de li. cauſa. l. iubem⁹ de ,pbati. l. etiã 7. l. cũ ,pbatio. Ja. bel. Simile dicit Inno. q qs põt certiorari de fama ſine teſtibus. ſ. ſolẽnibus. ſz ad nudã informationẽ iterrogãtis. Itẽ 7 p litteras bonoz virorz. extra de ſpõ. cuz in tua p Inno. ¶ Quero ergo nũquid inueſtitor in cã feudi admittat in teſtẽ: 7 videt q non qz probari opz p pares curtis vel per breue teſtatũ ſi pretendit noua inueſtitura 7 ſic dominus non eſt idoneus teſtis. ſed ſi eſt antiqua inueſtitura videtur alia ratione repelli. ſcilicet qz tenetur de euictione. vt. ff. ô teſti. l. omnibus. 7. ff. ſi. reg. l. eos. 7 ideo videtur q nõ recipiatur ad probationẽ ſed ad informationẽ vel a liquale indicium quod verum credo. Sed quid operabitur iſta informatio vel indiciuz qualequale? Reſpondeo vt preſumatur procedere bona fide 7 ſine calumnia. 7 ideo teſtes eius ſunt recipiendi vt eis receptis 7 probantibus detur plena fides hoc intendit iſta littera 7 ẽ no. Et no. q ſi petũt duo ſuos teſtes primo examinari: illius ſunt primo examinandi ,p quo magis preſumitur: quia preſumptio ẽ res fauorabilis vt ħ. Et no. q informatio põt ſumi etiaz a teſte non iurato[k]. Glo. eſt hic ſingularis. 7 videtur glo. in. c. cum olim eſſemus in verbo quondaz ſuper de priuilegijs. vel dic q non recipitur ſine paribus: ſed cum paribus receptus facit preualere probationem eorum probationi aduerſarij qui non allegabat inueſtitorẽ. vel ſi non allegabat allegabat verbo ſed non depoſuit in iudicio. 7 iſte intellectus notabilis eſt verus etiaz de iure communi. Nota ergo teſtimonium auctoris non admitti ad intentionem cuz vno alio teſte fundandam ſed ad iam fundatam aduerſario preferendam 7 debet tunc deponere ſolenniter tanquam teſtis. ¶ Quero quomodo ponitur caſus in ver. q ſi de rapina. Reſpondeo pone vt in gl. in fi. Vel dic q iſte qui probat ſe inueſtitum 7 ex hoc debere obtinere contra poſſeſſorem ſi dicatur per vim expulſiuam corporalem poſſeſſionem adeptus: queritur vtrum in cauſa obtinebit? Reſpondetur q nõ ſed potius debet duplum ſoluere 7 feudum amittere niſi dominus denuo ipſum bono ordine inueſtiat hoc dicit. Et ſic nota q rapina reddit feuduz raptoris apertum domino. 7 intelligo q rapina ſeu violẽtia fuit facta contra dominum qui licet atteſtetur vaſallo de abuſiua inueſtitura tamen corporalem inueſtituram non fecit ſed vaſallus per vi vſurpauit ideo qz tenetur in duplo ſi dominus ad hoc agat: 7 ad reſtituendam poſſeſſionem domino quam inuaſerat. Sed iſte caſus non adaptatur iudicio de quo loquitur littera quia non agebatur ad hanc penã ergo ꝛc. C. de fideicon. li. l. fi. 7. ff. de condi. indebi. l. fi. §. vlti. Unde 7 ſi caſus iſte ſit verus quo ad merita delicti 7 culpe non verus quo ad merita controuerſie iudicij ſeu litis mote. iij. q. vj. hec quippe in glo. ff. ô tritica. l. in hac. in quibus nota q ſemper modus agendi conſiderãdus eſt. ff. ſi pars here. pe. l. non poſſum⁹[l]. ¶ Vel dic q intulerat violentiam ſuo competitori 7 dicit q ſuccumbit cum ipſo: quia vicioſum habuit ingreſſum: 7 tenetur viz paſſo dupliciter. i. in duplo facit. ff. de acqui. poſ. l. ſi ex ſtipulatione. Et ſic nota q vnus ex competitoribus poteſt confringere competitorem ſuum ex delicto in ſe cõmiſſo 7 vincet contra tertium conuentum contra quem probauit. Itẽ cõpetitor punietur de culpa ex qua ſuccubuit in cauſa. mirum eſt 7 facit. ff. de rei ven. l. is a quo. 7 de ſpõ. ca. veniens. per Inno. 7. ff. ſolu. matri. l. titia. 7. ff. ad trebel. l. heres cum debuerat. ¶ Tamen qualitercũ qz intelligatur: quero ſm glo. vtrum ſimplum inſit in iſto duplo? 7 gloſ. dicit hic q non. Sed in. l. ſiqs in tantam dicit q ſic. ſed certe tex. illius legis loquit per alia verba qz iſte tex. ſcilicet per verba ſimplicia. Nam hic dicit dupliciter ſoluat quod meram penaz ſignificare videtur. ¶ Circa quod do duas doctrinas. Prima eſt quando ex legis diſpoſitiõe petitur principale vna cum penali 7 ex eadem lege 7 eadẽ actione tunc in pena conſtituitur ſors: ſecus ſi ex diuerſis legibus vel cauſis. Primuz ,pbatur. ff. de publica. l. hoc edicto. Sedm probatur in. l. ſi pro fure. ff. de condi. fur. Secunda doctrina eſt q quãdo ſors conſiſtit in ſpecie 7 pena conſiſtit in quãtitate q non minuitur obligatio quãtitatis ,ppter obligationem ſpeciei ſed adijcitur. vt. ff. qõ me. cã. l. ſi cum exceptione. §. q ſi homo. Tamen quidam poſſent per eandez l. arguere in contrariuz quia in actione quod me. causa in quadruplo ineſt ſimplum licet illud ſimpluz ſit ſpecies. ſed illud eſt: qz lex ſub vna agendi formato/

l: ¶ Jurato
Nota mirabile teſtez poſſe
ô ponere ſine
iuramẽto quã
do ꝓducit ad
informationẽ
iudicis et ẽ ſin
gu. limitatio
ad. l. iuſiuran.
limita. 7 ſecun
do niſi ꝓduce
ret ſup noto/
rio caſus ẽ no
tabilis ꝓiun/
cta gl. in. c. tuanos eẽ de co/
habit. mul. et
clericor ô iſta
glo. vide inn.
i. c. j. de poſtu
la. plato. ter/
tio niſi remit/
teretur a pari
bus gl. in. l. j.
ff. de fer. quar
to niſi eẽt op⁹
gl. not. in. d. l.
iuſiurandi. gn
to niſi ſtatutũ
diceret qõ iu
dex poſſet ꝓ/
cedere abſqz
ſolẽnitate iur
bar. in. l. filiuſ
fa. ff. ô dona.
vide q dixi in
c. tuis de teſt.
And. barba.
¶ Poſſu/
mus. Et facit
extra de exce.
c. j. Et nota q
teſtis iõ ex cõ
feſſione nõ pu
nit q teſtis ñ
eſt reus et ſic
incideret fiet
ħ conceſſio. et
non eſt inſtan
tia illa cum te
ſte vt. ff. de in
fami. l. lutius.

tum includit: vel q2 actio est arbitraria ⁊ non est ab initio penalis vt no. inst. si qua. pau. fe. dica. §. fi. ⁊. C de fur. l. ancille. Item quia lex sic declarat. ⁊ ideu in actione vi bonoꝝ rapto. Sed accur. dicit q3 vbicūq3 lex non declarat quod non insit q3 tunc semper i est. Ista est glo. no. ff. ad. l. iul. pecu. l. si is qui predaꝫ Et predicta vera in penis que imponūtur per nomina multiplicatiua. Sed quando imponuntur a lege per nomina simplicia nūq3 inest simplū. vt. C. de sen ten. que pro eo. l. j. in fi. ⁊ ibi no. ⁊ facit insti. de acti. §. tripli. ⁊ ar. de verb. oblig. l. stipulatio ista. §. alteri. ⁊ quod no. C. de seruis fugiti. l. penulti. BENE VIVAT. No. q3 ex inuasione feudum amittitur. Super hoc Jo. fasolus in sūma sua i in ti. quibus modis ⁊ causis feudum amittitur super rubricella inter inuasionem feudum amittitur sic ait Item feudum perditur inuasione que duobus modis cōmittitur. Primo si dño rem feudalem adhuc tenente vasallus auctoritate sua sine dñi sui ⁊ iudicis licentia rē inuadit. vt. C. vnde vi. l. inuasor. l3 do minus rē concesserit in feudo tamē vasallus ꝓpria auctoritate improbe capit illam. vt. C. de acquiren. pos. l. fi ex stipulatu. ⁊. l. fundi venditor. ¶ Secūdo modo fit si alio tenente rem auctoritate sua inuadit. nam ius quod habet in re propter suam furoris au daciam perdit. vt. C. vñ vi. l. si quis in tantaꝫ. Quid autem si vasallo possidente alius est ingressus possessionem rei feudalis ⁊ vasallus statim cum sciuit rein gressus est possessionem? Respondeo non dicitur rē inuadere sed potius rem inuasam rehabere vt. ff. de vi ⁊ vi arma. l. j. §. possidere. eo tamen casu quo vasallus propter inuasionem contra extraneum factaꝫ perdit feudum dominus rem a quolibet possidente poterit vendicare. C. de iure emphi. l. fi. cum non de linquenti factum alterius non noceat. vt. ff. quod vi aut clam. l. ne in potestate. ff. de regu. iur. l. non de bet alteri. ⁊ argu. C. de penis. l. sancimus. Joan. fa. IN POSTERUM. Quidam sumunt hic ta le argu. videlicet q3 remotus a dignitate aliqua pro pter vicium simoniacum ad eandem dignitatem iu ris possit eligi. sed h̄ ratio falsa est quia remotus ab officio vel dignitate propter vicium persone nūquā ad illud aspirare potest perpetua macula sibi officié te nisi ex principis dispensatione. vt. C. de suscepti. ⁊ ar. l. si aliud li. x. C. si rector prouī. l. j. LEVAT HONORE. Nam sententia non solum priuat: sed in habilitat ⁊ mortificat in auč. de queſto. §. fi. col. vj. Juxta illō virgilij. facilis descēsus auerni ⁊c. vt no. C. de libe. ⁊ eoꝝ li. l. ij. §. fi. Bal.

Si tres vel plures Cāus. Cō tentio ē in ter tres vel plures de beneficio qui producunt di uersos inuestitores ⁊ dubium est quis possideat be neficium sine rapina: queritur qualiter iudex proce dere debeat in causa? Respondetur q3 inquirere de bet veritatem a duobus boni testimonij hominib9 in prouincia eoꝝdem cōmorantibus: ⁊ cognita ve ritate ille quem constiterit possessorem esse obtine bit: nisi ab aduersario aliud probatum fuerit. h. d. A DUOBUS. in possessorio id est in probanda possessione sufficiunt duo testes. littera nec requirit q3 sint pes curie BONA FAMA id est bone fame. COMMORANTIBUS No. possessionē melius probari p testes conuicinos vt h̄ ⁊. l. j. §. j. ff. de flu. quia vicini oculus veritatem presumitur scire visu. C. vbi ō cri. agi oportet. l. j. q2 presentia est quodā obiectum visui. m ¶ Jtē not. in glo. illud vulgare beatus qui tenebit. super verbo requirat Jaco. bel. ponit talem postillam scilicet ex officio suo inquirendo veritatem etiam si aperte te stes non sint producti ⁊ est speciale sic. C. de bōis va can. l. si quando li. x. Vel dic q3 debent aperte ꝓdu ci. Jaco. bel. est enim duplex inquisitio scilicet com munis ⁊ inquisitio exuberans. Sed prima vera quia iudex non potest supplere de facto. Item quia in ca sibus ciuilibus non habet locum inquisitio nisi i cri mine vsuraru m vt no. Jnno. " extra de iureiurā. c. ad nostram. ⁊ nisi in causa suspecti vt. C. de procura. l. eum. ⁊. ff. de suspec. tu. l. ij. §. preterea. ⁊. l. j. co. titu lo. vbi dicit Accur. q3 inquisitio non est libellus nisi vbi persone vnius fauor vel ipsa pietas iudicem ad ciuilem inquisitionem adducunt vt no. Ly. C. quod cum eo. l. quod seruitus nescio tamen si Bart. vult ibi allegare Ly. quod dictum non est alibi in iure ci uili. ¶ Oppo. q3 dominus habeat cognoscere in causa feudi. Do. h̄ non constabat de domino quia li tigantes producebant diuersos iuestitores ꝑ Jac. bel. ⁊c. Bal.

m ¶ Alisui. Et dicta. l. j. de flu. vñ te stes qui dicūt scimus q2 vi cini nō pl9 ꝓ bant q3 presū ptionē etiaꝫ si sint multi nu mero: q3 ē cō tra bar. in. l. j. ff. si cer. pe. et facit. l. j. §. j. ff. de flu.

n ¶ Jnnoc. ange. vide in l. si vacantia. d. petrum ⁊ q ibi dixi i. c. q3 liter el. ij. ō ac cusa. Fallit et quādo essent persone mise rabiles secun dum Jo. and. ibi ⁊ quod no tatur in. c. sol licite de resti. spo. fallit quā do inquiritur de consangui nitate iter cō iuges vide. c. inuestigandū ⁊ ibi glo. dicit a iudicibus ⁊ in. c. inquiren dum de pecu. clerico. andr. barba.

Si rusticus Casus. Si rusticus militeꝫ de pace violata pulsauit et verum esse iurauit: certe miles manu militari se expu gnare debebit. Si autem miles econtrario rusticum de pace violata pulsauerit ⁊ iurauerit verum esse: ru sticus aut diuino aut humano iudicio innocentiam suam purgabit vel duodecim testibus idoneis. Si vero miles pro pace violata aut aliqua capitali cau sa militem alium pulsauerit per duelluꝫ probare nō poterit nisi probet se militem natione. h. d. NON VOLUNTARIE. id est non per calumniam. Pe. de cer. SED DE NECESSITATE. qui non potest aliter iusticiam consequi nisi per duel lum. MANU MILITARI. id est corporali sacramento. Vel dic id est campione pro se dato pe. de cer. ¶ Sed nunquid rusticus potest clamare mi litem ad duellum? dic q3 non. nisi sit natus ex nobili genere. ⁊ tunc expone rusticus id est ruralis quia ha bitat in rure: tamen est nobilis genere sicut sunt mīti i italia ſm Pe. de cer. PROBARE POSSIT. No. h̄ expressium q3 qui nobilitatem allegat eam probare debet. ⁊ sic vna hirundo non facit ver: ita non intelligitur de genere militari nisi ille qui ꝓbet q3 antiquitus sui maiores fuerunt legitimi mili tes. Et facit quod no. ff. de gradi. l. stigmata. Et ad de de pugna quod no. s̄. eo. §. siquis hominem. Et an principales persone debeant facere pugnam per se vel per alium? dicitur hic in glo. per iudicium. Et cum quo debeat quis pugnare: dicitur h̄ in glo. Et an quolibet crimine capitali possit imponi pugna? no. hic in glo. Sic ergo no. q3 de fellonia seu de infi delitate non fit pugna. no. j. de alie. feu. pa. c. non est consuetudo in glo. que incipit in lombar. Et an va sallus contra dominum infidelem possit pugnā im ponere? non ibidem. Item an dominus requirens pugnam debeat per se pugnare? no. ibidem. Jtez de iudicijs diuini ferri candentis ⁊ aque calide: no. hic in glo. per iudicium. Item an minor possit compel li per se pugnare? no. j. de pa. iura. fir. c. j. in glo. Et ita habes no. h̄ in glo. Natos de genere militari mi tius in corpore puniendos q3 plebeios. Sed in pe cunia sunt magis puniendi nobiles q3 ignobiles. te ne menti glo. ⁊ intellige glo. h̄ in penis arbitrarijs tantum. Et vtrum magis delinquat qui est in maio ri gradu q3 paru9 miles? dicit tex. q3 sic i delicto mi litari. ff. de re mili. l. ij. Et no. q3 de consuetudine mi lites nō suspendūtur etiā pro delicto pro quo plebe ius suspenderet. vt no. ff. de re militari. l. desertoreꝫ §. pena militum ⁊c. Bal.

Post natale Casus. Precepit impe rator communitatibus q3 post natale sancte marie ꝓuideant q3 fit rerū vber tas ⁊ statuitur pena nō seruantibus eoꝝ deliberati onem ⁊ statuta. h. d. ¶ No. non seruantes bona et equa statuta puniri debere.

¶ nõ portet. Sed an rusticus alligetur pena statuti ꝛ sic ſm illam debeat puniri an possit allegare ignorantiam vide Jo. an. in addi. in titu. de const. Andrea. barba.

p ¶ Ligata. Jtem potest portare gladium parũ ad incidendũ panẽ vide Ang. in.l. j.ſ. occisorũ ff. ad sille. ꝛ vide glo. sing. in aute de arm. And. bar.

q ¶ Mone re. Vide tex. in l. ij. ff. de bis q sui vel alieni iur. ꝛ ibi doc. And. barba.

r ¶ Dictas Et instituta ō bis qui sũt sui in ſ. domino rum, vbi consonat tex. iste.

s ¶ Et tenementi. Nemo eñ inauditus priuandus est vt. ff. de re mili. l. iij. ſ. si ad diem. ꝛ. ij. q. j. in pmis. ꝛ malo ordine facti de bono ordine in irritũ reuocatur. vt not. ff. de cui. l. munor in pri. ꝛ. ff. si mulier pe. noie. l. j. ſ. j ꝛ. l. meminerit C. vnde vi. et l. siquis in tantam in gl. magna.

t ¶ Debet. Vide Bar. in l. illicitas. ſ. he potẽtiores. ff. de offic. presi. ꝛ. l. in tantum ff. de reruꝫ di uis. ꝛ quod no ta. l. dis. c. placuit. Andrea barba.

v ¶ Cõpromittendum. Vide bar. in penio Co. et quod notatur per d. Joã. de amo. in rubrica. ff. solu. ma. Andres barba.

x ¶ Rñdeo Vide an. in. l. si cũ exceptione. ſ. satis clementer. ff. qõme. cã. ꝛ. ff. de fur. ꝛ ibi bar. l. verũ vide ludo. ro. cõsilio cclv. vbi allegat istõ. dictũ bal. ꝛ limitat nisi ex noua causa vide ibi. And. barba.

y ¶ In nouella. Et vide Bar. ff. de re iudi. in. l. iiij. ſ. condẽnatum. ꝛ ego dixi de iniu. ꝛ iure.

Si quis rusticus ¶ Cãus. Precipit iperator q rusticus arma nõ oportet [o] nec mercator q negociãdi cã per prouinciã transit: nec miles ad palaciũ cõitatis. Precipit etiã q nullus retia seu laqueos tẽdat ad capiendas venationes nisi aduersus apros ꝛ lupos. et statuit pena cõtrafaciẽtibus. hoc dicit vsqꝫ ad. ſ. publici latrones. Nota gl. q ille q portat arma dꝫ pdere arma. Jtẽ nota glo. q ille qui portat arma presumitur habere animũ malum nisi portat ea ligata [p] et ista glo. est in. ſ. sequenti. Jtẽ nota q licitũ est portare arma vt quis defendat se a latrone. Jtẽ not. q ad palatiũ cõis florentie quod est in italia magne excellẽtie nemo potest portare arma sicut vt nec ad palatium comitis ꝛc.

Publici latrones. ¶ Casus. Publici latrones antiqua dãnantur sententia. Et his non prodest appellatio vel reclamatio sicut nec ceteris q appellare non possiunt vt no. in. l. edicto. ſ. finaũt. C. de edic. di. adri. tollẽ. p Acc. ꝛ de offi. pſi. l. obseruãdũ qꝛ lachrymine nõ ꝓsunt miseris ꝛc. ¶ Deinde dꝫ q si miles aduocaticiã suã vel beneficiũ suũ male tractauit: ꝛ a dño requisitus se nõ emẽdauerit: postea priuat⁹ est per sniam iure suo: tandeꝫ si ausu temerario aduocaticiã vel beneficiũ inuasit pro violatore pacis habetur. hoc. dicit. ADVOCATICIAM. i. pbendã q̃ datur aduocatis dominorũ. Facit. l. j. C. ō de anno. ciuilibus. lib. x. TRACTAVERIT. i. destruxerit vel neglexerit. Et nota differẽtiã quia quãdo quis cõmittit delictũ cõmissionis nõ requiritur monitio. sed qñ quis cõmittit culpaꝫ omissionis tunc requiritur monitio vt notat Jnn. extra de prebẽ. extirpande. Et ex hoc. c. sume argumẽtuꝫ q si habens castrũ in feudũ male tractat burgenses castri q dñs põt eum monere [q] qõ eos tractet mõ debito et consueto alias curia dñi põt sibi castruꝫ auferre qõ ẽ menti tenendũ. Et est ratio quia male vtit substãtia dñi. argu. ff. solu. matri. l. si cũ dotẽ. ſ. si vero dotem dissipet. ꝛ. ff. ad trebel. l. imperator. ꝛ extra ō accusa. c. fi. ꝛ. C. de sen. pas. l. fi. C. de sacrosan. eccle. auẽ. quires iam dictas. [r] ¶ Nota de pena publici latronis ꝛ dic vt dixi. C. ō seruis fugi. auẽ. nouo iure. ¶ Jtẽ nota q ille q male vtitur feudo deteriorãdo rẽ feudalem perdit illã. sic. C. de sacrosanc. ec. auẽt. qui res iam dictas. ¶ Jtẽ nota verbuꝫ ausu temerario. qõ verbũ ponitur in litteris apostolicis. ¶ Jtẽ no. sup verbo ordine iudiciario textum notabilem q non ẽ quis priuandus feudo nisi ordine iudiciario seruato ꝛ snia subsecuta vide ꝛ tene menti. [s] Bal.

Si quis quinqꝫ solidos. ¶ Siquis aliquid furatus est valoris qnqꝫ solidorũ vel amplius laqueo suspẽdi dꝫ: si vero minus tũc scopis ꝛ forpice excorietur ꝛ tondeatur. Deinde dicitur q si ministrales alicuius dñi inter se guerrã habent iudex eos ad pacẽ ꝛ concordiã reducere debet [t] Subsequẽter dicitur quicũqꝫ facit transitũ cũ equo per terrã aliquã põt equũ suũ saturare iuxta viam: et pt etiã vti herba ꝛ viridi silua sine vastatiõe ꝛ dãno alicuius. hoc d. QUINQUE SOLIDOS i. quinqꝫ aureos. Pe. de cer. Alij exponũt iuxta vulgare ꝛ ſm Jacobũ de ardizone loqtur ō quadã moneta: ꝛ de qua quinqꝫ solidi faciebãt triginta sol. veronẽs. monete: vt ꝛ ipse notat i sũma de truga ꝛ pace in vltima colũna. ꝛ nõ seruat istud capituluꝫ in italia ſm Jacobũ de beluiso. MINISTRALES. i. familiares ꝛ notos principis vel alteri⁹ domini eẽ sub iurisditione iudicis ordinarij. PROSEQUATUR. i. ad pacẽ ortãdo. sic. C. de libe. causa. l. cũ affirmes. ꝛ etiã cogẽdo ante factũ si bono viro videatur cõgruũ sed post factum puniendo ſm Pe. de cer. vt. ff. de vsufruc. ꝛ. l. equissimũ. Et est argumentũ q partes possunt cogi ad cõpromitendũ [u] in amicũ cõem ꝓtrouersiã quã habent inuicẽ qõ non credo nec est verũ. VERBA. Nota de herba: et quo debeat estimari dãnum datũ in herba. ꝛ qstio ẽ specu. ¶ Quero duo fecerũt pacẽ adinuicẽ vnus alteri facit furtũ vel dat enorme dãnuꝫ: nunqd ex hoc videat pacẽ fregisse? Rñdeo [x] sic. ꝛ hoc apte probat in istis capitulis referendo ipsa ad rubricã: als seqꝛetur q non essent posita sub congruo titulo qõ non ẽ dicendũ vt. l. ipatores. ff. de in diem adiec. Bal.

¶ Hic finitur lex domini fe. deinde incipiunt consuetudines regni.

¶ Si alicui fit iniuste guerra amici ẽt nõ vocati possunt ipm iuuare dicit. Bar. C. de iure fis. l. phibituꝫ li. x. Cõuocari etiã leui amicicia coniunctos posse notat acc. in. l. iij. ff. de vi ꝛ vi ar. Bal.

Dominó guerram ¶ Diuide in. v. ptes. Prio qñ vasall⁹ debeat dñm adiuuare. Scõo qñ debeat seruitium prestare. Tertio feudo finito ad quẽ debeat pertinere incrementũ feudi qõ feudo accreuit facto vasalli. Quarto ad quẽ debeat ptinere incrementũ fructuũ industrialiũ. Quinto ꝓtra quos debeat vasallus adiuuare. scõa icipit in. ſ. ad hec. ter in. ſ. si vasallus. q̃rta in. ſ. his ꝓnter. quita in. ſ. ꝓtra oẽs. Casus Dñs hꝫ guerraꝫ. q̃rit an vasall⁹ debeat eũ iuuare: Rñdeo aut iuste hꝫ guerrã ꝛ certum est q debet ipsum adiuuare. Aut dubitatur ꝛ tũc dꝫ ipm adiuuare ad offensam ꝛ defensam. Aut certũ est q in iuste habet guerrã ꝛ tunc ad defensam eũ iuuare dꝫ: sed ad offendendũ potest si vult nõ tamen cogit⁹ nec propter hoc perdit feudũ ſm Obertum ꝛ Gerardũ Et vtuntur eo argumẽto qꝛ si dñs est excõicatus vl a rege bãnitus nõ tenetur vasallus eũ iuuare nisi fuerit restitutus. ergo nec ipꝫ iniuste facientẽ guerrã dꝫ cogi adiuuare. Alij vo dicũt q indistincte eũ iuuare tenet. h. d. vsqꝫ ad. ſ. ad hec. Nõ de bãno sic. C. ō si spec. tu. l. pses p Acc. No. q si bãnitus est illegitime cãzellatus. de banno potest occidi sicut si non esset cãzellatus. vt notat Jo. an. ex de accu. veniẽs in nouella [y]. ¶ Nota q excõicatio ꝓbat⁹ p famã quo ad hũc effectũ vt repellat⁹ nisi se purget: vel famã ꝑiaꝫ ꝓbet: vl indicia vt qꝛ a suo ep̃o nõ vitat⁹ vt no. in. c. prudẽtiã ex ō off. dele. i nouella. No. q snia ab excõicato lata ratificari nõ põt [3] ō inu. ec. c. aduersus i nouella. Vide Ja. ō are. C. vt q̃ desunt aduo. ptiũ. l. vnica. q bãnitũ ꝛ excõicatũ iudex dꝫ repellere nemie excipiẽte. Ja. de are. Pone cepi bãnitũ ꝛ expẽdi i ista captura: vtrũ fiscus teneat⁹ mihi restituere expẽsam: Dic q sic. ff. de capti. l. mulier in op⁹ salinariũ. quam l. no. Sz nũqd lex possit ipo fctõ aliquem forbãnire vel ad mortem dãnare: Respon. sic glo. est Accur.

ꝛ ¶ l. nota. Sed quid si p statutuꝫ sit cõstitutum premium capiẽti bãnituꝫ nunquid vltra pmium habebit capiens expensas. videt⁹ q sic nisi aliõ sit expressum vt. ff. man. l. idẽqꝫ. ſ. idem labeo in fi. Et circa huiusmodi expẽsas vide in glo. in verbo. oportere ibi sz quid si erat rustic⁹ Aduerte ibi tamen loquit⁹ in procuratore. sed hoc casu nõ proprie haberet mandatũ. Considera etiã qꝛ expẽse reddũtur ei qui caruit mãdato dũmodo obtineat ꝛ vtiliter gerat vt l. iam tñ. ſ. in hac. ff. iudi. sol. ꝛ nota in. l etiã. C. man. et in. l. q ꝓpio. ſ litis impẽdia ff. de procura. sic. ꝛ in cãu nostro dicẽdũ vt hic. ꝛ hic. ꝛ si non videatur habuisse mandatũ cũ sepe/rit bãnituꝫ: et sic vtiliter rez fisci gessit: cõsequi debꝫ expensas. vt. d. l. mulier i op⁹ ꝛ quod ibi nota. in glo. vltima. vbi casus q prio ad consequẽdas impensas a fisco non est curandum de mandato. Dubiũ ergo manet: nunquid propter constitutiones premij videatur actũ q fieri debeat expensis capientis: seu de illo premio. et dicendũ est q expẽsis capientis nõ fiat nisi expsse dictũ sit. d. ſ. idez labeo. gb⁹ adde in mã qõ notat bar. i. l. nulla macula. C. de delatoribꝰ. li. x. ꝛ in. l. naturalis. ſ. q si facio. ff. de prescrip. vbis. ꝛ in. l. j. ſ. si quis seruũ depositi.

le

?¶ Deficiunt. Requiritur tñ declaratoria facti añ q̄ fiat executio iuxta c. cũ scõm. de here. li. vj. ꝛ auc. de incest. nup. in prin. ꝛ quod ibi per glo. ꝛ Ja. de bel. ꝛ dic vt in. c. licet episcopus. de preben. in. vj. in. c. ordinarij. de offi. ordi. in. vj. in nouella.

x¶ In nouella. Licz bãnitus non debeat audiri tñ si offendit̃ potest iquiri ẽm Ric. Adde quod nota. in l. j. C. si tutor non gess.

a¶ In nouella. Nota q̄ quando exceptio est peremptoria puta cõtra excõmunicatũ admittitur procurator i causa criminali idem dicas in persona illustri vt est casus singularꝫ in. l. fi. de iiur. idẽ dicas quãdo causa est conclusa vt ẽ casus secundum bal. singularis in. l. quanuis indubitati. C. de q. dul. Andre. barba.

ff. de capi. dimi. l. amissiõe. §. qui deficiunt. in nouella. ¶ Quando impugnitas delicti pendet extrinsecus puta quia dicitur bãnitus: an autem admittatur bannitus vel alias excõmunicatus procurator? nota extra de accu. c. veniẽs. in nouella. C. de accu. l. reos per Ly. dic q̄ non admittitur quia per istam exceptionem cum sit peremptoria lis contestatur et non debet opponi post litem conte. ad quam contestandaꝫ in capitali causa non admittitur procurator. Secus si obȝiciatur ne lis contestetur statuto eliden te processum vel iurisditionem. Siquis autem inordinate excõmunicatus est potest per viam simplicis querele adire superiorem excõmunicantem ꝛ petere se absolui. de sen. excõ. c. sacro in nouella. ¶ Ẽ in autem excõmunicatus possit obȝicere contra testem de excommunicatione? Dicit Ber. q̄ sic de testi. c. testimonium. ꝛ Bar. in. l. cuꝫ mulier. ff. solu. ma. ¶ Nota ergo cum queritur nunquid vasallus teneatur in guerra iuuare dominum? Dic q̄ in duobus casibus tenetur de necessitate iuuare scilicet quãdo ius est p̄ domino. Item cum est dubium. nam determinatio istius dubij non pertinet ad vasallum: sed obsequi debet domino suo quoniaꝫ persona domini sui sem per debet sibi videri sancta ꝛ honesta. vt. ff. de obsequijs liberto. l. filio. Itez vnus casus est in quo non tenetur iuuare scilicet quando iiusticia domini est notoria ꝛ dominus facit guerraꝫ alteri: ꝛ fuit inceptor guerre. Dicit tamen Aristoteles q̄ nõ incipit qui ira aliquid facit sed qui ad iram prouocat. fic. ff. de iudi. l. in tribus. Et preparamenta que fiunt ad guerram ostendunt animum preparantis. vt. ff. de condi. ob causam. l. si pecuniam. in prin. quod nota ad intellectum. §. tabernarius. in. l. si ex plagijs. ff. ad. l. acqui. ¶ Sed nunquid in casu predicto potest iuuare dominum si vult? quidam dicunt q̄ sic. nam ꝛ si non necessario plenioꝛ tamen fungitur obsequio. Alij dicunt contrarium ꝛ melius quia ad facinora nulla fides se extẽdit neqꝫ obligatio. vt. ff. de pac. l. iuregẽ. §. si ob maleficium. Nec societas valet nec confederatio. vt. ff. pro so. l. nec pretermittendum. quinũmo etiam expresse obligatio non valet. vt. ff. de fideiuss. l. si a reo. §. si reo. Nam que ad turpem causam se referunt non oportet ad effectum perduci. vt. ff. de an. lega. l. quitus mutius in fi. Item talis iuratio est cõtra ius diuinum. vt nota. C. de nup. auc. quod eis[b]. ¶ Et est tertius casus mirabilis in quo tenetur dominum iuuare licet sciat dominum habere iniusticiam videlicet ad ipius domini defensionẽꝫ. Sed hec questio an procedat videamus. Nonne dominus in faciendo iniusticiam prouocat in se guerraꝫ. ar. ꝭ. de mili. vasal. qui contu. est. c. j. in fi. certe sic ꝑm Aristo. Respon. non est vis quia prouocat in se guerrã passiuam. Differentia est ergo inter guerram actiuã ꝛ passiuam. Sed adhuc ostenditur ꝛ alia ratione q̄ nõ debeat eum adiuuare contra iniustam defensionem qꝛ istud auxilium est a iure prohibitum. nam lege cauetur q̄ non licet propulsare legitimum agressoreꝫ. vt C. de his qui ad eccle. confu. si seruus. Item hoc est contra iniusticiam quia non tribuit ius suum vnicui adiuuare in rebellione cum prestem auxilium meum ei ꝛ fauorem ad p̄linquendum: ꝛ propterea de omnibus dannis restituendis debeo teneri quatenus deliqui. vt no. in. l. ij. §. siquis non homines. ff. vi bo. rap. ꝛ per inno. in. c. fi. extra qõ me. causa. ꝛ extra de iniur. c. in nostra. Sed quicquid dixerim oportet pur. tex. in

q̄ꝫ. Item nec iuris diffinitio competit quia non est ars boni ꝛ equi. Item sceleratis prestare patrocinij defensionis est legibus ꝛ ipi nature cõtrariũ. vt. C. ne sacrum bap. l. fi. in fi. ꝛ C. de defen. ciui. l. per omnes. Unde videtur q̄ Ober. de orto ꝛ Gerar. gagapisti fuerunt duo pecora: siue consideremus ius ciuile siue ius gentium siue ius diuinum. Bella enim iniusta sunt quedam latrocinia. vt. nota. ff. de iusti. ꝛ iure. l. ex hoc. iure. ꝛ si dicatur q̄ consuetudo feudorum hoc vult[x]. ¶ Modo venio ad glo. notabilissimam hic positam. Dicitur hic q̄ si dominus est bannitus: vasallus est a sacramento fidelitatis solutus. Disputat ergo glo. nunquid poterit vendere feudum tunc: ꝛ arguit q̄ sic quia liberatus est a domino ergo potest vtile dominiuꝫ quod habet vendere. non enĩ dicitur dominum contẽnere quia non habet dominum. Et quẽadmodum ille qui habet tabernas censuarias potest vendere ius suum. vt. ff. de cõtraben. emp. l. qui tabernas. ꝛ. ff. de lega. j. l. si domus. §. fi. ita iste vasallus quondam nunc vero francus de suo vtili dominio poterit ꝛ cõtrahendo ꝛ testando disponere pro suo libito voluntatis. Preterea vt dixi: iste interi non est vasallus: sed istud verbum interim debet poni pro semper quia bãnum p̄petuum esse solet. vt. C. de penis. l. seruus. Licet enĩ impossibile sit q̄ princeps in integrum restituat: tamen hoc non debet cõsiderari immo impossibile reputatur q̄ soli principi reseruatur. argu. ff. de lega. j. l. apud iulianuꝫ. §. fi. ꝛ est tex. notabilis. ff. de fideicõmiss. liber. l. ergo. §. si is qui. ꝛ de verbo. obliga. l. continuus. §. cum quis. vbi tex. cum glo. ꝛ per Dy. c. sc. mel. de reg. iu. li. vj. Et ad idem facit quod lege cauetur q̄ si pater fuit deportat[s] ꝛ per hoc filius fuit effectus sui iuris q̄ interim filius habet plenam potestatem alienandi ꝛ alienationes eius valent iure perpetuo. vt. C. de sen. pas. l. fi. Sed glo. determinat q̄ interim non potest vendere quia non est extincta fidelitas sed suspensa donec domin[s] restituatur. Est enim longa differentia an aliquid suspendatur an totaliter obȝumpatur. vt no. ff. de verbo. oblig. l. iij. §. ex his. ꝛ. l. inter stipu. §. sacramenta. quibus verbis videtur tex. in. l. illa institutio. ff. de heredi insti. vbi per glo. Considera quia glo. est falsa: si bannum habet viz diffinitiue per rationes primo allegatas: sed quia bannuꝫ dicitur interlocutoria quod patet quia fertur ante lit. contest. ꝛ interlocutoria potest contrario imperio reuocari. vt. ff. de re iudi. l. qõ iussit. ideo glo vera. ꝛ hoc in bannito. sed in excõmunicato non est dubium quia excõmunicatio non liberat debitores a debito. sed suspendit organa agẽtis in iudicio. vt in. c. fi. de hereti. ꝛ in. c. veritatis de dolo ꝛ cõtu. Et ideo aliud est vasallum esse liberatum aliud dominum esse excommunicatum. Nam excommunicationis exceptio dilatoria est nõ peremptoria: vt no. in. c. pia. de exceptio. li. vj. ideo glo. in excõmunicato est vera. ¶ Quo casu nota allegationem non valere: tamen excõmunicatuꝫ de hoc toꝛqueri non posse durante excomunicatione. Simile nota. extra de excep. cum ecclesia. ꝛ. ff. de ma. test. l. qui habebat i vlti

tet pur. tex. in herere propt̃ securitatẽ feudoꝝ in fauorẽ defensiõis ipoꝝm. ff. g ꝛ a quibus. l. p̄ sperit. Et pt suaderi hac rõne qꝛ vsus armoꝝ est p̄ hibit[s] offensoꝛi insciꝫ principe. vt. C. vt armoꝝ vsus li. xj. ꝛ ideo p̄ter ei[s] odiositatẽ facilius est defensio p̄ mittẽda. Vel dic et clarius q̄ lz iniusticia p̄ia facie eãt tñ ideo est qꝛ dñi si cẽnt dñi si nollent sibi obediũt. Nolũt g̃ dñi suis bñficijs ñ ob stãtib[s] q̄busq; figmẽtis ꝛ cauillationibus p̄tegi ꝛ i dñoꝝ recognosci. ꝛ ciuile est qꝛ vasalli sũt quasi stipẽdiarij dñoꝝ. Et qꝛ tutela nõ ẽ p̄pue maleficiũ ẽt si iusta sit ofensio. vt l. j. ff. ꝺ bo. eorũ q̄ morte sibi p̄sci. Et eꝫ sic debẽt tractare vasallos vt p bos sint magis timidi ab ipessioi b[s]. Et ꝙsuetudo hec i se est bona lz q̄nq; occasio sit mala. Jrẽ ad vnguẽ discernere cãs belloꝝ q̄ occulte alicui sunt: difficile est ꝛ loc[s] ꝛ tẽpus nõ patit. Sed tunc ego q̄ro quõ põt ista offensio fieri sine re offensa. nã si vna die vn[s] eqtat: alia die

b¶ Quod eis. Et de iureiuran. c. j. §. quia vero. li. vj. ꝛ facit. ff. ꝺ verb. obli. l. si plagij. ꝛ ꝺ cõdi. insti. si filius. ꝛ de lega. j. siquis inquilinos. §. fi. de elec. vbi periculum. §. nos nihilominus. li. vj. ꝛ in auc. scenicas non solum ꝛc. col. v.

b¶ Hoc vlt Nec enim potest alia ratio assiguari vt si dicamus q̄ licet dominus iniuste se defendat tamen vasallus iuste eum defendit quia hoc facit de mandato cõsuetudinis ꝛ per hoc non reputatur ei ad culpam. ar. ff. de act. ꝛ obli. l. seruus vero in omnibus Et hoc sumptum est ex. l. sed si vnius. §. nec in omnia seruus. ff. de iniur. Respon. q̄ abominabiles consuetudines non sunt seruande. certe ꝛ si naturam feudorum consideremus adhuc absurdum est quia si sum vasallus m[s] noꝝ valuassoris ꝛ ipse rebellat se comiti iniuste q̄ ego possum euꝫ

equitat̃: vt maxime in bellis accidit q̄ oẽ agẽs agẽdo repatiat intricataq; sint facta belloꝝ. ꝛ vt Dauid ait: nũc hũc nunc illũ occidit gladi[s]. Nũdeo hoc totũ esse naturaliter verũ vt patet experientia: tñ ius non considerat id quod fit ꝙsecutiue: sed qõ fit p̄cipaliter. Textus est notabilis in. l. fi. ff. q̄ quisq; iuris in alterũ statuit. ꝛ habetur in. l. pater. §. fundum. de lega. tertio per Bar. ꝛ in. l. ãbiciosa. ff. de decre. ab oꝛ. fac. ꝛ est tex. notabilis. in. l. j. in prin. ff. de aucto. tuto. ibi prima enĩ ratio auctoritatis.

¶ Notabili. Sed quare fur nō pōt pro furto excōmunicari niſi monea/tur. Reſpon. quia excōmunicatio non eſt propꝛie pena delicti furti quod appar et quia delictum per eam non purgatur. Itē ſi bānitus nō audiatur excipiendo p ſtatutū loci an audiaſ opponendo exceptionem facti vel ſolutionis. Et videſ q nō p glo. in l. nemo ex bis ff reg. iur. tñ lz bānitus nō debeat audiri ſi offendaſ poteſt p iudicē inquiri ſm Ricar. ⁊ adde qđ no. i l. j. C. ſi tu non ge.

d ¶ In glo. Et vide iſti. de noxa. in ſi. ⁊ l. ſi finita. in §. ſi de vecti/galib⁹. de dā. infe. p Bar.

ma glo. ſatis notabili [c]. ¶ Et quia hic tractatur de banno: quero quis eſt effectus bāni ſi iudex ſimpliciter dixit ita bānimus titium: tunc dicit hic notabiliter glo. quia dum eſt bānitus poſſet dānum impune dari in bonis eius alias nihil noceret ei bannum. Iſta glo. non eſt alibi ſed trufa eſt: niſi forte in banno imperiali: quod eſt diffidatio quedam. vt in auc. caſſa ⁊ irrita. C. de ſacroſan. eccle. q eni bona banniꝛū poſſint deuaſtari a quolibet nec lege nec equitate cautum eſt. Et ſi iudex vellet in ſnīa hoc declarare expreſſe non poſſet quia vt dicit tex. alibi bona nō deliquerunt. vt in auc. vt nulli iudi. §. ⁊ quia col. ix. Item qꝛ etiam bānito debet iudex reddi de bonis. vt. ff. de mino. l. papinianus exuli. ſed fallit in feudo. ⁊ quia reatus omnē honoꝛem excludit. vt. l. j. C. vbi ſena. vel cla. Et adde quod nota. in. c. j. §. de mili. vaſal. ⁊ quod dixi. §. ti. j. §. ſiquis hominem. Item nota vaſalli bona non cōfiſcari propter delictuꝫ domini ímo feuda eius cōceſſa firma remanere: ⁊ eos fieri francos. Tex. videtur hic ſingularis ímo debet ſe recognoſcere ſi eſt ſuperioꝛ a quo fit peculium ⁊ peculium filio reſeruatur. ff. de mino. l. iij. §. ſed vtrum. ⁊ C. qui bonis cede. poſ. l. pe. in glo [d]. ¶ Demū querit glo. vtrum poteſtates terrarū poſſint aliquez foꝛbānire. ⁊ dicit glo. q ſic: ⁊ q bannū eoꝛum hz idē operari quod bānum regis: licet rex ſit maioꝛ quolibet poteſtate: ita dicit glo. Sed Acc. dicit q bānuz operatur ſm qualitatem delicti. vt no. inſti. qui. mo. ius pa. po. ſol. §. relegati. que glo. debet intelligi quādo per conſuetudinē vel ſtatutū loci bānum ſuccedit loco diffinitiue. per interlocutoꝛiam enim ſtantē in ſua natura nunqz inducitur maxima capitis diminutio. vt. ff. de infa. l. quid ergo. §. queſitum. Et vtrū valeat ſtatutum q bāniti poſſint diffinitiue dānari: dic q ſic. vt no. in. c. veritatis. in fi. extra de do. ⁊ cōtu. i nouella. ⁊ in. l. amiſſione. §. qui deficiūt. de capi. di. vbi habes q ſtatutum poteſt diſponere q bānitus ipo iure ⁊ facto ſit dānatus. ¶ Eſt autē ſciendum q do. Ja. de bel. hic diſputat queſtionem de reſtituto per principē vtrum recuperat bona alienata. Pone enim q bona erant confiſcata ⁊ fiſcus alij vendiderat: demū ciuitas vel princeps qui illa bona ſibi confiſcauerat reſtituit in integrū confiſcatum: nunquid talia bona reſtituꝰ recuperet: Finaliter tenet q nō. quia quedam ſunt que deueniunt in aliuz imediate p ipam confiſcationem vt eſt exēplum in auc. bona dānatoꝛum. ⁊ ad illa intelligitur facta reſtitutio. quēdā ſunt que venerunt mediate per alium contractum: ⁊ illis ſecus eſt. ar. C. ne fiſcus rem quam ven. enim. l. j. li. x. ⁊ in. c. quāuis. de reſcrip. li. vj. Et nos dicimus ſic in legitimato poſt moꝛtem patris: quia aut legitimatur poſt aditam hereditatem per legitimos ⁊ nō auferret eis bona. Aut ante ⁊ tunc ſic vt notant moderni. ff. de libe. ⁊ poſth. l. gallus. §. ⁊ quid ſi tantum quod videtur contra predicta. Nam ⁊ ſi hereditas adita ſit ab agnatis tm̄: iſta acquiſitio procedit p immediatam cauſam deficientis huiuſmodi legitimati tunc effecti ſui heredis: ergo eo ad ſuitatem reſtituto reſcinditur acquiſitio quaſi natiuitate poſthumi. quod poſſet eſſe verū quando ipe princeps reſtitueret natalibus. Sed ſecus in reſtitutione quā faciunt iſti comites quia non videtur priuceps ſenſiſſe q auferatur ius queſitū alteri. vt. C. de preci. impe. offe. l. quotiēs: ⁊. C. de eman. li. l. nec auus. qꝛ inciperet valde iniquū principis priuilegiū fieri. ar. ff. de vul. ſub. l. ex facto. ⁊ q legitimatio appelletur priuilegiuz potius quam ius cōmune patet. C. de natu. li. auc. item ſiquis. ibi dñi dicit principis ⁊ legis dono per quod

e ¶ Bona. Ex bis itaqz habes q non videſ dña an princeps vtatur vocabulo reſtitutionis natalium: an vocabulo legitimatiōis qꝛ in idē i ſta rei cidūt vt in auc. qui. mo. natu. effi. ſui. §. primis nanqz parentibus. ⁊. §. ſicut enim. ſed inter principem ⁊ comitē vt ſic exuberenter ſit legitimatio facta verbum ſignificatur quedaz liberalitas ⁊ priuilegiū principis. ⁊ facit extra de aucto. ⁊ vſu pal. c. ex tuarū ⁊. C. de bo vacan. l. ſi quando. li. x. ⁊. ff. de ver. ſigni. princeps bona [e]. ¶ Sed ego quero poſito q legitimatus reſtituatur ad bona vtrū agnati qui medio tē poꝛe poſſederunt teneantur ad reſtitutionem fructuum perceptoꝛum vel dānoꝛum datoꝛum in rebꝰ he reditarijs: Reſpondeo non ⁊ hoc per tex. notabilez C. de hereti. aucten. de neſtoꝛianis. RESTITA TUS. Nota q abſolutio ab excommunicatione dicitur in integrum reſtitutio. concoꝛ. extra de reſcrip. c. ex litteris. ⁊ quod no. inſti. de capi. dimi. §. minoꝛ. ¶ Et nota quod dicitur in glo q poteſtates terrarum poſſunt alios foꝛbānire: quia habent meruz imperium. C. de ſa. ſan. eccle. l. nulli. ⁊ hoc de conſuetudine generali. Alij dicunt per pacem conſtantie: ſed male dicunt quia per formaz illius pacis requiritur q rectoꝛes terrarum confirmentur ab imperatoꝛe: quod de facto non ſeruatur. ⁊ ideo ſola conſuetudo patrocinaſ ciuitatibꝰ hmōi. ¶ Et no. vtrū bānum poteſtatis noceat in feudo iperiali: ſecūda gl. tangit h̄ ſed in glo. ſunt opi. tñ ſentit q ſic: qꝛ affecta pſona ⁊ priuilegia ſunt affecta. Sed ar. ff extra de re iudi. c. paſtoralis in cle. ſed ibi papa fuit fauoꝛabilis potius qz iuſtus ſm quoſdā. Et verū eſt q realitas bāni nō afficit res poſitas extra territoꝛiū. ſz inhabitatio ſubiecti. ff. ō poſtula. l. ex ea p Accur [f]. ¶ Pone rex frā coꝛ cōdēnauit aliquē ad moꝛtem ⁊ dum duceret ad patibulum quoꝛundam rogatu pepcit ei ipm in integrum reſtituēdo: queriſ vtrum feuduz qō tenebat a rege vel ab alio recuperet rebus in eodē ſtatu permanentibus: ⁊ videſ q ſic. vt. ff. de manu teſta. l. ariſto. Et qꝛ reſtitutio in itegrū equiparaſ poſtliminio. vt ff. de iniuſto. teſta. l. ſiquis filio. §. pe. Et qꝛ ōriozum eadem eſt virtus. Uñ qō condēnatio abſtulit plena miſeratio i itegrū reſtitutōis reſtituit. vt. C. ō ſentē. paſ. l. fi. ⁊ eo. ti. l. j. ibi. vt aūt ſciat ⁊c. ff. ō minoꝛi. l. q ſi minoꝛ. §. reſtitutio ⁊c. In cōtrariū videſ q iſte ſit effectꝰ ſuus pene ⁊ ſtati ſit ihabilitatꝰ: vñ poſt reſtitutionē vr̄ nouus hō: ⁊ ideo gr̄am nō recuperat. vt ff. de adimē. lega. l. ſi ſeruus. ff. de act. ⁊ ob. l. ſuus effectus. ff. de cōdi. ⁊ demō. l. intercidit. ar. ff. de capti. ⁊ poſtli. l. nō vt a patre. ⁊. l. mulier. ⁊. ff. de mino. l. ſi ex cā. §. papi. So. ſi iſtud feudū erat apertum regi recuperat illud: ſecus ſi erat aptum alij. nā reſtitutio regia nihil operaſ in preiudiciū tertij. ar. C. loca. l. ſi cū hermes. Ad. l. intercidit rñ. q ibi legatū vr̄ deficere a principio: qꝛ pēdente ꝯditōe ſupuenit ipoſſibilitas ſed queſtio nr̄a loquiſ de iure tertio queſito: ⁊ facilꝰ aliqd reparaſ quā in nouā eſſentiam deducaſ. vt. ff. de pactis. l. ſi vnꝰ ex argētarijs. §. ſed ſi pactum conuentū. ⁊ facit. C. qui nō poſſunt ad liber. pue. l. j. ⁊ qō no. ff. ō infami. l. quid ergo. §. pena grauioꝛ ⁊c.

f ¶ Per accur. Et adde qō dicit glo. q ptātes terrarū equiparanſ epīs: ſed p̄ſides equirantur archiepīs. vt in. c. j. de offi. oꝛdi. i vj. vbi in nouel la. Itē q p̄ſides nihil poteſtatibꝰ mādare pñt i diminutōe ꝓpe iuriſditionis. facit qō no. accur. ff. de poſtu. l. ex ea ⁊ index cōpetēs maioꝛ ē rege icōpetenti extra de appel. c. cū parati.

Adhec datur rla: ⁊ inſtantia a rla: ⁊ regule declaratio. ¶ Regula eſt. Vaſallꝰ nō cogiſ dño offerre ſeruitiū: ⁊ quātocūqz tpe ſteterit q ſuitiū nō pſtiterit feudū nō amittit. Fallit rla in tribus caſibꝰ qui ſequunſ. Primꝰ ſi recuſauit facere ſeruitiū qō dz ad diem ex pacto. Secūs ſi ſibi a dño eſt denūciatū. Tertiꝰ ſi ſciuerit dñz obſideri vl ei moꝛtem iminere: ⁊ cū potuit nō iuuit eum. ¶ Regule declaratio eſt q arbitrio iudicis hoc reſeruaſ q varijs ex cauſis ⁊ pſonis diffiniet. h. d. multum no. Ja. bel. Et no. q tēpus ſuo naturali curſu nō interpellat: ſz requiriſ interpellatio hoīs vel ſtatuti vel legis: ⁊ vtrobiqz requiriſ ſciētia. vt. ff. de po. l. ſiquis inficiatꝰ diu ſtetit. ¶ Nota q poſt interpellationez requiriſ cōgruū tēpus arbitrio iudicis. vt h. ⁊. ff. de

g ¶ Interpellatio. Vide qō nōt bal. post Ly. in.l. ⁊ si post tres si quis caut. et in.l. magnā. C de contrahē. emp. And.b.

mino.l.emili⁹. Et iste tex.ē valde not.ad ℨct⁹ q tota die fiunt inter ciuitates q̄ inuicē ꝓmittūt auxilium. Et nota q̄ siqs ꝓmitteret facere ⁊ curare: tunc nō requritur interpellatio⁸ sed sola scīa sufficeret imo in spe stare deberet. ar.l.j.C. de priua. carce. ⁊. ff. loca. l. locatiōis. ⁊. facit. ff. de ver. ob. in.l. si ita. stipulat⁹ essem absente. de pac. l. nō impossibile. ⁊ not. in spe. de loca. §. j. ver. sed nunqd is qui iurauit ⁊c. ⁊ doc. in. c. breui. de iureiurā. REMOTUM ESSE. facit C. de anno ⁊ trib. l. pro locis. ⁊. l. mediterranee. li. x. ⁊. C. de ap. l. cuz post sniam discussoris. Extra q̄ro si ꝓmittit factum prefixa die in qua ipossibile est fieri: vtrū promissio sit nulla: Verbi gratia ꝓmittit qdam dño comiti virtutuz facere castrū in. xxx. diebus sub pena: ⁊ dedit ei fideiussores: qō breuitate tpis ipossibile est fieri: nunquid incidit in penā ⁊ tenebūtur fideiussores eius: ⁊ videt q̄ sic qz sibi iputet q̄ artauit se vt. l. ij. ff. si quis cautz. In ꝓtrariū videtur qz ipossibilium nulla est obligatio siue loquamur de legali vt hic siue de ꝓuentionali. vt insti. de ver. obl. l. loca. So. hic videtur distinguendū aut loquimur in ℨctu bone fi. aut stricti iuris: aut simul in vtroqz puta qa est ꝓtractus locationis operaz cū stipulatione. Primo casu valet sublata die de medio tanqz de impossibili ⁊ accidenti die tacita legali q̄ nō impediat purgationē more. vt. ff. loca. l. insulam. §. j. Secūdo casu distinguo: aut dies est apposita in alio pacto: aut in eodē. si in alio pacto nō viciat. si in eodē viciat. similis distinctio ē. ff. de vsu ⁊ habi. l. p seruū. Tertio cāu nō puto q̄ per inutilem stipulationē fiat nouatio. et ideo sequitur q̄ valeat iure cōtractus bonefidei ⁊c. Bal. PROPTER. Regula que hic traditur in snīa tradit etiā in ꝓbatiōibus. nā fauoz biliores sumus in recipiendis ꝓbationibus ⁊ etiā in receptis ad absolutionē q̄z ad condemnationē[b]. Et si reperiat q̄ de regula fallat in snīa codē mō fallit in probationibus tex. est singularis. ff. de manu. l. lege iulia ⁊ papi. VEL NON. Nota q̄ si dñs nō denunciat vasallo non tenet offerre vasallus. hoc ē verq̄ ē rectū feudū. vt per Ja. bel. hic: ⁊ dixi. s. si de feu. fu. cōtro. ſ. inter do. ⁊ agna. in. c. lz. Si est ad certū seruitiū: tunc refert. aut est tēpus expressum ⁊ interpellat dies pro hoie: ⁊ tunc non datur aliquid plus de tpe qz potuit preuidere Aut nō est expressum certum tps sed tacitū: ⁊ tūc post illud expressiuz dat cōgruuz tps arbitrio iudicz qz nō potuit preuidere. verbigratia si sit actū qō deberet dñz iuuare mota guerra ⁊ h in ver. vt cū potuerit. qui tex. ē valde no. ⁊ vide. l. j. ff. de penu. lega. ⁊. ff. quādo di. le. ce. l. nec semel. §. si in habitationē. Si aūt nō est tps appositū regritur interpellatio: ⁊ cū fiat sup facto regritur aliqō spaciū tpis arbitrio iudicantz. Idē si fit appositū tps cū petiero vel cum requiuero. Nam qō iure cauet idē si pacto expmatur iuris dispositiōe nō mutat. vt. C. de fideius. l. non recte. ⁊. ff. man. l. qui mutuā. §. non ideo. Bal.

h ¶ Cōdem nationē. Nota qō i dubio qs est potiꝰ liberandus q̄ cōdēnandus fallit in libertate quia in dubio snīa ꝓ libertate ꝓualet ita ⁊ ꝓbatio qō limita singulariter nisi a pte appareret iniusta causa ē sing. scōm an. in. l. si pars. ff. de inof. testa. vide qō notatur in. l. inf pares. ff. ō re iudi. vide bal. i l. ꝓtractus. C. de fide instru. vbi allegat. o l. iulia. And. barba.

Si vasallus. Si vasallus[i] edificiū fecit in feudo ⁊ ipm sua pecunia meliorauerit mortuꝰ ē sine herede: q̄rit qd iuris. Rñ. aut dñs patiat edificiuz tolli: aut heredi vasalli soluat preciū meliorationis. Idē ē si vasallꝰ sua pecunia feudo seruitutē acqsiuit. h. d. Et no. q̄ iste. §. loqtur qñ feudū reuertit ad dñm p gnatōez finitā. secus si reuertat culpa vasalli qz tunc perdit meliorationes quas fecit. Naz cū pdat principale pdit ⁊ accessoriuz vt. l. ij. C. de iure empbi. Sed videt q̄ habeat locum retētio ꝓpter expensas. vt. ff. de excep. do. l. paulus. ff. de condi. inde. l. q exceptionē. §. si ps. ⁊. l. si in area. ff. de rei vē. l. sumptus. ff. de le. j. l. domos. ⁊. l. si domos. ff. de peti. here. l. plane. ⁊. ff. de neg. ge. si ex duobus. So. in feudo. ⁊ emphiteosi ideo ē secus qz in penaz sui delicti cadit a iure suo. Item in emphiteosi ē alia ratio quia emphiteosis videtur ꝓcessa ad melioranduz. Sed quid erit in tali casu: Ecclesia vendidit mihi domū iure proprio ⁊ areā iure libellario: finita est emphiteosis tēpore: queritur vtrū ecclesia debeat vnū de duobus facere: vel pati q̄ edificiū tollat vel restituere mihi omnes expensas quas vtiliter feci in edificando? Et videtur q̄ sit in electione ecclesie vt hic. In contrarium videtur q̄ sit in electione mea q vtiliter gessi negocia sua in posterum sed a principio gesserim negocium meum. Nam pro rato debet haberi quod vtiliter gestum est. vt. ff. de negoc. gest. l. pomp. scribit. Item cum sciam rem ad ecclesiaz post certū tempus reuersurā videor habuisse animū ecclesiam obligandi. Sed videtur dicendū q̄ si ecclesia mihi offert q̄ztum ex ruina edificij essem percepturus q̄ ecclesia non teneatur in plus quia nō interest mea in plus. vt. ff. de rei vendi. l. in fundo. Potest dici q̄ si expensa est vtilis teneatur mihi ad expensam. Sed si non est vtilis teneatur mihi ad valorē ruderū. arg. de nego. gest. sed an vltro. §. j. Vel dic precise obseruari istum tex. quia ecclesia eligat alterū de duobus in emphiteosi sicut hic dicitur in feudo. Nam cuz ecclesia debet eē cultrix iusticie. vt. s. de alie. feu. c. j. nō debet locupletari cuz aliena iactura. Et ita seruat cō suetudo: aut ergo soluat: aut edificium eleuari permittat. Non ob. d. l. in fundo: quia ibi possessor non habebat causam ab agēte. nec vlla ratione iusta mot⁹ fecit. expensam. hic vero sic. ⁊ ita credo per istum tex. licet alꝰ debuerim. de hoc dixi. s. si cōtrouer. fue. de inuestitu. c. j. §. siquis de manso. Bal.

i ¶ Si vasallꝰ. Vide bal. in. l. fi. §. Emptor C. cōia de leg. ad qd allegat istum tex. And. barba.

His consequentes. Casus. Vasallus defunctus est sine filio relicto extraneo herede: ⁊ sic feudū reuertitur ad dominū: queritur de fructibus eius anni quo reuertitur? Respon. distinguit. Aut vasallus decessit ante maritū ⁊ tunc fructus omnes eius anni pertinent ad dñm. Aut ante augustum ⁊ tunc fructus pertinent ad heredem vasalli. Aut post augustum ⁊ tunc omnes fructus anni percipiet dñs. Quidā tamē dixerunt indistincte omnes fructus pēdentes ad dñm pertinere. hoc dicit. Nota q̄ iste. §. habet in se nullā rationem. Si em dimisisset fructus proportionaliter pro rata anni potuisset rationabiliter hoc dixi quia totius anni vnus fructus est pro rata anni diuidēdus. vt. ff. solu. ma. l. diuortio. §. quod in sementē. Itē si dixisset q̄ fructus pendētes tempore mortis vasalli pertinerēt ad dñm sicut fructus predij emphiteotici habuisset in se rōem ꝓpter cohe rentiā soli. vt. ff. que in frau. cre. l. fi. §. pe. ff. de vsufr. l. defuncta. §. de ac. emp. l. iul. §. si fructus. ff. ō iu. fis. l. valerius. ff. qui. mo. vsufru. amit. l. fi vsufructuarius messem. ff. de vsufruc. si fur decerpserit. Sed dicere q̄ martius vel augustus habeat diuidere fructus nulla est ratio nisi ratio beneplaciti. ⁊ forte ideo quia post martiū vasalli debēt se preparare ad preliuz qua de causa meretur lucrū. vel dic qz annus icipit a marcio quo ad virētes fructus: sicut mundus incepit de mense martij ⁊ tunc primū terra produxit herbā virētem. Et intelligo q̄ omēs fructus q̄ percipiūtur vsqz ad kalendas augusti vel percipi debēt etiā si casu ali quo non potuerunt percipi: sed sint in agris: ptinent ad vasallum. His acceptis reliqui mortuo vasallo sine herede pertineāt ad dñm[k]. ¶ Quid de pensionibus si feudatarius locauerit feudū: Respō[l]. idem q̄ de fructibus: quia loco fructuum succedunt. vt. l. defuncta. de vsufruc. fm Jac. bel. qui dicit q̄ hic est casus fm secundā lec. suam. ⁊ vide. l. j. de annonis ciuilibus li. xj. ⁊. j. an agna. vel filius. c. j. vbi videas et de materia in. c. si ꝓpt tua. in v. primuz. de rescrip. in vj. Bal.

Contra omnes. Casus. Quesitum est ō quos vasallus dz dñm adiuuare: Rñ. q̄ ꝓtra oēm hoiem: quinimo ⁊ cōtra patrē ⁊ filiū ⁊ fratrem sed non contra dominū antiquiorem. h. d. Nota q̄ nō habetur

l ¶ Ad dñz. Quid si essemus in cāu in quo nō reuertetur sed ad fratres decedentis: an dicti fructus diuidātur fz forma huiꝰ legis an fm formaz d. l. diuortio. ff. so. ma. Videt q̄ fm formā d. l. diuortio.

l ¶ Rñdeo. Vide bal. i. c. j. §. de pac. et treug. vide bal. i. c. ad audientiā. el. ij. ō rescrip. vbi loquit de istis pensionibꝰ et ⁊ qñ sunt soluende. And. barba.

ratio affectionis cum vasallus teneatur iuuare dñm contra patrem ⁊ filium ⁊ fratrem: sic ⁊ alibi talis ratio non cõsideratur. vt nota. ff. de pac. l. fideiussores ¶ Item not. duos casus quibus vasallus non tenetur iuuare dñm. primo ꝓtra imperatorem. itẽ cõtra priorẽ dñm. Mã ius regis semp vr̃ exceptũ. extra de iureiur. c. venientes. imo dr semp spãliter excipi. vt. j. de probi. feu. alie. c. impiales. §. j. Itẽ videt exceptus ius prioris dñi vt hic sed quo ad hunc effectus vt nõ teneatur scõm dñm ꝓtra primũ iurare. Tamẽ si scõs dñs celauerit tenetur ei ad ĩteresse. vt. ff. ð act. ẽp. l. j. in fi. ⁊. ff. de pig. act. l. j. §. fi. Et ideo vasallus cum iurat fidelitatẽ dr noiatim excipere ius prioris dñi vel saltem adjcere saluo iure alterius dñi cui essem obligatus ar. ff. de ma. te. l. siquis locuplex. Et hec maxime vera sunt in feudo legitimo quia videtur asserere se nullum alium dñm habere vt dixi in euidentialibus huius operis super rubrica vbi videas. Querit glo. nunquid vasallus teneatur iurare cõtra seipsum ex vi iuramẽti fidelitatis? ⁊ videtur q̃ sic. vt. ff. de cõdi. inde. l. frater a fratre in fi. in prin. In ꝓtrariũ videtur quia in generali sermone non continetur persona loquẽtis. vt. C. de solu. l. inquisitio veritatis. Et qa quelibet res naturaliter appetit cõseruationẽ sui esse vt nota. ff. de verb. sig. l. liberorũ. Finaliter glo. determinat q̃ nõ teneatur iuuare ꝓtra seipsum. Et ratio est non solum illa de qua loquitur. l. inquisitio veritatis. sed etiam qr dñs econtrario non teneretur iuuare contra seipsos. nulla esset obligatio. vt. ff. de lega. j. l. ab omnibus. §. si a titio. Querit gl. nunquid dñs teneatur iuuare vasallum ꝓtra omnem hoiem? ⁊ dicit q̃ sic etiã ꝓtra patrẽ dñi ⁊ filiũ eius ex natura parilitatis fidei hincinde debite. Et ista glo. quotidie allegatur ⁊ nota eaz bene. Sed Ja. aliter dicit q̃ teneretur ꝓtra fratrẽ ⁊ filiũ sed non ꝓtra patrẽ non obstante ista littera quia loquitur in vasallo ſz q̃stio nostra loquitur cõtra. s. in dño. Sed glo. ista veri us dicit qr correlatiuorũ ⁊ mutue obligatiõis cadez est natura. C. de indi. vidu. l. fi. Et bñ facit qõ nota. in. l. qui se patris. ⁊. C. vnde libe. in glo. ij. magna. et vide. s. de iur. fidelita. ca. j. Facit ⁊ iste tex. q̃ si vasallus habet duos dños pugnantes adinuicem cui teneatur auxiliuz prestare? dixi. C. de cadu. tol. in. §. ne autem. Bal.

¶ De filijs natis ex matrimonio ad morganaticam contracto.

Quidam. An consuetudo possit disponere de substãtia matrimonij? Dic vt extra de spõ. c. j. sup dote vo ⁊ successione põt vt hic habes. Et vide qõ no. i. c. statutũ. el. j. de heret. li. vj. in nouella. ¶ Casus. Quidã nobilis ex nobili muliere suscepit filios: ea mortua nõ valẽs continere accepit minus nobilem ea conditõe q̃ nec ipsa nec filij ex ea nati de bonis eius aliquid habeant decessit postea superstitibus filijs vtriusq̃z matrimonij: filij nati ex hoc matrimonio non succedant patri in bonis proprijs extantibus filijs primi matrimonij: alʒ bñ succedunt eis nõ extãtib⁹ sed in feudo nullo casu succedere possunt. h. d. ¶ Nota q̃ istud. c. cõtinet magnã iniquitatẽ vt in auẽ. de nup. §. illõ quo qz. col. iiij. Ja. bel. ⁊ licet istud. c. loquat de nobilib⁹ loqtur gratia exempli. Virtus. n. istius. c. stat in consuetudine generali vt patz in fi. c. ¶ Itẽ nõ stat in eo quod littera innuit q̃ secundã vxorem prius habuerat pro concubina qr prout dixi alia ratio pactũ reformat. DE BONIS FRATRIS. Nota etiã feuda his verbis ꝓtineri etiã alijs non extantibus. argu. q̃ semel. exclusus ab alio etiaz illo mortuo perseueret exclusus de quo in auẽ. sed siquis. C. de nup. dixit Ly. in. l. sancimus. C. de nup. Itẽ arg. ad successionem regni sicilie quod ex pacto defertur primogenito quia secundus genitus nõ succedat eti etiam primo mortuo sine herede qr de primogenito loquitur pactum non de secũdogenito. vt. C. ad trebel. l. iubemus. §. fi. ⁊ in prima constitutione. fforuz. ⁊ sic ad papaz libere redeat dispositio regni ⁊c. Bal.

¶ De bñficio femine in feudo tradito. Rubrica.

Si femina Diuide in duas partes. Prio de successione femine in feudo femineo. Secũdo de successione clerici. scda ibi in. §. ex hoc. Casus. Filie matri in feudo femineo succedũt masculi nõ ex extantibus ſm ober. ⁊ gerar. sed ſm alios non succedunt nisi per pactũ sit actũ hinc est q̃ clericus nec succedit in feudo paterno etiam si postea habitum deposuerit. Idẽ in monachis qũi feudũ ante quesitum perdũt. h. d. Nota q̃ in feudo materno deficientibus masculis succedunt femine. Et non dicetur hoc feudũ paternum sed maternũ eisdem regulis: licet mutato vocabulo transmittatur: qr in habentibus simbolũ facilis est transitus Itẽ quia a primordio tituli posterior formal euentus. vt. C. de de impo. lucra. descriptis. l. j. li. x. Itez quia initium est spectandũ. ff. de dona. l. qui id quod ff. de fideiuss. tutor. Itẽ qr qualitas q̃ cepit inesse perdurat. ff. de le. iij. l. pater. §. quindecim. nec vr̃ alterari quod in originali qualitate in habitu retinetur. vt l. fin. ff. si ex noxa. cau. aga. ⁊ hoc de equitate. sed secus ſm naturã originis ex consue. feudi ſm glo. sed de ista origine nõ est curandũ. ff. de iusti. ⁊ iure. l. ma numissiões". ¶ POST POSUERIT. Nota q̃ qui tacite ⁊ ipso iure renunciat iuri suo postea penitere non potest. C. de re. cre. l. siquis iusiurandũ. ff. de mino. l. si filius. ff. de edi. edic. l. querit. §. si venditor. C. de pact. l. postq̃z liti. C. de iur. ⁊ fac. igno. l. si emancipata. C. de fi. instru. si aduersarius. ⁊ in. c. gratie de rescrip. in cle. Querit hic glo. vtrum per successionem minorũ ordinum quis videatur renunciare feudo vel ad ipm feudum reddatur inhabilis? ⁊ glo. notabiliter determinat q̃ non°. ¶ Et hoc casu seruiat per substitutum. Si vero promotus est ad sacerdotium posset subdistingui. Aut erat feudum sibi apertum ⁊ videtur renunciare ⁊ ideo per substitutum non poterit seruire. Aut nõ erat apertum: verbi gratia quia primogenitus possidebat feudũ: ⁊ erãt tres vel quattuor fratres ⁊ vltimus est factus cardinalis deinde omnes fratres decesserunt sine herede: vnde de isto vltimo non potest dici q̃ habuerit intentionem renunciandi nec etiam facultatem. Videtur ergo q̃ de equitate admittatur ad feudũ ⁊ possit seruire per substitutum: licet secus sit de iuris rigore nisi esset tale seruitium certũ q̃ sui natura posset per quẽlibet explicari. qui tunc etiam iuris rigore feuduz nõ perdit. arg. ff. de verb. oblig. l. continuus. §. si ab eo. De hoc dixi. s. si de feu. fue. contro. c. si clericus. ⁊. s. de mili. vasal. qui ar. bel. depo. c. j. Sed Pe. de cer. simpliciter dãnat istam glo. ⁊ dicit clericuz in sacris cõstitutum nullo modo succedere. Et multi alij hoc dicunt inherentes textui magis q̃z glo. licet text. videatur iudaicus. ⁊ contra tex. in. c. inter dilectos. de fi. instru. Bal.

¶ Si vasallus feudo priuet cui deferat. Rubrica.

Vasalli. Filius non succedit patri in feudum nec agnati vsq̃z ad tertium gradum. quando q̃z nec descendentes in infinitum: si vasallus feudo priuetur propter suum deli-

m ¶ In fi. c. Quod etiam nota p statutis excludentibus filias feminas extantibus agnatz qr valida de iure: licet iniquitatem sapere videatur per Ly. in. l. j. q̃ fit lon. cõsu. ⁊. s. epm vl abba. ⁊ per Jo. an. i addi. ad spec. de suc c. ab intesta.

n ¶ Manumissiones. Et ex sinia tantuz presumit q̃tũ ex iudice constat. Natural n. ratio ẽ consuetudinis interpres legitima. ff. ð excu. tu. l. scire opz. §. sufficit.

o ¶ q̃ nõ. Et istud sequitur An. ð iser. in §. pterea i ti. ð phi. feu. ali. p fe. vbi vult q̃ ibabilitas vnius succedẽdi suppleat per aliũ habilem. Idẽ Ja. de ardi. i sua sũma si feu. ad pres defe. Idẽ dulius in margarita: ⁊ Host. in summa feudorũ: ⁊ Odo. et Joã. faso. de pis. ⁊ Azo. in sũma de loca. p hoc facit. c. ex mita extra de voto. ⁊. l. quisquis. ⁊. l. q̃ ad similitudinẽ. C. ð epi. ⁊ cle. Ray. de forti. in. l. cõtinuus. §. ab eo de ver. ob.

o ¶ h.d. Et dñ tex. loqtur de agnatis vsqz ad quartuz gradũ: ad ei⁹ intellectũ aduerte qz feuda laicoꝝ tráseunt in infinituz in oés descẽdentes masculos heredes. vt i c.j.§. hic autẽ sciendũ q feuda.pos. Sz si non sint heredes eius q vltimo possedit feudũ: sed sũt agnati nõ succedũt nisi vsqz ad.vij. gradũ, sed alij dicũt q per infinitũ per. c.j.si vas. feu. pri. cui defe.qõ.c. in se nullã bz rõem nec equitatẽ z iõ non é seruãdũ nisi i ꝓprijs terminis: sz stari dz tex. qz in feudo non euntep saltum sed suo ordine tractus é septimus gradus. vt i.c.j.§. hoc quoqz de suc. feu. lz aliq̃ sit differentia qz post quartum gradũ nõ vocatur paternũ sed antiquuz. p ¶ Dominus. Et viuo patre rege filius rex dicitur xxxiij. dist. in summa p glo. nota.

ctum nisi filius conquirat domino gratiã sibi facien te non extantibus agnatis. h.d. ° Nota extantibus agnatis dñm non posse facere gratiã filio in preiudicium agnatoꝝ. Item nota q delictum magis nocet proximioribus qz remotioribꝰ. Itẽ no. q hic ꝓfunditur ordo successorij edicti: qz successio incipit a posteriore: quod est irregulare z ꝓtra omnes iuris ciuilis regulas: z ideo nõ est trahenduz ad emphiteosim nec ad libellum. vt. ff. de leg. l. qõ vero ex ratiõne. Hic tangitur illud brocardũ: an delictũ patris noceat filio, z loquor qñ pater deliquit extra ẽctum. z dic in vno verbo q non nocet nisi in casibus expressis in iure. Sed Ja. de bel. super hoc more suo multũ insistit Et dicit in effectu q aliqñ sic: aliqñ non. Illud not. q interdum maiorũ tuorũ exempla tibi preiudicant vt. l. si coartalis. C. de coar. li. xij. Bar. Et quia materia ista quãdo feuduz amittit ad quos reuertatur ẽ vtilis z quotidiana: ideo diuido istã materiã in duas partes. Primo qñ vasallus cadit a feudo ꝓpter ingratitudinẽ delicti. Secundo qñ vasallus cadit a feudo ꝓpter ingratitudinẽ vt ita dixerim ꝓtractus. ¶ Quero ꝑ ad quos feudũ reuertit qñ pp igratitudinẽ delicti amittit? Rñ. dic Ja. de are. q aut vasallus cuius erat feudũ deliqt in dñz Et tũc reuertit ad dñz exclusis descẽdẽtibꝰ z agnatis qbuscũqz. Aut deliquit in alium tunc ad agnatos. vt. in. §. deniqz que situm. qui. mo. feu. amitt. z in. c. lex corradi. §. si quis interfecerit. Et est hic casus vbi filij licet proximiores repelluntur z vlteriores agnati admittunt vt in c. si vasallus culpã. §. si de feu. contro. Et est ratio qz vasallus delinquendo preiudicat sibi z liberis suis: quia pater z filius censent eadem ꝑsona z viuo patre cẽsetur dñs ꝑ. ¶ Unde z viuo patre priuari potuit. sed secus est in agnatis qui viuo delinquẽte nõ erant domini: z ideo nec priuantur iure quod nõ habebãt ar. ad h de bo. li. l. iij. §. si capitis. z. l. cõmuni liberto. z. l. iul. ff. de op. li. l. vlt. ff. si quis aliquez testa. prohi. l. ij. Sed nunquid expectabitur mors delinquentis vt veniant agnati? dicit ibidem Ja. q non sed venient statim tamq̃z eo mortuo. Sed in cõtrarium videtur tex. dicere q vbi culpa vasalli aufertur ei feuduz siue delinquat contra dñm siue contra alium q viuẽte domino vasallo delinquente z eius filijs masculis ad quos al's deberet pertinere ad dominũ debet peruenire: z coheredibus non preiudicat nisi ad tempꝰ dum delinquens z eius filij supersint. allegat de feudo extraor. §. beneficium paternum. z. §. quod dampꝰ z satis bene hic arguit. Sed do. Jo. de bron. in summa sua sub rubricella. an fellonia a patre cõmissa noceat filio quominus succedat: sic distinguit. Aut feudum incepit a patre meo: quia res aliqua fuit nouiter data patri meo in feudum z fellonia nocet mihi: quia in tali feudo non possum succedere nisi ex persona prĩs mei. vñ fit ꝑ felloniã quã cõmisit pr̃ meꝰ ipse repelleret ita z ego repellar: qz hẽdis succedẽtis in alterius vicij par é habenda fortuna. vt. C. de fruc. z lit. expen. l. ij. z facit. C. de bo. li. l. j. vbi filij propter delictum patris amittunt iura libertorum paternorum. Aut feuduz incepit ab auo meo: z tunc aut ego viuente auo meo non fui animatus puta quia ipo viuente non fui conceptus: tunc fellonia patris mei mihi nocet quia ex persona aui nihil vendicare possum: z ex persona patris mei me fundare nõ possum. Primum patet quia iter me z auum meum nulla iura cõsanguinitatis fuerunt. vt. ff. de iniusto te. si quis filio exheredato. ver. ceterum z. ff. vnde cogna. l. j. §. si qs proximior. Aut viuente auo fuit conceptus: z tunc aut pater meus commisit felloniaz viuente auo meo z non nocet mihi quia ex ꝑsona patris mei nolo admitti ad feudum sed ex persona aui. vnde in hoc casu perinde erit acsi pater meus non esset in medio. ar. ff. de iu. patro. l. diui fratres. z. l. iura. Aut pater meus deliquit post mortem aui z tunc mihi bene preiudicat qz tempore mortis aui mei pater meus bene erat capax feudi. vnde ex persona aui non possum admitti in feudũ quia pater meus me precedebat. insti. de here. qua. z diff. §. sui. Et hoc est verum si pater meus adiuit hereditatem aui mei: al's si repudiasset vel non adiuisset tunc possem ego succedere auo. z ex persona aui habere feudũ. arg. C. vnde li. l. qui se patris. Jo. de bro. Sed Henricus ebridif. in summa sua ti. qui. mo. seu ca. feu. a. sic ait. Propter felloniam autez seu culpam alterius z non suam amittitur feudum puta si vasallus delinquat siue culpam committat propter quam feudum amittere debeat quoniam tunc filij eius z alij descendentes similiter amittunt. vt in. ca. vasalli feudum. z. d. ca. si vasallus culpam: immo etiam agnati amittunt licet fuerit paternum si fellonia dominum respiciat vt dominus habeat sue iniurie vltionem. vt in. §. deniqz. s. que fue. pri. cau. bene. amit. licet quidam dicant q illud. ca. loquitur de feudo nouo z non de paterno. Henricus. Odo. in summa sua sub rubricella ad quos feu. reuertatur quando amittitur. sic ait. Aut vasallus peccauit in dominum: z ad eum reuertitur z non ad heredem vt habeat dominus sue iniurie vltionem. Si vero non deliquit in dominum sed aliud graue quid fecerit propter quod feuduz amittere debet tunc reuertitur ad coheredes si feudum paternum est. vt in. d. §. deniqz que fu. pri. cau. bene. amit. z. j. qui testes sint a domino inuesti. c. siquis interfecerit. Et potest poni exemplum quando in dominũ deliquit. puta si non petijt inuestituram infra tempus legitimum: vel iacuit cuz vxore domini vel simile vel in prelio dimisit eum vl' non init cum imperatore ad suscipiendum coronam Exemplum vero quando deliquit sed non in dominum vnde reuertitur ad coheredem: puta quia tradidit hominem ita q in curia esse non potest: vt. d. ca. siquis interfecerit. Vel quãdo est factus monachus nam tunc coheredi aperitur. vt in ca. miles de inuestitura quam titius. Et idem crederem in omnibus causis vbi non sunt culpe: puta decessit vasallus sine filijs vel feudum vel hereditatez repudiat filius. nã in his casibus aperitur feudum in coheredem. de vasal. qui cõtra cõsti. lotha. c. si cõtigerit. Idez puta in quibusdam culpis puta si interfecit aliquẽ de parentibus qui appellatione paricidij appellant vel continentur vt in. c. deniqz que. fu. pri. cau. bene. amitt. et in. d. ca. siquis interfecerit. et. j. qui tes. sint necess. ad no. inuest. Odof. Sic ergo vides quibus sermonibꝰ vtuntur isti illustres doc. Ego autem in materia de lictorum per se cõsidero descendentes z per se agnatos. Circa descendentes tria considero. Primo formam inuestiture. Pone dicit dominus concedo castrum in feudum titio z suis heredibus de vno in alterum reuertendo vel dicit concedo omnibus principaliter. vel dicit cum extent filij z nepotes. vel dicit attentis meritis singuloruz. tunc non puto q culpa vnius alteri noceat: qz vnusquisqz per se censetur z tanq̃z independẽs ab alio. Dicit dñs Jac. de ra. in summa sua ti. qui. mo. feu. amit. q est aliquando tale feu. quod nulla ex causa vel ingratitudine est amissibile: vt quia datum sit eo q a morte dantem liberauit: vel ab hostibus vel latrunculis eripuerat. vt. ff. de dona. l. si pater. §. j. z sic magnitudo meritorũ cũ demeritis cõpensantur. ar. tamẽ q demerita vltima magis ponderantur q̃z precedentia: quia vltima culpa nocet. ff. de ac. em. l. si peremptorem. z vide. j. an mutus vl' aliter imperfectꝰ. c. j. ver. qñ tale est feudũ Secũdo debet ꝓsiderari status ꝑsone delinquẽtis. j an mutus vel aliter imperfectus. §. j. ver. qui si tale sit fendum. Nam si patri erat radicatum feuduz põt delictum eius nocere filio suo qui deliquit circa feudum. sed si nõ est radicatum tunc nõ est quo ad se feudum: vñ non deliquit cõtra naturã feudi: iõ non nocet filio suo. Et ista consideratione fundantur om-

nia membra Jo.de bꝛoneſto.Tertio eſt conſideran dum vtrum filij ſint nominati tāqꝫ extranei an tāqꝫ heredes:an dubitatur.Nam ſi tanqꝫ extranei quia meruerunt a patre ſuo ſic nominari non nocet eis de lictuꝫ patris.Si vero vt heredes vel ſimpliciter tūc ſic.Et ratio differentie patet qꝛ non veniūt ex vi pa terne inueſtiture quando tāqꝫ extranei ſed mero be neficio dñi.Sciendum eſt tamē ꝙ do.odof.in ſum ma ſua ti.qui poſſunt ſuccedere in feudum:ſic ait.Sꝫ quero nūqd pactū vꝫ iter fratres de ſucceſſōe feudi: puta inueſtio titium:ita vt ſuccedat in ħ feudo ſi de cedat ſiñ liberis qdā eꝰne nūqd ſuccedit eꝰne?:ꝛvi detur ꝙ ſic:qꝛ pacta apposita in feudo debent ſerua ri.Sed contrarium credo.Nam ſi ſtatuitur hoc ſpe ciale in fratribus: ergo in alijs contrariū vt.ff.ō iu di.cum pretoꝛ.Item hoc pactum eſt contra ius cōe qꝛ alꝯ alteri ñ ꝓt paciſci.vt.ff.ō v.ob.l.ſtipulatio iſta §.alteri.Odo.Iſtud eſt verū ſi v̄ba ñ ſunt apte ꝓce pta:qꝛ nēo recepit ꝓ illo extraneo ſꝫ ſi aliqs recepit ꝓ ipō videtur ꝙ inueſtitura teneat.vt no.in.l.huiuſ modi.in prin.de leg.j.ꝛ.ff.de verbo.obli.l.ſtipula tio iſta.§.ſiquis inſulam.l.j.ff.de ſtipu.ſeruo.Certe probatur etiam per.l.j.C.de dona.que ſub modo ꝛ ff.depoſi.l.publia.ꝛ in auč.de non alie.§.emphiteo ſim coll.ij.ꝛ de fellonia delicti dicta ſunt hec.Sed quero quid de fellonia contractus?Et diuiditur in duas partes.Primo an preiudicet deſcendentibuſ Secūdo an preiudicet coheredibus id eſt agnatꝫ ſu per hoc.ſ.de ingratitudine contractus ꝛc.dicit ac cur.vbi.š.ꝛ ꝙ videtur ꝙ feudum ad dñꝫ redeat.vi de.š.in qui.cau.feu.amit.§.vlti.ꝛ in.c.imperialē.§. calidis.Sed pil.ibi diſtinguit ꝙ aut vaſallus habꝫ filios aut non.Item alias aut conſenſerunt alienati oni agnati aut non.Item alias aut volunt offerre p cium aut non.de quibus dic vt melius per Ja.bel. š.de ſucceſ.feu.c.j.§.hoc quoqꝫ.Jo.faſolus in ſum ma ſua ſub rubricella an alienatione feudi perdatur feudum:ſic ait.Item perditur feudum alienatione facta in caſu non permiſſo.j.de vaſallo qui cōtra cō ſti.lotha.c.ſi vaſallus.ꝛ tunc ad dñm reuertitur vt dicto.c.imperialem.§.calidis.item ſi alia lege alie nat quam ipſe habet ipſo iure feudum perdit ſecun dum Gerardum.ſed hoc caſu ſm Obertum acqui ritur domino quando maſculus non extaret.vt i.c. ſi inter duos.§.perfecto.j.qui teſtes ſint neceſ.ad ꝓ ban.no.inueſti.Innuit ergo ſm opi.Ober.ꝙ pre dicto caſu extante maſculo herede feudum ad ipſuꝫ maſculum deuoluatur.Sed nonne contradicit om nibus que ſupradicta ſunt de alienatione que aperit viam inueſtitori qꝛ a principio videtur facta ea lege ne alienetur.Et inde quecunqꝫ ſequentia formaꝫ et originem ducunt:vt dicit tex.in ſimili.ff.ad.l.falci. l.in ratione ſui.§.ſi filio.Reſpon.vtrūqꝫ verum eſ ſe qꝛ aut delinquitur in ſubſtantia alienationis aut i modo ſeu qualitate.vt.j.de.l.corradi.§.perfecto.ꝑ mo caſu reuertitur ad dñm.ſecūdo caſu ad maſculū heredem:qꝛ multum refert vtrum ſubſtantia corꝛū patur an eius qualitas.quod eſt no.dignum.Et eſt exemplum ſi permiſſa eſt alienatio ex conſuetudine vel pacto paribus ꝛ vt fiat alienatio alijs dūtamen ſine dolo.Item ſi permiſſa eſt infeudatio paribus ꝛ infeudant eis quos domino expedit non habere: ta men quia iſtud delictum non eſt in toto ſed in tali re uertitur ad filios ſm Jo.fa.quod ſatis videtur no. dignum.Sed Odof.ti.ad quos feu.reuertatur.ꝛ in ſumma ſua ſic ait.Sed quero quid ſi vaſallus aliēat feudum contra naturam feudi:nūquid aperiatur in dñm vel in coheredes?ꝛ videtur ꝙ libere reuertaꝯ ad dñm vt dicit conſtitutio Fe.j.que fu.prima cau ſa.bene.amit.c.ſi.de vaſal.qui contra conſtit.lotha c.j.qui.mo.feu.amit.c.item ſi domino.Nam alienā do videtur dñm contēnere vt ibi dicit:ſic in vſufru ctuario.ff.de iu.do.l.ſi vſufru.Sed contra videtur ſ.ꝙ in coheredem aperiatur feudum.j.de ſucceſſio. feu.in prin.j.ſi de feudo vaſal.titius argu.extra de feu.c.ſi.So.ſapientes diſtingunt quando vaſallus alienat feudum vtrum dño vel alij?Siquidem dño aperitur feudū in coheredem.Si vero alij aut domi ni voluntate aut nō:ſi dñi voluntate aperitur feudū in coheredem.Si non domini volūtate apiť feudū dño.Odof.Sed in codicibus antiquis feudoꝛum ſub ti.de inueſt.in maritum fa.repiebatur talis tex. quem habeo in libro meo ſubtus ſcriptum.Si ali quis feudum habuerit dum habuerit ꝛ aliquā con uentionem aut refutationem fecerit dño aut alicui perſone ꝙ vel que nocere videatur ei qui in feudum ſuccedere debeat:talis cōuentio aut refutatio ei qui ſuccedere in feudum debet non nocet.Excipim⁹ pa trem qui feudum acquiſiuit niſi in odium filij vl' ne potis fecerit.Et ſicut alias dixi iſtō.c.videtur apo criphum ꝛ neſcitur auctoꝛ:ꝛ per conſequens nō ha bet auctoꝛitatem ab auctoꝛe ſed habet in ſe ex equi tate multū de medulla rationis.Nam videmus ꝙ pater non poteſt fraudare filium legitima vt extra ō teſta.Ray.Nec libertus patronumvt.l.j.ff.ſi quid in frau.patro.nec arrogatoꝛ filium arrogatum.vt ff.ſi qd i frau.patro.l.ſi.Nec diuoꝛtium alios quo rum intereſt.vt.ff.ſo.ma.filie mee.Nec renunciatio vt in.c.j.de renū.li.vj.ꝛ in ſumma fraus ꝛ dol⁹ vni us alteri nocere non debꝫ.Et ſi tu dicas ꝙ ideo no cet qꝛ habet cauſam a delinquente?Reſpon.ꝙ illud eſt verum quando a delinquente habeatur totalis cauſa.Sed in feudo paterno non habeť totalis cā a pte ſed a genere:ergo ꝛc.Sed hoc refricare eſſet mľ toties dicta repetere ꝛ iō ſubſiſto ꝛc.Bal.

¶ Qui teſtes ſunt neceſſarij ad probandum nouaꝫ inueſtituram.

Fiue clericus. Diuide in duas par teſ.Primo qualiter probetur noua in ueſtitura.Secundo qualiter vetus.ſecū da incipit in.§.deveteri.Caſus.Noua i ueſtitura probatur per teſtes pares curtis:aut bre ue teſtatum a paribus confirmatum:ſiue dominus ſit laicus ſiue clericus:nec aliter facta valet etiam ſi dominus confiteatur facta ꝛ alij contra teſtentur. Et dicitur noua inueſtitura quando feudum de no uo acquiritur.Vetus autem inueſtitura probari po teſt teſtibus quibuſcunqꝫ paribus vel non paribus maſculis tamen ꝛ non feminis hoc dicit.SIVE CLERICUS.Quando facit inueſtiturā de re propria.ABSOLEAD VITAM.Nota verbum nec a paribus.Hec opini.non videtur mi hi rationabilis quia iſtud non eſſet probare per bre ue teſtatum:ſed ſimul per breue teſtatum ꝛ per pa res.argu.ff.ſi cer.pe.l.certi condi.§.quoniam.Vel dic ſi potuerunt haberi pares debet eſſe confirma tum a paribus.ſed ſi non potuerit haberi ſufficit in ſtrumentum publicum teſtibus roboꝛatum per eiuſ auctoꝛitatem.Tutioꝛ opi.eſt deſeruire textui ꝙ in terſint pares ad ſolēnitatem inſtrumenti ſm Jaco. belui.ꝛ Odoffre.in ſumma ſua in titu.quomodo ꝓ betur inueſti.Sed ad quid ſe intromittit impera toꝛ de factis clericoꝛum?Reſpon.ratione contra ctus non ratione perſonaruꝫ⁹.Sed ſuper hac mate ria Jaco.de bel.š.in ti.quid ſit inueſti.ponit talem diſtinctionē cū queritur qui teſt.ſint neceſ.in inue.ꝛ ꝓ quos ꝓbeť ꝛ qualiter:ꝛ cui onus ꝓbatiōis incū bat.Diſtigue:aut q̄riť de inueſtitura veteri aut de noua.Si de veteri:regula ē ꝙ ſufficiūt pes ꝛ extra nei idiſtincte.vt hoc.c.ſi de noua tūc aut de cl'icoꝛ inueſtitura aut laicoꝛ.Primo caſu regula eſt ꝙ pa riter admittuntur pares ꝛ extranei.vt.š.ſi de inue

q ¶ Perſo naruꝫ.Et no ta ꝙ ꝑpter ab ſentiam teſti um inſtrumē talium aliquā do alij idonei admittūtur vt C. quēadmo. teſt.aper.l.ij.

sti.inter do.ꝛ va.lis ori.§.fi. Et est ratio vt ibi patꝫ in littera.hoc verum si ex rebus ecclesie fiat inuesti/tura.sed si de proprijs idem tunc seruatur quod in laico.vt.j.de cle.qui inuesti.fecit.c.j. Si laicorum ꝛ tunc aut queritur de iuestitura tempore quo fit aut post tempus quo facta est. Si queratur de nona in/uesti.tempore quo fit siquidē dñs habet pares de/bet fieri inuestitura corā eis saltem duobus vel tri/bus vel breui testato interueniente a paribus cōfir/mato: licet mediolañ.aliter seruent vt hoc.c.ꝛ.s̄.qd sit inuesti.§.j.alias inuestitura facta non valet etiā si sint absentes pares qꝫ expectandi sunt.vt.j.de con/sue.rec.feu.c.j.§.fi. Non ob.s̄.si de inuesti.inꝛ do.ꝛ vasal.c.j.vt ibi no. Si vero non habeat pares tunc adhibeat dñs quos melioꝛes potest liberos.tamen vt.s̄.quid sit inuesti.c.j.§.fi vero inuestitura .ꝛ.j.de veteri feu.§.quod vel per instrumentum publicum Si vero queris de inuestitura noua post tempꝰ quo facta est: aut contentio est inter dñm ꝛ vasal. vel de putatum ad guardiam: aut inter dñm ꝛ creditoꝛem aut inter dñm ꝛ emptoꝛem: aut inter dñm ꝛ euꝫ qui sibi pretendit ad feudū camere vel feudū caneue: aut inter dñm ꝛ vasal.qui dicit se inuestitum de noua in uestitura: aut inter dñm ꝛ aguatū qui dicit se succes/sisse vasallo: aut inter dñm ꝛ filium vasalli aut ē con tentio inter agnatos ꝛ filiam: aut est contentio inter vasallū ꝛ alium quem constat non esse vasallū. Si q/dem contentio est inter dñm ꝛ castaldum vel depu/tatū ad guardiam: dic vt dixi.s̄.de feu.guardie.c.j. ꝛ de contro.inuesti.c.j.§.item si vasallus.ꝛ de con/ten.inter dñm ꝛ vasal.de inuesti.§.ceterum. Si ve/ro contē.est inter do.ꝛ credi.dic vt.s̄.de contro. in uesti.c.j.§.similiter.ꝛ de feu.da.inuicez.l.cōmis. c.j. ꝛ.c.fi. Si vero contentio est inter dñm ꝛ emptoꝛem tunc dic vt.j.de controuer.inter dñm ꝛ vasal.c.j.§. fi.ꝛ de contē.inter dñm ꝛ emptoꝛē feu.c.j. Si vero est contentio inter domi.ꝛ eum qui sibi pretendit feudū camere vel caneue: dic vt.j.in.c.j.§.si vero va sallus. Si vero est contentio inter dñm ꝛ vasal. qui dicit se inuestitum de noua inuesti.hoc mēbrū prose quitur glo. Sed dic clarius: aut est contentio de in/uesti.quā dominus negat esse factam: an econtrario de contentione quā dñs affirmat ꝛ vasallus negat: aut de incremēto feudi: aut de pactis initis iter eos preter feudi naturam: aut est contentio de ingratitu dine vasalli. Siquidem est contentio de inuestitura quam dñs negat interuenisse: tunc aut dñs possidet aut vasallus. si dñs tunc probare debet vasallus p pares curtis vel breue testatum a paribus cōfirma/tum. vt in.c.j.§.j.quid sit inuesti.ꝛ.s̄.de conten. in/ter dominuꝫ.ꝛ vasal.de inuesti.c.j.in prin.ꝛ si de in uesti.inter do.ꝛ vasal.lis ori.c.j.licet ꝑm mediolañ. aliter seruetur vt dixi hoc est verū si testes non recu sent dicere veritatem alias cogendi sunt a paribꝰ vl' a dño.vt.s̄.quid sit inuesti.c.j.ꝛ.s̄.de no. for. c.j.§. notandum.ꝛ si dominus non compellat licet vasal/lo probare per extraneos.vt.c.j.quid sit inuesti. Po test etiā cogi petere testes a comite vel a populo vel ab imperatoꝛe: vt.s̄.si de feu.inter dñm.ꝛ vasal.lis ori.c.j.siue testes sint pares siue extranei vt ibi pꝫ lit tera. Hec vera si dñs habet pares: alias admittūtur indistincte etiam extranei.vt.c.j.quid sit inuestitura Si vero vasallus non potest probare per testes vel per breue testatum regulariter dño possidenti datur iusiurandū vt iuret vel referat.vt.s̄.quid sit inuesti. §.j.s̄.de contro.inuesti.c.j.circa prin.de conten.iter do.ꝛ vasal.de inuesti.circa prin. In casibus tamen remittitur dño iuramentuꝫ vt.s̄.de contro. inuesti. c.j.§.si vero feudum.ꝛ de conten.inter do.ꝛ va.c.j. §.ceterum. Sin autem possideret vasallus domino incūbit probatio qꝫ actoꝛ est.vt.C.de prob.l. actoꝛ ꝛ de eden.l.qui accusare.et.s̄.quid sit inuesti.§.si ve ro. Eo autem deficiente in probatione aut vasallus possedit anno domino sciente ꝛ seruitium sponte re cipiente ꝛ defertur vasallo iuramentum vt solus iu ret vt.s̄.si de inuesti.inter do.ꝛ vasal.lis ori.c.j.§.fi. Vel dic qꝫ ibi constabat feuduꝫ esse dubitabatur ta men an esset paternum vel collaterale.alias forte nō iuraret solus.vt.j.de consue.re.feu.c.j. Si autē pos sedit minus āno vel dño ignorante: tunc iurat dñs vt ibi. Si autem vasallus prescripsit rem iure feudi. xxx.annis: tunc obtinet sine sacramento.s̄.si ō feud. fue.contro.c.si quis per.xxx. Aut possedit maiori tē pore anni dño ignorante non tamen prescripsit: tūc iurat cū.xij.sacramentalibus vt.s̄.de contēti. inter do.ꝛ vasal.de inuesti.c.j.circa prin.ꝛ si de inuesti.in ter do.ꝛ vasal.lis ori.circa prin. Sed est notandum qꝫ iuramentum non semper defertur possidenti sed iudicis arbitrio cōmittitur cui sit deferendum qō i tueri debet ꝑm facti qualitatem ꝛ personarum con/ditionem ꝛ cause naturam vt.j.de consue.rec. feu.c. j.C.de iureiuran.in bone fidei.ꝛ plene dixi.s̄.de cō tro.inuesti.c.j.circa prin. Qualiter autem iurare de beat dominus ꝛ vasallus ꝛ eius heredes dic vt.s̄. de conten.inter do.ꝛ va.ꝛ de iuesti.feu.c.j.circa pn. ꝛ si de innesti.inter do.ꝛ va.lis ori.c.ij. circa princi. ꝛ.j.de consue.rec.feu.c.j.§.j.ꝛ de no.feu.c.j.§. fina. Item ē sciendum qꝫ non obstante controuersia de/bet vasallus inuesturi ō suo ꝛ alio recto feudo quod habet ab eodem dño sine controuersia vt.s̄.de con trouer.inter me ꝛ do.de poꝛ.feud.fratris mei.c.j.§. fi.ꝛ.j.de alie.feu.pa.c.ij. Si autem contrario est con trouersia de inuestitura quā dñs affirmat ꝛ vasallus negat: dic vt.s̄.si de feu.fue.contro.c.vasallus ō le/ge coꝛ.c.fi. Si vero est contentio de incremento feu di: dic vt.s̄.de controuer.inuesti.c.j.§.siquis ō más/so.ꝛ de inuesti.de re.alie.fac.c.j.§.fi.ꝛ.s̄.hic finitur lex.c.j.§.si vasallus ꝛ.§.sequenti. Si autem est con/tentio inter dñm ꝛ vasal.de pactis appositis inter eos dic vt.s̄.quid sit inuesti.§.fi. Si autem est contē tio de ingratitudine vasalli: dic vt.j. qui testes sint necess.ad probandum ingratitudinem.c.j. Si autem est contentio inter dñm ꝛ agnatos vasalli: dic vt.s̄. de contro.inuesti.§.cum autem de conten.inter me ꝛ do.de poꝛ.fra.mei.c.j.de gra.suc.in feu.c.fi.ꝛ de inuesti.in mari.facta.c.j.§.item placet.ꝛ si de feu.fu. ꝯtro.c.j. Si autem contentio est inter dñm ꝛ filiam vasalli: dic.s̄.si de feu.fue.contro.c.inter filiam.ꝛ ō conten.inter masculum ꝛ femi.c.j. Si autem conten tio est inter agnatum ꝛ filiam: dic vt.s̄.si de feu.fue. controuer.c.ij.ꝛ de gra.suc.in feu.c.fi.de capi.q cu. ven.c.si contentio. Si autem est contentio inter va/sallos: dic vt.s̄.de pa.te.c.si duo.ꝛ.§. tres.ꝛ de le/ge corradi.ca. secundo. Si autem est contentio in/ter vasallum ꝛ alium quem constat non esse vasallus dic vt.j.de contro.inter vasallum ꝛ alium de bene. c.j. Ja.de bel. Sed ista distinctio licet sit bona ꝛ per fecta tamen potest abbreuiari. Dico ergo qꝫ aut que ritur de contractu aut de probatione. Si de contra ctu: aut est noua inuestitura aut antiqua. Primo re quiritur alterum de duobus vel qꝫ interfuerint pa/res curtis si dominus habebat pares vel breue te/statum. Et quia alternatiue lex loquitur non requi/ro qꝫ breue testatum habuit presentiam parium: sta/tur enim in dubio propter publicam fidem. vel dic vt.s̄.dixi apostillando tex. Si autem dominus non habebat pares sufficiunt extranei dumtamē sint vi/ri probati ꝛ omni exceptione maioꝛes. Si vero loq mur de veteri inuestitura qꝫ fomentum antiquitatis habet sufficiunt testes extranei dūtamē ꝓbate ꝛ op time opinionis: ꝛ hoc in inuestitura laicoꝛum. Sed inuestitura clericoꝛum de rebus ecclesiarum: siue sit noua siue vetus: sufficiunt testes idonei extranei vt hic probatur in.c.nostro.vt.s̄.que sit inuestitu. quā titius.c.j.ꝛ si de inuesti.inter do.ꝛ vasal.lis ori.c.j. Dico autem de contractu quo ad valentiam contra

ctus que cõsistit in duobus. s. in substãtia ꝛ solẽnita te. Nã omne qõ é debet aliqõ pricipiũ sui esse vt. l. j. ff. de reg. cato. ¶ Nũc segtur ꝟz mẽbrũ principale de ꝓbatõe. Et ad itelligẽtiã huiꝰ ꝓmitto qꝫ ista sũt diuersa: eẽ ꝛ ꝓ hito esse. vt. ff. õ test. fu. l. duo sũt titij ꝑt enĩ accidere qꝫ iuestitura sit soleniter facta: tñ bre ue testatum non reperitur vel pares curtis decesse/ runt. Et ideo videndũ est quid iuris si nõ reperitur breue testatũ vtrũ cõtractus vel casus possit ꝓbari ꝑ alios qꝟz per pares curtis? ꝛ est ar. qꝫ sic. C. de fide i stru. l. sicut iniquũ. Nam debet casus fortuitꝰ rescin dere ea que legitime facta sunt sicut videmus in sen/ tentia: que licet sit lata in scriptis tamen perdita scri ptura casu fortuito potest probari eiꝰ tenor ꝛ amis/ sio ꝑ testes vt. l. qñ. C. de hereti. Idẽ videmus i pri uilegijs dũmodo testes litterati ꝛ solẽnes. extra de cens. c. cum olim. Si vero nõ interuenit instrumen/ tum ꝛ testes substantiales sunt mortui non supereſt vasallo facultas ꝓbandi debuit enĩ facere testes re/ cipi ad eternam rei memoriã ne fortuitis casibus ꝓ bationis copia subtraheretur ei. vt. C. de vsur. pu/ pil. l. fi. ff. ad. l. aquil. l. in lege aquila. si deletum. C. õ testi. l. publicati. extra de testi. c. significauit. ꝛ. c. al/ bericus. Modo reuocatur in dubiũ vtrũ per cõfes/ sionẽ dñi probetur inuestitura? Et dic aut loquitur de preiudicio tertij ꝛ non sufficit confessio dñi vt. ff. de iureiuran. l. sed ꝛ si possessori. §. fi. cum. l. sequen. Aut loquimur de preiudicio ipsius confitẽtis: ꝛ tũc aut confitetur rem vere ꝛ soleniter actam: ꝛ tunc sta tur confessioni. vt. l. j. de confes. ꝛ quod no. C. de li. cau. l. iubemus. ꝛ. l. cum precum. ꝛ. C. de omni agro deser. l. rura. xj. li. Aut dñs cõfitetur veritatem sed negat solẽnitatem: ꝛ tũc aut a principio ꝛ dñs debz audiri qꝛ pro nõ facto habetur quod nõ legitime fa ctũ est. Aut primo negat ꝛ postea delato ei sacramẽ to cõfitet veritatẽ ꝛ negat solẽnitatẽ: ꝛ tũc nihil pa trocinatur ei negatio. vt. C. de fideicon. l. questionez ꝛ insti. de fideicon. here. §. fi. ꝛ ĥ. ꝛ sic ꝓpter manda tum inducit quedam conualescentia ꝛ ciuilis obli/ gatio que est vbicũqz agi põt ſm nostre ciuitatis iu ra. vel melius: ideo est qꝛ ꝓpter primũ mẽdaciuz sup veritate ꝛ sic fingit omnia soleniter acta. vt. C. õ nõ nu. pecu. auẽ. contra qui propriam iuxta illud qui sic sepe mentiri soles qꝫ si quando dicere verũ velis nõ adhibeo fidem. arg. ff. de accu. l. sicui. §. j. ff. de re mi li. l. non omnes. §. a barbaris. Alius casus est quan/ do quis cõfitet solẽnitatẽ ꝛ negat veritatẽ vt qꝛ in tentat feudum rectum ꝛ dñs dicit verꝫ qꝫ interuene rũt pares curtis sed tamẽ nõ ẽ feudũ rectũ ꝟz guar/ die vel simile: ꝛ tũc dic vt no. s̃. de feu. guar. c. j. ꝛ. s̃. de contro. inuesti. c. j. §. similit. cũ similibus. NO/ VAM INUESTITURAM. No. ĥ ca/ sum expressum q̃ dicat inuestitura noua. PRE/ TER FEMINAS. Nota in feudis femina ꝛ testim oniũ non admitti. Bal.

¶ De consuetudine recti feudi. Rubrica.

¶ Sicut non licet ignorare generales leges ita nõ licet ignorare generales consuetudines dicit Jaco bus de arena. C. de summa trinitate. l. cunctos po/ pulos.

Sciendum. Diuide i duas p tes. Primo qbꝰ modis acqrit feudũ. Secũdo qualiter ꝓ bet nouã inuestitura. secunda incipit in §. quod autem dictuz est. Cãus. Feudũ acquirit: inuestitura: successione vel eo qõ habet ꝓ inuestitura. Et si dñs dixerit cozã curia vasallo: va de in possessionẽ feudi ꝛ iuit acquirit sibi feudũ ac si esset propria facta inuestitura: qñmo ꝛ si vasallus p ãnũ tenuit beneficiũ dño scientie ꝛ nõ contradicẽte ꝛ seruitium eius quasi a vasallo recipiendo: si vasallꝰ hoc probet per testes vel per iuramentũ vasallus ob tinebit: nisi a dño ꝓtrariũ ꝓbetur. ꝛ hoc in prima p/ te. In secunda dicitur nouam inuestituram probari per pares curtis si habet pares: vel admittũtur eti/ am extranei. sed si dominus pares habet et absunt expectandi sunt. h. o. SALCESSIDNE. Di cit specu. in titu. de feu. §. quoniã. ver. xxvj. qꝫ dixe/ runt quidam quod sicut est duplex bonorũ possessio sez edictalis ꝛ decretalis: que sunt idez in substantia. ita est duplex successio sez edictalis: qꝛ filius succedit in feudo: ꝛ decretalis quia dz infra certũ tẽpus dñz agnoscere: ꝛ fidelitatez ei prestare. Et sicut bonorũz possessio decretalis nihil operatur sine edictali ꝛ edi ctalis anno finitur sine decretali: ita statutus est filio annus ꝛ dies. Sed si tu ponderas istum tex. in inue/ stitura que fit de filio non est verum qꝫ sit decretalis sed est quedã executio prime que ꝓprie dicitur inue/ stitura paterna. hec vero que fit filio se recognoscen/ te in vasallum non est proprie inuestitura sed succes/ sio. Tex. est hic quod apparet casu: econuerso si vasal/ lus viuit ꝛ dñs mortuꝰ est qꝛ inuestitura quaz faciũt heredes dñi non tribuit ius nouũ sed est qdã ordo q dz seruari ꝓ ꝓseruatiõe iuris q̃siti qõ habeẽ pro inue stitura. Et nota hic qꝫ nõ est oĩno idẽ qõ habetur ꝓ eodem. vt nota. ff. de verbo. signi. l. mercis. VIDE ET TENEAS. Nota qꝫ secuto effectu istorum verborum quia apprehensa est possessio corporalis: ꝛ ista verba fuerunt prolata coram paribus curie vel per breue testatum qꝫ istud est rectũ feudũ ꝛ recta in/ uestitura ac si dñs tradidisset per se corporalẽ posses sionem. Nam tribus modis vera possessio traditur. sez proprio corpore tradentis. Item cum ille qui est in possessione discedit ꝛ alius ingreditur. vt. ff. de cõ traben. emp. fistulas. §. fundum. ꝛ. ff. de acqui. pos. l. permisceri. §. species. Item qñ datur licentia ꝛ sequi tur ingressio: nimirũ quia iste est nuncius in rem suaz ꝛ fungitur officio nuncij ꝛ iure vasalli. vt nota. ff. de re iudi. l. miles. §. qui iudicati. ꝛ facit. ff. de acquiren. possessio. l. qui absenti. Sed si ista verba non fuissent prolata coram paribus curie vel in breue testato li/ cet de abusiua inuestitura constaret per pares curtis vel per breue testatum vel cõfessionem domini istud non censeretur iure recti feudi. Sed hoc de confessio ne non credo verũ: quia cõfessio est ꝓbatio a lege ꝓ/ bata vt in auẽ. de equal. do. §. illud col. vij. tunc istud feudum non cẽseretur iure recti feudi: nec trãsmitte/ retur ad heredem. Et ideo est qꝛ non est vndiqz sua solẽnitate vallatũ. vt. s̃. qui. mo. feu. cõsti. põt. c. j. Sz q̃ritur qd in iurisditione vel decima seu iure decima tiõis vel alijs reb⁹ incorpalibus? Rñdeo sine possessione dari põt in feudũ qꝛ non possidẽtur. Alij dicũt qꝫ dz interuenire cessio: q̃ idez opatur i incorporalibꝰ qõ operat traditio in rebus corpalibus. vt nota. ff. de dona. l. ad eum. ꝛ. C. quando fiscus vel priua. l. fi. Alij dicũt qꝫ sufficit si dominus patitur vasallum vti ff. de iure do. l. si sponsalibꝰ. §. j. ff. si serui. vendic. si a te. C. de vsufruc. l. corruptione. ff. de serui. l. quotiẽs. ff. de ser. ru. predio. l. si edes in fi. Alij dicunt qꝫ si da tum est castrũ cũ iurisditiõe possessio iurisditionis nõ acqritur sine possessione: siue apprehensione territo/ rij. Et sic est necesse qꝫ prius de ipso castro ꝛ territo/ rio fiat inuestitura corporalis tanq̃z de principalio/ ri: ꝛ tanq̃z de fundamẽto iurisditionis. vt. C. vbi ꝛ a pud quos. l. fi. Considera qꝫ castro nulla est attribu ta iurisdictio actiue quia nullũ est ei deputatũ territo rium qõ dicit a terẽdo vt notat Inno. de resti. spol. cum ad sedem. Passiua autem iurisditio bene inest vt. C. de episc. ꝛ cleri. l. nulla. §. qꝫ si inuito. ꝛ nota in auẽ. quib. mod. na. effi. sui. §. siquis autez ex qualibet coll. vij. ꝛ pro tanto imperium meruz vel mixtũ ꝛ ip sa iurisditõ non est quid accessoriũ castri ĩmo est quid maius eo. Tamen considera qꝫ quedam quasi pos/

sessio consistit in habitu: ⁊ hec in istis incorporalib⁹ acquiritur potestatis collatione vt extra de electi. c. transmissa. Quedam consistit in actu ⁊ executione: ⁊ hec acqritur operis effectu. Porro qui nihil agit nihil possidet. no. ff. de serui. ru. predio. l. seruitutes q̃ in superficie. ALIQUO TEMPORE. nō minus anno. Joan. bel. BONO PRESENTE. ff. de procura. presentis. ⁊. l. mutus. §. is qui curatorem. vel in eodem foro existente. vt. C. de prescriptio. lon. tem. l. fi. ver. de hoc. EXPECTANDI. Nota absentes expectandos qō vex est si cōmode possunt expectari vt plene legit̃ ⁊ not. ff. de vaca. mu. l. pretor. §. si post causam ⁊ expectabū tur per duos mēses ⁊ nō vltra. vt. ff. de iur̃ fis. l. auferetur. §. qui cōpensatione ⁊. ff. qui sine manu. ad lib. perue. l. latinus. ⁊ argu. extra. de loc. c. potuit. vl' iudex diffiniet tempus ex quo non est a iure diffinitus vt. l. j. ff. de iure deli. ⁊ no. in simili. ff. de procura. l. omniū ⁊ arg. C. de inge. ⁊ man. l. diffamari ⁊. ff. ō here. instit. l. siquis instituatur. ⁊. l. de die. in prin. q satisda. cog. ⁊. l. si seruus de bonis auc̃. iudi. pos. Et no. hic q̃ nō valet factū nō expectatis expectandis nisi reqsiti adesse noluerint. ar. eorū que no. ff. de in. inte. resti. l. fi. Et hoc verū quādo talis est contrahens q habeat administrationē. Secus si propter absentiaz nō habeat administrationē vt adultus absente curatore. nā tunc absentia impedit actū geri. vt. ff. de auc̃to. tu. l. j. in fi. Et tunc est ar. ad q̃stionem statuti dicentis q̃ mulieres non possint cōtrahere sine presentia ꝓpinquorum. nā cū auferat eis administrationez posito q̃ propinq nollēt interesse tamē nō valet cō tractus nisi ꝓpinq hoc facerent dolo malo. Nā tūc iudex pōt eoz presentiam supplere decernēdo se ratū habiturū id quod gestū erit eorū calūniosa absentia nō obstante ar. ff. quod cum fal. tuto. l. j. §. ij. nam tūc ⁊ remouere potest eos vt suspectos vt. C. de ꝓcura. l. eū qui res agit heredū. Deinde no. valde glo. hic positam qz nos dicimus q̃ propter absentiā magistratus potest interdum quis sibi ius dicere. Naz certe immo debet magistratus expectari. Ita dicit glo. hic no. Sed si expectatio esset frustra non puto expectandum. vt. ff. de sta. ho. l. aretusa. ⁊ extra ō sortile. c. ij. Facit. ff. de ritu nup. l. si ita pater. Baldus de perusia.

Sacramentum Diuide in quinq̃ partes. Prio cui dabitur sacramētum. Secūdo qualiter ⁊ cū quibus iuretur in causa feudi. Tertio an iuretur de calūnia i causis feudalibus. Quarto an liceat vasallo dōm accusare vel cōtra eum testimoniū reddere. Quinto q̃ liter sit dirimenda cōtentio orta inter dōm ⁊ vasal. Secūda incipit in. §. si autē iudice. Tertia in. §. quidam. Quarta in. §. similiter. Quinta in. §. itē si inter dōm. ¶ Casus. Quesitū est cui iusiurandum debeat deferri in causis feudalibus an actori vel reo: Respondetur q̃ non potest regula dari sed relinquitur arbitrio iudicis qui interdum deferat actori: interdum reo: interdum neutri. Et tunc demū defertur si presumptio est pro reo cui datur ⁊ iudicem moueat. si nulla est presumptio pro actore tunc vel defertur reo possidenti: vel absoluetur sine iuramēto. Deinde dicitur q̃ aut iuramentuz defertur a parte: aut a iudice. Si a parte: aut iurare debet cum duodecim sacramentalibus: aut referre. Si a iudice deferť vasallo: tunc iurare debet cum. xij. sacramētalibus sex paribus ⁊ alijs sex extraneis si vult ⁊ iurare debz sē per sine mentione conscientie. Si vero defertur domino a iudice iurare debet cum. xij. sacramentalib⁹ vel paribus vel extraneis vel permixtis. Et aut iurat de facto suo: ⁊ iurare debet sine mentione cōsciētie. Aut de facto alterius: ⁊ iurat ꝑm conscientiam. Quidam tamen dixerunt nunq̃ iurare debet ꝓz cō scientiam, hoc dicit vsq; ad. §. in quibusdam° PE TENTI. id est actori. NEUTRI. quia cuz officio iudicis defertur cum interrogatorie vel iuratorie actiones recesserunt ab aula. vt. ff. de interrog. actio. l. j. ⁊. l. vbicūq; eodem ti. nisi aliqua causa iuri consona debet esse que iudicem moueat ad suum officium impartiendū: qz sine causa neminem audit ꝓtor. vt. ff. de transac. cum hi. §. causa cognita ⁊. C. de edic. diui adri. tol. l. edicto. ⁊. ff. ad carbo. l. iij. §. cause. ⁊. §. due cause. ⁊ extra de probatio. c. ij. JUBJLEAD MOVEAT. Adde q̃ iudex debz moueri non solum ex allegationibus partium sed ex ꝓprijs motiuis ⁊ rationibus vt no. Ber. extra de cōces. preben. c. ex parte. Hostien. NIHIL EST. quomodo potest esse q̃ nihil fit quod faciat pro reo vel actore cū actore nō probante ius cōmune faciat pro reo. vt. C. de eden. l. qui accusare? Respondeo ħ non loquitur de probationibus iuris sed de probationibus facti. No. autem q̃ ꝓbationū tria sunt genera scilicet vera ⁊ plena ⁊ hec non indiget patrocinio iuramenti sed nec contra eam iurari potest. Veri similis ⁊ nō plena: ⁊ iuuatur patrocinio iuramēti dū tamen alie circūstantie moueant iudicem. Est ⁊ alia que neq; verisimilis neq; plena ē ⁊ ista pro nulla habetur in causis in quibus agitur de magno preiudicio. ⁊ dic vt. §. de controuer. inuesti. circa principiuz Que autem sint illa que inducunt verisimilem ⁊ legibus consonantem coniecturam? Glo. in. l. admonendi. ff. de iureiuran. dicit q̃ sunt plura. Inter cetera ponit q̃ est vnus testis de veritate. Dicit Joā. seu Nicolaus. furiosus in apparatu suo quem fecit ante apparatum Accursij ad. l. admonendi. q̃ tunc vnius testis testimonium facit indicium quando est probate vite ⁊ bone opinionis nec potest haberi suspectus familiaritatis vel alia de causaque verba notabilia sunt ⁊ vera. Expone tex. dum dicit vel' alia ō causa iudicis arbitrio committenda vt hic: ⁊ si iste testis esset infamis infamia facti que habet debilitare eius fidem non esset integer testis ad deferendum iuramentum. vt no. ff. de sena. l. cassius. ⁊. C. de sūma. trinita. l. j. ¶ Et vnum scias q̃ testis non legitime examinatus non facit indicium ad iuramenti delationem. vt. ff. de questio. l. maritus. Et dico non legitime etiam si testis sit legitimus: tamen mod⁹ examinandi fuit non congruus: vt quia non sit interrogatus de causa scientie. Nam licet duo testes nō interrogati faciant plenam probationem: puto tamen quod vnus non faciat semiplenam: ⁊ idem si vn⁹ testis nō dixit plene factum. vt no. ff. de infa. l. lucius: quia talis examinatio non caret qualiquali boni viri suspitione cū iudex non laborauerit ad veritatem inquirendam. vnde modicus defectus ipedit semiplenam ꝓbationē vnius testis. nimirū qz satis exorbitat fides vnius testis a iure cōmuni vt extra ō testi. c. innotuit. pro hoc quod no. in. l. ij. C. qui ⁊ aduersus quos. Sz illō ē semp memorie retinēduz q̃ quandocūq; vn⁹ testis deponit sup eo quod remotū ē a natura cōtractus tūc ex vno teste nūq̃ deferťur sacramētum: qz eius testimoniū nō consonat nature negocij: nec iuri quod naturam imitatur. vt. §. quid sit inuesti. §. itē si vasallus. qz ꝓtra naturam negocij nulla ꝓsumptio surgit. ⁊ vide qō no. ff. ꝓ soc. l. fi margarita. Alia vo q̃ ō iure cōmuni in ista materia possunt dici plenissime examinaui in. d. l. admonēdi ⁊. C. de reb⁹ creditis. l. in bōe fidei. ¶ Reuertamur ergo proprie ad materiam feudorum. Quero itaq; probationibus deficiētibus quid debeat fieri i causis feudoz? Dicit Odof. in sūma sua sub dicta rubricella q̃ circa hoc iura sunt valde obscura in vsibus feudorū. Unde ad hoc vt possis eorū iura apte habere: scias q̃ de iur̃ cōmuni si nulla partium quicq; ꝓbat i cā semp qui possidet oz absolui. vt. C. ō edē. l. qui accusare de proba. l. fi. Tamē i feudis si vr̃ iudici poterit deferre sacrm possidenti id est sacramētuz

o ¶ In quibusdā. Et scias q̃ cōscientia animi motus transmitti non potest: ⁊ ideo heres ōnuo tenetur iurare de malicia. ar. ff. de dam. infect. l. qui bona. §. si quis stipulatus.

defensiõis vt ℏ cũ multz similib⁹ de quo sacramento in iure ciuili nõ sic reperitur nisi in quodã loco vt in auẽ. vt litigan. iurent. §. si quis autẽ coll'. ix. Sed tex. s̃. si de inuesti. inter dñm z vasallũ lis ori. c. ij. sic ait. Si vasallus sit in possessione feudi solus iurabit si p vnũ annũ sciente dño z non cõtradicente i possessione feudi permãserit. Item text. s̃. qd sit ũuesti. c. j. §. si vero vasallus sic ait. Si vasallus possideat vl' quasi possideat puta feudum camere vel caneue duabus vel tribus quietis acceptationibus nõ ẽ op⁹ ꝓbatione sed aut iuret aut referat. Alius tex. s̃. de gradi. suc. in feu. §. si vero dñs. sic dicit. Bonus autẽ iudex cã cognita diligenter intuebitur cuius poti⁹ iureiurando sit diriměda hec questio. Tex. videt' dicere q̃ qñ iuramẽtum datur ita demũ datur si aliquid ꝓ eo sit qõ iudicẽ moueat. Ubi considera de ista dictione aliqd qz nos dicimus q̃ vbicũqz significatio orationis sumitur ex aliquo sufficit q̃ pars sit vera ad veritatem orationis. vt. ff. de re. du. l. si is qui decenta. §. vtrum. Et ideo si aliquid pro eo est vt probatio vnius testis tũc ei deferẽ sacramẽtũ vt ℏ. Et ita notabiliter dicit glo. ¶ Sed nunquid hoc consonat cũ iur̃ ciuilis regulis? Videtur q̃ non qz quotiens ad solẽnitatem actuum requiritur testiuz pluralitas ibi si deest vnus testis non suppletur per iuramentum. vt. C. de testa. l. si vnus. ¶ Sed in feudis requiruntur saltem duo pares ad solemnitatem inuestiture noue. vt. s̃. qui test. sint necess. c. j. ergo deficiente numero inuestitura ipso iure non vz. ¶ Sz dices hic non deficit numerus inuestiture tempore licet deficiat tpe probationis. ¶ Sed tunc ego quero quomodo sciam q̃ deficit numerus nũquid vn⁹ testis potest probare semiplene solemniter factam i uestituram coram duobus testibus puta coram se z alio ipari? Istam disputationem habemus in testamentis. ff. de testa. l. heredes palam in princi. z not. in. l. ij. C. de bo. po. fz tabulas. Oportet ergo q̃ iste testis deponat de veritate inuestiture z eius solemnitate z vtrũqz semiplene ꝓbabit: alias sequeret' q̃ inuestitura esset ipso iure nulla: z fic iusiuranduz nõ patrocinaretur quia esset iuramentuz super facto ab omni iure remoto: z non super iure. vt. l. fi. ff. de iureiuran. Sed mirum est ꝑm Odoffre. q̃ in aliquo casu detur sacramentum vasallo possidenti. Nam duz confitetur q̃ tenet a domino in feudum ergo confiteri videtur quod allodium sit domini: z fic sup directa rei vendicatione debet condẽnari ex vi ꝓfessionis. vt. C. de proba. l. siue possidetis. Sed ego respondeo q̃ ista confessio non est simplex: sed habet contradictionem annexam. ita q̃ vnum ab alio separari non potest. Secus enim si possent separari vt. ff. de libe. le. l. aurelius. §. idem quesiit. C. de transac. l. siquidem. ff. si cer. pe. l. quidam estimauerit. ff. de le. ij. l. qui solidum in prin. C. de dona. ante nup. l. ij. C de exceptio. l. siquidem. Vel dic q̃ iste casus est similis ei qui confitetur promissionem sed allegat pactũ de nõ petẽdo qõ ꝓbat ꝑ vnũ testez. Nã si iudici vr̃ põt deferri sup hoc pacto de nõ petẽdo sacr̃m in defectũ ꝓbatõis nec eni sunt ista ɔria imo sũt cõpatibilia: z fic plena ꝓbatio nõ derogat semiplene vt dixi in. d. l. in bone fidei. ¶ Sz q̃lis dz eẽ iste vnus testis i feudo? rñdeo dz eẽ pmissus nõ ꝓhibit⁹. Et sic distinguẽdũ ẽ iter nouã ũuestiturã z veterẽ. vt. s̃. tit. j. c. j. Nã testis ũnalid⁹ nõ facit semiplenã ꝓbationẽ nec iudiciũ maxie semiplene id ẽ q̃ nõ adminiculatur ꝓbatõibus. nã q̃dã sunt indicia motiua nõ adminiculatiua q̃ min⁹ sũt qz semiplena ꝓbatio. vt no. ff. d ꝓba. l. cum probatio. z. l. etiã matris. ¶ Sed ego q̃ro cum vt dictum est superius requiratur possessio annalis nunquid per vnum testem ista possessio semiplene probetur ita q̃ sup ea deferat' sacramẽtũ in defectũ ꝓbatõis? Rñdeo nõ qz cũ ista possessio dbeat ꝓbari tãqz indiciũ ad deferẽdũ iuramẽtũ i cã ꝑn cipali oportet q̃ ꝓbetur plene qz vnus testis super indicio non facit indiciũ vt nota in. l. fi. C. fami. her. Deinde ex his q̃ leguñ hic: z. s̃. de ꝓtrouer. inuesti. c. j. z de ꝓtẽ. inter do. z vas. de inuestitura. c. j. colligitur ibi q̃dam distinctio ꝑ Jaco. de bel. q̃ talis est: qz aut iuramentũ deferr' a ꝑte ꝑti z tunc dz iuramentũ prestari vel referri vt hoc. §. manifeste. n. turpitudinis est nolle iurare vel iuramentũ referre vt. l. manifeste. ff. de iureiuran. Vel dic alit' de iure cõi vt ibi Aut deferr' a iudice z tunc aut actor plene probat et reus ꝓdẽnatur. ff. de rei vẽdi. l. officiũ Aut nullo modo ꝓbat z tunc reus absoluit' de iure romano vt in Ɔrijs. z. C. de his qui ad eccle. confu. l. ꝑsenti. §. sicubi. Sed in feudo potest iudex deferre si sibi videbit' expedire vt hoc. §. Aut actor semiplene ꝓbat vt ꝑ vnũ testem: vel priuatã scripturã. vel ꝑ cõparationẽ litterarũ z tunc aut vnus tantum nouit veritatem z sibi defertur iuramentũ. ff. de iureiuran. l. iusiurandũ ad pecunias. §. j. Aut vterqz nouit veritatez z tunc honestiori defertur'. Si autem sint pares tunc aut feudũ est modicũ z tũc actori defertur. Aut magnum z tunc reo vel confertur in arbitriũ iudicis. vt hoc. §. in dubio vero magis defertur possidenti. Magnuz enim est cõmodum possessionis. vt insti. de interdic. §. cõmodum. z potius reo. vt nota. C. de re. credi. l. in bone fidei. Ja. de beluiso. In hac ergo conclusione remaneamus videlicet q̃ aut domin⁹ possidet et vasallus nullo modo ꝓbat: z tunc absoluit' dñs nullo prestito sacramẽto. Aut possidet vasallus et dñs nihil probat z tunc si vasalli possessio est antiqua: et eius sacramento questio diffinit' z absoluit'. Aut noua z cõmittitur tunc sacramẽto dñi nisi aliud ꝓ possidente faciat. Aut probatio ꝑ agentẽ dñm vel vasallum fit semiplena z tunc cui sit sacramentũ deferendũ ꝓmittitur iudicantis arbitrio. qui quãdoqz actori: q̃ñqz reo: q̃ñqz neutri deferet. z vt ℏ dicit' z in. c. fi. de iureiurã. nota. z ita intelligit' z limitat'. s̃. de cõtrouer. inuesti. in ꝑn. z. s̃. si de inuestitu. inter dñm z vasallũ lis ori. c. j. vbi nõ existentib⁹ ꝓbationib⁹ res deciditur sacramẽto possidentis qõ est verũ si possidenti iudex crediderit sacr̃m eẽ deferendũ. Adde qõ iuramentũ non dz ꝓprie probatio q sed quasi probatio vt nota. s̃. de feu. cogni. c. sciendum. Itẽ sciendum est qõ duplex ẽ feudum corporale z incorporale puta iurisditionis z decime ecclesiarũ. igitur feudũ est iurisditio. Circa ergo feudũ iurisditiõis quero vtrũ acquiratur quasi possessio ꝑ ꝓcessum factũ contra penitus cõtumacẽ? z dicendũ est qõ nõ. dicit enim Inn. quod est ex hoc iudex nõ possidet nisi labia sua. vt ipse nota. extra de restitu. spolia. c. cum olim. Oportet ergo q̃ aliqua executio sit facta puta ꝑ capturam pignoruz vel descriptionẽ bonorũ z huiusmodi. Et ẽ ratio quia iurisditio requrit extremũ in quo aliqd realiter agat z nõ abusiue. Sz occurrit q̃dam dubitatio nã ego dixi superi⁹. in. c. j. §. si vero vasall⁹. s̃. qd fit inuesti. dz q̃ vasallus ꝑ duas vel tres acceptationes ꝓstituit' in quasi possessiõe z si subtrahẽt' sibi ꝓbationes deferr' sibi iuramentũ. Nã prio vr̃ q̃ tanqz spoliatus ꝓbet qz eo ipo ꝓbat qõ spoliat⁹ ẽ. vt. C. de ꝓscrip. xxx. annoz. l. siquis emptionis. §. sed hic sup illis. Sed ibi loqtur in vera spoliatiõe ℏ in ficta. argumen. ff. de vsuc. l. seqtur. §. si viã. Itẽ ibi erit contentio longissime possessionis vt ibi z per Inn. in. c. bone de postula. prela. CONSCIENTIA. Qz de cõscientia fit hic mentio: quero si eccl'ia est dña et prelatus hz conscientiã ꝓtrariã conscientie ꝓuentus qualiter iurabit? Rñdeo ꝑm cõscientiã ꝓuent⁹ iurabit in aia ꝓuentus qz ipsa nõ est maior pars capituli imo nec hz mediã vocẽ sed ad totũ capitulũ cõferat'. Exẽplũ magistrat⁹ q̃ interponit auctoritatẽ in creatione findici vel magistri societatis nemo enim dixerit magistratũ societatis habere dimidiã in factz collegij quia sufficeret sibi adherẽtia vni⁹ in facto col-

p ¶ Si vnus. Sed istud est verum quando certus numerus est statutus ad solẽnizandũ actũ

q ¶ Probatio, Sic dicas de concessione vt not. volut Jo. an. in rubrica de ꝓba. vide bal. i rubrica. C. de proba. And. barba.

r ¶ Jn nouella. Et scias qō tribus modis cadit ꝓscientia in hoīe. vt no. in.c.ij.extra de offi.ordi.in nouella. Et an sup cōscientia possit referri q/stio. Dic q̄ non in his que modici sunt preiudicij vt no.in.§.assessorē in.c. statutū de rescrip.in.vj.Sed in his que sunt magni preiudicij bene pōt q̄ rela ꝓpōi coram superiore.sed non appellari. Jta dicit glo. vnica cle.j.de iure patro.

s ¶ Hoc dicit. Vide Oldr.ꝓsilio.xlvj vbi cōsuluit p istū tex. quod eps accusans subditū tenet se inscribere ad penam talionis vide ibi. and.barb.

t ¶ Remota. Idem si ea reconuentionis ē sūmaria q̄ cā recōuentionis dz etiā esse summaria vide glo.q̄ allegatur ꝓ singulari in.c.ij.de mu.petitio.z glo.i cle.sepe de verb.sig. and. bar.

v ¶ Si quis q̄. Sed hic q̄ro: An vbi iurat de calūnia reus possit in facto p̄prio allegare cōtraria i origine: vt falsū z inofficiosuz q̄ quando factum excludit factū illa sunt cōtradictoria z videtur q̄ nō q̄ qui de inofficioso excipit agere videtur ff.de inoffi.testa.l. papinianus.§.si filius sed i mera exceptione videtur q̄ sic q̄ nō calūniatur q̄ facit hoc iure permittēte nisi sit contradictio iuris sibi ipsi in facto p̄prio vt i.c.nullus pluribus de re.iur.i.vj per dy.z alibi de hoc notaui. Dorro index nō fungit se iuramento calūnie sed in calūnia q̄ ēt sine vllo iuramento calūniā/tē repellit etiam lite nō contesta. Et sic nodū iurat de calūnia. vt no. Jnn. in.c.j.de offi.vica. Hinc est quod si actor nō vult edere actionē vel reus nō vult edere exceptionē audientiā suā denegat. C. de transac.l. vbi. Extra

telligit vt.ff.de in ius vo.l.quāuis. x Bal.

Item si inter dominum

Casus. Si contentio est de beneficio inter dominū z vasallum domino possidente vasallo autem in p/batione deficiente: si lōga est possessio vasalli sibi defertur sacramentū. Sed si noua non defertur sibi sz domino nisi presumptio sit pro vasallo. hoc dicit.

LONGA. No.q̄ longa possessio dicitur i eo quādo in ea stetit per annum z est valde impropria locutio. C. de vsuca. transfor. l. prima. in principio. vbi non solum annus. sed biennium vocatur tempus angustum id est breuissimū quo tempore miseri domini a iure suo non deberent excludi. Sed speciale ē in feudis propter seruitia que domini recipiūt a vasallis. NOVA POSSESSIO. id est minus anno. Pe. de cer. NYSY ALYD. id est aliqua idonea p̄sumptio cuz.xij.sacramētalib⁹ Pe. de cer. Bal. ꝛc.

¶ De lege Conradi. Rubrica.

Lex conradi.

Diuide in duas ptes. Primo tenor legis Conradi. Secundo quedam distinctio secundum consuetudinē mediolañ. Secunda incipit in ver. sed talis. Casus. Si inter capitaneos regis est questio coram rege debet diffiniri per. l. conradi. Si vero iter valuasores: coram paribus curie. Sed Mediolani non seruatur dicta lex: z distinguitur. Aut contentio est inter duos quicūqz fuerint de beneficio regali tunc coram rege deciditur: cetere vero cause coram paribus curtis hoc dicit. Quero que distictio sit rationabilior: Et videtur q̄ distinctio Conradi quia omne ius quo vtimur p̄cio pertinet ad personas deinde ad res vel actiones. Est ergo persona tāqz dignior inspicienda vt. l. queritur. ff. de sta. ho. sic inst. de iure naturali. §. fina. ¶ In contrarium videtur inspicienda causa poti⁹ qz persona maxie q̄ ius in causa positum est. vt. ff. ad. l. aquiliam. l. si ex plagis §. in clino capitolino. So. distinctio conradi rationabilior est z tenenda quia est lex imperialis. Nam pro personis in dignitate positis non nulla priuilegia i uenit veteris iur auctoritas. vt. C. vbi sena. vel cla. l. quotiens. C. de iniurijs. l. fi. C. de procura. l. penul. C. de digni. l. quotiens. lib. xij. cum infinitis similibus. Pro mediolañ. consuetudine facit quia solum modo de beneficijs principis ad eum pertinet iudicare z ipse est qui potest z habet determinare de eorum substantia z qualitate: z quem modum beneficij sui esse malit. vt. ff. de reg. iur. l. neratius. z extra. de iudi. cum venisset. Nam beneficium principis simile est legi ab eo condite quā ipse solus dz interpretari. vt. C. de legi. si iperialis maiestas. Jn causis autē ei nō reseruatis ita magnos iudex dz iudicare vt paruos absqz personarum differentia. vt. C. de iudi. l. rem non nouam. Bal.

Inter pares.

Diuide in tres partes. Primo coram quo sit dirimenda contentio orta inter pares. Secundo an dominus possit feudum alienare: z quo casu. Tertio an vasallus possit feudum alienare vel alij dare z quo casu. Secunda incipit in. §. ex eadem. l. Tertia in. §. similiter. Casus. Si contentio est iter duos vasallos quorū vterqz dicit feudum p̄prium esse sive producant eundem inuestitorem siue diuersum: causa diffiniri debet coram iudice vel arbitro. Ec

no.q̄ veritas z innocentia defendūt quē a calūnia. vt C. de iniurijs l. si non cōuicij. C. de his q̄ bus vt indig. l. sororem. Itē no.q̄ non solum l. quidet contra presentem calūniam sed contra futuram. C. de usur. pupil. l. pupillus. Extra no.q̄ petitio simulata nō iuuat simulantem. ff. de trā sac. l. cum hi. §. si cum lis z C. de lega. l. ñ in fraudem.

z ¶ l. Qnā/uis. Et quando testimonium cōtra dñz dicit adde supra que fuerit prima cā benie. amit. §. z latiss. ibi in gl. z spec. de testa. §. j. v. nūquid vasall⁹.

a ¶ Exeat. Vide qđ no. bar. in. l. j. ff. đ inur. ⁊ notaꝫ in. c. quitaual lis. de iureiu. ⁊. c. veniens. And. barba. b ¶ Ḣ Luti⁹ De nā iſtorū verborū ſi tibi videbiꝫ ſi exiſtimaueris ſi arbitratus fueris ſi tibi placuerit ⁊ ſi mliū iportāt arbitriū boni viri ⁊ non voluntaté ꝓpriā ꝓbaꝫ i. l. fidei ꝓmiſſa. §. quā ff. de le. iij. ⁊ i. l. thais. §. ſororē. ff. de fideicō. liber. vbi ex. de ỽbo placet. ⁊ ex. cū gl. in. c. ij. de corpore vi. ⁊ gl. i. c. ab bate. de ỽbo. ſig. ⁊ ꝑ Bart. in extrauagā. ti ad reprimē dā ⁊ in. l. alio. de alimē. ⁊ ci. lega. Et hoc dixit glo. in. c. vt debit⁹ de ap. qꝫ iudex ꝑt iudicare ſcōz qđ ſibi videt Vide ēt gl. in c. iudicet. iij. q. vij. ⁊ vide inno. in. c. cuz ſpāli de app. q dicit quēli bet iudicē poſſe ira interp̄ tari de cauſis vt entibus coram eo.

rūtamen ſi ambo producant vnum ⁊ eundē inueſtitorem ſi domino poſſidenti ſine fraude variare voluerit ille obtinebit niſi aduerſarius cōtrarium ꝓbauerit. b. d. INTER PARES BONOS. id ē inter duos qui dicunt ſe pares ſed tamen non cōſtat alias domini eſſet cognitio. vt. j. de ꝓbi. feu. alie. ꝑ Fede. c. j. §. ꝓterea. ſi inter. Et dic vt ibi plene no. Pe. de cer. LORAM IUBILE. ſcz ordinario. Pe. GUARENTARE. eſt vulgare tuſcorum qui appellant inſtrumentuꝫ guarētigie. id eſt firmitatis ⁊ preciſum cui eſt oio ſtandum. Hec eſt intentio littere qꝫ ceteris paribus quando vterqꝫ allegat dñium: dominus poteſt alteri affirmare feudū. arg. ff. de le. ij. l. ſi ſeruum. §. ſi inter duos. ¶ Sed quero quid ſi inter duos agatur non de iure rei ſed de iure poſſeſſionis: puta quis ad quem venerit poſſidentez vt. C. de app. l. j. licet vterqꝫ vaſallus ſit: ⁊ hoc cōfiteatur? Reſpondet ebredumenſis in ſumma ſua qꝫ queſtio violentie nō tractabitur coram domino feudi. vt ex. de fo. cōpe. ex parte ſm Boff. ⁊ no. extra de iudi. ceterum. ſm Ber. ⁊ dixi ibi de ꝓbi. feu. alie. per Fede. in. §. preterea. Dicit tamen ebredumenſis qꝫ de conſuetudine in multis locis ſemper cognoſcit dñs in hoc caſu ſiue de poſſeſſione ſiue de ꝓprietate queraſ. ¶ Ita ponit ipe in ſumma in vltima carta. Ego alias dixi qꝫ ſi iſtud poſſeſſorium reſpicit ad miniculum petitorij qꝫ pertinet cognitio ad dominum. ar. C. de iudi. l. nulli. Si autem nullum preſtat adminiculum: ſed agitur ad aliam penam quā priuationis feudi: ⁊ altera. l. quam. l. feudorū talis cognitio non pertinet ad dominum ſed ad ordinarium loci. Et eſt ratio quia non pertinet ad naturam feudi: qz due tm̄ cāe ſpectāt ad naturā feudi. ſ. ipi⁹ feudi cōſtitutio vel conſeruatio. Item eius priuatio que ſm conſtitutiones feudales deſcendit. Be alijs enim penis nō cognoſcit iudex feudi: ſed ordinarius loci. vt no. in. d. c. ceterum per inno. ⁊ ideo ſiue criminaliter ageretur ſiue ciuiliter actione iniuriaruꝫ ad vindictā ſiue actione. l. aquilie: vel interdicto quod vi aut clā: iudicis ordinarij eſſet cognitio vt in. d. c. ceterum.

¶ Sed quia fit mentio hic de arbitris: ideo ſcias qꝫ dominus Jacobus de ardizone in ſumma ſua queſtiuit vtrum quis poſſit compromittere in aduerſariū? Et dixit qꝫ non. vt. l. penul. ff. de arbi. quia compromiſſuꝫ requirit duo extrema que nō ſunt hic quia nō eſt niſi vnus compromittens. vt. l. ij. ff. de ſtip. ſeruo. Sed licet iſtud non teneat tanqz compromiſſum in arbitrum nunquid tenebit tanquam quoddam pactuꝫ. ar. qꝫ ſic. ff. ꝓ ſo. l. ſi margaritā. ff. de preſcrip. ver. l. inſulam. ¶ In contrarium quia ad obligandum ſi non valet quod ago vt ago non valet vt valere poteſt. vt. l. j. §. j. de conſtitu. pecu. Be hoc dic qꝫ aut tanqz in arbitrum ⁊ non valet: aut tanqz in bonum virum: ⁊ ſiquidem compromittitur de re familiari valet. Idem dico ſi compromittitur de aliquo beneficio ſuper quo liceat paciſci. vt notat Inno. c. ſane ex de renū. Aut de vidicta ⁊ tunc aut ciuiliter ⁊ vz Aut criminaliter ⁊ nō vz. vt. ff. đ arbi. l. nō diſtingue m⁹. §. deliberali. ar. ff. de cōdi ob cau. l. pe. ⁊. ff. de fur. l. interdum. §. qui furem. Sed ibi non fuit compromiſſum: ⁊ fuit proceſſum de facto ⁊ non de iure. vt no. C. quando ciuilis actio in rubrica. Aut eſt dubium vtrum tanqz in arbitrum vel arbitratorem et preſumo qꝫ tanqz in arbitratorem: vel res magis valeat quam pereat. Et quia non preſumitur ille velle litigare qui ſe ponit in manib⁹ aduerſarij: ⁊ ideo non preſumitur eum eligere tanqz diſceptatorem ſed tanquam amicum. ar. ff. man. l. creditor. §. j. Item quia habet facti proprij noticiaz. vt extra de reſcrip. c. ab excōmunicato. Item facit quod no. Boſtien. extra đ arbi. innotuit. ⁊ ibi in nouella. ¶ Querit idem Jaco. quando compromittitur in offenſum: vtrum offenſus poſſit mādare offendēti qꝫ de ciuitate exeat[a]? Et dicit qꝫ non: niſi in compromiſſo fuerit hoc actū nec per hoc dicitur infringi libertas. vt legitur ⁊ nota. in. c. quintauallis de iureiurando. ⁊ in. l. ſi. de pacto. ſtipula. per Barto. ſed quodāmodo de iniuria ſatisfieri. ff. de iniurijs. l. ſi vnius. §. ſi autem. Caue tamen tibi quia iſtud preceptum non habetur loco relegationis vel interdictionis publice. Ita qꝫ ſi non ſeruetur debet tanqz violator iterdicti criminaliter puniri. Non enim hec auctoritas competere poteſt his qui non habent merum imperium. C. de ſen. ⁊ interlo. om. iudi. l. nulli. Hec enim retuli quia iſta ⁊ plura alia predictus dominus Jaco. de domino ardizo. poſuit in ſumma ſua huius operis in vltima ⁊ penultima charta vbi ipſum videre poteris ſi ſummaz eius habes. Sed hic quero ſi eſt data arbitratori poteſtas qꝫ poſſit iudicare alte ⁊ baſſe prout ſibi placuerit quid operantur iſta verba? So. dicit Joānes andree in. c. humilis. de ma. ⁊ obe. qꝫ poteſt facere quicqd ſibi videbitur. ſed pondera verbum videbiꝫ quia ſi eſt in dolo non facit quod ſibi videtur ſed eius cōtrarium quia cum appareat de mente ſua id quod eſt fiendum ⁊ facit oppoſitum tunc dicitur eſſe in dolo ff. mandati. l. creditor. §. lutius[b]. ¶ Et nota qꝫ ſi arbitror ex certa ſcientia de alieno largitur ideo nō valet: quia non eſt permiſſuꝫ donare de alieno vt. ff. qđ vi aut clam. l. prohibetur. §. plane. immo eſt quando qz ſpecies furti de alieno largiri[c]. ¶ Sed hic īmediate queritur quanto tpe duret compromiſſio que fit in arbitratorem? Reſpondeo per annū ⁊ ideo nō valet preceptum factum poſt annum a tempore compromiſſi. ar. C. cōmunia de le. l. ſi. §. ſed ⁊ ſiquis. Ita dicit Ja. predictus. Sed Bar. dicit qꝫ ſi cōpromittitur in ipſum contrahentem ſuper reſoluendis ſubſtātialibus contractus debet declarare infra. lx. dies. vt. ff. de edil. edi. l. quod ſi nolit. §. ſiquid ita. Ubi dicitur qꝫ ſi res ſit vendita vt ſi diſplicuerit redhibeaſ nec ſit diffinitum tempus ad redhibendum. qꝫ infra lx. dies poteſt redhiberi ⁊ non vltra. Et eſt arg. qꝫ ſi in compromiſſo apponitur tempus hoc acto qꝫ ſint dies vtiles: qꝫ ſi non poteſt haberi copia partiuz nō currit dilatio. dicas qꝫ in. §. ſiquid. illud eſt de natura penitentie queſit in alterius preiudicium: ſed hoc eſt quod intimetur aduerſario alias nihil operatur. vt. C. de ſatiſ. l. j. ff. de procura. l. ſi procuratorem abſentem. Si autem ſuper aliquo extrinſeco cōpromittatur in quendam tertiū tunc durat per annum. Ita notat ipe in. l. ſiquis arbitratu de ver. obli. Sed illa l. qꝫ ſi nolit. ſalua reuerentia ſua nihil facit qz ibi erat collatum arbitrium ſuper reſolutione contractus: ⁊ non tanqz in bonum virum ſed tanqz in voluntariū cuius arbitrium non poſſit reduci ad arbitrium boni viri. Itez nec dicta. l. ſi. C. cōia. de le. hoc. ꝓbat qz ibi eſt caſus ſpālis vbi prefigiť annus qz ſperaſ electio conuerti in aduerſarium. Et ideo dico qꝫ debet ſtatui terminus a iudice. vt. C. de iure deli. l. ſi curatoris. iuxta no. in ſimili. ff. de procu. l. oīum. Sed certe ⁊ ſine termino ſtatuēdo a iudice. ſicut. n. eſt ꝓmiſſa ei quidditas negocij tanqz bono viro ⁊ ipa ſubſtantia totiꝰ litis ita ⁊ tps. Et ideo dz laudare iuxta tps equū arbitrio boni viri: ⁊ ſm qđ videt expedire vtri qz parti. ar. ff. de ſolu. l. cū ſticus. ⁊. ff. ſi quis cautio. l. j. Certe ⁊ illud qđ dicit de anno ſatis videt equū tm̄ non ꝓputabo annuz a die ꝓmiſſi: ſz a die quo potuit cognoſcere pītib⁹ ptib⁹ nō qꝫ mora anni faciat euaneſcere ꝓmiſſum ſed eo qꝫ q tanto tpe eſt in mora non eſt bonus vir. Vel dic qꝫ aut ꝓmittit ſup lite aut ſup negocio. Primo caſu arbitrator ſuccedit loco arbitri ⁊ datur tri ēniū. Secundo caſu vel aſſignabitur tps arbitrio iudicis de quo aptius loquit Jo. an. in additio. ſpec. in titulo de arbit. in. §. differt[d]. ¶ Vel per lapſum anni inducetur tacita renunciatio ꝓmiſſi taz partiū quam ipſius arbitratoris arg. ff. de arbi. l. itē ſi vnus. §. ſi multo poſt. Et

c ¶ Largiri. Niſi hoc ſit modici ꝓuidicij. vt. l. ſi de iueis. §. recepiſſe. ff. de arbi. vl' facit ꝓ bono pacis. vt extra de ꝑbē. c. niſi cēt ⁊. d. l. creditor §. j. ff. mā. Sz hic q̄ro qñ dicaſ factū ꝓ bono pacis. Rñ. qñ res ē dubia. vt no. Ber. extra de elec. in. c. cū inter. R. vbi oio vide.

d ¶ §. differt Et hoc ꝓbatur argumēto eorūq̄ notatur. C. de his quibus vt indig. l. j. ꝓ Ac. Et hec vera vt no. in ſpecu. de arbi. §. differre ad fi. Done. n. qꝫ ō beo recipe de cē a petro qđ ꝓmitto nō nec ex mora minuitur actio mea. Certe ſic inſti. de acti. §. idē iuris. et hac rōe videreſ qđ liquidata cā deberet ſaltez intra q̄t tuor mēſes iudicari. et iſta ē noua cōſideratio m̄ nō vt get qz non ſequitur debuit facere añ: g̃ ñ valz factū poſtea. Et addeqđ ab eꝫ nota ui. ſ. de cōtrouer. ꝓ par. termi. Iſta g̃ eſt noua ratio qz nimis progā do minuit ſb ſtantiā debiti q̄ ratio hz locū ſi debitum erat liquidum alſ nō. Et eſt ſimile de āno extra đ offi. đ le. c. querenti.

e ¶ De neg.ge. Sed si aliquid esset innouatum vel iam elapso termino esset facta prorogatio tunc eet oino nouũ factũ seu cõpromissum. vt.C.loca.l.si cũ hermes.ff.loca.l.cũ impuberes.§.lege dicta.t.ff.de preto.stipu. l. valerianus de ver.ob.l.cũ stipulatus sim mihi a proculo.ff. de preca.l. sed si manente cũ si. Et ad de q̃ omne tẽpus arbitrij i telligitur eẽ p̃cisum iudici t arbitro.ff.loca.l.si in lege. in pñ.t extra ō offi.dele. c. de cãis. ff. de iurisd.om.iu.l. eũ qui. Cõsidera q̃ in oi termino sũt tria scz termin⁹ a quo terminus ad quẽ t ip̃m termiabile puta p̃promissuz Si ergo prorogat terminus adquẽ assignatus a p̃cipio iste admodũ ẽ volũtarius et nõ ẽ terminus ad quez qz abeo est recessuz ergo dies vltima progationis ẽ termin⁹ ad quẽ. Et qz vn⁹ ẽ termin⁹ a quo t vnus ad quem ergo vna t eadẽ dilatio q̃ non p̃t eẽ nisi habeat vtrãqz extremitatem. Et ista ẽ subtilis ratio t icognita vt dicta.l.scz si manẽte. Scz pone dat arbitris ptãs prorogãdi: nũqd tũc ẽ idẽ spacium t idẽ numerus t nunqd progato prorogationis sit vnũ t idẽ cuz principali. qõ nõ puto ppter

ẽ simile ō anno extra. de offi. dele. c. cũ querenti. Sed pone compromissum fuit factũ ad mensem postea ꝓrogatuz fine repilogatione alterius compromissi: an sit idem cõpromissum qz duo termini respiciunt vnũ t idem determinabile: idest vnum compromissum? Respõdeo iuris fictione est vnũ sed re vera sunt duo ſm Ly. in. l. si cum dies. ff. de arbi. in additionibus. Vide nota. in. c. hi qui. de prebẽ. li. vj. t per Bart. in l. iiij. ff. de dã. infe. Tu dic aut nouo animo t verũ dicit Ly. Aut a principio fuit data potestas prorogandi t tunc etiam re vera est vnum t idem. l. põpo. la. ij. de neg. ges. e ¶ Sed quid si arbitrator ꝓcepit q̃ darentur. x. sed postea bonus vir diminuit t statuit q̃ debentur. v. nunquid si illa. v. non soluũtur cõpromissi pena cõmittitur? vel nunquid ille qui petijt qa plus petijt inciderit in penaz cõpromissi? Super isto secundo dicit idẽ Ja. q̃ non. qz iustaz habuit causaz litigandi t ignorauit iste q̃tum esset qõ debetur: vnde nõ debuit ius suũ indiscussiuz metu pene relinquere. vt. ff. de peti. here. l. illud. Itẽ qz nõ dz dici cõtra uenisse anteq̃z debitũ fuerit declaratũ sic nec pendente appellatione. arg. ff. de statulibe. l. statuliberi rõez maxime si in iudicio offerat se soluturũ qõ declaratũ fuerit interim non dicetur in mora: arg. C. de distra. pigno. l. si residuũ ſm Jaco. predictũ. Et per hoc est determinatũ: an petens reductionem inciderit in penam cum demũ post sententiã appareat qui habebat iustaz cãm litigandi pro parte t pro parte non. Sed q̃tum ad alium passum vtrum ille qui non soluit. v. in quibus remansit arbitrium firmum incidat in penam cõpromissi? Et videtur q̃ sic saltem pro rata. vt ff. si quis cautz. l. si seruus. §. si plurium. Jn cõtrariũ videtur q̃ agatur ex sentẽtia iudicis non ex ꝓmisso t arbitramento iuxta nota. ff. de pac. l. tale pactuz. §. qui prouocauit. Itẽ pro hoc quia mutata persona stipulatio pene nõ cõmittitur. vt. ff. iudi. sol. cũ apud sempronium. t sic impune a pena conuentionali sentẽtie iudicis non parebitur. Nam promissio pene non extendit se ad personam iudicis. de qua non fuit cogitatum. ff. de arbi. l. in compromisso. t ista opi. placet. Bar. f ¶ Quero si partes compromiserunt se in iudices delegatos: an videãt renunciare rescripto? Respondeo non. imo ex vtraqz auctoritate intelligitur procedere t põt pro parte valere sententia ex vna auctoritate: t pro alia parte seu: capitulo valere ex altera auctoritate. vt extra de preben. c. nisi essent. t non est alibi g. Extra posset queri. vtrũ possit eligi in arbitruz procurator litis? t videtur q̃ non quia suspect⁹ est. Jn contrarium quia consensus partiũ purgat suspitionem. t hoc verum est. Nam ego video q̃ de partium voluntate procurator potest esse testis sicut mediator. Sed si non procederet de partium voluntate: tunc aut loquimur de procuratore litis t non potest esse testis propter repugnãtiã officij. Aut in procuratore negociorum: t tunc dicunt quidã q̃ in illo negocio non potest testificari: sed in alio fic. t hoc notat Jo. mo. in. c. vlti. de testi. li. vj. in glo. sua que incipit: est ratio. Sed qõ dicit de eodem negocio subdistinguit ur per bar. qz aut ad eũ redũdat preiudicium vel cõmodũ t repellitur ꝓpter effectionem cõmodi. Aut nõ t nõ repellitur. vt. ff. de iure fis. l. deferre. §. idem decreuerũt. quẽ. §. allegat etiã Jo. mo. ¶ Extra queritur nunquid notarius infamis possit confi/cere instrumentũ de cõpromissis t laudis? t videtur q̃ non si cõpromissum est iudiciale. secus si extraiudiciale p ea que notat bar. ff. ad. l. iuli. repe. l. eadez lege t. C. de here. l. qm̃. Tu dic q̃ si est infamis infamia iuris per sniam irrogata non põt. sed donec sit condẽnatus põt. vt. ff. de infa. l. ij. §. miles. t in spec. de instru. edi. §. instrumentũ ergo. ver. itẽ opp. q̃ tabellio. t per Jnno. de accu. qualiter. Nec curo vtruz ex crimine falsi vel alio famoso sit dãnatus b. Jn hoc tamen est differentia: quia si ab alio officio in quo erat est remotus non tamen criminaliter cõdemnatus nõ deponit officium tabellionatus. Sed si quia falsitatẽ cõmisit remotus est ab aliquo officio: puta cancellarie non valent amodo sua instrumenta. l. si aliquid. C de suscep. archa. li. x. De notario aũt excõicato conficiente instrumentũ de partium ꝓsensu an valeat? Dic vt nota. de sentẽ. excõi. decernimus. li. vj. in gl. t de excep. c. pia in nouella. Si esset notarius auctoritate ecclesie non posset conficere instrumenta. Et nota q̃ lz testimoniũ sit publicũ officiũ tñ testis ẽ priuata p/sona. tabellio fil'r in testificãdo. sed in ꝓficiẽdo instra ẽ publica persona. C. q testa. fa. poss. l. fi. t de elec. nihil p Jnn. Sũt etiã qdã testes q̃ vocãtur synodales ad fil'itudinẽ venetorũ: t sunt infames qñ creanť nõ repellit eorũ dilatio. Sed si postea fiunt infames fic. extra de testi. cogen. c. pterea. Et est arg. q̃ idẽ in tabellione dici debeat.

Ex eadem lege. Diuide in duas p̃tes. Prio recitat cõis t gñalis ꝓsuetudo. Scõo consuetudo spalis mediolañ. Scõa incipit in ver. q̃ mediolañ. Cãus. Bat regula ſm gñalẽ ꝓsuetudinẽ q̃ talis est. Dñs sine voluntate vasalli feudum alienare nõ põt. sz hec regula nõ seruat mediolani sed distinguitur. Aut dñs alienat feudũ totũ fine curia maiori: aut eq̃li t põt. Aut

ꝓmune contra consuetudinem sed potest appellari: vt extra de do. t con. c. cum venisset. Jtem per dicta verba possunt partes componere q̃q̃ agatur de crimine. C. de his qui. vt indi. l. posla. t in. c. q̃uis. extra de offi. ord. in nouella. Sed si compromissum est factũ cum iuramento de periurio potest etiam cognoscere iudex secularis. vt in. ca. licet de iureiuran. in. vj. in nouella. Sed illud constat arbitrum territorium non habere. vt in. d. c. j. ō fo. compet. in. vj. in nouella. Si vnus ex tribus arbitris comparuit t audita duorum opinione recessit valet laudum istorũ duorum. vt in. ca. vlti. de arbi. in. vj. in nouella: qz recedens videtur verus contumax ſm Jo. an. q recessit ex arrupto. secus si de licentia sociorum. Sed pon arbiter dixit q̃ p. A. t. B. testes pbatũ est. iõ te ꝓdẽno. q testes nihil pbant. an p̃sumatur p sniã arbitri sicut presumit p sniã iudicis ẽt ita pnunciz. vt notat. Jnn. ca. quoniã contra falsam. extra de proba. Respõdeo nõ t miroz de Jnno. qz pro eo q̃ mentitur p fundamẽtis pbationũ nõ est presumendũ argu. ff. ad trebel. l. seruo inuito. §. cũ pretor.

b ¶ Dãnatus. Nota de notario infame vide eundem in. C. de fide instrumen. t in. l. j. C. de summa trinita. in. x. col. l. iubemus. §. sane. de sacrosanc. ec. l. si qs ex argẽtarijs. §. j. ff. de edendo. l. ij. §. miles. ff. de his q̃ notã. infa. dixi in. capi. fraternitatis de frig. t male. bart. in. l. eadem. ff. ad. l. iuli. rep. Andrea. barba.

dam. infec. Et vi q̃ nõ sit prorogato sednouũ ꝓmissuz ipsos facere nõ p̃t. ar. ff. de testa milu. l. qõ dicit. Bar. Sed si nõ curat nisi ad iudicẽ ire t arbitrũ spnere tacite soluit cõpromissum t laudũ postea latũ spni põt impune. l. itẽ si vn⁹. §. si multũ. ff. de arbi. circa qõ tu h̃ ꝓsidera.

f ¶ Bar. Sz pone partes dederũt arbitro potestatez sub hac forma de iure et statuto ſm cõscientiaz quid operãtur iste verba ſm cõscientiaz. Respondeo intelligitur ſz multam conscientiã: al's potest per superiorẽ corrigi. vt no. in cle. j. de iurepa. Illa autem verba de iure t statuto exponũtur id est de statuto si est rationabile. vt nota. bar. ff. de re. a mo. l. rerũ. Et nota q̃ conscientia debet cõsonare rebus sensatis. vt. C de testa. l. omnium. Sed qd si verba dicũt ō ꝓco: dia vel ō iusticia Dic vt extra de rescriptis. cum causam. el secundo.

g ¶ Alibi. Extra quero vtruz per hec verba videritur expedire detur arbitrium. Respondeo sic. vt i. c. ij. de iura. ca. in. vj. in nouel la. Et si cã est compromissa de iure t ō bona consuetudine valet sentẽtia lata ſz ius

inferiori ⁊ non licet sine vasalli volũtate. Aut alienat ptẽ feudi ⁊ nõ põt sine volũtate. Aut alienat feudũ totũ cũ curia etiã inferiori: ⁊ tunc ꝫ etiã sine volũtate vasalli. aliter alij dixerunt. h. d. NOTA POTEST. Nota fm hoc ꝙ dñs non potest alienare vasallo iuito: quod verũ est per viam delegationis. C. de noua. l. j. ⁊ ibi per Cy. sed p modũ cessiõis põt si alienat cũ curia qr cum vniuersitate licet quod alꝫ non liceret. vt. ff. de acqui. re. do. l. quedã. ⁊. j. de vasal. qui curiam ven. c. j. Alij dixerũt ꝙ etiã sine curia licitum est dũmodo totã ꝓprietatem dñs alienet. nimirũ videt licere dño de sua ꝓprietate disponere cũ ꝓprietas affecta non sit: sicut etiam licet alienare cuꝫ prędio ascripticios ⁊ cẽsitos etiam inuitos. vt. l. quẽ admodũ. C. de agri. ⁊ cen. li. xj. q̃ꝫ q̃ꝫ ipi ingenui sint vt no. insti. de iure perso. Et quod dicunt licitũ esse intelligunt quãdo dñs alienat maiori vel pari: secus si minori qr vasallus non debet descendere: qõ esset si forte domin⁹ alienaret ꝓprietates suas cuidã rustico. Sed si ꝓprietas est quid vniuersale puta plebs castrũ vel villa etiã rustico põt alienari. Et est notãdum ꝙ rusticus potest emere dignitates ⁊ iurisditiones q̃ sunt ꝓprium patrimonium venditoris tenementi. Sed de iure cõi iurisditiones non possunt vẽdi qr publici iuris sunt ⁊ estimationem nõ recipiunt ⁊ maxime merum imperiũ qõ exercetur in personas. quarũ nulla ẽ estimatio. vt. ff. ad. l. aql. l. liber hõ. Sꝫ per cõsuetudinẽ vsurpatũ est ⁊ quottidie videm⁹ castra ⁊ villas emi ⁊ vendi cũ mero ⁊ mixto imperio ⁊ oĩmoda iurisditione q̃ cõsuetudo vincit legem. vt. s. de feu. cogni. c. obertus. ⁊ adde qõ no. ff. de fideicõ. liber. l. in iure. ⁊ alibi de hoc dixi. ¶ Et nota ꝙ hic tangit gl. duo brocarda. Primũ est ꝙ licitum est in solidũ quod ꝓ pte nõ licet: qõ est verũ qñ non est ea dẽ ratio partis quoad ptẽ que est totius quoad totũ. Item verũ est istud in indiuiduis. Aliud brocardũ est ꝙ quedã transeunt cũ vniuersitate. que p se nõ transeunt. hoc verũ in his de quibus vniuersaliter predicatur ⁊ ab ea dependẽt. Sed quomodo cognoscam que sint ista: Rndeo illa que p se nõ sunt in cõmertio nostro. vt sacra: religiosa: liber homo: ascripticij: censiti ⁊ huiusmodi de quibus in lege est expssum ꝙ p se nõ alienant. vnde contra vim ⁊ auctoritatem legum cõmertium nullum est. ff. de lega. j. l. siqs inquilinos. ⁊. fi. Item quecunqꝫ per se possideri non possunt: vt patet in superioribus exẽplis. ADJO RJ. Nota mirabilem casuꝫ in quo alienatio potest fieri potentiori ⁊ non inferiori. NEL LJCET PARTEM. scilicet vt p hoc ẽptor ius aliquod cõsequatur in vasallo. Et est ratio qr nõ cogitur habere duos dominos sed sufficit primus cuius remanet vasallus insolidum. Tex. est hic multũ notabilis dominiũ tñ prediozuꝫ bene credo ꝙ fit trãslatum in ẽptorẽ sed non trahit ad se fidelitatẽ. JN PLURIBUS LOCIS. Nota ꝙ licet plura sint loca vnum tñ est feudum sicut vna inuestitura vt hic. ⁊ ff. de ver. ob. l. scire debemus. Item vnitas dicit respectu actus disponẽtis ꝫ plures sint res de quib⁹ disponit. Mã si legantur mihi alimẽta vnum est legatũ ꝓ toto tẽpore: ⁊ vna prescriptio inchoãs a principio. secus si forma legandi fuisset hoc modo. lego alimenta singulis annis: qr non curreret vna prescriptio ꝓ omnib⁹ annis. vt. C. de prescrip. xxx. anno cũ notissimi. ⁊. in his de prescrip. lon. temp. l. fi. ná vsus qui consistit in necessitibus alimẽtoꝝ tñ recepit vnã ⁊ eandẽ prescriptionem pro toto tẽpore: secus ficx primeref: lego tibi vsum singulis annis. qr tunc nõ est vnũ legatũ. quod no. ¶ Extra quero qd si vnaꝫ medietatem vendit dñs vni ⁊ alteram medietatẽ vẽdit alteri a quo recognoscet se vasallus? Vel dic qd si vasallus medietatẽ emit ab vno ⁊ medietatem ab alio a quo recognoscet se vasallum? Et videtur ꝙ a neutro nisi inter se cõueniant a quo vasallus debeat se recognoscere: qr regula est ꝙ ꝓ vno feudo non tenetur recognoscere plures dnos. Concordent ergo si volunt alias sibi imputent. argu. ff. de vsufr. l. quotiens. Bal.

Similiter. Casus regula ⁊ exceptio a regula ⁊ exceptiõis declaratio Regula est ꝙ regulariter non potest vasallus feudũ sine dñi volutate alienare. Exceptio est nisi det alij i feudum. Exceptiõis declatio est si dat equali psone sibi: vt si miles est det similiter militi. ⁊ cuilibet vasallõ licꝫ alij dare in feudũ vsqꝫ in finitũ. Jn quibus da m tñ curijs obseruatur ꝙ si perueniat ad quartã psonã feudum amittatur ⁊ reuertit ad dñm. ¶ Pro fecto quidẽ q alij dat in feudum suũ feudũ dare dꝫ ea lege qua ipse hꝫ. Et si alterius alicui dederit alia lege feudũ amittit. Alij aliter dixerunt. h. d. Super ver. ꝓfecto habeo talẽ apostillã in libro meo. Quid ergo si vasallus libere feudũ in aliuꝫ transferat infeudando ea lege ⁊ conditõe qua ipe hꝫ postea vero tractu tpis fidelitatem ⁊ alia seruitia vere remittat? Respondeo valet. nec per hoc amittit feudũ argu. ff. de iure do. l. iul. qr pactũ sui cõceptione equum non debet viciari ex postfacto. vt. l. si socius pro filia. ff. pro so. ¶ SERVJRE. argu. est hic ꝙ vasallus vasalli cogi debet domino dñi seruire vt. j. de pace iura. fir. ⁊. fi. Sed hoc est falsum vt hic dicit in gl. arg. ff. vsufruc. quẽadmo. caue. l. vsufruct⁹ mihi legatus. De hoc dic vt no. s. de cõtrouer. inuesti. ⁊. fi. ⁊ dicto ⁊. fi. de pace iura. fir. Ja. SUJ ADASLULJ. arg. est hic ⁊ videtur quasi casus ꝙ si consuetudo est ecclesie dare in feudũ res ecclesie accipienti ꝓ se ⁊ successoribus masculis tñ ꝙ prelatus nõ possit dare in feudũ accipienti ꝓ se ⁊ successorib⁹ masculis ⁊ feminis. De hoc dic vt no. s. de his qui feu. da. pos. c. j. in prin. Ja. bel. qr cõcessio in quibusdã inducit tacitam ꝓhibitionẽ in reliquis. vt. C. de procu. l. maritus. et C. de pac. conuen. l. fi. ⁊ istud operat natura termini restrictiui. vt in. c. exiuit. de ver. sig. in cle. ¶ Querit gl. pono ꝙ tertia psona alienauit in quartã vel quarta alienauit in quitã quis agit cõtra possessorẽ vtruꝫ ꝓprietarius an feudatari⁹? Vel pone sic: cõcesse sunt due infeudationes p pactũ: secundus cui facta est infeudatio alienat: quero quis vendicabit vtrũ ꝓprietarius an feudatarius primus? Et videtur ꝙ feudatarius qr vtilis prefertur directe. vt. ff. de procura. l. ꝓcuratore in rem suã dato. Cõtrariũ est verum qr primus feudatarius qui secũdo infeudauit vtile dominiũ transtulit. vt. ff. ad treb. l. ex asse. ⁊ sic non habet ius vendicãdi. Alius autẽ q illicite alienauit ipso facto cecidit a iure suo. vt. s. que fu. pri. cau. be. amit. c. j. ⁊. fi. ¶ Et nota rationẽ qr dominiũ idest ꝓprietariũ cõtempsit ergo ad eum redit. vt dicto. c. j. ⁊. fi. Nec occurrit hic ille articulus que actio ꝑferat vtrũ vtilis vel directa: qr illud tunc loquit quãdo vni cõpetit vtilis: alij directa. Sed hic vtilis nulli cõpetit. vnde sequit ꝙ directa habet vim directe ⁊ vtilis. vt ff. ad trebel. l. si heres. Super articulo autem vtilis ⁊ directe dic ꝙ aut sunt compatibiles ⁊ exequibiles ambe puta ꝓprietarius agit ratione possessionis ciuilis p aliũ detente: feudatarius agit ratione naturalis occupate: tunc quilibet auditur in suo iure exemplo ꝓprietarij ⁊ vsufructuarij. argu. ff. de vsuf. l. cuiuscũqꝫ. ⁊. fi. fundus. Aut nõ sunt cõpatibiles nec exequibiles: ⁊ tunc aut vtraqꝫ est intẽtata ⁊ prefert vtilis. vt. C. de ꝑscrip. xxx. an. l. siquis emptionis. Itez si sit intẽtata vtilis tñ. vt. ff. de rei vendi. l. si culpa. Sed si directa tñ tertius tunc possessor nõ põt excipere de iure non suo sicut nec agere. vt no. ff. de conditio. inde. l. indebiti. ⁊. fi. ⁊ quod ibi Bar. in. l. ij. ff. de excep. rei iudi. Bal.

Si fuerit. Si cõtentio est iter dñm ⁊ vasallum de beneficio: aut vasall⁹ feudũ inficiat: ⁊ dñs cõtra eũ ꝓbat ⁊ tũc amittit feu

i ¶ Si fuerit Vide bar. in auc. qui rẽ. C. de sacrosan. eccle. ad finẽ allegat istum tex. ⁊ male vide Jo. ō imo. in. c. ij. de fer. ⁊ ibi dixi. an. barba.

dū. Aut dubitāter rñdet ꝛ nō amittit feudū: sed ſm alios ſi frauduleter negauit pdit ꝛ nō alit. h. d. MESLIO. Mo. q̄ q dicit neſcio dubitanter rñdet. dicit Jo. mo. q̄ iſta nō ē bona rñſio: ꝛ iō dz dari terminus ad deliberādū: ꝛ ſi malicioſe ſic rñdet poſitioni habetur q̄ confeſſato q̄ edere nō vī qui malicioſe edit Et p verbū neſcio nulla ſoluit q̄ſtio. Vide Jo. mo. in. c. preſentiū de teſti. li. vj. ſup ver. credit. Adde qō nota. in. l. de ſtatu. ff. de teſta. ꝛc. Bal.

¶ De clerico qui inueſtiturā facit. Rubrica.

¶ Clerico. Diuide capitulū in q̄t tuor ptes. Prio de inueſtitura facta a clerico de rebus proprijs. Scdo de inueſtitura facta a clerico de reb⁹ eccleſie quas tenet inueſtitor: Tertio de inueſtitura facta a clerico de reb⁹ eccleſie q̄s tenet alius in feudū. Quarto de inueſtitura facta ab archiepo ꝛ epo ꝛ alijs clericis de reb⁹ eccl'ie que a nemine detinētur. Scda ps icipit in. §. quicūq;. Tertia in. §. vbi vo. Quarta i. §. ꝛ iō. ¶ Cāus Si clericꝰ fecit inueſtiturā ō ſuis ꝓprijs bonis ei⁹ ſucceſſor cogitur eā ratā hre. Si vero de reb⁹ eccleſie fiquidē poſſeſſio rei p beneficiū inueſtiture ē apud eū q̄ inueſtire dz: inueſtitor ꝛ eius ſucceſſor cogitur eā adiplere. hec oia obtinēt etiā in laico inueſtitore. Si aūt clericus ō bñficio ſui militis aliū inueſtiuit aut pure ꝛ nō valet: aut in die vel ſub cōditione tūc valet etiā ſine voluntate vaſalli. tñ ſi prius deceſſerit inueſtitor q̄z feudum retinens: ſucceſſor ei⁹ nō cogit' ratā here. ſed ſi ſe viuente feudū ſibi aperiat' ipe cogit' adimplere. Inſup ſciendū ē q̄ ſi archieps mediolañ. q tpe ſui introitus inuenit in dñico poſſeſſionē menſe ſue etiā breui non pōt dare in feudū: ſed ſi feudū poſtea apiatur bñ pōt poſtea in feudū dare. Epi aūt ꝛ alij clerici qui in dñico inuenerūt ꝛ feuda poſtea aperta ꝛ olim ꝛ hodie in feudū dare poſſunt. h. d. ¶ Nō. bona diſtinctionez q̄ aut tractatur de reb⁹ clericoꝝ: aut de reb⁹ laicoꝝ aut de reb⁹ eccleſiarū. Primis duob⁹ caſib⁹ heres inueſtitoris tenet' inueſtiturā iplere. Tertio caſu diſtinguit' vt hic ꝛ. §. q̄ ſuc. te. c. j. ¶ Nota q̄ archieps mediolañ. id qō inuenit in dñico tpe ſui introitus puta caſtruz reuerſum ad archiepatum qō ſuus pdeceſſor cui erat apertū nō infeudauerat infeudare nō pōt ꝛ eſt ſpeciale priuilegiū ſancte mediolanē. eccleſie. argu. de ſacroſan. eccle. l. iubemus. Sed ceteri alij epi ꝛ prelati poſſunt idem qō potuit predeceſſor ſi inuenerint poſſeſſum in dñico: q̄ rōne breuis poſſeſſionis rei qualitas nō eſt mutata. Adde tñ q̄ ſi ita inueniret in dñico q̄ eſſet factū de menſa p ſtatutuz prelati vel capituli vel per antiquā poſſeſſionez q̄ ſucceſſor non poteſt reinfeudare ſine licētia ſummi pontificis: cum oēs epi ꝛ prelati exempti iurent non alienare Romano pōtifice incōſulto. qō dic vt i. c. vt ſup de re. eccle. nō ali. in nouel. ꝛ adde qō dixi. §. q̄ feu. da. poſ. c. j. in prin. ꝛ in auc. hoc ius porrectū. C. de ſacroſan. eccle. in ver. qd in abbatibus exēptis. ꝛ qō no. Bar. in. l. ſi vacātia. C. de bo. vacā. li. x. Et no. q̄ in li. dñi Sy. monis ꝛ Ja. de are. hic eſt quoddā. ca. qō cōiter non habet' quo ſic cauetur. archieps mediolanē. non tñ feudū qō aperitur ei. ſed qō tpe introitus ſui in dñico loco reperit infeudare pōt ſm modernoꝝ rectum ꝛ rationabilem vſum ꝛ qō in feudū dederit ſtabile p manet. ¶ Vltimo nota q̄ eoipſo q̄ eccleſia reperit' in poſſeſſione feudi ideo preſumitur incorporatū eſſe niſi hoc ꝓbet'. Et tene menti ꝛ vide qō notat Bar. in. l. vltima. C. de bo. vacan. li. x. ꝛ qō notat Joā. an. in. c. j. de reſcri. in cle. ꝛ inquit glo. no. in cle. frequens de reſti. ſpo. q̄ illa bona in quib⁹ p̄latus hz directuz dñium ꝛ alius vtile vt ſūt bona feudalia ꝛ ſimilia nō cenſentur eſſe de menſa prelati. quod nō per archi. in c. ij. de re. eccle. nō alie. in vj. ¶ Extra q̄ro nunquid vnus epūs ſit maior altero? Rñdeo ſic ſm eccleſie ſue dignitatem. vnde non oēs epi ſunt pares. vt nota in c. ſi forte. in fine. de elec. in. vj. per Jo. mo. ¶ Quero nūquid deficiente prelato regulari diocesan⁹ poſſit ſupplere eius vices? Rñdeo. dic vt notat' in. c. ij. ō ſentent. excōi. in nouella. ¶ Quero quid in dubio ſi non conſtat cuius ſint res infeudate vtrum p̄ſumantur clerici vel eccleſie? Dic vt diffuſe not. per Inno. extra de teſta. cū in officijs. Sed hoſti. ibi breuiter ſe expedit dicens q̄ ſi nō apparet cui⁹ res ſint p̄ſumuntur eccleſie. Ad hoc. ſ. de feudo march. ca. j. Nam ſimile videmus in fiſco vt no. in. l. facultas de iure fiſ. li. x. licet multi dānent illam glo. ꝛ de conſuetudine non ſeruatur ita indiſtincte vt loquitur. Et adde qō notat' in. c. vlti. de procur in cle⁸. ꝛc.

¶ An mut⁹ vel impfect⁹ feudū retineat. Rubrica.

¶ Iſta dictio imperfectus ſignificat totalitatez imperfectionis ſicut mutus totalitatē mutitatis: et ſurdus totalitatem ſurditatis. quia non eſt totaliter imperfectus ille qui comparatione perfectiōis eſt imperfectus: ſed qui nihil poteſt vel ita parū quod eſt ꝓpe nihil. q̄ iſta duo ſunt paria nihil ꝛ minimū fiē nihil ꝛ viliſſimū⁸. ¶ Et nota in iſto. ca. q̄ ſi mutus vel aliter imperfectus habet filiū q̄ nō aufertur ei feudum. C. qui admit. inbono. poſſ. l. j. per Ly.⁴ Bal.

¶ Mutus. Caſus. Miles feudum habens deceſſit filio ſuppoſtite qui eſt mutus vel aliter imperfectus: queritur an ſibi ſuccedat in feudum? Et videtur q̄ ſic ſm Obertum ꝛ Gerar. ꝛ plures alios. Sed alij ōdixerūt qa feudo ſeruire nō pōt ſicut nec clericꝰ vel femina Sup materia iſta Ja. de are. ſic ait. Mut⁹ vero vel ali⁹ ipfect⁹ ſuccedit ꝛ hoc vtilitate ſuadēte receptū ē ne langor a nimi dānū in bonis afferat. ar. ff. de vſuca. l. iuſto. §. eum qui. Vel dic q̄ nō ſuccedit: ſed ad ſuſtentationē ſuiꝓpſius ipm retinet ſi aliūde nō hz. vt. ſ. epm vel abbatē. §. mutus. ꝛ argu. ff. de ven. in poſ. mit. §. extraneo. ꝛ in auc. de inceſt. nup. §. j. col. iij. Et talis excuſatur ſi dño nō ſeruiat. argu. ff. ad ſill'. l. ſigs in grauī. §. ſubuenitur. ꝛ. §. ignoſcitur. Ita dicit ipe in ſumma ſua titu. de ſucceſ. feu. ſub rubricella mut⁹. Sed dñs Ja. de ra. in ſūma ſua titu. qui. mod. feu. amit. ſic ait. Caſus inducit feudi amiſſionem ſi vaſallus efficitur mutus: cecus: ſurdus: furioſus: claudus vel aliter imperfectus ſm q̄d tradit ſupra epi. vel abba. c. j. §. mutus. Alij cōtradicūt vt totum retineat. vt in titu. an mut. ſur. ce. vel aliter imperfe. c. mutus. Ad quorum ſedandas cōtrarietates qdā dicūt q̄ primū capitulū per vltimū corrigatur. quod denotat gloſella antiq̄ que dicit vacat iſtud capitulum ꝓpter inferius. c. mutus. ¶ Alij dicūt q̄ nouū feudū eo caſu ſupueniēte amittitur. verūtamen ſi feudū magnū fuerit ꝛ aliūde non valeat ſuſtentare relinquetur ei ad ſuſtentationē vt. d. §. mutus. vetus aūt retinetur in totum. vt. d. c. mutus. Sed ego dico q̄ opinio eſt in ipſo tex. q̄ etiā in veteri feudo. vt. d. §. mutus. Ut ergo non decipiamur ex caſu in muto ſuperueniēte non ſunt varie opiniones in. c. j. ſed in muto a natiuitate ſic. De muto autem vel aliter imperfecto caſualiter queramus. Adhi autem verioꝝ ꝛ equioꝝ videtur eoꝝ ſententia q̄ mutum furioſum vel aliter ex accidenti imperfectum feudo non priuant nouo vel paterno. arg. ff. de vſuca. l. nunq̄z. §. ſi ſeruus. ꝛ. §. ſi vi aut clam ꝛ. l. iuſto. §. eum qui. ff. de acquir. poſ. l. ſi is qui. ꝛ. l. ſi id quod. §. j. argu. ff. de offi. preſid. l. diuus. ff. ad. l. pompo. de parici. l. diuus. ꝛ in decre. lvj. di. c. ſatis puerſum. xvj q. vij. inuentū. j. de benefi. feudi. ca. quicunq;. §. j. in fine. Et faciunt ad hoc argu. que notantur. ſ. qui feu. poſ. accipere. §. item ſurdus. ꝛ. j. an ille qui inter-

l2 ¶ In cle. Miſi factū ſit inuētariū legitime de rebul ecc'ie. nā tunc ſtamus inuentario. Itē ſi eccleſia hz eſtimū ſtam⁹ eſtimo. ff. ō pbat l. cuz de lego. l2 ¶ Miliſſimū. Idē qſi ē atl' iperfectio q̄ hō nō hz naturalē reqſitio né ipi⁹ rei cā lis vel cauſa/te a natura ſicut nauis non ōr nauis q̄ nō eſt apta ad nauigādū vl' ad nauigationis vſuz. etiā oculus nō ōr oculus niſi equoce ſi nō videt hz Aluerroim ff. de v. ſigni. l. edificia. §. ſi. l ¶ per Ly. Et nota q̄ p/uilegia pſerti libertatis nō minuūt mor/bo laborantibus. C. de pri. ag. in rebus. l ex agētibuſ. li. xij. ꝛ ibi per Bar. Sz aliō eſt morbo laborare: aliud a ꝑpetuo vſu rei cadere ꝛ i habilem fieri. qō naturale ē a nullo ſubiecto abeſſe pſumitur. C. ō co dicillis. l. nec codicillos. et iō néo preſumitur iperfectus a natura ſui gñis: ꝛ ſic q̄ naturale eē hz ſingulis generū ineſſe p/ſumit. Et ſic nota q̄ natura nunq̄ pſumitur eſſe ſeparata a ſuo naturato.

fe.fra.dñi sui.c.i.§.qđ ita.Si autē textualia teneas ꝛ quod cōiter notatur vt nouū feudū amittat:vel⁹ ve ro retineat:nō autez hoc in cuiuslibet feudi specie di ctū itelligas.Quid enī si feudū datū sit ad certū sui/ tiū ꝛ tale cui adimplēdo nō obsit cecitas supueniēs aut loquele amissio surditas vel alia quelibet corpis imperfectio seu debilitas ? Aut quid si feudū sit sine fidelitate ꝛ p eo nullū seruitiuz debeat:dicemus ne feudū nouum amittere eū? Certe minime.vt.s. de q busdā alijs capitulis extraor.c.si cui militi.in princi. ff.de cap.l.postliminiū.§.vl.in fi.ff.de vacatio.ꝛ ex/ cu.mu.l.ij.§.munus.ꝛ.§.corporis.ff.ō decu.l.hono res.§.j.ff.de postul.l.j.§.cāum.ff.de iudi.l.etiā cec⁹ ff.de statu homi.l.qui furen.argu.C.de vete.iu.enu. l.j.in fine.ff.de rei ven.l.ceterū.ꝛ.ff.de peri.ꝛ cō.rei. ven.l.si vina.arg.in decre.vij.q.j.pōtifices.Aut qd si tale si feudū ꝙ nulla ex cā vl ingratitudie sit amissi bile:vt qr datū sit eo ꝙ a morte dātē liberauerat vl ab hostibus vel a latronibus eripuerat.vt.ff. de do na.l.si pater.§.j.His enī casibus cessat legis ratio si ue cōsuetudinis que feudi amissionē inducit. vnde ꝛ ipa lex siue cōsuetudo cassat in casibus.vt.ff.de pac. l.quod dictū.ff.de re mili.l.milites agrū. primo re/ sponso. Ja.de ra.Odoff.in summa sua titu.qui.mo. amit.ver.xxvij.nihil firmādo sic ait.xxvij.cā est si va sallus efficiatur mutus ita ꝙ nullo modo loquaꝫ.vt s.qui.mo.feu.amit.c.vl.Si vero loquaꝫ tarde non nocet ei.ar.ff.de ac.ꝛ ob.l.j.§.fi.insti.qui.modis nō est pmis.fa.te.§.itē mutus.ꝛ de inuti.stipu.§.mutū. Tñ si feudū est magnū ꝛ mutus nō potest aliūde ex/ hibere sine eo:tūc de eo tātū relinquendū est ei ꝙ se exhibere possit:vt in titu.qui.mo.feu.amit.c.vl. Et in lōbarda de beneficio.l.siquis.pdit ergo mut⁹ feu dū.Sed cōtra videt ꝙ mutus:surdus:cecus:clau/ dus:vel aliter iperfectus si fit ita natus retinebit feu dū paternū.alij dicūt ꝙ totū pdit.alij dicūt ꝙ totū retinet.vt in ti.qui tes.sint nece.c.mutus.nam ꝛ femi ne ꝛ clerici perdūt.Sed vt ibi Odoff. Ja bel.hic sic ait.Queritur hic q̄ opinio sit verior? ꝛ videt ꝙ secū da:qr feudū datur propter seruitiū.ꝛ feudo deserui re non pōt qui est secus mut⁹ vel surdus aut aliter i perfect⁹:cū seruitiū existat in locutione.vt.s. de for ma fidelitatis.ꝛ ō noua.fideli.for.c.j. ꝛ in auditu cō sistat ꝛ possit audirē credētiā dñi ꝛ denūciationē si/ bi factā p seruitio ꝛ ex alijs causis referre.vt in p̄al. titu.ꝛ.s.qui.mo.feu.amit.ꝛ.s.hic finit lex.deide cō suetudi.regni.inci.§.ad hoc ꝛ regulariter qui feudo seruire nō pōt nō succedit in eo sicut est femina ꝛ cle ricus.Preterea quotiens causa reducit ad nō cām etiā secuta solutione:quod datū est repetit.vt.ff. de cōdi inde.l.inde neratius.§.ex his oībus.ꝛ de cōdi. sine cau.l.j.ꝛ.l.nihil.sed causa dandi feudū est serui tium.vt.s.in qui.cau.feu amit.§.bñficiū. ergo si suc cessor est ihabilis deficit cā ergo non succedit. Pre tera cessante causa cessat effect⁹ .ff.de dona.l.ij.§.fi. ergo ꝛc. C Preterea certū est ꝙ feudū perdit ꝛ pe rit ꝓpter inhabilitatē supuenientem in principali ac quisitore.vt.s.epm vel abba.§.fi.ergo multomagis in successore dz perire qr ꝓpria prouisio est validior q̄z puisio alterius.arg.ff.de cōpē.l.si cū militi.ꝛ ar. insti.de ver.obli.§.ex conditionali.C.de cadu.tol.l. vnica.§.finaute sub cōditione.ꝛ hec oppinio appro/ batur in summa.Sed glo.nō vr aliquam opinionez approbare nec hic.nec.s.in ti.epz vel abba. Vel dic aut seruitiū est tale quod pōt per substitutū adimple ri:tunc prima opinio est verior.Aut non potest per aliū adipleri:ꝛ tunc secūda opi.fit vera ꝛ cōtinet sa/ tis equitatē.Vel dic vt notaui.s.si de feu.fue.con/ trouer.c.siquis decesserit.Et hoc etiaz no.in dicto ti.epm vel abba.§.fi.Ja.de bel.Pe.de cer.sic ait:in feudo paterno succedit mutus factus de accidēti sz non mut⁹ natus vt hic in tex.ibi quidā dicūt ꝛc.Sz nouū quesitū per eū si postea efficiat mutus an reti/ nere possit?Dic ꝙ nō sed si fuerit adeo magnuz quo oblato se exhibere non possit:dimittit ei tantū ꝙ se exhibere possit.vt.s.in ti.epi.vel ab.c.j.§.mutus et dic vt ibi dixi Pe.de cer.demū sic ait. Et sic nota differentiā inter vicium naturale ꝛ accidētale.quod dic vt no.C.de excu.tu.l.j.ꝛ.ff.de excep.tu.l.spado nē. Idē querit an post possit seruire per substitutuz ꝛ videtur ꝙ sic sicut clericus.vt.s.de bene.fe.c.j.§. fi.cui equiparatur iste mut⁹ vel aliter impfectus.vt ħ. In ꝓtrariū videt quia iste equiparatur femine:ꝛ femina nō succedit ergo nec iste dixi.C.de suis ꝛ le. heredi.in.l.fi. Modo ergo quero que est melior si/ militudo vtrū clerici vel femine vt sic a maiori simi litudine arguamus? Respōdeo si est mutus ex acci/ denti magis equiparat clerico:qr nullus nascit cle/ ricus.Sed si est mutus a natura magis eqparat mu lieri:qr nūq̄z fuit validus ad beneficium obtinēduz C Sides ergo q̄z varie ꝛ ambigue docto.loquant in ista materia:ꝛ iō nō est absurdū si in ea ꝓcedamus ꝙ pūctā rōnis.Arguo ergo ꝙ nullus mutus possit feudū retinere qr nō est aliqua iustior causa beneficij amittendi:q̄z nō facere quod debet fieri.vt.s.q̄ fuit prima causa.benefi.amit.c.i.§.sed nec est alia.Nā ta cita ꝓditio videt inesse si vasallus seruiēs paruerit. vt.ff.loca.l.quero.§.inter locatorē.Et casus cōtin gens in personā debitoris dicit esse difficultas nō ipossibilitas.vt.ff.de ver.ob.l.cōtinuus. §. illud.ꝛ si remouetur officiū remouet beneficiū.vt.c.j.de re iudi.li.vj.per Jo.mo.imo ꝛ si suspendat sm eū cuz quadā distinctione. Itē si legata ē alicui militia cur soris ꝛ ipse efficiat claudus:certū est ꝙ militia p̄stā/ da non est licet interdum prestetur eius estimatio vt ff.de leg.iij.l.fideicōmissa.§.si seruo.ꝛ plene notat. ff.de leg.j.sed si res. In contrariuz facit quia remit titur on⁹ ꝓp supuenientem casum.vt.ff.ad.l.rodi.ō iac.l.si vehenda.§.idem iuris.ergo ꝛ hic remittitur seruitiū. Et per hoc soluūtur contraria qr id qō re/ muttit prestari non debet.vt.ff.de pactis.l.si conue nerit.ꝛ.ff.de vsufruc.l.quod quotiens.§.si colono. Equiparo enim remissionē legis ꝛ hominis.vt.s.ō pa.te.c.federicus.ꝛ.ff.quarū re.act.non datur.l.j.§ que honorande. Item hoc videtur ꝓbari viua ra/ tione.nam iuramento fidelitatis vasalli expresse cō tinetur clausula de possibili.vt.s.de for.fideli.c.j.ꝛ j.ti.j.§.fi.ꝛ ō noua forma fideli.c.j.ergo nō fuit nec esse debuit de intentione contrahentiū ꝙ vasallus vel eius heres teneantur ad impossibile.So.Sic di stinguo.Aut impedimentum est temporale ꝛ ñ eua nescit feudum.Aut est perpetuum ꝛ tunc aut culpa vasalli ꝛ euanescit feudū.sicut dicimus de inhabili/ tato ad militiā ꝓpter suā culpā.vt no.d.l.sed si res de lega.j.ꝛ in capace ꝓpter suū delictū.vt no.C. de his qui vt indi.l.hereditas.Aut sine culpa sua ꝛ tūc refert.Aut ipedimentū est quod minuit qualitatem seruitij:vt qr nō ita bene audit sicut prius:aut non ita bene ambulat ꝛ p hoc nō perdit feudū:qr potest seruire in pugna vel consulendo.vt.ff.de cap.ꝛ post li.re.l.postliminium si nulli alias fi. Aut ad nullum istorū est sufficiens:qr neq̄z ?silio regit.vt.C.ō spō sa.l.penul. Nec armorū vsu decoratus est vt.C.ō re mili.l.cū supra virentis.ꝛ perditur feudū. Aut qua litas seruitij in totū obrūpitur ita ꝙ nullo modo p stari potest:ꝛ tunc aut est feudū nouū ꝛ nō durat sz hincinde soluet obligatio sicut dissoluitur societas Aut est feudū antiquū ꝛ tūc distigue. Prio circa q̄ litatē seruitiorz. Nā aut ē tale seruitiū qō pōt eqpol lenter p aliā prestari ꝛ seruiet p substitutū:sicut cleri cus q mādato superioris puta pape qui pōt p̄cipere vel ꝓpter ei⁹ nimiā reuerētiā trāsisset de minorib⁹ ordinib⁹ ad maiores. Et p ħ facit illud generale:ñ refert qd exequipollētibus fiat. Itē aliud generale nō refert a quo fiat dūmodo fiat.vt.ff.de ver.obli. l.cū seru⁹.ꝛ.l.q̄situ.ff.qđadmodū serui.amit. Aut

q̃litas seruitior̃ nõ recipit substitutuz: ⁊ tũc si ẽ iper fectus a natura nõ succedit q̃ aliud sine iniuria creditoris statui nõ posset. arg. ff. de ver. obl. l. in executionibus. ⁊. l. ij. §. ex his. ⁊. l. insulaz intra bienniũ. eo. ti. Nã ☞ctus q̃ deuenit ad casuz a quo in suo statu ꝑseruari nõ põt viciaẽ. vt. ff. de fideius. l. gñaliter. ⁊. l. vlt̃. Item eo. ti. Aut est mut⁹ ex accidenti: ⁊ tũc retinet feudũ q̃ habuit originẽ fundamẽti in psona pris ⁊ deinde in ꝓpria psona. Vñ q̃si in duab⁹ radicibus fundamentũ fortiꝰ est. Nã due ratiões potẽtiores sunt q̃z vna. vt in auẽ. de cõsa. ⁊ vte. fra. §. j. ⁊ in auẽ. itaq̃z. C. cõia. de successio: ⁊ tunc puto q̃ debeat ꝑmutari seruitiũ sicut q̃n ꝓceptuz testatoris nõ põt seruari iuxta testatoris votum tñ seruatur in simili voto. vt. ff. de vsufru. lega. l. legatũ. ciuitati. ⁊. l. legatũ de admi. re. ad ciui. per ti. ⁊ qõ nota. in. c. j. de reli. do. in cle. vnde quasi euict⁹ seruitꝰ sic ꝓcedeẽ in interesse: sed equiualentiũ seruitior̃ prestetur qõ est subtile ⁊ notabile. ¶ Ego cogitabã in suo herede vtruz patre viuo possit dici feudatarius q̃ est eadẽ persona cũ patre: ⁊ est arg. q̃ sic. ff. õ li. lega. l. si is qui duos. Per mor tẽ igiẽ patris nõ ör succedere seu acq̃rere sed retinere vt insti. de here. que ab in te defe. §. sui. ff. de liber. et posthu. l. in suis. Quia igitur habuit aliqõ principiũ ⁊ feudum est paternũ iste cãus erit similis filio emancipato q̃ postq̃z successit in feudo paterno factus est mutus qui nõ ꝓdit feudũ iã adeptum. Et si tu dicis q̃ cessat seruitiũ? Rñdeo: due sunt radices feudi. scz amor et honor. vt. s. de feudo dato in vicẽ legis cõmissorie. c. j. §. item seruitia. ⁊ hec considerãtur duplicit. s. retro facta ⁊ futura. vt. d. §. sed nec ẽ alia. Ergo si cessat vna rõ videtur tñ alie remanere. Itẽ vt dixi qõ nõ põt prestari in eodẽ recõpensabitur in equipollenti. vt. s. de inuesti. de re. alie. facta. c. j. Sed arg. cõtra. ff. õ lega. j. l. sz ⁊ si certos. vbi ör obligatio semel formata ꝑmutationẽ nõ recipit. Prior ergo rõ non placet. argu. ff. de an. lega. l. seio. nã in habẽtib⁹ successionẽ tpis diuidit̃ emolumẽtuz sicut diuiditur ꝓstatio iniuncti muneris. Finaliter igiẽ quantuz ptinet ad ꝓpriũ intellectũ illius capituli: teneo opinionem illorũ q̃ magis adherent rationi ⁊ forme inuestiture: qui cã finalis substãtia appellatur. ff. de pactis. l. iur. gen. §. qõ fere. ꝑ accursum. Alibi vocat̃ forma. vt plene nota. insti. de actio. §. itã siqs postulãte. Et saluis aliis mẽbris meis in penultimo ⁊ vltimo mẽbro distinctiõis mee. Et alias ör q̃ maior est defectus originis q̃z defectus criminis. vt nota. glo. c. j. de filijs presby. lib. vj. ⁊ sto cuz Petro de cerueto. ⁊ Ja. de belui. Bal. ll. doc.

¶ An ille qui interfecerit fratrem domini sui feudũ amittat.

SI quis interfecerit diuide capitulũ in tres partes. Primo vasallus interfecit fratrem dñi sui non tamen proditionaliter. Secundo interfecit fratrem suũ ꝓditionaliter: vel aliã felloniã commisit. Tertio peccauit in dñm. Scõa incipit in ver. sz si fratrẽ. Tertia in ver. cũ aũt. ¶ Casus. Si vasallus fratrẽ dñi sui interfecit certe nõ amittit feudum. Sz si fratrem suũ occiderit proditionaliter vel aliã felloniam ꝓmisit vt sine verecũdia in curia esse nõ possit feudũ amittit ⁊ transit ad agnatos. Sin aũt peccauit in dñm feudũ reuertitur ad dñm. hoc dicit. Super materia istius capituli dñs Jaco. de ardizo. sic ait. Si fratrem suũ proꝓriũ vel filiũ fratris occiderit vasallus feudũ amittit: aliud si fratrẽ dñi occiderit q̃ tũc feudum nõ amittit. Ja. Eteni interficiens proꝓriuz fratrẽ plus peccat in legẽ nature ⁊ in legem feudi q̃z peccat si occidat fratrẽ domini sui. ¶ Item scias q̃ infamis non debet videre faciem principis. C. de di gnita. l. ij. li. xij. Sed istud videtur irrationabile: quia magis offendit dñm qui interfecit fratrẽ dñi q̃z qui occidit illũ qui non ẽ de sanguine dñi: sed de sanguine occidentis. quod patet ꝑ accusationẽ iniuriarum. Nam de homicidio fratris sui põt dñs criminaliter accusare: sed nõ de homicidio fratris vasalli nisi tanq̃z cuilibet de populo. vt. C. qui accu. non pos. l. negãda. Dicit Joã. faso. q̃ qui fratrẽ suũ occiderit vel nepotem idest filium fratris ad hoc vt totum feudũ vl hereditatem habeat feudo priuatur. ⁊ iste non dicit plusq̃z dicat tex. Sed ratio tex. hec est quia ille q̃ occidit fratrẽ suum vt habeat totum feudũ delinquit respectu feudi. ¶ Sed illud qui occidit fratrez dñi nõ deliquit respectu feudi quia a fratre dñi nihil recognoscit. Item q̃ naturaliter plus peccat qui proꝓrium sanguinem occidit: quia tenet̃. l. pomp. de pari. ⁊ quia tanq̃z latro eum interemit neq̃z est a proditione remotũ tale crimẽ. vt. ff. ad. l. pompo. de pari. l. vtruz ⁊ ista qualitas proditionis aggrauat omne crimẽ: et proditor̃ qui hic vocatur traditor est alien⁹ ab omni facie dñor̃ũ ⁊ principũ: ⁊ nõ potest stare in curia principis. vt. ff. de excu. tuto. l. sed ⁊ miles. §. sed ignominie missi. Debaliter dici põt ꝑm Ja. de bel. q̃ vterq̃z perdit feudũ nõ ipso iure sed per sniam q̃ snia eum famosum reddit: ⁊ in curia dñi stare non põt. Unde dicit Odoffre. in summa sua titulo qui. mo. feu. amit. in vltima carta. q̃ si vasallus est forbãnitus amittit feudum. Et alꝰ ör q̃ ille qui ꝓdit famã perdit feudum. Et si hoc esset verum distinctio illius littere videret falsa cũ nemo ꝓdat feudum nisi ꝓdat ꝑ snĩam ⁊ vterq̃z ꝓdat feudũ ꝑ ipam snĩam. Sed dic q̃ imo est vera q̃ q̃n iterfecit fratrẽ suũ priuat̃ ꝓpter felloniã ꝓmissaz circa rem dñi: quia circa vasallum suum vel circa res vasalli vel circa hereditatẽ. Sz q̃n occidit fratrez dñi vt superius dixi nõ delinquit in rẽ dñi lz ei ꝑm naturalẽ rõnem maiorẽ faciat iniuriã. Sed in feudis magis ꝓsideram⁹ feudi realitatẽ q̃z affectionẽ psonaꝝ. alias sequeret̃ q̃ ille qui occidit vnũ magnũ amicum domini priuaretur feudo: qõ est falsum ⁱⁱⁱ. ¶ Unde sic concludo. aut homicida est dãnatus criminaliter ⁊ tunc perdit feudum indistincte. Aut nõ est dãnat⁹ criminaliter sed ciuiliter ꝑm legem feudi ⁊ tunc põt ꝓcedi ad ꝓuationẽ feudi si occidit frater vasalli ad hoc vt habeat totũ feudum vel hereditatem vel etiaz ad alium effectum vt in rixa dũtamen supersit cõuasall⁹ ⁊ sic sit res dñica. Sed si occidit fratrez dñi tunc non perditur ciuiliter ꝑm legẽ feudi q̃ frater dñi est oino a feudo alienus. Unde quod dixit Jac. de belui. q̃ non erant differentia est male dictũ quãtum ad processum feudi: sed est bene dictum q̃z tum ad criminalem processum q̃ vterq̃z occisor criminaliter ꝓ snĩaz condẽnatus feudũ perdit. ⁊ ista sunt bene notanda. ¶ Extra quero nunquid vasallus qui occidit seipm ꝓdat feudum? Rñdeo non q̃ anteq̃z fit mortuus nõ est dãnatus ad ꝓditionẽ feudi. ⁊ posteaq̃z est mortu⁹ bona fecerunt trãsitũ ad heredẽ. vt. C. qui testa. face. pos. l. ij. nec vlla pena iurz fere possit imponi mortuo vt. ff. de penis. l. si pena alicui. Unde conclusio est q̃ nunq̃z per culpã feudũ perditur nisi culpa lege feudali dãnetur ⁊ supersit persona que sententiam pati possit. ¶ Item extra quero nunquid vasallus qui effectus est furiosus possit ex culpis precedentibus pati sententiam priuatiuam? Et videtur q̃ sic ⁿ: quia culpa precedens non est purgata immo apud deum puniretur: cõsiderato q̃ nõ plus opatur furor q̃z mors Sed si punitur post mortẽ ergo ⁊ post furorem. Idẽ ⁊ fortius in frenetico: q̃ ille non est ꝓprie furiosus. vt nota. s. cꝑm vel abba. c. mutus. In contrariuz vr̃ q̃ furiosus processum patit̃: ⁊ multo fortius freneticus vi. ff. qui. ex ca. in pos. ea. l. fulcini⁹. §. plane. Solu. ꝓcessum ciuilez patit̃ dato curatore. sed criminalem non patitur. vt. ff. de publi. iud. l. penulti. §. ad crimen: quia in criminalibus causis curator admittitur

m ¶ Falsuz Extra nota q̃ rõne iniuriaz qs nõ ꝓdit iusfuũ nisi sit tale q̃ possit auferri nuda volũtate. vt. ff. õ adimen. leg. l. expert̃. Nota q̃ lz si interfici am fratrẽ dñi iniuria reddet ad dñz tñ nõ feci hoc respectu nec delictum meum cõcernit feudũ. ⁊ idẽ si occidã fratrem meũ nõ vasallum dñi. sed ꝓpter aliã cãm feudũ ẽ nouũ id est meũ. Sz si est paternũ tũc q̃ iõ occido ne vt agnatus succedat i feudo perdo feudũ q̃ redũdat in dñz feudi hec iniuria tanq̃ in feudi vt. ff. õ iniur. l. itẽ apud labeonẽ. §. interdum. ⁊ hoc si agatur ad ꝓpriationẽ ex lege feudoꝝ. tñ lata snĩa criminali alia ratio pactum reformat idest i dignitas ⁊ in famia vt. ff. õ re iudi. l. infamibus cũ simi libus.

n ¶ q̃ sic. Adde tex. singulare in. l. fi. §. sed cũ antigtas. C. de curato. furio. est tex. q̃ furiosus põt exhedari ⁊ sic intelligit̃ de cul pa ꝓmissa. aũ furorẽ de hoc late notaui in tex. ff. õ curato. furio. in. l. sed de eo q̃ fecit vide q̃ dixi in recollectis. l. furiosum. C. q̃ testa. fac. pos. And. barba.

vt accessorius.vt.C.de aucto.prestan.l.clarum. Sz non tãq3 fundans iudicium qz regule iuris non patiuntur quẽ per administratorẽ criminaliter condẽnari:vt plene no.ff.de procu.l.seruũ quoq3.§.publice cum sua materia.Et idez forte in frenetico vel venenato si propter venenũ ad tẽpus est ablatus itellectus.¶ Concluditur ergo q ciuiliter ō eo quod cõmittit ante furorẽ cõdẽnatur:sed criminaliter nõ sed de eo quod facit in furore iõ non punitur qz exilium mentis patitur.vt.ff.de officio.presi.l. diuus. Bal.

Non cogitur. Casus.Bar regula h videlz q vasallus non cogit se offerre dño tamẽ domino cogitur seruire si potest hoc dicit.¶ Oppo.z respondẽ vt dixi. s.hic finitur lex coz.§.ad hec.z facit.s.si de feu.fue. controuer.c.z si vasallus.z.c.licet.Ja.bel. dicit q oblatio est necessaria in quattuor casibus.Prio ad debiti liberationẽ.Secũdo ad vsure currentis prohibitionẽ.Tertio ad pene euitande cõmissionem. Quarto ad more purgationẽ.vt.C.de vsuris.l.acceptam.per Jaco.de are.z Ly.Sed ad euitandam interpellationẽ seu preueniendã nõ est necessaria oblatio vt hic z in similibus superius allegatis.ff.quoz lega.l.j.§.j.¶ Extra qrit debitor ꝓmisit mihi solui vsq3 ad.x.dies z postea qñcũq3 iterpellauero eũ mõ qrit vtrũ isti.x.dies interpellant pro hoie:Et videtur q nõ qz non est prefixum certum temp9. argu.ff.siquis cau.l.z si post tres.Sed contrariuz sentit glo.ff.de verbo.obliga.l.cum stipulatus sim mihi a ꝓculo.¶ Quero si debeo tibi decem pure z tu ꝓmittis nõ petere vsq3 ad pascha:vtrũ dies interpellet ꝓ homine:Et breuiter dic q nõ.vt no.ff.de pac.l.si vn9.§.j.Bal.

¶ De vasallo q cõtra ꝓstitutionẽ Lotharij beneficium alienauit. Rubrica.

Si vasallus. Diuide in duas partes. Primo in quãtũ puniat vasallus q feudum alienauit.Secundo an liceat vasallo feudum refutare.Secunda incipit in.§.q si noluerit.¶ Casus.Si vasallus beneficium alienauit:querit in quãtũ puniatur:Respondet q aut in totũ alienauit z perdit totũ.Aut pro pte z pro parte perditur.Et ideo si contra vnũ dñoz fecit felloniam perdit feudu3 pro ea parte qz z refutare pt feudũ pro parte vnius dñoz quinimo refutare sibi lz et sine voluntate dñi.z post refutationem nõ tenet sibi seruire:sed non licet sibi postea dñm offendere.h. dicit. LOCUTA CONSTITUTIONE. id est contra naturaz feudi scilicet sine cõsensu domini.nam hoc est prohibitum per constitutionẽ Lotharij.Et no.q ante legem Lotharij feudum poterat vendi si vasallus nõ habebat propriũ vnde possit satisfacere debitis.j.parte sibi retenta. Hodie vero non quia constitutio Lotharij simpliciter prohibet nisi per statutum ciuitatis hoc esset p missum:quod tamen statutuz non valet in rebus ecclesiarum vt extra de constitutio.ecclesia sancte marie.Credo etiam q legatus de latere nõ posset hoc permittere.vt.ff.quod vi aut clã.l.prohibere.§.plane.SI TOTUM. Sed quid si dubitatur quid z quantũ sit feudum:nunquid dominus tenet ostẽdere qztitatẽ eius an vasallus:Rñ.dic vt no.s.si de feu.ꝓtro.fue.c.vasallus. Ja.de ardi.dicit q quidã dicunt q presumitur totum esse feudum. Nam presumptio est pro domino cum constet illum esse vasallum.Item indefinita z incerta possessio equiualet vniuersali:nisi vasallus ostẽderit fines agri quos ostendere tenetur.quia ex quo titulum possessionis cogitur dicere propter fundatam intentionem aduersarij ergo z probare:z dubia probatio non releuat eum.z fuit questio pyl.fm Ja.predictum in tiũma in ti.qui.mo.feudum amit.sub rubricella si dubitatur quid z quãtum sit feudum. Vel dic aut agit dominus contra vasallu3 z dominus probet. Aut vasallus contra dominũ z vasallus probet.qz semper actori incũbit onus probandi.vt no.ff.depositi l.j.§.siquis argentum.z.l.qui accusare.C. de eden. Aut agunt contra tertium z eadem regula seruanda est qz semper agens debet probare intentionem suam concludenter z clare.vt no.de nego.gest.l.põponius scribit.Et sicut causa est concludenter probanda:vt no.Inno.extra de pri.cre.c.ex parte abbatis se.Ita z res.vt.ff.de rei vendi.l.si in rez agat aliquis. SI PARTEM.partem probare debet.Pone q dominus concessit mihi in feudũ quẽdam fundum z pars tantum pertinebat ad eum: alienaui partem ad eum non pertinentem:nunquid illa pars reuertitur ad dominũ:Respondeo sic.vt.ff. de dona.cau.moz.l.qui alienam z.l.si alienam.Sed quid fm Pe.de cer.z alios qui tenet quod hodie ō rigore legis imperialis totuz perdatur:Et videtur q non perdatur qz re vera sola pars dñi erat feudũ z in ipsa non est facta alienatio argu.ff.de rebus eorum.l.magis puto.§.si fundum. Contrarium dico quia vnus contractus est.argu.eorum que notãtur ff.de rei vendi.l.marcellus circa quem nisi insolidũ peccari non potuit propter indiuiduum eius cõtextum.ff.de verbo.obliga.l.eadem.§.cato.z.l.j. in fi. ff.de penu.lega.Solu.in ista materia sic distinguo. aut vasallus alienat in contemptum domini z tunc totũ perdit qz in totum offendit relatõne facta ad psonam domini.Aut non incõtẽptũ dñi sed ex necessitate rei familiaris domino absente z tunc pdit partem tantum quã alienauit vt hic.Idem si est talis psona cui liceat ius ignorare vt miles z mulier. Maz tunc non perdit nisi partem tantũ quã alienat i qua proprie est delictũ alienationis. Non enim licet eis ignorare iura contractus cui alienãdo sponte propria renũciauerunt vt institu.de vsufruct.§.finitur. Sed aliam partem non perdũt qz licet eis ignorare iuris seueritatem.Sed de equitate canonica vt alias dixi istud capitulũ est approbatũ simpliciter ideo sola pars alienata perditur.vt no.extra de feu.c.j.in nouel. AD DOMINUM REVERTITUR. De hoc alias dictum est:vtrum reuertatur ad dñm an ad agnatos.Et distingue.Aut in cõcessione dictũ est q de vno ad altez reuertat:z tũc reuertit ad agnatos ex pacto.Aut nihil ẽ dictũ z tũc aut alienauit cũ ꝓsensu dñi z reuertit ad agnatos: Aut sine ꝓsensu z tũc refert:aut alienauit dolo malo vt inferret preiudicium agnatis:z tũc aut loquitur in vita alienãtis z liberoꝝ suoz z preiudicat agnatis.z tũc aut loquitur in vita alienãtis z liberorũ suoz z preiudicat agnatis qz interim respectu agnatoꝝ nulla fraus est argu.C.cõmunia de le.l.fi. §.sin autem ob auaritiã.z.ff.que infrau.cre.l.ait pretor.§.si conditionalis.z facit quod no.j.titu.j.c.j. Aut postq3 decessit sine herede z nõ ꝓiudicat agnatis.Si autẽ fecit alienationẽ nõ vt fraudaret agnatos sed ꝓpter necessitatẽ rei familiaris tũc feudũ est perpetuo aptũ dño nũquã ad agnatos reuersurũ nisi agnati redimant fm formã.c.j.s.qualiter oli feu. alie.po.z adde q plene dixi supra si vasa. feu. priue.c.j.Adde q tex.z glo. vidẽtur variare. Nã dicit tex.s.q.mo.feu.amit.§.itẽ si fuerit.q si vnus fratrũ inuestiturã accepit ꝓ se z fratre:deinde cũ fratre diuisit:deinde plus parte dimidia ei9 qõ ꝓ diuiso habere debebat obuenit ei vendidit z sine herede legitimo decesserit feudũ reuertit ad dñm z nõ ad fratrẽ.Sed ibi ideo qz ī pte vẽditoris alter frater nullũ ius habebit.vñ dici põt q sit duo feuda separata. vt.ff.de duobus reis.l.reos.§. cum in tabulis.

o¶ Annibilati. Jn obligatõibus aũt q̃ recõtrahuntur nõ hz locũ pnia qz nõ est res itegra: vt dicit alibi bu. etiã si interueniat icontinẽti. vt.C. de cõtraben. emp. l. non idcirco vbi vni tãtuz penitere non lz. ⁊ vide.ff.ỡ ꝟb.obli.l.a titia.§.fi. Et nota q vasallus feudat⁹ põt renũciare vasallagio. sec⁹ in vasallo ñ feudato qui nõ ẽ bõ dñi sui ex origine. vt.ff. ad muni.l.assumptio. ⁊ l. fi.⁊.C.ỡ agri. ⁊ cen.l.si coloni.⁊.l.j.C.si curialis relict.ciui.lib.x.

p¶ Rubrica. Jlõ alienat q dũtaxat administrationẽ cõcedit vt.l.i suis ỡ li. ⁊ posthu. Jtem in hñtib⁹ simbolũ ⁊ in recõiũctis facilis est translatio. vt hic.ff.de beredi.isti.l.ex facto etiam agitatum.

⁊.ff.de lega.j.l.plane.§. si coniuncti. ⁊ glo. appellat istud feudum nouum tamẽ re vera sunt duo feuda separata inter que non habet locum ius accrescẽdi. vt s.q feu.da.po.c.j.§.sinautẽ. ¶ Quare autẽ dicit ibi sine herede: Dic vt ibi no. Sed in.§.hoc quoqz.s.de suc.feu. dr̃ q̃ si frater me⁹ alienauit partẽ suã feudi ⁊ mozit̃ sine herede masculo feudũ reuertitur ad me. sz quõ reuertit̃ ad me imo reuertit̃ ad dñm. Sz glo. ibi soluit q̃ ibi alienauit p libellũ ⁊ licite ꝟm illa tpa. vñ finito iure alienatiõis reuertit̃ ad agnatũ morte nõ fellonia qz ibi nulla fuit culpa. Sed in.c.si vasallus q̃ fuit prima cau. bene. amit. tex. dicit q̃ si vasa. ꝓtra cõstitutionẽ Lotha. feudũ alienat ad dñm beneficiũ p tinet. ⁊ reddit rationẽ: qz dñm contemnere videt̃: ex quo sequit̃ q̃ dñs dz habere sue iniurie vltionez. co. ti.§. deniqz. Aduerte qz glose qñqz dicũt q̃ illud.c. fine.§. si vasallus. dz itelligi in beneficio nouo. quod nõ respicit agnatos sed descẽdentes quib⁹ ꝓiudicat delictũ parẽtis. Secus esset in feudo paterno. nã tũc alienatio nõ prciudicat agnatis. hoc tenet gl. p̃cise firmando in.d.c. hoc quoqz. Sed Pe. de cer. ibi tenet indistincte q̃ feudũ paternum cõtra cõstitu. Lotarij ⁊ Fede. alienatũ reuertat̃ ad dñm ⁊ non ad agnatos sed Ja. de bel. in. di.§. itẽ si fuerit. tenet q̃ feudũ paternũ reuertat̃ ad agnatos: ⁊ q̃ ipi agnati p̃ferantur dño: ergo dñs nõ habet sue iniurie vltionẽ. quod est cõtra rationẽ littere. Pro Ja. de bel. facit. s. qualiter olim feu. pote. alie. c. j.§. fi. vbi expresse dicitur q̃ agnati preferuntur dño. Dic vt ibi dixi. Jtez facit ꝓ eo. s. si de feu. fu. cõtro. c. titi⁹. vbi dicit̃ q̃ agnatus reuocat partẽ alienataz ⁊ q̃ reuocare potest statim si alienans hz liberos. sed si nõ hz non potest reuocare nisi eo mortuo. Solu. põdera verbũ contemnere. qõ est in textu dicti.§. si vasallus. q̃ illud verbum tollit contrariũ. nã alienatio que fit agnato licz remotiori nunqz videtur fieri in cõtemptum domini imo quo ad dñm licite fit. vt.C. de fideicom. l. voluntas. sed quo ad agnatos ꝓximiores fit illicite quia ipi proximiores agnati reuocant seruata distictione illius. c. dic vt ibi. ⁊ ex his est satisfactum circa intellectuum textuum. Ex his apparet q̃ztuz perdatur ⁊ cui applicetur. QUJA ET VASALLUS. Nota q̃ vasallus potest renunciare feudum rectuz ⁊ simplex inuito domino. Et ratio est: quia dãnuz est reale qõ consuetudine introducitur non psonale. Jtem qz vasallus non obligatur precise sed causatiue. s. si vult retinere feudum non precise. Jtem seruitia sunt onera personalia propter rem non simpliciter Sed si feudũ non est simplex sed datum ad certum seruitium tunc ꝓpter formam inuestiture omnino cogeretur vasallus seruire. C. de act. ⁊ obli. l. sicut ꝟm Jaco. de bel. ¶ Sz quid si est apposita stipulatio? videtur quod nunqz habet locum penitentia. C. de rerum permu. l. ex placito. Jn contrarium videt̃ q̃ istud non est vi. penitentie sed vi rei mortue. i. feudi annibilati⁹. Bal

¶ De alienatione feudi paterni. Rubrica⁹.

ALienatio. Diuide i tres partes. Primo ꝓhibetur vasallus feudũ alienare etiam voluntate domini agnatis nõ consentientibus. Secundo ꝓhibet̃ inuestitura fieri in filiam agnatis non consentientibus. Tertio permittitur alienatio inter agnatos. Secunda incipit in §. nec in filiam. Tertia in.§. ⁊ licet. ¶ Casus. Vasallus feudum paternum etiam domini voluntate alienare potest agnatis non consentientibus. Nec etiaz potest filiam suam inuestiri facere a dño agnatis non consentientibus nec ratum habentibus. Sed agnatis licet alienare ⁊ ad libellum dare: nec dicetur libellus sed quasi refutatio erit. h. d. facit quod no. extra de preben. c. extirpande in nouel. ET JAM DE VOLUNTATE DOMJNJ. Nota q̃ voluntas dñi nõ ꝓiudicat agnatis nisi ipi agnati ꝓsentiãt. TREUERSUM. Nota q̃ consensus agnatorum vltimozum non prciudicat priozibus. requirit̃ ergo ꝓsensus agnatoruz qui sunt proximiores qz illi habẽt ius reuocandi. NEC JN FILJAM. Nota hic expressiuz qcquid dicatur alibi q̃ dñs in p iudicium agnatozum non potest facere gratiam femine in feudi successione. RATUM. Nota q̃ ratibabitio confirmat id quod ipso facto nullum fuit. Dicit Archi. q̃ si auctozitas ep̃i que dicitur inesse statuto per capitulum facto a principio defuerit q̃ eps ratificando statutũ capituli illud non cõfirmat. de ver. signi. constitutionem. li. vj. qz est indiuiduuz oñe qõ requirit̃ ad solẽnitatẽ⁹. TAGNATOS TAM TUM. Nota q̃ inter agnatos scilicz inter seipsos ẽ licitum q̃ inter extraneos non sic liceret. C. de fideicõmis. l. voluntas. Jntellige tñ q̃ agnatus vlteriozi agnato nõ potest alienare in prciudiciũ agnati proximiozis. tamen si alienat non reuocatur nisi alienante mortuo sine herede: vel restituto ꝓcio vt. s. si de feu. fue. controuer. titius. ⁊ plenissime de ista materia notaui. s. de alie. feu. c. ⁊ si cliẽtulus.§. penul. ¶ Extra nota q̃ si rex concedit mihi castrũ nomine ⁊ iure antiqui feudi possidendũ q̃ licet sit nouum feudum assumit qualitatem feudi paterni. ar. C. de oĩ agro. deser. l. quicunqz defectum. li. xj. ⁊ sic poterit alienari in ꝓximos agnatos: quia dicitur vnum ⁊ idem. ff. de in ius vocan. l. ij. ⁊ nota. in. l. ij. C. qui eta. li. x. quod est nota. ET SJ LJBELLUM. puta forte inter eos conuenit q̃ vnus eorum teneret feudum in se heredesqz suos sine aliorum contradictione annuatim certum quid alijs dando. SED QUASJ REFUTATJO. vnde mortuo eo sine liberz̃ deuolnitur ad agnatos ⁊ non ad dñm. j. de eo qui fi. fe. ag. c. tres erant agnati. ⁊. s. an viuentis vas. feu. c. titius. al's est sub ti. fi de feu. fue. contro. Adde colligit hic Ja. de bel. duo notabilia. s. tractata videlicet nota. in prin. c. q̃ non licet vasallo alienare feudũ etiam consentiente domino agnatis non consentientibus. vt. s. qui. mo. feud. amit. §. ꝓterea. ⁊ de alie. feu. c. ⁊ si clientulus. Nota etiam q̃ non potest vasallus filiaz facere inuestiri non consentiẽtibus agnatis. vt. d. ti. de feu. suc. §. hoc quoqz. Ja. bel. ¶ Quero hic q̃ vasallus refutauit feudũ dño ad quos redeat feudum? Respõdeo ad agnatos vel ad fratres: ⁊ non ad dñm vt in.§. si vero contigerit inti. hic finitur. l. deinde incipiunt constitu. regni. Non ergo prciudicat agnatis nisi viuente vasallo et eius liberis. vt. j. de capi. extraor. §. beneficium paternũ ꝟm Ja. de ardizo. in sũma. Et nota mirabile q̃ si vasallus alteri infeudauit potest feudũ refutare in prciudicium eorum quibus feudũ dederat. vt. s. qui. mo. feu. amit. §. rursus. ꝟm odof. qui ita notat in tit. qui. mo. feu. amit. ver. vnde cima causa est. sed quomodo itelligitur ista littera in eo q̃ dicit de refutatione? Rñdeo q̃ refutat in manibus domini. Sz si refutat in manib⁹ alterius q̃z domini a quo tenebat: ⁊ dño ignorante non nocet nisi sibi. vt notat Hostien. extra de consti. c. in ecclesiarũ in fi. Adde q̃ Ja. de bel. sic dicit. ¶ Queritur quid si vasallus refutauit feudum domino an agnati possint statim reuocare? Glo. respondet q̃ non eo viuo arg. s. si de feu. fuer. controuer. ca. titius. ⁊. s. qualiter feudum olim pote. alie. §. porro. s. per quos fiat inuesti. §. sed si res. Credo q̃ statim possit reuocare quia cum vasallus feudum renũciat perdit oẽ ius suum ⁊ nulle reliquie feudi remanent apud eum ergo p̃ uenire debet ad proximiorem agnatum ar. s. de vas. qui interfe. fratrem domini sui. c. j. cũ cõcor. facit. ff. de assig. lib. l. idẽ erit. §. fi. Ja. bel. Pe. de cer. format eandem questionem ⁊ ait. Sed quid si ille q̃ habebat

q¶ Solẽnitatẽ. Jurisditio est indiui/dua q̃ ẽ tota i toto territorio ⁊ tota in q̃libet eius pte cũ etiã i ãgulo possit tota exerceri. ⁊ idẽtenet Bar. in cõ silijs q̃ siue iurisditio cõcedat̃ in psonis siue in territorio sit indiuidua. Sed vbi pcedit̃ psonis nõ transit cuz territorio qz ei nõ coheret. Si autẽ cõcedit̃ in rẽ vt in ciuitatibus ⁊ castris tũc trãsfit cũ eo si castrũ alienatur nõ si vna domũ ẽ gd vniuersale. Jdoro etiã psonalis potest alienari i p̃sortem qz substantia iurisditois est vna ⁊ eadẽ ãpliatũ sit exercitiũ per cessionez. l. j. C. si socio ꝓperial. liber. Jtẽ q̃ si caducũ accrescit ergo eidẽ potest edi ꝟm Bar. ⁊ ptz in c. nostro.

feudum paternū refutauit ipso dño nūquid poterit dominus retinere sibi? Glo. antiqua dicit q̄ sic licz agnati nō consenserit. vt. s̄. de succes. feu. c. j. §. hoc quoq;. Sed quomodo factū refutantis poterit p̄e iudicare agnatis qui nō consenserunt saltē post mor tē refutantis. ar. dicti. §. hoc quoq;. t. j. de eo qui fi nem fe. agna. c. j. Ubi dicit q̄ iste qui omnino refuta uerit solum repellit. P̄de. de cer. Tu dic q̄ glo. ē ve ra viuente refutante t eius descendētibus q̄ refu tatio habet in se consensum q̄ ille cui refutat habe at illa commoda que posset habere ipse cedēs. sicut dicimus de habente libellū vel p̄cariā qui ingre ditur religionē vel aliū locū ad quē plene se trās fert t se dedicat. vt no. C. de sacrosan. eccl'. auē. ingressi. xxvij. q. j. c. vt lex continētie. ¶ Porro in feudo cū decedunt sine herede agnati veniunt tali ratione q̄ talis refutatio licita est: t ideo donec duraret ius re futatoris durat ius acceptatoris. ff. de le. ij. peto. v. p̄edium. ff. de pigno. l. lex vectigali. Illud cōstat q̄ quis nō potest renūciare in p̄eiudicium tertij. vt. ff. quēadmodū serui. amit. l. si partem. t. ff. de bonis li be. l. liberto octoginta. ¶ Quero hic: pone q̄ tres sunt fratres vnus donat alteri partē feudi: tandem donans monachat': queritur an solus donatari⁹ ha beat feudum ingressi: an vterq;: respondeo videtur q̄ solus donatarius per tex. istius. c. In contrariuz videtur. P̄rimo per regulam resoluto iure datoris t c. Secūdo quia ius spei alius alij tollere non po test. Tertio q̄ sicut se habet remotior ita t iste in p te que alium tangit: sed alienatio facta remotiori ex piraret ergo t nūc expirat. Nā nisi cesset potior suc cessio non potest ius tertij fieri deterius. ff. de aqua plu. ar. l. si autem. §. plures. ff. de serui. rusti. p̄edio. l. per fundum. Nā q̄ō omnes tangit t c. C. de auē. p stan. l. fi. Item ista donatio videtur fieri in fraudem fratris p̄teriti t sic ei non p̄eiudicat. ff. si quid in frau. patro. l. minus. Sed cuz iste non esset alias do natarius nisi quia destinauerat seculo renūciare ma nifesta fraus est: t ideo rescinditur. Item per mona chatū aperitur oībus edictū: ergo simile est quando p̄teritione omnibus edictū aperit' t etiam inuito p̄terito. ff. de contra ta. l. si post mortē. §. fi. ff. si ta bule testa. nulle ex. l. j. in fi. ff. de libe. t posthu. l. fin. Item quando cogitatio p̄eu enit actū videt' i frau dem factū. ff. so. ma. l. filie mee. ff. de manu. l. qui pe ne. ff. qui t a quibus. l. quesitum. Item t cōtra men tem primi parentis: qui sibi t suis heredibus pari i tentione prospexit. nec fuit de intentione ei⁹ q̄ vn⁹ supplantaret alium. vt. s̄. de duobus fratribus a ca pitaneo inuestit. c. j. Item tex. est. s̄. de eo qui arma bel. depo. c. j. vbi dicit q̄ dñs. s. in feu. nouo: vel a gnatus. s. in patrono. t ista dictio agnatus est inde finita ergo equipollet vniuersali. q̄ par est ratio et conditio contentorum. Adde quod dixi de aliena feu. c. j. §. sed t res p̄o ista. q. t per quos fiat inuesti tura. s̄. t c.

¶ Conti nētie. Extra no. q̄ refutās ius sibi quesi tum videt ip sum cedere se cus in iure q̄ rendo: q̄ tūc videtur nolle aegrere. si tā tum p̄ecium recepit p̄o re futatione pos sidere videt. vt. l. si pecuni az. §. fi. ff. siqs omissa cau. te sta.

Inter dominum Si inter domi nū t vasallum est contentio de beneficio coram paribus debet dif finiri. Verūtamen si vasallus petit a domino p̄ius de suo recto feudo quod ab eo habet sine cōtrouer sia debere inuestiri audiendus est. sed si nihil habet ab eo p̄o feudo de quo non sit controuersia debet p̄imo tota causa diffiniri coram paribus. hoc dicit Nota ergo hic q̄ quotiens est controuersia iter do minū t vasallum de feudo: siquidē dicit se vasallus de eo feudo de quo est controuersia non dz inuesti ri nisi causa sit finita. Si vero dicit se vasallum etiaz de alijs feudis: aut de his de quibus dominus nō refert controuersiam tunc de eis debet statim inue stiri scilicet de quibus non fecit controuersiaz. Aut etiam de alijs fecit controuersiam tunc de nullo de bet inuestiri nisi omnis causa sit finita. vt hic. Vel dic q̄ alia est intentio istius. c. s. q̄ inuestitura verbalis debeat omnino fieri. sed inuestitura realis nō debe at fieri lite pendente sup eo feudo de quo lis pendet nimirū q̄ lite pendente non debet reus cogi ad tra dendum. vt. C. de excep. rei iudi. l. nimis propere. t ff. de re iudi. l. si cū nulla. Sz inuestitura verbalis iō fit quia per eam pares cōstituuntur in quasi possessi one iurisditionis cum aliter non appareat q̄ domi nus habeat pares nisi per hoc signū verbalis inue stiture. Et si ꝓnūciarent se esse iudices nihil consti to de parilitate sentētia nō valeret. Non enim sunt sicut alij ordinarij: q̄ p̄o alijs ordinarijs p̄esumit' Sed isti licet sint ordinarij tamē non habent territoriū ideo rediguntur ad instar alioz delatorū q̄ non possunt p̄onūciare se esse iudices nisi constito p̄ius de iurisditione eorum. Nam iurisditio est de fundamentis. vt no. extra de eo qui fur. ordi. susce. c. olim De hoc dixi de controuer. inter vas. t ep̄um. c. j. De iurisditione autem dixi supra de inuesti. in ma. facta c. fi. Bal. tc.

Non est consuetudo Casus. De felonia aut de infidelitate ꝑm consuetudinem mediolanē. nō fit pugna. sed ꝑm. L. lombar. sic. hoc dic Gl. hic circa pugnam tangit tria puncta suppositā con suetudine lombardorum. P̄rimo vtrum fieri debe at per p̄incipales personas? Et dicit q̄ sic nisi ex cā fiat per campiones: t ego dixi alias q̄ pugna est ad instar torture iō glo. vera. Scōo quib⁹ armis debe at fieri pugna. Et dicit q̄ armis militaribus nō fu ste vel lapide. Tertio an vasallus possit p̄ouocare dñm ad pugnā sup infidelitate: t determiat q̄ sic. t dic vt plenissime notaui. s̄. de pa. tenen. §. si quis hominem.

Si a morte Si vasallus non liberauit dñz a morte cū potuit feu dum amittit. Sed si eū a piurio liberare potuit: t ñ fecit nō p̄dit feudū. h. d. ¶ No. q̄ piuriū nō ꝓtinet' appellatōe mortis. ¶ No. q̄ vasallus nō dz solue re debita dñi. ¶ Quero: an ille q̄ nō p̄ōt soluere in termino quo iurauit peccet. Tex. cum gl. videt' h q̄ sic. Sed dic q̄ hic loquitur quo ad legē fori nō quo ad legē poli. Vel dic vt. s̄. si de feudo fue. cōtro. ca. lz vas. t facit. l. pe. ff. de iure dotium.

¶ De capitulis corradi. Rubrica.

Hec sunt capitula. Hi ui de i quattuor p̄tes. P̄rīo quo tēpore vasallus vel eius heres debeant petere ve terem inuestituram. Secūdo ꝓhibet' feudi alienatio. Tertio quātū vasall⁹ debeat dare dño in adiutoriū si nō vadat cū eo in exercituz. Quarto an ecclesia priuet' feudo pp culpā ꝑlati. Secunda ps incipit in. §. preterea. Tertia. in. §. similit'. Quarta in §. iterum. ¶ Casus. Si vasallus vel ei⁹ heres infra annū t die veterem nō petierit inuestituram a domio vel eius herede amittit feudū. sed mediolani non ser uatur. hoc dicit vsq; ad. §. preterea. Opp. s̄. quo tpe miles. c. j. So. ibi speciale in milite. ¶ Et nota q̄ cō suetudine mediolañ. nō obstantz. l. corradi seruatur t seruari debet mediolani. t ratio colligitur ꝑ no. ff. de le. j. l. de quibus in fine. ¶ Extra q̄ro nunquid si consuetudo ꝑscripta tollit' per legē supueniētez pos sit iterato p̄escribi. Rñdeo aut illa ꝓsuetudo ꝓtine bat olim ius cōmune t pōt tunc p̄escribi tanq̄z ius municipale. Aut continebat ius municipale t tunc secus. vt. ff. de sepul. vio. l. iij. §. diuus. t. l. fi. C. de te sta. Et ratio diuersitatis est: quia in primo casu erat potius obseruantia iuris communis tunc vigentis

qz consuetudo: vt eleganter no. in. c. j. de cõsti. li. vj.
¶ Quero nunqd in dubio feudũ simpliciter concessum psumatur ꝓcessuz vt fiat fidelitas? ⁊ videtur q ñ quia qõ simpliciter dico nullo addito dico. vt. ff. de publici. l. de precio. Contrariũ dicit glo. ⁊ bñ semper enim presumendum est feudum esse frm suá propriá naturá nisi eius alteratio probetur vt. s. quid sit inuesti. c. j. §. fi. ¶ Quero qd est fides: respondeo Tullius in libro de officijs. Fides est dictoꝝ cõuentoꝝq cõstantia ⁊ veritas. Idé in libro de amicitia. Nihil stabile ẽ qõ ifidũ ẽ. Nõ certe maxia ps materie feudoꝝ oñdit: qz pp ifidelitatẽ amittit feudũ si dño plz. Sz si dño ñ plz nõ amittit. ar. ff. de le. j. l. si fu? pluriũ. §. si qs ante. Sic ⁊ volente creditore pena cõmittitur ⁊ nõ eo inuito. vt nota. ff. de transac. l. q fidem. EJUS HEREDEM. Adde q filius presumitur heres in recipiẽdo: sed nõ in prestãdo. vt nota. ff. solut. mat. si cum dotem. §. transgrediamur.
¶ Quero igitur vtrũ filio vasalli currat ánus anteqz se immisceat hereditati? ⁊ videtur q non qz superior littera dicit eius heres. qõ verbũ qztuz ad onera hereditaria: significat imixtionem. vt. C. si vt se abhere. ab. l. j. Ergo ille qui dicit filiũ priuandũ per lapsum anni ⁊ dici dz ꝓbare imixtionẽ precessisse vl q maliciose distulit imiscere. vt. C. ad sill. l. penul. Itez debet probare scientiã qz in facto alieno presumitur ignorantia. vt. ff. si cer. pe. l. eius q in' prouinciam i fi. ⁊ in. l. vltima. ff. pro suo. Scientiã dico feudi. Itẽ scientiá paterne mortis. vt. C. de capti. l. nec nos. lz eñ filius etiá ignorás sit suus heres ⁊ necessari? de iure ciuili quo ad ipam simplicẽ suitatẽ non tñ quo ad hereditaria onera. vt. ff. de le. j. l. nam neqz emancipat?. Bal.

r ¶ Qõ nõ. Idé ten. Joá. an. in additio specu. in ti. de feu. in secũda colr. ⁊ refert dy. ita cõsuluisse. an. bar

Preterea. Si vasallus feuduz alienauit domin? poterit reuocare feudum nulla prescriptione obstante. h. d. In isto. §. sũt due glose multũ notabiles. Pria glo. disputat vtrũ feudatari? possit infeudare? Et finaliter determinat q sic: ⁊ bene dũmõ infeudet bona fide sine fraude et equali vel meliori: ⁊ gl. est clara iõ non transcribo eaz ⁊ hoc in feudo seculari. sed in feudo ecclesiastico forte non põt infeudari per primũ feudatariũ nisi de cõsensu prelati fauore ecclesiarũ. ⁊ qz qõ oẽs tangit ꝛc. C. de aucto. prestan. l. fi. de aqua plu. ar. l. in ꝓcedendo. vt oĩs amputetur occasio malignádi. l. imperialez. §. calidis. vbi vide. j. de probi. feu. alie. per Fede. ⁊ vide per hoc ne rei dom. vel tẽpl. l. vniuersas. Tu indistincte tene gl. qz diuersa sunt dñia. vt not. in. l. ij. C. vbi in rẽ actio. ff. de ꝓtrahẽ. emp. l. qui tabernas. In istaretiã glo. disputatur vtrũ feudatari? habeat vtile dñiuz? p pro firma conclusione tenẽdum ẽ q sic. Vñ in libello põt dicere rem ad se iure dñy ptinere ⁊ hoc probat vrgens disputatio. Má si nõ hz vtile dñium nõ haberet rei ven. sed cõfessoriã q̃ pro seruitute vsu fructus daf qõ est falsum ⁊ ab oĩbus reprobatuz. vt s. de inuesti. de re. alie. fac. c. j. §. j. Ad hoc etiam facit no. in. l. j. in prin. ff. de eden. in glo. magna. vbi dicit q rei vendicatio sine dñio nõ est nisi qñ agereť ex iure cesso. vt no. in. l. vl. C. de here. vẽdi. ⁊ p By. i. c. possessor de re. iur. li. vj. ¶ Quero si ẽ appositũ pactũ expressum de non alienando an habeat locũ gl. q̃ dicit infeudari posse? Rñdeo nõ vt pactũ aliqd opetur. vt no. ff. si qs caut. l. fz ⁊ siqs. §. q̃sitũ i fi. gl. Itẽ qñ ꝓhibitio noua adijciť ꝓhibitioni veteri ⁊ habeat ápliare sicut dicim? ecõtrario in ꝓmissiõe: vt notãt doc. ff. de no. op. nũ. l. j. §. itẽ nũciatio. ⁊ in aue. de aliena. et emphi. §. sanctissimas. col. ix. Alia glo. disputat vtrũ ista verba. nulla prescriptõe obstãte ipedidiãt cursuz prescriptiõis lõgissime? ⁊ breuiter gl. cõcludit q nõ r p regulas generales q̃ habenť. C. de prescrip. xxx. an. l. sicut. ⁊. l. oẽs. s ¶ Quero ergo si h verba proferũtur a statuto ciuitatis. verbi gratia dicit statutum q instrumentũ publicuz mandetur executioni non obstante aliqua prescriptione? Respondeo istud statutum non potest intelligi q remoueat prescriptionez longi temporis: que non habet locum in actionib? personalibus nisi in vno casu. vt. C. de vsufru. l. coꝛruptiouez t. ergo vt aliquid operetur debeat intelligi q remoueat prescriptionem longissimi temporis. xxx. vel. lx. an. ⁊ vide quod not. C. ne rei dom. vel temp. l. vniuersas. ⁊. C. de decu. l. si quis decurio. li. x. ⁊ de metalis. l. fi. ⁊ de fun. limi. l. fi. cum multis si. ibi allegatis. li. xj. ¶ Quid si ista verba proferunť a contrahentibus vel a testatore qui iussit solui nulla prescriptione obstante? videtur q indefinitum extẽdatur. l. quod si nolit. §. siquid ita. " Sed Bart. dicit q huic exceptioni cum sit mere odiosa nõ potest renũciari. Ita no. spe. ff. de vsuca. l. j. ⁊ de le. j. l. nemo potest. Sed quid si ista verba ponerent' in rescripto vel ꝓuilegio. Dic vt no. C. de sacrosá. eccle. auẽ. actiones.

t ¶ l. Comuptioné. Vide bar. in. l. cũ satis hic allegata ⁊ qui remi si Ang. in. l. si qs. C. de decurio. li. x. dixi i Rubrica ó cõstitutio. and. barb.

Similiter. Casus. Miles vasallus non iuit romã cuz rege: vl ad hostes: queritur quod auxilium domino prestare debeat quia non vadit cum domino? Respondetur q in Lombardia de modio soluere debeat denarios xij. in Alamania vero tertiam partem fruct? eiusdẽ anni. h. dicit. ABJUTORIUM. No. q adiutoꝛium ⁊ quale debeant facere vasalli dominis suis ⁊ ad aliud charitatiuum subsidium non tenẽtur eis puta quando maritat filiam vel ducit vxoꝛez nisi super hoc esset specialis consuetudo. nam quod ó vno dicitur de alijs prohibetur. arg. l. vltima. C. ó pac. conuen. ¶ Item no. pro varietate locoꝛum aliqui variari quia lex sic disponit expresse. Item sume hic argu. q lombardi plus abundant i pecunia qz theutõici. SOLÃMODO. EJUSDEM argumen. q non possit imponi collecta ratione fructuum nisi dũtaxat respectu fructuuz illius anni. ff. de vsufruc. l. pendentes. §. siquid cloacarij. ¶ Op. de. l. imperialem. §. finitur. j. de probi. feu. alie. p Fe de. So. vt in glo.

t ¶ l. Comuptioné. Videbar. in. l. cũ satis hic allegata ⁊ qui remi si Ang. in. l. si qs. C. de decurio. li. x. dixi i Rubrica ó cõstitutio. and. barb.

Et iterum. Casus. Ecclesia feudũ habet a rege prelatus ecclesie culpam cõmisit ꝓtra dñm per quá dz amittere feudũ: queriť an ecclesia pdat feudũ? rñdeť q sic eo prelato viuente sed post eius mortẽ reuertiť ad successorẽ. h. d. Istud est mirabile. c. ná regulariter nos dicimus q aut delictũ prelati est in faciendo ⁊ nõ piu dicat ecclesie. Aut in omittendo ⁊ tunc preiudicat sicut videmus in quolibet alio administratoꝛe. vt no. C. de vsuris. l. aduersus. Hic autem indistincte dicit q ecclesia patitur dãnũ propter delictũ prelati. So. hic ẽ tradita a iure certa forma circa pene ipositionẽ. vñ iuris regule hic silẽt vt in. c. delictũ persone. de regu. iur. li. vj. Et rẽ spálitatis põt esse regis priuilegiũ publice vtilitatis fauoꝛe ⁊ pp naturá feudi. Má rigoꝛe iuris pp naturá feudi ecclesia deberet priuari feudo simpliciter. Sz fauoꝛe ecclesie ẽ introductũ q recupet moꝛtuo plato q cõmisit felloniam ¶ Querit gl. qd si eccla nõ hz in feudũ regalia sz alia a minoꝛi dño: nũquid erit idẽ qõ h statuiť. Et dicit q sic. Itẽ qd i alio plato q nõ ẽ eps vel abbas. Respondeo idem: qz ⁊ ipsis officijs arguiť de simili ad simile. ff. de nego. gest. l. ex facto. ¶ Sz nũquid ecclesia amittit proꝑietatẽ propter delictum prelati in vita prelati quãdo ẽ proꝑietaria sicut amittit feudum quando est feudataria: videť q nõ: x qz non est par ratio amittere ꝓꝑietatem ⁊ amittere feuduz nec hoc est iure cautum: ergo stamus regule dicti. c. delictum persone. Et hec ẽ veritas: vt extra de excep. cũ venerabilis. Má cũ hic casus non sit in libello feudoꝝ cõprehẽsus debem? vti. l. scripta: vt. s. ó feu. cog. c. obert?. §. fi. De. de cer. Itẽ qz regula iuris ẽ q qñ delictũ est oĩno ab administratõis officio

s ¶ l. omes Dixi. C. de sacrosan. eccle. in auť. q̃s actiones. ⁊ sequitť hanc glo. Jo. an. i ti. de feu. in. ij. colũna. in ver. xxvj.

¶ Indig ibi enim ex quo lex ꝑmit nit agere vl̃ ac cusare ꝑmit tit hoc cũ sua cã sus⁹ vi cijs. Extra q̃ platus crimi naliter nõ pu nitur nisi do lo.C.ð admi. tu.li.berti.

separatum non nocet dño.C.de ser.fugi.l.quicunq; secus si sit adeo cõnexum q̃ nõ põt cõmitti nisi ad ministrationis noĩe.vt in.l. polla.C. de his quibus vt indig.ꝛ ¶ Sed Ja.de bel.tenet q̃ viuente prela to eccleſia proꝓrietate priuat̃.sed falsum dicit per id quod plene legitur ꝛ nota.C.vnde vi.si quis in tan tã.ꝛ.l.meminerint.ꝛ.ff.siquis omis.cã test.siquis do lo.Non ob.l.iubemus nullã nauẽ. C. de sacrosanc. eccl.q̃ ibi est speciale propter publicã vtilitatẽ ꝛ ꝑn cipis auctoritatẽ. Item non ob.qõ nota.in auẽ.hoc ius porrectum.e.ti.q̃ ibi probabiliter contrahendo hic improbabiliter delinquẽdo.¶ Quero quid si quis tẽpore delicti non erat prelatus eccleſie ſ3 post cepit esse:an eccleſia debeat priuari propter eius de lictum:Dic q̃ non p.l.in delictis.§.si extrane⁹.ff.de noxa.ꝛ per.l.apud antiquos.C.de fur.Et est rõ pa tens:quia dolus cõmissus ante mãdatium nõ nocet dño:vt legitur ꝛ nota.ff.de excep.dolus.l.si procu rator agit.ꝛ.ff.quoꝝ legato.l.j.§. quod ait prætor. Bal.ꝛc.

¶ De ꝓtẽtione inter masculũ ꝛ feminam de benefi cio. Rubrica.

Item sciendũ. Diuide. in tres ꝑtes. Primo qualiter decidatur qõ seu contentio orta inter agnatũ ꝛ feminaꝫ de beneficio.Secũdo qualiter decida tur cõtentio orta inter dñm ꝛ feminã.Tertio qualit inter dñm ꝛ emptorẽ. scda incipit in.§.sed si iter dñꝫ tertia in.§.itẽ si fit. Casus.Si cõtentio orta est inter agnatũ ꝛ filiã dñi agnato dicente feudum ad se perti nere ꝛ filia negãte:deficiente filia in ꝓbatiõe agna to.cũ.xij.sacramentalibus defertur iusiurandũ.si ve ro contentio est inter dñm ꝛ filiã dño dicente feudũ ad se pertinere:filia vero negante:deficiẽtibus ꝓba tionibus filie defertur iusiurandũ dño.si vero cõtẽ tio est inter dñm ꝛ agnatum emptorẽꝫ feudi dño di cente feudum ad se pertinere emptore negante: dño deficiente in probatione emptori defertur sacramẽ tum.Quidaꝫ tamẽ distinguere voluerunt.Aut ma gna ps eorũ q̃ vasallus tenet in loco vbi res est quaꝫ vendidit est feudũ:tunc presumptio est pro dño con tra emptorẽꝫ: alꝫ pro emptore ꝛ non pro dño.h.d. ¶ Pone casum quattuor modis in principio hui⁹ c. Primo dicit q̃ cũ ageretur inter eos ad diuisionẽ de bonis ꝛ hereditate paterna filius petebat secun do sibi adiudicari quoddam predium paternũ quod filia negabat:ꝛ ſm hoc hic erat contentio inter fra tres.Vel dic secundo q̃ hic erat contẽtio inter agna tum ꝛ filiam:vt dixi in casu ꝛ agnatus agebat cõtra filiam ad predium dicens feudum ad se pertinere qõ filia negabat.Vel dic tertio q̃ agnat⁹ possidebat ꝑ dium:ꝛ filia petebat dicens allodium.Vel dic quar to q̃ neuter eorum possidebat:filia tamen debet po ni in possessione : ꝛ postea agnatus petere debet . vt ſ.si de feud.fuer.controuer.ca.inter filiam. Jaco. ¶ Quero si possessio vacat:vt gl.ponit ſm vnum in tellectum quo iure filia ponatur primo in possessio ne:naꝫ si dicimus q̃ ponatur primo in possessione ꝑ l.edicto.C.de edi.diui.adri.tol.istud est falsum quia sumus ab intestato.vt.ſ.de succes.feu.c.j.Rñ. offi cio iudcis ponitur filius in possessione vacãte quia si filius est:ergo heres ꝛc.vnde idẽ operat̃ existentia sui heredis q̃ operãtur tabule testamenti . qõ est no ta dignũ.qꝛ filius magis venit ad possessionem cõti nuatiue q̃ꝫ ad oĩno noue possessionis adeptioneꝫ vel petitionem,vt notatur ⁊ insti.de suc.ab intest. §.sui. ꝛ.ff.de acquir.pos.l.cum heredes. Non dico tamen q̃ in substantia possessionis nõ sit noua possessio:sed quia est eiusdem qualitatis precise cum possessione

⁊ ¶ Aut no tatur . Vide in.c.j. si de co gna.Auesin. . bar.

paterna non fingitur noua.vt.C.de vsucap. pro he re.l.nihil.Hoc dicit tex.ff.quibus ex cau.ma.l. cum miles.Et adde quod no.Jnno.extra de ꝓba.c.i ꝑ sentia.¶ Quero quare ꝑponit onus ꝓbandi femi ne ꝛ nõ agnato:Rñdeo imo ꝛ agnatus q̃ affirmat a stringitur ad certã ꝓbatõis spẽ ꝓbãdã.ſ.cũ.xij.sa cramẽtalibus.¶ Quero qualiter iurabunt ꝛ depo nẽt isti.xij.sacramẽtales:Respõdeo negatiue.ſ.feu dũ nõ esse ſm glo.qõ Ja.de bel.reprobat q̃ nõ cre derẽt eis sic negãtibus.Sed modus deponẽdi de bet esse affirmatiuus videlicet q̃ opinio eoꝝ ꝛ con scientia est q̃ nõ sit feudũ.Mã opinio est quidã sen sus anime ꝛ affirmatiuus qui est ens.sed negatio en tis nõ est ens ꝛ ideo glo.loquitur improprie.vt.ſ.si de inuesti.inter do.ꝛ vaſ.lis ori.c.j.in prin.¶ Cõ sidera:duplex est negatiua.ſ.scientie ꝛ alterius rei. Negans scientiã non probat nisi negationi adiun gat cõscientiam q̃ vbi sufficit cõscientia ibi est iura mentũ purgationis nõ sensus vt hic.¶ In negati ua vero alterius rei an debeat probari ꝛ qualit̃ ple ne dixi.C.de proba.l.actor.glo.tamen nostram su stineas per no.in.l.j.§.j.ff.de itine.actuq; priua. ꝛ i c.fi.de rescrip.in cle.¶ Item no.regulam Auerro ys q̃ experimentũ sermonũ verorũ est vt concordet rebus sensatis.¶ Quero que est ratio q̃ agnat⁹ est fauorabilior q̃ꝫ femina ꝛ q̃ꝫ dñs:Respondeo anti que possessionis qualitas.facit quod no.ff.de cõdi. insti.l.penul.vel alia adminicula.vt.C.de rei ven.l. indicia.¶ Quero an sit necessaria ꝛ vera distinctio hic posita per quosdã de maiori parte:quidaꝫ dicũt q̃ sic.vt.ſ.de controuer.inuesti.§.cum autem.Et qꝛ cum res non debeat diuerso iure censeri coniectura debet sumi ab eo q̃ plurimũ potest argu.de contra hen.emp.l.domũ.Dicit Jaco.bel. q̃ ista distinctio est bona q̃ꝫtum ad prescriptionem . Vel dicaut est vnum integrale sicut vnus mansus:ꝛ tunc isti ꝓ verũ dicunt.argumen.ff.de vsuca.l.eum qui edes.ꝛ qõ nota. ff.de lega.iij.l. vxori.ff.de fun.instruc.l.seye. §.tyrãne.ff.de leg.iij.predijs.§.penul.ꝛ fi.Aut sunt diuersa predia in pluribus locis:ꝛ tunc qui possidet vnũ locũ nõ ꝓpterea hꝫ ꝑsumptionem in alio loco quem non possidet.argu.ſ.de lege coꝛ.c.j.§. ex eã dem lege. Bal.

¶ De controuersia inter dñm ꝛ emptorem feudi. Rubrica.

Dominó. Diuiditur in duas ꝑ tes. Primo dictũ po nit.Scõo ei⁹ declaratio.Secũda incipit in ver.quo restituto.¶ Casus.Vasall⁹ vẽdidit feudũ alicui dñs vendicat ab ẽ ptore emptor denũciat vasallo.siquidẽ vasallus iu rare põt q̃ ignoranter vendidit feudũ credẽs propri am rẽ:tũc est in electione emptoris an velit dño cre dere feudũ an velit restituere vasallo.ꝛ si restituerit vasallo retinebit in feudum. Deinde respondet taci te obiectioni que posset fieri.nõne alienatione facta feudũ dño apitur quõ hic procedit:respondet illud procedi quando scienter feudũ vẽdit.Ultimo dicit qõ dictũ est i vẽditiõe locũ hꝫ in qualibet alienatõe h.d.¶ No.q̃ dñs agit ꝺ emptorẽ q̃ emit a vasallo vẽdẽte bõa fide.Sed quero quo iure aget:Respon deo rei vẽdi.directa.Mã semp sibi eã retinet . vt.ſ. de inuesti.de re.alie.facta.c.j.§.si vero.in quo consi dera hic glo.ſm Ja.de bel.ꝛ qõ dixi.ſ.in ti.de feu. sine cul.non amitten.c.ij.vbi omnino ꝛ per glo.j. ð prohi.feu.alie.per Fede.in.c.iperialem.§.calidis in glo.ipso iure.¶ Sed quid si concedens in feudum non erat dñs:certe succũbet in rei vẽdicatõe:vt.C. de ꝓba.l.cũ res.¶ Sꝫ nũqd succũberet in publici ana:vr̃ q̃ sic.qꝛ ẽptor hꝫ titulũ. Sed contradico qꝛ habeꝫ ꝓ nõ titulo.Jtẽ qꝛ prætendit causam ab eo

qui nō poterat referre questionē quasi dñij.vt.C.locati.l.siqs conductiōis.7.C.vnde vi.l.nō ab re. Vl dic fm gl.q̄ emptor conuenietur actione psonali.

¶ Sed contra hoc op.q2 actio personalis nō sequitur fundū:vt.l.j.C.de condi.inde.7.l.fin.in fi.ff.de cōtraben.emp.C.de acti.7 oblig.l.eū.ff.ad treb.l.j.§.si heres.So.illud est verū in actione mere psonali sed ista est in rē scripta ex dispositione cōsuetudinis Vel dic q̄.ll.contrarie loquūtur in actione personali q̄ datur ratione obligationis.sed hic loquimur in actione personali q̄ datur ratione possessionis q2 scz hz facultatē rei restituende.vt.ff.cōmo.l.iij.§.heres 7.ff.ad.l.fal.l.q fundū.§.si tu ex pte.Vel dic dic gl. q̄ dabit conditio ex lege ex liberis sabiniani.C.d ac qui.possē.l.fi.sed certe illa loqtur quando agens p̄ tendit spoliationē.vt.C.de agric.7 censi.l.si coloni. li.xj.vnde Pe.de cer.reprobat in hoc glo.q2 feudatarius tradendo suā naturalē possessionem nō spoliat dñm q2 diuersa genera possessionum sunt iter ipsos.allegat gl.ordinariā in.l.j.in fi.ff.vsufr.quēad. ca.Ego puto glo.verā.Non enim ex solo actu traditionis possessio dñi interuertit vt ipse dicit.Et in hoc bene cū per rebellionē possessoris eius possessio tenebatur:7 in hoc est violentia.Itē in modo possidēdi q2 ille q tenet nō recognoscit se ab eo.vt.ff.q. mo.vsufr.amit.l.pōpo. ¶ Secūdo no.litterā q̄ dicit q̄ vasallus iurare poterit 7c.Et opponit:vasallus iurare potest q2 ad actū verbi vel nō verbi nemo pōt cogi p̄ viā absolutā.vt no.extra quod me.cau.c. sacris in nouella.So.littera ista non intelligitur de simplici loq̄la:sed vult hoc quod nō intelligat posse q nō potest sine calūnia vel temeritate.7 ideo si iudex videt eū velle deierare vel aliquā temeritatē cōmittere nō deferat ei iuramētum.7 iste est sensus huius littere. ¶ No.tertio de mirabili electione q̄ datur reo q̄ si dñs agit pōt restituere possessionem auctori suo.Et ratio est q2 per hoc euitat omne dānū. facit quod no.ff.de pac.l.si cum fundus.7 de alie.iudi.l.cū miles.Et tene mēti istū casum q̄ lz habēs directū dñium p̄cueniat in agēdo tamē pōt res restitui habenti vtile dñium p̄tendenti cām ab agente. arg.ad hoc.ff.de excep.doli.si opera.7.ff.de procu. l.procuratore in rē suam dato.sed magis est mirabile q̄ habens directū cū sciat ius alteri cessum p̄feratur habenti vtile.vt.ff.de transac.l.fi.sed ibi loqtur in debitore obligato.sed ille q rei vendi.tenetur nō est obligatus.vt insti.de acti.§.omniū.7.ff.de ꝓcura.l.pōp.§.sed 7 his 7.ff.de excep.rei iudi.l.si iterme 7 te vbi tex.vel verius ibi cessio assorbebat vtilitatem cedentis:hic nō vel ibi directa non erat efficax:hic sic cōtra possessorem.prima vera 7 nō reperitur alibi.[3] ¶ Querit gl.vtrum si restituit domino possit agere de euictione contra venditorem.7 quic quid glo.dicat dic q̄ si vasallus recuperat a domino agere potest alias nō.Non enim debet habere vasallus rē 7 preciū:vt.ff.de acti.emp.l.bona fides.

¶ No.quarto b tex.valde singularem q̄ in omnibus alienationibus in quibus alienans cadit a iure suo q̄ debet intelligi in sciente.secus in ignorāte rei qualitatem.similis distinctio fit.ff.de le.ij.l.fi.§.fi. ¶ Querit glo.quid in iuris ignorantia:7 dicit eam nocere.Fallit in muliere 7 milite quod mihi non videtur verum quia non licet eis ignorare iura contractus.vt.C.de iur.7 fac.igno.l.fi.7.l.fi.C.de iure delibe. ¶ Quinto 7 vltimo no.q̄ verbo venditionis continetur omnis alienatio.Circa quod dicit Barto.Aut alienatio prohibetur ratione rei 7 tunc omnis contractus prohibetur vt hic.Aut ratione psone 7 idē vt no.in.l.ij.C.de vsuc.pro emp.Aut ratione modi 7 forme 7 tunc secus.vt legit 7 no.in.l.vlt. C.de predijs curia.li.x.

¶ De controuersia inter vasallum 7 alium de bene

fi. Rubrica.

¶ Jcausa. Casus. Vasallus agere 7 cōueniri potest p̄ feudo 7 pro parte feudi etiam dño abnēte 7 quasi pro re propria 7 transigere potest bona fide.7 si contra eū iudicatū est vel ab eo transactū dñs cogit postea ratum habere etiam feudo sibi aperto.h.d. ¶ No.q̄ vasallus iagendo 7 defendendo obtinet principalem locum 7 q̄ dñs tenet ratificare iudicium 7 transactionē ciui cessante fraude 7 simulatione.hoc est verum tam absente q̄z presente dño.Intelligo si dñs sciuit vel fuit citatus.vt.ff.de re iudi.l.sepe.§.sed scientib⁹.Nā si vasallus nō fecerit dñm ignorantē citari presumitur in dolo.vt.C.de distra.pig.l.si creditor.Et vide ibi per Ly.vel dic q̄ ille qui facit aliquē procuratorem in rem suā videtur ei dare omnimodā licentiam experiundi:nec requirit āmodo licentia cōcessoris vnde cū vasallus sit ꝓcurator in rem suā dūmodo alias cesset calūnia nō habet amplius requirere dñm nisi velit reseruare sibi ius agendi de euictione contra ipsum.7 iste intellectus probatur expresse.ff. si de feud.fue.controuersia.c.si vasallus de suo.Et dic vt ibi [7]. ¶ Sed nūquid dñs perdet proprietatē dic q̄ non sed vtile dñium quod prefert proprietati possidente victore.7 si possessio veniret ad tertiū dñs tūc eam poterit vendicare.vt.C.de prescripti. xxx.an.l.fiquis emptionis.7 miror q̄ alij doctores de hoc nihil dicāt.Itē quod dicit de transa.intellige si transegit bona fide vt littera dicit. ¶ Nunqd autē presumat bona fides in transigente:dico id eē iudicandū fm statutum cause.Nam si dubius erat euentus litis presumitur bona fides.alias secus.vt ff.de transac.l.cum hi.§.cū lis.7.C.e.l.preses.Certum est enim q̄ etiam in transactione potest cōmitti fraus.vt.ff.siquid in frau.patro.l.j.§.vtrum i fi.ibi si transegit in fraudem patroni.Sed mirum est ponamus enim q̄ ex causa transactōnis cessit possessionem feudi aliquo recepto:cuz postea decessit sine herede ergo resoluto iure transigentis resoluet ius accipientis:cuius contrarium hic dicit quare male? Respondeo hic ē ideo q2 res iudicata 7 trāsactio pariunt exceptionē rei finite 7 sic sunt alteri⁹ nature q̄z simplicis contractus quod est no. ¶ Sed nunquid hoc esset vex in emphiteota 7 superficiario transigētibus:Videt q̄ non.vt.ff.de pigno.l.lex vectigalis quapropter hoc non potest aliud dici q̄z q̄ fit speciale in feudo.vel dic idem in dño sciente 7 patiēte ar. ff.ad mace.l.si filius.Juxta illud nō improbare ratihabitionē hoc consensui par est.vt no.in.l.quo eniz §.j.ff.rem ra.ha. [2] ¶ Super hoc.c.habeo talem apostillam.Potest ergo vasallus de feudo transigere dūmodo fraus non interueniat vt hic.7.§.si de feu.fue.controuer.c.si vasallus.Sed videt huic obstare quia cum possit alienare.vt.j.de probi.feu.alie.per Fed.c.imperialem.non videt de feudo posse transigere.vt.C.de predijs mino.l.non soluz Jaur.Tu dic q̄ olim poterat:z hodie distingue:Aut transegit dimittēdo feudum apud possessorem:aut tradendo.Primo casu non videt alienare.Secundo sic.iste ē casus vnicus in iure.C.de transac.l.si ꝓfundo.q2 non fac conditionez dñi deteriorem cum feudatarius iste prius nō possidebat. ¶ Et no.q̄ i oibus alijs ℨctibus ille qui dimittit transfert 7 alienat.vt.ff.de rei ven.l.quedā mulier.7.ff.de iur̄ do. l.si sponsalibus.§.j.7 tamē secus est in ℨcto transactionis.quod est nota dignum.

¶ Quid iuris fit si post alienationem vasallus feudum recuperet.

¶ Non prodest penitentia vbi culpa est executa se-

7 ¶ Et ibi Et facit iste text.an possit fieri ꝓmissum de feu. q̄ vasallū.de q̄ spe.in titu.de arbi.§.potest ver.sed numquid vasallo

2 ¶ Ra.ha. Licet contrarium Jnn.in c.auditis.de prescrip.sentire videatur

3 ¶ Reperitur alibi.itē scias q̄ habēs inra vtilia potest rem intentare dedñi voluntate perpetua 7 incōmutabili vtiles actiones transl ate non possunt reuocari sed si sint mā date habz locum.l.iij.C.d nouā.7 sic plā importat.trās latio q̄ cōmissio.

cus si res est integra vel incõtinẽti purget culpa. ff. ō in integ. resti. l. diuus. Bal.

¶ Dic. Alide qō notat bal. in. l. illud. C. de sacrosã. eccle. z ibi ad bal. plene nota vide oio. And. barba.

Preterea. Diuide in tres partes. Primo recitatio iuris antiqui. Secũdo iuris noui quãdo vasallus post alienationez feudi factã dño ignorante feudũ recuperauit Tertio qñ domini voluntate vẽdidit z postea recuperat: vel nõ. secũda pars incipit in ver. hodie. tertia in. §. profecto. Act⁹ retro similis nõ inducit irrestauratione deperditi. h. d. Fallit vbicunqz desinit interesse qz ibi definit actio comperere. ff. de alie. iudi. l. ex hoc edicto. §. pe. vel sic. Culpa que nõ trãsiuit in perpetuam priuationẽ nõ potest purgari. Hoc dicit iste titulus: si dñs remittit penas vasallo an dicat vera donatio? Dic ꝙ magis dicit indulgentia: z ideo nõ requirit insinuatio. ff. de dona. l. modestinus. z. l. in edibus. §. j. ¶ Casus olim ante ꝓstitutionẽ Lotharij licitũ erat vasallo feudũ in toto vel pro parte alienare. z si feuduz alienabat z postea ipm recuperabat reuertebat in causam feudi: sed hodie nõ licet alienare siue vendere ꝓ aliqua parte. z si vendiderit domino ignorante licet post recupet nõ retinebit in feudũ sin autẽ domini voluntate vendiderit per libellũ vel aliter alienauerit z id postea recuperauerit nõ retinebit ꝓ feudo sed iure ꝓprio si eo modo recuperauerit. si vero ad libellũ dedit dñi volũtate adhuc retinebit feuduz. si vero postea vasallus recuperauit p libellum non retinebit ꝓ beneficio. sed si dño feudũ refutauerit retinebit libellum. h. d. Ja bel. Tu magz distincte p notabilia casum intellige quod absurduz est non reuiuiscit. ff. de act. z obli. l. seruus effectus. z l. fi. ff. de suc. edic. z. ff. de cõdi. z demon. l. intercidit sed ar. cõtra. ff. de ma. testa. l. aristo. sed ibi loquitur i seruo cuius persona nõ inspicit nisi tẽpore acquisitionis. vt. ff. de lega. ij. l. debitor. §. seruo. ¶ Et nota p mo qp per actũ retro simile olim feudũ vt ita dixerim renascebat qz non erat per prius apertum domino z res de facili reuertitur ad suam naturã. vt. ff. de pac. l. si vnus. §. pactus. ver. quod z in spem dotis. et ff. so. ma. l. pe. §. inter eos. z. l. si seruus dotalis. sz no uo iure qz alienatio est ꝓhibita z stati feudum est aptum dño ipo facto ideo nõ potest culpa purgari que traxit secum executionẽ per translationem dominij. vt. ff. de ver. obl. l. si seruuz. §. sequit per dy. Et ideo nota qp quando actus cecidit a sua subsistentia perpetuo nõ reintegratur. vt. C. de remis. pigno. l. solita ꝓ uidentia. que. l. est ad hoc no. secus si vitiuz rei sit purgabile. ff. de vsuca. l. sequitur. §. idem labeo. l. ex hoc edicto. §. penul. de alie. iudi. ¶ Secundo nota in. §. profecto. qp indifferens consensus domini circa alienationem assumit differentiã fm qualitatem alienationis: idest fm vsum illius licentie. Et ideo si vasallus alienat iure ꝓprio intelligitur concessum iure ꝓ prio. si iure libellario intelligitur libellario z sic talis intelligit fuisse licentia qualem possessionẽ posterior declarat euentus quod est no. ¶ Tertio nota qp qñ vasallus de voluntate domini alienat per libellum puta vt singulis annis debeat habere quinqz sol. Istud ius percipiẽdi. v. sol. annuatim tenebitur nomine feudi. z si vasallus cõmitteret felloniã istud ius aperitur domino quod est no. vnde reliquie feudi iure feudi cẽseri debent. ¶ Quarto nota qp si vasallus redemit hunc libellum a libellario possessore tunc intelligitur tenere tanqz libellum a domino z nõ tanqz feudum. Istud autem ius. v. sol. est consumptum quoad inter vasallum z eum cui alienauit per libellũ sed ipse vasallus tenebitur domio ad istos. v. sol. annuatim. Idem si feuduz refutasset z postea per libelluz redemisset. Nota ergo taliter reuerti qualiter redimitur. vel est sensus littere qp si vasall⁹ refutat feudum qp pōt etiã inuito domino z dñs cõcedat illud sibi ad libellũ qp tenebit iure libelli fm Pe. de cer.

Ultimo nota ex vario genere contrahẽdi varios effectus ꝓuenire. Bal. z c.

¶ An agnatus vel filius defuncti repudiata hereditate possit feudum retinere. Rubrica.

¶ Nota qp omnis patruus est agnat⁹. vt not. in. l. j. C. de suc. edic. Nota qp nou⁹ heres qñqz ponitur pro parte supposito ratione dubitationis. l. fi. C. de carbo. edic.

Si contigerit. Diuide in duas partes. Primo an agnatus possit hereditatem agnati repudiare: z feudũ retinere: Secundo an filius vasalli possit hereditatem repudiare z feudũ retinere. Secũda pars incipit in ver. si vero. Casus. Si agnatus succedit agnato vasallo in feu. z in hereditate eius potest eius hereditatez refutare z feudũ retinere nec cogitur debitum hereditarium soluere nisi de fructibus eius anni quo vasallus decessit fm premissam distinctionem. Si filius succedit vasallo patri in feudo z hereditate non potest hereditatem repudiare z feudum retinere: sed omnimode cogendus est debitum paternum soluere nisi vtrũqz repudiet. Verũtamen si agnatis consentiẽtibus filius sit de feudo a dño qñ de nouo beneficio inuestitus tunc poterit hereditatem paternã repudiare z feudũ retinere nec debituz hereditariũ soluere cõpellitur. h. d. Ja. bel. z est ratio differentie inter vnuz cãum z reliquũ qz vltimo casu filius debet oriri a patre sed agnatus nõ oritur ab agnato. C. de here. isti. l. nec apud[a]. ¶ Extra nota qp quando pater stipulatur aliter sibi: z aliter filio nunquã videtur stipulatus ei vt heredi. ff. de dona. causa mortis. l. seya. vbi est tex. z gl. nota. ¶ Et nota qp si nil in ꝓtrariuz appareat filius presumitur heres. vt nota. in auẽ. vt hi qui oblig. §. vt autem coll'. vj. in glos. ordi. vt dixi etiam. C. de suis z legi. apud hostes. Sed quid si pater consensu domini prelegauit filio feudum an illud habebit siad coheredes extraneos peruenit hereditas? Vide de exceptiõe doli. l. apud celsum. §. fiquis ex vncia. z dic qp sic quia redact⁹ est ad instar agnati. ¶ Nota hic casum in quo orte suus abstinet de iure ciuili. scilz quando hereditati est cõnexum feudum. nam cõsuetudo est de iure ciuili. vt insti. de iure na. §. ex non scripto. que dat z dare potest suo licentiam abstinendi text. est hic et non alibi. De iure vero ꝓnuni existentia sui heredis si connexa est iuri sanguinis qp nec repudiari nec absorberi tempore potest. vt nota. C. quando non pe. partes. l. vna in prima glo. z. ff. de regu. iuris. l. iura sanguinis. z. l. ij. de vul. z pu. z de inoffi. testamento. l. papi. §. sed nec impuberis in auẽ. de here. l. falci. in. §. fiquis autem non implens. coll'. j. de quibus omnibus per Bar. ff. de liberis z posthu. in. l. fi filius heres. ¶ Itez nota qp domin⁹ z agnati possunt facere gratiã filio qp repudiet hereditatem z retineat feudum. Et est ratio quia veniunt diuerso iure. vt ff. de bo. pos. cum patrono. z regulariter in preiudicium alterius nemo potest alteri facere gratiam. vt nota. C. de cõtratab. l. posthumo per Cy. Premitte ad euidentiam qp feudum defertur successorio iure ex duplici capite scilicet liberorum. item z agnatorum. ex primo capite succedit emancipatus: z etiam filius eius licet post emancipationem conceptus sit: z si non sit agnatus auo. C. de legi. here. meminim⁹. §. cum autem. C. vnde lib. l. qui se patris per acc. naz de liberis est. vt. ff. vnde lib. siquis. §. pe. Sed patruus non succederet ei in feudo paterno quia ñ sunt inter eos agnationis iura loquendo stricte de agna. ꝓpter capitis diminutionem emancipati: sed forte in feudis sufficit descẽsio per virilem sexũ ex eo qp fuit primus agnationis cõmunis. Item glo. l. qui se pa-

a ¶ Nec apõ Vel dic qp qñ due qualitates requirun/ tur eidẽ subiecto inesse vt fili⁹ z heres nõ sufficit alterũ h. d. iste titul⁹ Itez qualitas itẽtata ad cautelam non inducit artationẽ libelli vt h Et qñ filius habet vulgarez substitutũ tũc habet tacitaz licentiã abstinẽdi sine fraude. tñ vt nota. in. l. j. C. siquis omis. ca. testa. per Acc. z. ff. cõmo. l. §. si ꝓponatur.

b ¶ ꝑ alij. Quotiēs enīz duo iura ī vni us ꝑsona con currūt siquidē l. statuit ꝙ nō possit repudi ari vnū sine al tero loqr̄ hec C. de iure ōli. l. qdā eulogio ꝛ hoc quo ad ipz ius. sz quā tū ad possessi onē etiā ex iua lia renūciatio ne pdict̄ possessio si animus ē renūciādi pos sessioni. vt. ff. de acqui. pos. l. j. §. si vir vxoris. alꝫ nō pdi tur possessio: ēt si teneat re nunciatio ꝓ ꝓprietatz respe ctu. vt. ff. q sa. co. l. sciendū. Si vo ius nō disponit hoc tūc pōt vni iu ri renūciari et aliud in suo eē seruari. vt. ff. de bo. li. l. filius.

c ¶ Dicam. Extra quero quid si extra neus est insti tutus ea inten tione vt sit cu stos bonoꝝ noie filij: an fi lius dicat̄ in stitutus. Re spondeo sic: ꝛ ideo ei tūc nō detrabit̄ tre bellianica. ff. de vsu. l. in fi deicommis. §. cū plodius p Ly. ꝛ non est alibi.

tris habet glo. contrarias. ff. vnde cog. l. legitimus ff. de adop. l. quē filius. ꝛ dicit ꝙ iura agnatoꝝ habet quicquid sit de rigore nominis agnatus. Item puto ꝙ iste titulus habeat locuz etiā in liberz quos pretor solus agnoscit de quibus loquitur. d. l. q se patris. ¶ Item nota ꝙ iste text. non curat de illa subtilitate existētie sui heredis: sed de realitate successionis sic. ff. ad tertul. l. ij. §. sed si sint. ꝛ. C. de legi. here. l. defunctis. Item premitto ꝙ ois suus est agnatus sed nō ꝙuertitur. ff. vnde libe. l. scripto. Sz in materia feudoꝝ agnati dicūtur transuersales ꝑ masculos nati. Pone exemplum. Titius acquisiuit feudū decessit relictz duobus filijs scilicet Petro ꝛ Joanne. deinde decessit Joannes relicto filio suo Caio qui Caius vult succedere in feudo ꝛ repudiare paternā hereditatē metu creditoꝝ: q̄ritur nūqd possit: Et videtur ꝙ sic quia ista sunt duo patrimonia separata. naz ꝛ agnatus hec posset. sed hic determinatur cōtrarium quia agnatus potest ꝛ nō filius. vnde in predicto exemplo. Caius nō potest ista patrimonia dividere sez acceptare feudz ꝛ repudiare hereditatē: sed aut vtrūqz repudiat certū est ꝙ Petro est delata hereditas fraterna. tamē si nō vult eā acceptare sed feudū habere potest hoc facere. Et sic nota ꝙ intētio consuetudinis est filijs non fauere et in hoc agnati sunt melioris ꝯditionis q̄z alij. ¶ Sz quero quam rōnem hz ista consuetudo: Respōdeo non habet aliā rationem nisi qr filius est eadem persona cum patre: ꝛ quia interest patris habere heredem. vt. l. ij. ff. de interro. ac. Unde quandā iniuriaz filius fecit patri abstinendo ab hereditate paterna. Itē ꝛ creditoribus. Et forte in hac consideratione ꝛ ratione fuit fundata lex. xij. ta. sed est alia ratio qr totum videtur vnū patrimoniū. sed hec ratio ꝯcluderet idem in agnato. quod est falsum. Feudum ergo remanet in bonis hereditarijs si vasallus moriꝫ cū herede. sed si absqz herede moriꝫ non ē in bonis suis hereditarijs. Ex quo sequitur ꝛ melior ratio ē qr filij veniunt ex persona patris sed nō agnati. Ja. bel. Item filij veniūt eodē iure cū patre: sed agnati diuerso ꝛ ex transuerso capite. ar. ff. de bo. pos. l. sed cum patrono. Itē inter patrē ꝛ filiū nō est disgressio sed egressio: sed inter transuersalem est disgressio Item feudum ad liberos cum sua causa suisqz vicis transmittitur sed ad agnatos simpliciter devolui tur. Credo tamē ꝙ nepos qui se patris negat heredem eo casu quo succedit auo: vt. d. l. qui se patris. succedat ei in feudo antiquo. Item est quedam subtilitas in iure de filio in potestate abstinente. An nepos ex eo succedat auo de iure ciuili: ꝛ tunc dicit ꝙ nō in. l. j. §. sciendū. de suis ꝛ le. ergo anno elapso excluditur nepos ab hereditate aui ꝛ per ꝯns a feudo Sed accur. dicit contrariū in. d. l. qui se patris. ꝛ est de apicibus iuris. Bar. dicit illā glo. verā: alij contra. sed hocybi subtiliter examinaui ꝛ profunde. Et adde quod statim dicam. ¶ Sed nunquid hec littera ita est intelligendum simpliciter: Quero eīm nunquid filius vasalli poterit hereditatē recipere ꝛ dimittere feudum cum littera dicat ꝙ vtrūqz accipiat vel dimittat: sed Odo. dicit ꝙ sic quia vasallus pōt repudiare feudum inuito dño. vt. s. de vas. qui contra. consti. lotha. c. j. Nec ob. ꝙ vtrūqz debet repudiare vel habere. Nā illud est verum si incipiat a feudo ipm acceptando. secus si ipsum repudiando ꝑm Odof. qui ita notat in sua rubricella vtrū quis possit hereditatem vasalli repudiare ꝛ eius feudum accipere vel econtrario. Rubricella est in fine summe sue ꝑm Ja. faso. ī sūma sua ti. quibus mo. ꝛ cauſ feu. amit. sub rubricella qualiter alienatiōe perditur feudum. qui dicit ꝙ filius non est deterioris conditionis q̄z agnati in feudo paterno qr potest feudū acceptare ꝛ hereditatez repudiare ꝛ ecōtrario: sed in feudo nouo in quo nō succedunt agnati sed filius opor tet ꝙ filius vtrūqz receptet vel vtrūqz repudiet. ſz ista distinctio non est vera quia. §. vbi vero. qui est h etiam loquitur in feudo paterno vt expresse patet in littera. vnde non fit hic distinctio feudoꝝ sed successoꝝ qr pater plus potest in filios q̄z in coheredes ꝛ coequales suos. Jaco. de domino ardizo. in sūma sua in ti. de suc feu. dicit sic. Item queritur nunquid repudiando hereditatē possit habere feudum: Respondeo si est filius non pōt: nisi in acquisitione feudi adiunctum sit sibi ꝛ liberis. ar. ff. de operis lib. l. cum patronus. §. cum liberis. Ja. ardi. ¶ Ex quo collige tres casus. Nam aut quis recipit feuduz ꝑim pliciter nulla facta mentione de filijs vel heredibus Aut ꝓ se ꝛ heredibus. Aut ꝓ se ꝛ liberis seu filijs Primo ꝛ secūdo casu loquitur tex. noster. in. §. vbi vero. Et est rō. s. de duobus fratri. a capi. inuestitz c. j. ꝛ. ff. ō proba. l. si pactū. ꝛ per Jo. an. in ti. de feu. §. qui ꝛ alios cano. in. c. si de feudis. ꝛ quod in. l. ij. C de libertis ꝛ eoꝝ liberis. Tertiū casu possiunt filij ꝛ quicūqz descendentes vna bona accipere: ꝛ alia repudiare. ar. in auc. de exhi. reis. §. optimū. col. v. ꝛ. ff de operis liber. l. vt iurisiurandi. §. si liberi. ff. de adop. l. si arrogator. §. sed an impuberi. ꝛ. ff. de vul. ꝛ pu. substi. l. si filius qui patri. ff. de acqui. here. l. quesitum. ꝛ. l. iul'. ff. de bo. pos. l. sed cum patrono. ꝛ in. l. quicunqz. §. siquio ita. ff. de verb. obli. ¶ Ja. autez de bel. sic distinguit. Aut filius potest hereditatem patris habere tanqz heres ꝛ tūc non pōt alterꝫ velle alterū nolle vt h. Aut non pōt hereditatē habere qr est institutus in re certa vel in sola legitima tunc pōt habere feudū absqz hereditate paterna nec tenebitur soluere debita: vt not. ff. ad trebel. siquis prior re. Ja. bel. ꝛ sic ius feudi nō cōcernit hereditatē distributiue: sed solā heredis qualitatē respicit denominatiue. ff. de le. prestan. l. filiū in prin. ꝛ vide in specu. de testi. §. j. ad fi. ꝛ qō nota. ff. de tran. l. cōtrouersia. Sed quid si filius viuo patre renunciauit hereditati paterne cum iuramento: vtrū preiudicabit sibi ifeudo: Rñdeo non: quia iste tex. nō obligat filium ad impossibile. ꝛ ista est bona cautela ad euitāda onera creditoꝝ a nullo alio doc. imaginata. ¶ Quid si filius a patre preteritus sit nunquid habebit necesse dicere testamentū nullū si vult succedere in feudo Respōdeo nō puto. vt. ff. de iusto. testa. l. filio. Naz ius dicendi nulla ratione preteritiōis est quoddam quasi priuilegium quo filius nō tenetur vti inuitus ar. ff. de minoꝝ. l. si iudex. ff. de contra ta. si post moꝛtē. §. fi. ꝛ no. eo. ti. l. nō tñ. vſi. plane in gl. i. apperiat. ff. si tabu. testa. nulle ex. l. j. in fi. ff. de le. ꝑstā. l. si duo ꝛ nota. C. de ꝓtra ta. l. posthumo. ¶ Quid si preteritus est posthumus ꝛ natus est institutus quid erit interim de feudo cū preteritio suspēdat interim ius adeundi. ff. de acqui. here. l. ventre ꝛ. l. illud. §. fi. de ō ta. ff. de libe. ꝛ posthu. l. si filius heres. Respōdeo non propterea differtur inuestitura iam nati. ar. ff. ō here. insti. l. non ideo minus. §. j. q̄ in omnē casum fi ēda est ar. ff. de acqui. here. l. ꝙ si dubitet[d]. ¶ Pone filius habet substitutum vulgarem sibi datum in testamento patris nunqd per hoc ptātem habeat repudiandi hereditatem ꝛ acceptandi feudū: Rñdeo nō qr hanc ptātem nō pōt ei cōferre pater: sed dñs vel agnatus: vt hic patet in tex. ꝛ glo.[e] ¶ Sed nunquid feudum veniat in petitiōe hereditatis: Respōdeo non quādo agnatus est heres quia non capit vt heres: sed si filius sit heres sic: non quia feudum sit libe corpus hereditarium tamen est quoddā ius annexum quod in hereditate reperitur. hoc nota. ff. de peti. here. item videndū. §. fi. vbi videas. ¶ Quid de femina que ex pacto succedit in feudum: que iure Lombardo admittitur in quota non in tota hereditate: vt plene nota. s. qui feu. da. pos. c. j. §. hoc autē notandū. Rñdeo admittitur ad totum feudū qr nemo facit sibi partem. ꝛ pactū eī insolidum vocat de

d ¶ Dubitet. Quia certum ꝓpter incertum nō defertur. vt in. c. ex eo de ꝓro. inter episc. et vas.

e ¶ Et glo. Immo si pater exheredat filium tunc si iure legati ei mittat reliquat tātum iniuriam ei fecisse censetur. C. ō lega. l. cū qdam filium. que. l. non est alibi.

a ¶ Et cy. Vide bal. i.l. si filius. C. de petitio he/redi. ꝛ in.l. si/ue. C. de pba. ang. ꝛ alios i l. qui in aliena et pulchre dixi late in cõsilio. Vnd. bar.

b ¶ Pubem. Vide q dixi in rubri/ca. C. qui ad/mit. An. bar.

c ¶ Illa lex. Quero nũqd edictũ diui a/driani habeat locũ in feudis Rñdeo q sic q in illo iudi cio veniunt ét res de quib⁹ non potuit te stari vt res de posite ꝛ cõmo date. vt nota. in. d. l. edicto de edic. diui. adri. in gl. ma gna. sufficit ei in his vetẽta/tio tpe mortis defuncti. in il lo ñ edicto dz ordinatio te/stamẽti in scri ptis appare/re. ea aũt q te/stamẽto nõ po tuit in scriptu rã redigere vt mores con ditiones ꝛ re rũ possessio: ista possunt p bari p testes vt nota. in gl. predicta. ꝛ eo. ñ. in l. j. ꝛ figs ageret etiã a/lieno noie pos set mandatuz etiã p testes p bare.

ficiente masculo. ar. eorum que nota. ff. de inoffi. te/sta. l. si is qui ꝛ l. pater filiuz per Accur. Itẽ nota q ius accrescendi excludit edictum successorium. vt. l. j. C. quãdo non peten. partes. Et ideo quãdiu de or dine seu de capite liberorum aliquis extat nunquaz veniũt transuersales. vt. ff. vnde legi. l. ij. idem in feu dis quia feuda imittãtur ius cõmune inquãtum pos sunt salua feudali natura. ¶ Quero an filius qui re peritur in possessione vel quasi feudi paterni cum ta men alia bona possideãtur per alios fratres suos p sumatur imiscuisse se hereditati pat̃ne? Et videt̃ q sic quia cõnexa sunt hereditas ꝛ feudũ vt hic: ꝛ quia acceptat vnum videtur acceptatre aliud ei annexum cum diuidi non possit. C. de iure deli. l. quida m eu/logio. In cõtrarium videt̃. C. vnde legi. l. non hoc. So. possessio nõ constituit ipm heredẽ sed animus qui probatur ex qualitate possessionis precipue quã do possidet maiorẽ vel meliorẽ partem hereditatis. ff. de acqui. here. l. pro herede. ꝛ. l. si is qui bonis. C. de repu. here. l. ij. Si tamẽ fieret positio q filius pos sedit: ꝛ non diceretur q tanqz heres licet filius cõfi teretur positionem non tamẽ confiteretur pro here de gestionem: quia positio est indiscreta. ꝛ non con/cludens de necessitate cũ oporteat positionis ꝛ arti culos specifice ꝛ formaliter cõcludere vt ibi p Bar. ꝛ me. ꝛ Jo. an. in. c. litteras de presumptio. ꝛ dixi. C de pbatio. in. l. siue possidetz: Illud ẽ certũ q p pos sessoriuz facti possessoriũ iuris id ẽ decretalis vel iu dicial̃ bonoz possessio nõ pbatur nec presumit̃. vt ibi per Ja. de are. ꝛ Ly. nisi fit longa possessio: quia ex longa possessione presumitur omnia solemniter a cta. vt nota. C. qui admit. ad bo. pos. l. j. per Accur. ꝛ Ly[a]. ¶ Quero nunquid bonorum possessio car boniana habeat locum in feudis? vide. l. j. C. de car bo. edic. Et quid de bonorum possessione noie ven tris. Et videtur q sic ar. ff. ad. l. fal. l. j. §. lex in ratio ne sui. Sed pone q filius agnoscit bonorũ possessio nem post annum qõ non potest: nunqud tunc vide bitur adire? Respondeo sic quia potest. C. de iu. de/li. l. puberem[b]. et istud intendit in summa illa lex.[c]

¶ Alterius nota hic q qui consentit sua iura per/dit. ¶ Querit hic glo. multũ notabiliter quid in fi/lio emphiteote? Pone titius possidebat bona cu/iusdam ecclesie vel alterius persone iure emphiteoti co ꝛ decessit relicto filio: filius vult repudiare here/ditatem patris ꝛ retinere solũmodo emphiteoticaz bona: queritur nunquid possit? Et respondet glos. q non. idem ergo iur̃ est in emphiteoticis ꝛ feudali/bus Quã glo. tene menti. imo tanto plus potest di ci quanto magis transit tale ius emphiteoticum ad ipsum filium tanqz ad heredem adeo q emphiteoti ca in eo disponere ꝛ alteri relinquere potest qõ non est in in vasallo[d]. vt. s̃. de suc. feu. c. j. ꝛ. ff. de verbo. signi. l. in conuentionibus. ꝛ dixi. in. c. j. §. sed quia. q feu. da. pos. ꝛ latius in. c. imperialem in prin. de pro hi. feu. alie per Fede. Pe. de cer. Ja. de bel. hic di/cit q istud. c. non procedit de iure cõmuni. Dicit gl. q etiam de consuetudinario iure nõ procedit in feu do ab antecessoribus acquisito sed in paterno tan/tum. vt. s̃. de succes. feu. c. j. §. hoc quoqz in glo. que incipit quid ergo in emphiteosi vbi non sumus de iure consuetudinario sed in iure cõmuni: secus esset qz in feudo. Sed gl. in auẽ. de non alie. §. emphiteo sum col. ix. dicit q emphiteosis est ius hereditarium quod etiam ad extraneos heredes transit regulari/ter nisi sit emphiteosis ecclesie quia tunc non transit ad quẽlibet heredem sed ad liberos: ita demũ si sint heredes siue descendant per masculum siue per femi nam. Que verba satis consonant cum ista glo. Naz si requiritur q sint heredes nõ possunt pro parte es se bonorum heredes ꝛ pro parte non. vt. ff. de acq. heredi. l. j. ꝛ. ij. C. de iure delibe. l. quidam eulogio. quinimo vnum trahit ad se reliquũ etiam ex virtute cuiusdam vnionis. ar. ff. de acqui. hered. l. qui patri.

¶ Sz cane tibi quia si ista equiparatio de feudo ad emphiteosim esset bona sequeretur q si ticius reci pit emphiteosim pro se ꝛ liberis suis ꝛ decessit reli/ctis duobus filijs quorum vnus partem suã emphi theosis refutauit in manu alterius: ꝛ tandem ille cui facta est refutatio decessit intestatus: q ille qui refu tauit emphiteosim possit acceptare emphiteosim et hereditatem fratris repudiare. vel probatur ex con iunctione duorum iuriũ. s̃. si de feu. fue. contro. c. ti tius. ꝛ hic in prin. cum concor. j. de capi. qui cur. ven di. c. si filius. Sed hoc est falsum quia cum mero iu/re hereditario deferatur ꝑm iuris ciuilis regulas im possibilis est separatio bonoruz. vt. ff. de here. insti. l. j. §. si ex fundo. ꝛ. l. si ita quis institutus fuerit exce ptio fundo quod nota. C. de testa. mili. l. j. ꝛ. ff. e. l. si certarum. ¶ Dic ergo similitudinez feudi ex emphi teosi procedere ꝑm quid ꝛ non simpliciter. ¶ Itez queritur. pone nepos vult repudiare hereditatẽ ex persona patris ꝛ ex pson̄a aui succedere in feudo an/tiquo: nunquid possit? Sup hoc puncto dicit ☉ do. in summa sua q non quia generaliter debet intelligi q si filius repudiat hereditatem patris non potest retinere feudum sed aperitur coheredibus ergo loq tur in feudo paterno. ☉ do. Aduerte quia aut filius decessit in tali statu in quo potest habere heredem: aut non. Primo casu subdistingue: aut erat ei feu/dum quesitum ꝛ tunc nepos non potest admitti ex persona aui sed oportet q veniat tanqz heredis. vt C. de here. insti. l. fi. Aut non erat ei quesitum ꝛ tũc cum nepos non acceptat ex persona patris tale feu/dum respectu patris nepotis est caducum. Unde se quitur q nepos possit admitti ex persona aui. Secũ do vero casu quãdo pater nepotis decessit in tali sta tu q non possit habere heredem: dico eoipso feudũ ab hr̃ditate sepatũ eẽ ꝛ iõ ex pson̄a aui obtinere pos se. Dicit Jo. de broneſco sicut al's retuli q si nepos nõ est ꝓcept⁹ in vita aui nõ p̃t venire ex pson̄a aui iu xta no. C. vñ li. l. qui se patris. qõ non placet qz cum liberi admittantur in infinitum ꝛ agnati saltem vs/qz ad septimum gradum impossibile est q isti essent concepti tempore mortis qui fuit agnationis cõmu nis caput: ꝛ ista impossibilitas apparet per reruz na turam: vnde non indiget legum probatione. vt. ff. de verbo. oblig. vbi autem non apparet. versi. illud dubitationem. Ibi dum dicit ipsa natura manife/stum est. Nec obstant. ll. distinguentes tempus con ceptionis. vt nota. C. de inoffi. testa. l. siquis filium. in prin. quia proprie loquendo feudum non defer/tur iure ciuili vel pretorio cõmuni sed ex bñficio con radi. vt. s̃. qui feu. da. pos. c. j. §. cum vero conradus. Ibi et moribus tandem subsequentibus ꝛ benefi/cium conradi ampliantibus. Vel dic inspici tenorez inuestiture vtrum dicat pro se ꝛ successoribus: an p se ꝛ suis descendentibus. vt. s̃. dixi. Demum querit glo. de. ij. questionibus. dicitur hic q si agnatis cõ sentientibus vasallus refutat feudũ in manibus do mini verba sunt tex. s̃. de vas. decrep. eta. c. j. q dñs potest eum quasi de nouo beneficio inuestire. Po ne ergo q iste inuestitus decedat sine herede: queri tur vtrum dicti agnati qui consentiunt possint ad/mitti tanqz ad feudum ita q preferantur domino? Glo. sentit istos consentientes oĩno exclusos. Sed tu considera dictionem quasi que est in littera. Non cuim dicit nouum sed quasi nouũ quia remanẽt reli quie veteris feudi nec est in totum abolitum nomen principale feudi. Item consensus prestitus ad vnuz effectum non debet operari alium effectum. vt. s̃. si de feu. fue. controuer. c. ticius cum sempronio. ꝛ. C. ad vell̃. l. iubemus. Sed glo. allegat pro se. j. de eo q fidem fecit agnato. c. j. Ad idem. s̃: quib. mod. feud. amit. c. j. §. preterea. ꝛ. s̃. de alie. feu. paterni. c. j. a cõ trario sensu. ꝛ. C. de filijsfami. quẽadmodum pater

d In vasallo. Et sic aperte sentit qõ pat nõ potest lega re vni filiorũ feu. ꝛ alteri si idẽ sentit in. l. iperialẽ. j. ẽ p hibi. aliena. feu. p fede. in iiij. col. in ver. quare vtrum idem sentit in c. j. de succes. feudi idẽ vo/luit in. l. itẽ vi dendũ. §. nũc videamus. ff. de petitio he/re. ꝛ ibi refert Jaco. butrig. ita ꝛterminas se ia. de arch. in sua summa quẽ refero in consilio illorũ de senato. qõ fece. ferarie dũ esset cõtro uersia nũc pẽ det in facto in ter illustres viros iaco. de sabellis ꝛ pã/dulfum de sa bellis consulo nunc. Andr. barba.

e ¶ Seqr̃et. Vide q̃ nota/ui ad bar. in. l. si tibi ꝛ titio. ff. de ver. obl. And. barba

pro his tene.l.j.t.ij.li.x.fm Pe.de cer.Dominꝰ ergo preferꝫ agnatis qui noue inuestiture ꝓsentiendo ius inuestiture veteris pdiderunt.ar.ff.d acqui.pos. l.siquis ante.t.C.de pac.l.pacta nouissima. ff. loca. cum in plures.§.lege dicta.ff.de ver.obli.l. cum stipulatus sim mihi a proculo.ff.de preto.stipu.l.valerianus. Fit enim plena nouatio a contractibus qui sunt opposite rationis t qualitatis. ¶ Dubium mihi videtur stare in hoc quia iste consensus non fuit interpositus fauore domini sed solum fauore ipꝰ filij. Sed ad hoc respondetur qꝫ imo quia per talem consensum fuit apertum ius domino feudanti filijs quod prius non habebat qꝫ tenebatur confirmare ipius agnatis. Unde istud.c.debet intelligi quãdo agnati consentientes erant tales quibus erat apertuz feudũ. Secus si essent ulteriores apud quos nõ esset consentiendi ius. ¶ Quid dicemus finaliter? Respondeo aut dominus inuestiuit filium tanq̃z d nouo beneficio t est vera opi.glo. Idem si simtpliciter quia noua causa facit feudum nouum f. Aut tãq̃z de veteri t tunc ius agnatorum reseruatum puto ex vi sermonis qui seruandus est.vt.C. de bo.li. l.fi. ¶ Querit glo.de alia questione vtrum inuitis agnatis possit dñsgratiam facere filio qꝫ tale feudũ possideat absq̃z hereditate paterna? t gl. inclinat qꝫ sic sicut dicitur de filia.vt.s.quẽad.feu.ad fi. pti.c. fiquis fine. Ista opi.non est vera qꝫ cum per refutationem feudum sit apertum agnatis nil potest dominus facere in eoꝝ preiudiciũ: quia facere gr̃az de alieno est quedam species furti. Item hoc suadet ciuilis t naturalis rõ quia nõ debet alteri per alteruz iniqua conditio afferri.t ideo dicendũ est qꝫ dominus talem gratiam facere non potest.ar.ff.de cõtra.l.si post mortem.§.fi.t.ff.de pac.l.fi.t.C. loca.l. si cum hermes.t hoc tenet Pe.d cer. ¶ Quero nũ quid agnati possint ratificare? t videtur qꝫ nõ nisi ꝑmo renuncient feudum eis apertuz in manibus domini qꝫ nuda voluntate non desinit quis esse domin⁹.vt.ff.de acqui.pos.l.siquis vi.§.differẽtia. Glo. determinat contrariũ t bene. Nam in ipo consensu quedam tacita resignatio includitur q̃ cum sit tacite non requiritur pñtia alterius.C.de pac.l. post diuisionem.per Ly.ar.ff.de acqui.here.l.illud.ff.si cer. pe.l.singularia.t.ff.de pig.l.si fundus.§.j. dũtamẽ ratificatio non sit erronea.vt plene no.C.de rei vendi.l.mater. ¶ Extra quero: dicit statutum qꝫ agnati filias defuncti excludant a successione: nunquid filius sororis excludat filiam? t dicenduz est qꝫ nõ qꝫ non est agnatus.naz licet habeat iura ciuilia t fauorabilia agnatorũ non tamen habet iura extraordinaria maxime odiosa statutorum: quia statuta debent intelligi proprie fm diffinitionem propriã vocabuli t nõ improprie. Sed si filius sororis fm diffinitionem agnationis non est agnatus.sed per Justinianum redatus ad paritatem agnatorum t nullum simile est idez.l.qꝫ nerua.ff.depositi ergo ꝛc. vt C.de le.here.l.lege.xij.tabularum. Non enim voco hunc agnatum re t nomine nec re tantum: sed simile de quo statutum non loquitur: quia ar. de similibus ad similia non procedit maxime quando induceret exclusionem contra ius naturale.t ita fuit determinatum Bononie disputando ꝑ dominuz Mar. ¶ Queritur nunquid feudum obligetur ꝑ debitis vasalli? Respondeo non qꝫ non potest obligari. Item non tenetur quis ex contractu vel delicto alterius nisi sit eius successor vniuersalis.ff.d pecu.le.l.si peculium in prin. ꝑ Accur.C. de sacrosan. eccle.auẽ.ingressi.t auẽ.si qua mulier ꝑ Ac. ¶ Sed an fructus pendentes possint obligari? Respondeo aut loqueris de illis qui mortuo vasallo fine herede masculo ptinerent ad extraneũ heredez t illi pñt obligari. Aut de illis qui pertinerẽt ad dñm vel agnatos t illi non possunt obligari. ista distinctio ꝑ

f ¶ Nouuz. Ut dictum fuit in.c.j.§.insuper de prohi. feu.alie. p Federicum.

batur per tex.nostrũ satis notabilẽ. Adde qd̃ dicit Odof.in summa sua in pe.rubricella qd̃ verum ẽ qꝫ dans feudum videtur dare cũ omnib⁹ fructibus extantibus.ff.de vsufruc.l.si pendentes.ff.de ac.emp. l.iul'.§.si fructibus Odo. Facit.ff.que in frau.credi. l.fi.§.penulti. Contra de verbor. obligatio.l. fi filius.§.fi.Sed ibi loq̃tur in perceptis.Odo. vel nondum satis.ar.ff.de vsur.si stipulatus fuero. ¶ Extra non qꝫ licet teneatur stare colono nõ tamen agit ad pensionem fine cessione.vt nota.in.l.diuortio.in prin.so.ma.in glo.magna. ¶ Sed dici põt qꝫ quando fructus adiudicãtur per sniam legis vel qꝛ lex diuidit non est cessio hois necessaria qꝛ snia legis habz vim secũdi decreti qd̃ hz vim cessionis. vt.l.j.C. de preto.pigno. Itẽ vt circuitus euitet'.ff.de condi. in de.l. dñs testamẽto.sed nõ si quãdo vasallus moritꝫ t feudum debet ad dñs peruenire. Non enim semp redit cum fructibus sed distinguũtur kalende a kalendis. Odo. Apparet ergo qꝫ feudũ nõ obligatur pro debitis nec fruges ipsius nisi fm distinctionem predictam. Sed quid in pensione? respõdeo tota pertinet ad locatorem t t eius heredes.d.§.si fructib⁹ t.ff.de vsufruc.l.defuncta. Verum est quo ad lactionem ex contractu tamen qꝫ si exigetur partiri vel restitui debebit fm predictam distinctionẽ.vt not.d. §.t si nolit agere heres cõuenietur vt agatur. ff. loca.l.cum in plures.§.messem.ff.ad.l. rodiam de iactu.l.ij.in fi.ff.cõmo.l.vnde queritur.ff. de euic.l.si res q̃z. ¶ Querit Odo.t non soluit quid si feuduz alio modo amittatur q̃z morte? Ego respondeo qꝫ fructus pendentes ad eum pertinebunt ad quem ꝑdia: quia ita est de iure cõmuni: nec inuenitur aliud statutũ in feudis cum iste sit casus omissus. ¶ Quero quid si vasallus decedit post kalendas augusti? Respondeo dic vt dixi.s.in ti.hic finitur lex.§.si vasallus. ¶ Extra quero econtra. Si vasallus duz vadit ad seruitia domini derobatur in itinere an dominus teneatur sibi in aliquo emendando? Respondeo g non quia in hoc contractu non venit casus fortuitus.sed discretus dominus bene faceret compatiendo sibi iuuaret eum saltem in remitendo. ff. mã. l.inter.cãs.§.nõ omnia.ff.de fur.l.si seruus.§.quod vero. Et vide in.l.j.C.de legi.per odo.t in.ca. sicut de iureiurã.per Jnno.sic enim si lucraretur. vide in c.statutũ.§.j.de rescrip.in sexto.in glo. Bal.

g ¶ Respõdeo. Vide q̃ notaui in tex. l.qui opera.ff ex q.cau. maior. And.barba.

¶ An apud iudicẽ vel curiam dñi questio feudi debeat terminari. Rubrica.

¶ Judices dicuntur qui ratione domicilij vel originis proprie vel paterne vel ratione contractus vt progate iurisditionis vel ex alijs causis nominatis in iure habent iurisditionẽ. ff.ad municip.l. assumptio.C.de iur.om.iud.l.ij. per Ly.de iudi.l. heres absens.

Et eo. Diuide in tres ptes. Primo thema. Secundo questio. Tertio rñsio. scda pars incipit in ver. quesitũ. tertia pars incipit in ver. est rñsum. Casus Vasallus decessit sine filio: miles qdam petijt a dño de ius feu. inuestiri: post inuestituram sibi factam agnati ab eo feuduz vendicant quasi paternum: ipse dicit fedũ nouũ esse queritur coram quo causa debeat diffiniri? Respondetur qꝫ corã paribus curie nõ corã dño quia causa quodãmodo ad dñm spectare videt'. Et licet aliter per se non possit alterum trahere ad curie iudicium curia tamen eos vocante nemini licet curie iudicius declinare.hoc dicit. Curie debetur honor t reuerentia de consilio iudicis.vide extra de iudi.c.j. per doc. ¶ Nota qꝫ quãdo causa est preiudicialis domino ex eo qꝫ ex sua sententia iminet ei fauor vel preiudiciũ non cognoscit ipse dñs nec eius curia lez cõ-

b ¶ Ibi no/ tatur. Nota in tellectū ad gl. l. de iure. ff. ad municipales vide eundem bal. in. l. impia lem. §. ꝓterea in feudo de p bibi. alie. feu. per fede. An. barba.

i ¶ Rñdco. Vide bal. in l in suis. ff. de li be. t posthu. And. barba.

h ¶ Innoc. Si quis negat iudicē cuz sim possū eū, puni retāp otuma cē qđ limita ni si dicerit non ꝓsentio nisi q̄ tinus de iure debeo qz tunc nō pōt multa/ ri ita singula/ riter dicit in/ no. in preal. c. cumana. lz ibi aliter dicat. d. ārto. vide ang. in. l. non vī. ff. de iudi. ita dicit se prati/ casse ꝓtra ma gnum aduoca tū vide bal. in c. de mili. va/ sal. qui contu. est. An. barb.

plexiue vel compulsiue. Sed pares debent eligi in q bus sez omnis suspitio cesset. t ipsi sic electi iudica/ bunt t perperam citatus non tenetur cōparere. Bi/ cit Accur. ff. de verb. sig. l. qui neqz. accur. ¶ Opp. nam si causa est quasi propria domini non debēt co gnoscere pares sed iudex vel arbiter. vt. §. de lege coz. c. si inter. So. dicunt quidā q̄ istud. c. corrigit il lud: quia lex posterior corrigit priorē. Certe nos vi demus hoc non solum in legibus sed etiā in opinio nibus glosarum. qz vltima opi. corrigit primā cor/ rectione probabili nō dico necessaria vt notat Pe. C. de sum. tri. l. cunctos populos. licet Ly. ibi deri deat glo. Accursij. Dicit em̄ q̄ semper vltima opi. in telligit̄ esse opinio iurisconsulti vel doctoris. vt not. ff. ad trebel. l. qui filiuz. §. sabinus. Alij dicunt q̄ in l. contraria vterqz pretendebat feudum proprīū. i. nouū. Hic vero vnus pretendebat nouum alter an/ tiquū. Sed que est ratio diuersitatis nō assignāt eaz Sed forte hec potest esse ratio quia dñs factū suum vult teneri. ar. in. c. vlti. de testi. li. vj. Et ideo presu mitur esse fauorabilior pro eo qui pretendit feuduz ab ipso iuxta notata in simili. ff. de iure fis. l. deferre. §. idem decreuerūt. Ista ratio cōcludit q̄ nō cogno sceret domin⁹. Item q̄ nō cognosceret curia sua to ta simul quia p̄sumitur esse nimis fauorabilis dño: sed tñ non soluit cōtrariū qz hic pares: in contrario iudices loci cognoscebant. Dicit. n. hic q̄ vbi dño i minet periculū euictionis cognoscūt pares. Ibi di citur q̄ cognoscit ordinarius loci vel arbiter. Dic er go q̄ aut declinatur iurisditio pariū ꝓpter aliquam rōnabilem suspitionē quā sufficit allegare dūmodo sit verisimilis. vt nota. C. de iudi. l. apertissimi t tūc cognoscit ordinarius. Aut non allegatur aliquatur aliqua suspitio vel causa t tunc cognoscūt pares: vn de in feudis ordinarius est subsidiarius iudex in de fectuz pariū. Alij aliter dicunt. ¶ Opp. q̄ iste dñs cognoscat. vt. j. de probi. feu. alie. per Fede. c. j. §. p̄terea si de feudo. So. aut est questio tangens preiu/ diciū dñi t nō cognoscit de ipsa. Aut nō tangit pre iudiciū dñi t tunc cognoscit de ipsa. t ita intelligit̄ l. ꝓtraria. ad hoc facit. ff. ad municipa. l. ō iure. t qđ ibi nota [b]. Nam iudex repellitur non soluz ꝓpter in teresse ipsius totale: sed etiā propter interesse parti/ culariter bursale ipsius iudicis. vt nota. ibi. Caue ti bi tamen quia ibi loquit̄ qñ dubiū est de iurisditiōe Sed quando est certū non repellitur ordinarius ꝓ pter cōmoda iurisditionis sed bene repelleretur pro pter cōmoda vel incōmoda cōtractus vel delicti. vt ff. de iurisd. om. iudi. l. qui iurisditioni. sed quādo est dubium de iurisditione non pōt in casu dubij ꝓnū ciare se iudicē. Et ita intelligitur illa notabilis glo. ¶ Quero quid est dictū quodēmodo cā ꝛc. Respō deo [i] quādo imediate pertinet ad aliquod periculuz tunc est propie sua. sed quando mediate tūc non est ꝓprie causa sua: ſz quodāmodo sua. vt. ff. fini. regū. l. eos. t insti. de testa. §. legatarijs. Joan. an. dicit q̄ aut questio de iurisditione aut respectu alterius cāe Primo casu nemo iudicat suā esse iurisditionez sim pliciter. Scō casu sic qz sufficit esse dubiuz de ipsa. sed in primo casu oportet ipaz ꝓbari vt in. c. statutū §. sancimus in glo. q̄ incipit pro aduocatis de rescri. in sexto. t nota. illā glo. Et nota q̄ quattuor sunt cu rie in feudis scilicet: curia ipsius dñi. i. coram psona ipsius: curia oīum pariū cōplexiue: curia parium ele ctoz: curia iudicis ordinarij: arbiter vero nō he cu/ riam. Extra nota q̄ si tu negas me iudicem cum sim q̄ possim tibi tanqz rebelli t contumaci denegare audientiam t iurisditionem. vt nota. in. c. cumana de elec. per Inno. [k] t in. l. sed t si der pretorem. §. ſz si dum decreto. ff. ex qui. cau. ma. t de dolo t cōtu. eum qui. li. vj.

¶ Qualiter dñs a ꝓprietate feudi priuet. Rubr.

A facto. Casus queritur: an dominus propter felloniam cōmissam in vasallum feudi proprietate priuetur sicut ecōtrario va sall⁹ feudo? Respondeo sic. Sed alij aliter dicunt. h. d. APERTAM FELLO/ NIAM. Nota hic optimum tex. q̄ licet euidēs t notoria sit culpa tamen requiritur sententia priua tiua. Et sic nota q̄ vbi requiritur ministerium iudi/ cis in priuando notorium pro sententia non habe/ tur [l]. Quidam dicunt q̄ vbi culpa est notoria etiam iudex ordinarius potest cognoscere t denūciare pri uatum: quia fm eos non requiretur priuatio. Nam decretalis dicit q̄ si habentes feudum ab ecclesia fa ciunt statutuz contra libertatem ecclesie q̄ iudex de legatus ab ordinario eos priuatos fore denunciat quia per eorum statuta erat delictum eorū notoriū vt in. c. graue in fi. de senten. excō. sed ibi erat priua/ tio iuris t de iure idest ipso facto: t iudex qui māda bat erat papa qui etiaz in ratione feudi est iudex sup feudis oīum ecclesiarū. Item qz crimen erat canoni cum seu mixtū. vt. C. de sacrosan. eccle. l. placet in fi. t auē. cassa t irrita codē ti. In quo crimine cumulat̄ forū foro. Et etiā dici pōt q̄ executio fuie late a iu/ revideat̄ ꝓmissa eē ordinarijs locoz: imo ordinarijs cāz t i subsidiū ordinarijs locorū. EX OPPO. scilicet que cadat in dolum t contra legem feudi: et sume hic argumēntum. Pone emphiteota promi/ sit domino nomine sensus duos denarios in anno sub pena centum librarum: demū dñs venit contra pacta: vtrum tēneatur ad similem penam? t est hār. q̄ sic. t. C. de indi. vidui. l. fi. In contrariuz qz istud pactuz ex vna parte tñ est penale nō ex altera. vt. ff. de arbi. l. sed t si interpellatur. §. si ex altera. t hec vera [m] non obstāte ista littera: quia hic loquit̄ in pena legali. ar. in. l. j. C. de cupressis ex lucro. dā. li. x. Se/ cus in conuentionali: quia non est nostrum cōuen/ tiōm extendere. vt. ff. de fideiuss. l. fideiussores ma/ gistratuum. §. pro aurelio. Sicut enim nō extēditur de tpe ad tps. vt. ff. de pactis. l. epistola. §. fi. C. loca l. si cum hermes. Ita nec de re ad rem: nec de perso na ad personam. ar. ff. de testa. mili. l. miles ita here/ dem. §. t quia diximus. Sed posset dubitari vtrū adiectio istius pene valeret? t videtur q̄ nō qz vide tur adiecta in fraudem vsurarum. Itē pena circa vi culum stipulationis nō debetur. vt. ff. de ser. expor. l. seruus. In cōtrarium videtur. ff. de transacti. l. q fidem. t. l. pacto conuēto. ff. de contrahem emp. Dic valere. Naz ista adiectio pene respicit aliū effectū vi delicet q̄ nō possit expelli: vnde videtur adiecta lo/ co expulsionis t sic loco facti. ar. C. de pac. conuen. l. fi. t nota. in. l. ij. C. de iure emphi. ¶ Sed pone q̄ dixit si nō soluero simplum soluam duplum vel tri/ plum. Rñdeo qñ per noia multiplicatiua pena ap/ ponitur: ista non petitur vt pena sed vt augmenta/ tio pensionis. ar. ff. de vsur. l. pecunie fenebris. §. fi. si res erat digna tanta mercede. ¶ Ex hoc infero q̄ si rem valentem centum vendo tibi pro quinqua ginta pacto appositō q̄ si non solueris ad talem di/ em solues centum vel iustum preciuz: q̄ ista non est vsura sed argumentatio precij quot tene menti [n].

¶ Pone q̄ res que valebat centum vendita fuit ꝓ decem eo pacto vt si in paschate non soluerētur ad/ impleatur iustuz preciū an habeat locū. l. ij. C. de. re sci. vendi. Respondeo non: quia sufficit prouisio cō trahentium. Quid si renunciat emptor illi legi: vtrū videatur renunciare venditor? Respondeo non. C. ad vellei. l. iubem⁹. de pac. si vn⁹. §. in summa. Pone q̄ prelatus ecclesie cum toto capitulo facit felloniam contra vasallum ecclesie. Vel pone q̄ papa qui est omnia t sup oīa vtrū ecclesia priuabit̄ iurisditiōe sua? t vī q̄ sic ne maleficiū remaneat ipunitū. C. de sacro. s. eccl. l. iubem⁹ nullā. Rñdeo in papa q̄ qcqd

l ¶ Nō ha/ betur. In. c. j. ibi. Et sic no/ ta qō vbi req rat̄ ministeriū iudicis in pri/ uādo notoriū q̄ nota ꝓ limi tatione glo. l. emptorē. ff. de actio emp. vi de bal. in. l. j. C de secū. nup. t. l. iubem⁹. §. sane de sacro sanc. eccle. vi/ de qō nota. in c. cū secuuduz de here. in vi. vbi sp requi/ tur snia decla ratoria fallit tñ in casu no/ tabili extra de offi. ordi. C. or dinari⁹. §. qō si forte in. vi. t ibi domini/ cum. Andre. barba.

m ¶ Vera. Et sic limita l. fi. C. de inter dic. vidu. vīō glo. in. c. breui de iureiuran. que videt̄ du cere ꝓriū vide q̄ ibi dixi. An drea. barba.

n ¶ Menti. Nota ꝓ intel/ lectu eoz q̄ no tātur in. l. cum seru⁹ de cōdi. t demō. t. l. cū allegas ō vsu ris. C. t. l. Ro gasti. §. si vn/ decim. ff. si cer. peta. Andre. barba.

o ¶ Repelli tur. Nota alle gátem doctri ná ⁊ fuit alle/ gata per dñm meũ hoc ãno. in ãstione pro miserat quis sub pena defẽ saꝛ aliquẽ sub pena i lite nec ab ea discede re nec rẽ alie/ nari mõ rẽ ali enauit ⁊ a lite discessit ad/ uersarius p/ miserat expẽ/ sas modo agit ad penaz fuit dictũ qõ liqui do debebat p bare expẽsas se obtulisse vl̃ soluisse ad h vt posset pete re penã or. co gita qꝛ in no/ tabile si est ve rũ qꝛ si ista pe na petiꝛ vt in teresse ⁊ in lo cũ eius succe/ dit vide ludo. ro. cõsilio suo lxxiiij. incipit in cã nobilis vbi dicit qõ in executionẽ sñie nõ põt op poni exceptio non obseruati cõtractus vi/ de ludo. rom. consilio. ccxlj. vbi cõsuit qõ si trãsigẽs nõ seruat cõuen/ tionẽ licitũ: est alteri fallere etiã se iuraſſz vide io. ō imo la. cõsilio. xlj. vbi idez dicit vide bal. in. l. stipulationez ff. de iure do/ tium vbi dicit qõ agẽs ex cõ tractu dz ꝑba re se impleuiſ se contractuz allegat. l. si no fuerit. ff. de iu reiuran. An. barba.

vult legis habeat vigoꝛẽ ⁊ iõ ecclesia nõ perdit iura sua. Sz in alijs prelatis dic vt notaꝛ in. d. l. iubem⁹ ⁊ adde qõ not. in. l. si dolo. ff. siqs omiſ. cá testa. per Accur. PRIVARETUR. i. cuicũqz applica/ reꝛ: tñ pena dñi applicaꝛ vasallo: aliter a suitute ser uitiorũ nõ posset liberari. Porro dñs q abutiꝛ do minio indignũ se facit dñari. vt. l. ij. ff. de his q sunt sui vel alieni iuris. VEL NON. Nota q si vasal lus nõ teneꝛ fidelitatẽ iurare ⁊ iõ nõ iurat eaz dño: tñ nõ ideo min⁹ dñs est obligat⁹ vasallo ad fidei cõ formitatẽ. i. ad nõ ꝓmittendã felloniã. Sz si vasall⁹ debuisset iurare fidelitatẽ ⁊ requisit⁹ a dño nõ iuraſ set: tũc dñs nõ incideret in penã. qꝛ qui non facit qõ dz: nõ recipit qõ oportet. ¶ Ista eñ natura ẽ pena rum siue legaliũ: siue cõuentionaliũ q nisi petẽs pe nã ꝓbet ex sua pte debitũ iplementũ ꝓtractus a pe/ ne petitione repellitur ⁹: qꝛ ligda dz esse cã vt pena petaꝛ. vt. ff. loca. l. quero. §. inter locatorẽ. ⁊ no. ff. de iuraiurẽdo. l. ⁊ si nõ fuerit. ⁊ in. l. j. C. de his q̃ pene noie. Porro in p̃dictis liqdissima dz eẽ ꝓbatio. vt ff. de cõdi. ⁊ demõ. l. in testamẽto. el prio. Et si non cõstat de principali: nec etiã de penali ⁊ alterato pri cipali nõ ꝓmittiꝛ pena. Textus est ibi singularis di cit Jac. bel. PER SALRAHENTUM VEL NON SALRAHENTUM. Si q pactũ ibi remissuz est sacrm: alꝛs secꝰ putarẽ si dñs fecit vel paratꝰ est facere iuestiturã ⁊ ipe recusat face re fidelitatẽ vt. ō. q quos fiat inue. c. nulla. ⁊ que fuit prima cã benefi. amit. §. est ⁊ alia. Et caue tibi qꝛ gl. male intellexit istã litterã. Jac. bel. imo bene dixit: qꝛ sine iuramẽto vasallus iudicare nõ dz. C. de iudi. l. rẽ non nouã. tñ fidẽ dz sibiqz debeꝛ. Sic deus nõ facit differentiã inter simplicẽ loquelã ⁊ iuramentũ ⁊ tñ qñqz reqriꝛ iuramentũ ad solẽnitatez actus vt in textu. Nã deus vult esse testis ad terroꝛẽ ne quis falsum iuret vel iudicet contra iusticiã: cum tã testis q̃z iudex loquãtur vt deus: si loquũtur prout loqui debẽt qñ veritas ⁊ ipe deus. vt in. c. cũ eterni de re iudi. li. vj. ⁊ not. in. c. cũ esses de testa. in nouella. Un de deus in istis nõ solũ cogitationibus sed actibus vult inuisibiliter interesse. vt. C. de iudi. l. properan dũ. §. sinautem reus. Bal.

¶ De feudo non habente propriam feudi naturaz. rubrica.

SI quis miles Si mi/ les acce pit castruz in feudũ a duce vt ipe ⁊ sui heredes qbus dederit illud habeant: queriꝛ an hoc feudũ habeat ꝓpriaz na turã feudi: Rñdeo nõ qꝛ alienare põt feudũ vasall⁹ indistincte: ⁊ ille in quẽ alienauerit nõ tñ retinebit. p feudo. Sciendũ tñ est q vasall⁹ ex eisdẽ cãis amittit feudũ ex qbus feudũ amittiꝛ. h. d. ET IDEM. i. in psona ipius est feudũ ⁊ idẽ psona heredũ. DE/ BERIT. No. q istõ vbũ simpliciter positũ põt: significat quomocũqz dederit. Unde potest vẽdere donare: pmutare: in dotez dare: ⁊ de eo testari. Et sic nota verbũ ampliatiuo restitutionẽ non recipe/ re. BATUM A VASALLO. Ubi sic vult dicere q ille cui datur in feudũ habebit in feudũ. et ille cui datur ad libellũ habebit ad libellũ. ⁊ ille cui datur ad propriũ habebit ad propriũ. Et sic not. q taliter operaꝛ potẽtia qualiter actus ẽ subsequut⁹. ADJUTAS. Nota q licet possit alienari pro prietas non tñ est proprietas franca a culpis delicti sed puto q sit franca a culpis contractus vt licet nõ fiant seruitia que debentur ex cõtractu non perdaꝛ feudum: sed si cõmittantur maleficia feudũ admitti tur. Alij dicunt indistincte q siue fit fellonia delicti siue contractus quã vasallus cõmittat feudum em/ ptoꝛ amittat. Et sic est reperire proprietatem anoꝛ malam habentem feudi naturã. Alij dicunt posq̃z proprietas ẽ alienata nunqz culpa vasalli nocet em ptoꝛi quia emptoꝛ non tã habet causaz a vasallo q̃z a dño qui dedit ei hanc potestatẽ qõ patet: qꝛ transfertur proprietas ⁊ possessio naturalis ⁊ ciuilis ꝑm Ja. bel. UBI ERGO. Nota q pactuz amplia tiuũ dz extensionẽ operari. ¶ Itẽ nota q ꝑ pactũ receditur a ꝓpria natura: ⁊ sic pactũ vincit naturaz. Dicit Dy. q ꝓpria natura feudi ẽ vt alienari nõ posſit a qua natura siue substãtia põt p pactuz recedi: vt a cõtractu. ff. de pac. l. paciſci. ¶ Quero nunquid il le qui emit iure ꝓprio teneaꝛ facere aliquã recogni/ tionẽ dño: Respõdeo non obligatoriã sed assertoriã qꝛ põt domini interesse. ar. eoꝝ que notãtur. ff. so. ma. l. ij. in glo. que incipit dixi quando ⁊. C. de li. cá. l. sicut datam. ¶ Querit gloſ. quid proderit hic emere iure proprio: Respondeo quia poterit aliena re similiter iure proprio sine requisitione alicuius. Item qꝛ habet directum dñium. Item qꝛ habz na turalem ⁊ ciuilẽ possessionem q̃z q̃z glo. dubitet ꝑm Ja. bel. ¶ Quero vtrum sit differẽtia dicere ven/ do tibi rez ⁊ dicere vendo tibi ius quod habeo: Re spondeo sic quia in primo casu videtur vendita ipsa proprietas: in secũdo casu videtur venditum ipsum feudũ cum potestate alienandi proprietatem. Sic er go ista potestas poterit alteri ꝓcedi. vt notat Bar. in. l. ij. ff. de no. ope. nunc. ¶ Sed nunquid emptoꝛ poterit appropriare sibijpsi dicendo ego volo esse il le proprietarius: est ar. q̃ non. ff. man. l. si tibi man/ dauero. §. si tibi centum. ¶ Querit glo. vtrum ille qui ignorans emit a feudatario possit prescribere: ⁊ glo. non soluit. Ja. de bel. dicit q si tertius est dñs procedit prescriptio: sed contra infeudãtem. Sed si vasallus a principio acquisiuit vtile dñium non po test prescribere: qꝛ per prescriptionẽ acquiritur vti/ le. sed illud iam habet ergo illud nõ prescribit. vt. ff. de vsuca. l. sequitur. §. lana. Tu dic q ista dñia non sunt eiusdem qualitatis. nam vtile quod habet ex li cita alienatione iure feudi subalternatur directo ⁊ p ditur ex multis causis. Sed ius qõ hz ex prescriptio ne vincit directũ vt nõ perdatur ex illis causis: ⁊ iõ prescribere põt cũ per prescriptionem augeatur effe ctus. vt. ff. de capti. l. in bella. §. siquis seruũ. non di co q hic prescribatur firmitas dñij precedentis qꝛ non est eiusdẽ speciei sed prescribitur plenius dñiuz quod euacuat minus plenũ. ar. ff. ad. l. falci. l. in fun/ do. ⁊. ff. ō here. insti. l. iij. §. qui fideicõmissa. ⁊. l. si ita scriptũ fuerit titius. Item nõ concurrũt in idẽ tem pus ista duo vtilia dñia qꝛ superueniẽte scõo primũ annihilatur. ¶ Quero nunquid precium qõ recipit vasallus debeat teneri nomine feudi: Rñdeo nõ qꝛ feudũ non consistit in pecunia sed debebit forte cõ uerti in emptionez similis rei que teneaꝛ loco feudi ad hoc vt si vasallus delinquat dñs fit securioꝛ. ar. ō. de iuesti. de re. alie. fac. circa prin. ⁊ sic de feu. vas. c. j. ver. ⁊ super negocio. qõ mihi non placet quia re/ cessum est a simplicitate feudi p formã de nouo da/ tam. ar. ff. de fideiuſ. l. stipulatus es opus. Itez pro hoc. ff. de leg. iij. l. pater. §. quidecim. ⁊. C. de remiſ. pig. l. fi. Item nec succedit precium loco rei qꝛ cã nõ ẽ lucratiua. vt. C. de rei vẽdi. l. mr̃. ⁊. ff. si cer. pe. l. si cũ fuũ. Ja. de bel. dicit q p̃cedẽs opinio equioꝛ ẽ. Sz tu dic q scõa verioꝛ qꝛ primũ feudũ nõ est omnino extra naturã feudi ⁊ dñs pro vno feudo non debet habere duo feuda.

¶ De eo qui finem fecit agnato de feudo paterno. Rubrica.

TRes erant Tres erãt agna ti vn⁹ eoꝝ habe bat feudũ paternũ: alter eoꝝ fecit finẽ ⁊ refutationẽ sibi ⁊ suis hrdib⁹: ⁊ cui

p ¶ Instrumentis. De ista refutatione vide bald. in. l. quid ergo. §. per cõtrariũ. ff. de contra tutel. An. bar.

q ¶ §. liberationis. Tene menti pro intellectu glo. §. liberationis ⁊ vide vnũ nouũ ⁊ est bal. i. l. j. C. de libe. per libe. ⁊ vide tex. singulare ⁊ ibi bal. in. l. si tutor. s de libe. leg. And. barba.

id dederit moritur postea q feudum habet: agnatur qui nõ refutauit petit totum: alter vero qui refutauit petit totum vel partem: eo pacto quod fecit non obstante queritur an obstet exceptio pacti? Respondetur q̃ non obstat dictum pactũ: q̃ psonale fuit. sz si pactũ esset reale vel si refutauerit vt dñs euz quasi de nouo beneficio inuestiret tũc pactũ obstaret nec succederet in feudũ. h. d. VNUS EORUM. Hoc potuit esse ex diuisione vel alio modo. arg. j. ti. j. c. j. ibi dũmodo ⁊c. Pe. de cer. ISTE. s. tenẽs feudum cui facta erat finis ⁊ refutatio Dy. PALTO NON OBSTANTE. i. ad hunc casuz se non extendente. tamen licet hoc allegaret poterat dubitari: vtrũ in dubio finis ⁊ refutatio censeretur in rẽ vel in personã. vt. ff. de pac. l. iuregentiuz. §. pactorum. ⁊ q̃ non refutauit in manibus dñi sed i manibus agnati tenẽtis videt feudũ presumi pactũ i psonã. i. quo ad recipientẽ ⁊ suos heredes ñ: quoad alium agnatũ cui de mero iur̃ pacisci nõ poterat. Et q̃ videatur in dubio psonalis est de mẽte gl. in. c. j. imperator Lotharius per An. de iser. in. c. j. de decre. eta. Verba enim dubia ad merũ ius referri debẽt ar. ff. de vsur. l. si stipulatus. ⁊. ff. de leg. j. l. huiusmodi. in prin. ff. ad treb. l. debitor. §. fi. Sed in cõtrariũ faciunt illa verba ⁊ cui dederit. nam illa verba sunt extensiua ⁊ realia. Sed ad hoc rñdet̃ q̃ licet fuerit data hec potestas tamẽ vasallus non fuit hac potestate vsus. ar. ff. de arb. l. non distinguemus. §. si cum dies ⁊c. QUAM QUOQUO. Supple ⁊ in manibus dñi. Potest enim in suũ preiudiciũ in manib9 dñi ex toto renũciare que renũciatio habz vim pacti. ⁊ ideo valet super iure de futuro. vt. C. de pac. l. conditionis incertũ. p quã renũciationẽ acrescit alteri agnato. arg. ff. de inoffi. test. l. qui repudiãtis. q̃ qui nõ admittit̃ ad partẽ nõ facit partẽ. ff. de contra hen. emp. l. fundus ille. Alij habent in littera domino refutauit. BE NOUO. q̃ potuit fieri nouũ i preiudiciũ refutantis ⁊ iõ refutans nõ succedit fratri. Et no. illa verba textus finẽ ⁊ refutationez: que quottidie apponũtur in instrumentis p. ¶ Item facit iste tex. ad notata p docto. ff. de verbo. oblig. l. q rome. §. duo fratres. Item nota q̃ pactũ quod recipit dñs ꝓdest agnato absenti. Ad hoc facit q̃ notatur ff. de li. le. l. nõ solũ. §. si liberationis verba. sed in cõtrarium facit q̃ notat̃. ff. de pac. l. idem in duobus Sed tu dicas q̃ hic ⁊ in. §. si liberatõis q verba. erat refutatio vel quasi. sed in. l. idẽ in duob9. erat pactũ de nõ petendo. Jam ego dixi q̃ iuri de futuro non potest renũciari simpliciter: sed oportet q̃ transeat i pactum saltem tacitum. Dic q̃ hic prodest alij agnato p quãdã ꝓsequẽtiã: q̃ refutans eximitur de medio. Certe quomodo ille glo. ꝓtrarie debeãt cõcordari diuerse sunt opiniones. Mã bar. tenet glo. que est in. d. l. idẽ in duob9. quidã alij tenẽt glo. cõtrariam p. l. postq̃z liti. C. de pac. ⁊ plene notatur p Ly. C. de nõ nu. pe. l. generaliter: ⁊ tangit̃ per Guil. ff. õ nego. gest. l. põponius scribit. Certe capitulum nostrũ nõ tangit materiã illarũ glosarũ q̃ ibi erat absens debitor: hic creditor cui nõ preiudicat̃ per renũciationẽ: sed potius auget̃ effectus iure absentis p cõcurrentis psone exclusionem ⁊c. Bal.

¶ De natura successionis feudi. Rubrica.

Successionis.

§ Prio determinat̃ clare q̃ psone succedere debeant i feudũ. Secũdo ponit̃ q̃daz

recedendũ in cõsulendo cũ ipse melius ceteris dixerit ⁊ iõ dixit Jaco. butri. in. d. l. j. c. qui p sua iurisd. nõ esse recedendũ ab opinione gl. nisi cõsuetudo esset in cõtrariũ ⁊ sic vide q̃ glo. rũpit glo. si ẽ obseruata faciat glo. in. l. dos a patre. C. solu. ma. cũ. l. assiduis. c. qui potio. in pigno. habeaz ⁊ in. l. fi. C. õ de.

q̃stio dubitabilis circa ius succedẽdi in feudũ. secunda incipit in. §. dũmodo scias. ¶ Cãus. Ascendentes nõ succedũt in feudũ: sz descẽdẽtes masculi succedũt in infinitũ. filia autẽ nõ succedit nisi ex pacto: vel nisi feudũ sit femineũ. Et dicitur paternum feudũ q̃ õ a superioribꝰ est acqsitum. Casus. Miles q̃dã habẽs beneficiũ decessit superstitibus quattuor filijs: ⁊ ex diuisione eoꝝ ad vnũ peruenit feudũ. decessit etiam iste superstitibus duobus vel tribꝰ filijs ex quorũ diuisione puenit ad vnũ feudum. Itẽ morit̃ ⁊ iste supstitibus duobus: ⁊ ad vnũ puenit ex diuisione feudũ ꝑfatũ: nũc morit̃ iste vltimus sine liberis: queritur quis succedere debeat? Respondetur q̃ oẽs qui ex linea sunt ex qua iste fuit qui vltimo moritur succedũt in feudũ. Et si nulli supsunt tũc oñes alie linee equaliter vocãtur. h. d. Nota q̃ ascendens nõ successit in feudo descendẽtis. ⁊ ratio est virtus verborũ expressorũ vel sub intellectorũ. naz aut exprimit̃ heres: aut tacite subintelligit̃ heres aũt ponit̃ p filio id est pro descendente sm ordinẽ gradus ¶ Et no. q̃ ille qui vult inuenire gradũ debet iuenire stipitem. vt no. C. de suc. edic. l. si auie frater.

¶ Itẽ no. q̃ vna persona absolute posita non facit gradũ: sz relatiue posita facit gradũ: sm Ja. butric. ibidẽ. Et hoc facit ad questionẽ r Dixit testator. Si filius meus sine herede decesserit quod intelligit̃. i. sine liberis: substituo titium ⁊ eius heredes. Nam istud verbum heredes non cõprehendit patrez titij ⁊ multo minus extraneũ. naz talia sunt subiecta qualia predicta demonstrant. vt. ff. de interroga. actio. l. si defensor. Item quia non presumitur testator fatuus ⁊ sine ratõne intellectus. Esset aũt stultus si excluderet extraneos heredes filij ⁊ maxime ꝓiunctos ꝓpter extraneos heredes substituti. argu. ff. de condi. ⁊ demon. l. publius. §. j. Et ideo spec. dicit q̃ nomen heredis in vltima voluntate appositũ in substitutione nõ significat alios q̃z descendẽtes. vt i spec. de testa. §. in primis. ver. fi. ⁊ in titu. de locato. §. nũc aliqua. ver. ideo. lz in contractibus ⁊ in legibꝰ regulariter significet omnem directo succedẽtem in vniuersum ius q̃ defunctus habuit vt. C. de heredi. instituen. l. fi. ⁊. ff. de cõdi. ⁊ demon. l. sub diuersis. §. j. ⁊. ff. de eden. l. quendam. §. his aũt. Scõo nota q̃ q̃n plures linee veniunt ad succedendũ in locum alicuiꝰ vasalli: oẽs linee dũtamen sint in pari gradu pariter succedũt. exquo apparet q̃ cũ nomen linee sit nomen comprehensiuũ q̃ succedũt in stirpes ⁊ nõ in capita. Quod itelligo vez sine dubio q̃n nepotes succedũt cũ patruis q̃ oportet tũc q̃ veniãt ingrediẽdo locũ paternũ. Sz quãdo obeũtibus patruis veniunt p se ⁊ iure suo: dicit Jac. de bel. q̃ isti fratres patrueles eoꝝ patruo sine herede defuncto succedunt in capita: siue p numero psonarum. ⁊ tñ si sunt tres psone ponamus duo ex vno fratre ⁊ vnus ex altero ⁊ deficeret vnus ex illis tribus accresceret ꝓpꝛijs fratribꝰ ⁊ non fratri patrueli per hunc textum. Sed alij dicunt q̃ patrueles succedũt in stirpes sz abinde. s. succedunt in capita tenẽtes opinionẽ Accursij qui hoc ponit in allodialibus dicẽtis q̃ idez fit in feudalibꝰ cũ in consuetudine feudoꝝ nõ reperiat̃ exꝑssum. ista questio vt alias dixi ẽ dubia ꝓpter diuersas opiniones doctoꝝ[a]. Antiqui doctores qui fuerũt ante Accursium omnes tenebant q̃ in capita: sequentes opinionem Azonis. sed sequẽtes opinionẽ accur. habuerunt de ista questione dicere q̃ in stirpes: ⁊ ego i dubijs opinionibus i ꝓsulendo multũ sequor glosaz ordinariã: q̃ nõ possuz adherere melioꝝ[t]. Cetera pte vide in glo. hic posita que clara est. Bal.

in. l. si tutor. s de libe. leg. And. barba. r ¶ Questionem. Vide bar. ⁊ bal. i. l. gallus. §. j. ff. de libe ⁊ posthu. an. bar. s ¶ Datori uz. Vide bal. in. c. j. s. õ gradi. vbi simile verbũ refert ⁊ ibi est casus notabilis pro ista. q. an. bar ba. t ¶ Melior̃. Nota q̃ in dubijs opinionibus ẽ inherendum gl. ⁊ in. l. cũ heredi tas. C. depo. dic. q̃ õ auctoritas glo. oẽs alias antecellit facit q̃ ip se bald. notat in. l. j. ad finez ff. de vulg. et pupil. ⁊ in. l. precibus. C. õ iudic. ⁊ iauct. cessante. C. de legi. hered. sancimus. in. l. traditi omnibus. C. de pac. Ja. butr. in. l. j. c. qui p sua iurisd. bal. in suo pecu. vide Ang. in. l. si idẽ cũ eodẽ ad finẽ. ff. õ iurisd. om. iudic. vbi dic̃ quod non habemus l. sufficit allegare auctoritatẽ maiorũ vide Ange. i. l. ij. ff. de accus. vbi dicit q̃ õ cõsulendo nõ recedas ab opinione gl. vide que dixi in ca. Ne inmitaris de ꝓstitu. vide bal. in. l. fi. §. necessitate de bo. que libe. vbi dicit adhereas Dofredo veritatis. j. gl. ⁊ in perpetuũ non errabis vide bar. in cõsilio viij. q̃ accipit andriol9. vbi dicit do tibi gl. ordinariaz a qua non est

¶ De capitaneo qui curiaz vendidit an intelligat̃ vẽdidisse beneficium. Rubrica.

¶ Dictum est.s.in ti.de lege corradi.c.j.§.ex eadez lege.q; dñs pōt alienare feudum cū curia. Utruz qz dubitatur:an simpliciter vendendo curiā videatur vendere feudū:vt sic tacite cōtineatur sub ipsa vẽditione:ideo subijcit hanc rubricam. Bet.de cer.bal.

Quidaz capitaneus

Casus. Capitaneus quidam i curte sua beneficium militi dedit postea vendidit curtem simpliciter non habita mentōne de beneficio:queritur an beneficium cedat in vendi tione? Respondet̃ q; non nisi de eo nominatim actū sit hoc dicit. Vendita vniuersitate non videnť vendita ea que prius alij sunt concessa z ab ipso vniuersitatis corpore separata.h.d. Et hoc nisi tota curia vel maior pars alteri esset infeudata:qz nō debz vẽditio extimari:arg.ff.de fun.instru.l.fundus qui locatus.ff.de contrahẽ.emp.l.domū. Et natura nominū collectiuorum z vniuersaliū est oia includere q̃ non inueniūtur excluſa.ff.de peti.here.l.z non tā tum.z.ff.de rei vendi.l.marcellus. Nos aliter dicimus q; bonorū possessio includit iura directa q̃ cōpetierunt defuncto:licet ipsa successio que est ius heredis z non fuit in bonis defuncti sit vtilis.vt not. ff.de bono.pos.hereditatis petitione.l.ij.per Dy.i sti.de actio.§.sed iste.z in.l.j.C.vnde legi.per Ly.z adde quod no.ff.ad treb.l.qz proinde. LAPJTANEUS. Quis dicatur capitaneus:dic vt.s qui feu.da.pos.circa prin.z.s.quis dicať dux mar. comes.c.j. LURTE.quam tenet i feudum ab imperatore vel rege vel marchione duce vel comite.vt dictis titulis apparet. VENDJBJT. consensu dñi alias non valet:vt.j.de probi.feu.alie.p Federicū.c.j.z reuertitur ad dñm vt ibi patet. ¶ Nota hic q; in generali alienatione nō cōtinetur feudum facit.s.si de feu.fue.cōtro.c.j. ¶ Nota q; vẽdita curia nō intelligūtur vendita feuda que intra curiaz a lijs erant concessa nec ipsum ius vasallorum. ¶ Sz cōtra hoc opponiť quia vendita curia videtur vendita cum suis iuribus z pertinẽtijs quibuscunqz vt C.de bo.vacan.l.si quando li.x.z.ff.de actio.empt. l.creditor.in prin.z.§.fi.qz curia est nomen vniuersale. Et quicquid dñs intra curiam tenet z curie annexū est nomine curie significatur qz in vniuersali sermone omnia veniūt nisi specialiter excipiātur .vt.ff. de verb.oblig.l.quicquid astringende.primo respō so.z.C.de dot.pmis.l.fi. Preterea talia feuda pars curie sunt z solo cedunt.vt.ff.de cōtraben.emp.l.in modicis. Preterea beneficium videtur inesse curie tāq̃z pars in toto:ergo curia vendita z tradita z beneficium videtur esse venditum z traditum:alias ñ videretur curia tradita parte retenta.vt.ff.de dolo. l.eleganter.§.non solū.z.ff.de verbo.oblig.l.q; vsufruc.in prin.z.l.in exequtionibus.§.antepenultimo eo.ti.z.ff.de exceptio.rei iudi.l.siquis cū totū. Jtez non est aliquid perfectum nisi ex omnibus suis partibus constet.vt.ff.de orig.iur.l.j. Jtem qz de toto fuit cogitatū vnde nihil detrahi potest:alioquin ad nihilū redigeretur venditio.argu.ff.de contraben. emp.l.in lege. Jn contrarium tamen videtur casus expressus in hoc capitulo. Sed aduerte quia quedaz sunt que consueuerunt vendi: z ista includuntur in venditione generali:nec enim debet eadem res diuerso iure censeri.vt.ff.de vsuca.l.eum qui edes.

¶ Quedam sunt que nō consueuerunt vendi:tamẽ cum vniuersitate transferuntur ex potestate quā habet venditor iure proprio.vt.ff.de contraben.ẽpti. l.in modicis. ¶ Quedaz sunt in quibus oportet q; venditor habeat licentiam a superiori dño specialez z ista nō includuntur quātū ad alienationis effectuz vt hic.tamen si venditor fuit sciens tenetur emptori quāto minoris esset empturus.ff.de actio.emp.l. iulianus. Modo hic queritur de tali questione iperator cōcessit mihi aliquod castrum hoc modo concedo Baldo tale castrum cum suis pertinentijs modo queritur vtrum videatur mihi concessisse molendina dicti castri? Respondeo aut mihi concessit solam iurisditionem z nō veniunt molendina. Naz lz castrum fit sub imperatore:tamen molendina nō sūt imperatoris.vt.ff.de contraben.emp.l.sed z celsus z no.de molendinis cōmunis Boñ.ff.de verb.sig. inter publica per Accur. Aut concessit mihi castruz cum pertinentijs suis:z iuribus ad ipsum castruz pertinentibus:z tunc molendina veniunt accessorie nisi essent molendina priuatarum personarum.arg.ff. de preca.l.si adoptauero. Et hoc satis euidenter notatur in glo.ordinaria notabiliter hic posita:quā tenemenți. Porro in concessione generali vel indefinita in ti.lucratiuo nūquā venit nisi ius quod habet concessor.ff.de condi.z demō.l.publius.§.j. ¶ Et est sciendum q; dominus Jaco.butrica.disputauit istam questionem non reuocando in dubio potentiā cōcedentis. Cōmune. Mutiñ.per findicuz legitime ordinatū cōcessit z trāstulit ciuitatem mutinensem cuidā marchioni:queritur an per hoc transeant molendina ciuitatis prefate in dominium marchionis. Et arguit ad partem affirmatiuam q; fic:qz q ,pfert singulas eius partes:siue sit totum vniuersale siue integrale.sed molendina sunt pars ciuitatis qz iter cetera edificia sunt:ergo sub appellatione ciuitatis cedunt.vt.ff.de lega.primo.l.si tibi homo.§.cum fundus.z.l.cum fundus.de leg.secundo.ff.de leg. tertio.l.predijs.§.penul.z.ff.de fun.instruc.l.seye.§.tyrāne. ¶ Secundo quia si molendina non essent ciuitatis pars tamen sunt sub potestate z domino ciuitatis:ergo transeunt. ¶ Jtem molendina sūt ps pertinentiarum.vt extra de exceptio.c.cum venerabilis.§.porro ergo transire debent per quādam cōsequentiam.vt institu.de acquiren.per arro.z.ff.de adop.l.si arrogator.z.l.his verbis. Tertio qz molẽdina respiciunt ciuitatem sicut accessoriū respicit principale.vt.ff.de contraben.emp.l.si aqueductus.ff.ō actio.emp.l.in venditione. Quarto quia nomine ciuitatis continetur territorium.vt.l.j.§.cum vrbem de officio prefecti vrbis. Sed molendina sunt ō territorio ergo ꝛc. Quinto quia ciuitas est nomen collectiuum z vniuersale vnde molendina ciuitatis appellatione debēt includi. Sexto quia sunt duo quorum vnuz cōmode nō pōt esse sine altero:maiori cōcesso videť cōcessum id qō minus est.vt.ff.loca.l.sz addes.§.siquis mulierē. Septimo qz ciuitas significat quoddā structū z instructū ex pluribꝰ ad cōmunē viuēdi necessitatē:sz molendina sunt quoddā instrumentū ad necessitatē viuendi ergo cedunt i legato. Octauo qz qui concedit locū cū suis finibus videť cōcedere qcqd intra fines ꝓtineť.ff.de cōtrahē. emp.l.q fundum.§.si fundus.ff.de acti.emp.l.fundi nihil. Nono videť casus in isto.c.de capitaneo q; curiam vendidit cum glo.sua. Jn contrariuz arguitur sic:molendina nō sunt ciuitas nec ps ciuitatis nec aliqd habēt cōmune cum ciuitate:maxime in predicamēto substātie:ergo nō cōtinētur sub ciuitate.vt.ff. de penu le.l.nā qō liquide.z.l.ij.ff.de verb. sig. Sed cōtra qz supposito q; ciuitas possit habere propriuz tamen tale est ac siquis adoptaret aliquem hodie cuius bona nō trāseunt in dñium adoptātis.vt. C.de adop.l.cū iā i adoptiuis. Nec ob.argumētū de arrogato.qz ille mutat trāseūdo in plenā ptātē arrogatoris.sz ista ciuitas nō sic mutat statū quin possit habere ,ppriū.vt.ff.qō cuiusqz vniuersitatis nomine. l.ciuitates. Tertio qz aliō est ciuitas aliō fiscus :siue dominus.nec enim sunt vnum z idē.vt.l.j.C.ōbo.

vacan.l.x.ꝛ per Bar.in.l.j.C.de iure fisci.ꝛ Guiliel mũ de cuneo in.l.iam pridem.C.cõmunia de vsuca. Quarto qꝛ concesso seruo nõ intelligitur concessum peculiũ.vt.ff.de peculio.l.sũma cũ ratione.§.ẽptor. Quinto qꝛ appellatio ciuitatis ambigua est quando ponitur localiter ꝛ respicit territoꝛium:ergo in ambiguo fit interpretatio cõtra eũ qui nitit' ad acquirẽdum.vt.ff.de pac.l.veteribus.Sexto qꝛ ciuitas potest habere ꝓpriũ vnde licet transeat in tutelam alterius nõ ideo pdit suarũ rerũ dõium:sicut nec ecclesia que transit in tutelã plati.vt.ff.pro empto.l.qui fundũ.§.si tutor.Septimo qꝛ separata sunt significata ꝛ voces significantes:ergo vnũ nõ cedit alteri.vt ff.de serui.vrba.predi.l.si domus. Itẽ qꝛ separata corpora sunt:ergo de vno ad aliud non infertur.vt ff.de excep.l.sed si ante ꝛ.ff.de pactis.l.si vnus.§.in summa.ꝛ.C.de dona.inter virũ ꝛ vxorẽ.l.si marit⁹ Soluendo dixit Jaco.butriga.qꝫ translata ciuitate in iurisditione ꝛ dominio marchionis molendina q̃ sunt peculium ciuitatis apud ipsam ciuitatem remanent:ꝛ nõ videntur esse tranflata:sed iurisditões q̃ ptinebãt ad ipsum cõcedentẽ videntur esse translate. Ego idem in molendinis dico qꝫ in iurisditiõe si molẽdina erant in dõnio cõcedentis sicut ipsa ciuitas secus si ad ipsam ciuitatẽ pertinebant iure priuato. vt per glo.l.inter publica.ff.de verb.signif. Et hoc si verba cõcessionis patiantur.nam si de sola ciuitate facta esset mentio:molendina que essent extra ciuitatẽ non venirent in concessione.vt.d.l.naꝫ quod liquide.§.cuiqꝫ rome.ꝛ in.c.si ciuitas.de sen.excom. li.vj. ¶ Item scias qꝫ dominus Old.format questionem vtrum in generali donatione alicuius castri vel loci quã facit princeps alicui merum ĩperiũ trãsferatur:Et post diuersas allegationes pro ꝛ contra determinat qꝫ sic quia beneficium principis dꝫ largissime interpretari.vt.C.de pri.agen.in reb⁹.l.hac saluberrima li.xij. Item quia merum ꝛ mixtum imperium videntur adherere administrationi quã qs ratione territoꝛij habet.vt.C.vbi ꝛ apud quos ĩ ite.resti.pos.l.fi.C.de fun.limit.l.quicũqꝫ.li.xj. Utpote ei adiacens siue coherens.vt.ff.de actionibus emp.l.creditor.§.vlti.de leg.iij.l.predijs.§.balneas ꝛ.§.qui domũ.ꝛ.§.fi.de fun.instruc.l.seye.§.tyranne.ꝛ hoc ad similitudinem eorum que debentur ad rẽ:vel que debentur rei que ipsam rem comitantur quocũqꝫ alienent'.vt.ff.de serui.rusti.predi.l.via cõstitui.§.quicunqꝫ.ꝛ.ff.de vsue.l.si aliena.§.j.qꝛ princeps in concedendo castrum ꝛ territoꝛium videtur concedere quãdam vniuersitatem prediorum intra fines positorum.vt.ff.de verbo.signi.l.pupillus.§. territoꝛium.Cum autem vniuersitas concedit' omnia etiam incoꝛporalia veniunt.vt.ff.de verbo.sig. l.princeps.Et ideo dicit Jnno.qꝫ villa ꝛ castrũ sũt quedam nomina vniuersitatem quãdam designantia:que in se continẽt iurisditionẽ honorem ꝛ districtum ꝛ iuspatronatus extra de iurepatro.c.ex litteris ꝛ ibi notatur per eum.vnde etiã in specie nõ trãsmissibilia cum ista vniuersitate transferuntur.vt.ff. de contraben.emp.in modicis.ꝛ de acquiren.re.domi.l.quedam.ꝛ extra de re iudi.c.cum bertoldus. Ultimo hoc probatur per.l.j.§.cum vrbem.ff.de offi.prefec.vr.ꝛ.lxiij.di.ego Ludouic⁹.ꝛ.c.tibi domino ꝛ.lxxxvj.di.cõstantinus.extra qui filij sint legitimi per venerabilem.Et in hac opinione fuit hostien.in summa de iurepatrona.ꝛ in summa de offic. ꝛ pote.iudi.dele.§.que delegari circa finem. ¶ Oldra.de lau.item quesijt an recognoscens se castrum retinere in feudum ab aliquo videatur recognoscere territoꝛium ꝛ iurisditionem territoꝛij:Et arguit primo qꝫ sic qꝛ castrum ꝛ territoꝛium quoddã totũ constituunt inter certos fines positũ.vt.ff.de verb. signi.l.pupillus.§.territoꝛium " Non ergo debet h totum diuerso iure censeri.ff.de vsuca.l.eum q edes ne huius totius pars libera alteri subancillari videatur.vt.ff.de libe.causa.l.duobus.ꝛ.ff.de exceptio. rei iudi.l.iudicare. ¶ Secundo quia territoꝛiuꝫ castri subiacet castro.vt.ff.de adoptio.l.si pater.ꝛ argumento.C.de peculio eius qui libertatem meruit. l.j. ¶ Tertio quia accessoꝛium sequitur principale. vt.ff.cõmo.l.si vt certo.§.vsqꝫ adeo.ff.de instituto. l.cuiuscũqꝫ.§.penulti.ff.man.l.idemqꝫ.§.papinian⁹ sed territoꝛium habet se ad castrum quẽadmodum accessoꝛium ad principale quod apparet quia qui p̃ficitur vni ꝛ alteri.vj.questione quarta siquis episcopus in aliqb⁹ ¶ Quarto qꝛ cõstat territoꝛiũ castri imediate ipsi castro cõiũctum.nã vbi in medio non est aliquid quod eorũ vnitatem impediat totũ eidẽ dño seruit.argumento.ff.de serui.rusti.l.qui sella.§. vlti.sic ergo recognito principali vt castro:ꝛ connexum siue cõiunctũ vt territoꝛiũ recognitũ esse videtur.vt.ff.de ac.emp.l.creditor.§.vltimo.ꝛ.l.si mercedẽ.§.j.de le.iij.in pdijs.§.balneas cum.§.se. facit glo.xij.q.ij.§.fi.ꝛ glo.in.l.olympico.ff. de seruitu. vr.pred.ꝛ per Jnno.in.c.ex lris de iurepa. Quinto hoc idem apparet Jmperator ꝓmisit sic vrbẽ prefecto vrbis:de territoꝛio qõ appareat nihil dicens ꝛ tñ lex arguit qꝫ territoꝛiũ prefecto vrbis vr̃ esse cõmissum.vt.ff.de off.prefec.vr.l.j.§.in initio. Itez et eps dr esse ciuitatis eps ꝛ tñ est epus dioceſis vt extra de religiosis domibus.c.de senodochijs.Sexto videt' cãus.ff.si seruitus vendicet'.l.si testatrix.§. j.Septimo qꝛ omne id qõ respicit vel includit principale respicit ꝛ includit oẽ id qõ dependet ab illo. vt.C.de codicil.l.j.sed iurisditio in territoꝛio depẽdet ex iurisditione in castro quasi a capite sicut aqua que ex castello ducitur:ex castello dependet. vt.ff.õ aqua quotidiana ꝛ estiua.l.j.§.ait pretor.ꝛ.§.quod ex castello. Octauo qꝛ iurisditio castri ꝛ territoꝛij in se vna est ꝛ incoꝛporalis:ꝛ per cõs indiuisibilis. vt ff.de verb.oblig.l.stipulatiões nõ diuidũtur in principio. de seruitutib⁹ rusticoꝛũ prediorũ.l. vna ẽ via. Ergo recognitio castri ꝛ cõcessio iurisditionis non est circa ptem:sed potius circa ipam totaꝫ tam in castro q̃ꝫ in territoꝛio.vt.ff.quẽadmodũ serui. amittatur.l.si stillicidij.§.vlti.si serui.vendicet'.l.si eo loco §.fi. Nono qꝛ appellatio castri apta est cõprehendere iurisditionẽ vt notat Jnn.extra de iurep.c.ex litteris.ergo qui effuso sermone castrũ recognoscit totam iurisditionẽ recognoscere videt'.vt.C. de dotꝫ promis.l.fi.de interro.actio.l.si sine.§.qui interrogatus.ff.de vino lega.l.quidã. Decimo qꝛ recognitio est actus prescriptionis interruptionẽ inducens. vt C.de prescrip.xxx.annoꝝ.l.cum notissimi.§. sed ꝛ si quis.Sed actus interruptionẽ inducẽs non solum afficit id circa quod interruptionem inducit:sed omne quod dependet ab illo.vt.C.de an.ex.l. vltima. Et est casus in.d.§.sed ꝛ siquis vbi tex.de recognitione loquitur:sed iurisditio territoꝛij pendet ꝛ castro ergo ꝛc. ¶ Ultimo videtur casus in dicto.§.in inito ꝛ de capti.ꝛ post li.reuer.l.postliminij.ibi antequam in presidia deducatur. ¶ Sed in contrariũ arguitur scilicet qꝫ recognoscendo castrum non propter hoc recognoscat territoꝛium.Diuersa enim sũt nomina exquo sequitur diuersitas in substantia.vt C.de codicil.l.si idem ergo facta mentione de vno in recognitione non propter hoc intelligitur facta mentio de altero quod nominatũ nõ est vt.ff.de le. iij.l.lucius.§.collegio.ꝛ arg.ff.de verbo.obligati.l. quicquid astringende. ¶ Secundo,qꝛ in expositione vocabuloꝛũ attendendus est vsus ꝛ ꝙsuetudo loquendi.vt.ff.de leg.iij.l.legatis.§.vltimo.ꝛ.l.nummis.§.fi.ꝛ de ver.sig.l.anniculus de ma.test.l.si ita de sponsa.c.ex litteris.Sed sic est qꝫ in cõi vsu loquẽdi castrũ appellatur quod mur oten⁹ cingit': territoriũ vo qõ extra ẽ.ergo sub recognitione vnius non venit alter.vt.ff.de vb.sig.l.ij.ꝛ.l.vt alfenus. Ter

v ¶ §. Territoꝛium. Vide.d. ℣De.i.c. Rodulphus de reseri. vbi istã.q.ponit ꝛ transit cũ decisione Old. sed bal.in.d. l.j.§.cũ vrbez ff.de offi: pre fe.vb.eã non tenet ꝛ allegat Raynerium. ꝛ alios consulentes contra riuꝫ vide que ibi dixi vide bal.in.c. studuisti.de offi. leg. An. bar.

tio ſicut ſe habet territoriũ caſtri ad caſtrũ ſic dioce
ſis ad ciuitatẽ. Sed ſic eſt q̃ ſub appellatione ciuita
tis nõ cõtinetur dioceſis in actibus paſſiue odioſis
7 reſtringendis vt in reſcriptis ad lites 7 beneficia.
vt extra de reſcri. c. rodulphus. 7 extra de preben. c.
q̃uis. §. q̃ꝫ q̃ꝫ. li. vj. ergo ꝛc. Quarto q̃ in actib⁹ de
notãtibus tranſlationẽ iuris de vno in alterum ac
ceſſorium non omnino principali coherens: ſed ab
eo diuiſibile tranſlato principali in tranſlationẽ nõ
venit. vt. ff. de contraben. emp. l. quotiens de pecu.
lega. l. antepe. de fun. inſtru. l. ij. §. j. de ſuppe. lega. l.
vl. Sed territorium caſtri ad caſtrum non ſolum eſt
diuiſibile: ſed diuiſus pariete medio. vt. ff. cõmunia
predio. l. ſiquis duas. §. j. de le. j. l. quod in rerum. §.
ſiquis poſt 7 vnum ab altero loco 7 qualitate ſecer
nitur. vt. C. de predijs mi. l. ſi predium. ergo 7 cete
ra. ¶ Quinto quomodo dicetur vnũ ſub altero cõ
tineri cũ de eorũ quolibet per ſe a iure cõmuni: vt di
uerſis diuerſa iura tradantur vt. C. ſi curialis relicta
ciui. ruri. ha. ma. l. j. li. x. 7. xxj. q. j. c. cleric⁹. 7 ibi no.
¶ Sexto videtur expreſſum. lxiij. di. ego ludouic⁹.
7 ibi tangit iſta queſtio per glo. Pro hoc facit text.
C. de bonis vacan. li. x. l. ſi quãdo. vbi adiacentia rei
donate nõ cedunt in donationẽ vel cõmiſſionẽ niſi
dictũ ſit integro ſtatu vel cuꝫ omni iure ꝛc. vt ibi di
citur lꝫ ibi gl. innuat cõtrariũ. Pro hoc etiã facit q̃
vendidit prediũ 7 excipit fontẽ nõ videt excipere ſo
lũ quod eſt circa fontẽ niſi expreſſe dicat. vt. ff. ō ſer.
ruſti. predio. l. qui duas la. ij. Et ſub appellatiõe flu
minis nõ cõtinetur ripa fluminis. vt. ff. de flumini
bus. l. j. §. in flumine. ¶ Et hanc partem credo va
lidioribus rationibus initi niſi obſeruantia vel com
munis loquẽdi modus vel actus aliquis exterior in
terpretationẽ aliquã induxiſſet. Oldra. de ponte de
laude in conſilijs dicit. Sed Jo. and. in. c. ſi ciuitatꝫ
de ſenten. exc. li. vj. in nouella dicit q̃ ſi conceditur
priuilegium vel ĩmunitas ciuitati nõ includitur ca
ſtrũ: 7 ſi caſtro non includit villas exiſtentes ſub ip
ſo. Idem dico ſi conceſſum eſt perſonis in loco. vt
C. de teſta. l. ſi tamẽ in queſtione domini Old. dico
q̃ ſi eodẽ ti. poſſideat caſtrũ: 7 territorium vtrunqꝫ
intelligit eſſe recognitũ per rationes pro hac parte i
ductas. Si autẽ diuerſo titu. vel nõ conſtat de titu.
poſſeſſoris vel eius a quo rẽcognitio fit tũc preuale
rent allegationes facte pro parte contraria. ar. ff. de
bo. poſ. l. ſed cum patrono. 7 facit quod notat. Jn
no. extra de reſti. ſpoli. cum ad ſedem. Conſidera q̃
quedam ſe habent ſicut pars iu toto vt duo in decẽ
7 tunc diſpoſitio totius ĩcludit omnes ſuas partes
vt. ff. de pactis. l. ſi vnus. §. ſi cum decem. 7. C. ō fur
tis. l. poſt deciſionem. Quedam ſe habẽt ſicut pars
circa totum vt alluuio circa fundum: 7 idẽ niſi ſint a
gri limitati. vt. ff. de acqui. re. domi. l. in agris. ſaluo
quod de feudis dictum eſt alibi. Quedã ſe habẽt vt
q̃tinẽs ad cõtentũ: 7 tũc aut ſignificatio q̃tinẽtis ſu
nitur ex cõtento: aut de per ſe. Primo caſu cõtinet
cõtentũ nomine continẽtis: vnde ille q̃ preficit ciui
tati intelligit prefect⁹ etiã hominibus ciuitatis: q̃
ſignificatio ciuitatis ſumit ex ipſis ciuibus. Secun
do caſu ſecus: vnde nomine ſachi nõ cõtinetur fari
na que eſt ibi: nec ecõtrario: q̃ ſeparata eſt ſignifica
tio. vt. ff. de furtis. l. qui ſacchũ. Quedam ſe habent
vt cõnectẽs 7 cõnexũ. 7 ſiquidem cõnexũ eſt mobile
nõ cõtinetur: niſi actus ſit fauorabilis 7 res mobi
lis ſit ei perpetuo deſtinata vel niſi verborũ ſignifi
catio cõprehendat ipſam rẽ mobilem: vel niſi repu
tetur pars rei ĩmobilis. vt. ff. de pigno. l. debitor. 7
l. quẽadmodũ. de agri. 7 cenſi. li. xj. Porro ĩmobile
cõnexũ ſemp q̃tinetur. vt. ff. de acti. emp. l. granaria.
Quedam ſe habẽt vt principale 7 acceſſoriũ: 7 tunc
aut accedit de neceſſitate 7 cõtinetur vt. ff. loca. l. ſꝫ
addes. §. ſiquis mulierẽ. Et iõ ſi ex ſtatuto vel cõſue
tudine territoriũ eſt aſſignatũ vel deputatuꝫ caſtro
tũc q̃ tale ſtatutũ vel conſuetudo legẽ ĩponit q̃ ne
ceſſitatẽ inducit qui recognoſcit caſtrũ: 7 territoriũ
recognoſcere videt in auctẽ. qui. mo. natu. effi. ſui. §.
ſiquis igit ex qualibet coll. vij. vt per bar. in. l. ſi. C.
de ven. re. ciui. li. x. 7 in. l. lucius in fi. ad munici. 7 q̃
no. in. l. anthiocẽſium. ff. de priui. creditorũ. Aut nõ
accedit de neceſſitate ſed ita demũ ſi exprimat 7 tũc
nõ cõtinetur niſi apponãtur aliqua verba que ãplia
tiuũ habeant ſignificatũ vt. l. ſi quãdo. C. de bo. va.
li. x. 7. ff. de vſufruc. l. ſed 7 ſiquid. §. proprietatis. et
ibi no. ¶ Jtẽ Old. querit de alia queſtione. Quidã
recognouit ſe tenere ab epiſcopo mutinenſi quicqd
hꝫ in mutinẽſi ciuitate excepta tali domo: querit an
valeat recognitio: 7 an videatur p hoc recognouiſ
ſe iuriſditionẽ quã habebat in homines dicte ciuita
tis: Et videtur q̃ ſic. Primo q̃ verbũ quicquid et
verbũ omne ex vniuerſo ſumitur 7 nihil excipitur vt
ff. ad trebel. l. heredes mei. in prin. 7. l. baliſta. Nam
qui dicit omne: nihil excludit. vt. C. man. l. a procu
ratore. 7. l. omnes. C. ſi ſine cenſu vel reliquijs 7. l. fi
na. ff. de penu. le. l. qui ſic ſeruos omnes. ff. de le. iij.
Jn contrarium videtur q̃ his verbis iuriſditio nõ
contineatur 7 hoc ex vi acceptionis. Nam cum exci
piat vnum corporale ſcilicet domum videtur tacite
declarare ſe de ſolis corporalibus ſenſiſſe. vt. ff. de
penu lega. l. nam quod liquide. §. ſi cui penus. Vir
tus enim exceptionis eſt duplex ſcilicet eximere ſeu
extrahere 7 virtutẽꝫ indefiniti ſeu obſcuri ſermonis
7 precedentis diſpoſiti declarare. arg. ff. de vino le
ga. l. ſi. §. cui dulcia. q̃ precedentia declarãtur per ſe
quentia 7 econtrario. C. fami. hercis. l. quotiens. ff. ō
leg. ij. l. legatorum. §. qui plures. ff. de peti. hered. l.
vtrum. ff. de here. inſti. l. qui non militabat. §. lucio.
Cum igitur iuriſditio ſit res ĩcorporalis 7 id quod
excipitur ſit corporale ſatis aperte videtur colligi ō
iuriſditione cenſum non eſſe. Jtem q̃ dicta recogni
tio ſit nulla patet quia fuit indiſcreta per quã ius ac
quiri non potuit epiſcopo vel epiſcopatui. vt. C. de
iuris 7 fac. igno. l. cum falſa 7 de probatio. cum de i
debito. §. fina. Dicit Oldra. q̃ hec ratio videtur ſibi
fortis ad ſoluendum contrarium. Addit 7 aliam ra
tionem: quia aut iſta recognitio inducitur ad feuduꝫ
per eum inducendum ſeu conſtituendum. Aut ad ꝓ
bandum dudum conſtitutum. Primo cãu nihil va
let. Certus eſt enim modus conſtituendi feudũ pu
ta per inueſtituram vt in titu. qualiter feudum acq̃
ratur. non autem hoc fit per ſimplicem recognitio
nem. vt. C. de libe. cau. l. liberos. 7. l. parentes. 7. l. in
terrogatam. ¶ Et hec fuit opinio domini Odo. in
lectura ſua. C. de pac. l. traditionibus. Secundo ca
ſu ſimiliter nihil valet quia ſuper totaliter incerta re
7 genere 7 ſic non affert preiudicium aliquod. vt. ff.
de confeſſio. l. certum in princi. Preterea non habu
it cauſam quod eſt neceſſe vt aliquod robur habeat.
vt probatum eſt per. ll. allegatas 7 eſt caſus. C. de a
pocis pub. l. j. li. x. Quibus rationibus predictis po
teſt dici recognitionem predictam non tribuere ius
dicto epiſcopo in recognitione dicti recognoſcen
tis. Huic accedat quia ſolo verbo vel animi deſtina
tione res deo non dedicatur. vt. C. de fur. l. ſi non
dum. 7. ff. de pollici. l. ij. §. voto. Et ſi dicatur q̃ hic
non requiritur traditio quia ſaltem iure donatõis
debet valere cũ p̃ſumat facta ex certa ſciẽtia. ar. ff. ō
de ope. liber. l. cãpanus. 7. ff. ſiquis cau. l. ſꝫ 7 ſiquis
§. fi. Nam hoc cõceſſo tamẽ q̃ iſta eſſet donatio fic
cta ex ea nõ trãſferet dñiuꝫ ſine traditiõe. vt no. bar.
ff. de acqui. poſ. l. fi rẽ aliquã. Nec ob. q̃ retẽtio vſu
fruct⁹ habet p traditione. vt. C. de dona. l. q̃ſquis
nã ibi q̃ſtabat de vera 7 expreſſa donatõe hic non.
¶ Sꝫ õ hoc fac. nã ad qd fierẽt renouatões 7 reco
gnitões ſi nihil opant. vt no. C. de ſacroſã. ec. auẽ. ſi
q̃s ruinas. q̃ act⁹ debẽt fieri ſic vt de iure valeant.
vt no. i. l. huiuſmodi i pri. ff. ō le. j. Jtẽ ſatis ẽ cã ip̃ꝫ

dominiſi qz recognoſcit eũ dñm.vt nota.ff.de interro.acti.l.j. Jtẽ recognoſcit poſſeſſionẽ ergo nõ põt referre dñij queſtionẽ.vt.C.de agri.z cenſi.l.ſi coloni.z.l.litib⁹.li.xj.z.s.de conſue.re.feu.in prin. Nec eſt verum qꝫ iſta verba vniuerſalia ſint ita incerta qꝫ debeant viciare.vt.d.l.naz qõ liquide.§.fi. de penule.ad hoc.ff.de ver.ſig.l.rei appellatiõe. z quod no. C.de pac.l.fi.z.ff.man.l.ſi tibi mandauero.§.is cuius bona.z.C.de ſacroſan.eccle.l.priuilegia. Quare ſic diſtinguo. Aut dixi recognoſco quicquid poſſideo z tunc nõ includitur iuriſditio qz eſſet trahere verba ad impropriũ ſignificatũ.vt.ff.de acquirẽ.re. do.l.ſeruus.§.incorporales. Aut dixi quicquid habeo z tunc includit iuriſditio de ſignificatu verborum. Sed reſtat dubium an tranſeat in feudum cuz nulla interueniat inueſtitura vera vel interpretatiua qz cum eꝑs poſſeſſionẽ nõ habeat non poteſt eaz tradere vel quaſi tamẽ bene cõcedere qꝫ ſi conſtaret de iure epiſcopatus qꝫ intelligeretur interpretatiua traditio interueniſſe.vt.ff.de rei vendi.l.quedã mulier z no.C.de fur.l.ſi ſeruum. Super hoc dicenduz videt qꝫ ſi epiſcopus habeat pares z recognitio fuit facta coram paribus vel per breue teſtatũ a paribus cõfirmatũ qꝫ dicta recognitio valeat tanqz ſolẽnis. Idem ſi nõ habeat pares vel ſi in recognitione fiat mẽtio de aliis veteribus inueſtituris.vt in.c.j.ỏ cõ conſue.rec.feu. Sed certe in inueſtitura prelatorum nõ requirunt pares vt.s.ſi de inueſtitura inter do. z val.lis oriatur.c.in clericoz. Unde ſufficit ſcriptura corroborata a teſtib⁹ bone opinionis. Sine ſcriptura autem in preiudicium eccleſie non valeret. vt C.de ſacroſan.eccle.l.iubemus nulli.§.ſanc.ne omnis.in fi. Sed bene valeret in preiudicium recognoſcentis.ar.C.de fide inſtru.l.plures apocis. Formatur etiam alia queſtio a dño Oldra. Comes conceſſit militi in feudum caſtellaniam cũ quarta oĩum obuentionũ: querit cum quidam debeant amittere bona qz offenderunt comitẽ: an caſtellanus de illis bonis debeat habere quartã? Et videtur qꝫ ſic: naz ſocius cõmunicat ea que ob delictũ conſequitur ff.pro ſo .l.ſiquis ſocietatem. ſed iſti ſunt ſocij ergo ꝛc. Jtem verba generalia hoc ſuadent quia nomen obuentionũ eſt nomẽ generaliſſimũ.vt no.ff.de cõdi.inde.l.ſi vrbana. Jn cõtrarium videtur qz illud quod alicui in vindictam ꝓprie iniurie debetur alteri nõ confertur.vt.ff.de colla.bo.l.ij.s.emancipatz. Ad hoc.ff.de peti.here.l.at vbi.ff.de edil.edic.l.bouem.§.ſiquis ſeruo. ¶ Secundo arguo.ff.de litigi. l.ſi.de iurepatro.l.diuus veſpaſianus.ff.de iniur.l. ſed ſi viuus.§.ſed ſi ante. Ut habeat dominus ſaltẽ ſue iniurie vltionem vt.s.que fuit olim prima cauſa bene amit.c.j.§.penul. Non obſtat.d.l.ſiquis ſocietatem pro ſocio.qz ſpeciale eſt in ſocietatem omniuz bonoz̃ qꝫ omnia veniant cõmunicãda ſm Ol. Habet enim ſocietas vniuerſalis quaſdã prerogatiuas videlicet qꝫ dñium tranſeat ſine traditione.vt notatur in.l.j.§.j.ff.de vſuca.pro dote. Sed ſi pene deſcenderent ex delictis non in ipſum comitem cõmiſſis ſed in alios tales pene venirent cõmunicãde iuxta portiones aſſignatas.vt.ff.de acti.emp.l.creditoz.in prin.z no.ff.de iuriſdi.om.iudi.l.extra territoriũm.per Pe.z Ly.z facit.ff.de mino.l.iij.§.ſiquid filio.z.ff.ſol.ma.l.ſi vero.§.itez quicquid z.ff. ad trebel.l.debitoz.§.fi.z.ff.de dote prele.l.cuz qs ver.nam ſiquis cum ſi. Non ob.argu.de verbis generalibus: qz verba generalia ciuiliter ſunt intelligenda.z prout ratio dictat z non abuſiue. vt.ff.de ſerui.l.ſicut.z.ff.de pigno.l.obligatione generali.z ff.man.l.creditoz.§.lucius. Alia queſtio formatur a dño By.ſi vendo oẽs poſſeſſiones quas habeo ſi caſtro: an videatur vendere iuriſditionem? Et dic qꝫ nõ ſi habeo iuriſditionẽ ratione perſone. ſed ſi ratione poſſeſſionum tũc in tali venditione venit. Et allegat.c.iſtud vt ipſe notat.ff.de acquiren.re.do.l. ergo.z ſic habet iuriſditionem vi territorij vẽdito territorio venit iuriſditio. Sed ſi habeat vi alterius ꝓ uilegij non venit ſm By. [r] ¶ Alia queſtio formatꝫ ab Old.ccxxxiiij.de qua dixi.in.l.ſi plures.C.de cõditio.inſer.z.s.in preludijs. Adiles qui feudum liberum z franchum tenebat a barone cequiſitus fuit ab eo vt iret cum eo ad exercitum: queritur an teneatur? Et an eius ſumptibus? Et an baro poſſit ab eo exigere ſubſidium pecuniarium. Dicit Old. qꝫ virtꝫ iſtius dictionis frãcum ſm vulgarem interpretationẽ ad quã recurri debet.vt.ff.de verbo.ſigni.l.anniculus. intelligitur.i.liberum z indiffinite prolatum intelligitur enim cum omni libertate z ab omni ſeruitute abſolutum. argu.ff.cõmunia predio.l.ſi quis duas.in prin.z ibi nota. Patet igitur qꝫ nullũ onus poteſt imponi niſi id de quo in ipſa feudi datione expreſſum fuit.vt.ff.de verbo.obliga.l.quicquid aſtringende. ſicut nec a liberto opere exigũtur niſi que implicite vel explicite in manumiſſiõe vl ſtatim poſt impoſite ſunt.vt.ff.de ope.lib.l.iuſiurandi z.l.vlti.C.de li.cau. Conſidera ergo qꝫ ne datio ipſius feudi repugnantiam ꝓtineat ac per hoc vicium nullitatis ꝓtrahat.de re iudi.l.vbi repugnãtia.z.ff. de verbo.oblig.ſi titius dicendũ eſt hũc vaſallũ teneri ad ea que in ſacramẽto fidelitatis continent.vt s.de noua foz.fide.c.j. Inter hec autẽ nõ eſt aliquẽ exercitũ ſequi.z ſi tenet hoc facere: debet hoc facere expenſis baronis ſi longius eſſet excurſurus ne duplici onere graueret.ff.de an.le.l.meuia.§.fi.xxiij.q. j.pudenda.ff.ſo.ma.l.ſi cum dotẽ.§.ſi pater de le.y. l.titia.§.qui in vita. Pro hoc.ff.ad.l.ro.de iac.l.nauis.§.j. Jtem non poteſt baro ſibi ius dicere in imponẽda talia vel taxatione.qz z ſi ad hoc teneret vaſallus tamẽ hoc nõ pertinet ad cognitionẽ domini. vt no.extra de iudi.c.ceterũ.z.C.ne quis in ſua cauſa.l.j. Et tex.dicit qꝫ intereſſe eſt ꝑ ſubtilitatem iudicis inquirendum.C.de ſentẽ.que pro eo quod interest.l.j.circa medium: ſm Old. Ex his apparet qꝫ frã cum idẽ eſt dicere qꝫ ſui iuris. Preterea que in iuramẽto fidelitatis cõtinẽtur. De hoc per Ly.ff.ỏ re. diui.l.ſacra.z facit.l.vl.C.de bo.li. ¶ Et ſcias qõ eſt quoddã caſtrũ quod vocat caſtrum frãcũ.z no. in.l.ſiquis a barbaris.C.de re mili.lib.xij. tamẽ eſt nomen proprium: z non ſignificat franchiſiam [r] ſi conceditur ſimpliciter in feudum quia non eſt eadez ratio vel intentio proferentium: ſed ſolum demonſtrare loci corpus cum iuribus ſibi connexis z cetera. Bald.

[r] ¶ ſm By. Et verum dicit qz ſi p nomina vniuerſalia. i. ſub nomine territorij: ſecus ſi nõ p nomen vniuerſale. ſz ſimpliciter dixit fundos vel p dia: qz tunc nõ claudit iuriſditio qz ſignificatio verborum nõ ſumit ex iure ſed ex ſimplici rerum corpore. vt.s. de contro.inueſti.§.vlti.z ff.de vſufru. leg.l.intereſt.

[y] ¶ Frãchiſia. Vide bal. in.l.ſi plures. C.de condi.infer. bal.in.l.j. §.vlti.de latina liber.tol.z s.in proemio z Joã.and.in ddi .ſpec.in rubrica ỏ feu. z vide bar.cõ ſilio ſuo.xxxviij.quod incipit cõmune Spoleti. vbi cõſoluit quando cõe concedit caſtro frãchigiam vide ibi qz pulchre oquitur .Andre.bar. .

Queſitum Si filius vaſalli dñm offendidit ex cã per quã dñs debeat amittere feudũ patre mortuo poſtea feudum amittit nec ſuccedit in eo.h.d.facit.j.de ꝓhi.feu.ali. p Fede.§.inſuper.z.§.ſe.z intellige h ſicut ibi dicit ſi dño nõ ſatisfacit. No.hic qꝫ quãdo delictũ ꝓuenit gratiã: gratia nõ infundit. Vel ſic no.qꝫ beneficium nõ cõfert indigno. Et adde quod no.C.de tranſac. l.actione.per Ly.Bal.ꝛc.

Si voluerit. Si vaſallus cogitanerit offendere dominum nec ad actum produxerit feudũ nõ amittit.qnimo etiaz ſi laborauerit feudũ nõ amittit niſi dño inſidiat⁹ fuerit.h. ¶ Diſpoſitio ſolius animi ad delictum nõ inicit delictum. Sed inſidie contra dñm habentur ꝓ delicto conſummato.h.d. Et hoc eſt in delictis i q bus non requiritur conſummatio operis z ſic iſpicitur ꝓpoſitũ delinquendi cũ facti initio z nõ requiritur delictũ ꝓſũmatũ.ff.de edil.edic.l.qd ſit fugitiuus.§. Idem celſus. NON HABUIT. qz cogitatõis penã nemo meretur.ff.de penis.l. cogitationis. LABORAUERIT. Sed penituit

priuſq3 ad effectu3 perduxerit: al's ſecus: vt.ff.ad.l. cor.de fal.l.qui falſum: ⁊ nota.s. qui.mo.feu. amit. in princ. PROBATUM FUERIT. ſcil3 per quinq3 teſtes.vt.j.quot teſtes ſint ne.ad probā. no.in gra.c.j. Jac.bel. Nota q motus animi nō p/ uenientes ad actum iniurie non puniuntur pena pri nationis feudi: ſecus ſi perueniant ad actum iniurie vt ad inſidias. Et ratio differētie eſt quia actus nō procedentes ad iniuriā ſunt quodāmodo pars pri/ morum motuū qui non ſunt in poteſtate noſtra. vt nota.C.de epi.⁊ cler.l.ſiquis non dicam rapere. Et dic vt ibi plenarie dixi.⁊ nota.in.c.perpetue de elec. li.vj.in nouella.

Similiter. Caſus. Feudum tranſit ad femina licet per pactum fit a ctum ſi maſculus ſupereſt. Alij contradixerunt. hoc dicit. Nota q conſuetudo interpretatur pactū. Un de in dubio femina in feudis videtur oppoſita in de fectu maſculi: quia quod potiſſimū eſt in generatio ne ⁊ preſtantiſſimū in ſeruitioru3 prelatione illud in ſuccedendo antefertur naturali rōne. Adde ſupra q ſibi vel heredi ſuo.c.j. Bal.

Filius. Filus non poteſt hereditatē patris repudiare ⁊ paternum feudum reti nere: agnatus autem poteſt. h.d. Et dic. vt. s. an a/ gna. vel filius. ca.j. Nota q filius non debet habe re honorem paternum ⁊ onera hereditatis repudia re quia cenſetur vna perſona. vt. l.ij. C. qui eta. libro decimo. Bal.

Si contentio Si contētio eſt iter va ſallum ⁊ emptorem de feudo vaſallo deficiente in probatione electio iuſ/ iurandi datur emptori. h.d. facit. s. de contro. inter maſ. ⁊ fe. §. fi.

Et ſimiliter. Feudum non poteſt con ſtitui ſub pacto legis cō miſſorie. h.d. vt. s. de feu. da. inuicem. l. cōmiſſo. c.j. q3 lex. cōmiſſoria eſt odioſa ⁊ diſplicens. ff. de mino ri. l. emilius largianus. bal.

Similiter. Feudum dari pōt ad certu3 ⁊ determinatū ſeruitium. h. dicit. Diſputat h glo. vtrū feudū datum renunciari poſſit inuito domino. ⁊ breuiter diſtinguit q ſi feu dum datum eſt ad certum ſeruitium non poteſt re/ nunciari: quia ad id eſt aſtrictus vaſallus per actio/ nem ex ſtipulatu vel preſcriptis verbis. nam iſtō pa ctum eſt veſtitum. Secus autem ſi non interueniat pactum: vel interueniat ſed ſuper incerto ſeruitio re ⁊ genere: q3 quod nullum eſt: vel omnino incertum non poteſt dici veſtitum. vnde nulla tūc ſuppetit ci/ uilis obligatio ſed ſola naturalis fm ſimplicem na turam feu. que eſt vt ſi dño nō ſeruiret fm q ex natu ra feudo3 debuerat ipſum feu. amittat. Unde ab il/ la naturali liberatus eſt poſtq3 refutauit. Jſta ſunt verba glo. Et loquitur multum intellectualiter qō dic vt. s. de vaſ. qui contra conſti. Loth. c.j. in fi. et tetigi in proemio huius operis. Quidā canoni/ ſte dicunt q de equitate canonica propter bona3 fi dem ſeruandam non poteſt renunciari inuito domi no. Hoc tenet ber. extra de conſti. que in eccl'ſtaru3. Nam apud eos non curatur ſolennitas pacti veſtiti dūmodo ſubſit ſubſtātialitas. i. cāvt extra de pac. c. j. ⁊ no. extra de elec. c. cū inter. R. p ber. Burat ergo vel cōmittitur obligatio ad intereſſe. ff. loca. l. ſi i le/ ge. §. colonus. Bal.

¶ De ꝓhibita feudi alienatione p lotha. Rubrica.

Imperialis Diuide in quat/ tuor ptes. Pri/ mo imperator exoritur. Secundo pro/ hibet alienationem. Tertio pena3 impo

nit conerabentibus. Quarto notario ſcribenti. Se/ cūda pars incipit in ver. per multas enim. Tertia in ver. ſiquis autem. Quarta in ver. notarium. Caſus Imperator roborat ⁊ inuigilat cōmodis ſubiecto rum: ⁊ ideo habita diligenti deliberatione cum ſa/ pientibus prohibet generaliter feudu3 alienari a va ſallis ſine voluntate dñorum ſuorū. Et ſi vaſall9 cō trafecerit precio ⁊ beneficio carebit notari9 qui ſcri/ bit inſtrumentum officio ſuo priuabitur ⁊ fit ifamis h.d. Nota vaſallo eſſe interdictum omne cōmer tiū ſuper re feudali abſq3 permiſſū dñi ſui vel dñoꝝ ſuorum ſi plures ſunt. h.d. Quia nemo plus ſua par te conſenſum interponere pōt. arg. ff. de acqui. here. l. duo fratres. ⁊ C. ſi. regum. l. ſi conſtiterit. Et au/ tem hoc nomē cōmertium generale vocabulum. vt ff. de iuſti. ⁊ iur. l. ex hoc iure. ⁊ per Cy. in. l. qui fili/ os. C. ſi res alie. pi. data fit cum ſimilibus. Nota q punitur vaſallus qui fraudem cogitat contra domi ni ſui voluntatē. Circa quod dic q aut excogitat p viam contractus aut per viam delicti. Si per viā cō tractus punitur vaſallus licet actus non valeat q3 h non habetur reſpectus ad dānum ſed ad delictu3 C. de ſacroſan. eccle. l. iubemus. §. ſane el. j. ⁊ in auē. de non alie. §. q3 vero verſimile coll. ij. Si vero co/ gitauit per modum delicti dic vt no. s. ti. j. §. ſi vo/ luerit vaſallus. Et quod dixi in contractu dic vt in contractu cōſūmato nō in ꝓlocuto ⁊ non perfecto: q3 ille non dicitur contractus ſed ſunt quedam ver ba. vt. ff. de edil. edic. l. ſciendum. §. dictum. ⁊ nota i l. eleganter circa prin. ff. de conditio. inde. ⁊ argu. l. is qui. ff. de teſta. ⁊ in. l. fideicommiſſa. §. j. ⁊ de leg. iij. vbi tex. ⁊ glo. ⁊ facit. l. contractus. C. de fide in/ ſtru. ⁊ inſtitu. de contraben. emp. in prin. Nota hic pro vna fellonia plures penas imponi. Et eſt ratio quia imponuntur cōnexe per eandem. l. ſic. C. de ſa/ croſan. eccle. l. placet. Jtem nota hic viaꝫ fraudib9 precludendam ſic. ff. de tranſac. l. cum hi. §. ſi cuꝫ lis vel diuor. l. diuortium non eſt. ff. ſolut. matri. l. filie mee. C. de legi. l. non dubium. ff. de iure patro. l. ſi li bertus minorem. ff. de legi. fraus cuꝫ materia ſua. Quero nunquid patientia domini ſine contradicti/ one habeatur pro licentia? Glo. hic ſentit q ſic. C. ō omni agro deſer. l. qui agros. lib. xj. quia in poteſta te domini eſt factum impedire niſi interueniat error quia qui errat non conſentit nec ratificat. vt no. C. ō rei vendica. l. mater. ff. de iuriſdi. om. iudi. l. ſi per er rorem. Ad hoc de tacito conſenſu facit. C. ad velle. l. ſi ſine. Alij contradicunt quia ſcit ius ſuum eſſe ſi/ bi ſeruatum a lege: ⁊ ideo ſine vlla proteſtatione, p/ uidentia legis ei ſufficit. Quid ſi patior te de re mea teſtari: an videar conſentire? Dic q non. C. de inoffi. teſta. l. ſi quando. §. fina. quia patientia non p/ ſtat auctoritatem extra iuſ diſpoſitionem. Siquis patitur auctoritate ſua pretenſa fieri videtur cōſen/ tire. ſed ſi auctoritate facientis ſecus. Et ē ratio vbi accommodat nomen ſuum: accommodat conſenſu3 Secus ſi non nominatur in efficiendo actu quia nō eſt ibi titulus ſui nominis. ff. de pigno. acti. l. caius. Quero nūquid notarius hodie maiori pena pu/ niatur? Reſpondeo ſic quia amittit manum ac ſi fe/ ciſſet falſam chartam. vt no. C. de ſer. fu. auē. nouo iure. Et hoc eſt verū ſi notarius erat legitime etatis que intelligitur. xxv. an. completa vel vltra. C. ō his qui eta. ve. impet. ⁊ l. ij. C. ſi aduer. delic. alias nō ā/ putatur ei manus: quia iſtud inſtrumentum re vera non eſt falſum ſed temerarium. argu. C. ſi aduer. de lic. d. l. ij. ⁊ no. in. d. §. quia vero ſimile quod no. pro limitaꝫ. l. auxilium. §. in delictis. de mino. ⁊ l. ſi arro/ gati. j. de tutel. Sed nunquid per iſtam nouam penam tollantur alie pene? Reſpondeo non quia ip ſa ſnia amputatio manus inducit priuationem offi/ cij ⁊ infamiam quia eſt tam famoſa infamia inducta

? Nō va/ leat vide bar. in. l. quid er/ go. §. cū autē ff. de his q no tan. infam. tū alibi dixit bal dus. quod ex contractu nul lo non deben tur pena. l. nō dubium. C. de leg. ⁊ bar. i. l. nō putauit. § queuis. ff. de cōtra tabu. di cit q ex cōtra ctu nullo non ſoluꝫ gabel/ la ⁊ Ang. i. l. j ff. quod quiſ/ qz iuris quod ex ſentēia ip ſo iure nulla iudex non fa/ cit litem ſuaꝫ ⁊ bal. C. ō epi ſco. audien. di xit ſi minor ñ ꝑt aliēare ſiñ ꝓſenſu ꝓpin/ quorum ⁊ ali enauit ēphite oſim ſine con ſenſu propin quorum ñ ha bet locū pena l. ſi. de iure ē/ phi. ex quo cō tract9 fuit nul lus. Jtē in. l. j. ff. quod quiſ/ qz iur. ſi impe trat gs ius ſui quū ⁊ nō tenet ipetratio non punꝫ. Jtez iu dex pōt iterū ferre ſentētiā ſi ſentētia fuit ipſo iure nul la. l. ſi vt ꝓpo nis ⁊ ibi bar. C. quō ⁊ qñ iu di. Jtē ꝑcura tor in ꝓtractu illuꝫ nulli ter facit nō expi/ rat mādatum qn poſſit tex. cōtrahere vi de bal. in adō ſpecula. in tit. ō ſenten. vbi notabiliter lo quitur. Jtē eli gens ſi nullit elegit viō bar to. in. l. j. ō op. leg. l. j. ⁊ vide bonū tex. qué not. frā. tigri. ō piſ. l. ſextum decimū ō vac ca. mune. ff. an. barb.

⁊ Diſtin/ guit. An feu/ do quis poſ/ ſit renūciare: vt nō ſubeat ſeruitiū gl. fin gul. eſt hic fz d. Joā. in. l. is cum quo. ff. ō aqua plu. ar. vide que dixi in. c. quē eccle ſiarum de cō ſti. and. barb.

per legem imperialē[a].

Conradus. Quidam habēt hoc.c.conradus.Alij habēt.In noie sanete 7 indiuidue trinitatis conradus.7 allegat se/pe per Ja.de ardi.Alij nō habēt istud.c.nec est glo. 7 in isto.ca.habes de feudo sine culpa nō amittēdo. Itē habes de ablatico qđ ē dictum nepos ex filio quo vocabulo vtūtur papieñ. Itē de feudo nō alie nando per viam cambij precarij 7 libelli 7 vltra hoc imponitur pena centū librarum auri.Alij dicunt q istud.c.non habetur pro tex.qz non dz esse in ista.x. colla.feudorum.

Satis bene Diuide in tres ptes.Pri mo thema.Secūdo q̄stio Tertio rñsio.scōa incipit ibi defuncti.tertia in ver. quas amputātes. ¶ Casus.A duob⁹ dñis miles diuersis tpibus bina q̄siuit bñficia:decessit relictis duob⁹ filijs:filij postea diuiserūt bñficia inter se et ad vnū ex diuisione puenit beneficiuz prius a patre acqfituz 7 ad alterū puenit quesitū posterius 7 quili bet suo dño iurauit fidelitatē simpliciter nullo ante posito excepto impatore alamanico.deide moritur frater ad quē peruenit beneficiū posteri⁹ 7 frater su perstes sibi succedit in beneficio:dñs eius beneficij petit ab eo sibi fidelitatem prestari simpliciter nullo antepositio sicut frater defunctus fecerat: queritur an sit audiendus?Et rñdetur qđ nō: qz semp in iura mento dz quis preferre dñm suū antiquiorē.et hoc habet locū etiā si beneficiū in scōam tertiā vel quar tam generationem nō puenerit vel in infinitū.h.d. ¶ Casus.Quidā mles puta dñs petit bina bene/ficia: puta viruti 7 castri sancti martini a duobus dñis:sed successiue:puta a dño Joāne castrū viruti 7 hoc prius a dño philippo castrū sancti martini:et hoc posterius:7 ideo domino philippo tenebat iu/rare fidelitatē:excepto priori dño.scz dño Joāne. qui dñs petrus duos filios puta titium 7 seyū ha/bebat:qui scz titius 7 seyus diuidētes hoc mō q̄ ti tio obuenit castrū viruti 7 seyo castrū sancti marti/ni:que diuisio valuit de iure.Aliter eoruz sex titius nullo antepositio dño suo iurauit: 7 ē istud ꝓprie iu ramentū fidelitatis vasallagij.vel dic.i.nullo nomi natim excepto.Alter vero.s.seyus ad quem perue/nit castrum sancti martini sicut patet q̄ iurauerat fi delitatem simpliciter decessit seius cui successit titi⁹ frater.Queritur vtruz iste titius succedēs in feudo sey debeat iurare fidelitatem ꝓ castro sancti marti/ni dño dicti castri nullo antepositio:an vero antepo sito priori dño pris sui vt prius littera truncata pa tet que dicit deuenerat in vnā personā finaliter 7c. Respondetur q̄ sicut fuit vna persona primordiali ter que habebat vnū ex dictis dñis anteposituz.ita huic superstiti in hoc successio obesse non debet.vn de iurabit fidelitatem dño castri sancti martini prio re domino antepositio 7 excepto.h.d. HABE/RE VIDEBANTVR.et ita erat re vera. POSTERIORI FRATRE.Subaudi qui posterior dz:ideo qz post aliū fratrē fidelitatem fecit dño suo.Jde.de cer.vel dic qz ad euz puenerat posteri⁹ feudū. IN QUERIMONIAM i.in dubiū venit.vtrum titius debeat iurare fideli/tatem pro castro sancti martini nullo antepositio:an vero antepositio priori dño patris sui vt prius pso/na littera truncata que dicit deuenit in vnā personā finaliter sicut fuerat vna persona primordialiter su/perstiti obesse:vnde iurabit fidelitatē dño castri san cti martini priori dño antepositio 7 excepto. Et no ta q̄ feudum reuertitur cum suo ordine formali et non aiteratur ex facto morientis sine herede. Si hoc actum ergo a contrario sensu si non esset actum q̄ in infinitum deueniret non infinitaretur sed vs/q̄z ad septimum gradum subsisteret.vt.s. qui feud. da.pos.c.j.§.hoc autem sciendum. ¶ Unde iura q̄ ra que loquuntur de infinitate quo ad transuersales debēt intelligi si hoc actum:est alias secus.nam i li/nea recta habet locum infinitas qz naturalis est de/scensio sed non est reflexa seu transuersa qz esset eo re uerti vnde separatū fnit 7 retro aspicere.argu.C.de dona.l.si auia vestra.Sed Jde.de cer.dicit subaudi h maxime qz idē 7 si non fuerit actū.vt.s.de na.suc. feu.c.j.dūmodo.Jde.de cer.Sed Jac.bel.dicit.qz semper actū videtur in descendentibus:sed in collateralibus solum vsq̄z ad septimū gradum.Sed alibi dicit q̄ feudū paternū ex oi linea descendēte vadit i infinitū siue recto cursu siue retrogrado.7 iō dic.vt s.de feu.marchie.c.j.§.si capitanei.

Quoniaz Si vasallus intra annū 7 diem dolose non petierit inuestituraꝫ amittit feudum.Si vero iusta causa impeditus non fecit non ꝑdit feudum.h.d. ¶ Nota q̄ iusta causa i terueniente dolus videtur abesse.Jde.de cer.No. q̄ vbicūq̄z lex notat culpā ann⁹ non currit nisi a die scientie.vt no.extra de ser.nō ordi.c.de seruoruz in nouella[*] ¶ Nota q̄ prescriptio annalis nō currit pronabiliter ignoranti neq̄z semestris.de edil.edic. cū sex menses. ¶ Extra nota q̄ est reperire quartū possessorium:sed cōfirmande possessionis.C.ō car. edic.l.j.per Odo.[a] ¶ Extra nota simile q̄ iudici cui non est presentatū rescriptū in quo fundatur ei⁹ iurisditio nō currit tempus quando est appositia pe na.extra de appel.c.sup eo. ¶ Item nota q̄ termi/nus iuris nunq̄z est pemptorius si legitimū probet impedimētū.Cōsonat cū predictis.C.qui petant tu to.l.cū a matribus.C.de app.preses.ff.de re mili.l. iij.§.si ad diē.ff.de abige.l.j.in fi.C.ad.l.fla.de pla/gij.ff.de re iudi.l.quesitum[b].

x ¶ In no/uella. Vide q̄ latissime nota ui ad bal.in.l. captatoras.C de testa.mil. Aud. barba

a ¶ Odo. Sed satis pōt dici cōprehen di sub possessorio retinēde 7 vt sic legis/lator videatur ꝑfecte tradi/disse. vt insti. de interdic.§. sequens.

¶ De pace iuramēto firmāda 7 seruāda. Rubrica.

Hac edictali Diuide in qui qz ptes.Pri/mo ꝑcipit iperator pacē iuramēto firma tā ab oibus seruari.Secūdo statuit pe/nā nō seruātibus.Tertio ꝓhibet cōuen ticulas receptiones 7 illicitas exactōes.Quarto cō/firmat sacramēta puberū licita 7 cassat illicita.Qui/to redit ad materiā feudorum.Secunda pars icipit ibi siquis vero temerario.tertia in.§.cōuenticulas. quarta in.§.item sacramenta puberū.quinta i.§.ad hec.Prima 7 secunda pars vsq̄z ad.§.cōuenticulas subdiuiditur in sex partes.Primo precipit pacē ab oibus seruari 7 determinat qui iurare debeant pacē Secūdo cōsulit ꝑ quē modū seruare debēt pacem. Tertio punit priuatos si nō seruēt pacē.Quarto pu nit crimina cōmissa ꝑ eos q̄ nō seruāt pacē. Quinto punit iudices negligētes seruare 7 seruari facere pa cem.Sexto punit inopes nō valentes soluere penaz statutā.secunda incipit in.§.siquis vero aliquez. ter tia in.§.siqs vero temerario.quarta in.§.iniuria.qn ta in.§.iudices.sexta in.§.si vero.Casus vsq̄z ad.§. cōuenticulas. ¶ Primo imperator precipit pacem ab omnibus obseruari 7 statuit q̄ oēs iurare debe/ant a.xviij.anno vsq̄z ad.lxx.pacē seruare 7 in fi. vni uscuiusq̄z quinquēnij omnia sacramenta renouari. Deinde cōsulit omnibus q̄ si ius aliquid eis cōpe/tit ꝫ aliquē adire debeant iudicem 7 legitimum po stu lare presidium.Statuit insuper penam nō obser uantibus pacem maioribus mediocribus 7 minori bus quinimo pro iniuria furto 7 homicidio legiti/ma pena etiam puniri.Imponit etiam penam iudi/cibus negligentibus seruare predicta:7 si ad dictaz penam soluendam aliquis dignoscatur inopia labo rare:soluat in corpore.hoc dicit. SUBJEC/TUS.Quero de qua subiectione hic loquitur.naz si omnes sunt subiecti imperio frustra ponitur hoc

b ¶ .l. quesi tum. Et in.l. genero. ff. de his qui no. in fa. 7 in.l.j.de tēpo.i inte. resti.petēde.C.7 facit qō notat Cy.in.l.j.C.ō anna.excep.

b ¶ l.j. Et ita tenet glo.no.vj.di.adrianꝰ. Dicit tñ gl.in tex.q̄ rex hispa nozū nō recognoscit.superiozē intellige de facto ſm Jnno.ꝛ hosti.vt ex/ tra q fi.sint legi.c.p venerabilē.qō idē de rege frācie.ſm glo.ꝛ in spec.de ap.§.videdū.p quo.C.de officiopzefecti affri.vbi iperatoz disponit de p tibꝰ frācie ipe ratoz.n.ē dñs totiꝰ mūdi.et ad.l.ro.ō iac. l.depcatio.et oēs pncie ſb eo sūt.d.c.a/ drianꝰ.ꝛ oēs natōes ſb sū ei.xj.q.j.§.ſi/ qs hoc.v̄.vo lumꝰ.ꝛ oēs pn cipes.vij.q.j. i apibꝰ ꝛ oia sūt sub eiꝰptā te viij.di.quo iure.xij.q.j.fu turā.ꝛ.C.ō q̄/ dr.pscri.bñ a zenone.ꝛc. Et .j. de ph.feu. alie.p Fede.i ca.iperialē.§. fi.de rege frā corum.

c ¶ Est le/ gislatoz.Ali/ de Ang. in.l. j°§.initiū q ponit not a bilia v̄ba.ff.ō po/ stu. vbi dicit q̄ sufficit dice re qd sic vo/ lūt statuētes. And.barba.

d ¶ Et Ly. Pro q̄ fac cō clusio quā po nūt doc.ī.l.pa ctū curatoris. C.de pac.con cludēte s tuto ré posse remit tere ūuriā da tam pupillo p bono suo vbi s.é piculosa ꝛ i speculo ō bo mici.§.j.facit q̄ nō.C.de trā sac.i.l.pses.

e ¶ Et vim Vide bal.ī.l. vt vi.ff.de iu sti.ꝛ iur.ꝛ ibi Ange.ā.bar. f ¶ Dixit io an.Vide ca/ sū sig.fz bar. i.l.j.§.vsufru ctuariꝰ. ff. de ope.no.nū. et ibi Ang.alle gat tex.si vide Ange.ī.l.q̄ si in diē.§. iulia nꝰ.ff.de peti. here.ꝛ bar.in l.iij.C.de pig. An. bar.

g ¶ Singul' Et vide tex.i l.j.§.fi.ibi fz p curatoziō no/ mie. vbi bart. verbū. Si vero nō oēs:ergo iperatoz nō est dñs mū di. Rñdeo oēs sunt subiecti de iure ꝛ merito.sed nō oēs sunt subiecti de ꝓsuetudine ꝛ peccāt sicut frāci/ gene ꝛ multi alij reges. An hoc verbū subiectis si/ gnificat plenitudinē subiectiōis ne.l.sanctio fit ludi brio posita.vt.C.de sum.tri.l.j.[b] ¶ Vel dic q̄ di ctio Subiectis ponit demōstratiue nō artatiue: qa quotiēs indefinita refert ad casus qui oēs possunt de iure cōprehendi equipollet vniuersali. vt notat Bynus in rubrica de reg.iur.li.vj.ꝛ nota.gl.hic po sita q̄ dicit q̄ rex francoz̄ est sup imperio romano/ rū ꝛ arguit:qō semel fuit ergo est: qz semel verū sem per verum. Sed ista ratio nō concludit qz distingue tēpoza ꝛ cōcordabis scripturas.vt.C. de fur.l.apō antiquos.alias sequeretur q̄ romanuz imperiū non haberet hostes sed eos tantū qui subtraherāt se im perio:qō est falsum.vt.ff.de capti.l.hostes.ꝛ licet re gnum francoz̄ non sit de romano iperio:tñ non se/ quitur:ergo iperiū non est vniuersale. Aaz aliud est dicere vniuersale:aliud integrū.vt nota.ff.de verb. sig.in.l.recte dicicimꝰ.xviij. ANNO. Nota hoc ō etate.xviij.ānoz̄ ista etas appellat plena pubtas. ꝛ dic.vt nota.in.l.j.§.initiū.ff.de post.ꝛ.ff.ad.l. fal. l.hereditariū.vt.C.de his qui ve.eta.impe.l.ij.ꝛ ple rūq̄ statuta ciuitatū ponderāt hanc etatē. vt nota. in l.ij.ff.de eo q̄ certo loco.nec tñ vlla rō reddi pōt nisi qz ita visum est legislatoi. [c] ¶ Querit ergo gl. nunqd si minoz.xviij.annis pacē facit ꝛ iurat nō cō uenire obligef p iuramentū. Et videf q̄ nō vt hic. Tamē Ozium videf glo.Dicit Jac.de are. q̄ facere pacem vtilē ꝛ verā etiam ad minozes ptinet. vt no. C.de in inte.resti.mi.l.j.p Ja.de are.ꝛ Ly[d]. ¶ Fa cit extra de spon.impuberuz.c.ij.vbi p bono pacis minozes puberes possunt obligari qō alꝫ non esset Demū glo.colligit hic vnū notabile q̄ minoz.xviij. annis non cogitur ad pugnā:qz nō pōt iurare ꝛ iu/ramentū requiritur in pugna:ꝛ videf q̄ bene dicat quia cōsonat naturali rationi. Sed Jaco.de bel. di cit q̄ si ponit se in necessitate imputet sibi: qz in deli ctis non datur adultis venia.vt.ff.de mino.l.auxili um.§.in delictis ꝛc. ¶ Nota hic in tex.q̄ pax dz es se vera ꝛ perpetua.nā pax in qua latent insidie non ē pax sed dolus.dicit beatus Augusti.in.li. de ciuita te dei q̄ quādiu cuz vitijs pugnatur vera pax non est.

Siquis vero. Nota hic q̄ non de/ bet quis sua auctozita te sibi ius dicere sed adire iudicem competentē:iccir co ē vigoz iudiciozū ꝛc.C.de iudeis.l.nullus.ꝛ hoc est regulare vt ibi.ꝛ q̄ me.cā.l.extat.fallit rla in casi bus.vt.C.qñ liceat vnicuiq̄z sine iudi.vin.l.j.ꝛ.ij.C de pign.l.iij.ff.quoruz legato.l.j.§.j.de iusti.ꝛ iu.l. vt vim[e].ad.l.aqui.l.sciam.§.qui cum aliter.ꝛ.l.quē admodum.§.j.C.vnde vi.l.j.C. de iure emphiteo. l.j.C.de meta.ꝛ epidema.l.deuotum. libzo.xij. ff. que in frau.cre.l.ait pretoz.§.si debitozem.de decu rio.l.generali.libzo decimo. vbi quis decurio vel cohar.li.l.j.ꝛ.ff.de adul.in.l.si adulteriū cū incestu. §.idē pollioni ꝛ in.c.oli de resti.spo.ꝛ p Ly. in.l.j. C.vñ vi.vbi dixi. Jtē si delictū intēdit ad iniuriam reipublice cuilibet licitū est illā ꝓpulsare ficut iniuri am pris ꝛ matris.de iusticia.ꝛ iure.l.veluti. Dicit Vegetius in ꝓmio quarti de re mili. q̄ nomen rei publice peperit ꝓmunis vtilitas cui vnusquisq̄z na/ scitur.ff.de ventre in pos.mit.l.j.§.ꝛ generaliter. ff. de cap.ꝛ postli.re.l.postliminium.§.filius. ¶ Que ro nūquid si possum mea auctozitate per vim etiam armataz ingredi possessionē nūquid ꝛ possum vēde re hanc rem ꝛ cedere ius emptozi quod sua auctozi/ tate occupet:Dixit Jo.[f] non.nam licet marito occi dere adulterum tamen non est licituz occidere ei cui vir cōmisit.vt.ff.ad fill.l.siquis in graui.sed Accur. notat contrarium.ff.de vi ꝛ vi arma.l.cum fundum dūtamen ciuilimodo ingrediatur sine atrocitate fa cti.de re.iur.l.non est singulis. §. ¶ Et hoc facit ad questionem de facto dicit statutum q̄ offenso liceat facere suam vindictam:nunquid hoc potest alij de/ mandare:ꝛ dicitur q̄ ſm opi.Jo.quam credo verā in casu dicti statuti[b] quia psone demonstratio per/ sonalis.vt.ff.de statu li.l.seruus si heredi post prin. ibi dum dicit persoue dūtaxat eius q̄ demonstratus est adheret. ¶ Querit glo.vtrum debitoz fugitiuꝰ possit capi ꝛ res sibi auferri:ꝛ Respondeo q̄ aut res ē capientis ꝛ potest ei auferri. vt.l.ait pretoz.§.si de/ bitozem.ff.que in frau.credi. Aut non est capientis sed ei debita[i] obligatione personali:ꝛ tūc potest ca pi ipse ꝛ res debita tamen debet consignari ꝛ ma/ gistratui.s.ipsa persona ꝛ res arg.C.de malefi.ꝛ ma the.l.fi.si autem aufugit sine re capi potest ꝛ debet indici presentari.vt.ff.de furtis.l.interduz.§.qui fu rem.ꝛ ibi nota q̄ furtum est priuatum delictum ēt si sit pena mortis ſm Accur. ¶ Quero [k]an debitoz qui est recessurus teneatur satisfdare:ꝛ Respondeo sic vt notat Ly.de operis li.l.pe. ¶ Quero nunquid malefactoz possit a quolibet capi:ꝛ videtur q̄ non quia speciale est in maleficijs ꝛ si.vt.C. de malefi.et mathe.l.fi. Jn cōtrarium ē ius cōmune. Sol. dic q̄ in ipso actu delinquendi vel ūmediate post potest q/ libet eum capere ꝛ iudici presentare.vt.ff.de adulte. l.capite quinto. ¶ Sed quid si iste delinquens é cle ricus:ꝛ Respōdeo [l]etiam clerici capi possunt vt pre/ sententur episcopo.vt no.per Jnno.ꝛ per Joā.an. in nouella extra de senten.excō.c.vt fame. Sed ex in teruallo nemo potest eum capere nisi ex cōmissione episcopi.vt no.extra de iudicijs.c.cum non ab ho/ mine. ¶ Queritur siquis potest sibi ius dicere pro pria auctozitate ꝛ vadit ad iudicem pro licētia:vtrū pro tali licentia obtinenda requiratur libellus:ꝛ gl. sentit q̄ non insti.de liber.§.multis. [m] ¶ Quero si mortuus est ille cui est data licentia per pactuz vtrū transeat ad heredem:ꝛ Respondeo sic quia istud pa/ ctum non est priuilegium:sed ius cōmune.facit.ff.ō pig.ac.l.qui rationario. ¶ Extra no.q̄ excessus de fensionis in rixa non punitur pro toto sed p tanto. vt no.in.c.significauit de peniten.ꝛ remissi. Jnn.ibi dem ait q̄ etiam contra principem potest quis suaz libertatem defendere de naturali iusticia. Jo.and. ſm Hosti.item deliberandi consilium tollit rixas ꝛ metus insistentis periculi ꝛ nimius dolor.C.ō adl. l.graccus.homo enim intenso dolore pmotus non est in plenitudine intellectus. Bal.

Si quis vero temerario

QUINQUAGINTA LIBRIS. No. bic [n]q̄ maiozi pena punitur nobilis q̄z ignobilis.et potest esse ratio quia quāto quis maioz est vel in ma iozi dignitate tanto magis dicitur peccare ꝛ cōtemnere videtur.vt.C.de epi.ꝛ cle.l.presbiteros.ad fi. Dic ergo q̄ si ex nobilitate augetur delictum magis punitur nobilis.sic ꝛ familiares principis magis puniuntur ex transgressione mandati q̄z alij vt.C.de cōdutto.ꝛ procu.domus aug.l.j.lib.vndeci. Aut ex dignita te non augetur qualitas delicti:ꝛ tunc pena pecu/ niaria magis punitur nobilis:sed in corpore magis punitur ignobilis.de hoc p Ly.C.de summa tri. l.nemo clericus dic vt ibi.vel dic q̄ quando cōtē ff.de op.no.nū.ꝛ pbat isto.ff.de mino.in.l.q̄ si minoz in fi.ꝛc.quod sic.

b ¶ Statuti. Vide bal.in.l.vt vim.ff.de iusti.ꝛ iur.ꝛ q̄ notaui ad.d.an/ to.in.c.q̄ in ecclesiarū de consti. And.barb.

i ¶ Debita. An liceat capere debitozem fugitiuū p procuratorē glo.est singu.c.sigs decre. vel co ac.in.l.j. An. barba.

k ¶ Quero Vide Ange. ꝛ modernos i l.ij.aliaſ.iij.ff. so.ma.an.bar ba.

l ¶ Rñdeo. De ista qōne vide bal.in.l. grachus de a dul.vbi tenet qō sic i.l.aceu satōnis.C.qō me.cā.tenet ō riū hic redu/ cit se ad pcoz diā fac qō ip se notat. j.e. i §.furiū i fina/ lib° verbis vi de bal.i.c.fi.ō iura calū.vbi tenet qō ñ pt sz p se dz acci pe vidictū pt tñ vocare cō plices vió ibi vide bal.i.c. ad nostrā de pb.vbi tenet qō ñ pt cedeſ idē tenet i.c.ō ceso de re.iu. ꝛ i.l.j.c.vñ vi And.barba.

m ¶ §.mul/ tis. Et tradit i.l.iij.C.ō pig. ꝛ.C.de iur.ē/ phi.l.ij.lz con tra videf qō notat Jnn.de elec.i.c.q̄ pp in gl.in v̄.illō Et qō regrat pris citatio fa cit.C.vñ vi.l. meminerit. et p Jo.an.de li belli ꝓce.§.vi dēdū. v̄.ꝛ no. spec.an regra tur libellus.

n ¶ No, hic Vide qō no. in.c.cū qua ō iureiur.ꝛ ego notaui in tex. plene in.c.q̄li ter ꝛ quando de ꝓba.an. barba.

nitur mandatum principis ſemper magis debet puniri nobilis q̄ ingnobilis. Secus in alijs delictis. vel coniuge has duas diſtinctiones ſimul. Bal.

Iniuria punitur. ¶ Quero nūquid iniuria que non cadit in ſpeciale nomen delicti tñ cadit in atrocitatē facti vt ſiquis dat vnam alapā poteſtati alicui⁹ terre propter ſingularem inimicitiā quaꝫ hꝫ cum eo poſſit capitaliter puniri? Reſpondeo ſic⁹. Nam pene arbitrarie extēduntur vſqꝫ ad mortē incluſiue ꝓpter exceſſum facinoris. iſta eſt glo. ordinaria inſti. de iniur. §. in ſumma. ꝛ dicit Inno. q̄ ꝓpter emergētes cāus licitum eſt legē tranſgredi. vt ipe notat extra de conſti. c. j. ¶ Quero an ꝓpter leuem iniuriam damnatus efficitur infamis. Reſpondeo non. vt no. Inno. extra de re iudi. cum te⁹. ¶ Quero an populus poſſit reſtituere infamen? Reſpondeo nō p viam indulgentie: ſed eo q̄ ſit dānatus iuſte bene pōt in integ. reſtitutio. vt. ff. de poſtu. l. j. §. de qua. ꝛ hoc verum quando magiſtrat⁹ illius populi habꝫ auctoritatem a populo ex conſuetudine vel priuilegio. Secus ſi a principe illum magiſtratum cōfirmante: q̄ tunc populus nō poteſt reſtituere in integrum cū ab ipſo populo nō videatur emanare ꝓdēnatio ſed ab ipo principe per interpoſitā perſonā magiſtratus municipalis. vnde factū maiori auctoritate non pōt infringi a minori poteſtate. materiā vero actionis iniuriarū explicat Ly. C. de iniur. l. domuꝫ. ꝛ dic vt ibi per Ly. ꝛ in. l. ſi non cōuicij. ¶ Quero vtrū q̄n iniuriā nō hꝫ titulum criminis ſpecialem: an accuſatio iniuriarum ſit publica? Rñdet glo. q̄ non. ff. de priua. delic. l. fi. Sed Bar. dicit q̄ aut venit iponenda pena pecuniaria ꝛ quilibet pōt accuſare. allegat in q̄ no. ff. de popu. act. in rubrica. nam hic vertitur publica vtilitas. ſed ſi veniret imponenda pena corporalis: ſecus eſſꝫ q̄ hic vertitur publica ſeueritas. ¶ Quid ergo ſi pena eſt arbitraria ita q̄ iudex poteſt imponere ꝓſonalem vel pecuniariam ꝓut ei videbitur? Quare dicas non eſſe publicum crimē: q̄ non eſt. l. cautum. vt. ff. de preuaricato. l. iij. in fi. Non ob. illa glo. de popularibus actio. q̄ ibi loquitur q̄n delictū purgat per popularē actionem que ē ciuilis: hic q̄n per criminalem accuſationē que eſt odioſa. ¶ Quero ſi iniuria fit vaſallis meis an poſſim agere actione iniuriarum? Reſpondeo ex hoc facto duplex iniuria oritur. ſ. que fit vaſallis. nam ſi concernit burſale cor cōmodum ꝛ iſtam intētare nō poſſum q̄ non ſum cor procurator nec habeo mandatum a lege quia nulla lex. h. t. ¶ Alia eſt iniuria que cōcernit me ꝛ intereſſe meum applicādum burſe mee: ꝛ iſtam poſſum intētare. hoc notat Inno. extra de ap. c. dilectus. ¶ Quero vtrū in actione iniuriaꝝ cōcludat libellus ad intereſſe: et an ſtetur ſacramento? Reſpondeo dic de hoc vt no. ff. de iniur. l. prētor edixit. §. qd ergo. ꝛ. l. iniuriarum eſtimatio. ¶ Quero an ſi dānū ſit iurioſe datū poſſit criminaliter quis acculari? Glo. notabiliter dicit q̄ ſic in. d. l. vl. ff: de priua. delic. q̄ eſt intelligendū q̄n eſt dānū datū dolo vel lata culpa vl forte leui: ſecus ſi leuiſſima. nā ꝓ leuiſſima culpa nō oritur actio criminalis in aliquo delicto mūdi vt elegāter notat Ly. de epi. ꝛ cle. l. ſiquis nō dicā rapere. ¶ Quero ſi partiales ſibi inuicē inferūt iniurias ꝛ dāna nūqd teneat ad reſartionem dānoꝝ ꝛ ad eſtimationem iniurie? Rñdeo ſic. ſ. illa pars q̄ iniuſte regit. vt extra de iniur. c. i noſtra. ꝛ nota. in. c. vl. quod me. cā ꝓ Inno. ¶ Quero an iniuriā factā ciuitati poſſunt remittere antiani illi⁹ ciuitatis? Rñdeo non q̄ non poſſunt donare: ſꝫ requiritur ꝓſilium ciuitatis. vt. ff. quod vi aut clam. l. ꝓhibere. §. plane. ¶ Quero vtrū iniuria remiſſa in foro penitētiali poſſit intētari in foro iudiciali? Rñdeo vt no. inſti. de iniur. §. fi. Vel dic q̄ aut eſt facta plena remiſſo: aut ſolius rācoris: aut dubitatur. Primo cāu caſu non pōt agi q̄ per ſacerdotem tanq̄ꝫ ꝓ publicā perſonā pōt acquiri abñti. vt. l. j. §. ius publicū. de iuſt. ꝛ iure. extra de ſepul. c. parrochiano. Secūdo caſu pōt agi. Tertio cāu idem quia nō ꝓſumitur donare eſtimationē iurie: ſꝫ dimittere malīuolentiā animi. ꝓ quo facit. xc. di. c. ſiquis cōtriſtatus. xxiij. q. iiij. c. cū in. l. math. c. v. luce. c. vj. q̄ tenet remittere maliuolentiā ſed nō actionē. Vl diſtingue in dubio inter ꝓſonam ꝛ ꝓſonā. nā perfecti intelligūtur velle ſeruare euangeliū quo cauetur q̄ debemus dimittere debita debitoribꝫ noſtris. vt no. ff. de inſa. l. furti. §. pact⁹. De iſta q̄one notat Guil. de cu. ff. de pac. l. ſi tibi. x. ¶ Quero nunqd actio iniuriarum poſſit cedi? Reſpondeo dic vt no. in. l. fi. C. de here. vel ac. ven. ¶ Quero vtrum actio iniuriarum dicat eſſe in bonis noſtris. Reſpōdeo dic vt no. ff. de coll. bonorum. l. cū emancipati. §. emancipatis filijs⁹. Et nota q̄ quedam hēmus q̄ tñ in bonis noſtris nō ſūt vt ius adeundi. vt. ff. ad. l. fal. precia rer. ꝛ legit ꝛ nota. in. l. gallus. §. ꝛ quid ſi tñ in glo. nō ſoluit niſi gl. ꝛ in. l. ſiquis ita here. de cōdi. inſti. SEU FUR TUM. Hic quero an de iure cōmuni quo vtimur circūſcriuta. l. federici ꝓ vno furto enormi poſſit fur non famoſus furcis ſuſpendi. Reſpondeo ſic⁷ vt nota. per Ly. C. de ſer. fu. auc. ſed nouo iure. ꝛ adde q̄ no. in. l. pe. ff. de condi. ob cauſam. per Ac. vbi dicit glo. q̄ furtum etiam capitale eſt priuatum delictum Dicit By. q̄ propter publicam vtilitatem ꝛ in priuatis poſſunt extranei accuſare. ff. de publica. l. licitatio. §. quod illicite. per By. Dicit Accur. q̄ iura fiſcalia poteſt intentare in ſubſidiuꝫ quilibet idoneus. ff. de bono. poſſeſ. l. iij. §. a municipibus. Item famoſi latrones furcha ſuſpenduntur. Item pyrrathe ꝛ ſimiles vt. d. auc. ſed nouo iur. ſuſpenduntur verſus eum locum vbi furati ſunt. vt. ff. de penis. l. capitalium. §. famoſos. Item ſacrilegi vt. ff. ad. l. iulia. pecu. l. vj. §. j. Item tranſfuge ad hoſtes. Item renunciātes conſilia principis. Item actor ſeditionis vel tumultus. vt. ff. de re mili. l. iij. §. is qui. ff. de penis. l. ſi quis aliud. §. j. ꝛ ij. Item ſeru⁹ regis qui mortem intulerit alicui debet ſuſpendi ſupra foſſaꝫ ipſius mortui. vt in lombar. de culpis ſer. l. j. ꝛ de homicida liberi hominis. l. ſeru⁹ ſi regis. Item principes⁸ populi adorantes falſos deos ſuſpenduntur in patibulis contra ſolem. Et ita poteſt dici q̄ reges ꝛ principes hoſtium ſi deprehenduntur q̄ debeant ſuſpendi in patibulis. ſed vltra eandem diem non debent morari. numeri. c. xvj. ꝛ deuteronomij. ca. x. ꝛ Joſue. c. ix. Jac. de domino ardizo. in fi. ſumme ſue. ꝛ hoc apparet q̄ ſciſmatici qui adorant falſam eccleſiam ſi in bello capiuntur debent furcha ſuſpendi. ¶ Quero quam ſatiſfactionem de rapinis ſuis ꝛ male ablatis poſſunt facere predones ꝛ raptores qui in peſtiferis ſocietatibus cōuerſantur. Reſpondeo: frater raymūdus de penna foxi ponit hoc in ſecūdo libro ſui operis ſub ti. de forma reſtitutionum ꝛ dicit q̄ talia cō ſignanda ſunt epiſcopis locorum vbi fuit facta rapina: ꝛ illi debent fideliter diſtribuere in redemptionem captiuorum: vel in alimenta pauperuꝫ. ad quod vide in auc. omnes peregrini. C. cōmnia de ſucceſ. ꝛ in. l. id quod pauperibus. C. de epiſco. ꝛ cleri. Dicit etiam q̄ ſi filij talium delinquentium eēnt pauperes poſſet ei epiſcopus aliquam partem concedere amore dei: ꝛ forte totum ſm Ray. ¶ Iſta ergo incerta ꝛ mala ablata fauore anime partinent ad diſtributionem epiſcoporum. vt extra de iudeis capitu. cum ſit. ſed de iure ciuili non ſunt dimittenda filijs nec epiſcopis ſed applicantur fiſco: quia ſcelere queſita ſunt fiſci. vt. ff. de calum. l. in heredem. ff. de iure fiſci. l. lutius. ¶ Quero an falſus procurator facit furtū manifeſtum. ꝛ videtur q̄ ſic quia inter preſentes. contrarium eſt verum quia dominus rei ignorat: ꝛ ideo in

• ¶ Reſpondeo ſic. Vide bal. in. c. j. de offi. dele. vbi querit quid ſi eo interfecit ptātē an ſhe at puniri vt rebellis. and. barba.

p ¶ Cum te licet ꝛ. ff. de publi. iudi. l. i famem. dic vt ibi.

q ¶ Filijs. Et in. l. ſicui. de verbo. ſig. vbi p Ac. ꝛ i l. iniuriarum. ff. de iniur. et no. in. l. penales. ad. l. fal. r ¶ Reſpōdeo ſic. Vide bal. in auf. ſꝫ nouo iure. C. de ſer. fugi. in eodē. §. ibi to c. cū ſit. vide q̄ late ibi dixi And. bar.

s ¶ Itē principes. Vide q̄ notat bal. i c. cum quidaꝫ de iureiuran. And. bar.

furto eum apprehendere non videtur. nam nec etiaz ibi est acclamatio. tex. est. C. de fur. l. falsus in fi. ꝛ vide. ff. de fur: l. siquis in seruitute. vbi bonꝰ tex. Quero de famulis scholarium qui faciunt eis quedã furtula: an ex hoc dicãtur fures: ꝛ nunquid pro multis paruis possit quis tanqz famosus furcha suspendi? dic vt nota. per glo.ᵗ ꝛ extra. C. de fur. l. apud antiquos. §. fi.ᵘ ¶ Quero vtrum furtum dicatur ꝓprie spoliatio? Dicit nota. ff. de fur. l. itaqz fullo. in prin. ff. de acquiren. pos. l. rem que nobis. ꝛ. l. si rem mobilem. C. de agri. ꝛ censi. coloni. lib. xj. ꝛ. ff. de statu lib. l. sticho libertus. ¶ Quero an cõmittat furtum ille qui recipit fructus beneficij qui priuatus est de iure. Respondeo sic. vt. ff. de conditi. inde. l. si vrbana. de elec. dudum. el. ij. de preben. c. de multa. Sed obponas quia furtum dz fieri alicui qui possideat alꝰ non est furtum. vt. ff. de vsuca. si homo. ꝛ. ff. siquis tes. liber. esse iuss. fuer. l. j. §. sceuola. ꝛ nota. C. de fur. si abducta. Sed respondeo qz hic bene fiet possessori: ecclesie fiet. de hoc per Inno. in. d. c. dudum. ꝛ in. d. c. de multa ꝛ de iureiuran. sicut ad quod. ꝛ vide no. in c. lz eps de prebẽ. in. vj. ꝛ in. c. inter quattuor de maio. ꝛ obe. ¶ Quero an res amissse per furtum ꝓbẽtur per solum iuramentum? Respõdeo dicᵉ vt notat Inno. extra quod me. cau. c. fi. ꝛ quod nota. insti. de ver. oblig. §. pe. ꝛ. C. vñ vi. l. siqñ ꝛ in. l. j. §. ista depositi. ¶ Quero an actio furti manifesti fuerit introducta per. l. xij. tab. Respondeo sic. vt no. ff. de admini. tu. l. tres tutores. Item glo. dicit ibi qꝫ administratio mitigat delictuz ꝓcor. ff. de publi. l. si multi. ¶ Quero aliquis cum armis fecit rapinã Perusie postea cũ re rapta captus est Mediolani: vtrum debeat puniri tanqz latro tanqz simplex fur cum ibi nõ fecerit rapinam: an nullo modo? Dicit Bar.ʳ qꝫ debet puniri Mediolani qz contractat sub nouo dñio. nã dñium non solum est corporeũ sz iurisditionis vt ipse notat ff. de fur. l. si dñm. ar. l. qui furem. ff. de statu ho. Sz per hoc nõ apparet an debeat puniri tanqz latro: an tanqz simplex fur. nam in mediolano repsentaꝯ simplex contractatio ꝛ non vis armoꝝ que est inseparabilis a suo loco. In contrariuz facit qz mediolani capitur vt profugus: ꝛ ideo aut debet remitti ad locũ delicti aut puniri fm statuta illius loci. vt in auẽ. vt nulli iudi. §. siquis vero cõprehensoꝝ. col. vj. Alij dicunt qꝫ non potest puniri mediolani: qz contractio q̃ fit ibi est continuata non inchoata delicti. Est enim furtum delictum actu permanẽs ꝛ si actu transiens donec vitium fit purgatũ ꝛ hoc qz vna est res ꝛ animus cõtinuatus. vt no. ff. de ac. ꝛ oblig. l. pe. ꝛ. ff. de fur. l. inficiando. §. infans. ¶ Sed ħ opinio non videtur vera. argumen. C. de pscrip. long. tẽpo. l. fi. ꝛ quia saltim ex generali arbitrio quod habẽt iudices per. l. congruit. ff. de offi. pfid. magistratus debet etiam purgare, puinciã malis hoibus vndecũqz sint. vt l. ij. ff. eo. titu. ꝛ quia a iure cõmuni datur eis hec iurisditio ꝛ attribuitur eis hoc officium videtur qꝫ debeat fm ius cõmune puniri quia delictum est comissum in romano solo. vt. l. ij. C. vbi senatus vel cla. et l. ij. C. de cunuchis. ꝛ ꝓceditur non ꝓ viam statuti: sz ex generali potestate. l. congruit. vel dic vt plenius examinaui in. l. cunctos populos. C. de sum. trini. Sed nunquid iudex vbi habet ius cõmune ꝛ statutum loci possit seruare quod velit. Respondeo si iurat seruare statuta non põt seruare ius cõmune statutis cõtrarium. vt no. in specu. de pena temere litigantium. §. fi. qz statuta sunt pcipi iuris. ¶ Quesiuit Jac. butri. si statuto cauetur qꝫ iudex malefaciorum inquirat in

t ¶ Per glo. Vide bald. in auten. sed nouo iure. C. de seruitu. fugi. Andre. barba.

v ¶ §. fina. Et in. l. j. §. sepius. ff. de abigeis. ꝛ in. l. omnes iudi. per gl. C. de latro. li. x.

x ¶ Respõdeo dic. Et ponderа quia bald. non dicit quod possit iurari ꝓ rebus furatis secundum. d. c. finali. aliqui allegãt quod sic alibi remissi sed videtur quod sic ꝓ notata ĩ dicto. c. finali dixit. d. car. in. ca. j. de adulte. quod statur iuramẽto virginis qꝫ erat virgo cõtra defloratẽ And. barba.

y ¶ Dicit barto. Vide bal. in. l. si abducta. C. de furi. And. barb.

z ¶ Dicit specu. Vide bald. in. c. j. si qui suc. tenea el. ij. vide ludoui. roma. in. l. lege cornelia. ff. ad silleia. vbi tangit an ex fuga possit quis damnari pro delicto ex forma statuti ꝛ concluditur qꝫ non vide omnino. And. barba.

loco maleficij ꝛ vnus in aliquo territorio est captus in altero territorio est dispoliatus quis dicatur locus maleficij? In quo puncto ego dico qꝫ eatenus quatenus in suo territorio est cõmissum poterit cognoscere. nam delictum habet plures partes diuisibiles. Item iurisditio ꝛ pena diuisionem recipiunt. ff. de stip. seruo. si seruꝰ cõmunis meus ꝛ castrẽsis peculij. §. vlti. ꝛ. C. de fur. l. apud antiquos. ꝛ idẽ hoc casu dico de insultu ꝛ ferita si insultꝰ est inchoatus in vno territorio: ꝛ continuato insultu vel fuga facta est ferita: vel homicidium in alio territorio. nã hic non confunditur insultus propter diuersitatem territorij. ꝛ adde quod notant moderni. ff. de adul. l. quod ait lex. ¶ Quero vtrum valeat statutum qꝫ cõtumax ꝛ sola contumacia non constando aliter de crimine possit cõdemnari ad mortem? dicit Spe. qꝫ sic in titu. de fideiuss. Idem dicit Jo. an. in. c. veritatis in fi. de dolo ꝛ contumacia in nouella. ꝛ ita seruatur prout ibi in. l. diuus. ff. de custo. reoruz ꝓ Bar. ¶ Querunt doct. an dicatur percussus in ecclesia qui per mantellum quod extra pendebat tractus est extra ecclesiam ꝛ percussus? Jo. an. de immu. eccle. in ca. fi. in nouella dicit qꝫ non quia aliud est trahere: aliud est percutere. ꝛ discrepant adinuicẽ natura ꝛ effectu. vt. l. neqz de fur. ff. ne quis eum. l. sed eximendi. ¶ Nota etiã qꝫ quãdo actus nõ terminatur ad vnũ terminum nec ad vnã speciem delicti ibi est pluralitas etiaz penarum ᶻ. Sed quãdo terminatur ad vnũ finem ibi sunt duo propter vnũ ideo vtrobi qz tantũ vnuz. ¶ Quero qualiter debet puniri ille qui abscindit alicui mẽbrum. Rñdeo. l. cor. de sic. qꝫptem hois occidit. facit quod no. ff. de fur. l. vulgaris in prin. nam isti qui habent animũ occidendi cuz actu tam grandi vltore ferreo puniendi sunt. vt instituta. de publi. iudi. §. item lex cornelia. Sed in diuina scriptura dicitur qꝫ tantum debet puniri pro tanto ꝛ non totum pro tanto. dicit etiã oculum ꝓ oculo dentẽ pro dente. hoc dicebat lex. xij. ta. vt ptz insti. de iniur. §. pena. ꝛ hoc si constat de dolo: ꝛ persone sunt equales: alꝰ pena est arbitraria. vt ibi nota. qz in his que nõ habent certã quantitatẽ vel naturã sicut est ctio iniuriarũ ex. l. cor. opus est arbitrio equitatis. ff. de iniurijs. l. iniuriarũ estimatio. ad hoc facit glo. peruula. ff. de iurisd. om. iudi. in. l. imperiũ. Et si nõ inuenitur mẽbruz simile permutabitur pena et seruabit iudex equalitatem inquãtum potest. ¶ Sz si nõ potest puniet magis grauius qz remissius. vt. l. ij. C. intra certum tẽpus questio criminalis termini Et est ratio qz offensus mẽbrum perdidit innocenter: iste aũt punitur culpabiliter: ꝛ ideo magis qz inter innocentiã ꝛ dolũ nulla est ꝓportio. ¶ In ista materia queritᵉ vtrum si accusatur qs de homicidio tanqz notorio valeant probationes facte ordinario tramitte omisso? ꝛ dic qꝫ nõ valent qz non est notorium actus permanentis. Idez in inquisitione si habet promotorẽ. nam ꝛ ibi lis debet cũtestari. vt plene no. in. c. vlti. de foro cõpe. in nouella. Et nota qꝫ cognoscere iure ordine non seruato est ius alterius auferre. vt no. in. ca. statutũ de here. lib. vj. in glo. ᵓ ¶ Item quesijt Jo. mo. de quodã epo qui confessus est promisisse. Petro centum vt eũ de morte patris sui non accusaret: vtrũ ex ista confessione eps sit deponendus? ꝛ videtur qꝫ sic. per. l. quoniã. ff. de infami. ꝛ. l. furti. §. pactus eodẽ ti. ꝛ. ff. de iure fis. l. eiꝰ qui delatorem. ipse tamen determinat contrariuz si talis promissio fuit facta nonduz instituta accusatione quia videtur potius hoc fecisse causa redimende

ᶻ ¶ Pena rũ. Vide bal. in. l. absentez C. de accusatio. ꝛ ó testa. i. c. qualiter de accus. vide q̃ ibi dixi. Andrea barba.

ᵓ ¶ In glo. Et in cle. sepe de verbo. signi. ꝛ in spe. delega. §. sub est.

¶ In nouella. Et bar.in.l. qñ de his qui no.infa.z per gādi.in ti.an si transigatur habeatur p cōfesso. z dixi de his q no.infa.in.l.furti.§.siquis z adde q si transigat data pecunia cū voluntate z tractatu ptoris q: tunc vi tñ ꝓfiteri rōne dubij euētus z ex bona fide.ff. de infa.d.l.furti.§. siqui iussu. z ita vi sentire glo.e. ti.i.l.qd ergo. §. pena graui or sup verb.ō estimatōne in vltima so.cō/ trarij vel sine volūtate ptoris facta vide tur ꝓfitēs fate ri delictū. vt no. Ly. elegā ter in suis ꝓsi lijs. Et icipit illud ꝓsiliū ex facto ꝓponi/ tur tc.

¶ De col lus. Vbi dic in fi. q nō est pluries ingré dū ō eodē cri mine sicut nec pluries qs est accusādus de eodē crimine de actu. ō bis a ¶ Comie/ ctur. Vide bal.in.l.quicū ge.C.de serui. fug.no.p glo. l. penul.C. de fideiuss. vide bal.in.l.j.C. ō collusi.teg.z i l.j.C. de ꝓfes. z q notaui ibi ad bal.z in.d. gl.bal. in.l.eā quā.C.de fide iuss. An. bar.

sue vexationis. vt ipe notat extra de accusa.c.j.li.vj. z ibi per Jo.an.in nouella.* Sed nunqd ex tali con fessione pōt poni ad tormenta: z siquidē laborat ifa mia puto q sic.nam vehemēs infamia cū aliquo alio indicio sufficit ad torturā.imo dicunt moderni q ve hemens fama etiam sine aliquo indicio. vt no. extra ō purg.ca.c.siquis in nouella.ad hoc.ff.ō proba.l.cū ꝓbatio.z.ff. de edil.edic.l.quero.§.fi.dicit Inno. q in cā inquisitionis admittūtur testes etiāviles cōtra minus diffamatū de re iudi.cum. J.z.A. z tradidi i l.siquis ex argentarijs.§.j.ff.de eden. ¶ Pone q i uenitur aliquis occisus z nescitur a quo vnde iudex inquirendo generaliter inuenit Titium occidisse nū/ quid ex testibus receptis super inquisitione generali possit eū condemnare. Respondeo q non qz istō nō est indicium cū non sit fundatum contra aliquē. z iō subsequi debet inquisitio specialis ſm Rico. de ma ta.z Bar.ar.in.l.ij.§.si publico de adul. de hoc no. extra de offi.ordi.c.j.in nouel. z ō elec.c.bone.p Jn no.z vide Archi.l.dist.miror.§.fi. z adde q debent ijdem testes repeti vel alij recipi. Jtez nota q sola fa ma non inducit scientiā.vt extra de accu.c.inquisitio ni.§.quefiuistis.sz inducit ꝓsciam. z si est fama pseue rans que quottidie augef inducit opinandi vehemē tiam.ff.de acqren.here.l.cum qdam.§.quod dicit z est glo.in.l.in bone fidei.C.de reb9 cre.in gl. magna ver.sed qd si interfeci. Jtem an sñia lata super inqsi/ tione pareat excep.rei iudi.dicit Inno.q sic in.c.vl. de colluſ.* Jtem an ciuiliter possit inquiri:ar.quod non extra de iudi.c.exhibita. fallit odio feneratorz de iureiuran.ad nostrā.p Inno. Jtez fauore fisci.C. de bo.vacan.li.x.l.fi. per Bar. Jtē fauore miserabi lium psonarū.C.si man.ita fue. alie.l. mulierē p Ly. ¶ Quero vtrum semel tortus cōfitendo dicatur in cōfessione pseuerare: Dicūt doc. q perseuerare tunc dicit qñ non territus tormentis z extra tormentoꝝ loca illa non videſ pseuerat:alʒ nō videretur pseue/ rare sponte sed metu.sz ista non videtur propie per/ seuerantia.de hac materia plene no.extra de reg.iur. c.cum in contēplatione.in nouella. ibi etiam dicit q semel vel bis sufficienter tortus : z in negando perse uerant potest iterū torqueri ex iudicijs supuenienti/ bus. Hec materia examinat per Ly.C. de qstio.l.fi. z per Bar.ff.eo.ti.l.de mi.§.tormenta. tamē in hoc opere ideo sepe allegaui z allego canonistas vt non solū scias quid ꝓcessit a fonte iuris ciuilis sz etiaz qd contineat auctoritas canonistarum: z quia istud op9 debet legi in curijs regum in quibus ius nostrum ci uile non allegatur ꝓ auctoritate sz solum pro ratōe. Dicit. Jo.an.q vult9 potētis terribilis inducit in/ strumentū.de elec.qz ꝓpter.de penul.colū. in nouel la.qui vult9 terribilis dz ostendi ꝛ delinquētes. vt in auē.de man.prin.§.talē vero colla.iij. z tunc ē lici tus met9:sed cōtra innocētes illicit9 nisi ad preludia inquirendi veritatē.C.ad sill.l.fi. ¶ Quero si titius mandauit seyo q occideret gayum z interfectus est gayus tñ seyus dicit q nō fecit hoc exequēdo man/ datum titij: sed motu ꝓprio qz erat su9 principalis z capitalis inimicus vtrum ei credat in excusatione mandatoris. Multi doc. mouent hanc questionem extra de homi.ad audientiam: z nō clare respondēt. Tu dic q est recurrendū ad cōiecturas: z in dubio p sumitur ꝓtra mādantem. vt.l.sepe. de ver. signi. nec est bonum testimoniū delinquētis vt.C. de accu.l.fi. Glo.tamen dicit in simili casu q si quis deprehenda tur cū aliqua z ambo cōfitentur q prius ꝓtraxerant matrimoniū q inuicē se excusant.C. de fideiuſ.l. pe. sed in hoc credo q inspiciātur coniecture[a]: z q ficti

b ¶ Oppnendū. Vide bar.in.l.vbi pactum.C.de transac. An.barba.
c ¶ Quero. Vide bal.ō.quib.mod.feu.amit.in.c.j.z in simili in.l.transi gere.C.de transac.z in.l.j.C.de nund. And.barba.
d ¶ Dicit pe. Jstud voluit cy.in.l.j.C. vnde vi. vide.d.car.z.d.abba.cō tra.in.c.in sa/ cris qō me.cā vide bal.in.c. cuz nūcius de testi. vbi pul/ cre loquitur. And. barba.
e ¶ Per cy. Ad hoc vi/ de gl.in.l.si fa milia cōis in gl. q semp in fi.ff. si fa. fur. fe.di. z q dixi C. vnde ui.i.l. j.z hoc quoad euictationem pene. quo ad irregularitatē dic vt nota.in cle.j.de homi cidio tc.
f ¶ Dicit. Vide bal. in l. ex hoc iure ff.de iust.z iu re. An.bar.
g ¶ Ja.bel. De isto ver/ bo suis mani bus vide que notaui post.d car.in cle.i.de reiurā.bar.in l.pbatorias.C de diui.offi.z tex.in.ca.j. de ver.signi. ibi suis manibus notaui late in tex.meo.l. di/ uus in verbo suis manibus ff.de iniur.qō bñ nota.z oio vide. z vide dñicum in. c. fi quis viduā l.dicti. vbi al legat io.an.i.c capi sic dignū de homic. vi/ de text. in.l. p bāc i vbo sua manu.C.de er roga. mlc an no.li.xij. z qō ibi notat bar. vide bal.in.l. nulli in verbo sua ꝓscientia qz nō pōt fieri p aliū vide do/ minicū in.c.ij. de testa.in vi. And. barba.

matrimonij pretēsio nō excuset.ar.ff.de dona.l. do nationes in cōcubinā.in prin. Si impunitas homi/ cidij pēdet extrinsecus:puta dicit q occisus erat bā nitus an exceptio bāni possit opponi per procurato rem. Respondeo nō:quia peremptoria est:vñ debet prio cōparere reus z litē contestari:ac etiam in vin/ culis cām dicere ſm Ja.bel.in.q.renagense. Sed si ex forma statuti impediretur onus litis contestāde admitteret procurator ad opponēdum[b] nisi excep/ tio requirat altiorem indaginem iuxta regulā tradi tam in.l.nam z postea.in prin.de iureiuran. z hoc p Ly.C.de accu.l.reos.z extra de accu.veniēs in no uella:alias etiā hoc dixi. ¶ Quero vtruz falsum sit instrumentuz notarij qui dixit talis fuit voluntarie confessus cum ille esset cozā tormentis: Respōdeo. distingue:aut dixit sponte confessus:z tunc falsum sit instrumentum. Aut dixit voluntarie confessus:z tunc vez sit quia per hoc nō probatur q sponte fue rit confessus z hoc per ea q̄ nota.ff.de reg. iur.l. vel le non creditur.z istud est nouū dictuz. ¶ Quero[c] nunquid possit quis puniri de homicidio statim q certū est vulneratum euadere non posse: Respōdeo non si statutum dicit siquis occiderit.vt nota. ff.de dam.infec.l.damni in.§.sabini.per sabini.per Bar. nam donec aīa est in corpore nō est quis mortuus sz sit mortifere vulnerat9.vt.l.i hac.ff.de tritica. Idē si dicat homicida puniatur.nam nō est certū debitū iri cum possit interim primaturius ab alio occidi.vt ff.ad.l.aquil.l.huic scripture. ¶ Pone ergo q iste percussor adhuc viuēte percussō cōfessus est se occi/ disse:nunqd morte secuta pōt ex ista cōfessione con/ demnari de homicidio: gl.in.l.si is qui stichū. ff.de confes.dicit inesse fictionē in ista confessione. Pone pro homicidio imponitur pena mille librarū.Titi/ us cōmisit homicidiū: z qz fuit cōtumax fuerunt an notata omnia eius bona:comparet iste post annū et vult soluere mille libras z recuperare bona:an pōt: Dixit An.de pis q fic allegat.ff.de peculio.l.eo tpe z.l.j.§.fi.ff.de his q moz.sibi consci.qz si veniſſet nō potuiſſet in plus cōueniri:vnde nec latitare censetur in eo in quo cōuenire nō poterat ſm eū qō est notan dum. ¶ Sed quid si quis occidit aliquē manu va/ cua:an teneatur sicut si gladio: Dic q sic dūtamē cū dolo.ff.ad.l.aqui.qua actione.§.j.ſm Jaco. butri. ¶ Sed pone quidē potens mihi mandauit q occi/ dam Titium alʒ interficiet me:nunquid excusat euz alias vitā meā saluare nō possum. Dicit Pe.d.q sic ad.l.aquil.l.scientiā.§.qui cuz aliter.z ibi per Ly.e. ¶ Quero duo sunt tici vnus interfecit Seyum: iudex per errorē decapitauit alterū an verus homi/ cida sit liberatus :dic q nō vt.ff.de interro.acti.l.q seruum. ¶ Jtem nota q questio homicidij est ma/ ioz omni questione vulneruz.vt.C.qui accu.nō pos. l.j. Jtem q crimen homicidij inceperit a pastoribꝰ vt nota.C.de accu.l.siquis homidij. ¶ Pone accu so te q me de possessione eiecisti:probo q eiici feci/ sti:an sufficit: Dicit Inno.q nō qō verum est. Si di co q per te fecisti:secus si simpliciter ſm Joā. mo. qui ita notat in.c.qui per alium extra de regu.iur.li. vj.vbi omnino vide. Si statutū dicit[g] .siquis fuerit condēnatus ex homicidio tc.non continetur man/ dans.ff.de peculio.l.eo tempore.§.fi.quia dictio ex significat causam imediatam. ¶ Quero statuto ca/ uetur q occidens bānitum proprijs manibus pu/ niatur tantum in.x.quid de mandatore. Respōdeo mandans punietur ſm ius cōmune:quia de eo non loquitur statutum ſm Ja.bel.[g] qui disputat. Dicit Archi.q nō valet statutū qō imponit penā cōtēpti

h ¶ Corporali. Vide quod notat. bal. in. l. j. C. de pena iudi. qui male vi de vbi dicit quod non potest retorqueri. and. barb.

i ¶ Soluat. Et ita obseruat practica de qua p Inno. oio in. c. sacro. ō sen ten. excō. ꝛ quod no. in. l. j. de actio. empt. cōiūctā. l. qui restituere. ff. de rei vendi. ꝛ qō i glo. l. fi. ff. que sententie sine ap. rescin. ꝛ ō penis. l. j. §. fi. in verbo de/ludunt.

k ¶ l. mancipia. Vidē ange. in. l. mancipia. C. de ser. fugi. in. iij. col la. ibi iudex facit litē suā vide bal. in. l. ij. §. pfieisci. ff. de offi. pcon. And. barba.

l ¶ Diffinitio. Quando iudex hz cōez opi. illā sequi dz. qz ve soli. vt in. ca. ij. de sta. reg. quod limitat ¶ Host. ꝛ Joā. an. nisi cōis opini. sit notorie falsa. ar. c. capella/nus de ferijs pro quo tex. l. j. de vet. iui enu. in ver. sz. neqz vbi text. q ex multitu/dine auctoruz nō debeamus iudicare: qz le pe vnius ꝛc. Si vero nō ē dare cōez opi nio. ppter cō flictū rōnum hinc inde ta/mē tūc valde vtile est hēre iudicē ppitiū qz pt seq quā vult. dicit ta/mē Joā. an. q caueat a pena c. cū eterni de reg. iur. in. vj. sed q nō iudi cet cōtra ꝓsci entiam. ꝛ si iu dex ap. retra ctet illā sniaz hz aliā opi. e/uitaret ps ad cōdēnationez expensarū. vt no. in. c. finem de do. ꝛ con/tu. nec iudex facit litem su am. vt no. i. l. cum prolatis C. de re iudi. Abbas in. c. j. de constitu. m ¶ Quero Vide Ang. in. l. iiij. §. i cū ff. de dam. infe. bilem p homicidio xxxiij. q. iiij. duo ista per Arch. verū dicit si causa n. ō subsistat quare sic statuat. vtp Jo. an. in. c. j. de imu. eccle. in nouella statutuz dicit siquis fuerit cōdēnatus ex homicidio ꝛc. nō cōtine tur mādās. ff. de pecu. l. eodē tpe. §. fi. ¶ Quero nū quid falsus testis in cā homicidij puniatur tāqz ho micida: Respondeo sic si deponit ꝓtra innocētē do lo malo. vt. ff. ad. l. coz. de fic. l. j. post prin. ibi qui ve falsum ꝛc. vbi est tex. singularis. Bald.

Judices. Nota q iudices ꝛ magistratus dñt ab iperatore cōfirmari alʒ nō habent merū iperium quod merx est de iure. Se cus de cōsuetudine obseruatur in regijs ciuitatibus vt no. supra de prescrip. lon. tem. l. fi. ¶ Quidaz di cunt q hoc in lōbardia obtinet p pacē constantie sz nō dicūt verū: qz per illā pacē requirit q ab impera tore ꝓfirmentur vel de eius licētia eligantur: vt ibi patet. ¶ Nota hic q iudices nō puniūtur pena ta lionis sed pecuniaria. ¶ Quero quid est dictū q si iudex iudicat p imperitiā tenet inquantū bono viro equū videbit: Respōdeo dicit glo. in. l. si iudex. ff. ō iudi. qz non tenet insolidū: sz forte inquātum facere pōt. ¶ Quid enim si iudicauit per imperitiaz de iu risditione vnius principatus: nunquid soluet sibi impossibile est de statu liber. l. cum heres. Certe non argumen. ff. de iudici. l. si filius. sed contra hoc facit. l. iiij. §. in eum. de dam. infec. sed ibi lata culpa fuit iuri scripto non parendo: immo est dolus pre/sumptus. ff. quod quisqz iur. l. ij. cum debeat scire iu ra. vt. C. qui ꝛ aduersus quos. l. j. ꝛ si est imperit/le/gū vt accidit in aliquib⁹ locis dz iuxta periti cōsiliuz formare sniam dicit Inno. de offi. delega. si ꝓ debi litate. ꝛ facit. C. de inge. ma. l. si auia. ff. de assel. l. j. vl tm̄ ad interesse dāni non lucri nec ad extrinsecum in teresse. vel dic vt tex. ꝛ verbū sonat de colla. bo. l. si/qs filium. §. stipulatio. Jtez interdū pōt videri equū q non puniatur vt no. insti. de obli. ex quasi male. in prin. ꝛ forte nō punitur iudex ō leuissima culpa sicut nec arbiter. vt. C. de pac. l. quis in cōscribendo. sicut nec tabellio. C. de magi. cōuen. l. fi. nec tutor. vt. C. ō nego. gest. fi. qz necessitate officij facit. C. arbi. tute. l. quicqd excusat. si autem iudex est in dolo punitur ad interesse ptis ꝛ vltra si istud iudici videbitur. Dicit ƀ Jaco. de bel. q si istud vltra intellexit criminaliter bene dixit qz est hic casus. ꝛ C. de pena iu. l. fi. si au/tem intellexit ciuiliter expone q teneat actione iniu riarum. arg. ff. qui satisda. cog. l. si vero. §. qui pro rei ꝛ facit. C. de excu. tuto. l. seueriter. Jtem no. q ma/iores iudices maiori pena puniuntur. Jtem ꝛ qui a principes maiores dignitates recipiunt maiori pe/na digni sunt si in officio delinquunt ꝛc. Jtem not. q iudex qui in sindicatu nō potest soluere cōdēnati onē debet puniri pena corporali[b]. sed de consuetu dine est q pōat in carcere dōec soluat[i] ¶ Et ꝓbat de ꝓfes. in. l. iulia. Sed nunquid iudex q debuit con dēnare titiū i. x. ꝛ absoluit ipsuz ꝛ ꝓptereā fuit cōdē nat⁹ in sindicatu in. x. an soluēdo. x. liberet debito/rē vel pōt ab eo aliqd repetere: Respōdeo nō. vt. C. de ser. fugi. l. mancipia[k]. ꝛ hoc quoniā iudex facit li tem suā ex iniqua sentētia. secus in executore simpli/ci qui facit litē suā ex negligētia mere executionis vt C. de exac. tribu. l. missi opinatores lib. x. ¶ Quero nūqd si snia lata fine dolo ē: ipso iure nulla sit: Rn̄/deo iudex facit litē suā in eo quo ptē dānificat quia grauat ptē de facto ptextu officij. ff. ō cui. l. si p ipru dentiā. ff. de peri. ꝛ cō. rei ven. l. certos. ꝛ qō enormi ter factū ē nō dz transire ipunitū ꝛ absqz emēdatio ne. vt no. ff. de ver. sig. signa pena. p Acc. tn̄ scias q ꝛ. l. argentarius. §. cū autē. ff. de eden. ꝛ. l. mancipi. C. de ser. fug. ꝛ ibi bal. in. v. col. ibi. Et ideo iudex ēt liberatur nota bal. hic qui vult quod renū/ciatio iur̄ appellandi liberat iudicem inquo iudicantē ini sindi. idez voluit do. a bbas in. c. pastoralis. §. quia vero de offi. deleg. ꝛ idem fuit cōsultū

aliud est sententiare aliud grauare. naz si sentētia nō est lata de iure etiā si in effectu nō grauet pōt tanqz ab iniuria ab ea appellari. ff. de mino. l. ait ptor. §. p/mittit. sz a grauamīe nisi grauet nō pōt appellari qz esset iplicare ꝓtradictionē. Et iō si min⁹ est dānū qz sit litis estimatio nō tenet nisi iuxta estimationē iter esse. ꝛ hoc debet videri bono viro ꝛ ita itelligit qō no. in. l. si iudex. ff. de va. ꝛ extraor. co. ꝛ in. l. j. §. qui magistratū. q quisqz iur. ꝛ. l. ij. ff. quod quisqz iur.

¶ No. enim q quedā sunt snie que tribuunt ius lz sint iniuste. nā iudex hz duas claues. s. potestatis et veritatis: ꝛ quandoqz veritas potestati succūbit. ff. fami. her. l. cū putarē. ff. de pecu. l. eo tēpore. Si ta/men ea potest duci salua veritate ducatur vt cū non venitur cōtra sentētiā sed ptēr. vt. C. de colla. l. si so ror. ¶ Quedā snie nō tribuūt ius vt que sunt nulle Dicit Jo. an. q obiectus nullitatis dicit offensio. c. primo. in fine. de rescriptis. libro sexto in nouella. ꝛ Joan. andr. in clemen. j. de seque. possel. ꝛ fruc.

Jtem non faciunt ius decreta inualida. ff. de inoffi. testa. l. filio. §. contra ta. ꝛ. l. iij. si causa ō bo. pos. per Accur. ꝛ tunc iudex qui nihil efficit nō tenet. Sz ad huc reuoco in dubium vtrū opi. docto. excusēt iudi cē: Respondeo aliquādo fic aliqn̄ nō fm ipositā du bioz acerbitatē ac doctoz qualitatē. Jtē ꝓpter do ctoz opinionē nō dz recedere ab opinionibus cōi/ter approbatis. vt no Jo. mo. in. c. cupiētis. §. deni qz de elec. li. vj. vt p accur. de oblig. que ex quasi de li. in prin. ꝛ extra de ꝓsti. c. ne imitaris p Jnn. ꝛ Jo an. an. ꝛ moneo te q in dubio a tex. ꝛ regula non re/cedas. vt no. de reg. iur. omnis diffinitio. ¶ Sed numquid est differentia vtrū iudex sit paterfa. vel fi liusfami. dic vt no. in. d. l. si iudex. ꝛ. ff. de iudi. si filiꝰ Sed nūquid vbi iudex hz arbitriū facit litē suā: Re spōdeo sic si nō seruat cōsuetudinē. vt no. ff. de infa. l. quid ergo. §. pena grauior. Et no. q arbitria n̄ dā tur iudicibus: quia actus quandoqz nouam: quan/doqz celerem defiderant prouidentiam. vt notat Jnn. extra de consti. c. j. ꝛ. ff. de iniusto testamento. l. siquis filio exheredato. tamen nō debet ille qui ha bet arbitrium fulminare vel furiare. d. c. j. in nouel la. ꝛ arbitraria que dantur intelliguntur cōcedi fm mentem legis ꝛ arbitrium intellectus seu rationis. tamen in dubijs standum est sententie etiaz sine mo deratione late nisi sit error expressus vel enormitas expressa. ff. de condi. inde. l. si non sortez. §. heredi p accur. sicut videtur hic quando cōmittitur aliquid cōscientie alicuius. vt Ricar. in. c. j. de iurepatro. in cle. ff. de inoffi. testa. l. posthumus. §. siquis ex his. ¶ Quero[m] vtrum iudex faciat litem suam propter negligentiam: Respondeo sic quaten⁹ ptē lesit. tex. ē hic notabilis. ꝛ i auc. de qstio. §. super hoc. col. vj. nō tn̄ debet negligere si ps non petit. vt. ff. de eden. l. argentarius. §. cū autez. ꝛ facit quod no. C. de ser. fugi. l. cū seruū[n]. Vbi glo. dicit q iudex nō tenetur ponere aliquem ad torturam nisi petatur per eiz cu ius interest[o]. ¶ Quero nūqd ille q nō appellat posfit ꝫ iudicē agere de iperitia: Rn̄. Jnn. q fic. qz di uerse sunt pone diuerse sunt res ꝛ diuerse cāe ꝛ for me agēdi. ita nōt ipe extra de sen. ex. sacro. p hoc fa cit qz nulla lex dixit q q nō appellat nō possit ꝓqri de iudice: g̃ nec nos distinguere debem⁹. vt. ff. ō ac. ꝛ obli. l. ex maleficijs. §. fi iudex. ꝛ ƀ. Preterea hoc ꝓbat euidenter. nā si dicerem⁹ ꝫiū oporteret eiz appellare tūc arguo sic. Aut appellatio pēdet ꝛ nō ē rescissa p snias ꝛ n̄ cōstat iterū de interesse ptis lese. aut appellatio ē defta: ꝛ tūc idē ac si n̄ cēt appellatū. aut appellatio ē ꝓsecuta tūc aut snia ē ꝓfirmata ꝛ n̄ pōt

Papie super/rioribus: die/bus ego con/sulo contrari um ꝛ ptra bal duz. allego eū dem in. l. fi. §. sin aūt. C. ō tē. appel. in pri. ꝛ in. c. sepe de appel. ꝛ in re pertorio. ō. in no. in ti. de ap pel. in verbo appellās tibi allegat. l. cuz a nā. C. ō pac. ꝛ ēt ƀ sētit. d. pe. in. c. sepe p al.. ꝛ hoc di/cit Saly. i. d. l. fi. §. sin autē ꝛ secūdū hoc cōsuluit An/ge. cōsilio. cl/xxxvj. ꝛ idem voluit in. l. j. ff. de appel. in lec. noua ꝛ sic bal. hic male loquitur ꝛ. l. iij. allegata p eum non me/retur allega/ri p dcō suo vide q dixi in d. consi. apud Incam. andr. barb.

n ¶ l. cū ser uū. Alias est in. l. gcūqz in gl. in ver. iter rogari. C. eo. ti.

o Luius iter/est. Et maxi/me vbi iudex p inquisitionē procederet: ꝛ ita maxime si inquisitio cēt fic iussa ti tūc iudi. videt p sentandū si ex se nō sit negli gēs. vt p bar. in. l. iiij. §. hoc autē. ff. de dā. infec. ꝛ Ly. in l. mulierē. C. in mācip. ita fu. alie. refert ita qz an iudex p cedat p accu. ꝛ p inquisi. ꝛ sic referre pōt aliqs sit p mo torē inquisitionis vel nō de quo vide. s. e. i. §. iuuria in ver. materia ista q rit vtrū si ac/cusat de ho/micidio.

l ¶ l.diximus.Sed in.l.quia ēt.§.ex quibus.ff.de ali.iu.mu.ca.fac.dixit
g incōtinēti poterat agi ad sumptus quod videtur mirum.
n ¶ ff.7 A.Quod tamē limita vt p glo.in.c.veniēs.el.j.de testi.7 habeē
in.c.fi.de testi.cog.de quibus cōspiratoribus qui sint hēs.xj.q.j.cōiuratio
nū.cū quattu
or capitul' se/
quētibus: vbi
apparet q oīs
cōuēticula mk
torū ad actuz
illicitū pōt di
ci conspiratio
7 vide glo.ij.
in.l.quisquis
C.ad.l.iul.ma
ie.
n ¶ Nō con
tinetur.Vide
do.anto.in.c.
graue de pb.
vbi statutum
loquit de pla
to nō hz locuz
in capīo 7 sic
in psona fctā
vide.d.pe.in
c.nouis ō bis
q̄fi.a pla. vbi
dicit qō si sta
tutū loquitur
p istā verba
siquis qō non
habet locuz i
vniuersitate.
l.iij.§.hec ver
ba.ff.de neg.
gest.Joan.de
imola.limitat
ibi qn eēt sta/
tutum exorbi
tās sed si eēt p
ter ius tūc cre
dit qō habe/
ret locū alle/
gat.l.j.§.lex
falcidia.ff.ad
l.fal.7 qō no/
taf i.d.§.hec
verba qō est
notandū vide
bal.in.l.qui/
cūq̄z.C.ō ser.
fug.vide bal.
in.l.oēs popu
li.ff.de iusti.7
iur.in penult.
col.d.pe.i .c.
j.de ōsti.in re
pe.7 bal.in.c.
sedes de re/
scrip. vbi dic
qō si ipetraui
7 titium 7
quodaz alios
nā venit colle
gū 7 ibi dicit
qō si ipetraui
cōtra psonas

primus iudex cūueniri q̄ ex scōa sn̄ia agitur vel exci
pitur 7 nō ex prima. vt.l.tale pactum.§.qui prouoca
uit.ff.de pac.Aut appellatio est ꝓnūciata iusta 7 tūc
definit interesse nisi in sumptibus litis.7 sic de ꝑmo
ad vltimo concludendo uunq̄z iudex faceret litez su
am.7 hec vera sunt.Nec ob. q̄ ille qui non appellat
videtur consentire sn̄ie 7 forme eius ex iuris fictōne
q̄ hoc vex est inter partes non quo ad iudicem: 7 q̄
non videtur cōfiteri q̄ sn̄ia sit iusta.vt.C.ar.tu.l.cuz
interdicte.7.ff.de neg.gest.l.pōponius scribit. Sed
pone primus iudex tulit sn̄iam a qua fuit appellatuz
7 sententia confirmata ab ista scōa sententia non fuit
appellatum.quero quis faciat litem suam vtrum pri
mus vel secundus: Respondeo q̄ secundus: q̄ sen/
tentia secunda est illa que transit in rem iudicatam.
Prima fuit eñ nouata per secūdam: 7 in ipsam trās
fusa.vt.§.dictum est. ¶ Quid erit ergo appeliatiōe
pen.ad quid cōuenietur tunc iudex? Ista questio fuit
disputata per Bar.7 vī q̄ pendeat ex futuro euen/
tu.ff.ad.l.aquil.l.in.l.aquilia si delatum.7 arb.ff.de
excu.tu.l. diximus. [1] Judici eñ sufficit si ex actitatz
ꝓbabiliter iudicabit. Nam q̄n causa apparet ex actz
non dicitur rem in dubio dimittere.vt nota.in.c. in
penis 7 de reg.iur.li.vi.per Jo.mo. Ratio q̄ id qō
apparet ex actz dicitur notoriuz.vt in.c.per tuas. de
testi.in integ.per Jnno. ¶ Jtem ex omnibus cau/
sis etiam nouis ex quibus appellatz potest iustifica/
re sentētiam ex eisdem: 7 iudex suam sententiā defen
dere.ff.q̄ cum eo.l.titianus.C.de temp.app.p hanc
Nec obstat iudici didicisse testificata.de testi.cū cla/
mor.7 quia inter alios res agitur. Jtem 7 si non pos
set iudex potest pars pro suo itteresse assumere defen
sionem iudicis 7 opponere 7 proponere iura sua ad
iudicis defensionem.ff.man.l.idēq̄z.§.7 generaliter
ff.de ap.l.si per lusorio.7.l.a sententia.ff.rem ra. ha.
l.procurator ad exhi.§.j. interest eñ victoris saltim
apud bonos 7 graues sententiam pro se lataz nō dif
famari.rubor eñ per iniquam sn̄iam vincere facit.de
condi.inde.l.iul. ¶ Porro si appellans de quo su/
perius dixi renūciaret expresse appellationi videtur
fateri se malam cām habere.C. de fide instru.l.iij. et
ideo etiam iudex liberatur.secus in renunciatione ta
cita que non inducit banc tacitam cōfessionem.C.de
iudi.properandum.7 vide quod nota.ff. de inoffi.te
stamen.l.papinianus.§.meminisse. 7 nota q̄ per de/
sertionem appellationis purgatur iniusticia pronun
ciationis facte inter partes sed non future inter par/
tem 7 iudicem 7c̄. vt nota.l.j.§. qui magistratum.ff.
q̄ quisq̄z iur.7 per Jnnocen.in.c.sepe. ō appellatio.
7 per Bar. in dicta sua disputatione a sententia iu/
dicis. Bal.

Conuenticulas Diuide in quin/
q̄z partes vsq̄z ad
§.item sacramenta. Primo prohibet 7 punit conuē
ticulas. Secundo hortatur episcopos ad penam po
nendam. Tertio prohibet 7 punit receptores. Quar
to punit recusantem iurare pacem. Quinto prohibz
7 punit illicitas exactiones. Secunda in.§.episco/
pos. Tertia in.§.receptorib⁹. Quarta in.§.preterea.
Quinta in.§.illicitas. Casus. Prohibet imperator
omni bus nefaciant conuenticulas vel coniuratio/
nes aliqua de causa: 7 cuilibet coniuratorum impo/
nit penam vnius libre auri.hoc primo. Secūdo hor
tatur ēpos q̄ violatores istius legis punire debeant
censura ecclesiastica. Tertio prohibet omnibus ne re
ceptent violatores huius.l. alioquin pari pena pu/
nientur. Quarto dicitur q̄ siquis noluerit iurare
nō venit furiosus vide que remisi ad bal.in rubrica.C.aū treb. vide ludo
ui.roma.cōsi.cxciij.d.pe.in.c.dilecti de foro cōpe.cōpo.in.c.nimis de ex/
ces.prela. vbi dicit quod statutū loquēs p verbū siquis nō cōprehēdit vni
uersitatem allegat.c.j.de vsu.7 vide.d.pe.in in.c.dilecti de foro cōp. vbi
dicit quod p/
uilegium con
cessum angli
cis comprehē
det collegia 7
personas fi/
ctas allegat
bart.in.l.j.ff.
ad municip.7
l.mortuo.ff.ō
fideiuss. And.
barba.
o ¶ fm glo.
Et per Bar.
in.l.fi.de col/
le.illi.ff.
p ¶ Hcā sit
Jn auc.de nō
ali.secūdo nu
be.i ver. cū ñ
est lex tale qd
dicens.
q ¶ Qō no.
Et dixi. §. q
feu.da.pos. 7
j.que sint re/
galia.c.j. vbi
dixi q̄ solues
pedagia non
potest capi p
represalijs.

pacem bona eius publicentur: et domus eius de/
struatur. Quinto prohibet fieri exactiones illicitas
maxime ab ecclesijs: 7 statuit contrafacientibus pe/
nam in duplum.h.d. ¶ Nota conuenticule 7 con/
iurationes sunt prohibite. Dicit Jnno. q̄ si aliquā/
do conspiratio sit laudabilis tñ conspirator repelli
tur a testimonio.extra de re iudi.cū.ff.7 A." ¶ Se
cundo nota ibi dū dicit inter ciuitatē 7 ciuitatē 7 in
ter personā 7c. q̄ noie persone vniuersitas 7 ciuitas
non continetur" cū hic ponātur 7 diuersa.vt.C.de
erroga.mili.āno.l.fi.li.xij. Tertio nota ibi. SJN
GVLJS CONJVRATORVM. q̄ sin/
guli debent puniri delicto conspirationis. Quar/
to nota q̄ impator monet ēpos 7 dat eis auctorita
tem discipandi congregationes illicitas. sed si bene
aduertis modū auctoritatis non dat ipse q̄ nec ha
bet.f.per viā censure de verbo.fig.querēti dicit Ve
getius.li.iij.de disciplina militari.nūq̄z eniz ad con
tumaciā pari cōsensu multitudo prorūpit: sed inci/
tatur a paucis q̄ vitiorū sceleruq̄z per ipunitatez spe
rant peccare cū plurimis. Dicit Aristoteles. cōmu/
nis custodia regni 7 ciuitatis est nō sinere vllum cre
scere preter cōmensurationē. Quinto nota q̄ rece/
ptores puniūtur. Nota tamen q̄ nō tenet' qs trade
re vasallū suū inimico suo etiā si fecerit mille delicta
quia tenet' eum etiā iuste defendere. Jtē dicit gl. q̄
fallit in cōiunctis personis: Tu dic q̄ nec etiā con/
iūctis personis licet receptare violatores pacis nisi
excusant' propter ignorantiā.ff. de recepta. l.j.7.ij.
quā probabūt per iuramētum: nisi sit notorii. 7 no
ta per glo.hic positā. ¶ Nota penā destructionis
domorū eorum q̄ faciunt cōuenticulas 7 conspira/
tiones. Extra nota q̄ propter mala statuta etiā lici
tum collegiū debeat cassari.ff.de va.7 extraor.cri.l.
sub pretextu per Bar.7 in.l.fi.de colle. illicitis.ff.
7 ideo cogūtur sua statuta edere ptāti 7 ēpo. Et ēpi
cōtra malas ꝓuenticulas habēt iurisditionez a iure
ciuili.vt hic quod est nota dignum. Jtē nota q̄ ille
qui nō iurat pacē non habet beneficiū pacis. Jtem
nota q̄ illicite exactiōes ꝓhibētur. Ultimo nota q̄
lige que fiunt inter ciuitatē 7 ciuitatem sunt prohi/
bite quod non seruatur in italia fm glo. ° ¶ Jtem
nota q̄ omnia collegia illicita appellantur conuēti/
cule: 7 videtur q̄ nō possit alicui de talib⁹ collegijs
legari q̄ sunt dānata collegia 7 collegiati. vt notat'
C.de sacrosan.eccle.l.j.qō nō credo verū q̄ ista con
stitutio hāc penā nō iponit: 7 cōtenti esse debemus
penis lege cōprehensis.vt.ff.de verb.obli.l.si ita sti
pulatio facta sit. [p] ¶ Illud confiteor q̄ iste congre
gationes nō habent iura collegij: quia cū iura colle/
gij sint publici iure oportet q̄ cōcedantur a supiore
7 nota.extra de offi.ordi.c.cū eccl'iarū per inno.7 in
nouel. ¶ Ultimo nota illicitas exactiones debere
reddi duplū: 7 istud dicit ista constitutio q̄ intelligi
tur de regalibus quod dic vt dicā.j. q̄ sunt regalia
c.j. ¶ Sed istud est valde nota q̄ colligentes peda
gia debēt tenere itinera tuta. vnde si sit aliqua roba
ria in eorū curia: 7 territorio seu districtu ab eis pos
sessio vbi exigunt a trāseuntibus pedagia tenentur
ea restituere vel malefactorē exhibere.ff.de incē.ru.
nau.l.ne quid fm Arch.qui ita notat.xxiij. quest.v.
siquis peregrinos quod nota. [q] ¶ Pone q̄ domi
nus territorij promisit quibusdam mercatoribus
in suo territorio depredatis soluere omnem quanti
tatem que probabitur ab ipsis robatoribus sub pe
na dupli: modo probatur q̄ robaria fuit facta de
certis rebus: sed earum estimatio non probatur ali
ter q̄z per iuramentū et inde secuta est condemnatio

contra dominū ponamus in centum quam condē/
nationem dominus nō soluit queritur an dñs tene
tur ad penā dupli fm formā pacti:7 videtur q̄ sic.
nam certum est q̄ hic precessit crimen 7 dolus deli/
quentium.sed lege cauetur q̄ vbicūq3 constat ō cri
mine tunc interesse vel dānum probat per iuramen
tum.l.ij.7.l.in actionibus vbi plene.ff.de in litē iu
ran.7 hoc ꝓpter difficultatem probationis vt no.i
l.semper.§.in hoc interdicto.ff.quod vi aut clam.7
institu.de ver.obliga.§.penul.7.C.vnde vi.l.si quā
do 7 per Jnno.extra quod me.cau.c.fi.Secundo ꝓ
batur sic cum super aliqua obligatione antecedente
interponitur noua conuentio.ista noua conuentio i
formatur a causa prima 7 eius naturam sapit.vt.ff.
de verbo.ob.l.stipulationem.§.conuentionales.7
l.triticum eo.ti.Est enim talis censenda conuentio
qualis est materia super qua interponitur.vt no.ff.
de actio.emp.l.emptione.§.qui autem.7.ff.de vsu/
ris.l.si stipulatus.¶ Et Bart.sed ista stipulatio
fuit interposita super materia criminis de cuius na/
tura est vt licet actus ipse non probetur per iuramē
tum tamen ad probandum dānum 7 interesse suffi/
cit iuramentum cum igitur ista promissio habeat ori
ginem a materia per iuramentum probabili:ergo 7
in ipsa sufficit iuramentum.Tertio probatur q̄ vbi
aliquid inest alicui actioni respiciens illius causaz nō
solum inest illi que directe 7 immediate causatur ab
illa verum etiam occasionaliter procedenti ab eadez
cā vt.ff.de dona.qd id qō.7.ff.de fide.l.tutor.Sed
facultas ꝓbādi inest actioni respicienti cāz ꝑ ies act
tiōi respiciēti cātū.7 vbi penalis stipulatio iterpōit
sub p̄cedenti oblatōe intelligitur interposita fm na
turam illius.vt.ff.de verbo.oblig.l.quidam cum fi
lium.nec mirum quia ad illam fit relatio.vt.ff.de iu
reiuran:l.sed 7 si possessori.§.sed si rerum.preterea no
mine probationis continetur nō solum probatio vi
sus sed ꝓbatio coniecturalis dūmodo lex habeat cō
iecturam pro veritate.vt.ff.de condi.7 demonstra.
l.lucius.Sed hic apparet ex coniecturis legum refe
rendo nos ad obligationem prout concernit ipsum
robatorē:ergo talis intelligitur facta ꝓmissio qua/
lis demonstratur ex causa precedente.Jn contrariū
videtur.nam ista promissio habet in se conditionem
si probabitur.vt.ff.de verbo.obliga.qui rome.§.au
gerius.Sed ista probatio per iuramentum non ē ꝓ
prie probatio sed est suppletio:Aut est releuatio ab
onere probandi.vt.ff.de iureiuran.l.eum qui in pri.
7 si posset dici probatio est summaria.7 non plena.
vt.ff.ad exhi.l.thesaurus.que nō sufficit vbi agitur
de pleno 7 graui preiudicio velvbi forma contract⁹
vel vltime voluntatis requirit probationem veraz
fieri.vt.ff.de condi.7 demon.l.lucius.facit qō not.
in.l.j.§.si ea de vendi.in po.mit.ff.ad car.l.iij.§.cau
se iuramentum enim ē patrocinium summarie cogni
tionis.7 vide quod no.C.de iure delib.l.fi.§.in cō/
putatione.per Ly.ergo non est impleta cōditio sub
qua promissa est pena.Natura enim conditionū hec
est q̄ debent formaliter 7 indubitabiliter de iur cō
muni ad vnguē.adimpleri.vt.ff.de conditio.7 de/
mon.l.meuius.7.l.qui heredi.in princi.7.d.l.qui ro
me.§.augerius.7 quod notatur in.l.ij.C.de insti.7
substi.Preterea iste dominus intelligitur promisis
se illud ad quod de iure tenetur.ff.de proba.cū de
indebito.ff.de sol.l.si is cui.§.flauius.Sed domin⁹
territorij non tenetur nisi contra eum liquide probe
tur de rebus:vt no.ff.quando ex facto tu.l.j.ꝑ By.
7.d.l.si quando.C.vnde vi.per Ly.Jtez non vide
tur promittere nisi quod suo nomine debet.argu.ff.
de solu.l.7 magis.Jtem verba ambigua debent in
telligi fm id quod est verisimile.vt notat.ff.de pac.
l.veteribus.7.ff.de regu.iur.l.semper in stipulatio/
nibus.Jtem iuramentum est quedam probatio fi/
cta de qua non debet intelligi verbum probationis

r ¶ Si stipu
latus.Et j no.
i.l.stipulo ha
bere lz in pri.
7 in.l.sigs cuz
aliter.de ver.
oblig.per gl.

simpliciter probatum:q2 ex hoc sequeretur inconue
niens.s.q̄ quis obligaret se ad indebitum:7 sic cēt
obligatio sine causa 7 posset elidi per exceptionē do
li:7 maxime quando est obligatio sine causa 7 obli/
gatio esset penalis 7 odiosa.vt.ff.de exceptio.do.l.
ij.§.circa.Preterea vbicunq3 est noua materia in/
surgit actio 7 retinet suam propriam naturam: nec
recipit aliquod extrinsecus ratione alicuius ꝓeam/
bule obligationis.vt.ff.de noua.l.aliam.ff.de re iu
di.l.iiij.§.si ex conuentōe.Sed ista est noua obliga/
tio exorbitans a forma obligatiōis legalis propter
penam insertam:ergo debet iudicari sua propria na
tura inspecta fm quā interesse est probandum nō iu
randum.vt.C.de sen.que pro eo.l.j.§.in alijs.Pre
terea cōmuniter dicimus q̄ vna actio non solet sor
tiri naturam alterius odiosam:licet loco illius sur/
rogef.vt.ff.de pe.here.l.item veniūt.§.cū predixi/
mus.7 no.in.l.certi ꝙditio in prin.ff.si cer.pe.Jtem
q̄ credaf iuramēto 7 introductū odio delinquētis
q̄ tenef ex delicto:7 iō cōtra eū nō ꝓbaf.Sed domi
nus qui tenef custodire territorium fuū ex quasi de
licto tenetur:7 ideo contra eum non probatur iter/
esse p̄ iuramētū:q2 nō inest dolus.7 cōfirmo sic de/
terminata cā.s.doli in delinquēte determinatuz hz
effectū.vt.ff.de iureiur.l.admonēdi.C.si ex fal.instr.
l.iij.ff.de le.ij.l.cum pater.§.dulcissimis.ff.de acqui
rē.pos.l.si is q̄ aio.ff.de calū.l.hec actio.¶ Preter
ea snia de qua ꝓponif nō fuit rationabilis:ergo nec
dz inferre ꝓiudiciū sup pena de qua nō fuit iudicatū
ff.de ver.ob.q̄ rome.§.duo fratres.¶ Jtē snia nō
solet maioris efficacie esse q̄z sint ipse ꝓbatōes a qui
bus dependet cū ex ipsis ꝓbatōibus sumat effectum
vt.ff.de iureiu.l.ſz 7 si possessori.§.fi.cum.l.se.Hāc
ptē teneo:q2 de pena nihil fuit cognitū nec iudica/
tū.vt.ff.de cōdi.idebi.l.fi.§.fi.circa quā rōnē potis/
sime vide i.d.l.q̄ rome.§.duo fratres.7 i.l.ex diuer
so.ff.de rei vē.vbi p̄ Bar.¶ Quid ergo erit i fide/
iussore de iudicato soluēdo vel alio spōtaneo fideiu
bēte:puto etiā sine dubio penā cōmitti 7 sententiā
debere dici iuridicam.vide.ff.iudi.solui.l.ex clausu
la 7.l.cū q̄rebaf.Nec obstat q̄ i pl⁹ videaf facta fi/
deiussio p̄ no.i.l.sicut reus.ff.de fideiussorib⁹.7 per
Bar.i.l.cētū capue.ff.de eo qō certo loco.¶ Alte
rius q̄ro de tali questione.q̄dā villa hēbat ab ipera
tore imunitatē ꝓcessam ex certa sciētia q̄ nō teneref
soluere collectā aliquā p̄ ciuitatē suā iponēdā exce/
pta ea q̄ imponeref cā aqueductus q̄ est priuilegiat⁹
vt.l.fi.ff.de riuis.accidit q̄ ciuitas iposuit imposuit
collectā ꝓ stipendiarijs tādē statuit illā collectā cō
uerti in aqueductū:querif an villa teneaf:Et videf
q̄ sic q2 licitū fuit ciuitati maxime nō indigēti stipē/
diarijs mutare consilium 7 cōuertere in alium vsum
vt.l.legatum de administra.rerū ad ciui perti.Jtez
in ptāte ciuiū erat mutare ꝙditionē 7 modum.ff.de
adi.le.l.iij.§.conditio.7.l.alūno.§.seya.7.§.qui filia/
as.Jtem quotiens vnum dispositum hz se ꝙsequu
tiue ad aliud:remotio antecedētis destruit ꝙsequen
tiā.e.ti.l.alteri.7.l.a filio.§.matri sue.¶ Jtez recess
sum est ab ordinatione priori 7 ē fact⁹ trāsit⁹ ad po
steriorē alteri⁹ q̄litatis 7 iō prima ꝓuidētia ē subla
ta quadā penitētia nō aūt trāsfusa ꝓprie loquendo.
¶ Ultima ergo spectemus: quia abolitum ē prin
cipium.ff.de mili.te.l.tribunus.§.vlti.¶ Statutū
ens ꝑ aliud statutū tollif ipso iure.ff.de legi.l.sed et
posteriores 7 ex legib⁹ abrogatis nō ē arguēdū.C.de
latina lib.tol.l.j.i pri.¶ Preterea nos dicim⁹ q̄
ea que non durant i ſba durāt in qualitate:vt pz in
peculio castrensi quod non durat in substantia filio
emancipato:quia non dicitur peculium 7 ex hoc nō
durat priuilegium testamenti.C.de inoffi.testamē.
l.fina.Sed in substantia id est in causa non durat in
dictio prima trāsiuit in nouā 7 oppositā speciem.et
figurā:ergo nō debemus intueri primū dispositus

ſed vltimū effectū a quo villa non reperitur exẽpta. Itẽ diſgreſſio de vſu ad vſuz facit aliã rẽ cenſeri. vt in.c.quia cõtingit de re.do.in cle. ¶ Quãdoqz em̃ vtẽdi qualitas eſt prefixa loco forme vel finalis cãe tunc ea mutata nõ eſt illud idẽ ſed aliud ꝛ aliter.ff.ỗ condi.ꝛ demon.l.meui⁹.ff.de vſufruc.l.itẽ ſi fundi. §.fi. ¶ Itẽ nõ inſpicimus initiũ ſed effectũ in quem eſt facta diſgreſſio.vt.ff.de iure do.cũ in feudo. §.fi fundus. Item nõ eſt hic vnũ initiũ ſed duo diuerſo tpe cedẽtia.vt inſti.qui.mo.teſta.infir.§.poſterioze. igit̃ villa tenebit̃ ꝓtribuere ad mun⁹ aq̃duct⁹ ad qõ mun⁹ collecta redacta eſt.facit qõ notat. Ly.C. de ſacroſan.eccle.l.placet. ¶ In cõtrariũ videtur rõne prime forme ꝛ ratione imunitatis exequute rõne cõuerſiõis determinate. ¶ Cõſidero em̃ qz multuz refert vtrũ illud originaliter eſt ordinatũ ad aliquẽ finẽ vel accidentaliter cõuertat̃ in aliũ vſum: an vero procedente noua diſpoſitione ſequatur nouus effectus: Prio caſu taliter eſt in cõuerſione qualiter eſt in origine de do.inter vi.ꝛ vxo.l. ſi donatis. §.ſi ſponſus.de pac.l.iuregentiũ.§.adeo.Secundo caſu inſpicitur noua diſpoſitio.ff.de ẽhen.emp.l. pacta cõuenta.§.paulus. Cũ hic ergo nõ fuit de nouo facta ipoſita ſiue collecta: ſed fuit ordinatuz qz aliqua quãtitas in aliũ vſum cõuerteretur ꝛ ad illã quãtitatem non fuerit per prius villa obligata nec verba ſe habeãt ad obligandũ de nouo: ꝛ ſic nõ habent ſe ad nouã diſpoſitionẽ ſed ſolũ ad rem diſpoſitã nõ tenetur villa que reperitur ſortita iã exemptionis effectũ: imo verius nõ incluſa indictione ex qua pendet obligatio. Eſt ergo hic origo ꝛ perſeuerẽtia eiuſdez imunitatis. Sol. conſidera verba: aut eſt nouus ſed non noua obligatio tunc imunitas perſeuerat. Aut noua obligatio ꝛ nouus modus ꝛ tunc ſecus: quia ſi noua indictio eſt inſpicitur tunc vltima diſpoſitio ff.loca.l.cũ in plures.§.lege dicta. Nõ ob.illud generale omne ſurrogatũ ꝛc.quia hoc ſcõo caſu non ẽ ſurrogatio: ſed differens omnino diſpoſitio cui nihil ineſt. de q̃litatibus primis: ꝛ ſic nõ obſtat. Bal.

Item ſacramenta. Diuide in duas partes. Primo iperator cõfirmat ſacra puberuz licita. Scõo caſſat illicita. Scõa pars incipit ibi p vim autem. ¶ Cãus Imperator ꝓfirmat ſacra puberum ſpõte facta ſuper cõtractib⁹ rerũ ſuarũ: ꝛ ea precipit inuiolabiliter cuſtodiri. Deinde caſſat iuramẽtũ per vim ꝛ metum extor tum etiaz a maioribus: maxime ne querimoniã faciant malefactorũ cõmiſſorũ: ꝛ nullius momẽti eſſe vult.h.d. Jac.bel. Nota qz ẽtus adulti firmatus iuramento beneficio reſtitutionis in integrũ nõ reſcinditur. ¶ Nota qz iuramentũ p metũ interpoſitũ eſt ipſo iure nulluz: etiam ſi ẽctus principaliter nõ eſſet ipo iure nullus: ſed veniret reſcindẽdus per actionẽ qz metus cã. Et de metu credulitatis vide de ſen.excõ.c.qõ de his.per Jnnoc. Et qz queſtio metus dirimatur arbitrio iudicis vide extra qz me.cã.c.cũ dilectus.per Jnno. Metus autẽ probatur ex iudicijs ꝛ inimicitys precedẽtib⁹. de ele.bone.de appel.bone.per Jnno.de re iudi.paſtoralis.in cle.de foro cõpe.c.j. eadem cõpilatione. Eſt ꝛ triplex metus ſcilicet concuſſiuus vt qui p minas potẽtis infertur. Itẽ impreſſiuus vt q per carcerem vel verba actu interuenientia infertur. Eſt et metus ſuſpicionis non temerarie ſed violentie.l. nouiſſime.ff.quod fal.tu aucto.ꝛ vide qõ not.ff.qz me.cã.l.metũ.§.volenti.ff.de noui.ope.nunci.l. de pupillo.§.hec autem.per accur. ¶ Et concludẽ qz iuramentum adulti dat ſoliditatem cõtractui ceſſante dolo ꝛ metu.ꝛ hoc intendit iſte.§.cõcor.de iure iuran.cum contingat.ꝛ.c.j.de pactis in.vj. Modo ſuper ſingulis verbis iſtius.§.glo.ꝛ doct. formant diuerſas queſtiones: tam hic q̃z in auẽ. ſacramenta puberuz.C.ſi aduer.vendi.ſed hic eſt ſolẽnior gl.q̃z alibi: ꝛ ideo eam bene ſtudeas ꝛ tamen quedam addam que neglenda non ſunt: ꝛ premitto ad euidentiam qz due ſunt ſpecies iuramenti. nam aliud eſt aſſertionum aliud ꝓmiſſoriũ. Aſſertoriũ eſt de preſenti vel de preterito de quo plene nota.ff.de infam.l. lutius. Promiſſoriũ autẽ ẽ duplex: vnũ quod ſtat per ſe vt quãdo quis iurãdo pollicet̃: vt ſi iuro me daturũ tibi.x.ex quo iuramento nõ orit̃ ꝛm ius ciuile actio qz eſt quoddã votũ reſpectu diuini nũmis ꝛ reſpectu hominis cui iuratur. Juramentũ eſt q̃dam pollicitatio: non aũt eſt proprie cõtractus noiatus vel innominat⁹: quia eſt hĩcinde par. fallit in operis libertorum quo caſu ex tali iuramento orit̃ actio in factũ. vt nota.in.l.j.C de operis li. Sed de iure canonico cõpellitur iurãs officio iudicis per cenſuraz eccleſiaſticam tale iuramentũ obſeruare. vnde dicit Jnnoc.qz ex iuramento vel nudo pacto non oritur ciuilis vel canonica ſed officiũ iudicis: vt ipſe notat extra de iudicijs.c.notuit in glo.ij.ver.item dicim⁹ qz iſte modus. Aliud eſt iuramẽtum qõ adheret contractui vel diſtractui ꝛ venit ad cõfirmationẽ ꝛ ſoliditatẽ eius ꝛ tunc aut nõ eſt ꝓbata ſubſtãtia ẽct⁹ ſed forma.i.ſolẽnitas extrinſeca deerat: ꝛ ideo contractus nõ valebat vt ex defectu ſolius etatis in alienatione rei minoris facta ſine decreto: ꝛ tunc loquitur iſta auẽ. q̃ dicit qz iuramentũ hz inducere ſoliditatem in ipo ẽctu. Aliut erat improbata ſubſtãtia ẽctus rõne doli vel metus vel alia ratione imutabili qua hz in ſe perpetuã cãm prohibitionis: ꝛ tunc loquitur iſte ver.in .§.per vim autẽ. ¶ Cõſidera enix qz in prin.huius.§.nõ fit alienatio cõtra legẽ ſed fit cõtra formã legis.nõ em̃ ꝓhibetur prediũ minoris vendi ſed ꝓhibetur ne ſine forma vendat̃.i.ſine decreto qõ ob es alienuz interponit̃.vt.C. de predijs mi.l.ob es. Et ideo ſacramento interpoſito valida tur alienatio ſm ſymonem vicentium ꝛ alios. Sz in ſcõo reſpõſo hui⁹.§.ibi per vim autez ꝛc. cõtractus q celebratur per metuz vel vim vel dolum erat ipro batus ꝓpter malos mores. quinimo dicit Jnn. qz vbi eſt metus ibi nõ valet actus de iure naturali. vt ipſe notat extra de elec.qz propter. qz eſt ỹ liberi arbitrij ſupremũ theſaurũ hoim a deo datuz.ff.de fideicõ.li.l.paulus. Legiſſe tamen non fatentur hoc in contractibus quia coacta voluntas: voluntas eſt vnde oritur naturalis obligatio ſed ineffica. vt no. ff.de reg.iur.l.velle non creditur. ꝛ.ff.qõ metus cã. l.ſi eum exceptõe.§.in hac. ¶ Scõo premitte qd eſt iuramentũ: nã iuramentũ eſt dictũ aſſertũ vel promiſſum ſacre rei atteſtatione firmatum ſm fratrem Ray.de pẽna forti.ꝛ vt ita dixerim eſt factuz apud acta dei viuentis.ar.C.de teſta.l.omnium quod dz eſſe verum iuſtũ.ꝛ ex animi deliberatione ſeu certa ſcientia procedens. Unde erronea iuramẽta ſunt inualida.ar.ff.fami.herc.l.ſi filia in prin.ꝛ.C.plusvalere quod agitur.l.finali.ꝛ.C.de non nu.pecu.l.fi.[s] ¶ Tertio premitte qz ille qui ñ obedit legi videtur facere contra bonos mores: ꝛ ideo nõ valet iuramẽtũ tendens ad cõtẽptum humane legis. fallit in his que ſunt de iure ſpãli: qz iſta iura ſpãlia facilius tolluntur niſi ſint talia qbus maior nõ poſſet renuncia re vt in macedoniano. ita dicũt glo.ꝛ doc.vbiqz.et nota.in.c.nõ eſt obligatoriũ de re.iur.li.vj.per Jo. mo. Conſidera an iuramentũ dicatur principale an acceſſoriũ contractus. Dic qz ſi in actu ſubſtãtiando eſt neceſſarium dicitur principale. Sed ſi in actu protegãdo nec rũpatur dr acceſſoriũ. de hoc not.in.e.c. per Jo.mo. verba ſimilia habes.ff.tranſac.l. cõtro uer. ¶ Queritur vtrũ iuramentũ requirat tactum ſacrarũ ſcripturarũ: ꝛ dixit Jnno.qz in oi iuramento ſoleni requiritur tactus euãgeliorũ. facit.c.vt circa de elec.li.vj. vide ad hoc bo.text.in cle.j.§.porro de iureiurã. ſed ſuper altari iurari põt. eſt em̃ ſacruz in ſacro.vt.C.de reb⁹ cre.l.gñaliter in fi. Si aũt nu-

[s] ¶ l.fi. Pro hoc facit tex. hic dum dicit ſponte ꝛ in.c. j.ꝛ.c.cũ cõtingat de iureiuran.

t ¶ l. vlti. Et licet Bar. videat sentire ꝓxiũ de iure cañ. ff. de iureiurá. q iurasse actũ. pro opinione quã teneo mihi videt tex. in. c. in presentia. de ꝓba. vbi omnino videas.

v ¶ Lesione. Et sic nota qõ etiã si iuraret nõ succedere patri ꝛ enormis eẽt lesio nõ obstat iuramẽtũ ita singulariť cõsuluit. d. petrus õ ancha. ita refert i disputatiõe q̃ incipit cũ. c. laycus ꝛ in repetitõe. c. j. de cõstit. ꝛ in. c. ij. õ pact. in vj. sed istis nouis cõsului ꝓxiũ ꝛ ꝓxiũ tenet io. de imo. in. c. cum cõtingat õ iureiurá. ꝛ in. d. c. ij. ꝛ ibi dñi cº ꝛ ludo. romanus. in. l. q supstitis. ff. de acqui. here.

And. barba. x ¶ Lesit parem. Et idem in. l. si societatẽ. §. arbitror ff. pro socio Bar. inquit.

y ¶ Fraus. Vide bal. in aũt sacramẽta si aduer. vẽd. vbi ẽt hoc dicit ꝛ quod ipe notat in. l. ij. C de iud. vidui. et que notaui in. d. consilio.

An. barba. z ¶ Hæredẽ iurãtis. Et vide. d. consciculum meũ in repe. C. cũ contigat vbi dicit quando iudex secularis vel coram eo dicitur quod iuramentum nõ ligat semper cognitio spectat ad ecclesiasticum. c. tuam õ ordi. cogni. cũ si. ꝛ videt tex. in. c. venerabilem õ electio. vbi solus papa cognoscit sed specula in tit. de lega. §. nũc de episcoporum versiculo item papa singulariť dicẽ q̃ spectat ad eũm ꝛ sic inferior põt interpretari iuramentũ dubium de validitate ad. c. contra dicit q̃ ꝓ-

da voce iuratur istud non appellatur proprie sacramentum sed verbum. vt nota. in auẽ. de man. princ. §. sed neq; hec col. iij. que dicuntur verba de consuetudine: tamen sufficit q̃ iuretur super qualibet scriptura in qua deus nominetur vel aliquid de euangelio contineatur ſm Jac. butri. in auẽ. sacramenta. ergo ꝛ sufficeret inrare super quadam tabula picta vbi esset maiestas dei vel sanctorum. Tu dic q̃ debet seruari consuetudo: quia consuetudo q̃ dat formaz aliquam est seruanda aliter non valet quod sit. vt not. in spe. de instru. edic. §. breuiter parum post princi.

¶ Secundo queritur quid de iuramento impuberis plene capacis doli? Respondent quidã q̃ dolus representat eum maiorem. sed hoc nulla lege cauet. nam si malicia representaret eum adultũ non tamẽ representat euz esse etatis perfecte: ꝛ ideo dato q̃ cõtraheret reatum periurij: tamen nõ solidatur actus Item quia lex diffinit etatem ꝛ non est nostrum aliquid addere vel detrahere diffinitioni legis. vt. ff de iureiuran. l. qui iurasse in prin. Porro pupilli in omnibus rebus infirmum iudicium est. ff. de manu. vindic. l. fi. C. de testa. mili. l. vlti. [r] ¶ Tertio quero quid in adulto curatorem habente qui equiparatur pupillo: qui absente ꝛ ignorante curatore vendit pdium suum ꝛ iurat: nunquid valet iuramentum cessante metu ꝛ dolo aduersarij? Cõmuniter doc. dicunt q̃ sic ꝛ est ratio qz iuramentum representat euz maiorem: ergo fingit ipsum non habere curatorem.

¶ Quarto quero quia duples est metus scz metus expressiuus mortis vel cruciatus corporis. Itẽ metus tacitus. scilicet parentis vel dñi cui nõ audet cõtradicere. vt nota. ff. quarũ rerũ actio non detur. l. j. §. que onerande. ꝛ est tex. nota. in. l. penul. ff. de fur. Quomodo probabitur iste metus velatus ꝛ in cor de retentus? Respondeo ex qualitate personaruz iuxta nota. per Bar. in simili. ff. de no. ope. nunc. l. de pupillo. §. siquis ipsi pretori. Itez certe presumitur dolus contra minorem cõmissus ex enormi ipsoruz lesione [u]: vt quia faciunt venditionem de oĩbus ipsorum bonis: vel renunciant hereditatibus sibi debitis. C. de colla. l. pactum: nam ex enormitate facti presumitur consiliuz animi. facit quod notat Bar. in. l. vltima. ff. de preto. stip. vbi ipse dicit q̃ arbitrator presumitur esse in dolo si enormiter lesit partẽ [x]

¶ Ita dicam in propposito ad hoc. ff. de transac. l. cum hi. §. in causa. cum sequentibus. §. tamen nos videmus de consuetudine seruari contrariuz qz minores faciunt refutationem coram tutoribus ꝛ procuratoribus eorum: ꝛ tales refutationes seruantur. vt nota. in. l. iij. §. cõtra. ff. de contrario iudi. tut. tamen glo. ibi mature loquitur: qz dicit q̃ tunc valet refutatio quando non interuenerit fraus [y]. ꝛ boni. presides talia iuramẽta ꝛ illicitas extorsiones per captu ram persone faciunt relaxari ꝛ cassari. l. illicitas. de offi. presi. ꝛ ego multotiens vidi fieri: ꝛ hec vera sũt siue iaramẽtum interueniat super promissione siue liberatione siue super cõcessione. nã si dicatur interuenisse fraus rescinditur iuramentũ probata fraude. ꝛ hec cognitiõe rõne iuramenti pertinet ad eũm si iurans viuit propter vinculũ sacramenti. Sz si est mortuus põt de hoc cognoscere etiã iudex secularis. Aľ dic q̃ aut est dubiũ de validitate iuraméti: ꝛ cognoscit eps etiã mortuo iurante qz heres sortiť forũ defuncti. ff. de iudi. l. heres absens. ꝛ in. c. ij. de pact. li. vj. Aut est dubiũ de obseruãtia iuramenti ꝛ tunc ẽt iudex secularis põt cognoscere an sit seruandus vel non siue agatur siue recipiatur. C. de transac. siquis maior. Ita oz intelligi qõ no. in. c. vl. de foro cõpe.

cedit in negocio ardua ꝛ inter magnas personas segtur. d. anto. in. c. quãto de iureiuran. d. cõsiculus allegat dictũ inno. in. c. debitores vbi eps põt dispẽsare super iuramento ergo multo plus interpretari. An. barba.

ꝛ ¶ In ipsis. Vide ludo. roma. cõsilio. c. xliij vbi ꝓsuluit qõ iudeº nõ põt

li. vj. in nouella. ꝛ qõ no. Inno. ꝛ Hosti. extra. de iureiuran. c. veritatis. ꝛ in. c. ij. de pac. in. vj. ꝛ in omnibus istz locis no. q̃ iuramentũ nõ extendiť ad heredem iurantis [3] respectu episcopalis officij ꝛ iurisdictionis personalis que respicit censurã ꝛ reatũ inherente periurio licet Abbas cõtra per. c. vlti. de sepultu. vbi videas in nouel. ꝛ in. d. c. veritatis. ¶ Quero nũquid ista auẽ. sit fauorabilis vel odiosa? Quedã dicũt q̃ est fauorabilis qz continet fauorẽ animarũ. Alij dicunt q̃ est odiosa qz pernicios per quam adulti multis periculis subiciuntur ꝛ tacitis fraudibus exponũtur qz fraudes sunt difficilis probationis. vnde dicit Ly. q̃ ista auẽ. multos misit ad inferos: ꝛ quod non põt tacere cõtra iniquitatez huius auẽ. cui iniquitati adherẽt ẽt canoniste. ¶ Ultra ẽt statuendo q̃ idẽ sit in muliere iuráte sup alienatione rei dotalis: ꝛ sic remanet miserabiliter indotata. vnde tex. dicit: infelix mulier indotata. ꝛ hoc etiã contra publicã vtilitatem. vt. ff. so. matri. l. j. ꝛ cõtra omnes naturales rationes que ponũtur i. l. assiduis. C. qui po. in pig. ha. Et ideo maturũ ꝓsilium ex dictamine naturali requiriť vbi legibus renunciať: vt in filio iuráte sup hereditate futura ꝛ ipsius renũciatione quod est peius ſm Ly. cũ tendat cõtra naturalẽ pietatẽ ꝛ contra iusgentium ꝛ contra ius sanguinis vt. ff. de regu. iur. ꝛ. ff. de pac. l. ius agnationis quia sanguis est ipsa agnatio ꝛ ius profluens a sanguine ꝛ est ipsa successio. adde ad idem in ratione sui. ff. sol. ma. l. alia. §. eleganter. ꝛ quod no. ff. de re iudi. l. si cõuenerit. ideo ius ciuile habuit meliora motiua. id est magis cõformia nature naturate. Sed ius canonicũ respicit bonũ animarũ ꝛ ipsius dei reuerẽtiã ꝛ timorem: ꝛ ideo non haberet locum in sacramento iudeorum hereticorum vel excõicatorum inter se: qz vincula sacramentalia actiue vel passiue non cadunt i ipsis [a] qui non sunt de sacro ouili. Vel dic ꝓtra qz arctat eos imperator. vt hic ar. est de here. l. quoniã. §. inter se. ¶ Quid ergo nunquid possunt statuta terrarũ huic auẽ: obuiare? Rñdeo sic ꝓhibẽdo iuramẽtũ tã pstari q̃z recipi. nã statutũ ex cã põt ãnichilare [b] iusiuran. qz lex vim apostolici habet. vt no. in. l. adigere. §. fi. de iurepatro. ff. ꝛ ar. ff. de leg. j. l. siquis in quilinos. §. fi. ff. de pac. iuſgen. ꝛ. §. generaliter. C. õ leg. l. non dubium. ꝛ ibi plene notaui. Itemstatutũ potest tollere hanc fictionem que est q̃ adultus iurando fingatur maior. [z] ¶ Itẽ potest introducere nouam formam. puta q̃ debeant interesse consanguinei vel amici quorum presentia suspitionem fraudis ãmouet. vt no. C. de his quibus vt indig. l. pol la. C. de transact. l. transactionem. ff. de bonorum pos. l. tutor autem. [a] ¶ Pone adultus cõcessit feudũ cũ iuramẽto nõ adhibitis pibus nũquid istud iuramẽtũ est seruãdũ? ꝛ videt q̃ sic. vt in ista auẽ. Sed cũ pares debeãt esse testes ꝛ sic hoc est de solẽnitate ꝓbatõnis nõ credo q̃ de isto iuramẽto ꝓstet legitime. Itẽ esto q̃ iuramẽtũ suppleret defectũ etatis ñ tñ supplet alios defect. ꝛ adde qõ notat bar. ff. õ fideius. l. siqs ꝓ eo. in princ. ꝛ adde qõ no. s. fi de feu. fuit ꝓtro. iter dñz ꝛ agna. in. c. siqs p. xxx. ¶ Quero vtrum iuramẽtũ plati det aliquod robur cõtractui cũ ecclesia celebrato? Respondeo nõ vt extra de deposito. c. grauis i nouella. ¶ Quid si plat[9] iuratvna cũ capło? vide. s. i pludijs circa. iij. diuiſ. feudoz et de iuramẽto plati dixi. C. de reb[9] cre. i. l. gnãliť ꝛ. C õ pac. i. l. j. ¶ Quero nũqd i vltia volũtate sit necesse q̃ adultus iuret. Rñdeo nõ si ẽ mera vltima volũtas. Secus forte si esset promissio cã mortis vt. ff. de lib. leg. l. aurelio. §. gaius. adde. ff. de do. causa mor.

cogi ad observantiam iuramenti prestiti in copromisso põdera bene. vide Joã. de imo. in suis cõsilijs in eadez col. ibi an statutum põt obuiare huic. §. vide bal. in. d. auẽ. sacramẽta puberuz et abba. in. d. cauz contingat in dispu. sene si. An. barb.

x ¶ Maior Et tradidi in d. auẽ. sacramenta puberꝫ ꝛ in rubric. de iureiuran.

a ¶ Tutor autem. Et de materia vide per dominos cano. in. c. cuz contingat ꝛ in c. venientes õ iureiurá. ꝛ nota. in. d. l. si quis inquilinos. §. fi.

b ¶ Veritas eſt. Vide bal. in repe. l. j. C. de ſacroſan. eccle. ad finē. Andrea. barba.

c ¶ Eccleſie. Et huius opinionis eſt Ly. ibi ly Jo. an. in regula. qđ ſemel teneat q̄ ſit piurus ꝙtraueniēs. ſz ſm bar. nec pōt dici piurus. p. c. nō ē obligatoriū ꝛ p. l. ſtipulatio hoc modo ꝙcepta ꝛ dicit q̄ idez dicūt An. de piō. ꝛ Ly. bar. in. l. ſiquis in ꝓin. teſtamēti del e. iij.

d ¶ Cōtrarium ſz. Vide bal. in. l. clarū. C. ō auctō. preſtā. An. barba.

e ¶ Querit. ſi ſtota q̄ cōfeſſio facta coꝝ notario nō p̄iudicat. vide gl. not. in. l. cū ſcim⁹. C. de q̄ſti. ꝛ cenſ. lib. xi. ꝛ in. l. iubemus de libe. cā. ꝛ gl. ſingul. C. de iure fiſ. in l. An. barb.

f ¶ q̄ non. Vide bal. in l. j. C. de ope. liber. bald. in. l. cūa natura. C ō arbi. Ang. in. l. iurigētiū ℌ. quinimo. ff. de pact. An. barba.

g ¶ l. natura lis. Aduerte: qđ ergo ſiquiſ paciſcaī cuz alio nudo pacto: ꝛ ille alter huic ēt nudo pacto ꝛ ꝓmittat nunq̄ poterit ꝓſcrip. verbis agi. vide. ff. de dolo. in. l. eleganter ℌ. ſeruꝰ pactionis. et qđ ibi dixi.

l. vbi donaī. ¶ Queritur ſi faciēs teſtamētuz iurat non reuocare ỹtrū valeat ſi reuocet? Antiqua q̄ſtio ē tñ veritas eſt [b] q̄ valet. ꝛ ē rō qz ĩter teſtatorē ꝛ heredem nulla ē obligatio que poſſit tali iuramento vnō ex quo non ſurgit ius ad aliq̄ō p̄ tale iuramētum: vt dicimus in ſimili. C. de arbi. auc̄. decernim⁹. ly Jac. butri. dicat q̄ forte de iuramento eſt aliud: tñ male dicit p. l. ſtipulatio hoc mō de vb. obli. ff. nā non poteſt iurās facere q̄. ll. non habeāt locū in ſua diſpoſitione. ff. de le. j. l. nemo poteſt. ff. de pac. l. ius publi. hoc ꝛz Ly. in. l. j. C. de ſacroſanc. eccle. ‘Que fuit de facto in rege aragonum q̄ hēbat duos filios vni aſſignauit regnū Aragonie: alij regnum maiorice ꝛ iurauerunt ipſi frēs dictam diuiſionē perpetuo ratam tenere auctoritate ꝛ conſenſu dicti regis interueniēte. poſtea idē dñs rex fecit inter filios quaſdā ſubſtitutiones querebatur qd iuris. Dicit oldra. q̄ querēdum ē qualiter actus iſte cognoſcet. Et primo vī dicēdum q̄ vocet ordinatio facta a patre ſuppreſſi iudicij diſpoſitōz ſup p̄ueniēs ꝛ inde naturā mutabilem aſſumens vſq̄z ad ſuppꝛema vite exitū vt de ioſ. teſt. l. nā ꝛ ſi parentib⁹. ff. fami. herc. l. ſi filia. ℌ. papinianus. ꝛ. C. de pac. l. ſi. ꝛ ſic dño rege mutante volūtatem iuramentū quod fecerunt inter ſe fratres viribus vacuatur vel moderaī ꝓut domino regi placuerit. nam tacitā conditionē habere videtur iuramentū p̄libatū ſicut diximus alꝫ. C. ō nō nu. pecu. l. ſi. ¶ Jn cōtrariū facit q̄ dicti fratres iurauerunt ſub certa forma a qua nō videtur q̄ aliquis eorum poſſit recedere altero inuito: vt in iſto. ℌ. item ſacramenta. ¶ Sed ħ vertūtur alia dubia: vtrū dñs rex poterit dictā diuiſionem facere: ꝛ dicendū eſt q̄ ſic de volūtate filioꝝ. ¶ Scdo vtrū rex poſſit donare filijs ſuis non emācipatis: ꝛ dicendū eſt q̄ ſic ꝓpter auctoritatē regiam. ꝛ. C. de dona. inter vi. ꝛ vxo. l. penul. tñ in cōne noſtra nō eſt donatio inter viuos de qua loqtur. C. ō col. l. vt liberis. ℌ. fi. ꝛ. l. illud. ℌ. fi. ꝛ glo. tangit in. l. ſi donatōne. ꝛ diſputat in auc̄. ex teſtamēto. eo. ti. ꝛ. C. de inof. teſt. in auc̄. vnde ſi parēs. Sed ſi rex vult q̄ donatio ſua valeat auctoritate regia. debet illud exp̄imere. ſ. ſe facere auctoritate regia. arg. C. q̄ admit. ad bo. poſ. p̄nt. l. bonoꝝ. Sed eſt vt dixi quedā ordinatio ſuꝑemi iudicij ordinationū ꝓueniens. ar. ff. de pac. l. tale pactū. ℌ. fi. in qua cadit ſubſtitutio. vt. ff. de le. ij. vt heredib⁹ ꝛ qz licitum fuit regi mutare voluntatem. vt. L. iiij. vt. ff. de adi. le. ꝛ ſic onus iuramēti ſoluīt. ar. ff. de le. iij. cū quis decedēs in ꝓin. ꝛ ad hoc optime facit glo. hic poſita. bene facit. l. fi. in verbo perſeuerauerit. C. de pac. ¶ Modo quero qd in iudicijs. Pone q̄ iudex vult torquere minorē ꝓpter delictū: dicit minor ego nō poſſuz cōfiteri ſine curatore: curator aūt non vult cōſentire: q̄ritur quid iuris. Dicit Ja. butri. in auc̄. ſacramenta. C. ſi aduer. ver. di. q̄ nō tenet talis ꝓfeſſio q̄z q̄z iurauerit dicere veritatem ꝛ nō venire contra. Sz tu dic ↄtra [d]: qz q̄dā ſunt que requirunt p̄ſentiam curatoris: ꝛ tunc verum diceret Jac. Quedā que nō requirūt eius p̄ntiam. vt tortura ꝛ cōfeſſio facta legitime ꝛ vtēdo iure cōi: ſz p̄cedētib⁹ tormētis: ꝛ iſta bene valent. Jtē qz p̄ntia iudicis ſupplet hic defectū curatoris. hoc notat Ly. C. de auc. preſtan. l. clarum.

¶ Querit [e] inſuper domin⁹ Jac. butri. vtrum notarius actoris poſſit recipe has confeſſiones ꝛ iuramēta in abn̄tia iudicis tanq̄z publica ꝑſona. ꝛ determinat q̄ nō [f]: quia hoc nō ptinet ad eius officiū niſi de mandato iudicis: ꝛ hoc notat glo. C. de libe. cā. l. iubemus. Naz acta iudices abn̄te fieri non p̄nt etiam p modū volūtarie iuriſditōis. vt no. Ly. C. vñ legi. l.

b ¶ Stipula. Vide tex. ia aūt ſacra. C. ſi aduerſus vēdi. ſz aliud eſt de iure ciuili ꝛ aliud de iure canonico vide dicta in. c. verū de iureiurā. An. b.

i ¶ Quero. Vide io. de imo. in. l. ij. ff. de publi. inde. And. barba.

k ¶ li. vj. Et dixi. C. de rebus cre. in. l. ſi ad excludendam.

certū. in fi. ¶ Quero quare iuramentū deciſoriū parit actionē ꝛ non iuramētum ꝓmiſſoriū. Rn̄deo qa iuramētum deciſoriū hz vim rei iudi. ſz ꝓmiſſorium pollicitationis ſeu voti: ꝛ ſi adijcit pacto nudo non hz veſtire pactuz nudum: qz nudū non veſtit nudus ꝛ hoc q̄n vnus tm̄ iurat. nota. C. de ope. liber. in. l. j. ¶ Sz q̄n partes mutuo iurāt tūc forte oritur actio ꝑſcrip. verbis qz reſultat ℨctus inominat⁹ iuro vt iures. ar. ff. de ꝑſcrip. verbis. l. naturalis. Denuo quero quare ſtipulatio facta p metum valet mero iure: ꝛ iuramentum factum per metum eſt ipo iure nullum? Reſpondit glo. nota. ꝛ dicit q̄ rō eſt qz debilius eſt iuramentū q̄z ſtipulatio [b]. Tu dic melius q̄ rō eſt natura iuramēti: qz eſt iſtius nature q̄ non hz eſſe vinculum iniquitatis: eo qz deus qui eſt ibi p̄ſens nō aſſiſtit ſz reſiſtit pcō. ¶ Quero nūqd p̄ciſa coactio poſſit cadere in actu verbi ſeu iuramento: ꝛ dicunt canoniſte q̄ non. vt no. extra q̄ met⁹ cā. c. ſacris. ¶ Quero [i] vtrum ſi iudex dat ſecuritatē bānito in perſona ꝛ rebus vel in altero tm̄ ꝛ iurat eā ſeruare: nunqd iſtō iuramentū aliquid operet. Rn̄deo non: niſi faciat iure ꝓmittente. vt no. in auc. de man. ꝓinci. ℌ. ſed neqz hec colla. iij. que dicuntur verba tē. ¶ Deinde nota tex. q̄ ſi aliquis ꝓmittit ſe non denūciaturum maleficium ꝛ iuret q̄ non valet iuramētum. vide qō nota. de iureiur. ad nr̄am p Jnno. qz nō dz aperiri via iniquitatis ad delinquēdum nec ad impunitatem delicti. ¶ Hec eſt regula generalis quā tene mēti. ꝛ vide ħ quod no. in. c. quia pleriqz de offi. ordi. in nouella libro. vj. Et nota q̄ iuramentum quod vergit in malum exitum non eſt ſeruandum: etiam ſi veniale ſoluz peccatum inducat. vt notat Archi. in capi. ij. de pac. libro. vj. [k] Licet contrarium videatur quia non vergit in detrimentum ſalutis eterne obſeruantia talis iuramenti: ſed quia habet in ſe aliqualem offenſaz diuini numinis non ligat: quod eſt nō dignum: ꝛ que hic deſunt vide per me. C. de legi. l. non dubium ꝛ in auc̄. ſacramenta puberum. ꝛ. C. de reſcin. vend. l. ij. ꝛ aliquid per Bar. ff. de iureiuran. l. naz poſtea. ℌ. ſi minor. ¶ Quero vtrum iudex poſſit interdicere adulto ſicut interdicit prodigo ne contrahat ſine curatore: vt ſic non valeat iuramentū? ꝛ eſt argu. q̄ ſic. ff. de contraben. emp. l. ſiquis ſciens. arg. contra. ff. de tutelis. l. qui habet. Dic [l] q̄ duplex eſt cauſa interdicendi. ſ. interior. id eſt etas: ꝛ exterior. ꝛ iſta quandoqz ē ex malis moribus iuuenis: quandoqz ex inſidijs cōtrahentium intrinſecus. Dic ergo q̄ occaſione cauſe etatis ſimpliciter ꝛ extrinſece non poteſt interdicere niſi quatenus lex interdicit. Sed occaſione cauſe extrinſece ſic quod eſt nota. ¶ Quid in patre ſic interdicente? dic vt in. l. ſi. ff. de cur. furio. cum in eo ſic fertur poteſtas quam in iudice. ¶ Quero vtrum ſit neceſſe q̄ minor certioretur de beneficio reſtitutionis in integrum? Ly. ponit in. l. ij. C. de reſcin. ven. ꝛ dicit q̄ eſt neceſſe cuz certiorari ſm By. ſed Bar. in dicto. ℌ. ſi minor. dicit q̄ iuramentum repꝛeſentat eum maiorem: ꝛ ideo non eſt neceſſaria certioratio: quia iuris error non prodeſt maioribus quantum ad retractandum contractus celebratos cum ipſis. vt. C. de iuris ꝛ fac. igno. l. fina. dic. vt dixi in dicta. l. ij. [m] Cetera que glo. ponit hic vide per te ꝛ no. Bal.

l ¶ Dic. Vide barto. in. l. omnes populi. ff. de iuſt. et iure. bal. in. l. non dubiū. C. de leg. And. barba.

m ¶ l. ij. Et per Bar. ff. ō ver. obli. in. l. ſciendū. ꝛ Jo. an. in. c. pe. de emp. ꝛ ven. ꝛ in. c. j. de pac. l. vj. Conſiliū ē q̄ facias fieri certioratione ꝓpter opinionū diuerſitatem euitandam.

Ad hoc Diuide in tres partes vſq̄z ad finez tituli. Primo ꝓhibet ſubdito vendenti rez ꝓpriam ne vendat iuriſdictionē imperatoris. Secundo dicit q̄ vaſallus amittit feudū ſi dominus rē infeudatā trāſſert i eccl'iaz. Tertio ↄr q̄ va

sallus amittit feudum si non iuerit cum domio in expeditione romana. Aut non soluerit stipendia p qz/titate feudi. Scda pars incipit in. §. si vero. Tertia incipit' in. §. vt autem. Cãus vsqz ad finem ti. ¶ Primo statuit imperator q si aliquis vendit rem ppriã q non vendat iurisditionem imperatoris. z si cõtra fecerit non valebit. ¶ Secundo dicitur q si dominus rem infeudatam contulit ecclesie per aliquẽ modum vasallus amittit feudum nisi per gratiam ecclie apud eum dimiserit. ¶ Tertio dicitur q si vasallus legitime vocatus non iuerit cum dño in expeditione romana aut stipendia pro quãtitate feudi non soluerit feudum amitti. h. d. ALLODIUM. id ẽ id quod est ei⁹ ppzium z a nemine alio recognoscit nisi a deo z facit. j. primo. §. z. s̃. si de feu. fue. cõtro. c. ij. z. iij. z de allodio tangitur. ff. de reli. z sumpti. fune. l. at siquis. §. interdum. z. C. de inge. ma. l. pe. Ja. Allodium allodij dicitur hereditas quam vendere vel donare possum. z ita est mea ppria sm hugutionem nam nomẽ hereditatis ponitur large p omni iurisdictione. IURISDICTIONALE. Nota hic q omnis iurisditio eij imperatoris. nam ipe est q iurisditionem tribuit magistratus creãdo vel cõfirmãdo vel prestando auctoritatẽ creandi vel ꝯfirmandi. vt. s̃. e. §. iudices. no. ff. de of. pfec. vt. l. j. §. cum vrbẽ z in auẽ. de defen. ciui. §. interim. col. iij. Ita q etiaz minima iurisditio non potest cõferri nisi auctoritate principis mediata vel immediata. vt not. ff. de iuris. om. iu. l. z qz. z. C. e. ti. l. priuatoz. z per Jnno. de of. or. cũ ab ecclesiaz. ¶ Nota hic q iurisditio non potest vẽdi cũ sit impatoris. Sed cui dubiũ est de hoc: nã omnes iurisditiones sunt publici iuris. vt. ff. de iust. z iure. l. j. §. publicũ ius. z sicut patria potestas inestimabilis est. vt nota. C. de colla. l. filie. ita potestas z magistratus. Itẽ cui dubiũ q nemo potest vẽdere rem que in suo patrimonio nõ est nec iure priuati esse potest. vt. ff. de verb. obli. l. inter stipulãtem. §. sacrã z. ff. de le. j. l. apud iul'. in fi. ¶ Item z ante hanc cõstitutionem erat ꝓhibitum vendere inrisditiones p pter baratarias q̃ inde seqbantur. vt in auẽ. vt iudi. sine quoquo suffragio. §. j. col. ij. ¶ Ad qd ergo fuit vtile vel necessarium qõ hic statuitur? Rñdeo qz forte inoleuerat cõsuetudo cõtraria quam impator tollit ꝓhibendo iuxta no. in. capi. j. de constitu. in. vj. z in. l. iij. §. diuus. ff. de sepul. vio. z in. l. fi. C. de test.
¶ Item qz pena arbitraria punitur ille qui cõtrafacit. vt no. C. de sacrosanc. eccle. l. nemo martyres.
Itẽ quia venditoz illicito emptoz nõ tenet de euictione etiã si stipulatus sit. vt. C. de agri. z cẽsi. l. quẽ admodũ. li. xj. z per Ly. C. de euictio. in. l. si funduz z in. l. cum vir prediũ. ff. de vsuca. ¶ Modo quero quomõ iurisditio sit in territorio z in quo z quomõ sit in magistratu? Rñdeo diuersimode. naz in territorio est tanqz in re inanimata sicut seruitus i fundo seruitute vel dominãte. Sed in magistratu est tanqz i subiecto animato sine quo per iurisditio nihil agit. vt. ff. de orig. iur. l. ij. §. post originẽ. Et sicut ecclesia dicitur curata habitu z actu: ita iurisditio qñqz est i habitu qñqz in actu. nam in habitu est per potentiam: in actu p exercitium. dixi. ff. de offi. prefec. vrb. in. l. j. §. j. per Bar. ff. de iuris. om. iudi. l. j. ¶ Est autem iurisditio ꝓut est in sua substãtia que habit⁹ vocatur plectendi decernendi z ius dicendi potestas iure publico ꝓpter bonum publicum principaliter z secundario ꝓpter vtilitatem priuatorum introducta. Sed ꝓut inest ipsi magistraui est regẽtis officiuz magistratus qõ in habitu actuqz ꝯsistit iuxta no. p modernos in. l. j. z. l. imperium. ff. de iuris. om. iu. Semper enim oz pcedere iurisditio officium ius dicẽtis. vt notat Jo. mo. in. c. statutuz. de rescrip. li. vj. quia prius nascitur q̃z exercitetur ad actũ: vt patet. C. qui pro sua iuris. l. j. z no. in. l. instar. C. de iure fis. lib. x.
¶ Porro quiditates iurisditionis magis possunt intellectu pcipi z diffinitiue intelligi q̃z ad oculũ demõstrari excepto q locus suppositus scribit eas circũscriptiue. vt in. c. vt aiarum. de cõsti. li. vj. m. Adde si consuetudo ꝓuidet specialiter in aliquo loco de aliquo iudice q apud illum locum censetur esse pria iurisditio z non apud superiorem. vt notat Archi. et Joan. mona. in cap. cum episcopus. de offi. ordi. lib. vj. z ibi in nouella. dicit Joan. mona. q iurisditio ordinaria non debet impediri per occupationem alicuius. extra de hereticis accusatus. in gl. immo nõ ob. ff. de iudi. l. vbi acceptum. quia ibi loquitur respectu partium: non tamen preiudicatur iudicibus. vt ibi dicitur in alia glo. quod nota valde. ¶ Quando qs est hereticus z vsurarius propter hereziz potest ei indici restitutio vsurarum quasi connexa sm Joan. mona. in dicto. c. accusatus. de here. li. vj. in glo. sua que incipit: sed quomodo. nam ex hereti presumitur lapsus in crimen vsurarum: z ideo iurisditio inquisitorum heretice prauitatis extenditur ad crimen vsurarum sm Jo. mo. quod inquisitores valde hñt gratiã
¶ Porro si queramus in quo territorio est iurisdictionis caput. Respondeo in territorio ꝓuincie vel ciuitatis redacte ad instar prouincie. Jn vno enim castro per se vel in vna villa proprie z per se non ẽ iurisditio. Et concesso talli castro non intelligitur concessa iurisditio: vt notat Jnnocen. de iurepatro. ex litteris. nisi concedens illi castro tribuat iurisditionẽ z eam ei det: z si talis qui eam dare possit: vt princeps. vel nisi talis iurisditio sit ibidẽ prescripta z exerceatur ibidẽ rõne territorij: z non rõne psone: tũc enim concesso castro bene intelligeretur concessa iurisditio. vt dixi. s̃. de capi. qui curiam vendidit. ca. j. Et etiam ita determinat Joan. blancus marsilien/sis in summa sua titulo qui. mo. feu. acquir. in penultima z antepenultima colum. z est expressum in. ca. statutum ciuitatis. de hereticis. libro sexto. Itez ibi dicit Joan. mona. illi qui non possunt facere statutum super peremptoria iurisditione non possunt facere statutum super dilatoria eius. Jmaginetis etiam q iurisditio sit super territoriuz: sicut nebula super paludem que generatur per actiuam potentiam solis. ¶ Querit etiam dictus blancus an concesso capite castri intelligatur totum caput castri esse concessum: z sic adhereat capiti tanqz digniori sicut accessorium adheret principali: z arguit pro z contra z finaliter nihil determinat tamen dici potest q cõcessa parte non intelligitur totum concessum licz ps cõcessa sit dignior q̃z omissa. sicut qui legat partem fundi non intelligitur totum legare z qui habz plura iura legando vnũ aliud sibi reseruasse videtur qõ ab isto est separatum. Similiter z in obligatione bonorum quia qui obligat rem vnam non intelligitur aliam obligare. vt. l. finali. C. de pac. conuen. z. C. ꝺ procura. l. maritus. z. ff. de leg. j. l. serui electione. §. cum fundus. ff. de serui. vrba. predio. l. olimpico. nã pars non predicatur de toto: quia aliud est totum: aliud tantum. ff. de leg. ij. l. qui solidum in princi. de rei vendi. l. si in rem in fi. nisi vbi habet locum ius accrescendi de parte ad totum. vt no. in. l. prima. C. ꝺ testamen. mili. z vide quod nota. in. c. cum quid prohibetur de regu. iur. libro sexto. per Joan. mo. vbi econtrario dicit vtrum excluſus a toto intelligatur excluſus a tanto id est a qualibet parte totius? z dicit q sic si loquimur de parte consequente z consequntiue respiciente totum z veniente ab eodem. ff. de exceptio. rei iudi. l. siquis cum totum. ff. de pac. l. si vnus. §. si cum. x. z. §. se. ¶ Porro circa predicta quelibet dispositio suis terminis est contenta. ff. de verbo. ob. l. quicquid astringẽde. z locus aliud ẽ: aliud fundus. ff. de ver. signi. l. locus. z. l. questio ẽ: Et discretio rerum discretionem exigit actionum. ff. ꝺ fonte. l. j. §. hoc interdictum. ar. coutra. ff. de reli. cũ in diuersis. Sed ibi ideo qz corpus hominis retinet

m ¶ li. vj. et in. l. extra territoriuz. de iurisdi. om. iud. per Ly. z alios. z in. l. cum vnus. §. j. ff. ꝺ bo. auc̃. iudi. pos. vbi p gl.

n ¶ Respõdeo. Alꝺ baldus in. l. ex hiure de iusti. z iure. z in. l. ij. in pri. ꝺ orig. iur. bar. z ibi remisi i. l. j. ff. de dã. infect. And. barb.

o ¶ §. seqn. Quid in acq sitione possessionis iurisdictionis vel quasi possessionis: vtrum sufficiat p patientiã actũ aliquem principalẽ ercui esse vel fecisse seu partẽ aliquã principalẽ puta castri apprehendisse. dic vt p Jnno. ꝺ elec. i. c. querelã. z i. c. cũ dilectus ꝺ capel. mõa. z i. c. cũ cãz extra de eo qui mit. i pos. causa rei seruan. p Bar. ꝺ acq. pos. l. iij.

p ¶ Quero vide bal. i.l. j.C.de mand. pun.7.l.si qua p calūniā.C.ō epīsc. 7 cleri And. barba.

vestigiū hominis viuētis qui vno spū cōtinetur de vsuca.l.rerū mixtura.q per excellentiā tribuit capiti in quo ē fons rōnis 7 intellect⁹. Dicit aristoteles q cerebrū ē mēbrū diuinū in quo ē sensus 7 intellect⁹: vñ loc⁹ ab auctē hois ē in capite. Et no. q i re aiata caput subiacet oculī corpis. ¶ Sz qd dicem⁹ in re aiata: Rñdeo caput idē ē q pncipium itē idez est q potissimū: vñ versus. Principiū caput ē ps corpis 7 dñatz. 7 facit.l.j.ff.de offi.prefec.aug. ¶ Quero⁹ nūquid possit probari gra facta sup iurisditione sine sacris apicibus: Rñdeo nō. vt.l.j.C.de má.prin.et C.de diuer.offi.l.,pbatorias.li.xij. 7 nota. in proemio sexti libri in nouella. ¶ Quero vtrū apud fiscū sit iurisditio: Rñdeo fiscus est duplex.s.vniuersalis 7 singularis seu particularis vt fiscus papiensis vel perusinus: tamen apud nullū fiscum ē iurisditio qa fiscus idem est q custos q sacrista.l. animatus ac armatus. Et nota q sacristia seu repositoriuz publici thesauri hz priuilegia 7 ,pprios iudices 7 vice publice persone fugit: 7 ei legari 7 donari potest: 7 hz procuratorē q agit 7 conuenit nōie fisci. 7 est secus fine conscientia qui ibursat male q̄sita.ff.de calū.l.in heredē.de inoffi.test.l.papi.§.meminisse.,pprie tñ fisc⁹ nō est nisi imperij 7 pape.vt.l.j.C.de bo.vacan.li.x. ff.ad municipa.l.simile.ita dicit.l.imperialis. Sz qc quid cātet lex pōt dici illō verbū. Virgilij.s.quia lex cōis loquebatur ibi. Nauē soluebat vlixes.i.fortitudo aliorū principū et populoz. 7 ꝓsuetudo gnalis q̄ nunq̄z mundū dimittit sine auxilio infremuit eniz.i. deploz.auit populos miseria 7 necessitas per se viuē di artauit. Carētes enī principe dicere possunt. De seruit me fortitudo mea: 7 lumen oculorū meorum 7 ipm nō est mecū. Cū igitur populi nō habeant lumen nec suffragiuz imperatoris: opz q ipi sibijpsis sint lumen 7 remissius regāt nauē. vt nota. C. de iudi. l. nullus. 7 lex imperialis nō pōt separe naturales prouidentias a ,pprio subiecto qui non hz ducez necesse est q ipse sibijpi sit dux 7 qui nō hz legem necesse est vt ipse sibi sit lex. Dicit apostolus. Qui naturaliter ea que legis sunt faciunt ipsi sibi sunt lex. Ex premissis ergo apparet iurisditionis esse apud Cesarem tanquā apud fontē a quo fluunt 7 refluūt sicut flumina ad mare fluunt. Jtaq3 ab eo per concessiones 7 cōmissiones 7 cōfirmationes fluunt. sed ad cū refluunt p appellationes nullitates 7 querelas de q bus cum princeps incipit cognoscere oībus alijs est impositū silentiū vt notat Jnno. de cōsti. ℞. ferrariensis. Et si alteri delegat ordinarius se intromittere non pōt 7 ꝙ si iste delegatus fert sniam nulla nō redit iurisdi. ad ordinariū sed ad papā vel impatorē ad quē pertinet ,psecutio sue cōmissionis ſm Arch. Alij vero iferiores 7 si vnus sit maior altero dūmodo non fit superior in eadē iurisditione nō pnt reuocare nec inhibere.xj.q.j.de psona per Archi. nisi cuz causa est apud superiorē per appellationē deuoluta. nā appellatiōis materia est deuoluere 7 vetare 7 auferre iurisditiones inferiores que licet rescindat pronunciatum respectu partium tamen respectu pronūciantis suspendit 7 claudit el os interim non potest ad eum reuerti executio.ff.de pac.l.tale pactum.§.q prouocauit. ¶ Pone capitaneus perusinus deputat iudicem insinuationū ex necessitate sibi impsita per statutū 7 sic iudex insinuationū est ordinaris et specialiter deputatus. Jtem pone q contingat hūc iudicem vacare vt abesse: an capitaneus poterit pro tribunali sedere ad banchū. i. ad tribunal insinuationum 7 supplere vicem absentis. Respondeo non: qz iurisditionis forma debet seruari. 7 licz capitaneus videatur esse iudicis deputatoz tamen non est iurisdictionis exercitoz nec actoz principalis. sicut deputatus ad eligendum officialem debet eligere non autem omissa via debita sibi aliquit vsurpare. ff. man. l.si mandauero.§.si tibi. quia diuersa officia sunt. ff.

q ¶ Custos. vide bal.i.c. j.s.si de feud. march. 7 bar. post gl. in rubrica de iure fisci Bal. 7 sa ly. in rubrica C.de priuileg. fisci. Andre. barba.

de le.ij.l.vnū ex familia. Jsti enim non sunt ad idez deputati: licet vnus vt ita dixerim nascatur sub alio nō tñ ab alio. ff. de in ius vocan. l. sed si in hac. §. prostituta. ff. de testa. tu. l. tutores nō ab herede. 7 sic nō ob. ff. de iudicijs. l. iudiciū soluit. Sed ꝛium videt ff. de tu. 7 cu. da. ab his. l. vbi absunt. Sed ibi loquitur patribus ciuitatis qui generali presunt ,puincie: 7 habēt iurisditionē vniuersalē qui bene possent super hoc. Quid ergo siquis grauaretur ab isto iudice insinuationū: Rñdeo appellaretur ad ipm deputantem: nō tanq̄z ad delegantē sed tanq̄z ad superiorez ordinatū. Jste eñ iudex insinuationū nō hz merū 7 mixtū imperiū: sed capitaneus: sic ergo apparet maior. 7 etiā qz iste nō est vicarius: qz vicarius ōr qui eidem tribunali 7 iurisditioni presidet vt capitaneo. Sed iste alteri preest tribunali 7 diuersa lege 7 nō ei subalternat: licet subordinet ab eo. Jtē nō est delegatus qz hz iurisditionē a lege licet eligatur ab hoie ¶ Et nota ex predictis q vnus pls iurisditionis nō cōtinet in diuersis subiectis q̄z in eodē subiecto. sic simile dicimus in plurali dignitate de reg.iur.cui licet li.vj.p Jo.mo.7.l.fasa.§.idē de cōdi. 7 demō. ¶ An aūt epūs in sua dioceſi sit maior archiepo suo ita q̄z p statutū eius archiepūs ibi delinquēs ligetur. nota. de senten. excō. a nobis per Jnnoc. facit. ff. de manumis. l. apud eum in glo. r ¶ Jtem an quis ratione iurisditionis sit maior seipso simplici ita q legetur per propriū statutum. nota in. c. vt animarum de consti. li. vj. in nouella. Arch. tenet q sic. Jtez tenet Pe. 7 Ly. C. de sacrosan. eccle. auē. quibuscūq3 modis ad hoc. l. j. §. j. ff. q quisq3 iure. 7 C. de legi. l. digna vox. sed illa lex loquitur de statuto in quo ligatur statuēs nō vi statuti: sed iurz cōis obseruātia. Sed qn statutū est equū idē videt. vt. ff. de pact. l. cū in eo. Sed Joā. an. dicit ipm suo statuto seu canone non ligari qz sibijpsi impari non pōt. ff. de arbi. l. pedic vt in. c. cui licet de re iur. in mercurialibus. Jtez non intelligitur legē ponere cōtra seipm. ff. de pecu. le. l. si peculiū. §. sicut. ff. de fideicō. l. lutius. §. fi. Sed illa ,pbat epm nō ligari ex sua intentione sed certe sepe extra id qō agitur tacita oritur obligatio. Unde dicit Archi. q nō ligat eū intentio sua priuata sz publica 7 iurz regula 7 nō psona simplex sz ei⁹ q̄litas. i. iurisditio i abstracto ligat ficut albū nō ledit oculū sed albedo qz albū nō venit ad oculuz sed eius qualitas. ¶ Pone q eps statuit q nemo faciat furtuz a liquin excōicat eum: modo titius fecit furtū 7 sic est excōicatus deinde post epūs illud furtū receptat participando cū excōicato 7 sic cōmunicat excōicato in consecutiuis delicti vnde excōicatio nascitur. Certe epūs tunc per indirectum incidit in excōmunicationem. ar. in. l. j. ff. de auē. tu. Jtem iste epūs venit considerand⁹ dupliciter 7 tanq̄z diuersus a seipso 7 hoc probat ar. de tanq̄z ſm Pe. Sepe enim est vnus velut duo: quia habet in se imaginem seu idolum quo representant aliū. vt. l. ossa. §. fi. ff. de religi. 7 de his quibus vt indig. l. tutorem. Aliquando sunt omēs velut vnus propter ar. de tanq̄z. ff. de colla. l. si nepotes. ff. de condi. 7 demō. cui fundus. §. fi. ¶ Cō siderandum est an causa prima et generalis agat hic mediante causa secunda in episcopo an per se: 7 certum est q non per se: sed mediante episcopi prouidētia: ergo quos episcopi prouidentia non includit generale legis statutū non ligat certe ideo secunda causa magis attenditur: quia per attributionem forme res deducitur inesse 7 in rerum natura primuz facit apparere de acqui. re. do. adeo. §. cum quis. nam etiam in naturalibus productionibus videmus q producta magis assimilantur imediate producenti. Unde prunus in quo inseritur pomum producit poma 7 nō pruna. Jtem omne quod mouetur ab alio: mouetur etiam a non seipso ar. de consti. ca. fi. ergo epūs non potest excōicare seipsum quod verū est scz recta

r ¶ In glo. Et vide doc. in. c. cū inferior de maio. et obe. 7 in. c. de illis de raptoribus.

s ¶ Nullus. Nota qñ lex ꝑ uat aliquem a potestate con trabédi ẽctus si sit ẽ nullus ẽt si ptes ꝓsen siunt vt in gl. singu. in. l. ad/ iuo. ff. de ritu nup. secũduz bal. in. l. nõ du biũ. C. de leg. And. barba.

t ¶ Dignũ. Videq; notat bar. i. l. cesar. ff. de publi. bal. in. c. j. s. q feu. da. pos. sz vide q habeẽ in cle. i. vt lite pendẽ. z ibi p pau. vbi pot quem priuare bñficio. An. barba

via sz inflexa sic nõ valeat. s. ipso iure quia quotiens lex remouet potẽtiã a cõtractu ibi ẽctus est ipso iu/ re nullus. s vt. ff. de ritu nup. l. a diuo. z. ff. de fide/ iuf. l. cũ lex. z. C. de legi. z cõsti. l. nõ dubium. SY ERO. Nota hic casum mirabilẽ q vasallus ꝑ uatur feudo ꝓpter factũ dñi sine culpa sua: sed regu lariter ꝓtra. vt. s. de feu. sine culpa nõ amit. c. j. z sic alias qs sine culpa sua ꝓpter factũ alterius amittit feudũ. vt. s. quibus modis feudũ amit. §. deniqz. et si de feu. fue. ꝓtro. c. si vasallus. Ecclesia tñ cultrix z altrix iusticie q̃ nõ patit̃ ẽ iniusticiã aliquid fieri in se vel in alterũ a vasallo auferre nõ dz. vt ar. s. de alie. feu. §. inde põt. Nota etiam hic casum in quo eccl'ia põt infeudare regalia que habz a rege vel a principe. Itez nota hic q vasallus z dñs diſcrepant: qz dñs põt pro aĩa iudicare in preiudiciũ vasalli: sed vasall? nõ põt relinquere ipm feudũ nec de eo testari. vt. s. de suc. feu. c. j. in prin. z rõ differẽtie ẽ qz apud dñm residet plurimũ iuris. Sed an erit idẽ in alio ẽctu q dñs rez emphiteoticã possit legare z emphiteote vl vsufructuario preiudicare? Rñdeo nõ. vt. ff. de reg. iur. l. id qõ nostrũ. z. ff. de iuris z fac. igno. l. iniquis/ simũ. z ideo iste. §. nõ cõtinet ius cõe sed ius singula re in feudis. vt. ff. de testa. mili. l. cũ filius. z. ff. de ad mi. tu. l. ipuberi filio. ff. de adop. l. si arrogator. §. sed an. ff. de vul. substi. l. coheredi. §. cũ filie. versi. nec fi/ deicõ. nam spẽs mendacij z furti est de alieno largi/ ri. extra de testa. ca. filius. ¶ Quero an in hoc casu dñs teneatur ad interesse: vel ad aliud feudũ equale in bonitate z qualitate? Rñdit glo. notabiliter: z di cit q sic. z est ar. q si papa ꝓtulit mihi aliquod bene ficiuz: deinde de plenitudine potestatis illud dedit alteri quod mihi tenebitur prouidere de alio simili. quod est nota dignũ. t Itẽ no. ex ista glo. q etiã ali quid fieri põt iuris auctẽ. tamẽ ille qui facit tenetur ad interesse z est ar. q si cõe. Perusie vẽdidit fruct? lacus ꝑ quinquẽnio z postea de plenitudine ptãtis aufert emptoribus: q ẽt emptores cõtra cõe posſũt agere ad interesse. tene mẽti hac gl. Nota hic in tex. dũ dicit p gram ecclesie q gram qs dz facere facien do id ad qõ quis naturali rõne tenet̃ sic. ff. de obse/ quijs. l. titius dixi. s. in preludijs. ¶ Nota in ver. tanqz de nouo q feuduz quo resurgit a mortuis dz esse nouũ feudũ ar. cõtra. ff. de peculio. l. peculiũ. §. fi ere. sed hic est mutatio ꝑsonarũ. NON EQUI TAS. Nota hic diffinitionẽ equitatis dz. n. equi tas rerũ queniẽtia q̃ in paribus causis paria iura de siderat z bona oĩa equiparat. z dz equitas. i. equali/ tas de qua dic vt in sũma de iudi. z iur. §. equitas. et facit. C. de cõsti. pecu. l. fi. nã ideo vasallus recepit be neficiũ vt inde tribuat seruitium. vt. s. in qbus cau. feu. amit. §. bñficiũ. ideo suadetur ẽ vasallo q̃ seruit/ at dño vel equalitatẽ prestet fuitioꝝ. equalitas. n. z iusticie sumus auctores. vt in auc̃. de nõ eli. scdo nu. §. fi. col'. j. Sed Ja. bel. dicit q equitas dz pluribus modis. Uno mõ ꝓut sumitur ẽ iniquitatem z do/ lum. vt. ff. ad. l. aquiliã. l. ita vulneratus. ff. depositi l. bona fides. Scdo mõ dz equitas ꝓut distinguit cõ tra rigores z iuris ciuilis regulas. vt. C. de fur. l. si/ quis seruum. ff. de verb. obli. l. si seruũ. §. sequitur. ¶ Tertio mõ dz equitas ipa mens z rõ legis. vt. ff. de excu. tu. l. scire oportet. §. si maxime. ¶ Quarto dicitur equitas ipsum ius z iusticia. vt. ff. de iusti. et iure. l. j. in prin. c. fi. de transac. z ibi Jo. an. ¶ Quinto dicitur equitas temperantia siue equalitas. vt. C. de colla. l. vt liberis. z. l. illam cum auc̃. ibi posita. et l. illud. §. fi. eo. tit. z. C. de fruc. z lit. expen. l. fi. z dic vt ibi. z dicit Archi. q equitas est dulcior misericor dia tẽperata. ¶ Item nota q argumentũ a simili d sideratꝰ equitatem que similes casus iungit. vnde sta tuta omnia extensiuam interpretationem recipien/ tia debent fundari in equitate. arg. huius notabilis littere. IMOLA. scz ab imperatore: vel dic

vt. s. de capi. cor. §. similiter. Jaco. bel. z nota. de in dictõe. vt. ff. ad munici. l. incola. JACOBUS DE ROMANO. Nota q imperator alamanus debet ire Romam ad suscipiendum coronam" nec posset ei mitti alibi scilicet in alamaniam per papam: z hoc debet fieri in veteri roma non in constantinopoli. Item iperator ire nõ mittere. EUNDO. Nota q eũdo cum aliquo datur ei auxiliũ. LOQUEN TI Nota q qui dicit aliquem monitũ vel requisi tum debet illud probare z sic nemo presumitur cita tus nisi probetur tex. est hic notabilis. z nota q vbi monitio est de substantia sola scientia non sufficit. x ¶ Et est ar. hic q vasallus ad requisitionem domi ni cogitur parare auxiliũ dño dñi sui. Sed cõtra no. s. de. l. cor. ca. ij. §. similiter. z. s. de controuer. inue/ sti. §. fina. Sed dic q hic est speciale in vasallo regis. Vel dic q est speciale quãdo vadit pro suscipienda corona. Ja. bel. Vel dic q ideo est quia vasallus qui vadit cum rege debet ire sociatus a vasallo suo z sic hoc contigit per indirectum siue per quandã seque/ lam. ar. ff. de verb. obli. l. si stipulatus fuero per te et nota. ff. de iud. l. non alias. C. de epis. z cler. l. j. ff. de vsu z ha. l. ceteruz. C. ne filius pro patre auctoritate habita. ff. de fundo. instruc. l. quesitum. §. item lani/ficas de agri. z cen. l. diffinimus in fi. li. xj. ¶ Pro solutione huius dicti dic q erit in electione vasalli vt puta videlicet vel ire vel soluere quia debitor est ar. ff. de iure do. l. plerũq; §. fi. maxime si redditus feudi ad eundem non sufficiũt. ar. ff. de annuis lega. l. meuia. §. fi. Vel dic q aut eundo põt dño suo ma/ gnum auxiliũ z cõmodum prestare interuentu sue p sone z tunc debet personaliter ire ar. s. que fuit pri/ ma causa be. amit. §. z si vasallus z. §. sed z si delator ver. j. facit supra si de forma fide. z titu. de no. for. fi de. Si aũt interuentu sue persone non posset domi/ no magnum auxiliũ z cõmodũ impendere tunc de/ bet esse in eius electione vtrum velit ire vel soluere. vt dicit Jac. bel. quia in alternatiua prestationis est electio debitoris. Faliit propter fauorez vltime vo luntatis vt nota. ff. de lega. ij. l. lutio. Sed in alter/ natiua petitionis est electio agentis. vt. ff. de tribu. l. q in heredem. §. eligere. Idem in alternatiua iudi cis aditionis z implorande iurisditionis. Fallit ra/ tione priuilegij puta scholastici vt in auc̃. habita. C. ne filius pro patre. z est quedam alternatiua. ¶ An quis excipiat vel agat z cuius est electio? dic vt. ff. de pac. l. reſcriptum. §. si pacto. Interdum cadit electio inter obsequia z tunc est electionis ius dicentis. vt ff. de operis lib. l. cum patronus. Interdum est ele/ ctio inter obsequium z aliquã pecuniariam persecu tionẽ: z tunc est electio debitoris. Fallit propter ne cessitatem domini. vt le. z nota. in. l. j. C. de operis liber. vbi dicitur q loco facti propter inopiaz põt dominus eligere interesse legitima. ¶ Quero que sit vocatio legitima? Respondeo quando domin? in propria persona vocat vel per procuratorem vel per nuncium mittit litteras confectas coram pari/ bus curtis. quod si in dubium reuocetur an sint lit tere domini vel an fuerit constitutus procurator vl nuncius ad interpellandum probabitur parium te/ stimonio. z hoc est nota dignum q̃ littere z manda ta ex quibus potest sequi priuatio feudi: si eis non obtemperabitur debent esse munite z roborate so/ lemni testimonio parium. z hoc si habet pares. sed si nõ habet pares admittentur alij testes idonei z om ni exceptione maiores. ar. C. de contraben. z cõmit. stipulatione. l. optimã in fine. ¶ Sed nunquid req/ retur trina monitio? gl. hic innuit q sic y. ff. de ver. obli. l. qui rome. §. coheredes. sed videtur q̃ suffici/ at vna interpellatio: quia hic vasallus non vocatur ad iudiciũ sed ad obsequium. vt. ff. de vsur. l. moza. z presertim si dominus monet vasallum in propria p sona. i. facie ad faciem quia maior est contẽptus pre

v ¶ Corona Quid in pal lio archiepi dicit q põt fi/ bi mitti p nun ciũ. c. significa sti. z ibi dixi õ elec. An. bar. x ¶ Nõ suf/ ficit. Et é glo. dz. in. c. cãm õ cle. i cle. i fi. gl. in vbo cassb? vbi nõ solũ in timare sed eti az regrere dz ad qõ facit qõ hẽtur p bar. i l. denũciasse i pau. de adul.

y ¶ q sic. Vide cano. in c. pen. de vita z hone. cle. et in. c. j. eo. tit. in cle. z in. c. j. de cohabi. mulie z cleri. z. d. io. in. c. si aũt cle/ ri. eodẽ ti. in. in. c. cũ nobis olim de electio to. an. in. c. bze ue õ iureiurã. bar. in. d. §. co heredes z. l. ti cia. §. vsuras de leg. ij. z vi/ de qõ notaui i c. j. in ti. de mi li. vasal. q cõ/ tu. é vbi dedi bonas remis siones vide q late dixi in ca. nos quidẽ de testa. vide do cto. i. c. tua no bis eodẽ titu/ lo. vbi dicunt qõ regrif tri/ na monitio in executore vi/ de que ibi di/ xi. And. bar.

sentis q̃ absentis.vt.C.qũo ꝛ quãdo iudex.l.cessan te.ꝛ si dñs monet ipse in propria persona debet ha/bere secuꝫ duos vel tres pares curtis q possint testificari ſm gl.ex quo dicas per illud opatur monitio in psonam qđ operatur trina citatio.qđ declara vt ſ.de nili.vas.qui cõtumax est. ¶ Ego puto q̃ suffi ciat mitti proclama generale per terras ꝛ loca ipsi⁹ domini requirentis.vt.C.de remiſ.pig.ꝛ eo tẽpore ꝛ in.c.humilis de maio.ꝛ obe.per Inno. BERT. Nota hic nouã ingratitudinẽ per quã vasallus perdit feudũ.sunt alie.ſ.q̃ fuit prima causa bene amit.per totũ. ¶ Quero hic an habeat locũ q̃ vasallus pdat feudũ siue sit feudũ paternũ siue nouũ et siue superſint agnati siue nõ? Quidã dicũt q̃ habet locũ tã in feudo nouo q̃ antiquo ſi non superſunt agnati.ar.ſ.ſi vas.feudo priuet.ca.j.ꝛ ſi de feudo fuerit cõtrouer.c.ſi vasallus. Tu dic q̃ hꝫ locũ tã in paterno q̃ in nouo.qꝛ hec littera loqtur generaliter. Preterea hec iniuria respicit dñm quinũmo ꝛ totũ imperiũ ꝛ reipublice vtilitatez qꝛ per hoc minuetur ꝛ ideo reuertitur ad dñm.vt.ſ.que fuit prima cã bene.amit.ſ.deniqꝫ.ꝛ.j.ti.j.ſ.firmiter. ¶ Queritur an dñs propria auẽte possit feudũ auferre vasallo? ar.est q̃ nõ.ſ.eo.ſ.ſiquis vero aliquẽ ꝛ.j.titu.ij.c.j. Sed ar.ꝓtra.C.de iur.emphi.l.ij.C.de metha.l.de uotum.li.xij. Tu dic q̃ non potest qꝛ hec littera dicit conuinci.ꝛ facit.ſ.de vasa.mili.qui cõtumax est. c.j.ꝛ de feu.sine cul.nõ amit.c.j.Scõm ia.bel.dic q̃ aut inobedientia est notoria ꝛ dñs hꝫ iurisditionez. ꝛ tunc sicut ſi seruitiũ deberet alteri ꝓpter cõtumaciam posset ille mitti in possessionẽ ſaltẽ ex primo decreto:ita poterit mitti in possessionẽ fiscuꝫ.vt.ff. de publi.l.cõmiſſa ꝛ.ff.pro ſo.l.cum duobus.ſ.idẽ respondit. Si aũt sit talis dñs qui nõ habeat iurisditionẽ tunc oportet q̃ querelaꝫ proponat ꝛ in possessionẽ se mitti petat.ar.ff.de re iudi.l.ſi cum nulla.et C.de exe.rei iudi.l.j.C.de acti.ꝛ obli.l. negãtes.C. de pac.l.ſi pacto qui penã. ¶ In emphiteoſi etiam dico q̃ ſi nõ esset liquida culpa:ꝛ emphiteota aliqđ iuridicum allegaret q̃ nõ posset de facto expelli de possessione ſm Spe.in titu.de locato.ſ.nunc aliqua verſ.xlvij.ꝛ vide qđ nota. Bar.in repetitis.l.iij.C. de pigno.ꝛ ſi dubitat vasall⁹ ne expellatur de facto adeat pretorem qui ꝓhibeat vim fieri donec cognoſcatur de iure partiũ qui iudex mãdabit hoc modo: ne vis fiat possidẽti iuſtificando preceptum ſuũ q̃ ſi senserit ſe grauatum veniat recepturus iuſticie ꝯplementũ.l.ſi.ff.de offi.procur.ce.ꝛ.l.de pupillo.ſ.meminisse.ff.de noui.ope.nunci.ff.de offi.preſi.l.illicitas.ſ.ne potẽtiores.ꝛ.ff.de vſufruc.l.equiſſimũ.extra.de proba.c.in preſentia.per Inno.ꝛ in.c.j.de immu.eccle.per.Inno.ꝛ in nouella. nam officiũ iudicis põt peti ne iniuria cõmittatur:ſed postq̃ est commiſſa oportet actionibus ꝛ ordinarijs remedijs experi:alias forme agẽdi fruſtra essent inſtitute. LIBERAM FACULTATEM. hec vba intelligũtur ꝓſtito ꝺ culpa:qꝛ.ſ.dicit ꝙici qđ ẽ notã dũ:qꝛ hꝫ vbũ liberã ſignificare videat ꝑpetuam libertatem:tñ intelligitur ſeruato ordine iuris.[3]

¶ De ꝓhibita feudi alienatiõe p federicũ. Rubr. ¶ Hec rubrica põt sic cõtinuari ad precedẽtia.ſ.dictum est de feudi multiplici modo:verũ qꝛ sepe vaſalli proſiliunt ad feudi alienationez in preiudicium dñorum:ꝛ qꝛ per federicum est innouatum iuri antiquo:ideo ſequitur hec Rubrica.

Imperialez. Diuide i octo ptes. Primo ꝓhibet gñaliter oẽm alienationẽ ꝛ penã ponit.Scõo ꝓhibet fieri fraudem legi.Tertio ꝑcipit inueſtiturã a quolibet maiore.xiiij.annis peti.j.annũ ꝛ diẽ.Quarto iubet vaſallo ire cum dño vel mittere vel congrue ſatisfacere. Quinto prohibet diuiſionem ducatus et comitatus ꝛ permittit diuiſionem aliorum feudoꝝ Sexto prohibet ne filius vel domeſticus vel vaſallus vaſalli dñm domini ſui offendere debeat. Septimo determinat quis debeat eſſe iudex inter dominos ꝛ vaſallos vel inter dñm ꝛ vaſallum. Octauo ꝑcipit q̃ in omni ſacramento fidelitatis nominatim excipi debeat persona imperatoris.ſecunda ps incipit.in.ſ.callidis.tertia in.ſ.preterea ſiquis.quarta in.ſ.firmiter.quinta in.ſ.preterea ducatus. Sexta in.ſ.inſuper.Septima in.ſ.ſi inter. Octaua in.ſ. illud quoqꝫ. Principium autem vſqꝫ ad.ſ.preterea ſiquis. ſubdiuide in tres partes. Primo imperator exorditur.Secundo prohibet generaliter omnẽ alienationẽ in futurũ ꝛ caſſat factam ꝛ penaꝫ ponit contrafacientibus.Tertio prohibet fraudẽ legi fieri ꝛ ſtatuit penam.Secunda incipit ibi hac edictali. Tertia in.ſ.callidis.Caſus. ¶ Imperator primo exorditur dicens q̃ ſemper ſtudet ſubiectorum cõmoda inueſtigare:ꝛ addit q̃ multi vaſalli ante hanc legem feudum alienabãt per qđ vtilitates dñorum ꝛ imperij valde diminute erãt:ꝛ ideo de ꝓſilio procerũ generaliter ꝓhibet oẽm alienationẽ feudi fieri in futurũ:ꝛ caſſat alienationes factas in preteritum nulla preſcriptione obſtante ꝛ qui contrafecerit feudũ amittit ꝛ emptori bone fidei vẽdẽs cogit⁹ reddere precium.prohibet etiã fraudẽ fieri huic legi vꝫ q̃ vaſalli ſub coloꝛe inueſtiture precio accepto non debeant vendere feudũ:alioquin emptor ꝛ vẽditor beneficio ꝛ ꝑcio carebũt:ꝛ tabellio qui ſcripſerit iſtrumẽtum priuabitur officio ꝛ erit infamis ꝛ manum amittet.hoc dicit. ¶ Nota q̃ vaſall⁹ nõ potest feudum pignorare quod verum est quãtuꝫ ad ius reale cõſtituendum in pignore.tetigit Bar.in.l.qui habebat.ff.de leg.iij. ¶ Sed nunquid ſi contrahat cum aliquo ꝛ obliget omnia bona ſua cadat a feudo ꝛ reſpondeo q̃ nõ qꝛ non includit⁹ feudum i tali obligatione.vt.ff.de pigno.l.obligatione generali ſm Bar.ꝛ.l.in codicillis.ſ.inſtituto de lega.ij. facit.l. j.ꝛ quod ibi no.C.que res pigno.obli. poſſunt. Sꝫ ſi ſpecialiter obligat diſtingue.aut procedit ad actũ facti ſeu traditõnis:aut ſtat in finib⁹ verbi. ¶ Primo caſu a feudo cadit.Secundo caſu non cadit qꝛ iniuria nullũ habet effectũ.arg.ff.de verb.ſigni.l. alienũ.ꝛ.ff.qđ quiſqꝫiur.l.j.ſ.hec verba.ꝛ qꝛ pignorare proprie dicitur ille qui tradit non ille qui tradit. vt inſtit.de actio.ſ.item ſeruiana. ¶ Sꝫ quid ſi vaſallus dat pignori ipſi dño nũquid cadat a feudo? Reſpondeo nõ qꝛ cũ dominus cõſentiat nulla iniuria fit ipſi dño.vt extra ꝺ feud.c.j. ¶ Sꝫ quid ſi ſint plures dñi ꝛ pignorant vni alijs nõ conſentientibus? Reſpondeo ſiquidem est feudũ diuiduum videt⁹ q̃ poſſit.ſi autem est indiuiduũ videtur q̃ nõ poſſit ꝓ parte aliorum dñorũ.arg.ff.de lega.ij.cum filius in prin.Quando autem ſit feudũ indiuiduum ꝛ quando diuiduum no.ſ.de fra.de nouo bene.inueſt.ſ.j. in glo.que incipit quid ergo circa finem. Vel dic q̃ licet ſit indiuiduum cadet ab ipſo feudo:ꝛ redeat ad dños non conſentientes.argu.ff.de leg.ij.l.cum pater.ſ.libertis.ff.de ſer.vr.predio.l.per fundum.ff. cõmunia predio.l.eſt receptum.facit quod not.in.l. ij.C.de libe.ꝛ eorum liber.ff.de aqua plu.arcend.l. in concedendo cum.ll.ſe.argu.ff.de nego.ge.l.ſi ex duobus ſꝫ pro prima opinione facit de lega.iij.l.pater.ſ.quindecim ꝛ.ſ.libertis. ¶ Quero quid econtrario nunquid dominus poſſit obligare ſuam proprietatem ſine conſenſu vaſalli:dicit glo.q̃ nõ quia tria ſunt que prohibẽtur domino.ſ.cambium precaria ꝛ libellus.De pignore autem lex non loquitur ergo quod non prohibetur ꝓmitti videtur.argu.ff. ex quibus cau.ma.l.necnon. ſ.quod eis.ꝛ ita tenet glo.quã ergo ſic limito vꝫ niſi res ſit obligata ꝓ tãto ita q̃ nõ eſſet ſpes luitionis.vt.l.qui habebat in prin.ff.de leg.iij.[2] ¶ Quero quid ſi vaſallus alie

¶ Juris. Ne tollat de/fenſio ſm q̃i quit Bar.in.l. alio.de alimẽ. et ciba lega. Accedit qđ notat gl.de ſepul.i.c.dudũ. in glo.libera/re.hꝫ cõtra.p/bari videatur in tex.i.c. que in eccleſiaruꝫ. de conſti.

¶ de le.iij. Et dixi.ſ. q̃ ꝺ.poſſit alie/nare ꝓprietatẽ ſine ꝓſenſu vaſalli.de lege cor.in. c.j. ſ.ex eadẽ lege qbus adde in ſimili ſpecu.inti.de locato.ſ nũc aliqua.v. xciij. Jo. an.ꝺ feu.ſ.q̃ ſup ver. xxx. ꝛ q̃ j.eo.in.ſ.preterea ducatus

nauit.deinde redemit anteq̃ dñs dictaret iudicium ꝓtra eum nunqd penã amissiõis feudi euitet: ⁊ videtur q̃ sic qz in extraordinarij delictis hẽat locum penitẽtia q̃ rem reducit ad statũ prioꝛẽ.vt.ff.de aliena. iudi.l.ex hoc edicto.§.fiquis. Contrariũ determiat glo.qz in ipso momẽto quo alienauit res ad dñm redijt:⁊ ideo redimẽdo nihil recupare potuit non consentiente dño.vt.s̃.si post alie.feu.vasal.id rede.c.j. ⁊ ar.s̃.de feu.fe.§.ex hoc. naz per hoc facta est executio per legem:⁊ iõ mora purgari nõ potest.vt.l. fi is qui de le.ij.⁊ per By.in.l.si seruum.§.sequitur.ff.de ver.oblig.⁊ Bar.in.l.insulaz eo.ti. Secus eẽt si feudum deberet reuerti ad dñm per sniaz: qz ante sniaz posset culpa purgari iuxta nota. insti.de acti.§. item mixta est actio cõtra eos. ¶ Quero quid si vasallus feudum prorsus extraneo legauit vel heredem extraneum de feudo instituit ⁊ decessit nunquid filius vl̃ agnatus erit priuatus feudo? Respondeo certuz est q̃ vasallus super feudo testari:legare siue aliquid aliud ordinarie non potest per quod aliquod ius in ipso feudo cõstituatur.vt.s̃.de suc.feu.in prin.⁊.s̃. q̃liter olim feu.alie.po.§.donare.⁊ hic in glo.que incipit:si autem.⁊ de hoc non est questio ꝑm glo. sz questio querit de priuatione feudi.⁊ si bene ꝓsideramus glo.innuit q̃ nondum dicit q̃ reuertitur ad dominũ nullis agnatis vel descẽdẽtibus relictis.ergo a cõrio sensu sentit q̃ si essent relicti agnati vel descendẽtes nõ reuertentur ad dñm. ¶ Quero ergo nũquid dñs teneatur inuestire legatariũ de feudo? Respondeo non:vt dicit glo.ꝑsertim si esset legatum ecclesie qz etiã nõ desinit esse heres. vt in.c.j.circa mediuz.s̃ de alie.feu.⁊ sic fieret deterioꝛ cõditio dñi.nam duraret apud ecclesiam in infinitũ: quapropter ecclesia in hoc est deterioris ꝓditiõis.vt nota.ff.de ꝟb.obli. l.si ita qs.§.ea lege. ¶ Quero an vasallus possit dare feudũ in dotẽ ꝑ filia sua cũ forte nõ habeat aliũde vñ dotet eã.⁊ videt̃ q̃ sic fauore dotis. vt.C. cõmunia de le.auc̃.res que. Casus tamẽ expressus ẽ q̃ nõ potest sine voluntate dñi.s̃.qualiter oliz feu. aliena. pos.§.donare. Non ob.auc̃.res que.qz hic erat ꝓhibita alienatio nõ rõne ꝑsone sed rõne rei:qz non erat in pleno dñio dotãtis vñ pater nõ potest dotare de alieno. Et si tu dicas saltim emponemata sunt sua? Respõdeo q̃ nõ stãt ꝑ se. ¶ Quero nunqd vasallus possit cõcedere in emphiteosim ꝑpetuam vel ad longũ tempus. Respondeo nõ:qz hoc non ꝓcul ab alienatione distat.vt in auc̃.de nõ alienan. aut ꝑmutan. §.alienationes.col.ij.etiã si fiat pactum q̃ vtile dñi um nõ trãseat ꝑ talẽ ꝛctum. ná hoc videt̃ factum in fraudẽ iuxta nota.ꝑ By.* in.l. codicill'.§.instituto.ff õ le.ij.⁊ dixi.s̃.qui feu.dare pos.⁊ de capitul' corꝛa. c.j.§.preterea.ꝑ Ja.bel.glo.⁊ me. ¶ Quero an iter agnatos ꝑmittat̃ alienatio feudi paterni. Respõdeo sic vt i.c.j.§.si cliẽtulus.s̃.de alie.feu.in glo.subaudi ⁊ de alie.feu.oꝝ.c.j.in glo.merito.⁊ ꝑ quos fiat inuestitu.⁊ per quos rei.§.sz⁊ res. Et est rõ qz non dicit̃ alienatio.vt ibi no. in glo.que incipit: ⁊ vere. Dicit Ja.de bel.q̃ hoc ẽ verꝫ si alienatio fit ꝓximiori qui succedit̃ ẽ in feudũ post eum. Secus si remotiori qz non valet nisi de ꝓsensu dñi ⁊ agnatoꝝ. Sibividet̃ q̃ valeat donec alienans viuat.sed si decedit sine herede reuertatur ad agnatos proximos: vt notaui in in.d.c.j.de alie.feu.paterni.ná qualitas ꝑsone nõ ẽ ꝓhibita si ꝑmature est ei res alienata.argu.ff.de fal. tu.auc.l.an etiam in patrem. ¶ Quero an saltẽ vsqz ad medietatem feudũ possit pignori obligari. Dicvt no.s̃.de alie.feu.c.j.in glo.sic ergo.⁊.s̃.qui.mo.feu amit.§.rursus. ¶ Quero an vnus ex heredibus possit alteri coheredum partem suam vendere ⁊ locare. Dixi vt dixi:⁊ vide ibi:⁊ no.s̃.per quos fit inuesti.c. j.in gl.et vere.⁊ in gl.ná ⁊ alios. ¶ Quero nũqd vasallus poterit feudum nouum vẽdere suo conuasallo non agnato. Respondeo nõ:qz iter eos nulla ẽ cõ

z ¶ Per By. Nota q̃ glo.in.§. instituto. Vide eũ dẽ in.c.j.s̃.q feu.dare pos. ⁊ in.c.j.§. vt libellario.qb. mo.feu. An. barb.

iunctio.vt.ff.de transac.l.cũ hi.§.fz si pluribus.⁊.s̃ qui feud.da.pos.§.cũ vero conradus. nisi forte esset feudum eis concessum ab ꝛperatoꝛe:qz inter eos quedam cõiunctio iuris esset.vt.C. si socius libe. ꝛpe.l. j.li.x. ¶ Quero nũquid si ex cõsuetudine est permissum q̃ feuda dentur insolutũ pro debitis vasalloꝝ an valeat talis consuetudo? Respõdeo sic si est consuetudo clericoꝝ laycoꝝ: vt sic fiat saluo.s.iure ecclesie. Si vero laycoꝝ tm̃ est cõsuetudo ⁊ nõ prẽiudicat ecclesie sed valet quo ad laycos. Ita intelligitur quod nota.s̃.qualiter olim feu.alie.pos.c.j.§. porro.in gl.sed nũquid.⁊ dic vt dixi.s̃.c.j.an agna. vel filius.⁊ quidez ius feudi morte finitur. vt nota. in.c.j.§.donare.qualiter olim feu.alie.poterat. In emphiteosi autẽ videtur q̃ cũ dicta alienatio sit necessaria q̃ possit fieri in iurib⁹ ipsius emphiteote sez ꝑ iudicẽ saluo iure canonis.vt plene nota.ff. de dã. infec.l.si finita.§.si qua sunt iura.⁊ in.§.sed si de vectigalibus.facit qõ nota.C.de cõdac.⁊ ꝓcu. dom⁹ auguste.l.j.li.xj. Quidẽ etiã dicũt vt dñs By.q̃ idẽ est in feudo qõ in emphiteosi.ar.ff.fami.her.l.aliena tiões.qõ nõ placet.s. q̃ iudex possit vtile dñiuz alteri adiudicare ꝑm eius cõmoda.sic ar.ff. de re iudi.l. cõmodũ.ne aperiatur via ad alienatiões feudoꝝ.ar. ff.de transac.l.cũ hi.§.si cũ lis. Puto tm̃ q̃ sz datio insolutũ ipius feudi nõ valeat.tm̃ vasallus non pdit feudũ qz non cõsensit cũ iudiciũ reddatur in inuituz vt.ff.de ver.obl.l.inter stipulantẽ.§.stichũ. Idẽ puto si coactus a iudice vẽdidit:nisi interueniat fictio ꝓpulsionis. Dicit enim Archi.q̃ q simulat metũ intelligitur ꝓsentire.xxvij.di.c.qõ interrogasti p Arch. ⁊ facit qõ nota.p eundẽ.xxj.di.§.nũc aũt. ¶ Quero an vasallus possit feudũ cũ alio diuidere? ⁊ videtur q̃ nõ: qz diuisio est alienatio q̃ nõ põt fieri dño non cõsentiente. Vel distingue: aut vasallus prouocat aut ꝓuocatur. Primo casu nõ possit. Secõ sic ar.C.cõi diui.l.fi.⁊.ff.de condi.fur.l.⁊ ideo. Tu dic q̃ ista questio nõ est dubia inter ꝓuasallos eiusdem dñi:qz possunt iter se diuidere.tex.ẽ.s̃.qui.mo.feu. amit.§.itẽ si duo fuerũt fratres.⁊.s̃.si de feu. fuerit cõtro.c.oẽs filij.⁊ codẽ ti.§.preterea marchia. Sed tunc ista questio est dubia qñ vnus est ꝓ parte vasallus vni⁹ dñi:⁊ pro alia parte est vasallus alteri⁹ dñi vel quãdo vnus habet ponamus medietatẽ vnius castri iure proprio:ali⁹ hz a fratre illius in feudum. Videtur tm̃ posse dici q̃ cũ diuisio surgat ex ipsa cõmuniõe que ex psona dñi nascitur:⁊ iste status ꝑplicitus ẽ ipsi cõmunioni q̃ vasallus possit ad diuisionez non solũ ꝓuocari sed etiaz ꝓuocare.ar.ff.de fideco. li.l.cuz fidei.⁊.ff.si ex noxa.cã.aga.l.fi.in rõne sui.et ff.de act.emp.l.iulianus.§.idez celsus.⁊ qõ nota.C. fami.her.l.familie.per Accur.h tenet Ja. ardi.in sũma sua sub rubricella an diuisio sit ꝓhibita. Quero an cõsuetudo que disponit q̃ vir lucretur tertiã partem bonoꝝ vxoris habeat locum in feudis? Respõdeo nõ.vt nota.s̃.de iuest.de re alie:fac.§.vlt.in gl. de hac quarta.⁊ in alia glo.de hac tertia. ¶ Quero pone q̃ dñs cõcessit vasallo licentiã vendendi cuilibet amico:quero vtrũ poterit vẽdere inimico? Respondit glo.hic notabiliter ⁊ dicit q̃ non. pro glo. facit.C.de pac.int̃ emp.l.fi. Tu dic q̃ aut ẽ inimicus dñi ⁊ verũ dicit gl. Aut inimic⁹ vasalli:⁊ tũc ꝓt qz ei vẽdẽdo vr̃ eũ pri⁹ recõciliasse sibi deide ei vẽdidisse vt.ff.mã.l.creditoꝛ.§.j. ¶ Quero de q̃ amicitia itelligitur istud? Rñdeo non requiro exactã amicitiam sed mediocrẽ.vt.ff.de vsur.l.sciendũ. Et nota q̃ ex cõuersatiõe amicicia nascitur:⁊ nata augetur.vt.C. de castrẽ.pecu.l.cũ allegas.li.xij. Dicit Aristo.q̃ amici sunt in duobus coꝛporibus anima vna.⁊ alibi dicit q̃ amic⁹ amico vult bona.tm̃ si diligo te nõ debeo omittere me.ff.fiqs ob cã te.l.iulian⁹. ¶ Quero vtrũ pr̃ possit assignare feudũ vni filiorũ? Rñdeo quidam dicunt q̃ sic si pater sua probitate quesiuit

¶ ff. de li/tig. Posset etiã distingui q aut feudũ é hereditarium vt qñ recipiẽ p se hr̃dibus feu filijs here dib⁹ iuxta di cta. §. an agna vel fili⁹. c. j. z tunc possit di sponere: vt ó re hr̃ditaria. Aut non é he reditariuz: vt qz recepit p se z filijs z libe/ris iuxta not. per Bar. z ali os in dicta. l. itẽ videndum §. fi. tũc iusq ó hz vasall⁹: qz fuit mortẽ nõ potest illud p suã dispositio nẽ vltime vo/luntatis in aliũ transferre. c. nuper de do/na. inter virũ z vxo. C. p ẽs psonas. l. j. in fi. vbi tenigit facit. l. vxor patrui. ó lega. z quod notat Archi. de iu/repatro. li. vj. ¶ And. ó iser nia. §. de alie/na. feu. pater/ni. c. j. vbi con cludit q vasal lus feudũ no/uũ cũ cõsensu dñi põt aliena re in p̃iudiciũ filiorũ eadẽ rõ ne dz posse cũ consensu dñi reliquere vni ex filijs.

a ¶ In. c. j. i penul. col. ibi hz etiã legata rios. vide mo derniores in d. l. ad tps. §. j. z. l. etiã. ff. so lu. ma. qui. no eaui ad bal. in l. liti. C. ó ope. libe. sed certe bal. in ca. j. §. donari. §. qua liter oliz feu. possit aliena. hz p̃trariũ licz ipsi nõ allegẽt z etiã in. l. cuz vix. C. de fide ius. z vide eũ dẽ in. l. j. ff. de rer diui. vbi idẽ hz quod h. An. bar.

feudũ. secus si id acquisierũt antecessores patris. vt ff. de iurepatro. diui fratres. z ff. de assignãdis lib. l. liberi patroni. Alij dicũt q benemerito potest assi gnare. ar. ff. siqd in frau. patro. l. vn⁹. C. de testa mi/li. l. si rufinus. Tu dicas q nõ nisi de fratrũ volũta/te vel ratificatione: qz lex feudorum dictat q ad oẽs filios equaliter pertineat. vt. §. qui feud. dar. poss. §. cuz hoc vt legitur z nota. §. de successione feu. z in l. liberti libertequ. C. de oper. liber. z in. Litẽ viden/dũ. §. fi. ff. de peti. here. z ió nec in testamẽto põt hoc facere nisi filij approbent testamentũ p̃num. ff. qui. mo. pi. vel hipo. sol. l. sicut. §. vẽditionis. nã quo ad oẽs ptineat est inductũ fauore filiorũ: z si fit contra nõ valet: tñ nõ reuertitur ad dñm. qz non ẽ h̃ statutũ fauore domini ar. C. de le. l. fi. z. l. vlti. ff. de litig. ¶ Quero vtruz pater possit feuda seu castra feuda lia diuidere inter filios p̃sertim pupillos qui non possunt sibijpsis cõsulere: z videt qõ sic qz debent regi consilio paterno. vt qõ nõ põt etas possit pater na pietas. ff. de cura. fur. l. si furioso puberi. z hz hoc nõ valeret iure testamenti tñ valet iure ꝓuidẽtie pa terne z auctis sue quã inter liberos p̃stare põt cuz sit legitimus administrator z qdez p̃cipuus vltra oẽs alios. C. de bonis mater. l. j. So. nõ põt nec iu/re ptãtis nec officio pietatis. Sz si filius est eius he/res nisi seruet volũtatẽ patris tenet p̃stare interes se. ff. de leg. ij. l. vnũ ex familia. §. si rẽ. neqz em̃ in feu dis ꝓhibitũ est cõmertiũ sed modus. i. ne fiat aliena tio sine volũtate dñi. obligatio autẽ nõ est prohibi ta quãtuz est inter eos qui se obligãt. qõ dic vt sta/tim dicã. ¶ Quero an vasallus possit transigere de questione feudi inscio dño: z videtur q sic in preiu/diciũ suum: sed non in preiudicium dñi z sic transa/ctio erit personalis nõ realis. ar. extra de preben. c. nisi essent. So. dic vt in. c. fi vasall⁹ de suo. si de feu. fue. ꝓtro. iter do. z agna. vbi ór q tz trãsactio facta bona fide cessante fictõe z calũnia z in re vera dubia z lite incerta. ff. de pac. l. tutoris. l. ꝛ iuris in fin. C. de trãsac. l. p̃ses. nã si res posset de facili liqdari inesset transactioni tũc quedã tacita donatio. ff. si quid in frau. patr. l. j. §. q si noluerit obtinẽ z. §. si trãsegit. z ideo transactio esset nulla z res reuertere ad dñm: et ideo transigens cum vasallo cogitet quid sibi eueni re põt. vt in. d. c. sic etiã intelligitur in. c. j.[a] de cõtro uer. inter vas. z aliũ de beneficio. Et nota q transa/ctio dicitur euentus litis. ff. man. l. fi. ¶ Caueat tñ vasallus in transactione ne se obliget de feudi euicti one ei cũ quo transigit: ita q trãsigat aliquid recipi endo z possessionẽ dimittendo nõ aũt feudum pro/mittendo vel alienãdo aliter. qui em̃ liti cedit nihil ꝓmittẽdo nõ ór alienare cũ nec teneatur de euictio ne qz cõtrahit super lite nõ sup re. vt. C. de transac. si profundo. vt dixi. §. de cõtrouer. inter vasal. z ali um de beneficio. c. j. in fi. z hz in alijs cõtractibus in nominatis veniat euictio. vt. l. j. ff. de rerum ꝓmuta: tñ in transactione distinguit. vt in. d. l. pro fundo. Ratio differẽtie colligitur ex predictis. z facit. ff. de offi. procu. cesa. l. j. §. idẽq. ¶ Quero si vasallo con cessum est a domino q possit donare feudum: an po terit donare causa mortis? Respõdeo non. ff. de do na. filius ꝑm Jaco. de ardizo. quia non est proprie donatio. l. j. §. j. ff. de dona. Et nota q aut nomen donationis ponitur permissiue z nõ includitur do natio causa mortis: sed si prohibitiue fic. vnde si sta tutum dicit q mulieres non possint donare intel/ligitur q etiam causa mortis nõ possunt donare qz a quo remouetur genus z quelibet eius species re/mota intelligitur. vt. d. l. si filius. ver. pari ratione. quod est nota. ¶ Deinde vides q vasallus etiã nõ põt ꝓ aia iudicare. z est rõ: qz aut decedit sine here/de z reuertit ad dñm vl ad agnatos si feudũ ẽ pater nũ. Aut cũ filijs z vadit ad filios nec p̃nt filij cõsen tire in isto legato q fiat extraneo hz fiat ꝓ aia vt hic qz perderet feudum. Sz quid si cõcessum est feudum mihi recipienti ꝓ me z successoribus meis qbuscun qz? Respondeo hec verba nõ solum tria genera here dum includũt vt insti. de here. quali. z diffi. sz etiam legatarios. ff. de eden. l. quedam. §. is aũt. qz legata/rius in re legata quodãmodo heres est. ff. de vsucap. l. id tẽpus. §. j. z facit quod dixi. §. qualiter olim feu. po. c. j. §. donare. ¶ Deinde nota q de pmissu dñi potest quis testari de re ipsius. cõcor. l. sicut. §. vendi tionis. ff. quibus modis pi. vel hipo. sol. ¶ No. q id quod non valet non cõualescit. ¶ Nota q id qõ non valet quia prohibitum: p̃scriptione temporis nõ firmatur. ¶ Nota q plus operatur dispositio negatiua seu prohibitiua in prohibendo vel negan/do qz affirmatiua seu concessiua in affirmando vel p mittendo. concor. ff. de ver. signi. l. alienatum. §. do/nare. in glo. notabili. Ratio est qz negatio generis se cum trahit z includit omẽs species per quas pueniri posset ad ꝓhibitum: z illas remouet. q non sic ifert affirmatio vel positio generis ad quod. C. de trãsac. l. nec intentio. z. ff. de le. ij. l. siquid eaꝝ. §. interẽptũ. z qõ ibi no. z in. l. penes de ver. si. z quod notat Ly. in. l. conuenticulã. C. de epi. z cle. ¶ Nota q qñ lex noua cõcernit factũ lege veteri dãnatum dat formã suam rescissoriã etiaz ꝑteritis negocijs. ¶ Nota q tractus tpis non firmat impossibilia: z est ratio quia durat cã sp impediẽs z resistens ꝗualescentie actus. Sed si cã impediens essz amota: aut superuenit causa confirmãs ex hois vel legis dispositione z tunc qõ ab initio est inualidum sumit effectum. vt. C. de his qui a non dño manu. l. fi. z. ff. de fideiusso. l. siquis ꝓ eo. §. si nũmos. Aut non superuenit cã ꝗfirmãs: tũc solo tractu tpis non firmatur vt. ff. de leg. iij. l. j. §. si filius. z. l. j. ff. de re catho. quia tempus nõ ponit in ter cãs inducendi vel perimẽdi obligatões. vt. ff. de actio. z oblig. l. obligationũ fere. §. placet. z facit. ff. de ser. expor. l. si minor de rescrip. c. si eo tempe. li. vj z. ff. de infa. l. quid ergo. in p̃in. z per By. in regula non firmat de reg. iur. li. vj. qui hanc doctrinam de dit. ¶ Deinde nota hic q solus bõefidei emptor re petit p̃tium. ¶ Sed quero cũ emptor malefidei nõ repetat cui applicabitur? Respondet glo. q applica bitur fisco tanqz scelere q̃situm. Nam fiscus ẽ succes sor male acquisitoꝝ. vt. ff. de iure fis. l. lutius. z ita di cit glo. sz vr̃ q debeat remanere p̃tium penes vendi torem[b] cui est solutũ. Nam ille q soluit sciẽter soluit indebitum sicut dicimus de eo qui sciẽter soluit fal/so ꝓcuratori. vt nota. ff. de cõdi. ob causam. l. fi ꝓcu ratori falso. z. ff. pro emp. l. qui fundum. §. seru⁹ me/us. z. ff. de condi. inde. l. si non fortem. §. qui filio. hz cõtrarium notetur. ff. de sol. l. dispensatore. Cuz er/go videatur donasse z donatio nõ sit turpis ergo re manet precium apud eum cui solutum est. ¶ Que/rit glo. si emptor stipulatus est de euictione: an pos/sit agere. dicit glo. q non: z põt eẽ rõ: qz ipsa stipula tio est accessoria vnde si principale est contra legez z stipulatio similiter. vt. C. de legi. z consti. l. non du/bium. C. de litig. l. fi. z de agri. z censi. l. quẽadmodũ li. xj. z. ff. ad. l. fal. l. seyus z augerius. z quod no. ff. ó ver. obli. l. stipulatio ista. §. alteri. z. ff. de ritu nup. l. a diuo pio. ¶ Non ob. l. si fundus. C. de euic. quia ibi contractus non erat ꝺ legez hz essz super re aliena hz etiam in ꝓtrarium videatur glo. in. l. quẽadmodũ C. de agri. z censi. lib. xj. ¶ Querit glo. quid si bo/nefidei emptor nõ vult repetere preciuz sed vult age re ad interesse nũquid potest: z respondit q sic tamẽ in ꝺrium mouet vnã rationem qz ꝓtractus est null⁹ z ex nullo contractu non oritur actio. vnde verum ẽ precium repeti per conditionem sine causa. sed ad in teresse non agitur qz ꝺctus est nullus z hoc ꝓbatur tali rõne si posset peti interesse tale interesse succede/ret loco rei z sic ex contractu nullo ageretur ad eum implendum. Sed responde q contractus est nullus

b ¶ Vendi torẽ. Vide q notat gl. in. l. quẽadmoduz C. ó agri. z cẽ sit. li. xj. z vi/de. ó Jo. in. c. cũ ꝓtingat de iureiurã. in. j. col. An. bar.

c ¶ Diuo pio. Et illam l. coniũcta gl. nota qz singu larz z bal. mꝛ tum exclamat in. l. nõ dubiũ C. ó leg. An. barba.

d ¶ Credo. Ad qđ adde. ſ. in. c. j. §. aut ſi libellario. quib. mo. feu. amit. ꝛ in. c. j. §. ſi vero. qualiter olim feu. ali. po. Et qd in emphiteota. facit in ar. l. quidá in iure. §. fi. ff. de dona. Quid ſi habeat duo caſtra in feudũ ꝛ vnuꝫ alienat: an cadat ab oĩbus. ponit Jo. an. in addi. ſpe. in rubrica de feu. in. ij. col.

e ¶ . l. fi. Et hoc ſentit gl. hic in ver. ipo iure ſi bñ põderet. ꝛ Jnn. in. c. ij. de feudis ꝛ qđ dixi. ſ. de feu. ſine cul. nõ amit. c. ij. ꝛ in. c. j. quo tpe mi. ꝛ certe ex pũcto rõis qđ in alienatꝫ đr vt nõ ſit neceſſaria ſenté tia quo ad vaſallũ ꝓcedit ꝓpter notoriũ qđ ibi magis veriſimiliter repiri põt: et ſic cõclude q̃ eſt differentia vtrũ deliquat vaſallus alienando: an aliter puta felloniã cõmittendo.

f ¶ Scõm boſtié. Quid ſi cõficit iſtrumentũ ĩmunitatꝫ falſuꝫ puniť pena ĩgniſ tex. eſt not. in l. j. C. de ĩmu. ne cõce. lib. x. qd ſi facit inſtrumẽtuꝫ reprobatũ vide qđ nota. in. l. iubemus. i. §. his tabell. de ſacroſan. eccl. in auč. de non alie. §. hec aũt et vide text. vbi puniť peñis corpalib⁹ ꝛ traditur in exiliuꝫ in auč. vt nulli. iudi. in. §. qꝛ vo. et ibi vide ágc. ꝛ an faciat litez ſuã vide text. l. fi. C. de mag. cõue. ꝛ. l. fi. ad finẽ. ff. ſi men. fal. mod. dixi bal. in rubrica C. õ pena iud. qui mal. iud. ꝛ qua pena puniatur ſi ſcribit ſimulatum inſtrumentuꝫ habeſ hic tex. ꝛ ſi ſcribit inſtrumẽtuꝫ vſurarium eſt periurus ꝛ non poteſt amplius conficere ꝛ põt ꝓnunciari infamis ita dicit boſtien. in ſumma in ti. de vſu. §. fi. ver. quid de notario et ſi conficit inſtrumentũ vt quis puniatur dicit q̃ punitur eadem pena facit

qꝫtum ad rei traditionem aliquis tamen eſt in ꝓciu dicium vendentis. vt ex eo bonefi. emptori naſcatur actio perſonalis. vt. ff. de ꝓtrahẽ. emp. l. ꝛ liberi hominis. ꝛ facit qđ nota. C. cõia de leg. l. fi. §. vlti. ꝛ. C. nõ licere habi. metro. l. j. lib. xj. C. de fun. limi. l. fi. li. eo. ff. de ac. emp. l. emptorẽ. §. ibidem. ꝛ. l. iul. §. ſiqs virginem. eo. tit. ꝛ. ff. de ẽben. emp. l. ſꝫ ꝛ celſus. §. j. C. cõia vtriuſqꝫ iudi. l. ſi fratres

Callidis. Hic loquitur qñ fit fraus ð cõ tractu ad alium ẽctum qꝛ duꝫ vaſallus vult re vera vendere fingit ſe in feudũ dare ꝓ modico ꝓcio. hic eñ interuenit dolus in fraudem legis commiſſus ſic ꝛ alias. C. mã. l. per diuerſas. ꝛ. l. ab anaſtaſio. merito igitur cõtractus eſt nullus. ꝛ qꝛ ineſt huic cõtractui delictum admixtum iõ feudũ libere reuertitur ad dñm. ꝛ expone libere. i. ipſo iure. non tamen dñs poterit ſua auctoritate poſſeſſionem apprehẽdere quam bonefidei emptor tenet qꝛ in ea habꝫ cauſam ab ipſo domino. vt. ff. ſi mulier ven. nomi. l. j. §. neceſſario. ¶ Qritur igitur contra emptorem ſnia vt poſſit agere de euictione. vt. ff. de nego. geſt. l. at qui natura. §. cũ me abſente. Verũ eſt igitur q̃ vaſallus amittit feudũ ipſo iure: ſꝫ dñs nõ poteſt poſſeſſionem apud aliũ ꝓſtitutã auctoritate ꝓpria apprehẽdere ſm Pe. de cer. non ob. C. q̃ cum eo. l. ſi ſeruus. qꝛ ibi apprehendens ſuã poſſeſſionem defendebat ꝛ non ĩuadebat alienaꝫ. ꝛ ad hoc. ſ. quo tempore mi. in. c. j. ſed nõ ne dñs poſſidebat ciuiliter ergo ꝓ defendenda ſua ciuili poſſeſſione põt ſibi ius dicere. vt. ff. ð acqui. poſ. l. clám poſſideri. §. quid ad nũdinas. vt nota. ff. vti poſ. l. j. §. interdictum aũt. ſꝫ dico. vt. ſ. rñſum eſt: qꝛ nõ poteſt in ꝑiudicium poſſidentis bona fide. Et ꝓtraria loquũtur de inuaſatore. ¶ Quero vtrum ex contractu ſimulato tranſeat poſſeſſio: ¶ Reſpondeo hic eſt cáus q̃ ſic ſi interueniat traditio qđ eſt verꝫ qñ veritas tendebat ad trãſlationẽ poſſeſſionis alſ nõ tranſfert poſſeſſio. ff. de aq plu. ar. l. emptor. ¶ Querit glo. nũqd rõne ꝓtis alienate vaſallus pdit totum feudũ: ꝛ glo. dicit q̃ ſic de rigore iſtius. §. Sed canoniſte dicũt q̃ pena non trãſcendit metã delicti: ꝛ ideo ſolũ pars in cui⁹ traditione delinquitur ad dñm reuertitur. nã cum traditio ne delinquitur ad dñm reuertitur. nã cum traditio ſic ĩmediata cã pene ꝛ ſic re ꝛ modo iſtud delictũ committať nõ dꝫ tranſcẽdere rei mẽſuram: qꝛ in hac parte nulla interuenit traditio: ergo nec pena dꝫ eſſe. ff. de ĩvb. ſig. l. alienatum. niſi dicas q̃ hic ſpeciale: quia plus peccat ille qui in fraudem legis alienat q̃ ille q̃ alienat ſimpliciter. vt. ff. de iurepa. l. ſi libertus minorem. qđ verum credo[d]. ¶ Querit ꝺ glo. vtrum vaſallus poſſit renunciare feudo inuito domino: ꝛ dicit glo. q̃ ſic: qꝛ renunciãdo deſinit eſſe vaſallus. ꝛ ſi non eſt vaſallus ergo non tenetur domĩo ꝛ liber eſt ab omni ſeruitio. vt. ſ. de vaſal. qui cõtra ꝓſti. lotha. c. j. Mouet tñ duas rõnes in contrarium. Prima ẽ quia ex iſto ẽctu vltro citroqꝫ obligatio naſcitur qa celebratur gratia vtriuſqꝫ. ꝛ ſicut emptor renunciãdo rei non liberatur a p̃cio: ita non debet vaſallus liberari a ſeruitio. Preterea dñs non poteſt auferre feudum vaſallo inuito: ergo nec vaſallus poteſt ſubtrahere ſeruitium dño inuito. ar. C. de reſcin. ven. l. ratas. Et ꝓfirmať tertia ratione quia dñs ẽ in quaſi poſſeſſione ſuitiorum: ergo cis ſpoliari nõ põt. vt extra. de elec. c. querelá. C. de ꝓba. l. ſi de poſſeſſiõe. ff. tex. in arg. in. l. j. ff. de ſicca. ꝛ vide tex. in. l. iubemus. C. quãd. teſta. or. vbi ſi omittit ſolẽnitatem ꝛ dicit eaꝫ interueniſſe punitur pena falſi nec poteſt ꝓbare ꝓtrarium qꝛ reſultas ꝓſumptio iuris ꝛ de iure vt eſt glo. ſingula. in preal. l. iubemus. ꝛ an ꝓſumatur ꝓ notario vide tex. ꝛ doctores. i. l. quotiens. §. ſed ſi de libera. cã. l. liberis. §. fi. C. de decu. l. generali. li. xj. dic vt dixi in euidẽtialibus huius operis. Querit glo. generaliter vtrũ vaſallus amittat feudũ ſine certa ꝛ conuicta culpa: ꝛ dicit q̃ nõ requiritur ergo ſententia. vt. ſ. de feu. ſine culpa non amit. c. j. ꝛ. ſ. quo tẽpore miles. c. j. ꝛ dixi. ſ. in. c. iij. in fi. prin. qb. mo. feu. amit. Fallit quãdo per alienationẽ ꝛ traditionem ſe facit a feudo alienũ vt hic: quia iſtud ẽ habere feudũ ꝓ derelicto: nimirum ergo ſi ius ꝛ poſſeſſio perditur. ar. ff. de relictis. l. fi. e ¶ Quero qd ſi vaſallus cõmiſit contra dñm crimẽ leſe maieſtatꝫ dic q̃ ipſo iure tũc amittit. vt ꝑ Ja. de bel. in auč. ð inceſt. nup. in prin. ꝛ vide. ſ. de feu. cogni. c. obert⁹ in fi. Nam in feudũ ſeruantur feudorũ conſuetudines ꝛc. Nota in ver. ſcriba. ar. contra notarios qui ſcribunt inſtrumẽta que ſciunt cõfici in fraudẽ vſurarũ: vt debeant ab officio priuari tabellionatus et infamia notari ſm Boſt. in ſuma de vſu. §. nõ aliquo per glo. in ar. in. cap. ſicut non ſuo. lxvj. di. ꝛ ibi per Arch. ꝛ inſtrumenta non valent. vt nota. in. c. nauiganti de vſur. ꝛ in. d. capit. ſicut non ſuo per Archi. Bal.

Preterea. Si vaſall⁹ maior annis. xiiij. non petierit inueſtituram a domino vel ab herede dñi per negligentiaꝫ amittit feudum [g]. hoc dicit. AD JOR. xiij. Facit. ſ. ſi ð feu. fue. controuer. n. ſi minori. ꝛ. c. ſiquis deceſſerit Queritur ſi non petierit inueſtiturã. j. annũ ꝛ diem an ſit reſtituẽdus in integrũ beneficio minoris etatis: ꝛ videtur q̃ ſic. vt. ff. de mino. l. ait prętor. ꝛ. C. in quibus cauſis in inte. reſti. non eſt nec. l. fi. ar. ſ. ff de mino. l. emilius. ꝛ. l. etiã. ꝛ ex qui. cau. in poſ. ea. l. apud iulianũ. ꝛ. C. de in inte. reſti. mili. l. nõ videtur circũſcriptus. prima placet Jac. ꝛ idem tenet. Pe. de cer. qui dicit q̃ eo ipſo q̃ nõ petijt inueſtituram j. annum ꝛ diẽ leſus eſt: ꝛ ideo reſtituẽdus. ar. ff. de mino. l. interdum. ꝛ per Jo. an. in additio. ad ſpe. in ti. de feu. §. fi. ꝛ ita ſentit hic glo. aperte. Ad quid ergo iſte. §. occupat mẽbranas cũ ſit nullius effectus: ꝛ iuſtius fuiſſet intacta iura minorũ ſeruare q̃ poſt cãm vulneratam remediũ impartiri: exquo eniꝫ de neceſſitate eſt reſtituendus cur circuitus iſte: ¶ Reſpõdeo habemus ſimilitudinẽ huius in minore q̃ non fecit inuẽtariũ. in auč. de here. ꝛ fal. §. pupillus. col. j. oportet eñ ſeruare iuris regulas. vñ licet iure ciuili dãnum patiatur. tñ per prętorẽ ei ſuccurritur. Sꝫ dñs Ja. de bel. opponit ad dictum. §. pupillus de §. ſi vnum de predictis in auč. vt cũ. de ap. cog. col. viij. vbi dicitur q̃ ad hoc vt penã legis patiatur cũ effectu debet eſſe maior. xviij. annis. reſpondet dicens q̃ aut adultus legẽ ſprecuit ꝛ cõtempſit: ꝛ ſic ẽ iure naturali vel quaſi. Aut cõmuni deliquit ꝛ tunc maior. xviij. annis reſtituitur in integrũ. Aut in iure ciuili ꝛ tunc reſtituitur: qđ eſt velde nota. Si ergo dominus vult q̃ adultus nõ reſtituatur conſtituat cum in vera cõtumacia per monitionem pariũ. ar. ff de mino. l. ſi ex cã. §. ſi in cõmiſſiuꝫ. AD JTEM. Fallit in caſib⁹. ſ. quo tpe miles. c. j. ꝛ que fuit ꝓpria cã bñ. amit. c. j. vbi de hoc. Sed quid in famina qñ ſuccedit in feudo: nunquid eo q̃ nõ petijt inueſtituram j. annũ ꝛ diẽ cadat a feudo: Jtẽ ſi cadat quero an ꝓputeť ánus ꝛ dies poſt. xij. ánũ aut p⁹. xiiij. et qꝛ ð viro lex loquitur nõ vť mulier cõprehendi. vel ſiqs

[g] ¶ Feudũ. Sed an p diuiſionẽ in cáu quo põt fieri diuiſio videatur fcã aliena tio pendet nũc in fcõ qđ inter illos de ſala. ꝛ cõſulo qđ non videatur facta iſtud in terms decidit in cõſilio. lvij. icip. ex thema oriuné tria dubia ꝛ ponit in. l. qui rome. §. duo frés. ff. de ver. ob. An. bar.

tiens. §. ſed ſi maiorez. ff. de here. inſt. ꝛ vide de bonũ tex. in l. nulli. C. ð nume. ꝛ acto. li. xij. quod iſtrumentuꝫ carés ſolẽnitate eſt ſuſpectũ ð falſo ꝛ ſi notarius ex certa ſcientia omiſit renũciationem velleiani q̃ interuenit punitur ð falſo. vide bal. in pal leg. l. ſub emiꝫ ꝛ Bar. in. l. ſi quis obrepſerit de fal. ꝛ vide bal. i repetitõe rub. C. ð priui. do. vbi elegáť no. i. l. generali. C. ð tribu. lib. x. ꝛ ibi bar. ꝛ vide oino bal. in. c. j. §. ſunt pares prope finẽ. ſ. de. l. cozrá. vide. l. cozrá. vide text. ꝛ bal. vbi loquiť notabiliter in. l. i perialis. i priv. de ꝓhib. alie na. feu. per fe de. adde tex. i c. ſi aduerſus de here. vbi notari⁹ faciés inſtrm ꝓ here tico ſuſ pẽdiť ab offo cum i fama ꝛ bal. i l. ij. C. ð eunu. dicit quod notari⁹ faciens inſtrm illicitũ puniť criaſr ꝛ in. l. j. C. de ſepul. viola. diť qđ puniť crie ſtellionat⁹. vide bal. i rubri ca. C. res in ter alioſ acta. And. bar.

dixerit eam comprehẽdi quasi hoc sit de natura feudi: ꝛ natura realis est masculuꝫ ꝛ femina cõplecti: iõ dicã eam comprehendi: tamen dicaꝫ q ante .xiiij. annum non inceperit tempus currere. quia in isto nũero ánoꝛũ iste .§. figit pedẽ suũ ad qđ. ſ. de cõtrouer. inter dñm ꝛ emp. in. c. j. ad fi.

Firmiter. Si vasallus legitime vocatus non iuerit cum domino in expeditione: vel non miserit alium pro se dño acceptabilem: vel non soluerit dño dimidiã partẽ redditus feudi: vnius anni feudum amittit. h. d. ¶ Nota hic dari spacium competens quod intellige ſm qualitatem persone. vt. ff. de verb. ob. l. continuus. §. cuꝫ ita. ꝛ ſm etiam itineris qualitatem ꝛ quãtitatem. vt vt. ff. siquis cau. l. j. ꝛ ij. §. quod diximus. ꝛ attẽta recta via ꝛ nõ per circuitus nisi in causa necessitatis. vt ff. de excu. tuto. l. non solum. in fi. debet etiam habere quoddam preãbulũ spaciũ arbitrio boni viri ita q possit sibi preparare necessaria pro viatico ꝛ alijs necessarijs. vt. l. ab hostibus. ff. ex quibus cau. maio. Secundo no. tex. hic expressum q ille qui nõvult vel ñ pt ire pt mittere aliũ dño acceptabilẽ ꝛ itellige acceptabilẽ dño. i. bono viro. vt. ff. de fidei. li. l. thays. §. ancilla. ꝛ ſ. soꝛoꝛem. Tertio no. tex. hic expſſũ q vasallus potest seruire per substitutum dũtamen sit dño acceptabilis. facit quod no. ſ. ſi de feud. fue. contro. inter dñm ꝛ agnatos. c. siquis decesserit in glo. nota q non cogitur ꝛc. ꝛ vide per me. C. ð epiſ. ꝛ cle. l. siquis. ¶ Sed quid si misit acceptabilem tamen dominus acceptauit nũquid est iuri satisfactum Respondeo sic. arg. ff. de iudi. l. sed ꝛ si suscepeꝛit. et ff. de fideiuſ. l. qui satisdare. Sed quid si iste domin⁹ est prelatus ecclesie ꝛ acceptauit nõ idoneũ seruitiuꝫ nũquid preiudicat ecclesie: ꝛ videtur q non vt. ff. ad tertul. l. ij. §. quid ergo si tales. Jn contrariuꝫ videt qꝛ factũ prelati ob. ecclesie in acquirendis ꝛ maxime in penis vt. ff. de publi. l. fi. §. siquis profeſſus. qꝛ factum prelati potest esse obstatiuum ecclesie in inquirendis eo mediante sed non liberatiuum in quesitis ꝛ maxime nocet ecclesie in penis querendis cũ pene habeant instar cause lucratiue. vt legitur ꝛ no. ff. de exceptio. doli. l. apud celsum. §. de auctoꝛis. ver. ceterum. quod verũ credo si in hoc nõ vertit magnuꝫ preiudicium ecclesie.

Preterea ducatus. Casus. Ducatus marchia ꝛ comitat⁹ ñ diuidunt. aliud aũt feudũ diuisionem recipit si consoꝛtes volunt ita tamẽ q omnes qui feudi partem habent fidelitatẽ facere debẽt Deinde dicit q vasallus p vno feudo nõ debet cogi plures habere dños quinimo nec dñs feudi sine vasalloꝛ volũtate ad aliũ transferre potest. hoc. d. ¶ No. q feu. principatuũ nõ diuidũtur. ꝛ est ratio qꝛ vt dicit euangeliũ oẽ regnũ in seipsum diuisũ desolabitur. Jtẽ dicit aristoteles. xij. methaphisice in fi. q etiam nolunt male disponi nec bonũ pluralitas principatuũ vnus ergo pricipatus esse deberet. Jtẽ dignitas nõ debet minui sed ingenio augeri. ff. ð of fi. preſul. obseruandum. Jtẽ dicit lex q nihil est tam magnũ quod perfectionem nõ fiat puũ. vt in auẽ. ð natura in curia de pu. col. iiij. ꝛ in auẽ. de trien. ꝛ semiſ. post principium col. iij. Debent ergo tanta feuda in sua integritate cõsistere. sic extra de preben. c. maioꝛibus. ꝛ. c. nisi essent. Jtẽ iste dignitates de rigoꝛe iure nõ trãsmittũtur ergo nec diuidunt. ſ ista ꝯsequẽtia nõ tenet p. l. ff. cõi diui. l. cõi diuidũdo. §. si cũ vsufruc. ꝛ dic vt extra de elec. in. c. per venerabilẽ. ꝛ p Jo. an. ꝛ de voto. l ꝛ. vij. q. j. deniq ꝛ. viij. q. j. moyses. ꝛ quod ibi no. in. c. grandi de sup. neg. pre. ¶ Sed po. q marchiones diuidunt iter se marchiam que diuidi non potest an redeat ad dñm tota nã? de mea parte nõ alieno nisi medietatem. ff. de verb. obli. l. qui rome. §. fi. per Accur. istud recidit illã q-

stionem: an pro tanto quis cadat a toto. [b] ¶ Et nota q vbi esset consuetudo diuidẽdi ẽt ista possent diuidi: qꝛ nullũ est ius mere positiuũ qð consuetudine mutari nõ possit. ff. de legi. l. de quibus. §. finali. ¶ Quero qd de alijs iurisditionibus iferioꝛib⁹ nũ quid feuda taliũ iurisditionũ possint diuidi: ꝛ videt q nõ ad instar seruitiũ que diuisionẽ nõ recipiũt. vt ff. de ver. ob. l. stipulationes nõ diuidũtur. ꝛ. l. ij. et videtur expressum. ff. ad munici. l. imperatoꝛ titius vbi expresse dicitur q magistratuũ officium indiuiduũ est: ꝛ ideo si plures sunt college quilibet habet iurisditionẽ insoliduꝫ. vt. l. j. ff. de off. cõsul. ¶ Jtẽ iurisditio in substantia sua est indiuisibilis cum pro parte explicari non possit. vt. ff. fami. her. l. in hoc iudicio. hoc etiã apparet ex diffinitione ipsius iurisditionis qꝛ semiiurisditio diffiniri nõ põt: bñ tñ sũt in iurisditione gradus capitula distincta ꝛ species. vnde iurisditio bene potest diuidi p species capitula et gradus sicut patet ex diuisione magistratuũ. vt i auctẽ. de defen. ciui. §. ꝛ iudicare. col. iij. ¶ Jn cõtrarium videtur qꝛ cũ hic prohibita sit diuisio in certis casibus ergo in alijs videtur ꝑmissa. arg. ff. de iudi. l. cum pretoꝛ. ¶ Jtem feudũ equiparat vsufructui qui põt diuidi. vt. ff. ad. l. fal. l. j. §. ſi vsufru. ꝛ si sunt duo fratres habentes vnũ castrum cum iurisditione poterũt diuidere q vnus habeat vltra talem locum alter citra vel per alternationẽ tẽpoꝛuꝫ regere. ff. de vsufru. l. quotiens. ff. de aqua quoti. ꝛ estiua. l. lutio. So. ibi diuidi potest nõ vt ipsa substantia iurisditionis que est precise qd in coꝛporale i seipsa diuidat: sed ad diuisionẽ territoꝛij vel subalternationis tempoꝛum prout ipsis diuidentibus placuerit. Sed qd si discoꝛdarẽt? dic vt per glo. xvj. q. iij. licet ¶ Jtẽ oẽ quod extenditur ad extensionez subiecti est naturaliter diuisibile tamen sunt quedam forme indiuisibiles in se vt seruitutes licet subiectum earũ diuisibile sit. Jtẽ iurisditiones qꝛ conceptus mentis nescit earũ substantia diuidere sed cõmoditatem sic. ar. ff. quẽadmodũ serui. amit. l. nam satis. §. si ergo ꝛ. ff. de nego. gest. l. qui aliena. §. fi. ꝛ incoꝛporalia nõ veniunt ad diuisionem per se sed in consequẽtiaꝫ rei coꝛporalis. ff. cõmuni diui. l. arboꝛ. §. aquarũ iter ꝛ hoc tenet Ja. ar. in rubricella vtrum diuidi possit feudũ iurisditionis ꝛ decime: ꝛ dicit q idem est etiã in feudo decime: qꝛ simile est iurisditioni. ꝛ facit. ff. de admini. tuto. l. inter tutoꝛes vbi dicit Bar. se cõsuluisse de facto super ista queſtione. ¶ Quidaꝫ militi fuit concessum feudum a principe de plurib⁹ castris filij eius postea diuiserunt castra ꝛ obuenit vni vnum castrũ alij aliud tandem vnus istoꝛum deliqt in partez obuentã alteri querebat vtrũ possit ab eo puniri: ꝛ determinat q nõ: qꝛ dicit q ista diuisio est quo ad administrationem dñium aũt adhuc est penes quẽlibet pro indiuiso simul ꝛ insolidum: ꝛ ideo par imparẽ non habet iperiuꝫ ꝛ allegat pro cãu istũ §. Preterea ꝛ glo. Accur. dicit q feudum non diuiditur inter heredes vasalli. ff. cõmuni diui. l. cõmuni diuidũdo in princi. Sꝫ illa glo. hꝫ intellectũ quo ad penã. ſ. vt si pro pte cesset in fidelitate totũ feudũ incidat in cõmissiuꝫ. ꝛ vide Bar. ff. de pub. l. ſi fraudati. ꝛ. ſ. qualiter olim vasa. iura. fidelitatis in. c. j. in fine. ꝛ loquendo in feudo marchie ducatus vel comitatus verum diceret q non potest diuidi. Sꝫ loquendo in alio feudo exterioꝛi alicuius territoꝛij cui inhereret iurisditio non diceret verum qꝛ ibi cadit diuisio iuris ꝛ administrationis. ꝛ adde quod notat Guil. in. l. vlti. ff. de rerũ diui. Jtem Barto. ait q si fratres diuidunt inter se illud quod non potest diuidi nisi quo ad simplicẽ administrationẽ facti q propter delictũ vnius superioꝛ potest exercere iurisditionẽ super toto territoꝛio seu in bonis vtriusqꝫ cũ ad quẽlibet pertineat insolidum: quod mihi nõ placet loquendo priuatiue: quia si plures habent seruitutem q̃ est qd in diuiduũ ꝛ vnus eoꝛum cadit a fui

[b] Al toto. De qua consului alias consilio cxxxvij. vt p Ant. de iser. i c. oẽs si de feudo fuit cõtroꝛuer. ꝛ p Bar. ff. cõi di. arboꝛes. §. fi. de aq̃ quo. ꝛ estiua. l. lutio. §. j.

c ¶ In nouella. Vidi etiam dubitari in alio feudo q̄ nō sit ducat⁹ marchionatus vel comitatus: an vnus vasallus possit ꝓuocare alios ad diuisionē. ⁊ videt q̄ non per istum tex. qui dicit si consortes voluerint: ⁊ sic intelligitur de omnibus vel saltem de maiori parte. facit quod no. per bar. in. l. iiij. §. cato. de verbo. oblig. Sed cōtrarium tenet expresse. Andre. ō iser. hic ⁊ ē de mēte iudicis loci. ⁊ iste tex. non p bat cōtrariuz nisi p ar. a cōtrario sēsu qō sumi nō debz q̄ de iure cōi regulariter illa q̄ pñt spōte diuidi pñt in iudicium diuersoriū q̄tētō suz deduci: vt p to. ff. cōi. di. itaq̄z est q̄ cāe feudales debent decidi p ius cōe vbi nō sunt per leges feudales exp̄sse decise. c. j. ⁊ ibi no. ō feudi cogni. ergo nō sufficit decisum p arg. a cōtrario sensu. ¶ Done tute hoc non tenetur alteri: imo videretur q̄ per iusnō decrescendi totū applicaret alteri qui non est priuatus quasi vno extincto tantum ⁊ non altero. Dis enim extinctio ⁊ priuatio est quedam mors. vt. ff. solu. ma. l. siquis. sic. ff. de libe. ⁊ posthu. l. gallus. §. et quid sint tantum. ⁊. ff. quēadmodum serui amit. l. a quā. ff. si serui. vē. l. loci corpus. §. si fundus. Vel apō dñm q̄ dñs ⁊ apud vasallū q̄ vasallus. erit ergo iurisditio ordinaria diuersa ratione tamē simul ⁊ insolidum cōmoda iurisditionis diuidentur inter eos q̄ diuisibilia sunt. Jurisditio autem non diuiditur q̄ non diminuitur in sua essentia per concursum. et omne quod non minuitur per concursum indiuisibile est. vt. l. vlti. ff. vti possi. Vnde dicunt canoniste q̄ canonia non potest diuidi nec intensiue nec extensiue: q̄ non habet partem de post partem. Et si vno canonico mortuo duo eligantur vice illius non fit diuisio sed dualitas. Sed in prebenda q̄ si fierēt partes per concursum esset diuisio: ⁊ ideo ad vnam prebendam non possunt duo eligi: quia in corpore vno non possunt esse duo homines. vt in. d. c. maioribꝰ de preben. in nouella. ¶ Quero si duo fratres habent vnam turrim in feudum ⁊ diuidunt ipsam per superius ⁊ inferius: an superior habeat rei vendicationem: ⁊ videtur q̄ non: sed inferior tantum. C. de rei vendi. l. j. nisi dicas q̄ inferior habet dominium vtile totius ⁊ superior vtile vtilis dñij quod lege nō cauetur. ¶ Done titius habet in feudum domum cōmunē tecum te absente totam inhabitauit: an tibi teneatur ad dimidiam partem pensionis: Et videtur q̄ sic q̄ inhabitando fructus percipitur. ff. cōmuni diui. fiquis putans. §. siue autem. de pigno. si is qui. §. j. ff. de dona. l. in edibus. ⁊ ita tenent quidā Alij tenent contrarium quasi re sua videatur qs vti quia in quolibet angulo habet partem ꝓ indiuiso ⁊ sic suo iure vtitur. vt. l. merito. ff. ꝓ so. ⁊. l. sabinꝰ ff. cōmuni diui. in fine magne glo. fm Ricar. mal. et Cy. in. d. §. siue. in addi. cy. de quo p Bar. in. l. duo fratres. de acquiren. here. ff. ¶ Done duo fratres marchiones diuidunt hoc modo: quia vni marchia tota: alij allodium totum deueniat: nunquid vz diuisio: Respondeo sic quia quo ad marchionatū non est diuisio. ff. fami. her. l. ⁊ puto. §. j. ff. cōmuni diui. l. siquis putans. §. penulti. Sed fortificatio vnionis ⁊ eius consolidatio. C. fami. her. si familie. per Accur. ¶ Sed quid si marchionibus noua castra concedantur: vtrum intelligatur esse de marchia: ⁊ sic non possunt diuidi: Respondeo non: quia marchia methoica est. ff. de acquiren. re do. l. in agris. ⁊ licet nominetur marchia istud est causa honoris: ꝫ si vniatur marchie marchia est. ff. de pac. dota. l. inter. §. cum inter: Et nota q̄ cōmunio habet quedam incōmoda. scilicet q̄ naturale vicium ꝛc. C. quando ⁊ q bus quarta pars debe. l. ij. li. x. Jtem quia propter cōmunionē venitur ad arma. arg. de ser. ru. prē. l. re cōmuni de leg. ij. cum pater. §. dulcissimis. ⁊ de condi. inde. l. si non sortem. §. si centum. Et diuisio que procedit de fratrum concordia laudatur. ff. fa. her. l. fi. sed illud in allodijs. ¶ Nota q̄ omnes vasalli tenentur ad fidelitatem siue feudum sit diuisum inter eos siue non. ¶ Nota q̄ ꝓ vno feudo non cogitur quis habere plures domos. Quid ergo si dominus decesserit relictis pluribus filijs: Respōdeo ipsi inter se possunt ordinare cui eorum fiat fidelitas vt. §. si de feu. fue. controuer. c. omnes filij. Et si nō ordinant quidam dicunt q̄ vasallus potest eligere. argu. l. dicentis. q̄ quando relinquitur incertum de certis: heredis est electio. vt. ff. de leg. j. l. siquis a fine comes decessit relict⁹ duobus filijs simul ⁊ insolidū comitibus: vnus eorū est proditor regis: alter fidelis: nūquid fidelis debebit diuidere vel soluere partē estimationis comitatus fratrē rebellem tangentem. Respō deo nō: q̄ qō nō pōt diuidi p cōtractū nō pōt diuidi p delictū. arg. ff. de iudi. l. oēm ⁊ q̄ feudū non dz eni pīsertim a principe: q̄ nō dz eē auarus seu venalis. ſz poterit maiusseruitiū ipōre exquo obtinz totū: q̄ si duplicaī emolumentū duplicaī ⁊ on⁹ arg. ff. ad. l. fal. l. j. §. si coheredis vt si ambo tenebant in seruitio dñi cētū eq̄s: iste vnus tenebit cētum equos ⁊ ipo netur ei eius sarcina. ar. ff. ne quid in loco pub. l. ij. §. fiquis nemie. quod verum est.

lio. §. siquis plures. ⁊ hoc tenet Jaco. bel. per. l. j. ff. de solu. ¶ Sed melius facit. ff. ad sil. siquis in gra ui. §. si cum omnes. vel dic q̄ faciet fidelitatem vni vice omnium quasi vni corpori. arg. ff. de conditi. ⁊ demon. l. cui fundus. §. fi. vel dic q̄ faciet fidelitatez antiquiori. vt. ff. de fide instru. l. fi. ⁊ quod no. in. c. j. extra de maiori. ⁊ obe. per Jnno. vel dic prout habetur in titu. de quibusdam alijs capitulis extraor. feu. in. c. de negocio quod capitulum est extrauagās ⁊ quidam credunt q̄ sit papale seu cano. in quo. c. sic continetur. Jnsuper etiam te instructum esse volumus q̄ si dominus a quo feudum tenebatur diez sum pluribus heredibus relictis obierit vasalli qui cōmuniter illud tenent non coguntur fidelitatem p eo facere nisi domini illud feudum primo patiantur quoniam fm ius feudi non debet quis duas fidelitates ꝓ eodem feudo facere. Sed ille tex. non ē authenticus nec est redactus in corpore iuris. ¶ Nota q̄ dominus sine voluntate vasallorum non potest ius suum ad alium transferre scilicet sine vniuersitate. sed cum vniuersitate potest ita tamen vt vasalli grauiorem seruitutem non patiantur. quod dicvt §. de capi. qui curiam ven. c. j. ¶ Querit glo. quid si vasallus decessit duobus relictis filijs vno vtili ad seruiendum alio inutili: nunquid potest dominꝰ assignare totum feudum ei qui est vtilis: quidam dixerunt q̄ non alij q̄ sic. Tu dic q̄ aut inutilis ad seruiendum est inhabilis ad succedendum ⁊ tunc non potest. Aut est habilis ad succedendum: ⁊ tunc potest. quod dic vt. §. an mutus vel surdus vel aliter imperfectus. c. j. ⁊ facit extra de prēben. c. super inordinata. ⁊ per Jo. an. in ti. de feudis. §. fi. ¶ Sed ego quero vbi inutilis non succedit de mero rigore: an succedat in feudo: si ille qui est vtilis exhibeat plenarie seruitia consueta: ⁊ est argu. q̄ sic. ff. de libe. le. l. si is qui duos. Jtem rōne sanguinis quod facit vnꝰ videntur fecisse omnes argumen. C. de agri. ⁊ censi. l. cum scimus lib. x. Jn contrarium videtur q̄ quos natura feudi non includit seruitium includere nō potest. Capacitas enim intrinseca esse debet quod est verius sicut si essent duo filij vnus esset legitimꝰ alter spurius. nam humilitas legitimi in spurio nihil influit ⁊ idem in similibus. vt. ff. de leg. secundo. l. si titio ⁊ cy.

Jnsuper. Casus. Si filius vasalli offendit dominum patris sui: tunc aut pater a domino requisitus debet eū ducere ad satisfaciendum domino: aut filium a se separare alio quin feudo priuabitur. Si autem pater vult eū ducere filius autem contemnit: patre postea mortuo filius non succedit in feudum nisi prius domino satisfecerit. Idem etiam seruabitur de domesticis vasalli. Idem si vasallus vasalli dñz domini sui offendit feudum amittere debet: nisi pro seruitio alterius domini sui hoc fecerit quem sine fraude ante habuit: et si requisitus a domino suo paratꝰ sit satisfacere. Et si vasallus idēq̄z dñs a domino requisitus suum vasallum qui dominum suum offendit non requisuerit vt domino suo satisfaciat feudum amittit. hocdicit. ¶ Nota q̄ vasallus tenet deducere filiū ad satisfaciendū dño vel a se filiū separe. ⁊ ē rō q̄ dz iuuare dñm ēt ꝓtra filiū ēt ante factū. Idē ⁊ post factuz filiū delinquentē a se separe dz. Adde. §. de pa. te. §. si iudex. ¶ Sz nūqd pōt filiū dare ꝓ nota: Videō nō insti. de nota. §. fi. Jtē nūqd p talē sepationē perdat ius patrie ptātis: Respondeo nō. vt. C. de ep triis po. l. abdicatō. ¶ Jtē nūqd ob hāc cāz poterit exheredare filiū suū: Rñdeo nō q̄ hoc nō ponitur

ter cās exheredationis. vt.C. de libe.ꝑte.auč.non lꝫ Item nunquid iste filius sic expulsus succedat i feudo: Respōdeo nō nisi prius dño satisfecerit vt statiꝫ sequitur. Sed nunquid istā satisfactōnē facere potest post mortem patris: ⁊ videt̄ qꝫ nō: qꝛ tempe mortis erat nō capax ex suo delicto. vt. ff. de le. ꝑstan. l. interuenit. nisi dñs sponte eū in amicitiā recipiat. ar. ff. de adimē. lega. l. qꝫ si verū. ⁊. C. fami. her. l. i ipsius. ⁊. ff. ad fil. l. diuus in rōne littere. ¶ Nota hic qꝫ quis tenetur ꝓ oībus domesticis suis. s. qꝫ aut requisitus a dño ducat eos ad ipsum ad satisfaciēdum: aut separet a se. ¶ Sed nunquid erit ita si domesticus rē alicuius inuadat: Respondeo nō. vt no. extra de resti. spo. cum ad sedē. ¶ Sed nunqd vir tenet̄ expellere vxorē offendētē dñꝫ suū: Rñ. nō. ar. C. ō fur. l. manifestissimi. §. j. Unde ab istis domestic̄ excipitur vxor Nota in isto. §. qꝫ quando ingratitudo preuenit gratiam impedit illam nisi satisfactio interueniat. sed qñ tpe gratie esset quis ingrat⁹ lꝫ offerat satiffactionem nō euadit punitionem: qꝛ magis delinquit tpe gratie qꝫ ille qui nondū est in gratia. Item ille qui non est in gratia nō est adhuc in iure seu iurisditione dñi. Dicit tex. qꝫ maiori pena digni sunt qui cum nr̄i iurꝫ sint: nostro iure debent obedire mandato. vt. l. j. C. de ꝓdu. ⁊ ꝓcu. dom⁹ auguste. li. xij. ¶ Quero quid quid si vasallus ꝓmisit felloniā ante inuestiturā tandem petit inuestiri: ecōtra aduersarius petit eū diuestiri. ſꝫ ipse dicit qꝫ nō pōt diuestiri qꝛ non fuit inuestitus ⁊ negat se cōmisisse felloniā: queritur quid iuris: Dicunt q̄dam qꝫ diuestiri non pōt: qꝛ degradatio nō p̄cedit habitū. Absurdū est prius desinere qꝫ incipiat. vt. ff. de cōdi. ⁊ demon. l. titio vsufruc. Sed ad hoc respondetur qꝛ fellonia ē obstatiua ipsi inuestiture. Un alij dicunt qꝫ aut fellonia est visibilis vel de facili ꝓbabilis. ⁊ tūc non debꝫ inuestiri. Aut inuisibilis ⁊ requirit altiorem indaginē: ⁊ tūc dꝫ inuestiri: qꝛ hec petitio sapit possessoriū adipiscende vel cōfirmande possessionis magis qꝫ petitoriū: qꝛ nō concludit ad declarationē vtilis dominij. ar. C. de edic. diui. adri. tol. l. fi. ⁊. ff. de fal. le. siquis legatum. ⁊ ex̄ de cōcel. ꝑben. c. post electionem. ⁊ de appel. cōstitutus. ¶ Cōsidera qꝫ duplex est possessoriū. s. iuris et facti vt notat Ly. in. l. ij. C. de bo. pos. fm tab. Itez possessoriū iuris est duplex. quoddā qō sine libello est exequendū: vt cū petitur possessio bonoꝝ carboniana. vt. C. de carbo. l. j. quoddā qō non est exequēdum nisi oblato libello in possessorio vt no. in. l. j. C. quoꝝ bonoꝝ: Modo ad propositus in possessorio de quo loquimur nō requiritur libellus: ergo ꝓceditur summatim. Antecedēs ꝓbatur per id quod nota. s. ꝓ quos fiat inuesti. §. nulla ꝓña est nota. quia vbi non requiritur libellus ibi non exigitur ꝓcessus ordinarius cle. sepe de ver. sig. Preterea in summarijs est vera regula qꝫ ea que requruntur altiorem indaginem non impediunt ꝓcessum: ſꝫ debent seruari in processu ordinario. vt no. in. l. naꝫ ⁊ postea. §. si minor. ff. de iureiuran. ⁊ facit. s. de controuer. interuasal. ⁊ epi. c. j. de alie. feu. pater. c. ij. de edil. edic. l. bonē. §. sub conditione. ¶ Quero quid si post mortem patris qui recipit inuestituram filius petat inuestiri se ⁊ excipiatur de eius fellonia: Respondeo idem quod. s. dixi. ⁊ facit quod nota. in. l. ij. C. de edic. diui. adri. tol. ¶ Caueat tamen vasallus ne super exceptione dolivel ingratitudinis litem contestetur: vel opponat peremptoriā ꝓ emptorie quod idem est. naꝫ tunc oportet iudicem cognoscere de ipsa exceptione ff. de iudi. l. de qua re. Cauti⁹ ergo est dicere domine super fellonia quam vos dicitis que salua reuerētia vestra: vt suo loco ⁊ tempore constabit: non ē vera: ꝓcedendum est: qꝛ prius debeo inuestiri qꝫ de tali exceptione disputetur: ⁊ sic sua replicatio veniat ad declinationem exceptionis non ad litem contestandam super ea: alias vt dixi admissa exceptione ꝓ contestationem litis vel quasi super ea oporteret de ipsa cognosci. vt extra de resti. spo. c. j. ⁊ ita fm me intelligo glo. ff. de iudi. l. si de vi. circa finem. ¶ Querit glo. nunquid propter delictum patris filius amittit feudum aui vel proaui: Respondeo ista questio potest intelligi duob⁹ modis. Uno modo circūscripta consuetudine feudorum. Alio modo ea suppposita in esse. Primo casu meritus non perdit iura sua ꝓpter paccatum demeriti. vt. ff. de contra tab. l. non tm̄. §. si emancipatus. ⁊. ff. de iurepatro. l. diui fratres. Nē pe feudum est munus generis nō donuꝫ patris. que vero non a patre ſꝫ a genere a ciuitate a rerum natura tribuerent̄ ea manere eis incolumia opꝫ. hoc eniꝫ maiores eius eis dedisse videntur dicit tex. ff. de iterdi. ⁊ rele. l. ij. Item per delictum vī pater extinctus ⁊ de medio sublatus. vt. ff. de ō tab. l. j. §. filium. ⁊. ff. ō bonis. li. l. queritur. ⁊ sic nepos iure imediato succedit auo. vt. ff. de sena. l. emancipatus. §. fi. Si vero tu loq̄ris fm consuetudinem feudoꝝ delictum patris nocet filio iuxta illud verbū: maioꝝ tuorum exēplatibi ꝑiudicant. ⁊ itez: patres comederunt vuas acerbas ⁊ dentes filiorum obstupescunt. vt. s. si vas. feu. priuetur. c. j. ⁊ motiuū consuetudinis ē vt vasalli magis metuant. nam naturale est magis metuere i filio q̄ꝫ in se. vt. ff. quod metus cau. l. isti quidem. §. fina. ¶ Considera tm̄ vnum qꝫ si non est motum iudiciuꝫ ingratitudinis contra offensorem forte non pōt moueri ꝺ filium si cum posset dominus querelare siluit nam hec pena venit ex delicto. ar. ff. so. ma. l. rei iudica. §. heredi. ⁊ de reuo. dona. l. fi. vide. s. que fuit prima causa bñ. amit. §. porro. ⁊. ff. de iure fis. l. eius qui delatorem. Item ista actio est quasi actio iniuriaruꝫ q̄ tendit ad vindictā ⁊ ideo nō datur heredibus nec contra heredes. ar. ff. de colla. bonoꝝ. l. cum emancipati. §. si emancipati. filius. ⁊ quod nota. in. l. fi ille. C. de decuri. lib. x. ¶ Sed posito qꝫ daretur quero vtrum filius innocens offerendo dño competentez satisfactionem possit euitare feudi priuationē. ⁊ iste §. est. ar. qꝫ fic. Sed contrarium putarem quia patris demeritum ponderatur. ¶ Ex his etiaꝫ apparet qꝫ si dominus non est ꝓquestus cum potuit cōqueri qꝫ filius eius non potest obijcere felloniam. cōcordat extra de dona. c. fi. ⁊ vide. C. ō reuo. donatio. in. l. fi. ⁊ adde no. in. l. peculium. §. ere alieno. ff. de pec. ⁊ i. l. quod dicitur. ō impenſ in rebus dotali. factꝫ quod verum est nisi eēt talis fellonia per quam vasall⁹ feudum ꝑdidisset ipo iure: qꝛ iniuria que trahit secū exe cutionē etiam in heredem trāsit. vt elegāter nota. ff. quisqꝫ iur. l. iij. §. qꝫ ait ꝓtor. ⁊ iō si essꝫ fellonia cōmissa alienādo q̄ ꝺberetur ipso iure etiā sine pacto vt. s. e. in. §. callidis in tex. ⁊ glo. vel esset alia fellonia essꝫ tm̄ appositū pactū qꝫ per eā vasallus caderet a feudo ipo iure tale ꝑiudiciū transiret i heredē etiā querela non ꝓparata. qō est no. ¶ Quero si vasallus habēs feudū antiquū ꝓmisit felloniā ꝑ quā dꝫ amittere feudū ⁊ dñs ei remisit felloniā ⁊ feudū reseruauerit: aut agnati eo mortuo succedant i feudum quasi antiquū Respondit glo. qꝫ fic: ⁊ bene. argu. ff. de pecu. l. si pecul. §. si ere. ⁊. ff. de impenſ. l. quod dicitur. ⁊ ibi no. ⁊. s. de vasal. decrepi. eta. c. j. Ja. bel. Sꝫ tu dicvt dixi in alia questione. nam si quidem vasallus est ipo facto priuatus per ſnīam legis tunc ista est noua cōcessio ⁊ est feudū nouum. Nā dicit lex qꝫ si testamētum est factū irritū capitis diminutōne: deinde testator emācipatus ꝓfirmat ipm testamentū qꝫ agit̄ ex ꝓfirmante nō ex ꝓfirmato. vt. ff. de fm tab. l. qui ex liberis. §. testameto. Si aūt feudū nō eēt annihilatum ſꝫ annihilādum tunc superuenit noua virtus in placenti materia ⁊ potētia materie ei iūgit̄ ⁊ ab illa denoiatur. vt. ff. de le. iij. l. q̄stū. §. illud fortasse. Dēm⁹ exē plū naturale i pomo arācio cui⁹ humiditas i hyeme multū deficcat̄ postea i vere reuirescit ⁊ tm̄ idem ē pomū. Sanitas etiā q̄ recupat̄ vna ⁊ eadē esse videt̄. ff.

l: ¶ Felloniam. Sed pondera qꝛ gl. hic tenet ꝓ rium ⁊ segtur Jo. de imo. i. c. fi. de dona. allegat l. ij. C. de iure emphiteo. ſꝫ d. cardi. ibi se quit̄ opiniōez bal. hic ſꝫ certe bal. in. l. fi. C. de reuocā. dona. tꝫ cōtrariū eius quod tenuit hic. an. barba.

de edil.edic.l.quod ita sanatũ. Cõclude igitur i vno vbo q̃ executio veteris feudi nõ est nouũ feudũ. Secus si eẽt addita noua forma.vt.ff.de iu.ꝛ iure.l.ius ciuile.ꝛ qõ no.in.c. qui auẽte de p̃bẽ.li.j.vj.ꝛ dixi i c.j.an agna.vel filius.Bal.

Illud Queritur in hoc.§.illud etiã.si vasall⁹ vasalli dñm dñi offendit: an debeat amittere feudũ? Et videtur q̃ nõ: qꝛ non est ei vasallus: similiter socius socij nec libertus liberti. arg.ff. pro so.nam socij.ꝛ.ff.de lib.agno.l. siquis a liberis. §.siquis liberti.ꝛ vt legitur.s̃.de controuer. inuesti. c.j.§.fi. Jn contrarium facit iste.§.ꝛ potest esse ratio qꝛ feudũ afficitur ꝓpter seruitium: sicut seruitus afficit rem.argu.ff.de ser.ru.predio.l.via.§.si fundus. Preterea cuꝫ causa beneficij feudi fuerit dñs domini: ergo vasallus vasalli dꝫ diligere dñm dñi.arg.ff. man.l.si vero non remunerandi.§.idem papi.nã vasallus non dꝫ amicitã cum inimicis dñi copulare.vt j.ti.ij.c.j.ꝛ legitur ꝛ nota.in cle.pastoralis de sentẽtia ꝛ re iudi. Sed ꝓtrariorum eadẽ est disciplina: ergo sicut nõ dꝫ copulare amicitiã cum inimicis domini sui sic non dꝫ offendere amicum dñi: maxime dñꝫ dñi vt hic. Jac.bel. Cõsidera hic concurrũt due cause.s. Prima que dat causam infeudandi. Secũda que est ipe actus infeudandi secundo vasallo. Modo videndum est in causis subordinatis a qua denomiẽtur effectus. Nos videmus q̃ q̃nqꝫ denominaꝫ ab vna cã: q̃nqꝫ ab altera.vt.ff.de inoffi.testa.l. papi.§. fꝫ nec ipuberis. Sed põt responderi q̃ ibi sunt due cause diuersis rõnibus concurrẽtes vt pares. Sed questio nostra querit de causis: quarũ vna est totaliter prima: ꝛ alia totaliter secũda. Dicimus autem q̃ aut prima dispositio inducit sequentẽ: fꝫ non includit effectum eius: ꝛ tũc ex secunda tantuꝫ insurgit effect⁹ vt patet in mãdante ꝛ mãdatario. nã mandans est causa anterior: mandatari⁹ autẽ qui explicat contractum est causa posterior. ꝛ qꝛ effectus ꝓtractus includitur in ista causa posteriori ꝛ nõ in p̃ma: iõ actio incipit a posteriori attribuitur ei directa: ꝛ nõ a priori cui attribuitur vtilis.vt.ff.de act.ꝛ obli.l.q̃cunqꝫ gerim⁹.ff.de ac.emp.l.iul.§.si procurator.ff.man.l.idẽ qꝫ.§.siquis titio. Sed q̃ p̃ma cã sc̃am includit ꝛ effectũ eius cum p̃mã inspicim⁹.vt.ff.de vb.obli.l.si ita stipulat⁹ fuero.§.fi.cũ le.se.ꝛ.ff.de fideiusso.siquis.p eo.§.si nũmos. Modo ita est q̃ in feudis cã prima ĩcludit sc̃am: lꝫ nũ quo ad terminatã personã. qꝛ ꝛ si psona non sit demonstrata: tñ modus ꝛ forma est designata ita q̃ sub alio modo vel forma non põt infeudari.vt.s̃.de.l.cor.c.j.§.ex eadem.l. Ẽ̃ per hoc videtur determinatio vera q̃ ille qui offendit dñm dñi dicatur offendere ꝓpriẽ dñm suum: qꝛ omia nostra facimus q̃bus auctoritas nostra impartitur. vt l.ij.C.de veteri iure enucle. Non ob.l.siquis a liberis.§.siquis liberti. qꝛ ibi cã prima nihil influit in libertum liberti. Caue tibi qꝛ ista ratione cõcluderet q̃ vasallus vasalli teneretur iurare fidelitatem p̃mo dño: quod est falsum: quia pro eodẽ feudo nõ cogitur plures dños habere: ꝛ tñ determinatio Ja. vera est: qꝛ non potest vasallus facere conditionẽꝫ dñi sui deteriorem: qꝛ fellonia secũdi vasalli contra primuꝫ dominum noceret secundo domino suo: sicut ꝛ fellonia domestice persone nocet feudatario.vt.s̃.§. ꝓximo. Querit glo. si vasallus feudum dedit alij i feudum ꝛ ille alij ꝛ vltimus alienauerit: quis debet reuocare? ar.q̃ primus.ff.de ser.expor.l.vlti.cum cõ cor.in glo.ar.contra.§.iste.ꝛ ponit Bar. de dam.infec.in.l.si finita.in.§.si de vectigalib⁹ in q̃ne de cõtractu libellario. Tu dic q̃ primus dñs reuocabit: qꝛ directum hꝫ dñium: fꝫ alij nullum habent dñiuꝫ quia vtile dominium transtulerunt in vltimum. vt s̃.de le.cor.§.similiter.ꝛ dic vt ibi notaui. Jac. bel. Istud rationabile videtur q̃ sicut vsufructus reuertitur ad proprietatem ita feudum ad primum dominum. tamen ista questio altiorem intellectum requirit. Sciendum est enim q̃ ad illum debet feudus redire per alienationem ad quem pertinebat in ipsa alienatione prestare consensus. Et ideo si ad proprietariũ pertinebat p̃stare ꝓsensus ad eum redit. Si autem pertineret ad immediatum infeudatorem rediret ad eum: licet eñ vtile dñium trãstulerit: quia tñ remanent reliquie debẽtur ei seruitia: ꝛ ipse est dñs quid ad suum vasallum ꝛ debet ei fieri recognitio et ipsi prestari fidelitas: nec est ex toto absortum cuius reliquie remanent.vt.ff.de heredi.insti.l.talem.§.fina. Sed nunquid q̃n finitur ius primi vasalli resoluatur etiam ius secundi? dic vt in ti. de cõtrouer. inuesti.c.j.ad fi.per Jaco.de bel. in ti.qui.mo. feu. amit.§.rursus ꝛ in ti.de aliena.feu.c.j.ꝛ in ti. qualiter feu.aliena.po.c.j.in q̃bus locis per Ja.de bel.ꝛ ꝛ me.ꝛ adde quod de feu. nõ habente ꝓpriam naturã.c.j. Quero ergo cuius parabola requiratur in alienãdo vtrum primi dñi: an immediate ꝓcessoris: an vtriusqꝫ? dicũt doc.q̃ ista questio determinatur per tex. huius ꝓstõnis in tex. ibi habito consilio ibi dum dicit sine permissu dñi. nam dñi intelligũtur.s. maiores ad quos directo res feudalis pertinere dignoscitur.ar.ff.de leg.iij.l.quos aũt seruos.ꝛ.ff.de relig.ꝛ sump.fu.l.ij.§.j.ꝛ q̃ no.in.l.ij.ff.si ager vec. vel emphi.pe.eo eñ consentiente ipe vꝫ alienare.ar. ff.de dona.l.in edibus.§. q̃ si filius.ꝛ.C. de inoffi. dona.l.pe.in fi. Alij dicunt hoc verũ q̃ dꝫ principal⁹ dñs consentire: fꝫ nihilominus etiã requirit⁹ consensus imediati infeudatoris.ar.ff.de equa plu.arc.l. in concedẽdo.ꝛ.l.in diẽ.ꝛ.ff.de ven.inspi.l.j.§. denunciari. Sed ꝺ hoc videtur q̃ sufficiat ꝓsensus maioris dñi sine consensu prioris vasalli.a.ff. ad macedo. filium habeo. Dñs Azo.in summa sua de iure emphi.§ sed queri põt. dicit q̃ emphiteota secundus si velit vendere ius suum dꝫ requirere consensum dñi prioris ꝛ non sc̃i.ar.ff.de aqua quoti.ꝛ esti.l. lutio.ff. ꝺ vsu ꝛ ha.l.si ita.qꝛ primus emphiteota desinit eẽ dominus alienãdo emponemata sua ꝛ desinit naturaliter ꝛ ciuiliter possidere.vt no.ff.cõmo.l. si vt certo. §.si duobus vehiculum.ꝛ iõ eius ꝓsensus non dꝫ requiri qꝛ non est dñs etiã si hẽat ꝺ vasallũ suũ q̃dã iura psonalia. reale enim ius nullũ retinet. Dñs Joan. blãcus i summa sua.li.ij. dicit q̃ quicqd allegari possit hincinde ꝓsensus maioris dñi dꝫ interuenire. vt s̃.qui.mo.feu.amiti.§.similiter.ꝛ de contẽ.feu.§.ꝛ si clientulus.ꝛ.s̃.qualiter vsus bene.fit tẽ.§. siquis miles ꝛ allegat ꝓ casu nostro.§. illud quoqꝫ. nã qꝛ alienando offendit dñm dñi: ergo ad veterẽ dñm reuertitur ꝛ ista est veritas. Si autẽ offenderet aliter iniurando in ꝓpriam psonam vasalli rediret ad vasallum vt hanc hẽat saltem sue iniurie vltionem. ar.ff. ꝺ colla.bo.l.ij.§.emancipatus filius.ꝛ.c.j.§.deniqꝫ. q̃ fuerit prima cã bene.amittẽdi.ꝛ h̃ notabilia sunt ꝛ va. Queritur an dñs possit cogere vasallum vt ei feudum ostẽdat ꝓ quo p̃stitit seruitiũ. glo.ar.q̃ sic.ar.ff de acti.emp.l.titius. Tu dic vt notaui.s̃.si de feud. fue.cõtrouer.c. vasallus si feudũ. Ja. bel. ꝺ hoc no. ff.de rei vẽ.l.si in reꝫ agit. Aliqd tangit⁹ in.l.ij.C.q̃ꝫ ꝛ quibus quarta pars debe.l.x. Utrum aũt ad illud indicãdum possit cogi vxor ꝛ domesticus? adde qꝺ dicit q̃dam glo.q̃ sibiipsi nemo incert⁹ est q̃stũ possideat.vt no.ff.de ver.sig.l.subsignatũ.§.fi. Jtez in memoria sua quisqꝫ retinere dꝫ ꝓ qua re seruitiuꝫ p̃stat.vt.C.de contraben.ꝛ cõmit.stip.l.magnam.

Quero an vasallus possit cogere dñm qui ei feudũ de camera dedit vt ei possessiones ex quib⁹ percipere debeãt in feudũ p̃stare? ar.q̃ possit. C.dona.l.si quis argentum.§.j. Tu dic vt notaui.s̃. de feu. cogni.c.j. Ja.bel. Jn promptu. rõ est q̃ non cogaꝫ q̃a incertũ est in debitũ iri: cum camera nõ teneatur nisi abũdet. Jtẽ qꝛ ꝓ futuris annis nõ vꝫ actio nata: ꝑ nõ põt cogi dñs ad soluendũ vt insti.de excep.§.tẽ-

porales ꝛc.bal.

Preterea Si contentio est inter vasallos de beneficio dñs cognoscere debet. Si vero est inter dñm ⁊ vasallum tunc pares curie debēt cognoscere. Vltimo dicit qꝫ in omni sacramento fidelitatis debet nominatim excipi imperator. hoc dicit. ¶ Oppo. qꝫ inter vasallos non sit iudex dominus: sed coram iudice vel arbitrio debeat terminari. vt. s̄. de pace tenen. §. si vero. de le. cor. c. ij. in prin. So. vt hic in gl. ⁊ ibi notaui: ⁊ dic vt plene notaui. s̄. de inuesti. in ma. fac. §. illud tamen.

¶ Quis ergo hodie habeat cognoscere de cā feud. sic tenendum est sine dubitatione aliqua qꝫ si questio feudi vertitur inter dñm ⁊ vasallum. s. de inuestitura vel amissione feudi qꝛ dicitur esse cōmissuz vel amissum vel vtrum vasallus debeat ipsum habere vl̄ non: vel de violentia in re feudi facta vasallo per dominū de qua vasallus conqueritur in omnibus istis casibus per pares curie vel per alios vasallos a domino sub debito fidelitatis cōiuratos: vt recte diffiniatur causa debet tractari ⁊ diffiniri nisi forte iuri cōmuni per speciale priuilegium vel contrariā cōsuetudinem aliquid sit detractū. Si vero inter duos vasallos agitur causa: vt quis eorum potior sit in iure feudi: tunc dominus feudi vel eius curia habz cognoscere ⁊ iudicare vt hic. ⁊. s̄. de conten. feu. ca. j. si fuerit contentio. ¶ Sed quid si dominus feudi nō recognoscit superiorē: vt rex francorū: ⁊ est ꝓtētio cū ipo? Rñdeo qꝫ cog̃scēt pes curie ⁊ si forte pares curie sint regi nimis fauorabiles: vel nolint cognoscere: nec litigantes velint eam cōpromittere cognoscet papa ratione peccati. vt extra de iudi. c. nouit.

Item ⁊ propter defectum iusticie. vt extra de foro compe. transmissa. ⁊. c. ex tenore. ⁊. c. ad apostolice. de re iudi. li. vj. ¶ Quero si de possessione feudi ⁊ nō de proprietate agitur: nec agitur feudali possessorio sed simpliciter possessorio sine mentiōe feudi: vel enunciatiue proferuntur verba feudi: tamen non facit talis enunciatio ad dictam causam: ⁊ sic nō oportet eam probari iuxta doctrinam Innocen. extra ō priuile. ex parte abbatisse. tunc verba enunciatiua q̄ non possunt prodesse non debent obesse: quia nō in forma iudicij proferuntur. Cum ergo queritꝰ vtrū iudex ordinarius possit cognoscere: respondeo sic vt extra de foro compe. ea parte. ¶ Quid si vasallus conqueritur de domino nō de re feudali vel eiꝰ occasione: vel econtrario dominus de vasallo? Respōdeo stamus regule qꝫ actor forū rei sequatur ⁽ᵐ⁾ et extiratur coram iudice ipsius rei. vt. C. de iurisdi. om. iudi. l. iuris ordinem. ⁊ de resti. spo. conquerente. ō of. ordi. irrefragabili. §. j. ¶ Quid si dominus dicit aliquem esse suum vasallum ⁊ ille negat nunquid dominus potest de hoc cognoscerꝰ? Respondeo ñ ⁽ⁿ⁾ quia esset iudex tunc in causa propria. sed ordinarius iudex cognoscet vel arbiter. vt. s̄. de leg. cor. c. j. ⁊ p spec. in ti. de feud. §. quoniam. ver. xvij. ¶ Quid si extraneus agat directa rei vendi. contra vasallum rē feudi petendo non vt feudum: nec contendēdo de re feudali? Respondeo ° in hac causa videtur qꝫ debeat cognosci per iudicem ordinarium: qꝛ quo ad iurisditionem iudicis debet inspici petitionis qualitas: non qualitas defensionis merita cause tangentis. vt. ff. de iurisdi. om. iudi. l. cum quedam. §. fi. xj. q. j. c. experientie. ⁊. c. si clericus de foro cōpe. ⁊. c. cū sit generale. ⁊ ibi p Innoc. Nec ob. co. tit. c. ex parte. qꝛ qō ibi dicitꝰ qꝫ questio proprietatis rei feudalis coram dño feudi est tractanda: subaudi. s. cum agitur inter duos vasallos de iure feudali: quis eorū in feudo sit potior. nec in dubiū reuocatꝰ: an res sit feudalis. ¶ Porro si de iure possessionis agatꝰ. i. de iniuria quis ⁊ ad quē venerit possidentē: quia nihil cōe habet ꝓprietas cū possessione. vt. ff. de acqrē. pos. l. naturaliter. §. nihil cōe. ⁊. ff. pro emp. l. y. §. sepata. ⁊ s̄. de leg. ca. inter pares. vbi ⁊ de inuesti. in mari. facta. iudex ordinarius vel delegatus eius cām audiet: ⁊ ita intellexit Bof. istum. §. preterea. ⁊. c. verum. de foro compe. ⁊ ipse notat ibidez in sūma. Vel dic qꝫ si reus excipiat ⁊ dicat rem esse feudalem: ⁊ nominet dñm in iudicio qꝫ summatiz cognoscetur de ista exceptiōe: ᵖ ⁊ si per sumariā cognitionē appareat qꝫ si res feudalis remittetur ista cognitio ad dñm feudi: quia ipse est iudex ordinarius vasalli. ar. extra de foro compe. c. si clericus laicū. Si autem nihil constiterit per summariā cognitionem: tunc in causa ꝓcedet ordinarius vel iudex delegatus. sed do. Joā. blan. li. iiij. titu. de contē. feu. in summa sua dicit qꝫ in. d. c. si clericus laycuz est speciale fauore ecclesie.

¶ Pone qꝫ dñs agat coram paribus contra vasallū rei ven. qꝛ dicit eū cecidisse a feudo vel officio iudicis quia petat ab eo vt recognoscat se esse vasallum: ille vero alium nominat in iudicio tanqz dñm nunquid nominatus de hoc cognoscet? Respōdeo nequaqz quia ex hoc surgit qō iter ipos dños vnde noiatus in iudicio dicitur reus. extra vt lit. non conte. quoniā frequent. et. C. vbiin rē acti. l. ij. ⁊. C. vbi ō cri. agi oportet: auc̄. qua in prouincia. ⁊. ff. de iud. venditor. Constat autem qꝫ inter actorem reuz ⁊ iudicem debet esse differentia personarū. vt. ff. de iur. om. iud. l. qui iurisditioni. ⁊. ff. de iudi. l. si a me. ⁊. ff. de arbi. l. pe. C. ne quis in sua causa in rubro ⁊ in nigro. ⁊ plene per Inno. extra de verbo. signi. ex parte. ¶ Quero vtrū pares debeant esse de eadem ꝓuincia? Respondeo sic. ne cogantur extra prouinciam vagare. vt. s̄. de pace tenen. c. si duo. §. si tres vel plures. quia iniquum est qꝫ iudices vel litigantes cogantur de patria exire. vt in auc̄. vt litigan. circa pn. col. ix. ⁊ in auc̄. de questo. §. super hoc. col. iij. ⁊. C. de decu. l. curiales lib. x. nisi forte in ea prouincia nō reperiantur pares ⁊ sit locus vicinus arg. ff. de dam. infec. l. iiij. §. si tam vicinum. ⁊. ff. de tut. ⁊ cur. da. ab his. l. diuus marcus. ¶ Quero si pares sunt suspecti vtrum possit eorum iurisdicio declinari? ⁊ videtur qꝫ non quia sunt ordinarij iudices dico singulares in causa feudi non generales. vt nota. s̄. de inuesti. in maritum facta. c. j. in glo. que incipit ⁊ istud iudex. ni ordinarius non declinatur sed ei alius aggregatur qui non sit suspectus. vt. C. de iur. om. iu. l. nemo. ⁊. C. de iudi. auc̄. si vero contigerit coll'. vj. nam ratione adiuncti purgatur suspicio fraudis. vt ff. de suspec. tu. l. si tutor aliquo. ff. de eden. l. siquis ex argentarijs. §. j. Sed tu dic qꝫ ex iusta causa potest recusari. nam de iure cano. etiam ordinarij recusari possunt vt extra de foro compe. c. licet. ⁊. c. siquis ꝺ clericum. Porro in feudis ratione iuramenti: si discrepat ius ciuile a iure canonico debet seruare ius canonicum. ar. dicti. c. nouit vt dixi. C. de operis liberton̄. in. l. liberti liberteqz ad finem. Non obstat supra: an apud iudicem vel curiam domini questio feu. debe. termi. ca. j. in fi. quia ibi loquitur de colorata recusatione non de iusta. arg. ff. de minor. l. minor. auc̄. magistratus. ⁊ in ca. suspicionis de of. dele. ⁊ facit. s̄. de inuesti. in maritum facta. ca. j. §. fi. ibi tamen Ja. bel. tenet qꝫ recusari non possunt qꝛ sunt ordinarij. ¶ Pone quidam dicit se vasallum esse alicuius vt rem in feudum rectum habeat ab illo: petens ab eo inuestituram. ille negat hunc suum eē vasallum: et ita non videtur in illius curia pares habere: nunquid in isto dubio cognoscant pares? Respondeo sic. argu. ff. de iud. l. siquis ex aliena. ⁊. s̄. de controuers. inter vasal. ⁊ episco. capi. ex eo. ⁊. C. de petit. heredi. l. si putas. In contrarium facit glos. ordinaria que est in dicto capi. j. de inuestitu. in ma. facta. Innocen. dicit qꝫ quando causa iurisditionis potest separari in causa principali tunc ratione dubij cognoscit ille qualias cognitionē non haberet. ſz vbi nō pōt separi: qꝛ cā cāe est cā nō solū principalis

l ¶ Querit. Vide glo. i. c. cetex de iudi. vide ibi in re collectis. an. barba.

m ¶ Sequatur. Nota qō actor trahitur ad fox rei limita nisi ꝓsuetudo eēt in cōtrariū in. ca. si clericꝰ de for. cōp. vide aliā p bal. in. c. ij. C de iurisd. om. iudic. an. bar.

n ¶ Nō. Vide alios cāus notabiles i. l. gdā ꝓsulebat ff. de re iu. an. bar.

o ¶ Rñdeo Si extraneus agit ad re feudi non vt feudū iudex ordinarius dz cognoscere. viō bal. in. ca. j. de leg. cor. An. bar.

p ¶ Exceptione. Nota qꝫ bal. sentit cōmunē opinionē ad. c. si clericus nō sufficit dicere rem eccl'e ad fūdāda iurisditōez iudicātis nisi summarie cognoscaꝰ sentit bar. in. l. ꝓscriptōe. c. si ꝓtra ius vel vtili pub. licz ꝓtra riū voluerit i l. ij. ff. si quis i ius voca. vide. d. an. ⁊. d. flo. in preal. c. si clericꝰ. anbar.

sed ipsius iurisditōnis: tunc nō potest cognoscere ne in causa sua cognoscat. vt notat Jnno. de fo. ꝓpe. ca. verū. ꝛ facit qō no. ff. ad munic. l. de iur. per Accur.

¶ Quero vtrum corā paribus hēat locum recōuentio sup re feudali? ꝛ videtur q̄ non q̄ pares habent iurisditionē singularem ꝛ limitatā. Jtem preter iure ciuilis regulas. Jtem iste cōtrouersie pertinēt ad diuersa capitula iurisditionū: ergo non habz locum ius accrescendi. ar. ff. de acqui. re. do. l. in agris. ff. de condi. ꝛ demō. l. mulieri ꝛ titio. ff. de bono. pos. l. sed cū patrono. Jn ꝺrium est regula iur̄. vt. C. de sen. ꝛ interlo. om. iudi. auc̄. ꝛ cōsequenter. ꝛ habuimus gl. ordinariam notabilem in. d. c. j. §. de contro. feu. apud pares terminānda. Nō ob. iura cōtraria: q̄ in eis agitur de magno preiudicio. puta de successione vel obligatione. Sed iurisditio non ꝓtinet magnum p̄iudicium: imo ꝓtinet fauorem: q̄ partes non habēt adire diuersos iudices. ar. in. l. j. ff. de quibus rebus ad eundem iudicē eatur. l. j. ¶ Et nota q̄ ois recōuentio auget exercitium iurisditionis etiam subsistendo verbi gratia si iudex qui non pōt cognoscere nisi a cētum libris. s̄. per recōuentionem recognoscat de qn quaginta. ideo enim ħ augetur iurisditio q̄ per hoc acquirit vnum gradum iurisditionis quem prius nō habebat. nā ꝛ si rex francorum acquireret vnum castrum paruum qō prius nō habebat dicetur augeri quodam gradu eius iurisditio. ¶ Jtem nota q̄ duplex est reuentio. quedā p̄iudicialis ꝛ obstatiua i qua prius ꝓceditur q̄ꝫ in principali. vt nota. ff. de inoffi. testa. l. papinianus. §. si filius. ꝛ. C. de ordi. cog. l. fi. ꝛ ar. C. qui accu. non pos. l. j. C. ad. l. fla. de plagijs. l. p̄ses. C. de adul. quoniam alexandrum. ¶ Quedam est recōuentio secundaria ꝛ simplex ꝛ cōpatibilis cū principali ꝛ de ista loquitur dicta auc̄. ꝛ extra de rescrip. dispendia. §. reus quoqꝫ. li. vj. ¶ Ex predictꝫ apparet q̄ licet reconuentio absorbeat originalez petitionem ꝛ ipsam perimat ꝛ extinguat q̄ non extinguat q̄ꝫtum ad iurisditionem etiam delegataꝫ. vt notat Jnno. extra de resti. spo. c. ex questione. quod est no. dignum ¶ Dubitatur tandem de aliquib⁹ alijs dubijs. primo vtrum vasallus possit agere ꝓtra dominum suum ad penam furti? ꝛ dicunt quidā q̄ nō ⁹ quia hanc petitionem reuerentia debet excludere. ar gu. s̄. de mili. vasal. c. j. ꝛ. s̄. in quibus cau. feu. amit. c. j. versi. commodo. ꝛ per Joan. and. in addi. spe. in titu. de actio. ꝛ obligatio. ꝛ solu. §. sequen. Alij dicunt ꝺrium q̄ non hz necesse venia petere. Dic q̄ aut in libello exprimit actōem furti. ꝛ nō ꝓcedit libellus Aut nō exprimit ꝛ ꝓcedit: q̄ videt agere certi cōditione generali que non infamat. nāq̄ꝫ ad infamiā magis inspicitur genus actionis q̄ꝫ genus cāe. vt elegāter no. in. l. certi conditio. in prin. ff. si cer. pe. ꝛ idē dico fiquis agit ꝺ sacerdotem suū parrochialē: vel contra eū qui leuauit eū de sacro fonte. ar. ff. de dolo. l. non dz. ¶ Pone q̄ vasallus ꝓqueritur de dominō qui ab ipo vasallo exigit seruitia nō debita vl̄ vltra solitum moduꝫ: qō remedium intentabit vasallus? Respōdeo officiū iudicis: negatoriam eī intentare nō pōt q̄ vasallus est. Sed ne qd exigat. s̄. modū. l. ꝓuidebit p̄ses ꝓuincie. vt. ff. de offi. p̄si. l. illicitas. in prin. ꝛ ar. ff. de var. ꝛ extra or. cogni. l. de vsu aque. et quod nota. ff. de reiven. l. j. §. per hanc. ꝛ insti. de act. §. preiudiciales. ꝛ per Jnno. in. c. cōquerente. de off. ordi. ¶ Quero pone quidā tertius prescripsit contra vasallū: tandē dns egit rei ven. directa ꝛ recuperauit feudū: demū vasallus agit ꝺ dominū ꝛ vult eum recuperare a dño: q̄ritur an possit: ꝛ est ar. q̄ sic. ff. de inof. test. posthum⁹. §. fiquis ex his. ꝛ qō no. c. ti. l. p̄ filium. nam cuꝫ dns ꝺ vasallum nihil p̄scripserit nec succedat in ius p̄scribentis nulla exceptione pōt dns se tueri. Et q̄ non succedat in ius prescribentis probo: quia vtile dominium p̄scribentis anihilat ꝓpt directū dnium euincentis. vt. ff. ad trebel. l. si heres.

¶ Jn contrarium videtur q̄ vasal. qui passus ē rē prescribi causam ingratitudinis cōmisisse videtur: q̄ alienasse censetur. vt. ff. de verbo. signi. l. alienationis. ff. de fundo dota. l. si fundus. Sol. fm pileū: vasallus tam negligens contra dominuꝫ agere non potest quia iuri suo renūciasse videtur. arg. C. ō his qui a non domīo. l. fi. ff. ad treb. l. facta. §. siquis bo. ꝛ quod no. in fil̄. ff. de neg. gest. l. si ego pileus. Facit id quod no. in simili. C. de pigno. l. vsucapi. ꝛ. ff. qui potio. in pig. habe. l. claudius felix. ꝛ. ff. de contrata. l. filium. §. sed cum exheredatio. ver. erit ergo. Dicas q̄ opi. Pilei est verior. ꝛ ista pulchra est questio quam prosequitur Joan. andre. in addi. in titū. de feudis circa. ij. col. Dns enim non potest cōuenire actione personali q̄ iam tradidit. nec ad patientiā q̄ illa est accessoria personalis actionis. vt. C. ō vsu fru. l. corruptionē. nec vtili rei ven. q̄ vtile dnium ē absortū per prescriptionē. vt. C. de prescri. xxx. annorū. l. siquis emptionis. ¶ Denuo quero vtrū dominus qui habet rei vendi. contra extrancū possessorem aduocet ab eo fructus quos ipse tertius possessor perciperet? ꝛ videtur q̄ non quia domin⁹ non habet plenam rei vendicētionem sed semiplene ius vendicandi: q̄ fructus pertinent ad feudatarium. Pro ꝛ contra facit quod no. ff. de rei vendica. l. fructus. ꝛ. ff. de condi. inde. l. indebiti. §. sed si nūmi. ꝛ i c. j. §. fi. s̄. hic finitur. l. corra. ꝛ dixi. s̄. an agna. vel filius. Considera hic vtrum vasallus qui non sepa-
rat fructus faciat fructus suos quolibet seperante. nam in vsufructuario habemus quod bo. ff. de vsu fruc. si fur decerpserit. ff. quibus modis vsufruc. amit. l. fi vsufructuarius messem. facit. ff. de vsufru. l. qui scit. §. si alieno. Sed certe licet non faceret fructus suos tamen veniunt in cōfessoria restituendi officio iudicis. vt. ff. si serui. ven. l. loci corpus. §. in cōfessoria. ꝛ videtur expressum. ff. si vsufruc. pe. l. pe. §. fi. ꝛ licet sua negligentia emphiteota caderet ab ipsorum fructuum petitōe non tamen hoc prodest dominо q̄ sunt percepti hic anteq̄ꝫ sint proprietati cōsolidati: videtur ergo possessorē a fructibus absolui debere. nam cum actor nō sit dns nisi nude ꝓprietatis ergo nullū ius hz quo ad fruct⁹. So. Roffre. disputādo determinauit istā questionē q̄ iste extraneus possessor qui nullū ius habet cōdēnet̄ ꝓprietario ad restitutionem fructuū nec possit opponere de iure tertij p̄sertim cum illud ius emanauerit p̄scriptione: quod verum puto q̄ aliquando inbeserunt solo ꝛ fuerūt ps dnij. vt. l. fi. §. pe. ff. que i fraude. l. fructus pendentes. ff. de rei ven. ꝛc. alias sec⁹. vt in proposito no. specu. de loca. §. nunc aliqua. vsi. ibi ꝛ habetur in dicto. §. si nūmi. per glo. ꝛ docto. in d. l. fructus. ¶ Quero ⁹ an vasalli possint ꝓrogare iurisditionem in alium q̄ꝫ in dnm vel in pares? glo. sentit q̄ sic per regulas cōmunes. nā prorogare iurisditionem est ius partium ꝛ non ius iurisditiꝫ. quia ē voluntarie iurisditōis ꝛ non contentiose. Jtem ex quo partem sunt concordes nulle sunt partes superioris in obstando. argu. ff. de re iudi. l. si conuenerit ꝛ. s̄. de controuer. feu. apud partes. c. j. ¶ Jn contrarium videtur quia quando iurisditio est reseruata alicui tanq̄ꝫ superiori inferior non potest causam declinare etiam prorogando. vnde dicimus q̄ si papa reseruat sibi iurisditionem velint nolint partes erunt sub papa vt no. de excess. prela. inter dilectos in nouella. ꝛ in. c. tibi qui gratiam de rescrip. lib. vj. per glo. ꝛ Archi. ꝛ in. c. cum. Ab. ferrarien⁹ de consti. per Jnno. quod verum puto si superior est princeps. secus si inferior a principe. nam tunc eo inuito videtur q̄ possit prorogare sicut ꝛ in arbitros ꝓpromittere: sed tutius est dicere vt omnis esset collusio q̄ domino prohibente non possunt per tex. extra ō fo. compe. ex transmissa. ¶ Quid ergo in domino ignorante? videtur distinguendum vtruꝫ habeat iu

q ¶ q̄ non. Vide q̄ nota. in. c. cete ex de iudd. An. barba.

r ¶ Probo Vide. ca. ad audientiaꝫ de p̄scrip. ibi gl. dicit ꝓtrariuꝫ vid̄ ibi Host. i summa ꝛ Jnnocen. ꝛ alios allego. ibi mlta. vide oīno. And. bar.

s ¶ Quero Vide Asge. in. l. j. ff. de iudi. ꝛ quod no. l. si qui ex cō sensu de epis. audi. vid̄ bal. in. c. ceterū de iudi. vbi tenz quod possunt prorogare vide ibi Jnnoc. ꝛ alios vbi tenet q̄ non vide lud roma. in. d. l. j. §. Et post operis. And. barba.

stam causam prohibitionis vel non: sed verius est fm Bar. q̄ nō possint q̄ agit̄ de ei⁹ p̄iudicio. vt notat Bar. ff. de no. ope. nūci. l. j. §. 7 post operis. 7 p doc. de iudi. extra in. c. coeterni. 7 si iudex ex ꝓroga tōe incepit cognoscere dño ignorante ipso tñ postea sciente dñs poterit eis p̄cipere sub debito fidelitatis ne procedant ampli⁹ cor̄ā ipso. naz vt eleganter ait Jo. mo. illa regula vbi ceptū est iudiciū ibi finiri dz tunc hz locū vbi nō fit p̄iudiciū alterius iurisditioni. vt no. ꝑ eū in. c. accusatus de here. li. sexto.

¶ Quero in quo loco pares debēt facere curiā siue sedē ꝑ tribunali? Rñdeo in loco more maiorū p̄fixo. vt. ff. de iusti. 7 iure. l. penult. 7 si non est p̄fixus 7 determinatus cert⁹ locus ipsi determinabūt locū cōgruū habilē 7 honestū ptibus nō suspectū. vt. ff. de arb. l. diē ꝓferre. §. si arbiter. Q̄ñ. n. iudices spāles nō hñt determinatū locū ipsi possunt determinare: q̄ loci designatio est q̄dā interlocutoria quam mutare p̄nt suo arbitrio dūtū ptib⁹ inotescat. vt. C quō 7 q̄n iudex. l. si vt ꝓponis. 7. l. p̄ses. Sūt enī q dā iudices singulares qui nō determinatū locū habēt: sed vbi inueniūt malefactorē ibi suspendūt ipm 7 isti possunt executionē suā facere ēt nō sedendo ꝑ tribunali. Si enī inueniūt latronē in siluis ibi faciūt eū suspēdi: certū est q̄ ibi non ē loc⁹ cōpetens tribunalis: 7 tñ ibi funguñ officio suo extraordinarie et de facto: 7 ita seruat cōsuetudo. Sz de iudicibus singularibus qui habēt iurisditionē ex p̄scriptōe in certas psonas: dicit Jnn. q̄ si p ꝓsuetudinē p̄scriptam ē ei cert⁹ 7 determinat⁹ locus nō p̄nt eū mutare: supple enī nisi de partiū volūtate q̄ ptes ꝑhit ꝓrogare iurisditionē de loco ad locū sine iniuria alteri⁹ iudicis. ar. ff. de solu. l. quero. Si aūt nō hñt determinatū locū: tūc Jnno. eqparat eos arbitris vt ipse notat extra de fo. cōpe. cū ꝓtingat. De duob⁹ autē iudicibus hñtibus cās collegatas dic q̄ p̄nt in procedēdo simul ꝓcedere: sed lata sñia nō debet de delicto eiusdē hoīs sepius queri. 7 sic obstat exceptō rei iudicate 7 nō litis pendētis. c. ꝑ hoc de hereti. lib. vj. in glo. notabi. De arbitris aūt iuris qui succedūt in iurisditōe iudicis ordinarij recusari p̄nt dubitari vtrū deberēt sedere ꝑ tribunali in audientia ipsius iudicis vel alibi. Puto tñ eos eligere posse locū humilē 7 idoneū sicut p̄nt arbitri simplices qui nō habēt ptorium. ff. de iudi. l. si locus. 7 adde q̄ notat. C. de sen. 7 interlo. om. iudi. l. cum sñiam. vbi gl. q̄ iudices boñ. 7 alij pticulares iudices nō habētes certā 7 deputatā sedē p̄nt ferre sñiam in domibus eorū vel in alijs publicis 7 honestis locis q̄ noti iudices etiā deputati p cōe bononie inter fifcū 7 priuatū nō habēt certā sedē: 7 tñ iudices sunt. vt no. C. ō sentē. q̄ sine certa quāti. l. ij. ¶ Quedā sunt etiā ciuitates ita pue q̄ nō hñt tribunal cārū vt ciuitas lune in lōbardia. vt. ff. de excu. tu. l. q duas. §. decē. ¶ Ciuitates enī ꝓsumpte a mari vel alia infectione habēt dignitatē 7 nomē dignitatis: 7 tñ de facto nō habēt sedē suorū antiquoz magistratuuz. ¶ Nota q̄ ois qui iurat sicut nō iurat ꝑ deū ita nec iurat ꝑ iperiū: itaq̄ ab oi iuramēto fidelitatis excipit̄ ip̄erator q̄ princeps mūdi ē: 7 vt ita dixerī corporalis mundo de⁹. ¶ Sed pone q̄ expresse iurat ꝓtra ip̄eratorē 7 ꝑ oēm hoiem. Rñdeo non vz iuramentū: q̄ est dolus expressus 7 ꝑ legē 7 ꝑ bonos mores ē prestitū. vt. C. de legibus 7 cōsti. l. non dubiū. 7. l. iurgen. §. p̄tor. ff. de pac. 7. c. non est obligatorij de re. iuli. vj. Sed pone q̄ iurauit ꝑ oēz hominē excepto q̄z ꝑ ip̄eratorē Karolum quartū quo mortuo successit in ip̄erio latislaus eius filius ip̄erator modern⁹: nūqd iste dñs latislaus videt̄ nominatim except⁹: 7 videtur q̄ nō: q̄ nō solū fuit expressum ꝓprij nomen sed etiam tēpus. ff. de libe. 7 posthu. l. gallus. in p̄. 7. l. titius. §. lucius. arg. in. c. abbate. de re iudi. li. vj. ¶ In cōtrariū videt̄ q̄ ipsa dignitas 7 nō perso-

na ē cā finalis exceptōis q̄q̄d ergo adijcit̄ dignitati videt̄ adiectū cā demōstratōis. ar. ff. de le. ij. l. q̄ō principi. vt. C. de post. here. insti. l. ij. quod est cert⁹. Quero vtrū sicut debeat excipi ip̄erator ita dz excipi rex: puta dñs rex frācorū qui sup oēs reges est? Jmperatorē enī semp excipio q̄ tāq̄z stella matutina i medio nebule meridionalis iminet. Rñdeo sic cū sit dñs iurantis 7 cius cui iuratur 7 quo ad suos subditos ipse sit in regno suo tanq̄z quidā corporalis deus. nō tamen per hoc dico q̄ ipse sit alter ip̄erator. q̄ vnū est imperiū. vt. ff. de ori. iu. l. ij. §. proinde cū esset ibi dū dicit: 7 necesse esset reipu. ꝑ vnum ꝓsuli. nā 7 si deus vnū angelū eximeret a sua ptāte suppofito q̄ hoc posset: nō tamē ille angelus eēt deus. Jta excepto vno rege ab imperio nō tñ ille est ip̄erator. 7 ponit specu. de feud. §. ij. ver. xv. ¶ Pone q̄ qs iurauit fidelitatē ꝓtra oēm hominē 7 ꝓtra seipsum nūqd teneāt iuuare dñm ꝓtra seipsum? Rñdeo si iurās hz malā cām teneāt ex iuramēto fidelitatis. Secus si bonā. ar. l. vlti. C. de nō nu. pecu. 7. ff. de verb. obli. l. venditores. 7 vide. §. hic finit. l. cor ra. c. j. §. fi. cū ibi no. ¶ Quero quid si iurauit fidelitatē ꝓtra oēm hominē excepto se: vtrū videat̄ excepisse filiū 7 vxorē: vt sic exceptio aliquid operetur? Rñdeo nō: q̄z q̄ō tacite inest si exprimat̄ nihil operat̄ augmenti vel diminutionis: i quo dic vt. ff. ad turpi. l. j. §. suspecti. 7 in. l. illud. C. de saeros. ecc. 7 in. l. si stipulatus fuero p te. de ver. ob. 7 in cle. exiuit de paradiso. de verbo. sig. in. §. cūq̄z natura termini restrictiui. vbi tex. no. ad hoc. Et si querat̄ quid ē illud q̄ō tacite inest? Rñdeo tacit⁹ intellect⁹ ꝓtractui accōmodat⁹ a natura act⁹. vt. C. de fideius. l. non recte. 7. ff. mādati. l. qui mutuam. §. non ideo.

¶ Que sint regalia. Rubrica.

¶ Jd est res 7 iura precipua regis vel ip̄erij seu fisci romanoz vel cuiuscūq̄z regis q̄ in regno suo est monarcha: licet imperatore minor ambitu circuli sicut scaffa est minor nauis. vt. ff. de cuic. l. scaffaz. 7. l. vltima. ff. de fun. instruc. Est enim princeps equidē solus dñs sui territorij 7 maris sibi subiecti. Territorium non est aliud q̄z terre spaciū minutū 7 armatū iurisditione. Jn mari autē non dicit̄ territorium: nisi forte habito respectu ad alueū maris. Sed dicitur districtus. i. aque spaciū seu latitudo si militer munita iurisditione 7 ip̄erio. vt. c. vbi periculū. de elec. in. vj. Dicamus ergo de istis regalib⁹ ꝑm ordinem littere.

Regalie. Nota ergo q̄ regalia ad regem pertinēt: ita q̄ non ad alium nisi ex regia ꝓcessione vl̄ largitate ptinent infrascripta videl⁹ archimādia q̄ō ē nomē gabellarū: vel licētia faciendi arma: vel quedā militia questuaria reseruata imperatori: vel auctoritas: puta faciendi admiragliū in mari vel in terra ducē exercit⁹: vel aliquid q̄ō a solo ip̄eratore cōsueuit ꝓcedi. argu. ff. de his q̄ no. infami. l. atlethas. §. designatores. Jtem vie publice dicūtur regalia. Et que dicantur vie publice 7 que priuate habetur. ff. de quid in loco publico. l. ij. §. p̄tor. Jtem omnes portes ad regem pertinēt Et quis dicatur portus habetur. ff. de verbo. sign. l. portus. Jtem oia flumina nauigabilia 7 alia ex q̄bus nauigabilia fiunt. ff. de flu. l. quo minus. Et h̄ ponit And. de iser. de molendinis 7 vsu aque ꝑ medium p̄dioz meorū in flumine nauigabili decurrentis: 7 recitat opinionē cōem: v remittit ad Roffre. iti. ne quid in flumine publico ripa ve eius fiat. §. fina. Jtem ripe fluminū publicorū. i. ripatica q̄ soluunt trāseuntes ꝑ naviculā de ripa ad ripam vbi est de ꝓsuetudine. ¶ Quid de alueis fluminū publicorum? Quidā dicunt q̄ aqua ē cōmunis: alueus vero non dic vt notat Cy. ff. de rerum diui. l. quedaz

¶ Dicitur. Vide gl. in. c. petitio. ō iureiurā. vbi late dixi vide bal. i. l. cū acutissimi. C. de fidei. vbi latissime dixi vide bal. in. c. j. de noua foz. fidelita. bal. in l. petitioné. C. de aduo. diuer. iud. An. barba.

¶ At not. ē notabilis. limitatō ad. l. vbi ceptuz. ff. de iudi. vi de alia ꝑ bart. in l. si sepulchrū ff. de sepultu. vio. An. bar.

1 ¶ Jn lec. Adde q ille q est in portu nõdũ é in vbe. ō au. ⁊ ar. le. l. siquis ita.
2 ¶ Odof. Et. ſ. ō pace iuramẽto fir. in. c. j. §. quẽticulas. ⁊ q feuda. possunt in c. j. in ver. extra quero. vbi dixi. in. §. q de feudo. Jtem theolonia ⁊ littera exponit quid é dictuz theolõia. i. vectigalia: ⁊ dicuntur a tollo tollis q tollũtur a transeũtib⁹ rõne soli publici. vt. l. j. ff. de publica.
3 ¶ Fraudare. An sit licitum fraudare gabellas. vide bal. in. l. veluti. ff. de iusti. ⁊ iur. in. ij. colũ. ibi ius passagij. an ius colligẽdi pedagiuz sit reale vl̃ psonale. vide bal. in. l. a pcuratore. C. mandatz ppõdera An. bar.
3 ¶ Per accur. Sed pone q aliqs nobilis habz ius passagij ex puilegio pncipis nũqd idez sit ac si pscripsisset. Dic q sic. ar. ff. de le. iij. l. pr. §. qui deciz. ⁊ quod notat Ja. but. ⁊ Bulliel. i. l. j. C. de eo q ꝓ sua iurisdi.

in lec. 4 ¶ Extra no. q pedagiũ p securitate prestatur. vñ q soluit pedagiuz nõ põt capi p represalijs. dicit Odof. C. ne filius p pa. in auc. habita. vbi oio vide p Odof. 5 ¶ Queritur vtrũ illi q emũt a cõitatib⁹ terrarũ tuscie ⁊ lõbardie ius colligẽdi pedagia possint licite emere: ⁊ vtrũ sit dol⁹ malus ea fraudare 3 ita q in foro cõsciẽtie vere iusticie teneãtur fraudates. Foz eñ ꝓscie ⁊ vere iusticie idẽ cẽ arbitroz: ⁊ vr̃ q taliũ vectigaliũ ⁊ similiũ interdictũ fit ꝓmertiũ: qz sũt cesaris vt ff. ⁊ tã illi q emũt q̃z q vẽdũt sũt malefidei exarctores ⁊ furtũ cõmittũt qz a trãseuntibus rẽ alienã intercipiũt: qõ nemo põt nisi pnceps. nã vt hic ōz regalia sunt. So. dicenduz é q quedam sunt ciuitates q̃ hoc hãbẽt ex priuilegio ⁊ tunc pñt vti sed nõ habuti priuilegio. Quedã habent vt qui dã assierũt ex pace ꝓstantie: ⁊ idẽ fm Jac. butri. Que dã nituntr ex prescriptiõe seu ppzie loquẽdo ex ꝓsuetudine: ⁊ tunc aut est pscripta tãto tpe q eius cõtrarij memoria hoiz nõ existit: ⁊ idẽ qz talis cõsuetudo equipatur priuilegio ꝓcesso a pncipe ex certa scia. vt extra de vb. sig. sup quibus. §. pterea. ⁊ nota in spec. de cã pos. ⁊ propzie. §. qz vero ver. quid de colligentibus pedagium. Aut est consuetudo minoris tpis ⁊ nõ sufficit: tum qz via publica nõ pscribitur: tũ qz talis consuetudo a lege dãnatur. vt. ſ. de pace iuramen. fir. §. illicitas. tũ qz nõ hz cãz ꝓtinuã. naz nõ sp hoies trãseunt qui pedagiũ soluãt. ar. ff. de serui. vr. pdio. l. foramen. Sed Bar. dicit q aut pscribit contra aliquẽ qui hz ius colligẽdi: ⁊ tũc pscribit lõgissimo tpe: qõ intellige sine ti. fz cũ ti. sufficeret pscriptõ lõgi tpis. vt. C. de pscri. lõ. temp. l. fi. nã ista prescriptio nõ est iuri ꝓtraria qz ius iã formatũ est ⁊ in esse deductũ: ⁊ vt ita dixerim de puplico factũ est priuatũ: nec requirit scia alteri⁹ q̃z illius qui prescripserat. Scia eñ transeuntiũ ideo non requirit: qz nõ ōz ꝓtra eos ,ppzie prescribi cum nõinterſit eozũ cui soluã t. facit qõ notat Jnno. extra de maioz. ⁊ obe. inter quattuoz de resti. spoli. c. olim el tertio. ⁊. d. c. cõquerẽte. tum etiã qz si prescriberet ꝑ eos pscriberet ꝑ icertas psonas: ⁊ sic certa scia ipossibilis cẽt haberi. Aut volo ius de nouo formare ⁊ pscribere ꝑ libertatẽ trãseũtiũ ⁊ tunc requritur tẽpus cui⁹ ꝑij memoria nõ existat. non tñ opoz tet probare de certa scia principis qz tunc ipm ẽ certum scire lz in cõfuso ⁊ in gñe. vt. ſ. dixi. ¶ Et not. q in primo cãu pscribit quasi ꝓfessoria ꝑ q̃si cõfessoriã sz in cãu scõo pscribit quasi ꝓfessoria ꝑ negatoriã qz ꝑ dños: ⁊ facili⁹ est pscribere ꝑ ꝓfessoriã q̃z cõtra negatoriã. ff. de vsuca. l. seqtur. §. si viã. ⁊ vide de negatoria que a trãseuntib⁹ intẽtat. ff. de cõdi. ⁊ dmõ. l. quibus diebus in pn. p accur. 5 ITEM AD MONETE. i. auctas faciẽdi monetas publicas. An. ō iser. querit hic de his qui faciũt alchimiam ⁊ dicit q si impẽdit tm̃ p tãto: ⁊ tale p tali sine aliqua falsificatione forme vel materie nõ punit alchimista qz est ars pspicaci ingenio iuenta: ⁊ tanq̃z a philosopho. Sup hoc ẽt ꝓsuluit dñs Oldr. 6 in ꝓsilijs suis ⁊ loqt Jo. an. in addi. spec. in rubrica de crie fal. ¶ Jtẽ pene maleficioz fiscal. sunt regis. C. de mo. mul. l. multaz. Jtẽ bona vacãtia. vt. C. de bo. va. l. j. li. x. Jtẽ turpia lucra que ab indignis extorquẽtur. vt. ff. de i offi. testa. l. papi. §. meminisse. Jtẽ bona ꝑbẽtiũ incestas nuptias vt in auc. de incest. nup. in prin. col. ij. et idẽ si ꝑbit incestũ sine nuptijs: qz magis delinqt. ar. in auc. de resti. ⁊ ea que parit. §. fi. col. iiij. ¶ Jtẽ bona oia ꝓfiscatoz. vt. C. ad. l. iul. de vi. l. si tutoris. ff. ō capi. dimi. l. tutelas. §. si libertate. ¶ Jtẽ oẽs reddit⁹ plaustroz ⁊ nauigioz qui redigũtur in publicuz ⁊ quecũq̃z ,ppter talẽ cãm incidũt in ꝓmissum. vt. ff. de publica. l. cõmissa. ⁊. ff. ꝑ sol. l. cũ duob⁹. §. idẽ rñ dit. ¶ Jtẽ collecte siue sint ordinarie siue repentine p Bar. in. l. actoz in prin. ff. de re iu. ⁊ lz glo. dicat q collecta é munus qõ iponit psone ,p rebus. vt. ff. de mu. ⁊ honoz. l. rescripto. §. fi. tñ An. de iser. dicit hic q si sunt ordinarie collationes q̃ idem est dictum q indictões que sũt mun⁹ patrimoniale: ⁊ istud ,pdest scire ,ppter id qõ notat ibi By. l. vtz ad eas soluendas teneãt nõ subditi qui ibi hñt possessiones. nam ad munera patrimonialia oñs tenent. C. imu. ne cõce. li. x. l. fi. ⁊ vide quod nota. in. c. si peruenit. eẋ de imu. eccle. in nouella⁹. Sic ad soluendũ passagiũ ,p rebus tenerent qcunq̃z trãseũtes imo maxime colligũtur a non subditis. C. loca. l. pe. §. nauẽ. Jtem ad regẽ ptinet potestas creandoz magistratuũ. vt in auc. de feu. ciui. col. iij. p totum. nã oĩs iurisditio ⁊ districtus apõ pncipé est: ⁊ oñs iudices a pncipe administrationẽ accipe debẽt: ⁊ iuramentũ pstare q̃le a lege cõstitutũ est etiã post pacẽ ꝓstantie. vt no. ſ. de pace iuramẽ. fir. §. iudices. in glo. que incipit: ⁊ ita notat. Jtẽ oñs insule pncipis sunt. vt. ff. de iudi. l. insule ff. de publica. l. cesar. Jtem oĩa palatia deputata i ciuitatib⁹ ,p iusticia exhibẽda. Jtẽ oĩa bona cõmittentiũ crimẽ lese maiestatis: ⁊ reliqua hic in tex. cõtenta. ¶ Ultimo nota q si papa facit aliquãdo regẽ: omĩa ista q̃runt regi quasi specialiter ꝓcessa. Jtẽ lz oẽs iurisditões sint regis: tñ non oẽs iurisditões sunt meri imperij. Et an iurisditões pñt vendi: vide. ff. ō publica. l. cotẽ. p bar. ⁊ ,pbat hic q nõ qz pncipis sunt ergo vendi non pñt de iure romano loquẽdo. arg. ff. de leg. j. l. apud iul. §. fi. ⁊. ſ. de le. corna. c. j. §. ex eadẽ l. Similter in terris ecclesie omĩs iurisditio ⁊ omnis districtus est pape. ⁊ ab alio q̃z a papa emi vel cõcedi nõ pót. ff. qõ vi aut clã. l. ,phibere. §. plane. Dñs An. de iser. in isto. c. multũ extẽdit se: fz qz nimis ẽ ,plixus in vbis poti⁹ q̃z in sentẽtijs nõ curo occupare mẽbra nas. ar. C. de ap. ampliozem. §. in refutatorijs. ⁊. l. j. ff. quod me. cau. in glo.
¶ Quod testes sunt necessarij ad probandum feudi ingratitudinem. Rubrica.

7 ¶ Oldra. Vide eũdẽ oldra. ꝓsilio. lxxiiij. de peni. c. j. de sortileg. vbi refert old. ad lr̃am oldr. ⁊ io. an. i spe. de fal. in rub. modernos in c. ij. ō sortil. p beatũ thomã. ij. q. lxxvij. ar tic. ij. an. bar. 8 ¶ Jn novella. Et aduerte qz indictiões q̃q̃z ponũtur personis ,p rebus vt plene no. i l. indictões. C de incol. li. x. ⁊ ibi nota. ⁊ i rub. C. ō indictionib⁹. Et in illo nõ ōz poſe ꝑponi forẽſi b⁹ sicut nec ꝑt collecta vl̃ aliud munꝰ pri moniale qõ ꝑponit psone ,p rebꝰ vt p bar. in. l. j. C. ō muli. ⁊ in quo loco li. xi. q̃ ergo collecta eg paraf idictiõi solũ opat q ō ex ordinarijs fit ordinariũ. vt in. d. l. j. ⁊ i dictio p bar. ⁊ in. l. bi qui ō iure imu. ⁊ in d. l. j. ad fi. de mu. ⁊ in q̃lo. dixi lati⁹. C. si ne cẽſu vel re. in. l. fi. ⁊ p arc. in. c. j. de imu. eccle. lib. vj. ⁊ spec. in ti. de cle. ꝓiuga. §. j. ver. ad hui⁹.

Imperatoz Hẽricus: augustꝰ vniuerso pplo. Si vasallꝰ ⁊c. Ad ,pbãdũ ingratitudinẽ delicti qnq̃z testes reqrunt idonei opinionis integre ⁊ manifeste ,pbãtes. h. d. ¶ Glo. dubitat vtrũ istud capl̃z sit de corpe feudoz an sit extravagãs. Sz. ſ. de capi. q cu. vẽ. c. si voluerit gl. recitat

¶ Repellit oīno. Tene mēti ⁊ adde qō statutum requirit testem sūme ⁊ integre opinionis infamis infamia facti nō pōt testificari idē dic si requiritur quod sit optime opinionis vt est tex. nota. in. l. siquis ex signatoribus ff. quēad. testa. ape. ⁊ ibi notāt qz sic ibi dicūt doctores qō si illa publicatio fieret corā infami ifamia facti nō valēt qz nō ē optime opinionis facē tex. notabilis in auc. de her. ⁊ salu. j. §. sci mo vbi testes ad ꝓficiēdum inuētariū dñt ee optime opiniōis ergo ex cludit quocū qz mō qs sit infamis facē tex. in auc. sz cū testator. C. ad. l. fal. vbi reqrit qz sit bōe opi. facit tex. nota. in. l. pupillarz ff. de popula. actio. vbi intēdās actōnē popularē dz esse integre opinionis ⁊ gl. excludit infamiā p illum text. facē tex. nota. in. l. testiū. C. de testi. vbi ptz ꝛc. vt ibi dicitur ⁊ postea regrit qz testes sint summe ⁊ integre opinionis ⁊ sic excludit ifamiā facē tex. in. l. ꝗsitū. ff. ō testa. in vbo integ. fructus qz no. facit tex. in l. fi. C. de secū. nup. vbi nō ō ferē iuramētū ad pbāda ingratitudiné et an qñ statutū regrit qō dz pbari p testes optie opiniōis debeat hoc articulari vide d. frācis. de rāpo. in auc. sed cū testator ad l. fal. vbi sup hoc ꝙsulunt et d. io. de ligna. vti ffert ang. in. l. j. §. fin. ff. quēad. testa. a periā. ⁊ ibi vide. d. meuz de imo. ⁊. l. siqs ex signatoribo pal. ⁊ an possit testificari i famis ifamia facti vide que notaui in text. l. cassius. ff. de fena. Et qd si ōttuor testes

istud. c. ⁊ concludit qz si istud. c. est lex standum ē verbis legis. Si autem nō est lex sufficiunt duo testes. Quotiens igitur de aliqua extrauagāti dubitatur: melius est in dubio iuris scripti regulis deseruire. vt extra de fide instru. c. pastoralis. ⁊ de isto. ca. feci verbum in. l. j. C. de sacrosan. eccle. ¶ Sed an sententia lata pro vel contra sit ipso iure nulla: dic vt notat. Barto. ff. de re iudi. cū prolatis. Ultimo colligе ex isto text. ibi dum dicit integre opi. qz infamia facti hos testes qui producūtur ad probandū ingratitudinem repellit oīno: * qz text. dicit integre opi. Infamis autem non potest dici integre opi. vt. ff. ō eden. l. siquis ex argentarijs. §. j. ¶ Quero quid si tempore dispositionis erat integre fame postea vero infamis factus est vel econuerso quid iuris? Respōdeo inspicit tēpus quo tulit testimoniū. vt. ff. ad carbo. l. iij. §. cāe. ⁊ ad hoc facit qō no. C. de testa. l. j. in gl. s. qñ. ⁊. ff. de infa. l. furti. §. j. Intelligo nō solū tempus iuramenti: sed depositiōis. nec solū tēpus depositionis sed iuramenti: quia ex vtroqz simul et nō ex quolibet per se fundatur fides testimonij. Et licet dicatur qz depositio trahat ad tēpus iuramenti: vt not. in. c. j. de offi. dele. in cle. illud ē verū quo ad implicitam probationem. arg. de here. insti. l. asse toto. quo ad explicitam ꝓbationē. ff. de testa. l. heredes palam. §. sed si notaui. ⁊ per Jo. an. in. c. presentium de testi. li. vj. in nouella. Vel illud est verū solēnitatis respectu: non respectu veritatis de qua fine depositione manifeste liquere nō potest. Porro testimoniū debet esse manifestatio veritatis vt hic in aduerbio manifeste. ⁊ probatio clara esse debet: vt no. ff. depositi. l. j. §. siquis argentū. ff. de vē. in posmit. l. j. §. fi ca. extra de ꝓba. c. pūtia ex de suc. ab intesta. c. cū dilectus. *

¶ De notis feudorum. Rubrica.

¶ Idest de quibusdam notabilibus ⁊ quasi regulis in materia feudorum.

Notandum. Quia moris ē in fine libri supponere regulas ⁊ aliquas cōclusiones: iccirco auctor huius operis quasdam notulas ⁊ regulas elicit concludendo p ea terminās opus suū. ⁊ quicqd h cōtinet formaliter habetur. ſ. de capitulis extraor. ⁊ alteri us cōpilationis feudorum. c. notandū vsqz ad. §. illud quoqz curiali. qō est in eodē. c. Nota ergo qz ille qui habet feudum de camera seu de caneua nō pōt petere istos panes ciuiles nisi prius ere alieno soluto. Itaqz creditores tali feudatario pferūtur. Nota in tex. ibi EXPELTANDUM. qz id quod differt nō ꝓpterea absorbetur: ⁊ iō qō nō debetur nūc debet cū se facultas obtulerit. C. de fideicō. li. l. liberti. Ān qñ camera abūdabit soluet ēt ꝓ preterito tpe: ⁊ in oībus annuis prestationib⁹ vel mēstruis se referētibus ad aliquā rem ex qua pcipiūtur idē dicimus. nā qō deficit vno anno supplet ex alio. vt ff. de vino le. l. ex co. ⁊. ff. de annuis leg. l. legatuz. §. vini falerni. ⁊. ff. de verb. ob. l. inter stipu. §. sacrā. ⁊. pro quo. etiā si esset vna tm̄ prestatio ex aliquo corpore ex fructibus alicuius corporis vel redditibus alicuius vniuersitatis fienda cū certi tpis de terminatione nō fieret tunc suppletio ex sequētib⁹ annis sed consumeretur stipulatio quia res que in stipulationem deducta est in rerū natura nō est nec erit. vt ff. de vino lega. cū certus numer⁹. ⁊ hoc si sunt aliq sint integ. opinionis. ⁊ vn⁹ non an illi eū sustentarent. vide qō nota in. l. si quis ex argētarijs. §. j. ff. de edē. vide tex. in. c. j. de ap. in vbo idoneos. ⁊. vide tex. c. in litteris. ⁊. c. lz vniuersis de testi. in vbo ꝓbate vite. vide texuz l. capitaliū. §. fi. in vbo integ. fame. ⁊ vide tex. in. c. qz verisimle de ꝑsumptio. vbi in casu illius. c. dz articulari de bonis ⁊ honestis testibus. ⁊ vide tex. i. l. j. in pnci. ff. de vē. inspic. ibi ꝓbate artis ⁊ fidei. Et ad de ad ꝓdicta tex. l. cris. C. q accusa. si pos. vbi tex. dicit qz dz eē integre extimatiōis ille q vult accusare: sz clarūz est qz infamis infamia fci pōt accusare vt tenuit gl. in. l. q accusare. ff. ō accu. ⁊ docto. in. c. j. de accusa. ḡ nō est verū istud dictū bal. qz satz dē integre opinionis quo ad testificanduz ex quo ē infamis infamia facti cogita qz ē noua ꝓsideratio ⁊ viō. d. abba. in. c. fi. de test. vbi pulchre logtur ⁊ qō ibi dixi An. bar. ¶ Dilectꝰ Ex his deciditur vtruz testis q fine iuramēto falsuz deposuit tenetur pena falsi testz. ⁊ videtur qz nō qua si deficiat substātia testimonij. Ricar. malū. ⁊ Jo. an. dicit qz iuramētū nō ē de substātia testimonij cū possit aptibus remitti: ⁊ sic nō tenetur pena falsi testis. vt p Jo. an. in. c. nō est sine culpa in mercu. ⁊ dixi. C. de sacro san. eccle. l. j. a ¶ Glo. tm̄ Nota ꝓ glo. in l. in pdēnatiōe dereg. iur. gl. est ꝓria i. l. generalr. C. ō reuocā. dōa. vide ibi Lynuz ⁊ doc. in. c. fi. de dona. Tu

verba taxatiua. Si em̄ apponeretur fūdus gratia solius demonstratōis tunc aliunde solui deberet. vt. ff de ꝙtraben. emp. l. fi. §. fi. ⁊ est glo. nota. de vsufruc. l. hactenus in glo. que incipit. s. vsufructuario. que allegat optimas. ll. fm Pe. ⁊ Bar. qui ita notāt in. d. §. sacramenta. ⁊ Ly. C. de dona. l. siquis argentum vbi oīno videas. ¶ Quero quid vult dicere littera ibi. NON EQUAM ꝛc. Respōdeo vult ponere quādam similitudinem de marito ad dñm. nam sicut maritus non tenet nisi inquātum facere potest ō ducto ne egeat: qz iniquum est eū videre egētem quē prius habuit in coniugem: ita per similitudinez quādam dz dici in domino. SIVE LAEDERA quasi innuat tex. qz etiam si expresse paciscereturcōtrarium: nō valeret ☉ctus. argumē. ff. solu. ma. l. alia. §. eleganter. ⁊. ff. de peculio lega. l. si peculiuz. §. ⁊ si fuerit. Sed nunquid idem erit si dñs dat mihi in feudū certum fundum: vt non tenear nisi quatenus facere possum? Respondeo non erit idem. ar. ff. de re iudi. l. nēsenius. §. fundum. sed ibi agebatur reali. Certe ego dico qz etiam si personali actione de dote agere tur ad spēm datam in dotez non fieret eris alieni deductio ex quo concludo in qōne ꝓposita dñm pcise teneri. Sed cur aliud est in camera qz in feudo? Rñdeo qz camera est quid vniuersale sicut mensa ⁊ negociatio ⁊ ideo augmentū ⁊ diminutionem recipit. vt ff. de leg. ij. l. cū pater. §. mense. ff. de pig. cū taberna. Fundus aūt in sua integritate pmanet nec ei e alieno in sua substātia minuitur. Glo. tm̄ que est. ff. de regu. iur. l. in cōdemnatione indistincte dicit qz vbi rōne psone daf priuilegiū vel rōne ☉ctus: vt in donatione nō tenet quis nisi inquātuz facere pōt. dz ergo ei dimitti vñ viuat: qō bñficiū hz retinēdo vt nō hret petendo: qz donās a donatario alimenta nō petit ⁊ tm̄ p alimentis retinet qō donat. glo. est ibi singularis quam quidam dānant per id quod nota. in. l. fi. C. ō reuo. do. vbi de hoc per Ly. Sed si tu bene cōsideras glo. est vera qz directe nō possunt peti alimenta reuocabitur tm̄ donatio qz donatarius est ingratus loquor in simplici donatione.

Quot autem pares Nota. h qz tūc pares debent interesse inuestiture subaudi noue quotiens dñs hz pares: qō puto intelligendū in cadē ꝓuincia Sed si nō hz pares pōt vasallus igredi curiā etiā nō p pares ⁊ tenet inuestitura. hec notula sumpta est ex tex. s. qui testes sint nec. ad ꝓban. inuesti. c. j. ⁊. s. qd sit inuesti. c. j. in pnn. v. si vero inuestitura. NOS ALIQUOS. vide. ff. de vsu. l. sciendum. PLURALIS LOCUTIO. Nota qz plures dicuntur duo vel tres: ⁊ hinc sumpta est regula iuris canonici. Iste aūt text. sumptus est ex. l. vbi numerus. ff. de testi. ⁊ extra de testib⁹. c. in omi. ⁊ ex de testamētis cū esses ꝛc.

Item sciendum Nota hic qz ille q hz rē cōem cuz alio pōt de pte sua inuestiturā facere: ⁊ qz inter vasallum ⁊ ꝙsortē ꝓprietatis pōt fieri diuisio tā in iudicio qz extra qñ vasallus hz ius agēdi ⁊ defendēdi excipiendi ⁊ replicandi vt in. c. si vasallus de suo si de feudo fuerit cōtrouer. ⁊. s. de cōtrouer. inter vasallū ⁊ aliū c. j. Sed quid vult dicere littera: dū dicit vt adequatio pcurrat vsqz ad. xl. annos. Respondeo adequatio exponitur: id est ipsa diuisio vel petitio diuisionis per quam adequātur habentes rem communem quando diuidere volunt. vt insti. de of. iudi. §. familie. cum. §. sequenti. ⁊. C. cōmuni diuidūdo. l. penul. Illa ergo res dicitur proprie diuisibilis cuius par-

pōdera meli⁹ glo. in. d. l. in cōdēnatiōe vide q̄ dixi in. d. c. fi.
b ¶ Duto. Et sic bal. tenet glo. in. l. j. Tu vide ang. in. l. q̄ in aliena. §. interdū. ff. de acq. here. bal. in. l. nō aliter. ff. de adop. ⁊ in. l. ij. ff. si ex noxa. cā aga. ⁊ qō notat in. l. sciēdum. ff. de vb. obl. bal. i. l. iusiurādi. C. de testi. si reperit talis testis iurat an p̄sumatur vide qō nota. in. l. actor. ff. rez ra. ba. bal. in. l. j. C. de manu. vidi. vide ang. i l. pupill⁹. ff. q. mo. pign. taci. cōtra. vbi. dic̄ si in instr̄o ōr ō alienatiōe p̄sumit̄ interuenisse decretuz gl. é not. in. d. l. j. ⁊ l. sicut. §. ñ vī. ff. q. mo. pig. vl hypo. solui dicit q̄ si in istr̄o dicat testis iurat⁹ p̄sumit̄ interuenisse iuramentū glo. é aurea ſm euz in. d. l. j. ⁊ vide bar. q̄ vī tenere illā gl. in auc̄. si qs in aliquo. C. ō edē. saly. in. d. auc̄. si qs in aliquo. ⁊ dñs abbas. ⁊ alij. i. c. alteri⁹ de test. ludo. ro. ⁊ alij in. l. sciēdū de vb. obli. vide d. abba. ꝓ filio cxxviij. vbi al legat glo. d. l. prime. bal. in c. iur auit aliaſ i. c. post cessiones de pba. ⁊ bal. in. c. sicut ō re iudi. ⁊ vide ibi abbatē. An. barb.

tes possiunt adequari. Itē vult dicere lr̄a q̄ iudiciū cōi diuidendo qō dat̄ feudatario vel ō feudatariū non finit̄ minori spacio. xl. ānorū: qō est spāle in feudis. Nā in alijs p̄scribit̄. xxx. annis: nisi sit actio p̄petua in iudicio. vt. C. de an. ex. l. patria ſm Pe. de cer. Itē nota hmōi diuisiōis iudicē eē magistrū: vt hic in verbo p iudicē. Et an iurisditio possit diuidi vide in spe. de feu.

Item heres Nota q̄ heres tenet̄ habere firmū factū defūcti cōcordat. §. qui fuc. tene. ca. j. ⁊ ff. de iure do. l. si ego §. j.

Itez eadem lege. Nota q̄ iuestit⁹ eadē lege ⁊ eodē iure dr̄ rē habere qūo habebat inuestiēs: qa qui adminiculo alteri⁹ vtit̄ dr̄ vti cū sua cā suisq; vtijs. vt. ff. de reg. iuris. l. qō ipsis. ff. de acq. rerū domi. l. traditio. de acquirēda pos. l. pōponi⁹. §. cuz qs ff. de act. emp. l. in vēditione. ff. de manumissione. l. gaius.

Item inuestitura. Nota hic q̄ possessio ⁊ inuestitura p̄t trāsferri ⁊ acq̄ri p̄ se ⁊ p̄ nunciū. Adō q̄ro qñ p̄ nūciū vtrū interueniat h̄ fictio aliq̄: Guil. dicit q̄ sic. ff. de pac. l. ab emptiōe. Bar. dicit ōrius p̄ l. certe. §. si procuř. ff. de preca. ⁊ facit extra de p̄ben. c. accedens. ⁊c.

Iccirco pares. Nota h̄ rōez quare pares debēt interesse: quia non est suspicādū de paribus q̄ testificentur p̄cio precib⁹ odio vel amore: ⁊ iō nec de hoc eos interrogandos puto nec iuramēto eorū hoc esse de necessitate exprimendum.

Si instrumentuz. No. h̄ q̄ si instrumētū feudi dicat̄ falsuz nō fit acerrima idagatio: sz defert iuramētū vasallo. qō ītelligo nisi instr̄m sit apte suspectū. vt. C. de p̄ba. l. iubem⁹. Dicit Pe. de cer. q̄ primo cāu examinabūtur testes instr̄i si viuūt. Si autez nō viuūt ⁊ dñs negat instr̄m verū p̄ quā negationē fit res dubia ꝓpter auctoritatē negātis q̄ vasallus debebit iurare cū legitimis sacramētalib⁹. Illō autē certū é de iure cōi q̄ in instr̄o publico due oriunt̄ p̄sumptōes. l. q̄ sit vez: ⁊ q̄ fit solēne. imo possum⁹ dicere q̄ due oriūtur ꝓbatiōes vt. C. de p̄ba. l. cum p̄cib⁹. ⁊ not. ff. de pac. l. iuregē. §. q̄ fere. ¶ Quero igit̄ si in instr̄o feudi ꝓtinētur duo testes quos tabellio asserit eē pares: an credat̄ instr̄o: ⁊ vī q̄ nō q̄z sp̄ ista parilitate nō ꝓficit̄ instr̄m: sz fūt ꝥba enūciatiua. Sz ōriū puto b p̄ notata in. l. j. C. de fide instru. ⁊ iur. haste fis. li. x. Si aūt in instr̄o non fiat mētio q̄ sint pares nō p̄sumā eos esse pares: q̄z nō cōstat p̄ instr̄m ō ista extrīseca q̄litate. vt. ff. de publica. l. que cūq; §. fi. Sz pone q̄ ipſimet testes in iudicio dicāt se eē pares qlibet vz de seipso: nūqd ꝓbāt istā parilitatē. Et vī q̄ nō: q̄z sunt testes singulares iuxta nō. in. c. bone mēorie magūtino. eō de elec. p̄ ber. Itē si testificētur cōiuncti de se ⁊ de alio q̄ ad illū aliū nō erit nisi vn⁹ testis. Sz ꝓtrariū vī. l. q̄ vn⁹ testis suffraget̄ alteri: ⁊ alter alteri sup̄ ista adminiculatiua q̄litate ꝓbanda. ad qō facit q̄ nota. ij. q. vij. q̄renduz vbi oīno vide. Quot aūt modis ⁊ p̄ quot differentias appareāt testiū singularitates pleniſſime ⁊ vltra omnes alios scribentes notaui. C. de test. l. testium vbi omnino vide si placet.

Notandum. Nota q̄ qñ est ꝓtroversia inter dñm ⁊ vasallus pares cogūtur testificari: que cōpulsio fiet p̄ dñm ⁊

c ¶ Falsitas. Et ibi. Ly. in. xij. q. ⁊ per bar. in. l. qui bona. §. siquis simplr ff. de dā. infec. q̄ limita anteq̄ loquatur cū parte. vt. §. dixi de cōtrouersia inuesti. c. j. ibi extra nota.
d ¶ Tetigi. Vide eundem in. c. j. in. §. si. n. dño in titu. qd fit inuesti. ⁊ ibi notaui. And. barba.
e ¶ Ter. peta. Et Bar. tetigit in. l. cum heres de libe. lega. dixi. §. si de inuesti. inē do. ⁊ vasal. lis oria. c. fi.
f ¶ Vetere. Et iō si cōmittit̄ aliqd ꝓscie alicuius nō p̄t alium substituē. glo. est singul. ff. ō arbi. in. l. sicuti. ⁊. l. ⁊ in epistola. C. de fideicō. q̄ not. p̄ executorib⁹ testamētorum quorū cōscientie cōmittitur l. nulli in verb. conscientie. C de epi. ⁊ cle.

illos pares q̄ de cā cognoscūt. Vñ nota q̄ pes habēt inrisditōez sup̄ pes ⁊ q̄ iudices hñt iurisditōez super testes. ¶ Itē not. q̄ ille qui dicit se nescire tñ cogit̄ vitatē dicere: ergo valet eius testimoniū: alioqn frustra cogeret̄. hoc tñ tz Jac. de are. C. de iura. calū. l. ij §. qō obseruari. ⁊ dicit q̄ testis q̄ heri dixit nō credo p̄t hodie dicere credo: ⁊ q̄ dixit heri nescio p̄t hodie scire: q̄z possibili vitate in eē posita nulla necessario seqtur falsitas c. Et ista qō fuit de facto hoc āno in ciuitate astensi. ⁊ alibi in hoc ope tetigi d. ⁊ iste vers. sumpt⁹ est ex tex. §. qd si iuesti. §. j. ⁊ si de inuestitu. inter dñm ⁊ vasallū lis oriat̄. c. j. circa p̄n. dic vt ibi dixi. ⁊ in. l. p̄s byteri. C. de epi. ⁊ cle.

Cum domino No. q̄ q̄n dño dat̄ iuramētū sup̄ facto ꝓpō dr̄ iurare se inuestitura nō fecisse. Heredi aūt sufficit si iuret se inuestire. In fcō em̄ ꝓpō ignorātia non p̄t p̄tēdere sz in alieno sic: etiā si ē fili⁹. vt. l. vl. ff. p̄ suo. ⁊. l. ei⁹ q̄ i. puicia si cer. peta. BESELIS id. sacr̄m subaudi q̄ ē in duob⁹ casib⁹. s. q̄n vasall⁹ ē i possessione ⁊ possedit min⁹ āno: vel q̄n dñs possidet sz vasallus actor affert ꝓ se solā p̄sumptionem. vt. §. de ꝓtē. iter dñz ⁊ vasallū. ō inuest. feu. c. j. circa p̄i. ⁊. §. i ti. si ō inuest. int̄ dñz ⁊ vasal. lis ori. c. j. circa p̄i. ⁊. §. de ꝓsue. rec. feu. c. ij. §. fi. ibi nō feciſſe. ⁊ sic iurat de veritate cū iuret de facto suo. vt. §. de ꝓsue. rec. feu. c. ij §. j. ⁊. ff. rez amo. l. marcellus. ⁊ vide qō notat Bar. ff. de fur. l. inter oēs. §. recte. ⁊. l. res. C. de crimie expil. her. BESELIRE. alius tex. dicit se nō credere ⁊ sic iurat de crudelitate cū iurat de facto alieno. vt. §. de ꝓsue. rec. feu. c. ij. §. ⁊ iurabit. Sed aliud ecōtrario in vasallo q̄z semp̄ iurat p̄cise sine mentiōe conscientie de facto alieno. vt eo. ti. c. ij. in quo iuramento dr̄ noiare inuestitorē ⁊ dicere tituluz sue possessiōis p̄ auctorē suum sicut dicit Placen. in. l. cogi. C. ō pe. ti. her. ibi notauit q̄ ꝓxim⁹ petitōe hereditatis cogitur dicere titulū p̄ ꝓximū vel aliquē cognatū. i. dr̄ allegare auctorē suū. Et qō dixit ꝓximū cognatū loqtur exēplificatiue q̄z ab intestato qs h̄z cām a ꝓximo cognato. ¶ No. ergo q̄ vasallus siue agat siue cōueniat̄ dr̄ dicere ti. p̄ auctorē suū. i. denoiare inuestitorez suū. vt. C. de p̄ba. l. siue possidetis. ⁊ qō no. in. c. j. de reg. iur. li. vj ¶ Deinde no. q̄ sacr̄m defuncti diuersum é a sacramento heredis: ⁊ iō diuersō mō iurant. ¶ Item nota q̄ ꝓscia heredis est diuersa a ꝓscia defuncti. cum enim aīa sit forma indiuidua impossibile est in duobus corporibus eandē animā esse. Sed accidentia anime possunt esse cōmunia ⁊ possunt econtra non esse. Et ideo scia patris non est scia filij: nec ignorantia patris est ignorantia filij. Cōtractus tamē p̄ris eē dr̄ ōctus filij si fili⁹ est heres ⁊ idem ti. in vtroq; vt no. ff. de acqui. pos. l. j. §. veteres f. Eternū illum ⁊ ineffabilē filiū sp̄ excipio qui nouit omia q̄ sunt patris de ꝓse. dist. vl. c. saluator.

Baldi celeberrimi iurisc̄sulti super vsibus feudor̄ luculentissima iterpretatio finitur. Papie sub illustrissimo p̄ncipe Joāne Galeaz cognomēto vtutū comitte publice ꝓpalata.

Cōmentariolum eiusdē Baldi super pace ꝓstātie.

In nomine sancte ⁊ indiuidue trinitatis. Impator Federicus pacē suaz laudabilē summe attribuit trinitati: vt fecit al's Justinianus. C. de offi. prefec. preto. affri. l. in nomine. ⁊ in auc̄. de

questore.in ꝑn.ꝛ in auꝯ.de armis.in ꝑn.ex quo seq
tur bonū principiū:melius medium:ꝛ finis deo ac
ceptabilis.in auꝯ.qūo oꝛ eꝑos.in prin.colꝯ.j.Non
g̃ tanq̃ ipse sꝫ tanq̃ deꝰ videꝯ facere:vt.ff.de acq.
pos.l.qō meo.Et nō suavice sed delegātis.s.dei cu
ius vice fungitur nā ꝑnceps est ordinariꝰ oīuꝫ :ꝛ le
gatus siue,pcōsul dei.vt.ff.de of.eius cui mā.ē iu
risdi.l.j.ꝛ in,fi.in auꝯ.de fi.instru.§.qꝛ ergo impiū.
colꝯ.vj.fm Ac.q ita elegāter no.in auꝯ.ō her.ꝛ fal.
in rub.col.j.Sed q̃reiste stilus non seruatur in lr̄is
apostolicis:Rn̄.qꝛ hoc facit stilꝰ lr̄arū papaliū vbi
non fit alia exp̄ssio:vt no.in.c.abbate.in fi.de re iu.
l.vj.in nouella.Adde q̄ cōsuetudo formalis debz
seruari:alꝯ instrumētum nō valet:vt no.in auc.vt
p̄eponatur nomen Imperatoris.§.nos eniz.colꝯ.
v.in glo.puta ꝛc.

Imperialis clementie.

māsueta serenitas.No.q̄ impatoꝛ dz esse clemens
ꝛ mansuetus:vt hic.ꝛ.C.de of.comi.rerū p̄uata
rū.l.vl.Queqdē māsuetudo ex humanitate descē
dit ꝛ merito p̄ncipi inest cū nihil tā peculiare sit im
perialis maiestatis q̃z humanitas:vt.C.de dona.i
ter vir.ꝛ vxo.l.fi.in fi.ꝛ.C.de testa.l.fi.ibi ad hūa
nitatem dei respiciētis.Sic ꝛ p̄nceps serenꝰ inscri
bitur seu deuotꝰ.C.de of.magiſ.officioꝝ.l.schola
rium.Itē magnanimꝰ ꝛ bēignꝰ.l.j.C.de the.li.x.
NAIAD SEADDER IN SUBDJ/
TJS.No.ḃ q̄ impatoꝛ pacē:clemētiaz ꝛ mansue
tudinē ꝛ dispensatiōem:fauoꝛes ꝛ gratias:solum
subditis suis ꝛ deuotis pollicet:non his quos vt
hostes ꝛ barbaros iure,pseqtur:quos potius con
uenit seuere punire.ꝛ ꝓ hoc ip̄atoꝛ iusticie termios
nō excedit:sed potius iusticia mediāte,pcedit:vt.s̄
ḃ finit lex deīde ꝓsuetu.regni incipiūt.c.dño guer
ram.colꝯ.x.Jdeoqz subtili igenio est ab eis velut a
barbaris pecunia extoꝛq̄nda:vt egestate laboꝛent.
C.ad.l.iul.maie.l.qsqs.ꝛ.l.dn̄i p̄dioꝝ.C.de agri.
ꝛ censi.l.xj.ff.depo.l.bona fides.ff.de re mi.l.non
oēs.§.a barbarif.Mimirū igr̄ si ō rebelles fero
citas exerceāt cū peccent eo q̄ ō dn̄m suū bella exer
ceāt.C.ō cōmer.ꝛ mer.l.ij.C.loca.l.fi.viij.di.quo
iure p̄sertim si papa,pcedit ō hereticos q nō p̄nt p̄
scribere ō ꝓfiscatz.bonoꝝ:vt no.in.c.j.ō p̄scrip.li.
vj.in nouella ꝛ est exp̄ssuz.C.de apo.l.apostataꝝ
hostes fidei nō,ptegi sed extermiari oz.vt.C.ō fū.
tri.l.nullos hereticos.ficut ēt deportatus.Depor
tatus numq̄z p̄scribit:vllo tpe nō p̄scribit:qꝛ a iure
ciuili est penitꝰ alienus.ff.de le.ij.l.j.§.his qbus.
qꝛ deportatꝰ ꝑ mortuo habeꝯ:vt.ff.de ꝓtra tab.
l.j.ꝛ no.in.l.j.C.de here.insti.ꝛ.ff.de lib.ꝛ posth.
l.gallus.§.ꝛ qd si tm̄.ꝛ forte ciuiliter possidere nō
pōt:ꝛ sic tali exilio incepta vsuca.interrumperetur
BJSDENSATJONEAD. No.q̄ dispē
satio dꝛ icurrilitatis ꝛ excessuū mitigatio vel remis
sio.facit extra de iudi.c.at si clerici. Jura tm̄ ciuilia
raro dispensatiōes p̄mittūt:qꝛ nō debēt indulgen
tia crīa subleuari:vt.C.de cohar ta.l.si apitoꝛ.li.xij
ꝛ ō rebelles ꝛ ꝑditoꝛes nunq̄z mite agendum est:
sed debēt ip̄i temeritatis sue conatibus oppr̄imi:
vt.C.de deser.ꝛ occultatoꝛib⁹ eoꝝ.l.j.ꝛ.ij.lib.xij.
ꝛ.C.de delatoꝛib⁹.l.fi.lib.x. Jtem hoc ipso q̄ qs
parcit malo intelligit nocere bono in auꝯ.de man.
p̄rinci.§.homicida.colla.iij.ꝛ eis solus p̄nceps se
curitatem dare pōt nisi ex causa iure exp̄ssa.eo.ti.
§.sꝫ neq̄z hoc.ꝛ no.ff.de publi.iudi.l.is qui reus.
BELJETA.idest delinquentes.sic.C.de testa.
l.iubemus.in p̄rinci.Occurrit dicere illud vulgare
cum filius facit offensam patri ꝛ pater verberibus
eum castigat,dicit enim pater filio:non verbero te
fatuitatem tuam:vt.C.de emenda.propinquo.l.j.
fm Odofr.ꝛ alibi:non punio ego te,sed moꝛes tui
accusant ꝛ puniunt te.l.palamꝯ.de ritu nup.ff.de ꝑ
batio.l.cum'probatio.perˋaccur. AFFELTJ/
BUS. No.impatoꝛes pietate moueri ad aliqd
p̄cedendum.vt ꝛ alꝯ.C.de offi.procon.ꝛ le.l.ij.ibi
dō dicit cuius allegatōes hūane pium p̄ncipē ꝓmo
uerunt:vt.C.de aposta.l.hi q̄ sanctam. BEBJ/
TAD FJBEAD. No.q̄ oēs teneāmur p̄rinci
pi:qꝛ vt deus est p̄nceps in celis.sic impatoꝛ vica
rium suuz ꝛ dn̄atoꝛē in fidē ac veritate ꝛ iusticia cō
stituit in terris:vt.C.de vete.iure enucl.l.ij.§.si qd
igitur.ꝛ in auꝯ.de cōsulibus.in fi.colꝯ.C Dretē/
rea diuina pagina dicit:oīs anima subdita sit p̄rin
cipi ꝛ ducibus ab eo missis:vt ex̄ de cēsi.c.oīs aīa.
BEADTJOMJS. No.q̄ subditi debēt esse
deuoti.C.devec.ꝛ cōmis.l.a legatis gentiū.ꝛ.§.q.
cau.feu.amit.c.obertus.§.j.col.x. UMJUER/
SJTAS FJBELJUAD JADDERJJ
No.de ista magnavniuersitate que oēs fideles ip̄e
rij in se cōplectit tam p̄ntis etatis q̃z successiue po
steritatis.hinc colligit q̄ lex semp loqt:vt.C.ō he
re.l.ariani. JMMATE PJETATJS. No.
q̄ pietas decet p̄ncipē p quā solā dei fuaꝯ imitatō
vt.C.de nup.l.impialis. EOSETSOLJE
TATEAD.i.ligā siue p̄federatōem tam factaz q̃z
fiendā.j.eosdē.vt.j.e.§.itē societatē. Jn hac aūt so
cietate nō ꝓtineꝯ Ferraria:qꝛ nō fuit in ꝓcordia cū
lombardis fz Oldr. JN PLENJTUBJ
MEBRATJE NOSTRE RELEPJ
ADUS. No.' q̄ ille intelligitur receptus ad pleni
tudinem gr̄e cui remittunt culpe ꝛ recipit ad fauo
res.ABJNBJGNATJONEAD PRO
UOLLARET. No.q̄ iniurie p̄ncipis ꝛ dn̄os
,puocant ad indignationez.facit.ff.de manumiſ.l.
testamento centurio. Jtem no.q̄ inter offendentē
ꝛ offensum p̄sumitur animi indignatio ꝛ est p̄sum/
ptio nature vulnerate pp offensaz.ff.de arb.l.lz.ff.
de adimē.le.l.iij.in fi.C.fami.her.in ipsius. Et per
Jnno.ex̄ de sen.ꝛ re udi.c.cū. J.ꝛ A.q̄ aliq p̄su/
munt inimici fi subest cā lz re vā nō sit:ꝛ ēt si igr̄āt
iniuriā sibi factā:vt.l.j.ff.de bis q.vt indig.p bar.

LREBJADUS RELEPTUROS.
No.q̄ qñ p̄nceps indulget bñficia spat recipe gra
ta fuitia.alꝯ nō factur⁹.ꝛ iō nō mīz ñ ingrati pdūt
gr̄as nā oppositū dissoluit ppositū. SJBJL/
LO LO ADADUAJ. Dicit odo.q̄ i.l.faciēda.
nō est opꝰ sigillo p̄ncipis. Adde dicūt doc.q̄ ōctꝰ
,pbaꝯ p sigilla vbi deficit tabellio:vt no.in.c.ij.de
fo.cōpe.in nouella.lib'.vj.facit.C.q testa.fa.pos.l.
hac ꝓsultissima.§.fi.C.de te.l.si vnꝰ. Jtē sigillū bz
vim ꝓsensus ꝛ ꝓfirmatiōis:vt no.C.de re.eccle.nō
ali.l.ij.p accur.de fideiuſ.l.lutius.C.de testa. mi.l.
tribunus.§.vlt.SJMELJTTERJS. tamē
mutus ꝛ icertꝰ testis ē sigillū:ꝛ iō p solius sigilli p̄n
tatiōem nō,pbaꝯ ꝓmissio p̄sertim spālis:vt no.i.c.
q̃zuis.de pac.li.vj.i nouel.qꝛ sigillū est res inanimata
ꝛ vide qō no.de bis q̄ fiūt a plato fine ꝓsensu capli
c.q̃zto.in nouel.Sz aliō ē sigillū alterius fidei cō/
mittere aliō i cartis ponere. Etō instr̄o sigillū hn̄
te vel nō no.i.c.iter dilectos.de fi.istru.p Jnno.q
dicit q̄ tutiꝰ ē q notariꝰ se iscribat q̃z q̄ solū sigillū
apponat:qꝛ piculū est q̄ sigillū destruaꝯ. NOS
RO AMANORUAD. Hic dicit impatoꝛ q̄ vlt
istā pacē esse ꝑpetuā.i.q̃zdiu fides fueꝯ:vt.ff.loca.
l.q̄ro.§.iter locatoꝛē.insti.e.§.adeo. JN PER
PETUUAD.per p̄ntem mūdi etatē ꝛ futuram
i.sine p̄finitiōe tp̄is:qꝛ impatoꝛ facit hanc pacez no
mine sedis nō noīe ꝑsō tm̄:ꝛ impium non moꝛiē:
vt.ff.de le.ij.l.q̄ō p̄ncipi.ꝛ in auꝯ.qūo oz cpīs.in fi.
ꝛ no.p Ly.C.q te.fa.pos.l.si qs impatoꝛē.ꝛ in.c.fi
gratiose.de rescrip.li.vj.ꝛ hoc ex ꝑte iperij.Sed ex
ꝑte ciuitatū exponit in ꝑpetuū.i.vsqz ad vitā ciui/
tatis.nā ciuitas moꝛi p̄t si aūcitate supioꝛis dāneꝯ
ad aratrū:vt no. Jnn.ex̄ de no.op.nūci.c.cū ex in/
iuncto. Jtē si ꝑeat alluuioneꝝ l' caīmate vt.ff.q.mo.

¶ Nota. Vide tex.i.l.j.§.fi.ff.dq̄sti. qñ oꝛ q̄ p̄nceps fac̄ gr̄az an vī restitue rean idulgere bar. ibi dic̄ q̄ restituē ꝛ idez dicit in.l.fi.de sen.pas. vide eūdē.in.l.fi.c.eo.sed ꝓnūvī h tenere bal. dū dic̄ ad ple nā gr̄am ergo secusi simpli citer ad gr̄am recepit ꝛ ꝓtra bar.tenet.cy. in.d.l.fi.C. de sen.pas. ꝛ seq tur ibi saly.ꝛ pridie cōsului ꝫ bar. ꝛ vide bald. in.l.j.§. hec sacramen ta ō pacē iur. firman.qō q̄ qs facit id ad qō tenetur rō ne naturali oꝛ facere gr̄az tu pōdera qꝛ im mo ibi nō fuit gr̄a imo debi tū vide ō gr̄a d.card. ꝛ ibi i rub. dixi in.c. j. de cōmoda. vide tex.in.l. paulus.§.pau lus.ff.de fidei cō.li. vbi vbū gr̄a iportat li bertatez ꝛ ibi ange. dicit q̄ si p̄nceps fac̄ gr̄am ciuitati p suismeritis q̄ vī eā face/ re exēptū viō c.nō nulli ō re scrip. vbi dī fieri gr̄a quā do cōceditur reseriptū ad li tes. vide tex.i c.eaz te. de re scrip.in vbo. gr̄a iesu xp̄i ꝛ q̄ ibi dixi ꝛ vi de tex. in.l.se des de reseri ptis vbi appa ret gr̄a reseri ptū ad lites vi de ibi gl.i ter/ tia colꝯ. ibi qꝛ sigillū ē res vi de remissiōes quas dedi i.l. ij.p̄al.ad bal/ dū. Hn. bar.

¶ Palaz. Vide optimū text.i.l.ipera/ toꝛ.ff.ō iure fi sci.and.barb.

vſufruc.amit.l.ſi ciuitati.ꝛ.ff.de leg.j.cū res.§.ſi.ꝛ quod no.i.c.nō pōt.ō ꝑben.li.vj.i nouel. itē ſi fuerit poſita ciuitas i bāno eternali iperatoꝛis vel in bāno dñi pape ſm Aug.ꝛ Odo. Nā cū pdat ea q̄ ſunt iuris ciuilis eqparaſ deportato gnīmo ei q cō dēnatus ē ad vltimū ſuppliciū qui efficiſ ſeruꝰ pene:ꝛ ſniam ſtatim trahit ſecū ad executionē intellectualē.vt.ff.de penis.l.q vltimo.ꝛ no.i.l.vl.C.ſi a nō ꝓpe.iudi. ¶ Sꝫ hic dubitaſ:an dānata ciuitate ad aratrū itelligāſ eiꝰ caſtra dānata.ꝛ dicēdū ē q̄ nō iuxta no.i.c.felicitas.eꝛ de pēis. in nouel.ˢ ꝛ in.c.ſi ciuitas.ō ſen.ex.li.vj. Itē deſtruiſ ciuitas ſi hoīes inde eo ꝓpoſito diſcedāt ne eo āplius reuertātur.vt.ff.de colle.illi.l.pe.j.rñſo.ꝛ ar.ff.ō le.iij. l.pater.§.tuſculanus. Itē ſi icēdio aduſta ſit:vl̄ ali quo caſu i totū cozzuerit ſine ſpe repatiōis .arg.ff. de no.ope.nūc.l.j.§.ſiqs edificiū.ꝛ.ff.de iti.actu/ q̄ pꝛiua.l.iij.§.reficere.ff.ō ver.ob.l. iter ſtipu.§. ſacrā.ff.de ſolu.l.q res.§.areā.ſꝫ ſi cū ſpe repatōis durat ciuitas habitu ſed non actu.ar. coꝝ q̄ no.ff. qō cuiuſq̄ vni.no.l.ſicut.§.ſi.ꝛ.ff.de pigno.l. paulus.§.domo.ꝛ in.c.pleriſq̄.extra de elect. in cle. ¶ His itaq̄ caſibus pꝛiuilegia aut delenſ aut i ſuſpenſo retinenſ. ¶ Nā ſi ē ꝑpetuo ōſolata ciuitas ꝓuilegia eiꝰ remouenſ:qꝛ ſublata ꝑſona ꝛ re cuius tributū ē bñficiū deleſ ꝓuilegiū eius.ar.l. poſtq̄ꝫ. in ꝓn.vt le.ag.no.c.ff.de cōd.ꝛ demō.l.itercidit ō iure co.l.quidā. At vero ſi ſpes ē repatiōis bñficiū nō deleſ.ꝛ ſi de facto nō excitareſ ad actū ſuuꝫ.vt no.ff.de ver.ob.l.ij.ꝛ.l.inter ſtipulantē.§.ſacram. ¶ Nā ſepe ꝓuilegiū ſuſpēdiſ:ꝛnō ānihilaſ.vt no. i.c.ō cle.ꝓiug.li.vj.i nouel. ¶ Quid ergo ſi huiuſ modi ciuitas ita diruta reedificeſ:an his ꝓuilegijs qbus pꝛiꝰ potiebaſ modo potieſ.ar.q̄ non. quaſi ſit alia ciuitas:ꝛ nō ea q̄ pꝛiꝰ erat ar.ff.de vſufr.l.q vſufr.ꝛ hēs ar.ff.q.mo.vſufr.amit.qd tñ.§.penul. ¶ Sꝫ ego ō puto ſm Odo.qꝛ alꝫ ꝓpter vtilitatē cenſeſ idē q̄ nō eſt id.ff.de ſerui.ruſti.pꝛe.l.ſeruitutis.§.ſi ſublatū.ꝛ nemo dubitet hāc publicā eē vtilitatē ſi talis ciuitas pacifice his pꝛiuilegiis potiaſ cū pax ſit vtilitas publica:vt.ff.de pac.l.ꝙtionū ꝛ h̄ ē qdā fauoꝛ. Nō potiri ꝙ ē quoddam odiū.ꝛ fauoꝛes ſūt āpliādi:ꝛ odia ſunt reſtrīgēda.ar. ſ.e. ti.i ꝓn.ibi cāꝫ magis ſtudeat ꝛc.ꝛ.ff.ō lib.ꝛ poſth. l.cū qdā.ꝛ hec ꝙa ſunt ſi idē populus nō tñ nūc dāſ nat⁹ a pꝛincipe ciuitatē reedificet. ¶ Quid autez ſi quōdā ciuitas q̄ tpe huius pacis ꝓ ciuitate ñ habebaſ:ſed ꝓ loco villa vel caſtro reedificeſ ꝛ ciuitas fiat:an huiuſmodi pꝛiuilegiis potieſ. Rñdeo ñ tā/ q̄ꝫ ciuitas:ſꝫ tanq̄ꝫ caſtrū eiꝰ ciuitatis ſub qua erat cū de ea tanq̄ꝫ de ciuitate mentio facta nō fuerit:ꝛ ideo omiſſa intelligaſ.ff.ſo.ma.l.ſi cū dotē.ꝛ in.c. litteras.de reſcrip.i clemē. Idē crederē ſi de nouo in territoꝛio alicuius iſtaꝝ ciuitatū ciuitas aliqua i ſtrueret qꝛ nouū coꝛpus ꝛ nouavniuerſitas eſt:ꝛ ē ſimilis poſthumo ꝓterito.vt.C. de reuocā. dona. l.ſi vnq̄ꝫ.ꝛ caſui ꝑꝛouiſo.vt.ff.de teſta.mi.l. milites codicil.§.miles.ꝛ rei q̄ nūc pꝛimū apparet in rerū natura.vt.ff.de ōhen.emp.l. ruptilia.ꝛ i.l. lege ꝛ in.c.vlti.de reſcrip.in glo.Sꝫ vī ō.ff.ſi ſerui.vē. l.ſi.ſed ibi fuit facta mētio ō futuris. ¶ Pone q̄/ dā ciuitas ſubmerſa ē i mari papa hoc ignoꝛās feē quēdā eꝑm illius ciuitatis:q̄riſ an erit eꝑs ſaltē ratione dioceſ:ꝛ vī q̄ nō arg.extra de reſcrip.c. rodolphus,ꝛ qꝛ illa dioceſis ē azephala qꝛ caput nō hꝫ ar.ff.de le.iij.l.j.§.hi qbus. Itē qꝛ nō vī eꝑs eē poſſe ſine ciuitate.vt no.in decretꝫ.xcix.di. ꝓuicie. Nā ēt ſine ꝑſide ꝓpꝛio pōt eē ciuitas ñ tñ ſine eꝑo quo caſu eꝑs erit dñs nō ſolū ſpūalis ſed ēt tēporalis. vt i auč.vt dif.iudi.§.j.col.viij. Cōtrariū credo qꝛ ſi nō vꝫ in totū dꝫ valere ꝓ ea pte ꝓ qua valere poteſt.arg.ff.ō ſerui.l.ſi tā auguſti. pozzo qñ/ qꝫ pars pōitur ꝓ toto.vt.ff.de leg.iij.l. vxoꝛi ſue. ¶ Quero nūqd ciuitas durās in nouis ciuibꝰ nō natuꝛalibꝰ ſꝫ aduēticiis dicaſ eadē ciuitas. Rñdeo ſic.nā hoc ē ſimile capitibus ſurrogatis i loco moꝛtuoꝝ.ff.de leg.j.l.grege.ꝛ.l.ſi gregē.ꝛ patrie pꝛiui legū vī ipis ciuibus eſſe cōceſſū.vt.C. de teſt.l.ſi ñ ſpāli.ꝛ ō fo.ꝓpe.dilecti. Itē qꝛ qō vl̄e ē non pōt moꝛte perire ſicut hō i genere nō moꝛiſ.vt.ff.ad.l. falci.l.i rōe.§.icerte. Itē lexdicit ciuitas nꝛa popu loſa ē que in numero et aduenas ꝓphēdit.vt i auc. ō q̄ſtoꝛe poſt pꝛi.col.vj. Nā ciuitas vice ꝑſone fungiſ cū talis ē vniuerſitas q̄ vice vniꝰ ꝑſone fungaſ oīa tráſeūt cū ipa.vt.ff.ōfideiu.l.moꝛtuo. ¶ Quero qd ſi ex plurib⁹ caſtris vniꝰ ciuitatis puta bononie fiat vna ꝙgregatio q̄ velit ſe ſurgere noīe ciuitatis. Rñ.h ñ pōt fieri ſine cōſenſu ſupioꝛis.i.rectoꝛis illiꝰ ciuitatꝫ i cuiꝰ territoꝛio edificeſ.vt.ff.ō col. illicitis.l.j.ꝛ arg.ff.ō reꝝ diui.l.ātepe.§.penul.ſm Odo.ꝛ.C.ō fundis limi.l.q̄cūq̄ caſtroꝝ lib.x.ꝛ i auc.q.mo.nat.effi.ſui.§.ſi qs igiſ ex quolꝫ col.vij. VEL HABETIS.ꝑntes ergo ꝛ ꝑteritas tñ hic ꝙſuetudines ꝙcedit. ¶ Quid q̄ ō futuris:rñ/ deo ille nō ꝙcedunſ ꝓꝓſtitutōez iſtā odo.arg.ff.de le.l.cū lex.ꝛ fic ē ar.q̄ noua ſtatuta nō poſſint fieri ſine ſcia pꝛincipis.ar.a ōrio ſenſu iſtiꝰ lfe. dic vt i.l. oēſ ppl̄i pdoc.imo ſi ptinēt ad bonū regimē ꝑ ea q̄ ſequūſ ſtādū ē ātiqtati. SILUTABATY QUO.ar.q̄ ātique ꝙſuetudies ſūt ꝓbande[b]. vñ dicit lex.ne qꝫ lōgā ꝙſuetudinē fiat ad ſollicitudinē ſuā reuocabit pſes ꝓuicie.C.q̄ ſit lōga ꝙſuetudo.l. j.ſil̄e hēs.C.de of.rec.pui.l.nullū.C.ō ſer.ꝛ aq̄.l. ſi manifeſte.ꝛ.ff.de offi.pcō.l.ſi i aliā. Et no. h ex pſſuꝫ q̄ i paſcuis pōtibꝰ aqꝫ ꝛ molēdinis ac ēt i ipſis cōmoditatibꝰ aq̄ꝫ ſtādū ē ātiqtati. vbū eñ habuiſtis ꝛ habetis ſignat retro ſubſiſtētiā iure ꝙſuetudinario ꝛ qꝛ illud erat amiſſuꝫ ꝑ rebellionē h recuperaſ ꝑ gr̄aꝫ ꝛ recōciliationē.C.ō ſen.paſ.l.ſi.ſi/ cut ſi poſtliminio ciuitas reuerſa eēt.ff.ō iuſto te.l ſiqs filio.§.ſi. Et ſcias q̄ i ꝑſcribēda ꝙſuetudīe nō ē neceſſe allegare titulū:vt no.i.c.j.ō reſcrip.li.vj. i nouella ꝛ facit ad ꝙſuetudinē obꝑuādā.C.ō agri. ꝛ cēſi.l.dñi ꝑdioꝝ.li.xi.ꝛ ꝑ Jo.an.i.c.iii. ō ꝙſue.li. vi.in nouella. Itē no.q̄ iterduz fit aq̄ diſtributio arbitrio boni viri.ff.de va.ꝛ eꝛoꝝ. cog.l.de vſu.ꝛ no.i ſpec.ō cā poſ.vbi vide. Impatoꝛ vult h q̄ aq̄ ꝑpetua ꝛ curſus eiꝰ ꝛ cōmoditas ꝑpetuo nō tollaſ nec altereſ.facit.C.de aq̄duc.l.ſi diligenter.li.xi.ꝛ loquiſ tā de aq̄ publica q̄ꝫ ō aqua q̄ fuit cōmoditatibꝰ ꝑuatoꝝ vt h in vbo ꝑſone ꝛ ē exꝑſſuꝫ.C. de aqueduc.l.vſu aque.lib.xi.ꝛ extra de offi.delega. cū oli. JNTUS ET EXTRA. No. tā eādem q̄ꝫ aliā eſſe poſſe ꝙſuetudinē ītra ciuitatēz extra.i.i rure ꝛ i comitatu vt h.C.de teſt.l.ſi. JN PRIVILEGIO.i.i ꝙſuetudine ꝓuilegiata. Cōſuetudo ꝓuilegiat aliquē ſicut pꝛincipis ꝓuilegiū. nā cō ſuetudo vice pꝛincipis fūgiſ ō v.ſi.c.ſup qbuſdā.§. ꝑterea. ¶ Et collige hic q̄ ſicut ꝑ rebellionē contra pꝛincipē ꝓdunſ pꝛiuilegia ita ꝙſuetudines ꝓuilegiate quod tene menti. ADMITTO ME LIBERTAS. Licet enim lombardis ciuitatem munire.vt hic ꝛ j.eo.ciuitates. Adde q̄ nō ſolum lombardis:ſed etiam aliis.C. de ſacroſanc. eccle.l.ad inſtructionem. ¶ Munquid ergo eccleſie tenerentur ad talem munitionē conferre. Dic q̄ aut fit ad oꝛnatum:ꝛ non debent conferre. Aut fit ad neceſſitatē ꝛ debent conferre: quia eſt eadem ratio que in via ꝛ pontibus.nam refectionem itineris ꝛ pontiū agnoſcit eccleſia ꝓpter cōmunē reipublice neceſſitatez:in qua etiā eccleſie cōtinenſ. Idē ꝛ in gabella plauſtroꝝ q̄ ſoluitur ad poꝛtā qꝛ illud ſoluitur qꝛ plauſtra deſtruunt ciuitatem ꝛ vias: ꝛ oꝛtet q̄ quotidie reficiaſ vie ex illa pecunia:et

§ ¶ In noꝛuella.vide qō nota.in.c.quāto vel in.c.ſequēti.eꝛ de cō ſue.ꝛ.l. an pacto.de ſer.exꝑoꝛ.ꝛ moderni in rubꝛica.ff.ſolu.matri. And.bar.

h ¶ Seruande.viō.c.j. vt lite pendē. in verbo conſuetis.ꝛ.c.lz.ō foꝛo cōpe.ꝛō officio oꝛdia. c. duo ſimul. ꝛ.c.dilecti.de pꝛeſcrip.c.ad audientiaz. in verbo conſuet. de ꝑſcrip. c.auaricie. de pꝛeben.in verbo conſueuiſtis. faciat qō ibi dicit bal.i rub.ō dil.q̄ ſi iudex non ſeruat cōſuetudinem ita poſſit appellari: ſic ſi nō ſeruaret ius cōe. allegat.d.l.an i to tū.facit.c.ij. ō ꝑba.in verbo cōſuetū. facit c. cū eccleſia. de cā poſ. ca. venies.in verbo ꝙſueuerūt de teſt.c. cum clerici.ō pac. And. barba.

i ¶ Salicare
Vide bal. i. l.
ad instructio-
nem de sacro
sanc. eccle.
Vid. barba.

h ¶ q̄ non.
Vide bar. in
l. oēs populi.
ff. de iust. ⁊ iu
re. ⁊ in l. oium
C. quēad. test.
ord. ⁊ ibi bal.
aliter logtur ⁊
moderniores
i. c. cū nullus
de cōsti. cōcor
dāt opȝ. ⁊ di-
cunt q̄ aut sta
tutū ꝓhendit
fauorē statuē-
tiū ⁊ tūc ꝓce-
dat opȝ. bar.
aut cōprehen
dit fauorē su-
periorus ⁊ tūc
ꝓcedat opȝ.
ꝓtra ia. ⁊ vide
bal. ⁊ salȝ. et
ibi notaui i l.
fi. vt ꝓpoñ.
C. de nup. d.
pe. de ancha.
in. c. cū aliqb⁹
de rescrip. vī
trāsire cū opi
nione bart. in
d. l. oiz ⁊ vide
bal. i. l. ex pla
cito de rerū p
muta. vbi q̄rit
si statutū ꝓfir
mat̄ a papa ⁊
aliqs ꝓtraue-
nit illi statuto
an dicat̄ ꝯue-
nire ꝯ statutū
an ꝯ statutum
populi. vide
q̄ pulchre lo
gtur vide bal.
in §. qlibet i pri
ma ꝓst. C. vbi
pulchra loqui
tur ⁊ tenet q̄
post q̄ sunt cō
firmata ñ pñt
mutari vide
tex. in. c. dile-
cto ō pbē. vbi
pñt tollere ni
si apponat̄ in
cōfirmatione
clausula ōcre
ti vide ibi. d.
abba. ⁊ q̄ ibi
dixi. vid ang.
⁊ bal. i. l. ex fa

ſtidio sicut ad refectiōem vie tenent̄ ita ad ſolutiōez illius gabelle ex qua reficit̄ via. Ad expenſas ḡ ſuperuacuas vel bonoris cā ſicut eēt ſalicare plateā non tenent̄ eccl'ie: ſz ad alias neceſſarias expenſas ponti um viaꝝ muroꝝ tenent̄ ſm Ja. bu. in. d. l. ad iſtru ctionē: niſi forte ſint eccleſie mendicantiū: q̄ nulla bona in ciuitate hēnt: ſicut dicimus in ſimili: de ca pi. di. l. tutelas. §. ſi libertate. ⁊. ff. de vulg. ſubſti. l. lex cornelia. Maz pauperes ad huiuſmodi ſumpt⁹ burſales conferre non tenent̄: vt legitur ⁊ no. C. ō annonis ⁊ tribu. l. indictionis. lib. x. ⁊ not. xxj. q. j. generaliter q̄ ordinaria ſubire tenent̄. ⁊ extra de i-mu. eccle. minus. ⁊. xxiij. q. viij. ſcōm Quid de colle ctis que ꝓ alijs neceſſitatibus imponunt̄. Dic q̄ ſi poſſeſſio per eccleſiam acquiſita erat aſcripta da re ꝓ ſolido ⁊ libra ad collectas: q̄ q̄ñq̄z patrimo nialia muneris poſſeſſionibus inducunt̄: vt. ff. de mune. ⁊ bono. l. reſcripto. §. vlti. ⁊. l. muneruz. §. pa trimoniorum. ⁊ tunc res illa eſt onerata: ⁊ cum illo onere tranſit qua de re clericus ad quē peruenit, p illa ſoluere tenetur. ff. de act. emp. ⁊ vendi. l. aliena ti. ff. de acq. re. do. l. traditio. C. ſine ſenſu vel reli. l. omnes. Nam ꝓ talibus collectis bona ſunt hy-pothecata. imo ſunt quādmodo ſuppoſita ſeruitu ti cuidam: ⁊ ideo ad quēcunq̄z tranſeunt cuz onere ſuo trāſeunt: vt. ff. de act. emp. l. in venditōe. ⁊ hoc verū ſi talis deſcriptio q̄ fit ꝓ ſolido ⁊ libra ſit p petua ⁊ certa. Secus ſi ꝓpter varietatez negocioꝝ iminentium īmutet̄. nam incerte obligatiōi hypo-theca accedere non pōt: ⁊ ideo nō videt̄ huiuſmo-di onus durare poſtq̄z peruenit ad pſonā priuilegia tam: vt in. c. vno. de iurepa. in. vj. ⁊ ita tenet Arch. in. c. j. de īmu. eccle. li. vj. ⁊ idem ibi Jo. an. i nouel. vel ⁊ p ſpc. in ti. de cle. ꝓiu. c. j. v. ad hoc. Ex his ap paret q̄ collecta eſt munus mere p̄moniale: vt q̄ñ eſt ꝓpetua certa ⁊ ordinaria. q̄ñq̄z eſt mun⁹ mixtuz vt q̄ñ non eſt ordinaria: ſed ſm emergētes caſus i-ponitur pſonis ꝓ reb⁹ quo caſu non tenet̄ eccleſia: q̄ non eſt ſubiecta comitatib⁹ vel dñis tpalib⁹ ſi-cut non tenet̄ ad ſupindictū: vt. C. de ſa. ſan. eccle. l. placet. ad que etiā nō tenet̄ clericus ad titulū ſui pa trimonij ꝓpetuo ordinatus: vt no. in. c. cp̄s. de prē ben. per Ber. IN IURISDICTIONE TAM CRIMINALIBUS CAU-SIS QUAM IN CIVILIBUS.

Dic aperte apparet q̄ merū īmpium ⁊ mixtū dicit̄ iuriſditio cū dicat in crīnalib⁹ ⁊ pecuniarijs. ſic. ff. de of. eius cui mā. eſt iuriſdi. l. j. §. j. vt no. ff. de iur. om. iudi. l. impium. CRIMINALIBUS. Sed an ⁊ ſine hac pmiſſione hēant iuriſditiōem in crīnalibus: vidi ſepius queri. Jo. ⁊ Azo. dicunt q̄ ſic. vt. ff. de offi. preſi. l. illicitas. §. q̄ vniuerſas. ff. ex qui. cau. maio. l. ſed ⁊ ſi per ꝓtorē. §. j. Alij dicūt ſo lo principi merū īmpium ꝓpetere. Mā ppls ex. l. oz tenſia ei ⁊ in eū oē impium ⁊ oēm iuriſditionē tran ſtulit: vt inſti. de iure nat. §. ſed q̄ō principi. ⁊. ff. de cōſti. prin. l. j. in p̄n. ar. validū. ff. de of. p̄. p̄to. l. vni ca ibi regimētis. ⁊ ar. C. de ve. iure enu. l. j. §. ſz hoc ſtudioſum. Jtē dicit exp̄ſſe lex iſtius impatoris oīs iuriſditio ⁊ oīs diſtrictus apud principem ē: vt. ſ. que ſint regalia. c. oīs iuriſditio. Jtem ⁊ ſolus p̄n-ceps pōt ſtatuere gñalem equitatem: vt. C. de legi. ⁊ cōſti. prin. l. j. ⁊ ad hoc videt̄ facere diffinitio iu-riſditiōis. Eſt enī iuriſditio ptās de publico intro ducta cū neceſſitate iuriſditiōis ⁊ eqtatis ſtatuende vt no. do. Azo. in ſūma ſua. C. de iuriſdi. om. iudi. circa prin. Et nemo ſani capitis dubitat merū im-perium iuriſditiōem eſſe: vt. ff. de offi. eius cui mā. eſt iuriſ. l. j. in gl. ibi ⁊ ideo. ⁊. l. ij. in prin. Nō ob. le ges in ōriuz allegate: q̄ exercent̄ auēte p̄ncipis: vt C. ō le. ⁊ ꝓſti. l. fi. ⁊. §. q̄ ſint regalia. c. oīs iuriſditio. Illud tñ nemo eſt q̄ neget magīratus municipales nō hēre merum īmpiū: vt. ff. de iuriſ. om. iu. l. magi ſtratibus. Sed certe ego puto ptātes qui hodie eli gunt̄ eſſe municipales magīratus: vt. C. de magiſt. muni. l. j. vel defenſores ciuitatū: vr in aut̄. de de-fen. ciui. §. nos igitur. coll'. iij. qui non hñt merum i perium: vt. C. de defen. ciui. l. defenſores. Jta ⁊. l. defenſores ciuitatis oblatos reos. ⁊ in aut̄. iuſiurā dum quod p̄ſtatur ab his qui admini. ſuſci. §. equ⁹ col. ij. ⁊ ſic non hēbant ante hanc pacem iuriſditio nem in crīnalibus: ſed hodie ꝓcedit̄ eis. Preterea ſi ⁊ ſine hac conceſſione hērent ad quid ergo in mo dum priuilegij hoc eis ꝓcederet̄ cū frūſtra p̄cibus īpetretur q̄ō iure cōi ꝓceditur: vt. C. de the. l. vna. lib. x. Odo. Idem tz ſpec. dicēs q̄ ptātes terrarū non hñt merū impiū: ⁊ ideo nedū ad vltimū ſuppli cium nequeūt ꝓdēnare ſed nec forbannire valent. ⁊ nimirū q̄ nō repitur hoc eis eſſe cōceſſum ſpāliter huiuſmodi enī iuriſditiōes noīatim lege: vel ſena-tuſcōſulto: vel ꝓſtitutione principū conſtituunt̄: vt ff. de of. eius cui man. eſt iuriſdi. l. j. vñ cū magīrati-bus municipalibus nō videat̄ hoc attributū taci-te videt̄ denegatū: vt. C. de ſen. ⁊ interlo. om. iudi. l. nulli. Preterea merū impiū competit in ꝓuincia ſoli p̄ſidi ꝓuincie: vt. ff. de offi. p̄ſi. l. p̄ſes. ⁊. l. illici tas. §. qui vniuerſarū. Sed pōt dici ſm Acc. q̄ hoc iure cauet̄: ſed conſuetudine non hētur in ciuitati-bus q̄ populariter regunt̄. Mā ptās eligitur ab eis ⁊ de ꝓſuetudine inueſtitur ⁊ aliū p̄ſidem non hēnt vnde merū ⁊ mixtum impium ⁊ oīmoda iuriſditio apud eum eſt: q̄ loco p̄ſidis habetur reſpectu illi-us ciuitatis: vt no. in aut̄. ō defen. ciui. §. nulla. col. iij. in glo. que incipit. ſ. maiori. in fi. ⁊. C. de preſcri. lon. tem. l. fi. Idem in caſtris ſeu terris que alteri⁹ iuriſditioni nō ſubſunt ſicut in inſulis multa ſunt. facit q̄ō no. in. c. j. de re iudi. li. vj. in nouel. C. de te ſta. l. fi. ¶ An ergo dānati ad mortē a talibus ptā tibus terraꝝ efficiant̄ ſui pene. Rñdeo q̄ ſic ſi po-natur eos hēre merum impiuz. adeo vt nec poſt int eis reſeruare teſtamenti factionē etiā cā cognita: q̄ teſtamenti factio publici iuris eſt ⁊ in ſeruū non ca-dit: vt no. C. de teſta. nul. l. ⁊ militibus noſtris etiā ſi faciant teſtamētum ad pias cās bene tamen pōt ſe obligare inter viuos antcq̄z ſit cōdemnat⁹ ad re ſtitutionem male ablatoꝝ: vr no. in. c. q̄z q̄z. de vſu ris. in. vj. in nouella. Poſt ſniam vero ſi bona ſint confiſcata nihil ſtatuere pōt. ar. in. l. ſi partem. §. fi. ff. quēad. ſerui. amit. ⁊. ff. de noua. l. quotiens. §. ſi. hic enim nulla bona in ciuitate reliquit: vt. ff. ō vul ga. ſubſti. l. lex cornelia. ⁊. ff. de his que ꝓ nō ſcri pto ba. l. ſi is qui metallum. ⁊. ff. de capi. dimi. l. tu telas. ⁊. l. ſi libertatem. in fi. ibi nudus exultat. Sed hic dubitatur an ſi quis ꝓ furto vel alio priuato delicto condemnatus ſit ad furchas nunquid bo-na ſint tacite confiſcata. ⁊ glo. ſentit q̄ non in. l. ij. C. quēad. teſta. ape. Jtem ⁊ ſi pena ſit furcharuz tñ crimen eſt priuatū: vt no. ff. ō condi. ob cau. l. ſi ſer uus tuus. ff. de his q notan. infa. l. ictus fuſtium ꝑ Bar. vide in aut̄. bona dānatoruz. C. de bo. dam na. eſſe eius intellectum ⁊c. de quo crīne ⁊ alijs an poſſit inquiri: nota in. c. felicis. de pe. in nouel. li. vj ⁊ melius ⁊ latius in. l. ij. §. ſi publico. ff. de adulter. ⁊ per me. C. de probati. l. iubemus. ¶ Deinde que ro pone q̄ princeps conceſſit ciuitati facere ſtatuta virtute cuius conceſſionis ciuitas fecit ſtatuta ſua: quero nunquid poterit reuocare ⁊ videtur q̄ non[k] quia intelligeretur de primo actu: vt. ff. de verbo. ſigni. l. boues. §. h̄ ſermone. cōtrarium eſt verus. ar. C. de teſta. l. oium. ⁊ q̄ō no. in. c. non pōt. de prebē. li. vj. in nouel. Ex his apparet q̄ ſtatuta potius ac cedunt vltimevolūtati q̄z ōctui. de hoc no. [l] in. c. cū ctis. de cōceſ. preben. in. vj. ⁊ no. ff. de leg. ſed ⁊ po ſteriores. Et no. per Pe. ⁊ Ly. C. cō. de le. l. fi. §. j. ¶ Quero vtrum ſtatutum iniquum teneat. Re-ſpondeo ſic ſi ſit ſolenniter factum donec corriga-

cto. ff. de vul. ⁊ pupill. ang. i. l. paulus. ff. ō leg. iij. ⁊ ibi viō io. ō imo. ⁊ in. d. l. ex fcō d. petrusin. c. ſuggeſtuz. de deci. io. an. in c. iij. de inſti. bal. in. e. cōſti tur⁹ ō reſcrip. lo. ro. conſilio cxiij. ang. in p̄ alle. l. oium vi de q̄ dixi vt. c. cū acceſſiſſent vide tex. in. c. cū in. de cōſti. vbi ꝓbat̄ opi nio bar. in. d. l. oium. p pe. ⁊ cy. in. d. l. oēs. vide lu. ro. cō filio. cxiij. ſi cōſtitutio con firmata poſſit tolli. an. barb.

¶ Notatur
Vide bar. i. l.
fi. ff. ō regu. ca
to. ⁊ bart. in. l.
ſuus quoq̄z. §.
ſi filio. ff. de
ber. inſti. aliter
loquit̄ bal. i. l.
ſi arrogator. i
pri. ff. ō adop.
⁊ in. l. ꝓt⁹. C.
ō fide inſtru.
bal. i. l. oēs po
puli. ff. ō iuſt.
⁊ iure. bal. i. l.
eademū. C. de
collat. dicit q̄
ꝓſuetudo ma
gis accedit cō
tractui q̄ vlti
me voluntati
vide ludo. ro.
ꝓſilio cxx. vbi
allegat bal. h̄
⁊ vide in cōſi
lio. lxiij. ⁊ vi-
de bal. in. c. j.
ō ꝓſti. vbi ſin
gulariter logt̄
⁊ vide bal. in
rub. eo. ti. vbi
pulchre loqui
tur ⁊ q̄ō notat
bar. i. l. iulia.
ff. de ꝓdi. ide.
bal. i. c. cū oli
de dol. ⁊ ꝓtu.
vbi alle. bar.
in. d. l. iulianꝰ.
⁊ logtur de re
preſalijs ꝯ vi
det̄ tex. cōtra
bart. an. bar.

tur per supioꝛē.secus si fit iposibile:vt not.in.c.fi. de ap.li.vj.in nouel.ꝛ in ceteris q̄ ad cōmoditatez spectāt ciuitatū h̄ ꝓcedit ciuitatib⁹ qđ olim erat cō missum p̄sidib⁹:vt in auth.de māda.prī.§.deīde cō petens ibi ꝛ qđ oio ꝛc.col.iij.Et collige q̄ malefa ctoꝛes punire spectat ad ꝓmoditatē ciuitatuz: vt h̄ ꝛ.ff.de of.p̄si.l.ꝓgruit.ꝛ ad salutē oīuz vt.C.ō fer. l.puīciaꝝ.expedit enī reipu. vt maleficia puniant vt.ff.ad.l.aq.l.ita vulnerat⁹.ne ad ea ꝓmittēda te mere qsq̄z,psiliat:vt.C.de pe.l.si opis.Ex hoc g̃.§ nos romanoꝝ,hēs q̄dā v̄ba vtilia ꝛ necessaria ciui tatib⁹ q̄ sunt ꝓcessa indulta ꝛ ꝓfirmata p̄ hūc impa toꝛē Fede.certis ciuitatib⁹ lōbardie.Nō enīz ē cō cessio gñalis:ita q̄ ex vi ipsius ꝓcessionis extendat ad alias ciuitates:īmo ē localis certaꝝ ciuitatū in ferius specificataꝝ lz quo ad ipsas ciuitates faciāt ius cōe:vt pz statim in.§.volumus.fm odo.Ꝑoꝛro etiam locales ꝓsuetudines quo ad locū ipm di cuntur ius cōe:vt in.c.cum veniſſet,de eo q̄ mit.in pos.cā rei seruan.ratio q̄ iure cōi confirmat:vt.ff. de iusti.ꝛ iur.l.omnes ppli.Ꝑoꝛro si ꝓsuetudines confirmate sunt sub certo mō ꝛ foꝛma: non valent nisi sub illo mō ꝛ foꝛma.C.de testa.l.fi.quas prīn ceps tacite cōfirmare videt eoipso q̄ sunt tolerabi les.C.de re mili.l.tam collatoꝛes.li.xij.C.de agri. ꝛ censi.l.dñi prediorum.lib.xj.C.de fun.limi.l.j.ꝛ l.quīq̄z.ꝛ.l.fi.C.de iure fi.l.super creandis.ꝛ.C. devendē.rebus.ciui.l.j.lib.x.Contra.male cōsue tudines tanq̄z aboꝛtiua statuta non ꝓualescūt tem poꝛe:vt in auth.vt nulli iudi.§.nulli vero.col.ix. vñ dicit imperatoꝛ cōsuetudines tunc tenent cum no stris non repugnant legibus.in auth.de,vsur.nau.§ fi.ꝛ ibi no.coll.ix.Et ideo cōtra cōfilia generalia que seruanda sunt vt euāgelia non tenet consuetu do vel cōtraria constitutio:vt no.in.c.cum laycis. de rebus eccle.non alie.in nouel.ꝛ.c.nulli.eo.ti.in nouel.vnde non valet statutum vel cōsuetudo de prestandis vsuris.q̄ est contra cōsilium:vt not.C. de vsur.auth.ad hec.Sed nunqd valet snīa lata cō tra cōsuetudinē:videt q̄ sic⁹ quasi cōtra factum la ta.nā consuetudines facti sunt.tñ potest appellari. Iste videt casus no.in.d.c.cum veniſſet.nam cum de ea non cōstet fine,pbationib⁹ merito dicit in fa cto cōsistere.articuli vero iuris debent illi super q bus fine,pbationib⁹ facti statim pōt ,pnunciari: vt no.in.c.ad decimas.de re.spo.in nouel.Sed super facto non pōt ,pnunciari nisi examinet factū:vt.C. de veteranis.l.,puidendū.ꝛ.C.de here.insti.l.cum proponas.ꝛponit Ly.C.q̄ prouo.nō ē necess.l.ij. VOLUMUS UT REGALIA. Istud verbū volumus ostēdit hanc.l.esse q̄ qcquid prīn cipi placuit.l.habet vigoꝛē.vt.C.de consti.princi. l.j.in prīn.ꝛ insti.de iure na.§.sed qđ principi.ꝛ.ff. de oꝛi.iur.l.ij.§.nouissima.ꝛ sic cōtractus p̄ncipis transit ad statutū legis:vt.ff.de pub.l.cesar⁹. Itez ꝓbatur ex eo q̄ imperatoꝛ vult eam per vniuersos populos diuulgari vt.s.e.circa p̄n.ibi ea,ppter ꝛc. qđ quidem iudicat:vt sit lex.C.de legi.ꝛ ꝓsti.prīn. l.leges sacratissime. QUE NOBIS LON LESSA SUNT.Quia nō oīa regalia fuerāt concessa sed demū ea q̄ longa ꝓsuetudine erāt pos sessa:ꝛ illa non in proꝑietate sed in fidelitate.No ta'ergo q̄ si est qđ que sunt concessa ꝛ que remane ant'concessoꝛi debēt eligi boni viri bone opinionis ad hoc idonei non suspecti qui iurent q̄ bona fide sine fraude perqrent ꝛ confignabunt cuiq̄z q̄ se cō tingit.qui tex.est valde nota.de iuramēto.facit qđ not.C.de secū.nup.l.hac edictali.§.his illud.ꝛ de fide instru.l.plures apocis ꝛ.Bar.in.l. theopōp⁹ ¶Et ad saluandum ipsos iurantes de piurio scias q̄ in omni iuramento sufficit verum dicere.fm cō scientiam⁹ vt no.in.c.p̄sentium.de testi.in nouella.

¶No.q̄ super controuersia inter p̄ncipē ꝛ subdi tos eligunt arbitri ꝛ hoc p̄ istā pacē.alʒ pōt prīn ceps vbiq̄z citari subditū ꝛ ipse cognoscere:vt.l.p xime.ff.de his q̄ in testa.dele.ꝛ.C.ne qs in sua.l.j. p Ly.ff.de here.insti.l.ꝛ hec tiberius.per cy.ꝛ in l.est rescriptum.de iurisd.om.iudi. IBO MEJ LREBATUR.quo casu ēt si male fuerint v̄ sati nō est qđ imputet eis q̄ elegerūt:vt.ff.cōmo.l. argentū.ꝛ.ff.de rei ven.l.fi a bone fidei.Odof.Et ex h̄ sume ar.q̄ iudex nō fecit litez suā ex eo q̄ arbi tri a se electi male ,pnūciauerint qz qđ bona fide fit bene fieri censet.ar.ff.de ꝓdi.ꝛ de.q̄z̄uis.ꝛ qđ no. ff.ō iureiur.l.eū q.§.i popularib⁹.ar.ō.ff.mā.l. idē qz.§.si,pcuratoꝛ.Sed ibi mādatoꝛi nō īminebat ex plicatio negocij hic sola electio psonarū:qz nihil fa ciebant noīe eligētis sed noīe dñoꝝ.ꝛ sic nō obstat QUI MELLORA CJUJTAtem No.ar.q̄ bonus ciuis ē qui p̄ie iura tuetur:ꝛ ille est ad regimē eligēdus.nō aūt q̄ est ō p̄iam odof. AB NOSTRA AD.siue rōne impij siue ratiōe p̄imonij cū.oīa p̄ncipis esse ītelligant:siue fiscalia: siue p̄imonialia sint:vt.C.de q̄dri.p̄scrip.l.bñ a zenone.Odo.qđ dic.vt in prīn.ffoꝝ oēm.si qs autē. NON ABJTTEADUS.Not.q̄ non dz qs audiri ō illud qđ facit p̄nceps ex certa scīa: īmo dz repelliꝛ iponi ei ppetuū silentiū.Nā dicit lex:qs tante supbie fastigio tumidus ē:vt regalē sensuz re gat:vt.C.de leg.ꝛ cōsti.l.fi.ꝛ.l.fi.C.ō cri.sacri.Et no.hic de silentio iponēdo ēt lite nō ꝓte.s.nō audi to petitoꝛio.ff.de alea.l.j.§.qđ aūt.¶ Si statutuz dicit talis nō audiat an valeat snīa ,p eo lata.Ja.ō are.doctoꝛ pmensis q̄ nō:qđvez ē si est talis q̄ hē atur,p moꝛtuo vt bānit⁹ vel iudex:dolo,pcedit: vt d.l.j.§.qđ aūt.de alea.qz ille q̄ ,pcedit in contēptū legū videt,pcedere erroꝛe iuris expresso.ꝛ vide.l.j. C.de here.insti.p Ly.¶ Sed q̄liter pōt imponi si lentium ei q̄ nō audit.Rñdeo q̄ nō audit pro se:ſz ō se.ff.ō postu.l.quos,phibet.ff.,pcu.l. filius.§.ve terani.ꝛ vide qđ no.de offi.dele.cū sup abbatia.in nouella.ꝛ p cy.in.l.vnica.C.de dona.lib.ꝛ in.l.sed ꝛ per p̄toꝛē.§.sed dū decreto.ex qui.cau.maio.ꝛ in l.fi p̄us.C.de his q̄ ad eccl.ꝓfu.p Ja.de are.Bal.

Hoc quod nos Hic dicit q̄ cōces sa ꝛ p̄uilegia eccle sijs:epis:ciuitatib⁹:vel alijs qbuscūq̄z plonis cle ricis vel laicis p̄ anteceſſoꝛes suos:vel se vel p̄ henri cuz filiū suū ꝛ regē romanoꝝ firma ꝛ rata pmaneāt REX.s.Henricus filiꝰ istius Fede.fm odof. Hic g̃ est exp̄ssum q̄ rex romanoꝝ etiā aī coꝛonationē pōt concedere p̄iuilegia.Iste enī henricꝰ non erat coꝛonatꝰ impatoꝛ qz pater viuebat.p hoc no.C.ō quadri.p̄scri.l.bñ a zenone.ꝛ ibi p Ly.Dicit Host. q̄ vidit in alamania p̄ p̄ncipes iudicari ꝛ teneri q̄ rex romanoꝝ post electionē ꝓcoꝛdē hēat oēm ptā tem quā impatoꝛ:nec vnctio aliqd addat:lz Hosti. sit in cōtraria opi.vt no.ex̄ de ver.signi.sup quibus dam in nouel.Sed qcquid dicat hosti.prima opi. seruat ꝛ ipsa vitas.Opinio aūt hosti.posset hēre lo cum qñ eēt electꝰ in discoꝛdia.in quo tñ aduerte p ea q̄ no.p Jo.an.in cle.romani.de iureiu.in.§. poꝛ ro.i v̄.reges.ad fi.gl.ELLESJJS UEL EPJSLOPJS.Ex ista alternatiua vī,pba ri q̄ id qđ ꝓcedit epis fit coꝛ,p̄pum qđ ēt inuit v̄ bū dedit qđ est.j.p qđ pz dñium eē trāslatū in ep̄z cū dare sit accipientis facere:vt insti.de ac.§.sic ita qz dūmodo eis ꝓtēplatiōe eccl'ie.nā tūc eccleſie vi derēt eē ꝓcessum:vt.ff.de do.p̄le.l.cū qs.v.nā ꝛ si quis.Et de hoc hēs tex.nota.in.c.fi.de capitulis coꝛradi.col.x.vbi oīno.vide ꝛ adde qđ not.Jnno. extra de testa.c.cū in officijs.ꝛ h̄ si talis est ep̄s qui possit hr̄e p̄puz.alʒ ō nccitate acqrit epatui.xviij.q ij.statutū. PRO BONO PELJS.No.id

m¶ q̄ Cc.vi de bal.in.l.ij. C.qñ puo.nō est necess.ꝛ vi de eūdē in.l.j. C.de his q̄ de sunt aduo.ibi dic̄ q̄ aut con suetudo in no toꝛia ꝛ non tz snīa aut nō et tūc tz ꝛ sic,pce dit id q̄ h̄ di cit.vide mo deꝛniozes i.l. is ad quē.ff.ō acq.here.an, barba.

n¶.l. cesar. Vide bal.i.c. j.s.ō nat. feu. ꝛ bar.in p̄al. l.cesar, ꝛ in.l. oēs populi.ff. de iusti.ꝛ iur. And. barba.

o ¶ Scōm ꝓsciam.Vide glo.in.c. statu tū.§. assessoꝛē de rescrip.in vj.an.bar.

quod factū est ꝓ bono pacis ratū debz haberi: vt.ff. māda.l.creditor.§.j.ita tñ q̄ nō sit ꝺrium iuri diuino vel ipossibile de iure.vt extra de ꝓben.c.nisi essent.ꝛ ibi dicit tex.q̄ laude arbitratoꝝ ꝓpter bonū pacꝫ tenetur eqtas natūrāl.Etiā no.q̄ in arbitris ꝛ in arbitramētis bona ꝙsuetudo ē seruāda.ex̄ de cau.pos. cū venissēt. ꝑRJVILEGJA ODJA. No.ex isto tex.q̄ si bōa rebelliū tpe rebellionis alijs sūt ꝙcessa ꝙsonis fcā pace sunt reddēda primis dñis tex.est hic valde nota.ita q̄ ipa pax nō ḥz vim simplicis indulgētie: sz restōis i integrū.qō tene mēti. JN JVRJAD. Sz quō pōt ꝓnceps ꝙcedere aliqd in iuriā alteri⁹.vt.C.de ꝓci.ipe.of.l.ij.ꝛ l.rescripta. ꝛ l.neqz vānosa.ꝛ.ff.de iusti.ꝛ iur.l.iusticia.in ꝓn.ꝛ §.iuris ꝓcepta.ꝛ.C.si ꝺ ius vel vtili.publi.l.fi.ꝛ.C. de opis publi.l.ꝙscriptōnes.ꝛ.C.de man.libe.l.nec au⁹.Solutio: hic cā guerre fuer̄t ꝙcessa ꝛ ꝺ rebelles i perij: nec ē hoc nouū ſm Odof. Ex quo nota q̄ rebelles sunt extra legis ꝓtectionē vide.C.de natu.li. l.j.ꝓ Cy. LASSENTUR. Nota q̄ sublata guerra tollit oīs ei⁹ effect⁹ secut⁹ ꝓpter guerrā.sic.j eo.§.finē quoqz ſm Odof. ET JN JRRJTUM REBELLANTER. qō dicit cassant intelligas ipso iure ꝓ: qō aūt seqtur in irritū itelligas ipo facto Odof. Et sic no.q̄ vbi cassent iūctū cū verbo irritent signat ipo iure.nō em̄ regrit hic alia sna lz tex.vtaī vbo futuri tpis qō ē notabile. JN CJVITATE. Hic ꝺr q̄ si ep̄s ꝓ priuilegiū ipatoris vel regis ē comes alicui⁹ ciuitatis q̄ ꝙsules iue decuriones debēt inuestiri de ipo ꝙsulatu ꝓ ipm ep̄z sic̄ fuit hacten⁹ obseruatū: alʒ in q̄libet ciuitate ꝙsulat⁹ recipit auc̄te ipatoris ꝛ iuestitur ꝙsul ꝓ nūciū ipi⁹ imperatoris. Jtē dicit q̄ de qnquēnio i quinquēnium q̄libz ciuitas mittat ad ipatorē ꝓ iuestitura iurisdictionū renouāda ac priuilegij eligēdi sibi ꝙsules q̄ iurabūt ipsi impiali nūcio.ꝛ ꝓ ipm ingredient⁹ officiū. ꝛ idē dicit in suis successorib⁹ obseruandū. ¶ Nota q̄ multi sunt ep̄i qui ḥnt ciuitatē ꝛ iurisditionē tpalem ab impatore vel rege. ¶ Quero igit⁹ vtrum isti ep̄i teneantur coram impatore vel rege ꝙparere non solū quo ad ꝙsiliū: sz etiā quo ad auxiliū si sint ꝙocati? Respōdeo sic: nō tñ p̄nt ꝓsonaliter distrigi. vt nota.in.c.j.de cleri.ꝓiug.in nouella. Bal. LO ASALES. De iuramēto ꝙsulū ꝺr ex̄ de iureiur.c.veniētes.ꝛ no.in spec.de iureiurā.vbi etiā no.de multiplicibus iuramētis. FJNJTO. Hoc hodie nō ſuaī immo totū ꝺrium ht: sz nō ē ius cū ex ꝓriori iuestitura ꝓpetuo iuestiri itelliganī: ꝛ nō ad tp̄s.vt.ſ.e.ti.§. nos romanoꝝ.i ꝓn.in v.in ꝓpetuū.Odof. AJTJJ.s.nūciū.hic ꝺr simplex nūci⁹ quē vulgo italici appellāt sindicū: ꝛ habēt ꝙcipe vba hoc mō. Deto dñe Federice romanoꝝ ipator a vobis iuestitura fieri cōi bonoñ.ꝛ mihi recipienti nomine ꝛ vice cōmunis bononie lege testāte.ff.de ꝙsti.pec.l.q aūt.§. fi.ꝛ in.l.lz.ꝛ per huc sindicum acqrit ius inuestiture cōi bonoñ.vt.ff.de ꝙsti.pec.l.eū qui.§.fi actori municipū. Uniuersis em̄ redditī.qō ꝓ voto oīm primatibus indulget.vt.C.de aduo.diuer.iudi.l.restituēde Odof. Dicit aūt sindicus ſm glo.quasi singulorum cās vno ꝙplexiuo noīe dicēs. Vel ſm nicolaū furiosum qui fuit discipulus Joānis ꝺr sindic⁹ q̄si pluriū sunul cām dicēs.ꝛ si plures sunt creati sindici ab vniuersitate gerunt publicā persona videtur q̄ habeant mādatū insolidum.ar.ff.de admini.tu.l.decreto.etiā in his que requirūt speciale mandatū. vt.ff.ꝺ iureiur.l.iusiurādū.ꝛ ad pecunias.§. defensor.ꝛ per Jacobū de are.C.etiā ꝓ ꝓcuratorē cām in integ.rein.agi pos.l.j.Sed tutius est dicere q̄ in regrentib⁹ spāle mandatum debeat sindicus spāle mandatū habere vel generale cū libera.vt no.in.ca.p̄sentium de testi.lib.vj.in nouella. ¶ Illud est nota dignum q̄ qui mittit nunciū vult obligari per scip̄m nō ꝓ aliū ꝛ iō potest reuocare mādatum clan.sed ille qui ꝓcuratorem mittit vult obligari ꝓ aliū ꝛ non p̄ seipsum. vt legit⁹ ꝛ nota.C.si quis alteri vel sibi.l.multū.itaqz transfert ꝙsensum suū in ꝓcuratorē nec valet reuocatio nisi in noticiā deducat⁹.vt no.i.c.vl.de ꝓcu.li.vj i nouella. A NOBJS ET NOMA NUMLJO.ꝛ ḃ si p̄ncipi placuerit.vt.j.e.§.ꝛ si q̄. Odof. ETIBEAD OBSERUETUR. hoc vult dicere lr̄a ista q̄ idē fuer̄t in ꝙsonā successoris nostri qō in nostrā ꝙsonā ordinam⁹.sic.C.de q̄dri.ꝓscrip.l. bene a zenone. SJUE AB ALJJS QUJ POSTEA ꝛc. ꝛ hec forma dat⁹ subditz erga successorem salua ſp auc̄te successoris cui nō pōt antecessor ponere legē.vt.C.de legi.l.dignavox. BJUJNA VOLETJONE. de⁹ em̄ in hora mortz nos vocat de tpali sec̄lo ad ꝓpetuū.Odo.etiā si quis sua morte moriat⁹.sz gladio ꝺr mors dei iudicio,puenire ⁹: vt no.inst.de capi.dimi.post pri.ꝛ in euāgelio Sciēs q̄ ventura erāt iup eum. LOMLESSERJADUS. hic prio attende vtrū iperiū iure hereditario trāfferat⁹ vel nō. Scdo qs eligat ꝓncipē. Tertio qs possit eligi ꝓnceps: ꝛ ex qb⁹ debeat eligi. Circa primū,p ꝛ ꝺ allegabim⁹: deinde qō tuti⁹ viuz fuerit nobis eligem⁹. Videt⁹ qdē prio impium successione deferri. Hoc aūt lr̄a ista manifeste innuit. Nā iste federicus qui nūc viuit hērici filius fuit: de quo henrico hic loqtur quidē: impator fuit.ar.de hoc.C.de fundo patri.li.xj.quibus.ꝛ instī.de dona.§.sed primus qdem.in auc̄.vt defuncti funera.col.v.§.si nemo.etiam quondā.ꝛ ē ar.ad hoc qō hic ꝺr in decretis.lxiij.di.c.in synodo ꝙgregata.ꝛ.xxiij.dist.in noīe dñi.vbi ꝺr q̄ princeps potuit sibi eligere successorez vt ꝛ hic videt⁹. Cōtra aūt videt⁹ q̄ ex electōne nō successione ipium deferat⁹ his rōnib⁹. Prio qz impius habere in fortuna est.vt.C.de veteri iure enucle.l.ij. §.sed qz diuine.ꝛ in auc̄.de ꝙsul.in fi.col.iiij. Ad dicitur. Si fortuna volet fies de rethore ꝙsul. Si volet hec eadē fies de ꝙsule rethor.ꝛ a deo hominibus datur.vt.C.de offi.pfec.preto.affri.l.in noīe domini.i prin.ꝛ in auc̄.quomodo oportet ep̄os.in prin.col.j. C.de quadri.ꝓscrip.l.fi.in fi.ꝛ in auc̄.vt in medio litis non fiant.§.fi.col.viij.C.de offi.ma.mi.l.vlti.in prin.ꝛ in auc̄.de fide instru.§.ij.coll.vj.C.de veteri iure enucle.l.j.in prin.ꝛ in auc̄.de ꝙsul.in fi.col.iiij.ꝛ in lōbar.de ꝓhibitis nup.l.qm̄ nobis.in prin.ꝛ.j.ꝺ priuil.ecclesiaz.l.fi.in prin.ꝛ qz ep̄s eligit⁹: vt in auc̄. de sanc.episcopis.§.j.ꝛ.ij.ꝛ.iij.col.ix.C.de episco.et cle.l.si quēq̄z.ꝛ omnis dignitas ꝛ omne officium.vt ff.de decre.ab ꝺr.fa.l.j. Jtem ꝛ aduocatio successiōe nō defertur sed electione: vt in lōbar.de aduo.ꝛ vicedñis.l.singulis. Et remotis oībus iurz ambagib⁹ ego puto impium electōe deferri ꝛ nō successione. ex̄ de elec.venerabilem.§. insup si p̄dictus rex extra de pac.c.accepim⁹. Nō ob.qō hic dicitur: nā siquis recte inspiciat nusq̄z hic ꝺr successione deferri sed dicit posse cōcedi.ꝛ sic cōcordat i decretis.xxiij.di.in nomine dñi.ꝛ.lxij.di.in synodo ꝙgregata Sed illi qui ita eligūt auc̄tatē eligēdi ab apostolica sede acceperunt: examinatio tñ ꝓmotio vnctio ꝙsecratio coronatio man⁹ ipositio ad dñm papā spectāt.vt.d.c.ex̄ de ele.venerabilem.§.j.ꝛ.ij.ꝛ in auc̄.de mē. ord.cle. §.hanc.coll.iij. Unde dñs papa ex cā poterit ꝓncipem deponere: vt in decretis.xv.q.v.c.alius. Jtem roman⁹ pōtifex ꝛc.ꝛ in auc̄.de defen. ciui.§. non habente.col.iij.ꝛ in auc̄.de colla.§.ꝛ de hoc custodiri. ꝛ ar.ff.de regu.iur.l.eius est nolle.ꝛ ar.C.de of.prefec.preto.l.siquos.ꝛ in auc̄.de mā.prin.§.festinabit. col.iij.ꝛ i lōbar.de of.vica.l.fi. cū impator iuret ei fidelitatē.vt in decretis.lxiij.dist.c.tibi dño.ꝛ q̄ non transmittat ad posteros habes validū.ar.C. de aduo.diuer.iudi.l.petitionē. Quis autem eliget ꝓncipē posset q̄rī.ad quod: dic eliget senat⁹.C.de of.p̄fi. l.ij.ꝛ ex senatorib⁹ cū in numero eoꝝ ꝙnumerer̄. vt C.de digni.l. ius senatorū.li.xij. cum senatores sint

¶ Ꝓpo iure. Idē dicas si dicatur fun ditus vide gl. in.l. decerni mus.C.de sacrosan. eccle. ꝛ bar. i tracta tu de tirā. an. bar.

¶ Ꝓuenire. Elide q̄ nōui.ad bal. i l.ij.C.ꝓmunia de lega. vide petrum de ancha.in.cle.j.ꝺ pen.ꝛ remis. An.bar.

ps corpis pricipis.vt.C.ad.l.iul.maie.l.qsqs q̃re ⁊ lege facere possunt:vt ⁊ priceps.vt.ff.de legi.l.non ãbigit.⁊ qr preses creat ab ordine ⁊ i eorũ ordie remanet.vt.ff.qñ appel.sit.l.j.§.solet.Vel dic qp a p̃n cipibus populi suffragio.vt insti.de iure natu.§.sed qd̃ principi.⁊ ar.ff.de of.questo.l.ij.in prin. Vel ab eis sine populi suffragio auctoritate tamẽ apostolica electõe eis ꝓcessa.vt.s.notatũ ẽ.Vel dic qp eligitur ab eis qui soliti sunt eligẽ.Sũt.n.certi nobiles qui auctoritatẽ ⁊ priuilegiũ ab apostolica sede hñt p̃nci pẽ eligẽdi:⁊ illi eligẽt ⁊ null⁹ aluus dꝫ electionẽ ipe dire.vt i lõbar.de põtificib⁹.l.ij.Confirmata autẽ electõe a pp̃o.ar.i auc̃.de defen.ciui.§.decreto.pos set dici qp quilibꝫ posset i p̃ncipẽ eligi i quẽ eligẽtes ꝓsenserũt:ſꝫ tamẽ prius videdũ ẽ vtrũ elect⁹ iperio sit dign⁹.vt.C.ō q̃dri.prescrip.l.bñ a zenone.ibi fi ue ab alijs ꝛc.Qui enī indign⁹ ẽ inferiori ordine in dignior ẽ superiori.vt.ff.de senatoribus.l.qui indi gn⁹.Vnde de nobilibus ⁊ dignioribꝫ est eligend⁹: nec dedignẽtur alij milites:comites ⁊ barones qui nõ sedent in tam alto cubiculo:quoniã potẽtioribꝫ pares eẽ nõ p̃nt.vt.ff.de alie.iud.mu.ca.fac.l.ij.cir ca pri.¶ Vnũ tñ nõ omitto qp iperiũ semper ẽ:ẽt si desit esse eius gubernator.vt in auc̃.quõ oportet e piscopos viuere.§.q̃ igit̃.col.ix.C.de of.ei⁹ qui vi cẽ alte.gerit.l.ij.odo.Dicit Ja.de dño ardizone in ſũma sua sub rubricella de suc.iperij.qp oli princeps poterat sibi eligere successorẽ.vt i decretis.lxiij.di. in finodo cõgregata.⁊.xxiij.di.in noie dñi i medio. Sꝫ hodie quidã principes eligũt iperatorẽ q ptãtem eligendi ab apostolica sede acceperũt:sed examina tio ꝓmotio vnctio coronatio ⁊ manus iꝓsitio ad dñm papã spectãt:vt extra de elec.venerabilis.§.j. ⁊.ij.vnde dñs papa ex cã ipsum poterit deponere vt in auc̃.de defen.ciui.§.nõ habẽte.col.iij.⁊ de forma fide.c.alius.⁊.ff.de reg.iur.l.eius est nolle.ar.C.de offi.prefec.preto.l.figs in auc̃.de colla.§.sed hec cu stodiri.col.ix.⁊ in auc̃.de man.prin.§.festinabit.col la.iij.⁊ in lõbar.de of.iudi.l.fi.Nõ successione defe rat̃ est.arg.C.de fun.pater.l.hi quib⁹.⁊ insti.de do. §.prim⁹ quidẽ.⁊ in auc̃.vt defuncti funera.§.si vero etiã.col.v.Nã ⁊ imperator Karolus fuit pater Pe pini:imperator Pepinus fuit pater alterius Karo li imperatoris iste Karolus fuit pater ludouici impe ratoris:⁊ ludouicus fuit pater lotharij imperatoris vt in lõbar.de fur.l.cuiuslibet.de epis.⁊ cle.vbi pro tẽpore.⁊ de capitulis p.l.tenẽdis.l.j.Nã ⁊ iperator Federicus videt̃ inuere in pace cõstantie.in.§.in ci uitate illa in fi.qp potest cõcedere regnũ ei⁹ filio.Hẽ rico:⁊ qp eius filius eidẽ in regno succedat sicut ō fa cto fuit:⁊ iste nũc Federicus rugerius imperator fu it filius hẽrici.Sed tu dicas qp hoc ꝓtingat potius electione principũ q̃ꝫ successione.Jsta sunt formali ter verba Jacobi de Ardizo.⁊ hoc vltimũ verbuꝫ suũ est ipsa veritas ⁊ ita seruat̃ de facto de rege ven geslao filio Karoli iperatoris. NOTANDA ELECTORUM. Et nũquid principes secula res ad quos pertinet electio possit papa priuare po testate eligendi:⁊ an ꝓpter eius negligentiã papa so lus posset eligere iperatorẽ:dic vt no.de re iudi.ca. ad apostolice.li.vj.⁊ qõ no.ff.de legi.l.nõ ambigit̃ per glo.⁊ Ly. IMMEDIATE REJICIENTES. Certũ est qp regnũ sicilie est ecclesie romane.Done ergo qp regno vacante papa cõtulit plures comitatus regni qbusdã comitib⁹ in feudũ:deinde creauit ibi regẽ:querit̃ an illi comites tenẽtur regi facere fidelitatẽ tãq̃ꝫ ipsius vasalli:⁊ et dicit Odo.qp est hic casus qp sic.verba odofredi hec sunt.hic habes expresse qp in generali feudi alienati one quã fecit princeps ꝓtinẽt vasalli:qõ est cõtra id qõ legit̃ si de feu.vas.fuerit interpellatus.c.in gene rali.Solutio,verũ est nisi dicat̃ expressum:⁊ hic sa tis expresse dicit̃.Vel solue qp nõ habꝫ successor ius istoꝝ vasallorũ ex cõcessione ista:sed iõ qr princeps. ⁊ facit.ff.qui.mo.pig.vel hipo.sol.l.sicut.§.illud.et ius istoꝝ vasalloꝝ acqsitũ est impio:⁊ ea que fiscalia sũt principis esse intelligũtur.vt.C.de quadri.p̃scri. l.bñ a zenone.⁊ sic nõ obstat dictũ.c.i generali odo. Ex hoc ifero qp q̃ꝫuis dicti comitat⁹ sint de territo rio regni qp videtur iurasse fidelitatẽ pape tãq̃ꝫ regi ⁊ iõ regno trãslato regẽ sequũtur:sicut mẽbra sequũ tur caput suũ a quo discedere nefas est.Jtẽ intentio pticulariũ sumit̃ pro vniuerso. JN CASUS Nota hic qp appellãs italicus nõ tenet̃ ire in alama niã p̃m istã pacem:sed imperator debet habere iudi cẽ appellationũ in lombardia a.xxv.libris imperia liũ supra qui cognoscat ⁊ diffiniat:⁊ iste iudex debꝫ prestare iuramentũ qp bona fide causas examinabit ⁊ diffiniet p̃m mores ⁊ leges illius ciuitatis.j.duos mẽses a cõtesta.litis vel a tẽpore appellationis rece pte nisi iusto impedimento vel ꝓsensu vtriusq; par tis remanserit.hec sunt verba littere multum nota bilia.¶ Et primo nota qp vbi maior ẽ quãtitas im perialis dꝫ stare auctoritas.vt.C.de ope.pub.l.siqñ ⁊ dicitur hic maior quãtitas a.xxv.libris imperiali um.s.sed de iure cõmuni aliter taxat̃.vt.C.de app. l.in offerendis ⁊.l.p̃cipimus.¶ Secũdo nota ō iu ramẽto quod debet p̃stare iudex appellationum. ¶ Tertio no.qp iudex debet iurare qp ferat sentẽtiã p̃m leges ⁊ ꝓsuetudines illius ciuitatis.⁊ alias dicit lex:iudex sentẽtiã ꝓferat legibus ⁊ moribus cõso nantẽ:in auc̃.vt cũ de app.cog.§.j.col.viij.C.ō edi fi.priua.l.si is.C.que sit longa cõsuetudo.l.j.C.ō sẽ. ⁊ interlo.om.iudi.l.nemo.¶ Porro si ẽ questio ō processu seruabitur cõsuetudo primi fori per glo.in c.lꝫ canon.inver.decreto.de electi.in.vj.⁊ p doc.in rubrica de cõsuetudine.Secꝰ si esset de processu ap pellationis qr cõsuetudo fori illius iudicis appella tionis debet attendi:qr in ordinarijs iudicijs semp attendit̃ locus vbi agit̃ iudicium.vt per gl.⁊ doct. in.l.ij.C.que sit longa ꝓsuetudo.⁊ in.d.rubrica.Jō si de re vel causa seruabitur per iudices appellatos illud ius primus iudex debeat seruare:qr id qõ de beat p̃m iusticiam cause ⁊ fori facere prim⁹ iudex de beat facere iudex appellationis quia ei succedit vt cõ firmator vel reformator.⁊ ideo qp non est iniquum sed equum iudici a quo nõ grauat partem:⁊ sic a nõ grauamine iniuste appellaretur.vt in.d.auc̃.vt cum de ap.cog.in prin.saluo qp ex nouis actis nouaꝫ po test ferre sententiam ⁊ etiam veterem custodire.ff.qp cum eo.l.titianus.¶ Quarto nota qp hic statuitur tempus duorum mensium ad causam appellationis decidendam.sed de iure communi statuitur annus. vt.C.de tempo.acti.auc̃.ei qui. ¶ Sed quero num quid elapsis duobus mensibus appellatio sit deser ta:⁊ videtur qp non:quia meta duorum mensiuꝫ vi detur prefixa cognitori non persecutori:quia verba diriguntur iudici ⁊ non appellatori iuxta nota.C.ō iudi.properandum in princi.¶ In contrarium di co quia isti duo menses succedunt loco anni.nam qr constitutio duorum mensium facit mentionem taci te videtur prohibere ne vltra tempus fiat.arg.ff.de leg.ij.l.statuliber.§.sticus.¶ Jtem quia tacite hoc colligitur ex littera:vbi considera qp aut tempus ap ponitur iudici cum pena:⁊ tunc debemus esse con tenti pena.Aut sine pena:⁊ tunc vt aliquid opere tur tempus apposito videtur tempus appositum ip si liti ⁊ cause.Preterea quid diceret littera nisi iu sto impedimento vel consensu ꝛc.si duraret ipsa ap pellatio ⁊ eius vigor etiam post duos menses. Jtẽ ex eo qp dicit de prorogatione temporis per cõsen sum partium apparet manifeste qp sine prorogatio ne deserta est appellatio.⁊ hoc tenet.Odof.¶ Se cũdo quero q̃re littera dicit a ꝓrogatõe litis vel tpe

appellatiõis recepta. Rñdeo: vult dicere q̃ si appellatus vel appellãs nollet litẽ ꝓtestari iudex põt habere litẽ ꝓtestata. vt. C. de tẽpo. ap. l. fi. §. illud. et extũc currãt tpa duoꝝ mensiũ. De iure aũt cõi qñ incipiũt currere tpa appellatõis ꝓsequende: dic vt in auẽ. de iudicib⁹. §. appellatiões. coll. vj. ¶ Quito nota q̃ tpa assignata p statutũ põt ꝓrogari p litigãtes. r & hoc qñ tps ẽ breue qz ꝓsumit̃ appositũ fauore litigãtiũ: & ẽt fauore snie. Et iõ post terminũ legz vel ꝓrogatũ snia ẽ rata & appellatio ẽ deserta. qõ est nota. & idẽ in tpe statuto sup reductiõe arbitramẽti. Mã itelligit̃ statutũ fauore arbitramẽtalis snie late sed in. l. pperãdũ nõ ẽ ita qz ibi nulla p̃cedit snia cuius fauore videat̃ statutũ. Idẽ qõ in snia fuabo in instrumentis guarẽtigie s hñtib⁹ vim snie p statuta tuscie. bal. VEL A TEMPORE. h alternatiue loqtur. nã qz in cã appellatiõis iudex põt ferre snias & ante litz. contest. si vult. vt. C. de temp. ap. l. fi. §. illud. Et no. qcqd iudicz ptãti pmittit̃ id iurz necessitati subijcit̃. vt. ff. õ iu. ibi nõ qcqd ipedimẽto & hoc ꝓbatũ fuerit. vt. C. de temp. ap. l. fi. §. illud.

¶ Quid ergo si nõ iudicet. j. tps statutũ an poterit postea iudicare? Rñdeo ñ: si iudex tulit postea snias snia nõ valet t: & ex ea solutũ reperit̃. nã expirat iudicij instãtia. vt. C. de iudi. l. pperandũ. §. huj⁹. & §. fi. vbi de hoc plene aduerte. tñ tota die clamãt qdam: perierũt acta & expirauit iudicij instãtia. vt. C. de iudi. l. pperandũ. Sed certe q ita diffuse allegat idiota est. nã nõ oia acta pereũt. Dic ergo lapsu tpis ea acta perire in quibus nõ imminet magnũ periculũ ficut ẽ de libelli oblatiõe: forte eñ vel sine forte melius formabit̃ nũc qz prio fuerit format⁹ vl̃ salti ita bñ. Itẽ denuo lis debebit ꝓtestari & i hoc ẽt nõ vtitur magnũ periculũ. Itẽ perit facẽm calũnie vñ iterũ iurabitur de calũnia. Acta aũt in qbus vertit̃ magnũ periculũ vt sunt cõfessiones & testiũ attestatiões nõ pereũt. Nõ eni pereũt cõfessiones: qz põt eẽ q̃ ꝓfessus ẽ litigator in p̃ria instãtia iudicij aliq̃ q̃ sunt ɔ eũ & nũc penitet: mõ in alio iudicio nõ ꝓfiteret̃ q̃ ea cõfessio agnita sibi p̃iudiciũ generaret. Item attestatiões nõ peunt quia põt esse q̃ testis nõ ita recorda tur mõ ficut & tũc eũ memoria hoim labi labilis est. vt. ff. de ꝓba. l. si arbiter. & ff. ad carbo. l. iij. §. due & l. peregre de acqui. pos. vñ qz in his magnũ est periculũ: ideo dicendũ ẽ q̃ nõ pereũt. nã ꝓbationib⁹ pinguius est subueniẽdũ. vñ facultas ꝓbationũ nõ ẽ angustãda. vt. C. de hereti. & manicheis. l. qñ i fi. cũ occasione defectus ꝓbationũ ius reddi nõ valet vt. ff. de testa. tu. l. duo sunt titij: & qz acta vni⁹ cause in alia valẽt. vt. C. de arbi. l. pe. in fi. & C. de re. iudi. l. fi. & de lib. causa. l. iubem⁹. & de testa. l. fi. Odo.

¶ De citatione an pereat. & videt̃ q̃ non: qz traxit executionẽ p̃scriptionẽ interrũpentẽ. vt. C. de p̃scrip. xxx. an. l. ficut. & l. fi. & malã fidez in possessore inducẽdo. vt. ff. de pe. her. l. itẽ veniũt. §. petitã. cum eñ mala fides sit facti non põt ꝓ infecto haberi. vt ff. de cap. l. in bello. §. facte. ¶ In ꝓtrariũ est gl. ordinaria. C. de fruc. & li. expẽ. l. litigator. Distingue ergo aut citatio inducit suũ effectũ respectu actiõis p̃scriptionẽ interrũpẽdo: & talis effectus durat. Aut respectu officij mercẽnarij iudicz: & tũc i alia instãtia ñ durat quo ad accessiões q̃ officio mercẽnario veniunt in iudicio & ita loqtur glos. in. d. l. litigator. vel dic vt ibi dixi. ¶ Quid aũt de vicio litigiosi an duret? Dic vt not. in. l. j. C. de p̃scrip. lõg. tẽp. & l. cũ lite mortua. ff. iudi. sol. Qd aũt dictũ ẽ de attestatiõibus intellige publicatis. secus si nõ eẽnt publicate qz nõ hñt publicã auctoritatẽ anteq̃z publicẽtur. vt not. ff. q̃ in frau. cre. l. iij. §. gesta. Sed hoc videt̃ contra rõnez supra assignatã p dñm. Odof. Mã exquo testes solẽniter disposuerũt in iudicio illud quod ẽ omissiuz de publicatione in prio iudicio equũ est supleri in scõo iudicio: sicut testes qui nõ eẽnt publicati in cã ꝓria possent publicari in cã appellationis. ad hoc facit extra vt lite nõ conte. c. qñ frequẽter. Sed qui tenẽt primã opi. hac vertũtur rõne: qz publicatio testiũ fit officio iudicis mercẽnario qõ perit pmpta instantia quo ad ea que nõ sunt exequuta sed exequẽda. vt. d. l. cũ lite mortua. & iõ publicatio ipossibilis vt. SELUABEAD ADORES ET LEGES ILLIUS CIUITATIS. Nota. ex eo q̃ dicit mores: q̃ licitũ ẽ cuilibet ciuitati habere cõsuetudines ꝓprias. Et ex eo q̃ dicit leges: nota q̃ licituz est ciuitati habere ꝓpria statuta cõfirmata p p̃sidẽ ꝓuincie. Sz si ciuitas sit sibijpi p̃ses sufficit q̃ potestas ciuitatis cũ decurionibus faciat statuta vel ciues eius accedẽte auctoritate superioris. Mã cum facere statuta sit iurisditionis: et illa quãtuz ad actũ exercitij sit in magistratib⁹. vt. ff de origi. iuris. l. ij. §. post originem. merito regitur magistratus: nisi alia esset cõsuetudo loci q̃ põt dare iurisditionẽ ipsis decurionib⁹ sine magistratu. vt C. de diuer. offi. l. viros. li. xij. l. j. C. de eman. libero ruz. Vel si ciuitas illa p tpe illo careret magistratu. vt. ff. de tuto. & curato. da ab his. l. vbi absunt. Ita intelligit̃ qõ nota. in. l. j. §. siquis magistratuz. ff. qõ quisqz iuris. & ibi oĩno vide p Jac. butri. bar. & me. Aduerte tñ q̃ si statuta tangerẽt iurisditionẽ principis. vt in cã appellationũ talia statuta nõ valerẽt: vt hic & extra de iureiurã. c. veniẽtes. Et est notanduz q̃ in cã appellatiõis ideo no hz locũ prorogatio iurisditionis: qz cause appellationũ sunt mixti imperij & ptinẽt ad auctoritatẽ supioris: vnde & vtraqz pte cõsentiente nõ possunt vẽtilari apud iudices incompetentes. vt. C. de iudi. auẽ. ad hec. ¶ Sed nunqd tabellio de cõsensu partiũ sine p̃sentia iudicis possit recipere testiuz iuramenta & dicta nulla sibi facta p iudicẽ cõmissione. Rñdeo nõ: qz non reperitur q̃ tabelliones possint recipere talia iuramẽta. vt nota. C. de testa. l. hac consul. §. penul. sed bene de iudicis cõmissione põt. vt no. in cle. j. de officio dele. & ff. de excusa. tut. l. scire oportet. §. oportet. & in auẽ. apud eloquẽtissimũ. C. de fi. instrumẽtorum. tene menti. LOASEASA. Nota cõsensu partiuz ꝓrogari tẽpa appellationis. ad quod facit. C. de temp. ap. l. vlti. & in cle. quam diu. de appel. & in auẽ. si tamen. C. de appella. p docto. Odof. tenet si cã appellationis ventilet̃ p priuilegiũ vel spãle statutũ principis vt hic. qõ est notabile. Baldus.

Consules. Cõsules nõ possunt ingredi consulatũ nisi iurauerint vel iurẽt fidelitatẽ anteq̃z ꝓsulatũ recipiant. h. d. ad de de cõdi. & demõ. l. publicus. Bar.

Vasalli nostri. Vasalli tanq̃z vasalli & ceteri oẽs tanq̃z subditi iurare dẽt fidelitatẽ p̃cipi nisi sint tales p sone qbus iuramẽtum remittat̃. h. d. VASALLI recipiũt ergo hi ũestiturã tanq̃z vasalli & iurabũt tanq̃z vasalli & tale qdez erit eoꝝ iuramentũ vt cauetur. s̃. de forma. fidelitatz. c. j. & de noua forma fide. c. j. Ceteri aũt iurabũt tanq̃z ciues. vt habes in d. c. j. de foꝛ. fi. & j. eo. c. in nomine. cui quidem sacramento adijcere debet qõ dicitur. j. e. §. oẽs. Sed an qui iurant tanq̃z vasalli iurare debẽt tanq̃z ciues videtur q̃ non: quia hic dicit conclusiue: ceteri tanq̃z ciues iurẽt: p qõ videt̃ innui q̃ solum q non sunt vasalli p̃ncipis iurent tanq̃z ciues. Sed hoc nõ innuitur imo diuersum. scz q̃ qui vasalli non sunt iurent tanq̃z ciues & nõ tanq̃z vasalli. vñ põt dici q̃ vasalli teneãtur iurare vt vasalli & vt ciues cum sepata sint facta. vt. ff. de calũ. l. fi. & C. de dona. inter vi. & vxo. si maritus. Sed tamen vno sacramẽto qs iurabit vt vasallus & vt ciuis. ar. ff. de auẽ. tu. l. accipiẽtis odo.

¶ Nota q̃ qui iurat simpliciter videt̃ iurare in oẽz cãm ex qua iurare tenetur. ff. de fideius. l. siquis ꝓ eo §. si nũmos. ¶ Sed hic quero an de periurio possit

r ¶ Litigantes. Hoc adde ad ea q̃ notaui ad bar. in l. ij. ff. õ re. iu. licet ibi allegaueri bal. in. xij locis & ibi retuli sua elegãtia dicta & etiã Aug. & moderniores & a liq̃ q̃ huic vid. collegi oꝛ. addẽ istud. An. bar.

s ¶ Guarẽtigie. Teneẽti illud qõ seruat̃ in summaria seruat̃ in instrõs guarẽtigiaꝝ vide q̃ elegant̃ notat ang. in. l. j. C. de pluꝛ pe. ñ. An. bar.

t ¶ Nõ valet. Vide tex. in. l. scire opz. §. ꝑñs de excusa. tuto. verũ est niſi ferret absolutoꝛi ia ab obseruatiõe iudicij casus ẽ singularis i. l. ñ. C. vt j. certum tps quem allegat Ang. in. l. pperandũ. itez nisi p cõfessionẽ ꝑtis post instantiã appareat vt tenet bal. in. d. l. pro perandum. An. barb.

v ¶ Quero vide bal. i. l. hac cõsultissima ꝛ q ibi notaui ꝛ ibi vide ludo. roma. et vide bal. in. l. si dicat. C. ō testi. ꝛ vide tex. in. c. exhibita ꝛ q ibi dixi de homici. vide docto. in. c. pastoral ō caus. pos. vbi tz qō pōt ꝓstitutus i articulo mortis examinari in testē. And. barba.

x ¶ q̄ paci. In ꝓtrariū vī tex. in. c. ille q xxiij. q. iij. et i c. nouit ō iud. ꝛ io. an. in all. specu. in titu. ō treuga ꝛ pace vide. ca. significauit de iudi vbi pbatur qō accidit guerre vide petrum de ancha. cōsilio. lxxxiij. vbi ꝓsuluit quod accedit guerre et ibi ēt dicit q̄ timor belli operitur idē qō bellūtu allega l. nouissimi. ¶. si qs ꝓpulsus. ff. qō fal. tuta. aucto. ꝛ p hoc arguo ꝫ bart. in. l. cōuentionū. ff. de pact. vbi dicit qō capitane⁹ belli pōt facere treugā nāsi dicim⁹ qō accedit paci nō pt illā facere vt idem bart. ibi vult si dicim⁹ quod accedit guerre eodez modo ēt nō pt vt ibi dic̄ bar. ꝛ sic vī qō sit quoddā mediū ꝛ sic quoddam pticipiū q: si nō pōt indicere guerrā nec pacē ꝛ potest facē treugā ꝑ est quoddā pticipiū vt in actu fauorabili dicat accedere paci i actu odioso secus adde glo. in. c. j. de pac. tenē. q dicit q̄ amittit paci.

cognoscere iudex laycus. ꝛ dico q̄ sic. vt no. i. c. lz ō iureiurādo i nouel. li. vj. nā istō ē crimē cōe vtriusqz fori: vt in auē. de man. prin. ¶. si vo canonicū col. iij. ¶ Quero qd si isti cōsules itrauerūt cōsulatū ꝑter missō iuramēto? Rñdeo q̄ malo ordine itrauerūt: ꝛ ide sunt exmittendi ꝛ ēt puniēdi. vt in. l. j. ¶. necessario. ff. si mulier vē. no. ꝛ. ¶. de milite vasal. q ꝓtunax ē. c. j. ¶. si vo. vbi ōr q̄ malo ordine factū ōz reforma ri. certe nec in canonica possessiōe ꝓsulatus pñt esse. nā in possessione canonica ꝓcurrere ōz iuris admini culū. vt no. in. c. ad decias de resti. spo. li. vj. i nouel. Et plene no. ꝑ accur. in. l. j. in pri. ff. de acq. pos. Jn dubio tñ exquo sūt publice in possessiōe cōsulatus ꝑsumā canonicū igressum ꝛ oia soleniter acta. ff. de offi. preto. l. barbari⁹. ¶ JTEM. Jsta dictio qñqz est aduerbiū silitudinis: qñqz aduerbiū q̄litatis. vt qñ ponit̄ ꝑ tanqz: vt h. ꝛ. ff. de accep. l. si pr̄. ¶. qui a dño. ꝛ. C. de here. instī. l. j. no. ergo de dictiōe tanqz ¶ Sz nūquid rogat⁹ tanqz tabellio videat̄ etiā rogatus tanqz testis. vī q̄ sic. ff. de testa. l. domiti⁹. Maz nomē testis ē generale. vt dic q̄ respectu sue scriptu re est tanqz tabellio. ſz si scriptura nō ē solēnis potest recipi ad ꝓbationē negocij ꝑ teste nō ad supplet ionē sui instrī: ſz ad viuā vocē tanqz testis vni⁹ vicē gerēs. vt. C. quitest. fa. pos. l. hac ꝓsultissima. ¶. si. ꝑ Ac. Cy. Ja. butr. ꝛ alios ibi videas. lxx. bi qui. ¶ hāc etatē sunt merētur excusationē a tutelis. vt. C. qui eta. l. vnica. vel a prestatiōe munerū psonaliū. vt C. q eta. l. si. li. x. ¶ Quib⁹ aūt psonis debeat remitti iusiurādū q̄ritur? ꝛ vī q̄ solis suis cū illi soli excipi videātur. vt. j. eo. in noīe circa si. ¶. ſz certe ꝛ furiosi si excipiūtur cō pupillis sil'es habeātur. vt. ff. de acqui. her. l. pupillus. ꝛ est ad hoc qō a l's ōr furiosus loco quiescētis ꝛ dormiētis habet̄. vt. ff. de iure co. l. ij. ¶. furiosus. ꝛ. C. ad trebel. l. si. ¶ Sed nñquid femine iurabūt. rñdeo nō. vt. j. e. c. in noīe circa si. Jtē mungd vnus tñ ꝑ domo? Rñdeo imo oēs q. j. hāc etatē sunt. vt. j. e. c. in noīe circa finē. Jtē excipiūtur clerici. vt. C. de epi. ꝛ cle. l. cū clerici. ꝛ in lombar. de aduo. ꝛ vicedo. l. quicūqz. ꝛ. l. qñ. ſz tu dic q̄ imo iurabūt clerici. vt extra de iureiurā. ca. si. Monachi aūt ꝛ taliū ordines nō iurāt cū hoc ad eos non spectet vt. C. de epi. ꝛ cle. l. decernim⁹. ar. l. oēs. ꝛ. l. gñaliter. Jtē qr ꝑ mortuis reputantur. vt. C. e. l. si. ꝛ in auē. de nup. ¶. distrabūtur col. iiij. ꝛ in auē. de mona. ¶. illud col. j. ¶ do. ¶ Extra quero " nungd ille qui est in articulo mortis possit tanqz testis' examinari? ꝛ vī q̄ nō: qr mēs mortis cogitatiōe turbata sultissima. ¶. at cū hūana. ꝛ in teste ē op⁹ scia ꝛ memoria. vt. ff. de fur. l. qdā tabulaꝝ. Cōtrariū dico: nam cū possit facē testm̄: vt. ff. de le. iij. l. pāphilo. ¶. ꝓpositū. ergo ꝛ eē testz. nā nō min⁹ ē testari q̄z testificari vt. ff. de testa. l. cū lex. ꝛ ēt nos videm⁹ q̄ si ligua sit ingrossata ꝓpter infirmitatē: nō tñ oio ppedita pōt qs facere testm̄. vt. C. de testa. l. qm̄ indignuz in verbo femineis. ꝛ no. eo. ti. ꝛ. l. iubem⁹. Et puto q̄ interrogatoria dñt breuiari vt nō iterrogēt̄ nisi de substātialibus ꝛ de his qbus lex iubet exprēsse testē interrogari: puta an sit odiosus. nā odioso non credit̄ quātūcūqz in infirmitate acceperit corpus xp̄i. ar. ff. ad sill'. l. siqs in grauī. dictū ēt ipius poterit reprobari de falso qr nō ois q moriēt̄ est Joānes euāgelista. vt. C. de testa. l. vba testamēti. De eo q moriens cōfessus fuit se mutuū ꝛ dotē recepisse: vtruz heres ei⁹ poterit opponere exceptionē nō nu. pe? Dicit gl. q̄ nō: qr nequaquā moriēs expectabat futuram numerationē. Jsta est gl. singularis in. l. j. C. de fal. ca. adic. legato. Bal.

Vasalli qui tempore. Hic dicitur q̄ vasalli q tpe guerre nō postulāt iuestituram a dño ñ exhibēt fuitia eo q̄ ciuitas eoz ē i guerra cuz illo dño q̄ nō ꝓpterea pdūt feudū. qō est no. dignū ¶ Et nota q̄ treuga magis accedit guerre q̄z pacī. ꝛ qō de guerra ꝛ treuga idē est iudiciū. ¶ Jtē no. q̄ tpe treuge nō est tutus accessus. facit. c. pastoralis. ō re iudi. i cle. ꝛ. j. e. ¶. fnie. quoqz. NOTA ADJTTANT. No. hoc ad multa. nā dicit Cato: Pugna ꝑ patria. sic. C. de abolitōib⁹. l. fallacī. ff. ō iust. ꝛ iu. l. veluti. Justa eñ sunt bella q̄ fiūt ꝑ patria defendēda. vt in decretis. xxiij. qō. vij. c. si nulla odof. ¶ Sz an guerra cōnumeret̄ iter cāus fortuitos? rñ deo sic nisi tpe ōct⁹ potuerit ꝓuideri: qr tūc culpe annumeret̄. vt. ff. loca. l. ex cōducto. ¶. si vis tempestatz ꝑ Cy. in vbo incursus hostiū. qui allegat eo. ti. l. habitatores. ¶. vl. ꝛ. ff. de dā. infec. l. q bona. ¶. de illo. qō tene menti. vba Cy. hec sunt in. d. ¶. si vis tēpestatis. ¶ Hic q̄rit̄ de qōne facti: qdā ꝓduxerēt a cōmuni ꝓistorij certas possessiones ꝑ certū tps: puta quinqz annoꝝ. exactor ꝑ cōi petit pensionez. ꝓductores dicūt se nō debere teneri: qr nō potuerūt colligere: vel colligi facere ꝓdictas pensiones ꝓpter incursus hostiū q morant̄ in castro sctī luce: q̄rit̄ qd iuris sit? Ego distinguo r: aut supuenit guerra ꝛ incursus predictoꝝ hostiū post ꝓtractū locatōnis: ꝛ tūc remittit̄ pēsio vt hic ōz. Aut ante erat guerra ꝛ tūc ꝑputandū est eis qui sciuerūt ꝓditionē ꝛ statū reiz ꝛ nō ꝓuiderūt vñ nō excusant̄ a pensione. ar. j. de dā. infec. l. qui bona. ¶. ō illo. ꝛ ei⁹ qō nota. ꝛ. l. habitatores. ¶. vl. Cy. ꝛ ꝑ Bar. in. l. si merces. ¶. vis maior. ff. locati. ¶ Sz quid: ecce materia erat prepata ad guerrā tñ nōdum erat mota guerra inter duos principes: fecerunt inť se treugā seu sufferentiā duoꝝ annoꝝ: quero vtrum elapso tpe fit necessaria diffidatio ad hoc vt ille q̄ aggrediat̄ territoriū alterius nō dicat̄ eē latrūculator Et videt̄ q̄ non sit necessaria diffidatio⁹. ar. ff. de lega. ij. l. statuliber. ¶. sticum. Sed ꝓtrariuz est verū: qr vbi nō ꝓcedit̄ dispositio ibi lapsus tpis ꝑ se non hz dispositionē inducere. Jtē vba que sunt ordinata ad negādū vel priuandum nō disponūt. vt. ff. de manumis. testa. l. titia. ¶. fi. ꝛ. ff. de here. instī. l. ex facto etiā agitatum. ſz si guerra ꝓcessisset ex ꝓuato tpe sufferentie ipo facto remanerent in guerra nec eēt noua diffidatōe opus vt. ff. de pac. l. si vn⁹. ¶. si cum reo. ꝛ vide qō no. in. c. pro humani de homi. li. vj. in nouella tē. Baldus.

Libellarie Hic dicit q̄ libellarie ꝛ pcarie de feu. facte ꝓuasal. in suo statu ꝑmaneāt. i. in eodē hītu. vt. ff. de ꝓdi. ob cāz. l. si seru⁹ ꝑm ꝓsuetudinē vniuscuiusqz ciuitatis. ſ. de sotietate lōbardi nō ob. l. q̄ diceret Jtium ꝛ est imperatoris federici. ¶ Extra nota q̄ libellarie ecclesiarum ꝛ emphiteosis possunt ꝑ emphiteotā donari ꝛ legari saluo iure eccl'e r: vt nota extra de loca. c. potuit. in nouel. sed bar. ꝓsuluit Jtium ꝑ. l. vniuersas. C. ne rei dñice vel temploꝝ. ſz ibi loqtur q̄ñ respectu ꝓprietatis ꝛ non vtilis dñij ꝓtractus in fraudē celebrant̄. ꝛ sic nō ob. ꝛ facit. C. de here. instī. l. hereditas. i verbo: annone ciuiles ibi nō obstant q̄ est de ꝓhi. feu. alic. ꝑ Fede. ꝛ sic collige ar. q̄ impator dū ꝓcedit alicui ali quod rescriptū qō sit Jō legē aliquā ōz specifieare legē dicēs nō obstante tali lege: ꝛ tūc valet vt hic al's nō vī valere. vt ar. ff. de leg. iij. l. siqs in ꝓnci. ꝛ. ff. de adop. l. nā ita. ¶ Quid ergo si dicat generalr nō obstante. l. aliq̄ vel rescripto sup hoc indulto an teneat hoc: qō qdā dicūt. alij dicūt refert vtrū impator rescribat Jō legē an Jō rescriptū: Si Jō legem tūc dicit tali lege nō obstāte. Si Jō rescriptū tūc generaliter sufficit dicere nō obstante aliquo rescripto: ꝛ ita tenetur. Rō est illa qr facili⁹ tollūtur iura positiua siue priuilegia q̄z iura cōia. vt in auē. de nō alie. aut pmu. ¶. illud. col. iij. l. eius militis. ¶. militia missus. ff. de test. mili. ¶ Sed si ita dicat impator: ꝓcedo tibi priuilegiū hoc nō ostāte. l. aliqua ꝛ non obstantibus illis q̄ dicūt gñaliter dictū non valere nisi in cas⁹ spāliter

vide dō. car. i c. j. de treug. ꝛ pace vbi dicit qō ipropriae impax. vt in. c. illi q. xxiij. q. iij ꝛ dicitur treugua terrēs vt tenēs guerrā. vīō ibi ō car. An. bar.

y ¶ Distinguo. vīō lud. in. l. cōtē. ¶. q maxīuos. et bal. in. l. inter cās. ¶. abeē. ff man. ꝛ in. l. si cal. C. ō vsur. et quod ipso notat in. l. licz c. loca. And. bar.

z ¶ Diffida tio. Hīō bal. in. l. iiij. C. de obseq. ꝛ i. l. ij. C. de fund. ꝛ in auté. itē nulla cōmunitas. C de epis. ꝛ cle. ꝛ in. c. j. gbus mo. feu. amit. dixi in. c. excō municam⁹. ¶. catholic. ō be re. An. bar. ꝛ ¶ Eccle sie. Vide que notaui ad. bal dum in. l. fi. C. de iure em / pbi. Andrea bar.

nominatis. ꝛ hoc dico per. l. fz ꝛ siquis. §. quesitum ff. siquis cau. ꝛ C. ad vel. l. iubem⁹. Respondeo credo ꝙ teneat. ar. ff. de leg. iij. l. siquis. in prin. ꝛ in auč. de testa. ipfectis. §. pe. col. viij. ꝛ C. de testa. auč. iter liberos. ꝛ C. de iure codicil. l. diuus. §. odo. ¶ Illud est ꝯsideratõne dignũ ꝙ fz princeps rescribat cõtra ꝓpriũ statutũ ꝛ sic ex certa scientia: tñ cã approbat factũ dãnatum reqrit clausula nõ obstãte. Idẽ si factũ nõ est dãnatum fz est data hec ei forma vt requirat hec clausula. vt. C. de testa. auč. hoc inter liberos. ꝛ ibi nota. ꝛ eo. ti. l. si non speciali. ¶ De clausula suppletiua de plenitudine ptãtis scias ꝙ ppl's romanus anteqz trãsferret imperiũ ad cesarẽ hac clausula nunqz fuit vsus nec iure ciuili inuenitur hec forma nisi dicat ꝛ bene ꝙ includit sub illis verbis quicquid principi placet legis hz vigorem. ff. de cõsti. pn. l. j. C. de legi. l. vl. ꝛ adde qõ spe. dicit ꝙ contractus feudalis emphitheoticari⁹ siue libellarie conditiõis eiusdem nature sunt. vt ipse nota. in spe. de feu. §. nũc aliqua. ꝛ i. §. quoniã. ver. quadragesimo circa fi. ꝛ dixi. C. de oper. lib. in. l. liberti liberteqz. ꝛ Jac. bel. s. in proemio huius libri. in prima col. ꝛ glo. in auč. ingressi. C. de sacrosan. eccle. ꝛ sic in solo nomine est discrimen⁹ vt ꝛ alias dicit lex. C. de agri. ꝛ censi. l. diffinimus. lib. xj. Sed spe. non dicit verũ nisi forte loquamur in feudo quarũdam ecclesiarum lombardie pro quo nõ prestatur seruitium sed census pecuniarius ad instar ficti: puta certa quãtitas pecunie vel frumenti vel aliud simile: vt vna spalla porci: vel vnum par caponũ quolibet anno: qz ecclesie lombardie nõ curant de seruitijs armorum: sed de redditibus burgalibus. Et ideo in talib⁹ feudis puto ꝙ succederet mutus ꝛ surdus etiam a natiuitate ꝛ quilibet heres. vt. C. loca. l. viam veritatis nisi tenor inuestiture repugnaret ꝓsuetudine etiã ecclesie semp salua.

Damna. Hic imperator remittit omia dãna data in reb⁹ oĩa ablata facta de rebus ꝛ omnes iniurias factas in personis abvniuersitate societatis vel ab aliquo de societate vel a coadiutoribus. ¶ Ex hoc nota ꝙ imperatori fit iniuria non solum per se sed per suos. facit. ff. ꝺ relig. l. ossa in fi. ꝛ quod notat Bar. ff. de capti. l. hostes. ꝛ Innocen. extra de appella. c. dilectis. ¶ Item nota ꝙ imperator remittit omnia illa damna: lz non appareant de alio mandato. Et adde quod habes extra de iniur. ꝛ dã. da. c. in nostra. ¶ Item nota ꝙ ligę ꝛ cõfederationes faciunt vniuersitatẽ. In tex. ibi. AB VNIVERSITATE. Hic hẽs ꝙ vniuersitas dãnum dare ꝺr: ꝛ sic per ꝓñs dolum cõmittere vt. ff. de dolo. l. sed ex dolo. §. j. licet illa videatur dicere ꝓtrarium. Adetum ꝺr inferre. vt. ff. qõ me. cau. l. metum. §. aduertendũ. qõ enim maior pars facit tota vniuersitas fecisse videtur*. vt. ff. de re. iur. l. aliud §. refertur. ꝛ. ff. ad munici. l. qõ maior. Item ꝛ si potestates ꝓfiliarij ꝛ antiani hoc faciant tota vniuersitas fecisse videtur. ar. ff. de vi ꝛ vi ar. l. siue a me. Et ideo nos videmus ꝙ vniuersitas accusatur: ꝛ respõdet per sindicum habẽtem speciale mãdatum a ciuibus. vt. C. de re mili. l. tam collatores li. xij. nec reqritur ꝙ ille singulares persone que deliquerunt nominentur in sindicatu qz non cõstituitur sindicus nomine ipoz sed nomine totius vniuersitatis. vt. l. in tãtum. §. vniuersitatis. ff. de rerũ diui. Et no. ꝙ facili⁹ fit inquisitio contra vniuersitatem q̃z contra singlos quia delictum magne vniuersitatis non potest eẽ nisi notorium ꝛ famosum. Unde fama que semp apud acta est presens ꝛ clamosa vox populi magis clamet in rebus notorijs: est verum ꝙ in notorio actus trãseuntis requiruntur postea probationes plene. vt. C. de offi. rec. puin. l. iustissimos. ꝛ ordo iudiciarius. argumen. extra de iudi. cap. exhibita. saluo eo qõ nota. insti. de publicis iudi. in princ. ꝛ nota. in. c. fi. de foro cõpe. in nouella. li. vj. Si aũt iudex vult inquirere ꝺ singulares personas oportz ꝙ fama specialiter sit ꝺ eas ꝛ nõ admittũtur p ꝓcuratorẽ si cã exigat detentionẽ seu carcerẽ psone vt in. c. eos q. de sen. ex. li. vj Et aliqñ ista detẽtio ẽ arbitraria aliqñ necessaria si q̃litas pene sit personalis. Sed nũquid fideiussores pñt se obligare ad penã corpalẽ: ꝛ qd de obsidibus Dic vt not. xxiij. q. v. cũ hõ. ꝛ dic ꝙ nõ de iureiurã. p Ly.ª in. l. ad ꝓmẽtariẽsez. C. de custo. re. sed de cõsuetudine in quibusdã locis fuaĕ ꝺriũ q̃ cõsuetudo hz ptãtez in sanguine hois. ff. de extraor. crimi. l. sacularij. §. sunt quedam. Bal.

morã superfluam. Hic ꝺr ꝙ ipera tor in ciuitate vel episcopatu nõ ꝺz facere supfluam morã in dãnũ ciuitatis vel epatus seu territorij p q̃ trãsit ꝛ est ratio: qz fere ipossibile ẽ ꝙ exercitus eius dãna nõ inferat. vt. ff. loca. l. ex conducto. §. sed si habes. ver. idẽqz. SUPERFLUAM. ar. C. de metat. ꝛ epidi. li. xij. l. deuotũ. ꝛ in auč. de q̃store. §. si vero forsan. col. vj. Sz qñ dicaĕ mora supflua: rñdeo iudicio ecclesie: populi: vel si ibi moretur vltra sex mẽses. ar. C. de censi. l. fi. li. x. odo. vel arbitrio boni viri. vt. ff. de verbo. obliga. l. continuus. §. cum ita. ꝛ. ff. ad tertul. l. ij. §. si mater. ꝛ. l. j. ff. de superficiebus. Baldus.

Ciuitates. Hic ꝺr ꝙ licitũ ẽ murare vniuersitati societatis seu ipsis societatibus ciuitatis murare. ꝛ extra ciuitatẽ munitiones ꝛ fortilicia facere. MURARE. Hic est triplex littera al's murare vel munire vel mutare ꝛ q̃libet bona ẽ ꝛ est simile. ff. de ope. publi. l. de operib⁹ C. de offi. priua. per prouicias. ff. de rerũ di. l. sacra. §. penul. in auč. qũo oportet episcopos. §. siqs apparuerit. in fi. coll'. j. al's autẽ nisi influz haberent a principe hoc facere non possunt. ar. C. de ope. publi. l. siquãdo. ꝛ. l. nemo iudicũ. ꝛ facit ad id qõ not. s. eo. § nos romanorũ imperator ꝛc. in fi. illius glo. i. fine ꝑ finitione temporis ꝛc. Odo. C. de sacrosan. eccle. l. ad instructionem. Bal.

Item societatem. Hic dicit ꝙ ciuitates q̃ veniũt in ista pace pñt fedus ꝛ societatẽ quã inter se hñt manutenere ꝛ etiã renouare totiens quotiẽs eis placuerit ꝛ eis videbitur expediri tenere: cõuenticule hic ꝓcedũtur: de iure aũt cõi ꝓhibentur: vt. s. de pace tenẽ. §. quẽticulas. C. de epis. ꝛ cle. l. ꝓuenticulã. C. de his q̃ ad eccle. cõfu. l. denũciam⁹. de paganis ꝛ sacrifi. l. j. ꝛ in auč. de inter. coll. hr. circa prin. col. ix. C. de sũma trini. ꝛ fide catho. l. ij. ꝛ de here. l. cũcti ꝛ hec societas a principe approbata ẽ hic: ideo qz licitũ est eis societatẽ seu cõuẽticulã tenere ꝛ quotiens voluerint renouare vt hic. ꝛ. ar. C. de iudeis. l. iij. Sed nũquid aliã societatẽ potuerũt ꝺhere cuz aliis ciuitatibus cũ quib⁹ nullã societatẽ habebãt: Rñdeo nõ: cũ dicat iste tex. quã nũc habent ꝛc. ꝛ facit. j. eo. §. pacta inter ciuitates. odo. ¶ Quero: facta est liga inter duas ciuitates p quinquẽniũ dura tura: vtrũ si post quinquẽnium prestant sibi mutuo fauores intelligatur liga tacite renouata: vr ꝙ sic⁹ sicut dicimus in ꝺctibus rerũ. vt. ff. locati. l. item q̃ rit. §. qui impleto. Cõtrariũ dico nisi renouet exps se. vt hic. ꝛ est ar. C. loca. l. fi cũ hermes. presertim si fuit ꝺcta prius p stipulationẽ: qz stipulatiões verba desiderant. Sil'r in ꝺctibus in quibus requiritur scriptura non fit tacita renouatio. vt in. d. §. qui impleto. ¶ Item nota ꝙ iste tex. loqtur de renouatione volũtaria; sed aliquãdo fit renouatio necessaria: vt in ꝓtractibus emphitheoticis ꝛ feudalibus. vt notat Ly. de sacrosan. eccle. auč. ꝛ que. Bal.

Pactiones Hic dicitur ꝙ pacta inita timore iperatoris vel p ipressionẽ nũcioz suoz sũt irrita ꝛ cassanda. Not. ergo ꝙ iperator põt iferre metũ sicut nec quelz priua

a ¶ Per cy. Vide Jo. de imo. in rubri. extra de fideius. ꝛ que ego notaui in dcõ c. cũ hõ. An. barb.

p ¶ Discrimen. Ita tenz Ang. de iser. in ti. de ꝓtro. inuestitu. vbi oio vide q̃ notaui ab bart. i l. si mihi ꝛ titio. ff. de ver. obli. ꝛ q̃ nota ui heri in consilio p illo de paganis apõ regnuz. An. barb.

z ¶ Videt Vide q̃ dixi i c. cũ accessisent ꝛ i. c. oẽs ꝛ ibi pbaĕ vt i. c. si canonia de offi. ordi. li bz. sexto ꝛ ibi do. An. bar.

b ¶ q̃ sic. vide bal. in. l. j. c. q̃ nõ petẽ. par. vbi loqtur de. §. qui impleto vt non habeat locuz in emphiteosi de ista cõsideratione vide lud. roma. consilio. xlvj. incipit visis necessarijs. an. bar.

ta persona. ¶ Itē nota q illud qō fit per metū pr̄
cipū nō valet. dicit spec. q̄ induci non dz nouitas in
homagijs vel in actis fidelitatis: vt in spe. de feu. §.
q̄ñ. ver. ego talis iuro dicit Jo. an. q̄ indebita ser-
uitia p̄sumūtur a dñis p metū extorta in. c. j. de p̄-
scrip. li. vj. in nouel. Et ꝯ ptātes p̄sumitur. C. de te
sta. l. volumus. C. de fun. limi. l. j. li. xj. ⁊. C. de om-
ni agro deb. l. qui per potētiā. li. xj. p̄sertim erga ru
sticos. C. de rusti. ad nullum offi. p̄ouo. l. ij. li. xij. et
p Bar. i. l. ad idiuiduā. C. qō met⁹ cā. No. tñ q̄ nisi
volūtas ꝯdescēdat compulsioni nō pōt cogi. C. de
her. instī. l. iij. LASSEMUR. Sz an ipo iure
vel demū opposita exceptiōe. Rñdeo ipo iure. vt. ff.
qō me. cā. l. si mulier. §. si vos. Tu dic vt no. s. ō pa.
iur. fir. §. itē sacra. PRO JNFELTJS. Fa
cte eñ fuerūt ꝯtra legē. ⁊ q̄ ꝯtra leges fiūt p̄ ifectis
habētur. vt. C. de legi. l. nō dubiū. ⁊. C. de sacrosan.
eccle. l. iubem⁹. §. sane Odo. Sed an ꝟctus p̄incipis
habeat vī legis. vt. ff. de publi. l. cesar. Rñdeo sic q̄ñ
caret vicio: sed ħ nō caret vicio: q̄ est ꝟ ius natura-
leve saltē ꝯtra bonos mores. Et nota hūc. §. valde
ad ꝯtractus q tota die fiunt cū dñis terrar̄. ¶ Sz
nunqd dz ꝓponi actio qō met⁹ cā ad rescindēdum.
Rñdeo nō q̄ nō est cor̄ā quo agat. Itē q̄ met⁹ p̄-
cipis est quodāmō vis p̄cisa q̄ oīno tollit ꝯsensum
ex quo inferri pōt q̄ ꝟctus initus metu cū p̄ncipe
fit ipso iure nullus. vide qō notat glo. in. ca. si vero.
viij. q. j. in. c. postq̄z. iij. q. ij. ⁊ adde qō notat Jnno.
extra de renū. c. sup ħ. ⁊ ibi ponit qd hēbit qs ꝓpa
re in hmōi iudicijs: lz eñ dixerim q̄ nō est cor̄ā quo
agat de facto tñ de iure si iperator facit iniusticiam
pōt adiri papa p supplicationē vel denūciationē. vt
extra de ꝓba. c. j. PUTAT. ħ ponit exemplū. ET
SJ QUALJA. No. ħ q̄ ex spāli clausula p̄mis
sa subijcitur gñalis. sic. ff. ad. l. aquil. si seruus ſuum
§. inquit lex. sic ecōtrario. C. de sacrosan. eccle. l. gña
li ⁊. l. illud. ⁊. l. sancim⁹. ⁊. d. l. si ſuus seruū. §. rupis-
se. Odo. ⁊. ff. ō postu. l. j. §. ħ edicto. LOADA
MJ. i. tota vniuersitate q̄ tota vniuersitas cōe ap-
pellat q̄ aūt dic̄ ab alijs. s. singularib⁹ psonis ꝓ pri
uato fcō suo. odo. JTATADEM. ista dictō hz
deteriare p̄cedētia Odo. ff. ad trebel. l. luti⁹. §. q̄ hē
bat. PERSOLUERE FJLTUAD. Dif
ferētia est iter fictū ⁊ ſuitiū sicut iter pecuniā ⁊ cēsuz
⁊ operā. ⁊ aliq̄ñ fict⁹ appellat cēsus. C. de dona. l. cē
sualis de acq. rer̄ do. l. q̄ quisq̄z. C. sine censu. vl̄ re-
li. l. oēs. ¶ Et an gcūq̄z nō solues cēsum tpe a iure
statuto pdat rei dñium. Dicenduz est q̄ sic ſi ille cui
dz cēsus solui hz directū dñiuz re. vt. C. de sacrosā.
eccle. auc̄. q rem hmōi. sec⁹ ſi p̄stat in signū alterius
subiectionis de re ꝓpria. vt notat Jnn. ō reli. do.
c. ꝓstitut⁹. ⁊ facit optime. C. de fundis p̄. l. fundi. li.
xj. possessionem tñ null⁹ pdit donec eijciat foras. vt
no. p socio. l. cū duob⁹. §. idē rñdit per spec. ō loca.
§. nunc aliq̄. ver. lxxxvj. Et q̄ nō renouat ab eccl'ia vr̄
iuri suo renūciare. vt no. in. c. j. de p̄ca. in nouel. ⁊. j.
c. c. ego iuro. scz q̄ñ venit ex necessaria ꝯña p̄eceden
tis contractus.

Sententie quoq̄z Hic ōz q̄ sen
tētie p ipato
rē late ꝟ rebelles occasiōe rebellōis ⁊ ptialitatz resci
dunt facta pace. sec⁹ ſi nō occasiōe rebelliōis. sz al's
iuste fūt late: puta ex cā mutui vl̄ ōpositi. Et iste. §. c
ē valde no. ad exititios terrar̄ vt sciam⁹ q̄ ꝓcessus
facti ꝟ eos rescindant eis ad ciuitatē reuersis ⁊ q̄ nō
Adde qō no. i. c. j. de cler. nō resi. li. vj. i nouel. ⁊ i. c.
statutū de rescri. eo. li. tāgit de istis exititijs. ⁊ siqui
dē lz nō p se tñ p ꝓcuratorē potuerūt ꝓparere: cita-
tio arctat eos. secus ſi nec p se nec per ꝓcuratorē q̄
nullus audebat tanq̄z ꝓcurator cōparere. vt. ff. ad
trebel. l. de etate. ⁊ in. c. pastoral de re iudi. in cle. ⁊ i
c. bone de elec. ⁊ ſi erāt bāniti oībus bonis eis adē-
ptis iudicia nō tenēt. vt. l. ſi ꝓstāte. §. ſi. ff. ſo. ma. q̄
nudi exularūt. vt. ff. de capi. di. l. tutelas. §. ſi liberta
te ⁊ cōpromissa soluūt. ff. de noua. l. quotiēs. §. ſi. q̄
hñtur p mortuis. C. de here. instī. l. j. ⁊ fac̄ qō no. in
l. ad cognitionē. ff. q. ex cā. i po. ea. i gl. q̄ dic̄ no. ħ p
bānito. ¶ Quid de sentētijs latz ex cōpromisso fa
cto iter exititios ⁊ itrīsecos? Rñdeo tales ſnie valēt
p reb⁹ cōpromissis: sz extra cōpromissū non valent
etiam ſi post cōpromissuz nominatim emologet laū
dum. nam expresse dicit decretalis q̄ non pōt emo-
logari laudum super quo non procedit cōpromissuz
extra de cōfirma. vti. vel iuti. c. examinata. d ad quod
facit. ff. de peculio. l. iij. §. ſi seruus. ⁊ quod ibi not. p
Guil. de cu. ⁊ est ratio q̄ est ordo substantialis puer
sus. nā vbi nō procedit notio ibi sententia non pro-
cedit. nec valet auctoritate partiū ordine pretermis-
so. vt. C. de sen. ⁊ interlo. om. iudi. l. platam. JN
JRRJTUM. sic. s. e. §. ꝓuilegia. Cā eni haruz
ſniarum seu discordia sublata cessare debet earū ef-
fectus sic. C. de episco. ⁊ cle. l. generaliter. ff. de excu.
tu. l. cū ex oratione. ff. pro socio. l. exactione. §. alicui⁹
Debent enim omnia pacis tēpore in pristinū statum
restitui. vt. C. cadu. tol. l. vnica in p̄in. ar. eius quod
de redhibitōe dicit. ff. de edil. edic. l. redhibere. ⁊. l.
fcā. ⁊ de alie. iudicij mu. ca. fa. l. q̄ odo. SELUA
BUM LEGES ET CONSUETU-
DJNES. No. ar. q̄ ſi cā est cōmissa ꝟ leges ⁊ cō
suetudines terrarū terminada q̄ pot⁹ dz termina-
ri ſm bōas ꝓsuetudines cūz ꝟ leges. ⁊ dictio ⁊ signi
ficat bonitatē arbitrij ⁊ nō merū ius cōe: vt extra ō
eo q̄ mit. in pos. cā rei seruāde cū venisset. ⁊ vide Ly.
C. de testa. mili. l. captatorias. Ly. Bal.

Possessiones Hic dicit q̄ possessi-
ones amisse tpe guer-
re q̄ añ tps guerre possidebāt dñt restitui possessori
b⁹: ⁊ ſi eas recuperassent debēt eis defendi nisi eēnt
possessiones que pertinerent ad iperiū: de quib⁹ de
bet stari dicto arbitroꝝ electorum. Et no. q̄ nō di-
cit hic de eligendis arbitratoribus: q̄ nemo transi
gere vel amicabiliter cōponere cōpellitur. quādoq̄z
tamē in arbitratorē potest cōpromitti ⁊ non in arbi
trum: vt. s. de decimis ⁊ alijs spiritualibus. vt no. i
c. vlti. de rerū pmu. in nouel. ¶ Nota ħ de restitut.
spo. ¶ Nota q̄ tēpore guerre licitū ē recupare p vi
ablata. ¶ Nota de cōseruatorio possessionis facit.
C. de carbo. edic. l. j. ¶ No. q̄ arbitri eligūtur in cā
iperatoris q hñt cognoscere de regalibus. ¶ Not.
de vbo assignētur q̄ significat. i. declarēt. PER-
TJNERE. ⁊ de facto ponat in possessione ſi nō
ē. RESTJTUATUR. Hoc nisi ablator iu-
re se posset tueri in cā ꝓprietatis: tūc eni restitutio i
pedit. vt. j. e. §. siqui. ⁊ spoliatus ante omnia fit resti
tuendus. l. siquis a se fundum. C. ad. l. iuli. de vi. ⁊ in
c. sepe de verbo. sig. Et caue quia hic dicit de abla-
toribus seu suasoribus qui non sunt de societate.
Sed ego idē puto ⁊ de his qui sunt de societate cuz
in. d. §. ſi qui. generaliter loquatur: ⁊ nō specificet an
de societate sit vel nō: ergo generaliter ⁊ indistincte
debent intelligi. vt. ff. de publi. l. de precio. ⁊ intelli
gendum est imperatorem in hoc casu idem statuisse i
suis qō in alijs: ⁊ idē in alijs quod in suis cā equali-
tatis hincinde seruande. vt ar. ff. de arbi. l. ſi cū dies
§. ſi. C. ō fruc. ⁊ lit. expē. l. ſi. C. de ꝓpri. sacro. sacri. l. i
sacris. li. xij. ⁊. ff. man. l. iij. in fi. ⁊. C. cōmuni di. l. pe.
§. ſi. ⁊ arg. ff. fami. her. l. in hoc iudicio. Odofre. Et
nota q̄ in istis restitutionibus que fiūt vigore capi
uuloꝝ pacis ob. exceptio dolo facis qō ē no. dignū
¶ Sz quid ſiqs nesciat dicere cōfines suaꝝ possessi-
onū? Rñdeo ſibi iputet q̄ nemo ſibi incertus esse
debet quātū possideat. vt. ff. de verbo. signi. l. subſi
gnatū. §. ſi. p Alcc. Et LOGUTJO MEA
Nota q̄ arbitri electi ad cognitionem videntur ele
cti ad decidendum ⁊ assignandum. vt hic. ⁊. ff. de ꝓ
cura. l. qui ꝓcuratorem dat. Secus in electis ad co-

c ¶ Et iste §. Vide bal. in. l. oīes po puli. ff. de iu-sticia. ⁊ iure. And. barb. d ¶. Exami nata. No. pro c. examinata. vide bal. in. l. ſi vxorem. C. de cond. incer vide lud. ro. cōsilio. cli. vbi allegat bal. ħ ⁊ dic̄ illū text. foze adhuc sin gularē bal. in l. edita. C. de edē. An. bar.

gnoscendū ꝛ referendū qꝛ nō possunt causam decidere. vt. C. de offi. pfec. augu. l. ordinatoꝝ. FRVCTIBVS ET SVIS BONIS. Nota qꝫ fructꝰ ꝛ dāna ponūt vt diuersa. ꝛ sic nō dꝛ dānū dare q tanꝫ possessor percipit fructꝰ. qō tene mēti. RECVPERAVERIT. quoquo modo ꝺdo. Et sic no. qꝫ tpe guerre licitū ē recupare quali tercūqꝫ. ¶ Et qd si vnꝰ recupat alij ablata. dic vt ff. de cap. l. figs i bello. Sigs pdidit bona culpa sua dānabili vt si miles pdidit arma nō recupat. sz si latrocinio vl̄ virtuose pugnādo amisit: tunc recupat a quolibet recuperāte salua ꝯsuetudine armoꝝ. c. ti. l. j. p By. ¶ Sz q̄liter ꝓbabit̄ possessio. rn̄deo ꝓbata detētiōe corpali. naz q detinet p̄sumit̄ possidere. vt no. i. c. cū olī de priui. p Inn. vij. q. j. pōtifices p Arch. ꝛ in. c. ij. vt lite pē. in nouel. ꝓ hoc qō not. gl. dꝛ. i. l. stipulatio ista. §. bi quoqꝫ. ff. de v. ob. in gl. dꝛ dinaria. nisi ꝯstet aliū possidere. vt. ff. de fūdo dota. l. si fundū. ¶ Quid ḡ si duo pariť ꝓbēt. dic vt no. ff. vti possi. l. si duo in pri. ff. de re iud. l. duo iudices de eo q mit. in po. c. j. li. vj. i nouel. cꝛ de ꝓba. sz cáz ꝛ vide qō no. ff. ꝓ lega. l. ꝓ legato fm vnā lec. Extra q̄ro nunqd de nō possessiōe possit cōfici instrm? Rn̄deo nō directe: qꝛ ꝺ directa ꝛ mera negatiua nō pōt cōfici instrm sed indirecte sic iuxta no. i. c. j. de p scrip. in nouel. ARBITROS. Cōstat arbitriū territoriū nō hre. vt no. in. c. j. de fo. ꝯpe. li. vj. in no uella. ꝛ tn̄ citat ptes p qō appet qꝫ territoriū non est de substantia citationis vel iurisditionis qō dic vt ibi plene notatur.

Opizoni. Marchioni. scz malespine cui spāliter ꝛ noiatim ipator hāc pacē iurauit: vt. j. e. c. ego iuro. ꝺdo. VOBIS. No. qꝫ satꝫ ꝓncipē offendit q eiꝰ subditis ꝛ ptialibꝰ iuriā facit vel offensaz. ᶜ vt. C. ad. l. iul. maie. l. q̄sqs C. de sacros. eccl. l. decernim⁹ i p̄n. C. ō epi. ꝛ cle. l. raptores. C. ō rap. vir. l. vna. Sic ꝺrio qō ꝺ ꝓncipē fit in oūz vtiť iuriā. vt ar. C. de her. l. manicheos ꝛ ō ꝓuile. eccl. incōsutilē ꝺdo. VEL PER IN TERPOSITAM PERSONAM. q cūm p aliū facit p seipm facere vī. vt. ff. de admi. tu. l. ita aūt. §. gessisse. ꝛ. ff. ne qs eū q i ius voca. ē in exi. l. si p aliū in pri. ꝛ. ff. ō eo p quē factū erit. l. j. §. fecisse odo. Etiā in statutz hz locū hec iterptatio: qꝛ nālis rō ē potētissima i q̄libz statutoꝝ iterptatiōe. vt notat Ly. C. de leg. l. nō dubiū circa fi. DEFENDENDO. No. qꝫ defendēdo qn̄qz qs ꝓmittit in iuriā. sic. C. de his q ad ecc. ꝯfu. l. si ꝗuus aliquē. ꝛ h potuit eē talis psona qꝫ iuste potuit offensaz ꝓmittere iste marchio cā defensiōis eiusdē ꝓsiderata affectione. vt. ff. qō me. ca. l. isti qdē. §. fi. ꝛ. ff. mā. l. si ꝗuus. sed in hoc cāu nō puto vez qꝛ cū vasallꝰ in iuramento suo nullā psonā excipiat nisi ipatorē ꝛ dn̄z antiq dꝛē: ꝛ ꝺ fiscū al's filiū teneať dn̄zadiuuare ꝛ ꝺ aliam quācūqꝫ psonā. vt. §. q̄ fit fora fideli. c. q fidelitate. ꝛ. §. q̄ fit forma fide. c. j. ꝛ de noua forma fide. c. j. et de ꝓhi. feu. alie. p Fede. §. vl. q̄to ḡ magz ꝺ filium vl̄ aliā quācūqꝫ psonā dꝛ ꝓncipē adiuuare cū ꝛ ipatorē teneať iuuare ꝺ dn̄z suū quē teneť iuuare ꝺ aliā quācūqꝫ psonā. vt appet i p̄dicꝯ. ll. ꝛ capl'is. vñ nō frustra hoc i modū priuilegij huic ꝯcediť. Sz attende qꝫ si recte ispicias nō dꝛ remittere nisi offensas q̄s feť postq̄z fuit i societate: ꝛ si puto qꝫ sic feudū hret a principe ꝛ anteq̄z eēt in societate culpā aliquā ꝓmisisset pp quā amittiť feudū qꝫ bñ amiserit feudū ꝛ culpa illa nō videať remissa p hāc pacē licz videať ꝺ id qō dicā. j. pri. ibi ꝓ pterit ꝯ. ꝛc. q̄si videātur remisse oēs culpe ꝛ offense facte siue anteq̄z esset in societate siue post essent cōmisse. sed certe non est verū: nā non sic intelligiť in preteritis. naz idem vult dicere ac si dixisset p̄dictis. Hoc etiā indicat qō ibi stati sequtur vel pti eiꝰ ꝛc. ꝺdo. Nec ē vez nouū maleficiū ꝓ perseuerētiā delicti tpe guerre remissum facinꝰ videri.

t ¶ Offensam. Et vide an. de iser. i. c. j. q̄ sint regā. vbi dixit qꝫ offendens collateralē regz vl̄ aduocatū stā tem in cōcilio regis cū facti one dꝛ incidere in crimē lese maiestatis p. d. l. q̄squis. secus si priuato: ꝛ vide ibi oīno. And. b.

nam inspiciť tp̄us quo delictū nasciť. ff. de iureiur. l. q iurasse. §. si pať. ꝛ. l. eū q. §. in popularibꝰ. ō furt. l. inficiēdo. §. infans. C. de testa. cū antiqtas. in pric. ꝛ ar. in. c. j. s̄. de feu. guar. ¶ Quero qd si testis dixit qꝫ fuit añ guerraz: vtrū ꝓbet qꝫ fuit añ originem guerre: ꝛ vī qꝫ nō: qꝛ equocꝰ est fm ista cū possit intelligi añ guerrā. s. finitā. l. ij. si cer. pe. p Bar. Truffa est: oīs intellectus est extraneꝰ q nō sonat in auribus vulgi: vt extra de spōsa. c. ex litteris. ꝛ ideo ītelligiť añ originē guerre: vt hic gl. ' LOALTIO NE. vel cohertione aut correctione. odo. ista tria sunt quasi sinonima. Bal.

Amplius consueuerunt

Sume illud qō ē longe. j. ꝛ eā quaz modo exercent. POSSIBEAT. No. iurisditiōez possideri i. q̄si possideri. vt. j. c. §. oīs. ꝛ nō viciat verbū ipsorie positū. vt. ff. de iureiurā. l. sed ꝛ si possessori. §. sz si rerū. qō dz intelligi fm sanū ītellectū. ꝛ ꝓbať possessio iurisditionis p exercitia qbus qs est vsus libere ꝛ quiete. tex. ē hic notabilis. SVCCESSORIBVS ABEORVM. Sicūt qdā h iure imperatorē iniungere successori suo vt hoc idē faciat: qō qdē esse nō pōt. vt. ff. ad trebel. l. ille a quo. §. tēpesti uum. ꝛ. ff. de manu. l. apud eū. Sz certe nō est verū. sed ita debetis intelligere lr̄az istā qꝫ habeāt sine cō tradictiōe successorū nostroꝝ. si eīn successores nostri ꝯtradicant nō habebunt. Vel dic simpliciter vt iacet. ar. C. de sentē. ꝛ interlo. om. iu. l. post sniam. et C. sen. rescin. nō posl. l. j. Pria placet cui ipator p decessoris sui factū abrogare possit. vt. C. de veteri iur. enucle. l. ij. circa pri. ꝺdo. Et p hoc determinatur q̄stio quā format Ly. C. de legi. l. digna vox. et sic nec p ꝺctum nec alio mō princeps pōt regalia cōcedere in preiudiciū successorū: qꝛ sicut non pōt iura eoꝝ subuertere ita nec minuere. vt. ff. q ꝛ a qbus. l. si optō. IN DETRIMENTVM. Nō eīn dz vni in alteriꝰ dānuz succurri. vt. ff. de minoꝛ. l. in causē. el primo. in prin. eo. ti. l. auxiliū. in prin. odof. Nec est boni principis vnū altare cooperire ꝛ aliud discooperire. vt. C. qui po. in pig. ha. l. assiduis. §. exceptis. nec priuilegia vni cōcessa alteri dare. vt. C. ō silētiarijs. l. decurionibꝰ. li. xij. Et si princeps concessit alicui beneficiū: prioꝛ tempoꝛe potioꝛ est in iure. ar. ff. de aqua plu. ar. l. in concedēdo. ꝛ. §. q suc. tene. c. j. col. x. Et h faciūt ad ꝯcessiones quas faciunt principes de aquis publicis qꝫ semꝑ videātur reseruata iura ꝛ cōmoditates eius cui prima concessio facta est. saluis. ff. fami. herc. l. item labeo §. j. saluo iure aque labentis. ¶ Pone iter duo castra erat questio de ductu aque publice: ꝛ fuit inter se lata sententia: demū imperator concessit mihi vnū de illis castris: nunquid teneoꝛ seruare illā sententiam: ꝛ vī qꝫ sic qꝛ castrum transit in me cum suis vicijs suaqz cā presertim cuz sit vniuersitas quedā. ff. de acti. emp. l. in venditiōe. ff. de serui. ru. predio. l. lutius. a contrario sensu. ff. de condi. ꝛ demon. si quis legauerit §. fi. de contraben. emp. l. si aqueductus. Et quia iperatoꝛ nō videtur velle preiudicare transactionibus ꝛ sententijs: sed tacite reseruare. ar. huius litterę. In contrarium videtur qꝛ sicut princeps posset vt. s̄. in. ca. j. q̄ sint regalia. ita ꝛ ego qui vice principis. fungoꝛ. Item pacta priuatoꝝ nō preiudicāt fisco nec tenetur fiscus de illis pactis facere mētionē. ff. de pa. l. ius publicū. ꝛ. l. in regentiuz. §. item si paciscar. ꝛ. l. inter. C. sine censu vel reliquis. l. omis. dumtamen boni viri fungat officio: sicut ipse princeps indulsisset si certioꝛatus fuisset. ō pac. l. tale pactū. §. fi. qō maxie ē si aliū nō ledo. vt. l. ij. §. item varijs de aqua plu. ar. ff. de solu. l. j. ꝛ facit extra de rescripti. c. suboꝛta. in fi. Non ob. ista littera qꝛ hoc ius aque cōpetit ex cōsuetudine q̄ fortioꝛ ē q̄z pactū priuatoꝝ ꝛc. Bal.

f ¶ Et hic glo. Nota istō dictū bal. vt p illud substēte tur gl. in. l. qui añ kalēdas. ff de vb. ob. ꝛ in l. eū q ita. §. q ita eo. ti. quā ꝛ bar. ꝛ cōiter a lij dānāt p istā doctrinā h ego eā sustinui vide q̄ ibi scripsi. in. §. oēs ibi sufficiēs fi dicit ꝛc. Anbar.

Omnes Hic dicitur q illi de societate debēt iuuare impatorem ad manutenēdū iura sua ⁊ etiā ꝓseruādū.s.p posse ⁊ ꝑsertiz ciuitates finitime ⁊ q̄ sint magis ꝓpie iuravt sūt icorpales res q̄ non dicūt possideri sz q̄si possideri.vt.ff.de acq.re.do.l.fu⁹.§.incorpales.ff.de serui. vr. ꝑdio.l. si edes in fi.ff.de act.ēp.l. rō.§.si iter.⁊ hoc ē q iurāt ciues vt ciues. Odo. **FINITYME**.i.ꝓfines seu ꝓpinque illis locis in qbus sunt possessiōes q̄ cepte sūt turbari. **TENEANTUR**. subaudi si p⁹ op⁹ erit qđ dic.vt.C.de sacrosan.eccle.l.neminem. **VIAS ET PONTES**.⁊ ab horz refectōis one re nemo excusat qđ dic vt de sacrosā.eccle.l. ad istructionē. **SUFFICIENS**. Nō dixit sufficiētissimū:sic ergo sufficit aliqd sufficiēter ꝑstari sz nō sufficiētissime ꝑstet[a].sic.ff.de edil.edic.l.siqd vēditor. et l.sciēdū.§.illud. Odof. **JUSTUS**. Secꝰ ergo si iustis. **RESTITUATUR**.hoc nisi i cā prīcipali iure se tueri possit possessor.nā tūc ipedit restitutio vt seqt qđ qđē ē ɔ alia iura. nā ⁊ si qđ ius bret p ingressuz violētū amisisset: ⁊ tñ restituere tenet ei cui p vim abstulissz vl occupassz. vt.C.vñ vi.l.j. siqs in tā tā.⁊ in lōbar.de iuahōib⁹.l.fi. Et qđ inuasioni restitutio nō sit impediēda ꝓbat in lōbar. de offi.iudi.l. legato. So.hoc ē ɔ cōia iura ⁊ spāle ē cū i modū ꝑui legij ꝓcedit:hoc tñ hodie ñ fuat. Vel dic:aut iuasor iuadit sua auctē:aut cū iudicis auctē. Ꝓrio cāu locū vēdicāt sibi ɔria iura. Scōo cāu fua qđ hic ōr ⁊ hoc forte cāu loqui ꝑt hec lex siue ꝓcedēs. Odo. Adde q spoliat⁹ si ɔ ius petit se restitui ita q exceptio obstet ipsi possessorio nō ē fiēda restitutio vt ff ⁊ in.c.ꝓstitutus de filijs ꝑsby.p Jnno. nā q expresse iustū petit inepte agit[b].vt no.in.c.j.de offi. vicar. p Jnno. Si vo nō apparet de iusticia petitoris : siqdē excipiēs ē per iudicē ⁊ ptē admissus ad excipiēdum vī p ꝓns admissus ad ꝓbandū.vt notat Jnno.i.c.cū veniss̄et de testi. Si aūt nō ē admissus tūc refert aut allegat spoliatio aut dolus sine spoliatōe. Ꝓrimo cāu nō admittitur exceptio dolo facis. Scōo sic.vt.C.vñ vi.in.l.cū ꝙrebat.⁊ ita intelligit qđ no.ff. de iudi.l. si de vi. et C.de agri.⁊ censi.l.si coloni.li.xj.⁊ extra de rest.spo. c.j. **TENEANTUR**. subaudi si fuerit. Odof. nota bonam glosam.

a ¶ Prestetur. Vide gl. sing. i.c. statutū.de rescrip. in vj. vide.c. ij.de calūp.in verbo minus sufficient. an. bar.

Siquis vero Hic dr q si aliqua ciuitas ɔ dicta societate lōbardie nō seruat statuta pacis:cetere ciuitates de societate ꝓpellent illā ad obseruādā. **BONA FYDE**. No.q bona fides dz seruari cui iterdū nō conuenit de iure apicib⁹ disputare.vt.ff.mā.l.si fideiussor.§.q̄dā.⁊ ē ar.q oēs ɔctus q fiūt cū ꝓncipe hēant naturā bone fidei ɔctuū. **LOMBELLINI**. Sz quō faciēdo guerrā vel obsidēdo ciuitatē vl vando repsalias:Rndeo forte sic.Sz ɔ p hūc tex. nā hic dic bona fide ꝓpellāt hac bōa fide nō vī ꝓpellere aliquo ɔdictorz modorz.nam bona fides ē ɔria dolo ⁊ fraudi.vt.ff.p socio.l.iij.i fi. ⁊ i ɔdictis plerūqz hec vsanf:⁊ qr discordie sūt sedāde ⁊ remouēde. vt.ff.ō le.ij.l.cū pater.§.dulcissimis. ⁊ qr oē bñficiū decz eē ꝑpetuū.vt.C.de excu.tu.l.ātepe. ⁊ qr per pacem discordie sopiūtur.vt.C.de cadu.l.vnica in prin.⁊ iam ex pace videret nasci discordia qđ eē nō dz.vt.C. vñ vi.l.meminerint.Sz forte his nō obstātib⁹ possunt predictis modis compellere.nec enim videntur dolo facere cum alterius fraudem excludant.vt.ff.de lega.ij.l.cum pater.§.titio.⁊ qr pax fingitur ei non cōcessa qui aduersus pacis statuta venire non timuit. ar.ff.de mino.l.auxiliū.in princi.vel forte posset dici q accipiantur hoc casu obsides.vt arg.ff. de iure fis. l.diuus.ff.ex qui.cau.ma.l.necnon.§.j.⁊.ff. de testa. l.obsides. Odof. Dic q ꝓcedent illis vijs ⁊ modis quibus videbitur expedire.arg.extravt li.non ꝓte. quoniam frequenter.§.fi.adhiberi enim debent illa remedia que magis timeantur ; adhibito tamen discretionis moderamine.

b ¶ Jnepte agit. Vide bal.in.l.j.C.ō mo. pos. fue. appe.⁊.in.l.j. al.tj.C.ne licet.pot.dixi in cle.j. de re iu. An.bar.

Nobis intrantibus. Hic dicit q q̄n ipator itrat lōbardiā debet ei fodrum regale ⁊ cōsuetum ⁊ vie ⁊ potēs aptati ⁊ aptate sufficienter in eundo ⁊ redeūdo:⁊ q debet habere mercatū sufficiēs ꝑ se ⁊ suis. Et hic determinat q̄stio de gualdana formata p glo.C.de sacrosan.ec.l.neminē.nam gualdana imperatoris nō dz auferre res aliorū sz emere nisi forte deficeret sibi pecunia.vt.li.j.ff.ad.l.rodiā ō iac.vel nisi rustici adeo forent tenaces q nollent eis vēdere victualia quod nota.

In omni decimo No.hic q i oi decimo āno fi litates sunt renouande. **RENOVABUNT**. Hoc fit ꝓpter iuuenes qui ꝓpter etatē nō debebāt iurare:⁊ modo peruenerūt aliqui ex eis ad eam etatē q iurare tenētur:⁊ ꝓpter senes ēt qui iūrauerunt ꝓ tempore ⁊ modo ratione etatis iurare nō debēt sic.ē.de pace iura.fir.circa prīn. Sed hodie hoc non seruat odo. Nota ergo q ꝓpter mutationē etatum fit renouatio fidelitatz:qr etas naturaliter variatur vt no.C.de in inte.restitu.mino.l.si minorez te.⁊ extra de probatio.in presentia vnde ex preterita minori etate nō presumitur in presenti:quia non est quid stabile.vt.ff.ad.l.falc.l.hereditatum. nisi temp⁹ presens est coniunctum preterito.argumē.huius litterē. Bal.

Siqui ex parte nostra. No ta q expulsi sunt restituēdi ad suas iustas possessiones. **DE JUSTUS**.Secus q̄ si iūstis.odof.ħ cadit glo.signata.ē.in.§.omnes.q̄ debet scribi super verbo restituat. **JURAMENTO**. No.p iuramētū procedere dispensatiue.Sed an hoc iuramentum teneat:puto q nō cū sit contra diuinam ⁊ humanaz legē. Unde diuina pagina dicit. Nō cōcupisces rez ꝓximi tui.ad qđ est.ff.de iusti.⁊ iure.l.iusticia.⁊ iuramentū cōtra legē factum nullius est momenti.ff. de pac.l.iur̄gentiū.§.⁊ generaliter.C.de legi.⁊ consti. l.nā dubium.in fi.C.de nup.auē.qđ eis.ar.extra de iureiuran.c.intelleximus.ff.de leg.j.l.siquis inquilinos.§.fi.odo. **SOLLEBERE**.vt soluatur rei estimatio. Odo.quod est ꝓtra ius cōe q inuasor nolente domino liberetur rei estimationem soluendo. vt.ff.de rei ven.l.nec quasi. Et nota pulchra verba arbitrium boni viri volumus pro restitutione succedere sua.satisfeciss̄e videatur ille qui soluit estimationē arbitrio boni viri taxatā. Et no.q in tota ista pace uō restituūtur fruct⁹:qđ intellige nisi essent extantes in fundo:qr tunc nō restituūtur tāqz accessiōes sz tāqz ipsum corpus fundi.vt.l.fi.§.pe.ff.q̄ in frau. credi. Dicit Accur.q nunqz quis lucratur fruct⁹ nisi rem habere videatur.ff.de reg.iur.qui actionem. Item ait q.j.tempus restituendi.s.quando quis petit quod non est nec fuit suum.ff.de leg.j.siquis bonorz.ff.solu.matri.l.si mora. Debitor lucratur fructus nisi tempus sit appositum causa custodie.ff.de reg.iur.l.cum tēpus. Dicit accur.q spāle ē i ipatore q possit auferre rē alteri⁹.ff.de re.iur.l.id qđ nrz **NISI CIVITAS ASTRINGATUR JURAMENTO**. No.q ciuitas pōt obligari p iusiurā.⁊ sub iureiurā.pacisci.sz nō beat animā vñ hoc iuramētū referēdū ē ad animā ciuiuz p ea q̄ no. Jnno.extra de sen.c.grauem. Bal.

Si qua controuersia. Vī ħ q cōtrouersia feudi iter ipatorē ⁊ alios de societate dz dirimi p pes illi⁹ ciuitatis:vel p epz illius ciuitatis. in qua discordia vertit:⁊ ꝑz ꝓsuetudinē illius terre. et sic no.q in feudis attendit ꝓsuetudo loci vbi res est. ¶ No.q si ipator cōcessit mihi tusco feudum cum iusdam castri alamanie videtur mihi cōcessum fm

cõsuetudinẽ alamanie. ⁊ si alamanico cõcedit in tuscia vł cõcessum ſm ꝓsuetudinẽ tuscie: vt hic dr. et ẽ ro: qr ꝓsuetudo ꝑstationis ⁊ rei ꝑstande intelligitur ſm locũ illũ vbi dz fieri traditio ⁊ solutio corpalis va. l. ſp in stipulatioib⁹ de reg. iur. qõ ẽ nota. ⁊ facit qõ no. extra de testa. ca. ray nutius sup glo. forte in nouella. CONSUETUDINEM IN SPILI REGIONIS. Inſpicit cm regionis ꝓsuetudo vt. ff. de fun. instru. l. cũ delaniõis ſ. asiná. ⁊ ẽ sic. s. e. ſ. in cáis. vicit cm de iure romano lex etiã in eo loco in quo ẽ. vt. ff. de legi. l. de quib⁹ lz ẽriũ fit de iure lõbar. vt in lõbar. q̃liter i iudi. l. placuit. Odo. Et no. ꝟ cui⁹ loci pares debeãt cognoscere de feudo: qr pares illius ep̃atus vel terre vbi lis agitaf: dz añt agitari i terra vł loco vbi feudũ existit qr reale iudiciũ ẽ: vel qr iſte locus ẽ cõmodior ⁊ meli⁹ scif ibi vitas. ar. ff. de flu. l. j. ſ. j. ⁊. C. ō appel. l. cũ post. ⁊ in. c. j. de rescrip. in cle. Et ꝟ qras q̃ intelligaf cá feudalis. Rñdeo si crialit⁹ agif vel vltra leges feudoz nõ ẽ cã feudal: ſ. ve iuestitura facta vel fienda vł de possessiõe abtata vł turbata per dñz vasallo vel p vasallũ vasallo. de mili. vasal. q cõtu. ẽ. c. j. ⁊ vbicũqz fit ꝓmemoratio feudi ad itentionẽ feudãdá coadiuuãdá vł repellãdá. Sec⁹ si nõ agaf vel excipiaf ex hoc capite. vt eẽ de fo. ꝓpe. c vez ꝑ Inn. ⁊ dixi. in. c. j. ſ. ꝓterea ō ꝓbi. feu. alie. p fede. ⁊ hec vera in petitorio ⁊ possessorio. Et illũ scias q ille qui nõ vult inuestire vasallũ de recto feudo de alio feudo cognoscere nõ põt: quia iniustus in vno p̃ sumitur iniustus ⁊ suspectus in alio. ⁊ de contro. inter. vas ⁊ epi. c. j. tex. est notabilis.

Item volentibus Hic dr q volens venire ꝫ pacta nõ audiť: g̃ si audiẽtia denegaf exceptio pacti ꝟpedit lit. ꝓte. qõ vez est si pactũ ẽ iuramẽto firmatũ vt ꝟ. secus si nõ sit iuramẽto firmatũ: sed sit factũ lite pen. ar. ff. de pac. l. tale pactũ. l. q̃ ꝓuocauit. ⁊. C. ō pac. l. postq̃z liti. ⁊. C. de fide instru. l. iij. Nã cum sit renũciatũ liti nõ põt denuo resuscitari. ¶ vt no. in. c. j. de litz cõte. li. vj. in nouel. Deinde not. ꝟ q ille q ꝑmetũ vult nihil vult. qõ die. vt not. ff. de reg. iur. l. velle non videtur. Bal.

¶ Resuscitari. Nota pro inno. i. c. costituz ⁊ de rescrip. ⁊ in. c. j. de lit cõtesta. i vj. An. bar.

Item stratam Nota de vbo stratã. Ozolinus nobilis qdã de roma fuit ex quo geniti fuerũt duo pessimi tyrãni: quoz vn⁹ eodẽ noie potit⁹ ẽ: alter vo albricus fuit noiatus. odof. LOMBARDUM. fic. s. e. ſ. pacẽ itaqz. ⁊ dic vt ibi Odo.

Nomina vero Ibi scriptam añt vt hic pz. ⁊. s. co. in pri. ſ. nos romanorũ imperator ꝛc. ⁊. s. prox. ſ. nomina vero ꝛc. certis tantũ ciuitatibus hec priuilegia conceduntur. ¶ Quid ergo si aliquis in aliqua harum ciuitatũ habitet: ⁊ negetur esse de natione eius ciuitatis vel alterius que hac ciuitate comprehensa sit: Rñdeo probare debet se habuisse originem in aliqua harũ ciuitatum. vt. ff. de proba. l. j. ſm vnaz lec. quam ibi dixi. Odo. ⁊ ſm hoc nomen ⁊ beneficium ciuitatis forensibus ⁊ extraneis non prodest. C. de testa. l. si non ſpáli. qõ tene menti: nisi essent recepti in numero ciuiũ. vt. ff. de iure fisci. l. ſz si accepto. nã alteri paciſci nemo põt cũ ab eo mandatũ nõ habeat iuxta illud nihil ad nos de his q foris sunt. PALEA. Cõcordat. ff. de pac. l. j. in prin. insti. de iurijs. ſ. fi. IN MAIORIBUS NOSTRIS Nota q̃liter qs iurat ꝑ alio in aiaz domini. lxiij. di. c. tibi dño. odo. Pone cõstitui procuratorẽ ad iurandum de calumnia in aiaz meã: aduersari us dicit q ego cõpaream qr melius noui factum: respõdeo in iuramento calũnie non debet hoc vẽtilari: vt no. in. c. vltimo de iura. calũ. li. vj. in nouel. nunquid ille qui hz ptãtem faciendi quicquid viderit expedire dicatur habere arbitriũ voluntatis? videtur q̃ fic. ff. man. creditor. ſ. lutius. ⁊ not. in. c. ij. de iura. calũ. li. vj. in nouella.

Hi autem. Primo nominat principes duces comites ⁊ barones q ex vna parte principis vna cũ iuramento pacẽ firma uerũt. Scõo nominat nuncios lõbardoz ⁊ aliaz ciuitatũ societatis eoz q ex aduersa pte iuramẽto suo pacẽ roborauerũt. Tertio nominat ciuitates que patem ex parte principis vna cuz principe cũ lõbardis pacẽ habuerunt. Quarto nominat nuncios lõbardoz̃ quibus inuestiturã consulatus dedit. Quinto impreſſione ſigilli ſui pacẽ princeps corroborat. Sexto apponitur tẽpus anni ⁊ domini inditio et. anni ſperij ⁊ locus vt appareat vbi ⁊ qñ data fuit hec lex: ⁊ hoc vsqz ad. l. illam. in nomine. odo. ⁊ facit. C. de testa. l. oĩum. ibi dum dicit inter tot nobiles proba taſqz perſonas.

Pacta Hic habes ar. q̃ anni domini dies mẽſis ⁊ consul. ⁊ alia q̃ in instrumẽtis apponũtur debeant poni in fine instrumentorũz alibi habent cõtrariũ. vt. s. de iure emphi. in princi. qõ credo verius. vt in auẽ. vt prepo. nomen impera. in prin. ⁊. ſ. j. ⁊. ij. col. v. ⁊ in lõbar. de episcopis. l. j. ¶ Sed nunquid instrumentũ viciatur si in fine hec adiecta inueniantur? Dico q nõ. namq̃ in instrumẽtis non apponũtur hec nisi vt cõstet de tẽpore ꝓtract⁹. sed siue in principio siue in fine ponantur nihilominus cũ constat de tpe ex quo apposita sunt quare de iuris ordine non curatur. ff. de solu. l. nec enim odo. ¶ Sed nunquid viciatur instrumentũ si nomen iperatoz prepositũ nõ fuit vel non interceſſit tabellionis ſubſcriptio: vel cõtrahẽtis vel aliquid defuit ex his q̃ debent interuenire? Rñdeo vtiqz ar. in auẽ. vt prepo. nomen impera. ar. C. de fide instru. l. contra C. de conuen. debi. fiſ. l. fiſco. lib. x. ff. de testa. l. ad testiũ. ſ. ſiquis. ff. de transac. cũ hi. ſ. ſi pretor. ff. ō colla. bo. l. j. ſ. ſi tñ. ff. de exc. tu. l. ſcire. ſ. ſufficit. ar. C. ō fide instru. ⁊ iur. haste fiſca. l. j. li. x. ar. optimuz. ff. de in integ. reſti. l. diuus. C. qui testa. fa. poſ. l. furioſum in fine. Si cm que ad rei ſubſtantiam modũ ordinez vel ſolẽnitatẽ ptinẽt omittãtur: quicqd geſtũ fuerit vitiaf. C. de cõtrahẽ. emp. l. empti. ⁊. l. preciuz. ff. de ꝓtrahẽ. emp. l. nec emptio. ⁊. l. res. ff. de acti. ⁊ obli. l. in oĩbus. ff. loca. l. qui ad certum. ⁊. l. ſi tibi. ⁊. ff. de ver. obl. l. i. in prin. ff. ſi cer. pe. l. rogaſti. C. de nõ nu. pe. l. cũ vltra. C. de iure emphi. l. ij. C. de fabri. ſiquis li. xi. insti de iuri. ſtipu. ſ. ſiqs alij. C. de ſen. ⁊ interlo. om. iu. l. prolatã. C. de excep. rei iudi. l. i. C. de ap. l. noiatiões. Et qr quotiẽs plura interuenire debẽt vnũ iteruenisse ñ ſufficit. vt. ff. de diuor. l. ſi. cũ ſi. Nã est ar. q̃ valet instrumentũ ita confectum. ff. de manu. vin. l. antepe. ff. de ap. l. ſcio. ſed primũ veri⁹ odo. ¶ Sz qd ſi apponũtur ſolẽnitates cũ erraf in vna vtrũ tabellio põt ꝓpria auctoritate emendare exemplz ſi errauit in die vel in appoſitione loci? Rñdeo ſi eſt queſtio ſuper die vel loco nõ põt emendare. nã raſura caderet in loco ſuſpecto. Si autẽ alibi vbi nõ pendet queſtio: tunc emendare poteſt ⁊ radere verbum erroneũ: ⁊ ponere verbũ verũ. vt legitur ⁊ not. C. de testa. ſi vnus. Si añt nõ errauit in ſolẽnitate inſtrumenti ſed in qualitate facti: tunc poſtq̃z inſtrm ẽ redactũ in modz ⁊ publicatũ nihil ſua auẽte emendare põt: ſed dz faccre errore cõperto de mandato iudicis ſm Cy. qui ita no. ff. de ſtatu ho. l. impator Vel dic ſi ẽ talis error q̃ noceat nõ põt emẽdare ſine iuſſu iudicis. ſecus ſi nõ officit pti qr partis nõ intereſt: cũ ⁊ ſine tali emendatione valeat inſtrumentũ. vt C. de testa. l. ambiguitate. ⁊. l. preposteri. ⁊. l. errore. ⁊. ff. de reg. iur. l. ſi librarius. Illõ cõſtat q̃ alie ſunt ſolẽnitates inſtrumẽti alie negocij. vt not. ff. de edẽ. l. i. ſ. editiones in fi. glo.

In nomine christi. membrum.

Ad hoc est.s. de forma fide.c.j. Odof. LORO MA. pōt ego princeps deponi vt hic qō dic vt.s. no.in.§.cū aūt de forma fide.c.alius. Odof. Sz si pa pa deponit impatorē dolo vel ambitōne sine legitima t ardua cā depositio ipo iure est nulla. nā ad esse exercitij huius iurisditionis supreme circa statum tē poraliū papa dz ꝓcedere tanqz de⁹ qui est veritas. vñ regrit cā: ergo nō subsistente cā cessat iurisditio. tz ꝓña p doctrinam Jnno. qui dicit q̄ qñ cā regrit tanqz fundamētū iurisditōis opz cāri esseverā t diss cussam al's iudiciū ē ipo iure nullū: vt ipe no. extra ō foro ꝓpe.i nouella.c.cū sit gñale. t in.c.j. de for.ꝓpe. li.vj. in nouella. t de rescrip. sup litteris p Jnno. de of.ōle.cū sup abbatia p Jnno. Est t alia rō q̄ eccl'ia dz vasallo vicē: t de suo impio nō pōt eū ledere. imo papa se facit alienū a ptāte si talem iusticiam non reddit impatori q iurauit fidelitatē. vt in.c. de forma fide.col.x. t impator pōt se defendere cū exercitu suo. de mili.vas. qui ꝓtu.est.c.j.§.vl. Eñ cū papa Jo.xxij minaret' regi roberto de faciēdo mirabilia. Rex robertus rñdit vos facietis: t nos faciemus t me iuuabo. hoc est q̄ iurantes in sacramento fidelitatis debent adijcere. vt.s. in pace.§.oēs. Odof. BONA FIDE. hoc sufficiebat dixisse. t lz non dixisz sine fraude: bona eñ fides ꝓtraria ē dolo t fraudi. vt.ff. p so.l.iij. in fi. Odof. de pac.l.iuregē.§.lz si fraudandi. BONO INTELLECTU. No. q̄ ō ctus dz intelligi ad bonū t sanū intellectum. qō tenemēti. BASILIO. excludit ergo sexū femineū certis tñ ciuitatib⁹ hoc remittit' q̄ sue ciuitatis hoiēs iurare nō faciāt. vt.j.e.§. hec sunt noia. Bal.

Ego Hic impator idē iurat t ipe idē in aiaz suam hoc iurare facit. vt hic. t.s. in pace.§. hoc itaqz simile. s. de forma fide.c. tibi dño. Al' dic nō iurat idē: sz alius in aiam ei⁹. vt.d.§. hanc itaqz. t hoc innuit.l. pxi. ibi inter nūcios. Vel dic q̄ b est sacramentū qō fit p rectores ciuitatū q fuerūt i potestate pncipis. ar.s.e.§. he aūt sūt ciuitates t loca superius nōta. est iuramentū qō fit per ciues ciuitatuz societatis lombardie. sequentia vero sunt sacramenta rectorum ciuitatis lombardie seu societates eorū. SCRIPTO. fm hoc bēs etiā hic ar. q̄ hec ē lex scripta qō dic. vt.s. diximus. Odof. MAIOR qō eñ maior pars facit tota vniuersitas fecisse videt' vt.ff. ad mu.l. qō maior. odo. Nota ergo q̄ illud qō facit maior pars collegiatorū seu cōfederatorum minori parte cōtradicente: ratū quo ad omēs debet haberi: qz omnes collegiati rediguntur ad instar vnius corporis. quod est no. ex his.s. que pertinent ad totum corpus lige. t ille qui est nobilior t potentior in liga ille intelligitur superior ad cōuocandū alios. ar. ff. de fide instrumen. l. fi. t.c.j. de ma. t obe. p Jnno. PRELEPTA. Sz quō possiunt p̄cepta iniungere pncipi cū maior sit: t minor in maiorē non habeat imperiū? Rñdeo vt no. ff. de iurisdi. om. iu. l. est receptū. t sic impator pōt per pactū obligatoriū conferre iurisditionē ō seipz pro bono pacis. vel dic vt supra vt modo dixi. odof.

trīginta annis Quid ergo erit finitis. xxx. annis? Respondeo de necessitate ex integro est iurandum licet hoc hodie non seruetur. Non autem dicas tempore hoc elapso pacē amplius nō durare cuz perpetuo' nō ad tēpus hec pax concedatur. vt.s.e.l.§. hanc ergo pacē ad fi. t.§. nos romanorū ipatoz. odo. Jmmō ex hoc colligitur aperte hanc pacem tēporalez fuisse. ná perpetuuz est qō. xxx. annis durat. vt insti. ō ppe. t tēp. ac. odof. imo ꝑma verior. vt.s.e.§. in omni decimo anno. nam hec dictio in omni. perpetuitatē tēporis demonstrat. Vel dic q̄ tēpus adijcitur hic iuramento ipatoris: non cōcessionibus t alijs capitulis pacis. t hoc teneas. Tēpus enim adiectū alicui determinabili determinat solū illud t nō aliud ad cuius determinationē nō est appositū. vt.ff. de cōtra hen. emp. l. qui fundum. C. quando di. le. ce. l. ex his verbis.

Credentia. No. b si tenes q̄ hoc sit iuramētū ipatoris q̄ ipator iurat credētias lōbardoꝝ t societates eoꝝ: t q̄ eas nō pādet ad eorū detrimētū. idē puto in lōbardis t eoꝝ fautoribꝰ q̄ hoc idē pncipi iurēt. cuz magna secreta ab vniuersis ipio debeātur. vt. C. ō operis publi. l. quicūqz locꝰ. t secreta regis abscondere bonū ē. vt in lōbar. de his qui secreta regis fraudulēter inquirunt. in fi. Secreta enī dñi subditz merito cōmittūtur. vt ar. C. de ꝓxi. sacro. scri. l. proximos. lib. xij. t q̄ iurent habes ar. extra de iureiurā. ego enim ep̄s. t.s. de noua forma fide circa finem.

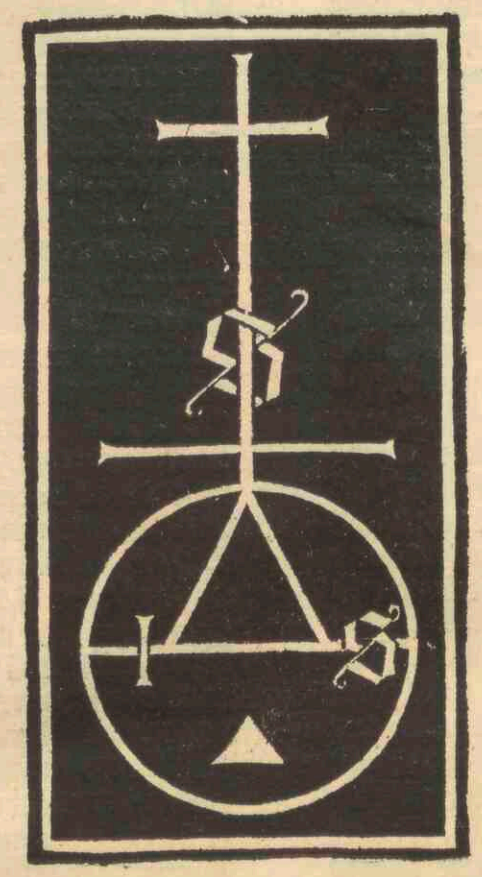
¶ Sed q̄ dicātur secreta siue credētie? Rñdeo ea q̄ vulgus ignorat. vt arg. ff. de his q̄ dele. vel effu. l.j. §. summa cū vtilitate. t amodo si cōtra faciant videtur venire contra pacem t iuramentum suū t ita pace carere debēt: vt alias de vasallo dicit' qui amittit feudum si credentiam domini manifestauerit. vt.s. hic potest esse ti. quibus mo. feu. amit. c.j. t frustra ꝑplorat legis auxilium qui in eam cōmittit. vt. ff. de mino. l. auxilium. Odo. ¶ Ex predictis apparet q̄ si antiani alicuius ciuitatis iurauerunt tenere aliquā credentiam: t aliquis eorum reuelat eaz in dānū cōmunitatis q̄ debz ab officio remoueri. Et nota q̄ quandocūqz imponitur hec pena remotionis dūrāte officio potest cognosci de crimine. nam si expectaremus finē officij frustra fieret amotio. vt. C. ad. l. iuli. repe. l. iubemus.

Die lune. xi. exeunte ia nuario. Nota q̄ olim notarij ita scribebant ratione maioris certitudinis: qz si nō adijcit' intrante vl' exeunte est dubiū qz qō pluribꝰ modis exponi potest est equiuocū. vt no. ff. de ver. ob. l. quotiēs in stipul. ambigua. ¶ Quid ergo si instrumētū dicit actū. xj. die ianuarij: t non dicit intrante vel exeūte mense? Respondeo siquidem apponit ꝓprium nomen dici puta actū die lune. xj. ianuarij satz apparet ex ipa scriptura vt b. Si autē nō apponit nomē ꝓprium z potest dubitari. Pone enim q̄ testes dicūt. xj. die intrante mense ianuarij partes fuerūt alibi. Ex aduerso respōdet' q̄ ista ꝓbatio ñ cōcludit de necessitate. Quer it' ergo vtrū dicti testes reprobēt instrumētū. t vid et' q̄ nō: qz sicut debemus saluare testes ne i falsuz incidant: ita t instrumētū t testes. ve extra de testi. cū filij. Jtem dicta testium dñt interpretari in meliorē ptē. vt no. Jnno. in.c. dudū el.ij. extra de ele. itē cū testes sint inducti ad ꝓbādū t nō ꝓbēt ō necessitate debēt interp̄tari ꝓtra ꝓducētē. vt extra de ꝓba. c. in pūtia. t.c.cū cām de rescrip. p Jnno. t de testi. cū clamor. p Ber. t i.c. vl. de ꝓdi. appo. p Ber. ni si in cā fauorabili. vt. ff. de mā. l. antepe. t in.c. ex litteris de ꝓba. t ō reg. iur. i ābiguis cū si. Jn ꝓtrariū videt' qz istud instrumētū fm cōem vsuz tabellionū ꝓbat de. xj. die ītrāte mēse. Cū ergo ꝓbatio reprobet' ergo reprobatū est instrumētū. nō enī ista ē p̄sūptio sz cōis itellect⁹ vulgi: t iō nō ob. qō no. ff. de pac. l. iurgen. §. qō fere. t qō no. Jnno. in.c. innotuit de eo q̄ fur. or. susce. nō enī dicit' incertū qō certā interpretationē semp habuit. ar. ff. de fun. instru. l. cuz delationis. §. asinā. Et ē notādū q̄ ad hoc vt ista equocatio cesset in litteris apl'icis appōit' nonas idus vel kalendas vbi talis dubitatio incidere non potest. vt.j.e.§. fi. JN PRESENTIA. hic bēs ar. exp̄ssū q̄ testes dñt scribi t poni i ꝑma ꝑte instr̄i. t hoc hodie fuāt tabelliones nostri tēporis. Alij q̄ in fine vt videātur interfuisse ꝛctui toti. Odof. Tu dic q̄ si debēt se subscribere debēt eoꝝ nomia t subscriptōes poni i fine. vt. C. q̄ testa. fa. pos. l. hac cōsultissima. §. pe. ibi dum dicit. t in fine ꝛc. Et hoc patet

ex ipo vocabulo: qz dicti subscriptio nõ ꝑscriptio. sic ꝛ tabellio dꝫ se subscribere in fine lꝫ signũ suũ possit apponere tã in ꝓncipio qꝫ i fine. Illud certũ ẽ qꝫ instrumẽta habere debent suas ꝓprietates. Et ꝑ hoc dicũt quidã qꝫ imbreuiatura nõ ꝓbat: qz nõ ẽ ibi subscriptio ꝛ signũ. vt notat Jac. de are. C. õ fide. instr. l. Õctus. ꝑ Bar. ff. de testa. l. ad testiũ. §. siqs. ꝛ dicvt extra de fide istru. c. cũ. p. tabellio ꝛ i auẽ. vt ꝓpo. no. impa. §. j. col. v. ꝛ. C. de tabular. l. gñali. li. x. Et si inuenitur ibreuiatura an ꝑsumat' ibreuiatura testibus lecta: no. ff. de leg. iij. l. fideicõmissa. §. j. ꝛ facit. ff. de testa. mili. l. tuti⁹. Illud est certũ qꝫ vna scriptura iuuat ꝛ interꝑtat' aliã vt. ff. de edẽ. l. siquis ex argẽtarijs. §. si initiũ tabulaꝝ ꝛ de peti. here. l. vtrum.

Hec sunt nomina Ibi qꝫ nõ sũt districti facere iurare hoies. Iste tex. facit ad qõnem vtrũ comes q hꝫ castrũ a quodã in feuduꝫ alij teneat' facere suos hoies iurare. nã aliqñ feudũ sic datur vt iuret ipse et faciat iurare suos nobiles ꝛ vasallos. aliqñ de suis nobilib⁹ nõ fit mẽtio. ꝛ ẽ hic ar. qꝫ nõ teneat' ad hoc nisi expresse caueat' i pactis qz hõ vasalli mei nõ ẽ ꝓpterea hõ me⁹ nisi al's habeã iurisditionẽ generalẽ. ꝛ hoc no. in spe. de feudo. §. qñ. v. xiij. qrit'. ꝛ v. sequẽti. Idem sacrm facit vt ꝓdicti rectores fecerũt. ꝑ istũ tex. ꝓbatur apte qꝫ si tabellio scripsit ꝓio dictavni⁹ testis ꝛ postea dixit idem ꝑ oĩa dixit vt ali⁹ testis sive sub eadẽ die siue sub alia nõ est vis qꝫ talis scriptura ꝓbat testes in vnã ꝯsonantiã cõcordasse[k]: lꝫ aliq dicant qꝫ ista scriptura nõ valeat ꝓpter incertitudinẽ. Alij dicũt qꝫ nõ valet qz ꝓferũt vnũ ꝛ eũdẽ ꝑmeditatũ ꝑmonez: lꝫ nec ꝓia rõ valet qz totum videtur repetituꝫ. nec ſcõa qz qõ õr de eodẽ mediato ꝑmoneb lꝫ locũ qñ testes sunt ſuſpecti. secus si sunt bone fame. vñ seqtur qꝫ ꝑ dictos testes fit ꝓbatio. vt no. eꝛ de v. sig. nihil obstat in nouella. ¶ In hui⁹ federis fine: seu circa federis obseruationẽ no. est: qz vt dixi ista ẽ lex. vt dixi. §. in. §. volum⁹ ꝛ lex est cõe ꝓceptum ꝛc̃. vt. ff. de legi. l. j. ꝛ in legib⁹ duabus grecis eo. tit. ꝛ insti. de iure na. §. lex. Vel lex est sermo determinatus ꝑm cõem cõcordiã ciuitatis admonẽs quõ oporteat agere singula ꝑm Aristo. Vel lex ẽ principis placitum. ff. de ꝯsti. ꝓin. l. j. Et leges sacratissime hoĩm vitas ꝯstringũt: ꝛ ab oĩbus sciri debent. vt. C. de legi. ꝛ ꝯsti. l. leges. vñ quilibet leges obseruare tenet': siue volẽs: siue inuitus ꝛ lõbar. de epis. ꝛ cle. l. volumus vt oĩbus. Hanc igitur pacẽ scire debetis ꝛ cam inter alia ciuilia tanqꝫ ꝓciosum ꝛ nobile ius vꝛo studio exornare. Pax eñ multa bona inducit: discordiaseñ remouet ꝛ tranquillã quietẽ inducit: statũ ꝓsonarum ac ciuitatũ augmentat: honestatẽ affert: diuitias ꝓparat: dei ac regum gr̃am tribuit: ſupbiã vniuſ cuiuſqz excludit: auariciã cuiuſqz repellit: honorem honoratis adiũgit: nondum honoratis ꝓparat: deo ad seruiẽdum animũ cuiuſqz incitat fructũ affectat: expostulatuꝫ vel affectatũ facit acquirere seu nãciſci. ar. C. de cadu. tol. l. vna. in ꝓin. C. de of. ꝓfec. ꝓto. affri. l. in nomine. in ꝓin. ij. colũ. ꝛ. §. in ꝓin. ꝛ. C. de vete. iure enucle. l. ij. §. qꝫtuncũqz. ꝛ. §. omnia igitur. ꝛ in lõbar. de sedi. cõtra iu. ciui. l. j. in fi. extra õ treuga ꝛ pace. c. j. in lombar. vt episcopi sint vni. i. l. placuit. ff. de of. ꝑfe. vrb. l. j. §. quies. ff. de adi. le. l. qꝫ si iterum insti. in ꝓoemio in ꝓin. insti. de excu. tu. §. iũmicitias. C. de hienarchis. vinca. lib. x. Est enim pacis confirmatio ipsa vera iusticia. vt in lombar. de fur. l. de vindicta. odof. ¶ Quero vtrũ de ista pace facta cõstantie debeat gaudiũ vel festiuitas celebrari: ꝛ videtur qꝫ nõ: qz ista pax fuit adulterina ex parte Federici. ꝛ dato qꝫ Federicus cẽt impator fuit nulla ex ꝑte populoꝝ qui subtraxerant sibi obedientiã ¶ Venio ad primũ: nã ista pax fuit i feruore discordie que erat inter eũ ꝛ ecclesiam. vt. §. eo. §. nos romanaꝝ. v. sinã quoqz. in verbo occasione guerre vel discordie ecclesie. tũc arguo sic. Imperator erat anathematizatus. Est enim anathema excõicatio solẽnis: nec potest esse occulta. ꝛ ideo iste Federicus tanqꝫ notorie excõicatus non potuit se gerere ꝓ impatore qz oĩs auctoritas publica est anathematizatis ĩterdicta. vt notat Inno. de dolo ꝛ ꝓtu. veritatꝫ. ꝛ plenissime no. in. c. pia. de excep. in nouella. li. vj. Scõo quia iste imperator fuit depositus: ꝛ vt ita dixerim decoronat⁹ ergo leges ei⁹ exoluerunt. i. esse desierũt vt. ff. de orig. iur. l. ij. §. exactis. deinde regibus. Sed certe fortissima ratõne iste Federicus legem condere nõ poterat nec publica iura imperij administrare: qz erat scismaticus ꝛ reus lese maiestatis ecclesie ꝛ hostis dñe sue. vnde ipo facto erat suspensus ab administratõne. vt C. de here. auẽ. gazaros. ad hoc. C. ad. l. iul. maiest. l. quisqs. ꝛ ar. ff. quiꝛ a qui. l. quesitum. de accu. ex iudicioꝝ. de acqui. here. l. pantonius. §. rei ꝛ duellionis. institu. de heredi. que ab itesta. §. per ẽrium. ꝛ in c. domino guerrã. s. hic finitur lex: deinde consuetudines regni incipiũt de elec. venerabilis. §. fi. ¶ Ex his ergo videtur cõcludendũ qꝫ neqz capla istius pacis neqz leges istius Fede. possunt in iudicijs allegari. ꝛ si quondã fuerit imperator. ar. ff. de sacrosanc. eccle. l. decernimus. Joan. an. tangit hoc dubium extra de feudo. c. ex parte. ꝛ dicit qꝫ qdam hoc asserũt cum iste imperator fuerit dãnatus in ꝯsilio lugdunẽ si. lꝫ ipse Jo. an. transit sicco pede ꝛ sub silẽtio nolẽs os ponere in celũ. Tamen potest dici illud verbum. Illa loquebatur nauẽ soluebat vlixes. Maz quicqd cantet ecclesia etiã volunt bene disponi. nec bonũ est stare semp in guerra ꝛ maledictõe. ꝛ iõ qõ populi acceptarunt: quaſi verisimile est qꝫ nõdũ erat depos⁹ ratum ꝛ gratum fuit: hactenus habitum ꝛ seruatum quod in pace cõtinet'. Item nõ reperitur qꝫ Henricus sextus rex romanoꝝ a quo fundamentũ etiaꝫ sumpsit ista pax fuerit depositus: ergo valꝫ. ff. quod fal. tuto. auc. l. j. §. idẽ põpo. ¶ Scõa rõ ꝓpt' quaꝫ non videtur valere pax: erat qz non valet transactio inter dñm ꝛ seruum. vt. C. de trãsac. l. interpositas. sed ibi loqtur de seruo dicto a seruãdo. nam illa fuit⁹ succedit loco mortis antique ꝛ iõ talis ser⁹ ꝓ mortuo habetur. vt. ff. de cõdi. ꝛ demõ. l. interdicit. Sed nos loqmur in seruo ab obediendo: qui nõ habetur ꝓ mortuo cũ fit ingenuus. vt no. insti. de iure perso. ꝑ Accur. Ex qbus concluditur qꝫ ista pax debuit esse leta ꝛ festiua. vt. l. j. C. publice leticie vel cõsilium. lib. xij. Deus igitur pacez nobis tribuat letam: ꝛ admirabile eius ac durabile nomen. ꝛ si nõ ꝑfecti operis saltẽ bone voluntatis. Dicit eñ Vegetius secundo de militari disciplina. Uni⁹ etatis sunt que fortiter fiunt. Que vero ꝓ vtilitate reipublice scribuntur: eterna sunt. O qꝫ magna ꝛ indelibilis fama cui militat honor. Amen.

lꝫ ¶ Concor dasse. Vide do. anto. ꝛ do. abba. in. c. nibil obstat. de ꝛbo. sigꝫ. vide gl. in sili. in. c. ꝛ si qõnes. de simo. ꝛ q̃ ibi dixi vide tex. in. c. cãm q̃ de test. c. ex teno re. e. ti. bal. i. l. j. C. de eimen. iusti. codi. specula. in tit. de test. §. bũc tractandũ ꝛ cautũ vide do. antomũ. i. c. licet ex suscepto. õ foro cõp. bal. in. l. verbũ vo lo. C. de fide / iuſ. ꝛ in. l. em/ptorẽ. §. in re/futatorij. C. de ap. bal. in. l. testium i. ij. col. C. de test. vi / de ꝯstié. i. c. cãm. de test. ꝛ ibi do. car. vide bal. in. c. litteras de pre/sump. faciat. l iij. de test. an. bar.

¶ Impressum hoc preclarum opus Baldi de perusia sup feudis cū additionibus clarissimorū doctor necnon vna cū apostillis excellētissimi ac famosissimi doctoris dñi andree barbacia. Impssus per Jacobinū Suigum. ⁊ Nicolaū de Benedictis socios. Anno dñi. M.cccc.xcvij. die. xxviij. mēsis Augusti.

a b c d e f g h i k l m n o p q A B C. Omnes sunt terni: preter q quod est duernum. et a q̄rng

Pariunt optata letitiā : ⁊ ī arduis exquisita hoiem sūma voluptate replent: vt inquit sūmus pontifex in principio proemij sexti libri: ⁊ in.c.j. in principio de offi.lega.eodē libro. Ne igitur huius litteratu re studiosi: ipsius lectionis huius domini Baldi perusini iurisutriusq; viri eminentissimi peculiaris operis interpretatione satis pregrauati : ⁊ inueni/endo quod optant nimium laborent : ⁊ vt vnum quodq; dubium: decisio: aut questio: hoc in volu/mine inserta: q̄; facile vnicuiq; occurrat: represen/tationē: seu quā vulgus tabulā appellat: p Rubri/cas ⁊ verficulos assignatam inferre placuit.

In preludijs feudorum.

Quod ratione caret deridendum est. versi. irritos:
Fur est qui alienam laudem occultat. versi. ⁊ quia.
Liber iste feudorum an sit auctenticus. ⁊ decidit' q̄ sic. versi. quero ergo.
Opinio siue dictū doctoris ē ꝓbabilis. vsi. vñ eor
Consuetudines feudor sunt in foro ꝓscientie obser uande nisi i periculū aiarum vertatur. versi. ⁊ ideo.
Lex ciuilis est pars legis diuine ibidem.
Feudum vnde dicatur. versi. secundo quero.
Feudum quid sit. versi. viso itaq;.
Feudū an possit gratia appellari. versi. ꝓ intellectu.
Denominatio alicuius rei fit ab eo quod plurimum habet. versi. fit enim.
Emptio vel permutatio an sit si res ⁊ quantitas ꝓ alia re sit data. versi. ⁊ dicimus.
Vasallus a dño ad bellū vocatus: an possit potius feudo renūciare q̄; ire ad bellum ⁊ decidit' q; nō: si erat concessum ad certū seruitiū. versi. sed statim.
Cedere bonis habitans in villa vel castro ne mune ra subeat an possit. versi. simile.
In ꝓtractu feudi an habeat locum penitētia si stipu latio interuenit. ⁊ decidit' q; sic. sed ad interesse te/net'. ⁊ ibi q̄ si iteruenerit iuramētū. versi. ſz pone.
Jurans seruare statutū vel cōtenta i statuto vel lege si statutū casset': an etiam teneatur. versi. item nos.
Ingressus monasterij si nō valet : an valeat oblatio bonorum. versi: simile habes.
Renunciare feudo an possit filius vasalli. deciditur q; nō postq; fuit heres patris. versi. adde q.
Vasallus si recedit a feudo inscio dño pōt cogi ⁊ re/dire ⁊ dño seruire. versi. illud sciendum.
Feudum an dicatur priuilegiū. vsi. est autez questio.
Feudum an sit: si cōcedatur proprietas ⁊ vsufruct? versi. dixi secundo.
Dominium directū ⁊ vtile an detur in iuribus pso/nalibus ⁊ in annuis prestationibus. versi. sed hic quero. Et ibi que res dicantur mobiles.
Omnes res ex quib⁹ fructus ꝓcipiūtur iter imobi/lia cōputantur. versi. ⁊ scias.
Fructus qui dicantur. versi. probo autem.
Vasallus habet vtile dominium. versi. dixi tertio.
Dominium vtile quid sit: ⁊ quale per prescriptionez acquiratur. versi. quidam dicunt.
Feudi natura que sit. versi. dixi quarto.
Feudum si sit cōcessum ꝓ se ⁊ heredibus proprij cor poris vtrum intelligatur de oībus masculis i infi/nitū. ⁊ deciditur q; sic. versi. pone quod.
Vasallus si recusat seruare ꝓmissa dño priuatur feu do. versi. dixi quinto.
Feudum proprie an dicatur si non sit promissuz cer tum seruitium. versi. dixi sexto.
Inuestitura est duplex: alia realis: alia verbalis. vsi. certum est.
Dominiū an transferat' ex ꝓuilegio vel donatiōe ꝓn cipis solo titulo absq; traditiōe. v. ſz in ꝓuilegijs.
Vasallus si incidat instrumētū feudi: an' videat' taci te possessionē retradere. vsi. ⁊ ex glo.
Possessionis traditio per' patiētiam resultās: an di catur vera vel ficta. vsi. sed illud.
Quasi possessio i incorporalibus per quos ⁊ ꝑ quot actus acquiratur. versi. quero.
Feudū qualiter diuidatur: ⁊ primo aliud est regale: aliud nō regale. vsi. expedita.
Donatio vel cōcessio de castro īperij ab īperatore fa cta an valeat in prima diuisione feudi. vsi. circa q̄.
Papa vel imperator an posset sibi facere aliū parez. versi. ead. diuis. versi. q; autem.
Potestas pape vel īperatoris quāta sit: ⁊ que facere possint: ⁊ ibi quasi per vnā col. dicit' de eorū aucto ritate ac potentia. ead. diuis. versi. aliqua.
Papam vl' imperatorē que nō deceat facere. ead. di uis. versi quedā tamen sunt.
Rex an possit in vita sua facere filium suum regem. ead. diuis. versi. an rex.
Clausula ex certa sciētia: vel clausula nō obstante ta li lege quid operetur. ead. diuis. versi. vñ distiguit.
Clausula ex certa scientia debet in litteris principis exprimi: al's nō presumitur. ead. diuis. vsi. ⁊ adde.
Feudum aliud est simplex: aliud conditionatuz. vsi. secunda diuisio.
In feudum si aliquis tenet aliquas terras : ⁊ ab eis recedat reuertuntur ad dominū. scōa diuisiōe feu/dorum. versi. dicunt enim.
Locare an possit vasallus domum quā in feudū te/net ad habitādum. ead. diuis. versi. quesituz.
Locare vsufructū an possit vsufructuarius: ibidem.
Concessio alicuius rei facta in proprios vsus quid operetur. ead. diuis. versi. scōo vero.
Concedens ius habitandi cum ꝓprietate: an sit rea lis concessio. ead. diuis. versi. vnū nō omitto.
Feudum aliud est antiquū siue paternū: aliud nouū. versi. tertia diuisio.
Feuduz concessum ab epō. hoc modo: inuestio te tā q̄; de feudo veteri ⁊ antiquo: iꝑm nō nouando: re cognoscens q; dictū feudū tenuisti ab antiquo: an talia verba faciant presumi iꝑm esse antiquum. i ter tia diuis. feudo. versi. circa hoc.
In instrumento oia ibi posita vera p̄sumunt' si prela tus cuz toto capitulo iurauerit sic esse: vel ip̄i cōtra hentes. ead. diui. versi. quid ergo.
Capitulū siue collegiū sup aliquo iurans pōt esse p/iurū. ead. diuis. versi. dicit Jo. mo.
Feuduz: aliud hz proprias naturā: aliud improprią. Et ibi quid sit natura in versi. quarta diuisio.
In feudis cōsuetudo non determinata remanet di/spositioni iuris cōmunis. Et ibi q; semper inuesti/ture tenor est attendendus. ead. diuis. vsi. casus tū.
Feudū curioris si fit ꝓcessum claudo: an valeat. ead. diuis. versi. sed dubitatur. Et ibi an saltem tale feu dum poterit alienari vel locari.
Feudū: aliud est paternū: aliud maternū. vsi. quinta diuisio. ⁊ in.c.j.§.j.j.ti. ꝓxi. versi. nō. ⁊ in.c.j. in fi. de succes. feudi. ⁊ in.c.j. de nat. succes. feudi. ⁊ in.c. j. de vas. de crep. eta.
Feudū: aliud est reale: aliud personale. versi. alia di/uisio que est sexta.
Cōcedēs domū vl' fundū in feudū ad vtendū ⁊ fruē dū an morte extinguatur. ead. diuis'. vsi. qd si vba.
Feudum: aliud est ligium: in quo nullus excipit' : ali ud ligium in quo prior domin⁹ excipitur. versi. alia diuisio que est septima.
Feudū: aliud est franchū: aliud nō frācbū. versi. alia diuisio que est octaua.
Feudū aliud est annale: aliud non annale : versi. alia diuisio que est nona.
Feudum aliud est nobile: aliud non nobile : siue bur gense. versi. alia diuisio que est decima.
Feudū: aliud est eccl'iasticū: aliō seculare. ⁊ eccl'asticū est triplex. vsi. alia diuisio q̄ est vndecima ⁊ vltima.
Ecclesia si recipit feudum: an teneatur iurare fideli/

tatem ead. diuis. versi. sed dubitari.
Ecclesia ñ tenet ex ꝓtractu administratoris nisi in quantū ē facta locupletior. ead. diui. vsi. dic̄ aliqs.

De his qui feu. da. pos. ⁊ qui non ⁊ qualiter retineatur.

Jura feudorū an dicant ꝯsuetudines: ⁊ an transiuerint in legē scriptā. sup rub. versi. sed contra.
Quia: ista dictio qualiter ponatur. c. i. versi. quia.
Patriarcha ꝺr aliqñ archiep̄s. c. j. versi. archiep̄s.
Papa vocat seipsum ep̄m. c. j. versi. papa autem.
Papa pōt omnia ecclesiarū feuda infeudare. ibidem
Prelatus an possit concedere in feudū sine consensu capituli sui. c. j. versi. sed dubitatur.
Prescribi an possit consensus: ⁊ cōsiliū qō in aliquo actu prestari debet. c. j. versi. ad quod facit.
Consuetudinis vires q̄ sint: nam dat iurisditiones: mandatum: ⁊ q̄z plures alios effectus. vide in. c. j. versi. consuetudo.
Prelatus superior an possit infeudare feuda: q̄ pertinent ad collationem inferioris prelati sibi subiecti c. j. versi. sed nūquid.
Prelatus mediatus: ⁊ imediatus qs dicat': ibidem
Capituli maior ps an possit infeudare: vel requirat' totum capitulum. c. j. ver. sed quid si.
Monachus vnus si sit tantus in capitulo ipse solus habet potestates totius capituli ideo poterit solus infeudare. c. j. versi. ⁊ si ad vnum.
Consules collegij vel ciuitatis an habeant mandatum indiuiduū. c. j. versi. quero de consulibus.
Visitator specialis datus excludit in illo loco generalem. c. j. versi. dicit tamen.
Contractus ecclesie in dubio an presumatur sibi vtilis. c. j. versi. querit Jaco.
Consuetudo infeudandi quanto tempore prescribatur. c. j. versi. quero quāto.
Prelatus an possit rem in feudū solitā dari cōcedere suo ꝯsanguineo in feudū. c. prio ver. quero vtrus
Consuetudines an possint prescribi cum violentia c. j. versi. extra quero.
Persone que presumantur vim inferre que sint. c. j. versi. adde.
Metus est infirmitas voluntatis. c. j. ver. metus.
Consuetudo ecclesie si sit infeudādi in vnū heredem si sit infeudatū in duos: an valebit: ⁊ sic an vtile p̄ inutile vitietur. c. j. ver. si consuetudo.
Prelatus solus sine capituli cōsensu an possit felloniam vasallo remittere. c. j: ver. quero nunquid.
Legati de latere an possint infeudare res ecclesiarus sue legationis. c. j. ver. queritur.
Prelatus solus sine consensu capituli ob magnam necessitatem ecclesie potest magnas possessiones alienare. c. j. ver. dicit.
Relicta ecclesijs videntur relicta ea intētiōe: vt ꝑpetuo sint in vsus pauperū. c. j. versi. dicit Jnno.
Prelati qui teneāt iurare romano pōtifici de nō alienando ipo incōsulto. c. j. versi. quero qui.
Locatio decem annorum: an dicatur alienatio. c. j. versi. ⁊ an nomine.
Locans rem aliquam ad tempus an dicatur alienare. c. j. versi. ⁊ de locatione.
Abbatissa habet administrationem rerum temporalium sicut abbas. c. j. ver. abbatissa.
Abbatissa in his que agit an habere debeat auctoritatem superioris. c. j. ver. ⁊ nota.
Antiqtus: ista dictio quid ꝑtet. c. j. v. antiqtus.
Alienatio facta a prelato: qui iurauit non alienare romano pontifice inconsulto: si impetrauit licentiam alienandi non facta mentione de iuramento: an valeat. c. j. ver. ⁊ circa.
De mensa ecclesie que res dicantur: ibidem.
Cōsuetudo infeudandi an possit alterari ꝓpter casum superuenientem. c. j. versi. consuetudo.
Prelatus si infeudauit in masculos ⁊ feminas rem ecclesie cum consuetudo esset tantus infeudandi in masculos an valeat. c. i. v. sed pone.
Relictum ꝑ anima quando dicatur ibidem.
Regalia que sint. ibidem.
Consuetudo vni⁹ ecclesie seruanda est. c. i. ver. eorū.
Cōsuetuo tm̄ de potētia hz: quātū de actu. ibidem.
Locari prebēde ⁊ bñficia an possint. c. i. v. ex̄ quero.
Locare vsq; ad centum annos an possit prohibitus alienare. c. i. ver. idem ait.
Papa potest sibi legez imponere non suo successori. c. i. ver. extra nota.
Comes: prelatus: q dicant'. c. i. §. marchio. v. nota.
Proprietas nuda quare nō dicitur quasi possideri. c. i. §. eod. extra. versi. quero.
Jura ⁊ actiones qualiter possideantur. ibidem.
Fructus nullus lucratur nisi ciuiliter possidens. c. i. §. eod. v. ⁊ scias.
Ciuilem possessionem quis habeat: ⁊ ad acqrendaz quasi possessionem in incorporalibus que requirantur. c. i. §. eo. v. item scias cum sequenti cum multis alijs notabilibus dictis ad propositum.
Successor an poterit supplere factum predecessoris si abbati fuit concessiuz vt ō nouo infeudaret quod dam castrum: sed decessit anteq̄z infeudaret. c. i. §. eo. ver. pone concessum.
De corpore patrimonij que dicantur ita q̄ ad successorem transeant. c. i. §. marchio. ver. extra nota.
Interptatio ꝓpria q̄ dicat' qō fac̄ ad statuta. ibidez.
Comites: barones ⁊ alij: an teneantur tenere loca secura a latronibus: in quibus pedagia colligūt. c. i. §. eo. ver. extra quero.
Sedere in quo loco debeat cautor in choro attendi tur consuetudo ibidem.
Totilla cognominatus flagellus dei: ex quo loco fuit oriundus. c. i. §. eo. versi. extra quero.
Capitanei qui dicantur. c. i. §. eo. v. capitanei.
Edificans vel reedificans castrū in quo ppls se recipiat an habeat ibi iurisditionē. c. i. §. eo. v. qd de eo
Consecratio prelati an teneat si nō tenet electio. c. i. §. eo. ver. quero si.
Papa an egeat confirmatione ibidez. Et ibi an successor teneatur obseruare factum predecessoris.
Jnfeudare olim qui poterant ibidem.
Vasallus an possit alij infeudare id qō ipse ab alijs tenet. c. i. §. eo. ver. quero an vasallus.
Adultus siue pupillus an possit sine curatoris vl' tutoris auctoritate infeudare. c. i. §. eo. ver. quero an.
Filij licet sint inequaliter instituti tm̄ in feudo succedunt equaliter. c. i. §. ⁊ quia vidimus. v. equaliter.
Nepotes filij fratrum succedunt in feudis ⁊ in alijs compatruis in stirpes: patruis nō existentibus succedunt in capita. ibidem.
Assignare totum ius feudi an possit pater vasallus vni ex filijs. c. i. §. eo. ver. sed quero.
Feudum auferre filijs vel alijs an sit in libera potestate vasallorum. c. i. §. eo. versi. nota.
Feudum an indistincte transeat ad heredem. c. i. §. e. versi. secundo nota.
Filiorus appellatione an veniant nepotes. c. i. §. eo. versi. tertio nota.
Lignea sanguinis descendentium in feudis est priuilegiata. c. i. §. eo. versi. extra nota.
Jn iurepatronatus ecclesie succedit extrane⁹ heres. c. i. §. eo. versi. sed aliud.
Frater qualit' succedat fratri in feudo: an iure accrescendi veniat vel iure hereditario. c. i. §. eo. ver. sed hic quero. ⁊ in. c. i. §. fi. j. qui. mo. feu. amit. ⁊ in. c. i. §. fi. de succes. feu. ⁊ in. c. i. de feu. machie. ⁊ de materia habetur in. c. i. consti. feuda. domini lotha. impe. ⁊ in. c. i. de benefi. frat. ⁊ c. i. de duo. fra. ⁊ c. i. de

vasallo decrep. etatis vbiqz per Bal.
Jus accrescendi an habeat locum in acquisitis: in di siunctis: in cõtractib9: in priuilegijs: vbi sit plurali tas personarum disponentium. ibidez.
Jus acrescendi an habeat locum si verba sint ita con cepta cõcedimus talem rem illi cũ illo. c. j. §. 7 quia vidim9. versi. quid si.
Emphiteosis quo iure pertineat ad fratrem: alio si ne herede decedẽte. c. j. §. eo. versi. vnde idez.
Frater habens feudum si decessit relicto alio fratre: 7 herede extraneo instituto: an frater superstes ha bebit portionem feudi que erat penes morientem: c. j. §. eo. versi. querit glo.
Frater superstes: quid si commisit felloniam ex qua feudo venit priuandus an habebit portionem fra tris premortui. c. j. §. eo. versi. sed qd si.
Frater superstes quid si renuncia portionem suaz feudi in manib9 domini an portio fratris sibi acre scet. c. j. §. e. versi. sed pone.
Delictum vasalli in feudis an noceat alijs successuris c. j. §. eo. versi. quero vtrum. 7 de materia habetur i c. j. §. hoc quoqz. versi. cõsueuit. de succes. feu. 7 ple ne in versi. vlti. 7 in. c. j. §. si vasallus. si de feu. fue. contro. inter do. 7 agna. 7 in. c. j. de benef. femine. 7 in. c. ad hoc. §. insuper. de pac. iura. fir.
Femina an succedat in feudo? 7 deciditur qz non: ni si in aliquibus casibus. c. j. §. eo. versi. querit glo. 7 i versi. deinde nota.
Feudum paternum an desinat esse per nouam inue stituram c. j. §. eo. versi. 7 quia.
Domus quid si inuestiuit filium vasalli agnatis con sentientibus si decedat sine liberis ad quem perti nebit feudum. c. j. §. eo. ver. quid si.
Per pactum an 7 quando aliquid fieri possit. c. j. §. eo. ver. deide dicitur.
Frater vnus potest accipere feudum pro se: 7 fratre suo nõ pro extraneo. c. j. §. eo. ver. extra nota.
Filiatio 7 fraternitas qualiter probentur. ibidem.
Recipiens aliquam proprietatez pro se 7 herede suo hoc acto qz si decedat sine herede qz reuertatur ad concedentem: quid si decedat cuz filio. c. j. §. eo. ver si. 7 nota.
Feudum emptum ex cõibus bonis fratruz: an fit cõ mune. c. j. ver. deinde querit. 7 ibi qz in feudis nõ re fert cuius pecunia sit emptum. Et ibi quid in alijs.
Vir 7 vxor si emerint in eodem instrumento: quid iu ris. Et an vxor teneatur operari marito. ibidem.
Nepos masculis ex femina quare nõ succedat in feu do. c. j. §. eodem. versi. modo queritur. Et ibi qz su blata ratione legis tollitur 7 lex.
Statuti essentia an sit in ipo statuto: siue eius ratio ne. ibidez.
Statuentium mens: qualiter in statutis appareat. c. j. §. eo. ver. quomodo.
Femine de iure cõmuni succedunt in omnibus sz nõ in feudis: 7 ibi an statuta feminas excludentia vale ant. c. j. §. e. ver. deinde no. Et qd de iure lõbardo.
Corpore vitiati an succedãt in feudo. c. j. §. 7 quia vi dimus. ver. 7 ideo.
Pacem facere ad masculos pertinet. ibidem.
Interpretatio in contractibus an possit sumi a statu to loci. ibidem.
Pactum conceptum cum filia de nõ succedendo dr ceptũ cum nepote eius filio. c. j. §. eo. v. deinde no.
Agnati vsqz ad quem gradũ succedant. c. j. §. eo. ver si. deinde.
Feudum receptum hoc modo qz deficientibus ma sculis vadat ad feminã vnã: qd si extãt plures femi ne: an primogẽita solũ habebit. c. j. §. e. ver. eã ꝯro.
Vsqz: ista dictio qualiter ponatur. c. j. §. 7 quia vidi mus. ver. extra nota.
Femina an succedat si feudum ad nullum est datum non existẽte masculo. c. j. §. eo. ver. quero si feudum.
Infinitas quando sit euitanda. ibidem.
Pacta iuris dispositionem possunt ampliare. c. j. §. eo. versi. vlterius.
Gradus qualiter in materia feudoz accipiat. c. j. §. e. ver. 7 ibi vñ consuetudines feudorũ sit introducte.
Pretium restituere tenetur: qui petit contractum re scindi. c. j. §. notandum ver. nota qz.
Priuari feudo sine culpa an possit vasallus. c. j. §. eo. versi. quero nunquid.
Differentia an sit vtrũ instrumẽtum loquat per ver ba presentis temporis vel preteriti. versi. extra que ro. Et ibi quid si loquatur in prima persona.
Instrumentum an vitietur si notarius errauit in no mine contrahentium. c. j. §. eo. ver. quid ergo.
Consuetudo vna tollitur per aliam. ibidem.
Fama posterior an tollat porez. c. j. §. e. v. quero qd.
Testis vnus de visu tollit psumptionẽ illam qz quis presumitur viuere vsqz ad centum annos. c. j. §. eo. ver. extra nota: 7 ibi quedaz alia.
Feudum an possit vendi. ibidem.
Princeps si dicat volo tibi conferre tale castrum an yt collatum. c. j. §. extra quero.

De feu. guar. 7 castal. fol.

Castrum si incidat in aliquod periculum presumitur culpa castallani incidisse super Rubri. in principio.
Coquus principis habet dignitatem. ibidem.
Pares curie an debeant deponere per indicia quaz do feudum probatur per indicia. super Rubri. ver. vbi pares.
In contractu quod omissum est tempore quo fit p nullo habetur super Rubri. ver. extra nota.
Castri periculuz est dñi si finito rpe vasallus obtule rit dño: 7 ipa noluerit accipe sup Rubri. v. si finito.
Feudũ guardie vel castaldie qõ sit. c. j. v. aduertatis.
Extra officium quod fit non dicitur nomine officij fieri. c. j. ver. 7 debes 7. j. eo. §. j. ver. deinde.
Presumatur an feudum guardie esse concessum ca staldo. c. j. ver. pone.
Feudum guardie solitum concedi ad beneplacitum: an finiatur anno. c. j. ver. quid si.
Feudum concessum hoc modo. concedo tibi in feu dum nobile quicquid seio in feuduz guardie cõcessi cui tñ nihil erat cõcessuz: qd iuris. c. j. v. pone dicit.
Item: ista dictio quid importet. c. j. §. item.
Feudum guardie 7 castaldie datur loco mercedis et operatum. c. j. §. eo. versi. porro. 7 ibi quedam alia dicta incidenter.
Salarium habere debet: qui non gessit officium sua culpa. ibidem.
Concedens castrum in custodiam: an intelligatur cõ cessisse in feudum guardie. c. j. §. eo. ver. si pater.
Pactum quod feudum non possit ob ingratitudinẽ reuocari valet. c. j. §. item ver. porro.
Inuestitura secunda feudi an 7 quãdo sit potior pri ma. c. j. §. eo. ver. inuestitura.
Femina succedit in feudo si sit actum in inuestitura. c. j. §. eo. ver. qz verba.
Feuda scutiferorum: aduocatorum: capellanorũ an sint debilia. c. j. §. eo. ver. quid de feudis.
Feudum solitum concedi ad beneplacitum guardie vel castaldie non finit anno. c. j. §. eo. v. quero qd si.
Officium duplex an debeat habere duplex salarium c. j. §. eo. ver. sed pone.
Probatio alia non requiritur quando lex vel statu tum fundatur super aliqua presumptione. c. j. §. eo. ver. extra nota. 7 ibi quedam alia notabilia.
Concedens feudum guardie in annum an intelliga tur in perpetuuz vel in biẽniũ. c. j. §. eo. ver. sz qd si.
Feudũ põt dari ad certũ tps. c. j. §. itẽ ver. deide nõ.
Recipiens in feudum castaldie illud quod erat pro prium 7 simplex an sibi priudicet. c. j. §. si vero. in pri cipio. 7 in versi. modo quero.

Jnuestiture due si appareãt ⁊ renũciatum sit vni nõ tñ intelligit renunciatũ alteri.c.j.§.e.ver. eẽ nota.
Pares curie qui debẽt in ũuestituris interuenire feudorum an presumãtur rogati.c.j.§.eo.ver. eẽ nota.
Scripture q modis dicãtur plures vel publice :c.j. §.eo.ver:quot modis.⁊ ibi q confessio erronea nõ preiudicat.
Feudum datuz villico:dispensatori : prelato quo iure datum presumatur.c.j.§.si vero.ver.sed querit.
Castaldio quis dicatur.c.j.§.eo.ver.quero quis.
Feudum si sit datum villico consanguineo an presumatur ei datum contemplatione officij ita q sit feudum castaldie.c.j.§.si vero.ver.quero quid.
Presumitur magis error in factis antiquis quaz recentibus.c.j.§.si vero.ver.vltimo.
Contrabitur aliquando male cum tutoribus sed bene cum prelatis.c.j.§.eo.ver.nota.
Colono stare an teneatur successor in factis a predecessore:⁊ quid in alijs.c.j.§.eo.ver.successor.
Per errorem qõ fit nõ vz.c.j.§.si vero.v.quecunqz.

Qui succes. feu.da.tene. fol.

Loco libelli an instrumentum vel littere possint produci super Rubri.in principio.
Beneficium vel feudum si papa alicui absenti contulit:an possit acceptare antequam litteras habeat super Rubri.ver.si papa.
Executores pape vel principis an possint exequi antequam litteras habeant.super Rubri.ver. executores.⁊ ibi quando veritas preferatur opinioni.
Collatio beneficij quod prelatuus non credebat vacare:quod tamen vacabat an valeat.ibidem.
Prelatus an possit omnia feuda ecclesie vni infeudare:dic non in rubri.versi.quid si.
Credens peritis non incidit in aliquam culpam.in rubri.in ver:extra nota.
Successor an teneatur adimplere facta predecessoris c.j.ver.casus.⁊ in ver. nota.
Facere ⁊ confirmare an idẽ significẽt.c.j.v.in textu.
Prelatus electus non confirmatus an possit administrare.c.j.ver.item statim
Prelatus non potest concedere futura in preiudicium successoris.c.j.ver.nota quod.Et ibi an teneatur habere ratum factum predecessoris.
Successor an teneatur soluere debita sui predecessoris.c.j.versi.adde quod.
Regula catoniana non habet locum in contractib9. c.j.ver.secundo nota.
Prelatus non potest administrare futura sed presentia.c.j.ver. prelatus.
Successor ⁊ antecessor in prelatura non censent eadẽ psona.c.j.ver.tertio nõ.⁊ ibi quedã alia notabilia.
Libellus in quo quis petit aliquem ad ratificandu3 an procedat.c.j.ver.quero nunquid.
Judex an teneatur confirmare contractus per suum decretum.c.j.ver.quero vtrum.
Executio contra abbatem vel monachum qualiter fiat.c.j.ver.quero qualiter.
Prelatus deposito officio:an possit aliquid declarare super contractibus.c.j.ver.extra quero.
Heredes laicorum an teneantur ex cõtractibus qui ñon transeunt ad heredem.c.j.ver.quero vtrũ. Et ibi quid de quasi herede aut fisco.
Successor an obligetur ex actione personali sui predecessoris.c.j.ver .hic habes.
Renunciationes solite possunt per prelatos apponi in contractibus ecclesie.c.j.ver.item extra nota.cuz multis alijs ad propositum notabilibus dictis.
Emptor qui emit res ecclesie iniusto precio an possit se tueri:si suppleat iustum precium.c.j.ver.extra nota.Et ibi quedam alia.

De controuer. inuesti. fol.

Gradus inuestigandi veritatez in principio rubrice.
Juramentum in supplementum probationis quando locum habeat super rubri.versi.primus ⁊ ibi q habet viz vnius testis:⁊ in versi.§ qd si sunt.
Testes plures singulares habens non dicit nisi vnũ testem habere.super rubri.ver.bene verum. Et ibi quid si deueniant ad vnum rei finem.
Singularitas in teste quotuplex fit.ibidem.
Juramentum in supplementum probationis:an deferatur si sunt due priuate scripture duorum mercatorum super Rubri.ver.sed quid.
Testium substantialia q̃ sunt super rubri.v̊.eẽ nota.
Testis quid si iurauit dicere veritatem super omnibus:super quibus interrogabitur:quãdo dicatur periurus.super.Rubri.versi.si autem.
Testis tantum probat quantum dicit.ibidem.
Testes debet iudex in causis grauibus examinare super rubri.versi.extra nota.
Testis dictuz:qui primo dixit se nescire:⁊ postea examinatus dixit se scire quia recordatus valet. super Rub.ver.extra nota.Et ibi q nõ creditur testi dicẽti ea q̃ nõ ꝓueniũt negocio:⁊ q̃dã alia ad materiã
Testis dicens se scire titium per annum possedisse paciente scio:nulla alia ratione data :an probet.super Rubri.ver.adde si.
Publicari testes non potest petere ille: qui eos non produxit.super rub.ver ille qui.
Testium dicta an valeant si testes sint examinati papie per notarium missum a iudice mediolani. super Rubri.ver.sed pone.
Animi motus quotuplex sit.super rubri.ver. ex his. Et ibi quedam alia notabilia.
Prelatus si inuestiuit aliquem per metum non valet inuestitura.super Rubri.versi.queritur.
Possidere melius est q̃z petere.c.j.ver.vnde.
Possidere presumitur:qui arat campum : licet fructus ex eo non percipiat.c.j.extra nota.
Scio:istud verbum ad que referatur.c.j. ver.v̊bum.
Possessionuz alia visibilis:alia inuisibilis.c.j.v̊.adde
Notorium non dicitur de preteritis.ibidem.
Libellus conditionalis an procedat in accessoris.c. j.ver.adde quod.
Controuersia:questio:iste dictiones quid significẽt c.j.ver.in textu.
Consulenda si questio sit commissa debet consulens super omnibus respondere.c.j.ver.vnde.
Testatum breue quod dicatur.c.j.ver.in breui.
Probetur an breue testatum per sigillum domini.c. j.ver.sed nunquid.
Jnstrumentum scriptum per diuersas manus tabellionum an probet.c.j.ver.sed nunquid.
Testatum si sit amissum vel consumptum vetustate potest de nouo refici.c.j.ver.adde.
Sensus necessarius scripture oi menti ꝑualet. ibidẽ.
Dominum si peniteat inuestiture:an cogatur ꝑcise eã seruare vel liberetur soluẽdo itheresse.c.j.ver.cogit.
In possessionem mittere conditione ex moribus vel certi conditione pertinet ad officium iudicis.c.j.v̊. si.mittere.Et quid si vasallus interim decedat.ibidem.
Juramentum in supplementuz probationis : an possit deferri in causis in quibus non iuratur de calũnia.c.j.ver.sed nunquid.
Juramentum decisiuum non potest deferri nisi causa cognita.c.j.ver.⁊ nota.Et ibi de debito deuotionis:⁊ reuerentie.
Ab onere probandi:an releuetur possessor.c.j.versi. oppono.
Judicis arbitrium an versetur circa delationem iuramenti.c.j.ver.quero vtrum. Et ibi quis presumatur legalior:⁊ nunquid ista distinctio habeat locum in iuramento qõ defertur a lege.
Ponens sic:dico q tu non es vasallus.an dicatur

aliquid ponere.c.j.ver.quero an ille.
Inuestitus per hec verba inuestio te de talꝫ castro: an intelligaꝫ inuestitus de rebus corpalibus: ꝛ in corporalibus.ca.j.ver.extra quero.
Uniuersitas q̃ dicatur.c.j.ver.vniuersitates.
Feudū si aliqs agnatꝰ dicit ad se ptinere iure succes siōis qz paternū:ꝛ dñs dicit ad se ptinere qz nouū quid iuris.c.j.§.cū aūt.v.sed quid si.
Feudi pars si debetur alicui p̄sumiꝫ totum deberi. c.j.§.eo.ver.obtinebit.
Permutare potest dñs directum dñium cum vtili c.j.§.eo.ver.ꝛ nota.
Presumptio qd sit.c.j.§.eo.ver. nam presumptio.
Juramentū q̃re sit indiuisibile.c.j.§.eo.ver.sed q̃re.
Presumiꝫ totus fūdus feudalis vel emphiteotica rius:si ꝓstat ptem talis q̃litatis esse.c.j.§.eo.v.con cludendo.
Presumaꝫ an magis p feudo ap̄ quo q̃z nouo.c.j. §.eo.versi.quero vtrum.
Partis appellatione de q̃ intelligaꝫ:ꝛ qd si ꝓferaꝫ eū aliquo adiuncto.c.j.§.e.ver.quero vtrum.
Feudum antiquū q ptendit hr̄e an debeat allegare nomē cōcessoris.c.j.§.eo.ver. extra quero.
Ex pluribus ꝓiecturis resultat ꝓbabilis probatio c.j.§.eo.ver. extra etiā quero.
Pares curie si dixerint extra iudiciū se nō interfuis se:an postea in iudicio fine eorū p̄iudicio poterunt veritatem deponere.c.j.§.eo.v.extra etiam.
Testis vnus sup re ꝛ duo de fama:an faciant vnam probationē.c.j.§.eo.ver.ꝛ nota.
Probatiōes an possint admitti post didicita testifi cata.c.j.§.itē si vasallus.ver.ibi postq̃z.
Snia an valeat si iudex noluit ꝓbationē admittere .c.j.§.eo.ver.sed nunquid.
Snia an valeat si iudex diuisit ꝓcessum aliqbus at testationibus publicatis:ꝛ aliquibus nō.c.j.§.eo. ver.quid si iudex.
Publicatio testiū:an dat aliquas vires attestatio nibus.c.j.§.eo.ver.sed an publicatio.
Feudū rectū q̃liter p̄sumaꝫ.c.j.§.eo.v.q̃ro qualiter
Negans pdit bñficia legis.c.j.§.e.ver.oppono.Et ibi q negans se occidisse potest ꝓbare se fecisse ad sui defensionem.
Cōfitēs se ꝓmisisse homicidiū:an ex interuallo po terit illā interpretari.c.j.§:eo.ver.quid ecōtrario.
Juramētuz: an possit post ꝓclusionem in cā deferri c.j.§.item si vasallus.ver.quero.
Testiū numerꝰ vbi a statuto ē statutus ꝓ forma:an possit p iuramentū suppleri.c.j.§.eo.ver .q̃ro vtrū
Suspitionū qs fit effectꝰ.c.j.§.e.ver.q̃ro de.
Fama q̃liter p̄sumaꝫ nata.c.j.§.e. ver.q̃ro quid de.
Dō est simulatū est nullū.c.j.§.sil'r.ver. quod enim.
Judex secularꝫ an possit cognoscere de vsuris ꝛ de pignoribus.c.j.§.e.ver.extra quero.
Statutū q ſnia lata p iudicē secularē sup vsuris sit seruāda inter se an valeat.c.j.§.eo.ver.sed nunqd.
Usuras extortas facit inquisitor restituere.c.j.§.eo. versi.extra nota.
Usuras vt soluat pōt singularis successor cōueniri c.j.§.eo.versi.extra nota.
Usura aliud ē:ꝛ aliō ē interesse.c.j.§.e.v.extra nota.
Usura nō cadit in spēbus.c.j.§.sil'r.v.item nota.
Prosoneta an teneatur ad restitutionem vsurarum c.j.§.e.ver.quero an.
Compromitti de causa vsuraria an possit. c.j.§.eo. ver.fuit questio.
Eps si facit p̄ceptū suo aliquo instr̄o:an sua ordina ria iurisditio eneruet.c.j.§.e.ver.fuit.etiā quesituz.
Infeudās suū patrimoniū an veniāt futura.c.j.§.e. ver.etiam si quis.
Infeudans oliuetū suum dicitur oēs ꝓfines exprimere.c.j.§.eo.v.si quis dicit.
Incrementū rei in feudū date ad quē ptineat.c.j.§. si quis de māso.v.ꝛ nota.
Mansus quid sit.ibidem.
Incrementū re in qua quis hz vsufructū.ca.j.§.eo. ver.q̃z uis.Et ibi quid de icremēto rei emphiteoti ce:ꝛ qd de meliorametis factis in re feudali.
Concesso oppido an veniāt munitiōes ip̄ius oppi di.c.j.§.eo.versi.ꝛ illa est ratio.
Possessio est res fauorabilis etiam in feudis .c.j.§. eo.vsi.opppono.
Usus feudi potest esse sine possessione.c.j.§. eo.ver. extra nota.
Incrementū alluuionis an possit mutare publicos cōfines.c.j.§.eo.ver.sed nunqid.
Incrementū hoīm ꝛ longitudinis castri mihi infeu dati a dño retētis sibi aliquibus : ad quē ptinebit c.j.§.e. ver.sed pone dñs.
Molēdinō mihi cōcessuz in supiori pte fluminis si habeā:an dñs in inferiori pte fluminis aliud face re poterit.c.j.§.e. v.pone dñs.
Aquā diuertere an possit vasallꝰ ad p̄dia sibi ꝓcessa ita q nihil ꝺueniat ad molēdinū dñi.c.j.§.e.v.pos set.Et ibi qd cōsideretur in ductu aque.
Rugia currēs inter agros duoꝝ:ꝛ eius alueus cuiꝰ sit:aut flumina.c.j.§.eo.ver.considera.
Puteus si fit inter domū dñi ꝛ domū concessaz in feudū ꝛ nō sufficit vtriqz quis preferatur.c.j.§.e. ver.quero quid.
Aqua qualiter diuidatur.ibidem.
Cluſa facta p vasallū in torr̄ēte feudali:aut emphi teotico cuius erit.c.j.§.eo.ver.pone.
Prescripsisse an itelligaꝫ vasallꝰ ius ducēdi aquā p feudū emphiteoticū ad suū ꝓp̄riū fundū quā lōgo tpe duxit.c.j.§.e.ver.pone q vasallus.
Dñs an possit mihi ꝓcedere areā iure feudi : ꝛ qcqd ibi edificauero iure ꝓp̄rio.c.j.§.eo.v. extra quero.
Aqua p se fluēs an possit inducere p̄scriptionē.c.j. §.siquis.de manso.ver.sed nunquid.
Melioratiōes an emphiteota vel feudatarius fini ta emphiteosi p gñationē:aut feudo:possit tollere c.j.§.eo.ver.in cōtrarium.
Pactū sup aqs publicis an valeat.c.j.§.e. v. eī nō.
Flumina an veniant in concessione feudoꝝ.c.j.§.e. ver.quero.
Prescribi an possint regales seruitutes.c.j.§.e.ver. extra nota.
Aque ꝓcessio ex fonte:vel castello sine titulo an fieri possit .c.j.§.eo.ver.sed an cōcessio.
Concedēs vel vendēs molēdina sua an veniāt ea in qbus non sunt mole.c.j.§.e.ver.pone qdaz.
Et ibi fit mētio de quodā statuto papiensi.
Duo ex dñis vniꝰ molēdini si locauerit illud p.xxx. terti⁹ vo dñs nō vult eē ꝓtentus:sz plus petit qd iuris.c.j.§.eo.ver.extra quero.
Aqua cedit alueo.c.j.§.eo.versi.extra nota.
Vasallꝰ pōt feudū ꝓcedere alteri:sub eodem pacto quo ip̄e a dñs hz.c.j.§. rursus. ver. nota hic duo.
Resoluto iure datoris resoluit⁹ ius acceptoris.c.j.§ e.ver.scōo nota.ꝛ de materia hētur i.c.j.§. rursus q.mo.feu.amit.ꝛ in.c.j.de aliena.feu.ver.nouo no ta.ꝛ i.c.j.ver.reuertebaꝫ.qs di.dux. marchio.
Usufructum an perdaz si dñs p̄prietatis cōmisit maleficium:ob quod bona sua veniunt publican da.c.j.§.e.ver.pone ergo.
Apud primū vasalluz an aliqua iura remaneant si in feudauerit alij scōo.c.j.eo.ver.sed oppono.
Scōs vasallꝰ.si qsiuit ius feudi mediante p̄scrip tione:ꝛ primus moriatur an feudū redibit ad do minū vel remanebit penes ip̄um p̄scribentē ꝛ eiꝰ filios.c.j.§.eo.ver.sed iuxta.
Vasallus si p̄scripserit iura feudi vltra terminos concessi:an illud finiatur finito feudo.c.j.§.eo.vsi. sed pone.
Unus ex vasallis:si p̄scripserit aliquez partem feu

di:an illo mortuo illō pscriptū redibit ad dñz vl ad eiꝰ ꝙuasallū.c.j.§.rursus.v.sz pone cōcessim
Feudū an possit pro dotis restōne obligari.c.j.§.e. ver.iuxta predicta.
In dotem possit feudū dari.ibidem.Et de materia habetur in.c.j.an mar.succed.vxo.in benef.t in.c. j.§.donare.de no.foz.fid.
Vasallus vasalli primi:an teneatur seruire prio dño c.j.§.eo.ver.querit hic glo.

Quibus

mo.feu.amit. fol.

Famam dñi sui defenndes:dicitur eius vitā defendere.c.j.ver.extra no.
Vulneratus ad mortē et mortuus equiparātur.c.j. ver.ex quo nota.
Decapitari ex forma statuti an poterit aliquis:q vulnerauit aliquem ad mortē.c.j.ver.sed pone.
Vasallus si reliqt dñm in plio per monētū t statim reuersus est:an sibi ignoscat.c.j.ver.sz pone.
Vulnerat⁹ ad mortē quis dicat.c.j.ver.quero quis.
Vasallus qd si dimiserit dñz re vera mortifere vulneratū an excusetur.c.j.ver.pone quod.Et ibi quis dicatur mortuus:t quedam alia ad propositu.Et ibi quis dicatur error.
Spoliatus ante oīa dz restitui.ibidem.
Feudo qb⁹ casibus qs possit priuari.c.j. ver.adde.
Vasallus an teneatur iuuare dñm in prelio:siue iuste siue iniuste.c.j.v.hic est quedam.Et ibi vnde dicat districtus.
Vasallus an possit subtrahere seruitiū dño: qō incepit ei pstare:vbi alias nō tenebat illū iuuare.c.j.v. scō querit.
Vasallus inhabilis an teneatur dñm iuuare.c.j.ver. tertio queritur
Vasalli fuga si non nocuit dño:an puniatur.c.j.ver. quarto queritur.
Vasallus in bello an teneat pferre salutē dñi sue.c.j ver.quinto queritur.
Vulneratus mortifere:an psumat dñs: qui decessit vulnere nō curato.c.j.ver.sexto.Et ibi q̄daz dicta ponūtur.
Non psumitur crimē cōmisisse : qui libertatem meruit.c.j.ver.extra nota.
Casus fortuiti nō dicūtur qui de facili ꝓtingūt.c.j. ver extra nota.
Vulneratus qd si dñs ita fuit q non pōt euadere: t vasallus aufugit si post fugam vasalli fuit iterū vulneratus ita q citi⁹ mortuus ē: an amittat feudū.c. j.ver.feptio queritur.
Testator quid si dicat si filius me⁹ in hac infirmitate decesserit:lego tibi decē.c.j.ver.qd si.
Inter viuos t mortuos nullū cōmertium est.c.j.v. extra nota.
Casus fortuitus nō cōputatur inter ꝓuidentias hominū.c.j.ver.casus.
Vulneratus ex pluribus vulneribus: ex quo psumatur decessisse.c.j.ver.sz quid.
Probare quē vulneratū mortuū nō decessisse ex vulnere est difficile.c.j.ver.t nota.
Judicare qualiter iudex dz in diuersis opinionibns doctoꝝ.c.j.ver.quid autē.
Duo frēs vasalli si sint:t vnus in plio dñz defendat alius vero derelinquat: an vnus p alterꝫ excusetur c.j.ver.quid si duo.
Ciuitas habēs feudū si sit diuisa per ptes. t vna ps cōmittat felloniā:an priuetur feudo in totum.c.j. ver.pone ciuitas.
Filius an priuet feudo ꝓpter culpas a patre cōmissas.c.j.ver.quero.
Vasallus vasalli si dñm primū offenderit:an feudū amittat.c.j.ver.an si.
Dñs priuatur ꝓprietate feudi ex eiusdē cāis ex qbus vasallus feudo priuatur.c.j.ver.t nota.Et ibi qd de prelato ecclie domine feudi.t glo.in.c.j. q̄ fuer. pri.ca.benefi.amit.
Proditor quis dicatur.ibidē.
Priuat feudo vxorē dñi adulterās.Et an idē sit dicere talis iacuit eū vxore talis:vel eū adulterauit.c. j.v.seqtur.Et ibi qd si opē tulit adulterāti.
Priuet feudo an vasallus: si turpiter cuz vxore dñi locut⁹ ē nō tn eā tetigit.c.j.ver.q̄ro quid.
Priuet an feudo vasallus si dño cōsilium adulterij prebuerit.c.j.ver.quid si.
In libello an debeat apponi locus t tempus ꝓmissi crimīs cū agitur de priuatōne feudi ciuiliter.c. j.ver.quero cum.
Vasallus q ignorāter vxorē dñi adulterauit an priuet feudo.c.j.ver.quero quid.
Vasallus qui cognouit ꝓcubinā dñi:an priuetur feudo.c.j.ver.quid si.
Vasallus pōt ex isdē causis feudo priuari:ex qb⁹ potest filiꝰ a patre exheredari.c.j.v.t no.in hac.
Vasallus q habit affinitatez : aut amicitiā cū inimico dñi an priuet feudo.c.j.ver.modo hic.Et ibi qd si nōdum erat inimicus sed sperabitur.
Heres dñi an possit obijcere culpā vasallo:quā dns nō opposuit.c.j.ver.scōo querit.
Felloniam an intelligatur dñs remittere p osculum pacis.c.j.ver.an dñs
Dns an possit obijcere culpā heredi vasalli: quā ipsi vasallo nō opposuit.c.j.ver.qd ecōtrario.
Statutū puniens mādantē an intelligatur punire faciētem.c.j.ver.extra quero
Priuetur an qs ꝓpter culpas feudo ipso iure: vl requiratur snīa priuatiua.c.j.§.vel si cū filia. ver.querit hic glo.
Sententia declaratoria amissionis requiritur quādo quis ipō iure priuatur aliqua re.c.j.§.e.ver.no.aūt Et ibi qn snīa sup priuatione fit ferēda
Priuatur feudo vasallus assaliens dñm:vel eiꝰ oppidū:vel fratrē suum occidēs:aut nepotem.c.j.§.similiter.Et ibi qs dicatur assaltus.
Ad hoc vt quis dicatur fecisse insultū ad castruz: qz tū est necesse q se appropinquet castro.c.j.§.e. ver. quero.Et ibi infertur ad statutū.Et qualiter delictum accessus purgetur
Vasallus an priuetur feudo: si nesciebat dñm eē i loco in quo fecit assaltū.c.j.§.eo.v.glo.super.
Suus sua suū: istud pronomen qualiter ponatur.c.j §.eo.ver.quero
Vasallꝰ si ꝓcurbitat sororē dñi priuat feudo: nō aūt si illā iterficiat.t ibi q̄ sit rō.c.j.§.eo.ver.sed quare.
Promittēs nō offendere aliquē sub pena si iterficiat eiꝰ frēm an cadat i penam.c.j.§.eo.ver.extra q̄ro
Nepos dicitur aliquando filius fratris.Et inducit ibi ad questionem de illo qui recepit emphiteosim ꝓ se t suis nepotibus.c.j.§.eo.ver.sequitur.Et de materia habetur in.c.j.ver.fratri.de alie.feu.
Vasallus pōt vēdere t locare feudū irrequisito domino mediāte pacto.c.j.§.aut si.versi.adde.Et ibi an nuntius iudicis possit pignorare vendere.
Alienare dicitur qui consumendo dissipat.ibidem cum alijs dictis.
Precaria que dicatur.c.j.§.eo.ver.nos habemus.
Libellus siue cōtractus libelli quis dicatur.c.j.§.e. ver.libellus.Et ibi quid de cōtractu colonario.
Alienatione partis feudi an perdatur totū feudum c.j.§.eo.ver.secūdo.
Feudum amissum ob culpam vasalli: cui applicetur an domino vel agnatis.Et quid si vasallus hoc studiose fecit vt agnatos vt priuaret.c.j.§.eo.ver.oppono.Et ibi ponuntur aliqui casus quibus vasallus feudo priuatur.
Alienare feudū in vita sua ob necessitatem an sit licitum vasallo.c.j.§.eo.ver.sed nūquid.
Fratres mendicātes an sint capaces relicti cā alimē

torũ.c.j.§.eo.ver.adde.
Vasallus an priuet feudo:si rẽ feudalẽ pignorat.c.j §.eo.ver.sequit.Et ibi an requirat traditio rei ad hoc vt priuetur cum alijs dictis.
Pignorans rem iuxta eius valorem videtur habe re animũ nõ luẽdi.c.j.§.eo.ver.ꝛ nota.
Alienare quot modis qs dicat.Et ibi qd de locati one ad cẽtũ annos.c.j.§.e.v.expone.
Cõcedẽs rẽ si sic:ꝓcedo tibi talẽ rẽ donec possideaꝫ quid iuris.c.j.§.rursus.v.ꝛ quod.
Pign⁹ an resoluatur si vasallus qui pignorauit mo riat sine herede.c.j.§.eo.ver.sed pone.
Expelli an possit ille cui vasallus pignorauit vel li bellauit:ꝛ postea dño idẽ vasallus renũciauit.c.j. §.eo.ver.secundo queritur.
Renũciare feudo an possit vasallus in p̃iudiciũ a gnatorũ.c.j.§.eo.ver.ꝛ nota.
De euictione an teneat vasallus qui culpaꝫ cõmisit. c.j.§.eo.ver.sed queritur.
Cõsuli an possit aliquo modo illi q accepit feudum ad libellũ:qui venit priuandus.c.j.§.eo.versi.que ro nũquid.
Cõsentiens alienationi rei sue illã pdit.c.j.§.preter ea.ver.dicit.
Primogenit⁹:cui successio regni spectat:si secundo genito ꝓsentit vt inuestiat an sibi preiudicet.c.j.§. eo.ver.secundo modo.
Primogenitus si ꝓsentit secũdogenitũ inuestiri an videat prelationẽ inducere:vel in totuꝫ sibi ꝑiudi cet.c.j.§.eo.ver.extra quero.
Pluralis numerus resoluit in suas singularitates. c.j.§.itẽꝫ si ver.itẽ summe.
Vasallus an poterit alienare aliqd si possessiones il li⁹ loci erãt rusticorũ nõ dñi excepta vna quã sibi i feudauit.c.j.§.itẽ siquis.ver.sed pone.
Concedẽs mihi terrã vnã:vel mãsuꝫ terre:an vide atur mihi ꝓcedere iurisditionẽ.c.j.§.e.ver.scõo q.
Et ibi q̃d sit iurisditio:quid sit districtus.
Castri appel latõe que veniãt.c.j.§.e.v.adde.
Alienare feudũ an,ꝛ qñ vasallus possit.c.j.§.e.versi. vltimo.
Districtus qd significat.c.j.§.e.v.quero.
Libellus in iurisditiõe districtu ꝛ honore qualiter formet.c.j.§.eo.v.ꝛ de honore in fi.

Episcopo vel. abbatis.vel do.pleb feu.ꝓsti.ñ posse.fo.

Pape ꝓuidentia ꝛ benignitas.c.j.ver.ex quo.
Decretũ pape nõ affici preteritos casus.c.j.versi.se cundo nota.
Tituli ecclesiarũ quotuplices sũt.c.j.ver.ꝛ tituli.
Ecclesia vna regulariter nõ seruit alteri sed est libe ra.c.j.ver.adde.
Ecclesia magis subiacet fraudibus q̃ꝫ minor.c.j.v. nota.
Infeudari an possint bona vacãtis ecclesie.c.j.ver. sed alias.
Infeudũ dari res ecrlesie an ꝛ quãdo possunt.ca.j. ver.extra nota.
Regalia an possint ifeudari.c.j.ver.vnde dixit.
Regalia aliqñ dicũtur regis collecte:aliquãdo tri butũ:aliqñ iura iperatorũ.c.j.v.adde.Et ibi an ve ctigalia dicantur esse regalia.
Masculus in feudis excludit feminã etiã si de ea mẽ tio habeat in inuestitura.c.j.§.qui etiam.
Femina an succedat in feudo:si masculꝰ immediate moriat post feudũ sibi aptũ.c.j.§.quinetiã.versi.q̃ ro quid cũ aliquibus dictis:quãdo quis illico mo ri dicatur.
Baptizari in fra octo dies ad plus debet ibidem.
Femina semel excluſa a masculo ſp ẽ excluſa ibidem.
Statutũ si disponat q̃ masculo existẽte femina non succedat:nã lꝫ masculi sine herede moriãtur:ipa tñ nõ succedet.c.j.§.eo.v.qõ est.secus si statutũ vtere retur dictione donec.
Aut⁹ qñ succedat in feudũ cũ multis alijs notabi libus dictis.Et ibi an possit p substitutũ seruire.c. j.§.mutus.
Seruire principi p substitutũ:an qs possit.c.j.§.eo. ver.nota tamen.
Feudũ si sit ꝓcessum alicui:q postea effect⁹ ẽ mutus aut surdus.vel aliter impfectus:an possit succede re in feudo.c.j.§.eo.ver.ꝛ ad hoc.
Feudũ ꝓcessum a principio muto vel surdo valet.c. j.§.e.ver.sed quid.
Feudũ an possit auferri illi q a pricipio habilis:ꝛ po stea a latroni bus exoculatus fact⁹ est inhabilis.c. j.§.eo.ver.secundo quero.
In feudũ an succedat iperfect⁹ i duob⁹ sensibus .s. visu ꝛ auditu.c.j.§.e.ver.pone ergo.
Succedat an in feudũ testiculos habẽs ꝛ nõ virgaꝫ c.j.§.eo.v.extra dubitatum fuit.

De natura feu. folio.

Cõsuetudo ẽ iusticia quedã.c.j.ver.adde.
Statutũ nõ intelligit tollere suũ priuilegiũ nisi ō eo faciat mẽtionẽ.c.j.ver.adde.
Priceps nõ põt sin culpa ifrigere feuda.c.j.v.abde
Papa nõ põt indistincte supprimere dignitates ec clesiasticas.c.j.ver.ꝛ est argumentum.
Priceps an obliget ꝑcise ex suo ɔctu.c.j.v.querũt
Successor iperatoris an possit merũ ꝛ mixtũ iperiũ ꝓcessum ciuitatibus lõbardie auferre.c.j.v.pone
Cõtractuũ aliqui sunt volũtarij:aliqui nõ.Et quã do possit reuocari.c.j.§.idem iuris.ver.vltimo cũ alijs dictis.
Renũciauerit fiqs successioni feudi:venit sequẽs in gradu.c.j.§.e.v.adde.Et ibi qd si domino renun ciauerit.

De succes.feu. folio.

Succedat an possessor feudi i locũ vasalli:q succubu it p sniaꝫ absolutoriã.sup Rubrica.in principio.
In successione feudi nõ attẽdit testamẽtuꝫ principa liter.ꝛ ibi qõ i successione feudi attẽdit ius cõe.vbi nõ repit ꝓtrariũ sup rubrica.v.nota.
Succedãt in feudũ qualiter plures filij mortuo pa tre.c.j.ver.sed pone.
Nepotes q̃liter succedãt in feudũ cũ patruis mor tuo patre:dic in stirpes.c.j.v.pone.
Vasallus p suũ testamẽtũ an possit mutare hunc or dinẽ succedendi.c.j.ver.sed statim.
Ultima volũtas an ꝛ qñ sit seruãda.c.j.ꝛ sic nota.
Testator q nato posthumo ꝛ se viuo mortuo nõ mu tato testamẽto:an videatur eadẽ voluntate dece dere.c.j.v.extra quero.
Argumẽtũ a ꝓtractibus ad vltimas voluntates:an sit bonũ.c.j.ver.extra nota.
Testari de alieno nemo põt.c.j.ver.adde.
Testator nõ dicit ꝓtrahere cũ legatarijs: sed p̃stare cãm quasi ꝓtractus.c.j.ver.extra nota.
Verba enũciatiua habeãt i se ꝓditionẽ.c.j.v̄si.adde
Gabella solui non debet:si nõ valet alienatio.c.j.v. adde.
Conditio in legatis an retrotrahat.c.j.ver.adde.ꝛ ibi quando oriatur.
Nepotes ex filio succedũt loco patris sui.c.j.ver.se condo nota.
Nepotes filij fratrũ succedũt cũ patruis in stirpes nõ in capita:tã in reb⁹ feudalib⁹ q̃ꝫ allodialib⁹.c. j.v.sꝫ dubiũ.ꝛ est alta questio.
Fili⁹ institut⁹ a patre vasallo:quo iure succedat in feudo.c.j.ver.quero ergo.
Adiri hr̃ditas ex iudiciũ an possit.c.j.v.sed nũquid
Insinuatio instrumẽti an possit fieri coꝝ iudice de legato.c.j.ver.extra nota.
Vasallus an possit sibi ipsi legare.c.j.v.extra quero.

Testatus:intestatus:intestabilis:iste dictiones: in quo differant. c.j.v.quero tria. Et ibi infertur ad statutum de his faciens mentionem.
Usus loquendi an ꝛ quando attēdat. c.j. v. ꝓterea.
Filius institutus a patre in re certa an succedat i feudo.c.j.ver.quero.
Legatū siue grauamē factū a vasallo vt heres suus quolibet anno det de vino quod oriꝫ in vinea] feudali duas brentas amore dei:an valeat.c.j.v.quero vasallus.
Statutū an possit cōcedere facultatē testandi ō feudis.c.j.ver.quero vtrum.
Primogenit⁹:q dz succedere in regno si sit a natura demēs:an regnū regat per curatorē:vel secundo]genitus erit rex.c.j.ver.quero si.
Feudū paternū si sit alienatum reuertiꝫ ad agnatos c.j.ş.hoc quoqz.ver.nota q⁹.
Inuestitura femine non nocet agnato si vasall⁹ moriatur sine herede.c.j.ş.eo.ver.nota.
Feudū reuertiꝫ ad fratrē supstitē mortuo alio fratre sine herede.c.j.ş.eo.ver.sed oppono.
Agnati an ꝛ quando dño in feudo preferant.c.j.ş. eo.ver.quero.
Feudū si recepi pro me ꝛ filijs meis vsqz ad quartū gradū: si alienauerim an reuertat ad dñium in pre iudiciuz predictorū.c.j.ş.e.ver.pone. Et sic an culpa patris noceat filio.
Delictū patris in feudo cōmissum viuo auo:an noceat filio:idemqz nepoti.c.j.ş.eo.ver.consueuit. ꝛ plene in ver.vltimo.
Feudū an reuertat ad īperatorē:vel filios:cū qdaz marchio incōsulto imperatore ipsum alienasset. c. j.ş.eo.ver.accidit'.
Culpa defuncti an ꝛ quando noceat heredi.c.j.ş.e. ver.ꝛ sic.
Diuidi feudū inter fratres an possit.c.j.ş.eo.versi.ꝛ nota.
Filia inuestita de feudo an noceat agnatis.ca.j.ş.j. vsi.oppono.
Obligatio quid sit.ibidem.
Succedūt femine in regno apulie.c.j.ş.j.ver. tu dic
Dans inutilie dñium fundū cū pacto ne alienet si alienauerit an secūdū naturalē iusticiā descendat ad eius filios.c.j.ver.ꝛ queramus.
Vendens vtile dñium quis cōtractus erit.ca.j.ş.j ver.quero.
Alienatio quotuplex sit.c.j.ş.j.ver.vlterius.
Renūcians feudo an renūciet agnatis.c.j.ş.j.ver.p̄ma conclusio.
Alienans feudū incōsulto dño ipsum amittit.c.j.ş j.ver.secunda.
Alienās ptē feudi ptē amittit.c.j.ş.j.ver.tertia.
Alienauerit si illicite vasallus preiudicat sibi:ꝛ filijs nō coheredibus.c.j.ş.j.ver.quarto.
Alienans illicite feudū ipso iure eo priuatur.c.j.ş.j ver.quinta.
Per alienationē nō preiudicat agnatis:lz ꝯsensus dñi interueniat.c.j.ş.j.ver.sexta.
Alienatio feudi pōt agnatis fieri sine ꝯsensu dñi.c. j.ş.j.ver.septima.
Alienās feudū hoc modo si placuerit dño:ꝛ agnatis an cadat ab eo.c.j.ş.j.ver.sed hic quero.'
Alienās bis verbis:vendo feudū si ꝛ inquātū de iure possum:an cadat a feudo.c.j.ş.j.v.sed pone.
Delictū patris in feudis vel in alio actu:an ꝛ quando noceat filio.c.j.ş.j.v.vlti.ꝛ in.c.j.ş.porro.v.deniqz.q̄ fu.prima ca.amit.benefi.
Cōcedēs castrū in feudū paternū vsqz ad quē gradō extēdat.c.j.ş.j.v.si concessum.
Femine nō succedunt in feudis lz de eis sit facta mētio i inuestitura nec fit dictū masculis nō existentibus.c.j.ş.filia vero.
Succedat an femina ꝛ masculi statim decesserint.c. j.ş.eo.ver.sed quid.
Jus accrescēdi nō oriꝫ ex vna inuestitura ibidem.
Expresse an liceat quod non lz tacite.c.j.ş.eo.versi quoddam.
Matrimoniū an possit ꝯbi sine verbis ibidem.
Feudū ꝓcessum aliquibus:ꝛ cuilibet ipsorū in feudū rectū ꝛ nobile:an vno mortuo redibit ad aliuz c.j.ş.e.ver.extra quero.
Feudū si sit receptū ,p se ꝛ masculis ꝛ feminis ex suo corpore descensuris:an ꝯtineātur filij femine.c.j. ş.filia.ver.pone pater.

Qui succes.

Teneā.feu.confir.fol.

Successor an teneaꝫ ex ꝯtractu sui p̄decessoris.ca.j. ver.vel sic.
Cōpromissum an trāseat in successorē dignitatis.c. j.ver.an autem.
Inuestire heres laici semp teneaꝫ.c.j.ver.no.
Renūciari ꝓstitutioni.c.j.qui suc.feu.tene.cōfir. an possit.c.j.ver.sed an.
Obligatōes ciuiles vnde oriātur.c.j.v. obligatōes Et qd siqs eis renūciauerit.
Successor in p̄latura an teneaꝫ me inducere i possessionē si ātecessor q me inuestiuit mortu⁹ fit ante diem.c.j.ver.reuoco.
Cōtractus feudalis p̄lati deponendi:an valeat.c.j. ver.sed pone.
Inuestitura verbalis quare trāseat ad heredē:non autē realis.c.j.ver.quero.
Fiscus an teneaꝫ vasallū inuestire:si aliqs inuestiuit aliquē ꝛ eo existente in mora commisit aliquod crimē ob quod bona eius sunt publicata.c.j.ver.pone laicus.
Prelatus qs possit reuocare feudū illicite alienatū c.j.ver.quero quis.
Heres laici si nō vult inuestire vasallū:ꝛ hz iustā cāz litigādi:an poterit ꝓdēnari ad itereē.c.j.v.pone.
Quod heres nō teneaꝫ adiplere factū defuncti q̄ pōt esse ratio.c.j.ver.quero.
Promittēs de euictōe ex suo dato ꝛ factū tantum: an teneaꝫ ex facto sui auctoris.c.j.ver.pone.

De conten.

inter do.ꝛ fide. de inuesti. feu. fo.

Furasse bona alicuius p̄sumiꝫ ille cui⁹ bona penes sunt.c.j.ver.itē no.ꝛ in ver.item oppono.
Pares curie an ꝛ qñ possint esse testes.c.j.versi.oppo. Et ibi qui possint esse testes.
Juret an ꝛ quando vasallus solus cū.xij.sacramentalibus.c.j.ver.item oppono.
Emisse de pecunia aliena quando qs p̄sumaꝫ.c.j.v. sed glo.
Possessionis cōmodū quotuplex sit.c.j.ver. deinde glo.
Prelatum p̄sumiꝫ emisse de bonis ecclesie.c.j.ver. ſz tu dic.
Libellus in quo quis petit se pronūciari possidere an procedat.c.j.ver.ꝛ an.
Edificare castrū in suo fortilitio an liceat vasallo.c. j.ver.ꝛ an liceat.
Sentētia lata in sūmarijs ,causis sup possessione an dicaꝫ diffinitiua.c.j.ver.ꝛ an in.
Cōsciētia qd sit. Et animus naturale magis artet cōsciētiā q̄z ciuile.c.j.ver.adde quod.
Finito tēpore cōtract⁹ pōt res auferri detentori nō habito respectu ad tēpus:quod daꝫ iudicatis.c.j. ver.vltimo nota qō facit ad expulsionem colonoꝝ ꝛ emphiteotarum.
Possessio qd si sit interuersa. Et ibi de creditore petente debitum qō debet pignus offerre.

De conten.

inter me ꝛ do.de por.feu. frat.defun. folio.

Possessionū alia ciuilis alia naturalis quedā ciuilissima.c.j.in principio.

Confiteri vel negare substantiam facti vel qualitatē sunt diuersa.c.j.ver.ex predictis.
Sententiatum non dicitur de eo de quo non est cognitum.c.j.v.itē de quo cū alijs ad ꝓpositū dictis
Testibus affirmantibus an magis credatur quaz negantibus.c.j.ver.sed in testibus.

De alienatione feudi. fol.

Alienatio est separatio dominij ab agente:7 quotuplex sit per rubz.in prin.
Jurare domino de non alienando an teneatur vasallus:super.rub.ver.an vasallus.
Alienari pars feudi per libellum an possit.c.j.ver.nota quod pars.
Libelli contractus quis dicatur.ibidem.
Partis appellatione in duo de qua intelligatur.c.j.ver.secundo nota.
Alienauerit si vasallus vltra licitum perdit feudum 7 an totum.c.j.ver.tertio nota.
Feudum potest concedi ad libellum perpetuum priuato.c.j.ver.item nota.non autem ecclesie.
Libelli contractus natura est vt sit perpetuus.c.j.v fi.quinto nota.
Ecclesia est cultrix 7 amatrix iusticie.c.j.v.sexto nō.
Heres in materia feudorum significat filium.c.j.ver si.octauo.Et ibi an 7 quando nomine heredis intelligatur solus filius.
Ignorari feudum an possit.c.j.ver.tu dic.
Jurans seruare consuetudinem non obligatur:si illa consuetudo non est obligatoria.c.j.ver.nota q.
Contra ecclesiasticam libertatem non dicitur: q in se habet naturalem 7 ciuilem rationō.c.j.v.q̄ro nō.
Clausula ista non valebit:an intelligatur ipo iure.c.j.ver.quero.
Priuetur an quis tota re propter peccatum partis.c.j.ver.quero vtruz.
Ecclesia an possit cadere a libello.c.j.ver.quero.nūqd.Et ibi ponūt icidēter mlta alia notabilia dicta
Statutum quod ecclesia de nouo possessiones acquirēs tenear collectas soluē an valeat.c.j.v.nūqd ḡ.
Collecta quare possit nisi municipibus imponi.c.j.ver.sed tamen.
Alienatio feudi paterni an possit fieri in quoscunqz agnatos.c.j.ver.pro vberiori:7 ista questio late examinatur quasi per tres col.
Venditionis appellatione quid veniat.c.j.v.quarto
Clausula ista fic volo fic iubeo verbis tenaciter inhe rere mandat.c.j.ver.quinto.

De feu. mar.duca.7 comi. fol.

Feudum datum eo pacto ne transeat ad heredem:q̄re non transit ipso iure sed secus est in seruitute prediali in princip.rub.
Ciuitates ecclesie cuius sint.Et quid de ciuitate Senarum:Bononie:vel alterius.c.j.ver.7 dicit.
Respublica fiscus 7 princeps an differant.ibidem.
Jurisditio an possit vendi.c.j.ver.cum ergo.
Regales dignitates a quo conferri debent.c.j.ver.7 nota.7 ibidem que sint.
In successionibus regalium dignitatum seruatur cōsuetudo.ibidem.
Feudum reuertitur ad coheredes mortuis descendētibus sine herede.c.j.ver.secūdo nota.
Consobrini qui sint.c.j.ver.vlterius.
Agnati vsqz ad quem gradum in feudis succedant.c.j.ver.item oppono.
Emphiteosis ecclesiastica an transeat ad heredes extraneos.c.j.ver.sicut hodie.
In ducatu comitatu 7 marchionatu qualiter succedatur.c.j.ver.quia possibile
Fratris appellatione qui veniant.c.j.ver.vlterius. Et ibi quid de statuto disponente q frater excludat sororem.

In mari. succe.vxori in bene. fo.

Feudum an possit in dotē dari.c.j.ver.quero qd.et de materia hētur in.c.j.§.donare.qual.of.feu.pot.alie.7 in.c.j.de inuesti.quā titius fe.7 in.c.j.ī prin.ō prohi.feu.alie.per feder.
Equitas an 7 qñ ꝑualeat rigori.c.j.v.quarto nota.
Statutū q marit⁹ lucret certam partem dotis non hz locū in feudalib⁹.c.j.ver.7 nota.
An per tale statutū corrigatur.l. hac edictali.c. de se cun.nup.ibidem.
Uxor an trāseat in ptātem viri.c.j.ver.quero.
In dotē dare bona sua mulier nubendo nō fcā mentōe de dote an intelligatur.c.j.ver.sz nunqd
Nomina debitorz quando ꝑsumantur in dotē data c.j.ver.ex hoc.

De feu. da.minimis valua. fo.

Pretium dz qs restituere si repetit rem.c.j.v. nota.
Ualuasinus si repetit rē:7 offert pretiuz an lucretur fructus.c.j.ver.modo.
Penitentia an habeat locū in cōtractu qñ instrumētum est factū.c.j.ver.sed pone.
Usurarius an presumatur ꝓtract⁹ eo q ꝑōt rescindi fructibus lucratis.c.j.ver.sed nunquid.

Quibus mo.feu.amittatur. fo.

Feudū ita ꝓcessum: quotiēs perdideris de nouo cōcedo:si semel fuit perditū:an iterum reuocetur.sup rubrica.
Honor quis dicatur:7 significet.c.j.ver. de honore
Et ibi quedam notabilia
Ratio extēsiua sufficit vbi intēsiua deest.c.j.v.adde.
Reuelator secretorz punitur.c.j.ver.nota.Et ibi qō dicatur secretum.
Insultans ignoranter dominum an perdat feudum c.j.ver.sed ego.
Desperatio quid sit.c.j.ver.glo.hic.
Adulterans ignoranter vxorē dñi an perdat feudū: vel monialem ignorans ipsam monialem an punia tur pena stupri.c.j.ver.alia glo.
Ignorantia quando est de forma an 7 qñ puniatur. c.j.ver.item 7 nota.

Apud quem vel quos cōtro. debeat dici. fo.

Compromissum factū cuz potestate prorogādi: bis ter:7 pluries:quotiēs poterit prorogari.7 ista questio late examinatur super rub.in prin.
Cōpromissuz factū q totiēs possit prorogari quotiens voluerit vsquequo ad sniaz peruenerit: quid iuris.sup rub.ver.adde si.
Episcopus an possit cognoscere si duo milites pretendūt se habere iuestituram ab eo.c.j.v.pone.
Dominus vl pares curie:qui possint cognoscere de feudo:an possint cognoscere si possessorio agatur. c.j.ver.sed nunquid.
Cognosci an possint p aliū q̄z p principem ea que tāgunt beneficia principis.c.j.ver.sed nunqd.Et ibi an 7 qñ ipe princeps solus cognoscat.
Snia lata ꝺ priuilegiū an valeat.ca.j.ver.vel dic.
Judices pares curtis an hēbant cognoscere si vasallus vasallū criminaliter accusat.c.j.ver.q̄ro.
Princeps an 7 qñ possit dare vel auferre rem.c.j.v. 7 nota.7.j.c.pri.
Feudū reuertitur ad dñm:herede vasalli decedente sine herede.c.j.§.si vasallus.ver.nota.
Debet:istud verbum an importet necessitatez.c.j.§. eo.ver.deinde.

Consti.feu. d.lotha.iper.quas ante ianuā.b. De. in ciuitate ro. cōdidit obseruandas. fo.

Roma est pape super rub.
Legem generalez pōt imperator facere rome existēs

super Rubri.
Imperator prefert se pape cum scribit subditis suis c.j.§.nota.

Imper. lotha.euge.pape ꝛ vniuerso popu lo. fol.

Nepos succedit in locuz patris ipso mortuo auo viuente.c.j.versi.primo. Et ibi an nepos excludat patruum.
Feudum paternū si deueniat in diuisione vni fratri: ꝛ ille moriatur sine filijs descendentibus an deferatur alteri fratri.c.j.ver.glo.querit.
Diuisio simplex nō comprehendit futuros casus.c.j.ver.ex hac.
Renuncians non intelligitur renunciare iuri de futuro.c.j.ver.secunda.
Feudum nouum dicitur siquis feudo renunciauerit cum hoc vt frater inuestiatur.c.j.ver.tertia.
Diuisio inter aliquos facta an ꝛ quando preiudicet ꝛ extendatur ad futura.c.j.ver.ꝛ sic nota.
Fideicōmissum an videatur remissum per diuisionē factam de nil petendo vno ab alio sub pena.ver.secundus.Et ibi late ista questio examinatur.
Clausula ista nō petere qd significat.c.j.v. vbi etiā.
Fideicōmissum an intelligatur remissum:si fratres i diuisione hinc inde fecerunt refutationem non expresso de fideicōmisso.c.j.ver.modo nemo.
Diuisio facta per sententiam non extendit se ad futuras conditiones.c.j.ver.ꝛ predicta faciunt.
Fratres se diuidentes quid si fecerunt refutationez de omni re quam habent vel habere sperant:an extendatur ad fideicōmissuz.c.j.ver.iuxta hoc.
Diuisionis instrumentum quid si dicat:fecerunt inuicem refutationem de omni iure quod habent vl habere inuicem possunt:quid iuris.c.j.v sed pone.
Renunciationes vel refutationes in diuisionib9 apposite quotuplices sunt.c.j.ver.vltimo.
Renuncians portioni sue feudi fratri: si feudum est nouum ea lege datum vt alteri accrescat: qui postea sine herede moritur:an reuertatur ad dominū c.j.versi.modo reuertor.
Filius fratris defuncti qualiter cum patruo succedat.c.j.ver.quero ergo.

De bene. fra.ꝛ qua.fra.suc.in bene.fratris fol.

Habitantes simul dicuntur sibi inuicem auxilium prestare.c.j.ver.simul.
Succedat an frater fratri in feudo nouo.c.j.v.ꝛ no.
Emere de pecunia cōmuni vel redacta ex re cōmuni an sit differentia.c.j.ver.item non.
Rustici simul stantes si acquirunt aliquid bobus cōmunibus an sit commune.c.j.ver.ꝛ hec. Et ibi qꝝ opera inter fratres prestita presumitur gratuita.
Frater si protestatur in acquisitione se nolle fratri acquirere non acquirit.c.j.versi.secundo.
Prodigus ꝛ pupillus idem priuilegijs vtuntur.c.j.ver.oppono.
Feudum an possit emi.c.j.ver.deinde.
Scientia rei alicuius an ꝛ quando inducat consensum.c.j.ver.aliud.
Licitum an sit gratis quod non licet per pecuniam.c.j.ver.deinde.
Fratres simul.stantes an presumantur socij omniū bonorum.c.j.ver.certe.
Promisit siquis cedere iura sub pena: ꝛ ille cui cessio est fienda sit absens:an incidat in penam.c.j.v. argumentum.Et ibi an possit fieri absenti.
Cedens actiones nō dicitur soluere.c.j.v.extranō.
Impedimentum quod tollit beneficium indulgendum non tollit indultuz.c.j.ver.adde quod.

De feu. sine culpa non amittendo. fol.

Culpa non presumitur:ꝛ declaratio est necessaria.c.j.versi.item nota.
Priuilegia alicui sine culpa auferri non debent.c.j.ver.ꝛ idem in.
Sententia an ꝛ quando sit necessaria in delictis.c.j.ver.item nota.
Banniti qui ex forma statutoꝝ habentur pro condēnatis si capiantur debet fieri declaratorius processus.c.j.ver.ꝛ ideo quando.
Libellus an sit necessarius ad declarationem executionis legis.c.j.ver.ad executionem.
Jussus:mandatum:consilium ratificatio:iste dictiones in quo differant.c.j.§.siqs miles.ver.in textu.
Decretum a iudice an ꝛ quando possit interponi.c.j.§.j.ver.de decre.
Sententia declaratoria an ꝛ quando requiratur.c.j.§.j.ver.amittat.
Adulterans vxorem domini mortui: ꝛ sic viduam.c.j.§.j.ver.domino.
Impotentia excusat vasallos a pena ꝛ quēlibet.c.j.§.j.ver.sed potuerit.Et ibi qō ipedimentū excuset.

Quo tempore. miles inuesti. petere debet. fol.

Mensis quot dies habeat.c.j.ver.in textu.
Dies non integra an connumeretur inter dies termini.c.j.ver.adde.
An sufficiat qꝝ negociozum gestoz petierit inuestituram intra annum.c.j.ver.sed an
Jurans fidelitatem episcopo:an teneatur iurare successori.c.j.ver.pone iurauī.
Purgatio more an admittatur in terminis.ti.quo.temp.mil.c.j.ver.ꝛ ex isto. Et ibi quando purgetur mora.
Purgare an possis moram si promisisti mihi vsufructum sub pena elapso biennio.c.j.ver.pone.
Remisisse ingratitudinem an videatur domin9 qui recipit vasallum post annum ꝛ diē.c.j.ver.§ pone.
Mensis a quo tempore currere icipiat.c.j.ver.ꝛ mēsem.Et ibi quid in alio termino.
Uxor an teneatur lugere virum post annum:si ignoret eum mortuum.c.j.ver.dicit lex.
Causa iusta vt mors:inimicitia capitalis excusat.c.j.§.j.ver.ꝛ primo.
Negligentia dolosa dicit maleficiū.c.j.§.j.v. ex nō.
Minor restituitur in integrum si inciderit in commissum qꝝ nō petierit iuestiturā.c.j.§.j.v. infantia.
Minor restituitur aduersus tempus consuetudinariuz.c.j.§.j.ver.ex his. Et quid de tēpore statuti.
Jurare fidelitatem nō debet vasallus domino si fit infamis.c.j.§.j.ver.infamia.
Vasallus non tenetur sequi dominum quocūqz iuerit.c.j.§.j.ver.vel ꝛ.
Excommunicatus est infamis.c.j.§.j.ver.nō.
Probetur an mors per famam.c.j.§.j.v. nota duo.
Juramentum potest prestari per procuratorem ꝛ inuestitura peti.c.j.§.j.ver.in ea.glo.
Ciuitates singule an cogantur prestare fidelitatis iuramentum.c.j.§.j.ver.quid de ciuitatibus.
Jurare fidelitatē an debēat mulieres.c.j.§.j.v.sūme.
Ad iurandum an impediti teneantur mittere procuratorem.c.j.§.j.ver.deinde.
Feudum vasalli non potest dominus alteri conferre sine eius consensu.c.j.§.siquis.ver. no.
Locare dominus feudum vasalli an possit.c.j.§.eo.ver.querit glo.
Concedens duobus feudum an incidat in crimē falsi.c.j.§.eo.ver.quero.
Dominus an possit pignorare feudum.c.j.§.eo:ver.quero.Et ibi an tertio possidente possit dominus hipotecaria agere.
Vendere feudum cum curia an dominus possit.c.j§.eo.ver.quero.
Dominus an teneatur contractui stare mortuo vasallo si inuestitura non valuit eo viuente.c.j.§ siqs v.quero pone.

Judex cui nil probatum est: nihil mandare pōt. c.j. §.sancimus.ver.nota.
Actus factus a iudice incōpetenti non valet. c.i.§. eo.ver. pariuz.
Querela habetur aliquādo pro appellatione ad superiorem.c.i.§. eo.ver.dixerit.
Nil nouari appellatione pēdēte qñ locū habeat.c.j. §.eo.ver.dixerit. Et ibi que habeant inspēdere iudicis iurisditionem.
Dilapidare qs dicat bona sua.c.j.§.c.v.dilapidare.
Recursus ad superiorē habetur loco appellationis.c. j.ver.item si.
Nouata infra tempus appellandi debent reuocari. c.j.§.eo.ver.sed quero.
Citare partes ad audiendū arbitramentū: an teneantur arbitratores qui tenentur determinare questiones infra mensem.c.j.§.eo.ver.sed hic.
Appellans remanet in possessione in causis feudoꝝ per septem hebdomadas.c.j.§.sancim⁹.v. vlteri⁹.
Appellationis causa si vertatur cora principe: illi q tulerūt sentētiaz an debeant citari.c.j.§.e.v.deide.
Tempus petendi inuestituraā an sit continuum.c.j.§. eo.ver.sed quero.
Judex appellationis an possit pronunciare laudum nullum.c.j.§.eo.ver.sed nunquid.
Presumitur pro sententia principali finito biennio appellationis.c.j.§.eo.ver.adde.
Sententia lata contra primam quid si appareat post biennium.c.j.§.eo.ver.adde.
Libellus in quo petitur sententia reformari valet.c. j.§.eo.ver.sed an.
Appellari an possit a iudice cogente partem ad obseruationem laudi.c.j.§.eo.ver.denuo.

De conten.

inter do.ꝛ vasal.de inuesti.

Negare quis dicatur.c.j.ver.extra hic.
Probare an possim visum alterius vel auditum per visum meum.c.j.ver.secundo.
Dictio oculus ponit pro naturali rōne.c.j.ver.scias

Quemadmo.feu.

ad filiam perti neat.

Agnatis in feudo de quo filia inuestita est an possit preiudicari.c.j.ver.sed si.
Emphiteosi finita potest refirmari filie per abbatez si vult non coheredibus.c.j.ver.ꝛ nota.
Statutū q filia femina nō succedat extātib⁹ agnatz itelligit vsqz ad quartam generationē.c.j.v.ꝛ nō.

Quibus mo.

feu.constitui potest.

Probatio substantie si deficiat deficit ꝛ substantiatum.c.j.ver.nota.
Possessionis apprehensio an habeatur pro inuestitura.c.j.ver.sed nonne.
Solennitas debita si non interuenit in cōtractu feudali non est rectum feuduz nec transmittitur ad heredes.c.j.ver.ergo hoc.
Dominus potest inuestire vasallum per nunciuz aut procuratorem.c.j.ver.preterea.
Partes curie quare sint idonei testes.c.j.ver. porro
Feudum simpliciter receptum iutelligitur preceptū pro se ꝛ filijs masculis.c.j.ver.ex glo.

Si de inuesti.

inter do.ꝛ vasal.lis ori atur.

Probationis nmine in dubio intelligitur de plena.c.j.ver.non poterit.
Probandi ius per sacramentum transit in successorem.c.j.ver.successoribus. Et ibi infertur ad similes questiones.
Jurauerit si possessor ꝛ lite pendente moriatur: an transeat tale iuramentum ad successorem. c.j.ver quid si possessor.
Testes sunt citandi ad hoc vt eorum dictum valeat. item debent iurare ꝛ deponere.c.j.ver. voeauerit.
Statutum quid si disponat q̄ stetur iuramento alicuius.c.j.ver.ꝛ facit.
Pares curie qui dicantur.ibidem.
Testes ob defectum legitimorum admittuntur: qui alias nō admitterentur.c.j.ver.abfuerit.
Testis si velit veritatem celare an puniatur de falso. c.j.ver.veritatem.
Testis dictum non plene narrantis factum an probet.c.j.ver.ꝛ adde.
Testi qui accepit pecuniam ne deponat: si postea deposuerit an credatur.c.j.ver.vel premio.
Judices gradatim adiri debent.c.j.ver. a comite.
Testium receptio an possit cōmitti.c.j.ver.eī q̄ro.
Appellationis iudex si deficit debet ad populum appellari.c.j.ver.nota.ꝛ nō ad futurum successorem. Et ibi quedam alia dicta.
Testes producti coram arbitris debent compelli ad iuranduz.c.j.ver.compellantur.
Juramenti forma testiū q̄lis fit.c.j.verſi. tacebunt.
Nuncius ad iudicia pōt constitui.c.j.ver. cum ipso.
Imperator potest ferre sententiam nō seruato ordine iudiciario.c.j.ver.obseruetur.
Sententia lata non publicatis attestatiōibus an valeat.c.j.ver.extra quero.
Clausula ista: fic facias: solus princeps vtī.c.j.ver. obseruetur.
Ad concludendum in causa an vna pars possit aliaz cogere.c.j.ver.secūdo queritur.
Citatio partis an sit necessaria in deferendo sacramento.c.j.ver.sed aduerte.
Instātia an finiatur p lapsuz triēnij.c.i.v.ſ.aduerte.
Impatorē potest populus degradare.c.i.v. in isto.
Prelati an possiunt infeudare agnatis de iure.c.i.v. alia glo.
Testes duo probant.c.siquis.ver.nota.fallit tamen vt ibi in legato.xx.solidorum.
Dilatio ad iurandum an possit peti.c.siquis.ver.sed nunquid.
Juramentuz an sit vera probatio.c.eo.ver.ſz nūqd.
Solus: ista dictio ē alioꝝ exclusiua.c.eo.ver. solus.
Possessio an ꝛ quando inducat presumptionem p vasallo.c.eo.ver.nota optimum.
Patientia sine contradictione quando habeatur p consensu.c.eo.ver.nota.

De feu.da.

in uicem legis commissorie.

Pignorarean dns possit feuduz.sup rubri. in prin.
Feudū an possit formari p pignoris dationez super rubri.ver.item quero.
Fideiussor in pactis pignorū ē fauorabilior q̄z mutuator.super rubri.v.extra nota.
Vasallus si vendat feudū pro decem ꝛ recepit octo pacto apposito: q si reliqua infra mensem non soluantur feudum sit inemptū.c.j.ver.pone.
Pactū legis ꝓmissorie ē multū graue.c.j.v.ꝛ nota.
Contract⁹ talis presumitur qualis est in sua prima figura.c.j.ver.nam qualis.
Pactū legis commissorie an sit: si pignore hac rem pacto apposito q si non luero infra mensem: q amplius non possim luere.c.j.ver.sed vtrum.
Pactū legis ꝓmissorie an possit fieri cum fideiussore hoc modo: si nō extraxero te de obligatione ista q pignus quod pro indēnitate dedi tuuz sit.c.j.v. sed nunquid.
Pactum legis cōmissorie an valeat in dote appositum sed nunquid.
Juri offerendi pacto legis commissorie: an possit p̄ scribi.c.j.ver.in textu.
Pactum istud hoc modo appositum: obligo tibi talem rem: quā si nō luero infra tale tps sit tibi ēpta iusto precio.c.j.ver.quero vtrum.
Pactum quod fit animo compensandi: an valeat.c. i.ver.quero.

Pactū q talis domus mea sit tua: si tu mutuaueris mihi decē: z si non soluero illa infra mensez: an valeat. c. j. ver. quero pone.
Pactū legis cōmissorie si non sit appositum in ipso cōtractu sed ex interuallo an valeat. c. j. ver. quero pone.
Usurarius an psumatur cōtractus: si fenerator mutuauit mihi decē p qb⁹ vēdidi sibi domū pacto apposito: q nō possiz illā reemere nisi finito quinquēnio. c. j. ver. quero de quibusdā. Et ibi qualiter psumatur contractus vsurarius.
Pignoretur si castrum an creditor possit vti iurisdictōe. c. j. ver. quero.
Pignoraticia de iure canonico an sit in rem scripta. c. j. ver. quero an.
Agi qua actione possit contra emptorē rei pignorate sub vsuris. c. j. ver. z dic.
Pactū de futura successione an z qñ valeat. c. siquis ver. cum ergo queritur.
Testator q magnū patrimoniū p fas z nefas composuerat: pauperes instituit his verbis additis: si contingat me facere aliud testamentū exnūc medietatē oium bonorū meorū tibi notario p dictis pauperibus recipienti dono irreuocabiliter: que exnūc constituo me precario nomine possidere: an dicti pauperes virtute talis donationis consequi possint. c. si quis ver. extra propono.
Donatio an valeat: quā quidā testator blanditus in testamento de quadam domo fecit: si contingeret ipsum mutare testamentuz. c. eo. ver. secūdo qritur.
Donatio qñ morte ꝓfirmetur. c. eo. ver. caue. Et ibi an sufficiat constitutum.
Prescribit feudū spacio. xxx. ānorū. c. quidā. v. nō. Et ibi plene z in fi.
Succedat an heres in feudo prescripto. c. e. ver. sed nunquid.
Emphiteosim si quis prescripserit: an ista emphiteosis extendatur in tertiā generationē tantum. c. eo. versi. ergo fui.
Ille qui prescribit longissimo tpe si amisit possessionē an habeat ius vendicandi. c. eo. ver. querit glo.
Jus offerendi an prescribatur longissimo tempore. c. e. ver. queritur.

Incipit liber secundus feudorum.

De feu. cogni.

Judex cui ꝓmittitur decisio cause: an debeat iudicare, fm ius quo cōmittēs erat iudicatus. c. j. v. no.
Cōsuetudo an oporteat q sit prescripta. c. j. v. z nō.
Cōsuetudo iniqua non pōt prescribi. c. j. vsi. in glo.
Cōsuetudo q ponant' noīa triū officialiū in instrumēto si sint posita licet vnus esset absens tamen notarium a pena falsi excusat. c. j. ver. sed pone.
Cōsuetudo excusat notarios a pena falsi. c. j. versi. ea ratione.
Consuetudo siue statutuz sufficit q sit tolerabile. c. j. ver. prohibens.
Feudorū cāe deciduntur p cōsuetudinez: si reperiatur exp̄ssuz al's p argumenta iuris ꝓmunis. c. j. v. i glo.
Cōsuetudies feudorū an sint locales. c. j. ver. itē nō.
Consuetudo nō cōfirmatur per sententias arbitrorū. c. j. ver. extra glo.
Cōsuetudo vincit aliqñ legem diuinā z canonicam. c. j. ver. item nota.
Cōsuetudo rerū nāz ifringere nō pōt. c. j. ver. adde.
Argumētum a simili ꝓsuetudinis an possit sumi. c. j. ver. querit glo.
Consuetudo dicitur ciuiū tacita conuentio. c. j. ver. illud. Et ibi q est stricti iuris.
Immobilia dicuntur omnia que solo coherent. c. j. §. j. ver. soli. Item annui redditus pedagia z similia z in ver. querit.
Emens pedagiū a cōmuni an videatur emisse penas transgressorum. c. j. §. j. ver. sed nunquid.
Camera vel caneua: iste dictiones quid significent. c. j. §. j. ver. de camera.
Nomina debitorū an computentur inter imobilia. c. j. §. j. ver. extra querit.
Filius succedendo patri non dicit' feudū acquirere: sed acquisitum capere. c. j. §. j. ver. in glo.
Fundus estimatus si sit datus in feudū cum animalibus: finito feudo an debeat reddi estimatio animalium. c. j. §. j. ver. quero si.

Quid sit inuestitura.

Datuz non dicitur qō nō potest possideri: nec quod est locatum. super rub. in prin.
Ex re locata tenetur ille qui iniuste recessit. ac si commoda recepisset. super rub. ver. qui recessit.
Error nominis vel cōfinium non viciat possessionē sup rub. ver. error. idem in testibus:
Intellectus cōtrarij nō debent sumi in codē instrumento. super rub. ver. extra nota.
Instrumentū vnum non potest quis diuidere super rub. ver. extra nota.
Firmius est quod est re traditum q̄z verbo solo. c. j. ver. collige.
Inuestitura quotuplex sit. c. j. ver. nota.
Emptor cui nonduz est tradita possessio an possit se opponere ne alius mittatur in possessionem. c. j. v. extra nota.
Assigno: istud verbum quid significat. c. j. v. z adde. Et ibi quid si papa dicat assignam⁹ tibi tale castrū cum plenitudine iuris.
In feudū dari nō pōt locus incertus. c. j. ver. extra.
Ad inuestiturā abusiuā an requirat' magis vnum signū q̄z aliud: puta birretuz: ensis: aut baculus. c. j. ver. quidā me.
Dominium quare nō transfertur ex contractu. solo c. j. ver. z nota.
Dominus per traditionē corporalē an liberetur ab inuestitura. c. j. ver. reuoco.
Vasallus an habeat talē possessionē qualem habet vsufructuarius. c. j. ver. quero nos.
Execussio si spectet vni z condēnatio alteri: an ille q habet execussionem possit in illo loco furcas erigere. c. j. ver. quesiuit.
Inuestiture due si apparent eodem tēpore facte prevalet plenior. c. j. ver. extra nota.
Consortes: ista dictio quos ꝓhebēdit. c. j. v. pone.
In inuestitura si dicatur: inuestimus talem pro se z descendentibus ex suo corpore qui veniant. c. j. v. pone dicit.
Priuilegiū quod dicatur. c. j. ver. z nota.
Citari vasalli absentes an debeat quādo alius inuestitur. c. j. ver. quero Et ibi quid si nolunt venire.
Inuestitura est nulla si numerus testiuz desit. c. j. v. nota hic. z ibi an tunc oriatur obligatio naturalis.
Potentiam ab actu vbicūqz lex remouet: traditio nō transfert dominiū. c. j. ver. z est.
Probetur qualiter inuestitura. c. j. v. his premissis.
Probatur traditio possessionis per instrumentum c. j. ver. ibi per breue.
Testes qui fuerunt in instrumento debent produci ad probādum tenorem instrumenti amissi. c. j. §. j. ver. vel amissum.
Testes debēt cogi ad deponēdū veritatē: lz dicant se nō interfuisse. c. j. §. j. ver. se nō interuenisse.
Qui nō reminiscitur hodie potest cras reminisci. c. j. §. j. ver. non reminisci.
Inuestitura corporalis an requiratur in incorporalibus: puta in iurisditione. c. j. §. j. versi. sed quero.
In feudū qualiter possit domin⁹ cōcedere rē quaz p̄ do possidet. c. j. §. j. ver. quero etiam.
In iuramento testis debet fieri mētio q iurauit ad

ſancta dei euãgelia in cã feudali.c.j.§.j.v.no.
Teſtiũ ꝓductio an poſſit fieri poſt dicita teſtificata.c.j.§.j.ver.q̃ro vtrũ.Et quid in cã appellatõnis ⁊ ibi q̃dam alia ad ꝓpoſitum.
Dominus qd ſi nolit cogere pares curie.c.j.§.j. ver. quero.Et ibi qd ſi vaſallus vult omnino probare per pares curie
Probatur qualiter poſſeſſio incorporaliũ.c.j.§.ſive ro vaſallus.ver.nota tex.
Ruſtici ⁊ mulieres ſi pluribus annis dederint vnuꝫ par caponũ nobili: an poſſint in futurũ cogi.c.j.§. eo.ver.item nota.
Preſumptio iuris nõ cadit ſuper irrationabilibus: nec inſolitis.c.j.§.ſi vera inueſtitura.ver.⁊ nota.
Preſumitur in dubio feudũ ꝓceſſum ſm ꝓpriã naturã.c.j.§.preterea.ver.nota q̃.
Pactũ de aſſociãda vxore dñi in diebus feſtiuis an valeat.c.j.§.eo.ver.in feſtiuis.
Pacta extranea nõ ꝓſumũtur.c.j.§.eo.v̊.nota q̃
Juramentũ in ſupplementũ ꝓbationis nõ recipitur ꝛ ꝓſumptionẽ ꝓſuetudinis.c.j.§.eo.ver.nota.

Per quos fiat inueſti. fol.

Confirmãs veterem inueſtiturã nõ dicitur alienare c.j.ver.nota.
Conſuetudo ſi ꝓfirmat ꝛctum minoris nõ regritur decretũ iudicis.c.j.ver.nota.
Cõfirmatio an tribuat ius de nouo.c.j.ver.⁊ ſic.
Probari per teſtes an poſſit certa ſcia pape: de qua nõ fit mẽtio in litteris: vtputa in pucro minori ſeptẽnio preſentato pape: cui beneficium cõtulit: nõ habita mentione in litteris de etate infantili.c.j.v̊. ⁊ accidit queſtio.
Feudum ꝓputatur in bonis vaſalli.c.j.§.noui vero. ver.nota.
Feudatarius vel dñs an teneatur ſoluere datia vl̃ collectas.ibidem.
Genus continet ſub ſe quãlibet eius ſpeciem.c.j.§.j. ver.item nota.
Seruitutem cõſtituẽs an dicatur alienare.c.j.§.e.v̊. ſed nũquid.
Uẽdere quid ſiquis ꝓmiſit niſi tibi.c.j.§.ſi res. ver. niſi.⁊ ibi de eius natura.
Vaſallus põt cuilibet infeudare niſi faciat in fraudẽ c.j.§.eo.ver.nota.
Alienatio qñ valeat in vita vaſalli.ibidem.
Conſuetudo valet in ꝓpetuum ſi nõ reperiatur mutata.c.c.§.eo.ver.item nota.
Alienatio fraudulosa an ſit ipſo iure nulla.c.j.§.e.v̊. querit gl.
Legentur ſi cibaria monachis an abbas poſſit agere proprio noĩe: vel noĩe monachoꝝ.c.j.§.perſonam. ver.extra queritur.
Mũtius dicitur ille qui habet mãdatuꝫ.c.j.§.e. ver. extra nota.
Dubitans an equipet̃ ignorãti.c.j.§.e.v̊.ignorantia.
Feudũ an poſſit ꝓcedi ſeruo ſine libertate.c.j.§.e.v̊. an dominus.
Poſſeſſionem põt quis per alium tradere.c.j.§. ſed vtrum.ver.nota q̃ quis.
Argumentũ põt ſumi ab interpretatione nois.c.j.§. nulla.ver.a fidelitate
Fidelitas qualiter debeat ꝓmitti.c.j.§.e.v̊.in glo.⁊ an qs poſſit p ꝓcuratorẽ iurare fidelitatem.
Vaſallus qualiter dz honorare dñm.c.j.§.eo. verſi. item ponit.
Fidalitatem largam nemĩe excepto: an teneatur vaſallus dño facere.c.j.§.eo.ver.item nota.
Fidelitas qñ ſit ꝓſtanda.c.j.§.e.ver.cũ queritur.
Fidelitatẽ quid ſi vaſallus vult ꝓſtare dñs aũt recuſat facere inueſtiturã.c.j.§.e.ver.q̃ritur.
Pactum appoſitũ contra diffinitionẽ contract⁹ an valeat.c.j.§.eo.ver.vltimo
Diſueſtitura p quos fiat ⁊ qualiter.c.j.§.e.ver.q̃ro.⁊ ſic qualiter qs priuetur.
Fiſcus poſſidet feudũ in vita vaſalli ob crimen commiſſum.c.j.§.eo.ver.vnũ dico.

Quid precedere debeat inueſti.an fidelitas. folio.

Inſtrumentũ an ordo preposterus vitiet.c.j. ver. ſz quid.Et ibi q̃ dicatur fidelitas.
Cõtractũ ille primo ĩplere dz q eſt principalis i contrahendo qñ nomen a nomine deſcẽdit.c.j. ver.tertia ratio.
Actio directa an oriatur ex contractu feudi.c.j. ver. iuxta quod.

Qualiter debet vaſal. iurare do. fidelita. folio.

Clauſula ſicut dz iurari intelligit̃ in oi iuramento fidelitatis.c.j.ver.nota.
Juramẽtum fidelitatis q ꝓſtare teneant̃.c.j.ver no. Et ibi quotuplex ſit iuramẽtum.
Domeſtice pſone q̃ dicãtur.c.j.ver.q̃rit.
Jurabũt inuicem fidelitatẽ nunqd duo dñi vni⁹ caſtri vel ciuitatis.c.j.ver.ſed pone
Unus dñoꝝ an poſſit aliũ punire qui crimẽ cõmiſit. c.j.ver.querit.

De forma fidelitatis. fol.

Obliuiſci de eo qõ quis alteri facere tenetur nõ lz.c. j.ver.nota.
Diſpenſare periuriũ de feudo an poſſit papa.c.j.ver. ſed an.
Expellere mercatores fine cã an liceat dñis terrarũ. c.j.§.ſi dñs.ver.extra quero.
Expelli pñt vẽturi ad patriã.c.j.§.e.v̊.venturis.
Dñi feudoꝝ priuant̃ iſdẽ cãis ꝓprietate: qb⁹ ⁊ vaſalli.c.j.§.e.ver.item vaſallus.
Repreſalie ꝓceſſe piſano ciui ꝓtra peruſinos nõ extẽdunt̃ ad peruſinos tũc tpis piſis hãtes.c.j.§.e. ver.item p̃dicta.
Fides debetur hincinde.c.j.§.e.ver.nota.

De noua forma fidelita. fol.

Forma facili⁹ tollit̃ q̃z ſuba.c.j.ver. nota.⁊ ibi quotuplex ſit nouum.
Inſtrm põt in prima pſona formari.c.j.ver.nota.
Juramentũ ſi ſit p̃ſtitũ ſuper veteri teſtõ valet.ca.j. ver.euangelia.
Juramentũ fidelitatis an aſtringit contra frẽm ⁊ filium.c.j.ver.ſed nũquid.
Homines groſſi nõ debent interrogari ſup ſignifi-
cationibus vocaboloꝝ.c.j.ver.nota.
Mẽbrum qõ dicatur.c.j.v̊.mẽbrum Et ibi iferẽt̃ ad diſpoſitionẽ ſtatuti diſponẽtis: q̃ delinquẽti ãputetur mẽbrum.
Caſus fortuitus dz iniuſticia.c.j.ver.iniuſte.
Juuare aliũ ſigs ꝓmiſit non tenet̃. niſi regratur.c.j ver.nota q̃.
Secretum põt quis pãdere habita licentia.c.j.verſi. nota q̃.
Feudũ qñ dicat̃ acqſitũ.c.j.§. inueſtitura.v̊.⁊ no.et ibi qd opetur traditio poſſeſſionis.
Princeps tranſfert ius ex ſolo titulo abſqz traditione.c.j.§.j.v̊.hoc vex.Et ſic̃ ex ꝓuilegio trãſfert̃ ius
Feudum ſi ꝓnceps vel papa ꝓcedat ꝓpꝛio motu: an tranſferat̃ ius abſqz q̃ te corpaliter inueſtiuerit c.j.§.j.v̊.ſi ergo.Et ibi qd poſſit facere ꝓnceps.Et q̃ ꝓnceps põt ꝓcedere iuris ordine nõ ſeruato.
Priuilegia ſurreptitia nõvalẽt.c.j.§.j.v̊.adde
Cõtumax in tradẽda poſſeſſione tenet̃ ad itereſſe.c. j.§.j.ver.i glo.
Emens rem alienã an ꝓſumatur eam ſcire alienã.c.j. §.j.ver.an emens.Et ibi quid in vendente.
Permutans cũ alio lz ꝓſumatur credere illũ dñz nõ tñ in preiudiciũ ſuũ.c.j.§.j.ver.extra nota.

Presens alienatiõi rei sue: an sibi preiudicet.c.j.§.j. ver.sed si.

De inuesti. de re alie.fa. fol.

Benũciare an possit emptor emptori. nõ põt denunciare sine cessione.c.j.ver.itellige.
Be euictiõe nõ teneť nisi quis sit ꝓdẽnatus.c.j.ver. itez nota.
Vasallus an teneať ad seruitia euictione pendente.c. j.ver.7 an.
Quasi ꝑprietas reperitur sicut 7 quasi dñium.c.j.§. j.ver.nota.
Vasallus an hẽat vtile dñium.c.j.§.j.v.q̃rit'glo.
Dñium vtile habens an dicať principalis ꝑsona.c.j. §.j.ver.7 an habens.
Reiuẽdicatio vtilis an possit ꝓpetere sine vtili dñio c.j.§.j.ver.7 an
Ledi an possit vtile dñium.ibidẽ.
Seruitutẽ non põt ꝑponere vasallus in ꝑiudiciũ dñi c.j.§.qd ergo.ver.nota hic
Prescriptio longa non currit ℈ dñm.c.j.§.eo.ver. itez nota.
Emphiteota nõ põt seruitutẽ in preiudiciũ domini imponere.c.j.§.e.ver.7 nota.
Vasallus an dicatur cessionarius ꝑsonaliuz actionũ dñi.c.j.§.eo.v.extra quero
Exceptio cessarũ actionum an possit opponi ꝑ debitorẽ.c.j.§.eo.ver.ſz nũquid
Custodire castrũ tempore necessitatis potest dñs inuito vasallo.c.j.§.e.ver.extra nota.
Prescriptio an sit interrupta respectu totiꝰ: si pars petať.c.j.§.eo.ver.extra quero.
Actio directa 7 vtilis vñ oriant'.c.j.§.e.v.extra no.
Emerit si vasallus rẽ iuxta rẽ feudalẽ per hoc nõ cẽsetur feudalis.c.j.§.ecõtrario.v.no.istũ.
Meliorare rem an qs possit inuito dño.Et qd ivasallo.c.j.§.e. v.adde quod.
Seruitutez si vasallus fundo feudali emat accrescit insi fundo.c.j.§.eo.ver.itez nota.
Emerit qd si vasallus iurisditionẽ in castro sibi ꝓcesso an ipsi acqratur.c.j.§.eo.ver.nunqd.
Vasallus in preiudiciũ agnatoꝝ nõ põt facere conditionẽ feudi deteriorẽ.c.j.§.eo.ver.nota tex.
Statutũ circa lucrũ dotis qõ inspiciatur an domicilij viri vel mulieris.c.j.§.q̃zuis.v.eť quero.
Botẽ amittit vir si expulerit vxorem sine cã.c.j.§.eo. ver.quarto.

Qualiter feu.alie.pote. fol.

Consuetudo an ꝑscribatur spatio.xxx.annoꝝ.c.j.v. sed an.Et ibi qd de ꝯsuetudine iuri ℈ria.
Vẽdere partẽ feudi inscio dño ob necessitatẽ victus an possit vasallus.c.j.ver.necessitate.
Allienãs partẽ feudi an totũ amittat.c.j.§.si vero.v. 7 si vltra.
In omni prouisione fraus exeepta itelligitur.c.j.§. e.v.nota q.
Feudũ si dñs vni abstulit debz alij cõcedere: q eadẽ munera subeat.c.j.§.eo.ver.7 nota.
Feudũ an amittatur ꝑpter maximã capitis diminationẽ.c.j.§.e.ver.aut alia.
Allienatio tenet durante illo qui alienauit.c.j.§.e.v. ad irritũ.
Botare filiam lz pater teneatur nõ tñ tenetur de feudo.c.j.§.donare.v.nota q.
Fructus vendẽs nõ ꝺz alienare.ibidem.
Dñs quid si approbat testamentum vasalli.c.j.§.eo. ver.quid si.
Auctentica res que.C. de fideicõ. an habeat locũ in re feudali.c.j.§.eo.ver.oppono.
Feudũ si sit relictũ ꝓ aia:an debeatur estimatio.c. j.§.e.vſi.ſz ego quero
Feudũ an possit legari:7 de eo testari.si sit ꝓcessiuz ꝑ te 7 heredibus quibuscũq; dederis.c.j.ꝑ.e.verſi.ſz dubitari.
Ecclesia ꝺz filius.c.j.§.eo.ver.extra no.
Feudũ an possit dari in donationẽ ꝓpter nuptias. c.j.§.donare.v.ſz nũquid.
Emphiteosis eccłastica an possit alienari saluo iur ecclesie.c.j.§.e.ver.quero quid.
Fraus ꝓbatur ex modicitate precij.c.j.§.eo.ver. nota op.tex.
In dotem ꝑ se dare feudũ quod habet an possit.c.j. §.eo.ver.in glo.
Renunciãs perdit ius ꝓprium non aũt vniuersitatz aut populi.c.j.§.porro.ver.nota q.
Tacens per annum aliquãdo dicitur renunciare.c.j. §.e.ver.annali.
Tps ex quo iducitur tacita renũciatio ñ currit ignorãti.c.j.§.e.v.ex quo.Itẽ ꝑscriptio annalis.
Iuri offerendi ꝑscribiť spacio.xxx. annoꝝ.c.j.§.e.v. nota hic.
Prescriptio an currat pupillo.c.j.§.eo.ver.quero.
Agnati in redimẽdo feudo ab agnato vasallo alienato an ꝓferantur dño.c.j.§.eo.ver.primi.
Agnati an 7 qñ ꝺferantur dño facta alienatione.c.j. §.eo.ver.7 nota
Allienatio feudi si fit permissa ꝑ statutum an agnati poterũt redimere.c.j.§.e.ver.quero quid.
Statutũ q̃si secũdus creditor distulerit ius suũ prosequi per annũ 7 die:q̃ postea non audiatur an valeat.c.j.§.eo.ver.extra querit.7 sic ius offerẽdi põt abbreuiari.
Statutum vnũ potest se ad aliud referre.c.j.§.ſ illa. v.7 sic nota.

Quis dica.dux mar.co.siue capi.vel vasal. folio.

Dignitates oẽs a ꝑncipe veniũt.c.j.in prin.
Comes qs dicatur.c.j.ver.nota.
Nobilitas q̃ dicatur.c.j.§.ceteri vero.in prin.
Dignitatẽ an hẽat ille q ꝑest ville vel castro.c.j.§.eo. ver.adde
Soldata ꝑstatio quotuplex sit. Et an trãseat ad heredez.c.j.§.soldata in prin.
Salarium an possit peti ab herede officialis mortui vno eoꝝ mortuo vel ambobus.c.j.§.e.verſi. quid ergo iuris.
Salarium an debeatur: si officialis qui ingressurus erat officiũ sit mortuus in itinere.c.j.§.eo.ver. sed quid.
Soldata que dicatur.verſi:nota. cum alijs notabilibus.

De succes. fra.et de fra. succe. in feudo: folio.

In successionibus traditis a iure romano ab intestato attenditur gradus ꝓgatiue nõ qualitas ꝑsone.c.j.ver.nota.
Proles q̃ dicatur.c.j.§. ad filios.in prin.
Frater ex vtroq; parente in successione: an excludat aliuz fratrem ex vno latere tantũ.c.j.§.si vero. ver. quero
Agnati oẽs succedunt in feudis post fratres 7 frm̃ filios.c.j.§.e.ver.nota post.
An nepotes cũ patruis succedant in stirpes: vel i capita in feudis.c.j.§.e.ver.q̃ro ergo.
Probare ꝺz ille qui dicit feudũ nouũ.c.j.§. si vero. ver.nouum.

De duo. fra.de nono bene.inuesti. fol.

Jus accrescendi an habeat locum in cõtractibus: in vltima voluntate:in donatiõe causa mortis.c.j. in princi.
Feudi portio in diuisibilis an vadat ad dñm vel ad alium frẽm.c.j.ver.querit.
Res indiuisibilis q̃ dicatur.ibidẽ.
Capana an dicatur domus.c.j.§.si duo frẽs.ver. ſz

nunquid. Quod infert ad statutū puniens faciem tem insultum ad domum.
Societas nō inducitur ex mutua habitatione. c. j. §. eo. ver. simul.
Emens res noīe suo sibi acqrit. c. j. §. eo. ver. nota.
Fructꝰ rex parafrenalium nō cōsumpti pertinent. ad vxorē: alias secus. c. j. §. eo. ver. idez dico.
Fratres vel alij simul viuentes debent inuicē reddit cōicare. c. j. ver. nota q qui.
Castra que sunt vltra ⁊ citra montes si sunt in feudum concessa: an veniant montes in concessione. c. j. §. eo. ver. ex hoc.
Fratres simul stantes: fructus rōne cōis mense debent cōicare. ⁊ an siqua acquisierint presumātur cōmunia. c. j. §. e. ver. ⁊ nota.
Feudū an sit peculiū quasi castrense. c. j. §. e. ver. oppono. ⁊ ibi late.
Fructus bonoꝝ aduentitioꝝ non sunt cōmunes c. j. §. eo. ver. preterea.
Galli ⁊ britones possunt de bonis aduentitijs testari. c. j. §. eo. ver. item nota.

De inuesti. quā titꝰ recepit a sempronio fol.

In dotē an possit dari feudū. c. j. in princ.
Clausula ista: dñam ⁊ dominatricem: quid importet. ibidem.
Deficere etiā dicitur qō nunqz fuit in rerum natura c. j. ver. vltimo.

De vasal. decrepite etatis. fol.

Renunciari feudo in manibus filij vel vxoris dñi an possit sup rub. in prin.
Renunciatio simplex alia est: ⁊ alia causa permutandi. c. j. ver. ⁊ nota.
Surrogatum assumit aliquando pristinam qualitatem. c. j. vsi. nota.
Renunciatio feudi nō nocet agnatis. c. j. versi. in gl.

De inuesti. in maritum facta. fo.

Dñs pōt esse iudex in cā feudi. c. j. ver. nota:
Jurisditio alia est ordinaria specialis: alia generalis. c. j. ver. ⁊ sic nota.
Dñs an sit iudex in possessorio feudi sicut in petitorio. c. j. ver. sed nūquid. Et ibi quid si vasallus neget feudum.
Judices in causa feudi quando pares curie esse possunt. ibidem.
Dominus est iudex in causa feudi: est dominus non solum ratione feudi sed iurisditionis. c. j. versi. ibidem.
Dñs nō est iudex in cā feudi ꝓpria: puta qñ ipe vim intulit vel alter. c. j. ver. de propria.
Judex in causa feudi quis esse possit ⁊ quādo. c. j. v. ⁊ nota.
Prorogare iurisditionē in alium an possint vasalli: qñ cognitio dño spectat. c. j. v. qro quando.
Arbitri ad quid eligātur: cū eorum sentētia nō tenеat. c. j. ver. quero.
Snia successoris qñ valeat si litigatores elegerint p decessorē q mortuus est. c. j. ver. sed pone.
Cōpromissuz si sit factū in duos an iudex possit eligi tertium. c. j. ver. sed hic ab extra.
Laudū an valeat si arbitrator laudauit parte nō citata nec audita. c. j. ver. ⁊ quia.
Cōpromissarij an possint se inuicē citare ciue requirere. c. j. ver. vtrum.

De contro. feu. apud pares terminanda. fol.

Judicis ptes nulle sunt inter cōsentiētes in cognoscēdo. c. j. ver. consentiant.
Scholaris q nō vult iurare rectori nō dz haberi ꝓ scholari. c. j. ver. non iurauit.
In iudicem non debet dari quem pars postulauit. c. j. ver. glo.
Renunciatio gñalis an validetur per iuramentum: c. j. vsi. ⁊ an iuramentum.
Judices an esse possint pares curie p viā recōuentionis. c. j. ver. tertio.
Pares curie an erunt iudices si clericus sit vasallꝰ c. j. ver. extra quero.
Recōueniri an possint pauperes: si p statutū sint eis certi iudices deputati. c. j. v. pone.
Recōuentio hz locū in his que requirūt disceptationem. c. j. v. ⁊ adde. Et ibi quando locum habeat reconuentio.
Remitti si petat percussor corā capitaneo accusatꝰ ad ptātem: vel auxiliator ad capitaneū corā ptāte accusator quid iuris. ver. vltimo.
Exceptio litis pēdētie ē dilatoria. c. j. v. ⁊ exceptio.

De eo qui sibi ⁊ here. suis mas. ⁊ femi. investitura accepit. fol.

Feudū acceptū ꝓ se ⁊ heredibus suis: vel ꝓ se: vel ꝓ heredibus suis nō refert. c. j. ver. nota q.
Qui dicātur descendere ex proprio corpore. ca. j. v. sed immediate.
Feudū qñ trāseat ad omēs heredes. c. j. v. oppono.
Masculꝰ i feudis excludit germanā suā. c. j. v. ⁊ no.
Masculꝰ sicut excludit in feudis ꝓsobrinas an etiā ita excludat amittā. c. j. ver. querit glo.
Feudū si semel ad feminā trāsiuit nō pōt ab ea amoueri ꝓpt casuz supueniētē. ca. j. ver. ⁊ nota.
Feudū siquis accepit ꝓ se ⁊ heredibꝰ suis: an veniant nisi illi q̄ sunt heredes. c. j. ver. ⁊ nota.
Heres dr duobꝰ modis: heres hereditatis ⁊ heres sanguinis. c. j. ver. q autem.
Dñs feudi si moriat relictz duobꝰ filijs: vno defuncto relicto filio ex altero relicta filia: a quo dz feudū recognosci. c. j. §. nam ⁊ illud.

De duobus fra. a capi. inuest. fol.

Jus accrescēdi an hēat locū in feudo postea acqsito. c. j. vsi. ⁊ est argumentum.
Jus accrescēdi an habeat locū inter plures feudatarios. c. j. v. sed queritur.
Jnuestiture tenor derogat omni materie feudorum c. j. ver. ⁊ nota.
Statutuz si dicat q siquis tpe mortis caruerit filio ⁊ filia: succedat frater: quid si filio tantū caret. c. j. ver. pone statutum.

An remo. debeant testes qui pares esse desierunt. fol.

Testis ꝓditio dz inspici tpe quo deponit. c. j. ver. oppono. Et ibi an infamis possit esse testis.
Jnfamia facti ē triplex. quedā vulgi. quedā iudicis mediāte snīa: quedam ex genere facti: qr nō est catholicus. c. j. ver. nota q.

De contro. inter vasal. ⁊ episco. fo.

Spoliare dñm non dr debitor nō soluēdo pstatiōnē annuā sed qñ gerit in animo nolle soluere. ca. j. ver. extra nota.
Judices q sint si vasallus negeā a successore dñi q nō sit vasallus. c. j. ver. pone andreas.
Actor replicando nō pōt esse cōtrarius suo libello: c. j. ver. ⁊ nota.
Prorogare iurisditionē in laicos an episcopus possit. c. j. v. item oppo.
Prestatio ānua an trāseat i successorē. c. j. v. oppo.
Litis contestatio an fiat per exceptionis obiectum. c. j. ver. oppono.

De milite vasal. qui arma bel. deposuit folio.

Eccl'ia siue monasteriū loco filij hētur. c. j. v. oppo.
Impedimētū legz qñ excuset. c. j. ver. qō ipedimētū
Vacare an dicaī beneficium p priuationē non p renunciationem. c. j. ver. ⁊ hic est.

Forum an qs mutet ratione clericatus.ca.j. versic. adde.
Feudū an trāseat in eccl'iam vel vsufructus vel emphiteosis:si vasallus ingrediatur religionem.ca.j. ver.quidam dicit.
Monachus dicitur miles dei.ibidem.
Officium non gerens non debet beneficio gaudere c.j.ver.tertio nota.
Proficere regulam dicitur seculo renūcians.c.j.v. item nota.
Forum iam contractum an mutetur ratione clericatus superuenientis.cap.j.verficu. sed an ratione.
Remotus ab officio an habeatur pro mortuo.ca.j. ver.est z tertius.
Feudum an retineant milites gaudentes.c.j. versi. sed quid.
Sacerdos an sit de vniuersitate ciuium.c.j.versi.an sacerdos.
Seruire in feudd per substitutum qui possint.c.j.v. adde talem.
Citatio peremptoria an requiratur quādo inferior mandat vt coram superiore quis compareat. ca.j. ver.sed dubitatur.
Nose priuatus an sit priuatus re quā ppter nomen habet.ca.j.versi.nota hic.
Professio an sit sacramentum ecclesie.c.j.ver.quero vtrum.

De milite vasal.qui con

tu.est. fol.

Justiciam denegare videtur:qui non loquitur.c.j. ver.nota q.
Priuetur an quis tota causa propter vnam ptumaciam.c.j.vsi.adde q.
Citatio peremptoria in quibus actibus requiratur c.j.ver.dicit Inno.
Citatus personaliter non est citandus nisi semel.c. j.ver.vbi idem dicit.
Contra contumacem qualiter procedatur. capit.j. verficu. idem si nihil.Et ibi quis dicatur contumax.
Citare tyrānum vel alium terribilem semel sufficit c.j.ver.adde.
Procuratorē impeditus qualem debet cōstituere c.j.ver. adde.
Dilatione numerus statutus a consuetudine feudorum an possit minui.capitulo prio versi. sed nunquid.
Appellari ab interlocutoria vel decreto iudicis an possit.c.j.ver.adde q cum
Appellari a possessorio iuris an possit.c.j.ver. adde q.Et ibi quid a grauamine.
Querela sola quando pro libello habeatur.capit.j. ver.puto.
Pro libello an habeatur narratio facti cum generali conclusione.capitulo primo.versic.an sufficiat.
Judex an possit supplere si plus est probatus q̄z petitum.c.j.v. item nota.
Contumax verus quis dicatur ibidem.
Purgare contumaciam an contumax possit.cap.j. ver.idem ait.
Obligatio non inducitur ex cōtumacia:aut ex interlocutoria.c.j.ver.idem ait.
Locus potest alicui ex causa interdicti.capi.j. versi. adde.
Citatus a iudice incongruo non tenetur cōparere c.j.ver.citatus.
Processus potest fundari super libello in parte bñ concepto.c.j.ver.dicit.
Libellus accusatorius potest procedere pro parte et pro parte non.capitulo primo versic.item dicit lex.
Confessus de crimine non dicitur condemnatus ob contumaciam.capitulo primo versic.extra nota.
Contumax fictus quis dicatur.ibidem.
Que fieri possunt sine citatione si nō recte fiant ipso iure non valent.c.j.v.dicit.
Terminus non debet expectari quando quis dixit se nolle comparere.c.j.ver.dicit host. Et ibi quid de hora.Quid de citatione generali legis.Et de negante iurisditionem.
Prelati duricia cōmittitur per trinā requisitionez .c.j.vsi.ter monitus.Et ibi an vna requisitio sufficiat.
Banniti terrarum possunt a quolibet depredari.c. j.ver.depredari.
Bannire pares curie nō possunt dñm.c.j.ver. item pares.
Statutum potest dare licentiā depredandi.cap.j. ver.z sic nota.
Restitui an debeant ablata domino si feudū restituat.c.j.ver.sed nunquid.
Citari mediolani an possit perusinus qui promisit mediolani soluere.c.j.vsi.extra.
Citandus in causis tanq̄z aduersarius quis sit.c.j. ver.secundo quero.
Exceptio dolo facis potest opponi debitori nolenti recuperare possessionem post annum.ca.j.versi. dicit.
Sententia lata contra illos qui de iure contradicunt iurisditioni non valet.capitulo.j.versic. dicit Inno.
Credatur an nuncio qui dicit se citasse de iussu iudicis.c.j.ver.tertio quero.
Citatio an presumatur si reperiatur sententia multum antiqua in qua de ipsa fit mentio.cap.j.versi. quero si.
Protestatio trina requiritur in denunciatione:que fit venditori.capitulo primo versi. quero vtrum.
Proclama vel crida qua quis citatur vbi fieri debet.cap.j.versi.quero vbi.
Citatio ad domū sufficit post litē contestatam .c.j. ver.dicit Inno.Et ibi quid si constat de absentia citandi.
Citatio si virtute statuti debet fieri in parochia: et citandus sit in confinibus duaz parrochiarum vl' ad domū:z ipse habitet duas domos quid iuris. c.j.vsi.si statutum.
Citari an debeat iudex:vt defendat suuz processuz ca.j.versi.de iudice.z ibi quedam alia ad propositum.
Citatus hoc modo si tua credideris interesse nō potest vt cōtumax puniri.c.j.v.z nota.
Citatus sub illa forma si consenseris te grauatū:qd iuris.c.j.v.z de illa.
Termino lapso an quis audiatur volēs de iure suo excipere.c.j.ver.sz quid dices.
Contumacia an sufficiat q ex actis appareat.ca.j. ver.an sufficiat.
Decretū primum an possit die feriata interponi.c.j. ver.an primum.
Citandus an sit presens.ca.j.ver. item an ille.
Priuari priuilegijs an possit vniuersitas.c.j.versi. an vniuersitas.
Citatus illicenti atus recedens:aduersario comparente sequenti die:an puniatur in expēsis.c.j. ver. de illo.
Verba nolo z volo quid importent.c.j.v.dicit.

Arbitrio iudicis si lex aliquid cõmittat: intelligitur de his que animi consilio regũtur.capitulo primo. ver.adde tamen
Appellari põt ab his q̃ sunt arbitraria iudici.c.j.v. item scias.
Latitare quando quis presumatur.capi.j.ver.nec tamen i ista.Et ibi quando ꝑm decretum possit interponi.
Citari extra territorium an possit qui sortitus ẽ forum rõe ꝓtractus.c.j.ver.item qui. Et ibi an habeat locum remissio
Statutum non ligat forensem non delinquentem in suo territorio.capitulo primo. versiculo siquis est.
Excõicatio lata contra clericuꝫ si non soluerit infra mensem exnũc te excõmunico:an valeat.c.j.ver.sed pone.
Clausula ista exnũc ꝑut extunc quid importet. ca.j. ver.ꝛ per hoc.
Citatus siquis sit qui non potest comparere an iudex possit procedere.capitulo primo.versicu. pone aliquis.
Citatio ꝑprie dicatur quando parcitat parem.c.j. ver.quero.
Termini lapsus non debet expectari quando certuꝫ est illum nolle exequi quod sibi imponitur.c.j.ver. Hosti.
Citatus coram diuersis:coram quo dꝫ comparere. c.j.ver.dicunt.
Termino potest quis renunciare.capitulo prio.versicu.dicit
Confiteri vel negate dicitur contumax ꝓut sibi ẽ deterius. capitulo primo. versiculo dicit. Joan. andreas.
Terminus idem est quod excluso.capitu.j. versi. terminus.
Seruare sniam est nõ verba simpliciter sꝫ cum iuris intellectu.c.j.ver.seruare.Et ibi ponũtur quedã alia notabilia verba.
Terminus vbi statutus est arbitro imputatur actori ꝛ reo si nõ ꝑbauit.ver.si arbitrio.Et ibi quid si instantie.ꝛ q̃dam alia notabilia.
Terminus assignatus partibus ad docendũ coram delegato est peremptorius.capitulo.j.verficu.si ordinarius.
Citari non potest infans.capitu.j.versicu.de citatione.Et ibi quid faciet creditor qui vult suum consequi.
Curator quid siquis nolit esse furiosi.capi.j.ver.idẽ in furioso.Et ibi q̃ iudex potest ex officio supplere.
Et ibi quando curator per inquisitionem possit dari.Et ibi q̃ bonis:q̃ ventri.
Curator an possit infanti dari.capitulo prio.versic. dicit Bar.
Minor an possit in integrum restitui cõtra ꝓcessum factum per curatorem bonis datum.capit.j.ver.sꝫ dubitatur
Sententia in spiritualibus an possit ferri cõtra adultum contumacem.capitulo primo.verficulo sed an contra.
Reuocari dꝫ factum non seruato ordine.c.j. verficu. itẽ nota.
Missio in possessionẽ qualiter fiat in iurib9 negatiuis.c.j.ver.extra.
Vasallus an possit agere cõtra dñm nõ petita venia c.j.ver.q̃rit glo.

In quibus cau.feu.amit. fol.

Arbitrio iudicis que possint committi.capitu.j. versicu.nota
Leges transgredi quando liceat. capitulo.j.ver. vñ ꝓpter.
Judex an habeat arbitrium eligendi alteram partez q̃n ꝓbationes sunt contrarie.capitulo.j.ver.quero quando.
Usufructus ponitur aliquando ꝓvtili dominio.ꝛ ibi quedam alia.capitulo primo.§.de illa.ver. item nota.

Que fuit prima causa bene.amit. fol.

A pena iusta causa excusat.capitulo.j. versicu. beneficium.
Purgari an possit mora feudi amittendi ante litem contestatam.c.j.ver.sed nũquid.
Jurare fidelitatem vasallus heredi domini mortuo domino vel econtra an teneatur.capitulo.j.ver. beneficium.
Dominus si acceptat beneficium vasalli dicitur moram remisisse.c.j.ver.sed quid.
Terminus potest mihi arbitrio iudicis assignari ad faciendum id ad quod teneor.capitulo.j.ver. item nota.
Dispositio.§.est ꝛ alia. capitulo primo. que fue.prica.be.amit.an habeat locum si inuestitura fit facta ꝛ vasallus nolit facere fidelitatem. capitulo.j. ver. querit.
Fidelitas an ꝛ quando nõ sit prestanda.capitu.j.versicu.in tex.
Vasallus priuatur feudo si dominum in prelio non iuuat vel si non denunciauit ei periculum imminẽs vel si cum filia concubuit.capitu.j.§. item qui dominum.
Vasallus priuatur feudo ob negligentiam.c.j.§. eo. ver.nota duo.
Probare an possit vasallus q̃ dominus decessit nõ quia vulnus fuit mortale: sed quia medicamenta ei non sunt adhibita.c.j.§.e.ver.querit.
Cause que sint ꝓpter quas vasallus feudo priuatur c.j.§.porro.in prin.
Priuetur an vasallus feudo si fideiubeat ꝓ inimico dñi.c.j.§.e.ver.glo.super.
Heres domini an possit accusare vasallum si dominus non accusauit.capitulo.j.§.e. ver. secũdo q̃rit.
Dominus quo iure agit contra vasallum quem dicit priuatum feudo.capitulo.j.§.eo. versiculo quero quo.
Testis deponens se vidisse aliquid de nocte ad lumẽ lune:si luna nõ luxit illa nocte ei nõ creditur .c.j.§. eo.ver.ꝓpterea.
Priuandus est emolumento qui pacta nõ seruat.c. j.§.eo.ver.deinde nota.
Clausula ista que apponitur in litteris apostolicis: alioquin indignationem beatorum apostolorum se nouerint incursuros.capitulo primo.§.eo. versi. item nota.
In penalibus proceditur de similibus ad similia.capitulo.j.§.e.versiculo.deinde nota.ꝛ in versicu.nota bene.
Priuatur feudo fideiubens pro vasallo qui detulit dominum in causa criminali.capitulo.j.§.eo.versi. in glo.
Sindici villarum qui denunciant maleficia an teneantur satisdare.capitulo primo.§.eo.versicu. de officio.
Testis dictum non citati an valeat.capi.j.§.e.ver. in eadem glo.
Vasallus si detulit dominum:an possit penitere. capi.j.§.e.ver.modo q̃rit.
Penitentia in quolibet actu anꝛ q̃n admittat.c.j.§. eo.ver.nũc generaliter
Confitens ꝑmo ꝛ postea negans vel ecõtra qd iuris c.j.§.eo.ver.modo quidam.

Confessus quid siquis sit in tormentis ꝛ perseuera uit qui negauerat prī⁹.ca.j.§.eo.verficu.sed dubi/ tatur.

Confiteatur quid si quis factum ꝛ negat qualitatez capi.j.§.eo.ver.sed pone. Et ibi quedam alia nota bilia.

In causa appellationis an hēat locū pnia.ca.j.§.eo. ver.quero.ꝛ quid in delictis.

Priuetur si vasallus ob culpa m feudo cui applice/ tur an domino vel agnat is.c.j.§.deniqz.ver. vlti onem.

Priuatur feudo omnis paricida.c.j.§.eo.ver. nota regulam.

Priuat feudo fratrē interficiēs.cap.j.§.e.ver.ꝛ no ta hic. Et ibi cui applicetur.

Alienās feudum domino inscio dicitur ipm despi/ cere ideo priuatur.c.j.§.eo.versi.nota q.

An sit aliquod remediū si vasall us alienat vel deli/ ctum cōmittat ne possit in feudo agnatis preiudi/ care.c.j.§.e.ver.item nota.

Agnati an ꝛ qñ dño pferant si vasall⁹ agnat⁹ priue tur feudo.c.j.§.e.ver.ꝛ not.vel p alienationē vel p delictū.ꝛ de materia habet in cap. j.§.titius.si de feu.fue.cōtro.inter do.ꝛ agna.ꝛ in.§.licet.eo.ti.ꝛ in.c.j.si vasal.feu.priue.ꝛ in.c.j.de vasal. q contra const.lotha.alie.ꝛ in.c.j.de alie.feu.vbi de renun/ ciāte feudo.ꝛ in.c.ad hoc.de pa.iura.fir.ꝛ in.c.j.§. insup de ,phi.feu.alie.per fede.

Si de feu. vasal.ab aliquo interpel.fue.ꝛ do.eum defen.nolue. fol.

De euictione qñ vasallus cōtra dñm de feudo agere possit.c.j.ver.nota q.

Denunciatio an sit fienda venditori sciēti ab empto re.ca.j.ver. sed ego. Et ibi ponitur forma denun/ ciationis.

Denunciandū scienti an ꝛ quādo aliquid sit.c.j.ver. cum ergo.

Protestatio an ꝛ quādo iuuet protestantē.c.j.ver. in hoc.

Confiteri an videatur ille qui non negat. c.j. versi. nota.

Et ibi in litis ꝓtestatio fiat p verbū nō credit.

In feudū pōt pecunia dari.c.j.ver.nota. Et ibi an possit repeti cum nō iuretur fidelitas.

Item contestari an cogatur dubius.capi.j.ver. an dubius.

Usurarius an sit iste ꝓtractus: siquis emerit annuū redditū quinquaginta florenorū p mille florenis. ꝛ dicitur q nō est sine scrupulo vsurarū. secus si ad deretur q cōuerterentur in emptionē predioꝝ. capi.j.ver.sed quid.

De euictione an poterit emptor agere si nō cōparuit ad audiendam sniam.c.j.ver.quero. Et ibi quid si fuit absens ex iusta causa.

Sententia iniqua potest transire in rem iudicatam. capi.j.versic.item nota. Et ibi quedam alia nota/ bilia.

Si de feu. feu.contro. inter do. ꝛ agna. vasal. fol.

Presumitur pro factis antiquis: ꝛ sic feudū esse an tiquum.c.j.ver.sed Jaco.

Allodium quod dicatur.capitu.j.§.j.versicu. allo/ dium.

In libello siquis dicat rē allodialem ꝛ succūbat an poterit postea dicere libellariā.ibidem.

Libera in dubio presumitur quelibet res.cap.j.§.j. ver.predia.

Libellarie contractus transit in feminam.capi.j.§. defuncto.

Pactū de futura successiōe an ꝛ quādo valeat.c.j.§ moribus ver.ex hoc nota. Et ibi quid si sacramen tum interuenit.ꝛ in ver.adde.

Cōsensus vasalli an regratur in inuestitura facta de suo feudo.c.j.§.e. ver.nō oportet.

Consensus alterius an ꝛ qñ requiratur.c.j.§.e.ver. consensus.

Pactum iuramento firmatum q filia dote conten ta non succedet patri: an habeat locum ex testamē to vel ab intestato.capitu.j.§.eo.verficu.adde pre dictis.

Scire aliquid quando quis dicatur.c.j.§.vasallus. ver.collige.

Pena negantis relicta ad pias causas vel rem remā sisse in hereditate vel feudum ꝛ similia.capi.j.§.eo ver.item nota.

Priuetur an toto feudo negās partem feudi.c.j.§. eo.ver.quero dicitur. Et ibi quando quis in plus puniatur.

Pena an ꝛ quando egrediatur delictum.ca.j.§.eo. versi.et in summa.

Priuatur feudo vasallus protocollum breuis te/ stati occultans.capt.j.§.adde. Et ibi quid si negat qualitatē feudi.

Pena priuationis feudi non habet locum in libella rio vel emphiteota.capitu.j.§.eo.versi. extra que ro.

Vasallus cōuictus per iuramentū domini: an patia tur penas de quibus in.d.§.vasallus.c.j.§.vasal/ lus.ver.querit hic glo.

Negans feudum: an possit penitere.c.j.§.eo.versic. tertio querit.

Vasallus interrogatus de feudo an possideat: si du bitat potest respondere dubito.cap.j.§.eo.versic. quarto querit.

Quid si post datum terminū respondit per verbuz non credit. ibidem.

Snia diffinitiua an erit nulla: si iudex non cognouit de causa.c.j.§.e.ver.sed quid.

Feudum specificare an possit cogi vasallus: qui per longa tēpa prestitit seruitium.c.j.§.e. ver. quinto querit.

Heres an cogatur exhibere instrumēta.c.j.§.e. ver. item dic.

Prescriptionem longi ꝛ longissimi temporis alle/ gans an sit sibi contrarius.capi.j.§.siquis per.xxx ver.sed quid.

In foro conscientie an prescriptio sit licita.c.j.§.eo. ver. dicit Jnno.

Quid siquis dicat consentio vt prescribas.c.j.§.eo. ver.quid ergo siquis.

Exceptio prescriptiōis an impediat processum.c.j. §.eo.versi.ꝛ nota.

Per: ista dictio quid denotet.capi.j.§.eo.versi.no ta q.

Probetur qualiter continuatio actus vt possessio c.j.§.eo.ver. ꝛ quomodo.

Probatis extremitatibus probatur continuatio a ctus.c.j.§.e.ver.ꝛ probatis.

Prescribatur quanto tempore seruitus habēs cau sam discontinuā.c.j.§.eo.ver.extra nota.

Probatur qualiter possessio. Et quid si testis di/ cat vidi per triginta annos talem possidere.cap.j. ver.sed quid.

Feudum ex qua possessione acquiratur.c.j.§.e.ver: quero hic.

Prescriptio quare sit inducta.capitu.j.§.eo. versi. ꝛ nota.

Lex cum de in rē verso.ff.de vsuris.in quibus ter/ minis loquatur.c.j.§.e.ver.nota verbum.

Prescribat an dominus ius petendi seruitium si/ cut vasallus feudum.capitu.j.§.eo.versi.tueri po/ test.

Cū bona ꝓscientia pōt ille q ꝑscribit rē retinere.c.j.§.eo.ver.extra nota.

Prescribi an possit feudū mala fide.c.j.§.eodem v°. querit hic.Et ibi quando bona fides requiratur.

Statutum an possit tollere naturalem obligationē creditoris negligētis.c.j.§.eo.ver.ſz quero.Et qñ aliqua obligatio non tollatur per statutum.versic. porro.vbi ponitur de statuto disponente de eo q non soluit gabellam:ꝛ de statuto disponente qꝫ si instrumentum non sit registratum qꝫ presumatur falsum.

Prescribere an possit dñs ius vtile.c.j.§.eo.versic. quidam.

Statutū si abbreuiet prescriptionē an habeat locuz distinctio.l.fi qs emptōis.C.de prescrip.xxx. an.c. j.§.eo.ver.quero

Ad ecclesiam recursus an habeat locum si fit prescri ptum contra sententiam iudicis.c.j.§.e. versiculo. deinde.

Juramentum in defectum probationis an habeat locum quando habetur recursus ad ecclesiam pro pter defectū iusticie iudicis.c.j.§.eodem versiculo postremo.

Ad ecclesiam recursus an ꝛ quando habeatur.c.j.§. eo.ver.vltimo.

Quod sententia transiuerit in rem iudicatam quid vult dicere.capitulo primo.§.eodem versiculo. ad de qꝫ res.

Feudum an amittat vasallus si efficiatur monachꝰ vel clericus.c.primo.§.qui clericus. versiculo op pono.

Feudum ad hoc vt clericus amittat an oporteat qꝫ habeat quattuor ordines minores vel ordines sa cros.c.j.§.qui clericus.ver.quero vtrū.Et quid si efficiatur monachus.

Usufructus precaria vel libellus:an transeant i mo nasteriū si habens ingrediatur.c.j.§.eodem.versi. quid autem.

Lex si aliquid non dicit nec nos dicere debemꝰ.c.j. §.ꝛ si vasallus.ver.ꝛ est.

Fidelitas an sit omnibus heredibus quos dominus reliquit prestanda sicut in pluribus heredibꝰ vasalli.c.j.§.oēs filij.ver.sed queritur.

In diuisione bonorū potest feudum ad vnū venire c.j.§.oēs filij.ver.ſz queritur.

In diuisione bonorū pōt feudū ad vnū venire .c.j. §.oēs filij.ver.ad vnum.

Nō succedit in feudis filius adoptiuus vel arroga tus.c.j.§.adoptiuus.in prin.

Filius adoptiuus vel arrogatus an faciat deficere illā ꝯditionē:si decesserit sine liberis.c.j.§.e.versi. nec etiam.

Consuetudo potest disponere circa successiones.c.j §.mulier.v°.nam iura.

Differentia est an aliquid cōcedat tibi pro me an ꝓpter me.c.j.§.e.ver.adde.

Nō succedunt naturales in feudo.capitulo primo §.naturales.

Spurij sunt infames.c.j.§.e.in prin.

Legitimati naturales an succedant in feudo.c.j.§. e.ver.queritur.

In legitimatione an qualitas illegitimitatis debe at exprimi.c.j.§.e.ver.sed ego.

Succedit in feudo an filiꝰ natus ex matrimonio cō tracto preter voluntatem patris.c.primo.§.eodē ver.quid de eo.

Dispensatio an valeat suppressa qualitate: qua exꝑſ sa facilius fuisset dispensatum.c.j.§.eodem. versi. an autem.

Al principe impetrans id quod non consuevit facere puta legitimari natū ex scorto:an debeat exprime re causam propter quam facit.c.primo.§.eodem v°. sed quid.

Clausula non obstante:an ꝛ quando in legitimatio ne vel in alio actu debeat apponi.c.j.§.codē.versi. sed ego quero.

Legitimet si iperator prolem non tamen legitimat matrimonium.capitulo primo.§.eodem versiculo vnde ꝛ si.

Legitimare incestuosos pōt imperator ex certa scie tia.c.j.§.eo.ver.alij dicunt.

Naturalis filius quis dicatur.capitulo primo.§.e. ver.nota.

Spurius filius quis dicatur.capitulo primo.§.e.v°. item spurius.

Exceptio ista:tu es spurius:ideo nō succedis:an de beat cognosci ante lit.ꝯtestatā.c.j.§.e.v°.quero.Et ibi qd de exceptione procuratoris.

Legitimati ꝑ subsequēs matrimoniū:an succedant in feudo.c.j.§.e.ver.quero quid de.

Legitimetur per matrimonium an mutus surdꝰ vel aliter imperfectus.dic sic.capitulo primo.§.eo.v°. an autem.

Legitimatus an sit legitimus quo ad oia.c.j.§.e.v°. dicunt.

Filij naturales tantum an ex causa preteritōis pos sint rūpere testamentum paternum.c.j.§.codez v°. ꝛ nota.

Filij bastardi an succedant in feudo nobiliuz ꝛ ma gnatū.c.j.§.e.ver.ꝛ nota.

Filij bastardi an dicāt de domo magnatū.c.j.§.eo. ver.ꝛ an.

Probatur qualiter antiqua cōsanguinitas.c.j.§.e. ver.ꝛ nota.

Testator an possit aliquē instituere heredē sub cōdi tione:vt postea filio suo incapaci restituat.c.j.§.e. ver.extra nota.

Legitimati filij an possint auferre partē hereditatz iā acquisite legitimis.c.j.§.e.v°.itē cum filijs.

Publicari an debeāt bōa relicta filio spurio.c.j.§. e.v°.adde tū vel applicari venientibus ab itestato.

Probet an matrimoniū tacite ꝑ instrumētū dotis. c.j.§.e.v°.extra nota.ꝛ in v°.item.

Feudū qd si sit ꝓcessum existenti in sacris ꝓ se ꝛ he redibus.c.j.§.e.v°.sed quid.

Legitimet ꝑ subsequēs matrimoniū an natꝰ ex cle rico in minoribus ꝓstituto.c.j.§.eo.v°.quero.

Matrimoniū sine dote an teneat.c.j.§.eo.v°.itē ma trimonium.

Matrimoniū ꝓtractū cū cōcubinis in articulo mor tis an valeat.c.j.§.e.ver.quero quid.

In potestate femine an erit filius legitimatꝰ ꝑ femi nā.c.j.§.e.ver.ꝛ si femina.

Legitīare regalia ꝛ baronias ad solū impatorē spe ctat.ꝛ an deāt iteruenire scriptura.c.j.§.e.v°.in gl.

Exceptio simulatōis an possit opponi ꝓtra īstrumē tū dotis.c.j.§.e.ver.sed an.

Filij nati ex matrimōio qō nō valz ꝓpter īpedimē tū publice honestatis:qō tamē credebant valere: an succedāt i feudo.c.j.§.e.v°.pone qꝫ nō.

Legitimatio in feudo in ꝑiudiciū agnatorū an vale at.c.j.§.eo.ver.ꝛ non videtur.

Dispēsatio facta a papa vt quis possit cōsanguineaz accipere donec filios habuerit an valeat.c.j.§.eo. v°.ſz pone.

Pater occidēs filiū spuriū an teneat pena legis pō peie de paricidijs.c.j.§.e.ver.quero vtrum.

Lex duodeci tabulaꝝ nil disponit circa naturales ꝛ spurios.c.j.§.e.v°.extra nota.

Legitimēt an incestuosi ꝑ matrimoniū ꝟctū ex di spēsatione pape.c.j.§.e.v°.extra nota.

Legitimandi priuilegiū si sit cōcessuz comiti certuz

genus ſpuriorum :an poſſit legitimare illos qui maiori ſpurietate laborant.capi.j.§.eodem.verſi. extra nota.

Legitimari an poſſint nõdum nati.c.j.§.eo.ver.legitimabantur.

Vaſallus impubes feudum habens an teneatur interim ſeruire dño per ſubſtitutum.c.j.§.ſi minori. ver.ſed an.

Factum per alium an dicatur fieri proprie vel improprie.capitulo primo.§.primo . verſiculo extra quero.

Vaſallus an poſſit ſeruire per ſubſtitutũ.c.j.§.ſiquis deceſſerit.ver.adde.

Officia ſolennia vt poteſtate an poſſint per ſubſtitutum explicari.capitulo primo.§.eo. verſiculo glo. querit.

Per verbum cõcedo an tranſferatur ius.c.j.§.ſi titius.v.ꝛ nota.

Feudatarius alienans partem feudi totum amittit. capitulo primo.§.eo.ver.nota q.Et ibi cui applicetur:an domino vel agnatis:ꝛ quando poſſit reuocari.

Annum habet agnatus ad reuocandum feudũ alienatum in proximiorem agnatum.c.j.§.eo.ver.itez nota.

Dominus tenetur mittere vaſallum in poſſeſſionem vacuã poſt receptum ſacramentum fidelitatis.c.j. §.ſi facta.ver.nota.Et idem in beneficio.Et quid in vaſallo.

Venditor tenetur mittere emptorem in poſſeſſionẽ vacuam ſi habet facultatem rei tradende.c.j.§.eodẽ.ver.item in vẽditione.Et ibi quid ſi ſit duob9 vendita.

Auctoritas ꝛ conſenſus expirant per primum actũ validũ.c.j.§.e.ver.auctoritas.

Vendita res ſi ſit duobus ꝛ vtriqz tradita:qs erit potior.capitulo primo.§.e.ver.nec vnum.

Dominus an teneatur iterum tradere poſſeſſionem vaſallo a qua cecidit ꝛ peruenit ad ipſum dominũ capitulo primo.§.eodem verſiculo extra quero.

Conſtituens ſe alterius nomine poſſidere donec ipſe intrauerit poſſeſſionem:quid ſi intrat ꝛ etiam cõſtituẽs:an noie illius dicat poſſidere.c.j.§.eo.vſi. pone vendo.

Inueſtitura an valeat ab ordinario facta.ſi papa dedit mihi executorem in feudo quod mihi conceſſit.capitulo primo.§.eodem verſi.extra quero.Et ibi qñ executor eſt datus loco forme.

Conſuetudo an valeat conditio appoſita in matrimonio q9 filij nati tantum ſuccedãt in feudum an habeat aliqd equitatis.cap.j.§.filij nati v.ſed nunquid.

Legitimare an bene faciat imperator filios ſpurios exiſtẽtibus legitimis ꝛ naturalibus:maxime ſi matrimonium eſt contractum hac ſpe vt ipſi legitimi ſuccedant.c.j.§.eo.v.pone.

Legitimi a principio an omnes naſcebantur .c.j.§. eo.ver.ꝛ no.

Jus offerendi non imminet illi qui vult ius queſitum conſeruare.capitulo primo.§.licet verſiculo. nota.

In mora an hereditas iacens poſſit conſtitui.c.j.§. e.ver.ſed hic.

In periurium an incidat qui ob paupertatem ſoluere non poteſt capitulo primo.§.eodem verſiculo.periurium.

Vaſallus non tenetur ſe offerre domino niſi ſciat ſi nbi maximum dãnum iminere.c.j. §.eodem verſi.et nota.

Delictum patris an preiudicet omnibus deſcendentibus.c.j.§.ſi vaſallus.verſi.nota.ꝛ an tranſuerſalibus.

Agnati remotiores quare magis admittantur qz proximiores dato delicto parentis vaſalli agnati. c.j.§.eo.ver.ſed tunc.Et ibi de quo feudo intelligatur.

Agnati ꝛ deſcendentes an puniantur propter delictum alterius parentis vel agnati.c.j.§.eodem. v. ſuper hoc.Et ibi vſqz ad quem gradum excludantur.

Alienans omnia bona ſua non intelligitur feudum alienare.c.j.§.in generali in prin.

Alienare vnã de ciuitatibus ſuis:an res francie poſſit.c.j.§.eo.verſicu.quero.Et ibi de donatione facta ab imperatore Conſtantino beato Silueſtro.

Debitorẽ meũ ſiquis detineat:qui ex hoc nõ poteſt lucrari nec mihi ſatisfacere an poſſim repetere.c.j. §.eo.v.extra quero.

Appellatione caſtri an ptineãtur vaſalli.c.j.§.e.ver. quero nunquid.

Concedens omnes vaſallos ſuos quos in tali caſtro habet:an videatur concedere etiam habitationes ꝛ fortilicium capitulo primo.§.eoð.verſi.ſed quid.

Vaſallusſi ignoranter alienauerit rem feudalez:an priuetur ea.capitulo primo.§.ſi vaſallus.verſicu. nota hic.

Retineri an poſſit res donec ſibi ſoluat.c.j.§.e.ver. extra quero.

Heres emphiteote ſi ignoranter vendidit rem emphiteoticam non priuatur iure ſuo.c.j.eo.verſi.extra nota.

Ignoranti ſubuenitur.c.j.§.vaſallus verſi.nota q. ꝛ ibi an ꝛ qñ ignorantia excuſet.Et qui fuerint i legibus preceptores.Bal.

Cõfiteri an dicat ille qui dicit dubito.c.j.§.e.v.nota ergo.

Pro ꝓfeſſo an habeat nõ reſpõdens poſitionibus. c.j.§.e.v.dicit Jo.

Cauſa ſi committatur conſulenda debet ſola diffinitiua committi non interlocutoria capi.j.§.eo .v. ꝛ ideo ſis.

Credatur an heredibus vſurariorum dicentib9 ſe non habere libros rationum .capi.j.§.eodem.ver. ꝛ nota.

Fraus quando dicitur cõmitti:ꝛ an ꝛ qñ ꝑſumat. c.j.§.beneficium.ver.nota.

Vaſallus poteſt ſuper feudo agere:ꝓueniri:trãſigere.c.j.§.ſi vaſallus.in prin.

Tranſactionis nomine illud quod ſuſcipitur nõ ſucedit loco rei.capitulo primo.§. eodez verſicu.nota.

Vaſallus ſi non conqueritur de culpa domini dicitur pena remiſſa.c.j.§.domino committẽte verſi. nota.

Dominus perdit proprietatem feudi ob culpam: per quam ẽt vaſallus ſi eam committeret feudo pduaretur.capitu.j.§.domino committente.in principio.

Fellonia vel culpa per dominum cõmiſſa non diſtiguitur in quem fit cõmiſſa.ca.j.§.eodem verſi.nota q.

Feudum his verbis acceptum:pro ſe ſuis heredibus maſculis ꝛ feminis:cui ꝛ quibus dederit : an perdat ꝓpter felloniã.c.j.§.feudum.v.caſus.Et ibi an delinquendo poſſit alienari.Et an poſſit in extraneum alienari.

Heredis appellatione in feudo qui veniant.c.j.§.titius ver.nam in feudo.

Pactum factum cum fratre de non petendo feudum ab eo:vel eius heredibus : quid ſi ſine filijs moriatur.c.j.§.titius.in princi.

Pactum debet declarari ⁊ aptari ꝑm naturam rei super qua interponitur capitu.j.§.eo.versicu.vltimo nota.

De pace tenenda ⁊ eius violatoribus. fol.

Ligare non vult imperator illos ad quos littere sue non peruenerunt:⁊ sic ignorantes. capitulo primo ver. littere.

Pacem rumpere an ille dicatur: qui propter nouaꝫ discordiam alterum offendit. capitu.primo. versi. sed nunquid.

Factum qđ dicatur tempe belli vel guerre.capi.j.v. quero contra.

Imperator habet imperium a deo.capitulo primo. ver.nota q᷑.

Per duellum purgatur innocentia . capitulo primo.versicu.nota q᷑ quis. Et ibi quando locum habeat.

Notoria potest negatoria facti.capitulo primo.ver. quod non.

Judex non debet amittere friuolas exceptões aut probationes.c.j.v.nec alio

Fiscum an habeant ciuitates de iure cõi.c.j. ver. publicentur

Bona mobilia cuius territorij presumantur esse.c.j ver.item nota.

In sententia potest modus apponi. capitulo primo ver.nota hic.

Alimenta an debeat filius prestare patri bannito vl hosti.c.j.ver.spondeant.

Assignare:istud verbum quid significet capitulo primo.ver.nota.

Vulnerare aliquem pro sua defensione quando alicui liceat:⁊ quando puniatur. capitulo primo. versicu.nota.Et ibi quod pro vulnere manus amputatur.

Expilare barbã alicui an fit iniuria.cpitulo prio.versicu.barbam.

Excessus appellatione venit omne delictuꝫ.c.j.ver. pro tali.

Publicari an debeant bona alicuius si condemnet ad mortem ꝑ aliquo maleficio: vel agnatis applicentur.capitu.j.versi.quero.questio late examinatur. Et an propter delictum filij priuetur ipse pater bonis.

Patronus an perdat bona liberti propter eius delictum.c.j.ver.sed ꝑpter.

Publicatio bonorum quando veniat in consequentiam criminis.capitulo primo.versi.tunc autẽ. Et ibi siquis bãniatur.

Publicentur an bona bannitorum.capitulo primo ver.idẽ si.

Fiscus aufert bona bãnito succedẽti.capitulo p̃mo. ver.sed si

Publicantur bona in crimine lese maiestatis. capitulo primo.versi.sed illud. Item in crimie hereſis Item fugitiui.⁊ ibi alij cãus.

Sententia in qua iudex dixit se publicare bona alicuius nec ab ea est appellatũ:an transeat in rem iudicatam.c.j.ver.sed pone.

Alij non ꝺz condemnatus ex ipsis bonis ꝓfiscatis . c.j.ver.item nota.

Banniri an possit detentus in carcere qui non potest comparere.capitu.j.ver.quero. Et an propter contumaciam.

Publicare omnia bona alicuius: an iudices possint ratione generalis arbitrij.capitulo primo. ver. sed hic quero.Et ibi quid sit bannire. Et de statuto ꝑmittente cõtumacem banniri.

Duellum in quibus casibus sit permissum . capitulo primo.versiculo deinde.⁊ in versic.⁊ quod dixi q᷑ de iure.

Duellum an sit permissum de iure canonico . capi. primo.versi.⁊ nota.⁊ in ver.⁊ nota.

Duellum quid sit.c.j.ver. porro.

Ad duellum prouocans an teneatur probare per cõiecturas vel indicia crimen quod obijcit.c.j. versi. sed nunquid.

Seuus pene an moriatur ille qui mozitur in pugna . ca.j.ver.quero nunquid ille.

Ad duellum positi in campo: an possint penitere.capi.j.ver.quero an.

Duellum vel pugna in quibus casibus fiat.capitulo primo.versicu.nota plene ⁊ ibi enumerantur circa vigintiquattuor casus in quibus est licita pugna ⁊ vbi fieri debeat.⁊ in ver.⁊ nota vbi qꝫ pluries alij casus ponũtur:⁊ ibi recitãtur etiam due constitutiones in hac materia Federici imperatoris⁊ in.§. si rusticus.j.eo.c.

Duellandum siue pugnandum an tantum sit q᷑ victor appareat si prima die non apparuerit victor quo pugnarunt. capitulo primo . versiculo quero fi.

Ad duellum prouocans duos oculos habens illum qui vnum habet : debet in pugna vnus oculus prouocanti claudi.capitulo primo. versicu. ibidem ait.

Pugnare de per se an teneatur minor vel sexagenarius ad duellum prouocans.capitulo primo. versiculo ibidem

Heredis appellatione in hac materia qui veniant.c. j.versi.extra quero.

Fructus an publicentur ⁊ an cõputentur inter ĩmobilia.capitulo primo.ver.quero quid.

Pensiones domorum an computentur inter ĩmobilia.capitu. primo.ver.quid de.

Nomina debitoꝝ an computentur inter immobilia.c.j.ver.quero quid.

Pacis violatorem siue receptatorem pari pena puniuntur. capitulo primo.§.si clericus.versiculo nota hic.

Statuere an possit imperator contra clericos delinquentes.capitulo primo.§. eodem . versiculo nota ergo

Leges non dedignãtur imitari sacros canones .c.j. §.e.ver.sed vt dixi.

Citatio si sit nulla quicquid inde sequitur non valet c.j.§.e.ver.itẽ certe

Defendere malos aut eorum bona in suo castro aliquis nõ debet.capitulo primo.§. si iudex. versicu. nota q᷑.

Secure:ista dictio qualiter intelligatur.capi.j.§. eo. ver.secure.

Reus cuius expensis remittatur de loco ad locũ.c. j.§.e.ver.ſz quero.

Dominus castri non tenetur malefactorẽ ponere in manib⁹ iudicis si nõ vult cõparere.c.j.§.e.ver. itez nota.

Citatus malefactor quando debet cõparere.ca.j.v. ⁊ nota.

Bãniti debent de ciuitatibus expelli.c.j.§.e. versi. item uota.

Judex domicilij põt punire subditum : qui alibi deliquit.c.j.§.e.ver.ſz quare.

Pena dupli iponitur aliqñ pro rapina.c.j.§. si duo ver.nota.

Robaria an possit absenti fieri.capitu.j.§.eo.ver.an robaria.

Judex pōt se informari de infamia alicuius se in testibus.c.j.§.e.v.simile dicit.
Testis in causa feudi an possit esse inuestitor.c.j.§.e.v.quero ergo.
Judiciū,qualequale quid operet.c.j.§.eo.versi.sed quid.
Testes cuius partis sint primo recipiendi si cōtenditur inter partes.c.j.§.e.ver.z nota.
Testis nō iuratus facit quādā informationē.ca.j.§.eo.v.z nota.
Priuatur feudo vasallus ob rapinā.c.j.§.e.vfi.z sic nota.
Testis nō punit ex pfessione.c.j.§.e.v.z nota.
Pena dupli an ptineat in se simplum sortis z ita q vna petita nō possit alia peti.c.j.§.eo.v.quero.z sequenti.
Priuat feudo vasall⁹ ex iuasiōe.c.j.§.e.v.nota.
Vasallus si sit statim ingressus rē feudalē:quā aliusinuasear:an dicat inuasor ita q amittat feudū.c.j.§.eo.ver.quid autem.
Priuatus dignitate ob simoniā an possit iterū ad eādē assumi.c.j.§.eo.v.quidam.
Ad pbādū possessionē sufficiūt duo testes.c.j.§.si tres v.a duobus.Et ibi q possessio pbat melius p testes conuicinos.
Inquisitio alia cōis alia exuberans:Et in quib⁹ casibus locū habeat.c.j.§.e.v.est enim.
Ad duellū an rusticus puocare possit militē.c.j.§.si rusticus.v.sed nunquid.
Probare nobilitatem debet qui eam allegat.c.j.§.e.ver.nota hic.
Duellum an principales persone facere debeant.ca.j.§.eo.ver.z an.
Dominus cōtra vasallū an possit pugnā ponere.c.j.§.e.v.z an vasallus.
Judicia ferri candentis vel aque quādo locū habeant.c.j.§.eo.v.item de.
Milites de consuetudine nō suspēduntur.§.e.ver.nota.
Statuta bona nō seruātes debēt puniri.c.j.§.post natale.v.nota.
Arma portās dz illa pdere.c.j.§.siquis rusticus.v.nota.
Arma portās psumit malū animū habere.c.j.§.eo.v.itē no.Et ibi quādo liceat portare arma.
Citatio an regrat qn cōmittit delitū cōmittēdo vl omittēdo.c.j.§.publici latrones.v.nota.
Priuari feudo pōt male tractās subditos.c.j.§.e.ver.z ex hoc.
Priuari feudo pōt ille qui illud deteriorat.c.j.§.e.v.item nota.
Priuari feudo qs nō pōt nisi ordine iudiciario.c.j.§.e.v.itē nota.q nemo inauditus priuādus est.
Solidus ista:dictio quomō itelligat.c.j.§.ligs qnqz.v.quinqz.
Ad cōparendū an quis citatus possit cog.c.j.§.si qsqz.v.z est.
Damnū datum in herba qualiter estimet.c.j.§.e.v.herba.
Pacem fregisse an duo dicātur qui inuicē furtū fecerūt:vel enorme damnū dederunt.c.j.§.eo.v.q̄ro duo fecerunt.

Hic finitur lex do.Federi. deinde incipiūt consue. regni. folio.

Bellū siue guerra si alicui fit iuste possunt amici eis nō vocati eū defendere:z ē licitū eos cōuocare.super rub.in prin.
Bannitus si sit illegitime canzellatus de bāno pōt occidi.c.j.ver.nota.
Probat excōicatio per famā.c.j.v.nota q.
Sentētia ab excōicato lata non potest ratificari.c.j.ver.nota.

Judex pōt repellere excōmunicatū z bānitus nemine excipiente.c.j.v.dicit Jaco.
Expēsam quā feci in capiēdo bānitū:an fiscus tenea tur mihi restituere.c.j.v.pone cepi.
Expensas vltra pmiū statutū capienti bānitū an habebit capiēs.c.j.v.sed quid.z ibi late ponitur.
Bannire ipso facto an lex possit.c.j.v.sed nūquid.
Bannitus si offendit pōt inquiri lz nō debeat audiri.c.j.v.licet.
Bannitus vel excōicatus procurator an admittat.c.j.v.an autem.
Exceptionē excōicationis contra testes an excōicatus possit obijcere.c.j.ver.an autem.
Vasallus quando teneatur iuuare dōm in guerra.c.j.v.nota ergo.
Vasallus an possit dōm iuuare:qn iniuste alteri mouet guerrā.c.j.v.sed nūquid.z in v.z est.Et ibi mlta adducūtur in proposito.
Alienare feudū an poterit vasallus si dōs sit exbannitus:quo casu est liberatus a fidelitate.c.j.v.modo veno.
Alienare an possit filius bona patris patre deportato.c.j.v.z ad idem.
Excōmunicari pro furto an fur possit.c.j.versi. sed quare.
Bannitus an possit opponere exceptionez facti vel solutionis.c.j.v.item si.
Banni qs sit effectus.c.j.ver.z quia.
Publicentur an bona vasalli.ob delictū dōi.c.j.v.item nota.
Bannire aliquem an potestates terrarū possint.c.j.v.demū querit.z in v.z nota.
Statutū q possint diffinitiue pdēnari an valeat.c.j.ver.z vtrum.
Restitutus a principe an recuperet bona alienata.c.j.v.est autem.
Legitimatus post mortem patris adita hereditate:an auferat bona legitimis.c.j.v.adde.
Legitimatus si restituat ad bona:an agnati teneantur ad restitutionē fructuū medio tēpore pceptorū.c.j.ver.sed ego.
Bannū ptātis au noceat i feudo ipiali.c.j.v.z not.
Ptātes terrarū eqparātur epis.c.j.v.z adde.
Restitutus a rege q ducebat ad mortem:an recuperet feudū.c.j.ver.pone.
Tps an interpellet p hoie.c.j.§.ad h.v.z nota.
Tēpus pgruum requirit post interpellationem.c.j.§.e.v.nota q.
Interpellatio nō requiritur quando quis pmittit facere z curare.c.j.§.e.v.z nota.
Promissio facta sub certa die:que est ipossibilis an sit nulla.c.j.§.e.v.extra quero.
Vasallus nō tenet offerre seruiciū dño si dōs nō requirat.c.j.§.e.ver.vel non.Et ibi quādo interpellatio requiratur.
Meliorationes facte p feudatariū quādo perdātur c.j.§.si vasallus.ver.z nota.Et ibi quando retentio locum habet.
Melioratōes factas p ēphiteotā finita emphiteosi an liceat emphiteote auferre: aut dōs teneatur ei soluere.c.j.§.e.ver.sed quid erit.
Ecclesia si vēdit mihi domū iure pprio z areā iure libellario:si meliorationes ibi fecerim finita ēphiteosi:an ecclesia debeat pati q tollātur vel teneat mihi soluere.c.j.§.e.ver.sed quid erit.
Meliorationes qualiter estimētur.c.j.§.si vasallus ver.sed videtur.
Fructus rei feudalis vel emphiteotice:re ad dōs reuersa ad quem pertineant.c.j.§.his consequenter.ver.nota.
Fruct⁹ an diuidātur secundū formā.l.diuortio.ff.solu.matri.qn feudi reuertit ad fratres decedentis.c.j.§.e.v.quid si essemus.

Penſiones rei feudalis re ad dominum reuerſa ad quem pertineant.c.j.§.e.verſicu.quid de penſionibus.

Vaſallus cũ teneaf iuuare dñm nõ habef rõ affectionis.c.j.§.cõtra oẽs.v.not.

Vaſallus in quib⁹ caſibus nõ tenef iuuare dñm.c.j.§.eo.v.item nota.

Vaſallus an teneaf iurare cõtra ſeipſum cũ iurat fidelitatẽ.c.j.§.e.ver.querit glo.

Vaſallus an teneaf iuuare dñm cõtra oẽm hominẽ c.j.§.eo.ver.querit glo.

Vaſallus ſi habet duos dños ſimul pugnantes cui tenef auxiliũ prestare.c.j.§.fi.v.facit.

De filijs natis ex matri. ad morga. contracto. folio.

Statuta qꝫ filie femine nõ ſuccedãt extantibus maſculis an ſint valida.c.j.ver.qõ etiã nota.

Cõſuetudo an poſſit diſponere circa ſubſtãtiã matrimonij:aut ſuper dote:aut in modo ſuccedendi. c.j.in prin.

Excluſus ſemel ſemp eſt excluſus.c.j.vericu.de bonis.

Succedat an ſecũdogenit⁹ in regno mortuo primogenito ſine herede.c.j.v.itẽ argumentum.

De bene.feni. in feudo traditio. folio.

Succedũt femine in feudo materno deficientibus maſculis.c.j.ver.nota.

Penitere non poteſt qui iuri ſuo renũciat.c.j.verſi. poſt poſuerit

Renũciare feudo:an videaf qs p ſuſceptionẽ minorũ ordinũ.c.j.ver.querit gl.Et quid ſi fit fact⁹ cardinalis.Et quid ſi fit promotus ad ſacerdotium.

Si vaſal.fue. priuetur:cui deferatur. folio.

Succedant in feudo agnati vſqꝫ ad quẽ gradũ.c.j. ver.t dum tex.

Dñs nõ põt facere gratiã de feudo alteri in preiudiciũ agnatorũ.c.j.ver.nota.

Delictũ patris an noceat in feudo filio.c.j.ver.h tãgitur.

Feudum cui applicef an agnatis vel dño qñ pp delictũ amittatur.c.j.ver.quero ergo t iſte articulus late examinatur.

Mores delinquentis an ſit ſpectanda:ita qꝫ tũc veniant agnati in feudo ꝓpter delictũ amiſſo.c.j.ver. ſed nunquid.

Priuari feudo dato ob benemerita:an poſſit vaſallus ꝓpter aliquã ingratitudinẽ.c.j.verſi.dicit dominus.

Pactũ factũ inter fratres vt certo modo mõ ſuccedaf in feudũ:an valeat.c.j.ver.ſed quero.

Feudũ cui applicetur an agnatis an dſlo qñ per alienationẽ pdif.c.j.ver.ſed quero quid ſi.

Legitia nõ põt pr̃ filiũ puare.c.j.v.nam videmus.

Qui teſtes ſint neceſ.ad ꝓbã.nouã inueſti. folio.

Teſtes alij ad ꝓbãdũ nouã inueſtiturã aliquãdo admittuntur propter abſentiam inſtrumentalium.c. j.ver.t nota.

Teſtes qui ſint neceſſarij in inueſtitura feudali: per quos teſtes probetur inueſtitura:cui incũbat on⁹ ꝓbãdi nouã inueſtiturã aut veterẽ ſiue queſtio vertatur inter dominũ t vaſallũ:ſiue inter dñm t agnatos vel alias perſonas ſuper incremento feudi ſiue de pactis ſiue de ingratitudine vel aliter.t iſti articuli mixtim ponuntur.capi.j.verſi. ſed ſuper hac.

Juramentum non ſemper defertur poſſidenti feudum ſed arbitrio iudicis.ca.j.verſi.ſed eſt notandum.

Probetur qualiter incrementum feudi.c.j.verſi.ſi vero.

Probetur q u aliter vetus inueſtitura.c.j.verſicu vero.

Et ibi de inueſtitura clericorũ de rebus eccleſie.

Probari an poſſit inueſtitura ſi non reperitur breue teſtatũ per alios qꝫ per pares curie.c.j.ver.nũc ſequitur.

Probetur an inueſtitura per cõfeſſionẽ domini. c. j.ver.modo queritur.

Teſtes in feudis nõ poſſunt eẽ femine.c.j.v.not.Et que dicatur inueſtitura noua.

De conſue. recti feu. folio.

Succeſſio duplex an ſit ſicut duplex bonorũ poſſeſſio.c.j.ver.ſucceſſione.

Poſſeſſio quot modis tradaf.c.j.ver.nã tribus.

Cõfeſſio ẽ ꝓbatio a lege ꝓbata.c.j.ver.ſed hoc.

In feudũ iuriſditio decime t alia incorꝑalia:an poſſint dari.c.j.ver.ſed queritur.Et ibi dicif qꝫ ſic:t an ſine poſſeſſione.

Abſens qꝫto tempore debeat expectari.c.j.verſi.expectandi.

Actus factus non expectatis expectandis nõ valet c.j.ver.t nota hic.

Statutũ qꝫ contractus mulierum non valeat ſine ꝑſentia cõſanguineorũ:quid ſi propinq nolint intereſſe.c.j.v.t tunc eſt argumentum.

Jus dicere an quis ſibi poſſit:ſi iudex ſit abſens.c. j.ver.deinde.

Conſcientia t metus animi nõ trãſmittũtur ad heredes:iõ heres de malitia de nouo iurare tenetur c.j.§.j.ver.t ſcias.

Interrogatorie actiones an hodie ſint in vſu.c.j.§. j.ver.neutri.

Probationum quot genera ſint.nam alia eſt plena:alia vera:alia veriſimilis.c.j.§.j.v.non autem.

Judex ex quibus moneri debeat ad iudicandũ.c.j. §ᵒ j.ver.adde.

Judicia veriſimilia que res faciant.c.j.§.j.ver.q̃ autem.

Teſtis nõ legitime examinatus nõ facit iudiciuꝫ ad iuramẽtũ deferendũ in ſupplemẽtũ ꝓbationis.c. j.§.j.ver.t vnum ſcias.Et ibi an faciat ſemiplenaꝫ probationem.

Juramẽtũ nõ deferf ſi teſtis deponat ſup eo qõ eſt remotũ a natura ꝓtract⁹.c.j.§.j.ver.ſed illud.

Probatõib⁹ deficiẽtib⁹ qd fieri debeat i cãis feudorũ.c.j.§.j.ver.reuertamur.

Teſtis vn⁹ an poſſit ꝓbare ſemiplene ſolẽnit factã iueſtiturã corã duob⁹ qñ numerus teſtiũ deficit. c.j.§.j.ver.ſed tunc.Et ibi qualis eſſe debꝫ.

Probef an poſſeſſio annalis p vnũ teſtẽ ſemiplene c.j.§.j.ver.ſed ego.

Juramentũ iudiciale an t qñ poſſit deferri vl̃ referri:t qd de iuramento in ſupplementũ probatõis. c.j.§.j.ver.deinde ex his.

Quaſi poſſeſſio an acqraf circa feudũ iuriſditiõis p ꝓceſſuꝫ factũ ꝺ penit⁹ ꝓtumacẽ.c.j.§.j.v.circa.

Probef an poſſeſſio per ſpoliationẽ.c.j.§.j. ver.ſꝫ occurrit.

Jurabit qualiter conuentus ſi eccleſia eſt dña:t prelatus habet contrariam cõſciẽtiam.c.j.§.j.ver.cõſcientia.

Cõſcientia quid ſit.Et an ſit iudicãdũ ſm cõſcientiam:Et quot modis cadat cõſcientia in homine: Et an poſſit ab ea appellari.capi.j.§.j.verſi.de conſcientia.

Juramentum calũnie ſi dominus vult preſtare: an poſſit exigere t ipſe a vaſallo.c.j.§.i quibuſdaꝫ.v. quero.

Clauſula appellatione remota:an extẽdaf ad cauſã recõuẽtionis.c.j.§.eo.ver.ſimile.

A calũnia veritas t inocẽtia quẽ defendũt.c.j.§.e. v.extra nota.Et ibi quedam alia dicta.

Contrauenire dicitur ille qui sponte facit.c.j.§.simi liter.ver.si contrafecerit.
Possessio longa que dicat̃:z que noua.c.j.§.item si inter.ver.nota q.

De lege corradi. Folio.

Priuilegiū principis:quo ad interpretationē est si mile legi..c.j.ver.nā beneficium.
Guarētare qd sit sine guarentigia.c.j.§.inter pares ver.guarētare.
Bomin⁹ an erit iudex si questio vertatur inter duos non de iure feudi sed de possessione.c.j.§.eodē.v. sed quero.
Cōpromitti in aduersariū super feudo an possit.c.j. §.e.ver.sed quia.
Cōpromissum si fit factum in offensum:an offensus possit mādare vt de ciuitate offendēs exeat .c.j. §. eo.ver.querit idem.
Arbitratori si sit data ptās iudicādi:alte z basse pro ut sibi placuerit:quid operētur ista verba.c.j.§.eo. ver.sed hic quero.
Verba ista:videbit̃.si estimaueris:si arbitratus fue ris:si tibi placuerit:quid importent .c.j.§.eo. ver. de natura.
Arbitrator si de alieno largitur non valet.c.j.§.eo. ver.z nota.
Pro bono pacis quādo dicat̃ factuz. c.j.§.eo.ver. sed hic quero.
Cōpromissuz in arbitratorē factū quāto tpe duret c.j.§.e.ver.sz hic imediate.
Quid si cōpromittatur sup substātialibus ꝯctus de clarandis infra quātuz tēpus dz declarare. ca.j.§. eo.ver. sed bar.
In cōpromisso si sit apposituz tēpus hoc acto q̄ fit vtile:si nō pōt haberi copia partiū nō curret.c.j.§ eo.ver.z est argumentum.
Compromissum prorogatum fine repilogatione al terius compromissi:an sit idem.ca. j.§.eo. ver. sed pone.
Arbitris si fit data ptās ꝓrogandi : an intelligatur idē spaciū z idē numer⁹:z an sit idē cū principali.c. j.§.eo.ver.sed pone datur.
Arbitri quid si dicunt prorogamus : z non dicunt quantum:intelligitur de breui.ca.j.§.eo.ver.sed si arbitri.
Laudū si fit nullū:si aduersus illud petat̃ restitutio an videatur cōfirmari.c.j.§.eo.ver.z si petitur.
Cōpromissuz si fit factū p duos mēses duraturū cū ptāte ꝓrogādi:qd si arbitri ꝓrogāt vsqz ad alios duos mēses inchoaturos finitis primis an valeat .c.j.§.eo.ver.sed pone.
Arbitrator qd si statuit vt darētur decē sub pena z bon⁹ vir ad quē reductio fuit petita statuit vt qn qz darētur:si illa qnqz nō sunt data an pena ꝯmit tat̃.c.j.§.e.v.sed qd si.Et nunqd ille q plus petijt incidat in penam cōpromissi.ibidem.
Arbitratori si sit data ptās iudicādi ſm ꝯscientiam quid facere possit.c.j.§.eo.ver.sed pone.
De cōcordia:de iusticia : iste dictiones qd iportent .c.j.§.eo.ver.sed quid.
Compromiserint si partes in iudice delegato:an vi deantur renunciare rescripto.ca.j.§.eo.versi. que ro si.
Clausula ista viderit expedire quid iportet.c.j.§.eo. ver.extra quero.
Cōpromissum qd si sit factū de iure z de bona ꝯsue tudine:an possit arbitrari scōm ꝯsuetudinē.c.j.§.e. ver.z si causa.
Judex secularz pōt de periurio cognoscere si cōpro missum sit factum cū iuramento.c.j.§.inter pares. ver.sed si.
Laudum duorum ex arbitris valet:si duo illud tu lerunt audita opinione tertij:qui recessit.c.j.§.e.v. si vnus.
Presumitur pro sententia arbitri qui sic pronuncia uit:quia per.A.z.b.testes probatum est:ideo te cō dēno:qui testes nihil probauerunt.c.j.§.eo. versi. sed pone.
Cōpromitti in ꝓcuratorē litis an possit.c.j.§.e.vſi. extra posset.
Testes an mediator z procurator esse possint .c.j.§. eo.ver.nam ego.
Notarius infamis an possit conficere instrā de lau dis z cōpromissis.c.j.§.eo. ver. extra queritur.
Notarius excōicatus an possit instrā cōficere.c.j.§. eo.ver.de notario.
Testimonium deponere licet sit publicum officiuz: tamē testis est priuata persona.c.j.§.eo.vſi.z nota
Testes sinodales qui sunt.c.j.§.eo.ver.sunt etiam.
Alienare inuito vasallo feudū an possit dns.c.j.§.ex ca. l.ver.non potest.
Emere dignitates z iurisditiones potest rusticus. ca.j.§.eod̃. versi.z est notandum.Et ibi an possint vendi.
Licitum quod est in solidum:an sit licitum pro par te.c.j.§.eo.versi.z nota.
Que res transeant cum vniuersitate.c.j.§.eo.ver.a liud brocardum est.
Prescriptio bina vel vna in legato annuo an requi ratur.c.j.§.eo.ver.nam si.
Vasallus a quo recognoscet si dns vendidit medie tatem feudi vni:z aliā alteri.c.j.§.eo.ver. extra q̄ ro.Et quid si ipse vasallus emit a duobus.
Alienauerit si vasall⁹ infeudādo eo mō quo ipse ha bet:si postea fidelitatem z alia seruitia remittat:an priuet̃ feudo.c.j.§.similiter.ver.quero ergo.
Vasallus vasalli an cogatur seruire primo domino .c.j.§.eo.versi.seruire.
Infeudandi si est consuetudo ecclesie pro se z succes soribus masculis:an prelatus possit etiam pro fe minis dare.ca .j.§.eo.vſi.sui masculi.
Alienauerit illicite feudum si secundus vasallus:qs renocabit:an primus dominus vel secundus .c.j. §.eo.vſi.querit glo.
Actio vtilis vel directa :an z quando vna alteri pre feratur.c.j.§.eo.ver.super articulo.
Nescio:istud verbum inducit dubitationem.c.j.§. si fuerit.ver.nota q.
Positioni respondens per verbum nescio : an ha beatur pro confesso.c.j.§.e.ver.nota.

De cleri.qui inuesti.facit. folio.

Archiepus mediolanensis nō potest dare in feuduz rez reuersam ad eccl'iam tpe sui pdecessoris quā ipe nō infeudauit.c.j.ver.no.Et ibi quid in alijs epis.
Successor non potest dare in feudum rem reuersam ad ecclesiam facta de mensa per statutum capituli vel per antiquam possessionem.ca.j.vſi.adde tamē Et ibi recitatur quoddam.c.disponens super re bus ecclesie mediolanensis.
De mensa ecclesie esse an z quando res reuersa pre sumatur.c.j.ver.vltimo nota.
Epus vnus an sit maior altero.c.j.vſi.extra quero.
Epus diocesen⁹ an possit supplere vices prelati re gularis deficientis.c.j.ver.quero nunquid.
Presumantur in dubio res infeudate an ecclesie an clerici.c.j.vſi.quid in dubio.

An mutus vel aliter im

perfectus feudum retineat folio.

Imperfectus:ista dictio quid significet:vel mutus aut surdus quid dicatur.super rubri. in prin.
Priuilegia libertatis nō minuūtur morbo labora bus.sup rub.ver.z nota.Et ibi ponit̃ differētia in

ter morbo laborare: z ppetuo vsu rei carere.
Naturalia sp psumuntur adesse. sup rub. in fi.
Succedat in feudo an mutus surdus vel aliter iper/fectus. c. j. v. super ista
Vasallus si efficiatur mutus surdus vel aliter ipse/ctꝰ an liberet feudo. c. j. v. casus. z iste articulꝰ late examinatur per tres col.
Vasallus mutus: surdus: cecus: vel aliter impfectus an possit p substitutū seruire. c. j. ver. idem qrit. Et ibi cui magis assimilet an clerico femine.
Rationes due potētiores sunt qz vna. c. j. v. nā due.
Filius viuente patre an possit dici feudatarius. ca. j. ver. ego cogitabam.

An ille qui interfecit fratrez do. sui feudum amittat. fol.

Vasallus interficiens fratrem domini: aut suū: aut filiū fratris: an priuetur feudo nouo vl paterno. c. j. ver. super materia. z in ver. nota qꝫ. z in. v. vñ fic.
Infamis nō dz videre faciē pncipis. c. j. v. itē scias.
Vasallus bānitꝰ an priuet feudo. c. j. v. vñ dicit
Jus suū quis nō perdit rōne iniuriarū alteri illatarꝫ v. c. j. extra quero.
Priuetur feudo an vasallus seipm interficiēs. c. j. v. extra quero
Priuatur quis feudo aut alia re nisi per sniaz. c. j. v. vnde conclusio
Vasallus effectus furiosis an possit feudo priuari ex culpis pcedentibus tpe sane mētis cōmissis. c. j. v. itē extra quero. Et ibi quid in frenetico. Et an cria liter possit pdēnari.
Obligatio pecunie vel alteriꝰ rei: in qbus rebꝰ sit necessaria. c. j. §. j. ver. oppono.
Interpellat an tps precise appositū in cōtractu pro hoie. c. j. §. j. ver. extra qritur
Interpellet pro hoie an dies interposita a creditore in pacto de non petendo per eū debitori facto. c. j. §. j. ver. quero si.

De vasal. qui contra cōstitu. lotha. beneficium alienauit. fol.

Alienare feudū ob debita nō potest vasallus: nisi statuto caueatur. c. j. ver. z nota. Et ibi an legatꝰ de latere possit hoc permittere.
Feudi qztitatem: quis teneatur ostendere an dns: si dubitatur quid z qztum sit. c. j. ver. sed quid.
Alienata si sit ps feudi q non erat dñi: lz ipe totū fundū vt suū pcessisset in feudū: an reuertat ad dnm. c. j. v. pone qꝫ dns. Et ibi an z qñ toto feudo priuet.
Vasallus si priuetur feudo ppter alienatōnez inscio dño factam: an reuertatur ad dnm vel ad agnatos c. j. ver. ad dnm.
Feudum ad quem reuertatur: si vnus frater accepit feuduz p se z fratre: z in diuisione plus dimidia ei obuenit qz dimidia: z vendidit: z mortuus est sine herede. c. j. ver. adde.
Renūciare pōt vasallus feudū rectum z simplex' iuito dño. c. j. ver. nota. z in ver. z nota. Et ibi quid si stipulatio sit apposita
Ponia in qbꝰ casibꝰ locū hēat. c. j. v. sed quid.

De alie. feu. paterni. fol.

Alienare non potest qui administrationem tm̄ habz sup rub. in princ.
Dns nō pōt agnatis preiudicare: nisi ipsi psentiant. c. j. ver. nota. z in ver. nota hic.
Agnati vltimi in feudis nō possunt piudicare p eoꝝ cōsensum priorib. c. j. ver. nota.
Ratihabitio qd operet. c. j. ver. nota. Et ibi an ratificatio suppleat auctoritatem q tpe cōtractus interuenire debeat.
Jurisditio est indiuidua. c. j. ver. iurisditio. Et ibi si pcedat alicui vel alienet qñ trāseat cū territorio.
Inter agnatos lz: qō nō lz iter eos. c. j. v. no. qꝫ.
In feudū si pcedat castrū noie z iure antiqui feudi: an dicat nouū. c. j. ver. extra nota.
Alienare feudū dño psentiēte: agnatis nō psentiēti bus an possit vasall. c. j. v. adde. z in v. sed dño.
Filiam nō pōt vasallus inuestiri facere nō psentientibus agnatis. c. j. ver. nota etiam
Feudū ad quos reuertat si vasallus dño renūciauit c. j. ver. qro hic. z an in eius vita.
Renūciare pōt vasallus feudo in preiudiciū illorum quibus dedit. c. j. ver. z nota.
Agnati an possint statim reuocare si vasallꝰ feudum dño renūciauit vel expectabitur eiꝰ mors. c. j. v. qritur quid si.
Renūciauerit si vasallꝰ feudo pmo dño: an ipe dns poterit retinere. c. j. ver. lz qd si.
Renūcians iuri suo videt ipm cedere. c. j. v. ex nota.
Agnati succedūt vasallo sine herede decedēte. c. j. v. porro
Feudū ingressi monasterium: an solus donatariꝰ habeat si sunt tres fratres z vnꝰ donauerit alteri q postea ingressus ē monasteriū. c. j. v. qro hic.
Jnuestiri de feudo an z qñ debeat vasallus: si qō fit mota sup feudo inter dnz z vasallū. c. j. §. inter dnz v. nota ergo hic
Duellū sine pugna an debeat fieri p pncipales vl per cāpiones. c. j. §. nō est psuetudo. ver. glo. hic.
Vasallus an possit ꝓuocare dnm ad duellū. capi. j. §. e. ver. tertio.
Soluere debita domini non tenet vasallus. c. j. §. si a morte. ver. nota.
Soluere in termino siquis iurauit z non soluerit: an peccet. c. j. §. eo. ver. quero.

De capi. corradi. fol.

Cōsuetudo an possit itez pscribi si semel fit sublata p legē supuenientē. c. j. ver. ex quero.
Feudū simplr pcessum an videat pcessuz vt fidelitas iuret. c. j. ver. qro nunqd.
Fides quid sit. c. j. ver. quero.
Annus petēdi iuestituram an currat filio vasalli ātecqz hereditati se imisceat. c. j. v. qro igit. Et ibi qs mixtionē hereditatis ꝓbare debeat vel sciam
Vasallus an possit ifeudare aliū vasallū. c. j. §. pterea ver. primo glo.
Dnium vtile an hēat feudatariꝰ. c. j. §. e. ver. in ista.
Vasallus an possit infeudare si sit in cōcessione appositū pactū de nō alienādo. c. j. §. e. v. qro si est.
Prescriptōis appellatōe an veniat pscriptio lōgissimi tpis. c. j. §. eo. ver. alia glo. Et ibi qd si ꝓferat a statuto. Et quid si ꝓferat a ꝓtrahentibus.
Renūciari exceptōi pscriptōis an possit. c. j. §. e. ver. sed bar.
Vasalli quale auxilium debēt pstare dnis suis. c. j. §. similiter. ver. adiutorium.
Princeps qñ possit taliare subditos suos: seu collectam imponere. ibidem.
Lombardi plus abūdant pecunia qz theutonici. c. j §. e. ver. itē summe.
Collecta nō pōt imponi rōne fructuū nisi pro fructibus illiꝰ anni. c. j. §. eo. v. solūmodo.
Delictū prelati an z qñ piudicet eccl'ie. c. j. §. z iterum ver. istud est.
Ecclesia si hz feudū a mīori dño qz a rege an illo priuet ob delictū plati. c. j. §. eo. ver. qrit gl. Et ibi qd in alio prelato q non sit eps vel abbas.
Priuetur an ecclesia proprietate rei ob delictū prelati: sicut qñ est feudataria. ca. j. §. e. v. sz nunqd. Et ibi an saltē in vita plati.
Ecclesia an debeat priuari feudo ppter delictū alicuius qui nō erat prelatus tpe cōmissi delicti. c. j. §. eo. ver. qro quid si.

De conten. inter masculum z femi. de beneficio. fol.

In possessiōe quo iure filia ponat si possessio primo

vacat.c.j.ver.quero si.
Probádi onus quare iponat femine nõ agnatis.c.j.v.quero quare.
Testes duodeci sacramẽtarij sup feudo deponentes qualiter iurabũt ꝛ deponent.c.j.v.quero qualiter.
Probet q̃lit er in negatiua.c.j.ver.negatiua.
Distinctio.c.j.de ꝓten.iter mal.ꝛ fe.de benefi.an sit vera.c.j.ver.quero.

De contro. inter do.ꝛ emptorẽ feudi. folio.

Dominus agit ꝯ emptorẽ feudi:qui bonafide emit Et ibi quo iure.c.j.ver.nota.Et ibi quid si concedens non erit dñs.
Agens publiciana nõ dñs de feudo an succũbet.c.j.ver.sed nunquid.
Vasall⁹ pót feudũ suo auctori restituere si dñs etiã agat.c.j.v.nota tertio.
Agere potest iura vtilia habẽs de dñi volũtate.c.j.ver.item scias.
De euictõe ꝯ venditorẽ an possit vasallus agere si rẽ dño restituerit.c.j.ver.querit gl.
In oibus casibus in quibus quis re sua ꝑuat ob alienatione intelligit de sciẽte.c.j.v.nota quarto.
Et ibi quid iuris sit in ignorante.
Ædictiõis appellatione qd veniat.c.j.v.quinto.

De contro. inter vasal.ꝛ aliũ vasallum de beneficio. folio.

Vasallus si agit obtinet locũ primũ:ꝛ dñs tenet ratificaꝛ.c.j.v.not.Et ibi quid si dñs ignorauit.
Procuratorẽ in rẽ suã siqs facit videt dare ei oĩmodã licentiã experiendi.c.j.ver.ꝛ vide.
Cõpromittere ō feudo an vasall⁹ possit.c.j.v.ꝛ faꝛ
Trãsegerit si vasallus de feudo an dñs amittet propetatẽ.c.j.ver.sed nunquid.Et an possit.v.pót g.
Bona fides an ꝑsumat i trãsigẽte.c.j.v.nũqd aũt.
Trãsactio an firma maneat:si vasallus q trãsegit sit mortu⁹ sine herede.c.j.ver.sed mirum.
Emphiteota:superficiarius an possint transigere.c.j.ver.sed nunquid.
Dimittens rem penes alium an dicatur alienare.ca j.ver.ꝛ nota.

Quid iuris sit si post alie.vasal.feu. recuperet. folio.

Penitẽtia in culpis qñ ꝓsit.c.j.in prin.
Actio cõpetere desinit vbi itteresse cessat.c.j.v.fallit.
Feudũ restauraꝛ p actũ retrofimilẽ.c.j.v.ꝛ nota.
Actus qui cecidit a sua subsistentia nõ reintegraꝛ.c.j.ver.ꝛ ideo.
Consensus dñi indifferens circa alienationẽ talis ꝓsumit qualis est alienatio.c.j.v.secundo nota.
Vasallus si alienat feudũ p libellũ:illud ius iure feudi teneꝛ.c.j.ver.tertio nota.
Vasallus si redimat hũc libellũ a libellario:tũc iure libelli nõ feudi a dño tenet.c.j.ver.quarto nota.

An agna.vel fi.defun.repu.heredi. possit feudũ retineꝛ.fo.

Patru⁹ qlibet est agnatus sup rub.in prin.
Pater stipulat⁹ vt heredi nũq̃ videt qñ aliter sibi ꝛ aliter filio est stipulatus.c.j.v.extra nota.
Filius de ꝓsensu dñi an poterit feudũ habere qõ sibi pater ꝓlegauit si ad extraneos heredes puenerit hereditas.c.j.ver.sed quid si.
Ab hereditate abstinere an possit su⁹ de iure cõmuni.c.j.ver.nota hic.
Filio põt fieri gratia ab agnatis vt feudũ retineat ꝛ repudiet hereditatẽ.c.j.v.item nota.
Feudũ defertur iure successorio duplici capite.s. liberorũ ꝛ agnatorũ.c.j.ver.premitte.
Suitas siue existẽtia sui heredis an attẽdaꝛ i feudis c.j.v.item nota.
Agnati i materia feudoꝝ q dicãt.c.j.v.q̃ i materia.
Succedere i feudo an possit fili⁹ fratris cũ patruo repudiata paterna hereditate.c.j.ver.pone.
Cõsuetudo de q̃ in.c.j.an agna.vel fil.defunc.rep'.her.quá rõnẽ i se habeat.c.j.ver.q̃ro quá.
Institutus an dicaꝛ fili⁹:si extraneus sit istitut⁹ ea cõtẽplatione vt sit custos bonorũ filij.c.j.versi. extra quero.
Filius vasalli an possit hereditatẽ accipere:ꝛ repudiare feudũ.c.j.ver.sed nũquid.
Feudũ an filius habere possit repudiãdo hereditatẽ.c.j.v.itẽ q̃riť.Et ibi late qñ possint filij bõa paterna acceptare:ꝛ feudũ repudiare vel econtra.
Filius an ꝑiudicet sibi i feudo si renũciauerit hereditati paterne cũ iuramẽto.c.j.v.q̃ quid si filius.
Succedere in feudo si filius ꝓteritus vult:an hẽbit necesse dicere testamẽtum patris nullũ.c.j.ver.qd si filius.
De feudo quid erit interim si natus filius sit institutus:ꝛ posthumus preteritus.c.j.ver.quid si.
Fili⁹ an hẽbit facultatẽ repudiãdi hereditatẽ ꝛ acceptandi feudũ:si substitutus vulgaris sit sibi datus in testamẽto patris.c.j.v.pone filius.
Femina an poterit feudũ habere virtute pacti q̃ nõ succedit in tota hereditate iure lõbardo.c.j. versi. quid de filia.
Jus accrescendi excludit edictum successorium.c.j.ver.item nota.
Adijsse siue se ĩmiscuisse hr̃ditati paterne:an ꝑsumatur fili⁹ q repiť in possessione feudi paterni cũ cetera bõa p alios possideãť.c.j.v.quero an filius.
Bonoꝝ possessio carboniana:an habeat locũ i feudis .c.j.ver.nũquid.
Adire hereditatẽ an videať filius q agnouit bonorũ possessionẽ post annũ.c.j.ver.sed pone.
Edictũ diui adriani an habeat locũ in feudis.c.j.v: quero nunquid.
Emphiteotica bona an possit filius retinere repudiata hereditate paterna.c.j.v.querit hic.
Emphiteosis ecclesiastica an trãseat ad heredes extraneos.c.j.ver.dicit glo.
Feudũ ꝛ ẽphiteosis an eqparãť.c.j.v.sed caue.
Feudũ antiquũ an possit nepos hẽre repudiata hereditate ex ꝑsona patris.c.j.v.item queritur.
Agnati an ꝓferãtur dño.si ꝓsenserũt renunciationẽ feudi facte in manib⁹ dñi:q iterũ inuestiuit talẽ renũciantẽ qui postea sine herede mortuus est.c.j.v. demũ querit.
Dominus an possit filio gratiã facere:q̃ feudũ possideat absq̃ hereditate paterna.c.j.ver.querit gl.
Ratificare an possint agnati feudũ quod dñs filio i eoꝝ ꝑiudiciũ dimisit.c.j.ver.quero nunquid.
Stãte statuto q̃ filie femine nõ succedãt stãtibus agnatis:an filius sororis excludat feminã.c.j.versi. extra quero.
Feudũ an obligeť ꝑ delicto dñi.c.j.ver. queritur.
Nõ teneť quis ex ꝯctu alterius:aut delicto nisi sit heres vniuersalis.c.j.ver.item nota.
Fructus pendẽtes rei feudalis an possint obligari siue pignorari.c.j.ver.sed an.
Feudũ ꝓcedens:an videať dare cũ̃ omnibus suis fructibus.c.j.ver.adde.
Agere ad fruct⁹ an possit sine cessione iuriũ ille q teneť colono stare.c.j.ver.extra nota.
Pensio ad quẽ ꝑtinebit:an ad locatorem vel ad cõductorẽ.c.j.ver.sed quid.
Fructus ad quẽ ꝑtinẽt si feudũ amittat vasall⁹ alio modo q̃ morte.c.j.ver.querit.
Fructus ad quẽ ꝑtinẽt si vasallus decessit post kalẽdas augusti.c.j.ver.quero qd.
Dominus an teneatur emendare dãna que passus ẽ vasallus in itinere dũ iret pro auxilio domini.c.j. ver.extra quero.

An apud iudi. vel curiã do.questio feu.ꝺbeat termi. fo.

Judices dicũtur q rõne domicilij : ꝯctus originis

progatõis: vel ex alijs cãis hñt in aliquos iurisditiõnẽ. super rubrica in princi.
Judex qs erit: si questio feudi sit orta inter dñm et agnatos. c. j. ver. casus.
Opinionẽ vltimã intelligitur gl. tenere quãdo plures ponit. c. j. ver. oppono.
Quodãmodo: ista dictio qd significet. c. j. v̊. quero.
Curie in feudis quot modis dicãt. c. j. v̊. z nota.
Judex põt denegare audientiã parti si negauit ipm habere iurisditionẽ cũ haberet. c. j. ver. extra nota.

Qualiter domi. a proprie. feu. prime. folio.

Sentẽtia priuatiua requiritur lz culpa dñi sit euidẽs z notoria. c. j. ver. nota hic.
Emphiteota si ꝓmisit duos denarios sub pena cẽtũ: si dñs ꝓtrauenit nõ seruãdo pacta. an ẽt ipse incidat in similẽ penã. c. j. ver. pone.
Pactũ an extendat de re ad rẽ: de persona ad personã. ibidem.
In fraudẽ vsurarũ an videatur pena ducẽtũ adiecta ꝓmissioni soluendi. c. j. ver. vtrum adiectio.
In fraudẽ vsurarum an videat pena dupli ꝓmissa: si simplũ nõ soluatur. c. j. ver. sed pone.
Vsura an sit si vendo tibi rẽ valẽtẽ cẽtũ ꝓ quinquaginta: pacto appositio qꝫ si nõ solueris ad talẽ diez qꝫ solues cẽtum. c. j. ver. ex hoc infero.
Legi. ij. C. de rescin. ven. si vẽditor renũciat: an ẽt ẽptor videat renũciare. c. j. ver. quid si.
Lex. ij. C. de rescin. ven. an habeat locũ si res valẽs cẽtũ sit vẽdita ꝓ decẽ eo pacto qꝫ si in paschate nõ fuerint soluta qꝫ iustũ ꝑciũ adimpleat. c. j. ver. pone qꝫ res.
Ecclesia an priuet iurisditione z ꝓprietate feudi: si ꝑlatus cũ capitulo: aut papa ɔ vasallũ cõmisit felloniam. c. j. ver. pone.
Dñs tenet nõ cõmittere felloniã in vasallũ: lz vasallus nõ teneat ei fidelitatẽ iurare. c. j. ver. no. qꝫ.
Pena an peti possit si illã petẽs nõ ꝓbet se ipleuisse id ad qõ tenebat. c. j. v̊. ista enim. Et ibi qꝫ in penis liquidissime constare dz.
Judicare põt vasallus sine iuramẽto. c. j. v̊. z caue.
Deus nõ facit differentiã inter simplicem loquelã z iuramẽtuz. c. j. ver. sic deus.

De feu. non habente propriam naturaz feudi. folio.

Feudũ si sit ꝓcessũ quo ad ꝓpetatẽ alicui: ob culpaz tñ amittit: secus ob ꝓtractũ. c. j. ver. nota.
Recognitionẽ aliquã an teneat facere ille dño: q iure ꝓprio emit. c. j. ver. quero nunquid.
Emere rẽ ꝓprio iure qd ꝓfit. c. j. v̊. querit glo.
Vẽdere rẽ vel ius qõ habeo i re an sit differẽtia. c. j. ver. quero vtrũ. Et ibi an retento secundo cãu poterit ẽptor appropriare sibi ꝓprietatem.
Prescribere ille qui emit ignorãter rẽ a feudatario an poterit. c. j. ver. querit glo.
Dñium vtile ꝑscriptũ an differat a dño vtili qõ qs p alienationem habet ibidem.
Feudi nomine an debeat teneri preciũ: qõ vasallus recepit ex alienatõe rei feudalis i secũdũ feudatarium. c. j. ver. quero nunquid.

De eo qui finem fecit agnato de feu. pater. fo.

Verba dubia ad ius debẽt referri. c. j. v̊. pacto. vbi ponit etiam an renunciatio in dubio intelligatur in personam vel in rez.
Clausula ista: cui dederit: quid importee. c. j. ver. ſz i contrarium.
Clausula ista: finem z refutationem fecit: quid significat. c. j. ver. z nota.
Pactũ quod recipit dominus prodest agnato absenti. c. j. ver. item nota.
Renũciari iuri de futuro pacto mediante potest. ca. j. ver. iam ego.

De natura successionis feu. folio.

Nõ succedit i feudo ascẽdes descẽdẽti. c. j. v̊. no.
Gradum qꝫ ꝑsone faciant. c. j. ver. z nota.
Testator si dixerit si filius meus sine herede decesserit substituo titium: itelligitur. i. si sine liberis decesserit. c. j. ver. z hoc facit.
Heredis appellatõe qui veniant. ibidem.
Succedũt plures in feudo: si veniãt ad succedẽdum vasallo: z sint in pari gradu. c. j. ver. secundo nota.
Et ibi an succedant in stirpes vel in capita. cum patruis.

De capi. qui curiã vendi. an intelligat vendidisse beneficium. folio.

Capitaneus quis dicat. c. j. v̊. capitaneus.
In obligatione generali nõ ꝓtinet feudum. c. j. ver. nota hic.
Vendita curia feuda nõ intelligũtur vendita. c. v̊ſi. nota qꝫ.
In feudũ si sit ꝓcessũ castrũ cũ suis ptinẽtijs qd veniat an molendina dicti castri. c. j. v̊. modo queriẽ.
Et ibi qd si cõcessit cũ suis pertinentijs z iurib⁹ ad ipsum pertinentibus.
In obligatione generali nõ venit nisi ius quod habet cõcessor. c. j. ver. porro.
In feudũ si sit cõcessa ciuitas per findicũ legitie constitutũ an veniant molendina ipsius ciuitatz. c. j. v̊. z est sciendũ. z ista questio late examinatur.
Quid si dicat in cõcessione cum suis finibus. c. j. v̊. sicu. octauo.
Ciuitas z fiscus sunt diuersa. c. j. v̊ſi. tertio.
Ciuitas põt ꝓpriũ habere: licet in tutelam alterius transiuerit. c. j. v̊. sexto.
In generali donatione alicuius castri quã fac̃ princeps an veniat imperium merum vel mixtum. ca. j. versi. item scias.
Recognoscens se castrũ tenere in feudũ ab aliquo ñ videtur recognoscere territoriũ z iurisditionẽ territorij. c. j. ver. oldradus.
Recognitio interrũpit ꝑscriptionẽ. c. j. v̊. decimo.
Vsus loquendi est attendendus in expositione vocabuloꝝ. c. j. ver. secundo.
Bonata vel vendita re an veniant adiacentia. Et ibi qd si fit dictũ integro statu. c. j. ver. pro hoc facit.
Immunitas si cõcedatur ciuitati nõ venit castrum. c. j. ver. sed Jo.
Accedat qliter vuũ an aliud: dic pluribus modis. c. j. v̊. ꝓsidera. Et ibi an vno posito ponat reliquũ.
Recognoscẽs qcqd talis hz in tali ciuitate excepta tali domo: an videat recognouisse iurisditionez: z alia que ibi hz. c. j. ver. item oldra.
Exceptõis virt⁹ ẽ duplex. s. excipere: z virtutẽ inde finiti sermonis declarare. c. j. v̊. virtus.
Recognitio rei vt feudalis an faciat transire illã rez i titulũ feudi cũ nulla fit inuestitura. c. j. v̊. ſz dubiũ
Feudatari⁹ an debeat hre bona q̃ veniũt publicanda: si in feudũ fit cõcessum castrũ cũ quarta omniũ obiectionũ. c. j. ver. formatur.
Vẽdẽs oẽs possessiones quas in castro hz an videatur vẽdere iurisditionẽ. c. j. v̊. alia questio.
Vasallus q tenet feudũ frãcũ z libez a barõe: an teneat ire cũ eo ad exercitũ. c. j. v̊. alia questio formaẽ Et an ei⁹ sumptib⁹. Et an baro possit ab eo petere subsidium pecuniarium.
Gra ñ viciat si ɔlictũ ꝓuenit gfaz. c. j. §. j. v̊. no. hic.
Cogitatio sola ad delictũ nõ inchoat delictũ. c. j. §. si noluerit. v̊. dispositio. quod procedit in his in q bus cõsummatio re quiritur.
Nõ priuat feudo qs ob culpas nõ ꝓueniẽtes ex affectu animi. c. j. §. eo. ver. nota.
Cõsuetudo iterptat pactũ. c. j. §. filr. v̊. nota.
Filius nõ dz habere honorẽ paternũ: z onera hereditatis repudiare. c. j. §. filius. ver. nota.

Renunciari feudo dato inuito domino an possit .c. j.§.fi.ver.disputat.

De prohibita feudi alienatõne per lo tharium. fol.

Lõmertium quid significet.c.j.ver.est autem.
Vasall⁹ an p̃iuct feudo:q fraudẽ ℨ dñi volũtatem dñi excogitat:illicitũ ℨctũ ineũdo.c.j.ver.nota.
Pene plures an possint ꝑ vna fellonia imponi .c.j. ver.nota hic.
Pro ꝓsensu vel licẽtia an habeat patiẽtia dñi fine aliqua ℨdictione.c.j.ver.quero nunquid
Consentire an videat ille q patit aliquẽ de re sua tstari.c.j.vsi.quid si patior.
Notarius instrm̃i falsum cõficiens:q̃ pena puniatur c.j.ver.quero nunquid.
Per penã nouã ipositã a statuto vel lege: an tollantur antique pene.c.j.ver.sed nunquid.
Alienauerit siqs ptez suã feudi si ei⁹ frat moriat sine hr̃de an ptẽ ei⁹ petere poterit.v.extra nota.
Alienatio facta pẽdẽte ꝓditiõe fideicõmissi valet interim.c.j.vsi.ibidem.
Ablatic⁹ quẽ significat.c.j.§.j.ver.itẽ habes.
Jurare fidelitatẽ an debeat qs dño nullo añposito vel añposito priori dño.c.j.§.satis bñ.v.queritur.
Feudũ reuertit ad dñm vel ad agnatos cũ suo ordine formali.c.j.§.e.ver.t nota
Prescriptio annalis nõ currit ꝑbabilit ignoranti c.j.§.qñ.versi.nota.
Possessoriũ q̃rtũ ꝓfirmande possessionis an sit repe rire.c.j.§.e.ver.extra nota.
Tempus nõ currit iudici si rescriptuz nõ fit ei presentatũ. c.j.ver.extra.
Termin⁹ iuris nõ ẽ pemptorius.ca.j.ver.item nota.

De pace iuramento firmanda t seruanda. fol.

Jmpator an sit dñs toti⁹ mũdi.c.j.v.quero.
Rex hispanie an recognoscat supiorẽ.ca.j.v. dic tñ.
Rex frãcor an recognoscat supiorẽ.c.j.ver.vel dic.
Plena pubertas qñ dicat.c.j.v.t nota
Minor. xviij.annis si facit pacẽ t iurat nõ ℨuenire an obliget ꝑ iuramẽtũ.ca.j.versi.querit glo.
Tutor põt remittere iniuriam pupillo factam. ca.j. versi.pro quo .
Minores puberes pro bono pacis possunt obligari ca.j.ver.facit.
Minor. xviij.ãnis an cogat ad pugnã.c.j.v.demũ.
Pax dz eẽ vera t ppetua.c.j.ver.nota hic.
Jus sibi dicere an t qñ qs possit.c.j.§.siqs vo i pn.
Quilibet põt iniuriã in rẽpublicã tendẽs ꝑpulsare c.j.§.e.ver.item si delictum.
Jus igrediẽdi possessionẽ ꝑpria auctoritate an possit vẽdi..c.j.§.e.v.quero.
Statutũ q̃ liceat offenso suã vindictã facere an possit alij demandare.c.j.§.eo.ver.t facit.
Capi an possit debitor fugitiuus:t res auferre .c.j. §.eo.ver.querit glo.
Satisdare debitor q est recessurus an teneatur.ca.j. §.e.ver.quero an.
Capi a quolibet an possit malefactor.c.j.§.eo.versi. quero nunquid.
Capi an possit cleric⁹ delinquẽs.c.j.§.e.vsi.ſz si iste.
Libell⁹ an reqratur ꝑ obtinẽda licẽtia ingrediendi possessionẽ ꝑpria auctoritate.c.j.§.e.ver.queritꝫ.
Pactũ igrediẽdi possessionẽ ꝑpa auẽte : an trãseat ad heredẽ.c.j.§.e.ver.quero si mortuus.
Jnsultatus excedẽs in se defendẽdo qualiter punia tur.c.j.§.e.ver.extra nota.
Nobilis aliquãdo maiori pena punit q̃z ignobilis c.j.§.siquis vero.ver.nota.Et ibi an t qñ magz punitur vnus q̃z alter.
Judex i penis põt arbitrari vsqz ad mortẽ in his q̃ suo arbitrio relinquũt.c.j.§.iniuria.v.nam pene.

Leges transgredi ꝑpter casus inopinatos emergẽtes licitũ est aliquãdo.ibidem.
Jnfamis an efficiatur dãnatus ꝑpter leuẽ iniuriaz c.j.§.eo.ver.quero an.
Jnfamẽ an popul⁹ possit restituẽ.c.j.§.e. v. q̃ro an.
Accusatio iniuriarũ an sit publica:si crimẽ nõ hz spãle nomẽ.c.j.§.e.v.q̃ro an.Et ibi qd si pena sit iudici arbitraria.
Jniuriaꝝ actione an dñs agere possit si iniuria fit vasallis.c.j.§.eo.ver.quero si.
Libellus ad interesse in actione iniuriarum an ꝓcludat.c.j.§.eo.ver.quero vtrum.
Accusari criminaliter an quis possit si ꝓdãnum si iniuriose datũ.c.j.§.e.ver.quero an.
Dãna t iniurias resarcire an teneãtur ptiales q sibi inuicẽ inferũt iniurias.c.j.§.e.ver.quero si.
Jniuria facta ciuitati an antiani illi⁹ ciuitatz possint remittere.c.j.§.e.ver.quero an.
Jniuria remissa in foro penitẽtiali:an possit in foro iudiciali intẽtari.ca.j.§.iniuria.ver.quero vtrum.
Cedi actio iniuriaꝝ an possit siue vendi.c.j.§.e. ver. quero nunquid.
Actio iniuriaꝝ an dicat eẽ in bonis nr̃is.c.j.§.e.v.q̃ro vtrũ.Et ibi q̃dã alia ad ꝑpositum.
Fur non famosus ꝑ vno furto de iure cõi an possit furca suspendi.c.j.§.e.v.seu furtum.
Suspendũtur furca famosi latrones:pirrate:t in loco in quo sunt furati.Jtẽ sacrilegi:trãsfuge ad hostes:renũciates ꝓfilia ꝓncipis:auctores seditionũ seruus regis qui alicui mortẽ intulit:adorãtes falsos deos.c.j.§.eo,versi.item famosi cum sequentibus.
Restituere que teneantur predones t raptores ad sui satisfactionem pro salute anim e.c.j.§.codẽ.vsi. quero quam.
Eps an possit concedere aliquã partẽ bonorũz raptorum filijs pauperibus horum raptorum .c.j.§ e.ver.dicit etiam.
Furtum manifestum an falsus procurator faciat.c. j.§.e.ver.quero an.
Fures an dicãtur famuli scholariũ:qui quedam furtula faciunt.c.j.§.e.v.quero.
Furtũ an dicat spoliatio.c.j.§.e.ver.q̃ro vtrum.
Furtũ an cõmittat ꝓcipiẽs fruct⁹ beneficij:quo ipso iure spoliatus erit.c.j.§.e.ver.quero an.
Probẽtur ꝑ solũ iuramẽtũ:an res ꝑ furtũ amisse.c. j.§.e.v.quero an res.
Actio furti nõ manifesti an sit inducta ꝑ.l.xij.tab.c. j.§.e.ver.quero an actio.
Tanq̃z fur simplex:an tanq̃z latro debeat puniri ille qui cũ armis rapinã peruhe fecit t mediolani captus erit:cũ ibi nullã rapinã cõmisit vel nullo mõ puniat c.j.§.e.ver.quero aliqs.
Judex si hz iusdicõe t statutariũ:an possit in iudicãdo amplecti id q̃ velit.c.j.§.e.v.sed nunqd.
Locus maleficij quis dicat siqs sit in vno loco captus:in alio spoliatus.c.j.§.e.v.quefuit
Statutũ q̃ cõtumaz nõ ꝓstãdo aliq̃ de sua ꝓtumacia q̃ possit ad mortem ꝓdẽnari: an valeat.c.j.§.e. vsi. quero vtrum.
Jnsultatus vel percussus in ecclesia an dicat extractus per mantellum qui extra pendebat.c.j.§.e. v. querunt.
Puniri qualiter dz ille qui abscidit alicui mẽbrum c.j.§.e.ver.q̃ro qualiter.
Probationes facte ordine iuris omisso:an valeant: si quis sit accusatus de crimine tanq̃z de notorio.c. j.§.e.ver,in ista.
Judex si cognoscit ordine iuris nõ tuato est spoliare aliquẽ.c.j.§.e.ver.t nota.
Deponẽdus an sit eps qui promisit cuidã centum nec cum de morte patris sui accusaret.c.j.§.e. ver. item

quesiuit.
Pro cõfesso an habeat de crimine transigens.c.j.§ e.ver.& Bar.
Torqueri an quis possit ex confessione ficta.c.j.§.e.ver. sz nunqd.Et qd si fama ꝺ eũ laboret.
Judex an possit cõdẽnare aliquẽ ex testib⁹ receptꝫ super gñali inqsitione occisi mortui repti.c.j.§.e.ver. pone qꝫ inuenitur.
Fama sola nõ inducit sciam.c.j.§.e.ver.itẽ nota.
Exceptionẽ rei iudicate an sñia lata sup inqsitiõe pariat.c.j.§.eo.v.item an sñia.
Inquiri an possit pluries de eodẽ crimĩe: & an ciuil'r possit inquiri.c.j.§.eo.ver.vbi dicit
In confessione pseuerare an dicat semel tortus.ca.j.§. e.ver.quero vtrum.
Metum iustum an vultus terribilis potentis induca t.c.j.§.e.ver.dicit Jo.
Occidens aliquẽ:cui mandatũ ab alio fuerat: si dicat se nõ fecisse in executõe mãdati:an ei credat'.c.j. §.e.ver.quero si titius.
An credat' duob⁹ simul reptis inhoneste qꝫ mrimonium ꝺxerunt.c.j.§.e.ver.glo.tñ.
Notarius an sit falsarius:q scripsit in instrõ qꝫ talis fuit sponte confessus:cũ ille eẽt corã tormentis.c.j.§ e.ver.quero vtrum.
Puniri de homicidio an quis possit eoipo qꝫ certuꝫ est vulneratũ euadere nõ posse.c.j.§.e.v.quero.
Judex an possit cõdẽnare pcussorem: q confessus est se occidisse morte secuta.c.j.§.e.v.pone ergo.
Homicida q ꝺz.p pẽa homicidij soluere mille libras & fuit ꝓtumax & bona ei⁹ fuerũt annotata: si ꝓparet post ãnũ:an possit bõa recupare.c.j.§.e.v.pone.
Occidẽs aliquẽ manu vacua:an teneat' sicut p homicidio.c.j.§.e.ver.sz quid.
Ut occidã titiũ si aliqs potẽs mihi mãdauit: al's qꝫ me interficiet si ñ exeq̃r:an excuser.cap.j.§.e.vsicu. sz pone.
Homicida ver⁹ an sit liberat⁹ si duo sũt titij: & alter interfecit seiũ:& iudex illũ q nõ interfecit decapitauit c.j.§.e.ver.q̃ro duo.
Homicidij qõ est maior omni qõne vulnerꝫ.c.j.§.e. item nota.
Probãs qꝫ aliqs fecẽ se eijcere de possessione.cũ accusassz qꝫ ipe eiecissz:an sufficiat.c.j.§.e.v.pone.
Statutũ qd si dispõat:qꝫ occidẽs bãnitũ ꝑ pris manibus puniat' tãtum in decẽ:quid de mãdatore.c.j §.iniuria.v.quero statuto.
Testis falsus in cã homicidij:an puniatur vt homicida.c.j.§.e.ver.q̃ro nunqd.
Judex si iudicat p imperitiã:tenet' inq̃stũ bono viro visum erit.c.j.§.iudices.v.q̃ro. Et ibi qd si iudicanit per impitiã de iurisditõe vni⁹ ꝑncipat⁹.c.j.§. e.ver.qd enim
Judex in sindicatu non põt soluere cõdẽnatõnem ꝺz in sindicatu pena corꝑali puniri.c.j.§.e.v. itẽ nota.
Judex cõdẽnatus in sindicatu ad decem:in qbus debeat aliquẽ cõdemnare:quem absoluit: si soluit illa decem:an ille debitor sit liberatus.c.j.§.e.ver.sed nunquid.
Snia lata a iudice imperito'non ꝑpter dolum an sit ipo iure nulla.c.§.e.ver.q̃ro nunquid.
Snie q̃dam tribuũt ius licet sint iniuste.c.j.§.e. ver. nota enim.
Judex si tulit sniam ſm opiniones doctorꝫ: an excusetur.c.j.§.e.ver.sz adhuc.
Judex si hꝫ cõem opinionẽ doctorꝫ: an illã sequi debeat.c.j.§.e.ver.qñ iudex.
Judex si sit paterfamilias vl' filiusfamilias:an sit differẽtia.c.j.§.iudices.ver.sed nunqd.
Judex si hꝫ libeꝫ arbitrium male iudicãdo: an faciat litẽ suam.c.j.§.e.ver.sz nunqd.
Judex an faciat litem suã ꝑpter negligentiã.c.j.§.e. ver.quero vtꝫ.
Torqueri iudex non ꝺz aliquẽ nisi a parte petat' cui⁹ interest.c.j.§.e.v.alias.
Judex an teneat' de imperitia si pars nõ appellauit. c.j.§.e.v.quero nũquid.
Judex primus vel secũdus an faciat litẽ suã si vn⁹ male sentẽtiauit:& ali⁹ cõfirmauit:nec fuit appellatũ.c.j.§.e.v.sed pone.
Judex ad qd põt cõueniri:q male iudicauit appellatione pẽdẽte.c.j.§.e.v.quid erit.
Renũciãs appellationi videt' malã cãm habere.c.j. §.e.v.porro.Et ibi quid si appellatio deseratur.
Cõuẽticule & cõiurationes sunt ꝓhibite.c.j.§.ꝓuẽticulas.ver.nota.
Testis nõ põt esse cõspirator.c.j.§.e.ver.dicit.
Cõspiratores q dicãtur.c.j.§.e.v.qꝫ tamen.
Personaꝝ appellatõe nõ venit ciuitas.c.j.v.secundo nota.
Receptatores reoꝝ puniũtur.c.j.§.e.v.qnto nota.
Et ibi an qs teneat' tradere vasallũ suo inimico.
Collegiũ licitũ ꝓpter malas ꝓuẽticulas debet cassari.c.j.§.e.v.extra nota.
Lige q̃ fiũt inter ciuitatẽ & ciuitatẽ sunt illicite.ca.j. §.e.ver.vltimo nota.
Collegia oĩa illicita appellãt' cõuenticule.c.j.§.e.v. item nota.
Cõgregatões an hẽant iura collegij.c.j.§.e.v.illõ.
Pedagia colligẽtes dñt tenere itinera tuta.c.j.§.e. ver.sed istud.
Soluere si dñs ꝓmisit oẽm depredationẽ qbusdaꝫ mercatorib⁹ sub pena dupli:quã ipsi ꝓbauerint:sz ipsi tñ ꝓbãt estimationẽ p iuramẽtũ:an dñs tenetur ad penã dupli cũ nõ soluat.c.j.§.e.v.pone qꝫ dñs.& ista questio late examinatur.
Fideiussor an teneat' soluere penã cõmissã:q promisit de iudicato soluẽdo:vel in alio spontaneo fideiussore.c.j.§.e.ver.quid ergo.
Immunitatẽ collectaꝝ si aliqua ciuitas habeat nisi ꝓ aqueductu qd si fit iposita ꝓ stipẽdiarijs & postea cõuersa ẽ ꝓ aqueductu an teneat' ad solutionẽ c.j.§.ꝓuenticulas.ver.vlterius.
Statutũ p aliud statutũ tollit' ipso iure.c.j.§.e. ver. statutum.
Juramẽti metu interpositũ nõ vz.c.j.§.itẽ sacramẽta ver.nota qꝫ.
Metus q̃stio relinqtur arbitrio iudicis.ibidez. Et ibi quotuplex sit metus:& q̃liter ꝓbet'.
Juramenti spes ẽ duplex.c.j.§.e.ver.modo.& in v. ꝓmissorium.
Juramẽtũ qd sit.c.j.§.e.v.iuramentũ.& in ver. secũdo premitte.
Juramẽtũ de iure canonico ꝺz seruari.c.j.§.e. ver. sed de iure canonico.
Nõ obediẽs legi dicit' facere contra bonos mores c.j.§.e.ver.tertio.
Juramẽtũ interpositũ in aliquo actu qñ dicat' ꝑncipale vel accessoriũ.c.j.§.e.ver.confidera.
Juramẽtũ an requirat tactũ scripturarũ.c.j.§.eo.v si.querit'.
Juramẽtũ prestitũ ab impubere dolo capace an sit validum.c.j.§.eo.ver.secundo querit. Et ibi quid de pupillo.
Juramẽtũ prestitum ab adulto absente procuratore super contractu cessante metu an sit validuꝫ.c.j. §.e.ver.tertio quero.
Metus est duplex exꝑssiuus:& tacit⁹ siue velat⁹: et quõ ꝓbet'.c.j.§.e.v.quarto.
Met⁹ velatus qualiter ꝓbet'.c.j.§.e.v.quõ.
Juramẽti cognitio ptinet ad eccm.c.j.§.e.v.nã si.
Auctẽtica sacramẽta puberũ.C.si aduers. ven.an sit fauorabilis vel odiosa.c.j.§.e.ver.quero.
Juramẽtũ obligat mulieres iurantes sup ꝺctu alie natiõis reꝝ dotaliũ.c.j.§.e.ver.vltra etiam
Juramẽtũ validat renũciationẽ factã a minore sup

hereditate paterna.c.j.§.e.v.7 ideo.
Statuta terraꝝ an possint obuiare dispositiõi auctẽ tice sacrã pubeꝝ.C.si aduer.vẽ.c.j.§.eo .vfi.qd ḡ.
Juramẽtũ adhibitũ a minore sup feudo nõ pntib⁹ paribus curie:an sit seruandũ.c.j.§.item sacramen ta.v.pone adultus.
Juramentũ prelati an det aliquod robur cõtractui celebrato cũ eccleſia.c.j.§.e.ver.quero vtrũ.Et ibi qd si prelatus iurat vna cũ capitulo.
Jurare an debeat adult⁹ sup vltima volũtate: quaꝝ condidit.c.j.§.e.ver.quero.
Jurans nõ reuocare testamẽtuꝝ si reuocat an valeat c.j.§.e.v.q̃ritur.Et ibi ponit exemplũ de rege ara gonuꝝ cuius s ꝓsensu filij iurarũt sup quadã diuisio ne regni a patre facta.
Juramentũ sup diuisionib⁹ prestitũ cõualidat ipas diuisiones.ibidem.
Diuisionẽ sui regni an rex vel priceps facere possint cũ de cõsuetudine totum ad primogenitũ spectet. c.j.§.e.v.sed hic.
Donare an possit rex filijs suis non emancipatis.c.j. §.e.vsi.secundo vtrum.
Cõfiteri an minor in iudicio super crimine fine cura tore an possit.c.j.§.eo.ver.modo quero.
Notarius actoris an possit recipere confessiones: 7 iuramenta in absentia iudicis tanq̃ publica ꝓsona c.j.§.e.v.querit.
Juramentũ decisoriũ litis quare parit actionẽ:non aũt ꝓmissoriũ.c.j.§.e.v.quero quare.
Juramẽtũ p metũ ꝑstituꝝ quare ipo iure nõ valet et stipulatio sic.c.j.§.e.ver.denuo quero.
Coactio precisa an possit cadere in actu verbi seu iu ramẽto.c.j.§.e.ver.quero nunquid.
Juramẽtũ ꝑstitũ a iudice q dat securitatẽ reo bãni to in ꝓsona 7 reb⁹ vl altero tantũ:an aliqd operet c.j.§.e.ver.quero vtrum.
Juramentũ quo quis iurat se non denũciaturũ ma leficiũ nõ valet.c.j.§.item sacramenta.ver . deinde 7 est generalis regula.
Judex an possit iterdicere bonis adulto:sicut inter dicit ꝓdigo.c.j.§.e.ver.quero vtrum.
Minor qñ iurat sup ℈ctu:an debeat certiorari de be neficio restitutiõis in integrũ.c.j.§.e.ver.q̃rovtrũ.
Allodiũ qđ dicatur.c.ad hoc.ver.allodium.
Jurisditiones omnes sunt imperatoris.ca. ad hoc. ver.nota hic.
Jurisditio nõ põt vẽdi.c.eo.ver.nota hic.
Jurisditio quõ sit in territorio.c.eo.ver.mõ quero. Et ibi qũo sit in magistratu.
De cuictione vẽditor etiã si ꝓmisit nõ tenet illicito emptori.c.eo.item quia.
Jurisditio pria cẽsetur esse in loco in quo ꝓsuetudo puidet de aliquo indice.c.eo.ver.adde.
Usurarum restitutio põt indici heretico vsurario.c. eo.ver.quando quis.
Jurisditiõis caput i quo territorio sit.c.e.v. porro.
In feudum si castrũ sit concessum an iurisditio intel ligatur cõcessa.ibidem.
Cõcesso capite castri an intelligat totũ caput cõces sum.c.eo.ver.querit etiam.
Exclusus a toto an intelligatur exclusus a tanto.i. a qualibet eius parte.ibidem
Quasi possessio iurisditionis an acqrat ꝑ patientiaꝝ actum aliquẽ exercuisse principalem.c.eo.ver.quid in acquisitione.
Cerebrũ est membrũ diuinum.ibidem.
Caput in re inaãta qd sit.c.eo.ver.sed quid.
Probari an possit gra sup iurisditiõe facta fine scri ptura.c.eo.ver.quero nũquid.
Jurisditio an sit apud fiscũ.c.eo.ver.quero.vel apõ quem imperatorem.
Princeps si incipit cognoscere de cã: illã dr exemis se de manib⁹ alioꝝ.c.e.ver.ex premissis.

Judex qui aliũ elegit virtute statuti:quo casu ẽ ordi narius si ille sit absens:au ipse ei⁹ loco possit cogno scere.c.eo.ver.pone capitaneus.
Appellari debet ad iudicem qui deputauit: 7 non a iudice deputato.c.eo.ver.quid ergo.
Episcopus in sua dioceſi an sit maior archiepo.c.e. ver.an autem.
Jurisditionis ratiõe an quis sit maior seipso simpli ci.c.eo.ver.item an.
Excõicatus an sit episcopus qui fecit statutũ q̃ fur tum cõmittẽs sit excõicatus:7 ipse cum illo q fur cũ fecit cõicauit.c.e.ver.pone q̃ episcopus.
Vaſallus an priuetur feudo ob factum domini sine culpa sua.c.eo.ver.nota.
Legare pro aia potest dominus nõ autem vaſallus: 7 sic inter se disrepant.c.eo.ver. item nota.
Emphiteoticã rẽ an dns possit legare in ꝑiudicium emphiteote vel vsufructuarij.c.e.ver.sed an.
Dns qui alienauit feudũ an teneat ad interesse vl ad aliud feudũ equalẽ.c.eo.ver.quero.
Papa si abstulit mihi beneficiũ semel collatũ tenet mihi de alio prouidere.ibidem.
Legis auctoritate põt aliquid fieri: tamẽ faciens te netur ad interesse.c.eo.ver.item nota.
Vendiderit si commune Perusie fructus lacus: 7 de plenitudine ptãtis abstulerit emptorib⁹:tene tur ad interesse.c.e.ver.item nota.
Equitas vñ dicat.c.e.v.nota hic.Et ibi quot mõis dicatur equitas
Argumentũ a simili dꝫ ꝓcedere fm equitatem.c.eo. ver.item nota.
Imperator vbi dꝫ coronã suscipe.c.e.v.nota.
Citatus in dubio an qs ꝑsumat.c.e.v.nota q̃.
Vaſall⁹ ad dñi reqsitionẽ tenet ei pare auxiliũ.c.eo. ver.7 ẽ argumẽtũ.Et ibi an possit soluere vel ire.
Electio in petitõib⁹ in exceptionibus i ꝓmissiõibus cuius sit.c.e.ver.ꝑ solutione.
Citatio legitima siue reqsitio q̃ sit.c.e.v.q̃ro.
Citatio trina vl monitio an reqratur qñ dns vocat vaſallũ ad bellũ.c.e.ver. ſꝫ nunqd.Et ibi an suffici at proclama.
Vaſallus vocatus a dño si nõ vult ei ꝑstare auxiliuꝝ an priuet feudo nouo aut paterno.c.e.v.ſꝫ nũquid. Et ibi ad quẽ reuertatur
Dns ꝓpria auctoritate an possit auferre feudũ vaſal lo.c.e.ver.q̃ritur
Emphiteota nõ põt expelli ꝑ dñꝫ nisi culpa sit liqui da.c.e.ver.in emphiteota.
In possessione sua fiqs timeat ne molestet adeat iu dicem.ibidem.
Libera:ista dictio significat seruato tñ ordine iuris c.eo.ver.hec verba.

De proh. feu. alien. per fede. fol.

Pignorare feudũ an possit vaſallus.c.j.v.nota.Et: ibi an requiratur realis traditio.
Obligauerit si vaſall⁹ oia bõa sua an cadat a feudo. c.j.v.sed nũqd.Et ibi quid si specialiter.
Pignorauerit si vaſallus ipsi dño feudũ:an cadat a feudo.c.j.ver.sed si vaſallus.
Pignorauerit qd si vaſallus feudũ vni ex dñis cuꝫ plures haberet:alijs nõ cõsentientib⁹ an cadat.c. j.ver.sed quid.
Feudũ diuiduũ 7 idiuiduũ qñ dicat.c.j.v.qd aũt.
Pignorare suã ꝓprietatem an dns feudi possit sine ꝓsensu vaſalli.c.j.ver.quero quid.
Vaſallus si alienauerit feudũ: deinde redemerit an qꝫ dns dictauerit iudiciũ ℈ eũ:an euitet penam ca ducitatis.c.j.ver.quero.
Legauerit si vaſallus feudũ extraneo vel eũ heredẽ instituerit:an filius vel agnatus erit oio priuatus c.j.ver.quero quid.
Dns an teneat inuestire legatarium feudi de feudo.

c.j.ver.quero ergo.
In dotē dare feudū an possit dñs pro filia.c.j.v.q̄ro.an.
Vasallus an possit ꝓcedere feudū in emphiteosim ꝑpetuā.c.j.ver.quero.
Alienari feudū iter agnatos an possit.c.j.ver.quero an inter agnatos.
Pignori dari an possit feudū vsqꝫ ad medietatē.c.j.ver.quero an.
Alienare partē suā feudi an vn⁹ ex coheredibus alteri possit.c.j.ver.quero vnus.
Vasallus an poterit alienare feudū nouū suo cōuasallo an agnato.c.j.ver.quero nūqd.
Cōsuetudo q̄ feuda denē in solutū pro debitis an valeat.c.j.ver.quero nunquid.
Emphiteosis an possit in solutū dari.c.j.ver.i emphiteosi.
Vasallus nō ꝑuatur feudo licet in solutū ꝑ iudicē sit datum.c.j.ver.puto tamen.
Diuidere feudū cū alio an possit vasallus.c.j.versic.quero an.
Cōsuetudo q̄ disponit q̄ vir lucrē tertiā partē dotis:an habeat locū in feudis.c.j.ver.quero an.
Vasallus an possit alienare feudū inimico dñi :si habuit licētiā amico alienādi.c.j.ver.quero pone.
Amicitia q̄ dicat.c.j.ver.quero de qua.
Pater an possit assignare feudū vni filiorū.c.j.ver.quero vtrum.
Transigere de questione feudi an possit vasall⁹ dño inscio.c.j.ver.quero.
Diuidere an possit pater feudū inter filios ꝑsertī pupillos.c.j.ver.quero vtrum.
Donare feudū si fit ꝓcessum vasallo an poterit donare cā mortis.c.j.ver.quero si.
Vasallus an possit legare feudū ꝓ aīa.c.j.v.deinde.
Legare feudū ꝓ aīa an poterit vasallus qui recepit feudū pro se z heredibus suis quibuscūqz.c.j.ver.sed quid si.
Testari de re alteri⁹ p̄t qs ipo nolēte.c.j.v.deinde.
Negatiua dispositio plus operat q̄z affirmatiua.c.j.ver.nota q̄ plus.
Impossibilia ex tractu temporis nō firmantur.c.j.ver.nota q̄.
Preciū pōt emptor bone fidei repetere:z ibi quid i male fidei emptore.c.j.ver.deinde.
De euictione an possit ēptor agere si fit stipulat⁹.ca.j.ver.querit glo.
Emptor bone fidei qd si nō vult repetere p̄ciuz sed agere ad itēresse an possit.c.j.ver.querit glo.
Libere:ista dictio qd significat.c.j.ꝯ.j.ver.expone.
De euictione ad hoc vt possit agi reqrit sentētia.c.j.ꝯ.j.ver.requiritur.
Possessio an trāsferat ex ōctu simulato.c.j.ꝯ.j.v.q̄ro vtrum.
Vasallus si alienauit partē feudi an prīuet toto feudo.c.j.ꝯ.j.ver.querit glo.
Vasallus duo castra habēs si vnū alienat an ābob⁹ prīuet.c.j.ꝯ.j.ver.quid si.
Renūciare feudo inuito dño an possit vasallus .c.j.ꝯ.j.ver.querit hic glo.
Vasallus an prīuet feudo sine certa culpa ꝓuicta.c.j.ꝯ.j.ver.q̄rit glo.
Vasall⁹ puat ipo iure feudo si cōmisit ō dñm crimē lese maiestatis.c.j.ꝯ.j.ver.quero quid si.
Notarij qui scribūt ōctū in fraudē usurarū:vel sciunt dñt officio prīuari.c.j.ꝯ.j.ver.nota.
Minor.xxv.ānis si nō petierit inuestiturā infra annū z dīē:an debeat restitui in integrū.c.j.ꝯ.preterea.ver.queritur.
Femina que succedit in feudo:si nō petit ininuestitura ifra ānū z dīē an cadat a feudo.c.j.ꝯ.e.versi.sed quid in femina.
Tēpus cōpetēs dz dari fm ꝓditionez pſone.ca.j.ꝯ.firmiter.ver.nota.
Vasallus in auxilio dñi pōt mittere aliū sibi acceptabilem si ipe ire nō vult:aut nō pōt.c.j.ꝯ.e.v.secūdo nota.Et ibi qd si dñs nō vult acceptare
Prelatus eccle si sit dñs feudi:z acceptauit nō idoneū seruitiū:qd iuris.c.j.ꝯ.e.v.fz qd si iste.
Feudū principatuū nō diuiditur.c.j.ꝯ.preterea ducatus.ver.nota.
Dignitas nō dz minui nec transmutatur.c.j.ꝯ.e.ver sicu.itē dignitas.
Marchiones si diuidant marchiā inter se an redeat ad dñm tota.c.j.ꝯ.e.ver.sed pone.
Cōsuetudo diuidēdi principatus an valeat .c.j.ꝯ.e.ver.z nota.
Diuidi feuda iferiora aliarū iurisditionū an possint.c.j.ꝯ.e.v.q̄ro quid de.
Jurisditio est indiuisibilis.c.j.ꝯ.e.v.itē iurisditio.
Diuidi feudū iurisditionis z decime an possit.c.j.ꝯ.e.ver.z hoc tenet.
Puniri an possit vnus ex fratribus vasallis.q deliquit in castro alteri⁹ ab alio fratre vasallo illius castri.c.j.ꝯ.e.v.cuidam.
Canonia:nō pōt diuidi.c.j.ꝯ.eo.v.vñ dicunt.Et ibi quid in ꝑbenda.
Ad diuisionē an vnus frater possit alios ꝓuocare in feudis.c.j.ꝯ.e.ver.vidi etiam.
Priuari feudo an possit vn⁹ fratrū vasallorz: q ē fidelis ob delictum fratris vasalli vel soluere estimationē ptis feudi fratris.c.j.ꝯ.e.ver.pone.
Frater vnus vasall⁹ cui i partē obuenit pars superior turris feudalis:z inferior fratri: an hēat rei vendi.c.j.ꝯ.e.v.q̄ro si duo.
Ad totā pensionē an teneat frater vn⁹ vel soci⁹ qui habitauit totam domū cōem socio vel fratre absente c.j.ꝯ.e.ver.pone titius.
Diuisio facta hoc mō q̄ vni totū fundū spectet alij bona allodialia:an valeat.c.j.ꝯ.e.v.pone duo.
Noua castra si ꝓcedant marchionib⁹ an intelligant esse de marchia.c.j.ꝯ.e.ver.fz qd.
Cōio que incōmoda hēat.c.j.ꝯ.e.v.z nota.
Fidelitatē iurare tenent oēs fratres siue sint diuisi siue nō.c.j.ꝯ.e.ver.nota.
Dños plures ꝑ vno feudo qs hēre non dz.Et qd si dñs decesserit relictis plurib⁹ heredibus.c.j.ꝯ.eo.ver.nota q̄ ꝑ vno
Dñs an possit ius suū alienare sine voluntate vasallorum.c.j.ꝯ.e.ver.nota q̄.
Dñs an possit assignare feudum vni ex filijs vasalli si alius sit inhabilis.c.j.ꝯ.e.ver.q̄rit glo.
Fili⁹ inutilis vasalli an possit succedere in feudum si vtil exhibet plene oia fuitia.c.j.ꝯ.e.v.fz ego q̄ro.
Vasallus dz deducere filiū ꝓprīū ad dñz: q eum offendit ad satisfaciēdum vel a se separet.c.j.ꝯ.insup.ver.nota q̄.
Exheredare filiū an pr̄ poterit eo q2 dñz suum offendit.c.j.ꝯ.e.ver.itē nūquid.
Filius expulsus a patre:quia dñm offendit an succedat in feudo.c.j.ꝯ.e.v.itē nunqd.
Fili⁹ an possit satisfacere dño quē offendit post mortē patris.c.j.ꝯ.e.v.fz nunqd.
Vasallus tenet ꝑ oibus suis domesticis si dñz offenderint.c.j.ꝯ.e.v.nota hic.
Uxorē expellere an teneat vasallus q̄ dñz suū offendit.c.j.ꝯ.e.ver.fz nunquid.
Ingratitudo precedēs ipedit gr̄am sequētem.c.j.ꝯ.e.vſi.nota in isto.
Vasall⁹ si ꝓmisit felloniā z petat iuestiri:z aduersari⁹ dīc ipz puādū:ipe replicat se nō posse ꝑuari cuz nō sit iuestit⁹:qd iurz.c.j.ꝯ.e.ver.quero quid.
Inuestiri qd si fili⁹ petat p⁹ mortē pr̄is de feudo:z apponat ō fellonia filij:qd iurz.c.j.ꝯ.e.v.q̄ro qd si
Judex an z qñ sup exceptōe debeat cognoscere.c.j.ꝯ.e.ver.caueat.Et qñ lis sup ea contestetur.

Delictū pris an ⁊ qñ in feudo auito vel ꝓauito filio noceat.ca.j.§.e.ver.querit glo.
Dñs si nō mouit iudiciū culpe ꝺ ꝓfez eiꝰ vasallū an poterit mouere ꝺ filiū.c.j.§.e.ver.considera.
Priuationē feudi an filius possit euitare: si offerat dño cōpetentē satisfactionē ꝓ delicto patris.ca.j.§.e.ver.sed posito.
Dñs si nō est cōquestus de fellonia an eiꝰ filius conqueri possit.c.j.§.eo.versi.ex his.
Agnati an succedāt i feudū q̄si antiquū si vasallꝰ cō misit felloniā:quā dñs ei remisit.c.j.§.e.v.q̄ro si.
Priuari feudo an debeat vasallus si dñm dñi sui offenderit.c.j.§.illud in prin.
Reuocare feudū qs possit si vasallꝰ vasalli alij dederit in feudū:⁊ ille alienauerit.c.j.§.eo.ver.q̄rit glo.
Resoluto iure ꝓmi vasalli an resoluatur ius secūdi.c.j.§.eo.ver.sed nunquid.
Vasallꝰ scōs ꝓmi vasalli si vult alienare:cuiꝰ cōsensus requiratur:an primi dñi vel secūdi.c.j.§.eo.v.quero ergo.
Emphiteota secūdus si vult ius suū vēdere an debeat consensum primi dñi requirere.c.j.§.eo.ver.dominus Azo.
Dñs an possit cogere vasallū vt ei feudū oñdat.ca.j.§.e.Et an vxor ⁊ domestici possint cogi ibidem.
Vasallꝰ an possit cogere dñm vt ꝓstet ei possessiōes ex qbus ꝓcipiat aliqd q̄ vedit ei feudū de camera.ca.j.§.eo.versi.quero an.
Judex in causa feudi hodie quis sit.ca.j.§.preterea versi.quis ergo.
Judex quis erit si dñs feudi nō recognoscit superiorem.c.j.§.eo.v.sed quid.
Judex ordinariꝰ pōt iter vasallos de possessiōe feudi cognoscere q̄ nulla feudi mentio habita ē.ca.j.§.eo.v.quero si.
Judex qs erit si vasallꝰ de dño cōqueratur: nō de re feudali.c.j.§.eo.ver.quid si vasallus.
Judex an erit dñs si dicit aliquē eē suū vasallū ⁊ ip se negat.ca.j.§.eo.v.quid si.
Judex qs erit si extraneꝰ rei vēdicatiōe ꝓtra vasallū agat:rē feudalē petendo nō vt feudū.c.j.§.e.versi.quid si.Et ibi qd si de iure possessionis agat.ca.j.§.eo.ver.porro.
Judex an erit noiatꝰ in iudicio a vasallo.ꝓtra quē alius agit dicendo ipm eē suū vasallū.ca.j.§.e. ver.pone qꝺ dñs.
Judices pares curie qui cognoscere habēt in cā feudali an debeāt esse de eadem ꝓuincia de q̄ sunt litigātes.c.j.§.e.ver.quero vtrum.
Recusari pares curie vt suspecti an possint.c.j.§.eo.versi.quero si.
Jus canonico in iuramētis:si ab eo ius ciuile discerpat ꝺz obseruari.ca.j.§.eo.ver.porro.
Judices pares curie an erūt siqs dicēdo se eē vasallū alicuius petat ab eo iuestiturā:⁊ ille negat illuꝫ esse suū vasallū.c.j.§.eo.v.pona quidaꝫ.
Reconuentio an habeat locum coram paribus curie.c.j.§.eo.ver.quero vtrum.
Reconuentio auget exercitium iurisditionis.c.j.§.eo.ver.⁊ nota.
Recōuentio ē duplex.c.j.§.eo.ver.item nota.
Vasallus an possit agere ꝺ dñm ad penam furti.c.j.eo.ver.dubitatur.
Vasallus si vult agere ꝺ dñm eo qꝛ exigat ab eo officia nō debita:qō remediū ītētabit.c.j.§.e.v. pone.
Vasallꝰ an possit reuocare feudū a dño:qō ꝓtra euꝫ erat prescriptū:si dñs rei vē.agendo euicerit.c.j.§.preterea.ver.quero pone.
Fructus rei feudalis an aduocet dñs a tertio possessore ꝺ quē hꝫ rei vendica.c.j.§.e.ver.denuo.
Fructus suos an faciat vasallꝰ altero,separēte.c.j.§.eo.ver.considera.
Prorogare iurisditionē in aliū an vasallus possit.c.j.§.eo.ver.quero an.
Prorogari iurisditio in feudis dño ignorante an possit.c.j.§.eo.ver.quid ergo.
Judices qñ sunt pares curie:in quo loco debent cognoscere.c.j.§.e.ver.quero in quo.
Judices duo habentes causas colligatas: possunt simul procedere:ꝫ sniа lata ab vno obstabit alteri c.j.§.eo.ver.de duobus.
Arbitri iuris in quo loco cognoscere debēt.c.j.§.e.ver.de arbitris.
Jurans sicut nō iurat ꝺtra deū ita nec ꝓtra impatorem.c.j.§.e.ver.nota qꝺ.
Jurās ꝺ impatorē ⁊ ꝺ oēm hoiem quid iuris.c.j.§.eo.ver.sed pone.
In iuramēto sicut excipit ꝫpator:an etiā ita debeat rex excipi.c.j.§.e.ver.quero vtrum.
Jurās fidelitatē ꝺ oēz hoiem ⁊ seipsum:an debeat iuuare dñm ꝺ seipsum.c.j.§.e.ver.pone.
Jurās fiddelitatem ꝺ oēz hoiez excepto se an ītelligat vxorē ⁊ filios excepisse.c.j.§.e.v.quero quid.

Que sint regalia. folio.

Regalia q̄ sint sup rubrica in prin.
Territoriū quod dicat sup rubrica.ver.porro.
Districtꝰ qs dicat rubrica.ver.sed dicit.
Regalia dicūtur vie publice oēs portus oia flumina.Et ibi an molendina:an aluei fluminum:an ripe fluuiorū:an pedagia:an vectigalia.Et an facere monetas:an pene malefactorꝫ bōa vacātia: turpia lucra:bona ꝺbētiū icestas nuptias:bōa oia ꝓfiscatorū:reddit⁹ plaustrorū:nauigiorū collecte:iurisditiōes:creare magr̄atus:oēs insule:palatia in ciuitatibus pro iusticia.Itē bona cōmittētiū crimē lese maiestatis ⁊ similia.Et que sint.c.j.in prin.
Pedagiū soluit ꝓ securitate itinerꝫ.c.j.v.extra no.
Emi licite ius colligēdi pedagia ⁊ similia a ciuitatibus an possint.c.j.ver.queritur.
Fraudare pedagia in foro ꝓsciētie an sit licitum.c.j ver.ibidem.
Cōsuetudo ꝑscripta tanto tpe:cuiꝰ initij non extat memoria hꝫ vim priuilegij.c.j.v.quedam. Et ibi qualiter pedagia prescribantur.
Per ꝑscriptionē aut ꝓsuetudinē colligēdi pedagia: an acqrat ius critorio an psone.c.j.v.sꝫ q̄ro.
Priuilegiū exigēdi pedagia si aliqs nobilis a ꝓncipe hꝫ an sit idē ac si ꝑscripsissꝫ.c.j.ver.sꝫ pone.
Archimiā facere an sit licitū.c.j.v.andreas
Collectas soluere an nō subditi respectu bonorꝫ q̄ in aliqua loco habēt tenant.c.j.v.itē collecte.
Pedagiū soluere qui teneant.c.j.v.fic ad.
Papa si creat regē sibi oia regalia acqrūt.c.j.v.vlt.
Jurisditiones an possint vendi.c.j.ver.⁊ an.
Pape in terris eccleste ois iurisditio: ois districtus est.c.j.ver.similiter.

Quot testes sint necessarij ad probandam feudi ingratitudinem. fol.

Extrauagans cōstitutio an probet.c.j.ver.glo.⁊ ibi quid in dubio sit sequendum.
Snia lata ꝓtra extrauagātē vel secundus: an valeat.c.j.ver.sed an.
Testes infames infamia facti repelluntur ad probā dam ingratitudinē in cā feudali.c.j.ver.vltimo.
Testis quid si tēpore depositionis erāt integre fame:⁊ postea īfamis effectꝰ ē.c.j.ver.quero si tpe.
Testis qui deponit falsuꝫ sine iuramēto an teneatnr pena fal.c.j.ver.ex his.

De uotis feudorum. folio.

Solui si debet ānua prestatio ex aliquo fundo:id qō vno anno deficit an debeat ex alio suppleri.c.j.versicu.nota in tex.
In feudum quid si dominꝰ mihi fundū dederit: vt non tenear nisi inquātum facere possim.ca.j.versi.

ſed nunquid.
Teneat' an ⁊ qñ quis niſi in quátũ facere poſſit.ca.j. ver.quid vult.
Plures dicũtur duo vel tres.c.j.§.j.v.pluralis.
Locare põt quis partẽ rei quã cñ alio hꝫ cõem.c.j.§ itẽ ſciendum.in príc.
Adequatio quid ſignificat.c.j.§.e.v.ſed quid.
Diuiſibilis res q̃ dicat'.c.j.§.e.v.illa ergo.
Diuidi iuriſditio an poſſit.c.j.§.e.v.⁊ an.
Poſſeſſio quando acquiratur per nuncium:an iter ueniat aliq̃ fictio.c.j.§.itẽ iueſtitura.v. mõ quero.
Res an efficiat' dubia ꝑ negationẽ.c.j.§.ſi inſtrumẽ tũ.ver.dicit Petrus.
Ex inſtrumẽto publico due ꝓſumptões oriuntur.ſ. qꝺ ſit verꝫ ⁊ ſolẽne.c.j.§.e.ver.illud autem.
Tabellioni aſſerenti in inſtrumẽto tales teſtes eẽ pares curie:an ſibi credatur.c.j.§.e.v.quero igitur.
Teſtes ſi dicant in iudicio ſe eſſe pares curie ꝺ per ſe an ꝓbẽt.c.j.§.eo.ver.ſed pone.
Teſtiũ ſingularitas quot modis ⁊ ꝑ quot differentias appareat.c.j.§..e.ver.qꝺ autem.
Juriſditionẽ habent pares curie ſuper pares.c.j.§. notandũ.ver.vnde nota.
Teſtis qui dixit ſe neſcire cogitur veritatem dicere. c.j.§.eo.verſi.item nota.⁊ valet eius teſtimonium
Teſtis qui heri dixit nõ credo põt hodie dicere credo.ibidem.
Jurare qualiter ꝺꝫ dñs ⁊ vaſallus ſup facto ꝓprio c.j.§.cum dño.in príc.
Cõſcientia heredis eſt diuerſa a ꝓſcientia defuncti. c.j.§.eo.ver.item nota.
Cõſcientie alicuius ſi aliquid cõmittatur nõ põt aliũ ſubſtituere.c.j.§.e.v.⁊ ideo.

De pace conſtantie. folio.

Imperator eſt oĩum ordinarius ⁊ legatus ſiue príncipis dei.c.j.v.nota ergo.
Stilus de quo in príncipio tituli de pace conſtantie quare non ſeruatur in litteris apoſtolicis.c.j. ver. ſed quare.
Imperator debet eſſe clemens ⁊ manſuetus. c.j.§. imperialis.
Pecunia eſt ſubtili ingenio a barbaris extorquẽda c.j.§.eo.ver.ideoqꝫ.
Preſcribere heretici cõtra ꝓfiſcationẽ bonorũ non põt.c.j.§.e.ver.nimirum.
Preſcribere deportatus nõ põt.c.j.§.eodẽ.ver.de portatus.
Diſpẽſatio eſt ſcurrilitatis ⁊ exceſſuũ mitigatio.c.j. §.e.v.diſpẽſatõnẽ.Et ibi qꝺ ius ciuile raro ꝓmittit diſpenſationem.
Principi omnes tenemur:qꝫ vt deus eſt princeps in terris.c.j.§.e.ver.debitam.
Deuotio:iſta dictio quid ſignificat.c.j.§.e.verſi. deuotionis.
Lex ſemꝑ loquitur.c.j.§.e.v.vniuerſitas.
Receptus ad plenitudinem gratie quis dicatur.c.j. §.e.ver.in plenitudine.
Inter offendentẽ ⁊ offenſum preſumit' animi indiguatio.c.j.§.e.ver.item nota.
Inimici qui preſumãtur eſſe.c.j.§.eo.ver.⁊ per Innocentium.
Probatur contractus ꝑ ſigilla vbi deficit probatio.c.j.§.eo.ver.adde.
Sigillũ quid operetur.c.j.§.e.ver.item ſigillũ.Et ibi quã fidẽ faciat ſigillum.
Imperiũ nõ moriť.c.j.§.e.ver.imperiũ.
Ciuitas mori põt.ibidẽ.Et ibi qualiter.
Ciuitate dãnata ad aratrũ an intelligãtur ei⁹ caſtra dãnata.c.j.§.e.ver.ſed hic.
Priuilegia ciuitatis an amittãtur dãnata ciuitate. c.j.§.eo.ver.his itaqꝫ.
Ciuitas deſtructa ſi reedificetur an aſſumat ſua priuilegia.c.§.e.ver.quid ergo.
Ciuitas que quondã fuit:ſed tpe quo priuilegia lõbardie ciuitatibus fuerunt ꝓceſſa erat caſtruꝫ: ſi poſtea fuit reedificata an aſſumat talia priuilegia.c.j.§ e.ver.quid aũt.
Ciuitas ſi denuo edificet' an habeat talia priuilegia. ibidem.
Ciuitas ſi ſit ſubmerſa in mari ⁊ papa ignorans ibi creauit epm:an erit ſaltẽ epꝰ dioceſis.c.j.§.eo.ver. pone.
Ciuitas durans in aduentitijs ciuibus nõ naturalibus an dicatur eadem ciuitas.c.j.§.e.ver.quero nũ quid.
Ciuitas quid ſi fiat ex caſtris de nouo congregatis: quid iuris.c.j.§.e.ver.quero quid ſi.
Lex ꝓfirmans trahit' ad futura.c.j.§.e.v. qꝺ ergo.
Conſuetudines antique ſunt ſeruande.c.j.§.e.ver.ſicut ab.
Conſuetudini antique:in paſcuis:pontibꝰ:aquis: ⁊ molendinis ſtandũ eſt.c.j.§.e.ver.ſicut.
In ꝓſuetudine ꝓſcribenda nõ ꝺꝫ titulꝰ allegari.c.j. §.e.ver.⁊ ſcias.
Atque diſtributio fit interdum arbitrio boni viri.c.j §.e.ver.itẽ nota.⁊ eius curſus nõ tollatur.
Cõſuetudo dat ꝓuilegiũ.c.j.§.e.v.cõſuetudo.
Ciuitates munire ẽ licitũ.c.j.e.ver.munitione.
Eccleſie an teneãtur ad munitiones ciuitatum.c.j.§ e.ver.nunquid.Et ibi an ad impenſas viarum.⁊ ad quas teneatur.
Collectas burſales ſoluere ñ tenent' paupes.ibidẽ.
Eccleſia an teneatur ſoluere collectas: que ꝑ varijs neceſſitatibus imponuntur.c.j.§.eo.verſi. quid de collectis.
Eccleſia an teneatur ad ſuperindicta : dic non.c.j.§. eo.ver.ex his.Et ibi quale munꝰ ſit collecta.
Judices ciuitatũ lombardie an hẽant in ciuilibꝰ ⁊ criminalibus iuriſditionẽ ante ꝓſtitutionẽ pacis cõſtãtie.c.j.§.eo.ver.criminalibus
Serui pene an efficiãtur condẽnati a poteſtatibꝰ terrarũ.c.j.§.e.verſi.an ergo.Et ibi an dãnati ad mortem poſſint pro male ablatis aliqd ſtatuere.
Publicata an ſint bona illius: qui eſt cõdẽnatus ad furcas pro furto.c.j.§.e.ver.ſed hic
Statuta facere ſi pnceps ciuitati ꝓceſſit ⁊ fecit:an poterit illa reuocare.c.j.§.imperialis.v. deide quero.
Statutũ iniquũ an valeat.c.j.§.e.ver.quero vtrum.
Conſuetudines locales dicãtur ius cõmune in ipſo loco.ibidem.
Conſuetudo valet qñ nõ eſt cõtra ſtatuta generalia: vt de vſuris nõ preſtandis.ibidem.
Priuilegia cõceſſa ciuitatibus italie:an ſint indifferenter oĩbus ꝓceſſa.c.j.§.e.ver.ex hoc.
Sentẽtia lata ꝓtra ꝓſuetudinẽ:an valeat.c.j.§.e.ver. ſed nunqd.
Conſuetudo eſt facta:iõ eſt ꝓbanda.ibidem
Dolo:iſtud vbũ an ſignificet ius nouũ.c.j.§.eo.ver. volumus.
Cõceſſa alicui ſi dubitetur que ſint ꝺꝫ eligi boni viri arbitriũ.c.j.§.e.ver.nota.
Arbitri eligunt' qui habẽt cognoſcere de cõtrouerſia q̃ ẽ inter príncipẽ ⁊ ſubditos.c.j.§.e.v.nota.
Princeps qñ ipe poſſit cognoſcere.ibidem.
Judex nõ facit litẽ ſuã:lꝫ arbitri a ſe electi male iudicauerint.c.j.§.e.v.⁊ ex hoc ſume.
Ciuis bonus ẽ q iura patrie tuet'.c.j.§.e.v.q nec.
Cõtrauenire nõ põt qs ꝓtra illud qꝺ facit princeps ex certa ſcientia.c.j.§.e.v.nõ admittemus
Statutũ ſi dicat talis nõ audiatur:an valeat ſnia lata.c.j.§.e.ver.ſi ſtatutum.
Silentiũ qualiter imponat' ei qui non auditur.c.j.§. e.ver.ſed qualiter.
Priuilegia rex romanoꝝ ante coronationẽ põt ꝓcedere.c.j.§.hoc qꝺ vos.ver.rex.

Epis id qđ est ꝓcessuꝫ an videaĉ eoꝝ ecclijs' ꝓcessuꝫ. c.j.§.e.ver.ecclesijs.
Factũ p bono pacis ꝺꝫ hr̃i ratũ.c.j.§.e.v. ꝓo bono
Consuetudo bona ẽ ꝙuanda i arbitris ⁊ arbitramentis.c.j.§.e.ver.etiam nota.
Publicata si sint bona rebelliũ alijs applicata:facta pace debẽt eis reddi.c.j.§.e.v.priuilegia
Rebelles nõ sunt sub ꝓtectione legis.c.j.§.e.ver.ex quo nota.
Bello vel guerra sublata tollit' ois effect⁹.c.j.§.eo. ver.cassentur.
Clausula ista cassent' ⁊ irritẽt' iportat ipo iure.c.j.§. e.ver.⁊ sic nota.
Eps si est comes alicui⁹ ciuitatis p priuilegiũ iperatoris ꝺꝫ ipe inuestire ipos ꝙsules de ꝙsulatu.c.j.§. eo.v.in ciuitate. Et ibi q ꝺe quinquẽnio in qnquẽniũ quelibet ciuitas mittat ad iperatorem,p inuestitura renouanda.
Epi qui hñt iurisditões ab impatore vel rege:an teneant' sub ipis ꝙparere.c.j.§.e.ver.quero igit'.
Sindic⁹ siue nũcius qualiter ꝺꝫverba ꝙcipe:⁊ ibi qs dicatur sindicus.c.j.§.e.ver.nũci⁹. Et ibi an sufficiat q generale mãdatum hẽat.
Nũcium qui mittit vult p seipm obligari:nõ p aliuꝫ c.j.§.e.ver.illud est.
Successori nõ põt per predecessorem lex imponi.c.j. §.e.ver.siue ab alijs.
Mors ꝺꝫ quoquo mõ alicui eueniat.c.j.§.e.v.divia
Imperium an deferat' p successionem vel p electionẽ c.j.§.e.ver.ꝓcesserimus.
Impatoris ꝓmotio:vnctio ꝙsecratio:ꝙfirmatio: et depositio ad papã spectãt.c.j.§.e.v.sed illi.
Impator a qbus eligat'.c.j.§.e.ver.qs aũt. Et ibi ꝺ quibus fit eligendus.
Impatoris electores habẽt ptãtem a papa.c.j.§.eo. ver.vel dic.
Imperiũ semp est.c.j.§.e.ver.vnũ tamen.
Papa an possit priuare nobiles:qui habent ptãtem eligẽdi impatorem.c.j.§.e.ver.⁊ nunqd.
Comites creati a papa vacãte regno : si postea papa creauit regem an teneantur tali regi p̃stare fidelitatem.c.j.§.eo.ver.pone ergo.
Appellans italicus nõ tenet' ire in alamaniã.c.j.§.e. ver.in causis.
Judex ꝺꝫ iurare q feret' snias ꝺm leges⁊ ꝙsuetudies c.j.§.e.ver.tertio nota.
Jura que debent seruari : si questio primi processus aut ꝓcessus cãe appellatõis vertat' coram iudice appellatõis.c.j.§.hoc qõ vos.v.porro.
Appellatõis cã aliqñ hꝫ tps duoꝝ mensium.c.j.§.e. ver.quarto nota.
Appellatio an fit deserta duob⁹ mensibus elapsis. c.j.§.e.ver.sed quero
Appellatõis tpa qñ incipiãt currere.c.j.§.e.v.secundo quero.
Prorogari tpa assignata p statutũ possunt p litigantes.c.j.§.eo.ver.qnto nota. Et ibidẽ de tpe statuto arbitramentis
Litis cõtestatio au reqratur in cã appellatõis.c.j.§. eo.ver.vel a tempore.
Judex si nõ iudicat infra tps statutũ:an poterit postea iudicare.c.j.§.e.v.quid. Et ibi q snia lata post terminũ non valet.
Instantia lapsa que acta peant.ibidẽ. Et ibi an citatio peat. Et qd de vicio litigiosi: ⁊ de attestatõib⁹
Consuetudines ꝓprias põt vnaqueqꝫ ciuitas hẽre. c.j.§.e.ver.scõm.
Statutum q non liceat appellare: an valeat.c.j.§.e. ver.aduerte tamen.
Tabellio sine p̃tia iudicis an possit recipere testium iuramẽta.c.j.§.e.ver.sed nunqd.
Prorogari tpa appellatiõis ꝙsensũ partiũ possunt. c.j.§.eo.ver.ꝙsensu

Jurãtes tanqꝫ vasalli an debeãt iurare tanqꝫ ciues c.j.§.vasalli.ver.ſz an.
Judex laicus an possit cognoscere de periurio.c.j.§ e.ver.sed hic quero.
Cõsules de quibus in ti.de pace ꝙstan. quid si intra uerũt ꝙsulatũ nõ p̃stito iuramẽto.c.j.§.e.v.q̃ro qd
Sicut:ista dictio aliquando est simlitudinis.ca.j.§. eo.ver. ibi sicut.
Tabellio siqs sit rogatus:an videaĉ rogat⁹ vti testꝫ c.j.§.e.ver.sed nũqd.
Juramẽtum quib⁹ psonis debeat remitti.c.j.§.e.v. quibus aũt.
Jurare fidelitatẽ an debeant femine.c.j.§.e.ver.sed nunquid.
Ut testis examinari an possit ille : qui est in articulo mortis.c.j.§.e.ver.extra quero.
Excipere de nõ numerata pecunia an poterit heres si defunct⁹ scit se habuisse ⁊ recepisse.c.j.§.e.v. ꝺ eo qui moriens.
Bellum siue guerra an cõnumeret' inter cãus fortuitos.c.j.§.e.ver.sed an.
Cõduxerint si aliqui ab aliquo cõi aliq̃s possessionem certo p̃cio:⁊ cõe petẽte ipsi dicant se nõ teneri eo qꝫ exigere nõ poterũt ꝓpter guerrã exortã:quid iuris c.j.§.e.ver.hic queritur
Diffidatio ad belladũ an itez reqrat' si aliq erãt pati ad bellũ ſz fcã fuit treuga.c.j.§.j.v.sed quid.
Emphiteota an possit legare ⁊ donare rẽ emphiteoticã.c.j.§.libellarie.ver.eĩ nota.
Clausula nõ obstãte i priuilegijs apposita quid operet'.c.j.§.e.ver:quid ergo.⁊ inver.ſz si dicat. Et ibi q̃ requiratur.
Clausula de plenitudine potestatis vbi de ea caueat' ⁊ quid importet.c.j.v.de clausula.
Succedit in feudo quilibet heres qñ seruitiũ psonale nõ p̃stat'.c.j.§.e.ver.sed speculator.
Uniuersitas qñ dicatur dare dãnum.c.j.§. dãna.v. in tex.
Inquisitio põt fieri cõtra vniuersitatẽ.c.j.§.e.ver.et nota q
Inquirere qñ possit iudex cõtra singlares personas c.j.§.e.ver.si aũt.
Fideiusso⁹ an possit se obligare ad penam corpalem. c.j.§.e.ver.ſz nunqd.
Mora superflua q̃ dicat'.c.j.§.moram.ver.ſz qñ.
Ciuitates murare vel fortilitia facere extra ciuitates an liceat.c.j.§.ciuitates.ver.murare.
Societatẽ siue ligã : an poterunt ciuitates lõbardie ꝫhere cũ ciuitatib⁹: cũ qbus tpe pacis ꝙstãtie non hẽbant.c.j.§.itẽ societatem.v.sed nunqd.
Liga si fit facta iter duas ciuitates p qnquẽnium : si post quinquẽniũ prestant sibi mutuos fauores : an videatur durare.c.j.§.e.ver.quero facta
Metu principum factũ nõ valet.c.j.§.pactiones.v. item nota.
Contractus principis an ⁊ qñ habeat vim legis.c.j. §.e.ver.sed an.
Actio q metus cã an debeat proponi ad rescindẽdũ contractum metu principis factum.c.j.§.e.ver.sed nunquid.
Clausula generalis submissa speciali quid operet'.c. j.§.eo.ver.puta.
Fictum ⁊ seruitium in quo differant.c.j.§.eo.versi. persoluere.
Ẽ priuetur re sua quicunqꝫ non soluit cẽsuꝫ debito tẽpore.c.j.§.e.ver.⁊ an quicũqꝫ.
Renũciare iuri suo videt' nõ renouans p̃cariũ ab ecclesia.c.j.§.e.ver.⁊ qui non.
Processus factus ꝺ exititios terraꝝ an ⁊ qñ possit rescindi.c.j.§.snie quoqꝫ.ver.⁊ iste.§.
Compromissum factum a bãnito ⁊ intrinseco valet. c.j.§.eo.ver.nota hic
Sententia lata vel laudum ex cõpromisso facto inter

exititios ⁊ intrinsecos an valeat.c.j.§.e.ver.qd de
Cõmissa si sit causa decidẽda ꝑm leges ⁊ ꝯsuetudines terrarum debet potius secundum consuetudines decidi.q3 leges.c.j.§.eo.versi.ꝑm leges.
Cõpromittere nemo cogit'.Et an in cáis spũalib⁹ possit cõpromitti.ca.j.§.possessiones.ver.⁊ nota.
Tempore belli siue guerre licitũ est ꝓ vim ablata recuperare.c.j.§.eo.ver.nota q⁹.
Arbitri eligũtur in cá ĩperatoris: qui babẽt cognoscere sup regalib⁹.c.j.§.e.v̊.nota q⁹.
Exceptio dolo facis obstat in capitulis pacis.c.j.§.eo.ver.⁊ nota.
Possessionũ suarũ confines si nemo dicere scit sibi imputet.c.j.§.e.v̊si.sed quid.
Arbitri electi ad cognoscẽdu3 intelligũtur electi ad decidẽdũ.c.j.§.eo.ver.ad cognitionem.
Fructus ꝓcipiens vt possessor nõ dr dãnũ dare.c.j.§.eo.ver.cũ fructibus.
Recuperare bona tpe guerre culpa sua amissa non licet.c.j.§.eo.ver.siquis.
Probet' q̃liter possessio.c.j.§.e.ver.sed qualiter.
Notarius an possit cõficere instrumentũ de nõ possessione.c.j.§.eo.v̊si.extra quero.
Arbitri nõ bñt territoriũ.c.j.§.eo.ver.cõstat.
Principẽ offendere dr q eius subditos offendit.c.j.§.opinoni.versi.nota q⁹.
In statut3 hz locũ interptatio:q ꝑ aliũ facit ꝑ seipm facere vr̃.c.j.§.eo.ver.etiã in statutis.
Vasallus tenet' iuuare imperatorem ꝓtra dñm suu3 ca.j.§.e.ver.sed in hoc.
Delictũ inchoatũ perseueratũ tpe quo remissiuum fuit inspecta certa qualitate:an dicat' totu3 remissu3 c.j.§.e.v̊si.sed attende.
Testis deponẽs aliqd factũ ante guerram.c.j.§.eo.versi.q̃ro quid si cũ iste ꝟmo videat' dubius.
Verbũ in ꝓprie positũ nõ viciat.c.j.§.amplius.v̊si.nota iurisditionem.
Successor põt factum sui predecessoris tollere.ca.j.§.eo.ver.vel dic.
Atque ducẽde si priuilegiũ sit concessum a p̃ncipe de flumine publico itelligũtur iura reseruata prio cui cõcesse erãt.ca.j.§.eo.ver.⁊ si princeps.
Sniam latã inter duo castra aque ducẽde : si postea fuit mihi vnũ in feudũ cõcessum:an seruare tenear.c.j.§.eo.ver.pone inter.
Exceptio spoliatiõis q̃ opponi possit aut dolo facis q⁹ petis.⁊.c.j.§.oẽs.ver.vel dic.
Bona fides est seruanda.Et ibi an oẽs ℨctus facti cũ pricipe habeãt naturã ꝓtractuũ bone fidei.ca.j.§.siquis vero.ver.nota.
Bellũ seu guerrã vel obsidere ciuitatẽ q̃ liceat pricipi.c.j.§.eo.ver.compellat.
Princeps dz in itineribus que agit victualia emere nec'alior⁹ sumptib⁹ viuere.c.j.§.vobis intrãtibus ver.⁊ hic determinatur questio.
Fidelitatis renouatio fit ꝓpter mutatiões etatũ.c.j.§.in omni.decẽnio ver.nota ergo.
Juramentũ ꝓtra legẽ diuinaz ⁊ humanã non valet .c.j.§.siqui ex.ver.iuramento.
Fruct⁹ re restituta an restituant'.c.j.§.e.v̊si.⁊ nota.
Fruct⁹ lucratur debitor nisi fit appositũ tps cã custodie.c.j.§.e.ver.debitor.
Ciuitas põt iuramẽto obligari : lz aiam nõ habeat .c.j.§.eo.v̊. nota q⁹.
Feudũ alicui ꝓcessiz dr ꝓcessiu3 scdm ꝓsuetudinẽ loci in quo sitũ ẽ.c.j.§.siq̃ ꝓtroversia.ver. nota q⁹.
Judices si sunt pares curie:debẽt eẽ illius loci:vbi lis agit'.c.j.§.e.v̊.⁊ no.Et ibi q̃ dicat' cã feudalis.
Judex iter vasallos eẽ nõ põt:q nõ vult ĩuestire vasallũ de feudo recto.c.j.§.e.v̊.⁊ vnum scias.
Strata quid sit.Et ibi ponit' de quodã Ozolino q duos filios pessimos babuit tyrannos.c.j.§.item strata.

Probare tenet' qs eẽ de ciuitate:q̃ negat' originem traxisse.c.j.§.noia.ver.quid ergo.
Procurator ad iurandũ in aiam alicuius põt cõstitui.c.j.§.eo.ver.pone.
Arbitriũ bñs faciẽdi qcquid viderit expedire hz arbitriũ volũtatis.ca.j.§.e.ver.nunquid ille.
Notarius dz apponere annos:dies:mẽses:cõsules ⁊ alia que solent apponi in fine instrumentor̃.c.j.§.pacta.in prin.Et ibi an vicietur instrumentu3 si supradicta in fine ponantur.
Notarius si nõ apposuerit nomẽ ĩperatoris vel nõ intercessit tabellionis subscriptio an valeat instrumentu3.c.j.§.e.v̊si.sed nunquid.
Notari⁹ si errauit in appositiõe diei vel loci:an possit ꝓp̃ria auctoritate emẽdare.c.j.§.e.ver.ſz qd si.Et ibi q̃ facere possit.
Imperator potest a papa deponi.c.j.§.in noie.ver ſz si.Et ibi an requirat' cã:⁊ an tunc imperator possit se defendere.
Maior ꝑs collegij vel colligator̃ si aliqd faciat ratũ est..c.j.§.ego.ver.nota ergo.Et ibi q⁹ potẽtior in liga censetur maior:⁊ alias conuocare dz.
Imperator cũ sit maior alijs:qũo potest pacto astringi.c.j..§.e.v̊.sed quomodo.
Tẽpus appositũ alicui determinationi hz illã solu3 determinare.c.j.§.triginta annis.ver.vel dic.
Secreta vel credentie que dicantur.c.j.§.credentia.ver.sed que.
Reuelans secreta ciuitatis:qua pena puniatur.c.j.§.eo.v̊si.ex predictis.
Notari⁹ si posuerit in instr̃o actũ.xj.die Januarij: nec dicit intrãte vel exeũte:qd iuris.c.j.§.die lune ver.nota.Et ibi quid in testibus.
Instrumentũ an reprobet' si testes dicãt actũ fuisse xj.die intrãte mẽse Januarij:⁊ ptes ꝓbãt q⁹ alibi fuerint:qd iuris.c.j.§.e.ver.queritur ergo.
Kalende:none:idus:quare ponãtur in litteris apostolicis.c.j.§.e.ver.⁊ est notandum.
Testes qui debent scribi in principio instrumẽti vel in fine.c.j.§.eo.v̊.in presentia.
Protocollũ siue ibreuiatura an ꝓbet:cuz ibi nõ sit signũ tabellionis:aut subscriptio.c.j.§.eo.versi.⁊ pro hoc.
Protocollũ siue imbreuiatura si reperiatur an presumatur lecta.c.j.§.eo.ver.⁊ si.
Jurare fidelitatem an teneatur vasallus facere suos hoies.c.j.§.hec sunt.ver.iste tex.
Testis vnus si deposuit ⁊ alius deponat: ⁊ notari⁹ dicat deposuit ꝑ oia vt prim⁹:an ambo ꝓbent.c.j.§.eo.ver.idem sacramentum.
Pacis bona que sint.c.j.§.eo.ver.hanc igitur.
Festiuitas vel gaudiũ de pace constãtie an fieri debeat.c.j.§.eo.ver.quero.
Anathema quid sit.c.j.§.fi.ver.est enim.
Leges Federici aut capitula pacis constãtie an possint pro legibus allegari.c.j.§.fi.ver.venio. ad primum.

FINIS.

Seriem in quolibet rerũ genere seruandum: plerũq3 in ambiguis difficillimusq3 rectam inuentionis viaz nobis sepissime abnegantibus : aberrare non putamus.Cum consummati'operis super vsibus feudor̃ veterem Tabulã iamdiu impressam plurium eruditor̃ ꝓsuasione inutilẽ ac pene vacuã fore conspexerimus.Nouã fere quarũcũq3 questionum:dubior̃:decisionũ in anteacto libello exquirendaru3 mirifice refertã:necnõ a peritissimo viro vtriusq3 iuris apicẽ adepto Ambrosio Tersago summo studio ac laboriosissime dispositã iubenti animo suscipite.quã vnicuiq3 lectori nõ min⁹ gratam:q̃3 vtilem esse nobis persuasimus.

977755

colorchecker DIGITAL SG
DCSG - UBU # MX - 7181
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
x-rite
mm
0
1
2
3
4
5
6